

Αριθ. ευ. 132831

Ε Ρ Μ Η Σ

6

Λ Ο Γ Ι Ο Σ.

1818.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ.

Εν τῷ Τυπογραφίῳ τῶν Βαββλ. Σόβκινου.

ΕΡΜΗΣ

ὁ

ΛΟΓΙΟΣ

ἌΝΑΚΗΡΥΞΙΣ.

Ὅτι ὁ Λόγιος Ἑρμῆς, ὡς φιλολογικῆ τοῦλάχισον ἐπιμερῆς, εἶναι φαινόμενον ὠφέλιμον εἰς τὸ Γένος, τοῦτο δύνανται νὰ ἀρνηθῶσι μόνον οἱ μισόκαλοι καὶ οἱ φιλάρχαιοι. Τὴν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν ἐπιθυμοῦντες νὰ διατηρήσωμεν εἰς τὸ Γένος, ὡς ὄργα να ἡμεῖς τρέποντινα, ἀναδεχόμεθα καὶ ἀνακηρύττομεν τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο ἔτος. Πρὸς τοῦτο δὲ καταφεύγομεν πάλιν εἰς τὴν φιλογενεῖαν καὶ φιλοκαλίαν τῶν ὁμογενῶν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τῆς πρὸς αὐτῶν ἀδελφῆς χρηματικῆς συνδρομῆς, καθὼς μέχρι τοῦδε, εὐ-τω καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, νὰ μᾶς συνεργήσωσιν εἰς τὴν ἐκτελεσθέντων ἐξάπαντος ἔχει βλαβεράν σκεπὴν, καὶ νὰ βεβαιώσωσι πάλιν τὸν ἔμφυτον αὐτῶν εἰς τὰ καλά καὶ ὠφέλιμα ἔργα, εἰς τὴν ἐποίει καὶ ἄλλα καλά, καὶ ὁ Λόγιος Ἑρμῆς χρεώσεται τὴν σύ-ρασιν καὶ τὴν μέχρι τοῦδε διατήρησίν τευ, ἐν ᾧ καὶ ὁμαλο-γεί ἐκ μέρους τοῦ Γένους τὴν προσηκουσαν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς συνδρομητάς.

Ἄν δὲ ὁ Α. Εἰ. ἀπό τινας χρόνου ἔλαβε βελτίωσιν τινὰ, ἢ ἔχει, τοῦτο ἄς κρίνωσιν ἄλλοι. Ἄν εὖρον ὅμως μεταβελ-λὴν τινὰ ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ταύτην ἄς μὴν ἀποδώσωσιν εἰς ἡ-μᾶς ἡμεῖς, καθὼς καὶ ἄλλοτε ἐκηρύξαμεν, οὔτε ἡμεῖς, οὔτε δυνάμει να ἔμεθα, παρὰ μέσων ἐκδόσεως ἄς σὴν ἀπο-δώσωσιν εἰς τοὺς Λογίους τοῦ Γένους, ἔσοι, ἔχει μόνον τὸ κατ' ἑαυτοὺς δὲν μένουσιν ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἀγοράζοντα τὸ ἔ-θνος, ἀλλὰ καὶ συνεισφέρουσιν εἰς αὐτὰ τὸ κατὰ δύναμιν ἐκ-κα-ρος. Ὁμολογῶμεν ἄ, εἰς αὐτὰς σήμερον δημοσίως χάριτας, ἔ, τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ σώζωσι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ αὐτὰ φρονή-ματα περὶ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, νὰ τὴν θεωρῶσιν ὡς κοινὴν κτήμα, καὶ πρὸς βελτίωσιν αὐτοῦ συνεργαζόμενοι, νὰ μᾶς σέλλωσιν, ὅσας εὐκαιροῦν, διατριβὰς καὶ εἰδήσεις ὅποιαις-δήποτε ὕλης δύνανται καὶ κρίνουσι κοινωφελεῖς.

Ἡ ἐτήσιος τιμὴ μένει ἡ αὐτὴ, δηλ. δέκα φιορίνια εἰς εἰκοσάρια διὰ τοὺς ἐν Βιέννῃ συνδρομητάς, καὶ δώδεκα εἰς διὰ τοὺς εἰς ἄλλα μέρη κατοικοῦντας, ἔπου ἢ Κ. Β. Πόσει ἀναλαμβάνει τὴν μετακόμισιν.

Ἐν Βιέννῃ, μαιή. Ἰανουαρίου α΄.

οἱ Ἐκδότης.

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

Τὸ α΄.

1

Ἰανουαρίου.

1818

Ὁδὴ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

1.

Φίλατοι Συμπατριῶται!
Ἡ δεινότης ὡς πότε;
Τῆς φρονήσεως ἡ ὥρα
Ἐβασεν ἐξῆς τὰρα.
Συντριβήτω ἡ κακία!
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

4.

Ἐντροπή καὶ κατασχὴν
εἶναι ἡ ἀγνωμοσύνη,
Ἐ εἰς αὐτοὺς μὲν πτοὺς χυδαίους,
Μάλισα δ' εἰς τοὺς σπουδαίους.
Διὰ τί ἀπειθροπία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

2.

Σέλωτος, Θεμισκλέους,
Ὀλυμπίου Περικλέους
Εἰς ἀπέγονοι, ὦ φίλοι!
Φάντε πατρίδες σέλοι.
Διὰ τί μικροψυχία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

5.

Μιμηθῶμεν ὁμοφρόνας,
Ἐπαιθῶμεν δ' εὐγνωμόνας
Τοὺς Ἑλλάδος εὐεργέτας,
Ὅχι Γέτας, Μασσαγέτας!
Διὰ τί ἀχαριστία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

3.

Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους
Ὡς συμπατριώτας φίλους,
Βοηθοῦντες εἰς τὸν ἄλλον
Μ' ἐνούσιασμέν μεγάλου.
Διὰ τί μνησικακία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

6.

Ὡ σκολαπτικοὶ εὐθέως
Ἄφει, ἄρετε γενναίως
Ἐβριστε καὶ λοιδορίας,
Ψεύδη καὶ σοκοφαντίας!
Ἐως πότε ἀνασχοντία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

Α 2

7.
 κρείτερον δὲ τῶν λεξειδίων
 καὶ κακῶν κανονιδίων
 Ἀποβρίψατε οἰσαῦτοισ,
 καὶ μὴ γράφετε ἀνάκτως,
 φθείρου ματαιοπενία!
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

8.
 κατασχίσωμεν σχολεῖα
 Ἀρετῆς διδασκαλεῖα
 Ἀρετὴν ὡς διδασχῶμεν,
 καὶ μὴ λεξοπαταγῶμεν.
 Ἔξω, ἔξω ἡ κακία!
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

9.
 εἰς τὴν τρομερὰν πτωχεῖαν,
 τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν
 πάντες ἐναγκαλισθῶμεν,
 καὶ προθύμως ἐκβοῶμεν,
 „Ἔξω, ἔξω ἀμαθία!
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

10.
 σεβασέ μου Πατριάρχα,
 Ἐκκλησίας ταξιάρχα,
 λύχνε πίστεως τῆς θείας,
 λάμπων τῷ φωτὶ σοφίας!
 ζῆθι ἐν εὐδαιμονίᾳ,
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

11.
 Ὡς περ ὁ Οὐρανοφάντωρ,
 Ὡς τοῦ κλήρου θεῖε κράντωρ,
 σὺ τῷ ὄντι συμβουλεύεις
 πάντας, καὶ καλῶς παιδεύεις
 Ζήτω σου ἡ παρουσία,
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

12.
 σὺ ποιμὴν καλὸς ὑπάρχεις,
 καὶ σοφοῦς προβάτων ἄρχεις,
 κ' ἐπὶ τὸν μηρὸν σου βάλλεις
 τὴν ὀμορφίαν σου, καὶ ψάλλεις,
 „Ἔξω λύκοι καὶ θηρία!
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

13.
 Ἅγιοι Μητροπολίται,
 Ἱεράτατοι μεσῖται,
 κράζετε συμφώνως πάντες,
 Ἐκ τοῦ ὕπνου ἀναστάντες,
 „Ἔξω ἡ φιλοπλουτία!
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

14.
 Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας,
 τέκνα ἱερᾶς σοφίας!
 ἐν ταῖς προσευχαῖς ἀπαύσως
 λέγετε ταῦν εὐτάλτως,
„ ὦ Θεέ, Αὐτοσοφία,
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

15.
 κήρυκες εὐαγγελίου,
 τοῦ ἁγίου τε καὶ θεοῦ!
 εἰς τὸν ἄμβων ἀναβῆτε,
 καὶ δακρύνοντες φωνεῖτε,
„ Τέκνα, ὄχι ἀμαθία!
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

16.
 Ὡς πνευματικοὶ γενναῖοι,
 Ὡς γονεῖς σοφοὶ, σπουδαῖοι,
 λέγετ' ἐξομολογοῦντες,
 πάντοτε δακρυνθῶντες,
„ Δότε, δότε εἰς σχολεῖα!
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

17.
 Προὔχοντες καὶ ἠγεμόνες,
 οἱ τοῦ Γένους κηδεμόνες!
 Ἀγαπᾶτε τὴν Ἑλλάδα,
 προσκυνεῖτε τὴν Παλλάδα
 μετ' ὁμῶν ἡ ὁμοιοῖα!
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

18.
 Ὡς διδάσκαλοι σοφίας,
 Ἀρετῆς τε καὶ παιδείας,
 κριτικοὶ καὶ φιλόλογοι,
 ἰατροὶ καὶ δικολόγοι!
 διὰ τί ζηλοτυπία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

19.
 Ἐμποροὶ μικροὶ μεγάλοι,
 Ὡς περ Ζωσιμάδαι ἄλλοι,
 δεῖξατέ τὴν προθυμίαν
 εἰς Ἑλλάδος θεραπείαν,
 διὰ τί φιλαργυρία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

20.
 Ὡς φιλόμουσοι, γενναῖοι,
 Ἄξιοι τοῦ Γένους νέοι!
 λάμψατε ὡς περ ἰρῶσῆρες
 ἵνα γένησθε σωτήρες!
 διὰ τί φιληδονία;
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

Ἐν τῷ Μοναστηρίῳ
 τοῦ Βατοπεδίου,
 τῆ ἡμέρᾳ τοῦ Ἰουλίου,
 κατὰ τὸ μαιζ' ἔτος
 τῆ σωτήριον.

21.
 Ἕλληνες συμπατριῶται!
 Πάντες θεραπείαν δότε
 εἰς Ἑλλάδα σεβασμίαν,
 ἰδυσυχή καὶ παναθλίαν
 ὄχι, ὄχι ἀσπλαγχνία!
Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

22.
 Ἡ Ἑλλάς δακρυνθῶσα,
 λυπούμενη, καὶ θρηνοῦσα,
 τοεῶς ἀνασπνάζει,
 κ' εἰς τὰ τέκνα τῆς φωνάζει,
 „Ἔως ποτ' ἡ ἀμαθία;
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

„Ἔως ποτε ἡ κακία;
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!
 „Ἔως ποτ' ἀσυμφωνία;
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!
 „Ἔως ποτ' ἡ ἀτιμία;
„ Ζήτω ἡ φιλογενεῖα!

Σωφρόνιος Ἀθηναῖος,
 Μοναχὸς τοῦ Ἁγίου ὄρους.

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

Εἰς τὸν 10, 11, 12, καὶ 13, Ἀριθμὸν τοῦ Α. Έ. τοῦ περιλάττοντος ἔτους ἐκηρύξαμεν εἰς τὸ Πανελλήνιον διαπύριον ἀξιολόγους καὶ περιέργους ἀνακαλύψεις εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν Φιλολογίαν, γεννημένας παρὰ τοῦ ἐν Μεδιολάνοις σεβασμίῳ πατρὸς κυρίου Ἀγγέλου Μαίτου. Ὁ σπουδὸς οὗτος καὶ φιλέπικρος ἀνὴρ καταβάλλει καθημερινῶς κόπον εἰς ἐξέτασιν ἀρχαίων χειρογράφων σωζομένων ἐν τῇ Ἀμβροσιανῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Μεδιολάνων καὶ κοινοποιεῖ τὰ εἰρη εὐρίσκει σιβασιὰ τῆς ἀρχαιότητος λείψανα. Τῆς φιλοπονείας τοῦ ἀνδρὸς τὰ νεώτερα ἔργα κηρύττεται ἤδη διὰ τοῦ Α. Έ. ἐν τῇ Γενικῇ Βιβλιοθήκῃ (Bibliothèque Universelle) τῆς ἐν Γενεύῃ ἐκδομένης (τόμ. ε'. Ἀρθ. Γραμματεία Σελ. 13. τοῦ 1817.), καὶ ἐλπίζομεν νὰ κηρύξωμεν καὶ ἄλλα.

Α'. Συγγράμματα τοῦ Φίλωνος. — Εὐσεβίου Χρονικά. — Ἀρμενικαὶ μεταφράσεις. — Γεωργίου Γεμισοῦ πραγματεία (1).

Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ἔγραψε πάμπολλα συγγράμματα περὶ διαφόρων ὑποκειμένων τῆς θρησκείας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰ ὅποια ὅλα δὲν σώζονται, καὶ ἔμειναν μόναι αἱ ἐπιγραφαὶ τινῶν ἐκ τῶν μὴ σωζομένων. Ὁ Ἀρκάδιος Κύριος Μαίτης κῆρυν εἰς τὴν Ἀμβροσιανὴν βιβλιοθήκην μίαν πραγματείαν περὶ ἀρετῆς εἰς ἔννομα τοῦ Φίλωνος. Τῆς πραγματείας αὐτῆς ἐπιγραφή ἦτον ψευδής, ἥτις ἐνεργαίαν

(1) De Philonis Judaei et Eusebii Pamphili scriptis ineditis aliorumque libris ex Armenicâ lingua convertendis dissertatio, cum ipsorum operum Philonis ac praesertim Eusebii specimenibus. — Scrivente Angelo Maio, A. C. D. ex notitiâ sibi ab Armeniacorum codicum dominis impertita. — Mediolani 1816. In-4. et in-8.

αὐτὴν ὡς ἄλλοτι σύγγραμμα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως· ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις τῆς διατριβῆς ἀποδείχτει, ποία εἶναι ἡ ὀρθὴ ἐπιγραφή, ἥτις φαίνεται φανερὰ καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος. Κατὰ ἀλήθειαν δύσκολον ἦτον νὰ μὴν ἐκλάβῃ τις τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὡς πραγματείαν τοῦ Φίλωνος ἀνεκδοτου· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κ. Μαίτης ἐπρόθυμοποιήθη νὰ τὸ ἐκδώσῃ (1). — Ἀλλὰ μετέπειτα ἔμαθεν ὁ ἀνὴρ, ὅτι καὶ πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ἀπεδίδετο τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἰς Γεωργιον τὸν Γεμισόν, καὶ ὅτι εἶχε τυπωθῆ πολλὰκις εἰς τὸν δέκατον ἑκτὸν αἰῶνα, καὶ ἐν Ὁξωνίᾳ ἐν ἔτει 1752. Ὄθεν ὁ σπουδὸς ἐκδοτῆς παρενθύς ἐδιώρησε τὸ σφάλμα του μετατυπώων τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ εἰρημένου συγγράμματος· καὶ συνειδησέντος οὗ νὰ κηρύττῃ εἰλικρινῶς τὰς ἀνακαλύψεις του, δὲν ἠθέλησεν, ἀποδεικνύων ἀξιοπίστον τὸ Ἀμβροσιανὸν χειρόγραφον, νὰ σηκώσῃ τὴν ὑπόληψιν τῆς συγγραφῆς ἀπὸ τοῦ Γεμισόν. Εὐχαρισεῖται μόνον νὰ σημειώσῃ, ὅτι ὁ Γεμισὸς συνέγραψε πολλὰ κινήματα ἐπιπέμων ἄλλους, χωρὶς νὰ προσθέσῃ σχεδὸν τίποτε ἐδικόν του, καὶ ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ ἔπῃε τὴν περὶ ἀρετῆς πραγματείαν του ἀπὸ κἀνὲν βιβλίου τοῦ Φίλωνος (2). Τοιαύτη ἦτον ἡ τύχη τοῦτου τοῦ συγγράμματος τοῦ Γεμισοῦ, τὸ νὰ νομιζέται ὡς ἀνεκ-

(1) Philonis τοῦ Ἰουδαίου . . . κ. τ. λ. Philonis Judaei de virtutibus cuiusque partibus. Invenit et interpretatus est Angelus Maius— Praeponitur Dissertatio cum descriptione librorum aliquot incognitorum Philonis eumque partibus nonnullis Chronici inediti Eusebii Pamphili et aliorum operum notitia e codicibus Armeniacis petita. — Mediolani, 1816. in-4. et in-8.

(2) Ὁ κύριος Μαίτης σημειώνει ὅτι ὁ φίλων ἔγραψε τοὺλάχιστον δύο βιβλία περὶ Ἀρετῶν, ὅτι σώζεται μόνον ἓν, καὶ ὅτι τὰ ἄλλα, ὅπου ἐλάθη, ἴσως ἐμεταχειρίσθη ὁ Γεμισὸς διὰ νὰ συνθέσῃ τὸ σύγγραμμά του. — Ἀς μὴ συγχωρηθῆ νὰ ἐκθέσω τὴν εἰς τοῦτο παρατήρησιν, ὅτι αὐτὰ αἱ πραγματεῖαι τοῦ φίλωνος ἦσαν μάλλον ἰσορροπικαὶ ἢ φιλοσοφικαὶ, περιέχουσαι τὴν ἰσορροπὴν τῶν ἀνομιῶν τῶν Ἰουδαίων* (ἴδ. Εὐσεβ. Ἱστ. Ἑκκλ. β'. 5. 6. — Fabric. Bibl. Graec. T. IV. Pag. 740, 741, Ἐδ. Harles.). Ἀδριανὸς ὁ Βαλῆσις (Adrien de Valois) ἀνόμισεν ὅτι τὸ δεῦτερον βιβλίον τοῦ φίλωνος περὶ ἀρετῶν, καὶ ἡ πρὸς Κλίον προσθετὰ αὐτοῦ ἦτον τὸ κατὰ φιλόκω συγγραμμά του.

δοτον, διότι φαίνεται, ότι ὁ Πλαντίνος, ὅστις τὸ ἐξέδωκεν Ἑλληνιστῶν ἐν Ἀντουερπία κατὰ τὸ 1575 ἔτος, δὲν εἶχε κάμμιαν εἰδησίην περὶ τῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, τὴν ὅποιαν εἶχε κάμει ὁ Ὀκκος ὑπὲρ τοὺς εἴκοσι χρόνους ἀρχήτερα. Εἶναι λοιπὸν νέα ἐκδοσις αὐτῆ τοῦ συγγράμματος τοῦ Γεμιστοῦ, καὶ τὴν χρεωζοῦμεν εἰς τὸν κύριον Μάϊου. Τὸ κείμενον αὐτῆς εἶναι πλέον διορθωμένον παρὰ τὰ τῶν προτιτερινῶν, καὶ ἡ γλαφυρὰ μετάφρασίς του ὑπερτερεῖ τὴν τοῦ Ὀκκου καὶ τοῦ Ἱερωνύμου Βολφίου.

Γεώργιος ὁ Γεμιστός, ἐπικαλούμενος Πλήθων, ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον σοφοὺς Ἕλληνας τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Διέπρεψε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἐν Φλωρεντία σύνοδον (1439) καὶ ἐράνη πιστότερος τηρητὴς τῶν δογμάτων τῆς Γραικικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὸν συμπολίτην του Βησσαρίωνα. Δι' αὐτοῦ ἐγνωρίσθη καὶ ἐθαυμάσθη εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος. Αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Κόσμον τὸν ἐκ Μεδικῶν τὴν ἰδέαν τῆς Πλατωνικῆς τοῦ Ἀκαδημίας, καὶ ἀνεχώρησεν ἔπειτα εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἔχων ὑπόληψιν ὡς σοφώτατος καὶ μάλιστα ὡς μόνος σοφὸς ἐκείνου τοῦ τόπου (1).

Ἐπειδὴ εἰς τὸ χειρόγραφον τῆς Ἀρθροσιανῆς Βιβλιοθήκης ἐρέρετο ὁ Φίλων ὡς συγγραφεὺς τοῦ συγγράμματος τούτου, ὁ δὲ κύριος Μάϊος μαθὼν, ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν Βενετίαν, εἰς τὸ φρενιτικόν τῶν Ἀρμενίων, ἐν χειρόγραφον περιέχον τὴν Ἀρμενικὴν μετάφρασιν πολλῶν συγγραμμάτων τοῦ περιφήμου τούτου Ἰουδαίου, παρήγγειλε νὰ ἐρευνηθῶσιν, ἂν μεταξὺ αὐτῶν εὑρίσκετο καὶ τὸ περὶ Ἀρετῆς σύγγραμμα. Πλὴν δὲν εὑρέθη· ἀλλὰ κάποιος Ἀρμένιος, ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Ζοράβος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐκοίκωσεν εἰς

(1) Fr. Philoloph. epist. pag. 31. v. edit. 1702 Ad hoc est honis eximianita omnibus: ut proster unum Georgiam Gomyzium vivum certè et doctum et gravem et disertum nihil invenias dignum laude. — Περὶ τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας τῆς φλωρεντίας, ἴδε τὰ προλεγομένα τοῦ Μιχαήλου Φικίνου κατ' ἀρχὰς τῶν τοῦ Πλάτωνος καὶ Πλάτωνος μεταφράσεών του. — Crainor de causis restauratae saccullo XV in Italiam Philosoph. Platonicae. 1813. — Καὶ ὁ κύριος Sievoking, Πρωτόσπου ἐν Γενεύῃ ἔγραψε Γερμανιστῶν τὴν ἰσορίαν αὐτῆς τῆς Ἀκαδημίας.

τὸν Κύριον Μάϊου τὴν πολύτιμον εὑρεσιν τῆς Ἀρμενικῆς μεταφράσεως πολλῶν συγγραμμάτων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Ἐν ἔτει 1791 εὑρήκε τὸ περιέχον αὐτῶν χειρόγραφον εἰς τὴν ἐν Πολωνίᾳ Λεόπολιν (1), ὅπου, εἶναι γνωστὸν, ὅτι εἰς τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα πολλοὶ Ἀρμένιοι ἐμετοίκισαν, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τοὺς Σαρακηνούς, ὅτινες κατερήμοναν τὴν πατρίδα των. Ὁ Κύριος Ζοράβος ἀντέγραψεν αὐτὸ τὸ χειρόγραφον καὶ ἐγέμισε τὰ κενὰ μέρη αὐτοῦ μὲ ἀποσπάσματα ἐκ τινος ἄλλου χειρογράφου, τὸ ἴσοιον εἶναι ὁμοιον μὲ αὐτὸ καὶ εὑρίσκειται εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Ἀρμενίων. Καὶ τὰ δύο ταῦτα χειρόγραφα ἐγράμηνον περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος. Πιθανὸν εἶναι ὅτι ἡ ἐν αὐτοῖς περιεχομένη μετάφρασις ἐγίνε κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα· ἂν ἦναι ὅμως καὶ μετάφρασις τοῦ περιφήμου Ἰσορικτοῦ Μωυσεῶς ἐκ Κορήνης (Moise de Chorène), καθὼς ζητεῖ νὰ τὸ ἀποδείξῃ ἐξ εἰκασιῶν τινῶν ὁ κύριος Μάϊος, εἶναι ἀμφίβολον, καὶ τίποτε δὲν μὲ φαίνεται ὅτι δικαιολογεῖ τὴν γνώμην του αὐτῆν. Αὐτὰ τὰ χειρόγραφα περιέχουσιν εἰς Ἀρμενικὴν γλῶσσαν δεκατρία συγγράμματα τοῦ Φίλωνος, ἐξ ἧν ὀκτὼ δὲν σώζονται πλέον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ εἶναι ἀκλήμη ἄγνωστα. Ὁ κύριος Μάϊος σημείωνι Λατινιστῶν τὰς ἐπιγραφὰς καὶ τοὺς πρώτους εἰχους αὐτῶν τῶν δεκατριῶν συγγραμμάτων.

Ἡ παιδεία τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀσιατῶν φαίνεται ὅτι ἐθιμελιούτο εἰς πάντα διαφορετικὰς ἀρχὰς. Ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῶν μεταβολῶν τῆς Πολιτικῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας ἔμάλιστα τῆς Θρησκείας, μετέβη ἐν μέρος τῶν γνώσεων τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ διατηρήθη αὐτοῦ ὡς παρακαταθήκη, διὰ νὰ τὰς ἀποδώσῃ ἡ Ἀσία εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ παρέλευσιν τινῶν αἰώνων καὶ ὑπερον ἀπὸ μεγάλου γύρου (2). Ἡ σπουδὴ

(1) Μητρόπολιν τῆς Ἀνατολικῆς Γαλικίας. Ὀνομαζέται δὲ ἡ πόλις παρὰ μὲν τῶν Γερμανῶν Λεμπουργ (Lemberg), παρὰ δὲ τῶν Πολωνῶν Λεβὸς (Lwow). Τὸ τρίτον μέρος τῶν περίπου 38,000 κατοίκων τῆς εἶναι Ἀρμένιοι, καὶ πολλοὶ τῆς Γραικικῆς Ἐκκλησίας, ἐν ἄλλο τρίτον μέρος ἀποτάλουσιν εἰς Ἑβραῖα. Ὅλα τὰ δημοκράματα ἔχουσι μεγάλην ἐλευθερίαν.

(2) Migrant scientiae non secus ac populi: (Bacon)

αὐτῶν τῶν κοινοισί τῶν γνοίσεων εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ πλεον περιεργ-
για μέρη τῆς Φιλολογικῆς Ἱστορίας. Εἰς τὸν τρίτον ἦδη αἰῶνα ἔμε-
τευρισθή, ὡς λέγουσιν, ὁ Ὀμηρος εἰς τὴν Ἡερσικὴν καὶ εἰς
αὐτὴν τὴν Ἰνδικὴν γλῶσσαν (1), καὶ περὶ τοὺς αὐτοὺς χρό-
νους, ὁ περιηγητότατος τῆς Ἀσίας Λίρσιάρχης φαίνεται ὅτι
ἦτον ὁποισοῦν εἰδήμων τῆς τῶν Ἑλλήνων φωνῆς (2). Ἰσχυρά-
τερα, καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἡ μετοικεσία τῶν Περσι-
μιαῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀιωχθέντων ἀπὸ τὰς Ἀ-
θῆνας φιλοσόφων (*), ἐτι δὲ καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς παιδείας ἔμωσ

(1) Αἰ. Ποικ. Ἱστορ. 18'. μὴ.

(2) Beausobre. Histoire de Maniché. T. I. p. 95.

(*) Τὰ σχολαῖα καὶ ὅλα τὰ πρὸς κοινὴν διδασκαλίαν χρησιμεύοντα κατὰ
σημάτα τῆς Ἑλλάδος ἔχον καταστήσει ἐπὶ τῷ Αυτοκράτορι Ἰουστινιανῷ,
εἰς πικρὴν σχολῶν πύωσιν, κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν Ἱστοριῶν τῆς ἐκ-
τονταετηρέως ἐκείνης, καὶ ὅλοι ἀποδίδουσι τὴν αἰτίαν τούτου εἰς τὸν Ἰου-
στινιανὸν αὐτῶν* μόνον τῶν Ἀθηνῶν τὰ σχολαῖα, τὰ ἵσχυρά πολλοὶ σφραῖ καὶ
ἐνέκρεται Αυτοκράτορες κατὰ κειρὸς ὑπερκαπίσθησαν, ἡ κμαζὸν ἀκόμη* ἀλλ'
ὁ βασιλεὺς οὐδὲν ἐθέλει τὴν εἰς τὰ σχολαῖα αὐτὰ παρὰ ἔθνικῶν διδασκαλί-
λου διδασκαλίαν ἐξωτερικὴν ἢ ἔθνικὴν φιλοσοφίαν (καὶ μάστιγα τὴν Νεο-
πλατωνικὴν), καὶ ἐν γενεῇ ὅλην τὴν ἔθνικὴν παιδείαν, ὡς ἐχθρὸν τοῦ
Χριστιανικοῦ, καὶ ἄμφοτε τοὺς εἰς αὐτὴν ἀσχολουμένους* καὶ διὰ τὴν
φρονίαν τὸν ἔχθρὸν τοῦτου τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπαρτίσσει καὶ ἐρημίωσιν διόλου
τὰ σχολαῖα τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἐρημίωσιν ἐν ταύτῃ καὶ ὅλον τὸν πόλεον
τῆς Μοναρχίας τῶν σχολῶν ἀπὸ φιλοσοφίας, ἀφαιρῶν τὰς διδασκαλίας τῆς μισθῶς,
τῆς ὁποίας ὁ μεταχειρισθῆ ἔπειτα εἰς κτίσιν ἀπέβησαν πολυτελεῶν καὶ μαγαλιπερσιῶν
κτιρῶν, ἀφ' οὗ κατεκίνωσεν εἰς ταυῦτα πρὸ τερὸν τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ (*),
διὰ τῆς ἀποβαρῆσιμωσῶς τῶν λαῶν του καὶ διὰ τῶν λαμπρῶν κτιρῶν ἠθέλην

(*) Οἱ Ζωναράς, Ἱστορικὸς Χριστιανὸς καὶ Μοναχός, λέγει (Βιβλ. 10'.
σελ. 50.) „Οὐ μόνον δὲ τὸν ἑρὸν τούτον δόμον (τῆς Ἀγ. Σοφίας) ὁ βα-
σιλεὺς ἐκείνος ὀδύνητο, ἀλλὰ καὶ ἐτέρους πλάτους, ἐν αἷς ἀπείρῳν χρημῶ-
των δεόμενος, τὰς τυπωθείας ἀνάγκη ἐν ἐκείνῃ τῶν πόλεον διδοσθαι
αἰτήσαι τοῖς ἐν αὐταῖς διδασκάλους τῶν λογικῶν τεχνῶν καὶ ἐπιτημῶν,
ἐξέκλειε, καὶ οὕτω τῶν ἐν ταῖς πόλεσι διδασκαλῶν ἀσχολλήτων ἀγροει-
κία τῶν ἐν αὐταῖς κατεκράτησεν“. 10. καὶ Μισοθῶν, Μην. Β'. 187.

τινῶν ἠγεμόνων Σασσανιδῶν καὶ μετέπειτα τῶν Καλέρου Ἀ-
κασσιδῶν (*) ἔγιναν αἰτία καὶ μεταφερθεῖσιν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς

ὡς φαίνεται, ὁ καλὸς οὗτος βασιλεὺς ἢ ἀπαθανάτισε τὸ ὄνομα του, τῶν
ἐπίων κτιρῶν ἄλλα μὲν ἠρώνησεν ὁ χρόνος, ἄλλα δὲ ἄλλα περιστάσει,
καὶ ὅσα ἀκόμη σφίζονται, ἀλλ' ἡ χρησιμότητι πλέον πρὸς τὸν σκοπὸν, διὰ
τὸν ὁποῖον ἀνηγέρθησαν* τῆς δὲ τίττε ἀρημώσεως τῶν σχολῶν, τῆς ἐξ-
ορίας καὶ τοῦ θωγοῦ καὶ τῆς ἐκείσεως τῶν μαθητῶν τῶν διδασκάλων τῶ
κακὰ ἀποτελέσματα ἐσήθησαν πολλοὺς ἀθῶνας, καὶ ἴσως ἄκρως σφίζονται,
κατὰ δυστυχίαν, εἰς τὴν καὶ τῶρα, ὡς ἔπειτα καὶ σφίζονται, μ' ὅλον ὅτι ἠγῶ
νίσθησαν πάλαι μετὰ τὸν Ἰουστ. καὶ ἐθῶνται καὶ βασιλεῖς καὶ διαβήσωσι τὰ
εἰς τῆς ἀρημώσεως ἐκείνης τῶν σχολῶν κακὰ. — Τῶν Γετθῶν καὶ ἄλλων βαρ-
βάρων ἔθῶν τὰ ἔπλα, ὡς λέγει τις παλιός Ἱστορικὸς, δὲν ἠδυνήθησαν καὶ
καταβῶσιωσιν εἰς τὰ σχολαῖα τῶν Ἀθηνῶν, ἐτι ὁ Αυτοκράτορ Ἰουστινιανὸς
κατέσθῶσε. Τὴν χρυσὴν λογαμένην σειράν τῶν διαδόχων τοῦ Πλάτωνος ἐν
Ἀθῆναις διέκοψε διαπαντός ἐν βασιλικῶν ὕστερισμα, καὶ ἐπταί φέλι καὶ
σφραῖ ἀνδρες, διδασκαλοὶ τότε τῆς φιλοσοφίας, Διογένης, Κρησίας, Κολά-
λιος, Πρσοκικῆς, Δαμάσκιος, Ἰσίδωρος καὶ Σιμπλικίος, ὀδύνηθησαν διαμῶς
ὡς ἐθνικοὶ, καὶ ἠναγκάσθησαν καὶ ζητήσωσιν εἰς μακρινοὺς ἔξωους, τί-
πους, παρὰ βαρβάρων βασιλέων, τὴν ὁποῖαν ἢ πατοῖ τῶν τῶς ἐξέσει
ἐλευθερίας* κατέφυγον λοιπὸν πρὸς Κοσρόην τὸν βασιλεῖα τῶν Περσῶν, ἀ-
κα μὴ ἐυρήνται καὶ ἀεὶ τὰ πρῶτα ὡς ἠλπίζον καὶ ἐφρατῶζοντο, ἐπί-
κριναν κἀλλῶν ἢ ἀπικλύσωσιν εἰς τοῦ Περσικοῦ καὶ Γραιμικοῦ φησισίωσιν τὰ
σύνερα, παρὰ ἢ ἀπικλύσωσιν εἰς τὰς αἰλλὰς τὰ πλουτῆ καὶ τὴν εὐνοίαν Ἀ-
σιατῶν δεσποτῶν. — Οἱ Πέρσης Κοσρόης ἔδωκε πρὸς τοὺς σφραῖς αὐτοῦς
ἀνδρας γενναίαν ὑπερέσπισιν, ζήτησαι, παρὰ τοῦ Αυτοκράτορος Ἰουστι-
νιανῶ, εἰς τὴν μετ' αὐτοῦ αἰρήνῃ ἐν εἰσι 533, καὶ ἐξαρθῶσιν ἀπὸ τοῦς
κατὰ τὸν ὑπελοπίων ἔθνικῶν τοῦ ὑπεκῶσιν νόμου εἰ ἑπτα ὀφεί, τὸ ὅ-
πῶν καὶ ἔγινεν. Οἱ Σιμπλικίος, τὸν ὁποῖον τὸ εἰς τὸν Ἐπίκτητον ἠθι-
κῶν ὑπέμνημα τιμῶται κατὰ πολλὰ, καὶ οἱ σύντεροι αὐτοῦ ἐπιστρέψαν-
τας ἐτελεσῶσαν τὴν ζωὴν τῶν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ μοναχίᾳ, καὶ ἐπειθὴ δὲν ἀφῆ-
κον μεθ' ἑαῖς, ἐτελεσῶσαν αὐτοὶ καὶ τὴν μακρὴν σειράν τῶν Ἑλλήνων φιλο-
σόφων, καὶ γίνεαι αἰτίαι, μ' ὅλα τῶν τὰ ἐκπτώματα, καὶ τιμῶνται μεχρὶ
τῆς σήμερον ὡς σφραῖται καὶ σφραῖται τοῦ κειρῶσιον. — Ἐγινον ἢ
σημείωσαι αὐτῆ κατὰ πορτίαν διὰ τοῦς ἑσπῆ ἢ δὲν ἀνέγνωσαν τὴν Ἱστο-
ρίαν ἢ ἀνηγέρθησαν τὸ εἰς τὴν μετέφρασιν τῆς διατριβῆς ταύτης μνημῶ-
νοσημενοῦ συμβῶν περὶ τῶν παρὰ Ἰουστινιανῶ διαβήθησιν φιλοσόφων εἰς Ἀ-
θῆνας. Οἱ Περσῶν.

(*) Τὸ Βαρβάρων, ἐν εἰσι 762 κτιρῶν, ἠγῶν ἢ κατέφρα τῶν

γλώσσας τὰ δόγματα καὶ τὰ συγγράμματα τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Ἀρμένιοι στρεφόμενοι πρὸς τοὺς Δυτικούς διὰ τὸ ἡμέρησκον ἐχρησίευσαν ἰσχυρῶς νὰ γνωρίσωσι τὴν Ἑλληνικὴν Γραμματείαν, καὶ κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰσαὰκ τοῦ μεγάλου, καὶ Μεσρόβου τοῦ μεταφράστου τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἀλφραβήτου, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ὑπήγαγον νὰ σπουδάσωσιν αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ δὲ καρποὶ αὐτῶν τῶν κόπων τῶν ἦσαν μεταφράσεις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων.

Εἰς τὴν Ἀρμενικὴν γλώσσαν φαίνεται, ὅτι ἐσώθησαν συγγράμματα πολλὰ ἀξιόλογα, τὰ ὅποια δὲν ὑπάρχουσι πλέον εἰς τὴν πρωτότυπον γλώσσαν, καθ' ἣν ἐγράφησαν. Ὁ Κύριος Ζωράβος ἔδωκεν εἰς τὸν Κ. Μάϊον ἀντίγραφον ἐνὸς χειρογράφου γραμμένου εἰς τὴν ῥηθεῖσαν γλώσσαν κατὰ τὸν ἐνδέκατον ἢ δωδέκατον αἰῶνα. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο ἔγινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 1794 παρά τῆς Ἀρμενίου, καὶ μετεκομίσθη εἰς τὴν Βενετίαν παρὰ τοῦ Κ. Ζωράβου· περιέχει δὲ τὰ Χρονικά τοῦ Εὐσεβίου. Τοῦτο τὸ σύγγραμμα, συντεθὲν Ἑλληνικῶς ἐν τῷ τετάρτῳ αἰῶνι παρὰ τοῦ κλεινοῦ Ἐπισκόπου τῆς Καισαρείας ἐκ πολλῶν Ἱσoricῶν, τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα ἐχάθησαν, ἦτον μία τῶν πηγῶν τῆς Χρονολογίας. Ἀρχίζει ἀπὸ τῆς κλήσεως τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἐτελείουεν ἕως εἰς τὸ ἔτος 325 μετὰ Χριστόν. Κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου τούτου δὲν εὕρισκοντο πλέον εὐκόλως (1), καὶ τέλος πάντων ἐχάθησαν ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐσώθη δὲ ἕως εἰς τοὺς καιροὺς μας μόνη ἡ Λατινικὴ μετάφρασις τοῦ ἁγίου Ἰερωνύμου, γενόμενη παρ' αὐτοῦ χωρὶς τινα ἀκρίβειαν, ὡς σύνηθες εἰς αὐτόν. Εἰς αὐτὴν ὄχι μόνον ἐξηκολούθησε τὰ ῥηθέντα Χρονικά, ἀλλ' ἐπρόσθεσε καὶ

τῶν Ἀβασσιδῶν Καλῶν καὶ ἐν ταύτῃ τῶν μαθητῶν, ἐπὶ τοῦ Καλῶν Ἀλ Μ α σ ῶ ρ, Σουλῶν τοῦ Βαχδαίου, ἀρχισαν πρῶτον οἱ Ἀραβῆς νὰ λαμβάνωσι κλίσην πρὸς τὰς ἐπισήμας, καὶ οἱ Καλῶν Ἀρσὺν Ἀλ Ρ α σ χ ι ῆ (ἐπὶ 785—808), καὶ ὁ τούτου διάδοχος Ἀλ Μ α μ ο ῦ ν (808 ἢ 811—833) διαφωμίζονται ὡς πρῶτοι καὶ προαγωγοὶ τῶν ἐπιστημῶν. ἐπὶ τῶν ἡσυχῶν τούτου μεταφράσθησαν εἰς τὸ Ἀρμενικὸν πολλοὶ ἑλληνικαὶ συγγράμματα. Ἐκδ.

(1) Paulin. Ad Alog. inter Augustini Epistol. 24. Tom. II. col. 36. Edit. Benedic.

ἐπαίρεισε πολλὰ πράγματα, καθὼς τὸ ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος εἰς τὴν πρὸς Βικέντιον καὶ Γαλληνὴν ἀφιερωτικὴν του ἐπιστολήν· οἱ Ἰωσήφ Σκαλιέργος ἐπροσπάθεισε πολλὰ νὰ ἀνεβῶσθαι τὸ κείμενον τοῦ Εὐσεβίου, ἀλλ' ἐκ τέτα προέκυψαν ἐν σύγγραμμα Ἑλληνικόν, τὸ ὅποιον κερμαίνει ἁπλῶς τὸ πρωτότυπον, καὶ μία σύνθεσις Λατινικὴ, ἣτις κατὰ τὸ κείμενον καὶ κατὰ τὴν διάταξιν διαφέρει πολὺ τῶν χειρογράφων καὶ τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων (1).

Τὰ εἰς τὸ κείμενον τοῦ Εὐσεβίου ἀφορῶντα ἦσαν τῶσιν ἀξίωσια, ὡς οἱ νεώτεροι Φιλολόγοι ἐφελονείκησαν πολλὰ διὰ νὰ μάθοισιν, ἀν ὁ συγγραφεὺς τὸ διαίρεσεν εἰς αὐτὰ μέρη διακεκριμένα· ἀν ὁ ἁγ. Ἰερωνύμος τὸ μετέφρασεν ὅλον ἢ μόνον ἐν τῶν μερῶν τούτων, καὶ ἀν ἔχωμεν πλήρη τὴν μετάφρασιν τοῦ ἁγ. Ἰερωνύμου. Ὁ Ποντικός καὶ ὁ Σκαλιέργος, ὅτινες ἔκαμιν κριτικὰς αὐτοῦ ἐκδόσεις, εἶχαν περὶ τούτων τῶν ζητημάτων πάντῃ ἀντιειμένης γνώμας, καὶ αὐτὴ ἡ ἴρις ἀνανεώθηκατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα μετὰ Ὀυαλλῆ σίου (Valleius) καὶ Ἰερωνύμου δὲ Πράτου (de Prato). Ἡ γνώμη τοῦ Σκαλιέργου, ἣτις ἐπισχυρίζετο, ὅτι ὁ Εὐσεβίος ἐσύνθεσε τὰ Χρονικά εἰς δύο βιβλία, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον ἦτον μία κριτικὴ Χρονογραφία (Χρονογραφία, χρονικῶν κανόνων παντοδαπῆ ἱστορίας), τὸ δὲ δεύτερον, ἐν εἶδος συνοπτικῶν πίνυκος ἢ κανῶν (ἐπιτομὴ, χρονικὸς κανὼν), ἀπεδέχθη κοινότερον, καὶ ἀποδεικνύεται τῶρα ἰσχυρῶς διὰ τοῦ Ἀρμενικοῦ χειρογράφου, εἰς τὸ ὅποιον φαίνεται ἐναργῶς αὐτὴ ἡ διαίρεσις.

Ὁ κύριος Μάϊος ἐλπίζει ὅτι ἡ κοινοποίησις τῆς Ἀρμενικῆς μεταφράσεως θάξει ἡμπορέσει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ σύγγραμμα τοῦ Εὐσεβίου εἰς τὴν ἀρχαίαν του καθαρότητα, καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον τὸν φαίνεται ἕνας ἀληθινὸς Σησανυρός. Ἐν τούτῳ ἐκδίδει τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ προοιμίου, τὴν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν περιεκτῶν τῶν τριάκοντα ὀκτῶ κεφαλαίων, ἐξ ὧν συντίθεται τὸ πρῶτον βιβλίον, καὶ τελευταῖον ἐν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ δευτέρου βιβλίου. Ὁ κύριος Μάϊος εἰδοποιεῖ, ὅτι ἔγραψεν αὐτὰς τὰς μεταφράσεις μετ' ἐπιμέλειαν καὶ ὑπαγορευόμενος παρὰ τοῦ Κυρίου Ζωράβου.

(1) Ids Hanckium. de Byzantia. rerum scriptorib. Graec. pasc. I. cap. 1. pag. 90—93.

Τὸ παρὰ τοῦ Κ. Μαΐου ἐκδοθὲν προόμιον τοῦ Εὐσεβίου δὲν ἔχει κἀμμίαν σχέσιν μὲ τὰ ὅποια ἀπαντῶμεν εἰς τὴν μετάρρῃσιν τοῦ Ἀγ. Ἱερωνύμου, ἔτε μὲ τὸ παρὰ τῷ Συγκύλλῳ (1) διατηρηθὲν Ἑλληνικὸν τεμάχιον. Εἰς τὸ τέλος φαίνεται καθαρώτατα ἡ σημειώσις τῶν δύο βιβλίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐσύγκριται τὸ Χρονικὸν (2). Τὸ πρῶτον μέρος ἢ τὸ πρῶτον βιβλίον ἐπιγράφεται *Omnimoda Historia*. Ἡ ἐπιγραφή αὐτὴ δὲν ὑπάγῃ εἰς τὸ Ἀρμενικόν, ἀλλ' ὁ Κ. Μαΐος τὴν ἀνεπλήρωσε κατὰ τὴν Ἀγ. Ἱερωνύμου καὶ Χωρρόνιον. Τὰ τριακοντα ὀκτώ κεφάλαια ἐλήφθησαν ἀπὸ τῶν Ἀλέξανδρον τὸν Πικλοῦ, τὸν Ἐβυδίου, τὸν Ἰωσήπου, τοῦ Κασῶρα, τὸν Διδώρου Σικελιώτου, τὸν Κερσίλιον, τὸν Μαγέβον, τὸν Πορφύριον καὶ Διονύσιον τοῦ Ἀλικαρνασσέως. Ὁ κύριος Μαΐος ἐκδίδοι ὀλίγους μόνον στίχους ἐκαστοῦ αὐτῶν τῶν κεφαλαίων, πολλοὶ δὲ εὐρίσκονται κατὰ μέρος εἰς τὴν παρὰ τοῦ Σκαλιέρου γενημένην συλλογὴν τῶν τεμαχίων τῶν Χρονικῶν τοῦ Εὐσεβίου. Τὸ τριακοσὲν ἔκτον ὅμως κεφάλαιον μεταγράφῃ ὀλοκληρον, περιέχον τὴν Ἱστανίαν τῶν βασιλείων τῶν Λατίνων ἀπὸ Αἰνείου μέχρι Ρομύλου, τὸ ὅποιον ἐλήφθη ἐξ ἑνὸς τῶν τοῦ Διδώρου τοῦ Σικελιώτου ἀπωλεσθέντων βιβλίων, τοῦ ὁποίου ἐν τεμαχίον διατήρησεν ὁ Συγκύλλος.

Τὸ δεῦτερον βιβλίον τῶν Χρονικῶν εἶναι ἀτελὲς εἰς τὸ Ἀρμενικὸν χειρόγραφον, διότι τοῦ ἐλλείπουσιν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Εἰς τὰ παρὰ τοῦ κυρίου Μ. διδόμενα δοκίμια, συγκρινόμενά μὲ τὰς ἐκδόσεις, φαίνονται κἀπταὶ διαφοραὶ εἰς τὴν διάταξιν, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν χρονολογίαν.

Κατὰ τὸ παρὸν, ἕως οὗ νὰ ἐκδώσῃ ἦτοι ὁ κύριος Ζοράβης ἢ ἄλλοστις σοφὸς ὄλον τὸν εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Εὐσεβίου, εὐχῆς ἄξιον ἦτον νὰ γίνῃ κἀμμία μετάφρασις Λατινικὴ, ἀκριβὴς, πλήρης καὶ ἐπαυξημένη μὲ τὰς ἀναγκαίας σημειώσεις, διὰ νὰ ἡμπερέσχητις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξιπιστίας καὶ ἀρεσίας αὐτοῦ τοῦ συγγράμματός. Ὁ κύριος Μαΐος σοχα-

(1) Παλ. 65, 66. edit. Goar.

(2) *Ubi ex his omnibus materiam mihi praesturaro, mox me ad chronicum canonem transferam sed haec quidem in secundo volumine qui mox addatur. Nunc in priore tractatu ordinar dicere, etc.*

ξίται, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀμφιβάλητις εἰς τὸ πρῶτον καὶ ἡ ἐπιγραφή τοῦ εἰκοστοῦ ἐνάτου κεφαλαίου, τὸ ὅποιον ἀνακαλεῖ τὰς λεγομένης τοῦ Εὐσεβίου μὲ τὸν Πορφύριον εἶναι μία ἀπὸ τὰςδείξεις, ὅτι εἶναι ἀληθὴς ἢ γνωμικὸς (1). Πρὸς τοῦτο δὲν ἔχω νὰ κἀμω τὴν παραμικρὴν ἀντίστασιν, μάλιστα δοξάζω, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἀρμενικὴ μετάφρασις εἶναι ἐκείνη, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Ἀρκὴς Βιλλεφροῦς (Villemoyne) (2), ὡς περιεχούσης τὸ σύγγραμμα τοῦ Εὐσεβίου πληρέστερον παρὰ τὸ διασωθὲν Ἑλληνικὸν καὶ Λατινικόν, καὶ ὅμως ἐπιθρομῶ νὰ γένη μία βελήτα καὶ κριτικὴ ἐξέτασις διὰ νὰ μάθωμεν μέχρι τίνας ἡ Ἀρμενικὴ μετάφρασις παρμένει τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, καὶ ἂν ἔγινεν ἐξ αὐτοῦ κατ' εὐθείαν. Τὰ Χρονολογικὰ συγγράμματα εἶναι εἰς πᾶσαν ἀντιγραφὴν καὶ μεταφρασίαν, ἐπιδεκτικώτερα ἀλλοιώσεως, παρὰ ὅλα τὰ ἄλλα. Αὐτὴν τὴν τύχην ἐπαθεν εἰς τὴν Δύσειν καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος (3), καὶ εἶναι περίεργον νὰ μάθωμεν, πῶς τὸ ἐπι-

(1) Porphyrii, qui nostra aetate aduersus philosophabatur.

(2) Montfaucon. Bibl. Bibliothec. ms. nova, pag. 1016.

(3) Δὲ παρατηρούμενοι διαφοραὶ εἰς τὰ χειρόγραφα καὶ εἰς τὰς ἐκδόσεις, τὸ ἀποδεικνύουσι (Hankins. de Byzant. rer. Script. Graecis. p. 96.) — H. Dodwell. dissert. in Irenaeum. Dissert. III. §. 2 ne dicam jam, Eusebiani chronici, quale illud reliquit Eusebius, eadem nulla extare exemplaria; Graeca penitus perisse, nec enim illa morar quae hinc inde corrāsit Scaliger, aliorum saepe recentiorumquē Eusebio doctorem et à mente Eusebii nonnunquam alienissima: quin et latina etiam esse interpolata, non ab Hieronymo modo, sed ab aliis quoque, ut videtur, junioribus Eusebii continuatoribus Ἐν τῇ μετάφρασιν τὸ παρὸν τοῦτο, τὸ παρὰ τοῦ Κ. Μαΐου ἀναγράφου, ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ τὴν ἐκδοσὶν τῆς Πανατικῆς, παρὰ Erhard Ratdolt. 1483. εἰς — 4. β'. Τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Πανατικῆ καὶ τὰς παλαιολογικὰς διαφορὰς ἀναγνώσκου εἰκοσιεταὶ χειρογράφων, τὰ ὅποια παρῆλθε. γ'. Τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Σκαλιέρου 1658. δ'. Ἐν πολλὰ ὠραίων χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς πόλεως Γενεύης, γραμμῶν ἐπάνω εἰς Ἡεργαμηνίαν ἐν τῇ ἰδ. αἰῶνι ἦτον δὲ ἐν ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ συρτάου λάτωρος Πηταύου (Petau), τοῦ ὁποίου ἡ βιβλιοθήκη ἐμοιράσθη μεταξὺ Ἰωάννης καὶ Γενεύης* φέρει δὲ τὰ παράσημά του ἐπάνω τοῦ τριγώνου. Ὁ Σενεθήρης ἐνόμισεν, ὅτι αὐτὸ ἐκτὸ τὸ χειρόγραφον ἐκείνου ὁ Πη-

ἡχειρίσθησαν οἱ Ἀσιάται· Εἰς αὐτὰ τὰ ἔθνη εἶχεν αὐτὸ πολ-
λὰ μεγάλην φήμην. Μεταφράσθη εἰς τὴν Συριακὴν γλῶσσαν
ἐν τῷ ἔθρῳ ἢ ὁμοίῳ αἰῶνι παρά τινος Ἐπισκόπου τῶν
Ταρμαίων, καὶ δύο Πατριάρχαι τῶν Ἰακωβιτῶν τὸ ἰσυστα-
μάτωσάν με τὰ χρονολογικὰ βιβλία, ὁ πῶν ἔγραψαν εἰς
τὴν αὐτὴν γλῶσσαν (1).

Τὰ δύο πρῶτα μέρη τῆς διατριβῆς, τὴν ὁποίαν ἔταξεν ὁ
κύριος Μάιος κατ' ἀρχὰς τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος τόμου,
πραγματεύονται περὶ τῶν Ἀρμενικῶν μεταφράσεων τοῦ Φί-
λωνος καὶ Εὐσέβιου· τὸ δὲ τρίτον, περὶ τῆς μεταφράσεως

ταύτης εἰς τὴν Ποντικὴν, τὸ ὅποιον περιγράφει, *hinc illustratum cum
Chronico Eusebii et Hieronymi sine Prospero*. Ἀλλὰ τὸ χειρόγραφόν
μας περιέχει ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ παρὰ Πρόσπερον χρονικὰ τῶν Ἰσάτων
ἀπαρῶντα καθὼς εὐρίσκονται εἰς τὰ παλαιότερα καὶ εἰς τὰ καλλιέτερα ἀν-
τίγραφα. Ἦμποραὶ τινὰς νὰ παρατηρήσῃ καὶ ἄλλαι πολλὰς ἀκόμη διαφορὰς.
Τὸ χειρόγραφόν μας ἔχει εἰς τὴν ἀρχὴν του τὸν ἔξορκισμὸν, τὸν ὁποῖον
εἶχε βραβεῖ ὁ Ἄγ. Ἰερώνυμος κατὰ μῆνησιν τοῦ Κίθναίου· τὸ δὲ αὐτῷ
γραφοῦν τοῦ Πονταίου δὲν εἶχεν. Εἰς τὸ χειρόγραφόν μας ἀναγνωσκό-
μεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀφαιρωτικῆς ἐπιστολῆς: *Difficile est N. alienas
lineas insequentem excidere*· τὸ δὲ τὸ Πονταίου εἶλεν· *Linguas inse-
quentem excidere*, καὶ ἐπάνωθεν τοῦ τέρου τούτου διορθωμένον *lineas
insequentes κ. τ. λ. κ. τ. λ.* Τὸ ἀντίγραφόν μας δὲν συμφω-
νεῖ καὶ μετὰ τὰς ἀναγνώσεις ὅπου ἔλαβεν ὁ Σκαλδερὸς ἀπὸ τὸν Πεταυια-
νὸν αὐτοῦ Κώδικα (*Codex Petavianna*), ἔχει ὁμοί· σχέσιον πολλὴν με-
τὰ τῶν Βατικανικῶν, τοῦ ὁποῖου αἱ διαφοραὶ ἀναγνώσεις εὐρίσκονται εἰς τὸν
Μοντφωκόν (Montfaucon. *Bibl. Bibl. manuscript. nova. Tom. I.
pag. 146. et seq.*) Εἰς αὐτὸ καθὼς καὶ εἰς τοὺς Ἀριθμοὺς 241, 242,
243, ἀπαντῶνται αἱ προσθήκαι περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἔθνῶν, καὶ αἱ περι-
γράφαί τῶν τόπων, αἱ ὁποῖαι δὲν εὐρίσκονται οὔτε εἰς τὰ ἄλλα χειρόγρα-
φα, οὔτε εἰς τὰ τυπωμένα.

(1) Διονύσιος Τέλλμαρ ἐν τῷ Η'. καὶ Θ'. αἰῶνι καὶ Μιχαήλ ὁ μέγας εἰς
τὸ τέλος τοῦ Θ'. Ο' σφῶς Θεόφιλος Σιγερ. Βαγέρο; (*Théophile Sigef.
Bayer*) ἐπιθυμοῦσας νὰ ἐκδοθῇ τὰ Συριακὰ κείμενα τοῦ Διονυσίου, ὡς δι-
υάμενον νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς διόρθωσιν τοῦ κειμένου τοῦ Εὐσέβιου. Ἡ ἐπι-
τομὴ τῶν χρονικῶν τοῦ Εὐσέβιου εἰς Συριακὴν γλῶσσαν ἐξεδόθη παρὰ P. L.
Bruns κατὰ τὴν χειρόγραφον τῆς Βοδλινεικῆς Βιβλιοθήκης.

τῶν βιβλίων τῶν Ἀρμενίων, καὶ περὶ τῆς σπουδῆς τῆς γλώσ-
σης αὐτῶν. Ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῆς δι' ἐπιμελείας
Ἰσαὰκ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ Μεσροβίου ἐκτελεσθείσης μετα-
φράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Αὐτὴ ἡ μετάφρασις, τὴν
ὁποίαν ὑπερεκθειάζουσιν ὁ Ἀββῶς Βιλλεφρουῶς, ὁ περίφημος
Λακρόζης (*La Croze*), ὁ Σκρίδερὸς (*Schröder*) καὶ πολλοὶ ἄλ-
λοι ἀνατολισταὶ (*Orientalistes*), ἔγινε κατὰ τὸν πέμπτου αἰῶ-
τα ἀπό τινος ἀντιγράφου Ἑλληνικοῦ, τὸ ὅποιον ἔλαβαν οἱ
Ἀρμένιοι ἀπὸ τὸν Μαξιμιλιανόν, Πατριάρχην τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως. Οἱ μεταφράσαντες αὐτὸ εἶχαν σπουδάσει εἰς τὴν
Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ εἰς τὰς Ἀθή-
νας, καὶ ἔλαβαν τὸ ὄνομα *Thargmanitshk*, ἤγουν, οἱ
Διερμηνευταί, καὶ Ἀρμενιόστις ποιητῆς τοὺς παραβά-
λαι μετὰ τὰς μελίσσις, αἱ ὁποῖαι φέρουσιν ἐπὶ τῶν πτερώγων
τὰ ἄρῳματα ὅπου ἐσύναξαν εἰς μακρυνούς τόπους (1). Με-
τέφρασαν τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον τῶν Ἐβδομήκοντα κατὰ τὰ
Ἑξαπλάτῳ Ὀριγένης (*). Εἰς ταύτην τὴν σημείωσιν, τὴν ὁποί-
αν ἔκαμαν ἤδη καὶ οἱ ἀδελφοὶ Βίτων (*Whiston*), ὁ ἱατρὸς Ζο-
ράβος προσθέτει, ὅτι εἶναι πιθανὸν νὰ ἦναι τὸ παρὰ τοῦ Μά-
ξιμιλιανοῦ εἰς τοὺς Ἀρμενίους δοθέν ἀντίγραφον, ἐν τῶν πεν-
τήκοντα χειρογράφων, τὰ ὁποῖα Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας εἶχε
σεῖλαι εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ προσαγῆς τοῦ Κωνσταντινοῦ,
καὶ ἀντεγράψαν αὐτὰ τὰ Χειρόγραφα κατὰ τὰ Ἑξαπλά τοῦ
Ὀριγένης, τὰ ὁποῖα πιθανὸν ὅτι ὁ Εὐσέβιος εἶχεν εὐρεῖ

(1) *Nierses Claignis apud Schröder. Dissert. de Ling. Arma-
nica, pag. 35.*

(*) Διὰ τὴν γενικὴν χρῆσιν τῆς παρὰ τὸν Ἐβδομήκοντα γενομένης με-
ταφράσεως τῆς παλαιῆς Γραφῆς ἦτον χρεια πολλῶν ἀντιγράφων, διὰ δὲ
τὴν συχνὴν ἀντιγραφήν κυρίως φησάν πολλά σφάλματα, ὅσα εἰς τοὺς ἀπὸ
Χριστοῦ γεννήσεως χρόνους εἶπε τοῦ Ὀριγένης τὸ κείμενον τῆς Ἀλεξανδρινῆς
μεταφράσεως παρεμειρώθη ἀλλοιότης, καὶ εἶχε καταυτῆσαι εἰς ἄλλαν κατέ-
ρασαν διὰ τὴν προσθήκην, ἀφαιρέσεων, γαργικῶν σφαλμάτων κ. τ. λ. ὡς
ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαιότεροις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀναφῶν φα-
νεται. Ο' ἄλλος Ὀριγένης λέγει (*T. A. col. 381. καὶ Ἑλληνο-Λατιν.*) ἡθου-
νὶ δὲ πολλὰ γέγονεν ἢ τῶν ἀντιγραφῶν διαφορὰ, εἴτε ἀπὸ ῥαθυμίας τι-
νων γραφῶν, εἴτε ἀπὸ τέλεις τιμῶν μοχθηρῶς τῆς διορθώσεως τῶν γρ-
φαμένων, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ αἰουτοῖς δοκούντων ἐν τῇ διορθώσει προσθεῖν

εις τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Πύλου τε Παμφίλου· καὶ τοιαύτην ἔνδοξον ἀρχὴν ἤθελε νὰ δώσει ὁ Κύριος Ἀρμένιος εἰς τὴν Χαίφαναιαν μετὰ φρασιν. Ὁμιλογεῖ ὁμοίως, ὅτι αὐτὴ δὲν συμφωνεῖ πάντοτε μετὰ Ἑλληνικὸν κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα, ἔστιν ἄναγνωσις τῆς δεικνύουσιν ἄλλας πιγὰς. Ἡ Ἀρμενικὴ μετάφρασις ὅλης τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐτύπώθη τρίς, χωρὶς νὰ κοπιώσωσιν οἱ ἐκδοταὶ εἰς τὴν διόρθωσίν τῆς· τελευταῖον ὁ κύριος Ζοράβος, ἀποκτήσας πολλὰ χειρόγραφα, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται

των ἢ ἀφαιρούντων. Πολλὰ δὲ τῆς παλαιᾶς Γραφῆς τῆς μεταφρ. τῶν Ὁ χωρὶς διέφθιραν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Πατέρων τῶν, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι αὐτοῦ. Ὡς ἦτον ἀνάγκη ἀνεκαθάρσεως καὶ νέας διορθώσεως τοῦ κειμένου τῶν Ὁ, καὶ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ κινήσῃ ὁ Ὁριγένης, παραβάλλον τε καινὸν κείμενον μετὰ τὸ πρωτότυπον καὶ μετὰ τὰς λοιπὰς τότε σωζομένας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μεταφράσεις, καὶ πρὸς τὸ μέγιστον τοῦτο ἔργον κινήσασεν εἰκόσιαι χρόνοι. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ὅλον περιηγήθη ὁ Ὁρ. τὴν Ἀσίαν, συγγῶν ὕλην πρὸς τὸν σκοπὸν του, καὶ κατ' αὐτοχρῆμα εὗρηκεν εἰς μεταφράσεις εἰς τὸ Ἑλληνικόν, δηλ. μίαν τοῦ Ἀκύλου, ἄλλην τοῦ Συμμάχου, ἄλλην τοῦ Θεοδοτίωνος καὶ τρεῖς ἄλλας ἀνωνόμων μεταφράσεων, καὶ ἡ εἰς τοῦτον κριτικὴ ἔκδοσις τῆς π. Γραφῆς πᾶσα τοῦ Ὁριγένης ὀνομάζεται πᾶσα τοῖς παλαιοῖς ποτὲ μὲν τετραπλᾶ, ἄλλοτε δὲ εἰς ἀπλᾶ, ἄλλοτε ὀκταπλᾶ καὶ ἐνίοτε ἐννεαπλᾶ (βιβλία), καὶ ἄλλοτε πάλιν τετρασέλιδον, εἰς ἀσέλιδον κ. τ. λ. Κατὰ τὴν αὐθεντικὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἐυσεβίου (Ἐκκλησι. Ἱς. βιβλ. ζ'. κεφ. 16^η) καὶ τοῦ Ἰερωνύμου, ἀνεφάρωντο τὰ ὀνόματα τετραπλᾶ καὶ εἰς ἀπλᾶ ἀπλῶς εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σελίδων τῶν ἑλλήν. μεταφράσεων, καὶ τετραπλᾶ μὲν ὀνομάζετο τὸ σύγγραμμα εἰς τὰ βιβλία ἑκάστα, ὅπου ὁ Ἀκύλας, Συμμάχος, οἱ Ἑβδομήκοντα καὶ ὁ Θεοδοτίωνος συμφωνοῦσάν· εἰς ἄλλα δὲ βιβλία ἐπροσθέντο εἰς τὰς τέσσαρας τούτας μεταφρ. καὶ ἄλλαι δύο, ἡ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη, καὶ εἰς αὐτὰ ὀνομάζετο τὸ σύγγραμμα εἰς ἀπλᾶ κ. τ. λ. κατ' ἄλλους δὲ ἄλλως.

(*) Ἀφ' οὗ ἐπίσημα περὶ τοῦ Ἀκύλου, Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος, προσθένται τούτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγωγῶν, διακρίνεται πρὸς κώλον, καὶ ἀντιπαραθεῖται ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραϊκῆς σημειώσεως τὰ τῶν λεγομένων εἰς ἀπλῶν ἡμῶν ἀντίγραφα καταλείπειν, ἰδίως τῆν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῆν τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τοῖς τετραπλῶς ἐπισημασίας.

ἐν χειρογράμῳ ἐν ἔτει 1319 (2), ἐξέδωκεν εἰς τὴν Βυζαντίαν κατὰ τὸ 1805 τὴν Ἀγίαν Γραφὴν Ἀρμενικῆς, σολισμένην μετὰ σημειώσεις, καὶ μετὰ ἓνα προεισοδικῶδες λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον ὀμιλεῖ περὶ αὐτῆς τῆς μεταφράσεως, περὶ τῶν χειρογράφων του καὶ περὶ τῶν ἐκδόσεων. Ὁ Κ. Μάϊος ἐπιμένει δικαίως εἰς τὴν γνώμην του, ὅτι ἤθελε προξενεῖν ὄφελος ἐκ τῆς καταχωρίσεως τῆς Ἀρμενικῆς μεταφράσεως εἰς τὰς Πολυγλωττοὺς ἐκδόσεις τῆς Π. Γραφῆς (*), καὶ μάλιστα ἂν γένη καὶ Λατινικὴ μετάφρασις αὐτῆς· αὐτὴ ἤθελεν ἀνοίξει νέον ζῆλον εἰς τὴν κριτικὴν τῆς Ἀγ. Γραφῆς, καὶ ἤθελε δώσει φῶς εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα.

Ὁ Κ. Μάϊος ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ κύριος Ζοράβος ἔχει σκοπὸν νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἸσORIAΝ τοῦ Μωϋσέως ἐκ Χορήνης (Moyses de Chorène), διορθωμένην ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὴν ἀσχημίζουσι σφάλματα τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀδελφῶν Βίζων. Αὐτὸς ὁ συγγρα-

ἄλλως περὶ τῶν ὀνομάτων τούτων λέγεται ὁ δὲ Ἑπιφάνιος (ἐν τῇ περὶ μέτρων καὶ καθρῶν §. 18.) λέγει: τετραπλᾶ εἰσι τὰ Ἑλληνικὰ, ὅταν αἰ τοῦ Ἀκύλα, καὶ Συμμάχου καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα δύο καὶ Θεοδοτίωνος ὀρμητικῶς συντοταγμέναι ὦσι· τῶν τεσσάρων δὲ τούτων σελίδων ταῖς δυοῖς ταῖς Ἑβραϊκῆς συναφθεῖσιν, εἴξαπλᾶ καλεῖται· ἐάν δὲ καὶ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη ἐρημνεῖται συναφθεῖσιν ἀκαλύθως τούτοις ὀκταπλᾶ καλεῖται. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν παρόδῳ, ἐπειδὴ συνέπεσε τὸ ὄνομα εἴξαπλᾶ.

Οἱ Ἐκδ.

(2) Τὸ ὄνομα αὐτῶν τοῦ χειρογράφου δὲν μὲ φαίνεται εἶτι ἡμπορεῖ νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς καθαρότητος τῆς ἐν αὐτῷ μεταφράσεως· διότι εἰς τὸν 17. αἰῶνα, καθ' ὃν οἱ Ἀρμένιοι ἐνέθησαν μετὰ τοὺς Λατίνους, καὶ ἐγνώρισαν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἕνας ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς των, ὁ Χαίθων, (Hailhon), μεταρρῖθῆκε τὴν Ἀρμενικὴν μετάφρασιν κατὰ τὴν Λατινικὴν (Vulgata), καὶ ἐπρόσθεσεν εἰς αὐτὴν ὡς καὶ τὰ προλεγόμενα τοῦ ἀγίου Ἰερωνύμου (Thesaur. Epistol. La Crozian. T. III., pag. 4, 69)

(*) Πολύγλωττοι ἐκδόσεις ὀνομάζονται αἰ εἰς πολλὰς γλώσσας ἐκδόσεις τῆς Π. Γ. Πρῶτη ἔκδοσις τοιαύτη εἶναι ἡ τοῦ Ἰερωνύμου ἐν ἔτει 231 Μ. Χ.· νεότεραι δὲ εἰναι ἡ Biblia Polyglotta Complutensia ἐν ἔτει 1514—1517. — Bibl. Polyglotta Bertrami, 1586. ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ 1569—1572. ἡ ἐν Παρισίῳ 1645, ἡ ἐν Λονδίῳ 1657. ἡ ἐν Λειψίῳ 1750.

Οἱ Ἐκδ.

φούς, ὅπως εἶναι ἓνας τῶν πρώτων Ἱστορικῶν τῆς Ἀρμενίας, εἴ-
 χε κάμει περιήγησιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὰς Ἀθή-
 νας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἰς τὴν Ρώμην. Ἐγγινε δὲ
 γνωστὸς ὡς φιλολόγος παρὰ τοῦ Κ. Ζοράβου, ὅστις ἐξέδωκεν
 ἐν Βενετίᾳ, κατὰ τὸ 1796 ἔτος, τὸ σύγγραμμά τε ἐπιγραφόμε-
 νον *Χρεῖται*· περιέχει δὲ προγοιμνάσματα τῆς Ἱστορικῆς περὶ
 διαφόρων ὑποθέσεων, τὰ ὅποια ἐκθέτονται εἰς τοιοῦτον τρόπον,
 ὥστε λαμβάνομεν καλὴν ἰδέαν περὶ τῶν προτερημάτων τοῦ
 Μαῦσέως. Αὐτοῦ βλέπομεν μίαν ἐκθεσιν τῆς τραγωδίας τοῦ
 Εὐριπίδου, ἐπιγραφομένης *Πελοπιδεύς*· τῆς ὅποιας μόλις
 ἐσώθησαν ἑλίγαι εἰχοί. Ὁ Κ. Ζοράβος ἐξέδωκε περὶ ἐπιπέ-
 1789 τοὺς μύθους τοῦ Μεχιδάρ Χαζούς, ὅστις εἶναι ὁ Αἰσωπος
 τῆς Ἀρμενίας.

Ὁ Κ. Μαῖος συζητεῖ εἰς τοὺς τελευταίους παραγράφους
 τῆς διατριβῆς του τὴν σπουδὴν τῆς Ἀρμενικῆς Γραμματείας.
 Οἰμιλεῖ, κατὰ τὴν ὀλίγον μυθώδη διήγησιν τοῦ Μαῦσέως
 τῆς κορήνης, περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀρμενίων, καὶ περὶ τῶν
 ἱστορικῶν ἔρευνῶν, γεννημένων παρὰ Μάρ *Ἰβας Κατίνα*
 κατ' ἐπιταγήν τοῦ Βασιλέως Βαλαρσάκου (Valarsaces). Ση-
 μεῖναι τοὺς τόπους, ὅπου εὑρίσκονται αἱ πρώται συλλογαὶ
 τῶν Ἀρμενικῶν Χειρογράφων. Τὰ φροντιστήριον τῆς Βενετίας,
 ἡ Βασιλικὴ Βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων, ἡ Πατριαρχικὴ Βιβλιο-
 θῆκη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, αἱ Βιβλιοθήκαι τοῦ Βερολίνου,
 τοῦ Βατικάνου καὶ ἡ Ἀμβροσιανὴ τῶν Μεδιολάνων περιέχου-
 σι τοὺς μεγαλητέρους θησαυροὺς τοῦ εἴδους τούτου.

Ἡ ἀρχαία Ἀρμενικὴ γλῶσσα, ὀνομαζομένη *Χαίκα νι α-
 νή* (1), ἢ ἡ γραφομένη Ἀρμενικὴ, διεφθάρη ἐξ ὀλοκλήρου

(1) Οἱ Χαίκα, κατὰ τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἱστορικοὺς, ἦτον ὁ Θεμελιωτῆς τῆς
 Ἀρμενικῆς Μοναρχίας. Ἀποφύγων τὴν τυραννίαν τοῦ Βηλῶν κατέφυγε
 πρὸς τὰ Ἀρκτῶα τοῦ Σενναάρ, καὶ τὴ γλῶσσά του ἦτον γέννημα τοῦ λαοῦ.
 ματος τῆς συγγένειας τῶν γλωσσῶν εἰς τὴν Πυργοποιίαν τῆς Βαβυλώνας.
 Οἱ Ἱστορικοὶ Ἕλληνες ἀντιλέγουσιν εἰς αὐτὰς τὰς ἀρχάς, διαχωρῶν ὅμοιον ὅτε
 οἱ Ἀρμένιοι εἶναι κλάδος τῶν Φρυγῶν, καὶ οὐτὶ πάλιν ἕτοιμά τῶν Οὐρα-
 κῶν τῆς Εὐρώπης. Θεόδωρος Δερύνκης, (de Ryake), φράζεται: (Fré-
 rei), Ἀγκιστῆς, Ἰαβρόνκης, Δεμυδρῆς (de Murr) ἀπαδέχθησαν αὐ-
 τὴν τὴν γνώμην. φαίνεται τῶντι, ὅτι ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα, κατὰ τὴν
 Γραμματικὴν τῆς, κατὰ τοὺς σχηματισμούς τῆς, κατὰ τὸ Ἀλφάβητόν τῆς

ἀπὸ τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς καὶ τὰς ἐπιμιξίας τῶν ἔθνων.
 Ἡ διαφθέραις ἀρχισεν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δυναστείας τῶν
 Ἀρσακιδῶν. Αὐτὴ κατὰ τὸ παρὸν εἶναι γλῶσσα σοφῆ, τὴν
 ὅποιαν δὲν νοῦσιν οἱ Ἀρμένιοι, ἀν δὲν τὴν σπουδάσουσιν.
 Ἡ Ἀρμενικὴ Γραμματεία δὲν ἔχει μεγάλην ἔκτασιν, ἔχει ὁ-
 μως Ποιητὰς, καὶ Ἱστορικοὺς (2) ὅχι εὐκαταμνητῶν. Εἰς
 αὐτὴν εὑρίσκονται καὶ συγγράμματα μεταφρασμένα ἀπὸ
 γλῶσσας Ἀνατολικῆς καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν, ἀπὸ Πατέρως
 τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ μυθιστορίας μεταφρασμένας ἐκ τοῦ
 Γαλλικοῦ. Βεδιάνουσιν ὅτι καὶ ὁ Ὅμηρος μεταφράσθη εἰς αὐ-
 τὴν τὴν γλῶσσαν (3). Λέων ὁ δέκατος, ὁ Καρδινάλιος Ρισ-
 σελείος (Richelieu), καὶ ὁ Καρδινάλιος Φλευρὺς (de Fleury) ἐσύ-
 ζησαν μὲ τὰς προτροπίας τὴν σπουδὴν αὐτῆς. Τινὲς ἀπό-
 στολοι (missionnaires) καὶ πολλοὶ σοφοὶ ἐνυποχολήθησαν εἰς
 αὐτὴν· ἀλλὰ μὲ ὅλους τοὺς κόπους τοῦ Ἀμβροσίου, τοῦ Γα-
 λανοῦ, τοῦ Ἀκολούθου, τοῦ Δελακρόζου (de la Croze), τοῦ
 Βιλλερρουῦ, τοῦ Βίζωνος κ. τ. λ., πάλιν κατὰ τὸ παρὸν πολ-
 λά ὀλίγον καλλιεργεῖται. Πρὸ χρόνων τινῶν, δύο Ἀρμενισταί,
 ἔντες εἰς δούλευσιν τῆς Βασιλικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων,
 ἠνάθησαν διὰ τὴν ἐκδόσασιν Ἱστορικῆς ἐρεύνας, ἐκ τῶν Ἀρμε-
 νίων συηγραφέων· ἀλλ' αὐτὸ τὸ μικρὸν σῶμα ὀλίγον ἐύδο-
 κίμησεν. Πρέπει νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι αἱ παρὰ τοῦ κυρίου Μαῖου
 κηρυχθεῖσαι εὐρέσεις, ἢ ἐπιθυμία τοῦ νὰ εὐρωμεν πάλιν συγ-

πλησιάζει πολὺ περισσότερον μὲ τὰς γλώσσας τῆς Εὐρώπης, καὶ κατ' ἐξε-
 χὴν μὲ τὴν Ἑλληνικὴν, παρὰ τὰς Σημιτικὰς γλώσσας (ἴδε Schröder,
 Thesaur. ling. Armenia. dissert. p. 51. 52). Ὡς τῶσον οἱ σοφοὶ δὲν
 ἠμπόρουν νὰ συμφωνήσωσιν εἰς τὸ νὰ θεωροῦσι τὴν Φρυγικὴν γλῶσσαν
 ὡς διάλεκτον τῆς Ἑλληνικῆς.

(2) Οἱ Σροδερὸς (Schröder) ὕδακε μερικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν Ἀρμενίων
 Ἱστορικῶν, καὶ εἶχεν ὑποσχεθῆ μίαν Βιβλιοθήκην Ἀρμενικὴν. Οἱ Κ. Κ. Τρόμ-
 χος ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1758 Bibliothecae Armenicae Specimen. Οἱ
 Κίρρι Χαχάνος Δακρβιδῆς (Chahan de Cirbiud) καὶ Μαρτίνος εἰς τὰς
 περιέργους ἐρεύνας τὴν περὶ τῆς ἀρχαίας Ἱστορίας (Recherches curieuses
 sur l'histoire ancienne de l'Asie. Παρισ. 1806, p. 293—323) ἐξ-
 ἔδωκαν κριτικὸν κατάλογον τριάντου περίπου Ἱστορικῶν Ἀρμενίων.

(3) Villefroy. Apud Montfaucon. ibid. p. 1016. 1021. — Vil-
 loison. prolegom. ad Iliad. Homer. p. XLIII, XLIV. note 1.

γράμματα αξιόλογα, και ὁ ζήλος και ἡ φιλοπονία τῶν Ἀρμενίων τοῦ Γυμνασίου τῆς Βενετίας, και πρὸ πάντων ἡ τοῦ Κυρίου Ζεράβου, θέλουν κατορθώσαι νὰ ἐμπνεύσωσι τὸν ἔρωτα τῆς μαθήσεως αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας εἰς τὴν Κριτικὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, και ὠφελίμου εἰς τὴν Κλασσικὴν Φιλολογίαν γλώσσης, ἀναγκαίας μὲν· διότι, κατὰ τὸν Λακρόζου, αὐτὴ ἐγέννησε τὴν Βασίλισσαν τῶν μεταφράσεων τῆς Ἁγίας Γραφῆς· ὠφελίμου δὲ· διότι κρύπτει πολλὰ συγγράμματα τῶν Ἑλλήνων.

Αἱ παρὰ τοῦ Κ. Μαΐου κοινοποιηθεῖσαι εὑρέσεις εἶναι νέαι δείξεις τῆς ἐκ τῶν μεταφράσεων ὠφελείας, και πρέπει νὰ θαυμάσωμεν, ἀφ' οὗ μάθωμεν, ὅτι αἱ Ἀνατολικαὶ γλώσσαι ἠμποροῦν ἀκόμη και τὴν σήμερον νὰ μᾶς ὠφελήσουν ἐξίσου, καθὼς ἀφελίσαν και τοὺς προπάτοράς μας, οἱ ὅποιοι δι' αὐτῶν ἐγνωρίσαν εἰς τὸν μεσαῖον αἰῶνα τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀριστέλους, τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Εὐκλείδου και πολλῶν ἄλλων Ἑλλήνων συγγραφέων.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναμνησθεῖσαν ἀξιόλογον διατριβὴν, ἀκολουθεῖ εἰς τὸν παρὰ τοῦ Κ. Μαΐου ἐκδοθέντα τόμον ἡ πραγματεία τοῦ Γερμζοῦ περὶ ἀρετῆς (1). Στοχάζομαι, ἔτι πρέπει νὰ ἀμείλωσι τιμὰ περὶ τούτου. Ὁ συγγραφεὺς ὀρίζει τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, και ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ συναγάγει τὰς ἀρετὰς, τὰς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἔχη· δεικνύει τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ και τὴν τελειότητα τῆς Θεότητος, και δείξει τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς πᾶν ἔτι συντείνει νὰ τὸν κάμῃ ὅμοιον μὲ τὸν Θεόν. Ἐκ δὲ τῶν σχέσεων τοῦ κτίστου πρὸς τὴν κτίσιν δεικνύει τὰς ἐπαινετὰς ἀρετὰς, και ἀνάγει αὐτὰς εἰς τέσσαρα καθολικὰ κεφάλαια. Πᾶσα γενικὴ ἀρετὴ διαιρεῖται εἰς τρεῖς εἰδικὰς ἀρετὰς· ἀναλύει αὐτὰς διαδοχικῶς, και δεικνύει τὰ καλὰ αὐτῶν ἀποτελέσματα εἰς τὸν ἀνθρώπου, ἔτι δὲ και ἔτι αὐτὰ συγχωροῦσι, και ἔτι ἀπαγορεύουσι νὰ πράξῃ ὁ ἀνθρώπος. — Τὸ συγγράμμα τούτου συνδέει τὰς ἰδέας τοῦ Πλάτωνος μὲ τὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, και εἰς τὸ τέλος ἐμολογεῖ, ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀρετῶν προϋποτίθεται ἀναγκαίως διάθεσις φυσικὴ και θεία βοήθεια, ἐκαιμεῖται μὲ τὴν φρο-

(1) Περὶ ἀρετῆς και τῶν ταύτης μορῶν. — Ἄλλα τιμὰ χεῖρα αὐτῆς τῆς πραγματείας· ἔχον τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν: Ἄπολογία τῶν τεσσάρων ἀρετῶν κατὰ τὸν σοφώτατον Πλάτωνα.

νησιν, και τὴν σεραὴν θέλησιν, και τὴν πράξιν. Αὐτὴ ἡ πραγματεία μὲ φαίνεται γραμμὴν με πολλὴν εὐκρίνειαν ἰδεῶν, και μὲ φραστικὴν ἀκρίθειαν, ἣτις σπανίως ἀπαντᾷ εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Φίλωνος, και ἀπὸ τὴν ὑποίαν λαμβάνει οὐτως ἰδιότυπα χαρακτῆρα.

(Τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετράδιον.)

Ἐξεδόθη πρὸ μικροῦ βιβλίον ἐπιγραφόμενον „Ἀπολογία τῶν ἐν Πίζα Ἑλλήνων ὑπὲρ Κοδρικᾶ,“ και ὑπογραφόμενον „εἰς Πίζαν: 18. Ἀπριλίου, 1817, Οἱ ἙΛΛΗΝΕΣ“· πλὴν και ἡ ἐπιγραφὴ και ἡ ὑπογραφὴ εἶναι διόλου ψευδεῖς κ πλασαί. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἠθέλησε νὰ ὑδρίσῃ ἀδίκως και εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἐν Πείσαις σπουδαζούσης Ἑλληνικῆς νεολαίας, ἐν ᾗ ὑδρίζει τοὺς ἑκδότας τῶ Α. Γ. κ. τὸν Κύριον Κοραῆν, ἐπιγράφων κ. ὑπογράφων ὄνομα νέων, οἱ ὅποιοι ἔχουσι φρονήματα πάντα διάφορα ἀπὸ τὰ ὅποια ἠθέλησε νὰ τοὺς δώσῃ ὁ ὑδριστής των. Οἱ χρῆσοι νέοι ἀναγκάσθησαν ν' ἀπολογηθῶσι και ν' ἀθωώσωσι τὴν τιμὴν των και αὐτὸ τὸ Ἑλληνικόν των ὄνομα ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου. Ἴδου ἡ Ἀπολογία:

„Οἱ ἐν Πείσαις φιλογενεῖς μαθηταί, και μαθηματικοί, και ἰατροί, ἐνασχολούμενοι ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια μαθήματα, και εἰς τὰς ὁποίας συντείνουσιν ἐπισήμως πρὸς ἐπανερώσιν και ἀνύψωσιν τῆς παιδείας τοῦ Γένους μας, ἔτοιμοι πάντοτε νὰ προσφέρωμεν και ἑαυτοὺς εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα, μὲ μεγαλήν μας ἀπορίαν και ἀγανάκτησιν ἴδουμεν και ἀνεγνωμεν τὸ ἐπιγραφόμενον βιβλίον „Ἀπολογία τῶν ἐν Πίζα Ἑλλήνων ὑπὲρ Κοδρικᾶ.“ Ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν διὰ τοῦ Α. Γερμοῦ ἐμπροσθεν ὄλης τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ὄχι μόνον οὐδὲ ψιλὴν ἰδέαν ἔχομεν αὐτοῦ, ὄχι μόνον δὲν ἐπεχειρήσθημεν ποτὲ ν' ἀπολογηθῶμεν ὑπὲρ Κοδρικᾶ, ὄχι μόνον δὲν ἐφραντάσθημεν ποτὲ τὰς ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ φλυαρίας ἐναντίον τοῦ Κυρίου Κοραῆ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα γνωρίζομεν τὸν σοφὸν τούτον ἄνδρα (Κοραῆν) ὑπερασπιστὴν τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἔθνους μας, ἥρωα Ἑλλήνα τοῦ αἰῶνός μας, και τὸ ὄνομά του μεγαλῶς τιμῶμεν και σεβόμεθα, και μεταξὺ τῶν ἐυεργετῶν συναριθμοῦμεν· διὰ τοῦτο και τοὺς κατηγοροὺς αὐτοῦ και συκοφαντὰς και κατακρίνομεν και ἐλεεινολογοῦμεν. Ἠθέλην εἶναι τῆ ἀληθείᾳ φανερὰ ἀντίφαστις, ἐν ᾗ καταγιγνόμεθα εἰς

τήν φιλοσοφίαν, νὰ κατηγοροῦμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ νὰ συκαφαντῶμεν τοιούτους ἄνδρας φιλοσόφους, σεβαστοὺς εἰς ἡμᾶς καὶ πρᾶγμα δὲ ἐλεεινὸν καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅσον εἰς τὰ ἡθῆμας καὶ τὸν χαρακτῆράμας, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅσον διὰ τὰς μελλούσας τῆς παρ' ἡμῶν ἐλπίδας. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπιβεβαιούμεν ἐνυπογράφως, καὶ ἐπιμένομεν νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν χαρακτῆρα μαθητῶν, καὶ ἐρασῶν τῆς παιδείας καὶ τῶν αὐτῆς προσατῶν, καὶ ἐπομένως κρίνομεν ἀνάξιον ἡμῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ παρελθόν, καὶ τώρα καὶ πάντοτε νὰ προσάψωμεν οὐ μόνον κατηγορίαν ἀδίκον, ἀλλ' οὐδὲ δικαίαν, ἐν ᾧ πρόκειται τὸ συμβουλευεῖν καὶ πληροφορεῖν.

Δὲν λείπομεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν εἰς τοὺς ὁποίους ζητοῦσι νὰ βεβηλώσωσι τὰ ἱερά τῶν μαθητῶν ὄνματα, καὶ νὰ βάλλωσι εἰς τὰ ἁγιάτων σώματα, τῆς ζηλοτυπίας καὶ χαιρεκακίας τῶν λόγια, ὅτι ἐγγράμισαν ἐν βίβλῳ ζώντων, καὶ μίνουσι καὶ θέλουσι μείνει αἰωνίως ἀμείλιτα καὶ ἀνόθευτα.

Οἱ ἐν Πείσαις φιλογενεῖς μαθηταί.

- Ἰωάννης Δελλαγραμμῶτικος Ἄνδριος.
- Στέφανος Καραθεοδωρῆ Ἀδριανουπολίτης.
- Γεώργιος Ἰδομενεὺς Κρής.
- Ἀγαμέμνων Αὐγερινὸς Πελοποννήσιος.
- Διονύσιος Καμπάνης Ἄνδριος.
- Σωτήριος ὁ Φιλιππίδης Ἀθηναῖος.
- Σπυρίδων Καυρικός Γαλαξοδιώτης.
- Γαλαξιάτης Πάρπογλους Πελοποννήσιος.
- Μιχαὴλ Τροχάνης Λάκων.
- Κωνσταντῖνος Δενδρινὸς ἐκ Ζαγοράς.
- Νικόλαος Φωτεινὸς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως.
- Γεράσιμος Βαλσαμάκης ἐκ Κεφαλληνίας.
- Θεοδόσιος Τζηληγιάννης Ἰθακήσιος.
- Νικόλαος Καλλέργης ἀπὸ τὴν Σμύρνην.
- Ζαχαρίας Παππαδόπουλος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
- Κωνσταντῖνος Γ. Σχινῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.
- Παῦλος Παπαγεωργόπουλος Ζακύνθιος.
- Κωνσταντῖνος Πολίτης ὁ ἐξ Ἀκαρνανίας.
- Παῦλος Σιδέρης Μεσολογγίτης.
- Δημήτριος Οἰκονόμος Ἰδρατῖος.
- Κωνσταντῖνος Μακρὸς ἐξ Ἰωαννίνων.
- Ἰάκωβος Θεοφιλάς ὁ ἐκ Τρίκκης.

Φίλοι ὁμογενεῖς, μαθηταί κατὰ τὸ ἐν Πείσαις Πανεπιστήμιον! Τὰ φρονήματα, τὰ ὁποῖα δεῖχετε εἰς τὴν παρούσων ἐπιστολῶν, ἀποδεικνύουσι προφανῶς, ὅτι οὔτε σεῖς ἀναλίσκετε εἰς μάτην τοὺς κόπους σας πρὸς παιδευσίνας, οὔτε ἡ Ἑλλὰς εἰς μάτην ἐλπίζει εἰς τὰ φῶτά σας. Τί καλὸν δὲν ἡμῶν πορεῖ νὰ προῖδῃ τις μετὰ λόγου καὶ νὰ ἐλπίσῃ περὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς, ὅταν οἱ διάδοχοι τῆς ἐνεσώσης τρέφουσι ἤδη τοιαῦτα αἰσθητά καὶ φρονήματα! Εἶθε μόνον αὐτὰ νὰ γένουσι τὰ κοινὰ φρονήματα ὅλης τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας!

Οἱ Ἐκδ. τοῦ Α. Ε'.

Βιβλία Νεοφανῆ.

Ἐξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ, κατὰ τὸ τυπογραφεῖον τοῦ Ἰωάννου Σνέϊερ, 1817, ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ:

Γεωργίου Σακελλαρίου, ἰατροῦ τοῦ ἐκ Κοζάνης, Ποιήματα προσφωνηθέντα παρ' αὐτοῦ τῷ ἐντιμωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ Τακταζῆ, οὐτινος καὶ τῆ δαπάνη τύποις ἐξεδόθησαν. Σελ. 230. εἰς 8. μικρὸν. (Πωλοῦνται τὰ ποιήματα αὐτὰ ἐν Βιέννῃ παρὰ τοῖς ἐλλογιμωτάτοις ἀυταδέλφοις Κυρίοις Καπετανάκη φιορ. Βιέν. 5, εἰς δὲ τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας τὰ μέρη γροσ. 6.)

ἔτι δέ: Σοφοκλέους τραγωδία Ἀΐαντος Μάξιμοφύροϋ, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ μετρικοῦ κειμένου τοῦ Ποιητοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ὁμιλουμένην γλῶσσαν, καὶ μετασχηματισθεῖσα κατὰ τὴν τάξιν τῶν νεωτέρων τῆς Εὐρώπης δραμάτων εἰς πράξεις, καὶ εἰς σκηνάς, σχολιασθεῖσα ἀκριβοῶς διὰ πολλῶν περιέργων σημειώσεων, καὶ πλουτισθεῖσα με πέντε εἰκόνας· ἐκδοθεῖσα δὲ ἤδη εἰς τὸ φῶς τοῦ τύπου φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ φιλοκάλεϋ, καὶ τιμίου ἐν πραγματευταῖς κυρίου Μάρκου Γεωργίου Κάρτζα· ἐν τῷ τέλει δὲ περιέχουσα παράρτημα τῆς κρίσεως τῶν

σχολίων, καὶ μεταφράσεως τῆς Συγγραφῆς τοῦ Θεοκυδίδου παρὰ Νεοφύτου Δούκα. Βιβλίου Α'. ἐν Βιέννῃ, 1817. ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ τυπογραφείου Ἰωάννου Βαρθ. Σβέκ. Σελ. 80. εἰς 8. μέγα.

ἔτι:

Ἡ Κρίσις τοῦ Πάριδος. Ποίημα μυθολογικόν, ἐρωτικόν καὶ ἠθικόν Δημητρίου Γουζέλι τοῦ ἐκ Ζακύνθου. Ἔκδοσις πρώτη μετὰ διαφόρων ὑποσημειώσεων, ἐν αἷς περιέχονται ἱστορικῶς σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ βίοι ἀξιολόγων ἀνδρῶν οὐκ εὐάριθμοι.

„Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci,
„lectorum delectando, pariterque monendo. Hor.

„Ὅς τις μιγνύει τὰ φελές εἰς τὸ γλυκὺ κερδαίνει
„ὅλον τὸ πᾶν, διότ' ὁμοῦ καὶ νοθετεῖ κ' εὐφραίνει,

Ἐν Γεργέσῃ 1817, παρὰ τῷ Ἀντωνίῳ Μαλδίῳ τυπογράφῳ. Δαπάνη τοῦ ἰδίου σύγγραφέως. Σελ. XXIII. καὶ 366.

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆς 1ῆς. 2 Ἰανουαρίου.

1818

Ἱ Σ Τ Ο Ρ Ι Α .

Ἐπιτομή τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου (*), οὗ
πρώτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν Αἰολοδωρικὴν Ἑλληνι-
κὴν διάλεκτον μεταγλωτισθεῖσα, καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ
τοῦ Ἀποπειρογράφου τῆς Ῥουμανίας καὶ προσφωνη-
θεῖσα τῷ ὑψηλετάτῳ Ἡγεμόνι τοῦ Ῥουμανικοῦ ἀρχεῦ
Κυρίῳ, Κυρίῳ Ἰωάννῃ Καράτζιᾷ, τῷ φίλῳ τῶν λό-
γιῶν καὶ τῆς Ἱστορίας. Ἐν Λειψίᾳ, παρὰ τῷ Τάουχνιτς,
1817. Σελ. 621 καὶ 34 Ἐπιλογῆμ.

Τὸ γένος χρεώσεται πολλὰς χάριτας εἰς τὸν μεταφράσαν Κό-
ριον Δημήτριον (Δανιὴλ) Φιλιππίδην, ὅτι ἐκαινοποίησεν εἰς
αὐτὸ τὰ Φιλιππικά τοῦ Π. Τρόγου, εἰς γλωσσῶσαν καταλι-

(*) Πομπηῖος Τρόγος, Γάλλος τὸ γένος, ἔζη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρά-
τορος Αὐγούστου, ἐν Ῥώμῃ ἱσοῦς καὶ 10 ἔτη π. Χ. 1^η. Ἦτον φιλόσοφος
καὶ Ῥήτωρ, ἱσοῦς ἐδίδασκε καὶ τὴν Ῥητορικὴν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν
Ἑλλήνων. Κατὰ τὸν τρόπον Θεοδόμου τοῦ Κένου, περιήρμητο Ἱστορικῶς.
ἀναμύσαντος 358 πρὸ Χριστοῦ, ἢ κατὰ τὰς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδό-
νος, ἀλλὰ μὴ περισσοτέρην Ἱστορικὴν τέχνην καὶ κριτικὴν, συνέγραψεν ὁ Τρό-
γος Ἱστορίαν γενικὴν ἐπιγραφουμένην, *Historiae Philippicae et totius
mundi origines et terrae situs*, ἢ Ἱστορίαν τοῦ Μακεδονικοῦ βίσι-
μου, κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ Φιλίππου τοῦ Μεγάλου, μέχρι τῆς πτώσεως αὐ-
τοῦ διὰ τὸν Ῥωμαῖον, εἰς 14 βιβλία ἃς ἐπιστάδια συνέμειξε γενικαί-
κας καὶ Ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν τόπων ἐκείνων, εἰ ἑποία συνεδέθησαν

πτήν εἰς ὄλους, μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καθ' αὐτὸ καλ-
 λῆς σπουδῆς ἄξιον, καὶ εἰς τὸ ὅποιον τὸ Ἑλληνικὸν γένος
 ἔχει κατ' ἔξοχὴν κλίσιν. Τῆς μεταφράσεως ἡ γλώσσα ἔχει φρά-
 σεις δημώδεις μὲν, ἀλλ' ὄχι εὐκαταφρόνητος, καὶ ἡ ὑπερβα-
 θεσία ὄχι ἀτυχῆς. Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κειμένου εὐρίσκει τις
 καὶ σημειώματα, τὰ ὅποια ἀποβλέπουν τὸ πραγματικὸν μέ-
 ρος μᾶλλον παρὰ τὸ λεκτικόν· δι' αὐτῶν σκοπὸν εἶχεν ὁ με-
 ταφραστής, καθὼς ὁ ἴδιος τὸ λέγει εἰς τὸ προοίμιον, νὰ δώσῃ
 ρύθμιν εἰς τὴν ἀναγνώσῃν εἰς τὸ νὰ προσέχη εἰς τὴν κατὰ πρό-
 του λόγον σκοπὸν τῆς Ἱστορίας. Εὐχῆς δὲ ἄξιον ἦτον (καὶ ζη-
 τοῦμεν συγγνώμην διὰ τὴν ἑλευθερίαν αὐτῆν), ἂν ὁ μετα-
 φραστὴς ἀπέφυγε τὰς πολλὰς ὑβριστικὰς λέξεις, τὰς ὅποιας
 ἀπαντᾷ τις εἰς παραπολλὰ μέρη. Ἀναμνηθῶντες εἶναι ὅλοι εἰς
 τὸν αἰετῶν τύπον· πλὴν ὅσα προφέρονται διὰ τοῦ σώματος,
 εἴν πρέπει καὶ νὰ γράφονται πάντοτε ὅλα, καὶ ἄς ἦναι καὶ
 ἀρμόδια. — Εἰς τὸ τέλος τῆς μεταφράσεως ἔταξεν ὁ Κύριος
 Δ. Ἐπιλεγόμενα ἀντὶ Προλεγομένων. Εἰς αὐτὰ εὐρίσκει τις
 πᾶλλὰς γνώμας καὶ ἰδέας ὁρᾶς περὶ γλώσσης καὶ παιδείας,
 καὶ παρακινουμένον καθένα νὰ τ' ἀναγνώσῃ με προσοχὴν καὶ
 ἰπροσωπιλιψίαν· τὴν γνώμην του δὲ τὴν περὶ ἱατρικῶν καὶ

κατ' ἄλλοι μὲ τὴν Μακεδονίαν, καὶ οὕτω περιέβαλε τὴν Ἱστορίαν τοῦ λοι-
 πῶν γνησῶν ἔθνων. Ἐφακῆθη εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἱστορίας τοῦ ἄρι μόνου
 ἀπὸ τῶν Θεόπομπων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν Ἡρόδοτον, Κτησίαν, Παύσιον,
 καὶ Περσιδῶνιον.

Τὸ ἀφανισθέντος ἀξιολόγου ἱστορικοῦ συγγράμματος τοῦ Τρόγου ἐπιτε-
 μὴν ἔκαμεν, ὡσούτως εἰς Μ.Δ' βιβλίῳ, κάποιος Ἰουστῆς, ἀγνωστὸς διόλου,
 καὶ μάλιστα ὅτι ἠκμαζε κατὰ τὴν δευτέραν ἐκάντουατηρήθῃ ἐπὶ τῶν δώδε-
 ἄντωνων, 166 ἔτη μετὰ Χριστόν, καθ' ὃν χρόνον συνήθως τάττεται ἡ
 ζωὴ τοῦ, εἴναι βεβαίον. Ἡ ἐπιτομὴ αὕτη ἐπιγράφεται εἰς τὸ Λατινικόν·
 Historiarum Philippicarum ex Trogo Pompejo excerptarum libri
 XIII, καὶ ἦτον, ὡς καὶ αὐτὸς γράφει, μία Ἀνθολογία ἐκ τοῦ συγγράμ-
 ματος τοῦ Τρόγου. Ἡ ἐπιτομὴ αὕτη, ἂν καὶ ἔχη τόσον πιστὴν καὶ ἀκριβῆ,
 μάλιστα ὁμαλῆ, νὰ εἴπω οὕτω, διότι παρὰ μὲν εἶναι τόσον διεξοδική, ὡς
 νὰ ἰσχύει ὁ Τρόγος αὐτὸς, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὑπερ- τὰ ἴδεν ἐπίτομος, ὡς
 ἀρκεῖα ἔμμοι καθ' ἑαυτὴν Ἱστορία θεωρουμένη, εἶναι ἀξιολόγος, καὶ γίνεται ἀ-
 ξιολογητέρα διὰ τὴν ἀφανισμὸν τοῦ μεγάλου συγγράμματος τοῦ Τρόγου.

ἱστορικοῦν σχολείων κρινόμεναι καὶ ὡς ἀδύνατον νὰ ἐκτελεσθῇ,
 καὶ ὡς προβάλλουσιν ἀναιμία εἰς τὴν τωρινὴν τοῦ γένους
 κατάστασιν. Ἀληθινὰ ἀναγκαῖον εἶναι καθεὶς νὰ λάβῃ, καὶ
 εὐχῆς ἄξιον ἦτον τὰ σχολεῖά μας νὰ δίδουν τὴν ἰδέαν τῆς κα-
 τασκευῆς τοῦ σώματος τοῦ, τῆς ζωῆς, καὶ τῶν διαφορῶν
 ἐνεργειῶν αὐτῆς ἐν τῷ ὕγιεινῷ σώματι, τὴν γενικὴν ἰδέαν τῆς
 ἀσθενείας, τῶν διαφορῶν αἰτιῶν αὐτῆς, καὶ τὰ παραγγέλ-
 ματα τῆς Ἱγίεινῆς· ὁμοίως μερικὰς ἰδέας τῆς βοτανικῆς καὶ
 Γεωργικῆς. Ἀλλὰ τὸ νὰ συνηθῶσι σχολεῖα διδάσκοντα ἐξ
 ἐπαγγελμάτων ἱατρικῆν καὶ Γεωργικῆν, τὰ ἀναγκαῖα τα-
 μεῖα διδασκαλίαι τῶν διαφορῶν ἱατρικῶν ἐπισημῶν κ. τ. λ.
 τὸ σχολάζεσθαι καὶ ἀδύνατον, διὰ τὰς πολιτικὰς περιστάσεις,
 ὑπὸ τὰς ὅποιας εὐρισκόμεθα, καὶ ἀσύμφωνον εἰς τὴν τάξιν
 ὅπου καὶ ὁ ἀτομικὸς ἄνθρωπος, καὶ ὅλα τα ἔθνη, ὅταν ἡ
 ἀνεργουῶνται, ἢ κατὰ πρότον κάλλιστογῶνται, ἀκολουθοῦν,
 καὶ ἀνάγκη ν' ἀκολουθήσουσι. Ἡμεῖς σερούμεθα Ἀλφραδιτά-
 ρια, τὰ σεχειώδη βιβλία τῶν πρώτων γνώσεων, ὅπου ἡ
 πρώτη ἡλικία πρέπει νὰ λάβῃ εἰς τὴν πρώτην της παιδείαν,
 βιβλία σεχειώδη τῆς γλώσσης καὶ φιλοσοφίας καὶ τῆς πα-
 λαιᾶς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς τωρινῆς, σεχειᾶ τῆς φιλοσοφίας,
 τῆς Μυθολογικῆς, τῆς Γεωγραφίας, τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλά-
 δος καὶ γενικῆς, τῆς φυσικῆς Ἱστορίας καὶ τῶν ἄλλων ἐπιση-
 μῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπαγγελμάτων τῶν κυ-
 ριοτέρων εἰς τὴν πατρίδα μας, κ. τ. λ.· σερούμεθα προσέτι,
 τὸ μέγιστον, διδασκάλους ἰκανοὺς καὶ εἰς τὴν ἀριμῶν καὶ
 εἰς τὴν δύναμιν νὰ παιδεύσωσι τὴν νεολαίαν μας. Πάσχον-
 τες αὐτὰς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας σερήσεις, πῶς νὰ συστήσω-
 μεν σχολεῖα ἱατρικῆς, ἡ ὅποια παρακαταίτε ὅλας τὰς εἰρημένιας
 γνώσεις (καρκετὸς πολλῶν ἄλλων μέσων), πῶς τῆς Γεωργ-
 κῆς, εἰς τῆς ὅποιας τὴν πρόδον ἔχομεν ἀνυπερέβλητα ἐμπι-
 δία; Ἄς ἀναπληρώσωμεν τὰς εἰρημένιας ἑλλείψεις· ἄς κά-
 μωμεν αὐτὰ τὰ πρώτα βήματα· ἄς δώσωμεν εἰς τὴν νεολαίαν
 τὴν σεχειώδη παιδείαν, καὶ ἄς τὴν κάμωμεν εἰς τὰς περισ-
 σσότερας κλάσεις κοινῆν· ἄς τὰς συνειθίσωμεν εἰς αὐτὴν· καὶ
 τότε εὐκόλα καὶ ὡς ἀπ' ἐαυτῶν θέλουσι συνηθῆναι καὶ τῆς ἱα-
 τρικῆς καὶ τῆς Γεωργικῆς σχολεῖα. Ἀλλ' ἂν ἀκολουθήσωμεν
 τὴν ἐναντίαν ὁδὸν (εἰς τὸ ὅποιον κατὰ δυσυχίαν ἔχομεν πολ-
 λὴν κλίσιν), εἴμεθα σχεδὸν ἴσθι τῆς ἐπιτελήσεως ὃ, που μᾶς

κάμνουν εἰ ξένοι — ἀρχίζομεν, ὅπου πρέπει νὰ τελειώσωμεν, nous commençons, où nous devons finir· αὐταὶ εἶναι αἱ διαίτων λέξεις. Αὕτη εἶναι τοῦλάχιστον ἡ ἡμετέρα κρίσις· τὴν κοινοποιούμεν δὲ, ὅχι διὰ τὴν ἀναίρεσάωμεν τὸν συγγραφεῖα, ἀπαγε! ἡμεῖς τὸν σεβόμεθα, καὶ τὸν ἐμολογοῦμεν σέβας· ἀλλ' ἐπειδὴ πρῶτον κρίνομεν καθεὺν ἐλεύθερον εἰς τὸ νὰ λέγῃ τὴν γνώμην του (χωρὶς ὅμως νὰ πειράξῃ πρόσωπα)· δευτέρου, καὶ ὑπόχρεων, ὅταν ὁ λόγος ἴναι περὶ κοινού πράγματος· τρίτου δὲ, ἐκθέτοντες τὴν ἡμετέραν γνώμην, ἐπιθυμοῦμεν νὰ παρακινήσωμεν τοὺς πεπαιδευμένους νὰ γενῶσι προσεκτικοὶ εἰς αὐτήν, διὰ νὰ ἴδωσιν ἂν ἴναι αὐτὴ ἡ ἀλήθης, καὶ ἀληθεύουσιν νὰ τὴν βάλωσιν εἰς πρᾶξιν, ἢ νὰ εὐράσῃν ἄλλην τὴν πλεόν σύμφωνον εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης· ἔλαβε δὲ, ὡς φαίνεται, ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ ὁ Κύριος Δ. νὰ προσθέσῃ, ὅτι τοῦ βιβλίου τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλη μετάφρασις πάλιν εἰς τὴν νῦν Ἑλληνικὴν παρὰ Ἰωάννου Μάκολα Ἀθηναίου (*) καὶ ἐπιγράφεται: Ἰουζίνου Ἰσορία μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Λατινικῆς φωνῆς εἰς ἀπλήν φωνῆν παρὰ Ἰωάννου Μάκολα τοῦ Ἀθηναίου. Ἐνετίχσιν, ἀρχῆς. παρὰ Μιχαὴλ τῶ Βαρβωνίᾳ. Ἡ ἀρχὴ τῆς πρώτης περιόδου εἰς ταύτην τὴν μετάφρασιν εἶναι:

„Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων, δηλαδή τῶν γενῶν καὶ τῶν φυλῶν, ἡ ἀρχὴ καὶ ἐξουσία ἦτον σὺν μὰ εἰς τοὺς βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι ἀναβιδάζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν τιμᾶς καὶ ἀξίας οὐχὶ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ κοινού λαοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν προζαγματος, κτλ.“

(*) Ἰωάννης ὁ Μάκολας ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1661 ἔτος ἐν Ἀθήναις ἢ τοῦ ἑμπορίου κατὰ τὸ ἀπαγγελέμα· μετέφρασεν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ, ἐκτός τῆς ῥηθείσεως Ἰσορίας, καὶ τοῦ Ὁσβιδίου τὰς μεταμορφώσεις καὶ ἐξέδωκεν ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1686 παρὰ τῶ Μ. Ἀγγέλου τῶ Βαρβωνίᾳ· ἦτον δὲ, ὅτα ταῦτα μετέφρασεν, ὡς ἔστων. Πρὶν ἀπίθανος, καὶ ἂν μετέφρασε καὶ ἄλλα ἢ ἀσύγγματον, ἀγνωστὸν.

Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ι Α .

In elementa philosophiae tentamen, Essai sur les élémens de la philosophie par G. Gley, principal au collège d'Alençon. Paris. Gide fils. 1817. 1 vol. in-8. 5 Fr. ἦτοι: Δοκίμιον περὶ τῶν στοιχείων τῆς φιλοσοφίας κ. τ. λ.

(ς α λ ε ν).

Ἰδοὺ πρὸς τοῖς ἄλλοις τί περιέχουσι περὶ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου τὰ Annales encyclopaediques rédigées par Millin. (supra 1817. Septembre pag. 186). „Ὁ συγγραφεὺς, διὰ νὰ κάμῃ τὸ βιβλίον του χρήσιμον καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰδημόνας τῶν κλασικῶν γλωσσῶν, ἐπρόσθεσε καὶ τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶναι γραμμένον μὲ πολλὴν φρίνησιν· καὶ περιέχει ἀκριβεστάτας ἀρχάς· εἶναι δὲ τρόπον τινα ὡς εἰσαγωγὴ εἰς ἕν ἄλλο πολλὰ ἐκτεταμένον περὶ τῆς ἰσορίας τῆς παλαιᾶς καὶ νέας φιλοσοφίας· καὶ ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς ἐγνωρίσθη εἰς τὴν Γερμανίαν μὲ τοὺς σημαντικωτέρους διδασκάλους τῆς νέας ὑπερβατικῆς (transcendentale) α)

α) Ἡ λέξις transcendent ταυτοδυναμεῖ μὲ τὴν ὑπερβατικὴν καὶ εἰς τὴν παλαιὰν φιλοσοφίαν ἐσήμανε τὰ ἀνώτερα ὑπὲρ τὰ συναϊσθητά, ἢ τὰ γενικώτατα ὄντα, καθὼς, Θεοῦ, ἀγαθῶν, πρᾶγμα, οὐσία, δὴ κτλ· εἰς δὲ τὴν μαθηματικὴν, συνεκθίσει: transcendent, καμπύλια transcendent ἐνομαζόνται, ὅσαι ὑπερβαίνουσι τὰ ὅρια τῆς ἀπλῆς καὶ στοιχειώδους μαθηματικῆς, καθὼς π. γ. αἱ συνεκθίσεις, αἱ ὅποια περιέχουσι ἡμίτερα, συνημίτερα, κυκλικὰ τόξα, λογαριθμοὺς, διστοκικὰς ποσότητας κτλ· εἰς τὴν νεωτέραν δὲ μὲν φιλοσοφίαν αὐτὴ ἡ λέξις ἐρήθη διαφόρως κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν συζημάτων, πολλὰκις καὶ εἰς τὸν ἴδιον συγγραφεῖα δὲν ἔχει σταθερὰν σημασίαν. Μερικοὶ ἐνομαζόντες transcendent τὰς κρίσεις, ὄντας κτλ, ὅσαι δὲν εἶναι δυνατὸν εἶναι φάσεις των ν' ἀποκηθῶν διὰ τῆς πείρας (ὑπερβαίνουσι, ὑπερπηδῶν τὰ ὅρια τῆς ἀλήθειαιότητος), καὶ transcendental τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ transcendent· ἄλλοι ἐνομαζόντες transcendent τὰς ἐνοτοὺς καὶ ἰδέαις τῶν πραγμάτων ὡς ἀπολύτως καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑπάρχόντων, ἀδυνάτων γὰ γενεῶν ἀντικειμένου τοῦ γνωστικοῦ, ἀνυπερβάτων ὡς πρὸς τὸ γνωστικὸν μας, καὶ θεωρουμένων ὡς τὸ ἀναφύριτον ἢ τῆς μεταφυσικῆς· transcendental δὲ

φιλοσοφίας μᾶς ἔδωκεν ἀκριθῆ περι αὐτῆς ἰδέαν· καὶ εἶπε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του. Περὶ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος λέλομεν ἐπιλήσει καὶ ἄλλοτε, ἐπειδὴ μᾶς ἐράνη πολλά ὑσιώδες καὶ χρήσιμον, καὶ μάλιστα εἰς ἓνα καιρὸν, ὅπου τὸ πᾶν προσηκνύει ἐπιστροφῇ εἰς τὴν καλὴν καὶ ὀρθὴν σπουδὴν, καὶ εἰς τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας ἔδειξεν ἀφελίμους τῶν αἰώνων ἢ πείρα.“

Πρὸ μερικῶν χρόνων ὁ γνωστὸς διὰ τὴν βαθεῖαν πολυμαθειάν του Villers, ἐπιθυμῶν νὰ εἰσαχθῆ, ἢ νὰ γενῆ γνωστὴ εἰς τὴν Γαλλίαν ἢ νεωτέρα φιλοσοφία τῶν Γερμανῶν, συνέγραψε τὸ ἀξιολογύτου βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον Philosophie de Kant ou Philosophie transcendente, τὸ ἔπειθε καὶ ἂν ἀμέσως δὲν ἔδειξεν ἀποτέλεσμα ἀνάλογον μὲ τὸν Ζήλον ἢ τὴν προθυμίαν τα, ἀνεπαισθήτως ὅμως ἐνήργησε κάμπουσον, καθὼς ἡμπέρεί τινὰς νὰ τὸ πληροφορηθῆ ἀπὸ μερικὰ φιλοσοφικὰ τοῦ

ὡς πρὸς τὴν ὑποκειμενικὴν μορφήν, τὴν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ ἀνακαυθίνεσθαι καὶ γνωρίζεσθαι, καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἡ δυνατότης, ἢ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἡμπορεῖ νὰ γνωρισθῆ ἐκ τῶν προτέρων, ἀνεξαρτήτως δηλαδὴ ἐπὶ τὴν αἰσθησὶν καὶ τὴν πείραν (*)· καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀνοδοχὴν, ἂν τὸ transcendent μεταφρασθῆ ὑπερβαίνον, ἢ ὑπερβατικόν, διὰ τὸ transcendental εἶναι ἴσως δύσκολον νὰ εἰσθῆ κατάλληλος ὀνομασία ἀπὸ τὰ κυριώτερα τοῦ ὑπερβαίνοντος ἔξω ἢ θελήσῃμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τοῦτο ἔχει τόσον ἀκέραια ἀόλακας τῶν κανόνων τῆς Γραμματικῆς, καὶ νὰ ἀναπληρῶσῃμεν τὴν φυσικὴν ἀδυναμίαν τῶν γλωσσῶν διὰ τῆς συνθήκης, τῆς ἀνεγκλιστότης καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἰδιαιτήτας τῶν ἐπιστημῶν γλώσσας, ἐνόση τέλος πάντων νὰ εὑρεθῆ τὸ καλλίτερον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδῶ ἡ τοιαύτη ἐξέτασις δὲν ἀνήκει πικνύτασιν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὰ στοιχειώδη καὶ διδακτικὰ τῆς φιλοσοφίας βιβλία, διὰ τοῦτο δὲν ἀποφασίζεται τίποτε περὶ τούτου, καὶ παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης, νὰ μὴν κατακρίνῃ τὴν τῆς λέξεως transcendente διὰ τῆς ὑπερβατικῆς ἐξέληξιν, ἐνῶ μάλιστα μερικὸι ὁμογενεῖς ἐξέληξαν οὕτως, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὴν λέξιν transcendent εἰς μαθηματικῶν βιβλίων μεταφράσεις.

(*) Ἰδὲ τὸν Kant, Kritik der reinen Vernunft, 2 te Aufl. S. 25, καὶ S. 80. ὁμοίως καὶ τὸν Villers, Philosophie de Kant. T. 1. pag. 116. καὶ τὸν Wachsmann, Ueber die Philosophie meiner Zeit. S. 41.

Γάλλων συγγράμματα, τὰ ὅποια ἐφάνησαν μετὰ τὴν τύπωσιν αὐτῶν βιβλίων· ἢ ὁ Gley ἀναμφισβότως μὲ τὸ δοκίμιόν τε, ἂν ἢ δὲν ἔχη τὸν αὐτὸν σκοπὸν μὲ τὸν Villers, θέλει ἐνεργήσῃ ὅμως ὁμοίως, καὶ μάλιστα εἰς τὴν τωρινὴν ἐποχὴν· ἐπειδὴ οἱ Γάλλοι, οἱ ὅποιοι ἕως τὴν σήμερον διὰ πολλοὺς λόγους, ἀδιαφοροῦσαν περὶ τῶν προόδων τῶν Γερμανῶν εἰς ὅλας ἐνγένει τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἄρχισαν τέλος πάντων νὰ γνωρίζουν, ὅτι ὁ κινεζισμὸς καὶ ὁ ἐθνικὸς ἐγωϊσμὸς εἶναι εἰς κάθε ἔθνος, ὅσον φωτισμένον καὶ ἂν εἶναι, βλαπτικώτατα ἐλαττώματα· καὶ ὅτι ἔθνος μεγάλον, εὐνομούμενον, φιλάυθρον, φιλελεύθερον, θαυρῆν, φιλόπονον, πολυμαθὲς καὶ βαθύνουον εἶναι ἀδύνατον νὰ ζῆ, νὰ ὑπάρχῃ καθ' ἑαυτὸ, δίχως νὰ συνεισφέρῃ τὰ μέγιστα εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀληθείας τῶν γνώσεων καὶ τῶν συμφερόντων μας, καὶ εἰς τὴν βᾶσιμον πρόοδον τῶν ἕσων διακρίνουον τὰ τοιαῦτα ἔθνη ἀπὸ τὰ βάρβαρα καὶ δουραζόμενα· ὅθεν πολλοὶ σοφοὶ καὶ πολυμαθεῖς Γάλλοι πασχίζουον καὶ δι' ἄλλων μέσων καὶ διὰ τῆς μεταφράσεως, νὰ μεταφέρουον τὰ τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν πατρίδα των· ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ πολυμαθὲς ἰατρός Jourdan, ὁ ὅποιος, ἀπρὸς ἐπιλοῦτισε τὴν ἰατρικὴν τῶν Γάλλων φιλολογίαν μεταφράσας τὸ περίφημον σύγγραμμα τῆς ἰατρικῆς ἰστορίας τοῦ σοφοῦ Sprengel, ἐτύπωσε πρὸ ὀλίγου καὶ τὴν μετάφρασιν τῆς ἰστορίας τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας τοῦ Buhle (*). Καὶ ἐπειδὴ μερικὸι ἀπὸ τοὺς σπουδαίους ὁμογενεῖς μας, μὴν εὐρόντες εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουον τῶν Γερμανῶν τὴν φιλολογίαν, καὶ μὴν ἠξέουοντες διὰ περιστάσεις ἀκριβῶς τὴν σημερινὴν τῶν Γάλλων, ἐνδεχόμενον νὰ ἔχουον περὶ τῶν Γερμανῶν διόλου ἐσφαλμένην ἰδέαν, καὶ νὰ τοὺς κρίνουον κατὰ μερικὰ ἐπιπόλαια, ἢ καὶ ἄκριτα συγγράμματα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀνάγνωσις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ κοινοτέρα εἰς

(*) Histoire de la philosophie moderne, depuis la renaissance des Lettres jusqu' à Kant, précédée d'un abrégé de la philosophie ancienne, depuis Thales jusqu' au XIV. siècle par J. G. Buhle, Professeur de philosophie à Goettingue. Traduite de l'Allemand par A. G. L. Jourdan. I. gros vol. prix. 4 Fr. à Paris chez Fourrier, rue Fourpée. Nr. 7.

τους έδικούς μας, διὰ τοῦτο ἀς συγχωρηθῆ εἰς αὐτὴν τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσθεθῶν αὐτολεξεί ὀλίγα, ἀπ' ὅσα γράφει ὁ επικριτὴς αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος. „Apprès avoir produit Leibnitz, l'Allemagne fatiguée se reposa quelque temps en silence dans une érudition profonde, d'où sortit tout à coup le criticisme et cette foule des systèmes au moins extraordinaires, qui ont tout remué, tout renouvelé, tout agrandi, et dont la majesté, la hauteur et l'étendue étonnent et confondent ceux mêmes qu'ils ne peuvent entraîner. Des lors l'érudition et le génie se développèrent et fleurirent ensemble en Allemagne. Le même si- le vit paraître Kant, Fichte, Schelling, avec Meiners, Tiedeman, Tennemann et Follenborn. . . . R y a peut-être en Allemagne quinze Histoires justement fameuses des principales parties de la philosophie, on l'a divisée pour la mieux traiter, on l'a considérée sous toutes ses faces interessantes; chaque grand siècle, chaque école, ancienne ou moderne, allemande, anglaise ou française, a son Histoire Aussi l'Allemagne, qu'on accuse d'un fole enthousiasme pour toutes les nouveautés, l'Allemagne qu'on connaît assez peu, et qu'on juge avec beaucoup de légèreté, est la nation d'Europe dont on surprend le plus difficilement l'admiration, parcequ'elle est la plus difficile à tromper β) sur la nouveauté des doctrines. Nul

β) Αὐταὶ αἱ κρίσεις δὲν ἀληθεύουν μόνον ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ ὡς πρὸς ὅλας τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχναι· ὡς καὶ εἰς τὰς ἱατρικὰς, κατὰ τὰ ὅποια ἡ Γερμανία ἠμποροῦσε χωρὶς κλίμακον θλάσθην νὰ εὐχαρισθῆ εἰς τὸν αὐτόν της, ὄχι μόνον δὲν τὴν λαμβάνει μήτε τὸ πνευματικὸν ἀπ' ὅσα γίνονται εἰς τὰ λοιπὰ φωτισμένα ἔθνη, ἀλλ' ἔχει καὶ ἀκριβοτέραν καὶ ἀληθευέραν εἰδήσιον· ἴδοι τί γράφει ἡ ἱατρικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Παριεῖου (Cahier de juillet 1817. pag. 92.) περὶ τῆς ἱατρικῆς καὶ χειρουργικῆς ἐφημερίδος τοῦ Salzbourg: „Le plan de cet ouvrage consiste principalement à présenter des analyses succinctes de tous les ouvrages de médecine qui paroissent en Europe et dans les autres parties du monde civilisé. En effet, ce recueil rend compte de la littérature médicale de tous les pays, et, pour ce qui concerne par exemple celle de la France, il n'est pas de journaux de médecine Français qui la fasse si bien connoître què

systeme ne règne dans ce pays du vrai savoir; les écoles les

ja Gazette de Salzbourg. Mais un avantage bien reel qu'elle présente, et qui est en général commun au plus grand nombre des feuilles littéraires d'Allemagne, c'est qu'on n'y remontre pas comme en France (de ces critiques dictées par la complaisance, ou par des motifs, quelques fois bien opposés, κ.τ.λ. με πόσον λοιπὸν κούφουτητα κατακρίσει ἕνας Γάλλος τοὺς Γερμανοὺς, ὅταν ἐπὶ παραδόσιας μὲ παμπόδη ῥητορικῆς τόνον δογματίζῃ, ὅτι οἱ Γερμανοὶ πιστεύουν τὴν κούφειον (la cigue, ciguia) ἀφθασον ἱατρικὸν κατὰ τοῦ καρκίνου (ἐπειδὴ τοῦτο τὸ ἐδίξαστε πρὸ τόσον χρόνον ὁ Stoll!)· ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶναι μυορῶπισται, ὅτι τὰ κενάκια τῶν Γάλλων εἶναι πλέον καλοφωτισμένα, ὅτι οἱ Γάλλοι ἤδραν τὸν δόξμον τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιταχύνουν τῆς ἐπιστήμης τὴν πρόσδον, οἱ δὲ Γερμανοὶ ἐξ ἐναντίας ὄχι μόνον τὴν ἐμπειροῦν, ἀλλ' ἐνεργοῦν καὶ ἀπορατικῶς. Πῶς νὰ μὴν ἀπορήσῃ τινὰς δι' αὐτὴν τὴν τόσον ἀπροσσιτικὴν κατάκρισιν, ἂν ἤξεύρη, ὅτι ὡς καὶ εἰς τὰ κινώτερα φυσικῶδη τῆς φυσικοκοιολογίας συγγράμματα τῶν Γερμανῶν τοικύτη δύναμις δὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ κινεῖον; Πῶς λοιπὸν παραμορφώνονται τῶσον εὐκόλα τὰ κενάκια ὄλων τῶν ἀτόμων ἕως ὀλοκλήρου ἔθνων, διότι ἕνας ἱατρός του ἐπίφησις ποτὲ ὡς εἰδικὸν τὸ τὰδε ἱατρικὸν κατὰ τοῦ τὰδε πάθους; ἂν τὰ τοιαῦτα συμπεράσματα ἐσυγχωροῦντο ἀπὸ τῆν ὀρθὴν καὶ ἀληθινὴν λογικὴν, ἔποια ἐπόμενα δὲν ἠμποροῦσε νὰ συναξῆ τινὰς ἔξ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω κρίσεις αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου, καὶ ἀπὸ ἄλλα κάμποσα, τὰ ὅποια ὅμως εἶναι πάντα ἔξω τοῦ παρόντος σκοποῦ; μὲ ὅλον τοῦτο ποῖος ἀπ' ἔσους ἢ τύχη τοὺς ἐβλήθησαν ν' ἀκούσων τοὺς σοφοὺς καὶ θαυμασίους διδασκάλους τῆς πατρίδος του, οἱ ὅποιοι κ' ἐτίμησαν καὶ τιμοῦν ὄλην τὴν ἀνθρωπότητα, θέλει τομῆσαι νὰ λογιεσθῆ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καὶ δὲν θέλει θαυμάζει μὲ σίβας κ' εὐγνωμοσύνην τὴν βίασιμον πολυμάθειαν καὶ τὴν μεγάλην σοφίαν του; καὶ ποῖος ἀπ' ἔσους ἔτυχε νὰ γνωρίσων ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως τὰ ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ πρῶταρῆματα τῶν ὁμογενῶν του, ἠμποροῦ νὰ μὴν εἰρήται καὶ νὰ μὴν ἀγαπήσῃ τὸ φωτισμένον καὶ ἐξευγενισμένον γένος τῶν Γάλλων, παρασθέντων διόλου μερικῶν ἀτόμων τὰ ἐλαττώματα;

Περὶ τὸν θέθειαν νὰ σημειωθῆ, ὅτι τὰ ἀνωτέρω, ἂν καὶ πολλὰ μερικῶν μόνον, ἔχῃ μόνον χωρὶς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἄκραν συσελὴν καὶ λύπην ἐγράψασαν· ἐπειδὴ ἕνας ὁμογενής μας πρέπει πρῶτον νὰ καταπατήσῃ διόλου τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἔπειτα νὰ φρονήσῃ, ἢ νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τῶν φωτισμένων τῆς Εὐρώπης ἔθνων, εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκομεν ἀφθόνως ὅλα τὰ πρὸς τὴν βελτίωσίν μας ἀφικουτα καὶ ἀναγκαῖα, μὴν

plus diverses s'élèvent librement et se combattent, et s'éclaircissent en se combattant; enfin si l'Allemagne ne possède la vérité que personne ne possède, elle n'est du moins asservie à aucune théorie exclusive, et elle cultive la science avec cette noble indépendance, qui élève l'esprit, le fortifie et le féconde: c'est là le bienfait de l'histoire de la philosophie. L'Angleterre n'y est point étrangère; et quoiqu' elle se repose avec sécurité sur les forces de son bon sens national et de ses dernières théories, elle n'ignore point les doctrines des autres peuples; cependant les amis de la philosophie voyent encore avec regret les compatriotes de Hume et de Reid si peu familier avec Kant et Jacobi. Pour nous autres Français, tombés de toute la hauteur du Cartésianisme sous le joug du système de Locke, contents de le développer sans le discuter, à peine si le bruit des attaques qu'il essayait de toutes parts, celui même de sa chute et des nouveaux systèmes qui s'élevèrent en foule sur ses débris, a pu arriver jusqu' à nous à travers les barrières de toute espèce, qui, depuis cinquante ans, nous séparent de l'Europe. . . . Archives philosophiques, politiques et littéraires. Nr. 1 juillet 1817.

ἀπαντῶντες κἀμὲν ἐκ μέρους τῶν δυσκολίῶν, ἀλλὰ καὶ μάλιξ εὐρίσκοντες διὰ τῆν φιλευθροκλίαντιον, καὶ τῆν πρὸς τοὺς προπάτοράς μας εὐγενῆ εὐγνωμοσύνην τῶν ὄχι ὀλίγα ευκολύνσεως μέσῃ· πλήν ἑπειδὴ εἶναι εὐδεχόμενον ὀλίγα τινὲς τῶν ὁμογενῶν μας, ἐπιθυμοῦντες ἴσως νὰ συναθροίσουν τρυφώριον ὅλα τὰ δυνατὰ καλὰ, νὰ λατρεύουν μὲ παραξήλωμένον ἐνθουσιασμόν τὰ περὶ αὐτοὺς, τὰ δὲ ὀλίγον ἀπώτερρα, εἰς τὰ ὅποια δὲν ἠθέλησαν, ἢ δὲν ευκαίρησαν νὰ πλησιάζουν, κ' ἐσωτερικῶς κ' ἐξωτερικῶς νὰ τὰ καταφρονούν καὶ νὰ τὰ ἐξουθενούν, διὰ τοῦτο ἐπροσέθησαν τὰ ἀνωτέρω διὰ τοὺς ὅσα μέλλουν νὰ ἔμδουν εἰς σχέσεις, ὅπου χρησιμεύει ἀπρκατάληπτα νὰ ζητοῦν καὶ νὰ συλλογούν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τὸ ὡφελιμώτερον καὶ κυλλίτερον.

ELEGIA GRECA (*)
DI
CLOTILDE CAMBRONI
IN ONORE
DEL CELEBRE TIPOGRAFO
GIAMBATISTA BODONI
CON LA
VERSIONE ITALIANA
del padre Maestro
GIUSEPPE MARIA PAGNINI.
Dalla Reale tipografia
PARMENSE.
1795.

AL SOAVISSIMO AMICO
GIAMBATISTA BODONI

Francesco Rosaspina.

Se l'amicizia, onde voi mi onorate, sa le delizie del mio cuore, la compiacenza, che avrete di renderla palese anche per mezzo delle vostre stampe, lusinga troppo la mia ambizione. Ma voi, non pago di farne la memoria tanto durevole, quanto lo saranno le vostre immortali opere, siete direi quasi geloso di restringerne vie più i vinecoli con quei pegni, i quali sono forse più cari alla generosa amicizia, che li comparte, che non allo stesso ricevitore, che insuperbisce d'amare senza interesse. La collezione intera, che io possiedo delle vostre insigni Edizioni è tutta dono della

(*) Ταῦτα μᾶς ἐσχίσθησαν παρὰ φίλου διὰ νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὸν Δ. Ε., καὶ ὡς ἀξιολόγητα καὶ περίεργα τὰ κηρύττομεν. Οἱ Ξκδ.

vostra amorevole munificenza, ed io sono ricco d'un tesoro, che per la Sua rarità non può nemmeno acquistarsi talvolta con tutto il potere dell'oro. Se la natura mi avesse fornito di larga vena d'ingegno, io emulando quei tanti chiarissimi Vati, che hanno reso omaggio ai vostri tipografici lavori, avrei pure cantato con grati modi e ciò che voi valete sopra tutti gli altri, e ciò che la colta Europa ammira nel valor vostro. Indarsre però la fortuna ha romministrato al mio buon volere ciò che aveva negato al mio ingegno. Il componimento, che a voi consacro su scritto a vostre lode, allorchè vennero alla luce le superbissime edizioni vostre di Callimaco. La Modestia che avete tanto in pregio, non acconsenti, che si pubblicasse colle vostre stampe. Ma ora che un fortunato accidente me ne ha reso possessore, essa non ha più il diritto di contrastarmi un piacere, che è il più solddisfacente al mio cuore. L'autore del Componimento è una Donna, la quale per la sua ben meritata Celebrità fa l'onore non che del suo sesso e della sua patria, ma dell'Italia tutta. Compiuto appena il lavoro lo vide il Regio Professore Padre Maestro Pagnini, profondissimo conoscitore del greco sapere; e tanto gli piacque, ch'egli medesimo volle onorarlo della sua traduzione. Ricevete lo dunque, o Soavissimo amico, con fronte serena; e concedetemi pure, che se io non posso sperare di gareggiar con voi nelle testimonianze dell'amicizia, aspiri almeno a dimostrarvene la riconoscenza con la voce delle Muse, la quale è stata sempre la più ambita da coloro, i quali per la forza di un merito superiore si sono sentiti spinti ad eternare nella memoria degli uomini il proprio nome.

ΕΙΣ

ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΑΠΤΙΣΤΗΝ
ΤΟΝ ΒΟΑΩΝΙΟΝ.

ΕΛΕΓΕΙΑ.

Εὖτε ποδῆνεμος ὄσσα κατήλυθεν ἀγγελιωτὶς
Εἰς ἔδαφος μακάρων σούς ἐρέουσα πόνους.

Καὶ σπεύδουσα κόμιζε, Βοδώνιε, ἀγκαλίδεσσι
Τεύχος, ὅπερ κέκαμες τοῦτο πανοσιτίον,
Λιμπρας τ' ἀμφιλαφεῖς σελίδας, κλέος εὐρὺ λαχοίσας,
Θαῦμα μέγα θνητοῖς, χάσμα τ' ἐπουρανίως.
Αἶψα μάλ' ἐξ ἑδέων ἀνῆσαν πάντες αἰοῖοι
Ἑλλάδος εὐρυχόρου, Αὐσονίηστε καλῆς,
Ὡς μιν ἑώρου πησίον ἦδη· καὶ τόβ' ἕκαστος
Εἶδεν ὅ,τι φέρε βούλετ' ἐπαντιάσας.
Φλάκκος ἀτὰρ πρῶτις ἐνόησατο ἴθμα θεαίνης,
Φλάκκος ἔ Πινδαρικής κληρονόμος κιθάρας.
Αὐτίκα δ' οἱ θυμάρμεν ἰδὼν καλὰ σήματα χάριτος,
Καίπερ ἔλισσομένους, εὖ ἐγίνωσκε τύπος.
Εἶπατο δ' ἐν μέσσοισι κίων, μάλα κῆρι γεννηθῶς
Αὐτὶς Παρμῆθεν γράμματα θεσπίσσια.
Ὡς ἄρ' ἔφη κείνος, καὶ φρέγγων, εἶβαρ ἔβαλλεν
Ἰμερὸν ἠδύτατον ἐνὶ κραδίαις.
Βόμβος δ' ἀμπεδίον χλωερὸν πολύγυρος ἀκούσθη,
Οἷα μελισσῶν ἀνθεσιν ἀμφ' ἔυρος.
Καὶ τότε δὴ περέεσσα θεὰ πάναοῖδιμον οἶζε
Βίβλον, τὴν ἐφόρει λάμπρο Καλλιμάχου
Ἀστὴρ δ' ὡς, ὄνομα κλεινόν· θάμβος τ' ἔχεν εἰσορῶντάς
Ἀγλαῖν, βυθμὸν, δαίδαλέαν τε χάριν.
Γλύμματα θηήσαντες, ἐπίαχον ἄλλοθεν ἄλλος,
Ἦν δὲ Σαλούζιάδης πᾶσι διὰ ζώματος,
Τουτάκι Κυρναῖος ὁ κύκνος ἐς οὐρανὸν εὐρὺν
Πήχεε ἀμφοτέρω ὑφὸν ἀειράμενος,
Ἐνθεος αὖ, κάτοχος τε ἐκείνης ἢς πρὶν ἔχεσκε
Ἐν φάει μούσης, τοῖον ἔλεξεν ἔπος.
Καὶρ' ἴδρις ὦ πολυποικιλ', ἐχέφρων, ὦ πολύβουλε
Κύδις ἀλφειῆς αἰὲν ἀγασότατε.
Οὐδενὸς ἦσσανα γάρ σε τύποι θέσαν, ἔργα τε χειρῶν,
Σός τε νόος φράδμων, ὅπερ ἅπαντα τελεῖς,
Ἄλλα πολὺπροβέβηκας ἔσους πάρος ἡλιος εἶδεν
Ἐπεράμους τέχνης σοῖς πραπίδεσσι σοφοῖς.
Εἶνεκα σεῦ ζώουσιν ἀηδόνες, ἦσιν ὁ πάντων
Ἀρπакτήρ αἴθης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ.
Πλέξον ἔμοι δ' ἐρίηρος ἐφαίνου, πλείς' ἐχαρίζε,·
Νῦν καὶ λιμπρότατος σὺν διὰ μόχθον ἐγώ.

Ἄρχόντων γὰρ καὶ βασιλῆών σεπτὸν ἄγαλμα,
 Ἰδρυμαὶ δόξης ὄλβιος ἐν μεγάροις.
 Λί γὰρ, Ἰωάννη, τεύμοι δέδοτ' ἔργματ' αἰδεῖν,
 Ἔργματα Δαυμάσια κρείσσονα βασιλευσίνης.
 Ἄλλα μὲν οὐ γένηετ', οὐκ ἔσαι κατὰ μέτραν ὅς ἔσει
 Ὅππῆσα σὺ φρονέεις, χ' ὀππῆσα κάλ' ἀνύεις.
 Εἴθε πάλιν κατοχῆς ἀνακλίνουθε πύλαιν. . . .
 Ἄλλα τί φῶ; πάντως ἔς' αἰδῆς χαλεπός.
 Ἔμπα ὃ ὅ μοι δυνατόν γε, φιλαίτατε, οὔτι μεγαίρω;
 Εὐφρονέως δέξον τέλος ὀφειλόμενον.
 Σοὶ πρέπον ἐστὶ μάλιца τόδε σέφος, ᾧ ἐπύκασσε
 Αὐτὸς ὁ Καρυεῖος Φοῖβος ἐμοὺς κροτάφους.
 Ταῦτ' ἄρ' ἀμειψόμενοι φιλεώμεθα· ἐξ ἔτι καὶ νῦν
 Σ' ὄξος ὅδε σέψει, ἤδετε δέλτος ἐμέ.
 Ἦ, καὶ ἐλῶν κροτάφων πολιῶν ἀπο δάρυινον ἔρνος;
 Σοὶ δαρησουσίης χερσὶν ἔθηκε θεῶς.
 Ἦ δὲ λιποῦσα πύλας δυοφερὰς Ῥήνοιο παρ' ὄχθας
 Ἐξανέδου, μεγάλας λαπομένη σεράνου;
 Ὅου χερσὶν φρέεσκε μετήρονον; ἢ δ' ἐγεγῶνε
 Ἰᾶσι διαβρήδην· οὗτος ὁ Καλλιμάχος
 Παρμαῖος φρίκα λάχεν· περι δ' ἐσομένοισι
 Κυδρὸς ἀγαστὸς ἔοι, δέσκελος, ἐλλόγιμος.
 Εἶδ' ἄγε νῦν (ποτιδοῦσα μ' ἔπειτα φράσσατο Φήμη)
 Τὴν χέλυν ὠρυγίαν τίπτει δ' ἄεργον ἔχεις;
 Μέλπε τὸν ἄνδρα φίλον Μούσαις, τόδε καὶ σέφος ἱερὸν
 Μέλπε χέουσα θεῶς Ἑλλάδος ἁρμονίην.
 Ὡς εἰπεῦσα θεὰ πάλιν ἔπτειτο· οὐδ' ἀπίθησα
 Κείνης φραδμοσύνη, καὶ μεμαυῖα πάρος.
 Γράψασ' ἐν δέλτοισιν ἐμοῖσιν ἅπαντα μάλ' ὄκα
 Ὅσσα μὲν εἶδον ἐγώ, ὅσσα δὲ καὶ πνυθόμενν,
 Σοὶ τὰδε, καὶ περ ἄσημα, Βοδώνιε, γράμματα πέμπω
 Σὺν τ' εὐαγγρία, σύν τε χαρᾷ μεγάλη.
 Χαῖρ' εὐτῶ· παρ' ἐμεῖο τορῶτερον, ἢν ποτ' ἀρήξοι
 Φοῖβος ἀκερσεκέμης, πολλάκις ἠσόμενος.

AD PRAESTANTISSIMAM
 GRAECORUM CARMINUM ARTIFICEM
 CLOTILDEM CAMBRONIAM

INTER ARCADEM
 DORYCLEAM SICYONIAM
 EPIGRAMMA
 JOSEPHI MARIAE PAGNINI CARM.
 INTER ARCADEM
 ERILHISCI PYLENEII.

Quae tu divino scripsisti carmine, nostri
 Si facta haec numeri deteriora vides.
 Ne mihi quaeso velis dumtaxat vertere culpae,
 Qui minor ingenio sim, Doryclea, tuo;
 Ast italis quoque ne renuas ignoscere Musis,
 Quaeis Charites grajas aequiparare nefas.

VERSIONE
 DELLA
 PRECEDENTE ELEGIA.

Quando nunzia calò eò piè di vento
 Fama nel regno de' beati Spirti
 A celebrar tuoi vati, e tra le braccia
 Rapidamente il tuo lavor, che al giorno
 Di fresco uscio, recovvi, i rilucenti
 Eogli espansi, o Bodon, di gloria onusti,
 Degli uomini stupor, gioja de' Numi;
 Tutti da' Seggi lor tosto i Cantori
 Dell' ampla Grecia e della bella Ausonia
 Al suo appressare in piè sursero, e tutti
 A lei feronsi incontro disiosi
 Mirar ciò che portasse. I suoi sembianti

Flacco (1) primiero affiguro, del plettro
 Tebano erede Flacco, e le gradite
 Forme mirando delle liscè carte,
 Ben riconobbe, ancorchè attorte in giro,
 Le impresse note, e giubilante in cuore
 Novo divin di lettere tesoro,
 Guido, vien dalla Parma; e immantinente
 Fervido a tutti narque in sen disio.
 Pe' verdi Campi si diffuse argutto
 Ronzo, qual d'api intorno a fior d'Aprile.
 Allor l'alata Diva aperse in mostra
 Il pregiato volume, e come stetta
 Di Callimaco il nome alto rifulse
 Novo ingombrò stupor quanti mirare
 Dell'opra indnstre la beltà, la grazia,
 Le acconce forme, e i ben incisi fregi,
 Plauso in giro si sciolse, e il nome illustre
 Del Saluzzede andò di Bocca in bocca.
 Ma il cantor Cireneo, levando al cielo
 Le mani e scosso da divin furore,
 Qual gia qui in terra, Cotai mosse accenti:
 Salve, o prode, ingegnoso, esperto e saggio
 Di cose belle trovator, ben degno
 D'immortal nominanza: il tuo gran senno,
 L'Eseguiò della mano, il bel corredo.
 Dè tipi tuoi te sovra quanti vide
 Il sol dell'arte tua maestri innalza,
 Per te vita hanno i carmi, a' quai rapaco
 Pluto non fia che mai la man distenda,
 Tu meco largo di tua grazia e amore
 Tal di luce mi vesti, ond'io delizia
 Fatto di Prenci e Re, felice seggio
 Nell'eterna magion di Gloria ottenga
 Deh Popre tue, Giovanni, oprè ammirandè,

(1) Alludesi alla celebratissima edizione Bodoniana d'Orazio
 fatta poco prima delle tre splendidissime di Callimaco.

Dell'invidia maggior, cantar potessi!
 Ma nessun furvi, nè sarà, che a quanto
 Di bel mediti e campi, il canto agguagli.
 Di novo a me vi dibassate, o sbarre
 Delle infernali porte . . . E. che diss'io?
 Inflessibile a' voti è il Re d'Averno.
 Pur quel ch'io posso di cor grato, ed offro
 Debito omaggio a te, cortese accogli.
 Ben di te degno è il scito, ond'ei medesimo
 Febo carneo ricinse a me lo tempio.
 Con metui pegni gareggiam d'amore.
 Te questa froada, e me il tuo Libro onori,
 Disse, e al cauto crine il lauro tolto
 Porse alla Dea, che tel recasse in dono.
 Essa, lasciati i tenebrosi regni,
 Su le rive del Reno emerse al giorno,
 Alto mostrando il risplendente alloro,
 E in chiaro suon dicendo: Ecco qual premio
 Al parmense Callimaco s'appresta,
 Premio eccelso, divino, e memorando
 Per tutto il corso dell'eta future.
 Poscia affisando in me la Fama il guardo:
 Perchè mai, disse, inoperosa al fianco
 Tieni l'antica lira? ah tosto spandi
 Il greco metro a celebrar quel prode,
 Caro alle Muse, e la concessa a lui
 Sacra corora. Ella si dissè, e sparve.
 Non lenta ai detti della Dea m'arresi
 Seguendo il buon desio, che avea già in petto.
 Jo quanto vidi e intesi entro mie carte
 Vergai, Bodoni, e in queste rozze note
 Con plauso e gioja espresso a te l'invio.
 Or salve; e, se a' miei preghi Apollo arride,
 D'inni miglior da me tributo aspetta.

Α, Σ Μ Α

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΘΗΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟΝ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΤΟΥ Α΄

Ἄπο τὸ πρόσφορον τῆς γῆς ὁ μαιφόνος Ἄρισ
 Ἄσπλαγχνα κατεδίωκε τὴν ἡσυχον Εἰρήνην.
 Βουναὶ, κοιλάδες, θάλασσα, ξηρὰ, κ' ἡ φύσις ὄλη,
 Τοῦ ἀπανθρώπου θύματα, ἐξέναζαν μὲ θλίψιν.
 Ἐθρῖνει τοὺς κατοίκους τῆς ἡ γῆ φρενομένους,
 Κί ὁ οὐρανὸς ἀντὶ νερῶν αἵματ' ἀπερῆφοῦσεν.
 Οἱ ποταμοὶ κοχλάζοντες μὲ ρεῖθρα αἱματώδη,
 Τρόμαζαν τ' ἀσυνείθιστα κόρια τοῦ Νηρέως.
 Ἡ δὲ φιλήσυχος Θεὰ, εἰς τὴν ἀρμάμαξάν τῆς,
 Ἐφρουγε, μέλις φαίνεται ἔς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.
 Οἱ κόσμος ὅλος γόγγυζεν, ἔταν ὁ μέγας Ἡρως,
 Ὅταν ὁ Σεβαστὸς πατήρ, ὁ ἔνδοξος ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ
 Ἐκτίνας τοὺς βραχίονας μ' ἡρωϊκὴν ἀνδρίαν,
 Ὡς ὁ Περσεὺς τὴν Μέδουσαν, ὡς Ἡρακλῆς τὴν Ἴδραν,
 Πατέδραυσε τὸν μιάρον, Ἄρην τὸν ἀνδροφόνον,
 Καὶ τὴν Εἰρήνην ἔζησε ἔς τὸν παλαιὸν τῆς θρόνου.
 Ὡς σρατηγὸν λαιπὸν αὐτὸν, ὡς Ἡρωα σεμμένον,
 Τώρα ἔς τοὺς κέλπους ἔχοντες, αἰς ἀγαθὸν πατέρα,
 Τῆς Ἀθηνῶν τὰ ζέμματα, τ' Ἀπόλλωνος τὰς δάφνας,
 Ἄς τὰ περικαλύψωμεν μὲ τὴν εὐγνώμοσύνην.

αἰως

Εὐγνωμοσύνης ἕνεκα
οἱ ἐν Τεργέσει Γραικοί.

Ἄγγελιαί Φιλολογικαί.

Ἄπο γράμματα ἐκ Βουκουρεσίου τόσον πρὸς ἡμᾶς αὐ-
 τοῦς, ὅσον καὶ πρὸς ἄλλους, μανθάνομεν τὰς πρότινες και-
 ροῦ γενομένας εἰς τὸ ἐκεῖ Λυκεῖον μεταλλαγὰς καὶ μετα-
 βολὰς καὶ ἐν γένει τὴν παντελῆ αὐτοῦ μεταρρυθμίσειν. Ἐπει-
 δὴ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς φιλολογικὰς ἐφημερί-
 δας, κηρύττομεν ἐν συντήμῳ εἰς τὸ Πανελλήνιον, ὅτι οἱ μέ-
 χρι τοῦδε διδάσκαλοι παραιτήθησαν, καὶ διορίσθησαν αὐτ' αὐ-
 τῶν κατὰ ὑψηλὴν ἡγεμονικὴν συναίνεσιν εἰς μὲν τὰς ἐπιστή-
 μας ὁ Κύριος Βενιαμὴν ὁ Λεσβίος, ὁ γνωστὸς διδάσκαλός
 ποτε εἰς τὸ ἐν Κυθωνίαις τῆς μικρᾶς Ἀσίας σχολεῖον, εἰς
 δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν μαθητῆς τῆς τῶν σοφῶν τῆς
 Σμύρνης διδασκάλων Κούμα καὶ Οἰκονόμου πολλὰ πε-
 παιδευμένους· προσεκληθήθησαν προσέτι ὅτε περίφημος αὐτὸς
 Οἰκονόμος, καὶ ὁ ἄριστος ἱστορικός καὶ φιλολόγος Κύριος
 Α΄ Μουσοῦξύδης· ἔτι δὲ καὶ εἰς μαθηματικὸς ἐκ τῆς σο-
 φῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ Κυρίου Βενιαμίν, καὶ ἄλλοι ἄλλαχόθεν
 πρὸς τὴν ἐνδεχομένην τελειότητα καὶ καλὴν ἀποκατάστασιν τοῦ
 Λυκείου.

Ἐφοροὶ δὲ διορίσθησαν ἀντὶ μὲν τοῦ ἤδη τὸ ζῆν ἀποτί-
 σαντος Μπάνου Φιλιππέσκου ὁ Ἄρχων Βέρνικος Κύριος Γεώρ-
 γιος Σλατινιάνος, ἀντὶ δὲ τοῦ Μπάνου Γρηγορίου Βραγ-
 κοδάνου ἕτερος φιλομαθὴς Ἄρχων, μετὰ τοῦ πανερωτάτου
 ἀγίου Μητροπολίτου, καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Βου-
 ζαίου, καὶ τοῦ κατὰ καιρὸν μεγάλου Ποσελνίκου.

Ὅλα ταῦτα καὶ ἔτι πλείω κατὰ χρεωστὴ ἡ Βλαχία εἰς τὸν
 ὑψηλότατον αὐτῆς Ἠγεμόνα, τὸν περιπεσῶς τανῶν ἡγεμο-
 νεύοντα, πατρικῶς κηθόμενον περὶ τοῦ ἐμπιστευθέντος εἰς τὸ
 ἕφος αὐτοῦ λαοῦ, καὶ σοφῶς διοικοῦντα, τὸν φίλον καὶ προ-
 σάτην τῶν Μουσῶν καὶ τῶν φιλομουσῶν, ΙΩΑΝΝΗΝ ΓΕΩΡ-
 ΓΙΟΥ τὸν ΚΑΡΑΤΖΑΝ, περὶ τοῦ ὁποῖο γράφει τις ἐκ Βουκουρε-
 σίου πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ φίλουτου, κοινολογῶν πρὸς αὐτὸν
 τὰς εἰς τὸ ἐκεῖ σχολεῖον γενομένας μεταβολὰς, καὶ τὰ ἀκό-
 λουθα, τὸν φιλόμουσον καὶ γενναῖον χαρακτήρα τοῦ Ἠγεμό-
 νος ἀποδεικνύοντα. „Δὲν ἠμπορεῖς, φίλε, νὰ σοχασθῆς πό-

ση εἶναι ἡ γενναία καὶ φιλόγενής φροντίς, καὶ ὁ ἔνθερος ζῆλος τοῦ ὑψηλτάτου ἡμῶν Αὐθέντου περὶ τὰ καλά καὶ κοινῇ συμφέροντα τῆς ἡμετέρας Πατρίδος. Ἄφ' οὗ ἐπείκεισε τὸ σχολεῖον μὲ ἐβδομήκοντα χιλιάδας γροσίων ἐτήσιον εἰσόδημα, ἤδη φροντίζει ἀναλόγως νὰ εὕρῃ καὶ διδασκάλους ἱκανοὺς καὶ ὄντως σοφοὺς διὰ νὰ φωτίσωσι τὸν λαὸν καὶ τὰς εὐγενεῖς τῆς Βλαχίας, καὶ ὅλους τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐρχομένους εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ Λύκειον μαθητὰς· ὥστε οὐδεμίᾳ πλέον ἀμφιβολία μένει, ὅτι ἐν ὀλίγῳ διαστήματι καιροῦ θέλομεν ἰδεῖ αἰσθητὴν διαφορὰν εἰς τὴν κοινὴν παιδείαν, διευθυνομένην ὑπὸ φιλοσόφου καὶ μεθόδικοῦ συστήματος. Καὶ διὰ τοῦτο κοινῶς πρέπει νὰ εὐγνωσκώμεν εἰς τὸν ὑψηλότεον ἡμῶν Αὐθέντην, καὶ διὰ γέρας τῆς φιλογενείας καὶ φιλοκαλίας Αὐτοῦ νὰ ὑψώσωμεν ἀδιαλείπτως χεῖρας ἰκετιδᾶς πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀμεταπτώτου ὑγείας, διηνεκοῦς εὐημερίας καὶ πλυχροῦ ζερεώσεως τοῦ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ κηδεμένου“.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρὸς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου γινόμενα παρὰ τοῦ ὑψηλτάτου Ἡγεμόνος καλά ἀποβλέπουσιν ἐμμέσως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα αὐτὴν, διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ὅλοι ὅσοι φιλογενεῖς, φιλέλληνες νὰ ἐπευχηθῶμεν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα αὐτὸν ὅσα εὐχεται καὶ ὁ τοῦ Βουκουρεστίου κάτοικος, καὶ νὰ συγχαρῶμεν ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν κοινὴν μητέρα καὶ πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ἐγέννησε τοιοῦτους ἰσχυροὺς συνεργοῦντας τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.

Ἵποσχόμεθα, ὅτι θέλομεν φροτίσει νὰ κηρύξωμεν κατὰ καιροῦς διὰ τοῦ Α. Β. καὶ ὅσα ἄλλα καλά ἤβελαν γενῆ πρὸς τοῦ Βουκουρεστίου τὸ Λύκειον, τοῦ ὁποῦ ἤδη ἀρχίζει λαμπρὰ ἐποχὴ.

ΕΡΜΗΣ^{ος} ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆ α'. ~~~~~ 3 ~~~~~ Φεβρουαρίου.

1818

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

(ἀκολουθία καὶ τέλος.)

Συγγράμματα τοῦ Πορφυρίου (1).

Ο ἴδιος τόμος, ὅστις περιέχει τὰς περὶ τῆς Ἀρμενικῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐσεβίου καὶ περὶ τῆς τοῦ Γεμιστοῦ πραγματείας εἰδήσεις, συμπεριλαμβάνει πρὸς τούτοις καὶ δύο συγγράμματα ἐνὸς τῶν πλέον περιφημῶν φιλοσόφων, δηλαδὴ τοῦ Πορφυρίου, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὠμίλησαν καὶ πολλὰ κακὰ καὶ πολλὰ καλὰ. Νυμφευθεὶς οὗτος τὴν Μαρκέλλαν, τὴν χήραν ἐνὸς τῶν φίλων του, τῆς ἔσειλεν, ἐν ᾧ καιρῷ ἦτον ἀπομεμακρυσμένος ἀπ' αὐτὴν, μίαν ἐπιστολὴν περὶ τοῦ τρόπου τοῦ εὖ ζῆν. Τοῦτο τὸ παρὰ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Εὐναπίου ἀναφερόμενον σύγγραμμα ἐνομιζέτο χαμένον· ἀλλ' ὁ Κ. Μάϊος τὸ ἐξαναῆρξεν εἰς ἐν τῶν χειρογράφων ἐκείνων, τὰ ὅποια περιεῖχαν τὴν ἐπιτομὴν Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς, καὶ τὸ ἐξέδωκε μὲ μίαν Λατινικὴν μετάφρασιν, μὲ ἓνα πρόλογον καὶ μὲ κάποιαν ση-

(1) Πορφυρίου φιλοσόφου πρὸς Μαρκέλλαν. — Porphyrii Philosophi ad Marcellam — invenit, interpretatione notisque declaravit Angelus Maius. — Accedit ejusdem Porphyrii poeticon fragmentum. — Mediolani 1816. in — 8. et in — 4. max. Pag. VIII et 68.

μειώσεις. Ο Πορφύριος εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν δεικνύει τὴν κλίσιν τῆς Μαρκελλας πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἀναπτύσσει ἐν αὐτῇ τὰ περὶ ἠθικῆς δόγματα τοῦ Ἰουθαγόρου καὶ Πλάτωνος, καὶ ἐπιφέρει συχνάκις εἰς αὐτὰ μαρτυρίας τοῦ Ὀμήρου. Ἐν ᾧ τὴν προτρέπει εἰς τὴν ἀρετὴν μεταχειρίζεται τὴν εὐγλωττίαν του νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι διὰ τὴν ψυχὴν πρέπει νὰ φροντίζωμεν, καὶ ὄχι διὰ τὸ σῶμα. Αὐτοῦ ἀπαντᾷ τινὰς πράγματα πνεύοντα τὴν πλεον ὑψηλὴν καὶ τὴν πλεον θρησκευτικὴν ἠθικὴν. Ὀμιλεῖ περὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ, περὶ τοῦ θείου, τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου; με ὑφῆς ἀξιοματικὸν καὶ με ἀκρίθειαν. Λέγει, ὅτι διὰ τῆς δυσυχίας καὶ τῶν θλίψεων ἐγγίζομεν πολὺ περισσότερο εἰς τὴν Θεότητα παρὰ διὰ τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ἡδονῆς. Τελευταῖον παρηγγέλλει νὰ θεωρῶμεν τὸν Θεὸν ὡς ἐξετασὴν καὶ κριτὴν αἰτίων τῶν λόγων καὶ πράξεων ἡμῶν. Με αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν φιλοσοφίαν ἐνόησε τὰς ἀρχὰς; αἱ ὅποιαι πρέπει νὰ διευθετῶσι τὸν οἰκιακὸν βίον. Τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς λείπει. Δικαίως ὁ Κ. Μάιος τὴν ἐξέδωκε μαζὶ με τὴν πραγματείαν τοῦ Γεμιστοῦ· ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ δύο συγγράμματα ἔχουσι μεγάλην ἀναλογίαν κατὰ τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὅποια πραγματεύονται.

Μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πορφυρίου ἀκολουθεῖ ἐν τεμάχιον ὕμνου τινος τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. Τοῦτο συνίσταται εἰς εἴκοσι δύο στίχους, ἡδὴ προεκδοθέντας παρὰ Στευχεῦου Δεγγουβίου (Steuchoy de Gubbio (1)), ἐκ τῶν ὁποίων τρεῖς εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν Ὀρφικῶν λειψάνων. Εἰς ἐν χειρόγραφον τῆς Ἀμβροσιανῆς Βιβλιοθήκης εὐρέθησαν πλεον ὀρθότεροι παρὰ τοὺς τυπωμένους, καὶ ὁ Κ. Μάιος ἔταξε πρὸ αὐτῶν μίαν σύντομόν μεν, ἀλλὰ σοφὴν εἰδήσιν. Αὐτὸς ὁ ὕμνος, τοῦ ὁποίου ὑποκείμενον εἶναι αἱ ιδιότητες τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, εἶναι γραμμένος με ὑψηλοτάτην ποιητικὴν, καὶ ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὸν συγκρίνῃ κατὰ τοῦτο με τοὺς ὕμνους τοῦ Κλεάνθου καὶ τοῦ Πρόκλου. Εἰς αὐτὸν τὸν ὕμνον φαίνονται μεμιγμέναι αἱ ἀρχαὶ τῶν Πλατωνικῶν καὶ Ὀρφικῶν· ἡ Θεότης παριστάνεται ὡς ἀρσενικὴ καὶ θηλυκὴ, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν εἶχαν οἱ Ἴνδοι, οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ὅλοι οἱ Ἀνατό-

(1) De perenni Philosophia? Lib. III. Cap. 14.

λινοὶ, εὐρίσκεται καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους; καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Χριστιανοὺς συγγραφεῖς. Ο Πορφύριος ἦτον ἄνθρωπος πολλὰ ἐπίσημος, ὅταν τὸ λογικόν του δὲν ἐσυγχύζετο ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς Θεουργίας. Εἶχε νοῦν ποιητικόν; ἀλλ' οἱ ζήστροι τοῦ ἦσαν ἐνίοτε τόσον ἐξημμένιοι καὶ μουσηριαῖοι, ὥστε συνέβαινον εἰς αὐτὸν, ὅταν τοὺς ἀνεγίνωσκε, νὰ νομιζέται ὡς μαρὸς ἀπὸ ὅλων τῶν κόσμων, πλὴν τοῦ διδασκάλου του Πλωτίνου. Αὐτὸς ὁ ἴδιος διηγέται εἰλικρινῶς αὐτὸ τὸ ἀνεκδοτόν. Ο ὕμνος, τὸν ὅποιον ἐκδίδει ὁ Κ. Μάιος με μίαν μεταφράσιν εἰς λατινικοὺς στίχους, εἶναι κομμάτιον τοῦ δεκάτου βιβλίου συγγράμματός τινος ἐπιγραφομένου, Περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας, τὸ ὅποιον διεφθάρη ἢ ἐχάθη, καθὼς καὶ τόσα ἄλλα τοῦ ἰδίου φιλοσόφου. Φαίνεται ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ σύγγραμμά, ὅπου ὁ Εὐσέβιος ὀνομάζει Συλλογὴν χρησμών, καὶ τοῦ ὁποίου ἔκαμεν ἐπιτομὰς (εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν προπαρασκευὴν του) περιεχούσας μεν πολλοὺς χρησμούς, τίποτε ὅμως σχεδὸν ἐκ τῶν λόγων τοῦ Πορφυρίου. Τὸ ἀξιολογώτερον τεμάχιον ἀπ' ὅσα ἀναφέρει εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ συγγράμματος, ἐν ἣ ὁ συγγραφεὺς βεβαιώνει με ἑρκού; ὅτι δὲν ἄλλαξε τίποτε ἀπὸ τὸ νόημα τοῦ συγγράμματος, καὶ ἀναγγέλλει ὅτι θέλει ἀναπτύσσει τὰ δόγματά μες πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς φιλοσοφίας, ἐπικυρωμένης ἀπὸ τοὺς Θεοὺς. Τὸ σύγγραμμά του Πορφυρίου ἦτον γραμμένον εἰς πεζὸν λόγον, ἀλλὰ περιείχε πολλὰς σιχηρὰς περικοπὰς. Πρέπει νὰ μες λυπῇ ὁ χαμός του· διότι εἰς ἄκρον περίεργον ἠβελὴν εἶναι τὸ νὰ ἰδῇ τινὰς πῶς ὁ συγγραφεὺς ἐπολεμοῦσε τὸν Χριστιανισμόν, φέρων εἰς μαρτυρίαν Χριστούς ὅπου φαίνονται τόσον ἀπεδεικτικοὶ αὐτῆς τῆς θρησκείας. Ο Φοντενέλλης εἶπεν, ὅτι ὁ πεισματωδὲς ἄτος καὶ ὁ δεινότατος τῶν ἐθνικῶν (Χριστιανομάχων) μες ἐπεφόρτισε με δείξεις τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ (le plus entêté et le plus habile des païens nous accabloit des preuves du Christianisme), καὶ ὁ Βανδάλης (Van Dale) πρὸ αὐτοῦ εἶχε κάμει τὴν αὐτὴν παρατήρησιν.

Ο Ἁγ. Αὐγουστίνος (1) ἀναφέρει, συμφώνως με τὸν Πορφύριον, ἕνα χρησμόν δοθέντα εἰς τὸν ἐρωτήσαντα τὸν Ἀπόλ-

(1) De Civitat. Dei. Lib. XIX. cap. 23.

λων· πῶς ἔμπορεῖ νὰ ἀποσπᾷ τὴν γυναῖκά του ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν; Αὐτὴ ἡ διήγησις σοχάζομαι ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν ἴδιον Πορφύριον, καὶ ὅτι δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν μὲ τὸν Κ. Μαῖον, ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐκ τῶν λογίων φιλοσοφίας πραγματεία εἶχε σκοπὸν νὰ παρακινήσῃ τὴν Μαρκέλλαν ν' ἀρνηθῇ τὴν Χριστιανικὴν Δημοσκείαν. Ὅτι τὸ σύγγραμμα εἶχε σκοπὸν πλέον ἐκτεταμένον, ἔχομεν ὅλας τὰς δειξίς.

Γ'. Τὸ δέκατον τέταρτον βιβλίον τῶν εἰχῶν τῆς Σιβύλλης (1).

Ὁ Κικέρων ἀναφέρων περὶ τῶν χρησμῶν λέγει, ὅτι ἦσαν διὰ τὴν ἀσάφειάν των σχεδὸν ἀκατάληπτοι, καὶ τόσον ἀμφίβολοι, ὥστε προσηρμόζοντο εἰς πᾶν ὅ,τι συνέβαιεν. Αὐτὴ μόνῃ ἡ παρατήρησις μᾶς ἀρκεῖ νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἔσοι χρησμοὶ ἔχουν ἐννοίαν σαφεσάτην, ἐπλάσθησαν μετὰ τὸ συμβᾶν. Ἄν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οἱ ὑπεναντίοι αὐτῶν ἐφύλατταν τούτον τὸν κανόνα τῆς Κριτικῆς, δὲν ἦθελαν ζητεῖν νὰ ὑποσπρίζωσι τὰς γνώμας των μὲ τὴν μαρτυρίαν τῶν Σιβυλλείων βιβλίων· ἀλλ' ἀμφότεροι ἦσαν πολλὰ μάκρην ἀπὸ τὸ νὰ ἀνακρίνωσι τὰς δειξίς των, καὶ φαίνεται, ὅτι εἰς τὸν δευτέρου αἰῶνα οἱ Ἕθνικοὶ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀπεδέχοντο ἐξίσου ὡς ἀξιοπίστευς αὐτὰς τὰς νομιζομένους προφητείας. Οἱ φιλόλογοι τῶν ὑστερινῶν χρόνων δὲν ἐκοπίασαν διόλου εἰς τὸ νὰ ἐξετάσωσιν αὐτὰς, καὶ οἱ ἐνασχοληθέντες εἰς αὐτὰς σφοδρὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1545, καθ' ὃ ἐτυπώθησαν κατὰ πρώτην φοράν, ἔγραψαν πολὺτομα συγγράμματα, τὰ ὅποια δὲν ἔλυσαν τὰς ἀπορίας, τὰς ὁποίας ἔμπορεῖ τις νὰ κάμῃ περὶ τῶν Σιβυλλῶν.

Οἱ κατὰ τὸ παρὸν σωζόμενοι Σιβυλλεῖοι εἰχοὶ εἶναι συνᾶρισμα δογμάτων καὶ προβήσεων. Ὁ συγγραφεὺς ἢ οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν εἶναι φανερόν ὅτι ἦσαν Χριστιανοί. Εἰς αὐτοὺς τοὺς εἰχοὺς ἀπαντήτινας ἔχει μόνον πλῆθος πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ ἀπὸ τὰ

(1) Σιβύλλης λόγος ιδ'. — Sibylla liber XIV. editore et interprete Angelo Maio. — Mediolani 1817. in — 3. pag. 54.

ἀπόκρυφα βιβλία, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλοὺς αἰνιγμούς καὶ πράξεις ἐκ τῶν Εὐαγγελίων, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ σημειούμενον μὲ ἀριθμοὺς γραμμάτων, ἐξ ὧν αὐτὸ σύγκριται. Ὁ Ἀδριανὸς καὶ οἱ Ἀυτανίνοι σημειοῦνται καθαρὰ εἰς αὐτοὺς τοὺς εἰχοὺς. Ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων, καὶ ἐκ τῆς ὠρίσμενης ἐποχῆς τῆς καταστροφῆς τῆς Ρώμης (ἐν ἔτει 948 ἀπὸ κτίσεως αὐτῆς) ἀναγκαζόμεθα νὰ πισεύσωμεν, ὅτι μέρος, τοῦλάχιστον, αὐτῶν τῶν εἰχῶν ἐγράφη περὶ τὰ τέλη τοῦ δευτέρου αἰῶνος τῆς Χριστιανικῆς χρονολογίας. Τότε ἦτον ὁ καιρὸς τῶν ἀπατῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγέννησαν τόσα συγγράμματα ἀπόκρυφα καὶ ψευδᾶνυμα. Καὶ οἱ Ἕθνικοὶ καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἔμπορουν ἐξίσου νὰ κατηγορηθῶν ὡς ἀποδεχθέντες αὐτὸ τὸ σύστημα τῆς ἀπάτης μὲ καλὸν σκοπὸν. Παρενέβαλλον εἰς τοὺς εἰχοὺς, τοὺς ἀποδοιδόμενους εἰς τὰς Σιβύλλας, κομμάτια παλαιότερα· ἀλλ' ἡμεῖς κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν ἄλλῃ τὴν συλλογὴν, ὅπου εἶχαν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐναλλάξ αὐτοὶ δὲν εἶχαν ὅ,τι ἔχομεν ἡμεῖς.

Ἐκ τῶν εἰχῶν τῶν Σιβυλλῶν σώζονται βιβλία ἑκτῶ. Λέγουσιν, ὅτι εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Βατικάνου ἔμπορουν νὰ εὑρεθῶσιν ἐξ ἀλόμῃ (1), καὶ ὁ Κ. Μαῖος ἐπιθυμῶν εἰς αὐτὰς τὰς εὑρέσεις νὰ τύχῃ κἀνὲν κομμάτιον ἀνέκδοτον Ἑλληνικῆς ποιήσεως ἀνεκάλυψεν ἐν νέου βιβλίῳ, ἡ ἐπιγραφή τοῦ ὁποίου τὸ σημειοῦναι δέκατον τέταρτον. Εἰς τὰ προλεγόμενά του ἐκθέτει τὴν ἱστορίαν τῶν Σιβυλλείων βιβλίων, ἀναφέρων, ὅτι τὰ ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Ταρκίνιου διεσθαρμένα ἀπὸ μίαν πυρκαϊάν συμβᾶσαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Σύλλα. Μετὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἐζήτησαν νὰ μετακάμωσιν αὐτὴν τὴν συλλογὴν, τὴν ὁποίαν μετεββύθησαν ὁ Αὐγουστος καὶ ὁ Τιβερίος, ἀλλ' ὁ Στειλίων τὴν ἐχάλασε τέλος πάντων. Ὁ Κ. Μαῖος λέγει, ὅτι τούτο δὲν ἐμπόδισεν ὅλους τοὺς ἀπὸ Ἰουζίνου τοῦ Μάρτυρος μέχρι τοῦ Τζέτζου συγγραφεῖς νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τῶν Σιβυλλείων εἰχῶν. Μὲ φαίνεται ἀναγκαῖον τὸ νὰ ξεχωρίζωμεν καλὰ τὴν συλλογὴν ὅπου ἔχομεν κατὰ τὸ παρὸν, ἥτις εἶναι σχεδὸν ἡ ἴδια ἐκείνη ὅπου ἀναφέρουσι οἱ Χριστιανοὶ συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς Σιβυλλεῖους εἰχοὺς, οἱ ὁποῖοι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἦσαν ἤδη περίφημοι πρὸ τοῦ Ἀριστοφᾶ.

(1) Fabric. Bibl. Graec. T. I. pag. 278. ed. Harles.

γους καὶ Πλάτωνος, καὶ ἀπὸ τὰ τῶν Ῥωμαίων Σιβύλλεια βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔγιναν Πολιτικῆς ὄργανα. Αὐτὰ τὰ βιβλία φαίνονται, ὅτι ἦσαν εἶδη τυπικῶν ἐρμηνευόντων, πῶς ἔπρεπε νὰ ἐξιλιώσωσι τοὺς Θεοὺς εἰς καιρὸν κοινῆς ἀνάγκης. Πρέπει λοιπὸν, μὲ φαινεται, νὰ προσέξωμεν, νὰ μὴ συγχύσωμεν τὴν ἰσορίαν αὐτῶν, μῆτε μὲ τὴν τῶν ἀρχαίων προφησίσεων τῶν Ἑλλήνων, αἱ ὁποῖαι μᾶς εἶναι διόλου ἀγνωστοί, μῆτε μὲ ἐκείνην τὴν πληθὺν τῶν ἀκαίρως γενομένων προφητιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται πολλώτατοι, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῶν Σιβύλλων, διὰ νὰ νομιζοῦνται ἀξιόπιστοι καὶ ἀρχαῖαι. Ὁ Κ. Μάιος μακαρίζει τὸν ἑαυτόν του, καθότι δὲν ἔχει νὰ πραγματευθῆ περὶ αὐτῆς τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσκόλου ὕλης· καὶ ἐπειδὴ εἶναι μετριόφρων ἐπίσης ὡς καὶ σοφός δὲν ἐπιχειρῆται κάμμίαν ἱστορικὴν ἐξήγησιν τῶν εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον νέον βιβλίον ἐξισορομένων συμβεβηκότων. Τοῦτο μόνον σημειώνει ὅτι αἱ εἰς αὐτὸ γινόμεναι λεπτομερεῖς διηγήσεις περὶ τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἰουδαίας καὶ τινος ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων ἠμποροῦσαν νὰ δώσωσι νύξιν περὶ τοῦ συγγραφέως καὶ περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ τοῦ αἰῶνος του. Σημειῖται προσέτι, ὅτι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον συμπεριπλέκονται εἰς τοὺς Σιβυλλεῖους εἰς τὰ συμβεβηκότα παντὸς τόπου, κατασαίνουσι δυσκολοτάτην τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. Ἀναφέρει τὸν Προκόπιον, ὅς τις ἔκαμεν ἤδη αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐφαρμοζομένην εἰς αὐτὸ τὸ δέκατον τέταρτον βιβλίον, διότι εἰς κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲν εἶναι ἡ ὑπόθεσις τόσον ποικίλη καθὼς εἰς αὐτό· πόλεμοι καὶ δεινὰ εἶναι τὸ ὑποκείμενον τοῦ ποιήματος. Ὁ ποιητὴς σπεύδει μᾶλλον παρὰ ἐνθουσιᾶ, περιγράφων μὲ ἄκραν ὀξύτητα ἐκείνα τὰ βασίλεια, ὅπου ἔλαβον κατὰ διαδοχὴν πολλοὺς ἡγεμόνας, τοὺς ὁποῖους σημειώνει πάντοτε μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν γραμμῶν, ἐξ ὧν σύγκεινται τὰ ὀνόματά των. Πολλὰ λέγονται εἰς αὐτὸ τὸ ποίημα περὶ τῆς Ῥώμης καὶ τῆς πτώσεως αὐτῆς.

Ὁ Κ. Μάιος, ὅς τις γράφει λατινικὰ γλαφυρότατα, μετέφρασεν εἰς εἰς αὐτὸ τὸ δέκατον τέταρτον βιβλίον, καὶ ἐπομένως ἐκδίδει, κατὰ τὸ αὐτὸ χειρόγραφον, ἐν κείμενον Ἑλληνικόν τοῦ ἔκτου βιβλίου, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντῃ διάφορον τῶν τυπωμένων, καὶ συντομώτερον ἀπ' ὅλα, καὶ ἀπὸ

ἐν μέρος τοῦ ὀγδόου βιβλίου, τοῦ περιέχοντος τὸ εἰς τὸν Χριστὸν ἀκρόσιχον. Ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ἀνέφερεν αὐτὸ τὸ ἀκρόσιχον εἰς τὸν πρὸς τοὺς Ἁγίους λόγον του, ὁμολογῶν ὅτι πολλοὶ ἐνόμιζον τὴν σύνθεσιν τῶν εἰχων τούτων ὅτι ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀναίρει, βεβαίως, ὅτι ὁ Κικέρων τοὺς μετέφρασεν. Ἀγνωσθῶν οἱ Ἁγιοὶ ἀπεδέχθησαν αὐτὴν τὴν βεβαίωσιν· φαίνεται ὁμοίως βέβαιον, ὅτι τὰ ἀκρόσιχα τῶν Σιβυλλείων βιβλίων, τὰ ἐπιπλέον εἶναι γνωστὰ εἰς τὸν Ῥωμαίου Ῥήτορα, δὲν ἐπαρωμοῖσαν καθόλου κατὰ τὴν διατάξιν των μὲ τὸ παρὰ τοῦ κορυφαίου Θεολόγου ἀναφερόμενον.

Ω Δ Η

Σ α π φ ι κ ή .

Greek Sapphic ode

ἐκ τοῦ

Classical Journal Nr. XXX, for June, 1817 Page. 315.

— Grinempque timendi

Sideriko, et torris mutantem regna cometae.
LUCAN.

Ἄθ' ἐπαμβαίνοιμ' Ἑλικῶνος ἀγνόν
Δασκίω πόσσιν ἑπας, ἄχι Μοῖσαι
Ἄβροοι μολπήδων ἰεῖσι πάμφω-
νον μέλος αὐλῶν·

Ἦς δίκαν τεῦς, Αἰολίδεσσι χορδαῖς,
Λεσβία Σαπφῶ, λιγυρώτερον τι
Ἐκχέοιμ' ἀπὸ σώματος. — Μάταν τόδ'
Ἔρκος ὀδόντων

Τῶπος ἐκπέφυγε· τὸ γὰρ, μελικτῶν
Πέρφοχος κατ' Ἑλλάδα, καλλινίκαι
Ἑλλαχεῖς φάμας στεφάνωι ἄκρον, πρεσ-
βαῖδα τιμῶν.

— Τί πρόσω; τί δὴ φοβεραὶ κατ' αἶαν
Ἐκκεχέιμανται φρένες; ὦ Βεταννοί,
Ἄρ' ἴδουσθ' ἀτυζόμενοι τέρας τι,
Νυκτὸς ἀμολγαῶ,

"Αγγιον; — Καὶ μὰν σέλας ἐπάτεσσιν
Εἰσορῶ φανσφόρον ἐν πτυχαῖσιν
Αἰθέρος· βολαῦν δ' ἀπο μυρίοι σπιν-
θῆρες ἴενται.

"Ηνὶδ' αἶς, περὶ ζαβείαν σελάγαν,
"Αψ ἀπεκρύπτουσι φαιεννῶν εἶδος
Ἄστέρες δειούς ὕπο, — χαῖς τρομεῦντι
Πράονες ἄκροι

"Ορέων, ναπαῦτε εἶδος· τοῖον γὰρ
Ταλόθεν λάμπει φάος, οἶον δ' Ζεὺς
Ἦχ', οὐκ ἀστράπτει κατὰ γαῖν ἀπ' αἰγλά-
εντος Ὀλύμπω.

— Ἄρ' ὑπῆλθε δεῖμά με, μὴ κακόν τι
Ἐκπέσῃ; Γὰρ μάτηρ, ἐκάς μάλ' ἔστω,
Αἰ' πίσ' ἀτλατοῦ τόδ' ἐπ' ἄκμοσιν τεκ-
ταίνεται Ἄγα.

Πᾶ φύγεν τὸ πρὶν θράσος, ἐλπίδος τε
Τῶνομ'; ἔξωθεν πολέμων θύελλαι,
"Οπλὰ θ', ὕσμῖναί τε· μέσῳ μφαλῶ γαῖς
"Αλλοθεν ἄλλα

"Α Στάσις κραιπνοῖς ποσὶν ἐμβατεύει· —
Τίς κακῶν ἀρηξίς; — Ἴτ', ἐγκονεῖτε, —
Νῦν ἀγαῖν ζοᾶς πέρι, καὶ τέκνων, καὶ
Πατρίδος αἴας.

Βάσκ' ἴθ', ὦ Βρεταννὲ, τεῶν ἀπ' ἀκτῶν
Οὔλιον τῶνειδος ἔλξεν· — κελεύει σ'
Ἄγλαοῦ γένος προγόνων ἀλάλκειν
Δούλιον ἄμαρ.

"Αλλ' ἔτι κνώσσεις; ἐπίσοι, λέων αἶς,
Κρύβδα παπταίνων, ὁ δολοπλόκος παῖς
Γαλλίας κάκ' ἐν φρεσὶ πολλὰ τεύχει·
"Εγρεο, πατρίς,

"Εξ ὕπνω νῦν, αἰ' ποκ'· — ἐπὶ ξυρῶ κμᾶς
Ἰσταται τὸ πρᾶγμα· — διασπάρασσε
Δούλιον ζεύγλαν ποδὶ, λάξ πατήσας· —
"Ερπ' ἐς ἀγῶνα, —

"Ερπε, — μὴ φόβος σε τινασσέτω τις· —
Ἐν χερσὶν ἔτ' ἐντὶν ἀλγρόβοιο
Βένθεος κλαῖδες· ἔτ' εἰ τεῶν ἄ-
γασσα θαλαττῶν.

Εἶεν ἄν· — Πρὸς ταῦτα μελάμπελος νύξ
Ἐκχέσει πλήθος τεράων κατ' ὄρμιαν· —
Ἄστέρες τ' ἐκλάμπετ'· — Ἴτω πυρὸς τα-
λεσκόπος αἰγλα· —

"Ρῶν ἄν γναμπτὰὶ σπιλάδες κατ' ἀκτῶν
Ἐξερείποιντ' ἢ τὴν, Βρέτανν'. Ὁ Ζεὺς γὰρ
Σφρόδρ' ἀέξει τοῦ μεμαῶτ' ἀμύνεσ-
θαι περὶ πάτρας,

J. B. Trin. Coll. Camb. 1812.

Ἐπισημείωσις.

Ἡ ᾠδὴ αὕτη ἐστὶν ἐκείνη, περὶ ἧς ἀμίλιθα ἐν τῷ Δ.
Ἑρμῆ, Ἀριθμ. 16, σελ. 399. ἔτ. 1817.

Ἑλληγόφρων Σαλαμίνιος.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΑΪΝΗΦΟΡΙΑΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΝΟΜΟΙΣ.

ΤΟΥ ΚΤΡΙΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ ΠΕΤΡΙΤΖΟΠΟΥΔΟΥ

α ω ι ε.

Χαῖρε μοι θάλλος Θέμιδος φαιενόν,
Χαῖρε μοι κῦδος γλυκερὸν, κ' ἀγαθόν·
Οἶος ἐμφαίνεις γένος ἄμμιν εἶναι
Εὐπατέρειον!

Τοῖος εὐκασῶν ἀρετῶν ἄωτον
Καὶ σὺ μὲν δρέψας, περὶ ἔσσι ἄλλων
Τῶν ἔτ' αἰζηῶν κορυφῆσ' ἀγῶναι
Ποικιλομόρφων·

Ὡς περ εὐπλεκτου σέθεν ἀμφὶ κρατὶ
Δέξον Ἀσραίας γέρας ἀγλαόν τε
Σῶν πόων καρπὸν, θεοῦ πούλυς ὄλθος,
Δάφνιδος ἔρνος·

Εὖτ' ἂν εἰσέλθης ἐνὶ πατρίδ' αἴῃ
Θαῦμα ἀνθρώποισ' ἔσαι μέγιστον,
Μᾶλλον ἔνδοξος καθάπερ παλαιοὶ
Χ' Ἑλλάδι πάσῃ·

CLOTILDE TAMBRONI

ΕΙΣ

ΤΟΝ - ΕΙΓΕΝΗ - ΕΦΗΒΟΝ
ΠΕΤΡΟΝ - ΠΑΥΛΟΝ - ΤΕ
ΠΕΤΡΙΤΖΟΠΟΥΛΟΝ

ΑΠΟ - ΤΗΣ - ΛΕΥΚΑΔΙΑΣ

Ω - ΔΙΔΟΤΑΙ - ΣΤΕΦΑΝΟΣ - ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΕΝ - ΤΟΙΣ - ΝΟΜΟΙΣ

ΒΟΝΩΝΙΗΣΙ - Ι - ΦΕΒΡ - Α - Ω - Ι - Ε.

Ἀφιερῶν τῷ λογιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἐν Ἱατροφιλοσό-
φοις καὶ ἐν πλείσταις Ἀκαδημαίαις συναριθμηθέντι

Κυρίῳ ΔΗΜΗΤΡΙΩ ΠΕΤΡΙΤΖΟΠΟΥΛΩ

Τοῦ δαφνηφοροῦντος ἡγαπημένῳ Πατρί.

Εἰδ' ἄγε, Μοῦσα,
Κρήμ' ἀποσείσειν
Τοῦτο τὸ γῆρας
Κ' οὐκέτ' ἀναυδῶν

Νοὺν μὲν εἶναι·
Ἄλλὰ λαβόντα
Βάρβιτον αἴψα,
Κῦδος αἰεΐειν

Λευκάδος ἄκρου·
Βαῖνον ἔπειτα
Ἑλλάδι πάσῃ·
Καὶ δὲ μάλιχα
Τῶτε Κορίνθω·
Καὶ γὰρ ἐσεΐδω
Τὸν νεανίσκον
Φαιδρὸν, ἀγαυὸν
Σὺν πατρὶ κεδνῷ
Ἑλλογιμῶτε,
Ὅς μιν ὀπήδει
Ἡμῶν ἐφ' ὕγρην
Ἥδ' ὑπὲρ αἴαν
Εὐφίλα φρουρῶν
Υἱὸν ἄμεμπτον·
Εἶν ἀρετῆσι
Παντοδαποῖσι
Σήμασι κ' ἔργοις
Αἰὲν ἀνασκῶν·

Τρὶς μάκαρ ἄρδην
Ὀλβιος ἀνὴρ
Τοῦδε γενήτωρ,
Ὅν περ ὀράτε
Θάρσος ἔχοντα
Βαίνεμεν ἔδραν
Ποικιλόδοξον
Ἄμφι θεμίσας
Εὐθυδιδάσκειν;
Εὖγε σὺ δέξου
Αἴσιμα τοῦτο
Τὸ ζέφος ἄρμῳ
Σαῖσι κόμαισι
Χαίρε πᾶρ ἄμμιν·
Ἡματι τούτῳ
Ἡδύς ὁ πάππας
Χ' ἡδύς ὁ σωτήρ·
Χαίρετον ἄμφορ·

MEZZOFANTI

Εὐχὰὶ Ποιητοῦ ἀσθενοῦντος·

Ἐπεθύμου εἰς τὰ βεῖθρα
Μέλιτος τοῦ ἱεροῦ
Ἴνα λούσῳμαι, καὶ πῖω
Ψυχρὸν ὕδωρ καὶ λαμπρὸν·
Ἐπειτα ὑπὸ πλατάνου,
Ἐν λειμῶνι ἀνθηρῶ,
Μαλακῶς ἐπὶ τοῦ χόρτου
Μόγος ἢ ἀναπαυθῶ·
Καὶ, ἀφ' οὗ αἰ ἀηδόνες
Διὰ μέλους λιγυροῦ
Θέλξωσι τὴν ἀκοήν μου
Καὶ περίλυπον ψυχῆν,
Τότε τάχις ἐν τῇ πόλει
Ἐπιστρέψας χαροπός,

Ἄρμονίως ἡν ὕμνήσω
 Μετὰ καθαρᾶς ψυχῆς
 Θυγατέρας Μνημοσύνης,
 Αἰγιόχου τε Διός·
 καὶ ἡν ἀναγνώσω πάλιν
 τοῦ Σμυρναίου ποιητοῦ
 Πόισιν τὴν Σαυμασίαν
 Ἦν Ἀπέλλων ὁ χρυσοῦς,
 Ἐπὶ θρόνου λαμπροτάτου,
 Ἐν χορείᾳ τῶν θεῶν,
 Μελῶδων παναρμονίας,
 Ἰππυγόρευσε αὐτός.
 Κατὰ μίμησιν δὲ θεῶν
 Ἀχιλλέως ἐφεξῆς,
 Ψάλλων ἄνδρας ἀειμνύτους
 Μετὰ λύρας χρυσαυγοῦς,
 Ἐκδιώξω ἐκ τοῦ βάθους
 τῆς καρδίας ἑμαυτοῦ
 τὰς φροντίδας, καὶ τὰς λύπας,
 καὶ τὰς ἀνασφραγμαίους.

Les vœux du poète malade.

Je désirerais me baigner dans les ondes sacrées du Méléès, boire de ses eaux fraîches et limpides, me reposer ensuite, seul, dans une prairie émaillée de fleurs, mollement couché sur la verdure et à l'ombre des platanes; et dès que les rossignols, par leurs accens mélodieux, auraient charmé mon oreille et mon ame attristée, retournant promptement à la ville avec un front joyeux, je désirerais adresser d'un coeur pur des hymnes harmonieux aux filles de Mnemosyne et de Jupiter armé de l'égide, lire de nouveaux livres admirables du poète de Smyrne, qu'Apollon à la chevelure d'or, assis sur un trône éclatant de lumière, dicta lui-même, en chantant avec une céleste harmonie, dans une assemblée des dieux immortels,

Où, désormais à l'exemple du divin Achille, en célébrant, sur une lyre dorée, les héros dignes d'une mémoire éternelle, je bannirai du fond de mon coeur les soucis, les chagrins et les soupirs.

Traduit par l'auteur.

(Ἐκ τοῦ Mercuri Etranger, Nr. V.).

Ἐ π ι σ τ ο λ ῆ

ἀπὸ Ἰασίου, τῆς 13. Νοεμβρίου μηνός.

Πρὸς τὸν Ἰατρὸν Κύριον Ἀθανάσιον Βογορίδην, παρὰ τοῦ Εὐγ. ἀρχ. μεγ. Κορίσου καὶ μεγ. Γραμματ. Κυρία Θ. Νέγρη.

Ἐγὼν ὅσα μοι σημεῖοις περὶ τῶν διὰ τύπου κακῶς λεγόντων καὶ διασπρόντων τὰ ὀνόματα πολλῶν ἐκ τῶν σημερινῶν ἡμετέρων λογίων· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἀγνόω, ἀν ἰδῶν ποτε καὶ παρατρέξας ἀπελησμόνησα· ἐσχάτως δ' ἐφάνη ἀνώγειν ἑμὸν τι πόνημα ἐνταῦθα, ἐπιγραφὴν φέρον· ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΗΛΙΤΕΥΤΙΚῆ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΔΥΩ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ. κτλ. κτλ. κτλ.“ μηνός. Ἰουλ. 13, καὶ καθαπτόμενὴν πολλῶν κοινοφελῶν ἀνδρῶν· ὑποπτευθεὶς δὲ μήπως λάθραϊως ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐξεδόθη τυπογραφείῳ, δὲν ἔλειψα νὰ προσπαθῆσω αὐτὸ τοῦτο νὰ πληροφορηθῶ κατὰ πρῶτον, ὡς εἰκός· καθότι ἡ τοπικὴ ἐξουσία δὲν ἀνέχεται παντάπασιν ὅσα μετὰ τῆς χρησιμότητος εὐκόλως δὲν συμβιβάζονται, καὶ οὐδ' ἐσύστησε τὸ τυπογραφεῖον διὰ νὰ εὐκολύνῃ, εἰ μὴ τῆς ἀρετῆς τὴν διάδοσιν· ἐβεβαιώθην ὅτι δὲν ἐξεδόθη ἐνταῦθα, καὶ χαίρω πολὺ, ὅτι ἀνεύθυνος ἀπεδείχθη ὁ ἐπιστάτης αὐτοῦ Κύριος Ἀναστάσιος Μιχαήλ, πεπαιδευμένος ἀν καὶ τίμιος ἔμπορος. Τὸ πόνημα τοῦτο, ἀν δὲν ἀπατάωμαι, ἀγαπητὸ, δὲν εἶναι ἄξιον ἀναλύσεως καὶ ἀναιρέσεως, ὡς περιέχον καὶ ἐννοίας καὶ λέξεις πάντη κοινὰς, δηλ. χυδαίας καὶ κατηλικίας, ἐπισεσωρευμένας ἀνευτίνος πρόφανοῦς σχεδίου, καὶ πόρρω πάσης κομψότητος· ἐξ οὗ

ἐδύνατό τις δικαίως νὰ συμπεράνη, ὅτι ὁ ταῦτα γράφας δὲν εἶναι ἐκ τῶν διὰ τῆς παιδείας διασελλομένων ἀνθρώπων, ἐκ δυσχυοῦς τινος περιστάσεως εἰς κακὴν χρῆσιν αὐτῆς ἐκτραχιλισθεὶς, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἡ κἀνένας νέος τροχάδην διατρέξαστινα μαθήματα, καὶ ἐν δευτέροις θέμενος τὸν σκοπὸν τῆς παιδείας, ἤτοι τὴν καλλιέργειαν τοῦ νοῦς, καὶ τῆς καρδίας τὴν ῥύθμισιν, ἡ κἀνένας ὑπέργηρος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὡς ὑπερακμάσαντά δὲν ἐπεταί τις νὰ συνερίζεται. ἀλλ' ἐγὼ νομίζω; ἐπειδὴ καὶ πᾶσα τὰ ἄλλα δὲν ἀναφαίνεται εὐκαταφρόνητος ἄνθρωπος, ὅτι παρεξέτραπή ἔλθειν εἰς αὐτὴν τὴν περίεασιν; καί τοι δυνάμενος ὑγιῶς φρονεῖν· τοῦτο καὶ μόνου εἶδον; τοῦτο καὶ ἐλυπήθην, τὴν δυσυχίαν δηλ. τοῦ γράφαντος, ἀλλ' ὅχι διὰ τοὺς ἀναφερομένους ἐν αὐτῷ ἄνδρας, ἡ διότι γίνονται τοιαῦτα εἰς ἡμᾶς. τὰ ὀνόματα τῶν ὅσοι εἶναι κοινωφελεῖς δὲν ἀπόδεικνύονται ἐπιλήψιμα οὔτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὔτε κατ' ἄλλον· ὡς μέλη σώματος ὀφειλομεν ὅλοι νὰ συνεργῶμεν εἰς ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς τὸ ὅλον, μέτρον ἔχοντες τοῦ ἔργου αὐτῆν ἡμῶν τὴν δύναμιν· ὅς τις ἔσον δύναται κοπιᾷ εἰς τούτο; καὶ ἐκπληρεῖ τὸ ἐπικείμενον χρέος κατὰ ἀκρίβειαν; αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ σεβαστὸς καθίσταται; ἐνάρετος ἀναφαινόμενος· αἱ δ' ἔμμεσοι καὶ μερικαὶ λέξεις εἰς οὐδὲν τείνουσιν ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, καθὼς οὔτε πρὸς τὴν ὑπόληψιν τοῦ ὅλου ἔθνους· ἐν ᾧ ὅλοι, ὡς μέλη ἔθνῶν; γνωρίζουσιν ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη ἔχουσιν καὶ τοὺς τολμηρότερον ὀμιλοῦντας· διὰ τοῦτο οἱ εἰς τὸ πόνημα τοῦτο διαλαμβανόμενοι, σοχάζομαι ὅτι παραβλέποντες τέλεον τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐδ' ἐνθυμούμενοι; θέλουν ἐξακολουθεῖ ἀπαρεμποδίως ὅσα ἐργάζονται; οἰκτεῖροντες τὸν ὁμογενῆ, καὶ συμπαθοῦντες μᾶλλον, ἢ καταφερόμενοι, καθὼς λυπούμενοι περιθάλλομεν, καὶ οὐχὶ βαρυθυμοῦντες παρενοχλοῦμεν τὸ κατὰ περίεασιν πάσχον μέρος τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα ὅτε καὶ νὰ ἀναρρώσῃ πύθανον.

Γνωρίζεις κάλλιχα; φίλε, ὅτι ὁ φωτισμὸς τῶν ἔθνῶν κυριώτατον σκοπὸν ἔχει τὴν ἀρετὴν, ὅπερ ἐστὶ τὴν τῶν χρεῶν τοῦ ἀνθρώπου διάγνωσιν, τὴν θέλυσιν πρὸς τὴν ἐκτέλεισιν, καὶ τὴν ἐκτέλεισιν αὐτῶν· καὶ ἐπειδὴ εἰς τοῦτο ἀπαιτοῦνται πλήθος προπαρασκευῶν; ἀναγκαῖα εἰς τὸν φωτισμὸν ἡ παιδεία καθίσταται· ἐφ' ὅσον ἄρα αἰσθητικώτερον διευθύνεται εἰς

τοῦτου τὸν σκοπὸν ἡ παιδεία παρὰ τῶν σημερινῶν ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ φροντιζόντων πεπαιδευμένων, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ καρπὸς πιθανώτερος; καὶ ἐπὶ τοσοῦτον δὲν ἀπατώσιν· ἐνάρετοι δ' ὄντες, τῆς ἀρετῆς τὴν λατρείαν ἐπὶ τοσοῦτον νὰ ἀπολαμβάνωσιν εἶναι ἄξιοι, μετὰ πολλὰ τοιαῦτα ἀποτοξεύματα ἄτρώτοι ἀναντιβρήτως διασωζόμενοι, καὶ τὴν καθαρὰν τῆς ἀρετῆς χαρὰν, τὴν ψυχικὴν ἐκείνην συναίσθανόμενοι εὐχαρίσῃσιν, ἐξ ἧς μόνῃς πηγάζει ἡ κοσμικὴ τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμοσύνα. ἀλλὰ διὰ νὰ διευθύνεται αἰσθητικώτερον εἰς τὴν ἀρετὴν ἡ παιδεία, δὲν ἀρκεῖ, νομίζω, ἡ περὶ τοὺς παιδευόμενους ἀνάγνωσις τοῦ Καταστίχου τῶν χρεῶν παρὰ τῶν παιδευόντων, οὐδ' ἀπλῶς αὐτῶν ἡ ἀνάυσις, ἀλλὰ καὶ ἡ γυμνασις εἰς τὴν ἐργασίαν, τὸ ἐργωδέστατον ὅλων· καὶ τῶν οὗτοις ποῖον δραστηριωδέστερον μέσον εἰς τὸ νὰ ἐνθαβρῶνῃ τοὺς παιδευόμενους, τοῦ τῶν παιδευόντων παραδείγματός! Περὶ ἀρετῆς ὅλοι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττογ ὄντες ἱκανοὶ νὰ ὀμιλήσωμεν, ἐνάρετοι τάχα εἴμεθα δι' αὐτό; ὀμιλοῦντες περὶ ἀρετῆς; ἡμποροῦμεν εὐκόλως νὰ λησμονήσωμεν τὸν πρακτικὸν βίον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, περιοριζόμενοι εἰς ἄσχετον τὴν ἐκθεσίαν, καὶ ἐφηρημένως τὰς θεωρίας τῆς ἀρετῆς, καθὼς εἰς ἀληθευραϊκὴν τινα δεξιὴν δυνάμεθα, μηχανικῶς τὸν κανόνα νὰ ἐνεργήσωμεν, εἰς πράγματα ὀλοτελῶς ἐφαρμόζοντες. ὅσον λοιπὸν περισσύτερας ἐμπρακτοῦς ἐνδείξεις ἀρετῆς δίδει, καὶ εἰς τὴν ἔσκησιν ὅσον περισσότερον παροτρύνει τοὺς παιδευόμενους, τόσον τελειότερον σοχάζομαι τὸν παιδευόμενον, καὶ τόσον ἄξιον τῆς παρὰ τοῦ Κοινοῦ λατρείας· καὶ ἐπειδὴ εἰς τοῦτο καταγινομένους ὀφείλω νὰ φρονῶ τούτους τοὺς λογίους, εἶμαι εὐέλπις ὅτι δὲν θέλουσιν ἀναφανῆ καὶ αὐτοῦ τοῦ πονήματος καὶ τῶν ἄλλων ἀνασκευαί, οὔτε ἀπολογία· ἄλλως δὲ καὶ ἐκείνοι ἐπιχομιζονται διὰ τῆς τοιαύτης σιωπῆς; καὶ παύει πιθανῶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἀηδία· τῆς μὲν Φήμης τὴν σάλπιγγα καὶ διὰ μεγάλων ἄποπτημάτων κερδίζομεν· τὴν Ἀρετὴν ὁμῶς εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον· πολλὰ μὲν δυσχερὴς ἢ ἐν μέρει αὐτῆς ἀπόλαυσις, τὴν δ' ὀλικὴν δὲν ἤξευρω πῶς ἐκ τῶν θνητῶν δύναται νὰ ἐλπίσῃσι· τοῦ τελείου ἀνάξιος φύσει ὁ ἄνθρωπος. ὅθεν μικροὶ μεγάλοι, ὅθεν ὅλοι εὐρίσκουσιν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃσι, τελειότεροι τῷ χρόνῳ γινόμενοι· ὡς πόσον λοιπὸν συγκραταστικῶς ἀπαιτεῖται ὁ τελειότε-

ρος ἄνθρωπος νὰ φέρεται πρὸς τὸν ἀσθενέστερον, διανοούμενος ὅτι, ἐπειδὴ ὡς πρὸς ἢ κατὰ τοῦτο τελειότης, εἶναι καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς ἄλλον, οἷος ἐκεῖνός ὡς πρὸς αὐτόν· καὶ κατ' αὐτὴν τὴν θεωρίαν ὀρθότερον φαίνεται ἢ πρὸς ἐκείνους παρὰ τῶν κοινοφελῶν τούτων παράβλεψις· ἄλλως δ' οἱ μὲν δὲν ἐπασχολοῦνται, οἱ δ' ἀντικρούσεις μὴ δοκιμάζοντες ἡσυχάζουσι, καὶ ἀπαθέστερον σκεπτόμενοι, ἐπέται, εὐρίσκοντες ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀσύμφορα, νὰ μεταμεληθῶσιν, ὅπερ πιθανόν. Καὶ τοῦτο εὐχεται καὶ τὸ πλείον καὶ ὑγιέστερον μέρος τοῦ γένους καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγώ· καὶ προσέτι παύσαντες ποτε ἀπὸ τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀκόσμων καὶ ἀπρεπῶν ἐρίδων οἱ τοῦ γένους λόγιοι, συνεισφέρουσιν ἕκαστος τὸν βαθμὸν τῆς ἥς ἔλαχε παιδείας πρὸς παιδείαν καὶ ἀφελίαν τοῦ πλησιόντων, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ μόνον ἐπάγγελμά των, τὸ μόνον χρέος, ἢ μόνων τιμῆ. “

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

(Ἐκ τοῦ Τεργεσαίου Παρατηρητοῦ (Ossevatore Triestino Nr. 6.)

„Κατὰ τὴν 1/13. τοῦ παρόντος μηνὸς (Ἰανουαρίου 1818) περὶ τὸ ἑσπέρας μετέβη εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ὁ ἐξ Ἀργυροκάστρου, πόλεως τῆς Ἠπείρου, Κύριος Ἀλέξανδρος Βασιλείου, ὁ τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας Γενικὸς Πρόξενος (Κόνσολος), ἀπὸ νευρικῶν πυρετῶν ἀσθενήσας, κατὰ τὸν 58 χρόνον τῆς ἡλικίας του. Ἡ οἰκογένειά του, ἡ εὐγενὴς συμβία του καὶ τὰ ἀνήλικα καὶ πολυάριθμά του τέκνα ἐσερήθησαν φρόνιμον καὶ προνοητικῶν καὶ φιλέσσεργον σύζυγον καὶ πατέρα, οἱ φίλοι, συμβουλον καὶ παραμυθητὴν ἄριστον, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἓνα τῶν ζολισμῶν του. Ἡ χριστός τις τῶν ἡθῶν, ὁ ὀφθαλμικὸς τρόπος, ἡ εὐλοκίαν τῆς ψυχῆς, ἡ φιλοσοφικὴ εὐθεροσύνη του ἦσαν ἀρεταὶ διαλάμπουσαι εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὰς ὁποίας καὶ ἀξίως ἐπροσφέρετο εἰς αὐτὸν πᾶσα τιμὴ καὶ ἀγάπη· ἀφῆκε δὲ εἰς ὄσους τὸν ἐγνωρίσαν τὴν ἐυθύμησιν μιᾶς πολυτίμου καὶ πικρᾶς σερίσεως. Σιμὰ τῶσων ἀρετῶν εἶχε καὶ κριτικὸν [ισπανίου, ἦτον καὶ πολλὰ εἰδήμων τῆς νεας

μιτρικῆς καὶ τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων γλώσσης, ἐτι δὲ καὶ πολλῶν ἄλλων σοφῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ τῆς Κλασσικῆς φιλολογίας. Ὅλ' αὐτὰ τὰ προτερήματα, κεκοσμημένα μετὰ τὴν μετριοφροσύνην, διέλαμπαν περισσώτερον εἰς τὰς ὀμιλίαν του, παρὰ εἰς τὰ ὀλίγα συγγραμμάτια, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀφῆκε. Διὰ τοῦτο, ἔχι μόνον ἀπλῶς ἡῦχτο, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς συνήργει μετὰ πολὺν ζῆλον εἰς τὴν αὐξήσιν καὶ διάδοσιν τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὸ ἔθνος του, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο εἶχε καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ ἐνθερμον φιλίαν μετὰ τοῦ περικλεοῦς Κοραῖ, ὅστις, κατ' αἰτήσιν καὶ διὰ δαπάνης τοῦ ἡριζοῦ Ἀλεξάνδρου Βασιλείου, ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις τὴν κριτικωτάτην καὶ ὠραίαν ἐκείνην ἔκδοσιν τῶν Αἰθιοπικῶν τῶ Ἠλιοδώρου, ἀφιερῶσας αὐτὴν εἰς τὸν μακαρίτην μετ' ἐπαίνους εὐλοκίαν καὶ εἰς ἀμφοτέρους τὰς ἀνδράς προσήκοντας.

Ὅλοι οἱ διατρίβοντες εἰς ταύτην τὴν πόλιν διάφοροι Κένσολοι ἐσυναδέυσαν τὸ λείψανόν του, καὶ τὸ ἀκολουθοῦν πολὺ πλῆθος συνιστάμενον ὄχι μόνον ἀπὸ ὁμογενεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ξένους, ἐσχημάτιζεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ πλεονεξίαν μνημεῖον, ὅπου ἡμποροῦσε νὰ ἀνεγερθῆ εἰς τὸ ἔντιμον αὐτοῦ ὄνομα. Ἐκτὸς τούτου καὶ οἱ φίλοι τοῦ ἐτοιμάζουσι, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς φιλίας, ἐπιτάφιον ἐπιγραφήν, ἢ ὁποῖα μέλλει διὰ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ διαμείνῃ εἰς τὴν φιλόξενον γῆν, ἢ ὁποῖα τὸν σκεπάζει, αἰωνία καὶ ἀξίωσις μαρτυρία τῆς αὐτῶν λύπης, καὶ τῶν ἀρετῶν τῶ μακαρίτου. “

Ἀναγγέλλομεν πρὸς τὸ παρὸν ἐκ ξένης ἐφημερίδος τὴν συντόμον ταύτην λυπηρὰν εἰδήσιν περὶ τοῦ θανάτου ἀνδρός, τὸν ὁποῖον ἐτίμων ζῶντα ὅσοι τοῦ ἐγνωρίσαν καὶ ἀπόλαυσαν τὴν φιλίαν του, καὶ θρηνοῦσι τῶρα μετὰ τῆς εὐγενεῖς οἰκογενείας καὶ τῶν συγγενῶν του ἀποθανόντα· εὐχόμεθα δὲ ν' ἀπολαύσωμεν ἐν καιρῷ καὶ τὴν βιογραφίαν αὐτοῦ, εἰς τῆς ὁποίας τὴν σύνθεσιν εἰμεθα βέβαιοι, ὅτι θέλουσι συνεισφέρει καὶ ὅλοι οἱ εὐλοκίαν αὐτοῦ φίλοι, καὶ ταύτην τόσῃ προθυμότερον θέλομεν ἐκδώσει εἰς τὴν ἡμετέραν φιλολογικὴν ἐφημερίδα, ὅσα ὁ μακαρίτης εἰς σερέωσιν αὐτῆς πολὺ περισσώτερον παρὰ πολλοὺς συνήργησε πολλάκις· παρεκτός τούτου νομίζομεν καὶ χρέος ἡμῶν ἀπαραίτητον, νὰ διαδιδώμεν καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τὴν μνήμην ἀποθανόντων, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εὐεργετησάντων τὸ γένος, ἐναρέτων ἀνδρῶν καθὼς κηρύττομεν καὶ τῶν πρὸς φατισμὸν αὐτῶ συντελούν-

των ζώντων ὁμογενῶν τὰ ὀνόματα, πρὸς ἔπαινον καὶ μίμησιν.
Οἱ Ἐκδ. τοῦ Α. Ἐ.

Ἀστρονομικαὶ εἰδήσεις

ἐκ Βιέννης.

Τὸ παρὸν ἔτος θέλουν συμβῆ τέσσαρες Ἐκλείψεις, δηλ. δύο τοῦ ἡλίου καὶ δύο τῆς σελήνης, ἐκ τῶν ὁποίων θελούσιν γενῆ ὄραται εἰς τὰ μέρη μας μία τοῦ ἡλίου καὶ δύο τῆς σελήνης.

Ἡ πρώτη ἔκλειψις εἶναι ἡ μία τῶν τῆς σελήνης ἔκλειψεων εἶναι δὲ μερικὴ, καὶ θέλει ἀκολουθήσει τὴν μεταξύ 20 καὶ 21 τοῦ Ἀπριλίου νύκτα καὶ ὅλην δὲ τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν, ἔτι δὲ καὶ τὴν μεσημβρικὴν Ἀμερικὴν, καὶ ὅλην αὐτῆς τὴν διάρκειαν, θέλει γενῆ ὄρατὴ. Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς γίνεται ἐν Βιέννῃ περὶ τὴν 0 ὥραν καὶ 14 λεπτά τὴν 21 τὸ πρωῖ, ἡ μέσση περὶ τὴν 1 ὥρ. 27 λεπτά, καὶ τὸ τέλος περὶ τὴν 2 ὥρ. καὶ 40 λεπτά. Τὸ μέγεθος τῆς σκοτίσεως εἶναι 5 δακτύλ. καὶ 35 λεπτ. κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην.

Ἡ δευτέρα εἶναι ἡ μία τῶν δύο τοῦ ἡλίου ἔκλειψων κατὰ τὴν 5. τοῦ Μαΐου πρὸ τῆς μεσημβρίας, ἡ ὁποία θέλει γενῆ ὄρατὴ καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀρκτώας Ἀμερικῆς καὶ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἀσίαν· εἰς τὴν ἀρκτ. Ἀμερικὴν μάλισα καὶ Ἀσίαν φαίνεται δακτυλοειδής. Περὶ τὴν ἕκτῃν ὥραν καὶ 50 λεπ. τὸ πρωῖ γίνεται ἡ ἀρχὴ ἐν Βιέννῃ ἡ μέσση περὶ τὴν 7 ὥρ. 54 λεπ., καὶ τὸ τέλος περὶ τὴν 9 ὥρ. 4 λεπ. Τὸ μέγεθος τῆς σκοτίσεως 6 δακτ. 16 λεπ. κατὰ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ ἡλίου.

Ἡ τρίτη εἶναι μία καὶ ἡμᾶς ἐν μέρει ὄρατὴ μερικὴ τῆς σελήνης ἔκλειψις, συμβαίνει δὲ κατὰ τὴν 14. τοῦ Ὀκτωβρίου τὸ πρωῖ. θέλει φανῆ καὶ ὅλην τὴν Ἀμερικὴν, τὴν δυτικὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας. Ἡ ἀρχὴ γίνεται ἐν Βιέννῃ περὶ τὴν 5 ὥρ. 55 λεπ. τὸ πρωῖ ἡ δύσις τῆς σελήνης περὶ τὴν 6 ὥρ. 34 λεπ. ὅθεν ἡ μέσση καὶ τὸ τέλος τῆς ἔκλειψεως ἄορατα ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα· τὸ μέγεθος τῆς σκοτίσεως εἶναι 1 δακτ. 52 λεπ.

Ἡ τετάρτη εἶναι μία καὶ ἡμᾶς ἄορατος τοῦ ἡλίου ἔκλειψις, ἥτις ἀκολουθεῖ κατὰ τὴν 29. τοῦ Ὀκτωβρίου τὸ ἑσπέρας. θέλει δὲ φανῆ μόνον κατὰ τὸν μεσημβρινὸν γαλινοῦ καὶ τὸν ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην τῆς Ἀμερικῆς, καὶ μάλισα εἰς τινὰ ἐκεῖ μέρη ὀλική.

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆς 16:

4

Φεβρουαρίου.

1818

Παρατηρήσεις Γερμανοῦ τινος περὶ τῆς Ἀγγλικῆς φιλολο-
γίας κατὰ τὸ 1815 ἔτος· ἀπόσπασμα ἐκ τῶν γενικῶν
γεωγραφικῶν ἐφημερίδων, ἐκδιδομένων παρὰ Κυρίου Ε.
Ι. Βέρτουχ. (Allgemeine geographische Ephemeriden;
verfasset von einer gesellschaft Gelehrten, und heraus-
gegeben von Dr. E. I. Bertuch. XLIX. Bandes zweytes
Stück. Februar 1816. Weimar.)

Ἐκ Λονδρας τὴν 18. Αὐγούστου 1815.

Καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν βλέπει τις ἐνταῦθα τὴν μετὰ προ-
τιμήσεως ἀγάπην τῶν Ἀγγλῶν πρὸς τὰ ἀρχαῖα; διότι ὄντες
ὀλίγον νεωτεροποιοί, δὲν ἔχουν κἀμμίαν κλίσιν πρὸς τὰ και-
νοφανῆ τῶν πραγμάτων παραδείγματα (mode)· ἡ νεολαία
ἀπομακρύνεται μὲν πρὸς καιρὸν ἀπὸ τὸν γενικὸν τοῦ ἔθνους
χαρακτήρα; δέχεται ὅμως μὲ σέβας τὴν κλίσιν τῶν γεροντο-
τέρων, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ περιέλωσι τὰ αὐτὰ τῆς μαθήσεως
πεδία; τῶν ὁποίων τὸ εὐκαρπον καὶ ὠραῖον διεφθίμωσαν οἱ
πατέρες αὐτῶν. Καὶ ἐνῶ τῆς Γερμανίας ἡ νεολαία καταθλί-
βεται εἰς τὰ διδασκάλεια μὲ τὴν διδαχὴν τῶν γλωσσῶν καὶ
ἐπιστημῶν; καὶ ἐνῶ ἐκεῖ εἰσάγονται κατὰ καιροῦς νέα διδα-
σκαλίας συστήματα (Unterrichtssysteme), τὰ τρία Βρετανικὰ
ἔθνη, καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς λοιποὺς οἱ Ἀγγλοὶ, μετήλ-
λαξαν ὀλίγον τὸ εἶδος τῆς διδαχῆς τῶν εἰς τὰ δημόσια σχο-
λεῖα, ἀκόμη καὶ νῦν, ὡς πρὸ ἑκατονταετηρίδων ἢ πρώτης
ἑνασχόλησις τῶν Ἀγγλῶν μαθητῶν εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῶν
Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφέων, καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν
ποιητῶν· διὸ κἀμμία ἀπορία ἂν καὶ νῦν, ὡς πρότερον, τὰ παι-
δικὰ τῆς ἀναγωγῆς εἶναι οἱ Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους συγγρα-
φεῖς· κατ' ἔξοχὴν ὅμως προτιμοῦν τοὺς Ἕλληνας. Πόσον μα-
κρὰν τοῦτο ἐκτείνεται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ πόσον ὀλοὶ οἱ
Ἀγγλοὶ κοινῶς ὄχι μόνον, ὡς οἱ λοιποὶ γένονται καὶ ἐκτι-

μῶσι τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐπιμέλειας τοὺς ἀναγινώσκουν καὶ τοὺς σπουδάζουν, τὰ ξένα ἔθνη ἔχουσι περὶ τούτου ἀτελεσμάτας ἰδέας· ὅ,τι εἶναι Ἑλληνικὸν τὸ ἀποβόφοῦν περιέργως, τὸ εἰσάγουν, συζητοῦν, μετατυπῶνουν, καὶ μὲ ἀδράν τιμὴν πληροῦνουν, καὶ εἰς τὰς περισσότεράς βιβλιοθήκας κατὰ πρόσωπον βάζουν, καὶ διὰ τῶν πολυτελεστέρων δεσμιμάτων τὸ ἀποκαθιστάνουσι ἀραιότερον καὶ ἐπιθυμητότερον εἰς τὸν ἑαυτῶν· διὰ αὐτὴν ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ Ἄγγλοι περιέρχονται τόσον συνεχῶς τὴν Ἑλλάδα. Πόσα πολύτιμα Ἑλλάδος περιηγήσεως συγγράμματα δὲν ἐξεδόθησαν εἰς Ἀγγλίαν εἰς διάστημα ἐξ ἡ ἑπτὰ μόνου χρόνων!!!

Κατὰ τὸν τρέχοντα ἑνιαυτὸν ἡ Ἀγγλικὴ φιλολογία προμηνύει τὸν αὐτὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρωτα, ὅς τις διεδόθη καὶ μεταξύ γυναικῶν διὰ τῆς ποιητικῆς τοῦ Λόρδου Βύρονος (Byron), ὁ ὁποῖος εἶναι τὴν σήμερον ὁ ἀγαπητότερος ποιητής· Ἐπειδὴ οὗτος ὁ Λόρδος πρὸ ὀλίγου ἐπιστρέψας ἐκεῖθεν μεταφέρει τὰς περισσότερας σκηνὰς τῶν ποιημάτων του εἰς τὴν Ἑλλάδα· τοῦ δὲ ποτὲ συνοδοιπόρου αὐτοῦ Χόλλανδ' ὅλον τὸ ἔθνος γενικῶς νομίζουσι τούτο, ὡς ἀξιόλογον καὶ διδακτικὸν κῶτατον σύγγραμμα περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος· ὁ συγγραφεὺς ἐπαρτήρησεν ἐξαιρέτως τὰ τῆς φυσικῆς ἰσορίας, ἣτις μέχρι τοῦδε ἡμελεῖτο παρὰ πάντων τῶν περιηγητῶν. Τὸ περιεργότερον ὅμως εἶναι τὰ ὅσα διηγεῖται περὶ τοῦ Ἀλή-πασα τοῦ νῦν δυνάσου τῆς Ἀλβανίας, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν αὐτὴν διήγησιν ἰκανὸν χρόνον.

Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ὦν καὶ τῆς ζωγραφικῆς εἰδήμων ἐπλούτισε τὴν περιηγησίαν του μὲ 12. εἰκονογραφίας τῶν ἀξιωματικῶν ὄψεων τῶν ἀνω βιβέντων τόπων· ἡ ὁδοιπορία του ἦτο πάντῃ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν συνειθισμένην· ἐπεβάρωσε πολλοὺς τόπους, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς τῶν νεωτέρων περιηγητῶν ἐπάτησεν. Εἶχε σκοπὸν νὰ διατρέψῃ μερικὸν χρόνον εἰς

τὴν Σαρδινίαν, πλὴν αἱ περιστάσεις τὸν ἐμπόδισαν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἔφεσιν· αὐτὴ ἡ νῆσος, τὴν σήμερον ἄγνωσθη γῆ (terra incognita), εἶναι κατ' ἐξοχὴν περιέργως εἰς τοὺς δρακτολόγους, καὶ τὸ ἐν Καλλιάρῳ Μουσείῳ ἐλκύει ἤδη τὴν περιέργειαν αὐτῶν. Τίποτε δὲν φαίνεται παραξενότερον εἰς τὸν ξένου περιηγητὴν παρὰ ἡ ἀγριότης τῶν Σαρδηνικῶν χωριάτων· ἡ διοίκησις δὲν ἔχει ἰκανὴν δύναμιν νὰ συνάξῃ τὴν δεσμοφορίαν παρὰ τῶν ἐγκατοίκων· καὶ ἐτι ὀλιγοτέραν τοῦ νὰ μεταβάλῃ τὴν κατάστασίν των· καὶ ὅλας τὰς τωρινὰς πολιτικὰς μεταβολὰς ἡ Σαρδηνία ἔμεινεν ἀτάραχος· καὶ μ' ὅλου ὅτι μεγάλη, εἶναι ὅμως ἄγνωσθη νῆσος, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπισκέπτεται παρὰ τῶν βαρβαρέσκων. Δίδει νεωτάτας εἰδήσεις περὶ τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῶν Ἰωαννίνων, ὁμοίως καὶ περὶ τῶν πεπαιδευμένων τῆς νῦν Ἑλλάδος· οὗτοι παραπονοῦνται εἰς ἄκρον διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν Εὐρωπαίων δι' ὅλας τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἔλαβον καὶ λαμβάνουσι ὠφελόμενοι ἀπὸ τὰς τέχνας καὶ τὰ συγγράμματα τῶν προγόνων των Ἑλλήνων. „ Ἡ νῦν Εὐρώπη, λέγουσι, ἤθελεν εἶναι μηδὲν ἄνευ τεχνῶν, διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος τῶν ποτὲ μεγάλων Ἑλλήνων. Οἱ νῦν Ἕλληνες κατέχουσιν ἀκόμη τὴν ἰκανότητα τοῦ νὰ κατὰσπαθῶσι ποτε ἐν παιδείᾳ μεγάλοι ἄνδρες, τοὺς λείπουσιν ὅμως αἱ περιστάσεις, διὰ νὰ δείξωσι τὰ λαμπρῶν φυσικὰ προτερήματα ἢτλ.“ Αὐτὴ ἡ νομιζομένη ἀγνωμοσύνη τῆς φωτισμένης Εὐρώπης εἶναι τὸ ἀγαπητότατον θέμα κατ' ὄλην τὴν Ἑλλάδα.

Εἶναι ἀξιόλογοι αἱ εἰδήσεις τοῦ Ἰατροῦ Χόλλανδ' περὶ τῶν βράχων καὶ Μοναστηρίων τῶν Μετεώρων, περὶ τῆς περιήμου κοιλάδος τῶν Τέμπων, περὶ τῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Θέρμοπουλῶν, Δελφῶν, Θηβῶν, Ἀθηνῶν κ. τ. λ. ὅλους τούτους τοὺς τόπους ἐπεβάρωσε μὲ ἄνεσιν καὶ φιλοσοφικὴν παρατήρησιν, ὡς ἄνθρωπος εἰδήμων καὶ ὀξύνου.

Περὶ τῶν Μαρμάρων ἄκου ὁ Λόρδος Ἑλληνὸς ἔφερεν ἐν ταῦθα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα (περὶ τῶν ὁπίων ἡ Γερμανία ἔχει πρὸ πολλοῦ ἤδη ἰκανὴν πληροφορίαν) ἀνανεώθη εἰς τὴν βουλήν πρὸ μικροῦ ἡ φιλενεκία ἐλκύουσα διπλασίως τὴν περιέργειαν τῶν ἀρχαιολόγων καὶ φιλοτεχνῶν. Τὸ ἔθνος ἠγάρεσεν αὐτὰ ἀπὸ τὸν Λόρδον διὰ 75. χιλιάδων ὀλλανδικῶν χρυσῶν, ἕως τεθῶσιν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Μουσεῖον· τῶρα ὅμως εὐρίσκον·

ται εἰς εὐτελεῖ ἀποθήκην γεμάτα ἀπὸ λάσπην καὶ σκόνην· ὅτι δὲ τῶ ὄντι εὐρίσκονται ἐνταῦθα ἀληθῆ λείψανα τῶν ἔργων τοῦ ἀθανάτου Φειδίου, μαρτυροῦσι δύο ἀξιώτιμοι μάρτυρες εἰδήμονες τῶν τοιούτων, δηλαδή ὁ περιφημὸς Οὐϊσκόντιος (Visconti) ἐκ Παρισίων, καὶ ὁ Βέστης (West) ἑφορὸς τῆς βασιλικῆς ζωγραφικῆς Ἀκαδημίας ἐν Λονδίῳ. Ὁ Οὐϊσκόντιος λέγει εἰς τὴν ἐπιστολὴν του, ὅτι προτοῦ νὰ ἴδῃ ταῦτα τὰ εἰς Λόνδρον λείψανα δὲν ἐδύνατο νὰ πιστοποιηθῆ, ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι τεχνίται ἦσαν εἰς κατάστασιν νὰ ἐργάζωνται τὰ μάρμαρα τῶν εὐκόλως καὶ ἀδιάσως. Εἶναι γνωστὸν πόσον πικρῶς κατηγοροῦν τὸν Λόρδον Ἑλγῆνον οἱ ἴδιοι Ἀγγλοὶ καὶ κατ' ἐξοχὴν ὁ Λόρδος Βύρων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, οἵτινες περιῆλθον νεωστὶ τὴν Ἑλλάδα· οὗτοι ἐπονομαζοῦσιν αὐτὸν βριτῶς ἀραισχυρτὸν κλέπτην, λέγοντες τὰ ἐξ ἀμάξης κατ' αὐτοῦ (*). πρέπει ὁμῶς νὰ ἀκούσῃ τις ὅτι ἀπολογούμενος ὁ Λορ. Ἑλγ. λέγει εἰς τὴν ἀναφορὰν του· "Οἱ Τοῦρκοὶ ἀδιαφοροῦσι καὶ κατασκάπτου διαπαντὸς τὰ πολυτίμητα ἐκεῖνα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος· ἔταν ἐφθάσεν ὁ ἴδιος εἰς Ἀθήνας δὲν ἐδύνατο νὰ εὕρῃ πλέον ἀπειρά πρᾶγματα, περὶ τῶν ὁποίων ἀμίλησαν οἱ πρὸ αὐτοῦ

(*) Οἱ Ἀγγλοὶ περιηγηταὶ δὲν παύουσι ἀπὸ τοῦ νὰ ζητιευώσι τὸν Λορ. Ἑλγῆνον διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῶν λειψάνων τῆς Ἑλληνικῆς εὐτεχνίας, ὅχι βέβαια δι' εὐσπλαγγίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἐπειδὴ περιερχόμενοι τὴν Ἑλλάδα δὲν δύνανται νὰ ἴδωσι ταῦτα τὰ θαυμάσια ἔργα τῶν Ἑλλήνων εἰ τὸν τόπον αὐτῶν, ὅπου ἐγεννήθησαν, ὅπως εὐφρανθῶσι μὲ τὴν κατὰ τόπον θέαν αὐτῶν, ἀνταμειβόμενοι τρόπον τινα ὑπὲρ τῶν κέπων τῆς περιηγήσεως. Ὅθεν ἐσχάτως ὁ Ἀγγλὸς περιηγητὴς χιλιάρχος Ρ. Φ. ἐς χιούργησε τὸ παρὶ ἐπίγραμμα, ἀνιττόμενος τὸ ἀρλόγιον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν ὁ Λορ. Ἑλ. εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, στήσας αὐτὸ ἐφ' ἐνὸς πύργου πρὸς ἀνταμειβὴν τῶν μαρμάρων.

Δῶρον Ἀθηναίῳς ἐπίτηδες ἔδωκε κάκιος
 Ἠλέπτης, ὃς σεμνῶς δῶμ' ἐσύλησε θεῶς,
 Τοῦ γὰρ ἀναδείξας αἰώνιον ἐς τροπαῖον
 Πύργος, ὅπου στήκει σήματα λαμπρὰ χρόνου·
 Ἐρῶν γὰρ ποσάκις λεγέσθωτος ἀκούεται αὐδῆ,
 Δὴ τότ' ἀναμνήσει ἔργ' ἀθάμιστα Σκάτου;

αἰκίς

Ο' Μεταφρ

περιηγηταί· ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοὶ κατέθραυσαν τὰ μάρμαρα διὰ τὸ λευκὸν καὶ σερεὸν αὐτῶν καὶ τὰ ἐκοπάνισαν διὰ τὰ λευκάνωσι μὲ αὐτὰ τὰ τεῖχη τῶν νέων οἰκῶν· δὲν εἶναι ἄρα ἀφελίμον πρὸς καλὴν τῆς τέχνης νὰ γλυτώσῃ τις τοιαῦτα ἀξιόλογα πρᾶγματα ἀπὸ τὴν βεβαίαν φθοράν; Οἱ Ἀγγλοὶ τεχνίται σπουδάζουσι ἤδη ἐπιμελῶς ταύτας τὰς ἀρχαιότητας· ὅταν ὁμῶς καθαρισθῶσι καλῶς, καὶ κατὰ τάξιν τεθῶσι, καὶ ἐξηγηθῶσι, τότε θέλει φανῆ πλέον, ὅποιαν ἐκδοῦλευσι ἐκαμεν ὁ Λόρδος Ἑλγ. εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του καὶ κοινῶς εἰς ὅλην τὴν φωτισμένην Εὐρώπην, καὶ πόσον ἀνίητος εἶναι ἡ κατακραυγὴ, τὴν ὁποῖαν ὀλιγόφρονες ἀνθρώποι ἐκαμνον κατ' αὐτοῦ διὰ τὴν νομιζομένην κλοπὴν.

Ἡ εἰς τὴν Εὐρώπην εὐεργετικὴ ἐπιβρῆ, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἡ Ἑλλάς πρὸ τεσσάρων μέχρι πέντε ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐντεῦθεν, καὶ τὸ ὄφελος, τὸ ὅποσον ἀκόμη διαδίδει, ἐνθουσίασε τὸν κύριον Χαυγάρθην (Haygarth) νὰ συνθέσῃ ποιήματι ἐπονομαζόμενον Ἑλλάς· εἰς αὐτὸ εὐρίσκονται ἀπειρά ὄρατα κομμάτια· καὶ αἱ ὑποσημειώσεις του εἶναι γραμμῆναι εὐσέχως καὶ μὲ καλὴν ἐκλογὴν· νομίζουσι ὅλοι κοινῶς, ὅτι τὸ ὅλον τοῦ ποιήματος ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν τοῦ ποιητοῦ.

Εἰς πόσον βαθμὸν ἡ Ἑλλάς ἐνασχολεῖ τὴν μούσαν τῶν σοφῶν Ἀγγλῶν χωρὶς τινος ἄλλου σκοποῦ κοινοῦ εἰς τοὺς περισσοτέρους τῶν συγγραφέων, φαίνεται μεταξὺ τῶν ἄλλων πολλῶν ἀπὸ τοῦ ἐξῆς πολυτελεῆς σύγγραμμα. „The Works of Gray With memoirs of his Life and Writings by W. Mason; To Which are sub joined extracts philological, poetical and critical from the authors original MSS, Selected and arranged by Thomas James Mathias. 2 V. 4. Preis 7. guineen“· τὰ ποιήματα τοῦ περιφήμου ποιητοῦ Γράυη (Gray) δὲν εἶναι ὀγκώδη· τὰ ὀλίγα ὁμῶς αὐτὰ τὸ ἔθνος ὑπολαμβάνει ὡς καθαρὸν χρυσόν· ὁ Γράυη εἶχεν ὄχι μόνον ποιητικὰ προτερήματα, ἀλλ' ἦν εἰς τῶν σοφοτέρων τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ὡς φαιμεται ἀπὸ τὰ μετὰ θάνατον τυπωθέντα φιλολογικά του συγγράμματα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκει ὁ φιλόλογος πολυτιμότητας παρατηρήσεις εἰς τὸν Ἀριστοφάνην καὶ Πλάτωνα. Ὁ δὲ Γράυη ἦν ἐγκυκλοπαιδικός, καὶ τοιοῦτον μᾶς τὸν ἀποδεικνύουσι αἱ περὶ φυσικῆς ἰσορίας καὶ ἀρχαίας γεωγραφίας θέσεις του· οἱ Ἀγγλοὶ εἶναι ἀκείνωτοι ὑπερκεκλιάζοντες τὰ συγγράμ-

ματάτου, τὰ ὅποια συζητοῦν εἰς τοὺς καταγινόμενους εἰς τοῦτο τὸ εἶδος σοφοὺς ὡς παράδειγμα τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας.

Ὁ δὲ Καμβριδγίης περιβόητος Ἄγγλος Θεολόγος Δοκτωρ Marsh κατεχείρησε σοφὴν τινα διατριβὴν περὶ τῶν ἀρχαίων Πελασγῶν, ὑπὸ τὴν ἐπνομασίαν Ὠραϊ Πέλασγικαὶ (Hore Pelasgicæ), τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον τετράδιον ἐξεδόθη εἰς φῶς. Ἐκ τοῦ παραδείγματος του συμπεραίνει τις πόσας προόδους θάλλου καίμει οἱ Ἄγγλοι, ἀφοῦ γίνωσι περισσώτερον εὐδαίμονες τῆς φιλολογίας τῆς Ἠπειροῦ.

Δὲν εἶναι μικρὰ ἀπόδειξις τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν σοφῶν Ἄγγλων ἢ μέλλουσα νέα ἐκδοσις (*) τοῦ Θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης παρὰ Ε. Στεφάνου μετὰ προσθήκης· διὰ πολλὰ αἰτίαι φαίνεται παράξενον τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο. Ὅταν ὅμως βλέπη τις εἰς τὴν καταγραφὴν τῶν συνδρομητῶν τὰ πολλὰ ὀνόματα ἀξιοματικῶν καὶ πλουσίων ἀνδρῶν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ μὴ συμπεράνῃ, ὅτι πλὴν τῶν ἐξ ἐπαγγελματος λογίων ἀνδρῶν, καταγίνονται ἐνταῦθα πολλοὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· ἢ ἐκτελεσις τοῦ πράγματος εἶναι μέχρι τοῦδε ὀλίγον ἀμφίβολος, ἐπειδὴ τὴν ἐπερορτίσθη νέος τις, ὅστις ἔχει μὲν φιλολογικὰς τινὰς γνώσεις, τὸν λείπει ὅμως τὸ κριτικὸν πνεῦμα καὶ ἡ γριβὴ· μετὰ ὅλα ταῦτα ἀνέλαβε τὸ Ἡράκλειον ἐπιχείρημα, τὸ νὰ ἐνσωματώσῃ διλαδὴ εἰς τὸ πρωτότυπον ὅ,τι εὕρηθαι μέχρι τοῦδε πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὸ πρῶτον τετράδιον πρέπει νὰ ἴδῃ τὸ φῶς αὐτὸ τὸ θέρους· ὅλοι περιμένουσι μὲ ἀνυπομονησίαν διὰ τὴν περιέργειαν τοῦ τρόπου τῆς ἀποπερατώσεως. Οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι πολλὰν ἑλλειψιν προχείρων Ἑλληνικῶν λεξικῶν, διότι ὅσοι λόγιοι εἶναι εὐεπήθοροι καὶ ἱκανοὶ (καθὼς ὁ περίφημος Ριεμῆρος ἐν Βαϊμάρης (**),) νὰ συγγράψωσι τοιαῦτα λεξικά, ἢ εἶναι πολλὰ

(*) Ἡ ἐκδοσις τῶν ἀξιολογητάτου τούτου τῆροντι Θησαυροῦ δὲν εἶναι πλέον μέλλουσα· ἤδη ἀρχίσει καὶ προχέσῃ καὶ ὁ ἡμέτερος Α. Β. ἐκδορῶς τὰ ἔω· τὰ ἔω ἐκδοθέντα μέρη ἢ τετράδικα. Οἱ Ἐκδ.

(**) Ὁ περίφημος οὗτος Γερμανὸς Ἑλληνιστὴς ἐκμαρ καὶ ἐξεδόκει μίαν ἐπιτομὴν τοῦ ἀξιολόγου Λεξικοῦ τοῦ Σενδέρου χρησιμωτάτην κατὰ πολλοὺς λόγους. Ταύτης τῆς ἐπιτομῆς ἐκμαρ ὁ Κύριος Ριεμῆρος νέαν ἐκδοσιν ἐποίησε ἔτι 1815 εἰς δύο παχεῖς τόμους εἰς 8. μέγα. Ἡ νέα ἐκδοσις αὕτη δὲν

πλούσιοι ἢ πολλὰ πτωχοὶ, καὶ ἐπειδὴ ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι ὀλίγην ἐπιμονὴν εἰς τοιαῦτα ἐπίκονα βιβλία, τῶν ὁποίων μόνον ἡ Γερμανία εὐπορεῖ. κ. τ. λ.

Ἰ. Ρ. Ἰ.

Ἐκ Σταυροδρομίου τῆς Νέας Ῥώμης. 1817.

Νοεμβρίου 23.

Φρονήσεως καὶ εὐχῆς ἔργον εἶναι, μὲ φαίνεται, παρὰ νὰ προσμένῃ εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του ὁ ἄνθρωπος νὰ χειραγωγῆται ἀπὸ τὴν βραδείαν κίνησιν τῆς τυφλῆς πείρας, νὰ ἀρεθῆται καλῆτερα, ὅταν ἢμπορῇ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι, ἀφ' οὗ ἐπλανήθησαν πολλάκις, ἄλλος περισσώτερον, καὶ ἄλλος ὀλιγώτερον, εὕρηκαν τέλος τὸν εὐθὺν καὶ ἀληθῆ δρόμον, τὸν ὅποιον πρέπει ν' ἀκολουθοῦν οἱ ἄνθρωποι. Στοχασθεὶς λοιπὸν, ὅτι διὰ νὰ τελειοποιήσωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, καλῆτερα καὶ ὀλιγωρότερα τὰ μέσα καὶ τὸν τρόπον τῆς σπουδῆς καὶ μαθήσεώς μας, δὲν εἶναι ὀλίγον χρήσιμον τὸ παράδειγμα τῶν φασισμένων ἐθνῶν, μετέφρασα τὸ ἀκόλουθον πρόγραμμα, νομίσας, ὅτι ἢμπορεῖ ἴσως νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὸ νὰ μᾶς δεῖξῃ, καὶ νὰ μᾶς κάμῃ ὀπισθοῦν γνώσον, πῶς ταῦτα τὰ ἔθνη καὶ συζητοῦν τὰ σχολειῶν, καὶ τὰ τελειοποιοῦν, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν φοβερωτάτων μεταβολῶν καὶ κινδύνων τὰ διασώζουσι ἀκλόνητα, καὶ μὲ ποῖον τρόπον τέλος ἐν αὐτοῖς τὰ μαθήματα διδάσκονται.

Ἐν Παρισίῳ.

Ὁ Μεταφραστής.

πρέπει πλέον νὰ θεωρῆται ὡς ἀπλὴ ἐπιτομὴ, διότι ὄχι μόνον ἐπλουτίσθη μετὰ λέξεις, πολλὰς λέξεων σημασίας, κ. τ. λ., ἀλλὰ καὶ αἱ παραγωγαὶ τῶν λέξεων ὑποβλήθησαν ἐν αὐτῇ ἀκριβέστερα καὶ ἡ ἀκολουθία τῶν σημασιῶν καλῆτερα διατάχθη· ὡς ἀξιολόγον καὶ χρήσιμον συζητοῦμεν τὸ Λεξικὸν αὐτὸ εἰς τοὺς εἰδήμονας τῆς Γερμανικῆς γλώσσης ὁμογενεῖς Ἑλληνιστῶν.

Οἱ Ἐκδ. τοῦ Α. Β.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

τ ο Ὡ

ἐν Παρισίῳ Βασιλικῷ Ἀθηναίου (1)

διὰ τὸ 1818 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, καὶ ἀγ. ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεώς του.

Εἶναι τριαντατρεῖς χρόνοι, ἀφ' οὗ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν ἀνδρῶν ἀξιολόγων καὶ λαμπρῶν διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὸν βαθμύτων νὰ συστήσουν εἰς τὸ μέσον τῆς μητροπόλεως ἕνα

(1) Ἴσως δὲν εἶναι δόλου περιττὸν εἰς ἡμᾶς, νὰ ἐπισημώσωμεν μὲ συντομίαν, ὅτι τὰ Ἀθηναίων δὲν εἶναι ἀπλῶς σχολεῖον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν καὶ τὰ μαθήματα εἰς αὐτὸ διδάσκονται, ὄχι ἀνάλογα μὲ τὸν νοῦν καὶ τὰς δυνάμεις τῶν παιδίων, ἢ τῶν σπουδάζοντων νέων, ἀλλ' ἐλεύθερα ἀπὸ τὸν δοτικώτερον καὶ περιορισμένον τρόπον τοῦ σχολείου προσαρμόζονται εἰς πᾶσιν ἡλικίαν καὶ τάξιν, ἵδως τε νὰ γίνονται χρήσιμα καὶ εἰς νέους καὶ εἰς ἀνδρας, καὶ εἰς πεπαιδευμένους καὶ εἰς ὄραγομένους νὰ παιδευθῶσιν. Ἐπειτα συνέγονται καθημέρην εἰς αὐτὸ πολλοὶ ἄρχοντες, σοφοί, ἔμπροσφι φιλομαθεῖς καὶ ἄλλοι πρὸς συγναστροφὴν, ἢ ὅποια ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς γλυκυτέρας καὶ κηρυκτέρας ἰδέως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ νοῦς μὲς αὐτῆς καλλιῆς χρησιμότητι, δίδουσα εἰς αὐτὸν δύναμιν νέαν καὶ τελειοποιήσασα ταχύτεραν, ὅταν ᾖναι τόσον σπουδαία καὶ ἀκλεκτηί* καθὼς καὶ ὁ Βουσσῆς εἰς τὸ δ. βιβλίον τοῦ Ἀθηνῶν τοῦ Βεβαίου, λέγει. „On apprend beaucoup plus dans la conversation des auteurs que dans leurs livres; et les auteurs eux mêmes ne sont pas ceux avec qui l'on apprend plus: c'est l'esprit des sociétés qui développe une tête pensante, et qui porte la tête aussi loin qu'elle peut aller. Si vous avez une étincelle de génie, allez passer une année à Paris. Bientôt vous serez tout ce que vous pouvez être, ou vous ne serez jamais rien.“ Ἔπειτα ὁ ἄνθρωπος μαθητὴς περισσότερο ἀπὸ τὴν συγναστροφὴν τῶν συγγραφέων, πᾶρ ἀπὸ τὰ βιβλία των* καὶ εἰς αὐτὴν πάλιν δὲν μαθητὴς τόσον ἀπ' αὐτοῦ ἀπλῶς, ἀλλ' αἱ συνδιαλέξεις ἔχουν φυσικὰ τὴν δύναμιν νὰ ἀγορεύουν τὸν νοῦν τοῦ ἀκούου, καὶ νὰ τὸν ὑψώνουν, ὅσον ἡμπορεῖ νὰ γινῆ. Ἄν ἔχῃς ὀλίγον σπιθίθρα εὐφυΐας, ὅπως νὰ διατρέψῃς ἕνα χρόνον εἰς τὸ Παρίσι, καὶ τότε θὰ γίνῃς, ὅτι ἡμπορεῖς νὰ γίνῃς, ἢ δὲν θὰ γίνῃς ποτε τίποτε“. Ταῦτα δὲ λέγει ὁ σοφὸς οὗτος διὰ τὰς εἰς τὸν καιρὸν του μετὰ καὶ λαμπρῶς τῶν σοφῶν εταιρίας, αἱ ὅποια εἰς τὴν λοιπὴν

κοινῶν σπουδαστήριον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, πρὸς ἀνυπλήρωσιν τρόπον τινὰ τοῦ κενοῦ τότε μεταξὺ τῶν σχολείων καὶ τῶν Ἀκαδημιῶν διαστήματος. Ὁ δὲ κύριος σκοπὸς τούτων τῶν ἀνδρῶν ἦτον νὰ ἀνοίξουν εἰς τοὺς νέους τοὺς ἔχοντας τὴν πρῶτην παιδείαν δρόμον βεβαιότερον καὶ εὐκαλωότερον τοῦ νὰ ἀποπληρώσουν τὴν τελείαν μάθησιν, ὅπου ἤναγκαζοντο νὰ ἀποκτήσουν μὲ κόπους ἰδιαίτους, καὶ πολυδάκρυς ἀκάρπους. Προσφέροντες τοὺς λοιπὸν μίαν διδασκαλίαν, ἂν καὶ τοὺς τρόπους τῶν σχολείων ἀποφεύγουσαν, καὶ τὸ τερπνὸν καὶ ἀνθηρὸν μὴ παρατρέχουσαν, ἀλλὰ πάλιν καὶ βᾶσιμον καὶ σπουδαίαν, ἤλπιζαν νὰ τοὺς κάμουν νὰ γνωρίσουν τὴν ἰδουμένην τῆς σπουδῆς, εἰς τὴν ἑποίαν ἕως τότε ὡς εἰς ἀχαρὶ καὶ βεβιασμένον χρέος καθυπεβάλλοντο. Δὲν ἀπληθίζοντο δὲ καὶ ἀπὸ τὸ νὰ ἐλκύσουν καὶ τοὺς τελείους ἀνδρας, καὶ ἀνθρώπους τοῦ κόσμου, εἴτε ἀξίωμα, ἢ ἐπάγγελμα ἤδη ἔχοντας, εἴτε νομιζοντας τοῦτο εἰς ἑαυτοὺς περιττὸν, εἰς τὸν νέον τοῦτον καιρὸν τῶν Μουσῶν, ὅπου τὰ μαθήματα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, τῆς κριτικῆς καὶ ἱστορίας, τῆς εὐγλωττίας καὶ φιλοσοφίας, ἐλεύθερα ἀπὸ πᾶσαν σχολαστικὴν πομπὴν, ἡμποροῦσαν νὰ γένουν εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴ ἀσχολιῶν, ἢ ἀνέσεως ἀπὸ τοὺς κόπους, γινόμενα χρήσιμα εἰς τὸ νὰ τὰς ἐλαττώσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τὴν κούρασιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀργίας τὴν πληξίν. Τέλος ἐτόλμησαν νὰ δεχθῶν καὶ τὰς γυναῖκας, διὰ νὰ συμμετέξουν ἀπὸ τὰ κατὰ τοιαύτης διδασκαλίας συσθεσίσης πρὸς καλλιέργειαν τῆς νοῦς τῆς ἀνθρώπου, κριτικῆς ἀνάξιον καὶ τὰς ἀφήσουν ὡς ξένας ἔργων καὶ γυμνασμάτων ἀποβλεπόντων τὴν αὐξήσιν τῆς μαθήσεως, καὶ ἀκρίβειαν τῶν ἰδεῶν, καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ νοεῖν, καὶ καλλιέργειαν τοῦ λογικοῦ, καὶ αἰσθησιν τοῦ καλοῦ.

Τόση δὲ ἦτον τότε τῶν ἀνθρώπων ἢ πρὸς τὰ κατὰ κλίσεις, ὡς τε, ὅτε τὸ νέον τοῦτο σχέδιον ἐκινυρῆν εἰς τὸ κοινόν, δὲν ἐθαύμασαν δι' ἄλλο, παρὰ δι' ὅσα τῶ ἐντι ἐπωφελεῖ ὑπέσχετο, καὶ τὸ ἀπεδέχθησαν ὅλοι κοινῶς* ὡς τε, ὅταν ἄρχισαν νὰ προυτίξουν τὰ μέσα τῆς ἀνεγέρσεώς του, πάνπολλοι ἀπὸ τοὺς λαμπροτάτους ἀνδρας τῆς Αὐλῆς ἠνώθησαν

Ἐυρίππῃ τότε ἦτον σπανιότερα. Τέλος ἔχει τὸ Ἀθηναίων καὶ ἄλλα κατὰ τὸ ὅποια φησιν κατωτέρω.

μέ τους περίφημότερους σοφούς τῶν Ἀκαδημιῶν μας, καὶ ἡ εὐγενὴς τούτη ἑταιρία, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆ ἐπισημύουε τὰ καλὰ τέλιτης, ἀνήγειρε τούτο τὸ σπουδασι-
ριον, τὸ ὁποῖον κατὰ καιροὺς ἔφερε τ' ὄνομα τοῦ Λυκείου, καὶ Ἀθηναίου.

Δὲν ἄργησε δὲ νὰ φανῆ διὰ τὰς λαμπράς του προόδους ἔντως ἄξιον τῆς ἰδιαίτερας εὐνοίας τοῦ ἀνδρός, ὅς τις ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐκινύχθη προσάτης του (1). Ἐπειδὴ τῶν πρώτων χρόνων τὰ μαθήματα, ὅχι μόνον τοὺς σκοποὺς τῶν συσχισάντων κατὰ πάντα εὐχαρίστησαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐλπίδας των ὑπέβησαν· καὶ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τοῦ Ἀθηναίου πολλοὶ ἦτον ἀπὸ τοὺς ἀρίστους καὶ ὑπὲρ πάντας διαπεφάντας τότε εἰς τὴν σοφίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιους τῆς διδασκαλίας τῶν ὑψηλῶν μαθημάτων κρινόμενος, τῶν ὁποίων ἰφρωνὴ μόνον εἰς τὰς Ἀκαδημιακὰς καθέδρας εἶχεν ἀκουσθῆ. Ἡ Κουρτσέτος, Μόγγος, Βερβολετος, Φουρκρῶς, καὶ Παρσιῆς ἐφαίνοντο πάντοτε εἰς τὰ προγράμματα συνδιδάσκου τοῦ Μαρμουτέλου, Λαχάρπου, Ταράτου, καὶ Δελίλλι· καὶ ἡ λαμπρὰ καὶ νέοφανὴς συμφωνία τῶν σπανιωτάτων προσηρημάτων, τὰ ἀξιολογώτατα καὶ ποικίλα μαθήματα, ἡ περιεργος καὶ τερπνὴ διδασκαλία, ἡ τόσον ἀνθρατὸς τότε εἰς πᾶν εἶδος μαθήσεως φιλοκαλία, τὸ θελήγητρον τῆς πολυμερήμου καὶ ἐκλεκτῆς καὶ κομφοτάτης ἑταιρίας, ὅλα τέλος ἕως πὶ ἐλάχιστα ἐσύτρεξαν νὰ κάμουν τὸ Λύκειον ἔντως ἔνδοξον.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι αἰτὸτε πολιτικαὶ περιστάσεις τῆ Γαλλίας ἐσυμνεύσαν πολὺ εἰς αὐξήσιν τοῦ σπουδασιρίου, τὸ ὁποῖον φαίνεται φυσικὰ, ὅτι μόνον εἰς τοὺς καιροὺς τῆ εἰρήνης καὶ κοινῆς εὐτυχίας ἡμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἀλλ' ἡ τύχη δὲν ἄργησε νὰ τὸ ῥίψῃ εἰς ἐναντία, εἰς τὰ ὁποῖα ἔδωξεν, ὅτι ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς εὐδοκιμήσεως πολλὰ ἦτον ἴδιόν του. Ἐπειδὴ, ὅτε τὰ πράγματα μετεβλήθησαν, καὶ ἐξέσπασαν οἱ πολιτικοὶ θόρυβοι, εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀναρχίας, τὸ Λύκειον ζεμήθην τοὺς περισσοτέρους καὶ χρησιμωτέρους προσάτης του, κατήντησε μὲν μετριώτερον, καὶ αἱ συνελεύσεις του δὲν ἦτον τόσον λαμπραὶ, ὅμως οὔτε οἱ φιλόμουσοι τὸ ἐπαράτησαν, οὔτε τὰ μαθήματά του ἐδιακόπησαν. Ἀλλ' οὔτε

(1) Οὗτος εἶναι ὁ κήμης Ἀρτοῦς, ἀγαθὸς τοῦ Βασιλέως.

σῆλος, καὶ ὅτε μετ' ὀλίγου κατεπολεμήθη ἀμέσως καὶ φροβερωτέρη, ἔπεσεν. Ὅτε εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ ἴδια παντὸς ἀνθρώπου ὑπάρχοντα ἐκινδύνευαν, ἀρπάχθησαν καὶ τὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ θεμελιωτῶν τοῦ Λυκείου· ἀλλὰ πληροφορηθέντες ἔπειτα, ἔτι ταῦτα ἦτον ὡς κεφάλαια πρὸς συντήρησιν τοῦ σπουδασιρίου, τὸ ὁποῖον χωρὶς αὐτὴν τὴν βοήθειαν δὲν ἡμποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ, ἀπέδωσαν ἀμέσως εἰς ἐκείνους τὰ ἀρπαχθέντα ὡς ἀνώτερα καταχρήσεις, καὶ κατ' εὐτυχίαν τὰ ἐπέσρεψαν, πρὶν τὰ ἐγγίξουν.

Τὸ Λύκειον λοιπὸν, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγους χρόνους ἔλαβε τ' ὄνομα τοῦ Ἀθηναίου, ἐπαναλαβὴν ἤσυχον τὰ συνήθη ἔργα του· καὶ, ὅπου προτίτερα ἐμάνθαναν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐνασχολοῦν τὴν ἀργίαν, καὶ νὰ χαιρώνται τὰ καλὰ τῆς εἰρήνης, ἐδιδάσκοντο ἔπειτα νὰ ὑπομένουν, καὶ σχεδὸν νὰ ἀλισμενοῦν τὰ κακὰ τῶν πολιτικῶν διχονοιῶν. Ἀλλ' ἔπειδὴ, κατὰ κακὴν μοῖραν, εἰς τὸν καιρὸν τῆς σφοδρᾶς τρικυμίας πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς ἔλειψαν, οἱ μείναντες ἐπροθυμήθησαν νὰ εὔρουν καὶ ἄλλους συνεργάτας ἀρκετοὺς, ὥστε διαμοιρασθῆν τὸ φορτίον εἰς περισσοτέρους, νὰ μὴν υπερβαρῶνῃ τοὺς πλεὺ μὲν προθύμους, ἀλλὰ μετριωτέρους κατὰ τὴν κατάστασιν γενομένους ἀνδρας. Καὶ οὕτως, ἀφ' οὗ πρώτων ἐσύτρεξαν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Λυκείου, ἔπειτα ἐμετάδωσαν εἰς τοὺς συναδελφούς των, καὶ ἐμετάδωσαν εἰς τοὺς διαδόχους των τὰ φρονήματα καὶ τὰς ἀρχὰς ὑπὲρ τούτου τοῦ σπουδασιρίου, γενομένου πλεον παλαιοῦ, ἀφ' οὗ τ' ἄλλα μετεβλήθησαν. Χάρις εἰς τὰς καλὰς μεταδόσεις, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῶν φροβερωτέρων κακῶν εἶδμεν τούτους τοὺς εἰκοσι χρόνους μίαν ἑταιρίαν σοφῶν, ἂν καὶ μὴ Ἀκαδημιακῆν, ἀλλ' ἀκολουθοῦσαν σθερα τὸν ἐξ ἀρχῆς διαταχθέντα δρόμον, καὶ σωζοῦσαν τὴν προθυμίαν τῆς, καὶ φυλάττουσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς, οὔτε θελήσαν νὰ πράξῃ, ἢ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς ἄλλην, παρὰ τῶν φάτων, ἢ τοῦ ἐρθεῖ λόγου τὴν δύναμιν. Καὶ ἐφάνη οὕτως, ὅτι συγκρετῆ πάντοθεν τὸν χορὸν ἔλυν τῶν προσηρημάτων γενικῶς, καὶ προθυμεῖται πολλάκις νὰ τὰ ὑψώσῃ εἰς τὴν δικαίαν λαμπρότητά των, νὰ πλατύνῃ, καὶ νὰ ποικίλῃ ἀκατάπαυστα τὰ ἔργα τῆς, νὰ ἐπαναλάβῃ κατὰ τάξιν ἔλα τὰ μέρη τῶν προδιδαγμένων μαθημάτων, νὰ δοκιμάσῃ καὶ τρόπους νεωτέρους καὶ ἀνεπιχειρήτους, νὰ παραδώσῃ εἰς τὴν με-

λέτην τῶν σοφῶν νέας θεωρίας· καὶ ἐν ταυτῷ εἰς αἰῶνα τῶσιν πάμφρωνεν, καὶ τόσους παραλογισμούς γεννήσαντα, καὶ φανῆ τόσον ἀπαράτρεπτος ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς φρονήσεως, καὶ μετριοφροσύνης, καὶ ὑγιεῖς διδασκαλίας, καὶ ἀληθινῆς κοσμιότητος, ὥστε εἰς ἑκοσι συγγράμματα, συνταχθέντα δι' αὐτήν, ἢ ἀναγνωσθέντα ἐνώπιόν της, δὲν εὐρίσκεται σήμερον οὔτε μία σελίς, τὴν ὁποίαν πᾶς ἀληθὴς Γάλλος, ἢ εὐλακρινῆς φίλος τοῦ βασιλέως καὶ τῆς πατρίδος του, τῆς εὐταξίας καὶ ἐλευθερίας καὶ θελήσει καὶ ἐξαλείψῃ.

Τὸ ν' ἀναφέρει, πόσα καλὰ καὶ ἀφελείας εἰς τοὺς τριαντατρεῖς χρόνους ἔχει καὶ δεῖξῃ πρὸς τὸ περίεργον κοινὸν τῶν φωτισμένων ἀνδρῶν τοῦτο τὸ γνωρίζον τὴν ἀρχὴν καὶ διαμνηνῆν του ἀπὸ τὸν καθαρὸν ἔρωτα τῆς παιδείας καὶ τῶν ἐπιστημῶν σπουδαστήριον, εἶναι καὶ διηγηθῶ, ὅσα καλὰ εἰς αὐτὴν τὸν καιρὸν ἔκαμαν, ὅσοι σοφοὶ εἰς αὐτὸ ἐδίδαξαν. Τὸ Ἀθηναίων ἠξεύρει, πόσα χρεωσθεῖ εἰς τὸν θεμιτὸν ζῆλον καὶ τὴν εὐγενῆ γενναιοτήτάτων, καὶ θὰ τοὺς γνωρίζει παντοσθενῶς ἀκλονήτους ζύλους του· καὶ εἰς τὸν χορὸν τούτων τῶν ἀληθῶς σοφῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀμεταβλήτως τρεφόντων εἰς τὴν καρδίαν των τὸ ἀξιεπαινον φιλόκοινον, κλίνει ν' ἀποδώσῃ τὴν ὑπόληψιν καὶ εὐδοκίμησίν του, καὶ ὅσα καλὰ ἠμπόρει καὶ φέρῃ. Οἱ δὲ ἀρχηγοὶ κοινολογοῦν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅτι ὠργίσαν τὴν συμφωνίαν τόσον πολλῶν καὶ διαφορῶν προτερημάτων, καὶ τοὺς ἀνοίξαν νέου σάδιον.

Τὰ γυμνάσια τοῦ 1818 ἔτους περιλαμβάνουν τὰ μαθήματα, καὶ τὰς παραδόσεις, ὅπου φαίνονται κατωτέρω.

Ὅσον διὰ τὰ Φυσικὰ καὶ Χημικὰ, ἐπειδὴ εἶναι τὰ μέγιστων καὶ πολλὰ καὶ διεξοδικὰ, ἀπεφασίσθη ν' ἀκολουθήσῃ πάλιν τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον μεταχειρισθέντες τούτους τοὺς χρόνους, ἐπέτυχαν. Παραδίδονται δὲ ταῦτα τὰ δύο εἰς τὰς τρεῖς ἄρας.

Μαθημάτων	Διδάσκαλοι.
Φυσικῆς πειραματικῆς	Τρεμερης.
Χημικῆς	Χεβρεύλης.
Ζωολογίας	Βλαινβίλλιος.
Φυσιολογίας	Κλοκέτος.
Διανοητικῆς	Παρισέτος.

Φιλολογίας	Τισσότης.
Θεωρίας Μουσικῆς	Κόρων.
Ἀγγλικῆς γλώσσης	Ροβέρτος.
Ἰταλικῆς γλώσσης	Βολδόνης.

Ὁ δὲ Βενιαμὶν Κωνσάντιος (1) ὑπέσχεθη καὶ κάμη πολλὰς ἀναγνώσεις περὶ ἰσορίας, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς φαίνεται εἰς τὴν κατωτέρω ἀνάπτυξιν.

Οἱ συνδρομηταὶ ἔχουν εἰς τὸ Ἀθηναίων, ἔξω τῆς σάλλας τῶν καθημερινῶν παραδόσεων, αἱ ὁποῖαι διαρκοῦν ἔξ' ἡμέρας, τρεῖς ἄλλας, μίαν εἰς ἀνάγνωσιν, καὶ δύο εἰς συναναστροφὴν, αἱ ὁποῖαι ἀνοίγονται ἀπὸ τὰς ἑννέα τοῦ παυροῦ ἕως τὰς ἑνδεκα καὶ μισθὴν τῆς νυκτὸς ὅλων τὸν χρόνον· καὶ μία ἀρκετὰ πλουσία βιβλιοθήκη, ὅλα τὰ περιοδικὰ συγγράμματα καὶ αἱ τῶν πεπαιδευμένων καὶ φιλολογικῶν καὶ πολιτικῶν ἐφημερίδες εἶναι εἰς χρῆσιν τῶν συχναζόντων. Εὐρίσκει δὲ ἀκόμη ὁ ἀνθρωπος καὶ ὅλα, ὅσα καλὰ ἠμπόρουν καὶ ἔχουν ἢ ἐκλεκτὴ συναναστροφὴ, καὶ ὁ πρόσφορος τῆς ἀνταμώσεως τόπος, εἰς τὸ μεσαιτατον τῆς πόλεως κείμενος.

Ἀνάλυσις τῶν μαθημάτων καὶ ἀναγνώσεων.

Περὶ τῆς πειραματικῆς Φυσικῆς.

Τρεμερης διδάτκαλος τοῦ βασιλικῆς σχολείου Ἐρρίκου τοῦ Δ'.

Οὗτος ὁ σοφὸς Φυσικὸς θὰ προσπαθήσει καὶ κάμη, καθαρὰ καὶ τοὺς προλαβόντας χρόνους, τὰ μαθήματα εὐχρηστα καὶ εἰς τοὺς πρωτοπέιρους τῶν Φυσικῶν, καὶ εἰς τοὺς προαικούσαντας

(1) Οὗτος εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοτέρους σοφοὺς εἰς τὰ πολιτικά, διὰ τὸ ὅτι ἔλαβε κατὰ καιροὺς καὶ ἀξιώματα λαμπρότατα· εἰς τὴν Γαλίαν δὲν ἔχουν οἱ ἀρχοντες τὴν μικροπρεπεῖα ματαιότητα καὶ ἐντρέπονται τὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ μάλιστα τὸ νομίζον τιμῆν των, ὅταν ᾖναι ἱκανοὶ, καὶ διδάσκουν δημοσίως· καθὼς, παραδείγματος χάριν, ὁ Μαρκὴς Πασορέτος, ὃν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν (Ministre des requêtes) διδάσκει τὰ καθολικὰ νομικὰ τῶν ἔθνων καὶ τῆς φύσεως· ὁ Κόμης Λασπεδέης, Πρόεδρος ὢν τῆς Βουλῆς (Président du Senat) ἐδίδασκε τὴν φυσικὴν ἰσορίαν· ὁ Σαπτάλης κυβερνήτων τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς Γαλλίας (Ministre des affaires inte-

αυτά· και δια να επιτύχη και τα δύο, θα εκθέσει ακριβώς όλα, όσα περιλαμβάνει η Φυσική, και εν ταύτῳ θα εξετάσει εις πλάτος τὰς γενομένας από τὰς νεωτάτας παρατηρήσεις εύρέσεις.

Εις τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μαθήματος θα ὁμιλήσει ταπεινῶς περὶ τῶν γενικωτέρων ιδιοτήτων τῶν σωμάτων, τῆς μηχανικῆς, τῆς βαρύτητος, τῆς συγγενείας, τοῦ θερμαντικοῦ, τοῦ ὕδατος, καὶ τοῦ αἵρος· εἰς δὲ τὸ δεύτερον περὶ ἠλεκτρισμοῦ, γαλβανισμοῦ, μαγνητισμοῦ καὶ φωτός.

Θὰ ἐπιμεληθῆ δὲ νὰ μὴ παρατρέξη κάμμιαν ἀπὸ τὰς περιέργους λεπτομέρειας. Ἐπειτὰ θα κάμῃ τὴν ἱσορίαν τῶν κυριωτέρων εύρέσεων, ὅπου ἐπλούτισάν τὴν φυσικὴν ἕως τῆς ἡμέρας μας. Ὅσας δὲ ἀπὸ τὰς λεπτοτέρας θεωρίας ἀναπτύξῃ, θα τὰς ἀναλύσει εἰς τὸ ἀπλούστερον· τὰ δὲ εἰς τὴν φυσικὴν ἀναγόμενα ἀντικείμενα θα τὰ διαιρέσει μὲ τρόπον, ὡς τε νὰ ἤμπορέσῃ νὰ δοῖσῃ εἰς τὸ καθὲν καὶ πλάτος ἀνάλογον τῆς ἀφελείας τοῦ. Τέλος μὲ πειράματα πολυειδῆ, παραστατικώτερα καὶ περιεργότερα, θα πολλαπλασιάσει, ὅσον ἤμπορέσει, τὰς μιμήσεις τῶν ὠραιωτάτων φαινομένων τῆς φύσεως, αἱ ὅποια χρησιμεύουν καὶ μᾶς βοηθεῖν νὰ εὕρισκωμεν τὰς αἰτίας αὐτῶν τῶν φαινομένων, τὰ ἑπτα κινουῦν τὸν περισσότερον τὴν περιέργειάν μας, ὅσον τὸ θέατρον, ὅπου γίνονται, τὸ ἔχομεν πάντοτε ἔμπροσθεν μας.

Περὶ τῆς Χημικῆς.

Χέδρευίλης, διδάσκαλος τοῦ Βασιλικῦ σχολείου τοῦ Καρολομάγνου.

Θὰ παραδώσει τὴν Χημικὴν τῶν ὀρυκτῶν, φυτῶν, καὶ ζώων.

Περὶ τῆς Ζωολογίας, ἢ φυσικῆς ἱσορίας τῶν ζώων.

Βλαινεύλλιος, διδάσκαλος, τῆς Ἰατρικῆς, διδάσκαλος τοῦ ἐπισιμονίου Παιδιδασκτηρίου καὶ τοῦ Νορμάλικοῦ σχολείου.

Θὰ διδάξῃ τὴν φυσικὴν ἱσορίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων, συμπεριλαμβάνων καὶ τὰ ὀρυκτὰ λείψανά των.

pieures) παρέδωκε τὴν Χημικὴν, καὶ ἄλλοι πάμπολλα εἶναι διδάσκαλοι, ἐπιφορτισμένοι πολλάκις καὶ μὴ ἀξιώματα πολυφροντιστότατα.

Περὶ τῆς Φυσιολογίας καὶ Ὑγιαστικῆς

Ἰπόλυτος Κλοκέτος, διδάσκαλος τῆς Ἰατρικῆς, μέλος πολλῶν σοφῶν ἐταιριῶν, κτλ.

Θὰ ἐπιμεληθῆ νὰ διδάξῃ μὲ γενικὸν τρόπον τὰς ἀρχὰς τῆς ὑγιᾶς Φυσιολογίας, ἐλευθέρας ἀπὸ πᾶσαν ὑπόθεσιν, καὶ θεμελιωμένης εἰς μόνα τὰ πράγματα. Ἐπειτα θα ἐξηγήσει, πῶς ἡ Φυσιολογία προσαρμόζεται εἰς τὴν Ὑγιαστικὴν, ἢ τέχνην τοῦ φυλάττειν τὴν ὑγείαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν λαβῶν ἀφορμὴν, ὧ ἀποδείξει νέας τιμὰς καὶ περιέργους παρατηρήσεις.

Ἐπιπλέον καὶ εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἱσορίαν τῶν αἰσθησῶν θα δώσει τιμὰ μαθήματα ἰδιαιτέρα περὶ τῆς ἱσορίας τῆς σαλεύσεως τῶν νοερῶν δυνάμεων, ἢ μαιῶν, τῶν παραπροσυνῶν, καὶ παραπληξῶν, καθῶν ὀλίγον ἕως τῶρα ἐξετασθέντων ὡς πρὸς τὸ φῶς, ὅπου ἠμποροῦν νὰ φέρουν εἰς τὰ ἀποτέλεσματα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ νοητικοῦ.

Πρὸς τοῦτοις ὁμιλῶν περὶ τῶν διαφορῶν τρόπων τῶν προερχομένων ἀπὸ τὴν ἡλικίαν καὶ τὰ κλίματα καὶ τὰς κρίσεις, θα διδάξῃ καὶ τὰς ἀναποφεύκτους εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις προφυλάξεις, τὰ εἰς χρῆσιν ἤδη ὑγιαστικὰ μέσα, καὶ ὅσα εἶναι οἰκειότερα νὰ μεταχειρισθῆ τις.

Ἐπιπλέον καὶ περὶ τῆς χωνύσεως, τῆς ἀναπνοῆς, τῆς ἐκκρίσεως τῶν ὑγρῶν, καὶ ἄλλων διδασκῶν, δὲν ὧ ἀληθισμὸν νὰ ὁμιλήσῃ καὶ περὶ τῶν φαγητῶν, καὶ ποιωτῶν, καὶ τῶν βλαπτικῶν ποιότητων τινῶν βρωσῶν (gas), ἀνακατωμένων πολλάκις εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν.

Καὶ συντόμως θα προσπαθήσει νὰ μὴ παρατρέξῃ κανένα ἄπ' ὅσα ἀφέλιμα ἠμπορεῖ ἢ ὕλη του νὰ φέρῃ.

Περὶ τῆς Διανοητικῆς.

Παρίστετος, διδάσκαλος τῆς Ἰατρικῆς, ἰατρός τῶν ἐπιδημιῶν, μέλος τῆς ὑγεινικοῦ συμβουλίου, ἰατρός τῆς βασιλικῆς Οἴκου τοῦ Βισέτρον, κτλ.

Ἐχει κατὰ νοῦν νὰ ἐπαναλάβῃ μ' ἀνακεφαλαίωσιν σύντομον τὰ κύρια ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ὡς κύριον μάθημα ἐδιδάξῃ τὸν περασμένον χρόνον· καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν διαιρέσιν, ὅπου εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δεχθῶμεν εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς διανοίας περιλαμβανούσης τὸ νοητικὸν καὶ τὴν θέλησιν, θα παραδώσῃ εἰς πλάτος τὴν ἱσορίαν τῶν νοερῶν ἔργων. Ἐ-

πειτα ὁ ἀναπτύξει ἐπιμελέσθαι τὴν θεωρίαν τῆς μορφώσεως τῶν ἐνοιῶν, καὶ ἀπὸ τοῦτο δὲ καταβῆ εἰς τὴν διὰ σημείων ἐρμηνείαν αὐτῶν, καὶ τὴν τέχνην τοῦ νὰ τὰ παράγωμεν τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλο διὰ τοῦ συλλογισμοῦ· καὶ τέλος δὲ διδάξαι περὶ τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς

Περὶ τῆς Γαλλικῆς Φιλολογίας:

Τισσέτης, τῆς Λατινικῆς ποιήσεως διδάσκαλος, εἰς τὸ βασιλικὸν σχολεῖον τῆς Γαλλίας:

Δὲν ἔχει τὴν ματαιὰν φιλοτιμίαν ν' ἀρχίσῃ πάλιν τὰ μαθήματα τοῦ Λαχάρπου, καὶ τῶν μετ' αὐτὸν, ἀλλ' ἐπιθυμῶν ν' ἀναπληρώσῃ μίαν παραδρομὴν καὶ παράλειψιν τῶν μαθημάτων τοῦ Δεμερσιέρου; περυσιοῦ διδασκάλου, εὐχαρισθόμενος νὰ κάμῃ παρεκβολὰς εἰς πολλὰ τῆς Φιλολογίας. Ἄλλοτε λοιπὸν δὲ ὁμίλησεν συντόμως περὶ τῆς ἐρωτικῆς, σατυρικῆς, καὶ λυρικῆς ποιήσεως, ἐπιμελούμενος καὶ ἀγωνίζομενος νὰ χαρακτηρίσῃ ἀκριβῶς τοὺς ποιητὰς, περὶ τῶν ὁποίων ὁ νέος Κουίντιλιανὸς ὁμίλησεν ἴσως πολλὰ ἐπιπόλαια, κινῶν περὶ τοῦ Τιβούλλου, Προπερτίου, Ὀρατίου, καὶ Ἰουβενάλου. Ἄλλοτε πάλιν δὲ ἐκθέσει σοχασμύστιναις περὶ τῆς τέχνης τῆς συνθέσεως, λαμβάνων τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν συγγραμμάτων τῶν μεγαλοφυῶν ποιητῶν, ἐξετάζων αὐτὰ καὶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἀπαρασκευάστον κίνησιν τοῦ πρώτου ἐνθουσιασμοῦ, καὶ κατὰ τὴν βραδύτηραν σκέψιν τῶν γραφάντων.

Ἐπειτα ὁ ἀγωνισθῆναι νὰ δείξῃ, πόσον χάριν καὶ κάλλος ἔφεραν εἰς τὰς τραγωδίας τῶν Ἑλλήνων οἱ Χοροὶ, καὶ πόσον τὸ σύστημα τῶν παλαιῶν, οἵτινες τοὺς ἐπαρέρσασαν εἰς τὰ δράματα, ἐχρησίμευε νὰ μεταδίδῃ καὶ νὰ τρέφῃ εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν αἴσθησιν καὶ φιλοκαλίαν τῆς ἀνωτέρας ποιήσεως.

Τέλος δὲ ἐξετάσει τὸ πρόβλημα, ἂν οἱ παλαιοὶ, τῶν ἐποικοῦς οἱ ποιηταὶ μας ὑπερέβησαν εἰς τὴν τέχνην καὶ οἰκονομίαν, δὲν ἐπέτυχαν περισσότερον τὴν ἀλήθειαν τῶν χαρακτηρηστικῶν.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦ λεπτοῦ τούτου προβλήματος τὴν ἐξέτασιν δὲ πείσει λόγος, καὶ δὲ γενουὺν παρατηρήσεις περὶ τῆς δογματικῆς τέχνης καὶ τῶν ἄλλων γενῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐπιμελήσῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ προδώσῃ καὶ τὴν φιλολογικὴν δόξαν μας.

Εἰς δὲ τὰς παραδόσεις του δὲ παρεμβάλλει πάντοτε πολυλῆ παραβολὰς τῆς παλαιᾶς Φιλολογίας μετὰ τὰς νεωτέρας.

Περὶ Ἱστορίας.

Ὁ Βενιαμὴν Κωνσταντῖος ἀναδέχεται νὰ διδάξῃ εἰς μερικὰς παραδόσεις του τὰς κυρίας ἐποχὰς τῶν παλαιῶν Ἑρσηκειῶν, καθὼς τὰς ἐπραγματεύθη εἰς ἓνα του σύγγραμμα ἀκόμη ἀνεκδοτὸν. Αὕτη ἡ ἐκθεσις τῆς τακτικῆς προόδου τῶν Ἑρσηκειτικῶν ἰδεῶν εἶναι πολλὰ περιέργως εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν, ὅπου ὁ ἀνθρώπινος νοῦς φαίνεται, ὅτι δοκιμᾶζει τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἠθικὴν χρεῖαν, ὅπου πολλάκις μετὰ πολλοὺς αἰῶνας ἔρχονται ἔξαφνα, καὶ τοῦ κινουῦν τὴν περιέργειαν, νὰ μάθῃ, τί ἐπίσπευε τόσον καιρὸν, καὶ τί φαίνεται, ὅτι ἔπαυσε νὰ πικρῆ. Ἡ πρώτη λοιπὸν Ἑρσηκειὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀκολουθησάντων τὰ φυσικὰ φάσματα· ἡ σύστασις τῆς κοσμικῆς τοῦ ἱερατείου δυνάμεως, ἄλλοῦ μὲν βοηθηθείσης ἀπὸ περιπέσεις ἑξωτερικὰς, ἢ ἐσωτερικὰς, ἄλλοῦ ὅμως περιορισθείσης, ἢ ἀποβληθείσης ἀπ' ἄλλα συμβεβηκότα, ἢ περιζατικά· ἢ φύσις τῶν Ἀσιατικῶν καὶ μεσημεριῶν Ἑρσηκειῶν μετασχηματισθεῖσων, ἀπ' οὗ καθυπεβλήθησαν εἰς τὸ ἱερατεῖον, κατὰ τοὺς σκοποὺς του· αἱ ἀλλεπάλληλοι τροπολογίαι τῆς Ἑρσηκειᾶς τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι δανεισθέντες πρῶτον ἀπὸ τοὺς Ἀγυπτίους δόγματα καὶ παραδόσεις, καὶ ἀλλιγορίας ὅχι ξένων ἀπὸ τὰς Ἰνδικὰς προλήψεις, διεβρίβησαν ἔπειτα τοὺς δεσμοὺς τῶν ξένων, καὶ ἐσύστησαν μίαν Ἑρσηκειάν, λαβεῦσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν της ἂν ὄχι ἀπὸ τὸν ὄρθιν λόγον, ἀλλ' ἀπὸ τὸ εὐλογον, καὶ τὰ δικαιώματά της ἀπὸ τὴν φαντασίαν· ἢ ἐν Ῥώμῃ συγκέντρωσις τῶν δογμάτων τοῦ Ἡτρουρικῶ ἱερατείου μετὰ τοὺς μύθους τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὅποιαν οἱ ἱερεῖς δὲν εἶχαν σχεδὸν κάμνιαν δύναμιν· ἢ ἀπὸ τὴν Ἑρσηκειάν βοήθεια τῆς φιλολογίας, καὶ ἀπὸ τὴν φιλολογίαν τῆς Ἑρσηκειᾶς· ὁ κατὰ τῆς πολυθεῖας ἀγὼν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἡ νίκη ταύτης τῆς ὄντως ἰσχυρωτάτης, ὅταν καταπιεσθῆτι· οἱ ἀνοφελεῖς ἀγῶνες τῆς ἐξουσίας, διὰ ν' ἀνασῆσουσαν μίαν καταπεσοῦσαν Ἑρσηκειάν· αἱ πλάνας τοῦ νοῦς καὶ θλίψεις τῆς ψυχῆς, ὅταν χάσῃ τις ὅλα τὰ μέσα τοῦ νὰ εὐχαρισθῆτι τὴν χρεῖαν τῆς Ἑρσηκειᾶς· ὁ ἀπροσδόκητος ἀλλ' ἀφρευκτος ἔρχομὸς τῆς διδασκαλίας μιᾶς Ἑρσηκειᾶς καθαρᾶς, καὶ ἡ ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀποδεχθέντος αὐτὴν τὴν

διδασκαλίαν· ταῦτα εἶναι, ὅσα ὁ Βενιαμὴν Κωνσταντῖος ἔχει νὰ διδάξῃ, καὶ νὰ δοκιμάσῃ νὰ κινήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀθηναίου. Δὲν ἴσως μὲν νὰ ἐλπίσῃ, ὅτι θὰ τὰ ἐξετάσῃ κατὰ βάθος ὅλα, ἕως θὰ προσπαθῆσιν νὰ ἐξυπνίσῃ τὴν περιέργειαν, καὶ ἴσως καὶ τὴν μελέτην εἰς ταύτην τὴν ὕλην τὴν τόσον ἀναγκαίαν, καὶ, τολμᾷ νὰ εἰπῇ, πολλὰ ὀλίγου γνωσθῆν. Δὲν ἴσως μὲν νὰ προσδιορίσῃ, οὔτε ποίαν ἡμέραν, οὔτε ἀπὸ ποίαν ἐποχὴν ἀρχίζει τὸ μάθημά του.

Περὶ τῆς Μουσικῆς.
Χόρων, διδάσκαλος.

Ἐχει νὰ προσφέρῃ πρὸς τοὺς φιλομούσους μίαν σύνοτον, ἀλλ' ἀκριβῆ καὶ σαφῆ περιγραφὴν τῆς Μουσικῆς καὶ τῶν μερῶν τῆς.

Ἄφ' οὗ δὲ τοῦτο ἐκθέσει, πόσῃν βοήθειαν ἔδωκε πάντα τε καὶ κατὰ πάντα τὸ Γαλλικὸν τῆς Μουσικῆς σχολεῖον εἰς ὅλα τ' ἄλλα τῆς Εὐρώπης, θὰ ἐπιφέρει τὴν ὀρθὴν ἐκθεσὶν τοῦ γενικοῦ συστήματος τῶν μουσικῶν γνώσεων, καὶ θὰ δι-
ξεί τὴν ἀληθινὴν σχέσιν καὶ ἀμοιβαίαν χρεῖαν τῶν διαφορᾶν μερῶν τῶν· ἔπειτα εἰπὼν τ' ἀναγκαῖα δι' ὅλα τὰ μέρη εἰς τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ μαθήματος, τὸ ὅποιον θὰ εἶναι δογματικόν, καὶ ἔδω θὰ ἐκθέσει τὰς οὐσιώδεις διδασκαλίας ὅλων τῶν ἀντικειμένων, εἴτε τὰς ἀρχάς, εἴτε τὴν μέθοδον τοῦ πρακτικοῦ, εἴτε αὐτὸ τὸ πρακτικὸν τῆς τέχνης διδάσκων. Ἐξ δὲ τὸ δεύτερον μέρος, τὸ ὅποιον εἶναι ὅλον ἰσορικόν, γίνονται ἐκθεσεὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῆς συνθέσεως, παλαιῶν καὶ νέων· καὶ πρὸς ἀκριβεστέρα κατάληψιν, θὰ παρεισάξῃ δι' ἡ-
γάνων παραδείγματα τοῦ καθενός, ἐκλεγμένα ἀπὸ τὰ τελειότατα, ὅσα ἐφάνισαν κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀπ' ὅλα τὰ συστήματα τὰ ἀκμάσαντα ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς ἡμέρας μας.

Περὶ τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης.

Ροβέρτος, διδάσκαλος τῆ βασιλικῆς σχολείου Ἑβρίκου τοῦ Δ', ἀρχαῖος διδάσκαλος τῆ ἐν Παρισίῳ βασιλικῆ καὶ πολεμικοῦ σχολείου κτλ.

Θὰ διδάξῃ τὰς κανόνας τῆς προφορᾶς τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης, καὶ ἔπειτα ἀναπτύξας τὰς ἀρχάς τῆς, θὰ ἐξηγήσῃ διὰ ἀπὸ τοὺς δοκιμωτάτους συγγραφεῖς τῶν Ἀγγλῶν, τὸν πρῶτον λογογράφον, καὶ τὸν ἄλλον ποιητὴν.

Περὶ τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης.

Βολδόνης, ἀρχαῖος διδάσκαλος τῶν κλασσικῶν σχολείων, καὶ μέλος πολλῶν φιλολογικῶν εταιριῶν.

Θὰ ἀναλύσει μὲ τρόπον περιληπτικὸν τὰ μέρη τοῦ λόγου, ἔπειτα θὰ ἐξηγήσῃ διαφόρους κλασσικοὺς συγγραφεῖς πεζοὺς καὶ ἐμμέτρους. Ἄλλ' ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν ποιητῶν προηγείται εἰς τὸ μάθημά του ἡ χειρουργικὴ, εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀποδείξει, ὅτι ὅλη ἡ χάρις τῆς ἀρμονίας τῶν στίχων ἐξέκεται κυριωτέρως εἰς τὴν καλὴν προφορᾶν.

Λ' Γ Γ Ε Λ Γ Α Ι.

Μισθὸς τῆς ἀρετῆς καὶ αὐτὸ μὲν εἶναι ἡ συνείδησις, τὴν ὁποίαν ἔχει πάντοτε ὁ ἐνάρετος εὐεργετῶν τῶν ἀγαθῶν τῶν πράξεων, καὶ αὐτὸν μένει δίδει αὐτὸς ἑαυτῷ, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων οὔτε λαμβάνει, οὔτε ἀφαιρεῖται· ὡς τόσον ἀποδίδουσι καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν ἐνάρετον ἀμοιβὴν, τῇ ἀληθείᾳ πολλὰ οἰκείαν, τὸν ἐπαινεῖ. Τούτου οἱ ἐπαινούμενοι ἐξ ἀπαντος χρεῖαν δὲν ἔχουσιν, οὔτε ἐπιθυμοῦσι· πλὴν αὐτὸς γίνεται πρόξενος καὶ αἴτιος ἐνὸς ἄλλου δευτέρου καλοῦ· ἐγείρει δηλ. καὶ ἄλλους εἰς μίμησιν· καὶ οὕτω πληθυνομένων τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, συνεργεῖται ἡ εὐδαιμονία τῆς ἀνθρωπότητος. Τοιοῦτου ἀνδρὸς ἐναρέτους πράξεις νεωσὶ ἐπήνεσθαι πόλλαις πολλὰ ἐπιμερίδες τοῦ εἰς Ταίγανρόκου τῆς Ῥωσσίας δια-
τρίβοντος ἑμογενοῦς μας κυρίου Ἰωάννου Βαρβάκη. Ὁ ἐκ τῆς νήσου Ψαρῶν καταγόμενος οὗτος ἑμογενῆς μας, εἰς τὸν ὅποιον ἡ Θεῖα Πρόνοια ἐχάρισεν ἄφθονα τὰ ἐλέη τῆς, μεταχειρίζεται τὸν πλοῦτόν του μέσον θαυμάσιον εἰς πᾶν ἀγαθοεργίας εἶδος. Ὁλη ἡ Ἐπαρχία τοῦ Ταίγανρόκου καὶ πλεὺ μέρους τῆς εὐρυχάρου ἐπικρατείας τοῦ Ῥωστικοῦ κράτους ἐπαινεῖ τὰς ἐλεημοσύνας του, τὴν ἐκ βάθρων ἀνέγερσιν ἱερῶν ναῶν, τὴν ἐπισκευὴν δημοσίων κτιρίων, καὶ ἄλλα πάμπολλα καλά, τὰ ὅποια γνωρίζουσιν ἀκριβῶς οἱ ἐκεῖσε, καὶ κηρύττουσι μὲ σενωτέρωιον σάλπιγγα. Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὸ παρὸν κρίνομεν χρέος μας νὰ κηρύξωμεν εἰς τὸ Πανελλήνιον μίαν του ἐπαινετὴν πρᾶξιν, ἀρροῶσαν εἰς γενικὴν τοῦ Γένους ὠ-

φρέλαιαν. Ἐξεῖλεν ὁ γενναῖός αὐτός ἀνὴρ καὶ ἀξίος ἦος τῆς Ἑλλάδος κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐν Βιεν-
νη ἀδελφότητα τῶν εἰς ὅλους μας σχεδὸν τοὺς ἑμογενεῖς διὰ
καλοῦθειαν καὶ φιλογένειαν γνωρίμων Κυρίων Ἀμερυσιαδῶν
Ῥαλλιδῶν χίλια φλωρία Ὀλλανδικά, διορίζων αὐτοὺς νὰ τὰ
μετάχειρίζωνται εἰς βοήθειαν τῶν ὕσσι ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς
σπουδαίους μελετοῦν νὰ ἐκδώσωσι βιβλία χρήσιμα εἰς τὸ
γένος.

Δείγμα καὶ τοῦτο τρυφήτατον, φίλτατοι ἑμογενεῖς,
ὅτι, ἂν καὶ τὸ Γένος πάσχη πολλά καὶ δεινὰ, τῶν ὁποίων
ἀρχὴ καὶ ρίζα εἶναι ἡ ἀμάθεια, μ' ὅλον τοῦτο ἡ Θεία Πρό-
νοια δὲν τὸ ἐγκατέλιπε πάντᾳ πασιν, ἀλλὰ κινεῖ κατὰ κη-
ροὺς τοιοῦτους εὐεργετικούς ἀνδρας, διὰ νὰ τοῦ προσφέρα-
σι τὴν δυνατὴν ἀρωγὴν καὶ βοήθειαν. Τὸ παράδειγμα τῶν
τοιοῦτων μᾶς χρησιμεύει περισσότερο παρὰ τὴν ἡδὴ χρη-
γομένην ἀπ' αὐτοὺς βοήθειαν. Ἐὰν μιμηθῶμεν ἕκαστος κατὰ
τὴν δυνάμιν του τοῦ ἀξιεπαῖνου Βαρέακου τὴν προθυ-
μίαν, καὶ συνεισφέρωμεν ὅλοι τὸν δυνατὸν ἔρανον, τίς ἀμ-
φιβάλλει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου δὲν θέλει πράξει ἡ δυστυχὴς Ἑλ-
λὰς ἄμεινον; Εἶθε ἡ Θεία Πρόνοια νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς ὅλους
τὸν ἀξιεπαῖνον καὶ ἀρελιμώτατον τοῦτον ζῆλον.

Οἱ Ἐκδόται τοῦ Α. Ἐ.

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

τῆς α΄.

5

Μαρτίου.

1818

ἌΝΑΚΗΡΥΞΙΣ.

Ἡ ὑψηλοτάτη Κ. Β. Αὐστριακὴ Διοίκησις ὑπόδειξεν εὐμενῶς νὰ χάρισθαι καὶ ἐπικυρόσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ ὅποιον πρὸ χρόνων ἤδη ὀκτῶ ἔδωκεν εἰς τὸν πανσιώτατον Ἀρχιμανδρίτην Κύριον Ἀνθιμον Γαζῆν δικαίωμα καὶ τὴν ἀδειαν τῆς ἐκδόσεως φιλολογικῆς ἐφημερίδος, τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, ὥστε εἰς τὸ ἔξῃς νομιζέται καὶ εἶναι ἡ ἐφημερίς αὕτη κτήμα ἰδικόν μας παρὰ τῆς ὑψηλοτάτης Διοικήσεως χάρισθεν. Ἡ φανέρωσις αὕτη ἄς χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις εἰς ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος καὶ εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ Λ. Ἑ. ἰδίως, ὅτι ἡ παράτινων ὁμογενῶν διαγράμμάτων πανταχοῦ διασπαρείται, καὶ διὰ Γαλλικῶντινων ἐφημερίδων, ὡς μανθάνομεν, διάδεξις αἰδήσις, τοῦ ὅτι δηλ. ὁ Λ. Ἑ. ἐμπροσθεὶς ἐκ μέρους τῆς Αὐστριακῆς Διοικήσεως ἔπαυσε πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδίδηται, εἶναι διόλου ψευδὴς καὶ πλασὴ. Ἡ ὑψηλοτάτη Ἀ. Διοίκησις μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμπόδισῃ τὸ ἄλλοτε τοῦτο καὶ ἀρέλιμον εἰς γένος ὑπ' αὐτῆς πολυειδῶς προσατευόμενον, βοηθούμενον καὶ ἀγαπώμενον, περιοδικὸν σύγγραμμα, μᾶς ἔδωκεν ἐν ταύτῳ καὶ τὴν ἀδειαν, νὰ κηρύξωμεν δημοσίως τὴν εἰς ἡμᾶς χάρισθεῖσαν ἐκδοσὶν τοῦ Λ. Ἑ. πρὸς ἀναίρεσιν καὶ διασκέδασιν τῆς διαδεθείσης ματαίου καὶ ψευδοῦς εἰδήσεως, καὶ πρὸς ἡσυχίαν τῶν ἐκ τῆς εἰδήσεως αὐτῆς ταραχθέντων συνδρομητῶν, καὶ ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους.

Εὐγνωμόνες ὄντες δι' αὐτὴν τὴν πρὸς ἡμᾶς γενομένην εὐμένειαν τῆς ὑψηλοτάτης καὶ ἐπιμεζάτης Αὐστριακῆς Διοικήσεως ὁμολογεῦμεν πρὸς αὐτὴν δημοσίως ἀπείρους τὰς χάριτας ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας· προσκαλοῦμεν δὲ εἰς τοῦτο καὶ

ὄλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος, διὰ τοῦ ὁποίου τὸν φωτισμὸν ἐκδίδεται καὶ ὁ Λόγιος Ἑρμῆς.

Ἐν Βιέννῃ 1818. Φεβρουαρίου 10/22.

Θεόκλητος Φαρμακίδης,
Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης.

Ο ὑποσημειούμενος ἐνεργεῖα πολιτικὸς σύμβουλος τοῦ Μεγαλειοτάτου Αυτοκράτορος πρὸς τῶν Ῥωσσιῶν, καὶ μέλος ἀλληλογράφου τῆς Αυτοκρατορικοφιλανθρωπικῆς ἑταιρίας, τοῦ μέρους τῶν πεπαιδευμένων, ἀξιῶσι τοὺς Ἐκδότας τοῦ Λογίου Ἑρμῆ ἵνα προσθέσωσιν ἐν τῇ φιλολογικῇ ἑφημερίδι αὐτῶν τὰ συμπερικλειόμενα κεφάλαια τούτου τοῦ Συσήματος, ὅπως οἱ φιλόκαλοι, ὁμογενεῖς τε καὶ ἀλλογενεῖς παρητήρησαντες ἐν ἑκάστῳ τῶν ἄρθρων συνεργήσωσι διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης αὐτῶν, πρὸβάλλοντες ὅποιανδήποτε πειρασὶν ἐφευρέσεως, ἢ ἀνακαλύψεως κρίνωσιν, ἀναγομένους εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ ἀνω βιβέντος φιλανθρωπικοῦ συστήματος.

Ὁ ὑποσημειούμενος ὑπόσχεται δέχεσθαι ἀσμένως τὰ ἐπιτελλόμενα αὐτῷ ἔγγραφα, καὶ μεταφράσας ἀναφέρειν αὐτὰ τῇ ἑταιρίᾳ ἢ τε αὐτολεξεῖ, ἢ τε ἐν περιλήψει, ἀναλόγως εἰς τὸν ὄγκον αὐτῶν, καὶ προθύμως ἀντεπιστέλλειν τῶς γράψαι.

Ἐν Ὀδησσῷ τῇ 4. Νοεμβρίου. αἰωζ'.

Ἐμ. Περσιάνος

Σύστημα τῆς συνοδίας τοῦ μέρους τῶν πεπαιδευμένων τῆς Αυτοκρατορικοφιλανθρωπικῆς ἑταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς ἑταιρίας ἐν γένει.

§. 1.

Σύστημα τῆς συνοδίας.

Ἡ τῶν πεπαιδευμένων συνοδία (Κομητέτου) τῆς Αὐτοκ

κρατορικοφιλανθρωπικῆς ἑταιρίας συνίσταται ἀπὸ ἑπτὰ ἐνεργουῦντα μέλη, καὶ ἀπὸ τρία ἐπιστατοῦντα.

§. 2.

Σκοπὸς τῆς συνοδίας.

Οἱ σκοποὶ, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνασχολεῖται ἡ συνοδία, εἶναι ἃ. ἡ παρατήρησις τῶν προτάσεων τῶν προβαλλομένων παρὰ τοῦ συμβουλίου τῆς Αὐ. φιλ. ἑταιρίας· β'. ἡ σύντομος ἐκθεσις τῶν ἐκδόσεων, καὶ ἐκλογή τῶν Ῥωσσιῶν καὶ ξένων συγγραμμάτων, τῶν ἀναγομένων εἰς ἀγαθουργίας· γ'. ἡ παράστασις τῶν γνώμων τῶν συγγραμμάτων, ἅτινα κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἀποδεικνύονται ἀφέλιμα, διὰ τὰ βληθῶσιν εἰς πράξιν τῶν σκοπῶν τῆς Αὐ. φιλ. ἑταιρίας· δ'. ἡ ἀποκατάστασις ξεχωριστῶν σχεδίων ἀνηκόντων εἰς νοσοκομεία, εἰς οἰκίας ἐργασιῶν καὶ διορθώσεων, φυλακῶν, ἀσφαλειῶν καὶ ἄλλων κοινωφελῶν συστημάτων, διὰ παράστασιν, ἐπιθεώρησιν, καὶ ἐπικύρωσιν τοῦ συμβουλίου· ε'. ἡ ἐκδοσις ἑφημερίδος, καὶ ἐξαιρέτων βιβλίων τυπωμένων, καὶ δεδεδεικμένων παρὰ τοῦ συμβουλίου τῆς Αὐ. φιλ. ἑταιρίας· τὰ συγγράμματα αὐτὰ μέλλουσι περιέχειν·

α'. Εἰδήσεις πάντος εἶδους συστημάτων φιλανθρωπικῶν.

β'. Τὰ ἄρθρα περὶ νέων ἀνακαλύψεων, καὶ ἐφευρέσεων ἀναφερομένων εἰς τοῦτο τὸ εἶδος, ἐκθεσιν καὶ ἐκλογὴν νέων θεωριῶν, περιγραφὴν ἀφελίμων ὀργάνων, χρησίμων εἰς διάφορα συστήματα, ἐργοχείρων, καὶ μαθήσεων· περὶ σωτηρίας θνησκόντων ἀπὸ αἰφνιδίους, καὶ ἀλλοτρίους θανάτους· καὶ τ. ε.

γ'. Τὰς ψυχοσωτηρίους νοθεσίας, καὶ περιλήψεις ἐκ τῶν τῆς ἐσωτερικῆς ἠθικῆς διδασκαλιῶν.

δ'. Τὰς κοινωφελεῖς κρίσεις ἐχούσας χρησοὺς σκοποὺς.

ε'. Τὴν βιογραφίαν τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

ς'. Τὰ γράμματα τῶν ἀλληλογραφούντων μελῶν, τὰ ἀξία ξεχωριστῆς προσοχῆς.

ζ'. Εἰδήσεις περὶ προσφορῶν γενομένων εἰς ἀφέλειαν φιλανθρωπικῶν συστημάτων.

η'. Τὰς ἀνταποκρίσεις μετ' ὑποκείμενα αὐτόχθονα ἢ ἀλλοδαπῆ, γνωστὰ διὰ κατορθώματα ἢ συγγράμματα, ἔχοντα φιλανθρωπικὸν σκοπὸν.

θ'. Ἐγκαρδίωσιν τῶν ἀπόρων τῶν ἐνασχολουμένων εἰς

φιλολογίαν, εἰς τέχνας καὶ ἐπισήμας, καὶ μετεχόντων εἰς τὴν προθυμίαν τῆς συνодίας διὰ συγγραμῶν, μεταφράσεων, καὶ παντὸς εἶδους κοιναφελῶν αὐτῶν ποιημάτων.

§. 3.

Ἡ συνодία ἔχει Καγκελαρίαν.

Εἰς τὴν συνодίαν ἐδιορίσθη Καγκελαρία εἰς ἀποκατάστασιν καὶ μόρφωσιν τῆς Αὐ. φιλ. ἐτερίας.

§. 4.

Ἡ συνодία ἔχει σφραγιδα.

Εἰς τὴν σφραγιδα τῆς συνодίας εἶναι ἐγκοχαραγμέναι αἱ βασιλικαὶ σημεῖαι μὲ ἐπιγραφὴν, Σφραγὶς τῆς συνодίας τῶν πεπαιδευμένων τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας.

§. 5.

Ἐχει βιβλιοθήκην.

Ἡ συνодία ἔχει ὑπ' ἐξουσίαν τὴν βιβλιοθήκην τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας, κώδικα, συλλογὴν μηχανῶν, τύπων, καὶ ὀργάνων, ἀξίαν χρήσεως εἰς κοιναφελῆ συστήματα.

§. 6.

Περὶ τῆς ἀνταποκρίσεως τῆς συνодίας.

Ἡ συνодία ὑπάρχει ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ συμβουλίου τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτῆς δι' ἀναφορῶν καὶ παραστάσεων, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν καὶ ὑποκειμένων δι' εἰδήσεων καὶ ἐπιστολῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

§. 7.

Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν μελῶν.

Τὰ μέλη τῆς συνодίας τῶν πεπαιδευμένων πρέπει νὰ εἶναι ὑποκείμενα γνωσὰ διὰ τὴν μάθησιν, διὰ τὸν ζήλου πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, καὶ διὰ τὰς χριστιανικῶν ἀρετῶν.

§. 8.

Ἐκλογὴ αὐτῶν.

Τὰ μέλη τῆς συνодίας προβάλλονται παρ' ἑνὸς τῶν ἐνεργούντων μελῶν καὶ ἐκλέγονται δι' ὑπεροχῆς τῶν ψήφων.

§. 9.

Χρῆς τῶν μελῶν ἐν γένει.

Κάθε μέρος κινούμενον ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, καὶ ἀπὸ συμπάθειαν εἰς τὴν κατάστασιν τῶν δυσυχῶν, συνεργεῖ κατὰ δύναμιν εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦς φιλανθρωπικοὺς τῆς συνодίας.

§. 10.

Διαίρεσις τῶν μελῶν.

Τὰ μέλη τῆς συνодίας εἶναι ἢ ἐν ἐνεργείᾳ, ἢ ἐν ὑπηρεσίᾳ, ἢ ἐν ἀλληλογραφίᾳ.

§. 11.

Περὶ τῶν ἐνεργειῶν.

Τὰ ὑποκείμενα τὰ συνεισφέροντα εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς συνодίας μετὰ προσφορᾶς ἢτε ἀπαξ ἢτε χρονικῶς καλοῦνται ἐνεργεῖται· οἱ τοιοῦτοι λαμβάνουσιν ἀποδείξεις ἀπὸ τὴν συνодίαν καὶ περικλείονται τὰ δνόματα αὐτῶν εἰς κοινὸν βιβλίον, καὶ οὕτω γίνονται γνωστοὶ τοῖς πᾶσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ἐνεργειῶν μελῶν.

§. 12.

Περὶ ἐπικυρώσεως τῶν ἐνεργούντων μελῶν.

Τὰ παρὰ τῆς συνодίας ἐκλεγόμενα ὑποκείμενα εἰς ἐνεργούντα μέλη παρασῆνονται πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας.

§. 13.

Περὶ ἐνασχολήσεων τῶν μελῶν.

Κάθε μέλος ἐνασχολεῖται εἰς ξεχωριστὸν εἶδος ὑπηρεσίας ἀναγόμενον εἰς τὴν σφαιρὰν τῶν πράξεων τῆς συνодίας, παρασῆνον τοὺς οἰκείους πόνους εἰς ἐπιθεώρησιν αὐτῆς· ἂν δὲ αἱ ἐνασχολήσεις ἑνὸς μέλους ὑπερβάσῃ τὴν ἀναλογίαν, τότε ἄλλο μέλος, ἢττου ἐνασχολούμενον, ἐπιρροτίζεται μετὰ μέρος αὐτῶν.

§. 14.

Τὰ μέλη ἐπισκέπτονται πᾶν εἶδος ἐργασιῶν.

Με τὸ νὰ εἶναι ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ἐνεργούντων μελῶν καὶ νὰ ἔχωσιν εἰδήσεις ἐπερειδομένας εἰς ὀρθὰς πείρας, χρεωθεύσιν αὐτὰ νὰ ἐπισκέπτονται μὲ ξεχωριστὴν προσοχὴν τὰ διάφορα συστήματα, καὶ νὰ τὰ παραβάλλωσι μὲ τοὺς ἀγαθοεργῆς σκοποὺς τῆς συνοδίας.

§. 15.

Περὶ τῆς ἀπουσίας τῶν ἐνεργούντων μελῶν.

Τὰ ἀπεμακρυνόμενα ἐνεργοῦντα μέλη ἀπὸ τὴν μητροπολιν διὰ ἓνα χρόνον, ἢ καὶ περισσότερον ἀπολύονται τῶν χρεῶν τῆς συνοδίας (ἐκτὸς τῶν βήθέντων ἐν τῷ §. 14 τῆ παρόντος κανόνος) καὶ λαμβάνουσι ὄνομασίαν ἀλλοθρογραφῶν. ἐπιστρέφοντα δὲ, εἰς τὴν πρώτην σχολὴν ἀναλαμβάνουσι τὸν πρότερόντων βαθμὸν, συναριθμώμενα τοῖς ἐνεργοῦσι μέλεσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ Προέδρου καὶ Συμβοηθοῦ του.

§. 16.

Περὶ ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου.

Ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ συμβοηθὸς του ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐνεργούντων μελῶν διὰ τῆς πλειθῆος τῶν ψήφων διὰ τρεῖς χρόνους, καὶ παραζήνονται εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Αὐ. φιλ. εταιρίας πρὸς ἐπικύρωσιν.

§. 17.

Τὰ χρέη τοῦ Προέδρου ἐν γένει.

Ὁ Πρόεδρος φροντίζει εἰς τὸ νὰ ἐκτελῶνται τῶν κανόνων αἱ διαταγαὶ ἀπὸ ὅλα τὰ συνδέματα τῆς συνοδίας ὑποκείμενα, καὶ διευθύνει τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς κατὰ τὴν προτεθειμένου σκοπὸν.

§. 18.

Ὁ Πρόεδρος διορίζει τὰ ἀντικείμενα τῶν ἐνασχολήσεων.

Ἐκ συμφώνου μὲ ὅλην τὴν συνοδίαν αὐτὸς διορίζει

τὰς ὑποθέσεις, καὶ τὰ ἀντικείμενα, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ καταγίνεται ἡ ὁμήγουρις.

§. 19.

Ὁ Πρόεδρος παραζήνει εἰς ἐπεξεργασίαν τῶν προυχόντων τοὺς φανέντας ἀξίους.

Ὁ Πρόεδρος συμφώνως μὲ τὰ λοιπὰ ἐνεργοῦντα μέλη παραζήνει εἰς ἐπεξεργασίαν τῆς Αὐ. φιλ. εταιρίας ὅλους ἐκείνους, οἵτινες διὰ τὸν κοινωφελῆ των ζῆλον καὶ προθυμίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν τῆς συνοδίας, εἶναι ἄξιοι ξεχωριστῆς ὑπολήψεως παρὰ τῆς ἀνωτέρας ἐξουσίας.

§. 20.

Περὶ ἀπουσίας τοῦ Προέδρου.

Εἰς ἀπουσίαν τοῦ Προέδρου ὁ συμβοηθὸς ἀναλαμβάνει τὸ χρέος του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῶν μελῶν τῶν ἐνασχολούμενων.

§. 21.

Ποῖοι οἱ ὀνομαζόμενοι ἐνασχολούμενα μέλη.

Ἐνασχολούμενα μέλη τῆς συνοδίας ὀνομάζονται, ὁ Σекреτάριος, ὁ Ῥεδάκτωρ καὶ ὁ Ταμίας.

§. 22.

Ἐκλογὴ, καὶ χρέη αὐτῶν.

Αὐτοὶ ἐκλέγονται διὰ τῆς πλειθῆος τῶν ψήφων ἀπὸ τὴν συνοδίαν, καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰ χρέη τῶν ἐνεργούντων μελῶν, ἔχοντες πρὸς τοῦτοις καὶ τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῶν ὑπηρεσίας.

§. 23.

Χρέη τοῦ Σεκρεταρίου.

Ὁ Σεκρετάριος χρεωθεῖ:

- α. Νὰ κρατῆ ἐφημερίδα τῶν συνελεύσεων.
- β. Νὰ ἐπισκεπῆ εἰς τὴν εὐταξίαν καὶ συνέπειαν τῆς ἀλλοθρογραφίας.
- γ. Νὰ δέχεται καὶ νὰ ἀνοίγη τοὺς διευθυνομένους πλῆ-

κους ἐπ' ὀνόματι τῆς συνοδίας, καὶ μετὰ τὴν ὀφείλουσαν ἔρουναι νὰ τοὺς ἐγχειρίζῃ τῷ Προέδρῳ.

δ'. Νὰ ἐτοιμάζῃ τριπλᾶς ἐπιτομὰς ἐκ τῆς ἐφημερίδα τῶν συνελεύσεων, ἃ ἴσα ἐκτῶν γραμμάτων, τὰ ὅποια λαμβάνει καὶ ἀπεστέλλει ἡ συνοδία, διὰ νὰ παρασῆνται εἰς ἐπέξεργασίαν τοῦ συμβουλίου τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας.

ε'. Νὰ διατηρῇ δι' ἐπιταγῆς τῆς συνοδίας ἀλληλογραφίαν μὲ ὑποκείμενα μερικὰ.

ς'. Νὰ ἐπισκεπῆ εἰς τὸ ἀρχεῖον, εἰς τὸ ὅποσον ἐκτὸς τῶν συνειθισμένων γραμμάτων ἐμφαίνουσι καὶ ἴσα ἐπιστολῶν σελλομένων ἀπὸ διάφορα μέλη περὶ ὑποθέσεων τῆς συνοδίας.

§. 24.

Χρῆν τοῦ Ρεδάκτορος.

Ὁ Ρεδάκτωρ χρεώσεται:

α'. Νὰ συνθέτῃ καὶ παρασῆνῃ εἰς ἐπιθεώρησιν τῆς συνοδίας ὅλας τὰς προτάσεις, αἵτινες ἐκ συμφωνίας τῶν ψήφων μέλλουσι νὰ δημοσιευθῶσι.

β'. Νὰ προετοιμάζῃ δι' ἐπιταγῆς τῆς συνοδίας ἢ τοῦ Προέδρου ἀρῆρα συνθεμένα ἢ μεταφρασμένα παρ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου ἢ παρ' ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων, καὶ νὰ τὰ παρασῆνῃ εἰς διακρίσιν αὐτοῦ καὶ ἐπικύρωσιν, ὅπως περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἐφημερίδα.

γ'. Νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν ἐκδιδόμενων παρὰ τῆς συνοδίας συνθέσεων.

δ'. Νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς εὐταξίας τῆς βιβλιοθήκης καὶ νὰ κρατῇ κἀκεῖνα τῶν προσφερομένων καὶ ἀγοραζομένων βιβλίων.

§. 25.

Χρῆν τοῦ Ταμίου.

Τὰ χρῆν τοῦ Ταμίου εἰσὶν:

α'. Νὰ δέχεται καὶ νὰ φυλάττη τὰς χρηματικὰς ποσότητας.
(α) Ὅσαι διορίζονται παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς φιλανθρωπικῆς ἐταιρίας.

(β) Ὅσαι ἐγχειρίζονται ἀπὸ ἐκδόσεις συνθεμάτων.

(γ) Ὅσαι προσφέρονται παρὰ φιλελεημόνων ὑποκειμένων.

β'. Νὰ πληρῶνῃ δι' ἐπιταγῆς τῆς συνοδίας, καὶ νὰ ἐμπιστεύῃ κατὰ τάξιν εἰς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ἐσφραγισμένον

κατάσχοιον τὴν δοσοληψίαν, τὸ ὅποσον νὰ τίθεται εἰς κάθε τακτικὴν συνέλευσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπὶ παρῆσιαι τῶν μελῶν.

γ'. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ χρηματικοῦ κειφατίου παρὰ τοῦ Προέδρου, ἢ τοῦ συμβουλοῦ αὐτοῦ, νὰ συνθέτῃ μηνιαίους συντόμους ἐφημερίδας, καὶ ἐτησίους λογαριασμοὺς περιέχοντας τὴν λήξιν, τὴν δόσιν, καὶ τὴν ἀποληρηθεῖσαν ποσότητὰ τῆς συνοδίας, διὰ νὰ παρασῆνται εἰς τὸ συμβούλιον.

δ'. Νὰ ἔχῃ ὑπ' ἐξουσίαν τα τὸ μέρος τῆς οἰκονομικῆς κηδεμένης, νὰ φυλάττη τὰς μηχανὰς, τὰ σχέδια, τὰ ἔργα καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν συνοδίαν.

§. 26.

Παρὰ τοῖς ἐπισκεπτοῦσι μέλεσι εὐρίσκονται Καγκελλαριοὶ ὑπηρεταί.

Τὰ ἐν τῇ Καγκελλαρίᾳ ὑπηρετοῦντα ὑποκείμενα ὑπάρχουσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τῶν ἐπισκεπτοῦντων μελῶν, ἐξ ὧν διορίζονται εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῆς συνοδίας.

§. 27.

Περὶ τῶν ἐπισκεπτοῦντων μελῶν καὶ παραιτουμένων ἐκ τούτου τοῦ ἐπαγγέλματος.

Τὰ ἐπισκεπτοῦντα μέλη, παραιτούμενα ἐκούσιως ἀπὸ τῶν χρέεστων, λαμβάνουσιν ἐγγράφους μαρτυρίας ὑπογεγραμμένας παρὰ τῶν ἐνεργούντων μελῶν τῆς συνοδίας, καὶ μετροῦνται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀλληλογραφούντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς'.

Περὶ τῶν ἀλληλογραφούντων.

§. 28.

Περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐπικυρώσεως τῶν ἀλληλογραφούντων.

Οἱ ἀλληλογράφοντες τῆς συνοδίας τῶν πεπαιδευμένων τῆς Αὐ. φιλ. ἐταιρίας, ὡς μέλη ταύτης, ἐκλεγόμενοι ἀπὸ ὑποκείμενα ἔχοντα τὰ ἀπαιτούμενα προτερήματα, ὡς εἰς τὸν §. 7, παρῆσιάζονται εἰς ἐπικύρωσιν τοῦ συμβουλίου.

§. 29.

Χρέη τῶν ἀλληλογραφόντων.

Οἱ ἀλληλογράφοντες ἐξέλλουσι τὰ ἴδια αὐτῶν, καὶ ἄλλων μερικῶν ὑποκειμένου σχέδια, συνθέσεις καὶ μεταφράσεις ἀναγομένας εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἐκδόσεων τῆς συνοδίας, ἐπίσης εἰδοποιοῦσι περὶ τῶν ἐκδιδομένων εἰς φῶς βιβλίων, τῶν περιεχόντων ὅποιονδήποτε ὑποκείμενου ἀνήκα εἰς τὰς ἐνασχολήσεις τῆς συνοδίας.

§. 30.

Συνέπεια.

Οἱ ἀλληλογράφοντες εἰδοποιοῦσι τὴν συνοδίαν, ὅπου φιλανθρωπίας συζήματα ὑπάρχουσιν εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας των, καὶ εἰς ποίαν βᾶσιν, ὅποια ἐσυζητήσαν, καὶ πᾶν ὅποια κατὰ τὴν ιδέαν των εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ δύναται νὰ συζητήσῃ.

§. 31.

Βαθμὸς τοῦ ζήλου τῶν ἀλληλογραφόντων μελῶν.

Οἱ ἀλληλογράφοντες, ἐκπληροῦντες τὰς παραγγέλους τῆς συνοδίας, προσδιορίζουσιν ἐνταυτῷ τὸν βαθμὸν τοῦ ζήλου αὐτῶν ζήλου, διὰ τῆς ἰδίας διαθέσεως τῆς ἐπιφιλανθρωπικῆς καρδίας καὶ ζήσεως πρὸς τὴν κοινὴν ἀφ᾽ ἑαυτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῶν συνελεύσεων τῆς συνοδίας.

§. 32.

Περὶ τῶν συνελεύσεων ἐν γένει.

Ὅλαι αἱ συνελεύσεις τῆς συνοδίας εἰσὶν ἢ τακτικαὶ ἢ ἐκτακτοί.

§. 33.

Περὶ τῶν συνήθων συνελεύσεων.

Αἱ τακτικαὶ εἰσὶ δις τοῦ μηνός: εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ἂν ἢ πληθὺς τῶν ὑποθέσεων δὲν ἀπαιτῆ ἑξῆς συνελεύσεις.

§. 34.

Ποῖοι συνεδρεύουσιν εἰς αὐτάς.

Εἰς τὰς τακτικὰς συνελεύσεις συνεδρεύουσιν τὰ ἐνεργεῦντα καὶ ἐπισιτοῦντα μέλη.

§. 35.

Οἱ σκοποὶ τῶν τακτικῶν συνελεύσεων.

Ὁ σκοπὸς τῶν τακτικῶν συνελεύσεων εἶναι:

- α'. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐφημερίδος τῆς παρελθούσης συνελεύσεως καὶ ὑπογραφὴ αὐτῆς παρὰ τῶν συνεδρευσάντων μελῶν.
- β'. Ἡ ἀκρόασις τῶν ληθέντων, καὶ ἀποφαλέντων γραμμάτων, καὶ ὅσων ἄλλων διὰ κοινῆς γνώμης ὁ Πρόεδρος ἤθελε προβάλλῃ εἰς ἀνάκρισιν.

§. 36.

Περὶ τῶν ἐκτάκτων συνελεύσεων.

Αἱ ἐκτακτοὶ συνελεύσεις γίνονται διὰ ξεχωριστῆς ἐπιταγῆς τοῦ Προέδρου.

§. 37.

Ποῖοι εἰσὶ παρόντες εἰς αὐτάς.

Εἰς αὐτάς ἐκτὸς τῶν ἐνεργούντων καὶ ἐπισιτοῦντων μελῶν εἰσὶ παρόντες ἐνίοτε καὶ οἱ ἀλληλογράφοντες, ἢ καὶ ὑποκείμενα μερικὰ διὰ προσκλήσεως τῆς συνοδίας.

§. 38.

Σκοπὸς τῶν ἐκτάκτων συνελεύσεων.

Εἰς τὰς ἐκτάκτους συνελεύσεις:

- α'. Ἐκλέγεται ὁ Πρόεδρος, ὁ συμβουλόσπου καὶ πάντα ἐν γένει τὰ νέα μέλη.
- β'. Θεωροῦνται ξεχωριστὰ καὶ ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα ἀνήκοντα εἰς τὴν συνοδίαν.
- γ'. Διερίζονται προβλήματα καὶ ἀνταμοιβὰὶ διὰ τοὺς λύοντας αὐτά.

§. 39.

Αἱ ὑποθέσεις ἀποφασίζονται διὰ τῆς πληθύς τῶν ψήφων.

Ὅλαι αἱ διαταγαὶ τῆς συνοδίας ἐκτελοῦνται διὰ τῆς ὑ-

περαχῆς τῶν ψήφων τῶν παρόντων μελῶν, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὰς συνελεύσεις ὑπὲρ τὸ ἡμισυ μίρος τῶν βιβέντων μελῶν.

§. 40.

Τίνι τρόπῳ φέρεται ὁ Πρόεδρος ἂν ἀκολουθῶσιν διαφωνίαι.

"Αν μετὰ τὴν προσήκουσαν σκέψιν οἱ συνεδρεύοντες δὴ συμφωνήσωσιν εἰς τι τῶν προβλημάτων, τότε ὁ Πρόεδρος ἰρωτᾷ τὸν καθ' ἕνα κατὰ τάξιν, καὶ ζητεῖ ἀποφασιστικὰς ψήφους.

§. 41.

Εἰς περίσασιν ἰσότητος τῶν ψήφων, ὁ Πρόεδρος ἀποφασίζει τὴν ὑπόθεσιν.

Εἰς περίσασιν ἰσότητος τῶν ψήφων ἡ γνώμη τοῦ Προέδρου ἀποφασίζει τὴν ὑπόθεσιν.

§. 42.

Περὶ τῶν μελῶν τῶν διαφωνησάντων εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συνουσίας.

Τὰ ἐνεργοῦντα μέλη, τὰ μὴ συμφανοῦντα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συνουσίας, ἔχουσιν ἄδειαν νὰ ἐκθέσωσι τὴν γνώμην των εἰς τὴν ἐφημερίδα, ἐν ᾗ μέλλει νὰ ὑπογραφῆ.

§. 43.

Περὶ ἀπουσίας τῶν μελῶν.

Τὰ ἀπόντα καὶ ἀπερχόμενα ἐκ τῆς Μητροπόλεως μὴ εἰδοποιῶσι τὸν Πρόεδρον περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἀπουσίας των ἡτις καὶ σημειοῦται εἰς τὴν ἐφημερίδα.

§. 44.

Περὶ ἀναπληρώσεων ἢ ἀλλοιώσεων τῆς διαταγῆς.

"Αν ἡ συνουσία κρίνῃ ἀνευκτον διὰ τὴν κοινὴν ἀρτέλειαν νὰ κάμῃ ὁποιασδήποτε ἀναπληρώσεις ἢ ἀλλοιώσεις εἰς τὴν τὴν διαταγὴν, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὰς κάμῃ καὶ ἢ

τὰς παρασῆσθαι ἔπειτα εἰς ἐπικύρωσιν τοῦ συμβουλίου τῆς Αὐ. φιλ. εταιρίας.

Οἱ ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου ὑπογεγραμμένοι.

Ὁ Πρίγγιψ Ἀλέξανδρος Γολίτζιν.

Μιχαὴλ Ἀρχιεπίσκοπος
Τσερνιγοβίας.

Ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Παῦλος
Κρινίτζκις.

Φιλάρετος Ἀρχιμανδρίτης
Νοβοσπάσκου.

Νικόλαος Ἀχβέρδοφ.
Βασίλειος Ζηνόβιεφ.

Ὁ Πρίγγιψ Πέτρος Μεστζέρεφκις.
Π. Γαλάχοφ.

Ἀλέξανδρος Στούρτζας.

Ὁ Σεκρετᾶριος τοῦ Συμβουλίου τῆς Αὐτοκρατορικοφιλανθρωπικῆς εταιρίας, σύνοδος τοῦ Κολλεγίου, Μ. Πύλετζκις.

ΧΗΜΙΚΗ καὶ ΦΥΣΙΚΗ.

(Ἐκ τοῦ Philosophical Magazine, Σεπτέμ. 1817.)

§. 1.

Λευκοχρύσου (α) φλογιστικὸν μίγμα.

Ὁ κύριος Davy (β), Προφέσωρ τῆς Χημικῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Cork, ἀνεκάλυψεν ἕνα μίγμα τοῦ Λευκοχρύσου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἀκόλουθον ιδιότητα. Ὄταν ἐκθέτωσιν αὐτὸ εἰς τὸν ἀτμὸν πνεύματος οἴνου εἰς τὴν συνῆθην τῆς ἀτμοσφαιρῆς κρᾶσιν, ὁ περιεχόμενος λευκόχρυσος μεταβάλλεται ἀμέσως εἰς τὸ μεταλλικὸν μέρος τοῦ ἡμιμετάλλου (en Règule), καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη γινομένη διὰ χημικῆς ἐνεργείας ἐξάγει θερμότητα, ἥτις ἀρκεῖ νὰ ἐρυθραίνῃ τὸ μέταλλον καὶ νὰ τὸ σαφυλάτῃ εἰς πύρωσιν.

Ὁ κύριος Davy ἐμεταχειρίσθη αὐτὸ τὸ μίγμα ὡς μέσον ἀπλοῦν καὶ εὐκόλου διὰ νὰ προμηθευθῇ πῦρ καὶ φῶς διὰ τὸ πρῶτον, ὑγραίνει μὲ πνεῦμα οἴνου ἢ μὲ Whiskey (καὶ ἀπὸ σίτου), πορώδη ὕλην τινα, ζωτικὴν, φωτικὴν ἢ με-

(α) Platine.

(β) Ὁ κύριος Davy, περὶ οὗ ὁ λόγος, δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν κύριον Humphry Davy, Προφέσωρα εἰς τὴν βρετανικὴν Ἀκαδημίαν καὶ.

ταλλικήν, ὄξεν σπύγγον, βαμβάκι, βινίδια σιδήρου, ἢ μίαντον, κόκκους ἄμμου κτλ. ἔπειτα ῥίπτει εἰς τὴν ὀψίω ὑγρασμένην ὕλην ἐν μερίδιον τοῦ μίγματος, τὸ ὁποῖον εὐθὺς γίνεται ἐρυθρὸν καὶ μένει εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν μέχρις ὅτου ἀφανισθῇ τὸ πνεῦμα τῆς εἴσου, μετὰ τὸ ὅποῖον ἢ ὕλη ἦτο ὑγρασμένη. Ἡ προσβολὴ τοῦ ἀέρος δὲν δύναται νὰ σβύσῃ αὐτὴν τὴν φλόγασιν, ἐκ τοῦ ἐναντίου καθιστᾷ λαμπρότερον τὸ ἐρυθρὸν τοῦ μετάλλου. Ὅσον ἢ ποσότης τοῦ μίγματος εἶναι περισσοτέρα, τόσον μᾶλλον καὶ ἡ ἔντασις τῆς διεμότητος αὐξάνει. Ὁ κύριος Davy ἐκατασκεύασεν ἓνα μηχανικὸν σκεῦασμα διὰ νὰ προμηθευέται τὸ φῶς. Ἡ μηχανὴ αὕτη συνίσταται εἰς μίαν θήκην, ἣτις περιέχει δύο μικρὰ φιάλας καὶ μερικὰ θειοφόξυλα (α), εἰς τὴν ἄκραν τῶν ὀπίσθιων ἐμσκεται ἐν μερίδιον φωσφόρου. Ἡ μία τῶν φιάλων περιέχει τὸ μίγμα, ἢ ἄλλῃ ὀλίγον πνεῦμα εἴσου. Τὰ ἐμψράγματα αὐτῶν εἶναι ἀδιαφόρως ἢ ἀπὸ φελόν, ἢ ἀπὸ ὕελον· τὸ ἐμψραγμα τῆς φιάλης, ἣτις περιέχει τὸ πνεῦμα τῆς εἴσου, εἶναι κρημιμένον· εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βάζου ὀλίγον σπύγγον, ὡσεὶ ἔταν ἢ φιάλη εἶναι ἐμψραγμένη, ὃ σπύγγος ὑγράζεται ἀπὸ τοῦ ἀτμῆν τοῦ πνεύματος. Ὅταν τις θέλῃ φῶς, ἐκφράττει τὴν φιάλην, ἣτις περιέχει τὸ πνεῦμα τῆς εἴσου, καὶ ῥίπτει εἰς τὴν σπύγγον ἐν μερίδιον τοῦ μίγματος (ὡς ἢ κεραλὴ μίαις κερφίτζας)· τὸ μίγμα ἀμέσως γίνεται ἐρυθρὸν, ἀνάπτει τὸ θειοφόξυλον μετὰ τὸ ὅπεῖον τὸ ἐγγίζουσιν.

Ὁ κύριος Davy δὲν ἐκοινωποίησεν ἀκόμη τὴν σύσκευα αὐτοῦ τοῦ μίγματος, διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ προσκρίψωμεν τὰς προσαρμαγὰς αὐτοῦ. Τὸ μίγμα αὐτὸ εἶναι διόλου νέον εἰς τὴν ἰσορίαν τῆς Χημείας, καὶ θέλει γενῆ αἰτία περιήγων ἀποτελεσμάτων, ἴσως δὲ καὶ ἐπωφελῶν ἀνακαλύψεων.

§. 2.

Θαλάσσιον ὕδωρ κατασταθὲν πόσιμον (β).

Ὁ κύριος Clement, Χημικός, ἐκατασκεύασε διὰ τὸν κ

(α) Ἡ λέξις θειοφόξυλον μετὰ φανερὰ ὀρθότερα κεφαλὰ τὸ θειοφοξυλόν· ἔπειδὴ τὸ λεγόμενον καινὸς διαφοκέρν συνίσταται εἰς τὴν Ευρώπῃ εἰς ὅλην διαδί, τὸ ὅποῖον κόπτουσιν εἰς μικρὰ ξυλάκια καὶ βουτοῦν τῆς ἰσχυρᾶ αὐτῶν εἰς θεῖον ἀναλυμένον. Αὐτὸς ὁ τρόπος μετὰ φανερὰ ἠφελιμώτερος καὶ διὰ τὴν ὑγείαν καὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν κατ' ἐκείνον, τὸν ὅποιον μετὰ χραιοῦνται εἰς τὰ μέρη μας, ὅς τις ὄχι μόνον ἀπαιτεῖ πολὺ θεῖον, ἀλλὰ ὅτι τὸ ἀνάπτει τὸ θειοφοκέρν ἀναπνέει καὶ πολὺ ὀξειδιὸν θειικόν, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπιβλαβές. (β) *Ibid.* Gasette de Santé 1817.

ριον Freycinet ναύαρχον τοῦ ζόλου, ὅς τις ἔπλευσε διὰ τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἐν μηχανικὸν σκεῦασμα, διὰ μέσου τοῦ ὁποῖο μεταβάλλασιν, διὰ τῆς ἀποσάξεως (α), τὸ θαλάσσιον ὕδωρ εἰς ὕδωρ πόσιμον, καίοντες μίαν λίτραν Λιθανθράκου (β) διὰ ἐξ λίτρας ὕδατος ποσίμου· ἓνας ἄμβιξ μόνον ἀποσαλάττει τὴν ἡμέραν 500 λίτρας ὕδατος, καὶ ἡ ἀποσαλάξις δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰς κακοκαιρίας. Ὅθεν δύναται εἰς τὸ φορτίον τῶν πλοίων, νὰ βάλλωσιν ἀντὶς ἐξ βαρέλια ὕδατος, ἐν μόνον Λιθανθράκου, καὶ οὕτως διαφυλάττουσι δι' ἄλλο φορτίον τὰ πέντε ἕκτα τοῦ τόπου· ἐκτὸς τούτου εἰς καιρὸν χρείας δύναται νὰ προμηθευθῶσιν ὕδωρ.

Ἐγεύθην τὸ ὕδωρ ἀποσαλαγμένον ἀπὸ θαλάσσιον· διαφυλάττει μίαν γεῦσιν ὀλίγον ἐμπυρευματικὴν (Empyreumatique), γεῦσιν τὴν ὁποίαν καὶ τὸ καθαρότερον ὕδωρ ἀποκτᾷ εἰς ἓνα ἄμβικα· τὰ ἀντενεργοῦντα ὄξέα δὲν δεικνύουσιν κἄμ μίαν ξένην ὕλην εἰς αὐτὸ τὸ ὕδωρ, καὶ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐπὶ καλῆτερον εἰς τὰ πλοία μετὰ 15 ἡμερῶν πλοῦν.

§. 3.

Πάγος ἐν τῷ κενῷ διὰ μέσου πετρωδῶν ὑλῶν τεθραυσμένων.

Ἔγνωσεν εἶναι ὅτι ὁ κύριος Leslie ἀνεκάλυψε τὸ μέσον διὰ νὰ μεταβάλλῃ ἀμέσως τὸ ὕδωρ εἰς πάγον, θέτων αὐτὸ ὑπὸ τὸν κῶδωνα τῆς πνευματικῆς ἀντλίας ὁμοῦ μ' ἐν ἄλλο ἀγγεῖον περιέχον θειικὸν ὄξυ (acide sulfurique) διὰ νὰ ἀπορροφήσῃ τὸν ὕδατῶδη ἀτμὸν, ὅς τις γεννᾶται ἐνῶ ἐξαντλοῦσι τὸν ἀέρα.

Ὁ σαρφὸς οὗτος ἀνὴρ εἰς αὐτὴν τοῦ τὴν ἀνακάλυψιν ἐπρόσθεσεν ἄλλην νέαν, ἣτις αὐξάνει τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης.

Ὅταν ἐκαμνε τὰ πρῶτα πειράματα ὑποπτεῦθη, ὅτι ὕλαι τινὲς πετρώδεις, τὰς ὁποίας διαλύει ἢ προσβολὴ τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶχαν τὴν ἰδιότητα, ὅταν ἦσαν εἰς κόνιν ν' ἀπορροφῶσιν τὴν ὑγρασίαν, εἰς βαθμὸν πολλὰ ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τὸ θειικὸν ὄξυ· ἀπέδειξεν ἤδη μετὰ νέα πειράματα αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν.

Κοπανίσας κλάσματα τοῦ trapp porphyrique κατασταθέντος εὐθραΐσου ἐκ τῆς αὐτομάτου διαλύσεώς του, ἐξήρανε τὴν κόνιν εἰς τὸν φούρνον· ἔπειτα δὲ ἐμεταχειρίσθη αὐτὴν ἀντὶ θειικοῦ ὄξέος διὰ νὰ μεταβάλλῃ εἰς τὸ κενὸν, τὸ ὕδωρ εἰς

(α) Διαπυρευματισμός, distillation. (β) Charbon de terre.

πάγον· πρὸς τοῦτο δὲ ἔβαλεν εἰς τὴν πνευματικὴν ἀντλία, εἰς ἓνα ὑποκρατήρα 7 δακτύλων διαμέτρου ἀπὸ τὴν ἄνω κί-
 νιν, ἡμισυ δὲ δακτύλου ὑπεράνω αὐτοῦ ἐν μικρῶν γήϊνῶν
 ἀγγείων 3 δακτύλων διαμέτρου γέμεον ὕδατος, καὶ ἐκάλυ-
 ψε τὸ ὅλον μ' ἓνα μικρὸν κώδωνα· ἐξαντλήσας τὸν αἴμα
 ἕως ὅτου ὁ ὑδράργυρος δὲν ὑψουτο παρὰ 78 δακτύλου ὑπὲρ
 τοῦ δοχείου, τὸ ὕδωρ ἐμεταβάλλη εἰς ὀλίγας σφίγγας εἰς πάγον.

Φαίνεται ὅτι αὕτη ἡ κόνις ἀπορροφᾷ τὸ σ τῶ βα-
 ρουστῆς, χωρὶς νὰ χάνη αἰσθητῶς τὴν ἰδιότητά της· ἡ
 ἀπορρόφησις δύναται νὰ φθάσῃ ἕως 78. Ἐπειτα ὅτι αὕτη ἡ
 ὕλη δύναται νὰ μεταβάλλῃ εἰς πάγον ὕδωρ ἰσοβαρὲς μὲ τὸ
 ὄγδον μέρους της.

Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ἡ ξήρανσις τοῦ ἀπορροφουμένου σώ-
 ματος, γινομένη εἰς τὸν ἥλιον, εἶναι δυνατόν νὰ κάμη τις πᾶσα
 ἔ, εἰς τὰς τροπικὰς, καὶ εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, μὲ
 περισσοτέρην εὐκολίαν παρὰ ἐάν ἐμεταχειρίζετο τὸ Σεικὸν ὄξι-
 ον.

§. 4.

Βαρόμετρον Θερμομετρικόν.

Εἰς τὰς 6 Μαρτίου 1817, ὁ κύριος H. Wollaston ἀπέ-
 γνωσεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἀγγλίας ἡ
 ὑπόμνημα, εἰς ὃ περιγράφει τὸ βαρόμετρον, τὸ ὅπερ ἀνε-
 λυψε διὰ νὰ προσδιορίσῃ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων. Ἀποδεδεγμένη
 εἶναι ὅτι ἡ κρᾶσις, εἰς ἣν τὸ ὕδωρ βράζει, ἐλαττοῦται εἰς ἡ
 ὑψηλότερα μέρη κάμνει τις τὸ πείραμα. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη
 ἐπεβάλλη πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν Fahrenheit, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τοῦ
 Cavendish, ὡς μέσον διὰ νὰ εὑρητίς τὸ ὕψος ὑπεράνω τῆς
 θαλάσσης τόπουτινος, ἀπὸ τοῦ συνηθούς βαρομέτρου· ἡ
 θερμόμετρον τοῦ κυρίου Wollaston εἶναι ἐπίσης εὐαἰσθητὸν
 εἰς τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐκ τοῦ ὁποίου προσδιορίζεται
 τὸ ὕψος, μὲ τὸ σύνηδες βαρόμετρον. Κάθε βαθμὸς τοῦ Fa-
 renheit κατέχει τόπου δακτύλου Ἀγγλικῶ, ὅθεν ἓνας βαθ-
 μὸς τοῦ Ρεωμετρικοῦ βαρομέτρου κατέχει τέπεν σχεδὸν ἡ
 καὶ 1/2 ὑποχιλιμέτρων. (σα. Γαλλικ.) (millimètre). Τὸ θερ-
 μόμετρον μὲ τὴν λύχνον καὶ τὸ ἀγγεῖον εἰς ὃ βράζει τὸ ὕ-
 δωρ ὁμοῦ μὲ τὴν περιέχουσαν αὐτὰ θήκην ζυγίζετον μίαν λί-
 τραν καὶ τέταρτον. Ὁθεν εἶναι πλέον εὐκρίμειον καὶ εὐμπε-
 χερίτερον παρὰ τὸ σύνηδες τῶν ὀρέων βαρόμετρον.

Ἐν Παρισίοις τῆς 9. Ἰανουαρίου 1818.

Γιώσηπος Μ. Δούκας

Οἱ Κύριοι ἐκδόται τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ ἐζήτησαν σικρε-
 τέρην φανέρωσιν περὶ τῆς ἐν τῇ κωμοπόλει Βοσίτζη θαλασ-
 σίας ἀναβράσεως· ἰδοὺ ἡ ἀπ' ἐκεῖ ἐδῶ ἐν Κωνσταντινουπόλει
 γραφθεῖσα ὀλικὴ εἰδησις.

Εἰς τὰς 1/2 τοῦ Αὐγούστου τοῦ διατρέχοντος ἔτους 1817.
 εἰς τὰς 9. ἄρας ἤγουν εἰς τὰς 15: Ἰταλ., ἡμέραν Σάββατον,
 ἄρχισε σεισμός ἔ, κατ' ἀναλογίαν αὐξήθη μὲ μέγαλον κλό-
 νον, ὅπου σχεδὸν ἐκρημνίσθησαν τὰ δύο τρίτα τῶν ὄσπι-
 τίων τῆς εἰρημένης κωμοπόλεως· ἐκρημνίσθησαν δύο Ἐκκλη-
 σίαι τῶν ἐκεῖ κατοικοῦντων Γραικῶν, καὶ ἐν τζαμί τῶν Τούρ-
 κων, καὶ ἐσκοτώθησαν ἑκατὸν δέκα ἄνθρωποι· εἰς αὐτὸν τὸν
 κλονον, ἀνέβρασεν ἡ θαλάσσα καὶ ὀγκωθεῖσα εὐγῆκεν ἔξω
 εἰς τὴν ξηρὰν ἕως πενήκοντα πήχεις μακρὸς· ἐπῆρε μερικὰ
 μαγαζία· ἐπνίγησαν δεκαοκτὼ ἄνθρωποι· ἔπεσαν δύο κα-
 ράδια ἔξω καὶ ἐσυτρίφθησαν καὶ μερικὰ μικρὰ καΐκια· τὸ
 νερὸν ἦτον βρασὸν καὶ ἕσα δένδρα καὶ χόρτα ἐσκέπασε τὰ
 ἐξήρανε· τὸ ὕψωμα τοῦ ἦτον ἕως εἴκοσι πήχεις καὶ ἐν ἀκα-
 ρεῖ ἀπεσύρθη πάλιν εἰς τὴν πρῶτην του θέσιν. Ἐχομεν ἀπὸ
 τοῦς ἐκεῖ κατοικοῦς βεβαιότητος, ὅτι εἰς τὰ 1742. Φεβρουα-
 ρίου 1/2 εἶχεν ἀκολουθήσει μικρότερος σεισμός μὲ μεγαλήτε-
 ρον ἀναβρασμὸν τῆς θαλάσσης, ὅπου ὕψωθη τότε σχεδὸν
 ἕως ἑκατὸν πενήκοντα πήχεις, ἐπειδὴ ὅμως ἡ εἰρημένη κω-
 μόπολις Βοσίτζα εὐρίσκεται κτισμένη εἰς ὕψωμα μακρὰν
 τῆς θαλάσσης δὲν ὑπέφερεν οὔτε τότε οὔτε τῶρα μεγάλην
 ζημίαν ἐκ τῶν θαλασσίων ὑδάτων· ἡ ἐπισυμβάσα αὐτῆς ἐν
 τῇ παρουσίᾳ ἐποχῇ ζημία εἶναι μᾶλλον ἐκ τοῦ σεισμοῦ. Διη-
 γεῖται ὁ Μελέτιος εἰς τὴν Γεωγραφίαν του, ὅτι ἠκολούθησεν
 εἰς αὐτὴν τὸ αὐτὸ ἔ, εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων.
 Φαίνεται ὅτι εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ὑπευρίσκονται κρατῆ-
 ρες· ἴσως διὰ τοῦτο καὶ ὅλαι αἱ ἀκροθαλάσσιοι πόλεις εὐρί-
 σκονται κτισμέναι εἰς ὕψωματα ἀπέχοντα μακρὰν τῆς θα-
 λάσσης.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, 1817, Δεκεμβρίου 27 καὶ
 Ἰανουαρίου 3.

Ἄρ. 5.

*)

Μ Τ Θ Ο Ι.

Ὁ τόπος τῶν χωλῶν.

(μετὰ φρασίς.)

Κιῶσαι λόγος παλαιός, πῶς ἦτον κατοικία,
 χωλῶν ἀνθρώπων καὶ τραυλῶν μεγάλη ἐπαρχία,
 Δὲν εὕρισκας ἐκεῖτινα, ἤστις, ὅταν βαδίζῃ,
 νὰ μὴ χωλαίνῃ, καὶ λαλῶν νὰ μὴ παρατραυλιζῇ.
 Εὐγενικά νομίζοντο ἀμφοτέρω τὰ πάδη,
 κί ἂν ἔλειπαν ἀπότινα, ἔπρεπε νὰ τὰ μάθῃ.
 Ξένος ἐμβαίνων τις ἐκεῖ, μένει εἰς ἀπορίαν,
 ἔλου τοῦ γένους θεωρῶν τὴν γενικὴν μαρίαν.
 Ἐδῶ, εἶπεν, ὅλοι αὐτοὶ πρέπει νὰ μὲ θαυμάζουν,
 ἴσοποδα βαδίζοντα, μᾶλλον νὰ μὲ δοξάζουν.
 Περιπατοῦντα τὸ λοιπὸν αὐτοὶ αὐτὸν ἠρώσιν,
 καὶ ὡς χωλὸς τοῖς φαίνεται, ἀρχισαν ὕ ἀπορώσιν.
 Ὁ εἰς τῷ ἄλλῳ ἔλεγε, βλέπετε πῶς χωλαίνει
 ὁ ξένος οὗτος ὁ χωλὸς, καὶ ἴσια δὲν βαίνει
 καθὼς βαδίζομεν ἡμεῖς; Ὁ ξένος μ' ἀπορίαν
 ἀκούει καὶ δὲν δέχεται τέτοιαν κατηγορίαν,
 καὶ λέγει, Σεῖς χωλαίνετε καὶ σραβοπερπατεῖτε,
 λαλοῦντες δὲ τραυλιζετε, καὶ δὲν τὸ ἐννοεῖτε;
 Ἐσεῖς πρέπει ν' ἀλλάξετε τὸ περιπάτημά σας,
 ἴσιον νὰ τὸ κάμνιτε, ὀρθὸν τὸ λάλημά σας.
 Ἄλλ' ὅταν ἤκουσαν αὐτοὶ ταύτην τὴν ὁμιλίαν,
 τὴν οὖσαν χωρὶς τραυλισμα καὶ μὲ ἐλευθερίαν,
 προσχέξισαν τὸν γέλωτα ὅλοι αὐτὸν ἐμπαίζουσι,
 ὅλοι τὸν θαυμάζουσιν, ὅλοι τὸν περιπαίζουσι.
 Ἐπιμύθιον.

Ἄν μικρόθεν οὖν βιώσῃ τὸ ἐλάττωμα τινὸς,
 φύσις γίνεταί ἢ ἕξις, εἶπ' ὁ μῦθος ἱκανῶς.
 Ἄν ὁ φρόνιμος πολυμήσῃ λέγων τὸν μαρὸν, μαρὸν,
 βέβαια δέλει ἀκούσει μέγαν ὕβρεων σωρὸν.
 Μόνον ἐπειδὴ ἐκεῖνος μὲ φρονήματα καλά,
 ἐκ τοῦ διαμέτρου εἶναι ἀντικείμενος πολλὰ.

Ὁ ἐκ τῶν προπόδων τοῦ Κέντρου
 Ἀποπετιανός.

Πυριλαμπὶς καὶ Βάτραχος.

τὴν νύκτα εἰς τὴν ἀνοιξίαν ἐπάνω εἰς τὰ χάρτα
 Μία καλὴ Πυριλαμπὶς ἔλαμπεν ὡς περ ἄστρον.
 Βάτραχος δέ τις φθονερὸς καὶ κάκιστος διόλου,
 Ζῶν ἐπὶ λίμνης βρωμερᾶς ἐν μέσῳ τοῦ βορβόρου,
 τὴν βλέπει καταλάρπουσαν, καὶ τρέχει, πλησιάζει
 πρὸς τὸ λαμπρὸν ζωῦφιον ἐκεῖνο τὸ ἀήθων.
 Καὶ παρευθὸς τὸ φάρμακον ὡς ἔρις τὸ ἐκχέει
 ἐπὶ τὴν σάρκα τῆς αὐτῆς τιμίας λαμπυρίδος.
 Τὸ δὲ καλὸν ζωῦφιον εὐθὺς ἀνατενάζει,
 καὶ λέγει πρὸς τὸν βάτραχον μετὰ μεγάλης λύπης.
 ὦ Βάτραχε σκληρότατε, ἀγγεῖτον τῆς κακίας!
 τί σ' ἔκαμα καὶ ἔτρεξας ἐδῶ νὰ μὲ φωνεύ-
 σης;

Ὁ Βάτραχος δ' ἀποκριθεὶς μετὰ ὑπεροφίας,
 λέγει πρὸς τὸ ζωῦφιον ταῦτα μετ' ἀναιδεύας.
 Βλέπ' ὅτι λάμπεις, φίλη μου, καὶ τοῦτο
 δὲν μ' ἀρέσκει.

Ἐν Λουδίνῳ, τῇ πρώτῃ τοῦ Ἰανουαρίου 1818.

Ἑλληνόφρων Σαλαμίνιος.

Φίλατέ μοι Ἰακωβάκη,
 τοῦτο τὸ παραμυθίακι
 σὲ προσφέρω ἐκ ψυχῆς.
 Ἄν ὀλίγον σὲ ἀρέσῃ,
 ὁ καθεὶς θὰ τὸ παινέσει,
 κ' εἶμαι τότε εὐτυχής.

Μετασχηματισμὸς τοῦ ἐλευθέρως ὑπὸ Ἑλληνόφρονος Σα-
 λαμίνιου παραφρασθέντος μύθου

Ἀλώπηξ καὶ Ἀηδόνη
 εἰς ὀμιοκαλῆκτος εἰχούς, παράτινος κατοίκου τῆς Σικύρης.
 εἰς κλωναράκια δροσερὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ πετοῦσεν
 Ἀηδόνηκι μὲ χαρὰν, καὶ ἠλυκοκελαδοῦσεν.
 Ἀλώπηξ δὲ τὸ ἤκουσε, κ' ἤθελε μὲ πανουργίαν,
 καὶ λέγει, Πόσον ἀγαπῶ αὐτὴν τὴν μελωδίαν!
 ὦ! ἁρμονία μουσικὴ, ὦ! πόσον μὲ ἠδύνει,
 οὐδὲ νὰ ἀπομακρυνθῶ δύναμιν δὲν μ' ἀφίνει!

Παρακαλώσε τὸ λοιπὸν, ἀηδὸν μου νὰ ζήσης,
καταίθα χαμηλότερα, νὰ γλυκοκελαδήσης.
Νὰ κάμω τὴν προσήκουσαν πρὸς σὲ εὐχαρισίαν,
νὰ σὲ φιλήσω μὲ πιστὴν καὶ ἄδολον φιλίαν“.
Πείθεται τὸ ταλαίπωρον, χωρὶς νὰ ὑποπτεύσῃ,
κ' ἐκείνη τὸ κατέσχισεν εὐθύς ὡς ἐκατέβη,
Λέγουσα „Περισσότερον εἶν' εἰς ἐμὲ γλυκεῖται
αἱ σύμφεσσο, ἀνόητον, παρὰ αἱ μελωδίαί“.

Κύριοι Ἐκδόται τοῦ Λ. Ἑρμοῦ!

Εἷς φιλόανθρωπος Γερμανὸς, ὁ Κύριος Ῥωμαντζένης,
παροικῶν ἐταῦθα πρὸ μερικῶν χρόνων, καὶ τὸ τῆς Ἰατρικῆς
ἐπαγγελλόμενος ἔργον, θεωρίατε καὶ πράξει πολλῇ εἰς τὸ
το ἐξασκήσας ἑαυτὸν, ἐπιβάλλει ἰκανῶς εἰς τὰ ἐπιχειρήμα-
τάτου, καὶ πάντοτε φαίνεται δεξιὸς καὶ ἐπήβολος εἰς τὰς
προσρέχοντας πρὸς αὐτὸν ἀσθενεῖς. Μεταξὺ οὖν τῆς καλῆς
αὐτοῦ προόδου διεκήρυξε κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς ἐπίκαι-
πασῶν τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν, ὅτι ὅλοι οἱ ξένοι, πτωχοὶ
καὶ ἀπερίσκεπτοι ἀσθενοῦντες νὰ προσρέχωσιν εἰς αὐτὸν ἐ-
λευθέρως καὶ ζητοῦντες νὰ λαμβάνωσι τὴν θεραπείαν αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μόνον καθυπεσχέθη νὰ ἐπισκέπτηται αὐτοὺς
ἅπαντας ἄμισθι, ἀλλὰ καὶ προσρέξας πρὸς τὸν πανιερόπα-
τον ἅγιον Μολδαυίας, καὶ καθομολογήσας τὴν πρὸς τὴν ἁ-
φοήθητον ἀνθρωπότητα κλίσιν του, εὗρεν εἰς τοῦτο ζήλω-
τὴν καὶ τὴν θειοτάτην πατρικὴν τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἁ-
γαθότητα, διὸ καὶ ἀμέσως ἀπεφάσισεν, ὅτι ἡ τιμὴ τῶν εἰς
τοῦτο τὸ θείαρον ἔργον συμβαλλόντων ἰατρικῶν νὰ δίδηται
παρὰ τῆς πανιερότητός του.

ἀπὸ Ἰασίου, 1817. Δεκεμβρίου 23.

Μ. Βερνάρδος Κρής.

ἘΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΕΪΔΗΣΕΙΣ.

Ὅτι οἱ νόμοι καὶ αἱ συνθῆκαι τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἔχουσι τὴν βάσιν των εἰς τὰς φυσικὰς ἀνακαλύψεις. Ὅτι ἡ τελειοποιήσις τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀκολουθεῖ τὴν πρόοδον τῶν φυσικῶν ἀνακαλύψεων.

Αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον εἶχε τὸ πρῶτον μάθημα τοῦ Κυρίου Cuvier εἰς τὸ ὁποῖον ἀρχισε εἰσαγεῖν κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς τὴν βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, Περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Ἄν καὶ εἶναι πρᾶγμα δύσκολον νὰ δάσῃ τις τὴν ἀνάληψιν ἐκφωνηθέντος ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὸ εἰρηδικὸν λόγον, θέλω πασχίσειν ἑμὸς νὰ ἐκθέσω τὰς κυριώτερας ἰδέας, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος Cuvier ἀνέπτυξε μὲ μεγάλην ἀκρίθειαν. Αἱ ἰδέαι αὗται εἶναι τοσοῦτον ὑψηλαί, ὡς καὶ σεσημασμέναι ἀπὸ τὸ θελήγειρον τῆς μαγευτικῆς εὐγλωττίας, ἧτις εἶναι φυσικὴ εἰς τὸν κύριον Cuvier, δύνανται πάλιν νὰ εὐμερῆσῳσιν.

Ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀρχὴν του ἦτο ἀναμφιδόλως τὸ δυσχερέστερον τῶν πλασμάτων. Ὅλαι αἱ φυσικαὶ δυνάμεις ἦσαν κατ' αὐτοῦ· γυμνὸς ὢν ἐπασχεν ἀπ' ὅλας τὰς ἀτμοσφαιρικὰς ἀκρασίας· ἐτρέφετο ἀπὸ ρίζας καὶ ἀπ' ἄλλα ζῶα, τὰ ὅποια ἐπρόφθανεν εἰς τὸ τρέξιμον· ἀλλὰ διὰ τῆς παρατηρήσεως τῆς φυσικῆς καὶ διὰ τῆς εὐτυχοῦς μεταχειρίσεως τῶν ἰδίων του δυνάμεων ἐφθασεν εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται βαθμῶν.

Ἡ πρῶτη ἀνακάλυψις, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἔκαμεν, εἶναι ἀναμφιδόλως ἡ τοῦ Πυρός· ἴσως ἀδηγήθη εἰς αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν ἀπὸ τὴν παρατήρησιν τοῦ κεραυνοῦ. Ἄν καὶ ἡ φύσις τοῦ πυρός ἦτο εἰς αὐτὸν ἄγνωστος, αὐτὸς ὁμοίως ἔκα-

μεν ευτυχεις προσαρμογας και νεας αλλας ανακαλύψεις· εμεταχειρίσθη το πυρ δια να διαφυλαχθή από το ψυχος· και παρατηρήσας με τον καιρον ότι αυτό είχε και την ιδιότητα να μαλακύνη τα σώματα, το εμεταχειρίσθη προς παρασκευην της τροφής του.

Η δευτέρα ανακάλυψις είναι η οίκοδομή των κλύβων· παρατηρήσας ότι η κινήσις του αέρος επροξένει κρύος, ήβηλισε να εμποδίση αυτήν την κινήσιν κατασκευάζων διαφράγματα και ακολουθως οίκοδομών καλύβας. Απ' αυτών τας δύο πρώτας ανακαλύψεις πηγάζει η Αρχιτεκτονική, ίσως δε και η τέχνη του ενδύεσθαι. Η απόκτησις του πυρός επρομήθευσεν εις αυτόν τα μέσα δια να κάμη άλλας επωφελείς ανακαλύψεις, από τας οποίας έλαβον αρχήν αι εις την Μεταλλουργικήν και Χημείαν αναφερόμεναι τέχναι. Η παρατήρησις σωμάτων τινων ελαφρών πλεόντων εις την επιφάνειαν του ύδατος εγέννησε την Υδραυλικήν και την Ναυτικήν. Αι ανακαλύψεις αυται και άλλαι τινές ως η του αλατος κτλ, συσζένουσι τον πρώτον βαθμόν των ανακαλύψεων και της πολιτικής κοινωνίας.

Ο άνθρωπος παρατηρήσας ότι, εάν υπερασπίζετο ζώα τινα ήμερα, τα όποια εζων εις αγέλας, και από τα όποια ωφελείτο, ταυτα επολλαπλασιάζοντο με περισσοτέραν ευκολίαν, υπέταξεν αυτά, και έδωσεν ούτως αρχήν εις την Ποιμενικήν· το όποιον είναι βαθμός δεύτερος των ανακαλύψεων και της τελειοποιήσεως της πολιτικής κοινωνίας.

Ο άνθρωπος επρεπε να φροντίση δια την τροφήν των όποιων υπέταξε ζώων· παρατηρήσας δε ότι εάν υπερασπίζετο τα βότανα, ταυτα επολλαπλασιάζοντο με περισσοτέραν ευκολίαν, εφρόντισε την καλλιέργειαν αυτών· και κατ' αυτόν τον τρόπον εγεννήθη η Γεωργική, βαθμός τρίτος των ανακαλύψεων και της τελειοποιήσεως της πολιτικής κοινωνίας.

Δια να καλλιεργή με περισσότερον όφελος τα βότανα, δια να διαφυλάττη και πολλαπλασιάζη αυτα πρεπόντως, χρεία ήτο να παρατηρήση τους καιρους του χρόνου και την διαδοχήν αυτών· προς τούτο δε επρεπε να παρατηρήση την κίνη-

σιν των αεράων, εξ ου πηγάζει η Αστρονομική, και ήτις άρα άνήκει εις αυτας τας δύο τάξεις της πολιτικής κοινωνίας.

Η διαφορά των προϊόντων παντός κλίματος, η ιδιότης αυτών εναντίον τοιαύτης η τοιαύτης ακρασίας άλλου κλίματος, η ενέργεια αυτών εναντίον φαρμακερών τινων αντικειμένων άλλων κλιμάτων κτλ. έδίασε τους ανθρώπους ν' αλλάζωσιν άμοιβαίως τα προϊόντα των κλιμάτων αυτών, και ούτως έδωσαν αρχήν εις το εμπόριον, βαθμός τέταρτος των ανακαλύψεων και της τελειοποιήσεως της πολιτικής κοινωνίας. Το εμπόριον ενώθει με την Ναυτικήν, και με την Αστρονομίαν δια να γεννήση την Γεωγραφίαν.

Αι πρώται αυται ανακαλύψεις ετελειοποιούντο απ' άλλας νεωτέρας· ούτως η ανακάλυψις του μαγνήτου ετελειοποιήσε την Ναυτικήν, η πυρίτις κόνις υπερασπίζεται τας επισημας· επειδή εις τα φωτισμένα έθνη θέλει ήσθαι πάντοτε η ισχύς· δια να δυνηθή βάρβαρον έθνος να υποτάξη άλλο φωτισμένον πρέπει πρώτον να αφανίση όλας τας γνώσεις και έφευρέσεις αυτού· πράγμα διόλου αδύνατον.

Εις την πρώτην κατάστασιν της πολιτικής κοινωνίας οι άνθρωποι δεν εγνώριζαν άλλοτι παρά την ισχύν· η ιδέα του κτήματος ήτο εις αυτούς άγνωστος, η επεριορίζετο εις μόνα τα όπλα των· άλλ' η ανακάλυψις της ποιμενικής τέχνης εγέννησεν η εκτύλισεν την ιδεαν του κτήματος· επειδή εκείνος, όστις είχε ποιμένα, ήτο κύριος κτήματος κινητου μεν, άλλ' εκτεταμένου· όθεν όταν ανεκάλυφαν την ποιμενικήν τέχνην τότε ερεύθρον και την λέξιν κτήμα· τότε αρχισε και η διαφορά εις την κατάστασιν των ανθρώπων· διότι όπου ήσαν τα κτήματα, εκεί ετρεχαν και τα πλούτη. Τα κτήματα ταυτα οντα κινητά εδύναντο ν' αρπασθώσιν απ' άλλους· όθεν οι ποιμένες εσυμφώνησαν να μην ενοχλή ό εις το κτήμα του άλλου, αλλά και να συμβουθώνται εναντίον εκείνου, όστις ήθελε παραβή την συνθήκην· το ελεύθερον άρα δικαίωμα του ανθρώπου εγεννήθη από την ανάγκην, εις ην οι άνθρωποι ήσαν υποκείμενοι να σέβωνται τα κτήματα των άλλων προς διαφύλαξιν των ιδίων· ούτως η ανακάλυψις μερικων ζώων άνακων και ενυποτάκτων εγέννησε τους πρώτους νόμους της πολιτικής κοινωνίας. Όλοι οι άνθρωποι μη όντες

κύριοι κτημάτων, εκείνοι, οίτινες είχαν, υπηρέτουτο από τους μη έχοντας· ο Άγριος μη έχων κτήματα και ακολουθούς άνάγκη από τους άλλους ανθρώπους θανάτωνε, πολλάκις δι και κατέτρωγε τους έχθρούς του, όταν έπιπτον εις τας χείρας του· άλλ' ο ποιμην, χρείαν έχων από τους άλλους ανθρώπους, έφύλαττε την ζωην των έχθράντου, με συνήθειαν να τον δουλεύωσι καλλιεργούντες τα κτήματά του· ιδού ή άρχή της δουλείας· ή ανακάλυψις μερικων ζωων έπροξένησεν αυτην την αλλαγήν εις την κατάστασι του ανθρώπου.

Ολίγον κατ' ολίγον ή ιδέα του κτήματος εκτίμητο όχι μόνον εις ύποκείμενα κινήτα, αλλά και εις άκίνητα· οί ποιμένες δια να καλλιεργώσι με περισσοτέραν άφελαν την τροφήν των ποιμνίων των, έπρόσθεσαν εις τα κτήματα την όποιαν έκαλλιεργουν γην, και κατ' αυτον τον τρόπον αύξησαν και τα πλούτη των· αίτια νέας μεταβολής εις την κατάστασι των ανθρώπων· επειδή οί πλούσιοι έμίσθωσαν τους μη πλουσίους δια να καλλιεργώσι τα κτήματά των· ή από τό ένα μέρος ή διαφορά αυτη της καταστάσεως, από το άλλο τό εμπόριον, αύξησαν επί μάλλον και μάλλον η πλούτη, και έδωσαν άρχην εις την παραστατικήν άξίαν ή νόμισμα. Έκ τουτου άκολουθήσαν όλαί αι μεταβολές της καταστάσεως, αίτινες έφεραν την πολιτικήν κοινωνίαν ή την έντέλειάν της. Βλέπομεν λοιπόν ότι δια της παρατηρήσεως των φυσικών δυνάμεων, ο άνθρωπος έρευνεν τά μετ' ήνα μεταχειρίζεται αυτάς προς όφελός του και να τελειοποιήσ η την κατάστασίν του.

Ενώ ο αριθμός των παρατηρήσεων και των γνώσεων αύξανεν, οί άνθρωποι εξέταζαν την αίτιαν αυτών των φυσικών φαινομένων· αλλά μη δυνάμενοι να τά εξηγήσωσι, απέδιδον αυτά εις δυνάμιν τινα Θεϊκήν. Πάν φαινόμενον εις τον Θεού του, και κατ' αυτον τον τρόπον έγεννήθη ή Θεοσκεία και ή Πολυθεΐα (α). Οί ιερείς έστάθισαν οί πρώτοι

(α) Είς τινά άγρας της Αμερικης εθνη εύρον την αυτην Θεοσκείαν ως εις τους παλαιούς, την πολυθεϊαν δηλαδή· όμοιάζει και κατά πολλο με την Θεοσκείαν των Έλλήνων, εις πολλά πράγματα έχουσι την αυτην Μυθολογίαν.

τοι, οίτινες ήσαν σπουδαίοι· αλλά δεν έκοινολογούσαν τας γνώσεις των· δια τουτο και αι έπισήμαι δεν έκαμναν κάμμιαν πρόσδον· αι ώφέλιμοι ανακαλύψεις ήσαν γνωσται εις μόνους τους ιερείς· οί άνθρωποι από τυφλήν εύχαρισίαν τους εκτίζαν ναούς. Οί ιερείς βλέποντες έαυτους κυρίους έπισήμης, ήτις ένομιζετο Δεία, και ήτις εκατάστηνεν αυτους σεβασμίους εις τά όμματα των άλλων ανθρώπων, δεν έφανέροναν τό μυσηρίον των παρά εις μόνας τας οικογενείας των ή εις τινας κατηχημένους, καταρώμενοι άνάθεμα εις τους άπίστους και τρομάζοντες αυτους με τας τιμωρίας του Προμηθέως. Αί έπισήμαι περιωρισμέναι εις τας κεφαλάς των ιερέων, δεν έκαμναν κάμμιαν πρόσδον, επειδή έφυλάττοντο εις τας αυτάς οικογενείας με τά αυτά δόγματα. Το αυτό ακολουθει και εις τας ήμέρας μας, εις τους Σίνας και Πέρσας, ως και εις άλλα τινά των Ινδιών εθνη· αι έπισήμαι μη ούσαι γνωσται παρά εις μόνους τους Βραχμάνας, δεν κάμνουν κάμμιαν πρόσδον. Εύθως καθαίς αι έπισήμαι έγιναν γνωσται εις τους Έλληνας δεν άφελθησαν εις τας χείρας των ιερέων, αλλά καθαίς έδύνατο να σπουδάσ η αυτάς· όθεν αι έπισήμαι έκαμαν εις ολίγον χρόνον προόδους εξαισίους και ήχθησαν εις έντέλειαν.

Ο Κύριος Cuvier απέδειξεν έπειτα, ότι αι γνώσεις μας δεν είναι παλαιότεραι των 5,000 ετών, και ότι δεν έχομεν ιδέας βεβαίας παρά 3,000 μόνον ετών παλαιόθεν. Τοιαύτη είναι ή σύντομος περίληψις του πρώτου μαθήματος· είναι μόνον περιληψη από όλην την εύφράδειαν και έκτύλισιν, την όποιαν άπήτει, και ήτις εις μόνον τον Κύριον Cuvier ανήκει, άλλ' είναι πιστή εις τας όποιας έπαράσχισεν ιδέας ο σοφός ούτος άνήρ. Αν με συγχωρήσ η καιρός δέλω κάμειν την περίληψιν και των ακολουθων μαθημάτων.

Έν Παρισίοις τ η 31. Ιανουαρίου 1818.

Γιώσηπος Μ. Δούκας.

ΝΕΑ 'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.

Έν Βιέννη έράνησαν κατά τό 1817 έτος εκ της τυπογραφίας του Γωάν. Βαρθ. Τζέβκιου:

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ή ΕΓΧΥΚΛΙΩΝ ΠΑΙΔΕΥΜΑΤΩΝ βιβλία Δ'. συνταχθέντα υπό Κωνσταντίνου Πρεσβυτέ-

ρου, καὶ Οἰκονόμου, Διδασκάλου τῆς Φιλολογίας εἰς τὸ φιλολογικὸν Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης, καὶ πρώτου Ἰεροκήρυκος τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῆς. Τόμος Α'. περιέχων βιβλία δύο. Σελ. σ. καὶ 511. εἰς 8.

Τοῦ κατὰ πολλοὺς λόγους ἀξιολόγου καὶ χρησίου τοῦ συγγράμματος ἀνδρὸς σεβασμίου καὶ μὲ ἀληθινῆν παιδείαν ἐφολισμένου ἀρκούμεθα πρὸς τὸ παρὸν νὰ κηρύξωμε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γένος τὴν ἐκδοσιν καὶ νὰ ἐκθέσωμεν ἐν πλάτος τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα.

Εἰς τὸ, Περὶ τῆς τῶν καλῶν τεχνῶν συγγενείας, ἐπιγραφόμενον πρώτου βιβλίου τῶ συγγράμματος τέττε περιέχονται τὰ ἑξῆς κεφάλαια. α. Ὁρισμὸς καὶ διαιρέσις τῶν καλῶν τεχνῶν. β. Περὶ τῆς μεταξὺ τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῶν μετὰ τοῦ χρησίου καλῶν διαφορᾶς. γ. Περὶ εὐφυΐας, καὶ ὅτι μιμεῖται τὴν φύσιν πρὸς τὴν γένεσιν τῶν καλῶν τεχνῶν. δ. Ποίατις εἶναι ἡ καλὴ φύσις. ε. Περὶ τοῦ πᾶς ποτε διακειμένη ἢ εὐφυΐα μιμεῖται τὴν καλὴν φύσιν, ἢ περὶ ἐνθουσιασμοῦ. ς. Περὶ αἰσθητικῆς κρίσεως. ζ. Περὶ τῶν ἡδονῶν τῆς αἰσθητικῆς κρίσεως καὶ πρώτον περὶ ὕψους. η. Περὶ ὕψους λόγου. θ. Περὶ τοῦ Καλοῦ. ι. Περὶ τοῦ ἐν λόγοις καλοῦ. ια. Περὶ κρίσεως τῶν καλῶν τεχνῶν. ιβ. Ὅτι ἡ αἰσθητικὴ κρίσις ἔχει πάλην ἐπίβριτον εἰς τὰ ἦθη, καὶ πρέπει νὰ ἀξιώνεται πολλῆ ἐπιμελείας.

Εἰς τὸ δευτέρου βιβλίου, τὸ περὶ Ποιητικῆς πραγματευόμενον, περιλαμβάνονται, μετὰ τὴν εἰς τρία κεφάλαια (α. Περὶ ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς Ποιητικῆς, καὶ ποῖα τὰ μέρη αὐτῆς. β. Κανόνες τοῦ πραγματικοῦ τῆς Ποιήσεως μέρους. γ. Κανόνες τοῦ λεκτικοῦ, ἐν ᾧ καὶ περὶ μέτρων, καὶ τῆς σιμερικῆς τῆς γλώσσης μας Ποιήσεως.) Εἰσαγωγικῆν Ἐπιλογὴν, τμήματα ἕξ, εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων, τὸ περὶ Ἐποποιίας, περιέχονται τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια. α. Ὁρισμὸς καὶ ὕλη τῆς Ἐποποιίας. β. Περὶ ἐνότητος τῆς ἐπικῆς πράξεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐπεισοδίων. γ. Περὶ τοῦ διαφόρου τῆς ἐπικῆς πράξεως. δ. Περὶ τοῦ θαιμασοῦ τῆς Ἐποποιίας. ε. Περὶ χρήσεως καὶ διαθέσεως τοῦ θαιμασοῦ. ς. Περὶ τῶν μερῶν τῆς Ἐποποιίας. ζ. Περὶ τοῦ εἶδους τῆς Ἐποποιίας. η. Περὶ τῆς Ὀμήρου Ἐποποιίας καὶ πρώτον περὶ τῆς ἐν Ἰλιάδι εὐρέσεως. θ. Περὶ τάξεως, ἢ διαθέσεως τῆς Ἰλιάδος. ι. Περὶ

ρι λέξεως, ἢ φράσεως τῆς Ἰλιάδος. ἐτι δὲ καὶ περὶ τῶν πρὸς Ὀμηρον ἐναντιωμάτων. ια. Περὶ τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ ἄλλων τιῶν ἐνδόξων Ἐποποιῶν.

Εἰς τὸ δεύτερον τμήμα, τὸ περὶ Λυρικῆς πραγματευόμενον, κεφάλαια τὰ ἑξῆς. α. Περὶ ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς Λυρικῆς Ποιήσεως. β. Περὶ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Μελοποιίας. γ. Περὶ εἰσβολῆς τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν κατ' αὐτάς Μεταπηδήσεων καὶ Παρεκβάσεων. δ. Περὶ τοῦ εἶδους τῶν ᾠδῶν, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ἀξιολογητέων Λυρικῶν ἢ Μελοποιῶν. ε. Περὶ Ἐλεγείου.

Εἰς τὸ τρίτον τμήμα, τὸ περὶ Δραματοποιίας, τὰ ἑξῆς κεφάλαια. α. Περὶ δράματος καθόλου. β. Περὶ τῶν τριῶν ἐνοτήτων τῆς Δραματοποιίας. γ. Περὶ τοῦ λεκτικοῦ χαρακτήρος τῆς Δραματοποιίας. δ. Περὶ τῆς Θεατρικῆς διακοσμῆσεως ἢ σκηνογραφίας τῶν παλαιῶν καὶ τῆς σκευῆς αὐτῶν καὶ ἀπαγγελίας. Τὸ τμήμα τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὸ περὶ Τραγωδίας διαλαμβάνον, περιέχονται κεφ. α. Περὶ φύσεως τῆς Τραγωδίας καὶ τίς ὁ ἠθικός αὐτῆς σκοπός. β. Περὶ τῶν τῆς Τραγωδίας μερῶν. γ. Περὶ τοῦ ἡρωικοῦ τῆς Τραγωδίας. δ. Περὶ τοῦ Τραγικοῦ τοῦ δράματος, ἐν ᾧ καὶ περὶ Ἰλαροτραγωδίας καὶ Σατυρικῆς. ε. Περὶ Μελοδράματος. ς. Περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Τραγωδίας. ζ. Περὶ τῶν ἀρχαίων Τραγωδοποιῶν καὶ τῶν ἐνδοξοτέρων ἀπὸ τούτων νεωτέρους. Εἰς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, τὸ περὶ Κωμωδίας, α. Τί εἶναι ἡ Κωμωδία καὶ τί τὸ γελοῖον αὐτῆς. β. Περὶ κατασκευῆς τοῦ κωμικοῦ. γ. Ἰσορία σύντομος τῆς Κωμωδίας. δ. Χαρακτῆρες Ἀριστοφάνους καὶ τῶν Ῥωμαίων Πλαύτου καὶ Τερεντίου, καὶ τινων νεωτέρων.

Εἰς τὸ τέταρτον τμήμα, τὸ περὶ Βουκολικῆς, κεφ. α. Ὁρισμὸς καὶ εἶδη τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως. β. Περὶ ἠθῶν καὶ χαρακτήρων τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως. γ. Περὶ τοῦ λεκτικοῦ χαρακτήρος τῶν Βουκολικῶν. δ. Περὶ ἀρχῆς τῆς Βουκολικῆς Ποιήσεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐξόχων Βουκολιασῶν.

Εἰς τὸ πέμπτον τμήμα, τὸ περὶ Μυθοποιίας ἢ Ἀπολόγου, κεφ. α. Περὶ φύσεως τῆς Μυθοποιίας. β. Φράσις τοῦ Ἀπολόγου. γ. Περὶ ἀρχῆς τῆς Μυθοποιίας καὶ τῶν ἀξιολογητέων Μυθοπλασῶν.

Τὸ ἕκτον τμήμα, τὸ περὶ Διδακτικῆς Ποιήσεως, διαιρεῖ-

ται εἰς τέσσαρα μέρη, εἰς τὸ πρῶτον τῶν ὁποίων α', Τί ἡ ναϊή Διδακτικὴ Ποιήσις καὶ ποία τὰ μέρη αὐτῆς· β', Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Διδακτικῆς Ποιήσεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἐξέχων ποιητῶν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, τὸ περὶ Σατυρικῆς Ποιήσεως, α', Περὶ Σατυρικῆς, καὶ Ἰαμβῶν, καὶ Σιλῶν καὶ Παραωδίας· β', Περὶ χαρακτῆρος τῆς Σατυρικῆς καὶ τῶν περιφημῶν Σατυριστῶν. Εἰς τὸ τρίτον μέρος, τὸ περὶ Στιχηρᾶς Ἐπιστολογραφίας διαλαμβάνον, κεφ. α', Περὶ Στιχηρᾶς Ἐπιστολογραφίας καὶ περὶ αἰνιγμάτων. Εἰς τὸ τέταρτον, τὸ περὶ Ἐπιγραμματικῆς Ποιήσεως, κεφ. α', Περὶ ἀρχῆς τοῦ Ἐπιγράμματος· β', Περὶ φύσεως τοῦ Ἐπιγράμματος.

Τὴν ὅλην συλλογὴν τῶν Γραμματικῶν διαιρεῖ ὁ σεβασμιος συγγραφεὺς εἰς τέσσαρα βιβλία, τῶν ὁποίων τὰ μὲν δύο πρῶτα ἐξεδόθησαν ἤδη εἰς τὸν παρόντα Α' τόμον καὶ περιέχουσι τὰ ἀνωτέρω βιβλίοντα· τὸ δὲ τρίτον ἐξεδόθη πρῶτον κατὰ τὸ 1813, τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει περὶ τῆς Ἐπιγραμματικῆς καὶ ἀποτελεῖ τὸν Β' τόμον (*). τὸ δὲ τέταρτον ἀπετελεῖ τὸν Γ' τόμον τοῦ ὅλου συγγράμματος θέλει ἐκδοθῆ μετ' ὀλίγον, ὡς ὑπόσχεται ὁ συγγραφεὺς καὶ ἡμεῖς ἐπιμεθεῖμεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν. Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον θέλει πραγματευθῆ ὁ σεβασμιος Οἰκονόμος περὶ τῆς Ἰσορίας, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκισημοτέρων τῆς Φιλολογίας ὑποκειμένων, ὡς Ἀρχαιολογίας, Μυθολογίας, Ἐπιστολογραφίας, Μυθιστορίας, Γραμματικῆς, Μαθησεως γλωσσῶν, Κριτικῆς, καὶ τῶν λοιπῶν, ὅσα κρείμνται ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης τῶν Γραμμάτων.

Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης τῶν Γραμματικῶν πραγματείας ὁδηγὸν κυρίως εἶχεν ὁ συγγραφεὺς τὸν Ἀριστέλην ἐδουκῆθη ὅμως πολὺ καὶ ἀπὸ ἀλλογενεῖς, ὧν τοὺς Γάλλοις Lallierre καὶ Balteux, τὸν Ἀγγλὸν Blair κ. λ.

Εἰς τὰ μὲ ὀρθὴν κρίσιν καὶ σκέψιν γραμμένα προλεγόμενα ὁμιλεῖ ὁ συγγραφεὺς ἐκτὸς ἄλλων ὑποκειμένων α', περὶ Ποιήσεως καὶ περὶ Ποιητοῦ, β', περὶ Ἐπιγραμματικῆς καὶ Ἐπιγραμματος καὶ Συγγραφέως, καὶ δίδει περὶ τούτων πρὸς τοὺς νεώτερας συμβουλίαις· ὁμιλεῖ προσέτι καὶ περὶ τῆς ὁμιλουμένης γλώσσης καὶ τῆς διορθώσεως αὐτῆς κ. τ. λ.

(*) Ἰδ. Λογ. Ἐρ. ἄρ. 18. Σελ. 324. τοῦ 1816. ἔτους.

Ὁ σεβασμιος συγγραφεὺς δεικνύει πανταχοῦ ὅτι ἀφελήθη ἀπὸ τὰς κρίσεις καὶ τῶν ἰδίων ζώντων σοφῶν ὁμογενῶν του, τοὺς ὁποίους ἐξεύρει καὶ νὰ τιμᾷ κατ' ἀξίαν, καὶ ὅτι ἐσκεψθῆ βυθέως περὶ τῶν ὅσα γράφει. ἀποκαθίσταται παράδειγμα μιμήσεως κατὰ πάντα ὄχι μόνον εἰς τοὺς ὅσοι δὲν ἐπάτησαν τὰ χαίματα τῆς σοφῆς Εὐρώπης ὁμογενεῖς λογίους, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς τῶν ὅσοι εἶχαν τὴν τύχην αὐτὴν. Ἡ φράσις τοῦ ἀνδρὸς σιμὰ πολλῶν ἄλλων ἀρετῶν, τὰς ὁποίας ὀλιγάκις ἀπαντῶμεν κατ' ἄλλοις, διαπρέπει κατ' ἐξοχὴν ὅσον εἰς τὴν εὐφροίαν, κομψότητα, ἀδρότητα, καὶ πυκνότητα τῶν νοημάτων· καθὼς ἐπιμελεῖται τὸ πραγματικὸν μέρος, καὶ ἰδέας ὁρίας μόνον διαφέρει, προβάλλει, καὶ διδάσκει, ὁμοίως ἐπιμελεῖται καὶ τῶν λέξεων τὴν ἐκλογὴν, καὶ σύνθεσιν. Εὐχόμεθα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γένος τὸν πληθυσμὸν τῶν τοιούτων ἀνδρῶν πρὸς ταχύτεραν καὶ ὀρθωτέραν διάδοσιν τῆς ἀληθινῆς παιδείας.

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΓΔΗΣΕΙΣ.

Ἀπὸ γράμματα τῆς Σμύρνης μανθάνομεν τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ ἐκεῖ φιλολογικοῦ Γυμνασίου, καὶ σπεύδομεν νὰ κοινοποιήσωμεν τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ γένους μας τοῦτο διδασκαλεῖον. Οἱ μέχρι τοῦδε ἐπιτροπέουτες Κύριοι Γεώργιος Ὀμηρος, Νικόλαος Μαυροκορδάτος καὶ Ἠλίας Βάλης, ἀρ' οὐ ὑπερέστησαν τὴν σχολὴν μετ' ἠλίου θαυμασίου τέσσαρας ἐνιαυτοῦς, ἐπαραιτήθησαν, κατὰ τὸν περὶ τῆς ἐπιτροπίας κανόνα τοῦ τῆς σχολῆς κώδικος· καὶ ἐψηφίσθησαν κατὰ κοινὴν τῶν προουχόντων θελήσιν ἐπιτροποὶ μὲν οἱ Κύριοι Στυλιανὸς Χ. Παναγιώτου, καὶ Κουζινὸς Κατακουζινὸς· ἔφροι δὲ οἱ Κύριοι Γεώργιος Ὀμηρος, καὶ Ἠλίας Βάλης· καὶ ἐπιμελοῦνται τὸ ὑπουργημάτων μετ' ὀλίγου καὶ χρησῆς ἐλπίδας τῶν φιλομαθῶν καὶ φιλοκίλων. Ἀναγγέλλουσι δὲ προσέτι τὴν γενναίαν εἰς τὸ Γυμνάσιον προσφοράν τοῦ ἐν Ὀδησσῷ τὰς ἐμπορικὰς ποιουμένου διατρικῆς Κυρίου Π. Νικολαΐδου Σμυρναίου. Ὁ καλὸς κάγαθός οὗτος νέος, τοῦ ὁποῖου τὴν εἰς τὰ κατὰ βοτῆν ἐπαινέσαμεν καὶ ἄλλοτε δημοσίως, ἀπὸ πῦρ φιλογενεῖας καὶ φιλομαθείας ἀναπληροῦ-

μενος, ἀφιέρωσεν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του γρόσιον 10,000, τὰ ὅποια παρέλαβον οἱ ἐπίτροποι τοῦ Γυμνασίου κατ' ἀρχάς τοῦ περελθόντος μηνός. Τὸ ἔργον τοῦ χρυσοῦ ταύτου καὶ φιλοπατρίδος νέου εἶναι τῶσον ἀφελίμου εἰς τὸ γένος, καὶ ἐπαίνων πολλῶν ἄξιον, ὅσον τὸ τῆς Σμύρνης Γυμνασίου, ἀπὸ τὰ ἀφελιμώτερα τῶν ἐνεσώτων τοῦ γένους μας σχολείων, χρειάζεται ἀκόμη πολλὰ εἰς τὸ νὰ δεικνύῃ περισοτέραν τὴν ἀφελίαν. Πρῶτος συνείδε τὸ ἐκ τοῦ Γυμνασίου τούτου προερχόμενον ὄφελος ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει διπλότριβων Κύριος Ἀλέξανδρος Μαῦρος, ἀνὴρ φιλογενῆς καὶ φιλοκαλός, καὶ μετ' ἐλευθέριον χεῖρα ἐχάρισε κατὰ τὸ 1815 εἰς αὐτὸ 10,000 γρόσια. Μετὰ τὴν φιλογενῆ Μαῦρου ἀνεφάνη συνδρομητὴς μετ' ἰσὺν καὶ χρηματικῆν ποσότητι τὴν αὐτὴν ὁ Κύριος Νικολαΐδης. Εἶθε τὸ Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς τοιοῦτους ἀρωγούς διὰ τὴν κατασβῆ εἰς ἐκείνον τὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος, εἰς τὸ ὅποιον προσμένουν μετ' ἡμῶν ὅλοι οἱ φίλοι τῶν Μουσῶν καὶ τῆς πατρίδος. Ἐκδίδομεν δὲ ἐνταῦθα ἴσον τῆς πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἐπιστολῆς τοῦ Κυρίου Νικολαΐδου διὰ νὰ δεῖξωμεν εἰς ὅλους πόσι αἰσθήματα καὶ φρονήματα ἐμφανέουσιν εἰς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ καρδίαν.

Φιλόμουσοι Προσάται καὶ Ἐπιμεληταὶ τοῦ Φιλολογικοῦ τῆς Σμύρνης Γυμνασίου!

Ἡ Προθυμία, τὴν ὁποίαν ἐδείξατε εἰς τὸ νὰ καταστήσῃτε τελευταῖον ἐδραῖον καὶ μόνιμον τὸ τῆς πατρίδος Μουσείον, ἀνευρίσκοντες τοὺς εἰς τοῦτο ἀναγκαίους προσπορισμούς, μ' ἦτο καὶ πάλαι γνωστὴ, ἀλλὰ τῶρα ὑπεραυξήθη, ἐκρότησε μετὰ πολλῆς φήμης καὶ μέχρις ἡμῶν.

Ἡ Φιλογενεῖα καὶ ὁ πρὸς τὴν παιδείαν ζήλος σας, οἱ ἐνεψύχωσεν εἰς τὸ νὰ ὑπερπηδήσῃτε ὅλας τὰς μεταξὺ διπλοκαλίας, καὶ νὰ ἀποδείξῃτε, ὅτι δὲν εἴσθε καταφρονιτικαὶ τῷ θεσπεσίου χρήματος τῆς Παιδείας.

Μακάριοι λοιπὸν καὶ παντὸς ἐπαίνου ἄξιοι, διότι συνήγαγετε εἰς τὸ νὰ εἰσάξῃτε εἰς τὴν πατρίδα τὴν Φιλοσοφίαν,

ἣτις μόνη δύναται νὰ καταστήσῃ τὰς ἀνθρώπους εὐδαίμονας, καὶ διὰ τῆς ὁποίας, ἐλπὶς εἶναι ἡ πάλαι ποτὲ περικλεεσάτη Σμύρνη, ἡ καυχώμενη εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Ὁμήρου, ν' ἀναλάβῃ πάλιν τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην λαμπρότητα, καὶ νὰ δύναται δικαιοτέρον καὶ τόλμηρότερον νὰ δίσχυρίζεται, ὅτι ἐγέννησε καὶ ἔθρεψε τοιοῦτον μεγαλοφυᾶ ἄνδρα.

Ὅλη ἡ νεολαία τῆς Σμύρνης πρέπει νὰ σῶς ἀποδίδῃ τὴν προσήκουσαν εὐγνωμοσύνην, διότι γίνεσθε αἰτία τοῦ φωτισμοῦ τῶν, καὶ τῆς καλλιέργειας τῶν, διατηροῦντες τὴν σχολὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ποτίζονται μετὰ τῶν γλυκύτατων νάματων τῆς Παιδείας.

Εὐγνωμίαν λοιπὸν καὶ ἐγὼ, διότι ἐπαιδεύθην ἐν ἐφορτίῳ εἰς τὸ ὅποιον προσκατεύετε σχολεῖον, εὐγνωμίαν πρὸς τὴν πατρίδα μου, ἣτις μ' ἐγέννησε καὶ μ' ἔθρεψε, τολμῶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου ταύτην νὰ ἐκφράσω μετὰ μικρὰν δόσιν καὶ συνδρομῆν, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ τοὺς φίλους συμπατριώτας νὰ δεχθῶν εὐμενῶς, ἣτις τοὺς ἐξηγεῖ ἰκανῶς πόσον ζήλον καὶ ἐρεσὶν ἔχω, ν' ἀκούω πάντοτε, ὅτι δὲν ὑπερρίζομεν ἀπὸ τοὺς γείτονας μας Γραικοὺς, ἀλλὰ μεγάλην καὶ λαμπρὰν πόλιν οἰκοῦντες, μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἡμῶν τὰ ἐπιχειρήματα.

Προσφέρω δὲ ὑμῶν εἰς τὴν φίλην μοι πατρίδα πρὸς ἀντίληψιν μικρὰν τῆς τοῦ περικλεοῦς Γυμνασίου μας σεραΐσεως, γρόσια Τουρκικὰ χιλιάδων δέκα, τὰ ὅποια ἔχετε τὴν ἀδείαν νὰ σύρῃτε εἰς ἐμὲ διὰ ἀντικαταλλακτικῆς συγγραφῆς σας. Ἡ καρδιά μου εἶναι μεγάλη, ὡς εὐεργετῆς καὶ τῆς πατρίδος καὶ ὅλου ἡμῶν τοῦ γένους, ἀλλ' εἶθε καὶ τὰ τῆς τύχης νὰ τρανώσιν ἐφ' ἐξῆς συναῖδα τῆς θελήσεώς μου, διὰ νὰ τὴν ἀποδείξω τρανωτέρον καὶ πρὸς τὴν μερικὴν μου ταύτην πατρίδα, καὶ πρὸς τὴν γενικωτέραν, τὴν πολυπόθητόν μας Ἑλλάδα.

Ἐν ποσούτοι ὑποδέξατε, παρακαλῶ, τὴν μικρὰν μου ταύτην προσφοράν ὡς σημεῖον τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ ζήλου τῶν πρὸς τὴν παιδείαν ἀπὸ τὸν ὅποιον φλογίζομαι· εὐχομαι δὲ εἰς τὰ φιλογενῆ σας ὑποκείμενα ὑγιεῖαν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω πρόσδον τῶν ἀγαθῶν σας σκοπῶν, καὶ σῶς ἀκριβοασπάζομαι. Ὁδησοῦ τῆς 15. Σεπτεμβρίου 1817.

Π. Νικολαΐδης

Εἰς τὸν δεύτερον ἀριθμὸν τοῦ ἐφετινοῦ Λογίου ἔβριστο ἀναγγελάμεν τὰς εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου γενομένας μεταβολὰς καὶ μεταλλαγὰς διδασκάλων. Ἐξέφροντες ὅτι μὴ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἔχει διὰ πολλοὺς λόγους τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισημοῦ εἰς τὸ Λύκειον αὐτὸ, τὸ ὅπου προσοχὴ καὶ συνεργεῖα τοῦ νῦν περικλεῶς ἡγεμονεύοντος φιλοφροσύνης Αὐθέντου σπεύδει ὄχι μόνον τὸν πρῶτον τόπον μετὰ τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος ὑποκοπή, ἀλλὰ καὶ μὴ πολλὰ τῆς ἄλλης Εὐρώπης ὑποπαραβάλλεται, κηρύττει μετὰ χαρᾶς καὶ προθυμίας πᾶν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς αὐτὸ καὶ ἰδοὺ πρὸς τὸ παρὸν ἐκ τινος γράμματος ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ ἐνεσῶτος ἔτους ἐκ Βουκουρεστίου, τὰ ἑξῆς:

„Προχθὲς ἠνεώθη τὸ σχολεῖον καὶ ἐγένετο ἡ ἐναρξὴ τῶν μαθημάτων προεσπόμενου τοῦ σοφολογιατάτου Βενιαμίν. Παρευρέθησαν εἰς τὴν σχολὴν οἱ τε Ἀρχιερεῖς καὶ ἅπαν τὸ σέσημα τῶν πρῶτων ἀρχόντων· ἐξεφώνησε δὲ λόγον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ποσειδώνιος Μαυροκορδάτος, τὸν ὄντος περικλεῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ διδάσκαλος Βενιαμίν, ὄντος πέμψω, καὶ οὕτως μὲν ἐναρξὴς ἐγένετο, περιμένονται δὲ οἱ προσκληθέντες ἄλλοι διδάσκαλοι διὰ τὴν ἀναλάβη ὁ καθεὶς αὐτῶν τὸ μέρος τῆς παραδότησεως, εἰς ὃ πέφυκεν· ἐλπίζω δὲ, τὸ Λύκειόν μας ἡ κατασθεῖν μὲ τὸν καιρὸν σωσθῆ Ἀκαδημία — — —“.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ βίβλιος λόγος τοῦ εὐγενεστάτου καὶ φιλοφροσύνης Ἀρχόντος μεγάλου Ποσειδωνίου Κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου εἶναι ἄξιος ὑποπαρανομή καὶ παρὰ πολλῶν ἄλλων διὰ τὴν ἐν αὐτῷ σύντομον καὶ φρόνιμον ἐκθεσιν τῆς παιδείας τῶν καλῶν αὐτῆς κ. τ. λ., ἐκδίδομεν καὶ αὐτὸν διὰ τοῦ Δ. Ε.

„Κοινῶς ὁμολογούμενα εἶναι καὶ ἀναντιρρήτα τὰ ἐκ τῆς παιδείας προσγιγνώμενα καλὰ εἰς τὸν κοινωνικὸν ἡμῶν βίον αὐτὴ ἐκ βαρβάρων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐξ ἀγρίων θηρίων ἐξημέρωσε, καὶ ἐξευγένισε τὸ ἀνθρώπινον γένος· αὐτὴ μᾶς ἵμαθες νὰ συλλογιζώμεθα, καὶ συλλογιζόμενοι νὰ διακρίνομεν τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, νὰ ἐκλέγομεν τὰ ὅσα καλὰ, καὶ ἀφέλιμα εἰς ἡμᾶς, ἐξ ἐναντίας δὲ νὰ φεύγομεν τὰ κακὰ, καὶ ὅσα ἐπιζητῶμεν, καὶ ἐπιζητῶμεν αὐτὴ κατέστησεν ἀβάναν τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ σήμερον πεφρατισμένη Εὐρώπη

πῆ εἰς αὐτὴν χρεώσεται τὸν ἐξευγενισμόν, τὴν εὐνομίαν, καὶ εὐδαιμονίαν τῆς. Ὁ καιρὸς καὶ ἡ πέτρα πραγματικῶς μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι ἐκεῖνα ὑπῆρξαν πάντοτε εὐτυχέστερα ἔθνη, ὅσα ἐνηγκαλίσθησαν τὴν παιδείαν, καὶ ὅσα πάλιν οἱ ἀρχιγοῖ, καὶ οἱ προῦχοντες πρὶν λάβωσιν εἰς χεῖρας τῶν ἡνίας τῆς ἀρχῆς ἐφθασαν νὰ γνωρίσωσι τὰ ἀμοιβαία χρεῖα τῶν ἀρχόντων πρὸς τὸν λαόν, καὶ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς ἀρχοντας. Ἐπῆρξε ποτὲ καιρὸς καὶ ὅν ἡ πεφρατισμένη Εὐρώπη εὐρίσκειτο εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος, ἀλλ' ἄφ' ὅτου ἐνηγκαλίσθη τὰς Μούσας φυγαδεύεισας ἀπὸ τῆν καλαϊάντων ἐξίαν, τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ὅτου ἀρχαμένη νὰ φωτίζηται ἐφθάσε νὰ γνωρίσῃ, ὅτι ἡ παιδεία καὶ ἡ μάθησις εἶναι τὰ πρῶτα συντελεστικά εἰς τὸν ἐξευγενισμόν τῶν ἐθνῶν, δὲν ἐπαύσεν ἀπὸ τῆ νὰ προετοιμαζῆ ὅλα τὰ μέσα, δι' ὧν προσκτάται ἡ παιδεία, τὰ νὰ συστήνῃ Πανεπιστήμια καὶ Ἀκαδημίας, νὰ προσκαλῆ καὶ νὰ δέχεται μὲ ἀνοικτὰς ἀγκύλας, νὰ τιμᾷ, καὶ νὰ ἀνταμείβῃ τοὺς σοφοὺς καὶ πεπαιδευμένους ἄνδρας, διὰ τοῦτο καὶ ἐφθάσε τάχιον ἴσως, παρ' ὅσον ἠλπίζετο εἰς τὸν νῦν βαθμὸν τοῦ ἐξευγενισμοῦ, καὶ τῆς δόξης τῆς.“

„Ἡμεῖς καὶ ὅσον καυχώμενοι καὶ χαίροντες ἡμποροῦμεν νὰ γνωρίσωμεν σήμερον τὴν αἰσθητὴν πρόδόν μας εἰς τὴν παιδείαν, καὶ τὴν ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπτήν, ὡς εἰπεῖν, καὶ φανεράν ἐπὶ τὸ κρείττον διαφορὰν τῶν γνώσεων, καὶ ἰδεῶν μας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξ ἐναντίας λυπούμενοι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι μακρὰν εἴμεθα ἀκόμη τῆς τελειότητος ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν δικαίως ἡμποροῦν νὰ καυχῶμεν, ὅτι ἐφθασαν τὰ σοφὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη. Ἀλλ' ἐν τοσοῦτον πολὺ μέρος ἐκατορβώσαμεν ὅταν ἐφθασαμεν ἤδη νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀφέλιαν τοῦ πράγματος, ὅταν ἠσθάνθημεν ὅτι ἡ παιδεία εἶναι τὸ πρῶτον συστατικὸν τῆς εὐδαιμονίας μας, καὶ ὅταν καί τοι ἄποροι, καὶ δυσχερεῖς, οἱ πλείους ἐξ ἡμῶν, καταλιμπάνωμεν ὅμως καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς, καὶ οικίους, καταφρονῶμεν πᾶν εἶδος ταλαιπωρίας, καὶ κακοπιθείας, καὶ τρέχωμεν εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ φωτισθῶμεν.“

„Ὡς χαίρονται ἐκεῖνοι οἱ γονεῖς ὅσοι πρῶτοι ἔδωσαν τὸ παράδειγμα ἐλλογῶν τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Ἀκαδημίας· ὡς χαίρονται ἐκεῖνοι οἱ νέοι ὅσοι καταφρονήσαντες τὰς προκειμένας δυσχερείας, καὶ ταλαιπωρίας, ἔδραμον

γενναίως, και ἀκαμάτω ποδι εἰς τὰ πηγὰς, ἐξ ἧν ἤλπιζον νὰ ποτισθῶσι τὰ νάρματα τῆς Φιλοσοφίας: οἱ πρῶτοι θάλουσι ἰδῆ μετὰ χαρᾶς τὰ τέκνα των ἐπιστρέφοντα μετ' οὐ πολὺ ἐσσημασμένα μετὸν ἀθάνατον σέφανον τῆς εὐφροσύνης, και δόξῃ οἱ δευτέρου θάλουσι ἔχει διπλὴν τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ὅτι και αὐτοὶ ἔμαθον νὰ εἶναι εὐτυχεῖς, και ἀπέκτησαν τὰ μέσα ἐκεῖνα, δ' ἧν δύνανται νὰ ἀποκαταστήσωσιν εὐτυχεῖς και ἄλλους."

„Ἀλλὰ πόσον μεγαλητέρα θέλει εἶναι ἡ χαρὰ και τῶν πρῶτων, και τῶν δευτέρων, και ἐν γένει ὅλων τῶν ἐρασῶν τῆς παιδείας, ὅταν μάθωσιν ὅτι προτομοῦνται εἰς αὐτοὺς νέου σπουδαστήριον, ὃχι πλεον ἀποκισμένον, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς πατρίδος των ἀνεγειρόμενον· πόσον θέλουσι χαρῆν, ὅταν μάθωσιν ὅτι ὁ κοινὸς ἡμῶν πατήρ, ὁ φιλογενής, ἔφιλομούσος ἡμῶν Ἡγεμῶν, ἀφ' οὗ ἐπρόκισσε τὸ σχολεῖον τοῦ Βουκουρεστίου μετὰ προσόδου ἰκανᾶς, φιλοτιμεῖται νὰ τὸ βυθίση κατὰ μήκην τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Ἀκαδημιῶν, ὅτι ἄνδρες σοφοὶ και πεκαυμένοι προσκαλοῦνται πανταχόθεν ἀναδεχόμενοι τὰς καθήκοντας τῶν διαφόρων μαθημάτων; ὅτι ἔφοροι ἄκκοι, και φιλόπονοι καταγίνονται εἰς τὴν συνταξίν τῶν ἀναγκαίων διδασκάλων, και φιλοτιμοῦνται νὰ εἰσάξωσι τὴν κοσμιότητα και χρυσόθειαν, τὸ πρῶτον ἀναγκαῖον πρῶγμα εἰς τὰ τοιαῦτα κοινωφελῆ καταστήματα; πόση πρέπει νὰ εἶναι ἡ χαρὰ τῶν ἀληθῶς πατριωτῶν, και τῶν ἐπιθυμούντων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Βλαχίας, ὅταν βλέπωσιν ὅτι ἡ κηδεμονία τοῦ Ἡγεμόνου των ἐξαπλοῦται γενικῶς εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν, και ὅτι συγχρόνως μετὸν ἦν μελετᾶ νὰ συστήσῃ Ἀκαδημίαν ἐπιτάττει τὴν σύστασιν σχολείων τῆς ἐπιχωρίου γλώττης, και φροντίζει ὥστε ἐν αὐτοῖς νὰ παραδίδονται διάφοροι κλάδοι τῶν ἐπιστημῶν, και τῶν χειρῶν μαθημάτων;“

„Ἡ Ἀκαδημία τοῦ Βουκουρεστίου ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἦδη δὲν θέλει ἡμπορεῖ βέβαιον νὰ παραβληθῆ μετὰ τὰς συστηματικῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἑυρώπης, εἰς τὰς ἑποίας ὅλοι οἱ κλάδοι τῶν ἐπιστημῶν και τεχνῶν παραδίδονται κατ' ὅλην τὴν ἔκτασιν· ἂν ὅμως τὰ πράγματα προκαίνοσιν κατ' εὐχὴν, ἂν ὁ διὰ τὴν παιδείαν ζήλος τῶν νέων αὐτῶν (καθὼς και ἐλπίζεται) κατ' ἡμέραν, ὅταν οἱ ἐν τῇ Ἑυρώπῃ ὁμογενεῖς τελειοποιούμενοι εἰς τὰς ἐκεῖ Ἀκαδημίας ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των διὰ νὰ φωτίσωσι τοὺς ὁμογενεῖς των, δὲν μένει ἀμφισβολία ὅτι

και διὰ τὴν θέσιν, και διὰ τὰ μέσα, και διὰ τοὺς πόρους, θέλουσι προκρίνωσι τὸ σχολεῖον τῆς Βλαχίας, και ὅτι μετὰ τὸν καιρὸν θέλει καταστήσει τῷ ὄντι ἂν ὄχι νὰ φιλονεικῆ τὰ πρῶτα, νὰ ἐξισοῦται ὁμοως μετὰ τὰ περιφημότερα Πανεπιστήμια τῆς Ἑυρώπης. Ἡ ἐναρξὶς τῆς παραδόσεως τῶ σπουδολογιατικῆ Κυρίου Βενιαμίν εἶναι ὁ πρόδρομος τῆς ἔσπου οὕτω ἐλπιζομένης τελείας συστάσεως τῆς Ἀκαδημίας.“

„Ἴδου λοιπὸν, νέοι φιλόπονοι, και φιλομαθεῖς, ἰδοὺ σὰς ἀνοίγεται νέον και λαμπρὸν σάδιον· ὑμέτερον ἔργον εἶναι τὸ νὰ διατρέξῃτε γενναίως, και νὰ φανῆτε ἄξιοι τῶν ἐλπίδων τοῦ γένους, και τῆς πατρίδος σας· βάσιν ὅλων τῶν ἐπιχειρημάτων σας ἔχετε πάντοτε τὴν κοσμιότητα, και χρυσόθειαν· προσφέρετε τὸ ἀνήκον σέβας εἰς τὰ θεῖα· φυλάττετε τὰ πρὸς τοὺς διδασκάλους σας χρεῖ· ἐπιμελεῖσθε εἰς τὰ μαθήματά σας, και ἐσεῖ βέβαιοι, ὅτι ἡ εὐφροσύνη, ἔαι εὐχαὶ τῶν γονέων, και τῆς πατρίδος σας, και ἡ ἰδία σας εὐδαιμονία, θέλει εἶναι οἱ τερπνύτατοι καρποὶ τῶν ἀγώνων σας.“

Δὲν θέλει χαροποιήσῃ ὀλίγον τοὺς φιλογενεῖς και ἡ εἰδικοὶς, ὅτι και ἐπὶ τῆς νήσου Πάρου εὐσεβῆ νεωστὶ σχολεῖον προσασία και συνεργεῖα ἄνδρὸς εὐγενοῦς και φιλομούσου, κατὰ πολλὰ ἐπιθυμούντος τὸν φωτισμὸν τοῦ γένους του, και μετὰ πολὺν ζήλον συντρέχοντος πάντοτε εἰς τὰ πρὸς τοῦτο συμβάλλοντα· τὴν χαροποιῶν αὐτὴν εἰδήσιν μαυθάνομεν ἐκ τοῦ ἀκολούθου γράμματος:

Πανευγενέστατε σεβασέ μοι θεε!

„Κατὰ τὴν ἐβδόμην τοῦ Νοεμβρίου ἔλαβον τὸ ἀπὸ ἐκτῆς Ἰουλίου προσκυνητόν μοι γράμμα σας, και τὰ ὅποια ἐσεύλατε δῶρον εἰς τὴν κοινὴν σχολὴν βιβλία σὺν τῷ καταλόγῳ αὐτῶν σῶα, διὰ τῶν ἐν Σμύρῃ Κυρίων Ἀδελφῶν Βλαχῶν. Ἡ νεοσυσταθεῖσα, σχεδὸν διὰ μέσου σας σχολή μας ἔχει ἴως τῶρα τεσσαράκοντα μαθητὰς, ὅτινες βαθμηδὸν ἐπιδίδουσιν ὑπὸ τὴν ἄκραν ἐπιμέλειαν τοῦ φιλολόγου διδασκάλου μας Κυρίου Κωνσταντίνου Γεωργιάδου. Ἡ ἑποία παραδίδεται Γραμματικὴ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ παρὰ Σ. Οἰκονόμου μεταφρασθεῖσα τοῦ Βουττμάνου. Παραδίδει δὲ πρὸς τὸ παρὸν

ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἐκτὸς ἄλλων μαθημάτων, τὴν ἠθικὴν Φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν Κατήχησιν καὶ Ἀριθμητικὴν ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος. Ἐλπίζομεν σὺν θεῷ μεγάλας προόδους, ἔχοντες μάλιχα καὶ τοιοῦτου προσώπου καὶ κηδεμόνα εὐπατριδὴν, ὅς ἐστιν ἡ Πανευγενεΐα Σας. Ὁ ἀνεψιὸς καὶ δοῦλος Σας ἐπιμελοῦμαι ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ὅποιον ἀνέλαβον ἐπαγγελμα τῆς ἐφορίας. Ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ πέμψητε καὶ τὸ Λόγιον Ἑρμῆν“.

Τῆς Πανευγενεΐας Σας
Ἐκ τῆς Πάρου τὴν 1/14 Δεκεμβρίου 1817.

ἀνεψιὸς καὶ δοῦλος ταπεινός
Μάρκος Π. Μάτζα Μαυρογένου.

Φιλογενεῖς καὶ φιλόπονοι ἐκδύται τοῦ Λογίου Ἑρμού!

Ἐνωρίζων ἐκ τῆς φήμης καὶ ἐκ τῆς ἰδίᾳ μου πείρας πῶς ἐνθερμον ζήλου σας τὸν διὰ τὴν κοινὴν ἀφέλειαν τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος, πεπεισμένος πρὸς τούτους, ὅτι προθυμείσθαι κατ' ἐξοχὴν νὰ κηρύττητε διὰ τοῦ ἐνταῦς ἀφελίμου Ἀργεῖου τοῦ τὰ ἀξιοβαύμασα καὶ τῶ ὄντι Ἑλληνικὰ ἔργα τῶν φιλογενῶν ἐμπόρων τῆς Ἑλλάδος, σῶς παρακαλῶ θερμῶς νὰ ἐκδύνητε ὅσον οὕτω τὴν ἐπομένην σημείωσιν τῆς ἐν Παρισίῳ ἐκδιδόμενης φιλογενεῖς ἐφημερίδος, ἣτις ἐπιγράφεται, Le Quinzaine Littéraire. Τὴν σημείωσιν ταύτην ἀντέγραψα ἐν τοῦ No. 1. Janvier 1818., καὶ τὴν μετέφρασα κατὰ δύναμιν εἰς ἀφέλειαν τῶν φιλότατων ὁμογενῶν μου.

Ἐπιγινώσκοντες εὐτυχοῦντες, ἄνδρες φιλογενεῖς καὶ ἀφελίμοι, τὴν ὑπομονὴν προσκαρτεροῦντες!

Ἐν Παρισίῳ, 10. Ἰανουαρίου 1818.

ὁ διὰ βίου πρόθυμος εἰς τὴν φιλογενεῖς προσώγαματι

Γεώργιος Μεϊτάνης

„Καὶ ἄλλοτε ἀμιλήσαμεν, καὶ νῦν μετὰ μεγάλης χαρῆς λαμβάνομεν αἰτίαν νὰ ἀμιλήσωμεν πάλιν περὶ τῆς εὐγενεῖς ἀμιλλῆς τῶν Γραικῶν, ἣτις ἐξυπνίζουσα εἰς αὐτοὺς τὴν ἀν-

μνησιν τοῦ τί ἦσαν πάλαι ποτὲ, καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ τί δύνανται νὰ κατασθῶσι πάλιν, ἐμφυχόνει, διατηρεῖ, καὶ ἀξάνει ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὴν φιλοκαλίαν αὐτῶν, καὶ τὴν περὶ τὰς μαθήσεις φιλοπονίαν. Ἀνεφέραμεν δὲ μετ' ἐπαίνοιο τὰς γενναίας καὶ ἐνδόξους δαπάνας, τὰς ὁποίας κάμνουσιν οἱ ἐπισημότεροι ἔμποροι τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν πρόδου τῶν φώτων, καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς δυσυχοῦς αὐτῶν πατρίδος· μεταξύ δὲ τῶν ἀξιοβαυμάσων τούτων ἐμπόρων ἐπαινεῖται κατ' ἐξοχὴν ὁ ἐξ Ἀδριανουπόλεως κύριος Γεώργιος Σακελλαρίου· διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις, διὰ τῆς ἀδράς δαπάνης αὐτοῦ τοῦ εὐγενεῖς ἀνδρὸς τυπύονται κατὰ τὸ παρὸν ἐν Βιέννῃ ἢ Ἰλιῶς τοῦ Ὁμήρου παραφρασεῖσα διὰ σίχων ὑπὸ τοῦ κυρίου Γουσιάδου, καὶ περιέχουσα διαφόρους χαλκογραφικὰς εἰκόνας· αὐτὸ δὲ τὸ πόνημα θέλει εἶναι διηρημένον εἰς δεκατρεῖς τόμους εἰς ὄγκον, ἐν τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος καὶ ὁ δευτέρος ἐξεδόθησαν ἤδη, καὶ ἔχομεν αὐτοὺς ἀνα χεῖρας, καὶ θέλομεν κάμῃ τὴν κρίσιν των. Εἴθε νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι πολλοὶ πλούσιοι τοῦτο τὸ πυράδειγμα, καὶ τὰ γενναῖα καὶ ὄντως Ἑλληνικὰ φρονήματα, τὰ ὅποια καθημερινῶς δεκνύουσιν οἱ ἐν Παρισίῳ ἀξιοὶ ἀπὸ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου Γεωργίου Σακελλαρίου! εἴθε ἀπλοῖ ἔμποροι νὰ ἐκβάλλωσι τέλος πάντων τοὺς δυνατοὺς ἐκείνους Γραικοὺς τοῦ παρόντος χρόνου ἀπὸ τὴν αἰσχρὰν λιβαργίαν των! οἱ ὅποιοι εἴτε τῶ ὄντι δὲν ἠξεύρουσιν, εἴτε προσποιούνται πᾶς δὲν ἠξεύρουσιν, ὅτι ὅσον ὁ ὕπνος εἶναι βαθύτερος, τόσο περισσύτερον ἡμπορεῖ νὰ γείνη τὸ ἐξύπνισμα τρομερὸν ἐν μέσῳ τῶν ἐραιπίων! —

Ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ Ἑρμού πρὸς τὸν Ἑλληνόφρονα Σαλαμίνιον.

(σ α λ θ έ ν.)

Πρὸς τὸν προκρούσιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν σίχων, τῶν μυθοποιῶν νέου τυμβωρύχου, φαινόμενον μὲν δις καθένα μῆνα, γραικῶν δὲ μόνον εἰς τὴν Σαλαμίνα

Ἄρ. 6.

μηρύτω πικρὰν νέαν ἀγγελίαν,
 κ' ἄς τὴν ἀκούσῃ με ἀοργησίαν.
 Ἐ' τὰς πεδιάδας χθές τὰς Ἠλυσίους
 παντόλλους ἰδὼν ἄνδρας μακαρίους,
 καὶ τὸ φάσμα κεί' ἴδα τοῦ Αἰσώπου
 εἰς σκιὰν τερπνοῦ καὶ συνδέυδρου τόπου,
 Κιβώϊς τὸν ἴδα, τρέχων, πλησιαίῳ,
 καὶ τοὺς Γραικοὺς μου ὑπερεκθειάζω,
 τοὺς προκόνουσαν πόσον ἐνθυμοῦνται!
 εἰς τὴν σοφίαν πόσον τοὺς μιμοῦνται!
 πῶς εὐδοκίμου εἰς τὴν μυθοποιίαν,
 με τὴν ἰδικὴν του ἀκριβῶς ὁμοίαν!
 κ' εὐθὺς εἰς χεῖρας δίδω τῷ ἰδίῳ,
 ὄρμαθόν μύθων τοῦ Σαλαμινίου.
 Ἄφρου τοὺς ἴδεν, ὕψωσεν τοὺς ἄμους,
 καὶ μ' εἶπε λόγους τούτους τοὺς συντόμους.
 Ἐ' αὐτῶν τῶν μύθων τὸ τοιοῦτον ὕψος
 πρόσφορος εἶναι ἢ ἐξῆς μου ψῆφος:
 Μιμείτ' ἀκριβῶς ὁ σωρός των ὅλος
 τὸ σῶμά μου καὶ, τὸν δὲ νοῦν οὐδόλας.

Εἶδησις Φιλολογική.

Ὁ κατὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας διδάσκαλος καὶ ἰατρικῆς κύριος Κάρολος Γοττλόβιος Κύνος (Kühn) ἐπιχειροῦσιν τὴν ἐκδοσιν ὄλων τῶν μέχρι ποῦδε σωζομένων ἰατρικῶν Ἑλλήνων συγγραμμάτων. Τὸ σχεδίου τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ λέξεις τὸ ἐξῆς.

Πρῶτον (λέγει) θέλω φροντίσει περὶ τῆς ἐπιμελοῦς ἀναγραφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου κατὰ τὰς ἀρίστας ἐκδόσεις εἰς αὐτὸ θέλω προσθέσει τὴν λατινικὴν μετάφρασιν· ἐνὸς ἢ ἐκάστου συγγραμμάτου θέλω προτάξει τὴν φιλολογικὴν ἱστορίαν ἐπισημασμένην μὲν ἀπὸ τῆν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην Ἰωάννη Ἀλβέρτου Φαβρίκιου, πλὴν ὅπου ἀνάγκη ἀνηχημένην καὶ ἀνωμαμένην· θέλω δὲ ἐπιτάξει σχολία κριτικὰ συνειληγμένα ἀπὸ παλαιῶν ἐκδόσεων, ἀπὸ κώδικας χειρογράφων, ἀπὸ τῆ

διερθεύσεις τῶν πεπαιδευμένων, καὶ πλουτισμένα με σημεῖα ἄσφαις τοῦ Ἰαννοῦ Κορναρίου, Ἀνουτ. Φαιζίου, Ἰω. Φραϊνδίου, Γεωργίου, Κλιφτωρος, Μαΐδομιου, Τριλλέρου, Χερήγκα, Βερνάρδου, Βιλλετίου, Κοραῖ, καὶ ἄλλων. Εἰς τὸ τέλος θέλω προσθέσει ἕνα γενικὸν πίνακα τῶν ἑλληνικῶν ἰατρικῶν λέξεων, τοῦ ὁποίου μόνον παράδειγμα ἔδωκεν ὁ Φαιζιος.

Τὸ σχῆμα θέλει εἶναι ὁμοίου μέγεθος, κατὰ τὴν τοῦ Πλουτάρχου ἐκδοσιν παρὰ Βουττεμδαχίου· ἢ δὲ τὰξιν ἢ ἐξῆς· πρῶτος ἀπάντων θέλει ἐκδοθῆ ὁ Γαλιηὸς· ὅχι διότι δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Ἰπποκράτην ἢ πρῶτη χώρα, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο αἰῶνες σχεδὸν παρήλθον ἀπὸ τῆς νεωτάτης ἐκδόσεως τῆς παρὰ Ρεν. Χαρτερίου τῶν τοῦ Γαλιηοῦ συγγραμμάτων· ἔπειτα αὐτὰ εἶναι καὶ εἰς τοὺς φιλολόγους ἀφελιματάτα. Τὸν Γαλιηὸν διαδέχεται ὁ Ἰπποκράτης, καὶ τοῦτον οἱ λοιποὶ καθεξῆς, Ζενοκράτης, Δισκορίδης, Ἀρεταῖος, Ροῦφος, Ἐφεσίος, Ἀλέξανδρος Ἀφροδισιεύς καὶ Κάσσιος Φελίξ, Νικανδρος, Ἀέτιος Ἀμιδιηνός, Παῦλος Αἰγινήτης, Ὀριβάσιος, Νεμέσιος, Νόρος, Παλλάδιος, Δημήτριος Πεπαγωμένος, Διοκλῆς Καρύσιος, Φιλάρτος, Στέφανος Ἀθιναῖος, Σιμεὼν Σῆθος, Μοσχίαν, καὶ οἱ εἰς τὴν Συλλογὴν τοῦ Νικηῖτα περιεχόμενοι Σωρᾶνος καὶ Ὀριβάσιος (τοὺς ὁποίους πρῶτος, ἂν καὶ ἐν μέρει ἐδημοσίευσεν ἐκ τῆς πλευσίας τῶν Μεδίκων βιβλιοθήκης ὁ Κέκχιος), τελευταῖον ὁ Ψελλῆς, Θεόφιλος Πρωτοσπαθάριος, καὶ Ἰωάννης Ἀκτουάριος· θέλουν δὲ συγκλείσει τὴν συλλογὴν τὰ Γλωσσάρια τοῦ Ἑρωτιανοῦ καὶ Γαλιηοῦ.

Ἰπποκράτης ὁ ἐκδότης κατὰ μὲν τὸ ἐνεστὸς ἔτος νὰ ἐκδόσῃ τὸν Γαλιηὸν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς διάστημα 4—5 ἐνιαυτῶν. Ἐπειδὴ ὡς τόσον τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος ἀπαιτεῖται καὶ ἔξοδα μεγάλα, διὰ τοῦτο προσκαλεῖ εἰς συνδρομὴν τοὺς ἰρακὰς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Διασώτας τῆς Ἰατρικῆς, τοὺς ὁποίους παρακαλεῖ ἐν ταύτῳ νὰ ἐγγυηθῶσι τὴν συνδρομὴν διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν υπογραφῆς, τὴν ὁποίαν θέλουσι στείλει ἢ ἀμέσως εἰς αὐτὸν τὸν ἐκδότην ἢ εἰς τὸν πλησιέστερον εἰς αὐτοὺς βιβλιοπώλην.

Ἡ τιμὴ διορίζεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἐν τάληρον καὶ ἕκτῳ γρασίκῳ τῆς Σαξωνίας δι' ἐν ἀλφάβητον· ἢ δὲ συνδρομὴ εἶναι δεκτὴ ἕως εἰς τὸ ἐρχόμενον Πάσχα.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

Μεταξύ τῆς μετ' ἡσυχίας ἐν Βιέννῃ διατριβῆς μου, ἐν ἀσχολούμενος εἰς τὴν τοπικὴν γλῶσσαν, ἀπήντησα τὰ εἰς τὴν ἐποχὴν μας συμβάντα τῆς Γαλλικῆς γενικῆς ἐπαναστάσεως, ἅτινα καὶ μελετήσας μετ' ἄκρας μου περιεργείας, εὗρον ἀνηκαίῃ νὰ μεταδοθῶσι καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς φιλολόγους ὁμογενεῖς μου, ὡς ζώηρως παριστάνοντα τὸν πολὺπλοκον, καὶ ἐν τ' αὐτῷ ὁρμητικὸν χαρακτῆρα τούτου τοῦ γένους, καὶ ὡς ἀποτελοῦντα τοιαύτην ἐποχὴν, ἣτις θέλει μένει διὰ πάντας βέβαια ἀξιωμακτικῶς εἰς τὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τῶ ὄντι ἢ μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσις τούτων τῶν συμβάντων κινεῖ τὸν ἀναγνώστην εἰς ἐκπληξιν.

Ὁ Συγγραφεὺς τούτων εἶναι ὁ μεταξὺ τῶν Γερμανῶν περίφημος Σίλλερ, ὅστις ἔζη κατ' ὄν χρόνον ταῦτα ἐγίνοντο.

Τὰ Προίμα τῆς Ἱστορίας ταύτης εἶναι προηγουμένως συμβεβηκότα, ἅτινα ἐπέφερον ταύτην τὴν ἐπαναστασιν, καὶ ἀρχόμενα ἀπὸ Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου 1789. λήγουσιν εἰς τὸ 1795. ἔτος, ἐν ᾧ καὶ ἔλαβε τέλος αὐτὴ ἡ ἐπανάστασις, καθαιρεθέντος τοῦ Βασιλέως, καὶ συσταθείσης τῆς Δημοκρατίας.

Ταῦτα τὰ προηγουμένα τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπανάστασις ἐμπεριέχονται εἰς ἓνα τόμον, διηρημένον εἰς δύο Περιόδους· ἡ δὲ λοιπὴ τῆς Ἱστορίας συνέχεια ἐκτείνεται μέχρι τοῦ 1802, καὶ θέλει διαιρεθῆ εἰς τέσσαρας ἄλλους τόμους.

Ὁ περιεκτικὸς λοιπὸν τῶν δύο Περιόδων οὗτος πρῶτος τόμος ἐκδίδεται ἤδη (*) διὰ τῶν πιεσιρίων ὡς δοκίμιον· ὁ δὲ ἐπόμενος δευτερός μεταγλωττίζεται. Τούτου ἕνεκα καὶ παρακαλοῦνται οἱ φιλόλογοι καὶ φιλόμουσοι ὁμογενεῖς νὰ συνδράμωσιν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐξόδων τῆς ἐκτυπώσεως, ὑπογράφοντες ἕκαστος τὸ τίμιον αὐτοῦ ὄνομα, διὰ νὰ σημειωθῇ κατὰ τὴν τάξιν ἐν τῷ τελει τοῦ βιβλίου.

Ἡ τιμὴ δὲ τοῦ πρώτου τούτου τόμου τίθεται διὰ μὲν τοὺς εἰς Βιένναν συνδρομητὰς 4. φρ. χάρτινα, εἰς δὲ τοὺς ἀπωτέρους τόπους φρ. 5. Τούρκ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΥΓΚΕΛΛΟΣ ΠΑΣΗΣ

(*) Ὁ πρῶτος οὗτος τόμος ἀρξάσθῃ ἤδη κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας αἱς ἐκ 277. καὶ 68.

ΕΡΜΗΣ Ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆς α'. *μην* 7 *μην* Ἀπριλίου.

1818

Φ Ψ Σ Ι Κ Η.

ESCHENMEYER

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ

περὶ τοῦ

Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ καὶ Ὀργανικοῦ Αἰθέρος (*).

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ Μεταφρασθεῖσαι ὑπὸ Ἀν. Πολυζωΐδου.

Τὴν 22. Μαρτίου 1818. ἐν Βιέννῃ.

Ἐάν ὁ ἄνθρωπος συγκρίνῃ τὴν σφαιρὰν τῶν ἐγνωσμένων μετ' ἐκείνην τῶν ἀγνώστων, θέλει εὐρεῖ πάντοτε, ὅτι ὅσα δὲν ἐξεύρει εἶναι ἀπείρως περισσότερα παρὰ ὅσα ἐξεύρει· ἀλλ' ἐν-

(*) Ὁ ἕλεως Εσχενμeyer ἐπιπέδη κητεῖ μετ' ἄλλοις φιλοσοφικαῖς καὶ κοινῶν ἐξυδερκῆ νὰ ὑποσηρῆ τὴν ὑπάρξει Ὀργανικοῦ τινος Αἰθέρος, οἷον ἀρχῆς τῆς ζωῆς, ὑπὸ τὴν παρερχὴν τοῦ ὁμοίου ἐπεμῶνως ἀνεπτύσσονται πολλά τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ φαινόμενα. — Αὐτοῦ τοῦ ἔξαισιον καὶ εἰς πᾶσαν τὴν Γερμανίαν ἤδη πολυθρολλητὸν Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ τὰ θαύματα, ἢ παράξενα εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνέργεια καὶ τὰ ἀποτελέσματά του εὐρίσκονται λεπτομερέσσορον εἰς πολλὰς νεωτέρων διατριβῶν καὶ ἐς ἔργα ἐκτεθειμένα· καὶ ἐπειδὴ ὁ Συγγρ. ἐνταῦθα ἀμιλλᾷ μόνον παρὶ τινῶν, ἢ τοῦλάχιστον σπεύδει νὰ δώσῃ τὸν λόγον μόνον αὐτῶν διὰ τῆς ὑποθέσεως Ἀρχῆς του, εἰς εἴρηται, ἐντεῦθεν ἐσοχασθὴν καλὸν νὰ δώσω γενικὴν τινὰ τοῦ πράγματος ἰδέαν εἰς τοὺς περιέργους, περιληψάντων ἀναπτικῶς ὡς ἐν πλ. νὰ κινῶν τὰ κυριώτερα ὅσα εἰς αὐτὸς κατ' ἐκτασιν εἰς ἄλλην διατριβὴν του ἀναρῶνται· ἢ λοιπὸν μαγνητιζόμενος ὁ ἄνθρωπος (ἢ μετ' ὁ Μαγνητικὸν ὕπνον ὡς λέγεται,) θεωρεῖ αὐτὸς αὐτὸν, τὰ ἀίσθητήριά του μετατρέπονται εἰς τὴν

ταῦθα διπλή τις ἀπάτη συμβαίνει α) ὅτι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὅποιον αἱ αἰσθήσεις μας δὲν δύνανται νὰ φθάσωσι, νομίζεται καὶ ὑπὸ τοῦ νοῦς ἀκατάφραστον, καὶ β) ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον εἰς ἤδη μουσικόν, καὶ εἰς βαθύ σκοτός κατεκαλύπτετο, ὑπέλαμ-
 βάνεται ἤτοι χιμαίρα, ἢ πρᾶγμα χωρὶς βάσιν· ἢ μὲν πρῶ-
 τη ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸν νοῦν δοῦλον τῆς ὑπουργίας τῶν
 αἰσθήσεων, ἢ δὲ δευτέρω ἀπαιτεῖ νὰ νομίξῃ ἀλάνθαστον τὴν
 ἀπαξ λιθὲν μέτρον τῆς γνώσεώς της, ἐξαιρούσα ὅλας τὰς
 ἐπομένους ἀνακαλύψεις εἰς τὴν περιοχὴν τῶν καθαρῶν νόμων
 καὶ ὁμοιοτήτων· τὸ λεγόμενον σαφηνίζεται ἐκ τῶν ἐφεξῆς
 παραδειγμάτων.

Ἄνισως ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς αἰσθήσεις ἐνατενίσωμεν
 εἰς τὸ φυσικὸν σύστημα τοῦ Παντός, θέλομεν εὐρεῖ εαυτοὺς
 περιτταίξιμους κατεκάσιν ἀπὸ τὴν ὀπτικὴν ἀπάτην, ὅτι
 ἥλιος κινεῖται ὑπὲρ τὸν Ὀρίζοντά μας διαγράφων κύκλον πε-
 ρὶ τὴν γῆν, ἐνῶ οὗτος ὡς κέντρον ἴσεται ἀτάραχος· αὕτη

περιοχὴν τοῦ κομάχου, ἀκροτήρια τῶν δακτύλων, κτλ. διαπτύει τὴν κί-
 τάσασιν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δεικνύει αὔξησαν ἐσωτερικὴν τῆς φύσεως ἡ-
 μῶν· β'. βλέπει σαφῶς, ὅποταν ὁ βαθμὸς τοῦ ὑψωθέντος κοινού κέν-
 τρου μαγαλύνη ἐκεῖνον τῆς φαντασίας, προλέγει εἰς τοὺς περιεστρω-
 τῆς δύναμις τῆς μνήμης καὶ ἀναμνήσεώς του ἀξίαναι, κτλ. γ'. μαγνητι-
 κῶς δεικνύει ἀτομικὴν τινὰ σχέσιν (ἢ ταυτότητα) πρὸς τὸν μαγνητικὸν
 αὐξανούσης τῆς συμπαθείας ἢ ἀντικαθείας του πρὸς αὐτόν· δ'. βλέπει με-
 κρήθην, ἢ φαντασία του διατρέχουσα διαφόρων γῆινων πραγμάτων ἀναρτή-
 ῆντε διασῆματι καὶ χρόνῳ περιλαμβάνει αὐτὰς ταυτοχρόνως καὶ μετὰ
 ἀποπτεῖται· εἰ ἀθροῦντες ὄν, καὶ μάλιστα ἀπὸ νοσηρικὴν τινὰ ἀσθένειαν π-
 οχῶν, διὰ τοῦ Μαγνητισμοῦ φθάνει εἰς τὸ μέγιστον ἰατρικόν, ἀντ' ἄλλου
 τὰ ἰσχυρότατα φάρμακα ματαίως ἐδύναντο νὰ ληφθῶσιν εἰς χρῆσιν·
 Ἐπομένως ἐν γένει τὰ κατὰ τὸν Μαγνητισμὸν, ὁ ὁποῖος καὶ προσπολλοὺ μὴ
 ἤδη ἄνω προσφάτως ἀρχίσαν νὰ παιξῆ προσπαθεῖν ἀξιολόγον εἰς τὸ κέν-
 τρὸς σοφιστικῆς Γερμανίας· τὰ φαινόμενά του εἶναι τῶν τι παραξένα, καὶ
 καταπληκτὸν εἰς τὴν ἀκοήν προσπεσόντα τουλάχιστον δυσπίστευτα. Ἀλλ'
 δύναται τις νὰ ἀντιπροβάλλῃ ἀφ' οὗ τὰ πράγματα κατὰ τὸ πλείστον μέρος ἐκ-
 τύνονται ἀπὸ πάρας καὶ παρατηρήσεις ἀνδρῶν πεκαυδαυμένων; Ὁ σαφὴς
 χρόνος, ἐπομένως ἢ θάξει δεῖξαι φροῦδα καὶ μενὰ ταῦτα πάντα, ἢ σαφὴ
 καὶ χρῆσιμα εἰς τὸ ἀνθρώπινον Γένος.

Θεωρία ἀγέννησε τὰ παρὰ φύσιν ἐκείνα Ἐπικύκλια, εἰς τὰ
 ὅποια οἱ πλανῆται ἔπρεπε νὰ κινῶνται, καὶ ὁ ὠραίος τῆς πλαν-
 ητικῆς ἀρχήσεως ρυθμὸς μετ' ὅλους τοὺς νόμους του ἐμμεν
 ἀκατανόητος· ἀλλ' ὁ νοῦς ἐξουδένωσε ταύτην τὴν ὀπτικὴν
 ἀπάτην, μεταβληθέντος τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἰς ὠραίαν
 τάξιν καὶ ἐνότητι ἀπὸ τὸ νοητικὸν ὄμμα τοῦ παρατηρητοῦ·
 ὁ ἀνθρώπος καλῶς εἰδώς, ὅτι χιλιάδας ἤδη ἑτῶν αἱ ψευδεῖς αἰ-
 σθήσεις μᾶς ἀπατάσιν, ἀφῆσε τὸ κέντρον τῆς πλανωμένης
 γῆς, καὶ οὕτως ἀπὸ ἐν ἄλλο ὑψηλότερον σημεῖον, τὸν ἡ-
 λιον, ἔμαθε νὰ διατάτῃ τὸ Πᾶν, ἀφαιρέσας τὸ ἐμπέδιον,
 τὸ ὅποιον ἀντίκατο εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ οὐρανοῦ Μηχα-
 νισμοῦ μετ' ὅλους τοὺς ὠραίους νόμους τε, (καθ' ἑξ ὄχλ. ὁ ἡ-
 λιος εὐρίσκειται εἰς τὴν ἐξίαν τῶν πλανητικῶν τροχιῶν) καὶ ἐρε-
 ζῆξ διαλύσας πάντα ἐκείνα τὰ τεχνικὰ καὶ ἀσαφῆ ἐπικύκλια
 εἰς ἀπλοῦς, ἐλλειπτικοὺς κύκλους· ὅθεν δὲν πρέπει τις νὰ
 βεβαίονη ὅτι αἱ αἰσθήσεις μᾶς διδάσκουσι τὴν ἀπλήν ἑδὴν,
 καὶ ἡ πείρα μᾶς ἄγει εἰς τὰ σοιχεία· ὄχι, κατ' οὐδένα
 τρόπον· αὐταὶ μάλιστα μᾶς ἀποπλανῶσιν εἰς παρὰ φύσιν ὑ-
 ποθέσεις, καὶ τοῦ νοῦς τὰς λεπτολογίας· μόνον δὲ ὁ νοῦς,
 ὅταν ἀνατρέχῃ εἰς τὸ ὑψηλότερόν του κέντρον, δύναται αὐ-
 τὰς τὰς ὀπτικὰς ἀπάτας νὰ ἐξουδενῶνῃ, καὶ τὸν εὐδύν, ἀ-
 πλοῦν δρόμον εἰς φυσικὰς ὄψεις νὰ δεικνύῃ.

Ἄλλ' ἔτι πλέον! ἔπρεπε ἐνταῦθα νὰ μένωμεν νομίζον-
 τες, ὅτι ὁ ἥλιος ἀναπαύεται εἰς τὸ κέντρον, δὲν ἐδύνατο αὐ-
 τὸς μαζὺ μετ' τὸ σύστημα τοῦ εἰς τὸ διάστημα τοῦ παντός νὰ
 συνεχισθῆ καὶ νὰ ὑποταχθῆ εἰς ὑψηλότερον τινὰ ἀξίον; ὅταν
 ἀπαξ βλέπωμεν, ὅτι αἱ σελήναι ὑποτάσσονται εἰς ἕνα πλαν-
 ητικὴν, καὶ οἱ πλανῆται εἰς ἕνα ἥλιον, ἐντεῦθεν θέλομεν
 εἶχει τὸ δίκαιον νὰ θέσωμεν τοὺς ἡλίους αὐτοὺς εἰς ἕμοίαν τι-
 νὰ ἀναφορὰν, καὶ εἰς ταύτας τὰς ὑποτιμὰς ἐπὶ τοσοῦτον νὰ
 ἐκτεινώμεθα, ἕως ὅτου ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν ἐνὸς
 ἡλιακοῦ συστήματος, τὸ ὅποιον πρὸς τὸ ὅλον εἶχει ἀπειροσθῆν
 ἀξίαν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ νὰ εὐ-
 ρωμέν ὑψηλότερόν τι μέρος, τὸ ὅποιον ὡς φυσικὸν κέντρον
 ἐνταυτῶ καὶ ἐν ὅλον σύμπλεκτον νὰ ἴναι, φέρον εἰς ἐκυτό
 πᾶσαν τὴν δυναμικὴν καὶ Μηχανικὴν ὅλων τῶν εἰς γενικὰς δυ-
 νάμεις, νόμους, καὶ ὁμοιότητας ὑποτεταγμένων συστημά-
 των· ἐὰν τυχὸν δευτέρως τις Νεῦτων εἰσέρει τὸν μηχανισμόν

ἐνὸς ὄλου ἡλιακοῦ συστήματος μὲ ὄλατου τὰ φαινόμενα ὡς ἓνα μόνον Ποιητὴν, καὶ ἔπειτα μὲ σταθερὰν συνέπειαν ἀπεδείκνυεν, ὅτι αὐτὸς ὁ Ποιητὴς δὲν ἠθέληεν εἶναι ἐπιδεκτικὸς οὐδεμιᾶς ἀναπτύξεως, ἀνίσως τις δὲν δεχθῆ ἄλλον ὑψηλότερον Ποιητὴν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἐπενέργειαν ἠθέλον σαφηνισθῆ ὅλαι αἱ ἀνομοιότητες τοῦ ὑποτεταγμένου ἡλιακοῦ συστήματος; ἠθέλαμεν ἀρνηθῆ τὴν συγκατάθεσίν μας εἰς τοιαυτὴν γνώμην διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ τὰ τηλεσκοπία μας δὲν μᾶς λέγουσι τίποτε περὶ αὐτοῦ· τοῦτο προδήλως ἐσήμαινε νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀναξίως τὸ λογικὸν ὡς δούλον τῆς ὑπουργίας τῶν αἰσθήσεων, καὶ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ τιμὴν καθὼς νὰ ἐννοήσωμεν — καὶ μόνον τοῦτο τὸ πρᾶγμα συμβαίνει αὐτῷ. Πᾶσαν ζηγμὴν μᾶς ἐνθυμίζουσιν αἱ κάτοικοι τῆς γῆς καταπαλλὰ ἠδέως νὰ οἰκοδομῶμεν τοὺς συλλογισμοὺς μας εἰς τὴν ἀντιληψὶν καὶ πείραν, μεταχειριζόμενοι τὸ λογικὸν μᾶς μόνον εἰς ὑπουργίαν τῶν αἰσθήσεων, δὲν σοχάζονται ὅμως, ἔτι ἡ φωτεινὴ ἀκτὶς τοῦ λογικοῦ ὑπερβαίνει ἐκεῖνα τὰ ὄρια, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς αἰσθήσεις μας καὶ τὰ τηλεσκοπία εἶναι κρυμμένα — καὶ ὅτι εἰς ἐκεῖνας τὰς ἀπομακρυσμένας χώρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσον ἀληθεῖς, ὡς καὶ αἱ ἡμετέραι πλησίον κείμεναι, δὲν εἶναι κάμμία πείρα πλέον δυνατὴ, καὶ ὅτι τέλος εἰάν καὶ ἐνταῦθα προσέτι ἔπρεπε νὰ ἀνακαλυφθῆ πρᾶγμα τι, εἰς τὸ ὁποῖον αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς ἱκανῶς οἰκθον διεγχειρομένους, μόνον ὁ συλλογισμὸς καὶ ἡ ἰδέα ἐδύνανται νὰ τὸ παράξωσιν.

Ἐσαύτως θεωρεῖται ἡ ἀναλογία καὶ εἰς τὴν ὀργανικὴν σφαιρῶν. Ἐνταῦθα τὸ πλησίον εἰς τὰς αἰσθήσεις μας κείμενον εἶναι κεκαλυμμένον οὕτω, καθὼς ἐκεῖ τὸ μεμακρυσμένον βλέπομεν τῶντι εἰς τὸν ὀργανισμόν τοὺς χιμαίρους ῥέοντα ἄνω καὶ κάτω, καὶ εὐρίσκομεν ἕως ποῦ ἔρχονται καὶ εἰς ποῦ ὑπάγουσιν; ἀκολουθοῦμεν τὸν ἐλέγχον εἰς τοὺς κλάδους του, καὶ τὸν κλάδον εἰς τοὺς κλαῖνας του ἕως εἰς τὴν ὀλικὴν περιφέρειάν του, εἰσδύομεν μὲ ἀπλισμένον ὄμμα, ὅπου τὸ ἄνυπλον κάμμιαν διαφορὰν πλέον δὲν μᾶς δεῖχναι, ἀναλύομε τὰς εἰσχειρᾶς ἀναφορὰς, καὶ ἐξετάζομεν τὴν ἐσωτάτην κατασκευὴν· ὅλα αὐτὰ συμβαίνουσι μὲ τὴν ὑπουργίαν τῶν αἰσθήσεων — ἀλλὰ τί ἐκερδήσαμεν ἐντεῦθεν; ποῦ ἐδείχθη ἡ ὑψηλότερα συνάρησις; πῶ διαρίσθη τὸ σημεῖον τῆς δυνάμεως, τί

ὁποῖον διεγείρει αὐτὰς τὰς ὀρατὰς κινήσεις; ποῦ ἐξυγοσαθμήθη ἡ εἰδικὴ τῶν μερικῶν ὀργάνων πρὸς τὰ καθόλου ἀξία, ἡ διάτμος ὁμοιότητος διαρίσθη; ἐξεύρομεν καθὼς, ὅτι πᾶν σύστημα πρέπει νὰ ἦναι ἐνότις καὶ τάξις, ἕκαστον τῶν ὀργάνων νὰ προσφέρῃ εἰδικήν τινα συνδρομὴν εἰς τὸ γινόμενον τοῦ ὄλου· πρέπει νὰ ἦναι νόμοι εἰς τὸν ὀργανισμόν — ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ ἐκφρασίς των; ποῖα εἶναι ἐκεῖνη ἡ δύναμις ἢ τις ἐκδηλοῦται εἰς τὸ ἀδιακόπως μεταβαλλόμενον τῆς καρδίας παίγιον, καὶ διατηρεῖ τὸν ἀνταγωνισμόν τῆς ἀναπνοῆς; ἐγγένει εἶναι ἰδιαιτὶς ἐλεύθερος φαινόμενι τροπολογία, καὶ νόμος μολοντοῦτο, ἀλλὰ ποῦ παριστάνεται ἡ ἀξία του; εἰάν τὸ τεχνικὸν οἰκοδομημα τῶν αἰσθητηρίων ἕως εἰς τὸ παραμικρότατον ἐντελῶς ἦναι ἐγνωσμένον, ἐρωτᾶται πῶς σχηματίζεται ὁ τόπος καὶ ἡ χρωματισμένη τοῦ φωτός ἀκτὶς εἰς αὐτό; ἀλλὰ πρέπει αὐτὸ νὰ μὲνῃ καὶ νὰ ἦναι τὸ πεδῖον τοῦ ἀγνώστου; ἐγὼ νομίζω — ὄχι· θέλει ἀνακαλυφθῆ, χωρὶς ὅμως τὴν συνδρομὴν τῆς πείρας εἰς τοῦτο· πρέπει νὰ εὔρωμεν ἀρχην τινα ἀπὸ τὴν πείραν καὶ τῶν αἰσθήσεων τὴν ὑπουργίαν ἀνεξάρτητον, καὶ αὕτη (ἡ πείρα) τότε πρῶτον ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ εἰς τὰς διαφορὰς τῆς διευδύνσεις, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠύρομεν· εἰς τοῦτο μᾶς ἐχαρίσθη τὸ δῶρον τοῦ λογικοῦ, ὄχι νὰ ὑπάγωμεν αὐτὸ ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις, ἐκλείοντες ἐκεῖνο ὅπου αὐτὰι δὲν μᾶς προσφέρουσιν· ἀλλ' ἔτι πλέον — ἡμεῖς φθείρομεν αὐτὴ νὰ σώζωμεν τὴν ζωὴν καὶ ὑγίαν· ἐξεύρει τις ἐξ ἡμῶν τί εἶναι ἡ ζωὴ, τί εἶναι ἡ ὑγία; εἰάν δύο εἰς τὸ ὄμμα μὲλις παρατηρητὰ σπειρία μικρότατα δὲν μᾶς ἀφίνουσι νὰ ἀντιληφθῶμεν κάμμιαν πλέον διαφορὰν, ὡς προσμένωμεν ἕως οὐ αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἀναπτυχθῶσι, καὶ θέλωμεν ἔχει τότε δύο εἰς τὸ σχῆμα, χρῶμα, ἐνεργείας, καὶ ἰδιότητας ἐντελῶς διάφορα γέννη· ὅλη λοιπὸν ἡ μέλλουσα ἀνάπτυξις τῶν φωτῶν δὲν ἔχει τὴν βάσιν τῆς εἰς τὸ ἐλάχιστον μέρος; καὶ μολοντοῦτο τίς δύναται καθὼς αὐτὰ τὰ διάφορα τῆς ἀναπτύξεως σημεῖα διὰ τῶν αἰσθήσεων νὰ γνωρίσῃ; ἂς θεωρήσωμεν μίαν φερὰν εἰς τὰ μουσικὰ ἐργαστήρια ἐκεῖνης τῆς κλασικῆς μορφῆς, τί μᾶς διδάσκουσιν αἱ αἰσθήσεις; τίποτε — κἂν τίποτε· πρέπει διατοῦτο νὰ ἀποβῆψωμεν ἐκεῖνο ὅπου τόσον ὀρατὰς ἔτι εἰς τὸ σχῆμα τῶν νόμων μᾶς φαίνεται; ἀναμφιβολῶς εὐρίσκειται μία δυναμικὴ τῆς ζωῆς, καθὼς ὑπάρ-

χει καὶ μία Μηχανικὴ τῆς κινήσεως· καὶ καθὼς αὕτη εἰς φυσικὴν τιὰ τοῦ κόσμου διάταξιν κατ' ἀπείρους πολλὰς ἀναφορὰς, ἀναλογίας, καὶ νόμους ἐπραγματιώθη, οὕτως ἀναλογίως θέλει ἀποθῆ πραγματικὴ καὶ ἐκείνη εἰς ὀργανικὴν τὴν τάξιν· διότι πᾶν ὅ,τι ζῆ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Παντός εἶναι εἰδική τις ὁμοιότης, καὶ αὕτη ἡ ὁμοιότης εἶναι ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος, διὰ τῶν ὁποίων ἐκείνο συνίσταται, καὶ χωρὶς τὰ ὅποια ἤθελεν εἶναι κενὸν καὶ μηδέν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀνιχνεύσωμεν τοιαύτην τιὰ τῆς ζωῆς ἀρχὴν, πρέπει νὰ ἀποσραφώμεν διόλου τὴν ὑπουργίαν τῶν αἰσθησεων, ἢ ἐποὶα συγχέει μόνον τὴν ἀπείρον ποικιλότητα, καὶ ἀποτελεῖ δύσκολον τὴν ἐνότητα; καὶ οὕτω πρέπει νὰ κάμωμεν τὴν διάταξιν ἀπὸ ἐν ὑψηλότερον κέντρον, ὅπου ἀνάμεικται συγχύσεις δὲν σκοπίζουσι τὴν ἀλήθειαν· μολοντοῦτο οὐδὲν πρέπει ποτὲ τὸ ἀληθὲς νὰ ἀναμιχθῆ μετ' τὸ πραγματικόν· ἢ ἀληθὲς κεῖται πάντοτε εἰς ἡμᾶς, καὶ εἶναι ὁ νόμος τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὴν συνείδησιν δι' ὀχήματος τοῦ πραγματικοῦ· τὸ πραγματικὸν καὶ ὄλκον εἶναι κατ' ἑαυτὰ, ὡς λέγει ὁ Πλάτων, ἀληθὲς τί οὐδέν, καὶ γίνεται ἤδη πρῶτον τί διὰ τῆ ἐνάσεως μετ' τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία τότε ὡς νόμος καὶ ὁμοιότης δίδει εἰς τὸ πρᾶγμα σαφερότητα καὶ ζωὴν.

Καὶ ἔτι πλέον! πῶς εἶναι δυνατόν τοῦτο, δι' ὄλκον τινῶν σαγόνων σπέρματος καὶ ἐνὸς μικροῦ αἰοῦ νὰ γεννῶται ὁ ἀνθρώπος ὁμοῦ μετ' τὸ ἀπείρον τῆς γνώσεως, μετ' ἐκείνην τὴν ἀρχὴν, ἢ ἐποὶα δοκιμάζει τὴν ἐλευθερίαν του εἰς ὄλας τὰς διευθύνσεις, καὶ μετ' ἐκείνην τὴν ἐνατένισιν πρὸς τὸν ἄρανόν, ἐμπρὸθεν τοῦ ὁποίου ἡ γῆ ὄλη εἶναι μηδέν; εἰάν τις χεὶν θέλη τις νὰ ἀποβάλῃ τοῦτο τὸ πρόβλημα διατοῦτο, ἢ επειδὴ αἱ αἰσθήσεις δὲν μᾶς εἰσάγουσιν εἰς τὴν γνώσιν τοῦ μυσηρίου τῆς γεννήσεως, ὁ τοιοῦτος ἀς ζητήσῃ ἄλλο πρὸβλημα, καὶ ἀς τὸ ἀνιπτύξῃ ὡς ἡ προσαγῆ τῆς θελήσει του ἤθελε κινήσει τὸν βραχίονα καὶ τὸν πόδα ταυ· αὐτῆς τὴ λύσεις δὲν θέλωμεν τὰς ἀρυσθῆ ποτὲ ἀπὸ τὴν πείραν, ἀλλ' πρέπει διατοῦτο νὰ τὰς ἀφήσωμεν ἀνερευνητούς;

Ἐνταῦθα ἀπαντᾷ κάποια ἐναντιότης· συνειθισάντες ἔτι πολὺ νὰ μὴν ἐρευνῶμεν τὰ πράγματα, ἐκ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους ἡμεθ' ἡμῶν εἰς τοιαῦτα πρόβλημα, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου σπεύδομεν διὰ νὰ φθάσωμεν τέλος, τὸ ὁποίου πέραν τῆς

γραμμῆς τῶν γνώσεών μας κεῖται· οὗτος εἶναι ὁ κλήρος τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος νὰ ζητῆ τὰς ἀκρότητας προτερον παρά τὸν μέσον ὄρον; ὁ ὁποῖος συναρμόζει αὐτὰς τὰς δύο.

Ἄλλα ἔ, ἐδῶ ὁ Πλάτων δὲν μένει· ὁ φιλόσοφος οὗτος δὲν ἐρωτᾷ μόνον πόθεν ἡ κίνησις, πόθεν ἡ ζωὴ, ἀλλὰ πόθεν ἡ ψυχὴ, τί ἦτον αὕτη πρὸ τῆς ζωῆς, καὶ τί μέλλει γενέσθαι μετ' αὐτήν;

Καὶ οὕτως ἔχομεν τριπλᾶς προβλημάτων σειράς.

α.) Τὴν σειράν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μὲν πείρα τὸ πρότερον (prius), ὁ δὲ νόμος τὸ ὑστερον (posterius) σχηματίζει· ἢ ὑπουργία τῶν αἰσθήσεων ἀναπαύεται ἐνταῦθα εἰς τὴν φύσιν, οἷς τὴν φοιχειώδη αὐτῆς βάσιν, ὑφουμένη μετ' τὴν βοήθειαν τῆς διαταττούσης τοῦ νοῦ ἀρχῆς, διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ συνδυασμοῦ εἰς γενικὰς προτάσεις, αἱ ὁποῖαι περιγράφουσι τὴν σφαιραν τῶν ἐγνωσμένων φαινομένων· αὕτη εἶναι ἡ περίσσις εἰς τὴν φυσικὴν περιοχὴν.

β.) Τὴν σειράν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μὲν ἀρχὴ τὸ πρότερον, ἢ δὲ πείρα τὸ ὑστερον μορφώνει· αἱ αἰσθήσεις ἐδῶ εἶναι ἀκαρποὶ· επειδὴ ἡ πηγὴ τῶν φαινομένων εἶναι κεκρυμμένη· ἢ μεις βλέπομεν μόνον τὰ γινόμενα, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς πράξεις τῆς παραγωγῆς· αὕτη εἶναι ἐν γένει ἡ περίσσις εἰς τὴν ὀργανικὴν περιοχὴν.

γ.) Τὴν σειράν, τῆς ὁποίας ἡ φύσις γίνεσθαι διαδατικὴ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἡ πείρα μῆτε τὸ πρότερον μῆτε τὸ ὑστερον σχηματίζει, καὶ ἡ ἀρχὴ μεταβάλλεται εἰς τὸν μῦθον· αὕτη ἢ περίσσις ἀνάγεται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν πνευμάτων.

Μόνον διὰ τὴν πρῶτην σειράν τῶν προβλημάτων ἐν τῶ μεταξὺ εὑρέθησαν αἱ μέθοδοι· αἱ τελευταῖαι δύο σεροῦνται αὐτὰς ἔτι, καὶ ὄλαι αἱ ἐξετάσεις τοῦ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ μέθοδοι τῆς πρώτης εἰς τὰς δύο ἀκολουθούς δὲν ἐπέτυχον, καὶ πάντοτε δὲν θέλου ἐπιτύχει. Πόσοι ποσάκις ἐζήτησαν διὰ χημικῶν ἀναλύσεων περὶ τοῦ μυσηρίου τοῦ ὀργανισμοῦ κατὶ νὰ καταλάβωσι, καὶ μολοντοῦτο ἐπέσερεφαν ἀπρακτοί; επειδὴ εἰάν ἀναλύσωμεν τὸ εὐγενέστατον καὶ τὸ ἀγενέστατον ὀργανον εἰς τὰς φοιχειώδεις αὐτοῦ ἀναφορὰς, ἢ διαφοράς θέλει ἦναι τόσον μικρὰ, ὡς ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἐνεργειῶν σχεδὸν ἀφανίζεται.

Ποία μέθοδος μόνον ένταύθα δύναται να βοηθήση.

Ότι ή οργανική τάξις κείται μεταξύ τής φυσικής και πνευματικής, καθώς ή ζωή μεταξύ τής κινήσεως και πράξεως, ή άτομική ένότης μεταξύ τής φυσικής και προσωπικής, είναι θέσεις, τας οποίας εγω ένταύθα προϋποθέτω: όλα όμως ταύτα τὰ μέλη λαμβάνουσι τήν αρχήν των από τήν περί ύλης, σχήματος, και ουσίας γενικήν μεταφυσικήν αναλογίαν εις τρόπον τριούτον, ώς ή μὲν φυσική τάξις, κινήσις, φυσική ένότης έχει τήν φύσιν και σαβερότητά της από τήν υπέρσχυσιν τής ύλης· ή δὲ οργανική τάξις, ή ζωή, ή άτομική ένότης από τήν υπέρσχυσιν του είδους· ή δὲ πνευματική τάξις, πράξις, προσωπική ένότης από τήν υπέρσχυσιν τής ουσίας· αληθινά δὲν θέλει δοθῆ κανέν πρᾶγμα εις τήν κόσμον, τό όποίον να μὴν μετέχη εις ταύτην τήν αναλογίαν από ύλην, είδος, και ουσίαν· τούτο όμως συμβαίνει εις καταπολλά διαφορούς τρόπους· όσον πλέον πρᾶγμα φέρει εις έαυτό ουσίαν (ιδεάν), τόσον δετικώτερον, αχολογώτερον, και ελευθερώτερον φαίνεται· αυτή είναι ή περιεσχισ εις τήν πνευματικήν περιοχίν, όπου ή ελευθερά πράξις είναι οικεία. Όσον πλέον πρᾶγμα φέρει εις έαυτό ύλην, τόσον άποφατικώτερον, χειρότερον, και αναγκαιώτερον (υπεκείμενον εις τήν ανάγκην) φαίνεται· τούτο εύρίσκει τόπον εις τήν φυσικήν περιοχίν, όπου ή κίνησις με τούς τυφλούς αὐτῆς νόμους προσιδιάζει.

Όσον πλέον εξεναντίας πρᾶγμα φέρει είδος εις έαυτό, και εις τήν ύλην και ουσίαν αὐτοῦ μεσιτεύει, τόσον άδιαφορώτερον, όμνηδέστερον, και ισορροπώτερον φαίνεται· τούτο βλέπομεν εις τήν περιοχίν τής οργανικής τάξεως, όπου ή ζωή με τούς ελευθερούς αὐτῆς νόμους είναι φυσική.

Εάν διατάξωμεν αὐτάς τας προτάσεις εις μεταφυσικήν θεωρίαν, έντεῦθεν λαμβάνομεν τρεῖς αρχάς.

α.) Μίαν τοιαύτην, ή οποία πλησιάζει εις τήν ιδεάν, όλα τὰ αποτελεῖ ολοκληρωτικά, γενικά, και τὰ ύψονει εις τας ύψιλοτάτας δυνάμεις.

β.) Τοιαύτην, ή οποία σρέφεται εις τήν ύλην, όλα τὰ κάμνει διαφορικά, τὰ διασκεδάζει εις πολλαπλότητα τιμᾶ, και τὰ άσθενεί.

γ.) Τοιαύτην, ή οποία προσεγγίζει εις τό είδος, όλα τὰ αποτελεῖ άδιαφορά, μέσα, συναπαρτίζουσα αὐτά εις ένότητα, και ζητοῦσα να ένώση τας δυνάμεις τόσον άποφατικάς ώς και κατακρατικάς εις τόν έκθέτην Μηδέν.

Από αὐτάς τας τρεῖς αρχάς ή τελευταία είναι ένταυθα αρχή τής ζωῆς· ή φύσις της είναι άδιαφορία, μεσιτεία, είναι ό συναρμώζων δεσμὸς τής φύσεως. Έως τώρα ήτον ή πρόληψις εις τούς φιλοσόφους, ότι ή άδιαφορία τίποτε άλλο δὲν είναι, εἰμή τό γινόμενον τής ένώσεως τῶν δύο πόλων, αλλά δὲν φοχάζονται ότι οι πόλοι ήθελον φεύγει αἰωνίως εις έναντίας διευθύνσεις (διαφορικήν και έλοκληρωτικήν), δὲν ήθελον είναι κανέν μεσιτεύον, τό όποῖον ήθελε δεχθῆ εις έαυτό και εξισώσει τήν αντίθεσίν των· τούτο λοιπόν τό άδιαφορῶν είναι οὐτως αυθύπαρκτον, ως και οι πόλοι, μολογόντι οι χαρακτήρες, υπό τούς όποιους αὐτό φαίνεται, είναι μόνον οι εἰς άμφοτέρων τῶν πόλων κοινοί.

Όλη ή περιοχί τής οργανικής φύσεως συνίσταται από σχετικὰς διάλου άδιαφορίας, σχημαζόμενη εις τήν υπέρσχυσιν του είδους· άλλ' εκείνη ή καθολική τής ύλης είδος και ουσίας αναλογία δὲν παύει να εκφράζεται εις πᾶσαν ιδιαιτέραν τάξιν· όπου εις τό βασιλειον τής οργανώσεως, κούτεσι εις τόν έκθέτην του είδους, ή ύλη υπερισχύει, ήτοι γίνεται ό ισχυρότερος συνεργός, εκεί κλίσει τό φυτόν· όπου τό είδος ως συνεργός, ήτοι τό είδος εις τό είδος υπερισχύει, εκεί κλίσει τό ζῶον· όπου τούχαντίον ή ουσία εις τόν έκθέτην του είδους ό ισχυρότερος συνεργός γίνεται, εκεί κλίσει ή οργανωσις του ανθρώπου· και αὐτοὶ οι τρεῖς συνεργοὶ σχηματίζουσι τρεῖς περιοχάς, κατὰ τας οποίας ή καθολική αρχή τής ζωῆς, χωρὶς να αφήσῃ του υπερισχύοντα χαρακτήρα τής άδιαφορίας και του είδους, παριστάνεται εις τας είδικὰς αὐτῆς διευθύνσεις.

Από ταύτην τήν παρατήρησιν διορίζονται πολλοὶ γενικοὶ χαρακτήρες και ιδιότητες τής αρχῆς τής ζωῆς.

α.) Αὐτή είναι ύψωμένη υπέρ πᾶσας τας φυσικάς και χημικάς δυνάμεις, ακλοουάως υπέρ τήν βαρύτητα, θερμότητα,

καὶ φῶς, ὑπὲρ τὸν Μαγνητισμὸν, Ἠλεκτρισμὸν, καὶ Γαλβανισμὸν· καθὼς ἡ δύναμις Μηδὲν εἰς τὸ ἀριθμητικὸν συζημα κείται ὑπὲρ τοὺς ἀποφατικούς ἐκλέτας, οὕτως καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἴσεται ὑπὲρ τὰς φυσικὰς δυνάμεις.

β.) Σχηματίζει μεταξύ παντὸς ἀποφατικοῦ καὶ καταρτικοῦ τὴν ἀληθῆ πραγματικὴν ἐνότητα· τούτέστι πᾶς ὀργανισμὸς πρέπει νὰ ἦναι ἐν ἀπὸ πολλὰ ποικίλα ἄλλα ἐσχηματισμένον ὅλον ἢτοι ἄτομον.

γ.) Πρέπει νὰ ἦναι εἰδοποιὸς, ἢ πλαστικῶς μορφοῦσα· διότι μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν καὶ ἀναγκαίως εἰς ἐν, πρέπει καὶ ὅλα αὐτῆς τὰ ἔργα ὑπὸ ἐλευθέρων ἀναλογίαν νὰ φαίνωνται.

δ.) Ἐκείνη ζωὴ περιλαμβάνει ὑψηλοτέρην τινὰ ὁμοίωσιν εἰς ἑαυτὴν, παρὰ πάσας, αἱ ὁποῖαι ἐκπράζουσι τὰ φυσικὰ τοῦ κόσμου σώματα εἰς τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἔξωτερικὰς αἰτιῶν κινήσεις· εἰς τὴν ἀξίαν τῶν νέμων τὸ ἐλάχιστον μικροσκοπικὸν ζωῶν ἀξίζει τόσον, ὡς ἐν ὅλον ἡλιακὸν συζημα.

ε.) Πᾶσα ζωὴ πρέπει νὰ ἐκπράζεται ὡς μεταβλητὴ τῶν δυνάμεων παίγιον· ὅταν θεωρῶμεν τὴν μὲν μίαν ἐξ αὐτῶν ὡς πρὸς ἐνοῦσαν καὶ ἐλκτικὴν, τὴν δὲ ἄλλην ὡς ἐλευθέρων καὶ ἀπωστικὴν, πρέπει ὅλα, ὅσα διὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς διεγείρονται, νὰ παριστάνονται ὑπὸ συνεχεῖς διαλοπαλμῶν· καὶ τῶντι τὸ καθολικὸν τῆς ζωῆς εἶδος εἶναι ἰκρεμῆστι ἢ μεταβολὴ ἔλξεως καὶ ὠθήσεως.

ς.) Ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς διεγείρει τὴν αὐξήσιν· καὶ μὴ φυσικὴ δύναμις δὲν ἐμπορεῖ πλαστικῶς καὶ ἐνταυτῶ αὐξήσει νὰ ἐνεργῇ, ἀν καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ φῶς εἰς τὴν ὀργανικὴν ἀνάπτυξιν φαίνονται νὰ ἦναι εὐνοϊκά, ἀλλ' ὄχι κατ' ἐθεῖς τρόπον, ἐνῶ κατ' ἐκείνην τὴν ἀδιαφορίαν σμικρύνουσι τὴν ὕλικὴν ἐνοῦσαν ἀρχὴν εἰς τὰ ἐμπόδια τῆς· οὕτω τὸ ὄν εἶναι ἡρεμοῦσά τις ἀδιαφορία, ὅπου ἡ ἐνοῦσα καὶ ἐλευθέρων ἀρχὴ (ἐνῶ αὐτὰ μετ' ἀλλήλων ἐντελῶς ἰσορροποῦσι) μένουσιν ἀρραγεῖς· ἀλλὰ πλησιάζουσα ἤδη εἰς τὴν πύρωσιν ἢ θερμότης ἐλαττώνει τὴν ἐλκτικὴν ἀρχὴν, καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνει ἢ ἐλευθέρων μορφοῦσα ἀρχὴ τὴν ὑπερίσχυσιν, καὶ ἀρχίζει ὑπὸ ἀπειρῶν μικρῶν παλμῶν νὰ ὀλοκληρῶν τὸν βλαστῶν, εἰς τὸν ὅποιον συνίσταται ἡ αὐξήσιν. Ἐνεργεῖ ὅπου θερμότης καὶ φῶς ἐνεργοῦσιν, ἐκεί ἢ ἀρχὴ τῆς ζωῆς δὲν εἶναι

Ζετικὴ, καθὼς καὶ ὅλων τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὡσαύτως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀντιθέσεως ἐρεθίζεται, καὶ ἐντεῦθεν παράγεται ἢ συνεχῆς αὐξήσιν.

ζ.) Ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἐνεργεῖ γεννώσα· γέννησις εἶναι δυνατὴ μένον, ὅταν ὁ βλαστῶν κατ' ἑαυτὸν ἤδη ἔφθασε κατὰ πικρὴν ἀνάπτυξιν· ἢ πλαστικὴ τῆς ζωῆς εὐροῦσα εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐπέκτασιν ἢ εἰς τὴν αὐξήσιν τὰ ὄρια τῆς, κρέφεται εἰς παραγωγὴν τοῦ εἶδους· ἐνῶ ἐκεῖνοι οἱ ἀπειρῶν μικροὶ παλμοὶ τῆς ἐλευθέρων ἀρχῆς διαπαντὸς συνεχίζονται, ἐντεῦθεν ἀναφύεται — εὐθὺς ἀφ' οὗ τὸ ἄτομον τελειοποιῆθῃ — περισσότης τῆς δυνάμεως, ἢ ὅποια ἀπὸ ἑκάστου ὀργανον ἐκβαίνει, καὶ καθόσον ἑκάστου ὀργανον εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ ὅλου, καὶ τὸ ὅμοιον γεννᾷ, ἐντεῦθεν εἰς ἐν κοινὸν προῖον ἐνοῦται· ὅλα τὰ εἰδικὰ ὀργανα ἐνόηουσι τὴν περισσότητα τῶν δυνάμεων τῶν εἰς νέαν τινὰ ἀδιαφορίαν, καθὼς αἱ ἀκτίνες εἰς τὸ κέντρον, καὶ αὕτη γίνεται τότε πάλιν ὁ βλαστῶν τοῦ ὅλου, εἰς τὰς ὑψηλοτέρας ὀργανώσεως εἶναι οὗτοι οἱ βλαστοὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ αἰδίου, τὰ ὅποια τότε ὡς διαφορικὰ φέρουσι ἤδη εἰς ἑαυτὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀναπτυχθήσομένου μεγέθους σύμπλεκτον, καὶ μένον προσμένουσι τῆς ὀλοκληρώσεως τὴν πρᾶξιν, ἢ ὅποια κατὰ παρελθούσαν ὁμοίωσιν τῶν δύο διαφορικῶν τὸ ὅλον ἐμπνευματόναι.

Γέννησις δὲν εἶναι μόνον μηχανικὴ καὶ δυναμικὴ τῆς φυσικῆς φύσεως δύναμις, ἐπειδὴ ἐδῶ εἰς τὸ ἀτομικὸν μέρος ποτὲ δὲν εὐρίσκεται ἐνταυτῶ ἢ ἀντανάκλασις τοῦ ὅλου, τὸ ὅποιον μόνον εἰς τὴν ἀδιαφορία τὰ πάντα ἀποτελοῦσαν ἀρχὴν ἀνῆκει, ἢ τις τὸ ἐλεύθερον καὶ ἀναγκαῖον ὁμοίως εἰς ἑαυτὴν λαμβάνει.

η.) Ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἐνεργεῖ διατηροῦσα· τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἀδιαφορίας, ἢ ὅποια δὲν ὑπομένει παντελῶς τόσον μεγάλας παραχᾶς· ἐάν ἐκείνη ἢ ἀρχὴ ἦναι τρέντι μεσάζουσα, οὕτως ἐν γένει θάλει ὀλοκληρῶν τὸ ἐλλειπές, τὸ χαρισμένον θάλει ἐνάνει, τὸ περιττεῦον θάλει ἀκωθεῖ, καὶ εἰς βοήθειαν τοῦ πολεμηθέντος μέρους σπεύδουσα, θάλει ἀπομακρύνει τὰς ἐχθρῆκας αὐτῆς δυνάμεις, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θάλει ὑποφέρει ὡς τὸ μανδακινὸν νὰ καταναλωθῇ ἀπὸ τὰς ἐχθρῆκας Πολικότητος, εἴτε φυσικῆς ἢ πνευματικῆς φύσεως οὐσίας· δοθείσης τῆς περιστάσεως ὅτι ὁ

πάρχουσι τρωπῶνται παραχαί (συγχύσεις), ἢ ἀρχὴ τῆς ζωῆς γίνεται δυνάμις θεραπευτικὴ (vis medicatrix).

Αὗται αἱ γενικαὶ ιδιότητες, αἱ ὁποῖαι παράγονται ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἀδιαφορίας, συντείνουσιν ἤδη καὶ εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ζωικοῦ Μαγνητισμοῦ, καὶ περιγράφονται εἰς τὰ ἔξιολογώτατα φαινόμενά των.

(Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ειρημένων εἰς τὸν Μαγνητισμὸν ἀκολουθεῖ ἐφεξῆς.)

ἌΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.

Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας (*).

Ἡ Μεγαλοφυΐα δὲν εἶναι ἄλλοτι, εἰμὴ μίμησις τῆς ζωῆς καὶ δημιουργοῦ φύσεως, τὴν ὅποιαν ὁ ἄνθρωπος ἀναπτύσσων τὰ ἐν αὐτῷ ἔμρυτα ἑλατήρια ποιεῖ γινώσκων τοὺς νόμους καὶ τὴν χρῆσιν τῶν μέσων ἢ τῶν δυναμειῶν τῆς Μ' ὅσῃ περισσοτέρῃ ἀκρίθειαν παρατηροῦσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν φύσιν, καὶ μιμοῦνται τοὺς νόμους τῆς εἰς τὰ διάφορα εἶδη τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τόσοῦ μᾶλλον πλησιάζουσιν εἰς τὴν ἀληθῆ τῆς μεγαλοφυΐας πηγῇ, τόσοῦ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος νοῦς θέλει εἶσθαι ἰκανότερος νὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ ὀργανίσῃ. Ἡ Ποιητικὴ, ἡ Μουσικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, μᾶς παρασαίνουσι τὴν ἀληθῆ τῆς φύσεως εἰκόνα, τὴν βαθεῖαν παρατήρησιν τῶν παθῶν τῆς, τὴν ἀναλογίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν πλασματικῶν· ἀσθανόμεθα εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ ἀληθὲς κατὰ τὴν δυνάμειν (καὶ ἀκουσίως εἰς ἕνα ἔχθρον) τὸ ἀγαθόν. Ἡ Μεγαλοφυΐα ἄρα χαραγμένη ἐπὶ τοῦ αἰανίου τούτου πρωτοτύπου γεννᾶται ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ λόγου δεξιῶς ἀκολουθεῖ τὸν Θεόν, ἐξετάζει καὶ ἀνακαλύπτει τὰ ἔργα καὶ τοὺς εἰς τὸ πᾶν νομοὺς του. Οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ φθάσασιν εἰς τὸ ὕψος τῶν ἀληθειῶν, δὲν δύνανται νὰ ἐφεύρῃσιν ἢ νὰ ποιήσασί τι, εἰμὴ

(*) Ἡ Παρθεὶς δικτατὴρ εἶναι μετέφρασις τῆς τοῦ Κυρίου Virey, ἣν καὶ κατεχωρήσθη εἰς τὸ λεξικὸν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τῆς Γαλλικῆς. Μετέφρασις ὅμως ὄχι ἀκριβῆς· εἶπα ὅσα δὲν μ' ἐφάνησαν ἀνάλογα εἰς τὴν μετέφρασίν μου, ἀντ' αὐτῶν δ' ἐπέροθεσα ὅσα μ' ἐφάνησαν ὑπερμετῆρα, καὶ θωρὶ δύνανται νὰ τὸ ἴδῃ ὁ παραβάλλων τὴν μετέφρασίν μου μετὰ τὸ πρωτότυπον.

δὲν μιμηθῶσι τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον αὐτὴ τὰς μεταχειρίζεται. Ὅσας προόδους ἔκαμιν εἰς τὰς ἐπιστήμας, εἰς τὴν Μηχανικὴν καὶ εἰς τὴν Χημείαν, καὶ ὅσας ἀκόμη ἐλπίζουσι νὰ κάμωσιν, ὅλαι πηγάζουσιν ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν πλασμάτων τῆς φύσεως καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῶν. Δι' αὐτῆς ἐρευνῶσι τοὺς νόμους τῆς φύσεως, δι' αὐτῆς ἢ φύσις μᾶς ἀνακαλύπτει τὰ μυστήριά της, καὶ μεταδίδει εἰς τὴν Ψυχὴν μας, νὰ εἴπω οὕτως, τὸν τύπον καὶ τὴν πλασουργὸν δυνάμιν· τὰ κρύφια τῆς ἀνθρώπου καρδίας μυστήρια εἰς τὴν ἠθικὴν, ἢ ὑψηλὴ τέχνη τοῦ διαδέτειν καὶ ὀδηγεῖν τὰς πολιτικὰς ἐταιρείας εἰς τὴν πολιτικὴν, ὅλα ταῦτα δὲν πηγάζουσι τάχα ἀπὸ τὴν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς γινομένην τῆς φύσεως σπουδῆν; αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ ἀνθρώπου νοῦς δὲν εἶναι ὅμοιος καρπὸς τῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τῶν ἰδίων μας σοφασμῶν; Ὁ τῆς Μεγαλοφυΐας ἄρα ἀληθὲς τύπος εἶναι αὐτὴ ἢ φύσις.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Μεγαλοφυΐς ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀναπτύχῃ ἢ ἢ νοερά καὶ ἠθικὴ αὐτοῦ φύσις καθ' ὅλην τὴν ἔκτασίν της· εἰμὴ περιορισθῇ εἰς μόνον τὸ σῶμα τότε πλασουργεῖ ἀγάλματα ἀράτα, καὶ μηχανὰς ἰσχυράς.

Ἡ θαυμασία ὅμως αὕτη δυνάμις δὲν εἶναι κοινὴ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οὐδὲ ἀποκτάται μὲ μόνον τὴν σπουδῆν· αὕτη δὲν δύναται παρὰ νὰ ζωογονήσῃ τὴν σπορὰν τῆς Μεγαλοφυΐας, εἰμὴ ὑπάρχη, καὶ νὰ ὀριμάσῃ τοὺς καρποὺς, ἐπειδὴ ἢ Μεγαλοφυΐα δὲν διαδίδεται ἐκ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ τέκνα. Εἶναι ἄρα ἄξιον τῆς εἰς τὴν σπουδῆν τοῦ ἀνθρώπου ἐνασχολουμένης τέχνης νὰ ἐξετάσῃ τὰς αἰτίας τῆς Μεγαλοφυΐας καὶ τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς περιστάσεις, αἵτινες συντείνουσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς· τοῦτο εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς παρούσης μου διατριβῆς, τὴν ὅποιαν διαίρω εἰς ὀκτὼ κεφάλαια, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς μὲν τὸ πρῶτον θέλω ἐκθέσειν τοὺς χαρακτῆρας τῆς Μεγαλοφυΐας, εἰς δὲ τὸ δεύτερον, τὰς φυσικὰς αἰτίας, αἵτινες δύνανται νὰ γεννήσωσι τὴν Μεγαλοφυΐαν· εἰς τὸ τρίτον, τὴν φυσικὴν κατάστασιν τῶν Μεγαλοφυΐαν προσαγγελλόντων παιδῶν· εἰς τὸ τέταρτον, τὴν ἐπίρροιαν τῆς νεύτητος πρὸς τὴν Μεγαλοφυΐαν· εἰς τὸ πέμπτον πηγὰς ἄλλας τῆς Μεγαλοφυΐας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ συλλογίζεσθαι· εἰς τὸ ἕκτον, τὸν ἄλλον τῆς διανοίας· εἰς τὸ ἑβδομὸν, τὴν ἐπίρροιαν τῶν

διοικήσεων και διαφόρων θρησκευῶν, πρὸς τὴν γέννησιν τῆς Μεγαλοφυΐας· εἰς τὸ ὄγδον τέλει; ἰατροφιλοσοφικῆν ἀληγορίαν τῆς Μεγαλοφυΐας, ἀπὸ τὸν μῦθον τοῦ Προμηθεύς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς Μεγαλοφυΐας.

Λέγουσιν ὅτι πάλαι ποτὲ ὁ βασιλεὺς και κύριος τοῦ παντός Ζεὺς, ἐγέννησεν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου του ἑνοπλεον διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Ἡφαίστου τὴν Ἀθηνᾶν ἢ Παλλάδα, θεῶν τῆς σοφίας και τῶν τεχνῶν. Ἡ θεὰ ἐκλεξεν διὰ κατοικίαν τὴν πόλιν τοῦ Κεκροπος, τὰς φιλοτέχνους Ἀθήνας, ἐξ οὗ ἡ γῆ ἦτο ἐξωρισμένη εἰς τὰς πετρώδεις ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ εἰς τὴν ἄκαρπον Ἀττικὴν. Εἰς ταύτην τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Σόλωνος και τῆς διοικήσεως τοῦ Περικλέους, ἡ ἔθνος ἐλεύθερον και δημοκρατικόν, φιλόξενον πρὸς ὅλα τὰ ἔθνη, φιλόδοξον και ὑπερηφάνον διὰ τε τὴν ἀξίαν του και διὰ τὴν ὀρθὴν του εὐαισθησίαν εἰς τὴν εὐγλωττίαν και εἰς τὰς ἀγαθὰς τέχνας, διέλαμψαν τοσοῦτοι μεγαλοφυεῖς ἄνδρες, και συνέστρεξαν πανταχόθεν οἱ λαμπρότεροι και ὑψηλότεροι τῆς Ἑλλάδος νόες. Ὅλα τὰ εἶδη τῶν μαθησῶν ἐτιμῶντο ἐξίσου, καὶ ἡ φήμη ἔφερε πᾶν εἶδος θριάμβου. Ἡ φιλοσοφία ἐδύνατο ἀεὶ ἐκλεξῆ ἢ τὰς Στωάς, ἢ τοὺς κήπους τοῦ Ἀκαδήμου, ἢ τὴν Δύκειον. Αἱ τῆς Τραγωδίας και Κωμωδίας Μοῦσαι ἐδέχοντο εἰς τὰ θεάτρα σεφάνους και δάφνας. Τὸ βῆμα ἐπέσφερε τιμῶν εἰς τὸ ὠδεῖον και εἰς τοὺς Ναοὺς. Μύρια μεγαλοπρεπῆ κτίρια, κατὰ τὰς ἀναλογίας τῆς θαυμασιωτέρας και ὀρεινότερας Ἀρχιτεκτονικῆς, τῶν ὁποίων τὸ κάλλος ἐτελειοποιεῖτο ἢ Γλυπτικῆ, ἐκαλλοπιζαν τὴν πόλιν. Ἡ ποικίλη σοφία ἐπλοῦντο μύριαν θαυμασιῶν εἰκόνων ζωγραφισμένων μετὰ τέχνην ἀρρημιτον. Ὅλα ἐφανεύον τὴν ἐντέλειαν, και αὐταὶ αἱ μηχανικὰ τέχνηαι, αὐτοὶ οἱ τεχνῖται μετεῖχον τῆς εὐαισθησίας τοῦ καλοῦ, τὴν ὁποίαν αὐξάνεν ὁ ἀδιάκοπος θαυμασὸς τῶν εἰς τὰ ὄμματα αὐτῶν προκειμένων θαυμασιῶν πρσιτύπων.

Οἱ Ῥωμαῖοι νικηταὶ και τροπαιοῦχοι ὑπετάχθησαν εἰς τὴν σφῆραν τῶν Ἑλλήνων διδασκαλίας, και ἐδιδάχθησαν τὴν ἰσ-

τικὴν εὐγένειαν. Ἀκόμη τὴν σήμερον, μετὰ παρέλευσιν εἰκοσιπέντε αἰώνων οἱ Ἑυρωπαϊοὶ μετὰ ἱερὸν σέβας κατοῦσι τὰ χαίματα τῆς εὐγενούς ταύτης πόλεως, και ἐξετάζουσι τὰ εἰρήπια τῶν τύμβων μυρίων ἐνδόξων πολιτῶν, τοὺς ὁποίους αὐτὴ ἐγέννησε· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ δύναμις τῆς Μεγαλοφυΐας κατεδάμασε τὰ πολεμικώτερα και ἀνδρειότερα ἔθνη τῆς γῆς.

Ὁ νέος τῶν Μουσῶν ἔρασαί, οἵτινες ὄρατε, ἐξ εὐγενούς φιλοδοξίας κινούμενοι, εἰς ἓνα κινδυνῶδες σάδιον! αἰσθάνεσθε ἐν ἑαυτοῖς βράζον τὸ πῦρ τῆς Μεγαλοφυΐας; δύναμῖστις ἀγνωστος και φυσικὴ σῆς ἐπρομάντευσε θριάμβους ἐκ νηπιότητος; Πνεῖτε τὸ πῦρ τῆς δόξης, αὐτὸ τὸ εὐγενὲς και μέγα αἰσθημα ψυχῆς, ἡτις γέμει ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὸ ἀληθές, τὸ ὑψηλόν και καλόν, ἡτις καταφρονεῖ τὰ κακὰ τῆς πτωχειας, τὴν ἐξορίαν, και αὐτὸν τὸν θάνατον διὰ τὴν φθῆσιν εἰς τὸν σκοπόν της; δύνασθε νὰ ὑπερηθῆσῃτε τὰ ὄρια τοῦ καιροῦ, νὰ ἀπαξιῶσῃτε τὰς προσκαιροὺς λαμπρότητας, τὰς ὁποίας ἡ τύχη, ἢ αἱ γοητεῖαι τῆς παρούσης ζωῆς προσβάλλουσι διευγῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σας διὰ νὰ σᾶς πλανήσωσιν; Ἄνδρες μεγαλόψυχοι δράμετε· αἱ θύραι τῆς Ἀθανασίας ἀνοίγεται διὰ σᾶς· ἀναπετάνονται ἤδη ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σας εἰς μεγαλοπρεπέστερος κόσμος. Στεῖς ἀνήκετε εἰς ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος· ὁ περιπέκλων σας αἰὼν μακρόθεν μόνου δύναται νὰ σᾶς θεωρῆ ἱπταμένους και νὰ μετρή τὴν ἐξαισίον δύναμιν, ἡτις διατηρεῖ τὸ πέταμα τῶν σοχασμῶν σας.

Ἄλλ' εἰν τὸ θέλητρον ματαιίας δόξης δὲν σᾶς ἀποσπᾷ εἰμὴ ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσιν, ἀπὸ τὰς τραφῆς τῆς τύχης, ἀπὸ τὴν φιλήδονον κλίην τῆς ἡδυπαθοῦς τραφηλοπτιτος, ἀπ' ὅλας τῆς γῆς τὰς γοητείας, ἀπομακρύνθητε, ὦ θνητοὶ, ἀπομακρύνθητε, και μὴ μιαίνετε τὴν σεδασὴν ἰσραουσύνην, εἰς ἣν πρέπει νὰ ἀφιερῶθῃ ἡ ἀληθῆς Μεγαλοφυΐα. Οἱ κόποι σας ματαιοῦνται, τὸ θέρος δὲν θέλει φθῆσιν πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν ἰδρώτων σας. Ἡ ἀληθῆς Μεγαλοφυΐα δὲν ὑποφέρει μερισμὸν, αὐτὴ βυθίζει εἰς τὴν ἑκτασίον της ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου· καθημερινῶς βλασάνουσι μύρια ἄνθη προτερημάτων διαλάμποντα εἰς τὴν αὐγὴν τῆς νεότητος· ἀλλὰ ταχέως αἱ ἔνθερμοι ἡδοναὶ, ἢ ἀπολελυμένη ζωὴ, ἡτις ἐξαντλεῖ τὸν ὄπὸν, μαραίνει αὐτὰ και πίπτουσι ξηραμάμα πρὸν

φθάσουσιν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πορισμοῦ. Οὐχί, δὲν δύνασθαι ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν ἡδονῶν, ἀπὸ τὰς διασκεδάσεις τῶν συναναστροφῶν, αἵτινες δαπανῶσιν εἰς μάτην τόσού καιροῦ καὶ τίσου νοῦν, δὲν δύνασθε, λέγω, νὰ πετάξητε ἕως εἰς τοὺς ἀέρας, ὅπου κατοικεῖ ἡ ὑψηλὴ φρόνησις, καὶ ἐξ οὗ θεωροῦσι τὴν πηγὴν τῶν ἐξόχων ἀληθειῶν· διὰ νὰ φθάσῃ τις ἐκεῖ πρέπει νὰ συναβροίσῃ εἰς τὴν ψυχὴν του ὅλας αὐτοῦ τὰς φρένας· μέγα δὲ πρᾶγμα δὲν εἶναι, εἴν θελωμεν νὰ ὑπερέχημεν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Εἰς τῶν κυριωτέρων τῆς Μεγαλοφυΐας χαρακτήρων εἶναι τὸ νὰ ἀπομακρύνηται ἀπὸ τὰς συνήθεις ὁδοὺς, νὰ καθαρῶς ὅλην τῆς διανοίας τὴν ἔκτασιν, διὰ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα νεικτίριον, κατὰ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ κεχαραγμένον πρῶτότυπον ἢ νὰ κατακρατῇ διὰ τῆς ἰσχυρίας καὶ εὐφόρου νοήσεως, μίαν ἐκτεταμένην ἐπικράτειάν, τῆς ὁποίας τὰ μέρη συνδέονται καὶ συνεφεκύνονται εἰς ἓν φωτοφυῆς κέντρον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀπανακλῶνται εἰς τὸ ὅλον ἡ θερμὴ, ἡ λάμψις, καὶ ἡ ζωὴ. Αὕτη εἶναι ἡ αἰτία, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Μεγαλοφυΐα καὶ ὅπου μιμῆται φαίνεται πρῶτότυπος, ἐπειδὴ οἱ ἐξ αὐτῆς ἀποβήμενοι σοχασμοὶ ἐξήγηται ἀπὸ ἕνα ἀπειρον σύστημα, καὶ φέρουσι τὴν σφραγίδα τοῦ τύπου μὲ τὸν ὁποῖον ἐχαραχθήσαν. Συχνάκις αἱ μεγαλοφυεῖς ἰδέαι φαίνονται παράλογοι καὶ ἀλόκοτοι, ἐπειδὴ ἢ πρὸς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν συγγενεῖς αὐτῶν εἶναι διακεκριμένη· διὰ νὰ φθάσῃ τις εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀξίαν καὶ διὰ νὰ ἐννοήσῃ τὰς ὑψηλὰς ταύτας ἰδέας πρέπει νὰ κολουβήσῃ τὴν ἀπειρον σφαιρὰν, ἣτις συνδέει αὐτάς. Εἶναι αἱ ἡ Μεγαλοφυΐα ἐξόχως φιλοσοφικὴ, καὶ καθιμίζει τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς τῆς φύσεως κλίμακος. Καθὼς ὁ ὑπερήφανος ἀετὸς σχίζει τὰ νεφῆ, διαπερᾷ τοὺς οὐρανοὺς, καὶ θεωρεῖ ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν λαμπροφόρον ἥλιον, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ Μεγαλοφυΐα βλέπει εἰς τὸ ἐξαισιον πλάσμα τῆς, ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῶν σοχασμῶν τῆς, καὶ ἐναρκαλίζεται ὅλας τὰς συνεπείας καὶ τὰς ἐκ τούτων διαδοχικὰς ἀκτίνας. Μιμουμένη τὴν θεότητα, τῆς ὁποίας εἶναι, ἢ εἶπω οὕτως, ἡ διαλάμπουσα εἰκὼν, ἐμφαίνει εἰς τοὺς ἰερῶν ναοὺς τῆς αἰωνιότητος, πλουτίζεται μὲ τοὺς ἀπείρους θησαυροὺς τῆς ὑπεράτης διανοίας, καὶ γεννᾷ τὰ ἐκπλήττοντα τὴν ἔμφαν τῶν θνητῶν θαύματα· αὕτη καταφρονοῦσα τὴν γῆν

ζωὴν, καὶ οὔσα ἐλεύθερος τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν σπεύδει πρὸς τὴν ἀθανασίαν.

Ὁ Μεγαλοφυὴς ἀνθρώπος διαφέρει τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὴν ὑπερβολικὴν αὐτοῦ πρᾶτητα, καὶ κατὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀφέλειαν τῶν πολιτεϊμάτων του· ἀκολουθεῖ τὴν φύσιν αὐτὴν ὡς παράδειγμα. Ἡ ἰσχύς καὶ τὸ ὕψος τῶν σοχασμῶν του δὲν εἶναι πλεον εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἀλλ' ἔλος φέρεται ἀπὸ τὸ θελήτηρον τῆς ἐν αὐτῷ ἐμφύτου θείας δυνάμεως. Ἡ κοινὴ ἔταιρεία, ὅλα τὰ πετάπα πάθῃ αὐτῆς, αἱ ἀνάτασάσιαι, καὶ αἱ μάταιαι φρενίδες, τὰς ὁποίας ἡ υπερηφάνεια τῆς τύχης ἢ ὁ φρόνος πολλαπλασιάζει περίξ ἡμῶν, ὅλα ταῦτα εἶναι ἀγνωστα εἰς τὸν μεγαλοφυῆ ἀνθρώπον. "Ἀγνωστὸς καὶ καταφρονημένος ἤθελεν ἀπομαραίνεσθαι εἴαν οἱ ἀνθρώποι ἠγνόουν τὴν ἀξίαν του, καὶ εἴαν αἱ περιστάσεις δὲν ἐδείκνυν τὴν λαμπρὰν δύναμιν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπλούτισεν αὐτὸν ἡ φύσις. Αὐτὸς εἶναι μετρίφων, ἀλλ' ἔχει κατ' ἐπίδειξιν· δὲν βλέπει εἰς αὐτὴν τὴν γῆν αἰτίαν τινα ὑπερηφάνειας, ἀφοῦ ἴδεν ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ παντός καὶ τὸ ὕψος τῆς πλασουργοῦ δυνάμεως· αἱ ματαιότητές του αἰῶνος δεικνύουσι πρὸς αὐτὸν σαφέστερα τὴν κορυφότητά του· δὲν πρέπει ὅμως ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ μεγαλοφυὴς ἀνθρώπος ἀναισθητεῖ εἰς τὸν ἀληθῆ καὶ εἰλικρινῆ ἔπαινον, ἐπειδὴ μάλιστα εἰς αὐτὸν τὸν ἔπαινον εὐρίσκει τὴν ἀνταμοιβήν του καὶ τὴν δόξαν του· ἀλλ' ὅταν καὶ αὐτοὶ οἱ ἔπαινοὶ δὲν ὑπάρχουσιν, αὐτὸς παρηγορεῖται συγκρίνων ἑαυτὸν μὲ τοὺς ἀντιζήλους του, καὶ βλέπων ἐκ τούτου τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν θέλουσι προσφέρει πρὸς αὐτὸν οἱ δίκαιοι μετὰγενέστεροι.

Εἰς ἀκόμη τῶν τῆς Μεγαλοφυΐας χαρακτήρων εἶναι, τὸ νὰ ὑπάρχῃ αὐτοδίδακτος· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Ὅμηρος εἰκονίζεται θαυμασιῶς εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ θεοπνεύτου Μουσικοῦ, τοῦ τυφλοῦ Δημόδοκου,

ὁ δ' ὄρμιθεις θεοῦ ἤρχετο. Ὀδυσ. Θ. 499.
καὶ εἰς ἐκεῖνο τοῦ Φημίου,

Αὐτοδίδακτος δ' εἰμί· θεὸς δέ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας

παντοίας ἐνέφουσεν. Ὀδυσ. Χ. στίχ. 347.

Τῶ ὄντι δὲ ἡ Μεγαλοφυΐα οὔσα ἡ δύναμις τοῦ ὑπερυψοῦσθαι ὑπέραν ὅλων τῶν ἐγνωσμένων ἀληθειῶν, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἐκρεθῇ ἐξ αὐτῆς ἰσχυράτις δύναμις τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν εἰ

ποιηταὶ ἀπέδιδον πότε μὲν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, πότε δὲ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν Ἥφαιστον.

Διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν δυνάμεων τῆς ὑψηλῆς νοήσεως ἐκδήκων τὰ ἔθνη ἐκ τῆς νηπιότητος καταστάσεως, καὶ τῆς σκεπτικότητος ἀραβείας, εἰς τὴν ἑποίαν ἦσαν βεβυθισμένα, ὄλαι δ' αἱ τέχναι ἔφθασαν εἰς τὴν ἐντέλειάν των. Εἶναι ἄρα ἡ Μεγαλοφυΐα ἰσχύς ἔμφοτος, γνώσις αὐτοδίδακτος καὶ μὴ ἀποκτωμένη διὰ τῆς σπουδῆς οὔτε διαδιδόμενη κατὰ κληρονομίαν. Ἡ ἀληθὴς Μεγαλοφυΐα τότε ἀκμάζει ὅτε αὐτὴ ἐξ ἑαυτῆς ἐξαιεῖ αὐτὴ παρήσιάζει δύσβατόν τι καὶ ἄγνωστόν ὡς ἡ ἀκαρπὸς γῆ ἢ διὰ τῆς σπουδῆς ἀποκτωμένη Μεγαλοφυΐα εἶναι μᾶλλον εὐδατος παρήσιάζουσα μικροτέρας ἀνωμολίας· τοιοῦτοι ἐφάνησαν ὁ Βιργίλιος πρὸς τὸν Ὅμηρον, ὁ Τακίνας πρὸς τὸν Κορυήλιον, ὁ Ραφαήλ πρὸς τὸν Μιχαήλ Ἄγγελον, ὁ Κικέρων πρὸς τὸν Δημοσθένην κτλ. Οὗτοι ἀπέκτησαν γνώσεις διὰ τῆς σπουδῆς, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ φύσεως ἦσαν πλουτισμένοι μὲ τὴν ἱερὰν ἰσχύν τῆς Μεγαλοφυΐας.

Εἰς τὸ ἀκόλουθον Κεφάλαιον, θέλω κάμειν παρατηρήσεις τινὰς εἰς τοῦτο τὸ ἀντικείμενον.

Ἰώσηπος, Μ. Δούκας

(μετ' ὀλίγον, τὸ δεύτερον Κεφάλαιον).

Νεωτέρα Ἑλληνικὴ Γραμματεία.

Ἡ φιλολογικὴ τῆς Λειψίας ἐφημερίς περιεῖχεν (Ἀριθμ. 245. Σεπτ. 26. τοῦ 1817. Σελ. 1958—59.) συντόμους κρίσεις δύο νεοφανῶν τῆς ἡμετέρας Γραμματείας συγγραμμάτων, δηλ. τῶν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ μεταφρασθέντων καὶ ἐν Λειψίᾳ ἐκδοθέντων Φιλιππικῶν τοῦ Τρόγου, καὶ μιᾶς ζηλιτευτικῆς ἐπιστολῆς. Ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῆς Λειψίας παρέλαβε τὰς κρίσεις αὐτὰς καὶ ἡ τοῦ Φραγκοφορτίου πολιτικὴ ἐφημερίς, ἢ ὁποῖα μάλιστα ὀνομάζει ὡς τόπον τῆς ἐκδόσεως τῆς ζηλιτευτικῆς ἐπιστολῆς τὴν Λειψίαν καὶ συγγραφεὴ αὐτῆς τὸν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διατρίβοντα καὶ εἰς τὴν Γραικικὴν Ἐκκλησίαν ἐφημερεύοντα Ἰγνάτιον τὸν ἐπωνομαζόμενον Σκαλίγερον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ τοῦ Φραγκοφορτίου ἐφημερίς δίδει καὶ ἄλλο νέον ὄνομα τὸ *Εὐλογιστοδίγαμος* (Eulogodigame). Τῶν παρὰ τοῦ Κυρίου Δ. Φιλιππίδου μεταφρα-

σθέντων Φιλιππικῶν τοῦ Τρόγου ἢ Ἰουζίνου περιεῖχε κρίσιν καὶ ὁ Λ. Ε. (Ἀρ. 2. τοῦ ἐνεσ. ἔτους) τῆς δὲ ζηλιτευτικῆς ἐπιστολῆς μίτε ἡμεῖς κρίσιν ἢ ἀνάλυσιν ἠδελύσαμεν νὰ κάμωμεν, μὴ κρίνοντας τὸ πρᾶγμα ἀξίον, μίτε τὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Λειψίας κρίσιν ἠδελύσαμεν νὰ μεταφράσωμεν, μὴν ἐπιθυμοῦντες νὰ κοινώσωμεν εἰς τὸ γένος τὰς ὅσας ἐναντίον του γράφουσι κατηγορίας. Ἐπειδὴ δὲ περιεῖχε τὰς κρίσεις αὐτὰς καὶ ἐφημερίς παρὰ πολλῶν ὁμογενῶν ἀναγινωσκομένη, ἢ τοῦ Φραγκοφορτίου, καὶ ἐξ αὐτῆς καὶ ὁ φιλόλ. Ἑλληνικὸς Τηλεγράφος (Ἀρ. 9. τοῦ ἐνεσ. ἔτ.), τὰς μεταφράζομεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ καὶ τὰς ἐκδίδομεν διὰ τοῦ Λ. Ε. Βέβαια καὶ ὁ Γερμανὸς ἐπικριτὴς δὲν εἶναι ἐπαινετός, ὅτι ἐκ τοῦ συγγραμματος ἐνὸς ἐσυμπέρανε τὴν κατάρασιν τοῦ ὅλου ἔθνους, καὶ τὸ κατέκρινε· πλὴν ἀξιωματώτεροι ἐκ τῶν ἡμετέρων εἶναι ἐκεῖνοι, ὅσοι μεταξὺ τῶν ξένων ἔθνῶν διατρίβοντες φιλοτιμοῦνται εἰς τὸ νὰ ἐξοδεύωσι καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀδειαν, τὴν ὁποῖαν ἀπολαύουσι, γράροντες καὶ ἐκδίδοντες ζηλιτεύσεις ἐναντίον σοφῶν ἀνδρῶν ὁμογενῶν. Τούτων τὰ ὑβριστικὰ πονημάτια, μᾶλλον δὲ ποιημάτια, ἀναγινώσκοντες οἱ ἀλλογενεῖς, οἱ ὁποῖοι ὡς προκομμενέστεροι ἡμῶν γνωρίζουσι καλλίτερα, καὶ κρίνουσιν ὀρθότερα καὶ τιμῶσι περισσότερο τοὺς σοφοὺς ἡμῶν, αὐτοὶ ἔχωμεν καί τινας, ἀποροῦσιν, ἐξίστανται, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξηγήσωσιν ἄλλως πολλὰ εὐκόλα τὸ φαινόμενον κινουῦνται εἰς τὸ νὰ ἐπιφέρωσι μελαίνας ψήφους ἐναντίον ὅλου τοῦ ἔθνους· πλὴν ἡμεῖς τοὺς βεβαιούμεν, ὅτι οἱ γράροντες τὰ τοιαῦτα εἶναι ὀλίγοι, καὶ ὅτι τοῦ ἔθνους τὸ ὑγιέστερον μέρος ἔχει μόνον ἠδοῦν καὶ εὐχαρίστησιν δὲν αἰσθάνεται, ὅταν λαμβάνῃ εἰς χεῖρας καὶ ἀναγινώσκῃ τὰ παρ' ἐκείνων γραφόμενα, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὴν μεγίστην ἀγανάκτησιν δεικνύει ἐναντίον αὐτῶν. Τὸ πρὸ ὀλίγου συμβῆν εἶναι ἀπόδειξις τραυματικῆ ταύτης τῆς βεβαιώσεως. Εἰς τὸ Ἰάσιον, τὴν μητρόπολιν τῆς Μολδαβίας, ἐξέλιθον ἐκ Λειψίας κάμποσα τὰς ζηλιτευτικῆς ἐπιστολῆς σάματα διὰ νὰ διαδοῦνται ἐκεῖ· ἀλλὰ μόλις ἀνέφερε πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ εὐσεβέστατον ἡγεμόνα, τὸν ἄριστον καὶ χρηστότατον Καλλιμάχην, ὁ εὐγενέστατος Ἀρχὼν μέγας Κόμισσος καὶ μέγας Γραμματεὺς τῆς αὐτοῦ Ἰψηλότατος Κύριος Θ. Νέγγρις, περὶ τῆς περιοχῆς

τῆς ἐπιβολῆς αὐτῆς, καὶ ἀμέσως ἐδόθη ὑψηλὴ προσαγῆ καὶ συναχθῶσιν ὅλα τὰ εἰς ἰάσιον εὐρισκόμενα σώματα τῆς ἐπιβολῆς καὶ νὰ καθῶσι δημοσίως, τὸ ὅπισθον καὶ ἔγινε, διὰ τοῦ λόγου, α. Ὅτι τὰ συγγράμματα αὐτὰ ζητοῦσι νὰ παραστήσωσιν ὡς ἀχίρισον ὄλου τὸ γένος πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους νὰ φράττωσιν αὐτὸ σαφοῦς ὁμογενεῖς· β. Ὅτι εἶναι βιβλίον ἐπικίνδυνα εἰς τὴν νεολαίαν μηδὲν ἄλλο διδάσκοντα αὐτῆν εἰ μὴ ὕβρις, κακολογίας καὶ πᾶσαν κακοήθειαν. —

Ἴδού αἱ κρήσεις:

Ἐπιτομὴ τῶν Φιλιπτικῶν τοῦ Πομπηίου Τρόγου νῦν (;) πρῶτον ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν Αἰολοδορικὴν Ἑλληνικὴν εἰδικτὸν μεταγλωττισθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἀπακτιρογράφου τῆς Ρουμουνίας. Ἐν Λειψία παρὰ τῆς Τάουχνιτς. 1817. 621 κ. 38, Σελ. εἰς μέγ. 8.

Ἡ ἑκτασις καὶ ἡ ἀρελία τῆς Ἐπιτομῆς ταύτης τοῦ Ἰουστίνου ἐκ τῆς Ἰσθρίας τοῦ Τρόγου παρεκίνησαν τὸν Κύριον Δημήτριον Φιλιππίδην νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν εἰς καθαρὰν καὶ Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετάφρασιν πρὸς χρῆσιν καὶ ὄφελος τῶν νέων Γραικῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ Λατινικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι τέσου γνωστὴ. Ἡ μετάφρασις ἔγινε μετὰ μεγάλης ἀκρίβειας καὶ ἀγχινοίας, καὶ ἐπλουτίσθη μὲ χρυσιμους σημεῖοις, πᾶν ὅποιον ἄλλαι μὲν χρησιμεύουσιν εἰς σαφηνισμὸν Ἰσθρικῶν ἢ γεωγραφικῶν ἀντικειμένων, ἄλλαι δὲ πρὸς ἐξηγήσιν λέξεων καὶ φράσεων, καὶ ἄλλαι πάλιν εἰς τὸ νὰ ἐκκλῶσιν τὴν προσοχὴν εἰς ἐννοίας περιέργους καὶ γνώμας, ἢ ἐξ αὐτῶν συναγοῦσιν ἐπισημεῖς διδασκαλίας. Προσετέθησαν εἰς τὴν μετάφρασιν καὶ Ἐπισηγήματα εἰς 34 Σελίδας, εἰς τὰ ὅποια ὁμιλεῖ ὁ συγγραφεὺς διεξοδικῶς περὶ τῆς Αἰολοδορικῆς (τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς) διαλέκτου καὶ τῆς συγγενείας αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀττικὴν, καὶ περὶ τῆς ἀξιοσυζήτου σπουδῆς αὐτῆς. —

„Προσθέντων ἐνταῦθα καὶ τὴν εἰδήσιν ἐνὸς ἄλλου, καὶ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν Γραμματεῖαν ἀφορῶντος συγγραμμάτου, πρὸ ὀλίγου ἀνωμότως ἐκδοθέντος καὶ ἐπισημομένου.“

Ἐπιβολὴ τῆς νέας φιλοσοφίας ζηλιτευτικῆς πρὸς τὸ εἶναι τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ δύο παραρτήματα προσέτι ἐν αἰδι διατριβῆς, τὸ μὲν εἰς τὸν Ἑρμῆν, τὸ δὲ εἰς τὴν φιλοσοφίαν κριτικὴν νεοφανῆ Ἰσθρικὴν Ἐκκλησιαστικὴν. — τῆς αὐτῆς κόλλαι εἰς 4.

„Εἰς τὸ τέλος εὐρίσκεται: Ἐτυπώθη ἐν τῇ Θεάτρῳ πόλει, τῷ καιῷ ἔτει τῆ ἰδ'. Ἰουλίου. Εἰς τὴν Ἐπιβολὴν αὐτὴν παραπονεῖται ὁ συγγραφεὺς διὰ τὴν ἀπότιμος καιροῦ γεννηθεῖσαν μεταξύ τῶν λογίων τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους μεγάλην σύγχυσιν καὶ ταραχὴν, καὶ ἐξετάζει τὰς αἰτίας αὐτῆς καὶ τὸν σκοπὸν τῆς νέας φιλοσοφίας. Ὁ συγγραφεὺς καταφέρεται κατ' ἐξοχὴν ἐναντίον τοῦ Κοραῖ, τὸν ὅστιον καταπολεμεῖ καὶ ὑβρίζει· ὄχι μόνον διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του διαδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ φιλοσοφίας ἀγῶνας του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς οἰκιακὰς του περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι, καὶ ἂν ἀληθεύοσι, πάλιν δὲν εἶχον ἐνταῦθα τὸν τόπον των· ἔτι δὲ καταφρονεῖ καὶ τὰς παρ' αὐτοῦ γενομένας ἐκδόσεις τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων καὶ ἄλλων συγγραμμάτων, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιφέρῃ ἄλλοσι εἰ μὴ ἐπιφανήσεις. Ὡς τόσον εὐρίσκομεν εἰς τὸ συγγραμμάτιον αὐτὸ καὶ τινας συνεισφορὰς εἰς τὴν ἰσθρίαν τῆς Γραμματείας τῶν ὑστερωτέρων καὶ νεωτέρων Ἑλλήνων. Σελ. 21 ἀκολουθεῖ ἡ εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν ἀπάντησις, καὶ ἡ εἰς μίαν νεοφανῆ Ἐκκλησιαστικὴν ἰσθρίαν καὶ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς ἐπίκρισις ἢ κάλλιον ὕβρις.

Ἐν γένει δὲ ὄλου τὸ συγγραμμάτιον αὐτὸ δὲν μᾶς δίδει καλὰς ἐλπίδας περὶ τῆς προκοπῆς καὶ διαδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ἀληθινῆς Ἑλληνικῆς κοσμιότητος καὶ χρησιμότητος. Εἴθε οἱ Γραικοὶ νὰ γνωρίσωσι τοὺς περὶ τὴν παιδείαν αὐτῶν ἀναντιρρήτως ἐπαίνοισιν ἀξίους ἀγῶνας ὁμογενῶν των λογίων, καὶ μάλιστα τοῦ Κοραῖ, καὶ νὰ ἀρελῶνται ἐξ αὐτῶν εὐγνωμότως, παρὰ νὰ τοὺς παραμυνηρίζωσι, νὰ τοὺς δυσφημῶσιν καὶ νὰ ἀνακαλύπτωσι καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ἂν ὑπάρχωσι τοιαῦτα.“

Π Ο Ι Η Τ Ι Κ Η .

Ὁ ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ὍΜΗΡΟΥ.

Ποίημα τοῦ Κυρίου J. P. BRÉS. μεταφρασθὲν παρὰ Κ. Κ. (ἐκ τοῦ Mercure de France. Samedi 2. Août 1817 N. 31. Paris.)

„Μεταβαίνοντες οἱ Ἀργεῖοι κατὰ πενταετίαν εἰς τῆς νῆσου Ἴου τὰ παράλια, ἔκαμναν σπονδὰς ἐπάνω εἰς τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον τοῦ Ὅμηρου τάφον (Παυσανίας).“

Ἡ Ἀλκυόνων κωλεῖα, κύμασι φερομένη
 Ἐμνήσεν ἀνάπαισιν τ' ἀνδρὸς τῆς Ὀρυθίας,
 Ἡ ἢ κλόη τοῦ Ζεφύρου τῆς κατ' ἴχνος προχωροῦσα·
 Εἰς τὴν Αἰγαίαν θάλασσαν ἐξέταίε τὸ κράτος. —
 Κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν καιρὸν ὅλ' οἱ λαοὶ τοῦ Ἄργου
 Στῆς Ἴου τὰ παράλια ἐξελλαν γόλον πλήρη
 Γερόντων, μαχιτῶν ἀνδρῶν καὶ ἀξιεράσων νέων·
 Ἐκεῖνα δ' ὑπασπίζετο ὅλ' ἡ Ἑλλάς τὰ πλοῖα.
 Πρέσβεις δ' ἀπὸ τῆς πόλεως τοῦ ἀγεράχου κείνου
 Ἦρωος Ἀγαμέμνονος ἐπέμποντο εἰς τὸν τάφου
 Τὸν ἱερὸν τοῦ αἰοδοῦ τῆς Θαυμασῆς Τρωάδος,
 Διὰ νὰ εορτάσωσι τὴν μνήμην τοῦ μ' ἀγῶνας
 Φέροντες ὕμνους πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τὰς κυπαρίσσους.
 Εἰς τὰ τερπνά τῆς δ' ἐβλέπε παράλια ἡ Ἴος
 Τὴν λαμπρὰν ταύτην εορτὴν πᾶσαν πενταετίαν. —
 Πατοῦν αὐτὴν τὴν χρυσοῦν γῆν αἱ ποδαῖροι παρθένοι
 Καὶ ὀρμῶσιν εἰς τὰ δάσ' εὐθύς, καὶ ἀπ' ἀνθὴ τὰ γυμνάσια.
 Ὁ δὲ χορὸς ὁ ἱερὸς μὲ βήματα βραδεία,
 Καὶ μὲ βαθείαν σιωπὴν προβαίνει πρὸς τὸν τάφου.
 Καὶ μ' ἐσκυμμένην κεφαλὴν ἢ κανηφόρος κόρη
 Ἐκπέμπει πρὸς τὸν οὐρανὸν τ' ἀέρα τῆς κλόης δῶρα.
 Τρὶς γοερὸν μὲν ἐνιχέει ἢ παραλία χάσμα,
 Τρὶς δ' εἰς τὰ περίξ βρέμονται καὶ τὰ τῆς Λεύκης φύλλα.
 Καὶ μὲ κράυγας τοῦς τῶν νεκρῶν θεοῦς ἐπικαλοῦνται,
 Περικυκλοῦντας τὰς σκιὰς μὲ ποταμούςς πυρίνους.
 Τέλος ἐράνη ἢ σκιά Ὀμήρου· καὶ οἱ ἀέρες
 Σύμφωνως ψιθυρίζοντες ὕμνου τὴν ἔλευσίν του.
 Εἰς δάσος πλισιόχαιρον γογγύζ' ἢ Φιλομήλη·
 Ἡ Μελισσα φεύγει τὴν δρῦν τὴν παλαιὰν βομβοῦσα.
 Τῆς Πεύκης δ', εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὑψηλῶν ὄρεων,
 Ἀκούοντ' ἐνερμόιοι καὶ ἡρεμετοὶ ἦχοι. —

- „Ὁ αἰὼν ὁ ποῦ διαβαίνει.
- „Στὸν αἰῶνα ποῦ ἐμβαίνει.
- „Ὡ πανίερος σκιά!
- „Ἐξυμνεῖ τὰ θαύματά σου,
- „Ὅσα ὁ θεοπνευστός σου
- „Νοῦς ἐγέννησε ποτέ.

- „Καὶ ἡ ἱερά σου δάρνη,
- „Ἡ ἐνδόξως τὴν σεπτὴν σου
- „Στεφανοῦσα κορυφὴν,
- „Θαυμασίως ἐπεκτείνει
- „Μέχρι τῆς ἀθανασίας
- „Τὰ ὠραῖά της κλαδιά. —

Τοιαῦτα γέροντες λαλεῖ, τὸν ζέφανου ἐκ δάρνης
 Κ' ἐξ ἀνεμώνης τῆς ὠχρᾶς μὲ σέβας ἀποβέτων.
 Κτύπος ἀκούετ' ἔξαφνα ἀσπίδων μὲ ἀσπίδας·
 Ἄρχισαν τοὺς ἀγῶνάσταν οἱ Ἄργους νεανίαι.
 Σίδηρος μὲ τὸν σίδηρον συγκρούεται, καὶ ἀκρόμη
 Θαββεῖς παρούσας τὰς φρικτὰς ἐκείνας ποτὲ μάχας,
 Ποῦ θαύμαζεν ὁ Σκάμανδρος, ποῦ καὶ θεοὶ νικῶντο,
 Κ' αἰῶνες θάλλον ἀπορεῖ εἰς τὴν ἀνάμνησίν των. —
 „Τῶν θεῶν σύνοικος εἶναι ὁ τῆς δόξης αἰδοῦς,
 Ἐκραξε νέος τις Ἕλληνα, εὐνοῦς Νίκης τῆς Θεᾶς,
 „Καὶ τ' ἀρήϊόν του ἄσμα καὶ τερπνότατον ὄμοῦ
 „Κάμνει νὰ σκιρτᾷ τὸν Ἄρηνα καὶ τὸν Φοῖβον νὰ φθουῇ.
 „Εἰς τὸν πόλεμον τὰ τέκνα τῆς πατρίδος ὀδηγεῖ,
 „Αἱ γυναῖκες δὲ εἰς μᾶτην κλαίουσι καὶ δακρυρροοῦν·
 „Ἄλλ' οἱ ἄνδρες ζητοῦν δόξαν, δόξαν μόνον· οἱ δ' ἐχθροὶ,
 „Τὸν αἰμόσακτον ὀρώντες σίδηρον τῶν Ἀχαιῶν,
 „Ταπεινοῦσιν ἔμπροσθέν του τὴν ἀγλαίαν των ὄφρον. —
 „Ἄνδρες φέροντες τὰ ὄπλα ἐναντίον ἀδελφῶν,
 „Ἄνδρες φέροντες ὑπ' ἄλλους νόμους τὴν πατρίαν γῆν·
 „Ἄνδρες ὑβρεῖς ἐκφρανοῦντες χαμερπεῖς κατ' ἀρετῆς,
 „Τὸν χρυσοῦν ἀναγνώσκουν Ὀμήρου καὶ εἰς τὴν σιγμὴν
 „Πλήττονται, ἐρυθριῶσι καὶ σενάζουν ἐκ ψυχῆς. —
 „Τρισμακάριστος ὁ ἦρωας, οὐ ἢ μήτηρ τὴν θανὴν
 „Ἐποδύρεται, ἀξίαν τῆς Ὀμηρικῆς φόδης.
 „Θνήσκων ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τύχην ἔλαχε λαμπρὰν·
 „Θνήσκων μ' ὕμνους τοῦ Ὀμήρου, Ἴσος ἐγίνε θεός. —
 Φάμβει σιγῶντες σπένδουσιν ἐπὶ τοῦ θεοῦ τύμβου
 Τὸ μέλι τὸ τοῦ Ἰγμῆτοῦ καὶ τὸν τῆς Νάξου οἶνον·
 Ὁ λίβανος εἰς οὐρανὸν ὡς εὐρέσιλος ὑψοῦται,
 Τὰ ῥόδα δὲ σκορπίζονται εἰς ἀνθεινοὺς ζεφάνους.
 Τότε Ναιῖς ἢ ἄσπιλος ἴσταν τῆς Αὐγῆς ὁ κρίνος
 Συμφωνῶς μὲ τὴν εὐνιχὸν λύραν τῆς μελωδοῦσας
 Τὸν Ὀμήρου ἐκτραγωδεῖ, ὅταν ἐγκαταλείψῃ
 Ἀπὸ τοῦς ἀλιεῖς ποτὲ εἰς φοβεροῦς σκοπέλους,
 Κ' ἐκάθητο εἰς τὸ βυκαρὸν φύκος καὶ ἐπικαλεῖτο

Τὸν Χάρων' ὁ πανθαύμαχος θεὸς τυφλὸς ἐκείνος.
Κινεῖ εἰς ἔλεος τὸ πᾶν ἢ λιγυρὰ φωνήτης·
Ἄλλ' ἔξαφνα τὸ τραγικὸν μέλος τῆς μετριάζει. —

- „ Τοῦ Μελίτος οἱ κύκνοι
„ Τὴν ὥραν ποῦ γεννήθης
„ Ἰσαντο ἠρεμοῦντες
„ Καὶ ἐμβαμβοὶ τηροῦντες
„ Βαβείαν σιωπῆν.
„ Ἐπαυσε γὰρ γογγυζῆ
„ Ζέφυρος εἰς τοὺς καλάμους
„ Κ' ἐβόησεν ἐπὶ κύμα
„ Νὰ χύνετ' ἄλλο κύμα
„ Χαρίστια ἠχῆν.
„ Ἰπ' εὐθαλέα φύλλα
„ Δρυάδες σ' ἐκουνούσαν
„ Καὶ Νηιάδες νέαι
„ Κι ὠραῖαι ἐφιλοῦσαν
„ Χεῖλῃ σου τὰ τέρπνα.
„ Ὁ Πᾶν δὲ τὴν φωνὴν σου
„ Ἀκούσας σὲ χαρίζει
„ Τὰς Παικῆς Σειρήνας,
„ Τὰς Σύριγκκᾶς τ' ἐκείνας
„ Ποῦ ἔθελγαν βουνά.
„ Περισερὰ μὲν φίλη,
„ Εὐλάλοι ποταμίδες
„ Ἥλιος σὰν ἀνατείλη
„ Ἀκρωρὰ σὰν πεταλίδες
„ Στὸν τάφον του πετᾶτε
„ Κ' ὕμνεϊτέ του ἐκεῖ.
„ Ἐσπεριναὶ ἄερες
„ Μὲ τὰς λεπτὰς πνοάς σας
„ Σὺν Ἀύραις ταῖς ἐταίραις
„ Πνεύσατ' ἐπὶ θαλάσσης
„ Κ' οἱ ἠχοί σας ἄς τέρπουν
„ Ὡς εἶχ' Ὀμηρικοί. —

Τοιαῦτα Ναιὶς ἔψαλλε κι ἀφίναυσα τὴν λύραν
Τὴν κρέμασε εἰς μέλαιναν κυπάρισσον ἀμέσως.
Ἦσαν ἀναχωρήσεως οἱ γέροντες μηνύουσι,
Εἰς μοναξιὰν τὴν πρώτην τοῦ μένει ὁ θεὸς τάφος.
Γὰρ πλοῖα δὲ ἀπάραιτα μετ' ἀνεμῶν τοῦ Εὐρώου
Ἐπρέθησαν εὐθὺς μακρὰν τῶν Ἴου παραλίων.

ΕΡΜΗΣ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆς

8

Ἀπριλίου.

1818

Φιλολογικαὶ Ἀγγελίαι.

Ἡ πρό πολλοῦ γνωστὴ σοφία καὶ φρόνησις τοῦ ἤδη περι-
κλεῶς βασιλεύοντος ἡμῶν Σουλτάνου MAXMOG'T, οὗ τὰ ἐ-
τι εἶησαν ὅτι πλείστα καὶ πανευδαίμονα, δὲν περιορίζεται
ἀπλῶς εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς
φιλολογικὰ ἀντικείμενα· καὶ ἐν αὗτῳ ὁ σοφὸς οὗτος Μονάρχης
ἐνασχολεῖται ἀόκνως εἰς σύζυγιν καὶ κερύωσιν τῆς πολιτικῆς
εὐτυχίας τῶν παρὰ Θεοῦ ἐμπιστευθέντων ὑπὸ τὴν προστασίαν
τοῦ κραταιοῦ αὐτοῦ σκῆπτρου διαφόρων λαῶν, ῥίπτει ἐν ταύ-
τῳ τὸ διορατικὸν αὐτοῦ ὄμμα καὶ εἰς ἐξάπλωσιν τῆς παι-
δείας εἰς τὰς ἐκτεταμένας αὐτοῦ ἑπαρχίας, προστατεύων καὶ
ἐπιμελούμενος τῶν ὅσα συντείνουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.
Τοιαύτην προστασίαν καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ σοφοῦ τούτου Αὐτο-
κράτορος ἀπολαύουσιν ὄχι μόνον τὰ Ὀθωμανικὰ, ἀλλὰ καὶ
ὅλα ἐν γένει τὰ ὑποτελῆ ἔθνη, τὰ ὅποια θεωροῦντες αὐτὸν
ὡς Θεοῦ ἐν διορισθέντα εἰς διοίκησιν αὐτῶν, σέβονται, δοξάζου-
σι, καὶ εὐγνωμονοῦσι διὰ τὴν ὅποιαν ἀπολαύουσι πατρι-
κὴν ἐπιμέλειαν, εὐχόμενοι ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τῆς ὑ-
γείας, μακρομερεύσεως καὶ πολυχρονίου ἐνδόξου κοσμή-
σεως τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου.

Τῆς ἐπιμελείας καὶ προστασίας τοῦ σοφοῦ τούτου Αὐτο-
κράτορος πρὸς τὴν παιδείαν ἐκήρυξαν κολλάκις πολιτικαὶ
ἐφημερίδες τῆς σοφῆς Εὐρώπης, καὶ ἤδη μανθάνομεν ἐκ τοῦ
Αὐστριακοῦ Παρατηρητοῦ (Ἄρ. 90. Μαρτίου 31. τοῦ ἐνεσ. ἔτ.)
τὰ ἀκόλουθα:

„Ἐν τῷ κατὰ τὴν Χρυσούπολιν (Σκούταρι) τυπογραφείῳ
ἄρχισεν ἤδη κατὰ προσηγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος ὁ τύπος πολ-
λῶν ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν εἰς τὴν Τουρκικὴν μετα-
φρασθέντων συγγραμμάτων. Ἐν πρώτοις δὲ φέλοισι τυπα-

θῆ συγγράμματα εἰς τὴν Ἰατρικὴν ἀναφερόμενα. Πολλὰ ἰατρικὰ ποιήματα τοῦ Στοιρκίου (Störk) καὶ τὰ σφίχτα τῆς Χειρουργικῆς παρὰ τοῦ Φαΐου (De la Faye Elomens de la Chirurgie) εἶναι ἔτοιμα εἰς τύπωσιν. Ἀμφότερα μετεφράσθησαν εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν παρὰ τοῦ πολλῶν Εὐρωπαίων γλωσσῶν ἐγκρατοῦς Μολλά Σανεσαδὲ (Shanesado), ἐπιστάτου τῶν εὐσεβῶν καταστημάτων (Μουρεττισχ-Παέντη, Mufettish-Elendi) ἐπὶ τοῦ προκατόχου τοῦ νῦν διοικοῦντος Αὐτοκράτορος.

Ἔτι δὲ γίνονται μεγάλας πρὸδοι καὶ πρὸς τὴν τελειοποίησιν τῆς Στοιχειοχυτικῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Σουλτᾶνου Μαχμουτ. Ἐγίναν προσέτι δοκιμαὶ καὶ μετὰ τὸν Περσικὸν Ταυλικὸν τύπον ἢ αἰ ὅσῳι ἐπέτυχον ἄριστα· καὶ εἰς ἓν χρόνον θέλει προχωρήσει τόσο μικρὰν τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο, ὥστε ἐμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν τὴν τύπωσιν συγγραμμάτων μετὰ αὐτὰ τὰ εἰς τὰ ὄμματα πολὺ ἀρεστότερα καὶ ἀριότερα σφίχτα.

Κύριοι Ἐκδοταὶ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ!

Ἀπότινος καιροῦ περιφέρονται εἰς τὰς χεῖρας ὅλων καὶ διανέμονται δὲ παρά τινων, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, καὶ θαρραλῶν, μερικὰ φυλλάδια καὶ βιβλία, τὰ ὅσῳα σκοποῦν ἔχου νὰ ἀνατρέφου μὲν τινὰς εἰς τὰς ἡμέρας μας διδασκίας καὶ κοινωβείσας γνώμας περὶ παιδείσεως καὶ καλλιέργειας, νὰ ἐξουτώσουν δὲ τοὺς ἀρχηγούς, καὶ λάτρεις αὐτῶν. Οἱ γραφεῖς τῶν ποιημάτων τούτων ἔγραψαν ἐξάπατος ὄχι πρὸς ἑαυτοὺς, ἀλλ' ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸ Γένος, τῷ το θέλοντες νὰ πείσουν, καὶ αὐτοῦ τὴν κρίσιν ζητοῦντες νὰ κινήσουν καὶ νὰ μάθου. Τὸ ὑγιέστερον μέρος τοῦ ἔθνους (ἐπαθὴ καὶ περὶ τούτου μόνον ἢμπορεῖ νὰ ἦναι λόγος εἰς τὸ περὶ παιδείσεως κεφάλαιον) τοὺς ἀνέγνωσε τιμῶντι, τοὺς ἔκρινε, καὶ ἰδοὺ σᾶς κοινολογεῖ τὴν κρίσιν του. Σφίς δὲ χρεωσθεῖτε καὶ τὴν διαδώσετε πρὸς τοὺς εἰρημένους γραφεῖς, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐπαγγελμά σας, καὶ μάλιστα ὅσον τάχιστα, ὅτι νὰ μὴν ἀφήσετε τοὺς ἀνθρώπους πολὺν καιρὸν ἀβεβαίους εἰς τοῦτο καὶ μετεώρους.

Τὸ Γένος (ἐννοεῖται τὸ ὑγιέστερον αὐτοῦ μέρος) ἀποδοκιμάζει καὶ κατακρίνει ὅλως διόλου τὰ τοιοῦτότερα συγ-

γράμματα. Πρῶτον δὲν ἀποδέχεται τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὅποιον αὐτοὶ παρήσιαζοντο πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ ἔθνους· ἄς ἐνθυμηθοῦν, ὅτι εἰς τὰς ἰδιωτικὰς συναστροφὰς καὶ τῶν ὅποιων καλῶς ἀναβρεμμένων οἱ ἀνθρώποι ἀπορευοῦσι μετὰ προσοχὴν πᾶσαν λέξιν ἄσπερον· ἄς ἐνθυμηθοῦν ὅτι εἰς τὰ μερικὰ κριτήρια χρεωσθοῦν οἱ διαδικαζόμενοι ἐμπροσθεν τῶν κριτῶν σέβας καὶ σεμνολογίαν, καὶ ταύτην παραβαίνοντες κατὰσιγάζονται καὶ παιδεύονται πόσον ἀξιοκατακριτώτεροι νομίζονται δικαίως ἐκεῖνοι, ὅσοι πρὸς τὸ ὅλον ἔθνος παρήσιαζόμενοι, τὰ ἐξ ἀμάξης, τὰ ἐν καπηλείοις περιφέρουσιν εἰς τὸ σφίχμα των — καὶ οὕτω περιουρίζουσι τὸ τιμιώτατον, καὶ σεμνότητου κριτήριον, τὸ τοῦ ἔθνους. Τὸν Θεοσίτην οἱ Ἀχαιοὶ διὰ τοῦτο ἐκπάγλως κοτέοντο, νεμέσσηθέν τ' ἐνὶ θυμῷ,

ὅτι

... φρεσὶν ἦσιν ἄκοσμά τε πολλὰ τε ἦδη, καὶ ἔλαγε.

Μάλιστα μετὰ τὴν ἀκρίβειαν ἀπαιτεῖ τὸ Κοινὸν αὐτὴν τὴν κοσμιότητα, ὥστε τοὺς παρακαταστῆς, καὶ δίκαιον ἂν ἔχου, καὶ ἀλήθειαν ἂν προβάλου, μετὰ ὅλον τοῦτο τοὺς ἀποβάλλει καὶ τοὺς καταδικάζει. Αὐτῶν λοιπὸν τῶν συγγραμματίων ἀποδοκιμάζει πρῶτον τὸν ὑβριστικὸν τρόπον.

Δεύτερον μετὰ ἀκραντοῦ δυσἀρεσκείαν τὸ Κοινὸν βλέπει, ὅτι αἱ ὑβρεῖς αὐτὰ δὲν ἀποστέλου μόνον τὰ πράγματα τὰ κρινόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ αἱ κατ' αὐτῶν ὑβρεῖς εἶναι ἐξυφισμένοι ὄχι μετὰ ἡμποίαν μετριοτήτα, ἀλλὰ μετὰ τὸν πλέον ἄσπερον τρόπον. Ἐκ τούτου συμπεριμένει μέγα πάθος εἰς τοὺς σατυρίζοντας, καὶ δι' αὐτὸ μόνον ἀμφοβάλλει εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων· ἔπειτα δὲ καὶ λυκείται μεγάλως, ὅτι τὰ βιβλία, τὰ ὅσῳα πρέπει νὰ χρησιμεύουσι ὡς διδάσκαλοι σεμνότητος καὶ εἰς ὅλον τὸ Γένος, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἀθλιάν νεολαίαν, αὐτὰ κατανοῦν νὰ γίνωνται τὴν σήμερον τὸ ἐργαστήριον τῆς μεγίστης ἀκοσμίας, καὶ τὸ μέρος τῆς διαφθορᾶς. Τοῦτο μετὰ λόγου παρῶξινε ποτὲ ἓνα φιλόκαλον ἄνδρα εἰς τόσο βαθμὸν, ὥστε καθὼς ἔλαβε μερικὰ τῶν τοιούτων βιβλιαρίων, καὶ τ' ἀνέγνωσεν, ἔτρεξεν εἰς τὴν κἀμινον, καὶ τὰ ἔβριψεν εἰς τὸ πῦρ, ἐπιλέγων, Ἄδεν ἀγαπᾶ νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου βιβλία, ἀπὸ τὰ ὅσῳα θέλουσιν μάθει οἱ ἦοι μοι πᾶς νὰ ὑβρίζουν τὸν πλησίον των." Τῆς τού-

μυθολογικόν. Ἰσως μερικοὶ προβάλλουν εἰς ἀπολογίαὺν τῶν τῶν παράδειγμα ὀλίγων τινῶν λογίων τῶν ἄλλων σοφῶν ἔθνῶν, ἢ ἐπεὶ ἐνέχονται εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα· δυσυχῆς ἀπολογίαὶ τὸ κακὸν εὐκ' εἰσὶ ὅπου οὐ κακόν· καὶ ἐκείνους οἱ ὁμογενεῖς τῶν τοῦς μέμφονται καὶ τοὺς κατακρίνουσι, καθὼς καὶ ἡμεῖς τοῦς ἡμετέροισ. Οἱ συγγραφεῖς ἄς ἐντυπώσωσιν καλὰ εἰς τὸν νῦν τῶν, ὅτι τὸ ἐπαγγελμάτων εἶναι μέγα, δυσκόλου μὲν, πλὴν ἐπιμὴν καὶ ἐνδοξον. Αὐτοὶ εἶναι οἱ δημόσιοι διδάσκαλοι τῶν ἔθνῶν· ἐπαγγέλλονται καὶ χρεωσθῆναι νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ διδάσκουν τὸ καλὸν διὰ λόγων καὶ ἔργων. Ἀντὶ τούτων ἀνταμείβονται μὲ ἐπαίνους καὶ ὄχι ἀπὸ ὀλοκλήρου ἔθνη, ἀπὸ ὀλοκλήρου τὴν ἀνθρωπότητα· ἐπισημῶς κρίνονται, ὅταν παραβαίνουσι τὰ χρεῖται, καὶ μάλιστα ἐβλοκακοῦντες. Ἡ κατάκρισις τῶν δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ ἐτυχεῖν, ἀλλὰ παράδοσις εἰς τὴν κατηγορίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὅσις αἰσιόβανται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀξίου τοιοῦτου ἐπαγγέλματος, αὐτοὶ ἄς ἐμβαινῇ εἰς τὸν ἀγῶνα· ὅσις εἶναι ἀνάγκη, ἄς ἔχη τὴν φρόνησιν νὰ οἰκοῦρῃ καὶ νὰ γυμναζέται τοὺς χρεῖται τὴν σιωπῆν.

Ἄν ἐκάστου προσώπου χρεωσθῆναι νὰ ἀρίνου ἀνεργητικῶν, πολὺ περισσότερον ἀπαιτοῦνται νὰ μὴ φαῖναι τὰ ἴσα πρὸς τῶν ἑσῶν ἀφελουὺν τὴν πατρίδα καὶ ὅποιονδήποτε ἄλλο. Τούτων τὰ ὀνόματα μὲ σέβας πάντοτε ἄς ἀναφέρω, καὶ ὅταν ἐπιχειροῦνται νὰ τοὺς ἀναιρέσωσιν, ἄς τὸ κάμω μὲ ἀγρῶν συσταλῆν. Οἱ εὐσεβεῖς τῶν ἔθνῶν, εἶναι οἱ ἡμίθι αὐτῶν. Τούτους ἀποινητὶ κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ καταφρονέσῃ.

Τὸ δὲ ἀπᾶνθρωπον ἀμάρτημα, νὰ ζητοῦν νὰ παραφρονοῦσιν ἄς λεωροῦσι τοὺς προσφεροντας τοὺς ἰδρωτῆς τῶν εἰς τὸν λόν τῶν ὁμογενῶν, ἀποταμιεύοντες το εἰς τὴν μνημνημονοῦν ἄς παράδειγμα, πόσον ἡμπορεῖ νὰ παρεκτραπῆ ὁ ἄνθρωπος, ἄς φριττώμεν εἰς τὸ ἔξῃς ἀπ' αὐτὸ, καὶ ἄς εὐχαρισθῆναι νὰ μὴ δυσυχισῆ ποτὲ μήτε ἀλλογενεῖς μήτε ὁμογενεῖς ἢ πρὸς εἰς τὸ αὐτὸ.

Τελευταῖον παρακαλοῦμεν τοὺς γράφοντας, ἀντὶ τὸ καλὸν ὅπου ἀπολαμβάνουσι παρ' ἡμῶν, ἀντὶ τῶν κόπων καὶ ἀναγνώσεως, νὰ μᾶς ἀνταμείβουσι ἂν ὄχι μὲ πλῆθος ἀληθῶν ἀναλόγων εἰς τὸν ἔγκον τῶν γραφομένων, τουλάχιστον μὲ φιλικῶς. Ἄς μᾶς λυπῶνται καὶ ἄς μὴ μᾶς ἀρίνου εἰς τὸ

λος τῆς ἀναγνώσεως χαίροντας, καὶ ἀποροῦντας πῶς ἀρχίσαν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, πῶς καὶ διὰ τί ἐπροχώρησαν καὶ ἐτελείωσαν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἐν συντόμῳ ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς αὐτοὺς (καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐξάπαντος ἀπὸ τοὺς ἀρτέχτους αὐτῶν) α. νὰ μᾶς κοινολογοῦν ἰδέας καὶ γνώσεις ὀρθὰς καὶ ἀληθεῖς· β. νὰ ἐκωφάζουσι αὐτὰς μὲ τρόπον σεμνὸν καὶ κόσμιον, καθὼς ἀνήκει εἰς λάτρεις τῶν Μουσῶν καὶ τῶν Χαρίτων.

Αὐτὰ φρονοῦσι καὶ κρίνουσι οἱ χρησιμοφύεστεροι, φρονημώτεροι, καὶ κριτικώτεροι τοῦ ἔθνους περὶ τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῶν συγγραφεῶν. Ἄν δὲ ἦναι καίτινες, οἱ ἄποιοι χαίροντες, τρέφόμενοι καὶ ζῶντες εἰς τὰς λειδορίας καὶ εἰς τοὺς τῶν λογίων διαπληκτισμοὺς, καὶ μὴ βλέποντες τὰ ἐκ τούτων κακὰ ἀποδέχονται τὰ τοιαῦτα, ἡμεῖς ἀδιαφοροῦμεν περὶ αὐτῶν· αὐτῶν ἢ ψῆφος εἰς κανὲν ἔθνος δὲν ἰσχύει. Κατ' αὐτὴν τὴν περίεσιν ἐπεθύμουσι μεγάλως νὰ ἐκδέσω ἐν συντόμῳ, καὶ ἔτι περὶ τῶν συγγραφεῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐν γενεῖ φρονοῦσιν οἱ ὁμογενεῖς, πῶς τοὺς κρίνουσι, τί σφάλματα εὐρίσκουσιν εἰς τὰ συγγράμματά των, τί ἀπαιτοῦσι παρ' αὐτῶν, κτ. Τὸ πρῶτον ζητοῦμαι ἢ βέλων εἶναι πολλὰ ἀφελίμου, καὶ ὅσον εἶναι ἀφελίμου τὸ νὰ λαμβάνη τις τῶν τοῦ ἑαυτοῦ συνείδησιν, ἢ καὶ νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸν πλησίον τοῦ· πλὴν ἢ ὅλη αὐτὴ ἀπαιτεῖ καὶ σκέψιν πολυχρόνιον, καὶ ἔκτασιν ἰκανὴν· διὰ τοῦτο τὴν ἀναβάλλω εἰς ἄλλην δευτέραν, καλλιτέριον εὐκαιρίαν. Ὡς τόσον καὶ ὁ Λόγιος Ἑρμῆς ἀνήκει εἰς τὰ συγγράμματα, καὶ μάλιστα τὰ περιοδικὰ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ περιεργότερα. Λί κρισεῖς αἱ περὶ αὐτοῦ εἶναι καθημεριναί, καὶ πολλαί· ταύτας εἶμαι βέβαιός ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε οἱ ὑπὲρ τοῦ Λ. Ἑ. ποιοῦντες, καὶ μαθόντες, νὰ ἐκπληρώσετε τὰς ἐν αὐταῖς εὐχὰς τῆς πατρίδος, ὄντες ἄνδρες ἀληθῶς φιλογενεῖς. Συγχαρήσατέ μοι λοιπὸν τὸ θάρρος δι' αὐτῆς ὑμῶν τῆς ἐφημερίδος νὰ κοινολογήσω, ἔτι καὶ παρ' ὑμῶν κοινῶς εὐχονται καὶ ἐπιθυμοῦν, καὶ ἂν περὶ τούτων ἐκτασθῶ πλέον παρ' ὅτι φρονεῖτε, ἀποδοῦσατέ το περισσότερο εἰς τὴν ἀξιολογίαν τῆς ὑποθέσεως παρὰ εἰς τὴν ἐμὴν κλίσιμ πρὸς τὸ μακρολογεῖν.

Ὁ Λόγιος Ἑρμῆς ἄς φιλολογικῆ Ἑφημερίς εἶναι τὸ πρῶτον καὶ καθημερινὸν μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ πεπαιδευ-

μένοι συνομιλοῦσι τρόποντινα μετὸ ἔθνος περὶ τῶν τοῦ φιλολογικοῦ κίσμου, διὰ τὰ ἐγγείρωσι εἰς ἐκεῖνο τὴν ἐπίγνωσιν τούτου. Ἄν ἐκλάβωμεν τὴν λέξιν Φιλολογία κατὰ τὴν γενικωτάτην αὐτῆς σημασίαν, καθὼς φαίνεται ὅτι καὶ σὺν τὴν ἐκλαμβάνετε, καὶ ἐχρεωσούσατε νὰ ἐκλάβετε, πᾶν εἶδος παιδείας δύναται νὰ γένη ὑπόθεσις τῆς τοιαύτης συνομιλίας· πλὴν ἡ παιδεία ἐνὸς ἔθνους οὔτε ἀποτελεῖ ἐν ὅλῳ, οὔτε ἡ ἐξέτασις αὐτῆς καὶ κρίσις εἶναι τελείως ἀφέλιμος, ἂν δὲν θεωρῆται καὶ κατὰ τὰς τρεῖς χρονικὰς αὐτῆς καταστάσεις, δηλ. κατὰ τὴν παρελθούσαν, ἐνεσῶσαν, καὶ μέλλουσαν. Ἀναμφιβόλως ἡ ἐξέτασις τῆς ἐνεσῶσης καταστάσεως, ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς καὶ βελτίωσις εἶναι καὶ ἀνάγκη νὰ ἦναι τὸ καθ' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ὅλων τῶν τωρινῶν ἡμῶν φιλολογικῶν συνομυλιῶν, πόνων, καὶ διατριβῶν· πλὴν αὐτὰ καὶ εὐκολότερα καὶ ἀκριβέστερα κατορθοῦνται, ὅταν συνάψωμεν καὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος· ἐκεῖνη χρησιμεύει εἰς σύγκρισιν πρὸς τὰ ἐνεσῶτα, καὶ εἰς τὴν ἐξ αὐτῆς προερχομένην διάκρισιν, εἰάν, καὶ διὰ ποίας αἰτίας τὸ ἔθνος προεβῆ ἢ ἔσθι κατὰ τὴν παιδευσίν του, ἂν τὰ ἴδια παλαιὰ μέσα ἦναι ἀναγκαῖα εἰς διατήρησιν καὶ βελτίωσιν τῶν παρόντων, ἢ ἢναι ἄλλα νεώτερα καλλίτερα ζητητέα· ἡ ἐξέτασις τῶν μέλλοντων χρησιμεύουσα ὡς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς παιδείας, τὴν ὅτι ἀνάγκη νὰ κυνηγῶμεν, καὶ δεικνύει ζωντανώτατα τὸν βολὸν καὶ τὸ εἶδος τῆς παιδείας, ὅπου ἕως τῶρα ἐφθάσαμεν, καὶ ὑπαγορεύει ἀσφαλτέστερον, πρὸς τίνα σκοπὸν χρεῖα νὰ ἐκδέχονται ὅλοι οἱ περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν παρόντων κῆρυκα καὶ ἰδρώτες, καὶ τίνα μέσα εἶναι ἐκλεκτέα. Αὐτὴν δὲ τὴν τὴν ἀφέλειαν, πλὴν εἰς ἓνα πολὺ μεγαλύτερον βαθμὸν προξενεῖ καὶ ἡ ἐξέτασις τῆς παιδείας τῶν ἄλλων ἔθνων, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὰ τύχουν νὰ ἦναι σοφώτερα κατὰ τὸ ἐξέτασον ἔθνος. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐξέτασιν βλέπομεν ὀφθαλμοφανῶς τὴν κατάστασιν ἡμῶν, εὐρίσκωμεν προχείρως τὰ ζητούμενα μέσα, καὶ ἔχουμεν κριτὴν ἀδέκαστον τῶν ὅσων ἐπιχειροῦμεθα, ἀνάγκη, καὶ μελετῶμεν νὰ ἐπιχειρισθῶμεν. Αὐτὰ, φησὶν ἡμεῖς, εἶναι αἱ σοικειώδεις ἰδέαι, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ φεμελιούται ἡ ἐκδοσις τοῦ λογίου Ἐρμού καθὼς καὶ ἐκαστὴ ἄλλης φιλολογικῆς ἐφημερίδος· δηλ. Ἐπίγνωσις τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς παιδείας τοῦ ἔθνους· σύγκρισις αὐτῆς

μετὴν παρελθούσαν καὶ μέλλουσαν, καὶ ἐξέτασις καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἔθνων παιδείας· καθόστου ἐδυνήθη νὰ συμπεράνω, αὐτὰ εἶναι καὶ αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας ἔχουν καὶ οἱ πλείους τῶν ὁμογενῶν· καὶ κατ' αὐτὰς κρίνουσι καὶ ὑμᾶς καὶ κατακρίνουσι.

Ἄν καὶ ἡμεῖς πιστεύωμεν, ὅτι ἐκηρύξατε, ὅτι δηλ. δὲν εἴσατε σέις οἱ μόνοι δημιουργοὶ τῶν ὅσων ἐκδίδοτε, βέβαιον ὅμως ὑπάρχει, ὅτι σέις εἴσατε οἱ μόνοι ἐπιστάται τῆς ἐκδόσεως· ὅταν τὰ λεγόμενα, ἂν καὶ ἀποβλέπουν ὅλους τοὺς συνεισφέροντας διατριβὰς, κατ' ἐξαχὴν ὅμως ἀποτείνονται εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐκδότας.

Παρ' ὑμῶν ἐν γένει ἀπαιτοῦμεν, καὶ εὐρίσκοντες ἐπαινοῦμεν μόνον ὅτι εἶναι ἀνάλογον καὶ οἰκτεῖον εἰς τὰς ἀνωτέρας ἰδέας, κατακρίνομεν δὲ καὶ κατηγοροῦμεν, ὅτι ἀπαντήσωμεν ἐναντίον. Ἐν μέρει δὲ τὰ ἐξῆς συνεπιθήξομεν νὰ ζητῶμεν, καὶ εὐχόμεθα νὰ εὐρίσκωμεν εἰς τὴν φιλολογικὴν ἐφημερίδα.

Διατριβὰς περὶ τῆς τωρινῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους κατὰ τὴν παιδείαν· ποῖα μέρη ταύτης ἀσκοῦνται παρ' ἡμῖν ἢ ἔσθι· διὰ ποίας αἰτίας· εἰς ποίας τάξεις τῶν πολιτῶν· πῶς ἐφθάσαμεν αὐτὸν (τὸν δεῖνα) βαθμὸν· τίνας οἱ μάλιστα εἰς τοῦτο συνεργήσαντες· καταγραφὰς τῶν ὑπαρχόντων σχολείων· τοῦ εἶδος αὐτῶν· τὰς ἐν αὐτοῖς διατάξεις· τὰς μεθόδους τοῦ διδάσκειν· τὰ προτερήματα αὐτῶν ἢ ἐλλείμματα· ὅλα τὰ ἄλλα μέσα, ὅσα συντείνουσι πρὸς φωτισμὸν· σοικειώδη βιβλία· βιβλιοθήκας· ταμεία· ἐφημερίδας, κτ. ὅλα τὰ εἰς τοῦτο γινόμενα ἐπιχειρήματα καὶ συνεισφορὰς· τίνας οἱ διδάσκοντες· κατὰ τί διαπρέπει ἕκαστος· τίνας οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ γένους· τὰ συγγράμματα αὐτῶν· κρίσεις τούτων· τὴν κατάστασιν τῆς τωρινῆς γλώσσης· τὰ καλῆς, τὰ ἐλαττωματά της· τὰς διορθώσεις, ὅσας ἔλαβε· τοὺς διορθωτάς της— τὰ ἀρισουργήματά της, ἂν ἔχη, κτ.

Ἄν ἐξετάσωμεν αὐτὰ ταῦτα καὶ εἰς τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ἔχομεν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν μετὸς παρόντας. Εἶναι πρᾶγμα λυπηρὸν, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐξέτασις εἶναι παντάπασι ἀμελημένη μεταξὺ τῶν ἡμετέρων· δὲν ἠξεύρομεν, οὔτε τί σχολεῖα εἴχομεν τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ ἰδ' αἰῶνος, οὔτε πῶς διεσώθησαν, διεδέχθησαν, πῶς συνεισέφεραν εἰς τὴν διατήρησιν τῶν μικρῶν φάτων τοῦ γένους, καὶ πῶς προπαρασκευά-

παν τούς μετέπειτα αιώνας· δὲν ἤξεύρομεν ἀκριβῶς, πόση ἐπήγασαν αἱ τόσαι διαφοραὶ ἢ διαφοραὶ εἰς τὴν γλώσσαν, εἰς τί συνίστανται· ὅλα τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα μεγάλα καὶ οὐσιώδη, ἀγνωστοῦμεν παντελῶς. Εὐεργεσία μεγίστη εἰς τὸ γένος εἶναι ταῦντι καὶ ἡ παραμικρὰ συνεισφορά εἰς αὐτά.

Ἄν δὲ θελήσωμεν νὰ ἐπισυδρόμησωμεν ἀκόμη περισσότερο εἰς τὴν ἀρχαιότητα, καὶ ἀνάγκη νὰ θελήσωμεν, φθάνομεν εἰς τοὺς λαμπροὺς αἰῶνας τῶν παλαιῶν προγόνων· ἡ ἐξέτασις αὐτῶν περιλαμβανομένη ὑπὸ τὴν λέξιν Ἀρχαιολογία (κατὰ τὴν γενικὴν αὐτῆς σημασίαν) εἶναι διὰ μέρους λόγους ἀναγκαῖα καὶ οὐσιώδης εἰς πᾶν ἔθνος πεπαιδευμένον, ἐπιθυμοῦν νὰ παιδευθῆ, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀπρόγόνους ἐκείνων. Καθὼς ἡ Ἀρχαιολογία ἀνάγκη νὰ ἀποτελῆ μέρος οὐσιώδης τῆς τωρινῆς ἡμῶν παιδείας, οὕτως ἀνάγκη νὰ ἀποτελῆ καὶ μέρος οὐσιώδης εἰς τὰ τοῦ Λογίου ἔργου. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ διατριβαὶ εἶναι τῶν πρώτων ἐπιθυμητῶν εἰς ἡμᾶς, εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἀπ' ὅσα μάλιστα εὐχόμεθα νὰ ἀπαντῶμεν εἰς τὴν φιλολογικὴν ἡμῶν ἐφημερίδα.

Αὐτὰ τὰ ἴδια καὶ ἔτι ἄλλα ἀνάγκη νὰ ἐξετάζωμεν καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας, ζητοῦντες δηλ. ὅποιαν μορφήν πρέπει καὶ δύνανται νὰ λάβουν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν παιδείαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν· καὶ τοιαύτης ἐξετάσεως, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συναγόμενα συμπεράσματα ἐπιθυμοῦμεν νὰ βλέπωμεν συνεχῶς καὶ νὰ διδασκώμεθα καὶ ἡμεῖς τὸν Δ. Ε.. Συνεισφορά εἰς τοῦτο ἐπιτίθεται εἶναι καὶ ἄλλα πελλαι, μάλιστα δὲ προβλήματα περὶ βελτιώσεως τῶν πνευματικῶν· περὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων· ἐκθεσίς τῶν διαφορῶν καταστημάτων τῶν σοφῶν ἐθνῶν πρὸς διατήρησιν καὶ αὐξήσιν τῆς παιδείας· τῶν προόδων αὐτῶν, καὶ τὰ παρόμοια.

Παρακτὸς τούτων τῶν ἀπαιτήσεων συνειρίζουν οἱ ὁμογενεῖς νὰ ἀπαιτοῦν κατ' ἡμῶν καὶ τὰ ἐξῆς, ὅλα σύμφωνα μετὰ τὰς ἀνατέρας γενεάς περὶ τῶν φιλολογικῶν ἐφημερίδων ἰδέας.

Ν' ἀποφεύγεται διατριβὰς γεμάτας ἀπὸ ἰδέας φανταστικῆς, συγκεχυμένας καὶ ψευθεῖς· αὐταὶ οὔτε ἀφέλειαν οὔτε τιμὴν προσφεροῦν οὔτε εἰς τὸ Γένος οὔτε εἰς τὴν ἐφημερίδα σας. Εἰ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἕς σᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ἀξίωμα· κάλλιστον εἶναι καὶ καλὰ, παρὰ πολλὰ καὶ κακὰ. Διατριβαὶ περιεχόμεναι μὲν καλὰ, πλὴν ἀνάρμοστα εἰς τοὺς καιροὺς καὶ τὰς

ρῆμασις καθ' ἃς ζῶμεν, εἶναι περιτταὶ ἂν ὄχι τινὲς καὶ βλαβεραὶ. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον (ἂν δὲν λαυθάνωμαι) εἶναι πολλὰ ὀλίγον προσεκτικοὶ ἐν γένει οἱ τωρινοὶ συγγραφεῖς μας. Διατριβαὶ ἐρημικαὶ καὶ λοιδορικαὶ, αἱ ὅποσαι καταστάνουσιν τὰς ἐφημερίδας ἀντι-ταμιεῖον γνῶσεων ταμιεῖον ὕβρεων, εἶναι καὶ ἀλλοτρίαι καὶ ἀτιμίας πρόξενοι. Αἱ περὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ὁμογενῶν κρίσεις νὰ ἴναι ἀπαθεῖς, ν' ἀποβλέπουν μόνον τὰ περιεχόμενα, καὶ νὰ λησιμονοῦν διόλου τὸν συγγραφέοντα. Ἐχετε μὲν τὸ δικαίωμα νὰ κάμνετε κοινὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀρεσκόντων, διὰ νὰ διεγείρετε εἰς τὰς ψυχὰς τὴν καλὴν ἐμψύχουσα ἐντύχη· ὅμως τῶν ἄλλων πρέπει νὰ σᾶς ἴναι ἀβίβητα. Αἱ φιλολογικαὶ ἐφημερίδες ἐπιτρέπονται νὰ ἴναι τὰ μνημεία τῶν εὐεργετούντων, ἔτι ὅμως καὶ ἀρχεῖα ἐγκληματικὰ. Ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν πολλὰς φιλολογικὰς ἐφημερίδας, διὰ τοῦτο καὶ δίκαιον καὶ ἀνάγκαιον εἶναι νὰ προσπαθῆτε μετὰ τὴν διαφορῶν ὅλην τῶν διατριβῶν σας νὰ εὐχαριστῆτε τὰς διαφορῶν κλάσεις τοῦ Γένους, ὅσαι ἠμποροῦν ν' ἀναγινώσκουσιν τὴν ἐφημερίδα σας. Εἰς τὸ περὶ γλώσσης καὶ φράσεως κεφάλαιον δὲν ζητοῦμεν πολλὰ· φθάνει νὰ ἴναι τοιαύτη, ὥστε νὰ τὴν καταλαμβάνουσι αἱ περισσώτεροι κλάσεις τῶν ἀναγινωσκόντων· (τοιαύτη ἡμῶς πρέπει νὰ ἴναι!) εἰς τὰ λοιπὰ ἀδιαφοροῦμεν· πρῶτον διότι οἱ γράφοντες διὰ τοῦ Δ. Ἐρμου εἶναι ἐλευθεροὶ νὰ γράφουν, ὅπως θέλουσι (καὶ ἐκ τοιαύτης δὲ ἐλευθερίας περιμένομεν νὰ μάθωμεν, τίς ἐπιτυγχάνει καὶ ἀρέσκει περισσότερο)· δεύτερον (καὶ σᾶς τὸ χεῖρον ἐλευθερώς) δὲν προσμένομεν νὰ μάθωμεν παρὰ τῆς ἐφημερίδος σας τὸν κανόνα, καθ' ὃν πρέπει νὰ γράφωμεν· τοῦτο ἤθελεν εἶναι παρὰ πολλὰ μεγάλη ἀπαιτήσις. Ἠξεύρομεν ὅτι μερικοὶ φρονοῦν, ἐπειδὴ ὁ Δ. Ἐρμῆς εἶναι σύγγραμμα περιοδικόν, καὶ καθ' ἡμέραν περιφερόμενον εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁμογενῶν, ἀνάγκη νὰ γράφεται καὶ εἰς τὴν καλλίτεραι φράσιν· πλὴν τίς εἶναι ἀρά γε αὐτὴ ἢ καλλίτερα; αὐτὸ δὲν εἶναι οὔτε ἔργον τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν λογίων ἐποῦ μετροῦμεν νὰ τὸ κρυσθορίσῃ, οὔτε τοῦ παρόντος αἰῶνος νὰ τὸ γνωρίσῃ τίσον εὐκόλως. Δοκιμὰς ἕς κάμνωμεν· τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἐντιμον. Συνεισφοράς ἕς προσφέρωμεν· ἕς μὴ λησιμονώμεν ὅμως, ὅτι εἶναι δοκιμαὶ μόνον, συνεισφοραὶ μένεν· ἔτι κανόνες, καθ' οὓς ἠμποροῦμεν νὰ ἔχομεν τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτοῦμεν ὅλους δε-

σπαιτικῶς νὰ γράφουν. Αὐτὰ εἶναι ἐν συντόμῳ, ὅσα ὡς χρεὶ τοῦ Δ. Ἐ. συνειβίζουσι οἱ ὁμογενεῖς νὰ ἐκλαμβάνουν· κατ' αὐτὰ σᾶς κρίνουν, ἢ κατακρίνουν. Ὁμολογήσατέ το εἰλικρινῶς, πολλὰ ἐξ αὐτῶν οὔτε ἐπεχειρήσατε ἄχρι τοῦδε νὰ ἐκτελέσατε· οὔτε ἐκτελέσατε ἀκριβῶς· εἰς πολλὰ καὶ παρεξήρασατε, καὶ εἶπατε ἢ ἐξεδόσατε ἄπερ τ' ἄβητα ἀμείναι. Μὴ νομίσαιτε δὲ, ὅτι εἰς ὑμᾶς μόνου τοὺς τρωινούς ἐκδότας ἀποδίδεται αὐτὰ τὰ σφάλματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς προκατόχους ὑμῶν. Ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι ὁ σημερινὸς Λόγιος Ἑρμῆς δὲν ἤμπορῶσεν ἅμα γεννώμενος νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς τελειότητας τοῦ προγονικοῦ· γνωρίζομεν, ὅτι τὸ φαινόμενον αὐτοῦ εἶναι ἐν τῶν περιεργότερων εἰς τὸν τρωινὸν αἰῶνα· ὅτι εἶναι ἐν τῶν ἀκρελιματέρων καὶ δραστηριωτέρων ἐπιχειρημάτων περὶ φωτισμοῦ τῆς πατρίδος· γνωρίζομεν καὶ τοὺς κόπους, ὅπου σᾶς ἀναδέχασθε ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοὺς σᾶς ὁμολογοῦμεν πολλὰς καὶ μεγάλας χάριτας· ἀλλὰ δι' αὐτὰ ταῦτα ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν βλέπωμεν κατ' ἡμέραν βελτιούμενον, καὶ σᾶς παρακινούμεν καὶ παρακαλοῦμεν εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνεσθε προσωπικώτεροι, σοφιστότεροι μάλιστα, ὅτι ὅσα κοινότερον εἶναι τὸ σύγγραμμά σας, τόσα κοινότερα καὶ προχειρότερα διδίδονται καὶ τὰ καλὰ ἢ κακὰ, ὅσα κοινολογεῖτε.

Ὡς τόσον ἠξεύρομεν, τὸ βλέπωμεν κατ' ἡμέραν, ὅτι ἐκτελοῦντες τὰ χρεὶ σας θέλετε ἔχει καὶ ἔχετε ἤδη καὶ πολλοὺς ἐχθρούς (ἐννοεῖται ὅτι μεταξὺ τῶν κακῶς φρονοῦντων) καὶ ἀπαντᾶτε πολλὰς ἐναντιότητας, κατακρίσεις καὶ καταδράμας. Πλὴν ἂν ἡ συνειδήσις σᾶς βεβαιώνει, ὅτι ποιεῖτε ὅσα δύνασθε ὑπὲρ τῶν καλῶν (καὶ τοῦτο σᾶς βεβαιούμεν καὶ ἡμεῖς), δὲν πρέπει νὰ ἦσθε τόσον μικρόψυχοι, ὥστε νὰ ὀκνησετε καὶ νὰ ἀποκάμετε ἐξ αἰτίας τῶν κραυγῶν μερικῶν ἀνθρώπων· σοφισθῆτε μάλιστα, ὅτι αἱ ἐναντιότητες εἰς τὰ καλὰ εἶναι εἰς τὴν πρόσδοκον αὐτῶν ἀναγκαῖαι· εἶναι ἐν πολλῷ δραστήριον μέσον. Διὰ τοῦτο ἐκλάβετε καὶ σεις τὰς κατηγορίας καὶ ὕβρεις τῶν ἐναντιῶν σας ὡς μέσον ἐνθαβύσμου, καὶ διπλασιάσατε τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζήλόν σας· ἐνταυτῷ δὲ ὡς ἦσθε καὶ βέβαιαι, ὅτι οἱ φίλοι τῶν καλῶν, καθὼς καὶ ἡνωτέρω εἶπον, γνωρίζουν τὴν κοινὴν οὐφελειαν ὅπου προῆλθε καὶ προέρχεται εἰς τὸ Γένος ἀπ' ἧς ὥρας ἀρχίσου ἢ ἐκδοσῆς τοῦ Δ. Ἑρμῆ· ἐντόνως ἐπιθυμοῦν καὶ εὐχονται τὴν ἐξέλι-

κούθησιν αὐτοῦ, γνωρίζουν καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κόπους ὑμῶν· καὶ (τὸ βλέπετε) εἶναι πρόθυμοι νὰ σᾶς συνεργήσουσι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, οἱ Λόγιοι μὲ διατριβᾶς, αἱ δὲ λοιπαὶ κλάσεις τῶν ὁμογενῶν, χρηματικῶς· ἰδοὺ ἢ καλλιεῖα ἀπολογία πρὸς τοὺς ἐναντίους, καὶ ἡ μεγίστη ἀμοιβὴ πρὸς τοὺς κόπους ὑμῶν.

Μ' ὅλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ἀσχολίας ἄλλας μὴν ἔχοντες, ὡς φαίνεται, ἐξοδεύουν ὅλον αὐτῶν τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ γράφουν διβέλλους πρὸς τοὺς ἄλλοις ἐναντίον ὑμῶν καὶ τῆς ἐφημερίδος ὑμῶν, καὶ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ἀλλοκότων κραυγῶν αὐτῶν εἰλικύσαν τὴν προσοχὴν τῶν ξένων, διὰ τοῦτο δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι ν' ἀναλάβωμεν ἡμεῖς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων σεις κοπιᾶτε, τὴν ἀπολογίαν σας, καὶ νὰ ἀποκριθῶμεν μερικὰ εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ τοὺς δείξωμεν, ὅτι καταλαμβάνομεν τί καὶ πόσον σημαίνουν αἱ κραυγαῖ τῶν, καὶ νὰ τοὺς πείσωμεν διὰ νὰ ἡσυχάσουν ποτὲ ὡς μὴν εἰσακουόμενοι, καὶ ν' ἀφίσουν τὸν φιλόπονον κόσμον νὰ τρέχῃ ἀτάραχα τὸν καλὸν δρόμον, τὸν ὅποιον μόνου διατρέχοντες ἤμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν καὶ νὰ προξενήσωμεν κάποιαν ὠφέλειαν εἰς τὴν δυσυχῆ ἡμῶν πατρίδα.

Καὶ πρῶτον σᾶς κατηγοροῦν διὰ τὴν ἀνωθυμίαν τῶν διατριβῶν· ἀποδείξτε, ὅτι τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς δὲν μέλει τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ τὰ λέγοντα πρόσωπα. Τὸ οὐσιῶδες μέρος, ἔργον καὶ χρεὸς ἐκάστης ἐφημερίδος καθὼς καὶ ἐκάστου βιβλίου εἶναι αἱ πραγματικαὶ γνώσεις· ἡμεῖς θέλομεν, ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἀπαιτοῦμεν νὰ μανθάνωμεν ἐξ αὐτῶν πράγματα. Εἶναι τὰ πράγματα ἀπ' ἐαυτῶν ὄρθα, καὶ πείθουν τὸν λόγον; τί με χρησιμεύει τὸ κύρος τοῦ προσώπου, ἔξω ἂν ἡμεῖς συνειδησένος νὰ λατρεύω δουλοπρεπῶς τοὺς λέγοντας καὶ ἔχι τὰ λεγόμενα. Εἶναι δὲ ἀπ' ἐαυτῶν σραβὰ; ἢ ἀξία τοῦ εἰπόντος βέβαια δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ μεταπλάσῃ εἰς ὄρθα. Θέλουσι προβάλλει ἴσως τινές, ὅτι ἡ προσθήκη τῶν ὀνομάτων διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖα, ὡς ἐπιτηδεῖα εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀμίλλαν μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν. Εἶναι ψευδές, ὅτι ἡ ἰδέα πῶς ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης κοπιᾶζουσι ὑπὲρ τοῦ Γένους, κινεῖ καὶ ἐμὲνα εἰς μίμησίν των· αὐτὴ εἶναι ἰκανὴ νὰ ἐξυψίσῃ μόνου τὰς μικρὰς ψυχὰς. Ἡ ἰδέα ὅτι οἱ ὁμογενεῖς δὲν κοιμῶνται, ποιοῦν, ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τῆς πατρίδος· ἡ ἰδέα

σποδικῶς νὰ γράφουν. Αὐτὰ εἶναι ἐν συντόμῳ, ὅσα ὡς χρεὶ τοῦ Α. Ἐ. συνειθίζουσι οἱ ὁμογενεῖς νὰ ἐκλαμβάνουσι· κατ' αὐτὰ σᾶς κρίνουσι, ἢ κατακρίνουσι. Ὁμολογήσατέ το εὐλαβικῶς· πολλὰ ἐξ αὐτῶν οὔτε ἐπεχειρήσατε ἄχρι τοῦδε νὰ ἐκτελέσητε· οὔτε ἐκτελέσητε ἀκριβῶς· εἰς πολλὰ καὶ παρεξήγησατε, καὶ εἶπατε ἢ ἐξεδόσατε ἄπερ τ' ἄβητα ἀμείνω. Μὴ νομίσαιτε δὲ, ὅτι εἰς ὑμᾶς μόνον τοὺς τωρινούς ἐκδότας ἀποδίδομεν αὐτὰ τὰ σφάλματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς προκατόχους ὑμῶν. Ἡμεῖς γνωρίζομεν, ὅτι ὁ σημερινὸς Λόγιος Ἑρμῆς οὐκ ἔμπορεύσεν ἅμα γεννώμενος νὰ ἔχη ὅλας τὰς τελειότητας τοῦ προγονικοῦ· γνωρίζομεν, ὅτι τὸ φαινόμενον αὐτοῦ εἶναι ἐν τῶν περιεργωτέρων εἰς τὸν τωρινὸν αἰῶνα· ὅτι εἶναι ἐν τῶν ἀφελιμωτέρων καὶ δραστηριωτέρων ἐπιχειρημάτων περὶ φωτισμοῦ τῆς πατρίδος· γνωρίζομεν καὶ τοὺς κόπους, ὅπου σᾶς ἀναδέχασθε ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοὺς σᾶς ὁμολογοῦμεν πολλὰς καὶ μεγάλας χάριτας· ἀλλὰ δι' αὐτὰ ταῦτα ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν βλέπωμεν καθ' ἡμέραν βελτιούμενον, καὶ σᾶς παρακινούμεν καὶ παρακαλοῦμεν εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνετε πρακτικώτεροι, σοχαζόμενοι μάλιστα, ὅτι ὅσω κοινότερον εἶναι τὸ σύγγραμμά σας, τόσω κοινότερα καὶ προχειρότερα διαδίδονται καὶ τὰ κατὰ ἢ κακὰ, ὅσα κοινολογεῖτε.

Ὡς τόσον ἠξέυρομεν, τὸ βλέπομεν καθ' ἡμέραν, ὅτι ἐκτελοῦντες τὰ χρεὶ σας θέλετε ἔχει καὶ ἔχετε ἤδη καὶ πολλοὺς ἐχθρούς (ἐννοεῖται ὅτι μεταξύ τῶν κακῶς φρονοῦντων), ἀπαντᾶτε πολλὰς ἐναντιότητας, κατακρίσεις καὶ καταδριμάς. Πλὴν ἂν ἡ συνειδησις σᾶς βεβαιώνει, ὅτι πονεῖτε ὅσον δύνασθε ὑπὲρ τῶν καλῶν (καὶ τοῦτο σᾶς βεβαιούμεν καὶ ἡμεῖς), δὲν πρέπει νὰ ἦσθε τόσον μικρόψυχοι, ὥστε νὰ ὀκνησατε καὶ νὰ ἀποκάμειτε ἐξ αἰτίας τῶν κραυγῶν μερικῶν ἀνθρώπων· σοχασθῆτε μάλιστα, ὅτι αἱ ἐναντιότητες εἰς τὰ καλὰ εἶναι εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν ἀναγκαῖαι· εἶναι ἐν πολλοῖς δραστήριον μέσον. Διὰ τοῦτο ἐκλάβετε καὶ σεῖς τὰς κατηγορίας καὶ ὕβρεις τῶν ἐναντίων σας ὡς μέσον εὐθαφρύσμου, καὶ διπλασιάσατε τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλόν σας· ἐνταυτῶν δὲ ἢ ἦσθε καὶ βέβαιοι, ὅτι οἱ φίλοι τῶν καλῶν, καθὼς καὶ ὁ νεώτερός εἶπον, γνωρίζουν τὴν κοινὴν ἀφέλειαν ὅπου προῆλθε καὶ προέρχεται εἰς τὸ γένος ἀφ' ἧς ἄρας ἄρχισεν ἡ εὐδοσις τοῦ Α. Ἐρμού· ἐντόνως ἐπιθυμοῦν καὶ εὐχονται τὴν ἐξέλι-

κλήσιν αὐτοῦ, γνωρίζουν καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κόπους ὑμῶν· καὶ (τὸ βλέπετε) εἶναι πρόθυμοι νὰ σᾶς συνεργήσουν καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, οἱ Λόγιοι μὲ διατριβᾶς, αἱ δὲ λοιπαὶ κλάσεις τῶν ὁμογενῶν, χρηματικῶς· ἰδοὺ ἢ καλλιῆ ἀπολογία πρὸς τοὺς ἐναντίους, καὶ ἡ μεγίστη ἀμοιβὴ πρὸς τοὺς κόπους ὑμῶν.

Μ' ὄλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ἀσχολίας ἄλλας μὴν ἔχοντες, ὡς φαίνεται, ἐξοδεῖουσι ὄλον αὐτῶν τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ γράφουσι διέλλους πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐναντίου ὑμῶν καὶ τῆς ἐφημερίδος ὑμῶν, καὶ διὰ τῶν πολλῶν καὶ ἀλοκότων κραυγῶν αὐτῶν εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν ξένων, διὰ τοῦτο δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι ν' ἀναλάβωμεν ἡμεῖς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων σεῖς κοπιᾶτε, τὴν ἀπολογίαν σας, καὶ νὰ ἀποκριθῶμεν μερικὰ εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ τοὺς δεῖξωμεν, ὅτι καταλαμβάνομεν τί καὶ πόσον σημαίνουσι αἱ κραυγαῖ των, καὶ νὰ τοὺς πείσωμεν διὰ νὰ ἡσυχάσουν ποτὲ ὡς μὴν εἰσακουόμενοι, καὶ ν' ἀφίσουν τὸν φιλόπονον κόσμον νὰ τρέχη ἀτάραχα τὸν καλὸν δρόμον, τὸν ὅποιον μόνον διατρέχοντες ἠμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν καὶ νὰ προξενήσωμεν κάποιαν ἀφέλειαν εἰς τὴν δυσυχὴ ἡμῶν πατρίδα.

Καὶ πρῶτον σᾶς κατηγοροῦν διὰ τὴν ἀνανυμίαν τῶν διατριβῶν· ἀπόδειξις, ὅτι τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς δὲν μέλει τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ τὰ λέγοντα πρόσωπα. Τὸ οὐσιώδες μέρος, ἔργον καὶ χρέος ἐκάστης ἐφημερίδος καθὼς καὶ ἐκάστου βιβλίου εἶναι αἱ πραγματικαὶ γνώσεις· ἡμεῖς θέλομεν, ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἀπαιτοῦμεν νὰ μανθάνωμεν ἐξ αὐτῶν πράγματα. Εἶναι τὰ πράγματα ἀφ' ἐαυτῶν ὀρθὰ, καὶ πείθουν τὸν λόγον; τί με χρησιμεύει τὸ κύρος τοῦ προσώπου, ἔξω ἂν ἡμαι συνειδημένος νὰ λατρεύω δουλοπρεπῶς τοὺς λέγοντας καὶ ὄχι τὰ λεγόμενα. Εἶναι δὲ ἀφ' ἐαυτῶν τραβᾶ; ἢ ἀξία τοῦ εἰπόντος βέβαια δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ μεταπλάσῃ εἰς ὀρθὰ. Θελοῦν προβάλλει ἴσως τινὲς, ὅτι ἡ προσθήκη τῶν ὀνομάτων διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖα, ὡς ἐπιτηδεῖα εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ τὴν ἀμίλλαν μεταξύ τῶν ὁμογενῶν. Εἶναι ψευδὲς, ὅτι ἡ ἰδέα πῶς ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης κοπιᾶζουσι ὑπὲρ τοῦ Γένους, κινεῖ καὶ ἐμὲνα εἰς μίμησίν των· αὐτὴ εἶναι ἰκανὴ νὰ ἐξυπνίσῃ μόνον τὰς μικρὰς ψυχὰς. Ἡ ἰδέα ὅτι οἱ ὁμογενεῖς δὲν κοιμῶνται, πονοῦν, ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τῆς πατρίδος· ἡ ἰδέα

ὅτι τὸ κοπιᾶζειν ὑπὲρ αὐτῆς εἶναι χρέος γλυκυτάτου, ὅτι οἱ κόποι ἡμῶν δὲν γίνονται ἐπὶ ματαίῳ· αὐτὴ μὲν δὲν ἀφίνει καὶ ἐμὲ νὰ καθεύδω, καὶ μὲ ἐρεθίζει εἰς τὸ νὰ προσφέρω καὶ ἐγὼ τοὺς ἰδρωτάς μου. Παρεκτος τούτων, εἶναι καὶ ἄλλοι λόγοι δυνατοὶ, εὐκόλοι νὰ νοηθοῦν; οἱ ὅποιοι παρακαλοῦν τοὺς γραφεῖς τῶν διατριβῶν νὰ ἐπιθυμοῦν νὰ μένουν ἀνώνημοι. Καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὅπετα καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν ἄλλων ἔθνῶν αἱ διατριβαὶ ἐκδίδονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνωνημῶς. Ὡς τόσον ὅσοι ποτὲ ἠθέλησαν καὶ θέλουν, τούτων πάντοτε βλέπομεν σημειούμενα καὶ τὰ ὀνόματα.

Διὰ τὴν γλῶσσαν σᾶς κατηγοροῦν, διότι δὲν μεταχειρίζεσθε τὴν ἐδικήν των. Ἄν αὕτη εἶναι καλὴ, ἢ κακὴ, ἐγὼ δὲν τὸ ἐξετάζω, ἂν τοὺς ἀρέζη, ἅς τὴν μεταχειρίζονται, ἅς μὴ βιάζον ὅμως δεσποτικῶς καὶ τοὺς ἄλλους νὰ γράφωσι εἰς τὴν αὐτήν· ἅς ἀφίνοιν καὶ ἡμᾶς ἐλευθέρως νὰ ἐκλέγομεν ὅποιον θέλωμεν. Ἡμεῖς καὶ ἡμέραν εὐρίσκομεν εἰς τὴν Δ. Ἑρμῆν παντοίαν φράσιν. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον δὲν εἶναι βλαβερὸν, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμου, καθὼς εἶπα ἀνωτέρω· εἶναι καὶ ἄφικτον ἐπόμενον τοῦ πλήθους τῶν συνδρομητῶν. Τῶν τῶν δὲ τὴν φράσιν νὰ διορθώετε καὶ νὰ ἰσχυρίζεσθε σῆς καὶ τὰ τὸ πρωτότυπον μᾶς, εἶναι ἀδίκον. Οὐτ' ἐγὼ· ἠξέυρω καὶ ὅτι οὔτε κανεὶς ἄλλος δὲν τὸ ὑπερέχει, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἠθέλωμεν παύσει νὰ σᾶς ἐλλῶμεν διατριβᾶς.

Σᾶς προσάπτουν ὅτι ὁ Δ. Ἑρμῆς εἶναι ὕψιστος εἰς τοὺς ξένους. Ψεύδονται ἀναιδῶς, καὶ ἀδικοῦν ἀπανθρώπως τὴν φιλανθρωπίαν τῶν σοφῶν λαῶν. Οἱ φιλόλογοι τῶν ξένων ἔθνῶν ἀναγιγνώσκουν μετὰ προθυμίας τὴν ἐφημερίδα μας, καὶ τὴν ἀναγιγνώσκουν μὲ τρόπον, ὅπου πολλὰ ὀλίγοι τῶν ἡμετέρων γνωρίζουν· ἂν ἐγνωρίζον, ἠθέλον φρονεῖν ἐξάπαντος κάλλιον περὶ ἐκείνης. Βλέπουν ἀληθινὰ τὰ σφάλματα ὅπου ἔχει ἡ ξέου ὅμως ὅτι κάθε πρᾶγμα ἀρχόμενον εἶναι ἀτελές, καὶ ὅταν ἀρχίζῃ εἰς ἔθνος, ὅσοι ἡμεῖς, εἶναι ἀκόμη ἀτελεστέρον· διὰ τοῦτο καὶ παραβλέπουσιν, καὶ παντοίας μᾶς ἐνθάρρυνουν εἰς ἐγκαλοῦσθαι τοῦ ἔργου. Ὅτι δὲ αὐτὰ ἀληθεύουν, μαρτυρεῖ ἡ ἐντιμὸς ἀναφορά ὅπου κάμνουν περὶ τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος καὶ εἰς περιοδικὰ καὶ εἰς ἄλλα συγγράμματα. Τὰ ἀληθεῖα κανεὶς δὲν τὴν κατέκρινε μὲ τόσῃν ἀσφιρότητά μὲ ὅσῃν συνειθίζου μερικοὶ τῶν ἡμετέρων.

Ἄλλη παράξενος κατηγορία. Οἱ ξένοι δὲν μανθάνουν τίποτε ἀπὸ τὸν Δ. Ἑρμῆν. Ἄλλ' ἡμεῖς οὔτε ἐφαντάσθημεν νὰ γράψωμεν ὑπὲρ τῶν ξένων φιλολογικῶς ἐφημερίδας, καθὼς οὐτ' ἐκεῖνοι κοπιᾶζουσιν ὑπὲρ τῶν ἄλλων; ἀλλ' ἕκαστος ὑπὲρ τοῦ ἔθνους του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκείνων καὶ ἐφημερίδες περιέχουσιν καὶ πρᾶγματα δυνάμενα νὰ κινήσουν καὶ νὰ εὐχαρισήσουν τὴν περιέργειαν τῶν ἄλλων· ἔπειτα ὅτι καὶ ἡμεῖς ἠμποροῦσαμεν διὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν συζητήσεων καὶ κοινοποιήσεων πραγμάτων εἰσέτι ἀγνωστων νὰ καταστήσωμεν πολὺ ὠφελιμωτέραν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐφημερίδος μας· τὸ νὰ ζητήσωμεν ὅμως πρὸς τὸ παρὸν νὰ καταρτίσωμεν τὸ πρῶτον, εἶναι ἀδύνατον· τὸ δεύτερον, παρακαίρον. Ἄς ὁμολογήσωμεν συναισθανόμενοι εὐλικρινῶς, ὅτι τὰ ἡμέτερα εἶναι μικρὰ πολὺ καὶ εὐτελῆ· ὅτι ἡμεῖς μόλις διανοούμεθα καὶ ἐτοιμαζόμεθα ν' ἀρχίσωμεν, ὅτι μέχρι τοῦδε τίποτε σχεδὸν δὲν καταρτίσωμεν, καὶ ὅτι τὸ πᾶν μένει εἰς τὸ ἐξῆς διὰ ν' ἀρχίσωμεν καὶ νὰ τελειώσωμεν· πῶς νὰ φαντασθῶμεν ἢ ὅτι δυνάμεθα, ἢ εὐκαιροῦμεν νὰ προσφέρωμεν τίποτε καλὰ καὶ ὠφελίμου πρὸς τοὺς ξένους; Οἱ εὐαριθμοὶ λόγιοι, ὅπου μόλις ἐφάνησαν μετὰξὺ ἡμῶν, τί πρῶτον νὰ ἐπιχειρηθῶν; νὰ διδάσκουν τὴν νεολαίαν; νὰ συνθέτουν τὰ εἰς αὐτὴν ἀναγκαῖα σοιχειώδη βιβλία; νὰ διατάττουν; νὰ σερεῖνοιν; νὰ προπαρασκευάζουν καὶ νὰ πολεμοῦν εἰς τόσα ἐμπόδια, ἢ νὰ κάμνουν συζητήσεις ἀρχαιολογικῶς διὰ νὰ εὐχαριστοῦν καὶ τὴν περιέργειαν τῶν ξένων; Αὐτὰ δὲ λέγω, ὄχι διὰ νὰ εὐτελίσω τὸ ἔθνος· ἄπαγε! ἀλλὰ, δεικνύων τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀλογίαν τῶν ζητουμένων, νὰ ἐγείρω ἐνταῦθα εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀπαιτητὰς (ἂν ἦναι δυνατόν) καὶ εἰς ἄλλους (ὄχι ὀλίγους τὸν ἀριθμὸν) τὴν συναίσθησιν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν καταστάσεως. Αὕτη μὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθῆ παιδευσιν. Αὕτη μὲν εἶναι τὸ πρῶτον, μέγιστον καὶ ἀσφαλέςατον βῆμα ὅπου ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν πρὸς τὴν καλλιέργειαν ἡμῶν. Ὅσα δὲν ἀποκτήσωμεν αὐτὴν, κλανώμεν καὶ κλανώμεθα· οὔτε τί ἐπιγάμεθα γινώσκωμεν, οὔτε τί μᾶς λείπει, οὔτε τίνα εἶναι τὰ μέσθαι πρὸς ἐκπλήρωσιν. Θὰ γυρίζωμεν, θὰ τριγυρίζωμεν, καὶ εἰς τὰ αὐτὰ πάλιν θὰ εὐρισκώμεθα. Ἢ μεγαλιτέμα εὐχή καὶ σπουδὴ ἕκαστου τὴν σήμερον πρέπει νὰ ἦναι, νὰ γένη κοινὴ ἐκείνη ἢ συναίσθησις, καὶ νὰ συνεισφέρῃ καὶ αὐ-

τῇ εἰς τοῦτο· καθὼς καὶ ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τοῦ Κοινοῦ περὶ νὰ λογιζέται, ὅστις ἢ ἐξ ἀγνοίας ἀπατάμενος, ἢ ἀπὸ ἄλογον ἐνθουσιασμόν παραφερόμενος, πλάττει καὶ μᾶς κωμίζενοι βαθμὸν καλλιεργείας ὅπου οὔτε ἐφαντάσθημεν, καὶ (καθὼς καταιδάζου ἐἰς τὰ θεάτρα διὰ μηχανῶν τοὺς θεοὺς) αὐτὸς μᾶς καταιδάζει οὐρανόθεν τοὺς χρυσοὺς αἰῶνας τοῦ Κρόνου, ἐν ᾧ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα εἰς ἓνα χειρότερον καὶ ἐκείνου, τὸν ὅποιον ὁ Προμηθεὺς ἐζήτησε νὰ μορφώσῃ. Ἴσως τινὲς εἰς τὸσον πειραχθῶν, ὅτι καὶ δημοσίως γράφω τὰ τοιαῦτα, ἄρῃ νῆαι βέβαιοι, ὅτι αὐτὴ ἡ ὁμολογία ὄχι μόνον δὲν ἐπιφέρει ὄνειδος εἰς τὸ γένος, καθὼς οἱ ψευδοφιλογενεῖς τὸ ἐκήρυξαν, ἀλλὰ καὶ τιμᾶται καὶ ἐπαινεῖται ἀπὸ τοὺς φιλανθρώπων, καὶ κρίνεται ὡς πολὺ καλλίτερον σημεῖον παρὰ τὰς ψευδεῖς κηρύξεις τῶν φανασκητῶν.

Ἡ πλέον συνειθισμένη κατηγορία ἐναντίον ὑμῶν εἶναι ὅτι εἴθε ὀπαδοὶ ἐνὸς συστήματος, τὸ ὅποιον αὐτοὶ καθὼς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποδοκιμάζουν. Τοῦτο ἀληθεύει· δὲν τὸ ἀρνεύμεθα· πλὴν ἀληθεύει ἐνταυτῷ, ὅτι ἐκεῖνο εἶναι τὸ μόνον ἄξιον νὰ ἔχη ὀπαδούς. Ὅσοι (ἂν καὶ ὀλίγοι) τὴν σήμερον ἀληθῶς λόγοι εἶναι, καὶ διαπρέπου ἐἰς τὸ Γένος· ὅσοι τριφρουοὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν εὐσυνείδητον ἀγάπην τῆς πατρίδος, καὶ ἐμπράκτως τὴν δεικνύουσιν, ὅλοι οἱ τοιοῦτοι εἶναι (τούτῃ χριστὸν εἰς τὰ οὐσιασθῆ) τῆς πεποιθήσεως, τῶν φρονιμάτων, καὶ τῶν εὐχῶν αὐτοῦ τοῦ συστήματος, μᾶλλον δὲ τῶν ἀληθειῶν, ὅπου ἐκεῖνο πρῶτον συστηματικῶς ἐπέφερε καὶ ἐδίδαξε. Σὴ μέρηρονται λοιπὸν, σὰς ὑβρίζουν ὅτι πρεσβεύετε τὴν ἀληθειαν· εἶναι περιστόν νὰ σὰς παρακινήσωμεν εἰς τὸ ν' ἀδιαφορῆτε εἰς τοιαύτας ὑβρεῖς, μάλιστα δίκαιον εἶναι καὶ νὰ συλλυπούμεθα αὐτοὺς τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν, φίλους, ἀδελφοὺς, πάσχοντας τὸσον σκότος, ἐναγκαλιζομένους τὴν νεφέλην τῶ ψεύδους ἀντὶ τῆς ἀληθείας, καὶ μόλον τοῦτο καταδικάζοντας τοὺς ἄλλους ὡς μεγίστους ἐχθροὺς καὶ ἑαυτῶν καὶ τοῦ ἁληθοῦς. Ἔμμαι ὡς τὸσον βέβαιοι, ὅτι ἐκεῖνοι γελοῦν, ὅταν μᾶς ἀκούουν λέγοντας, ὅτι τὸ ἐναντίον αὐτῶν σύστημα εἶναι τὸ τῆς ἀληθείας· ἀλλ' οὔτε ἡμεῖς τὸ προσφέρωμεν διὰ νὰ τοὺ πείσωμεν, ὄντες βέβαιοι ὅτι ἀμετάπειστοι θελοῦν μείνει· εἰ λέγομεν μόνον διὰ τὴν ἐπερχομένην γενεάν, ἣτις θέλει κρῖνει αὐτῶν χειρότερον καὶ ἀληθέστερον καὶ ἐκείνους καὶ ἡμᾶς. Δυσὸ

χία εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅτι οἱ περισσότεροι ἐργάζονται ἀπελέποντες μόνον πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ἀδιαφοροῦντες διὰ τὸ μέλλον.

Ἀκούετε πολλὰς κατηγορίας καὶ παρ' ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα ἢ τὰς διατριβὰς κατακρίνετε. Καθὼς ἐκάστης φιλολογικῆς ἐφημερίδος, καὶ ἐδικὸν σας χρέος ὁμολογεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ ἐκδιδόμενα νὰ ἀναγγέλλετε, νὰ κρίνετε, νὰ ἐπαινῆτε, νὰ κατακρίνετε, καὶ τὸ ὀρθότερον, ὅταν δύνασθε, νὰ προβάλλετε. Ἐν ὅσῳ ἐκπληρῶτε μετὰ λόγου τοῦτο τὸ χρέος, ὄχι μόνον δὲν σφάλλετε, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τοῦτο καὶ ἐπαινῶν ἄξιοι εἴσθε. Μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας ἀφελείας ὅπου ὑπόσχεται καὶ χρεωσθεῖ νὰ ζητῆ νὰ προξενῆσθῃ ὁ Λ. Ἐρμῆς εἶναι καὶ τὸ, νὰ μᾶς διδάσκῃ, διὰ τί ἐπέτυχεν οὗτος, ἢ ἀπέτυχεν ἐκεῖνος ὁ συγγραφεὺς. Οἱ λόγοι αὐτοὶ χρησιμεύουν ὡς μάθημα εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄλλους, καὶ παράδειγμα νὰ μιμώμεθα τὰ ἐπιτύχημένα καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰ ἀτυχῆ. Διὰ τοῦτο δὲ νὰ πειράζωνται οἱ συγγραφεῖς ὄχι μόνον εἶναι ἄλογοι, ἀλλὰ καὶ ἀδίκου. Αὐτοὶ εἶναι κύριοι τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἕως τῆς ὥρας, ὅπου τὰ καθυποβάλλουν εἰς τὰ πιεσῆρια· ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁμοῦ ἐκδοθῶν, παύουν ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι αὐτοὶ κύριοι· τὰρα τὰ παραδίδουν διόλου εἰς τὸ Κοινόν· τοῦτο εἶναι κύριον εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κρίνῃ, νὰ κατακρίνῃ, νὰ ἐπαινῆσθῃ καὶ νὰ κατηγορήσθῃ· ἡμποροῦν μόνον ν' ἀπολογουῦνται· ὅταν ἀδίκως τοὺς κατακρίνουν, εἰς τὰ δίκαια ὁμοῦ προεπι νὰ σιωποῦν, καὶ τὴν ἰδίαν ὑπακοὴν νὰ δεικνύουν, ὅποιον καὶ οἱ καταδικαζόμενοι εἰς τὰ κριτήρια ἀπὸ τοὺς πολιτικούς νόμους. Τῇ ἀληθείᾳ δίκαιον εἶναι, εὐεργεσίας νὰ νομίζου τὰς τοιαύτας κατακρίσεις, καὶ νὰ ζητοῦν ἐξ αὐτῶν νὰ ἀφελῶνται, καὶ νὰ διορθῶνται τὰ ἐσφαλμένα· πλὴν, ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ὅστις δὲν νοσιμεῖται τοιαύτας κρίσεις, ἢ ἄς σιωπᾷ, ἢ ἄς μανθάνῃ νὰ γράφῃ ὀρθότερα, διὰ νὰ μὴν ἀγανακτῆ.

Ἦς τὸσον, ἐπειδὴ καὶ σεις θεοὶ δὲν εἴσθε, ὅταν ποτὲ παραφερόμενοι (καὶ εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ Γένους τοῦτο θέλει συμβαίνει συνεχῶς) κατακρίνετε ἀδίκως τοὺς συγγραφεῖς, αὐτοὶ τότε ἔχουν καθὲ λόγον νὰ ἀγανακτοῦν, καὶ νὰ βοῶσιν ἐναντίον σας, μένοντες ἐξάπαντος ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ μέτρου· καὶ τότε εἶναι δίκαιον καὶ ἐντιμὸν καὶ εἰς

μέρους σας, γνωρίζοντες τὸ σφάλμα σας, νὰ ἀδίτε παλινοδύαν, καὶ νὰ διορθώητε τὰς προτέρας ἐσφαλμένας κρίσεις. Τοῦτο τὸ χρεωσέητε καὶ εἰς τὸ Γένος ὡς ἐφημεριδογράφοι, τῶν ὁποίων τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ὄχι νὰ εὐχαριστοῦν τὰ ἴδια αὐτῶν πάθη κατὰ τῶν συγγραφέων, ἀλλὰ νὰ παριστῶσιν ὡς μᾶλλον καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ εἰς τὸ Κοινόν.

Ἀπείρους κατηγορίας ἀκούετε καὶ παρ' ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὰς διατριβὰς ἀποπέμπετε, μὴ κρίναντες αὐτὰς ἀξίας ἐκείσεως διὰ τοῦ Δ. Ἑρμοῦ. Ὅτι σεῖς καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἐφημεριδογράφοι ἔχετε τοιοῦτον δικαίωμα, κάνεις δὲν ἠμπορεῖτε σὰς τ' ἀρνήσθαι, σεῖς μόνου ἔχοντες νὰ δώσετε λόγον διὰ τὰ καλὰ ἢ τὰ κακὰ, τὰ ἀφέλιμα ἢ βλαβερά τῶν ὅσων ἐκδίδετε, χρεωσούντες νὰ κοινοποιήτε μόνου καλὰ καὶ ἀφέλιμα, τοῦλάχιστον ὅσον εἶναι δυνατόν ὀλιγώτερον κακὰ καὶ βλαβερά, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀνυποβολὴ τινῶν, ὅτι ὁ Δ. Ἑρμῆς, ἐφημερὶς τοῦ Γένους, ἀνάγκη νὰ δέχεται ὅτι τὸν σέλλουσι οἱ λόγοι αὐτοῦ, εἶναι ὅλως διόλου ἀτοπος. Ἄν αὐτὴ ὑπῆρχε ἢ ἀνωτάτη ἀρχὴ καὶ ἰδέα καὶ τῆς ἐκδόσεως καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐκδιδόμενων, τότε αἱ ἐφημερίδες ἠθέλων καταστήσειν πλέον δυσυχὴ κοινὰ νεραγωγία. Πρὸς ἀφέλειαν τῶν ἐνῶν ἐκδίδονται αἱ ἐφημερίδες, μόνου λοιπὸν τὰ ἀφέλιμα ἢ παραδεκτέα εἰς αὐτάς. Ἐρωτᾶται ὡς τέσον, ἂν σεῖς ἀπαύτως ἀποβλέποντες εἰς μόνου τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων, ἐκάνετε καὶ κάμνετε τὴν τοιαύτην ἀποδοκιμασίαν. Ἄν ἠμπορούμε νὰ κρίνωμεν ἀπὸ τὴν δι' ἄλλων μέσων μετέπειτα ἐκδοσῶν τῶν ἀποδοκιμασμένων, ἀνάγκη νὰ σὰς δικαιολογήσῃμε. Τῶν αὐτῶν ἢ ἀξία εἶναι τοιαύτη, ὥστε θανατοῦμεν οἱ συγγραφεῖς ἔκριναν καὶ ἰδιαιτέρας νὰ τὰ ἐκδώσων, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ ὑποτάξων.

Τέλος πάντων πολλοὶ καταφέρονται τῆς ἐφημερίδος ὑμῶν, συγκατηγοροῦν καὶ αὐτοὶ ἀκούοντες ἄλλους κατηγοροῦντας, ἢ καὶ πρωτουργοῦσι κατηγορίας, καὶ ἐκδίδουν, διὰ μᾶλλον καὶ μόνου τὸν λόγον, διότι δὲν δύνανται (τινὲς), ἢ καὶ δι' θέλουσι (ἄλλοι) νὰ ἰδοῦν καὶ ὀλίγην τινα ἀπὸ μιᾶς φιλολογικῆς ἐφημερίδος ἀφέλειαν· πλὴν τούτους ὅταν οὔτε ἡ δύναμις τοῦ ὀρθοῦ λόγου πείθῃ, οὔτε τὸ κράτος τῆς κείρας τῶν σοφῶν ἐθνῶν συνετίξῃ, τί δύνανται νὰ κατορθώσων οἱ λόγοι ὑμῶν τῶν ἄλλων; διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ παραλείπω τὴν

ἐναντίον τῶν κατηγοριῶν αὐτῶν δικαιολογήσι ὑμῶν, ἐμοίως δὲ ἀποσιωπῶν καὶ τὴν παιδαριώδη τινῶν γνωρίμην, οἱ τινὲς λησιμενοῦντες, ὅτι ἐνίοτε ἡ σιωπὴ εἶναι ἢ καλλίση καὶ ἀξιοπᾶται ἀπόκρισις, φοβάζονται ὅτι ὁσάκις σιωπᾶτε πρὸς τὰς ὕβρεις ἢ ἀλογίας τινῶν, τὸ πάσχετε ἐξ ἀδυναμίας, δι' αὐτὰ δίδωτε τέλος εἰς τὸ ἀπολογητικὸν τοῦτο μέρος, ἐκταυθεῖς ἢ ὅσως ὑπὲρ τὸ δέον.

Ἴδού, ὡς βλέπετε, ἀπολογούμεθα ἡμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐκδοτῶν καὶ αὐτῆς τῆς φιλολογικῆς ἐφημερίδος· πλὴν κάμνομεν αὐτὴν τὴν ἀπολογία μίαν φρασίν (τάρα) διὰ πάντων· σεῖς δὲ ἀδιαφερέτε εἰς τὸ ἐξῆς· ἐκτελεῖτε τὸ χρέος σας, ὡς σεῖς τὸ συναισθάνεσθε καὶ ἡμεῖς τὸ εὐχόμεθα· καὶ ἐκτελοῦντες ἀναπαύετε τὴν συνειδησίαν σας. Οἱ δὲ ὑπεναντίον ἂν ἔχουν ἐρεθίσματα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ὡς ἐξοδεύουν καὶ τὸν πολῦτιμον καιρὸν τῶν, καὶ τὰ ὄχι εὐκαταφρόνητα χρηματάτων, εἰς τὸ νὰ γράφουν καὶ νὰ ἐκδίδουν ὕβρεις, λοιδορίας, σατυρισμούς. Ὁ Δ. Ἑρμῆς, σὰς παρακαλοῦμεν, ὡς μένη εἰς τὸ ἐξῆς ἀιωνίας καθαρός ἀπὸ τοιαῦτα. Καὶ τὸν τρόπον ὅπου αὐτὸς ἔχει, ὡς ἀνεπληρώη ὄχι μὲ ἀπολογίας πλεον ἐναντίον Διδέλλων, ἀλλὰ μὲ τίποτε ἀφέλιμα (οἷα ἀπειρᾶ ἠμπορεῖ νὰ ἔχη). Συναισθανθήτε ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Δ. Ἑρμοῦ εἶναι ὑψηλότερον καὶ ἱερώτερον; παρὰ ὡς ἢ αὐτὸς νὰ ἀκρομολογῇ, ἢ ἄλλους ἀκρομολογοῦντας νὰ ἀναίρη.

Πρὶν παύσω παντελῶς, ὡς μοι συγχωρήθῃ, παρακαλῶ, ἀκόμη μία παρατήρησις. Ἡ ἐμπάθεια, ἢ μεταξὺ τινῶν λογίων κυριεύουσα, καὶ τὸ εἰς σατυρισμὸν ἐκπεσὸν φιλερισταβλήσων εἰς τὴν ἀξιεπαινοῦ ἀμιλλάν, τὴν εἰς συζήτησιν τοῦ ἀληθοῦς, καὶ εἰς τὴν εὐγενῆ ἔριν, τίς νὰ ἀφελήσῃ περισσότερο. Εἶναι ὡς τέσον ἐνταυτῶ καὶ φαινόμενον ἀξίου σκέψεως. Ὅστις τὸ ἐκλαμβάνει ὡς τυχαῖον, καὶ προσερχόμενον ἀπὸ συνειθισμένης αἰτίας, ἀπατάται μεγάλως. Εἶναι ἀληθινὰ ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ λόγοι, ὡς μήποτε ὄρεθεν! κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον φιλέριδες, φιλεργητικοὶ, καὶ φιλολοιδόροι, εἶναι καὶ τὸ ἡμέτερον Γένος κατὰ δυσυχίαν ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς ἔριδας ἐπιβήτες· μ' ὅλον τῆτο ἀπ' αὐτὰ μόνου δὲν ἐξηγείται; δικίτηχα, κατὰ τὸν ἔσχατον αὐτὸν καιρὸν, εἰς τὰς

ἡμέρας αὐτὰς καθ' ἃς ζῶμεν, ἔφθασε εἰς τὸσον μέγαν βαθμὸν μεταξύ ἡμῶν τὸ φίλερι, καὶ φιλοφροσύνῃ· ἐκυρίευσεν ἔν τῶσον πλήθος λογίων, καὶ εἰς τὰς ἐριδας αὐτῶν συνεπίσπασε καὶ ἔν τῶσον πλήθος μὴ λογίων, καὶ τέλος παρέβη τράπη εἰς Θεοσεβισμόν καὶ ἀπάνθρωπον σατυρισμόν; καὶ ἐπι κτηνὴν ἢ ἐξέτασις αὐτῆ εἶναι χρέος ἀπαραίτητον ἐκάστην ἀμνηστικὸν συνειλισμένον νὰ σκέπτεται εἰς τὰ τῆς πατρίδος, καὶ εἰς τὸν ἐξετάσαντα ὑπόσχεται πάρα πολλὰς καὶ μεγάλας ἀφελείας. Αὐτὴ φέρει εἰς ἐπίγνωσιν τῆς τωρινῆς ἡμῶν καταστάσεως, μᾶς ἀνακαλύπτει τὴν παρελθούσαν, καὶ ῥίπτει καὶ κάποιον φῶς εἰς τὴν μέλλουσαν· καὶ διὰ τούτου μᾶς ἐπαγορεύει τὰ μέσα, δι' ὧν ἡμποροῦμεν νὰ μεταβάλωμεν εἰς τὸ βέλτιον τὰ ἐνεστώτα, καὶ νὰ προπαρασκευάσωμεν τὴν μέλλουσαν παιδείαν τοῦ Γένους. Ἐγὼ τοῦλάχιστον (καὶ τὸ λέγω καὶ ἐκ δευτέρου ὡς πρῶγμα πολλὰ οὐσιῶδες) κρίνω ἀληθινὸν φωτισμόν, καὶ μένον μέσον πρὸς φωτισμόν, τὴν συνάδουσαν τῆς ἰδίας καταστάσεως· ἐλπίζω διὰ τοῦτο μεγάλα καὶ ἀπὸ τῆν εἰρημένην ἐξέτασιν, καὶ εὐχομαι νὰ τὴν ἰδίαν παράτησιν τῶν ὁμογενῶν ἐπιχειρησμένην, τελειωμένην, καὶ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι δημοσιευμένην (1).

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

818. Φεβρουαρίου 15.

B. — Α.

(1) Πολλοὶ καὶ φίλοι ἡμῶν ἰδιαίτεροι, καὶ τοῦ γένους κοινῶς, μᾶς ἐπέβησαν ἐν διαφόρῳ μερῶν περὶ τῶν αὐτῶν σχεδόν, περὶ τῶν ὁποίων δεῖται εἶναι καὶ τὴ παρούσα ἐπιστολή, ἀλλ' ὄχι καὶ κατ' αὐτὸν τούτον τὸν τρόπον, καθ' ὃν εἶναι γραμμένη τῆ ἐπιστολῆ αὐτῆ· διὰ τοῦτο καὶ κρινόμενος αὐτῆν κατὰ τῆς ἄλλης ἀξίαν κοινοποιήσω τὴν ἐκδόσασιν διὰ τοῦ Α. Ἐ. Ἐπισημαίνω τὰς τῶν συγγραφέα αὐτῆς δημοσίας διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς εὐλακρινὴν φιλίαν ἀνεγόμεθα ἢ ὀπαινόμεθα τὰ ἐλευθέρῃ καὶ ὀρθῶν φρονήματά τε, ἢ εὐχόμεθα μὲν ἢ ἡμεῖς τῷ ὄντι γένους τῶν γραφομένων τὴν ἐκπλήρωσιν. — διὰ τὴν φθάνουσαν ὁ λόγιος Ἑλληνὴς εἰς τοιαύτην ἀντάλειαν, καὶ νὰ περιόχη τῶν αὐτῶν εὐχεται ἢ ἐπιθυμεῖ ὁ φίλος ἡμῶν ἢ δι' αὐτοῦ τὸ γένος ὄντι, ἢ ἕτοιμος εὐχεται, εἶναι χρεῖα παρισσώτερον ἢ δυνατωτέρων συναρξίας, ἢ μάλικα τῶν ἐπισημασμένων φιλολογικῶν καταστάσεων. Ἡμεῖς συνεργοῦμεν τὸ κατὰ δύναμιν· ἀλλ' ὅταν δυνάμεθα, δὲν ἐπαγγελλόμεθα μὴ τε ἐπιχειροῦμεθα, καὶ μὴ τε ἐπιμένωμεν

Γεωγραφία καὶ Ἐθνογραφία.

Ἡολλαὶ ἐφημερίδες πολιτικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἐκήρυξαν πρῶτος καιροῦ, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ διοίκησις ἐτοίμαζεν μικρὸν πλοῖον πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἀνακάλυψιν ὁδοῦ διὰ τοῦ ἀρκτικῶς πόλου εἰς τὸν γαλιανὸν ὠκεανόν. Τὰς περὶ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου εἰδήσεις εὐρόντες συναγμένους ἐν τῷ Αὐστριακῷ Παρατηρητῇ (Oesterreichischer Beobachter, 1818, Ἀριθμ. 84. 85.) ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ τὰς μεταφράσωμεν καὶ ἐκδώσωμεν διὰ τοῦ Α. Ἐ. Οἱ περίεργοι ἀναγνώσται ἐπιθυμοῦσι βέβαια νὰ μάθωσι πλατύτερον:

τίς ἢ ἀφορμὴ εἰς τὸν πόλον τοῦτο; τίς ὁ σκοπὸς αὐτοῦ, καὶ διὰ ποίαν μέσων ἐλπίζουσι νὰ ἐπιτύχωσι τὸν σκοπὸν αὐτόν.

„Λοιπὸν εἰς τὸν φησὶν εὐρόντες, εἰδὼς τὴν πρῶτην ἀφορμὴν εἰς τὸ ταξίδειον τοῦτο. Οἱ πρὸς ἄγρευσιν τῶν κητόν (ἢ φαλαίνων) κατ' ἔτος ὑπάγοντες ναῦται ἐπιστρέφοντες ἔφεραν ὁμοφώνως τὴν εἰδήσιν, ὅτι ὁ πάγος, ὅστις ἀπὸ 400 ἡδὴ χρόνων καὶ ἐπέκεινα ἐσφραγίσθη εἰς τὰ ἀνατολικά περάλια τῆς Γροενλανδίας καὶ ἐμπόδιζε διόλου κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸ περαιτέρω πλεύσιμον τῶν πλοίων, ἀρχισε πρὸ τριῶν χρόνων — καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἀκόμη ἀγνοεῖται — νὰ σπῆ εἰς κομμάτια, καὶ ὅτι τοῦ πάγου τούτου συνεστρίβη περισσότερα τῶν τεσσάρων χιλιάδων καὶ πεντακοσίων τετραγων-

κένους νὰ μᾶς ζητήσῃ περισσότερον παρά τὰς δυνάμεις μᾶς· ζητοῦμεν παντοῦ τὸ πῶς νὰ πολλαπλασιασθῶμεν τὰς ἀξίας συναρξίας, ἢ μὴ ὄντι χρηματικῆ συνδρομῆ εἶναι ἀκόμη μικρὰ, δὲν φησὶν μὲν ἢ χρέη μᾶς πρὸς καλλιτέραν ἢ τελειοποίησιν τοῦ Α. Ἐ. — Παρακικλοῦμεν καὶ κατὰ τὴν παρούσαν περίεργον τῶν ἡμερῶν καὶ ἀληθῶς φιλογενεῖς λόγους νὰ συντρέχωσι μὴ διατρέχῃ καὶ λιπαρῶς φιλολογικῶν εἰδήσεων ἀναφερομένων εἰς φιλολογικὴν ἐφημερίδα· ὅσοι δὲ δὲν θέλωσι νὰ κάμωσι τοῦτο διὰ τὰς ὁποίας αὐτοὶ ἐξεύρυσιν αἰτίαν, τοῦτο παρακικλοῦμεν νὰ μὴ ἐμποδίζωσι ἄλλους ἀπὸ τοῦ νὰ συντρέχωσι, μὴ τὴν ἡμῶν πλῆθος νὰ ἀλέγχωσι ἢ νὰ ὑβρίζωσι. Καὶ οὕτως ἀπληροῦνται ἢ τὸ φίλον καὶ τοῦ γένους αἰ. εὐχαί.

Οἱ Ἐκδόται τοῦ Α. Ἐ.

κῶν μιλιῶν ἑκτασίς, καὶ τὰ συντρίμματα σχηματίζοντα ἄν τρι μεγάλους ἐπιπέδους ὄγκους ἢ ἐπισφαιρευμένα βουῖνά, τὰ ὅποια ἐξέχουσι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ὑπὲρ τοῦς 150 πόδας, ὡς νησιά, περιφέρονται εἰς τὸν ὠκεανὸν πρὸς μεσημβρίαν. Ἀπ' οὗ ἐγένετο τὸ σπείσμον τῶν μεγάλων ἐκείνων τοῦ πάγου πεδίων ἐδυνήθησαν μερικὰ ἀλιευτικὰ πλοῖα νὰ προχωρήσωσιν ἕως τῆς 81. μοίρας, ἐν δὲ μάλις τῶν πλοίων τούτων, Προσειδῶν καλούμενον ἐξ Ἀβερδύνης (Aberdeen, πόλις τῆς Σκωτίας) καὶ ἕως τῆς 83. μοίρας 20 λεπτῶν βερείου πλάτους, ἐπεμύνας ἑκατὸν Γερμανικῶν μιλιῶν μακρῶ τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου. Ἐν Ἀμφουργικῶν πλείον, Ἐλεονόρα ὀνομαζόμενον, καὶ διοικούμενον παρὰ τοῦ ναύτου Ὀλοφρού Ὀκίνου (Olof Ocken) ἐπρόχρησεν κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τοῦ παρελθόντος ἔτους, παρὰ τὰ παράλια τῆς Γροενλανδίας, (τὰ ὅποια, ὡς ἔββῆθη ἀνωτέρω, ἀπὸ 400 χρόνων διὰ τὸν πάγον ἦσαν διόλου ἀδιάβατα) μεταξὺ φερομένων τοῦ πάγου κομματιῶν, ἕως τῆς 80. μοίρας βερείου πλάτους· ἐπὶ δὲ τοιοιούτοῦ τὸ ἐκ πάγου πρῶγμα, τὸ ἴσκιον ἀπὸ γενεῶν ὡς μοχλὸς τὸν περαιτέρω πλοῦν τῶν πλοίων, τὰ ὅποια ἠθέλων νὰ πλεύσωσιν ὑψηλότερα πρὸς ἄρκτον, ἔσπασεν ἑαυτὸν, νομίζουσι πολλοὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο ὡς ἀφορμὴν ἐπιτηδέων εἰς ἐξέτασιν καὶ δοκιμασίαν τοῦ, ἂν ὁ πάγος συντερίθῃ καὶ ὑψηλότερα ἀκρόμῃ καὶ διελύθῃ τοιοιούτοῦτος, ὥστε νὰ ἐμπροσσωσι πλοῖα νὰ πλεύσωσιν ἕως εἰς τὸν πόλον καὶ ἐπιπλέον πάλιν περαιτέρω. Ἄν τοῦτο ἐπιτύχῃ τῶντοι ὁ ἀπὸ Ἀγγλίας εἰς Σίναν (Κίναν) δρόμος θέλει συντηρηθῆ ὑπὲρ τὸ ἡμισυ. Πλὴν δὲν εἶναι παντελῶς ἡ συντομία τοῦ δρόμου τούτου ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ τῶριν τοῦ ταξιδείου· ἀλλὰ προσέτι καὶ ἡ ἐξέτασις καὶ διμοσάρσις πολλῶν ἱστορικῶν, φυσικῶν καὶ ἄλλων ἐπισημαντικῶν ἀντικειμένων, καὶ μάλις τῶν ἐφεξῆς.

Ἡ Γροενλανδία, ἣτις ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον διαχωρίζεται εἰς τὸ μέσον ἐκ μιᾶς σειρᾶς ὄρεων, ἐκατακλιθῆ τὸ πάλαι (πρὸ ὀκτακοσίων σχεδὸν χρόνων) παρὰ δύο ἀποικίων ἐκ Δανίας καὶ Νορβηγίας ἐλθούσων ἐκεῖ, τῶν ἀποικίων ἡ μὲν μία ἐκυρίευσεν καὶ ἐκατοίκησεν τὰ δυτικὰ παράλια, ἡ δὲ ἄλλη τὰ ἀνατολικά. Ἡ Γροενλανδία ἦτον τότε καποφόρος (ὡς καὶ τὸ ἑνομάτης „Grünland“ ἦτοι Πρασίνος τόπος ἢ Χώρα χλωρὰ, τὸ φανερόν) διὰ ξηρᾶς αἰ δὴ

ἀποικίας ἐκεῖναι δὲν εἶχαν ἀναμεταξύ των κάμμιαν συγκατοικίαν, ἐπειδὴ ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ ἐκτεινομένη τῶν ὄρεων σειρὰ ἦτον πανταχόθεν ἀδιάβατος· εἶχαν ὅμως ἐπιμύζιαν διὰ τῆς ναυτιλίας. Ἡ ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίῳ κειμένη ἀποικία, ἂν καὶ εἶχεν αὐξήσει εἰς ἑκατὸν χωρία, ἠφαιρίσθη ὅμως διόλου διὰ τῆς διηνεκοῦς ἔχθρας καὶ συχνῶν πολέμων ἐκ μέρους τῶν αὐτοχθόνων (Εσκιμοσ καλούμενων) καὶ δια τῶν ἀσθενειῶν. Κατὰ τὸ 1721 ἔτος ἀπεφασίσεν ὁ Ἰωάννης Ἐγγέδης (Hans Egede), ἀνὴρ θαλασσιὸς καὶ θαρραλέος, νὰ ὑπάγῃ μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὅλης ἐκ τῆς Νορβηγίας εἰς τὴν Γροενλανδίαν, καὶ νὰ κατοικήσῃ τὰ πρότερον παρὰ τῶν συμπατριωτῶν του κατεχομένα δυτικά παράλια. Ἡ ἀποικία αὕτη διεσώθη, καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν πρὸς διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἐξ Ἐββενχουτίου (1) ἐξ ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἐλθόντων ἐκεῖ καὶ κατοικησάντων ἀποσβόλων, ζῶσι τῶρα οἱ ἀδιάλλακτοι ποτὲ ἐχθροὶ τῶν πρώτων ἀποικιστῶν Ἐσκιμοσ, δεξάμενοι τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, εἰρηνικῶς σιμὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν συναδελφῶν των Χριστιανῶν. Ἐν ἔτει 1802 ὁ ἀριθμὸς τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀνέβαινον εἰς 5,621, οἱ δὲ ὅλοι τῶν παραλίῳ τούτων κάτοικοι, συμπεριλαμβανομένου καὶ τῶν αὐτοχθόνων, ἦσαν περὶ πού 20,000 ψυχαί. Τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἶναι ἀκόμῃ ἀρκετὰ ἡμερον, ὥστε τρέφουσι οἱ κάτοικοι καὶ βόδια καὶ πρόβατα, καὶ τὸ θῆρος συνάγουσιν ἱκανὸν χορτάριον, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ἐκχειμάσωσι τὰς ἀγέλας καὶ τὰ ποιμνιάτων· οἱ δὲ χοῖροι διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου δὲν ἐμπροσθοῦσι νὰ προκόψωσιν. Εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν παραλίῳ κατοικουμένης ἀποικίας ἐξεναντίας ἐπέφερε βέβαια ὁ πάγος τὸ τέλος! Ἐσημειώθη ἀνωτέρω, ὅτι πρὸ τετρακοσίων χρόνων ἄρχισεν ὁ πολιτικὸς πάγος νὰ φερέ-

(1) Κατ' ἀρχὰς τῆς III' αἰωνοταξιαρχίδος καταδικασμένοι ἀκόμῃ οἱ ἀποσθέντες ἐκ τῆν Βοσταν καὶ Μοραβίου λεγομένων ἀδελφῶν κατόφυγον πολλοὶ εἰς τὴν ἀνω Λευσατίαν (Oberlausitz) εἰς τὰ ὑποσατικά τοῦ Κομήτου τῶν Ζίνζενδόρφου (Zinzendorf, ἀποθανόντος ἐν ἔτει 1760), καὶ ἐκτίσθη τὸ Ἐββενχουτίον (Herrnhut), ἐξ ὧν φέρουσι καὶ τὸ ὄνομα τὰ μέλη μίαις νεοεσσατου εὐαγγελικῆς ἀδελφικῆς λεγομένης χριστιανικῆς ἐταιρείας. Οἱ καὶ ἄλλοι τῆν γῆν εὐρισκόμενοι Ἐββενχουτίοι ἀδαφοὶ μάλις εἶναι 40,000. Ο' Ματθ.

νεται εις τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Γροενλανδίας, καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ὁ πολιορκιὸν τὰ παράλια ἐκεῖνα πάγος ἀκίνητος, καὶ ἐλάμβανε πάντοτε ἑκτασιν μεγαλλιτέραν. Καὶ ἐπεὶ δὴ ἐν τούτῳ ἐμπυδίσθη ἡ πρόσδος τῶν πλοίων, ἀπέκλιθη ἄρα καὶ πᾶσα ἐπιμιξία μετὰ τὴν ἐκεῖ εὐρισκομένην ἀποικίαν καὶ ἡ εἰσκειμιδὴ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, καὶ μὴ ὅλου ὅτι κατὰ τὸ 1406 συνίστατο ἡ ἀποικία ἐξ ἑκατῶν καὶ ἐννευήκοντα περίπου χωρίων, ἔχουσα ἕναν Ἐπίσκοπον, Ἐκκλησίαν καὶ Μοναστήρια, ὡς τῶσον, ἐπειδὴ ἐξ ἐκείνου τοῦ κληροῦ δὲν ἐδυνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα κἀμμία ἀνθρώπινός Ψυχὴ, ὡς πρὸς ἡμᾶς εἶναι σχεδὸν ἀφανισμένη. Ὁ πάγος, εἰς τῶσιν πολὺ διάστημα μακρὰν φυλάττων περιεζωσμένῳ τὰ παράλια ἐκεῖνα, κατεπάγωσεν ἀναμφισβόλας τὸ κλίμα ἐκείνου τοῦ τόπου, καὶ ἀφάνισε καὶ δένδρα καὶ φυτὰ, καὶ πιθανόν ὅτι μαζὺ μετὰ τὰ κατοικίδια ζῶα ἀφάνισε καὶ αὐτὰς τοὺς δυσχυεῖς κατοίκους, ἂν δὲν ἐδυνήθησαν οὗτοι νὰ λάβωσι τὴν φύσιν τῶν πολικῶν ἄρκτων (1) καὶ νὰ ζῶσιν, ὡς ἐκείναι, ἐν τῶν ἰχθύων. Ἄν δὲ τῶρα, μετὰ πολιορκίαν τεσσαρῶν σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων, ἡ πρόσδος εἰς τὰ κατερημασμένα ἐκεῖνα παράλια εἶναι δυνατὴ πάλιν, θέλει εἶναι εὐλὸν περιέργου νὰ μάθωμεν τί ἐγίναν τὰ 190 χωρία ἐκεῖνα, καὶ, ἂν οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἐξηφανίσθησαν, θέλουσι σώσθαι ἴσως ἀκόμη αἱ κατοικίαι αὐτῶν, αἱ Ἐκκλησίαι καὶ ἄλλα λείψανα. Ἔως περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος ἐσώζετο ἡ ἀποικία, ἂν καὶ διὰ τὸν πάγον καὶ τίτε ἀκόμη δὲν ἔμπορει πλέον νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ κἀνὲν πλοῖον ἐκ Νορβεγίας· τότε ὑπῆρχον ἀκόμη βώδια καὶ χορτάρια, τὸ κλίμα λοιπὸν δὲν ἦτον τῶσιν ἄγριον, ὥστε νὰ μὴ δύνηται μήτε ζῶα μήτε χορτάρια νὰ τὸ ὑποφέρωσιν· ἂν ὁμοίως ἡ

(1) Ἡ πολικὴ Ἄρκτος (*ursus maritimus glacialis*) διακρίνεται ἀπὸ τῆς λοιπῆς ἀρκτοῦ διὰ τοῦ λευκοῦ χρώματος καὶ τοῦ ὀπιμηκοῦς λαιμοῦ καὶ ῥύγχους· εὐρίσκειται παρὰ τὰς ἀκτῆς τῶν βορειοτέρων τόπων καὶ εἰς τοὺς πάγους τῆς ἐκεῖ θαλάσσης· ἔχει μῆκος περὶ τοὺς δώδεκα πόδας καὶ βάρος ὡς 15 κεντηνάρια· εἶναι ἀπιτηδιστότατη αἰς τὸ κολυμβῆν· τρέφεται δὲ μόνον ἀπὸ κρέατος. Ἰδὲ φυσικὴν ἴσσηρ. τοῦ Βλάνου μεν βαχίου, ἐν Γαλλίᾳ 1812.

διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ πάγου αὐξάνουσα ψυχρὰ δὲν ἐφόνευσεν ἔκτοτε μήτε τοὺς ἀνθρώπους μήτε τὰ ζῶα, τοῦτο ἐλπίζομεν ὅτι θέλομεν μάθει ἀπὸ τὸ ἤδη μελετώμενον ταξίδειον.

Κατὰ τὸ 1786 ἔκαμεν ἡ Δανικὴ διοίκησις τὴν τελευταίαν δοκιμὴν διὰ νὰ μάθῃ τι ἀκριτέστερον περὶ τῆς τύχης τῶν δυσχυῶν ἐκείνων τόπων· καὶ ἔστειλε τὸν ναύαρχον Λοϊξεβοϊτρον (*Löwenbörn*) μετὰ δύο πλοῖα εἰς τὴν Γροενλανδίαν πρὸς ἀνακάλυψιν, ἀλλ' οὗτος ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἀφονίαν (*Copenhagen*) ἀπρακτός, ἀπ' οὗ περιέπλευσε δύο ὁλοκληρεῖς μῆνας ἄνω καὶ κάτω παρὰ τὸν πάγον εἰς μάτην, χωρὶς νὰ δυνήθῃ νὰ εἰσχωρήσῃ ἀπὸ κἀνὲν μέρος· ὡσαύτως καὶ οἱ δύο ὑποναύαρχοι Ἐγιήδης (*Egede*) καὶ Ῥόδη (*Rhode*), τοὺς ἑσπεύς ἐκεῖνος ἐδιώρισεν ἐπὶ τοῦ πλοίου „*Experiment*“ ὀνομαζομένου πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἐπιχειρήματός του. Ἄν ἡ θάλασσα πλησίον τοῦ πόλου μὲν ἔλευθέρη ἀπὸ πάγου, καθὼς ἦτον καὶ κατὰ τὰ δύο παρελθόντα καλοκαίριμ εἰς τὰ ἀνατολικά παραθαλάσσια τῆς Γροενλανδίας, ἐλπίζομεν νὰ λυθῇ ἐνταύτῳ καὶ τὸ ἕως τῶρα ἀμφοσιβητήσιμον πρόβλημα, ἂν διηλαθῇ ἡ Γροενλανδία ἦναι νῆσος, ἢ συνεχεται μετὰ τὴν ἡπειρὸν τῆς Ἀμερικῆς. ὡσαύτως θέλει ἀνευρεθῆ προσέτι, ἂν τὸ ἐπὶ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων „*Baffinsbey*“ (*Baffinsbey*) καλούμενον ἦναι τῶντι ἀπλοῦς κόλπος ἐν τῇ ἡπείρῳ, ἢ μήπως εἶναι μᾶλλον διόδος εἰς τὴν πολικὴν θάλασσαν, ὡς ἐκ τῶν θαλασσίων βευμάτων, τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης φερομένων ξύλων, καὶ τοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον τρέχουσιν τὰ κήτη (αἱ φάλαιναι), ἔμποροῦμεν πάντως νὰ συμπεράνωμεν. Ἐν τούτῳ τελευταίῳ θέλει προκύψῃ ἴσως τι ἀκριτέστερον καὶ περὶ τῆς εἰσροῆς τοῦ πολικοῦ πάγου εἰς τὸ κλίμα.

Τρεῖς χρόνοι εἶναι ἤδη ἀπ' οὗ παραπονούμεθα διὰ τὸν πολλὰ ψυχρὸν καιρὸν τοῦ καλοκαιρίου, καὶ τῶντι θερμομετρικαὶ παρατηρήσεις ἀποδεικνύουσιν, ὅτι κατὰ τὸ 1815, 1816 καὶ 1817 ἐγίνεν, ὡς πρὸς τὸ 1805, 1806 καὶ 1807, ἐλάττωσις τῆς θερμότητος, ἢ ὅποια ἀπὸ τὸν Μαίον ἕως εἰς τὸν Αὐγούστου ἀνέβαινε μεταξύ 11 καὶ 20 βαθμῶν. Καὶ καθὼς ἡ μεγάλη ἐπισταύρευσις τοῦ πάγου εἰς τὰ παράλια τῆς Γροενλανδίας (ὁ ἑσπός, κατὰ τιμα ἔχει ὑπερβολικὴν βέβαια ἐκτίμησιν, ἐπεριλάμβανε μέχρι τοῦ 1815 ἔτους δέκα χιλιάδων

Γερμανικῶν τετραγωνικῶν μιλίων διάστημα) ἐνήργησεν ἀμέσως κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸ κλίμα, ὥστε ὕχι μόνον τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Γροενλανδίας ἐπάγωσεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μεσημερινὰ μέρη, ὅπου εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, ὅπου πρότερον ὑπῆρχον διάσημαι καὶ κηποὶ λαχάνων, τῶρα εὐρίσκονται μόνον ἀκόμη τὸ πολὺ μικρόταται σημιῦσαι, καὶ ἡ κρᾶμβη γίνεται ὡς ἐν τάλιηρον (ἢ ἐκατοσάριον Τουρκικόν) κατὰ τὸ μέγεθος· εἰς δὲ τὰ ἀρκτικὰ παράλια τόσον πυκνῶς παύεται ἡ θάλασσα, ὥστε αἱ πολιτικαὶ ἀρκτοὶ μεταβαίνουνσιν ἐν ταῦθα ἀγγελιδὸν ἐκ τῆς Σπιτζβέργης (1), καὶ πρέπει οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσλανδίας νὰ καθοπλίζωνται καὶ ἐγείρωνται ἐναντίοντων — κατὰ παρόμοιον ἄρα τρόπον πρέπει νὰ ἐξηγηθῆ καὶ ἡ ἀσυνείδητος ψύχρα τῶν τριῶν τελευταίων καιρῶν ἴσως ἐκ τούτου, ὅτι κατ' αὐτὸν τούτον τὸν χρόνον ἐσπασεν ὁ ἀέριος ἐκεῖνος πάγος, καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ τρίμματα ἔπλευσαν πολὺ κάτω εἰς τὸν ἄκευδον. Τοῦ πάγου αὐτοῦ ὑπερμεγέθη κομμάτια ἀπάντησαν ὕχι μόνον τὰ ἀλιευτικὰ πλοῖα, ἀλλὰ καὶ ὄλα, τὰ εἰς Ἀλιφαξον (2) καὶ Νευφουντλανδίαν (3) πλέοντα ἐμπορικὰ πλοῖα, ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἐκ τῶν Ζακχαρονύσων εἰς Ἀγγλίαν ἐρχόμενα, ἕως εἰς τὴν 40. μοῖραν βορείου πλάτους. Τὰ τρίμματα αὐτὰ τοῦ πάγου ἐσχιματίζου ἐν μέρει μεγάλα πεδία, καὶ πλοῖοντι ἐκ Βοσωνίου (Boston) παρέπλεον τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας πλησίον ἐνός τῶν τοιούτων κομματίων· καὶ τὸ

(1) Ἡ Σπιτζβέργη (Spitzbergen) εἶναι τὸ βορειότατον μέρος τοῦ χιματέρου ἡμισφαιρίου· καίτι μεταξὺ 78—80 μοίρας· συνίσταται ἐκ πολλῶν κησίων, καὶ εἶναι γνωστὴ μόνον εἰς τὰ περιβαλλόνσια. Κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι διὰ τὸν πολὺν πάγον διόλου ἀβάτος· ἡ μεγαλύτερα ἡμέρα διαρκεῖ πέντε μῆνας καὶ ἡ μεγαλύτερα νύκτα ἡσυχύτου· τὸν χειμῶνα εἶναι ἡ ψύχρα ἀνυπόφορος, καὶ τὸ θέρμα, ἢ θέρμα· μήτε δένδρα μήτε φυτὰ βλαστάνουσιν· εὐρίσκονται δὲ κητὴ (φάλαγγες), σκυλιὰ τῆς θάλασσης, φῦλαι, λαυκαὶ ἀρκτικοὶ ἀλώπεκες, τέραντοι κ. τ. λ. εἶναι ἀκατοίκητος καὶ μόνον διὰ τὴν αἰμὴν καὶ θῆραν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἀνθρώποι.

(2) Halifax, μητρόπολις τῆς ἐν τῇ ἀρκτικῇ Ἀμερικῇ Ἀγγλικῆς ἐπαρχίας Νέας Σκωτίας παρὰ τὴν θάλασσαν.

(3) Newfoundland, νῆσος τῶν Ἀγγλων εἰς τὴν ἀρκτικῇ Ἀμερικῇ

πλοῖον „Unites fratrum“ ὀνομαζόμενον ἦτον περικυλισμένον ἐνδεκα ἡμέρας τὸ παρελθὲν θέρμα ἀπὸ πλέοντα βουνὰ πάγου εἰς τὰ ἄλλατε πάντα ἐλεύθερα ἀπὸ πάγον παράλια τοῦ Λαεραδφίρου, καὶ ἐκ τῶν βουνῶν αὐτῶν ἐξεῖχον μεγάλοι βράχοι, ξύλα, ἔτι δὲ καὶ βῆλοι γῆς. Τὸ ἐξ Ἀλιφαξου συνήθως εἰς Ἀγγλίαν ἐρχόμενον ταχυδρομικὸν πλοῖον ἐπέπρασεν εἰς τὸ πλεῦσιμῦ του πλησίον ἐνός εἰς τὸ πέλαγος παρατηρημένου βουνῦ πάγου, τὸ ὅποιον ἐξεῖχεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θάλασσης διακεσίους σχεδὸν πύδας, καὶ εἶχε περιφέρουσαν ἡμίσειος μιλίου Γερμανικοῦ. (Καὶ πόσον ἀράγε ἀσυγκρίτως βελύτερον ἦτον ὑποκάτω τοῦ ὕδατος εἰς τὴν θάλασσαν βυθισμένον!). Ἐπειδὴ δὲ τοιοῦτοτρόπως παρόμοια πεδία καὶ βουνὰ πάγου περιφέρονται καὶ πολὺ ἀκόμη παρὰ τὰ τοῦ πολικεῦ ὕψους τῆς Λούδρας εἰς τὸν ἄκευδον, πιθανόν εἶναι λοιπὸν, ὅτι τὰ ἄλλοτε μὴ ὑπάρχον γεγόνεσμα τοιούτων ὀγκῶν τοῦ πάγου εἶχεν εἰσροῆν εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ κατ' αὐτὸν τούτον τὸν καιρὸν ὁ ἀέρ ἐπνεε πάντοτε σχεδὸν ἐκ δυσμῶν. Προσέτι ἀπὸ 1815 ἕως 1817 δὲν εἶδαμεν καὶ βόρεια σέλη παντελῶς σχεδόν. Ἐν λοιπὸν, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Φραγκλίνου, τὸ βόρειον σέλας (1) προέρχεται ἐκ τῆς συσφρεύσεως τῆς

(1) Βόρειον σέλας ἢ Βορέα Ἠώς· Aurora borealis - Aurora boreale ἢ lumière boréale - Nordlicht, Nordschein.

Πολύκις φαίνεται τὴν νύκτα εἰς τὸν οὐρανὸν πρὸς ἀρκτον ἐν πολλῇ λαμπρότητι φῶς, χρώματος ἐρυθροῦ καὶ πυρρῶν· τούτο εἶναι ἔργον ὀνομαζόμενον βόρειον σέλας· ἂν καὶ αὐτὸ παρατηρεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, πλην διὰ πολλοὺς ἡμέρας δὲν ἐμποροῦμεν νὰ τὸ ἐκλάβωμεν ὡς τὸ τῆς ἐσπέρας λυκόφως· φαίνεται δὲ εἰς πάντα καιρὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατ' ἔδοχὴν ὅμως τὸ φημιστότερον καὶ τὸν χειμῶνα. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ βόρειον σέλας φαίνεται κατὰ τὴν ἐπάνω ἐπιφάνειαν, ἐνδὲ σκοτεινῶν νεφῶν παρατηρούμενον κατὰ τὸν ἀρκτικὸν ὄριζοντα καὶ ἔχοντος σχῆμα τμηζόντος· τὸ φῶς φαίνεται πολλὰκις ἀκίνητον, πλην πολλάκις καὶ ὑψόμενον ὑπερῶν ἐκείνου τοῦ σκοτεινοῦ νεφῶν, ποτὶ μὲν ταχύτερον, ἄλλοτε δὲ βελύτερον, περισσότερο ἢ ἀργώτερον, ἐν σχήματι πυκνῶν καὶ ποικίλων χρίων ἀκτίνων· ἐνίοτε ὅλας ὁ οὐρανὸς ὡς τοῦ Ζωνίου (τοῦ κατὰ κορυφῆν

ηλεκτρικής ύλης, ή οποία εμποδίζεται εκ του πολικού κέν-

σημαίου είναι γεμάτος από το πικρόμενον αυτό φως, δια του οποίου ει-
γασθεν παραπομπή το της νυκτός ακτός εις τα άρκτικά μέρη.

Εις τα βόρεια μέρη παρατηρείται αυτό το φως έως εις πλάτος 35—40
μοιρών* εθον οι πλησιέστερον προς τον Ίσημερινόν κατοικούντες δέν το βλέ-
πουν* εις δε τα μισημερινά μέρη εις πλάτος 57 μοιρών, όπου και λέγι-
ται σέλας μισημερινών (Aurora australis).

Εις εξήγησιν αυτού του φαινομένου επρόβλεψαν οι φυσιολόγοι διάφορα
γνώμης, των οποίων αι άπιστημότεραι είναι αι εξής:

Ο Άγγλος Halley εκδέχεται το βόρειον σέλας ως φαινόμενον της μα-
γνητικής ύλης, ή οποία εκρέουσα περι τον άρκτικόν πόλον σκορπίζεται προς
τον Ίσημερινόν, και εκείθεν πάλιν συναγομένη φέρεται προς τον μιση-
μερινόν πόλον* ίσως δε και εύρίσκεται εις τους μυχούς της γης φωςφαινή
ύλη, ή οποία κατά καιρούς δι άγνώστων όπών εξερχομένη κατά τους κί-
λους ύψούται έως εις τα ύψηλότατα μέρη της ατμοσφαιρας. Philosophia
Transact. nr. 347.

Ο Γάλλος Mairan δοξάζει, ότι ή γη κατά καιρούς πλησιάζουσα τήν
ήλιακήν ατμοσφαιραν, μέρη ταύτης εφέλκει εις τήν ένυκτίη, τα όπις
συναγομένα κατ' εξαχην περι τους πόλους (δι' την μικράν αυτών κενήν
φωτα δύναμιν) αυτού ή απ' ένυκτιών φέγγυουσιν, ή δια της μέλειώς των εις
τον ατμοσφαιρικόν άέρα καθίζωνται φωτεινά. Traité sur l'aurore boréale.
Paris 1744.

Ο Γερμανός Heil φρονεί, ότι το βόρειον σέλας είναι έν οπτικόν μετέωρον,
προξενούμενον εκ της αυτανεκλάσεως του ήλιακού φωτός από τας επί-
θους των εις τα βόρεια πύγους. Aurorae borealis theoria nova, εις
Append. ad Ephemerid. astronom. anni 1777.

Η πιθανώτερα τήν σημερινή νομισμένη γνώμη είναι ή του Άμερικανού
φραγκλίενου* ούτος σοχάζεται, ότι ο μεταξύ των τροπικών κύκλων ή
τήν ατμοσφαιραν ύψόμενος θερμός αήρ καταρρέει άδιακόπως προς τας
πόλους συνεπισύρων μεθ' έναιτου και μεγάλην ποσότητα ύδατιών ατμών
ούτοι κατά τήν φοράν του μέρους μεν μεταβάλλεται εις βροχάς* μέρη δε
ψυχρόν έως εις τους πολικούς κύκλους, αυτού αναλύεται, και πέπτει ως χιόν
ή δε κατά τήν ανάλυσιν αυτήν ελευθερουμένη ηλεκτρική ύλη, επειδή ει-
δέν έλκεται από τους πύγους ως κυκούς ηλεκτραγωγούς, συσφραίνεται εις
την ατμοσφαιραν, και εραφομένη προς το ύπεράνω αυτής εύρισκόμενον δι-
ερεμα, αυτού εκπέμπει φωτιστικάς ακτίνας* εκείθεν δε λαμβάνει τον όραμα

του να εισχωρήση εις τήν γήν, εύκόλως έμπορεί να εξηγη-
θή ή κατά τους τρεις τελευταίους χρόνους παρατηρηθείσα έλ-
λειψις του βόρειου σέλους, εκ τούτου, ότι, απ' ότου έσπα-
σεν ο πολικός πάγος, ή ηλεκτρική ύλη ήμπόρεσε να εισχω-
ρήση πάλιν εις τήν γήν* τελευταίον, εάν ή απόκλισις της
μαγνητικής βελόνης έχη συγκοινωνίαν τινα με τήν ηλεκτρικήν,
λαμβάνομεν ένταύτῳ άφορμήν εκ της άποτινος καιρού μετα-
βληθείσης διευθύνσεως, τήν όποιαν έλαβεν ή ηλεκτρική ύλη,
να παρατηρήσωμεν, ότι εξ αυτού τούτου του καιρού ή μα-
γνητική βελόνη επιστρέφει εν της έως τώρα άποκλίσεως προς
τήν δύσιν (1)“.

(το τέλος εις το άμέσως επόμενον τετράδιον.)

της προς τον άέρα των εύκράτων ζωνών, ός τις είναι καλλίτερος ήλεκτραγω-
γός, και απ' αυτόν επανέρχεται πάλιν εις τήν γήν. Rozier Journal der
Physik. Juni, 1779.

Όρα περι τούτων κατά πλάτος του Τοβία Mayer - Lohrbuch über
die Physische Astronomie, Theorie der Erde, und Meteorologie.
Göttingen. 1805.

(1) Εάν ερήσωμεν μέν μαγνητικήν βελόνην επάνω ύποσηθέρματος τινός
και τήν άψήσωμεν ελευθεράν, παρατηρούμεν εις αυτών τα εξής δύο διάφορα
φαινόμενα:

Πρώτον* αυτή δέν διευθύνεται άκριδώς εκ της άρκτου προς τήν μιση-
μερινήν, ή με άλλας λέξεις δέν συμπίπτει έντελώς με τήν άερονομικήν με-
σημερινήν γραμμήν τόπουτινος. Η γωνία όπου σχηματίζει με ταύτην ο
άρκτικός της πόλος προς άνατολήν ή δύσιν ονομάζεται εκκλισις ή από-
κλισις (Declinatio acus magneticae). Ως εκ των άνωτέρω βλέπομεν, ή
απόκλισις έως τώρα ήτον προς μισημερινήν τήν σημερινήν δε λαμβάνει τήν
έναντιαν κλίσιν. Κατά τας διάφορους παρατηρήσεις ή εκκλισις της βελόνης
εις διάφορα μέρη είναι διάφορος κατά διάφορους καιρούς.

Το δεύτερον φαινόμενον είναι, ότι ή βελόνη δέν λαμβάνει οριζόντιον θέ-
σιν, αλλά κλίνει ποτέ μεν ύλιγώτερον, ποτέ δε περισσώτερον προς τον άρι-
ζοντα* και αύτη ή διαύθυνσις ονομάζεται εγκλισις (Inclinatio acus
magneticae).

Επινοήθησαν έθάργανα έπιτηθεία εις το να προσδιορισωσικατά της τόπων ή
τας άποκλίσεις ή τας εγκλίσεις της μαγνητικής βελόνης* τα πρώτα ονομάζονται
Declinatoria* τα δεύτερα, Inclinatoria. Ίδ. φυσικήν του Ι. Τοβίου
Μαίερου, έν Γοττγγή, 1782.

Φιλολογία:

Μεταξύ τῶν λοιπῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Ἀριστοτέλους τῆς λογικῆς, Ἠθικῆς, Πολιτικῆς, Ποιητικῆς, καὶ Ῥητορικῆς αὐτοῦ, συναριθμεῖται καὶ ἡ φυσικὴ Ἱστορία τῶν ζώων· ἡ δὲ μώνυμος ταύτης ἐπισήμη ἔλαβε δι' αὐτοῦ τὸ συγγράμματον κατὰ πρῶτον σύστασιν καὶ μορφήν· ἡ ἐν αὐτῷ ἀκρίβεια τῶν περιγραφῶν, ἡ ἀξιολογότης τῶν παρατηρήσεων εἶναι πρᾶγμα θαυμασίον· αὕτη διετήρησεν εἰς τοὺς αἰῶνας τοῦ βυζαντινοῦ τοῦ ἰδίου τῆς Ζωολογίας, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῆς κλιγγενεσίας τῶν ἐπιστημῶν αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς ὁδηγὸς εἰς τὰς ἀνακαλύψεις, ἐφευρέσεις, εἰς διόρθωσιν, καὶ αὐξησιν τῶν περὶ τὰ ζῷα φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἂν ἀπὸ τῶν δεκάτι ὀγδόου αἰῶνος αὐταὶ ἕκαμαν πρὸς τοὺς γιγανταίας, μὴ ὅλα τοῦτο καὶ τὴν σημερινὴν ἀκόμη ἐπιμελῶς σπουδάζουσι αὐτὸ τὸ σύγγραμμα τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν φυσικὴν Ἱστορίαν. Ὁ Cuvier, ὁ κορυφαῖος τῶν νῦν ἀκμαζόντων Ζωολόγων, λέγει εἰς τὰς Recherches sur les ossemens fossiles. Tom. 1. σελ. 42. „ Les anciens connoissoient l'Eléphant, et l'histoire de ce quadrupède est plus exacte dans Aristotle que dans Buffon “.

Τὸ προγονικὸν τοῦτο σύγγραμμα, ὑπόθεσις τίσων ἐπαύων εἰς τοὺς ξένους, πρόχειρον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἑκάστου πεπαιδευμένου, κατ' ἔξοχὴν τῶν φυσικῶν λέγων, ἦτον εἰς τὰ σχολεῖα τὰ ἡμέτερα καὶ μέχρις ὀνόματος ἄγνωστον, καὶ βέβαια ὅταν αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι ἦσαν ἐπὶ τὸ πλεῖστον μαθημάτων ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς, ἀνάγκη ἦτο καὶ αὐτὸ νὰ μετέχη τὴν αὐτὴν τύχην· πλὴν κατ' εὐτυχίαν τὸ βαλὺ σκότος τῆς ἀπαιδευσίας ἀρχισεν ἐπώσοῦν νὰ διασκοπάζεται καὶ μεταξύ ἡμῶν· οἱ ὁμογενεῖς ἀρχισαν νὰ φροντίζουσι περὶ βελτιώσεως τῶν σχολείων· καὶ διάφοροι ἐπισήμα περιλαμβανόμενοι ἕως πρῶτων χρόνων ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα τῆς Φιλοσοφίας ἀρχισαν νὰ διακρίνονται καλλίτερα, νὰ χωρίζονται, καί τινες καὶ νὰ παραδίδονται ἰδιαίτερας· ἐλπίζομεν λοιπὸν, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δεξιόμενον προσήλθει τὴν προσοχὴν καὶ πρὸς τὰς ἱστορικὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἐν τῶν πρώτων καὶ ἀφεύκτων μαθημάτων τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως δε-

λομεν γνωρίσει ἀκριβέστερον καὶ σπουδάσει κατ' ἀξίαν καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἡμετέρου Ἀριστοτέλους Ἱστορίαν τῶν ζώων. Ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι, καὶ ὄχι εἰς εὐχαρίστησιν μιᾶς ἀπλῆς (ἀναφελούς) φιλολογικῆς περιεργείας κοινολογοῦμεν τὰς ἐφεξῆς ἐπισημοτέρας ἐκδόσεις αὐτῆς.

Μέχρι τινὸς ἦτον, καὶ ἐνομιζέτο καλλίτερα ἡ τοῦ Γάλλου Camus, Histoire des animaux d'Aristote avec la traduction Française par Mr. Camus. à Paris. 1783. 2 Tom. 4. ὁ δεῦτερος τόμος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν, Notes sur l'histoire des animaux d'Aristote par C. Camus· τὰ σημειώματα δὲ αὐτὰ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διεξοδικώτατα, οὔτε διασαφηνίζουν τὸ κείμενον.

Ἡ νεωτάτη ἐκδοσις εἶναι ἡ τοῦ Schneider (τοῦ συγγραφέως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γερμανικοῦ Λεξικοῦ). Aristotelis de animalibus historiae libri X. Graeco et Latine. Lipsiae. 1811. Tom. 1—IV. 8. αὕτη εἶναι ἡ βελτίστη ἐκδοσις ὅσον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον.

Πρὸ ὀλίγου ἐφάνη καὶ μία Γερμανικὴ μετάφρασις. Aristoteles Naturgeschichte der Thiere, übersetzt, und mit Anmerkungen begleitet von Dr. Fridrich Strack κτ. 1816. XXIV. σελ. 616. εἰς 8. Francfurt am M. Αὕτη περιέχει εἰς τὸ τέλος σημειώματα 335. ἀποδεικνύοντα ὄχι μόνον τὴν ἀκρίβειαν εἰδησιν τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τὰς βαθείας γνώσεις τοῦ μεταφραστοῦ εἰς τὴν φυσικὴν Ἱστορίαν· ὅσον λοιπὸν διὰ τὸ πραγματικὸν αὕτη φέρει τὰ πρωτεῖα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Ἐτυπώθη καὶ ὁ βίος τοῦ Μιλτιάδου εἰς τέσσαρας κόλλας ἐμπεριεχόμενος· ὅθεν ἡ τιμὴ αὐτοῦ εἶναι ἐν φιορίνῳ καὶ δώδεκα κραϊτζάρια, πρὸς δεκαοκτὼ κραϊτζάρια δηλαδὴ τὴν κόλλαν, ὡς εἴρηται ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τούτων προκηρύξει. Μετὰ δὲ τούτου ἐκδοθήσεται ὁ βίος τοῦ Πεισιπρατοῦ μεθ' οὗ εἶναι ἠνωμένος καὶ ὁ πολιτικὸς βίος τοῦ Σόλωνος, ἵνα ἀναφέρωμεν ἐκεῖ κεφαλαιωδῶς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς καθαιρέσεως τῶν Πεισιπρατιδῶν, καὶ

τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δημοκρατίας, ἣτις συνέβη ἐν τῇ ἡλικίᾳ τοῦ Μιλτιάδου, ἔθεν ἄρχονται οἱ ἔνδοξοι ἄνδρες τοῦ ἱστορικοῦ αἵματος. Οὕτως ἔπρεπε νὰ γένη ἀρχὴ· ἀλλ' ὄγῳ ἐξ ἑδῶκα πρῶτον τὸν βίον τοῦ Θερμοκλέους ὡς δοκίμιον· ἐπεὶ δὲ εὖρον τὸ γένος πρόθυμον, ἄρχομαι ἤδη ἐκείθεν συστηματικῶς, καὶ χρονολογικῶς, καὶ γίνεται πάλιν τὸ αὐτό· διότι οἱ βίοι ἐκδίδονται ἰδιαιτέρως, ὡς προεῖρηται ἐν τῇ ἐπιείσῃ προκηρύξει.

Τυποῦται δὲ, καὶ εἶναι σχεδὸν περὶ τὴν μέσσην, καὶ ἐκ τῆς πρῶτος Περσικῆς πόλεμος, ὡς ὑπεσχέθην τότε· ἐπειδὴ εἶδον καὶ πρὸς τούτον ἰκανὴν προθυμίαν τοῦ γένους. Καὶ οὐδέ τίς ἐστιν, ὡς λέγει ὁ Πολύβιος, οὕτως ἐκπαθὴς πρὸς τι τῶν ἄλλων θεωμάτων, ἢ μαθημάτων, ὅς προουργιαίτερον ἄντι παύσαιτο τῆς ἱστορικῆς καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας.

Βιέννη Μαρτίου 26. 1818.

Ἀθανάσιος Σταγειρίτης

Κιρῦττομεν διὰ τοῦ Α. Ἐ. ὅτι ὁ εὐγενέστατος Μιχαὴλ Γκίκας ἐν Βουκουρεστίῳ μεταφράζει εἰς τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικὸν τοῦ Γάλλου Vosgien, κλουτίζων αὐτὸ μὲ τὴν προσθήκην τῶν παλαιῶν ὀνομάτων κ. λ. Ἐπιμελεῖται ὁ εὐγενὴς μεταφραστὴς καὶ γλῶσσαν καθαρὰν καὶ σαφῆ νὰ φυλάξῃ, καὶ μορφὴν εἰς τὸ ὅλον νὰ δώσῃ καλὴν. Ἐλπίζομεν ὀφλίγωραι νὰ ἴδωμεν τὸ Λεξικὸν αὐτὸ τυπωμένον, καὶ νὰ ἀποδώσωμεν πρὸς τὸν μεταφραστὴν τὸν προσήκοντα ἔπαινον, διὰ τοὺς ὁποίους κατέβαλε κατὰ εἰς μετάφρασιν συγγράμματος χρησίμου καὶ ἀναγκαίου, καὶ νὰ παρακινήσωμεν καὶ ἄλλους νέους τῆς εὐγενοῦς χορείας νὰ μίμησιν τοῦ νέου Γκίκα.

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆς α΄.

9

Μαΐου.

1818

Φ Υ Σ Ι Κ Η'.

N A S S E

U e b e r d a s b e g r ü n d e n d e

d e s

sogenanntenthierisch - magnetischen Einflusses.

(Περὶ τοῦ Αἰτίου τῆς Ζωϊκο-μαγνητικῆς Ἐπιρροίας) (1).

Εάντις διέβη τὴν Ἰσθμὸν τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μεσμέρου ἕως τοῦ νεωτάτου χρόνου ἀπορεῖ τῶντι, πῶς εἰς τὰ αὐτὰς ὀνομασθέντα Ζωϊκο-μαγνητι-

(1) Μετὰ τὰς Γενικάς περὶ τοῦ Ὄργανικοῦ Αἵθερος Σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἐφάνησαν εἰς τὸ ἔβδομον τοῦ Α. Ἐρ. Τετραδίου, ἠκολούθη ἀμέσως καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἰς πολλὰ τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ φαινόμενα ταύτην κ' ἐγὼ συνεχῶς μεταφράσας ἤμην ἔτοιμος νὰ κοινοποιήσω αὐτὴς διὰ τοῦ Α. Ἐρ. ἀλλ' ἐπιβὴ κατατόχην, ἀναγινώσκων τὸν τρίτον ἐπόμνον τόμον τῶν νεωστὶ ἐκδομένων Ἀρχαίων τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, εἶδον ἔκει ἀποβλημένην τὴν περὶ τοῦ Ὄργανικοῦ αἵθερος δόξαν ὑπὸ τοῦ κυρίου Νασσε ἐξ ἐπαγγέλματος ἐν Ἄλλῃ Καθηγητοῦ, καὶ ἀν' αὐτῆς, κερθεῖ καὶ ἀντ' ἄλλων πολλῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων ἐτέρων τινὰ παρ' αὐτοῦ συνηραμένην, πιθανωτέραν, καταληπτοτέραν, καὶ εἰς λόγους ἐρθεύς ἐξηρηγμένην ἐκ τούτου ἔκρινα εὐλογον ἐκείνην μὲν τὴν συνέχειαν τῆς ἐφαρμογῆς (εἰς τὴν ὁποίαν μάλα κ. ὁ Συγγρ. ὠμίλει γλώσσαν εἰς τοὺς περισσοτέρους ἀκαταληπταν, σχεδὸν ἕως εἰς αὐτὰ τῶν ὑψηλῶν τῆς Φιλοσοφίας ἰδεῶν τὰ νέφη ἐξαιτίας ἰκτεμένην) ν' ἀφήσω, ταύτην δὲ τὴν παρούσαν διατρέψην νὰ ὑποσφύσω εἰς

κα φαινόμενα (όπου πείσις και θέλισις είναι δύο καταπολλά αξιόλογοι συνθήκαι) τοιαύται πάντοτε αιτιολογίαι ἀπεδύθησαν, αἱ ὅποσαι ὑποθέτουσι σωματικόν τι, κάποιαν μετάδασιν ὑλῶν ἐκ τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου εἰς τὴν ἐνέργειαν δεχόμενον, ἢ ἀσπετιτοπλεῖζον δρᾶσιν τινὰ τῶν τοῦ σωματικοῦ δυνάμεων.

Καμμία πείρα δὲν μᾶς δείχνει, ὅτι εἰς τὴν ζωϊκομαγνητικὴν ἐπίρροιαν μεταβαίνει ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἐνεργοῦντος εἰς ἐκεῖνο τοῦ τὴν ἐνέργειαν δεχομένου ὕλητις, εἴτε ἢ οὕτως ὀνομασθέντα τῶν νεύρων ρευσότης, ἢ τὸ νομιζόμενον θερμαντικόν, ἢ ἢ ἐκ τοῦ δέρματος ἐξαγμιζομένη ὕλη (ἀδήςος διαφύρησις), ἢ ἢ συμπεραινομένη ἠλεκτρικὴ, ἢ ἄλλητις φανταζομένη ζωϊκομαγνητικὴ ρευσότης, κτλ. ὡς αἰτία τῶν τῷ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ φαινόμενων. Ἐκεῖνοι μόνου οἱ μαγνητικῶς ἐνεργοῦντες, οἱ ὅποιοι ἐσχαζόντο ὅτι ἐνεργοῦσι διὰ τῆς κοινωνίας τῶν ὑλῶν, ἢ διὰ τινος ὑπὸ τῆς ὕλης προφενομένης δυνάμεως, ἠσθάνθησαν ἑαυτοὺς μετὰ τὴν ἐνέργειαν κουρασμένους, καὶ ἐξήσθηνιμένους. Ὅτι δὲ πολλοὶ σωματικῶς φιλάσθενου δυνατὴν μαγνητικὴν ἐνέργειαν ἔδειξαν, εἶναι ἰκανῶς παρατηρημένον καὶ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας· ἀπὸ ἐκ τοῦ ἐνεργοῦντος δὲν φαίνεται νὰ μεταδίδηται τι ἀπὸ τὴν νομιζομένην εἰς τὰ νεῦρα τοῦ ἐνεργῶν ρευστότητα. Θερμότης ὡσαύτως δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι τὸ μεταδιδόμενον· διότι μολοντί ἢ μετάδοσις τῆς θερμότητος μόνου ἀπὸ θερμότερου εἰ

τὰ ὄμματα τῶν περιέργων κατ' ἐπιτομήν ὅσον τὸ δυνατὸν σαφὴ καὶ ἰσχυριότερον μόνου περιεκτικόν· δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι αὕτη θέλει φανῆ εἶναι εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας φιλομαθεῖς, χάριν τῶν ὁποίων ἐφεξῆς, ἐν τῷ ἀνα χείρας μῆθηματὶ μου μοι δώσουσιν εὐκαρίαν, θέλω ἐκθέσει καὶ ἐπιγίσει τινὰς τῶν τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ θαυμάτων, ὅσα οἱ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν Γερμανικῶν συγγραμμάτα ἀναφέρουσι. — Περὶ ταύτης τῆς ὑπὸ τῆς χείρας πᾶς πεπαιδευμένος τὴν σήμερον νὰ δώσῃ καλὴν, ἢ μολον, τὴν μεγίστην προσοχὴν, ἐπειδὴ ἐντεῦθεν ἐλπίζεται γενικὴ τις μετεβολὴ τῆς σφαιρῆς πολλῶν ἰσως φιλοσοφικῶν γνώσεων, φυσικῶν δυνάμεων, καὶ θαυμασίου τοῦ ἀνθρωπίνου συστήματος ἀνεργειῶν, εἰς τὰ ὅποια ἄλλο πρῶτον τοῦ ὕψους χείρ τόσοσιν ζωηρῶς περικραίνεται, καθόσιν τρανῶς καὶ ἐνδύξω, ἐκδηλεῖται εἰς πᾶσαν τὴν φυσικὴν τοῦ Παντός διοργάνωσιν. Ἡ ἢ

ψυχρότερον σῶμα γίνεται, ἐμπορεῖ μολοντοῦτο καὶ τότε δυνατὴ μαγνητικὴ ἐνέργεια τόπον νὰ εὔρη, ὅταν τὸ σῶμα τοῦ ἐνεργοῦντος ἔχει μικρότερον βαθμὸν θερμότητος παρ' ἐκεῖνο τοῦ τὴν ἐνέργειαν δεχομένου· καθὼς τοῦτο κάλλιστα φαίνεται ἐκεῖ ὅπου φερντότερα ὑποκείμενα μετὰ καλὴν ἔκθεσιν εἰς νεότερα ἐνεργοῦσιν· Ἐπομένως τὴν μετάδασιν τοῦ φαντασθέντος θερμαντικοῦ καθὼς καὶ ἐκάστης ἄλλης ὕλης ἀναιροῦσι καὶ ταπάντα τὰ ἀποτελέσματα, ὅσα ἀπὸ πολλὰς πολλάκις καὶ ἐπιμελῶς ἐπαναληφθείσας πείρας ἀπεδείχθησαν· μάλιστα κατ' αὐτὰ εἶναι δῆλον ὅτι ἢ Μαγνητικὴ ἐνέργεια καὶ εἰς ἀξιοθεώρητον τοπικὴν ἀπόσασιν ἀμφοτέρων τῶν προσώπων (μαγνητιζόντος καὶ μαγνητιζομένου) ἐμπορεῖ ν' ἀκολουθήσῃ, ἢ ἐκ τοῦ δέρματος ἐξαγμιζομένη ὕλη δὲν διαπερᾶ διὰ τοῦ ἐπιπλάματος, καὶ ἐτι ὀλιγώτερον διὰ τῶν θυρῶν καὶ τοίχων, πρὸς παραδοχὴν ζωϊκομαγνητικῆς τινὸς ρευστότητος, ἐξαιρεθέντων τῶν εἰς ταύτην τὴν περίεσιν ἀναποδείκτου διηγήματων τῶν κατ' ὕπνον ἐρηγηροτάων, δὲν ἔχομεν τὸν παραμικρότον λόγον· ἀγκαλὰ καὶ προβάλλεται κάποιον πρόφασιν, ὅτι αὕτη ἢ νομιζομένης ἐνταῦθα ἐνεργοῦσα ὕλη λαμβάνεται καταπολλὰ λεπτά· τὸ διάστημα μολοντοῦτο ἀπὸ τὸ πνευματικόν εἰς τὸ σωματικόν μένει ἐπίσης μακρὸν, ὅσον λεπτά καὶ ἂν ἦναι ἀληθῶς τὰ εἶδη τοῦ τελευταίου, ἢ ἐμποροῦν νὰ νομισθῶσιν. — Εὐθὺς λοιπὸν ἐντεῦθεν συμπεραίνεται ἢ θεωρία, ὅτι ἢ ζωϊκομαγνητικὴ ἐνέργεια ὀυμβαίνει χαίρῃ μετάδοσιν τῶν ὑλῶν διὰ τινος μόνου ἀλλαγῆς τῆς δυναμικῆς σχέσεως μετὰ τὸ σῶμα ἐκεῖνου, ὅστις δέχεται τὴν ἐνέργειαν, ὀλιγώτερον περιωρισμένη καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς ἀξιώτερα παρὰ τὰς προσεχῶς ἐρημένας.

Ἡ κάλαι ποτὲ ἀρεσὴ διδασκαλία, ὅτι ἢ ζωϊκομαγνητικὴ ἐνέργεια ἀκολουθεῖ δι' ἠλεκτρικῆς δυνάμεως, ἢ δι' ἀπεδύθη ὀλοκλήρως ὑπὸ πολλῶν ἀκριβῶς ἀνακαλυφθέντων ἀποτελεσμάτων· καὶ εἶναι ἔλλειψις μόνου γνώσεως τοῦ ἀντικειμένου, εἰάν αὕτη ἢ διδασκαλία καὶ τῶν ἀκόρη κάποτε εἰς ἕνα καὶ ἄλλον συγγραφέα φαίνεται. Ποσὸν ὀλίγον μία τριβὴ ἀπὸ τὰ ἀνω μέρη τοῦ σώματος ἔως εἰς τὰ κάτω, ἢ ἐν γένει κατ' ὅποιανδήποτε διεύθυνσιν εἰς ἐκεῖνην τὴν ἐνέργειαν ἀπαιτεῖται, δείχνουσι αἱ ἀπὸ τὸν G u o l i n καὶ ἄλλους ἐπὶ τοῦτῳ κατ' ἐπαναλήψιν γενόμεναι πείραι· ὡς λοιπὸν ἢ ὀμοιό-

της, τὴν ὅποιαν θέλει νὰ εὐρίσκει μεταξύ τοῦ ζωϊκοῦ καὶ κοινοῦ μαγνητισμοῦ κατ' ἀναφορὰν τῆς νομιζομένης καὶ εἰς τοὺς δύο ἀπαιτουμένης τριχῆς, ὡς ἐντελῶς οὐδὲν φαίνεται καὶ μάλιστα περὶ τούτου ἐμποροῦμεν νὰ πληροφορηθῶμεν ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ ἀκριβῶς παρατηρηθέντα ἀποτελεσμάτων ἀπὸ τοῦ G elingen τῆς ζωικομαγνητικῆς ἐνεργείας χωρὶς τὴν παραμικροτάτην προσέγγισιν, ἢ μᾶλλον εἰς ἀξιοθεώρητον ἀπόστασιν τοῦ ἐνεργοῦντος ἀπὸ τὸν δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν. πᾶσα σωματικῶς ἐκτελουμένη καὶ ἐν διαστήματι ἐνεργοῦσα δύναμις ἐλαττοῦται ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν· οὕτως ἡ θερμότης, ὁ μαγνητισμὸς, ὁ ἠλεκτρισμὸς, κτλ. ἀλλ' εἰς τὴν ζωικομαγνητικὴν ἐνέργειαν (ἐπίρροια) αὐτὸς ὁ νόμος διόλου δὲν ἀξίζει· καθότι ἐνταῦθα ἡ ἐνέργεια, καὶ ὅταν εὐρίσκειται εἰς κῆποιαν ἀπόστασιν ὁ ἐνεργῶν τούτεσι ὁ μαγνητιζῶν ἀπὸ τὸν μαγνητιζόμενον (πράναι μόνον νὰ συντρέχη ἢ θέλῃσις) δείχνει πολλάκις πολὺ μεγαλιτέραν δύναμιν παρ' ὅσην ἄλλῃ τις εἰς σωματικὴν πλησίον δύο ὑποκειμένων ἡμῶν νὰ δείξη. Ἐκείνο ὅπου ἀναφέρεται περὶ τινος Αἰθέρος δὲν ἔχει καὶ ἑαυτὸ οὐδὲ τὴν παραμικροτάτην ἀπόδειξιν· ἐπίδη ὅτι καὶ ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς περὶ τούτου ἀποδείχνει εἶναι ψευδές, ἐνῶ αὐτὸς ἐκείνου τοῦ αἰθέρος διόλου δὲν ἔχει χρείαν.

Ὅτι εἶναι ἐκ τοῦ πνεύματος, ὅτι ἔχει ὑψηλοτέραν ζωὴν, δὲν ἐμπορεῖ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐννοηθῇ καὶ διερμηνευθῇ ἀπ' ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ποτὲ τοῦ αὐτοῦ εἶδους, καὶ τὸ ὅποιον μόνον εἰς τὴν ὕλην ἀνήκει. Ἐνέργεια, ἢ ὅποια δὲν ὑποτάσσεται εἰς τοὺς νόμους τοῦ χρόνου καὶ τοῦ διαστήματος, ἀλλ' εἰς αὐτὴν ὁ σοχασμὸς καὶ ἡ θέλῃσις ἀξίζει τὸ πᾶν, τὸ δὲ σωματικὸν ὀλίγον ἢ παντελῶς, ἀνήκει εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ πνεύματος. ἐκεῖ λοιπὸν ἀναφέρεται καὶ ἡ οὕτως ὀνομασθεῖσα ζωϊκὴ μαγνητικὴ ἐπίρροια· εἰάν θέλῶμεν νὰ γνωρίσωμεν αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ὅποιον δι' αὐτῆς ἀναφύεται κατὰ τὴν αὐτῶν ἀληθῆ φύσιν, πρέπει τὴν εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους περὶ τὴν θεωρίαν τῶν ζωικομαγνητικῶν φαινομένων συνήθη ἀποδάσιν διεύθυνσιν (ὅπου ἐκ τοῦ σωματικοῦ ἐξαρτῶμενός τις εἰς τὸ πνευματικὸν ἀνυψοῦται) νὰ τὴν ἀλλάξωμεν μετὰ τὴν ἐναντίαν, ἢ ὅποια ἀπὸ τὸ πνευματικὸν εἰς τὸ σωματικὸν, ἀπὸ τὸ ὑψηλότερον εἰς τὸ ταπεινότερον καταβαίνει· ἐδῶ δὲν πρέπει νὰ ζητηθῇ φῶς ἀπὸ τὴν καταπάντα ἀρχῆς

θεῶν τοῦ Χημικοῦ καὶ Φυσικοῦ, ἐξ ἧς ἐκεῖνοι τὸν ζωϊκὸν μαγνητισμὸν θεωροῦσι, καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ παντοίων εἰδῶν ὕλης, τὸν τε ἠλεκτρισμὸν καὶ τὸν ὀρυκτολογικὸν Μαγνητισμὸν εἰς βοήθειαν λαμβάνουσι μῆτε ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν Φυσιολόγων, οἱ ὅποιοι μ' ἐκεῖνο, ὅπου εἰς αὐτοῦς λογίζεται τὸ ὑψηλότερον, τὴν δύναμιν δηλαδὴ τῶν νεύρων καὶ διαφορῶν Πολικοτήτων τοῦ νευρικοῦ συστήματος, σοχάζονται ὅτι θέλουσιν ἐπιτύχει· ἀλλ' ἀπὸ τὴν εἰς τὰς ἐσωτάτας σχέσεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς προσεκτικὴν ψυχολογικὴν παρατήρησιν. Τὸ πνεῦμα εἶναι τὸ πρῶτον, τὸ οὐσιώδες εἰς ἐκείνην τὴν ἀξιοσημείωτον κοινότητα δύο ἀνθρώπων· τὸ σῶμα ἔχει μόνον τοῦ δευτέρου λόγον, μᾶλλον δὲ κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι ἐνταῦθα ἐνεργῶν· ἐκεῖνο δεσπόζει τὴν μαγνητικὴν σχέσιν, ἐνῶ τοῦτο ὡς πρὸς αὐτὴν ἐκτισσοῦτον μόνον θεωρεῖται, καθόσον ἀπ' ἐκεῖνο (τὸ Πνεῦμα) διορίζεται· — περιπλέον οἱ ἀκόλουθοι λόγοι ἐμποροῦν νὰ ἴναι, οἱ ὅποιοι ὄχι μόνον μᾶς ἔδωκαν αἰτίαν ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐβίασαν διὰ νὰ δεχθῶμεν τοιαύτην τινα θεωρίαν.

α. Ὅλη ἡ σωματικὴ ἐνέργεια κατὰ τὴν Μεσομερικὴν χειρμαλίξιν (Manipulation), ὅσον τὸ ψιλαφῆν, τρίβειν, κτλ. λαμβάνει τὴν σημασίαν της εἰς τοῦτο τὸ ἔργον μόνον καὶ μόνον διὰ τοῦ μετ' αὐτοῦ ἡνωμένου σκοποῦ· εἰς ἡμᾶς ἤδη ἐγινε συνήθες τὸ τρίβειν, καὶ πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ κατὰ ταύτην ἢ κατ' ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν, μετὰ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς χειρὸς τὸ ἔργον ἐκτελοῦντος· χρειάζεται μόνον ν' ἀναγνωσῇ τις τὰ συγγράμματα ἄλλων, παρὰ τῶν νεωτέρων Γερμανῶν συγγραφέων, περὶ τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, διὰ νὰ πληροφορηθῇ πόσον μάταιοι εἶναι αὐταὶ αἱ ῥυθμίαι καὶ τὰ προγράμματα. Ἡ ἐπίθεσις θερμηῆστινος χειρὸς ἐμπορεῖ μὲν εἰς τὸ ἀπὸ ψευματικῶν πόνων πύσχον μέρος ἀναμνησθῆναι νὰ κάμῃ καλὸν, καλῶς καὶ ἕκαστον ἄλλο μετρίως θερμὸν σῶμα τοιοῦτον πόνου καταπραῦνει· ἀλλ' ἡ ἰδία, ἢ ἡ τριβή, ἢ τοιοῦτόν τι ὅμοιον δὲν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον παράγει τὸ κατ' ὕπνον ἐγρηγορεῖν, τὸ σαφῶς βλέπειν, προσορᾶν διὰ τὸ μέλλον, κτλ. ἀληθινὰ, λέγω κῆρποια ἐλαφρὰ τριβή μετ' ἀληθινὴν σωματικὴν ψιλάφῃσιν ἐνεργεῖ εὐχαρίως εἰς τὸ αἰσθημα τῆς τριφθείσης τοῦ δέρματος ἐπιφανείας, καὶ ἐμπορεῖ ἐντεῦθεν καὶ εἰς ἐν ζωῶν

νά γείνη εύμενος, φέρουσα αὐτὴ εἰς τοιαύτην τινὰ ἡσυχίαν, ὥστε πλαγιάζει καὶ τέλος διόλου ἀποκοιμάται· τοῦτο ὅμως αὐταύτως δὲν εἶναι ἐκείνη ἢ ἐπίβρῃ, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ τρίβειν ἐνὸν δὲν εἶναι ἀναγκαῖον, συγχύζει μάλιστα μεταχειριζόμενον. οὕτω παρατιρεῖ καὶ ὁ Puisegur καταπολλὰ ὀρθῶς, ὅτι εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους διὰ τῆς τριβῆς τοῦ δέρματος ἠμπόρει μέντις νὰ προξενήσῃ ὕπνον, ἔχι ὅμως τὴν μαγνητικὴν καὶ ὕπνον ἐγγιγορασίην (Das magnetische Schlafwachen) νὰ παράξῃ· ἐπειδὴ εἰς ταύτην ὁ σκοπὸς (ἢ γνώμη), καὶ ἡ Δελι- σις ἀπαιτεῖται.

β. Ὅτι ἡ μαγνητικὴ ἐνέργεια εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ διαστίματος, ὅτι δι' αὐτὴν ἢ σωματικὴ ψιλαφισις (πρόσέγγισις) εἶναι μᾶλλον περιορίζουσα παρά ταχύνουσα, ὅτι αὐτὴ εἰς μιλίων ἀπέσασιν ἐμπορεῖ νὰ συμῆ, ὅλ' αὐτὰ συνισᾷσιν τὴν πνευματικὴν φύσιν αὐτῆς τῆς ἐνεργείας, χωρὶς ὅμως ν' ἀκρινῶνται ὅτι ἡ πνευματικὴ ἐντύπωσις ἰσχυροποιεῖται, ὅταν ὁ ἐπὶ τὸν ὁποῖον συμβαίνει ἢ ἐνέργεια, βλέπῃ ἐμπροσθέντου τοῦ ἐνεργοῦντος· ὅταν ἀκούῃ παρ' αὐτοῦ ὅτι ἐνεργεῖται θέλει νὰ ἐνεργήσῃ· ὅταν εἰς τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ προσώπου τοῦ, εἰς ὅλα τὰ κινήματά του θεωρῇ ἐκπερισσμένον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐνασχολῆται μ' αὐτὸν ἐνέργειαν, κτλ. Ἐάν λοιπὸν, συμφωνῶς μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνεργοῦντος, βλέπῃ ἔτι καὶ ἡλεκτρικόν τι πῦρ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς ἰδικίας του ἐκχέμενον, νομίζων ὅτι αἰσθάνεται τὰ φαινο- ματα τοῦ τῶν νεύρων αἰθέρος, ἐντεῦθεν εἶναι φυσικὸν τὸ νὰ λαμβάνῃ τὴν ἰδέαν ἀπὸ τὴν δύναμιν, εἰς τὴν ὁποίαν χρεώ- νη νὰ ὑποτάχῃ· καὶ αὕτη (ἢ ἰδέα) ὅχι εὐλόγον πρέπει νὰ συμ- βαῖνῃ τὴν πνευματικὴν ἐπίβρῃαν τοῦ ἐνεργοῦντος ἐπ' αὐτοῦ.

γ. Ἀκριβεῖς παρατιρεῖται εὐρον ὅτι ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον διὰ πρώτην φοράν πρέπει νὰ γείνη ἢ ἐνέργεια, ἐμπορεῖ δι τῆς Δελισεῖας του (τουλάχισον ὑπὸ τινὸς συνθήκας) ν' ἀντιπα- λεμῇ εἰς ταύτην τὴν ἐνέργειαν εἰς τρόπον, ὥστε ἡ δοκιμητὴ ἐνεργείας ἀπεβαίνει χωρὶς εὐτυχίαν. Ἐναντίον ὅμως τῆς ὀρθο- μαγνητικῆς καὶ ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας οὐδεμίαν ἀντίστασιν ἐμπορεῖ νὰ συμῆ διὰ μένης τῆς Δελισεῖας.

δ. Ἡ Μαγνητικὴ ἐνέργεια διευθύνεται ὄχι κατὰ τὸ μέ- τρον τῆς σωματικῆς δυνάμεως τοῦ ἐνεργοῦντος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰσχύον τῆς Δελισεῖας του, κατὰ τὴν σαφερότητα, τὴν βελ-

λὸν τῆς εύμενεῖας, ὑπὸ τὸν ὁποῖον αὕτη ἢ Δελισις ἐνδεικνύε- ται· ἀπὸ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς σωματικῆς δυνάμεως παρήχθη- σαν μεγάλα καὶ ταχεῖς μαγνητικὰ ἐνεργεῖαι· γυναῖκες ἐν- ἤργησαν εὐτυχῶς εἰς ἀνδρας, καὶ δρατικώτερον παρὰ σωμα- τικῶς ἰσχυρὰ ἀνδρικά ὑποκείμενα.

ε. Ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς μαγνητικῆς ὑπνοβασίαις (1), τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς τὴν σχέσιν τοῦ ἐνεργοῦντος πρὸς τὸν τὴν ἐνεργεῖαν δεχόμενον ἐκφράζονται ὑπὸ ἐσωτερικὴν τινὰ ἔ- νοσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ πρώτου μὲ τὴν πνευματι- κὴν ζωὴν τοῦ δευτέρου· ἀλλ' εἰς μὲν τὸν δεχόμενον τὴν ἐνε- ργεῖαν ὑπερισχύει ἡ πνευματικὴ αἰσθητικότης, εἰς δὲ τὸν ἐν- εργοῦντα ἡ πνευματικὴ τῆς ἐνεργείας δύναμις. Ὁ καὶ ὕ- πνον ἐγγιγοραῖν προσάξει, ἀπομαρτίζει, διατάττει κατὰ τὰς ἀρχάς, καὶ κατὰ τὸ συνήθες πολίτευμα τοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐνε- ργοῦντος ἰατροῦ· ἀπαιτεῖ τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον τοῦ τρίβειν καὶ ψιλαφῆν κατὰ τὰς θεωρίας (ιδέας), τὰς ἰσχύας περὶ τὰς τοιαύτας τῶν χειρῶν ἐπιδεξιότητος ἐκεῖνος ἔχει· βλέπει, αἰ- σθάνεται, ὁσφραίνεται ὅ,τι ἐκεῖνος προσμένει· μολουτοῦτο εἶ- ναι καὶ οἱ δύο πολλάκις σωματικῶς καταπολλὰ διάφοροι, ἄθεν καὶ δὲν ἔχομεν κανένα λόγον νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἀμφοτέ- ροι πρᾶγμα τι ὁποιοῦν ποτε πρὸς ἀλλήλους κοινονοῦσιν, ἀλ- λά τοῦτο πιθανῶς μᾶς ἄγει εἰς τὴν θεωρίαν, ὅτι τὰ αἰσθη- ματα, αἱ ὑπολήψεις (οἱ σοχισμοί), αἱ ἀρχαὶ τοῦ μαγνητιζο- μένου εἶναι σύμφωνα μὲ τὰ αἰσθήματα, τοὺς σοχισμοὺς, καὶ τὰς ἀρχάς τοῦ μαγνητιζόντος, ὅς τις δείχνει εἰς τὴν πνευ- ματικὴν ζωὴν τοῦ πρώτου διαρισμένην τινὰ ἐπίβρῃαν.

ς. Ἐάν ὁ μαγνητιζόμενος πνευματικῶς μόνον δὲν ἀντί- σταται, μίτε σφερίται τὴν ἀναγκαῖαν πνευματικὴν αἰσθητι- κότητα, ἐντεῦθεν ἐξαρτᾷται διόλου ἀπὸ τὴν Δελισιν τοῦ ἐν- εργοῦντος (μαγνητιζόντος), εἰς ὁποῖαν ἀπὸ τὰς μαγνητικὰς καταστάσεις ὀρεῖται ἐκεῖνος νὰ περάσῃ· αὕτη μόνου ἢ Δελι-

(1) Οὕτω μετόφρασα τὴν λέξιν Somnambulismus ἀπολλεψα· μᾶλλον εἰς τὴν κατὰ γράμμα σημασίαν, παρὰ εἰς τὴν πραγματικὴν ἐννοήσιν, καὶ ἢν ἐνταῦθα ἐκλαμβάνεται, ὑπνοδὴ τινὰ κυρίας καὶ ἤρετον κατάστασιν τοῦ μαγνητιζομένου δροῦσα — ἵσως δίδεται ἕλως προσμάρτατος ἕρος, ἐμ- βλῆ ὅμως λαμβάνει.

σις καὶ ὄχι ἢ εἰς τὸν μαγνητισθέντα τυχὸν παρούσα νευρική ἀσθένεια κρατεῖ τὴν καταβυθίζουσαν (ὑπνώδη) κατάστασιν.

ζ'. Ἐὰν σηκώσῃ ὁ ἐνεργῶν τὴν προσοχὴν του, καὶ τὴν μετοχὴν του ἀπὸ τὸν εἰς τὴν ἐπίβλαιόν του ὑποκείμενον, βλέπομεν αὐτὸν ἀκολουθῶν, μολοῦντι τίποτε δὲν λαμβάνεται ἀπὸ τὴν δερμάτιτά του ἢ ἀπὸ τὴν ἀδηλον διαφύρασιν μίτη ἀπὸ τὸν ἠλεκτρισμὸν τοῦ ἐνεργοῦντος, μολοῦντι πλησίον αὐτοῦ συνημιμένον μὲ αὐτὸν ἴσεται, τὸν βλέπομεν, λέγον, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ σαρκῶς βλέπειν αἰκρινιδίως νὰ πίπτῃ κάτω ἢ ἐνάργεια τῆς συνειδήσεώς του νὰ συγχέεται δι' οὐνειροπέλασεων· ὁ ὕψος του ν' ἀποβαίῃ ἐνύσυχος καὶ εὐνοχορηγούμενος πνευματικῆς μεταβολῆ ἀκολουθεῖ τότε εἰς τὴν μαγνητισθέντα καὶ μαγνητιζόμενου ἀλληλοδιαδέχως καὶ πολλά ταχέως χωρὶς νὰ ἔχωμεν λόγον διὰ νὰ δεχθῶμεν ἄλλην πηρὶ τῆς πνευματικῆς μεσιτείας μεταξύ ἀμφοτέρων.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.

Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας (Ἰδ. Αφ. 7)

HEPΛAΔAION ΔEΓΓTEPION.

Φυσικαὶ τῆς Μεγαλοφυΐας αἰτίαι.

Ἡ ὑγεία καὶ ἡ εὐρωσία τῶν παιδῶν δὲν ἀρκούσιν ἵνα ν' ἀποκαταστήσῃ αὐτοὺς μεγαλοφυεῖς· πολλήκις τὸ πλεονεκτήσιμον τῆς Μεγαλοφυΐας δῶρον δίδεται κατὰ περίεσιν. Ἐπιζητάσμεν τὰς περιπτώσεις, αἵτινες συνέτρεξαν εἰς τὴν γένεσιν πολλῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, θέλωμεν ἰδεῖν ὅτι τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ γεννήσῃσι τὴν Μεγαλοφυΐαν. Ὅσοι ἄνθρωποι εἶναι καρπὸς ἔρωτος ἀσθενοῦς καὶ κεχαυνομένου ἀπὸ πρόφρους τρυφῆς, ὅλοι εἶναι ἀνάξιτοι καὶ χωρὶς ἐνέργειαι. Οἱ καρποὶ τῶν ἀδυνάτων γηρατειῶν φέρουσι τὸν αὐτὸν τύπον

τὰ Ἀφροδισιακὰ πάθη ἔχουσι τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμα (1). Οἱ Μεγαλοφυεῖς ἄνδρες ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι, πότε μὲν πρωτόκοι· οὗτοι ὄντες συνήθως τέκνα ἐυθέριμου ἔρωτος, πότε δὲ καρπὸς ὄχι γάμου, ἀλλὰ κρυφίας ἐρωτικῆς ὁρμῆς· τοιοῦτοι ἦσαν πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἡρώων, οἵτινες δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐνομιζοντο τέκνα θεῶν, ὡς ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Κάτωρ καὶ Πολυδεύκης, ὁ Ρωμύλος, ὁ Αἰνείας υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης, ὁ Ἀχιλλεύς υἱὸς τῆς Θέτιδος κτλ. τοιοῦτοι ἐνδοχοὶ νόθοι ἦσαν καὶ ὁ Ὀμηρος, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Καρδάμιος, ὁ Ἐρασμος, ὁ Δαλαμβέρτης, ὁ Ἰάκωβος Δελίλης κτλ. Ἡ πολυήμερος ἐγκράτεια προξενεῖ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ὁ πατὴρ τοῦ Μιχαὴλ Μονταigniου ἐπιστρέφας ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τῆς Ἰταλίας τριάκοντα δύο ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἦτο ἀκόμη παρθένος, ἔβην καὶ ἐγέννησεν υἱὸν ἐνδοχόν. Ὁ πατὴρ τοῦ I. I. Ρουσσῶ ἐπιστρέφας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ φέρων εἰς τὴν σύζυγόν του τὸν καρπὸν πολυχρονίου πίσεως, ἐγέννησε υἱὸν τοσοῦτον ἐνδοχόν. Ἄν καὶ ἡ ἰσχύς τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νοῦς ἀποδίδει εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τὰ πρωτοτόνια εἰς τοὺς πρωτογενεῖς υἱούς, ὁ οικιακὸς οὗτος νόμος ἐπικυρόνεται καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν φύσιν, ἥτις προικίζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς πρωτογενεῖς μὲ περισσοτέραν διάνοιαν παρὰ τοὺς ὑστερογενεῖς. ἀλλ' εἰς τοὺς πρόωρους γάμους καθὼς εἶναι οἱ Ἀσιατικοὶ, δὲν ἀκολουθεῖ πλέον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· οἱ πρόωτοι καρποὶ τῶν τοιοῦτων γάμων εἶναι παῖδες ἀσθενεῖς, ἢ κρεῖσται.

Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται διατὶ ἄνδρες ἀπλούστατοι, καὶ αὐτοὶ οἱ βαρύνοντες χωρικοὶ δύνανται νὰ γεννήσῃσι μεγαλοφυεῖς παῖδας, ἐν ᾧ ἄνδρες μεγαλόνοες, οἵτινες ἐλκύουσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῶν ὄλων τῶν δυνάμεισ των, γεννῶσιν ἐνίοτε, ἰδιαι-

(1) Θιέρριος εἰς τὰς σελῆς του παρατηρήσεις περὶ τῶν Ἀφροδισιακῶν παθῶν λέγει ὅτι «ἡ ἀσθένεια αὕτη διαφθείρει τὸν γόνον ἕως οὗ δὲν γονῆται πλέον πρὸς τὸ τέκνα ἔχοντα ἀδύνατα τὰ κυριώτατα ὄργανά των, κυρίως δὲ τὸν ἐγκέφαλον· ἡ κωφότης αὐτῶν τῶν παιδῶν, ἡ ἀκρωσία των κτλ, μάρτυροὶ τὰ λεγόμενα· ἡ ἀσθένεια αὕτη ἐμποδίζει καὶ τὴν φυσικὴν ἐπίτηκίαν» Observ. de Physiç. et de Medec. en Espagne. Paris 1791. tom. 1, p. 235.

τας, ἢ ἡσὺς σφριμένους τῆς πατρικῆς Μεγαλοφυίας. Ἡ π. λυκαίρος οὖν ἐγκράτεια καὶ ἡ καθαρότης τῶν ἡθῶν τελειοποιεῖ σιν ἠθικῶς τε καὶ φυσικῶς τὰς γενεάς· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων εἰς τὴν ἀρετὴν αἱ οικογένειαι ἐξευγενίζονται, ἀνοοῦν καὶ διαλάμπουσιν· ἀλλὰ συχνάκι μαραινόνται πάλιν εἰς τὰς τρυφὰς καὶ πίπτουσιν εἰς δυσχερῆ μεταβολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Φυσικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῶν Μεγαλοφυῶν προσαναγγελλόντων παιδῶν.

Ἐκ τῶν Βιογραφικῶν συγγραμμάτων συναγόρευσι κυρίως πολλὰς τῶν εὐδόξων ἀνδρῶν νηπιτικὰς πράξεις, αἵτινες ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ βία τῶν συγγενῶν ἢ ἡ αὐστηρότης τῆς τρεχῆς δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσωσι τὴν φυσικὴν κλίσιν τῶν παιδῶν εἰς ἓν εἶδος μαθητικῆς· τοῦτο ἀποδεικνύει σαφέστατον ὅτι οἱ νόες δὲν γεννῶνται ἰσοδύναμοι, καὶ ἡ διαφορὰ μὴν τοῦ χαρακτήρος ἢ τῆς νοήσεως δύο μαθητῶν τῆς αὐτῆς κλάσεως ἀναιρεῖ ἱκανῶς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἑλβετίου· ἀλλὰ πᾶσι εἶναι αἱ αἰτίαι τῆς φυσικῆς ταύτης κλίσεως τῶν εἰς ἡλικίαν πράγματα διορισμένων παιδῶν; ὁ Τουρένιος δεκαετῆς τῆς μίαν χειμερινὴν νύκτα εἰς μίαν ἄμυξαν κανοῦν· ὁ Πιστολής δωδεκαετῆς φθάνει μὲ γραμμὰς καὶ σφαιράς εἰς τὰς ἐπιθυμητέρας τοῦ Βύλλειδου προτάσεις· ὁ Βουσιάνος πᾶσι ἀκόμα εὐρίσκει τὸν μηχανισμόν τοῦ ὥρολογίου· ὁ Νέος Δημοσθένης τὸ σῶμα γέμων χαλίκων γυμνάζεται βητορεύειν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ αἰγιαλοῦ· ὁ νέος Κάτων ζητεῖ νὰ θανατώσῃ τὸν Σίλλαν· ὁ Θεμισοκλῆς πᾶσι ἐστὶ δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ ἐν μύμῳ τὰ τρέπαια τοῦ Μιλτιάδου, καὶ τόσα ἄλλα παρ' αὐτῶν δείγματα, τὰ ὅποια ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει, ἀποδεικνύουσι τὴν φυσικὴν κλίσιν τοῦ καθενοῦ. Ἐὰν ἐκ τῶν ζώων τινα παραβῶνται φυσικῶς τινὰς διαφορὰς χαρακτήρος, ὁ ἀνθρωπίνος φαίνεται ἐπιδεκτικὸς διαφορᾶς ὑψηλοτέρων δυνάμεων εἰς τὸ καλὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ κακόν.

Ἀγνοοῦντες τὴν πηγὴν τῶν ὑψηλοτέρων ἡμῶν δυνάμεων, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὐρωμεν τὴν ἀληθῆ ἀίτιαν αὐτῶν τῶν φαινομένων· δυνάμεθα ὅμως νὰ συμπεράνωμεν

ἔτι καθὼς ἓνας ἄνθρωπος, ὃς τις ἐγγενήθη ἔχων τὸ ὄργανον τῆς ἀκούῃς ἐντελεστερον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, θέλει γένει ἴσως Μουσικὸς ἄξιος, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μία ἄλλη τις ἀγνοῶς διαφορὰ τοῦ ὄργανισμοῦ διαβέτει τὸν ἓνα διὰ τὴν Ποιητικὴν, διὰ τὴν Ζωγραφικὴν, τὸν ἄλλον διὰ τὴν Πολεμικὴν, τὴν Νομικὴν, τὴν Ἰατρικὴν κτλ. Εἶναι λοιπὸν πιθανόν ὅτι ἡ φυσικὴ διάβησις εἰς ἐπισημὴν τινα ἢ τέχνην κρέμαται ἀπὸ τῆν φυσικὴν τελειοποίησιν τῶν ὀργάνων τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς τέχνης ἢ ἐπισημῆς ἀπαιτούμενων. Ὁ μῦθος δὲν θέλει γένει βέβαια ζωγράφος περίφημος, οὔτε ὁ χαλὸς ἐπιτιθεῖς χορευτής. Ἀλλὰ διατὶ πρόχειρις εἰς τὰ Μαθηματικά, χωρὶς νὰ δυνηθῇ ἢ ἀγαπήσῃ οὔτε κἂν νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὴν Φυσιολογίαν χάριν λόγου ἢ τὴν Φυσικὴν Ἰστορίαν; ὑπάρχει τίχα διαφορὰ τις εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἣτις διέθετε τὸν Ἐριπίδην εἰς τὸ τραγικόν καὶ τὸν Ἀνακρέοντα εἰς τὸ Λυρικόν; καὶ ἣτις ἐμπόδιζε τὸν ἓνα νὰ ὑπερβάλλῃ εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἄλλου; παρατιρεῖται ὅτι οἱ ποιηταὶ ἢ ἄλλοι συγγραφεῖς δὲν ἐκλέγουσι κατὰ θέλησιν ἓν ἐκ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν γνώσεων, ἀλλ' ὅτι καθὼς διαλάμπει εἰς ἐκεῖνο τὸ εἶδος, διὰ τὸ ὅποιον ἐγγενήθη· εἰμ ἐκβῆ ἀπὸ τῆν σφαιρᾶν τῆς φυσικῆς διαλέσεώς του, ἢ ἀξία του πάυει.

Οἱ Μεγαλοφυῶν προσαναγγέλλοντες παῖδες, δὲν εἶναι ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ὅποιους ὁ κοινὸς λαὸς προμαντεύει θαύματα βλέπων αὐτοὺς πολυλόγους καὶ πνευματώδεις. Πόσοι γονεῖς δὲν ἀπατῶνται εἰς τὰς ἐλπίδας, τὰς ὅποιαις ἐνεσπείρου εἰς αὐτοὺς ἡ παιδικὴ ζωηρότης τῶν τέκνων των! Ἡ σπουδὴ ὅταν γίνεται εἰς ἡλικίαν πολὺ νεαρὰν προξενεῖ εἰς τὸν νοῦν μίαν πρόωρον ἀνάπτυξιν ἣτις μὴ οὔσα εἰς ἀρμονίαν μετὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ ὄργανισμοῦ, ἀδυνατεῖ τὴν φύσιν καὶ ἐμποδίζει τὴν ἐντελειάν της· καθὼς συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς πρόωρους καρπούς, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουσι οὔτε γλυκύτητα οὔτε εὐωδίαν.

Ὁ Μεγαλοφυῶν προσαναγγέλων παῖς, εἶναι σκεπτικὸς, σιωπηλὸς καὶ περιεργὸς· ἡ νοήσις του αὐτὴ ἐξ ἑαυτῆς ἀναπτύσσεται· αὐτὸς ἐξετάζει περιεργῶς τὰ πρὸς τὰ ὅποια κλίνει ὑποκείμενα, καὶ ὅταν ἡ διάνοιά του αὐξάνει, τότε ὡς ἀχόρταγος τοῦ μανθάνειν συλλαμβάνει πάθος δι' αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα· ἀλλ' ἄλλοι παῖδες δὲν φανερόνουσι τι ἐξωτερικῶς καὶ ἤθελα ἐκλάθειν αὐτοὺς ὡς εὐήθεις εἰμ δὲν εὐόουν τὰ κρύφια

τοῦ σοφισμοῦ τῶν· οἱ οὕτως εἰς τὴν σιωπὴν ἐτοιμαζόμενοι μεγαλοφυεῖς ἄνδρες δὲν εἶναι οἱ ἥσσαν ἐνδοξαί.

Μ' ὄλην τὴν καθαρὰν σαφήνειαν, μετὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄλλοι περὶ Μεταφυσικῶν ὁ Λάκιος καὶ ὁ Κουδιλιὰς καὶ οἱ αὐτὸ μαθηταὶ ἀνέλυσαν τὰς νοερὰς ἡμῶν δυνάμεις καὶ ἐπήγαγον αὐτὰς ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς αἰσθήσεις μας κατὰ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸ ἀξίωμα. Οὐδὲν ἐν τῷ νῶ ὁ μὴ πρότερον τῆ αἰσθήσει ἀμέλησαν φαίνεται μοι σπουδὴν ἄλλαν ἀπὸ λυτῶς ἀναγκαίαν· ἐνοῶ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς τὴν ἔννομον καὶ φυσικὴν γίνεσιν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἰδεῶν κατὰ τὰς χρεῖας τοῦ ζῶντος. συγγραφεῖς οὗτοι δὲν ἐγνωρίσαν σχεδὸν (κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην) τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν πολλακίς δεσποτικὴν τῆς φαντασίας. Τὸ ἀγαλμα, τὸ ὅποσον ὁ Κουδιλιὰς θέλει νὰ ἐμπεδώσῃ ὡς ἄλλος Προμηθεὺς προικίζων αὐτὸ μ' ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς αἰσθήσεις δὲν παρασκαίνει ὅλον τὸν ἀνθρώπον· ἔχει ἔτι καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαλμα καρδίαν; τὴν ἐξίαν τῶν ἐσωτερικῶν ἡμῶν αἰσθήσεων, τὴν πλουσίαν πηγὴν τῶν παθῶν, τὴν φαντασίαν καὶ τοῦ ἔρωτος; ἥτις ἀνεγείρει τὰ πρῶτα ἢ νοήσεως ἐλεύθερα γεννήματα, ἥτις τρέφει μετὰ τὸν ὅπον αὐτὴ τὴν Μεγαλοφυΐαν, ἥτις τέλος ἀναπτύσσει διὰ τῆς βοήθειας τῶν αἰσθήσεων ὅλον τὸν νοερὸν κόσμον; καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μὲν γεννηθέντα ἄλογα ζῶα φανερώμεται ἡ ἄλογος ὁρμὴ πρὶν ἀρχῶσιν αἱ αἰσθήσεις αὐτῶν εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς. φαίνεται ὅτι θεῖα τις φλόξ διαλάμπει ἐντὸς καὶ διοικεῖ μὲς τέχνην ἀκατάληπτον τὰς πρώτας πράξεις ἢ αἰσθητικότητός μας.

Αὕτη ἔστι ἡ ἐσωτερικὴ νευρικὴ δύναμις διαδομένη γενετῆς εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνθρώπους μᾶλλον, παρὰ τοὺς ἄλλους, χαρακτηρίζει καὶ ἐντυπώνει βαθέως τὰς καὶ καὶ ἠθικὰς αὐτῶν δυνάμεις· ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι ἐπιγενομένοι αὐτῆς τῆς δυνάμεως γεννῶνται βαρύνοντες αὐ καὶ αἰσθητικὰ αἰσθήσεις τῶν εἶναι ἐπίσης ἐντελεῖς καθὰς ἐκείναι τὰ πρῶτων. Ὅσον αἱ ἐξωτερικὰ αἰσθήσεις εἶναι ἰσχυρότεροι, ὅσον μᾶλλον ἐρεθίζουσι πρὸς τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμοῦσιν εἰς αὐτὰς τὴν αἰσθητικότητά, ἄδυνατοῦσι τὴν ἐσωτερικὴν νευρικὴν δύναμιν καὶ χαινύουσι τὴν ἀξίαν τῆ ψυχῆς.

Ὁ καθ' ὑπερβολὴν πνευματώδης καὶ πολὺλογος παῖς, τοῦ ὁποίου ἡ αἰσθητικότης εἶναι ὅλη ἐξωτερικὴ, θέλει εἶσθαι ἄδυνατότερος εἰς τὰς ἐσωτερικὰς αἰσθήσεις ἀπὸ τὸν νέον ὄστις φαίνεται μᾶλλον σύννοος, σκεπτικὸς καὶ ἀπαιθὴς κατὰ τὰ ἔξω. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ὁ Πυθαγόρας διδάσκων εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ τὴν νοερὰν καὶ ἠθικὴν ἀνατροφὴν, ἐσυμβούλευεν εἰς αὐτοὺς βαθεῖαν σιωπὴν, καὶ πολυχρόνιον συναίσθησιν τοῦ νοῦς, διὰ ν' ἀπολαύσασιν διὰ τῆς σπουδῆς, πρὶν ἐξοδεύσουσι διὰ τῆς πολυλογίας. Διέτατε διαίταν, σπουδὴν καὶ μελέτην κατὰ μόνας, λατρείαν τῶν Θεῶν· πρὸς ἀνεσίαν δὲ τὴν γλυκίαν Μουσικὴν διὰ νὰ ἐγκεντρίξῃ οὕτως τὰς νοερὰς δυνάμεις.

Ἄλλ' ἡ νηπιότης δὲν εἶναι παρὰ ἡ αὐγὴ τῆς Μεγαλοφυΐας· ταχέως διαδέχεται αὐτὴν ἐποχὴ τις ἄλλη, γέμουσα ταμαχῶν, ἥτις θέλει σχεδιάσει τὴν ὁδὸν τῆς Μεγαλοφυΐας· ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι ἡ νεότης ἢ ἡ Ἕβη, τῆς ὁποίας τὴν ἐπιβίον θέλω ἐξετάσειν εἰς τὸ ἀκόλουθον κεφάλαιον.

Ἐν Παρισίοις τῆ 1. Ἰανουαρίου 1818.

Ἰώσηπος, Μ. Δούκας.

(Ἡ συνέχεια μετ' οὐ πολὺ.)

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Κ Α .

Ὁ δ η σ σ ὀ ς

Ἐπιστολαί τῆς Ὀδισσοῦ ἀπὸ Μαρτίου ἕως μᾶς ἀναγγέλλουσι πάλιν τὴν πρὸ πολλοῦ γνωστὴν εἰς τὸ γένος γενομένην ἀξίειαν φιλομάθειαν καὶ φιλοκαλίαν τῶν ἐκείσε παροικούντων φιλομουσῶν Γραικῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸν ζῆλον ἐλπίζει ἡ Ἑλλάς μεγάλην ἀφέλειαν εἰς τὴν προκοπὴν τῆς.

Ἀπὸ τῆς 25 ἕως τῆς 28 τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου μὴδὲς ἔκαμαν οἱ διδάσκαλοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ Γυμνασίου ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν εἰς ὅσα ἐδίδαξαν ἀπὸ ἡ Σεπτεμβρίου Ἑλληνικὰ καὶ Ἑπισημονικὰ μαθήματα μετὰ πολλὴν εὐχαρίστησιν τῶν παρευρεθέντων Ἑβέρων. Αἱ δὲ δημόσιαι μέλλουσι νὰ γένωσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸν Αἰγίου.

ξόν. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου τούτου μετὰ τὸ μεσημέριον διημερήσιοι εἰς δύο τάξεις διδάσκονται δις τῆς ἑβδομάδος ἑλληνικά, δις ῥωσικά, καὶ δις γυμνάζονται εἰς τὴν ἰχθυογραφίαν· εἶναι δὲ διδάσκαλος τῆς ἰταλικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἰχθυογραφίας νέος ὁμογενῆς μας, Ἀλέξανδρος Ἀβραμιώτης. Οἱ καλοῦσθαι διδάσκαλοι Γεώργιος Γεννάδιος, καὶ Ἰωάννης Μακρῆς, συνδεόμενοι μὲ ἀδελφικὴν ὁμιλίαν καὶ ἀγάπην, ζολισιζένοι μὲ νῦν ἀγαθὸν καὶ παιδείαν ἑλληνικὴν, ἀναφλεγόμενοι ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς φιλομαθείας, ἔχουσι συνεργούς τῶν καλῶν καὶ τοῦς ζηλωτὰς τοῦ ἑλληνικοῦ φροντισμοῦ Ἐπιτρόπους τοῦ Γυμνασίου, ἀγωνίζονται δαυμάτως εἰς καλλιέργειαν τῆς ἐμπιστευθείσης εἰς αὐτοὺς φροντίδας, ἐκ ὁποίας θέλουσι φανῆ γρήγορα οἱ ἀγαθοὶ καρποὶ πρὸς χάριν ὅλων τῶν ὁμογενῶν μας.

Ἐν ἀπὸ τὰ φρωτίζοντα τὸν νοῦν καὶ ἀγαθύνοντα τὴν καρδίαν μέσα εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ τὸ θέατρον· διὰ τοῦτο καὶ ἐπεμελήθησαν ἄκρας οἱ προπάτορές μας, καὶ τὰ νῦν περὶ τιμημένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης τὸ καλλιερgeois ἀπαύτως, ἐκ ὁμοσυνωδῶν μέσων καὶ τῆς παιδείας, καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀνελλιπούς διασκεδάσεως τῶν ἀπ' ἄλλας βιοτικὰς ἀσχολίας συναβριζομένων εἰς τὸν ἀνθρώπον ἀηδιῶν. Οἱ ἐν Ὀδησσῷ Γραικοὶ ἠσθάνθησαν ἀπὸ πολλῆς τὰ προτερήματα ταῦτα τοῦ θεάτρον καὶ ἐπαράσθησαν πολλάκις εἰς τὸ ἐκεῖσε κοινὸν τῆς πόλεως θέατρον διάφορα δράματα εἰς τὴν νεωτέραν μας Γραικικὴν γλῶσσαν, μὲ εὐαρέσειν ὄχι μόνον τῶν ὁμογενῶν μας, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἀπὸ διάφορα φρωτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης συββέντων ἐκεῖ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν. Εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Θεμιστοκλέους γενομένην κατὰ τὰ τέλη Αὐγούστου παρελθόντος ἐνιαυτοῦ παρευρέθη ἐκεῖ καὶ ὁ ἡμέτερός Κοσμοπύτης ἀνὴρ καὶ μὲ ἀίσθησιν καὶ κρίσιν ὀρθὴν τοῦ καλοῦ, καὶ μὲ βεβαίονει, ὅτι εἰς ἕκ τῶν φιλοθεάτρων ὑποκριτῶν ὁμογενῶν μας, Γεώργιος Ἀβραμιώτης, ὅστις ὑπεκρίθη τότε τὸν Θεμιστοκλῆν, ἠγωνίσθη τόσου ἐντέχνως καὶ φυσικῶς, ὥστε ὁ νέος οὗτος, εἴαν εὐρίσκετο εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς μετὰ τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐγυμνάζετο συνεχῶς εἰς τοὺς θεατρικοὺς ἀγῶνας, ἐγίνετο βεβαίωτατα δραματικώτατος ὑποκριτῆς, καὶ τὰ πρῶτα φέρων τῆς σκηνικῆς τέχνης.

Τὴν 1/16 τοῦ Φεβρουαρίου ἐπαράσθη ἄλλο δράμα εἰς τὴν

Γραικικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν αὐτῶν φιλοθεάτρων Γραικῶν, ὁ κατὰ τὸν Σοφοκλῆν ἐγκαλλισθείς Φιλοκτήτης, εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν μεταφρασθεὶς ἀπὸ προσκαίρων ἐκεῖσε διατρίβοντα πεπαιδευμένον καὶ φιλόκαλον νέον Κύριον Νικόλαον Πίκολον. Τοῦ δράματος τούτου ἡ κοινὴ εὐαρέσειν χρεωσθεῖται εἰς τὴν ἐντέχνον μίμησιν τῶν ἀγωνιστῶν μας· διότι οὔτε ποικιλία σκηνῶν, οὔτε πρόσωπα πολλὰ εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ, διὰ τὴν τρέπωσι καὶ τὴν ἐκπλήττωσι τὸν θεατῶν, καὶ τὴν φέρωσιν εἰς ἐκείνην τὴν ἀπάτην, χωρὶς τὴν ὁποίαν αἱ θεατρικαὶ παραστάσεις φαίνονται νηπιῶδη παιγνίδια. Καὶ ὅμως ὅλοι ἔμειναν ἐκστατικοὶ εἰς τὴν παραστάσιν· οἱ ὁμογενεῖς μὲ δάκρυα χαρᾶς ἐκρότου ἀδικίας· οἱ ξένοι ἐπευφρόνου καὶ αὐτοὶ τὸ εὖγε· καὶ ὁ ἐνδοξότατος Κομης Λαγγερῶν, ἀρχηγὸς τῆς πόλεως, ἀνὴρ γεμάτος εὐαισθησίας εἰς τὰ καλά, ὅλος ἐνθους γενόμενος, ὑπήγε μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς πρώτης Πράξεως εἰς τὴν σκηνὴν ἀπὸ τὰ ὄπισθεν μέρη τοῦ θεάτρον, καὶ εὐχαρίστησε τοὺς νέους μας Ὀλυμπιονίκας, καὶ μάλιστα τὸν μουσὸπνευστον Ἀβραμιώτην. Τὴν δὲ ἐφεξῆς ἡμέραν τὸν ἐπροσκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τοῦ ἐξήγησε περισσώτερον τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς του.

Περὶ τὰ τέλη τῆς παραστάσεως οἱ ἐκεῖ παρτυρισκόμενοι φιλόμουσοι καὶ φιλοθεάμονες σπουδασταὶ μας ἐσκόρπισαν ἀναβέν πρὸς τὴν σκηνὴν ὠδὰς ἐγκωμιαστικὰς καὶ σεφανωτικὰς τῶν ἀγωνιστῶν μας εἰς πολλότατα ἀντίγραφα· ἐκ τῶν ὁποίων μεταδίδομεν μίαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ, δεικνύουσαν καὶ τὴν ἐκ τῆς παραστάσεως χαρὰν τῶν καλῶν Ὀδησσιῶν, καὶ τὴν εὐδοκίμησιν τῶν φιλοθεάτρων ὑποκριτῶν:

Εἰς τοὺς φιλοθεάτρους Γραικοὺς Γεώργιον Ἀβραμιώτην, Ἰωάννην Ξένην, Ἰωάννην Μαρούνην καὶ Ἰωάννην Μπαμπανιώτην, κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ Φιλοκτήτου.

1
 Ζῶσι πάλιν τῶν Ἑλλήνων
 Τῶν ὀνομαστῶν ἐκείνων
 Ἡρώες οἱ παλαιοί!
 Ζῶσιν ἔργα, ὀμιλίας,
 Πάθη καὶ ἀνδραγαθίας,
 Ἄνιζοῦν καὶ οἱ θεοί.

2
 Εἰς ἐσᾶς τὸ χρεωσοῦμεν,
 Χάριτας ὁμολογοῦμεν,
 Εὐφρεῖς ἀγωνισαί!
 Εὖγε! ὄντως Γραικοὶ εἶσθε,
 Τοὺς προγόνους σας μιμεῖσθε,
 Μελλομένης ἔρασαι.

Εὐγε! ὁ Ἀπόλλων κράζει,
 Εὐγε! ἡ Πατρίς φωνάζει,
 Τέκνα μου ἀγαπητά!
 Σεῖς ἀνακαλεῖτε πάλιν,
 Μετὰ τόσῃν πολλῇν ζάλην,
 Ἔργα μου τὰ ζηλωτά.
 Εὐγενείας τὸ σημεῖον,
 Θεῖον ἀρετῶν σχολεῖον,
 Τοὺς ἀγῶνας τῆς σκηνῆς,

Ἐγὼ ἔδειξα εἰς ὄλους
 Ἐγὼ γέννησα τοὺς Πάλους
 Πρώτη καὶ τοὺς Σοφοκλεῖς,
 Ὡ φιλόμουσοί μου νέοι,
 Ἔσεῖς κάμνετε, γενναῖοι,
 Νὰ φανῶ πάλιν ἐγὼ.
 Ἔσεῖς εἰσθε ἡ ἐλπίς μου,
 Ἔσαῖς, τέκνα, ἐκ ψυχῆς μου
 Στεφανόνω κ' εὐλογᾷ.

Γενικῶς δὲ ὁ πρὸς τὰ κατὰ ἐνθουσιασμός τῶν Ὀδησοῦν εἶναι πολλὺς· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐλπίζονται καὶ νέοι ὄμοιοι νῆς νὰ παιδευθῶσιν εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῆς Εὐρώπης, καὶ σχολεῖα ἄλλα νὰ βοηθηθῶσι, καὶ βιβλία ἐπωφελῆ νὰ ἐκδοθῶσι, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀποθλέπει εἰς φρωτισμὸν τοῦ γένους ἢ προσαγευθῆ Σαυμασίας. Ἄμποτε νὰ εἶναι δεξιά τῶν ἐπαυτῶν τούτων Ἕλληνας αἱ περιστάσεις, διὰ νὰ συντρέχωσιν εἰς τὰς ἀγαθούστων σκοπούς! Ἄμποτε καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν πόλεων παρεπίδημοι Γραικοὶ νὰ γένωσι μιμηταὶ τῶν καλῶν τῶν, διὰ νὰ ἐπιταχυθῆ οὕτως ἡ ἀρχίσασι σὺν Θεῷ πρὸς τὰ κατὰ πρόσδος τοῦ γένους!

Κύριοι ἐκδόται τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ!

Ἐξ Ἰασίου τῆ 23. Μαρτίου 1818.

Πολλάκις εἰς πολλάς σας ἐπιστολάς ἠρώτησατε περὶ τῆς ταρινῆς καταστάσεως τῆς ἐνταῦθα Αὐθεντικῆς σχολῆς, καὶ ἐν αὐτῇ παραδιδόμενων μαθημάτων, τῶν διδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν· ἀλλ' ὄχι, μὰ τὴν ἰσράν μας φιλίαν, ὅτι ἠμῶν λησα νὰ ἀποκριθῶ περὶ τούτου, ἀλλ' ὅτι ἐπλησίαζεν ἡδὴ ὁ καιρὸς τῆς ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν, καὶ ἤλπιζον νὰ σᾶς χρησποιήσω τῆ εἰδήσει τῆς καλῆς προόδου αὐτῶν καὶ τῆς ἐπιμελείας καὶ μεθόδου τῶν διδασκάλων. Ἀπολαύσατε λοιπὸν τὸν ἄρα τὰ εὐαγγέλια τῆς φιλομουσοῦ περιεργείας σας, μεταδόντες αὐτὰ διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς φιλομούσους ὁμογενεῖς.

Τῆ ἰσ'. τοῦ τρέχοντος ἐγένετο ἐν τῇ ἐνταῦθα Αὐθεντικῇ σχολῇ ἡ ἐξαμηνιαία δημοσία ἐξέτασις τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου Γοθδέλα· ἐξετάσθησαν ἡ α. τάξις αὐτῶν εἰς τὴν Ἄλγεθραν καὶ τὴν Λογικὴν· ἐξετάσθησαν δὲ καὶ ἡ δευτέρα τάξις εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν, τὴν ὅποιαν διδάσκει, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς αὐτοῦ Λογιότητος, εἰς τῶν τῆς πρώτης Μαθητῶν, ὁ Κ. Ἐλευθέριος Ὑδραῖος. Ἦσαν δὲ παρόντες ὁ ἐκλαμπρότατος Πρίγγιψ ἡδὲ τοῦ ὑψηλοτάτου ἠγεμόνος τῆς Μολδαβίας, καὶ τινες τῶν πρώτων ἀρχόντων τῆς ἠγεμονικῆς αὐλῆς, ἐτι δὲ οἱ ἐπίτροποι τῆς σχολῆς, ἦτοι ὁ πανερωτάτος ἅγιος Μολδαβίας, ὁ ἐκλαμπρότατος Πρίγγιψ Κύριος Σκαρλάτος Ἰκίκας καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ πολλῶν διαφόρου τάξεως θρατῶν· ἤρριψαν πάντες περίπου ὅσοι τυχεῶς προσεκλήθησαν εἰς ἐξέτασιν, μετὰ ξὺ τῶν ὁπίων ἦν καὶ εἰς Δάξ, οἱ δὲ λοιποὶ Γραικοὶ· εὐτυχον δὲ τῆς ἀνταρραχῆς οἱ, Γεωργίος Δημητρίου Καρπενησιώτης, Παναγιώτης Χριστοδούλου Καρυδιάς ἐκ Βασιλικῆς, Κωνσταντῖνος Μιτζορας ἐκ Μετζόβου, Κωνσταντῖνος Ἰωάννα ἐκ Κωνσταντῆς, Μαρτυρῆτις Στεφανίδης ἐξ Ἰωαννίνων, Μιχαὴλ Στίχης Δάξ.

Ἐν τῷ τέλει γενικὴ χαρὰ ἐφαινετο εἰς τῶν θρατῶν τὰ πρόσωπα, ἰδόντων τὰ ἔμπρακτα ἀποτελεσματα τῆς ἐπιμελείας τῶν μαθητῶν καὶ τῆς τοῦ Κυρίου Γοθδέλα καὶ ἐμπειρίας καὶ ἀοκνίας· ὅτε καὶ ὁ φιλογενὴς ἀρχὼν μέγας Κόμιστος Κύριος Θεόδωρος Νέγρης, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ διδασκάλους, εἶπε τὰ δεῖ:

„Πόση χαρὰ περιπροχυθεῖσα ἡδὴ εἰς τὰς καρδίαις μας
 „ἐξέμπει τὴν φαντάσιαν ἀπάντων ἡμῶν, προσικονίζουσα τὸν
 „μέλλοντα φρωτισμὸν τῶν ἀνθρώπων! Ἐκείνης τῆς πόρῃς ἐπο-
 „χῆς οἱ ἄνθρωποι ἔσονται εὐτυχεῖς κατ' ἀλήθειαν, ἐπειδὴ ἡ
 „τοῦ κόσμου τούτου εὐτυχία δὲν ἀναρύσσεται ἀπὸ τὰ μεταλλ-
 „λεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, οὐδ' ἀπὸ τῶν θρόνων κα-
 „ταβρεῖ ἐπὶ τὴν Κοινωνίαν, καθὼς ἀπατῶμενοι πολλάκις νο-
 „μίζομεν. Τὰ πλοῦτη καὶ ἡ εὐγένεια, ἀν δὲν εἶναι δι' ὄλου
 „περιττά, ἐπὶ τοσοῦτον δὲν τὰ περιφρονεῖ ὁ σαφὴς, ἐμ' ὅσον
 „ἡ μὲν εὐγένεια ὑποτίθησι καλὴν ἀνατροπὴν, τὰ δὲ πλοῦ-
 „τη μέσα εἰσὶν ἐκπαιδεύσεως. Ἡ παιδεία μόνη φέρει τὴν
 „ἀληθῆ εὐτυχίαν, καθότι εἰς τὰ ἐκτὸς μὲν πράγματα δὲν
 „τὴν εὐρίσκομεν, ἢ συνειδήσις ἐπομένως τοῦ ἀνθρώπου πε-
 „ριέχει διατηροῦσα· ὅσον καλλιργεῖται ὁ νοῦς ὁ ἀνθρώπινος,

„γνωρίζομεν ἀκριβέστερον τὰ πρὸς τὴν Κοινωνίαν ἡμῶν χρεὴ,
 „καὶ τὴν ἀνάγκην συναισθανόμενοι τῆς ἐκπληρώσεως, ἀ-
 „σκοῦμεν ἀρετὴν ἑξετάζοντες δ' ἀκολουθῶντες ἡμᾶς αὐτοὺς,
 „ὅσον ἀνεπιλήπτους εὐρίσκομεν, τῶν καὶ χαίρομεν, καὶ εὐ-
 „τυχοῦμεν, προετοιμαζόμενοι ἄλλως διὰ τὴν ἐν οὐρανῷ
 „προσδοκωμένην αἰώνιον ἐκείνην μακαριότητα· ὁ εὐταῦθα
 „εὐτυχὴς εἶναι καὶ μετὰ ταῦτα μακάριος· ἡ μεταβατικὴ ἀ-
 „ρετὴ μὲ φαίνεται συντομωτέρα ὁδὸς πρὸς τὴν μακαριότητα.
 „Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ παιδεία εἰς ἀρετὴν τοὺς τροφίμους τῆς ἡ-
 „ρουσα κυρίως εὐτυχεῖς ἀπεργάζεται, χαίρομεν ἡμεῖς ἡδὲ
 „βλέποντές σας προθύμως ἐκπαιδευομένους, καὶ εὐχαριστοῦ-
 „τες τοὺς διδασκάλους σας, εὐχόμεθα νὰ φθάσετε προσεχῶς
 „εἰς τὸ οὐ ἕνεκα, τὴν τῆς ἀρετῆς ἀσκήσιν· συνεισφέροντες
 „οὕτως εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀληθῶς πεπαιδευ-
 „μένων, ἢ τοι τῶν ἐναρέτων, ἢ τοι τῶν εὐτυχῶν“.

Καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνέλευσις, ἀπῆλθε δ' ἕκαστος εἰς
 τὰ ἴδια φέροντες μετ' ἑαυτῶν τὴν πληροφορίαν τῆς τῶν μα-
 θητῶν ἐπίδοσεως.

Ἡ ἀβεντικὴ σχολὴ κάμνει προόδους πολλὰς· ἐκτὸς τῶν
 εἰς τὰ μαθηματικὰ ἐνασχολουμένων, πλῆθος νέων ἀκροῦσι
 τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν παρὰ τοῦ Κυρίου Γεωργίου τοῦ
 Θεραπειανοῦ, ἀνδρὸς γηράσαντος εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς
 γλῶσσης ταύτης, καὶ πολλοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀμφι-
 σαντος, καὶ τῶντι καρποφοροῦσι μεγάλως ἀπαντες. Ἀκούου-
 σι δὲ καὶ τὴν Λατινικὴν, προτιμηθεῖσαν τῶν λοιπῶν, ὡς
 γλῶσσαν τῆς Φιλολογίας καὶ αὐτὴν. Εἰς δὲ πλείονα ἀκρί-
 βειαν προσεπισυνάπτεται καὶ ὁ ἀριθμὸς κατ' ὄνομα τῶν μαθη-
 τῶν τῶν διαφόρων μαθημάτων.

Μανουὴλ Βερνάρδος Κρής

Νικόλαος Ἀποστόλου Ρενιέρης μαθητὴς καὶ ἐπιστάτης τῆς
 ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαβίας ἡγεμονικῆς σχολῆς, Πελοποννη-
 σίος, ἐκ Κορίνθου.

Παναγιώτης Χριστοδούλου Καροδιᾶς.

Μιχαὴλ Σίχης, Δάξ. Γεώργιος Δημητρίου Καρπεν-
 Κωνσταντῖνος Μιτζίρα. σιάτης.

Κωνσταντῖνος Ἰωάννου ἐκ Κων-Γεώργιος Παναγιώτου Δάξ.
 σάντζας. Μαργαρίτης Σταφανίδης ἐξ
 Ἰωαννίνων.

Δημήτριος Παναγιώτου Πελο-Πέτρος Ἀυτωνίου Κωνσταντινου-
 πονησίος. πολίτης.

Κωσάκης Ράδου Δάξ. Κωνσταντῖνος Ἀθανασίου Πελο-
 Ἐλευθέριος Ἰωάννου Ἰδραϊός. πονησίος.

Ἐλευθέριος Παναγιώτου Κων-Νικόλαος Ἰωάννου ἐξ Ἀγρᾶ-
 ραντινουπολίτης. ρων.

Ἰωάννης Χ. Γεωργίου Γούριος, Γεώργιος Μαυροειδῆς Δάξ.

Καλλίνικος Ἱεροδιάκονος Θεο-Γεώργιος Παύλου Δάξ.
 σαλονικεύς. Ἀλέκος Μαυροειδῆς Δάξ.

Ἀθανάσιος Χ. Γεωργίου. Παναγιώτης Δημητρίου Κων-
 Ἀυτωνίος Δημητρίου Ἰδραϊός. τζότης.

Νικήφορος Ἱεροδιάκονος Μιτυ-Μιχαὴλ Κάσογλου Δάξ.
 λιναϊός. Χριστόδουλος Κωνσταντινου ἐκ

Κύριλλος Βασιλείου Δάξ. Ζαγορά.

Δημήτριος Λιθαδίτης. Νικόλαος Γκιούλογλου Δάξ.
 Ἰωάννης Ναουσαϊός. Ἀπόστολος Ἰωάννου Σμυρναϊός.

Κωνσταντῖνος Γεωργίου, ἐξ Ἀγρᾶρων. Χριστόφορος Ἰωάννου Κυριμλής.

Ἀθανάσιος Ἀνακισίου ἐκ Με- τζόβου. Κωνσταντῖνος Καλούσης Δάξ.

Κωνσταντῖνος Ἀνακισίου ἐξ Νεόφυτος Ἱεροδιάκονος Πελο-
 Ἀγρᾶρων. πονησίος.

Μιχαὴλ Ἰωάννου Κωνσταντι- Ρύγας Ἰωάννου ἐκ Ζαγοράς.
 νουπολίτης.

Οὗτοι εἰσὶν οἱ παραδιδόμενοι Ἀριθμητικὴν, Ἀλγεβραν,
 καὶ Λογικὴν παρὰ τοῦ Κυρίου Γεωργίου, καὶ Ὀμηρον, Θουκυδι-
 δην, Πλούταρχον καὶ Ξενοφῶντα παρὰ τοῦ Κυρίου Γεωργίου
 τοῦ Θεραπειανοῦ.

Πολὺς δ' ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκομένων παρὰ τοῦ Κυρίου
 Καππαδόκη Γ' διδασκάλου, καὶ παρὰ τοῦ δ' διδασκάλου τῆς
 Γραμματικῆς καὶ τῶν μικρῶν μαθημάτων.

Β Ο Υ Κ Ο Ὑ Ρ Ε Σ Ι Ο Ν .

Εἰς τὸν ε'. Ἀριθμὸν τοῦ Α. Β. ἐδώσαμεν εἰδησὶν εἰς τὸ
 Πανελλήμιον περὶ τῆς ἀνοίξεως τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Λυκείου,
 περὶ τῆς ἐναρξέως τῶν μαθημάτων κ. λ. Ἐκοινοποιήσαμεν

προσέτι καὶ τὸν παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου "Ἀρχόντος μεγάλου Ποσειδῆνικου Κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου κατ' ἐκείνην τὴν περίεσιν ἐκφωρηθέντα λόγον· ἰδοὺ ἐκδιδόμεν τῶρα καὶ τὸν ὁπίουον ὁ σοφολογιώτατος Κύριος Βενιαμὴν ἐξεφώνησε τότε λόγον:

„Πολλὰ γυναῖκες ἐποίησαν δύναμιν, σὺ δὲ ὑπέγκισαι καὶ ὑπεῆρας ὑπίσους“, ἐφώναξε μὲ ἐκπληξιν, ὡς εὐγενεστάτοι ἄρχοντες, ὁ σοφὸς Σολομῶν, ὅτε ἐπροεῖδε τὴν οὐξάν τῆς Θεοτόκου! Τοῦτο αὐτὸ πρέπει νὰ φωνάζῃ καὶ πῆς βαῶν σήμερον, τὸ, πολλοὶ ἀνέντα τῆς Δακίης διεχύσαν, ἢ ἐζήτησαν νὰ διαχύσωσιν ἀγαθοεργίας ἐπὶ τῆς Δακίης· Σὺ δὲ, ὦ Καρατζᾶ, ὑπέγκισαι καὶ ὑπεῆρας ἅπαντας τοὺς πρὸ σὺ ἀνέντας, ὅτε ἐζήτησας νὰ καλλιεργήσῃς διὰ τῆς φιλοσοφίας τὸ λογικὸν τῶν Δακῶν. Τοῦτο εἶναι ἔργον Θεοῦ, καὶ ὄχι ἀνθρώπινον, εἶναι ἔργον ὑπερβαίνειν ἅπαντα τὰ ἔργα ἐπὶ τῆς Γῆς. Καθότι ἔξω αὐτῆ ἢ θάλασσα ἢ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος· ἔξωσαν τὰ ὄρη, αἱ λόφοι, αἱ πεδιάδες, αἱ φάραγγες: ἔξω ἢ Γῆ, λέγω, ὀλόκληρος μετὰ τῶν φυτῶν καὶ ζώων, πληρῶν τοῦ ἀνθρώπου. Τότε· ὅποια ἀμορφία δὲν ἤθελε καλύπτει τὸ πρόσωπον τῆς Γῆς! Πόλεις δὲν ἤθελον εἶναι ἐπὶ τῆς Γῆς· καὶ μαι καὶ πολύχνια δὲν ἤθελον φαίνονται ἐπ' αὐτῆς· ἢ Γῆ ἦν λεν εἶναι ἀγεωργητός· ἢ θάλασσα ἄνευ τινος πλοίου· τὰ πάντα ἔρημια, τὰ πάντα θηριότης, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ οὕτω τὰ ὄντα ὡς μὴ ὄντα. Καθότι αὐτίς, φέρε εἰπεῖν, ἦν λίθος, ἢ ξύλον, αὐτὸς δὲν ἤθελε γινώσκεισσι, οὔτε ἤθελον αἰσθάνηται τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, ἀλλ' ἤθελον εἶναι μὴ ὄν δι' ἑαυτῶν. Εἰβὶ καὶ ἦν τις θηριόν, ἢ πτηνόν, αὐτὸς ἤθελε μὲν αἰσθάνηται τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, εἴτε τῶν ἐνεργειῶν τῶν εἰς αὐτὸν ἐνεργουμένων σωμάτων, πλὴν δὲν ἤθελον ἔχει γινώσιν τῆς τῶν ὄντων ὑπάρξεως. Μόνος λοιπὸν ὁ ἀνθρώπος καὶ αἰσθάνεται τῆς ἰδίας ὑπάρξεως, καὶ γινώσκει τὴν ὑπαρξίν τῶν ὄντων, καὶ ἐπὶ τὸ νοῦς αὐτοῦ ἐξικνεῖται μέχρι τῆς γνώσεως τοῦ ἰδίου δημιουργοῦ. Ὡς μόνος ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ κάτοικος τῆς Γῆς, ὁ εὐλισμός καὶ ὠραιότης τοῦ κόσμου, καὶ κύριος τῶν λοιπῶν ζώων, ὡς ὦν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμοίωσις. „Καὶ εἰπευ ὁ Θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ ὡς ἡμεῖς, ἵνα ἄρχῃ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κτισμάτων“. Ἀλλὰ κατὰ τί ἄλλο εἶναι ὁ ἀνθρώπος εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, εἰμὴ κατὰ

τὸ λογικόν· „πᾶν λογικὸν καὶ αὐτεξούσιον, καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ“ κατὰ τὸν Δεῖον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν;

Ἄλλὰ τίς πάλιν, παρακαλῶ, ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ ὅτι τοῦτο τὸ λογικὸν ἐδόθη ἐκ Θεοῦ δυνάμει εἰς τὸν ἀνθρώπου, καὶ ὄχι ἐνεργείᾳ, καὶ ὅτι δεῖται ἐκτυλίξεως διά τινος χειρὸς, καὶ ὅτι αὐτῆ ἢ χεῖρ εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἡ ἀγωγὴ καὶ παιδεία: ἐκγονα τῆς φιλοσοφίας; Ἀφαίρεσον πᾶσαν ἀγωγὴν ἐκ τινος ἀνθρώπου, καὶ θελεῖς ἰδεῖ αὐτὸν ὅμοιον μὲ τὰ θηρία. Ἡμεῖς ἔχομεν ὄχι ὀλίγας ἰσορίας ἐξισορούσας ἡμῖν ὅτι εὐρέθησαν ἀνθρώποι ἐββημένοι εἰς τὰ δάση ἐκ βρεφῶν (γένους βέβαια τοῦ ἔρωτος, καὶ γαλακτοτραφέντες ὑπὸ τῶν ἀρκτῶν), οἵτινες οὔτε γλῶσσαν τινὰ ἐγίνωσκον, οὔτε μνήμην τινὰ εἶχον, καὶ ὡς ἄλλαι ἄρκται περιπατοῦν μὲ τέσσαρα. Ὡς διὰ νὰ γένη ὁ ἀνθρώπος, εἶναι ἀνάγκη εἰς αὐτὸν νὰ λάβῃ ἀγωγὴν καὶ παιδίαν, καὶ τότε θελεῖ εἶναι ζῶον Θεογενὲς ἐπὶ τῆς Γῆς, ἀλλέως αὐτὸς θελεῖ εἶναι θηριόν δυσμαχώτερον τῶν ἄρκτων καὶ λεόντων, ἢ φαῦλος καὶ ἀχρεῖος: ὁ ἐπὶ μεθερμηνεύμενον θελεῖ διαμεῖναι ὡς ζῶον ἄλογον, ἢ καὶ χειρῶν αὐτῶν. „Μέση οὖσα ἢ τοῦ ἀνθρώπου οὐσία“, λέγει ὁ Ἰερικλῆς ὁ φιλόσοφος, „τῶντε εἶδὲ νοούντων τῶν Θεῶν, καὶ τῶν μηδέποτε νοεῖν περικοτόων, ἄνευσι πρὸς ἐκεῖνα, καὶ κάτεισι πρὸς ταῦτα, νοῦ ἀποκτήσει καὶ ἀποδολῆ, πρὸς τὴν Θεῶν ὁμοίωσιν καὶ τὴν θῆριον διὰ τὸ τῆς φύσεως ἀμυγίθιον ἀνά μέρος οὐκ εὐκταμένη“. Ἄν λοιπὸν καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐδημιουργήθη μὲν ἐκ χειρὸς Θεοῦ δυνάμει λογικός, πλὴν εἴδη εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν νὰ ἀποκαταστήσωσιν αὐτὸν ἐνεργείᾳ λογικῶν, τίς πλέον δύναται νὰ ἀμυγιάλῃ ὅτι μόνος ἐκεῖνος τῶν ἡγεμόνων, ὅς τις φροντίζει νὰ ἀποκαταστήσῃ τοὺς ὑπηκόους; αὐτοῦ ἐνεργείᾳ λογικῶς, εἶναι ἐπίτροπος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ ἀνώτερος ἅπαντων; Καθότι ἀγκαλὰ καὶ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, „ἴδιον τοῦ βασιλείως τοῦ προμηθεύσθαι τῶν ἀρχομένων“, πλὴν ἐπειδὴ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ἀγαθοεργίαι, τὰς ὁποίας ἤθελε κάμει εἰς ἡγεμῶν εἰς τὸ ὑπῆκουσιν αὐτοῦ, ἀνάγονται εἰς τὸ σῶμα, καὶ μόνῃ ἢ τῆς παιδείας εἰς τὴν ψυχὴν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ὑπερέχει ἀσυγκρίτως τοῦ σώματος, ἕκαστος ἡμῶν ὁρᾷ ὅτι ἢ τῆς παιδείας εὐεργεσίᾳ εἶναι ἀσυγκρίτως μεζῶν τῶν λοιπῶν εὐεργεσιῶν, καὶ ἀποτελο-

σμα τῆς ἀγαθῆς διοικήσεως, ἐν ᾧ τὸ ἐναντίον εἶναι τῆς τυραννίδος. Οὐ γὰρ ἐστὶ, λέγει ὁ Πλάτων (ἐν Θεογ.), περὶ ἐπιθειότερον ἢ ὁ ἄνθρωπος βουλευσάμενος, ἢ περὶ παιδείας αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτῶ οικείων. Καὶ ὅποιαν ἄλλην μείζονα τιμὴν δύνανται νὰ προσφέρῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ ὕψιστον "Οὐ, ὅπου τὸ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἑαυτὸν ἐνεργεῖα λογικόν;,, Οὐ τιμήσεις θεῶν, λέγει Ἰερρακλῆς ὁ φιλόσοφος, ,, διδούς τί αὐτῶ, ἀλλ' εἰς,, τῶ θεῶ τὴν διάνοιαν ἐμοιώσης".

Τί δαί; εἶναι ἐλιγώτερον ἐπιμερδεστέρα ἢ παιδεία εἰς μίαν διαίτησιν; Ἀλλὰ τὰ πλούτη πόθεν ἄλλοθεν γεννῶνται, ἢ ἐκ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν; Καὶ αὐτὴ ἡ Γεωργικὴ εἰς πάντα ἄλλο μέρος κάμνει προόδους, ἢ ἐνθα κάμνουσι προόδους αἱ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι; Οὕτως ἡμεῖς βλέπομεν τὴν Ῥωσσίαν, εἰς τὰς ἐφημερίδας, νὰ σέλλῃ ἀνθρώπους ἤδη εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν ἐνεκα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς Γεωργικῆς. Ἐξετάσατε νὰ ἰδῆτε ποῦ εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς πλουσιωτάτων καὶ ἰσχυρώτερον, καὶ πόσον δυσυχές καὶ ἀβλίον. Ὅπου προόδος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἐκεῖ πλοῦτος καὶ δύναμις, καὶ ὅπου ἐλλείπουσιν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι, ἐκεῖ ἀβλίτης καὶ δυσυχία. Ἔως οὐ οἱ Ἕλληνες ἐπρόσκαιτο εἰς τὰς τέχναις καὶ ἐπιστήμας, ἐφώναζον ,, πᾶς μὴ Ἕλληνα βάρβαρος" τὰ ἅμα ὅμως ἰδέτε τὴν κατάστασίν των. Ὅτι λοιπὸν ἡ ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τῶν ἂν οὐκ ἄνευ, οὐδεὶς νομίζω, δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ. Μένει λοιπὸν νὰ ἰδῶμεν ὅποιον τι ἐστὶ. Ὁ νοῦς, εἴτε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τρεῖς δυνάμεις: τὴν μνήμην, τὸ λογικόν, καὶ τὴν φαντασίαν. Ὡς εἰς τὴν ἀγωγήν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτυλιχθῇ καὶ νὰ γυμνασθῇ ἐκαστὴ τούτων τῶν τριῶν δυνάμεων, τὸ δυνατόν, ἀνὰ μέρος διὰ τῶν μέθημάτων βέβαια τῶν ἀνηκόντων εἰς ἐκάστην τούτων δυνάμεων. Εἰς τὴν μνήμην λοιπὸν προσιδιάζουσι αἱ δάλεκτοι, ἢ Ἱστορία, ἢ Μυθολογία τῶν θεῶν ἑλῶν τῶν ἑθνῶν, τῶν ποταμῶν, τῶν θαλασσῶν, τῶν κατοικῶν καὶ προϊόντων τῆς γῆς ἐπιφανείας· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ φυσικὴ Ἱστορία, εἴτε ἡ ἐξήγησις τῶν ὀρυκτῶν, φυτῶν, καὶ ζώων. Εἰς δὲ τὸ λογικὸν ἐν πρώτοις μὲν ἀνήκει ἡ ἰδεολογία, ἣτις ἔχει δι' ὑποκείμενον πᾶς ἐκ τῶν αἰσθημάτων πηγάζουσι αἱ ἰδέαι, καὶ πᾶς ἐκ τούτων αἱ ἀποφάνσεις καὶ οἱ συλλογισμοί: ἢ ἢ

θέλος εἶναι ἡ ἀνάλυσις τοῦ νοῦς, εἴτε ἡ ἔρευνα καὶ θεωρία τῶν ἰδιοτήτων τῆς ψυχῆς, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ γενικὴ Γραμματικὴ καὶ ἡ Λογικὴ. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ πάμπολλα ἄλλα ὄντα, τοῦτου ἕνεκεν δεύτερον ὑποκείμενον τοῦ λογικοῦ εἶναι ἡ γνώσις τῶν ἰδιοτήτων τῶν σωμάτων, ἐξ ἧν ὁ ἄνθρωπος περικυκλοῦται: γενικῶν λέγω καὶ μερικῶν ἰδιοτήτων. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐν σημεῖον τοῦ σύμπαντος, ὅθεν διὰ νὰ γένη καὶ αὐτὸς σύμπαν, εἴτε νοητὸς κόσμος, εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸν ἅπαντα ἢ διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἢ διὰ τοῦ νοῦς, εἴτε τῆς φιλοσοφίας. Ἐν πρώτοις λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀπαντᾷ τὴν ποσότητα: τούτεστι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν, καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς Ἀριθμητικῆς, ἢ δὲ ἔκτασις, τῆς Γεωμετρίας, ἣτις καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους κλάδους: Γεωμετρίαν ἰδίως λέγω, Ἄλγεβραν, Τριγωνομετρίαν, κοινῆς τομᾶς, κτῆ. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τὰ σώματα εἶναι ὄχι μόνον ἔκτατα, ἀλλὰ καὶ κινητὰ, ἢ ἐπιστήμη ἣτις ἔχει δι' ὑποκείμενον τὴν κίνησιν τῶν σωμάτων, ὀνομάζεται Μηχανικὴ. Ἄν ὅμως καὶ ἡ Μηχανικὴ ἀντὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κίνησιν τῶν ἐπὶ γῆς σωμάτων, μεταβῇ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν οὐρανίων σωμάτων, τότε ἀλλάσει ὄνομα, καὶ ὀνομάζεται Ἀστρονομία. Εἰ δὲ καὶ ἐξετάζει τις ἐκείνας τῶν γενικῶν ἰδιοτήτων τῶν σωμάτων, αἰτίνας δὲν ὑποπίπτουσιν ἀκριβῶς εἰς λογαριασμὸν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν πέτραν, οἷαι εἶναι ἡ πορότης, ἢ ἐλασικότης, ἢ μαλακότης, ἢ σκληρότης, ἢ βευσότης, καὶ τὰ ἐξῆς, τοῦτο ὀνομάζεται γενικὴ Φυσικὴ. Καὶ μερικὴ ὅταν ἐξετάσῃ τὰς μερικὰς, ὡς εἶναι ἡ Ὀπτικὴ, ἢ Ἡλεκτρικὴ, ὁ μαγνητισμὸς, ὁ γαλοουαισμός, κτῆ. Καὶ Χημικὴ ὀνομάζεται ἡ ἀνάλυσις καὶ σύνθεσις τῶν σωμάτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὄχι μόνον θεωρία, ἀλλὰ καὶ πράξις: ὅθεν μετερμηνευόμενον, ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ὄχι μόνον σώματα, καὶ ζῶα ἄλογα, ἀλλὰ καὶ λογικά, εἴτε ἄνθρωποι, μεθ' ἧν ἕκαστος ἡμῶν βάλισα ἔχει ἀναφορὰν καὶ κοινωνίαν, καὶ ἐξ οὗ κρέμαται ἡ εὐδαιμονία καὶ δυσυχία ἡμῶν, ἢ ἐπιστήμη ἢ διδασκαλία τῶ ἀνθρώπων τὸν δρόμον τῆς εὐδαιμονίας αὐτοῦ, ὀνομάζεται Ἠθικὴ. Τέλος εἰς τὴν φαντασίαν ἀνήκουσιν οἷαι τῶν τεχνῶν ἔχουσι δι' ὑποκείμενον τὸ ὄρατον, ἢ τὴν μίμησιν τῆς φύσεως. Καὶ τοιαῦται εἶναι ἡ Ἴχθυογραφία, ἢ ζω-

γραφική, ἢ Μουσική, ἢ Ποιητική, ἢ μελωδία, ὁ ρυθμὸς καὶ τὰ ἔξω.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μάθῃ τὴν ἄνευ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν, εἴτε διαλέκτου, ἕκαστος ὑμῶν ἔρει ὅτι πρῶτον μάθημα τοῦ παιδὸς εἶναι ἡ διάλεκτος, καὶ πρῶτὸ διδασκαλὸς αὐτοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ τὴν μνήμην ἀπειρῶν, καὶ εἶναι βεδασμένος ἰκοινοῖ τὰς ἑαυτοῦ ἰδέας καὶ εἰς τοὺς μὴ παρόντας, τοῦτου νεκροῦ εἶναι πᾶσα ἀνάγκη εἰς αὐτὸν νὰ μάθῃ καὶ τὰ σημεῖα τῶν λέξεων: τοῦτέστι τὰ γράμματα, εἴτε νὰ γράφῃ καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ, καὶ πᾶς νὰ ἐπιγράψῃ. Καὶ ἕκαστος μὲν πρέπει νὰ μαθητὴν ἀνάγκη τὴν πατριὸν αὐτοῦ διάλεκτον, εἴτα ἕκαστον, ἢ τις συντρέχει ἢ πρὸς ἐπισημοσύνην, ἢ πρὸς κυβερνήσειν αὐτοῦ. Εἶναι ὅμως, ἡμιζῶν, ἐκτὸς πάσης ἀντιλογίας, ἡ Ἑλληνικὴ διάλεκτος ἀνωτέρα ἀπασῶν τῶν διαλέκτων καὶ κατὰ τὴν ἐξομοιωμένην ἀπάντων τῶν πεπαιδευμένων τῶν διαφόρων ἔθνων. Καθότι αὕτη ἔχει πολλὰ προτερήματα, τὰ ἑποῖα αἱ λοιπὰ ὑστεροῦνται. Καὶ α. προτέρημα ταύτης τῆς πνευματικῆς διαλέκτου εἶναι ὅτι ἀναφύονται ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης αἱ ἑκφράσεις τῶν πραγμάτων τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἐξ οὗ γίνεται ἑμμετρὴς ἡ ἀρχὴ αὐτῶν παριστώσα οἰκογένειάν τινα, ἐξ οὗ ἡ ἑλληνικὴ διάλεκτος διανέμει φυσικῶς τὰς ἰδέας εἰς τὴν οὐρανὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ ἐλλείπει ἐκ τῶν λοιπῶν διαλέκτων, καὶ διὰ τὴν φράσιν εἰς τοῦτο ἐκεῖ, εἶναι χρεια πολλῆς σκέψεως, καὶ ἴσως οὐδέποτε ἀκριβῶς. β'. Προτέρημα ταύτης τῆς διαλέκτου εἶναι ὅτι ἐξηγεῖ τὰς ἰδέας διὰ τῆς συνθέσεως καὶ ἀπάλυψως τῶν λέξεων, καὶ ἐπομένως ἡ γνώσις αὐτῆς εἶναι τρόπον τινὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν γνώσιν τῶν ἐπισημῶν. γ'. Προτέρημα ταύτης τῆς διαλέκτου εἶναι ὅτι ὑπῆρξε διδασκαλὸς πολλῶν τεχνῶν καὶ ἐπισημῶν, ὧν περὶ τὰς λέξεις παραλαβῆσαι αἱ ξένοι διάλεκτοι οἰκισιοποιήθησαν αὐτάς. Καὶ εἰς πολυμάχουτος ξένων διαλέκτων θέλει τὰς διαλέκτους ἐπὶ τῆς Γῆς ἄλυτον τινα, ἐνθα ἡ μὲν Ἑλληνικὴ κατέχει τὸν πρῶτον κῆρυκος, ἡ δὲ τῶν Κινέζων τὸν ἔσχατον. Καὶ ἂν μὲν ἦναι χρησιμὸς εἰς τοὺς ἑτεροθενεῖς ἡ Ἑλληνικὴ διάλεκτος, εἰς ἡμᾶς ὅμως τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἀναγκασιότατη.

Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι καταχρῶνται παντὸς, καὶ ὡς φαίνεται ἡ κατάχρησις καὶ δεισιδαιμονία εἶναι ἔμμετρα εἰς τὸν ἄν-

θρώπου, καὶ δὲν δίδεται καλῶν ἐπὶ τῆς Γῆς, χωρὶς νὰ μεταμορφωθῇ εἰς κακόν, καὶ χωρὶς ἡ ποιότης αὐτοῦ νὰ τραπῇ εἰς φαρμακεραν. Ὅθεν ἡμεῖς βλέπομεν τὸ ἡμέτερον γένος νὰ διαπαντὸ ὀλοκληρῶν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς οὐδὲν ἄλλο, ἢ εἰς μίαν διάλεκτον: τοῦτέστιν εἰς σημεῖα τῶν ἡμετέρων ἰδεῶν, καὶ ἅπαντα ἡ ἀγωγή αὐτοῦ καὶ παιδεία νὰ ἐπικεντρώται εἰς μόνον τὴν γραμματικὴν. Ὡ ἀβλιότης! Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὁ εὐγενέστετος ἀρχοῦτος, ὡς φθάσαντες εἶπομεν, καὶ ὡς ἕκαστος ὑμῶν σύννοιδεν ἐν ἑαυτῷ, εἶναι ὅχι μόνον ζῶον μνημονικόν, εἰς ὅπερ ἀνήκει μία διάλεκτος, ἀλλὰ καὶ λογικόν, καὶ φανταστικόν, καὶ κυρίως εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ λογικόν. „Ἀνθρώπος“, λέγουσι καὶ οἱ λογικευόμενοι, „εἶναι ζῶον λογικόν καὶ ἐπισημῶν δεκτικόν“. Καὶ ἐπὶ χεῖρον, ἡ μνήμη δὲν ἔχει ὑποκείμενον μόνον τὴν διάλεκτον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα, καὶ ὅχι ὀλίγα: τοῦτέστι τὴν Ἰσوریαν, ἢς ἄνευ, ὁ ἄνθρωπος μένει εἰς ἐν σημεῖον ἀσύνδετον, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀναφορὰν τινα μὲ τὸ παρελθόν: τὴν Γεωγραφίαν, ἢς ἀπουσίας, ὁ ἄνθρωπος ἠθέλην ἔχει οὐδένα σύνδεσμον μὲ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ ἠθέλει νομίζειν ὅτι ἐκτὸς τῆς πατρίδος του ἄλλοι ἄνθρωποι δὲν εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς Γῆς: τὴν φυσικὴν Ἰσوریαν, ἀλλέως ἔπρεπε νὰ ἀγνοῖ καὶ τί ἐστὶ μέταλλον, καὶ τί φυτόν, καὶ τί ὄργανικόν σῶμα, καὶ τί μὴ ὄργανικόν, καὶ τὰ ἔξω. Προσεβείσθω δ' ὅτι διὰ τὴν μάθητις ἄριστα τὴν ἑαυτοῦ διάλεκτον, εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ καὶ μίαν ἄλλην ξένην, ὡς διὰ τῆς συγκρίσεως αὐτῶν νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀραιότητα τῆς ἰδίας διαλέκτου. Καθότι καθὼς διὰ τὴν γνωρίσιν τῆς ἀραιότητας καὶ τὰ προτερήματα τῆς ἰδίας πατρίδος, εἶναι ἀνάγκη εἰς αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς, καὶ νὰ διέλθῃ ἄλλας γαίας καὶ πόλεις, οὕτω καὶ διὰ τὴν καταλάβῃ τῆς ὑπεροχῆς ἢ ἑλλείψιν τῆς ἰδίας διαλέκτου, πρέπει νὰ μάθῃ μίαν ἄλλην, ἐνθα συνήγαγον ἄνδρες σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, ἀλλέως νομίζων ὅτι τὴν ἠξεύρει, τὴν ἀγνοεῖ.

Πλὴν ἔγωγε ὅτι ἔμαθετις, ἢ ὅτι νομίζει ὅτι ἔμαθεν τὴν ἑαυτοῦ διάλεκτον. Ἄλλ' αὐτὸς τί ἄλλο ἔμαθεν, ἢ σημεῖα τῶν ἰδεῶν; Διατί, δέομαι, ὑπάγει τις εἰς τὸ σχολεῖον; Διὰ τὴν μάθη. Τί; ὅτι τὰ γράμματα τῶν Ἑλλήνων εἶναι, καὶ ὅτι οὕτω συλλαβίζονται; Ὅχι βέβαια. Τί δαί; διὰ τὴν μάθη λέξεις, εἴτε σημεῖα τῶν ἐν τῷ ἐγκρατῶν ἡμῶν ἰδεῶν; Ὅχι

ἐναντιοφρόνως. Ἄλλὰ τί; Να μάθῃ πράγματα, μὲ τὰ ὅσα αὐτὸς ἔχει ἀναφορὰν· ὑπάγει νὰ γυμνάσῃ τὸ λογικόν του, νὰ συλλογιζήται ὀρθῶς· ὑπάγει νὰ μάθῃ ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς Γῆς, ἀλλ' ἄπειρα ὄντα διαφόρου φύσεως, ἰδιοτήτων, μὲ τὰ ὅποια αὐτὸς ἔχει ἀναφορὰν· ὑπάγει νὰ μάθῃ ὅτι ἂν ἓν μέρος τοῦ σύμπαντος, ἔχει ἀναφορὰν καὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτῷ, καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν, καὶ ὡς πρὸς τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ Θεοῦ· τίλος πάντων ὑπάγει νὰ ἀποκαταστήσῃ ἑαυτὸν ἀνθρώπου λογικὸν καὶ ἐνάρετον, εἴτε εἰς τὴν οὐρανὸν καὶ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς. „Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν.“ Βλέπῃ μόνος εἶναι τῶ ἔντι μαθητῆς, ὅστις ἤθελεν ἀποκτήσῃ φρόνησιν εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του, ἀγαθότητα καὶ δικαιοσύνην· εἰς τὰς ἀναφοράς του, σαφροσύνην εἰς τὰς ἡδονάς του, οἰκονομίαν εἰς τὰ τῆς οἰκίας, τάξιν εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἰσχύον καὶ ὑπομονὴν εἰς τὰς ἀσθενείας του, ὑπόληψιν πατριώτου, καὶ ἐκείνου, οὗτινος ἡ ζωὴ εἶναι εἰκὼν τῆς νοερᾶς ψυχῆς αὐτοῦ. Ἐκπληξίην βέβαια προξενεῖ πᾶς μία Δικία νὰ περῆς ἢ ἀπασαν τὴν ἀγωγὴν τῆς νεολαίας αὐτῆς εἰς τὴν πύλιν πύλιν κατὰ τὴν οὐρανὸν, ἐν ᾗ εἶναι πλέον, ἢ ἰκανὴ νὰ συστήσῃ τὴν ἀκαδημίαν ἀντιπαρατετακτομένην μὲ πᾶσαν ἀκαδημίαν τῶν Ἑλλήνων! Ἄξιον ἀπορίας βέβαια τὸ νὰ βλέπῃ τις τοῦδ' ἐπιπέδου ἀρχοντας νὰ πέμπωσι τὰ τέκνα αὐτῶν παιδείας ἕνεκα, ἢ ξένας γαίους μὲ δαπάνας ἀδράς, ὡς οἱ μὲν γεννητοὶ αὐτῶν νὰ φέρωνται τῶν τέκνων, τὰ δὲ τέκνα τῶν γεννητῶν, (καὶ κύριος οἶδε τὴν ἐπίδοσιν αὐτῶν), χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ φέρωσιν ἐκεῖθεν διδασκάλους, ἵνα ὠρελθῆ καὶ ἡ πατὴρ αὐτῶν! Μία μικρὰ νῆσος· ἡ Χίος, ἔχει τοσοῦτους ἀρίστους ἐπισημονικούς διδασκάλους, ἔχει τοσαῦτα βιβλία ἐπισημονικά, ἔχει τοσαῦτα πειραματικὰ ὄργανα, καὶ μία Δικία ἔχει οὐδὲν τῶν τοιούτων! Διὰ νὰ γένωσιν οἱ παῖδες ἐνάρετοι, δὲν εἶναι ἄλλο μέσον, εἰμὴ τὰ καλὰ παραδείγματα, καὶ μάστιγα τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς. Ἄν οὗτοι ἐνεργῶσιν εἰς αὐτοὺς αἰσθημάτων καλὰ, ἀγαθότητα ψυχῆς, εὐεργεσίας εἰς τοὺς ἐνδεεῖς, σέβας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, δικαιοσύνην εἰς τὰς κρίσεις, τότε οἱ νεοὶ ἀνεπαισθήτως ἀπ' ὀλίγων ὀλίγων ἀποκαθίστανται τοῦτοι, καὶ οὕτως ἐκτελοῦνται ἀνθρώποι. Εἰ δὲ καὶ ἐξ ἐναντίας οἱ παῖδες δὲν βλέπουσιν ἄλλο, εἰμὴ κακὰ παραδείγματα,

εἰμὴ παρανομίας, εἰμὴ ἀσεβείας, τότε καὶ αὐτοὶ θέλουσι γένει ἐπὶ πειρανομώτεροι καὶ ἀσεβέστεροι. Ἄλλ' ὡς εὐγενέστατοι ἀρχόντες, διὰ νὰ ἡνωθῆ εὐδαίμων ἐπὶ τῆς Γῆς, πρέπει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ εὐδαίμονα. Ἡ κακοδαιμονία τῶν τέκνων εἶναι κακοδαιμονία τῶν γεννητῶν. Ἄλλ' ὅταν οἱ νεοὶ μαυθίνωσιν ὀλοτελῶς οὔτε εἰς τὴν οἰκίαν τὸ τί ἐστὶν ἀρετῆ, οὔτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οὔτε εἰς τὸ σχολεῖον· τούτοις ἐστὶν δι' ὅλου λείπη ἢ ἀγωγή, τί ἄλλο θέλει γένει ἢ νεολαία, εἰμὴ ἀθλία; Οὕσης λοιπὸν τοιαύτης τῆς νεολαίας, πῶς εἶναι τρόπος εἰς αὐτὴν νὰ γινώσκῃ τὸ τί σημαίνει γάμος, τὸ τί σημαίνει πατὴρ, τὸ τί σημαίνει οἰκονομία; Ἡ γραμματικὴ οὔτε ἐξήγησε ταύτας τὰς λέξεις, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ τὰς ἐξηγήσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Πόσας ὅμως χιλιάδας ποηγεῖα ἢ συμπερώτερον εἰς τὴν πατρίδα σας νὰ δαπανήσῃ διὰ νὰ μάθῃτε τὴν σημασίαν τούτων τῶν λέξεων.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσει ἐνεργητικὸς καὶ καθὸ αἰσθητικὸς, καὶ καθὸ λογικὸς· ζητεῖ ὅμως πάντοτε τὰς ἡδονικὰς ἐνεργείας, καὶ ἀποφεύγει τὰς ἀλγεϊκὰς. Ἄν λοιπὸν καὶ εἰς δὲν ἀποκαταστήσῃ ἑαυτὸν ἐνεργεῖα λογικὴν, δῆλον ὅτι αὐτὸς θέλει ζητεῖ μόνον καὶ μόνον τὰς ἡδονὰς τῶν αἰσθησέων, καὶ ὀλοτελῶς τὰς διανοητικὰς. Ἄπασα ἢ εὐδαιμονία αὐτοῦ εἰς ἄλλο δὲν θέλει ὑφίσταται, εἰμὴ εἰς τὰς ἡδονὰς τῶν αἰσθησέων· θέλει θυσιάζει εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ ἐκνευρωμένου σώματος, τὰς δυνάμεις τοῦ θηριωθέντος πνεύματος. Αὐτὸς βιβλίου δὲν θέλει πιάσει ποτὲ εἰς τὰς χεῖρας του, διότι τοῦτο εἶναι τῶν ἐνεργεῖα λογικῶν· αὐτὸς τελείως δὲν θέλει φροντίσει περὶ τῶν ὑποστατικῶν του, διότι τοῦτο εἶναι τῶν ἐνεργεῖα λογικῶν· αὐτὸς δὲν θέλει φροντίσει τελείως περὶ γεωργικῆς, διότι τοῦτο εἶναι ἔργον τῶν μὴ ἀρχόντων· αὐτὸς δὲν θέλει φροντίσει ὀλοτελῶς περὶ τῆς πατρίδος, διότι αὐτὸς εἶναι ὄχι ἐπίγειος· αὐτὸς ἄλλα θέλει λέγει, καὶ ἄλλα νὰ ἐνοῆ, διὰ νὰ φαίνηται ὅτι εἶναι διπλωματικός. Καὶ δικαίως, διότι τοιαύτη ὑπῆρξεν ἢ ἀγωγή αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὡς ἄνθρωπε, τοῦτο τὸ μαλακὸν πλάσμα, ὅπερ ἐνεργεῖ εἰς τὰς χεῖρας σου ὁ Θεός, δὲν θέλει τὸ ἀρήσει ἀνεγέστατον καθὸ δημιουργὸς αὐτοῦ! Ἐχεις νὰ δώσης λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ καλῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ. Πλὴν ἔχεις ὄχι ὀλιγώτερον νὰ δώσης δίκην καὶ εἰς αὐ-

τὴν τὴν ζωὴν· διότι ἂν ἡ ἀγωγή τῶν ἐκγόμων σου ἦναι κακὴ, ὁ πλοῦτος σου θέλει δοθῆ εἰς τὰς πόρνας, τὰ μούλη σου θέλουσιν ἀπεμποληθῆ, καὶ ἡ γενεά σου θέλει ἔντατα σὸν σοί. Τὸ πλεον ἡμερον ζῶν ἂν μὲν ἀρεθὴ εἰς τὰ ἄσθη ἀποκαθίσταται ἄγριον, ἂν δὲ εἰς τὰς ἀγοράς, ἀχρεῖον. Ἄσθε εἶναι ἀνάγκη ἀγωγῆς καλῆς εἰς τὴν νεολαίαν, ἥς ἀποδοῖς, οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν εἶναι φαῦλοι, καὶ θέλει λείπει τοῦ προσώπου τῆς Γῆς καὶ ἡ ἀρετή. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ὁ ἄνθρωπος τότε μόνον εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμοίωμα, ἔτα ἀποκαταστήσῃ ἑαυτὸν ἐνεργείᾳ λογικῶν καὶ ἐνάρετον. „Ἐσὺ ἢ ἀρετὴ, λέγει καὶ Ἰερακλῆς, εἰκὼν Θεοῦ ἐν ψυχῇ λογικῇ“ καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ τις ἑαυτὸν ἐνεργείᾳ λογικῶν καὶ ἐνάρετον, εἶναι ἀνάγκη ἀγωγῆς καὶ παιδείας, ἐπομένον εἶναι, ὅσοι τῶν Ἡγεμόνων φροντίζουσι περὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας τῶν ὑπκόων, ἐκεῖνοι μόνον νὰ ἦναι τὰ ὄντι ἐπίτροποι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἄλλ' ὡς φαίνεται, ἡ ἐπιτέλεσις τῶν καλῶν εἶναι τὸ πλεον ἐργῶδες ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ τούτου ἕνεκεν καὶ ἡ ἀρετὴ εἶναι τασούτον σπάνιον. Ἄσθε ἐπέπρωτο, ὡς φαίνεται, ἐπέπρωτο εἰς τὸν νῦν ἡγεμονεύοντα νὰ συλλάβῃ ταύτην τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν: νὰ φροντίσῃ περὶ ἀγωγῆς τῶν τέκνων σας, ἐκκαλῶν πάνταχόθεν τοὺς ἀρίστους διδασκάλους τοῦ ἡμετέρου γένους. Ἄν εἰς τοῦτο συντρέξῃ καὶ ἡ θέλησις τῆς ἡμετέρας εὐγενείας, ἀμφιβάλλω οὐδὲν ὅτι εἰς τὸ Βουκουρέσιον θέλει συζητῆ μία ἀκαδημία ἀντιπαράταττομένη μετὰ τὰς ἀκαδημίας τῶν περρωτισμένων ἐθνῶν, ὡς νὰ προσρέχουσι μαθηταὶ ἐξ ἅπασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ τῶν πλησιοχωρῶν. Ἰμὴν ἀνῆκει, ὡ εὐγενέστατοι ἄρχοντες, νὰ νῆ ἀριστερὸν ἐκ τοῦ γένους σας τὸ ὄνειδος τῆς ἀμαθείας! Ἰμὴν ἀνῆκει τὸ νὰ κάμνητε τὸ γένος τῶν Δακῶν νὰ σῶς ἀναγνωρίσῃ ἐνεργέτας τῆς ἰδίας πατρίδος! Ἰμὴν ἀνῆκει τὸ νὰ ἀπαλλάξητε τὴν πατρίδα σας ἐκ τοῦ ζοφεροῦ σκοτοῦς τῆς ἀμαθείας! Οὐδεὶς τιμᾶται ὁ μηδὲν ἀγαθὸν τῶ κοινῶ προσφέρειν. Εἶμι δὲ πλεον παρὰ βέβαιος, ὅτι τῆς παιδείας προχωροῦσῃ, καὶ ἡ Γεωργικὴ θέλει καλλιεργηθῆ, ὡς νὰ ἔχητε διπλασίως καὶ τριπλασίως τὰς προσόδους. Καὶ ποῖος ἐξ ὑμῶν δὲν θέλει τὸ νομίσῃ δόξαν, τὸ νὰ ἦναι μέλος μιᾶς διοικήσεως ἐχούσης δι' ἀρχηγὸν πλήρη ἀρετῶν καὶ πατριωτισμοῦ, ὡς ἡμοφάνως νὰ προφητεύσητε ὅτι ἦλθεν καιρὸς τοῦ νὰ λάβῃ τὴν

ἐμ τινὰ μεταξύ τῶν περρωτισμένων ἐθνῶν ἡ πατρίδας, ἂν ὅμως καὶ ὑμεῖς θέλησητε νὰ δώσητε χεῖρα βοήθειας εἰς ταύτην τὴν εὐγενῆ ἰδέαν τῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας τῆς Δακίας. Ἄν ὅμως καὶ ἐγὼ ἤθελον συνεισφέρειν ὅπως οὐδὲν εἰς τὴν ἡμετέρην εὐδαιμονίαν, ἤθελον νομίσῃ ἑμαυτὸν εὐδαιμόνα. Καθίτι δὲν εἶδεται ἡδονὴ μεγαλιτέρα ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅσον τὸ νὰ βλέπῃ τις ἑαυτὸν δημιουργὸν τῆς λογικότητος καὶ σπορέα τῶν φαιτῶν, ὄντος φωτός αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. „Ἐγὼ εἶμι τὸ „φῶς“, φωνάζει ὁ ἦος τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἀναβέν ἐξὶ καταβαίνον, εἴθε ὁ χορηγὸς τῶν φαιτῶν καὶ πλάσης ἡμῶν Θεὸς νὰ μεταμορφώσῃ ἡμᾶς τῶ ὄντι εἰς εἰκὼνα καὶ ὁμοίωμα αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς ἐνεργείᾳ λογικῶν καὶ ἐργάτας τῆς ἀρετῆς. „Οὐδεμία“, λέγει καὶ Ἐρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, „δικαιοτέρα εὐσέβεια, ἢ τὸ „νοῆσαι τὰ ὄντα, καὶ χάριν τῶ ποιήσαντι ὑπὲρ τούτων ὁμολογήσαι, ὅπερ διατελεῖν οὐ παύσομαι“.

Βενιαμὴν Λέσβιος.

Ἄσθε οὐ ἠνοίχθη τὸ Λύκειον καὶ ἤρξαντο τὰ μαθήματα, ἔφθασε καὶ ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως προσκληθεὶς εἰς παράδοσιν τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γλώσσης διδάσκαλος Κύριος Κωνσταντῖνος Ψωμάκης, ἐπὶ τοῦ ὁμοίου τῆς εἰς τὴν διδασκαλίαν καθέδραν καταστάσεως ἐξεφώνησε πάλιν ὁ ἀνωτέρω ἡμῶν Ἄρχων Ποσέλικος τὸ ἐξῆς λογιδριον:

Πρὸ ἡμερῶν τινῶν πρὸς τούτον τὸν εὐγενῆ καὶ φιλόμουσον ἀποτεινόμενος σύλλογον ἀνήγγειλα ὅτι ἡ ἐναρξὶς τῆς παραδόσεως τοῦ σοφολογιατάτου Κυρίου Βενιαμὴν δύναται δικαίως νὰ λογισθῆ μινυτιᾶς αἴσιος τῆς ὅσον οὐπω τελείας συστάσεως τῆς Ἀκαδημίας· χαίρω (καὶ παρατηρῶ ζοφερῶς ἐξωγηρισμένην εἰς ὄλων τὰ πρόσωπα τὴν αὐτὴν χαρᾶν, ἣτις περιχέεται εἰς τὴν καρδίαν μου) ὅτι τὰ πράγματα σύμφωνον ἔχοντα τῆς λόγους τὴν ἐκδοσὶν ἀσφαλέςως καὶ μετὰ πλείονος τῆς πιθανότητος μᾶς ὑπόσχονται τὴν τελείαν τοῦ ποβούμενου ἐκπλήρωσιν.

Ὁ σοφολογιατάτος Κύριος Κωνσταντῖνος Ψωμάκης, τὸν ὁμοίον καινῆ τῆ ψήφου ἐπροσκαλέσαμεν, ἔφθασε τέλος καὶ ἐπισημοτέρως ἐγκαθιδρύεται σήμερον εἰς τὴν καθέδραν τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων εἰς ἣν προσεκληθῆ. ἡ φήμη τῶν προτερη-

μάτων, και τῆς φιλογενείας τούτου τοῦ πεπαιδευμένου ἀνδρός· οἱ ἐκ πολλῶν και προσφάτων παραδείγματων ἀποδείκνυται καρποὶ τῆς ἀόκνου ἐργασίας, και κοινωφελούς ἐπιμελείαςτου, μᾶς ὑπόσχεσαι και τοῦ λοιποῦ κέρτους ἀνάλογους τάς ἐλπίσαι ἡμῶν, και δὲν μένει ἄλλο σοχάζομαι εἰς τούς ἐπιθυμοῦσαι νὰ γίνωσαι ἐγκρατεῖς τῆς Ἑλληνικῆς τέλειας, εἰ μὴ τὸ νὰ θελήσωσαι· ἄλλ' εἰς τούτο πρέπει τάς νὰ ἀμυριβάλλωσαι; ἐγὼ τουλάχιστον δὲν δύναμαι νὰ ἀμυριβάλλω, διότι, ὡς και ἄλλοτε εἶπον, μὲ χαρὰν μεγάλην παρητήρησα, ὅτι ἂν ἐκ διαφόρων περιστάσεων δὲν ἠδυνήθημην μὴ χωρὶ τούτου νὰ ἐκπαιδευθῶσαι εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν εἰς τὸ ὅποιον ἐφάσαι τὰ πεφωτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ὑπερπερισσοῦ πλουτοῦσαι τῶν ὅσων ἡμεῖς ὑπερούμεθα μῶσαι, ἐφάσαιμην ὅμωσαι νὰ γνωρίσωσαι τὴν ἀνάγκην, και τὴν μεγίστην ἀφέλειαν τοῦ πράγματος, και ἡ γνωσῖς ταύτης τῆς ἀληθείας εἶναι ἰκανωτάτη νὰ μᾶς ὀδηγήσαι εἰς τὰ χρέη μῶσαι, διὰ νὰ ἀπελαύσωσαι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγνωρίσωσαι και ἐκωφελῆσαι, και ἀναγκαῖοτάτου. Πρώτισται δὲ τούτων τῶν χρέων εἶναι ἡ ἐπιμέλεια, δι' ἧς τὰ πάντα κατορθωτά, δι' ἧς τὰ πάντα γίνονται.

Χρέος τῶν φροντιστῶν, και ἐφόρων τῆς Ἀκαδημίας εἶναι τὸ νὰ προμηθεύωσαι τὴν ἀναγκαῖαν ὕλην, και τὰ προσφωτισμένα μέσα διὰ τὴν ταχυτέραν ἐπίδοσαι τῶν μαθητῶν, ἢ σύσεις τῶν σοφολογιωτάτων Κυρίου Βενιαμίν, και Κυρίου Κωνσταντίνου, ἢ ἐκλογή τῶν λοιπῶν Διδασκάλων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἰκανωτάτων εἰς τὸ νὰ τελειοποιήσωσαι τὴν ἡν ἕκαστος παραλαμβάνει τάξιν τῶν μαθητῶν, ἢ πρόσκληση και ἄλλων σοφῶν και πεπαιδευμένων ἀνδρῶν (ὧν εἰς και τὸν σοφολογιωτάτου Κύριου Κωνσταντίνου Ἰατροπούλου, τοῦ ὅποιον τὴν συγκατάθεσαι εἰς τὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν πρόσκληση εὐλόγως ἐλπίζομαι), ἢ φροντῖς τῆς προσκλήσεως βιβλιοθήκης, τοῦ ἀναγκαῖοτάτου πράγματος και διὰ τούς διδασκάλους, και διὰ τούς μαθητάς, αἱ περὶ ἐσωτερικῆς εὐταξίας και εὐθυμίας τοῦ σχολείου διαταγαί, ὅσαι αὐτὰ ἀφορῶσαι εἰς τὸ νὰ εὐκλύωσαι τὴν πρόσδοσαι, νέοι φιλόμωσαι· ὅσαι μάρτυροῦσαι ὅτι εἰ ἔφοροι ἐκπληροῦνται τὰ χρέη των φροντίζουσαι τὴν ἐπιένεσαι ἐντελῆ προμηθειαν τῶν μέσων, δι' ὧν δύνασαι νὰ τελειοποιήθησαι εἰς τὰ μαθήματα σας, και ἀκωλύτως νὰ διαπύ-

ζητῖ τὸ προκείμενον ζάδιον· φροντίσατε λοιπὸν νὰ φανῖται γενναῖοι ἀβλήται εἰς τούς ἐσομένους ἀγῶνας τῶν γυμνασίων, διὰ νὰ σεφωνωθῖται μὲ εὐφρημίας, και νὰ προσπολαύωσαι τῶν ὑποσχεθέντων ὑμῖν βραβείων. Ὁ ἀγῶν τῶν γυμνασίων θέλει εἶναι δεινότερος παρὰ ἄλλοτε, τὸ ὁμολογῶ, διότι θέλει γίνεσαι ἀπὸ ἐξετασῶν ἐπὶ ταύτω προσκεκλημένων· ἄλλ' ὅσον ὁ ἀγῶν εἶναι δεινότερος, τοσοῦτον αἱ εὐφρημίας και τιμαὶ θέλουσαι εἶναι λαμπρότεροι, και ἡ ἰδία εὐχαρίστησαι τῶν εὐφρημωμένων μεγαλυτέρα.

Ἐγὼ εὐχόμαι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ γυμνασίου νὰ σᾶς ἰδῶ φαῖδρους, και παρὰ πάντων εὐφρημωμένους· τοῦτο βεβαίως εὐχέσθε και ὑμεῖς, και πάντες οἱ συμπαρόντες.

Κατὰ τὴν περίστασαι ταύτην ἐξεφωνήθη και ὁ ἀκόλουθος λόγος παρὰ τοῦ Κυρίου Κ. Ψωμάκη:

Καθὼς ὁ χρυσὸς ἄλλοτε ἄλλως βασιανίζόμενος ὑπὸ τοῦ πυρός, και εἰς πολλὰ εἶδη μεταποιοῦμενος ἐκ τῆς τέχνης, δὲν μεταβάλλει πώποτε τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ἄλλὰ πάντοτε διαμένει χρυσὸς· οὕτω και ὁ φιλόμωσος χαρακτήρ τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους καθ' ὅσαι τὰς ἐμπεσοῦσαι περιστάσαις διέμεινε μόνιμος και ἀνεξάλειπτος. Ἡ Ἑλλὰς τοῖνον ἢ πάλαι ποτὲ διδάσκαλος ὑπάρξασαι τῶν ἐθνῶν, ἢ περίελεπτος ἐκείνη τῶν ἐπιστημῶν μήτηρ, και τῶν ἀραιωτάτων τεχνῶν γεννήτρια, καιτοι πρὸ πολλῶν ἡδὴ αἰῶνων πολλὰς παθοῦσαι μεταβολὰς, και πολλὰκις κινδυνεύσασαι νὰ ἐκβαρβαρωθῖ τέλειον, δὲν ἐφάνη ὅμωσαι πώποτε γῆ ἔρημος και ἐπιλελισμένη, οὔτε ἀπαῖλισε τὴν ἐμφυτον αὐτῆς εἰς τὰ καλὰ κλίσαι, και τὸν διακαῖ περι τὰς Μούσαις ἔρωσαι, ἄλλ' ἀείποτε και ἐν τοιοῦτοις δεινοῖς ἐφύλαξεν και φυλάττει τὸν ἐνδοξὸν αὐτῆς χαρακτήρα, αἰσχισον πάντων δυσυχιμάτων τὴν ἀπαιδευσαι κρῖνουσαι. Διὲς περ κατ' ἀρχὰς μὲν τῶν ἐπιστημῶν δεινῶν μηδὲν μέγαι και ἐπᾶξιον δυναμένη νὰ κατορθώσαι, ἔσπευδε νὰ ἀναζωοπύρησαι τούς ἐναπολειφθέντας σπιυθῖρας τῆς προγονικῆς διαλέκτου, φιλοκαλοῦσαι ὅσαι δυνάμει τούς ἐπιστημοτέρους τῶν Συγγραφέων και Ποιητῶν· ἔπειτα δὲ κατ' ὀλίγον και βαθμῶν εἰσήγαγεν εἰς τὰ σχολεῖά τῆς, οὐ μόνον τὴν τῶν Ἀρχαῖων φιλοσοφίαν, ἄλλὰ και πᾶσαι τὴν τῶν Νεωτέρων· και ἡ ἀντηχοῦσαι εἰς τὰ κλεινὰ αὐτῆς σπουδασῖρια ἐντε Ἰαννί-

νοις, καὶ Κίῳ, καὶ Σμύρῃ, καὶ πολλοῖσιν, οὐ μόνον Πλάτωνες, καὶ Ἀριστοτέλεις, ἀλλὰ καὶ Καρτέσιοι καὶ Νεύτωναι, καὶ ὁ ξύμπας τῶν πάλαι καὶ νῦν φιλοσόφων χορὸς.

Μὲ τὸν αὐτὸν τοῖνον τρόπον φιλοτιμουμένη καὶ ἡ λαμπροτάτη αὐτῆ ἡγεμονικὴ πόλις, ἡ νεωτάτη τῆς Ἑλλάδος θυγάτηρ, καὶ γνησίᾳ τῶν μητρῶν ἀγαθῶν ζηλωτὴς, δὲν ἐπαυσε πώποτε σπουδῇ τῶν ἀειμνήσων αὐτῆς ἡγεμόνων προθυμουμένη νὰ καθιδρύσῃ ἐν αὐτῇ τὰς Μούσας, νὰ ἀναδείξῃ πάσης σοφίας καὶ ἀρετῆς ἀκρόπολις, καὶ τὸ ὑπέρημα τῆς αἰκίας μητρὸς ἀξιοπρεπῶς νὰ ἐκπληρώσῃ. Θεῖα γὰρ ἀρογῆ κρείττονος πειραμένη τοῦ δαίμονος, καὶ κοσμουμένη μετὰ ἡγεμόνας εὐσεβεστάτους καὶ πανσόφους, καλλυνομένη μετὰ τέραν ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν, ἔχουσα αὐτόχθονας παντογενεῖς ἀρχοντας· καὶ ἔτι ἐπαπολαύουσα χριστιανικωτάτης ἐξουσίας, εὐνομίας, καὶ ὅλων τῶν ἐνδόξων δικαιοματῶν, μὲ τὰ ὅποια καταγλαΐζεται· ἐπομένως ἀνάξιον αὐτῆς ἡγίται τὸ νὰ μὴ ἐγκολπωθῇ προθυμότερον τὰ καλὰ, καὶ νὰ μὴ περιβάλλῃ περισσύτερον τὰς σεμνοπρεπεῖς Μούσας· ἐκ τῶν ὁποίων φέρεται θεοσέβεια, βλαστάνουσι τὰ χρυσὰ ἤθη, ἀνίστασιν οἱ νόμοι, καὶ τελεσιουργεῖται τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας ὁ καρπός· τὶ γὰρ ἀγαθὸν θεϊότερον καὶ ἀναγκαϊότερον τῆς παιδείας; οὐδὲν ἄλλο βέβαιον· ὅτι δι' αὐτῆς γινώσκεται καὶ ἡ νομιμνῆται ὁ τῶν ὅλων δημιουργός, δι' αὐτῆς οἱ ἱεροὶ νόμοι θεσπίζονται, δι' αὐτῆς ἡ πολιτικὴ ἰεῦταξία κρατύνεται καὶ συντηρεῖται, δι' αὐτῆς πᾶσαι τέχναι καὶ ἐπιστήμαι ἐπὶ τὸ πλεόντερον φέρονται. Διόπερ καὶ ἡ μεγαλόπρεπις αὐτῆ εὐσεβὴ φρόνησις καὶ μεγαλοφρόνως ἀνωθεν διοικουμένη, ἀείποτε μὲν διέσωσε τὸν πρὸς τὴν παιδείαν αὐτῆς πόθον ἀγαρμητικῶν ἤδη μέντοι διὰ τῆς πατρικῆς κηδεμονίας τοῦ πανσεβάστου ἡμῶν Ἀβέντου ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἀνεξώσατο τὸν ζῆλον, καὶ μετ' ὑψηλοῦ κηρύγματος συγκαλεῖται πανταχόθεν καθηγητάς· ἀναλίσκει τὸν θεῶν πλοῦτον, ἵνα πλουτήσῃ τὴν ἑφθάρτον· δίδωσι τὰ μικρὰ, ἵν' ἀντιλάβῃ τὰ μεῖζον· καὶ μὴ δευρὸς φειδομένη πόνου καὶ ἀγῶνος εἰς τοῦτο μόνον βλίπτει, ὅπως εἰς τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔδαφος ἀνακαλέσῃ τὰς μητρικαὶ κείνας Ἑλληνίδας ἀρετὰς, τὰς ἐπιστήμας λέγω, τὰς τέχνας καὶ τὴν διάλεκτον.

Οὐχ ἦντων δὲ καλῶς ποιοῦσα, εἰσάγει μὲν ἄλλας δι

λίτους εἰς τὸ Λύκειον, τὴν τε Λατινίδα καὶ Γαλλικὴν, θελούσα πολυειδῶς νὰ φαιίσῃ τὸ ἔθνος, καὶ νὰ τὸ καταστήσῃ φιλάρετον ἅμα καὶ πολιτικόν· προτιμᾷ δὲ καὶ ἐγκολποῦται φιλοτιμότερον τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ταύτην ὡς θυγάτηρ τῆς Ἑλλάδος σπεύδει νὰ ἐξοικειωθῇ περισσύτερον, μάλα δίκαιως· πᾶσαι γὰρ ἀπ' ἀρχῆς αἱ ἐπιστήμαι καὶ φιλολογικαὶ τέχναι αὐτῆν ἐγνώρισαν μητέρα καὶ τροφόν· ὑπ' αὐτῆν ἐδοξάσθη ἡ ποίησις, διέπρεψεν ἡ φιλοσοφία, καὶ ἡ τῶν βητόρων καὶ συγγραφέων εὐφράδεια ἐφάσεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης. Ὁ βεν ἀπὸ τοῦ Ὀρφῆως καὶ Ὀμήρου τῶν πρώτων αὐτῆς ποιητῶν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, δὲν ἐξῆν ποτὲ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ ἡγλαύσσα αὐτῆ δὲν ἐναμίχεται ὑψηλότερα, καὶ σοφαιότερα, καὶ ἀνθηροτέρα τῶν ἄλλων γλωσσῶν, καὶ μόνη ἱκανὴ νὰ ἀπαρίσῃ καὶ νὰ ἐξευγενίσῃ τὰ ἔθνη τὰ εἰς ἀκμὴν χωροῦντα δυνάμειος.

Ἐντεῦθεν οἱ Ἕλληνες, καίτοι ἐκπεσόντες πάλαι τῆς πρώτης τῶν ἐλευθερίας, ἅμας καὶ εἰς τὴν δυσχυρίαντων ἐξάβησαν ἐπαινετοὶ καὶ ἀξιαγάθοι· διότι οὐ μόνον ὑπὸ τῆ δουλείᾳ δὲν συνδιέφθειραν τὰς ἐπωφελεῖς ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ ἐφώτισαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνθρώπισαν τοὺς κυρίους αὐτῶν· καὶ κυριευθέντες πρότερον μὲν ὑπὸ Μακεδόνων, ἔπειτα δὲ καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων, οὐ μόνον δὲν κατεφρονήθησαν παρὰ τῶν νικητῶν, ἀλλὰ καὶ θαυμάσθησαν διὰ τὰ ψυχικὰ τῶν προτερημάτων, προτιμώμενοι τῶν ἄλλων ὑποχειρίων ἔθνων, καὶ σεβόμενοι ὡς καθηγητὰι αὐτῶν καὶ διδάσκαλοι. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς αἰῶνας δὲν μένει πάντῃ ἀεράδευτος ἡ ἀρετὴ καὶ παιδεία τοῦ Γένους, ἀλλ' οὐδὲν ἦντον βραβεύεται ὑπὸ τῶν κρατούντων εὐγνωμόνας, ἀνυψουμένη εἰς ἡγεμονικούς θρόνους, καὶ καλουμένη συνεργός εἰς τὰ ἀπόβητα τῆς βασιλείας· ἐπειδὴ καθὼς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς Ἑλλάδος διέπρεπον Σόλωνες, Πλάτωνες, καὶ Ἀριστοτέλεις· καὶ εἰς τὴν παρακμὴν, Πλούταρχοι, Λουκιανοὶ, Θεόμισιοι, καὶ ἄλλοι πλείστοι· αὐτῶ καὶ ἐν τῇ καταπτώσει αὐτῆς διέλαμψαν ἄνδρες σοφοὶ καὶ πολυμαθέστατοι, ὅτε ἀειμνήστος ἐξ ἀποβήτων Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, Θεόφιλος ὁ Κορυδαλλεὺς, ὁ Ἀθηναῖος Μελέτιος, οἱ ἐν Ἰωαννίνοις Παλλάνοι, ὅτε ἀσίδιμος ἐκεῖνος Εὐγένιος, καὶ Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, Νεόφυτος ὁ κλεινός, καὶ Λάμπρος ὁ Φωτιεύτης, καὶ πλείστοι ἕτεροι καθηγητὰι· ἂν ἐπιλείπει μετ' ὁ χρόνος διηγούμενον τὰ ὀνόματα· ἐκ τῶν ὁ

παιών διδασκόμενον κατὰ καιρούς και φωτιζόμενον τὸ Γένος ἀνέδειξε, και ἀλληλοδιαδόχως ἀναδεικνύει ἡγεμόνας πατριάρχας, Ἀρχιερεῖς πολυμαθεῖς, ἀρχοντας, ἰατρούς, και διδασκάλους παντοῖα κεκοσμημένους ἀρετῇ και σοφίᾳ· και ἐν ἐκάστῃ τάξει και ἐπαγγέλματι ἀνδρας ἀρίστους.

Ταῦτο δὴ τὸ τῆς παιδείας καλὸν φιλοτιμούμενοι νὰ ἐπισημώσωσι και ἐνθάδε ὅ,τε ὑψηλότατος και εὐσεβέστατος ἡμῶν Ἀθηνῆνσι, οὐ περ ὀδριακῆς περὶ τὰ καλὰ ζήλος ἐνεχεῖ πανταχοῦ διεγείρων πάντας εἰς δάμνασιν· και ὁ πανιερώτατος και Διοκράτης Μητροπολίτης· οἷτε Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, και οἱ πανευγενέστατοι Ἀρχοντες· και σπεύδοντες νὰ ἀναδείξωσι νέον Λύκειον τὴν ἐνθάδε σχολὴν, και νέας Ἀθήνας τὴν πατρίδα, μετεκαλέσαντο πανταχοῦθεν, οὐς ἠθέλησαν σφοδρῶς καθιγητῆς· μετ' αὐτῶν και τὸν ἐλάχιστον ἐμὲ, εἰς τὴν τῶν Ἐλληνικῶν μαθημάτων καθέδραν· ἐμπρόσως κρίνοντες, ὅτι πρὸ πάντων ἢ διὰλεκτος πρέπει νὰ ἐκδιδάσκαται ὡς κριτικῆς και βίσις παντὸς ἄλλου μαθήματος· ἔπειτα προπαρασκευασθέντες οἱ φιλομαθεῖς ἡμῶν νεοὶ νὰ προσέρχονται εἰς τὴν φιλοσοφίαν, προεπισκεμένοι τὴν διὰλεκτον· ἐπειδὴ οὕτω δύναται νὰ ἀνδειχθῶσιν ἀρέτιμοι και εἰς ἑαυτοὺς, και εἰς τὴν πατρίδα, ἔτι εἰς ὅλον τὸ ἔθνος· καθότι ἐξ ἐναντίας εἰς ἀνθρώπος πάντῃ ὁ μῦθος τῆ ὀρθῶς λέγειν και γράφειν, και ταυτὸν εἰπεῖν ταύτῃ ἀγλαῖος, ἀν αὐτὸς τυχὸν ἤθελε γίνῃ και πανταχοῦ μου, ποῖαν ἀφέλεια προξενεῖ; οὐδεμίαν βέβαια, σερῶνται τοῦ ἀναγκαστάτου μέσου πρὸς τε διδασκαλίαν, και συγγραφήν, και παράδοσιν· ἄρα ὁ κοινωφελὴς ἀνθρώπος δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον πλουτισμένος ἀπὸ γνώσεις ἐπιστημονικῆς, ἀλλ' ἐν ταυτῷ νὰ εἶναι και φιλολόγος, και φιλοῖσως, ἐμπειρὸς τῶν ἀρχαίων και νεωτέρων ἐθῶν, τῶν φιλοσόφων δογμάτων, τῶν ἀρετῶν παροικιῶν, τῶν κομφῶν ἀποφθεγμάτων· και ἐπιμῶλλον ἐμπειρὸς τῆς ὑγιαινούσης ἐκείνης ἠθικῆς και πολιτικῆς· και πρὸ πάντων τῆς ἐκκλησιαστικῆς και κοσμικῆς ἱστορίας, και τῆς Θεοπνεύτου Θεολογίας· τὰ ὅποια ὁ φιλομαθὴς νεὸς ἀματὶ σπουδῆ τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης τὰ συνεκμανθῆναι βεβημῶν· και οὕτως ἀπαρτιζόμενος, τί μὲν ἐξ αὐτῶν διδάσκατα μαθημάτων, τί δὲ ἐξ οἰκείας φιλοπονίας, πράγεται ἀγαθὴ τύχη εἰς τὸ μέγα τῆς φιλοσοφίας εἶδιον, και ἀνὴρ ἐν κοινῇ κοινωφελέστατος ἀναφαίνεται· ἐκ γὰρ τῶν οὕτω παιδευθέντων· και συγκροτηθέντων, ἡμπορεῖ βέβαια ἢ πατρίς νὰ ἐλπίσῃ τὰ

χρηστότερα· νὰ ἀπεκδέχεται ἐκείνου τὸν πάλαι αἰῶνα· τὸν χρυσοῦν, τὸν ὑμνούμενον.

Ὅθεν, ὡ φίλτατοι φοιτηταί, ὅσοι ἤδη ὑπ' ἐμοὶ καθιγητῆ και διδασκάλῳ χαρεῖτε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀειμνήσων ἐκείνων χρυσοῦν συγγραφέων (1) και ποιητῶν, πρέπει και, πρέπει τώρα νὰ καταβύλετε περισσοτέραν ἐπιμέλειαν και σπουδὴν· νὰ ἀπομάζετε ἐντεῦθεν τὰ κάλλι τοῦ λόγου· νὰ μιμηθῆτε ὡς οἷοντε τὸ ὕψος και μέγεθος τῆς ἐκείνων ἐκφράσεως· και, ὅσας ἄπτεσθε τῆς γραφίδος, νὰ ἀναπολήτε τοὺς Θεοσπειούς ἐκείνους ἀνδρας, πῶς τάχα ἤθελαν ἐκφράσῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἔνοιαν; πῶς ἤθελαν ἐκλέσῃ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἰδέαν; και πάλιν, παυσάμενοι τοῦ γράφειν, ὁμοίως νὰ σκέπτεσθε καθ' ἑαυτοὺς, ὅποῖος ἄρα κριτικῆς ἤθελε γίνῃ περὶ τὰ Ἰδιᾶς φιλοπονήματα ὁ Θεοκυδίδης τυχὸν ἢ Ὀμηρος· και οὕτως ἐκ ταύτης τῆς παραθέσεως και ἀναφορᾶς μυωπιζόμενοι νὰ ἐπιφύεσθε φιλοτίμως εἰς τὴν ἐκείνων ὡς εἶρηται μίμησιν. Πρὸ πάντων δὲ νὰ δοξάζετε σκοπὸν και τέλος πάσης μαθήσεως και ἐπιστήμης τὴν Θεοδίδακτον ἡμῶν Φρησκείαν, και τὰ χρυσὰ και ἐνάρετα ἤθη, ἐπικαλούμενοι καθ' ἐκάστην τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν· ὅτι πᾶν δάρισμα τέλειον ἐκεῖθεν κατέρχεται και διανέμεται τοῖς πιεσῆς. και οὕτω ποιῶντες, δὲν ἀμφιβάλω, ὅτι και ἑαυτοὺς μετ' οὐ πολὺ θέλετε καταστήσει ἀξίους τῆς κοινῆς ὑπολήψεως· και τοὺς παυσεβάτους ἡμῶν εὐεργέτας, ἀντ' αὐτῶν εὐαπάνησαν και ἀπαυῶσι φιλοτίμως, θέλετε τοὺς κάμη νὰ ἐναθρόνωνται ὡς νεοὶ Μαικήναι τῶν λόγων και τῆς σοφίας; και νὰ διηχῆ πανταχοῦ τὸ παινευκτὸς αὐτῶν ὄνομα, ὅσῃ νὰ ἐπαύχεται ἕκαστος.

Ἄν γὰρ, ἀναρχε φύσις, τριάς ἀφῆτε, δῶτορ εἶων,

Τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γένοιτο!

Κωνσταντῖνος Ψωμάκης.

Βιβλία νεοφανῆ.

Οἱ ΣΤΡΕΛΙΤΖΟΙ. Δράμα εἰς τέσσαρας Πράξεις· κατὰ τι ἀληθὲς συμβεβηκὸς τῆς Ρωσικῆς Ἱστορίας. Συντεθὲν (εἰς τὴν Γερμανικὴν γλώσσαν) ὑπὸ Ἰ. Μ. Βάβου (I. M. Bahō), ἔτι μεταφρασθὲν ὑπὸ Κωνσταντῖνου Κοκκιανάκου τοῦ Χίου. Ἐν

(1) Λυσίου, Δημοσθένους, Λισίου, Θεοκυδίδου, Πλάτωνα, και τῶν Ὀμηροῦ, Εὐριπίδου, Σοφοκλέους, Ἀριστοφάνους, Θεοκρίτου, Ἀνθολογικῶν ἐπιγραμμάτων, και τῶν.

Βιέννη τῆς Αυστρίας, ἐκ τῆς Τοπογραφίας τοῦ Ἰωάν. Βαπτ. Τζεκίου. 1818. Σελ. 15. καὶ 107. Ἀφιερῶθι δὲ „Τῆ φιλογενεῖ Κοινότητι τῶν ἐν Ὀδησσῷ κατοικούντων Ἑλλήνων“ (ἡ τιμὴ ἐν Βιέννῃ πριρ. Β. 3., ἐν δὲ Τουρκίᾳ κί λ. γρσσ. 4.)

ΝΕΪΟΣ ἘΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ παρὰ Διουσιῦ Φωτεινοῦ. Τόμος πρῶτος· ἐν Βιέννῃ 1818· ἐκ τοῦ Χριστοφελδεῖου Τοπογραφείου. Σελ. ἡ. καὶ 309. μετὰ τεσσάρων χαλκογραφιῶν.

Σύντομος Γενικὴ Ἱστορία εἰς δύο τόμους διηρημένη· συλλεχθεῖσα ἐκ παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων Συγγραφέων πρὸς χρῆσιν τῶν σπουδαζόντων Νέων, ὑπὸ Δημητρίου Νικολάου Δαρβάρως, καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ Αὐταδέλων Δαρβάρων Ἰωάννου καὶ Μάρκου. Τόμος Α'. περιέχων τὴν Ἱστορίαν τῶν παλαιῶν ἐθνῶν· ἐν Βιέννῃ τῆς Αυστρίας, παρὰ τῷ τοπογράφῳ Κυρίῳ Ἀ. Αὐκόβλῳ. 1817. Σελ. 1. καὶ 364. Τόμος Β'. περιέχων τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐκράτουστων ἐθνῶν. 1818. Σελ. ἡ. καὶ 348.

Β ι ἔ ν ν α .

Κύριον ἔργον τοῦ λ. Ε. εἶναι νὰ ἀναγγέλλῃ ὅσα ἀποβλέπουσι τὴν παιδείαν καὶ τὰς εἰς αὐτὴν προόδους τοῦ γένους· δὲν παρῆται ὅμως ἐνίοτε καὶ ὅσα δύναται ἐμμέσως νὰ συντελέσῃ εἰς αὐτὴν· ὁ πλοῦτος καὶ ὁ εἰς εὐγενεῖς βαθμοὺς προβιβασμὸς τῶν ὀμογενῶν μας γίνεσθαι ἀναμφιβόλως ὄργανα φροτισμῶν καὶ χείρας ἀνδρῶν, οἵτινες ἔχουσι πρὸς τοῦτο ἀγαθὴν προαίρεσιν. καὶ τοιαύτας ἐλπίδας ἀναγγέλλομεν εἰς τὸ γένος, ὅτι ὁ ἐνταῦθα διαιτριάς ποιούμενος μεγαλέμπροσ κύριος Σίμων Γεωργίου Σίνας διὰ τὰς πολλὰς του πρὸς τὴν Δεσφρούρησιν ταύτην μετὰ χίαν ὑπουργίας ἀπέκτησεν εὐγενὴ καὶ ἐντιμον βαθμὸν καὶ δὲ τὸν καὶ διὰ τοῦ ἀπογόνου του· διότι ὁ σεβαστὸς Αὐτοκράτωρ Αυστρίας ηὐδύκησεν εὐμενέστατα νὰ τὸν ἀνυψώσῃ εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Εὐγενείας τῆς Οὐγγαρικῆς βασιλείας, καὶ νὰ τὸν ἐπωνομάσῃ ἐκ τῶν δύο ὑπασατικών του Χόδον καὶ Κισδίαν, τὰ ὅποια ἠγόρασεν ἡ εὐγενεὶα του διὰ βασιλικῆς συγκατανεύσεως ἐκ τῆς Καμητάτου τοῦ Τεμισβαρίου. Ἐλπίζομεν, ὅτι θέλει ἀπαδείξῃ ἐμπράκτως ὁ εὐγενέστατος κύριος Σίμων Γεωργίου Σίνας, ὅτι ἡ ληθινὴ εὐγενεὶα σφρίζεται εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν, καὶ μάλικα εἰς ἐφέλειαν τῆς πατρίδος τοῦ Ἑλλάδος, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετρέφε

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ:

Τῆς

ἡμετέρας

10

ἡμετέρας

Μαΐου.

1818

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

§. α. ΧΗΜΕΙΑ.

§. 1. Ἀρχὴ καὶ προσαρμογὴ τῆς Χημείας εἰς τὴν Ἱατρικὴν (1).

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Χημικῆς εἰς τὴν Ἱατρικὴν ἐσάθη τὸ ἀντικείμενον πολλῶν ἱατρῶν τοῦ 15, 16, 17, αἰῶνος· εἶναι πρᾶγμα περιέργου εἰς τὴν παροῦσαν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν κατάστασιν, νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν μετὰ τὴν Ἱατρικὴν· μάλιστα δὲ, ἐπειδὴ παρατηροῦμεν ἄνδρας σοφοὺς νὰ ἐξηγῶσι τὴν Φυσιολογίαν καὶ τὴν Παθολογίαν μετὰ τοὺς νόμους τῆς Μηχανικῆς καὶ τῆς Ἵδραυλικῆς· καὶ ἄλλους πάλιν μετὰ μίαν ζωτικὴν ἀρχήν. Οἱ παλαιοὶ ἔχοντες γνώσεις οὐχὶ ἐκτετατάς εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ὡς καὶ εἰς τὴν Ἀνατομίαν, εὗρισκαν μυσηριώδη πολλὰ φαινόμενα ἐξηγητέα παρὰ τῶν νεωτέρων· ἄλλα παρατηροῦντες μετὰ ἀκρίβειαν τὰ φαινόμενα τοῦ ὄργανισμοῦ ἐφῆσαν εἰς βαθμὸν γνώσεως τοιοῦτου, ὥστε μόλις τοὺς ὑπερέβησαν οἱ νεώτεροι μετὰ τοσαύτας ἀνακαλύψεις· αὐταὶ μάλιστα εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἐκάλυψαν τὴν ἀλήθειαν.

Εἰς καιρὸν τῆς βαρβαρότητος τοῦ 17, 18, αἰῶνος τὰ πρῶτα μέσα, τὰ ὅποια οἱ ἄνθρωποι μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ ἐκλύθωσιν ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν ἢ το ἢ ἐξέτασις καὶ σπουδὴ τῶν μετὰ ἄλλων. Ραίμων Λούλλιος, Raymond Lullé, ἔμαθεν ἀπὸ τοὺς Ἄ-

(1) Ἡ διατριβὴ αὕτη καταχωρήθη Γαλλικῶς εἰς τὸ Journal de Pharmacie ὡς αὐτοσχέδιος· ἡ ἀλήθεια ἀπαιτεῖ νὰ εἴπω ὅτι ἄλλο δὲν εἶναι παρά φημισώσις τινος γραμμέναι εἰς τὸ εἶδον τοῦ Κυρίου Cuvier, περὶ τὸν οὐρανὸν καὶ ἄλλοι ἀνάφορον, I. M. 4.

ραβας τὴν τέχνην τῆς ἀποσαλάξεως καὶ πρῶτος ἔκαμε πνεύμα οἴνου. Ἡ Μεταλλουργικὴ εἰς ἣν κατεγίνοντο πολλοὶ Γερμανοὶ καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι, εἰσάσεν αὐτοὺς νὰ κάμωσι χημικὰς τῆρας ἐργασίας, τὰς ὁποίας ὅμως ἐφύλαττον μυστικὰς ἢ τῶν ὀξείων θεωμασία ἀποκατάσεις, ἧς εἰς ἐφαίνετο ὅτι μὴ βαλλεν εἰς μέταλλα πολύτιμα ἀπλᾶς γαίας, συντρέξαι μὲ τὴν πρῶτην περίσσειαν, ἐγέννησε τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ μεταλλὴ τῶν μετάλλων εἰς χρυσὸν ἦτο πρᾶγμα εὐκόλου· βλέποντες δὲ καὶ τὴν εἰς τὸν ὄργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργειαν τῶν μετάλλων ἐφαντάσθησαν ὅτι μετὰ τὴν χρυσοποίησιν ἤθελεν ἦσθαι εὐκόλου νὰ εὗρωσιν μίαν πανάκειαν διόδιασιν ἀσθενείας· οὕτως ἀδιηγήθησαν εἰς τὴν ζήτησιν τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου. ἠθέλησαν νὰ καταστήσωσι τὸν χρυσὸν ἐπίσημον, ἐλπίζοντες ὅτι ἤθελε μεταδώσει εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα τὴν ἰδίαν του ἀδιαφθοράν.

Εἰς τὸν 17 αἰῶνα ἐφάνη ὁ Παρακέλσος· αὐτὸς ὁ ἰσχυροῦς ἀναποδογυριστὴς ὅλα τὰ παλαιὰ σύζήματα, ἔκαμν ἐπὶ ἰδίων του, εἰς τὸ ὅποιον θεωρεῖ τὸν ἀνθρώπον ὡς σύνθετον ἐκ ὑδράργυρου, θεῶν καὶ ἄλλας· ὑποθέτει ὅτι ὁ ἥλιος ἢ ὁ χρυσοῦς ἐπικρατεῖ τὴν καρδίαν, ἡ σελήνη ἢ ὁ ἀργυρὸς τὸν ἐγκέφαλον, τὸ Ἄλκα μ. ε. τὸ ἦπαρ κτλ. ἐσυμπέριευν ἐκ τούτου ὅτι μόνη ἡ χημικὴ ἐδύνατο νὰ ἰατρεύσῃ τὰς ἀσθενείας. Πολλοὶ ἰατροὶ ἠγέρθησαν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ δυναθέντες νὰ ἐπίσταντο τὸ σύζημά του, ἔνωσαν τὰ νέα χημικὰ δόγματα πρὸς τὰς παλαιὰς ἰατρικὰς θεωρίας.

Μετ' οὗ πολὺ ὁ Παρακέλσις μὲ τὸν Βαν-Ἐλμων (Van Helmont ortus Medicinæ. Amstelod. 1652), αὐτὸς ὑπόθεσε πρὸς ἐξήγησιν τῶν ζωτικῶν φαινομένων ἓνα ἐν διάφορον καὶ ἀπὸ τὴν ὕλην καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν, τὸ ὅποιον ἀνόμισεν ἀρχήν· ὑποθέτει διαφόρους ἀνάθεσμοὺς διὰ τὴν χώνευσιν, τὰς ἐκκρίσεις κτλ., οἵτινες ὅμως ἐτελοῦνται κατὰ τὴν θέλησιν τῆς ἀρχῆς, τῆς ὁποίας τὴν ἐπίθεσιν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν ζύμαχον. Ἰδέαι ἄλλαι μεταφυσικαὶ ἠνεύθησαν εἰς αὐτὸ τὸ σύζημα καὶ ἐκαθάρισαν τὴν ἰατρικὴν ἀπὸ τὰ ὑλικά δόγματα συγκρατήσαντες τὸ σύζημα αὐτὸ μὲ τὴν νόμον τῆς αἰσθητικότητος.

Μετ' οὗ πολὺ ἐφάνη ἡ ἀτμικὴ τοῦ Δεσκάτου φιλοσοφία· αὐτὸς ἐθεώρει τὰς διαφόρους ἐκκρίσεις τοῦ σώματος ὡς ἴ-

νόμενος διὰ μέσου πόρων διαφόρων σχημάτων, προσδιορίζοντων τὰς διαφορὰς τῶν ἐκκρίσεων· αὐτὸ τὸ σύζημα ἐγέννησεν ἰατροὺς Μηχανικομαθηματικούς, οἵτινες ἐνέριζαν ὅτι τὰ ἰατρικὰ ἐνεργοῦσιν εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος κατὰ τὰ σχήματα τῶν πόρων αὐτῶν τῶν μερῶν καὶ κατὰ τὴν μορφήν τῶν ἀτόμων τῶν ἰατρικῶν.

Ὁ Σύλτιος ἐγέννησεν αὐτὸ τὸ σύζημα μὲ τὰ δόγματα τοῦ Βαν-Ἐλμωνος, καὶ θεωρεῖ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὡς ἓνα κελύφον χημικὸν σκεῦος· κατ' αὐτὸν ἡ καρδία κινεῖται διὰ μέσου τῆς ἐν αὐτῇ ἀποτελουμένης τοῦ αἵματος ἀνακράσεως· ὁ ζύμαχος εἶναι μία χύτρα, εἰς ἣν ἡ τροφὴ μαγειρεῖται καὶ οἱ ἐξατμιζόμενοι ἀτμοὶ καθαρίζονται εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅστις διαμετρεῖ τὰ πνεύματα εἰς τ' ἄλλα ὄργανα· αἱ ἀσθενεῖαι προξενοῦνται ἀπὸ τὰς ἀνακράσεις, αἵτινες διαφθείρουσι τὰ ὑγρά τοῦ σώματος· ἐξ αὐτῆς τῆς μίξεως τῶν ὑγρῶν προξενοῦνται διάφοροι κατακρημνίσεις, πολλὰ διαλύσεις κτλ., ὅθεν ὁ ἰατρὸς πρέπει πότε μὲν νὰ ταχύνῃ τὴν ἀνάκρυσιν καὶ ἄλλοτε νὰ τὴν βραδύνῃ, καὶ κατὰ τὰς χρεῖας νὰ προξενῇ καὶ κατακρημνίσεις διὰ μέσου δρασιακωτάτων καθαρίων. Αὐτὸ τὸ σύζημα ἂν τοσοῦτον παράδοξον καὶ σφαλερὸν, εὗρεν ὅμως ἰσχυροὺς ὑπερασπιστὰς εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς, οἵτινες ὑπόθεσαν ἀνακράσεις πρὸς ἐξήγησιν καὶ αὐτῆς τῆς συλλήψεως· τὰ πάντα ἐξηγοῦντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπέδιδον τὴν γέννησιν ἀσθενείας τινος εἰς τὴν ἀνάκρυσιν πότε ἐνὸς ὑγροῦ καὶ πότε ἄλλου.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰ χημικὰ ἰατρικὰ δόγματα ἔλαβον ἄλλην μορφήν. Οἱ Ἀγγλοὶ ἰατροὶ ὄχι μόνον ἐδέχθησαν τὸ σύζημα τοῦ Βαν-Ἐλμωνος, ἀλλὰ καί τινες ἐξ αὐτῶν ὑπόθεσαν ὅτι εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν αἶμα ἐμπεριέχονται νιτροδὴ φλογιστικὰ μέρη ὅσα εἰσερχόμενα εἰς τὸ αἷμα καὶ ἀπαντῶντα τὰ ζωϊκὰ μέρη αὐτοῦ προξενοῦσι μίαν ζωτικὴν ἀνάκρυσιν· κατ' αὐτὸν ὅς ἡ κίνησις τῶν μούρων ἐκτελεῖται ἀπὸ τὴν ἀνάκρυσιν τῶν ζωτικῶν πνευμάτων μὲ τὰ ζωϊκὰ τοῦ αἵματος μέρη, κτλ.

Τοιαυτὴ ἦτο ἡ δυσουχὴ τῆς ἰατρικῆς κατὰ τινος· ὅσοι ἐζητήσαν νὰ καθάρισαν αὐτὴν ἀπὸ τὰ ἄλλοτε δόγματα, μακρὰν τοῦ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸν σκοτὸν τῶν ἐπιπέτων εἰς συζήματα ἐπίσης σφαλερὰ· οὐδεὶς ἐτόλμα ν' ἀποβλέψῃ ἀπὸ τὴν ἰατρικὴν πᾶσαν χημικὴν καὶ μηχανικὴν ἐξήγησιν. Ὁ Stahl

ἀν καὶ μαθητῆς τῶν δογμάτων τοῦ Σουλτίου ἔτυχε πρῶτος τὴν δόξαν ἢ ἀποφυγῆς τῆς χημικομηχανικῆς ἐξηγήσεις εἰς τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς· κατ' αὐτὸν δὲν ὑπάρχουσιν ἐκφράσεις ἰκαναὶ πρὸς ἐξολύρευσιν ὅλων τῶν συζημάτων, ἅτινα ὑπεβέβησεν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἕνα χημικὸν ἐργασῆριον.

Οὕτως λοιπὸν εἰς τὸν 17^{ον} αἰῶνα τὰ χημικὰ δόγματα ἐξαρίζοντο βαθμηδὸν ἀπὸ τὴν Ἰατρικὴν· ὑποπτεύοντο ὅμως πάντοτε κάποιαν διαφορὰν τῶν ὑγρῶν εἰς τὰς ἀσθενείας· αἱ νέαι πρόοδοι τῆς Χημικῆς πρὸς τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἐσαΐξαν ἐκ νέου τὴν ἐπιστήμην ταύτην εἰς τὴν Ἰατρικὴν· ἀλλ' ἔχι πρὸς ἐξηγήσιν τῶν ζωτικῶν φαινομένων· ἠθέλησαν μόνον ἢ ἀναλύσασιν τὰ συνθέτονα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα σερεὰ καὶ ὑγρά μέρη. Ἄρχισαν λοιπὸν τὴν ἀνάλυσιν τῶν ὀργανικῶν σωμάτων, ἀλλ' ἐπειδὴ ἄλλα μέσα ἀπὸ τὸ πῦρ καὶ ἀπὸ τὴν ἀποστάλαξιν δὲν ἐγνώριζαν, ὅλαι αἱ ὕλαι καὶ αἱ πᾶν ἀλλήλων διαφέρουσαι ἐδίδον τὰ αὐτὰ κατὰλοιπα. Ἡ Χημικὴ ἐν τοσούτῳ ἐτελειοποιεῖτο, ὅθεν ἔδωκε μέσα ἐντελέστερα ἀναλύσεως, τὰ ἀντενεργούντα ὄξεια, ἅτινα δὲν διαλύουσιν ἀμέσως τὰ σώματα ὡς τὰ πρῶτιστα αὐτῶν στοιχεῖα· τότε ἄρχισεν ἡ σπουδὴ τῶν πρᾶτικων συνθετικῶν στοιχείων τῶν φωτικῶν καὶ ζωτικῶν σωμάτων, ἅτινα εἰσὶν ὁ ἀνθραξ, τὸ ὕδρογόνον, τὸ ἄζωτον, καὶ τὸ ὄξυγόνον· ἀνέλυσαν λοιπὸν τὸ αἷμα, τὸ γάλα, τὴν χολήν, τὸ οὖρον κτλ., καὶ ἡ ἀνάλυσις αὐτῆ ἀδήγησεν εἰς ἐπωφελεῖς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπολλαπλασίασαν τὰ πειράματα τοῦ Φόρκροϊου, Οὐάνκελίνου κτλ.

Τὸ κυριώτερον χημικὸν φαινόμενον εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀναπνοή, ἣτις κατὰ τὸν Λαβοΐσιέρν, Lavoisier, Λαπλάκιον καὶ πολλοὺς ἄλλους, εἶναι ἀνάλογος μετὰ τὸ φαινόμενον τῆς φλογώσεως πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ὀξυγόνου καὶ γέννησιν τῆς θερμότητος. Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις τῶν λίθων τῆς φύσεως καὶ τῶν νεφρῶν ἀδήγησεν εἰς πολλοτάτας ἐπωφελεῖς ἀληθείας· ἔπειτα δὲ εἶναι ἀξιοπεριέργον πρᾶγμα ἡ σπουδὴ τῆς συνθέσεως τῶν ὑγρῶν καὶ σερεῶν μερῶν τοῦ ἀνθρώπινου σώματος.

Δύναται ἄρα ἡ Ἰατρικὴ νὰ ἀφελθῆ τὰ μέγιστα ἀπὸ τὴν Χημικὴν· ἡ Θεραπευτικὴ χρεώσεται εἰς αὐτὴν πολλὰ ἰατρικῆς, καὶ ἡ Φαρμακία ἀνευ τῆς Χημικῆς δὲν δύναται νὰ κατασκευασθῆ τὰ φάρμακά της· διὰ τῆς Χημικῆς ἐμμήθησαν τὰ μεταλ-

λάδι νερά καὶ ἄλλα πολλὰ φυσικὰ προϊόντα· δι' αὐτῆς διεχώρισαν τὰς ἐπιπλαγεῖς ὕλας ἀπὸ τὰς ἀφελίμους, δι' αὐτῆς ὁμοίως ἀφανίζουσι τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων, καὶ ἐμπεδίζουσι τὴν σῆψιν· κατ' ὅλα ταῦτα ἡ ἰατροχημικὴ θριαμβεῖ καὶ οἱ νεώτεροι ὑπερέβησαν τοὺς παλαιούς.

§. 2. Χημικὴ οἰκιακὴ.

Πολὺς καιρὸς εἶναι ἤδη ἀρού ἀνεκάλυψαν ὅτι ὁ ἀνθραξ (κάρβουρον) ἔχει ἰδιότητα ἀφανίζουσαν τὴν ἀρχομένην σῆψιν τῶν ζωτικῶν σωμάτων· ἠθέλησαν νὰ διαφυλάξωσι διὰ τοῦ ἀνθρακος κρέας ὄρν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐδυνήθησαν· ὁ κύριος H. P. C. (ἴδε Journ. of Scien. d. IV. 367) συμπεράνας ὅτι ἡ σῆψις προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, τὴν θερμὴν, καὶ τὴν προσβολὴν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἐζήτησε τὰ μέσα διὰ νὰ ἀποφύγῃ αὐτὰς τὰς αἰτίας· ἐβίβασε δὲ εἰς τὸν σκοπὸν του κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Κατεσκευάσεν ἀπὸ κλάκας λευκοῦ σιδήρου (τενεκίον) μίαν θήκην· εἰς αὐτὴν εἰσαξε καπνὸν ἀνθράκων διὰ ἢ ἀποδιώξῃ τὸν περιεχόμενον ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, τὸν ὁποῖον ἀνεπλήρωσε μετὰ ἀνθρακικὸν ὄξυ· οὕτως ἔχουσαν τὴν θήκην ἐγένευσεν αὐτὴν μετὰ κομμάτια κρέατος ὄρν, μετὰ τῶν ὁποίων ἔβαλε σκόνην τῶν ἀνθράκων, ἐμπαράξας δὲ τὴν θήκην ἐπερικύκλωσεν αὐτὴν μετὰ μίαν φύσκην, καὶ οὕτως τὴν ἐρύλαξεν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου· τότε ἤνοιξε τὴν θήκην καὶ εὔρεν τὸ κρέας νεώτερον χωρὶς κίνενα σημεῖον σήψεως· ἐμαγείρευσεν αὐτὸ, καὶ τὸ εὔρου ἐπίσης νίσιμον ὡς ἂν ἦτο νεὸσφακτον· ἕνα κομμάτι κρέατος ὄρν μόνον μετὰ ἕξ ἡμέρας ἀρού τὸ ἔβγαλαν ἀπὸ τὴν θήκην ἄρχισε νὰ σῆπεται.

§. 3. Χημικὴ (ἀνακάλυψις).

Ὁ Κύριος Alfreddon ἀνεκάλυψε μίαν νέαν ὕλην πετὰλλίτου (1) εἰς τὸ μεταλλεῖον τοῦ Uto εἰς τὴν Σουεδίαν — 100 μέρη αὐτοῦ τοῦ Μετάλλου εἶναι συνθεμένα ἀπὸ 80 μέρη Κυρίτιδος (2), 17 σίμμι, καὶ 3 ἑνὸς νέου καλίου τὸ ὁποῖον ἀνόμεσαν λίθου· — Οἱ κυριώτεροι χαρακτῆρες αὐτοῦ τοῦ σώματος εἶναι οἱ ἀκόλουθοι: α. εἰν ἐνώσις αὐτοῦ μετὰ τὸ ἀνθρακικὸν ἔξυ γεννῆ ἕν ἄλας ἀδιάλυτον, ἐξ οὗ διακρίνεται ἀπὸ τὴν πότισσιν, τὴν Σόδαν κ. τὸ ἄμ-

(1) Petallite. (2) Silicium.

μόνην β. εἰς κράσιν θερμὴν ἔχει δυνατὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ λευκοχρῦσου καὶ ἐκ τούτου διακρίνεται ἀπὸ τὴν Τέτανον, τὴν Παρμείαν καὶ ἀπὸ τὴν Στρουτιανὴν γ. εἰν ἐνώσεις αὐτὸ μὲ τὸ δεικνύον καὶ ὑδροχλωρικὸν (1) ὄξύ, γεννᾷ ἅλατα εὐδιάλυτα δ. κρῖται (2) τὰ ὄξέα μὲ περισσοτέρων εὐκολίαν ἀπὸ τὴν πότισσιν καὶ ἴδραν;

(Κυνέλευσις τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, 9. Μαρτίου 1818.)

§. 4. Χημικὴ (ἐφεύρεσις). Μηχανὴ τοῦ Κυρίου Ἐδουάρδου, μέλους τῆς Ἀγγλικῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῆς χειρουργίας, δι' ἧς διελύουσι τὰ πλέον σκληρὰ σώματα — Ἡ μηχανὴ αὕτη συνίσταται εἰς μίαν δίκην κυβικὸν σχῆμα ἔχουσαν καὶ διάμετρον 8 δακτύλων· εἶναι δὲ κατασκευασμένη ἀπὸ λεπτῆς πλάκας σιδήρου καὶ διαχωρισμένη κατὰ κλίβητον ἀπὸ τὴν αὐτὴν ὕλην εἰς δύο μέρη· καὶ ἐν τῶν δύο διαχωρισμάτων ἔχει εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἄνω μέρους του ἐν ἑλικωδῆς σχῆμα, εἰς τὸ ὅπεσον προσαρμύζουσι μίαν ἐρόφιγγα (3) μὲ δυνάμειον, σωλῆνος ὁποιοῦσθῃποτε. Πλησίον τοῦ κέντρον ἐνός τῶν πλαγίων μερῶν τῆς μηχανῆς, ὅπου τὸ διάφραγμα εἶναι προσκλινημένον, εὐρίσκονται δύο ἄλλαι ἐρόφιγγες κοινοῦσαι μὲ τὰ δύο διαχωρίσματα τῆς μηχανῆς, καὶ αἵτινες εἰσὶν προσκλινημέναι εἰς μίαν τρίγωνον πλάκην χαλκοῦ, εἰς τὴν μέσην τῆς ἰσείας εὐρίσκονται τριχοειδῆς τρυπαὶ κοινοῦσαι ἀλλήλαις εἰς τὰς ἀκρας τῶν, ὡς τε δὲν ὑπάρχει παρὰ μία μόνη εἰσοδος διὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος — Ἐξάγουσι διὰ τῆς πνευματικῆς Ἀντλίας τὸν εἰς αὐτὴν τὴν Μηχανὴν περιεχόμενον ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, καὶ εἰσάγουσι ἀγρῶν αὐτοῦ, εἰς τὸ ἓνα μέρος τῆς μηχανῆς ὀξυγονικὸν ἀέρα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ὑδρογονικὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυναταίτις νὰ μεταχειρισθῇ ἐν ἓκ τῶν δύο ἀέρων ἢ καὶ τοὺς δύο ἐντάμα. Ἡ δὲ αὐτῆς τῆς μηχανῆς ἀποτελουμένη συνένωσις τῶν δύο ἀέρων, γεννᾷ θερμότητα, ἣτις ὑπερκαίνει ὅλους τοὺς γνωστούς βαθμοὺς τῶν ἄλλων μεσῶν, χωρὶς νὰ ὑπόκειται ὁ ἐργαζόμενος εἰς κίνησιν κίνδυνον. Δι' αὐτῆς τῆς μηχανῆς ὁ Λευκόχρυσος, τὸ Παλλῆδιον κτλ. ἐξατμίσθησαν κατὰ μέρη. (The London Medical repository by G. M. Durrrows, M. D. et Thomson. 1818.)

Ἐν Παρισίῳ τῆ 15. Ἀπριλίου 1818.

Ἰώσηκος Μ. Δούκας.

(1) Acide hydrochlorique (muriatique), (2) Saturer. (3) Robinet

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.

Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας (Ἰδ. Ἀρ. 9).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἐπίρροια τῆς ἡθικῆς ἢ τῆς νεότητος πρὸς τὴν Μεγαλοφυΐαν.

Οἱ Ἕλληνες οἵτινες διέλαμψαν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, εἰς ἔλας τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐκάλυπτον μὲ σοφίας ἀλληγορίας πολλὰς παρατηρήσεις τῆς φύσεως. Ἡ Ἀθηνᾶ, Θεὰ τῆς Μεγαλοφυΐας, ἦτο παρθένος ἢ κεφαλή τῆς Μεδοσύσης ἢ ἀθάνατος αἰγὶς ἐκάλυπτεν τὸ σῆθος τῆς καὶ ἐρύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ ἔρωτος. Ὁμοίως αἱ Μοῦσαι ἦσαν παρθένοι· μὲ τοῦτο ἐνόουν ὅτι πᾶσαι νεορὰ ἰσχύς ἀπαιτεῖ τὴν σωματικὴν ἐγκράτειαν. Οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παλαιούς Μεγαλοφυεῖς ἀνδρας ἐπισημαίεε συνεχῶς τὰς γυναῖκας, καθὼς τὸ ἀποδεικνύει ὁ Βάκων τοῦ Βεροῦλάμ· καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους, λέγουσι, ὅτι ὁ Νεύτων ἀπέθανε παρθένος. Εἶναι παλαιὰ παρατήρησις, τὴν ὅποιαν καὶ ὁ Ἀρεταῖος ἔκαμε, καὶ οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἡ ἐγκράτεια προξενεῖ μεγίστην δυνάμιν καὶ ἰσχύν διὰ τῆς ἀποβόρῃσεως τοῦ σπέρματος· αὕτη μάλικα ἐνεργεῖ κυρίως εἰς τὸν ἐγκεφαλον καὶ αὐξάνει τὰς δυνάμεις του, αὕτη γεννᾷ ὁμοίως τὸ δάβρος, τὴν μεγαλοφυΐαν, τὴν ἀμετὴν καὶ ἀνδρείαν· ἐξ ἐναντίας ἡ κατὰχρησις τῶν τρυφῶν, ἀδυνατεῖ τὸ σῶμα, ἀφανίζει τὴν μνήμην, σβύει τὴν φαντασίαν, μηδενίζει τὸ δάβρος, ἀναξιοῖ τὴν ψυχὴν καὶ κατασαινεὶ τὸν ἀνθρώπου εὐλόγη· διὰ τοῦτο οἱ ἰδιώται καὶ οἱ Κριτιανοὶ (1) εἶναι λίγγοι καὶ βδελυροὶ ἀσελεγεῖς, αὐξάνουτες οὕτως τὴν κτηνώδη ἀνοησίαν των.

(1) Ἡ λέξις Κριτιανός (Cretin) παράγεται, λέγουσιν, ἐκ τοῦ Κριτιανός (Chrétiens)· ἐπαρθεῖ εἰς τὰς κοιλάδας τῶν Ἀλπεων καὶ αἱ ἄλλα τινα μέρη σέβονται τοῦ Κριτιανούς καθὼς ἀπλοῦς καὶ εὐήθει. Οἱ Ὀθωμανοὶ εἰδόμενοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦ ἰδιώται, οἱ ἓκ τοῦ Κριτιανισμοῦ α-

Ἡ πολυχρόνιος παρατήρησις βεβαιῶσθε ὅτι οἱ εὐνοῦχοι δὲν μετέχουσι τῆς Μεγαλοφυΐας· ἡ ζεῖρησις τῶν ἀναγκαίων πρὸς κατασκευὴν τοῦ σπέρματος ὀργάνων, βυθίζει τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα εἰς τὴν χυανότητα καὶ ἀναυδοίαν· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν οἱ φυσιολόγοι καὶ οἱ φιλόσοφοι (ἴσως ἔχῃ φιλόγυνοι) ἐνόμισαν ὅτι τὸ θῆλυ φύλλον δὲν πρέπει νὰ μετέχη τῆς Μεγαλοφυΐας· ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἡ Μεγαλοφυΐα ἀνθεὶ εἰς τὸν καθ' ἑπερβολὴν ἀνδρείον ἄνδρα.

Ἦναι εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ ἰσχυρὰ πάθη ὑπερυφάνουσι τὴν φαντασίαν, δίδουσι πτέρυγας εἰς τὴν διάνοιαν καὶ μεταφέρουσι τὴν ψυχὴν εἰς τὰς ὑψηλὰς χώρας, ἐξ οὗ αὕτη θεωρεῖ τὸ πᾶν καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν ἀθανασίαν· τὸ μόνον μέσον διὰ νὰ φθάσῃ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν θέλει ἦσθαι ἡ ἀκρα ἀσχητὴ τῶν τρυφῶν καὶ ἡ παντελής ἐγκράτεια, ἐπειδὴ ὅσον ὀλίγον κακῶς ἀναλίσκει τις τὴν ζωὴν του, τόσον περισσότερον χρένου διαφυλάττει αὐτὴν, καὶ ὅσον πολλαπλασιάζει τὰς ἡδονάς, τόσον ταχύτερα μαραίνεται καὶ γηράζει. καθὼς ἡ ἔρασις ὅσον μᾶλλον συνειβίζει τὴν προσβολὴν τοῦ λαμπρῶτος φωτός, τόσον μᾶλλον ἡ ὀπτική δύναμις ἀδυνατεῖ ἢ καὶ παντελῶς ἀφανίζεται, οὕτως ἀκολουθεῖ καὶ δι' ὅλας ἡμῶν τὰς δυνάμεις· ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἓνα ὄργανον ἀπειρῶς ἀναλίσκει, ἀνήκει εἰς τὴν δι' ἄλλα ὄργανα ἀποταμιευμένην ἰσχύον· ὅτι λοιπὸν ἐξοδεύει ὀλίγον, ἐκεῖνος αὐξάνει τὰς δυνάμεις του καὶ ὅστις, ἄρα, οἰκονομεῖ διὰ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς περιστάσις ἀφελιμωτέρας ὅσα οἰκονόμησε, θέλει ἦσθαι ἀναμνηστικῶς

σθενοὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κράσις, λιμφοειδής, γλαυκοφθαλμία καὶ ξυνοί· ὑπανδρῶνται καὶ τεκνοποιούσιν, ἀλλ' ἡ γοσθόνια τὴν δὲν δαδῆται εἰς τὰ τέκνα του, τὰ προδιαθέτει ὅμως εἰς αὐτὴν· τὸ ἀναζητῆται εἶναι ἐν γένει τεσσάρων ποδῶν καὶ δύο δακτύλων· οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν εἶναι κωφοὶ καὶ βουδοί, ἢ τραυλιζῶσι, φαίνονται ὡς ἀναίσθητοι εἰς σματὰ, γηράζουσι ταχέως· ὅλοι αἱ δυνάμεις του ἀγκυρῶνται εἰς τὸ ἐπιμαχόν του καὶ εἰς τὰ γεννητικὰ αὐτοῦ ὄργανα, εἶναι ἀναίσθητοι εἰς τὰς ἀτυχίας του, κοιμῶνται ἀντικρὺ τοῦ ἡλίου, ἢ κλέοντες τὴν κεφαλὴν του ἐνοίγουσι τὸ στόμα του καὶ ἐργάζουσι τὴν γλῶσσαν του· εἶναι τεσσάρων αἰσθησθητοὶ ὡς ἀποκατοῦσι ἐφ' ἑαυτῶν χωρὶς καὶ νὰ κινηθῶσι· πρέπει νὰ τοὺς τρέφωσι καὶ νὰ τοὺς ἐνδύωσι· ταύτη εἶναι ἡ ἀηδὴς αὐτῶν ὕψι.

(τῶν αὐτῶν μενουσῶν περιστάσεων), ὁ εὐπορότερος καὶ ἰσχυρότερος κατὰ τὰς δυνάμεις. δι' αὐτῶν τῶν μέσων ἐνυπαί τις νὰ ὑπερβῇ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, μάλιστα δὲ ἐὰν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ γεννητορῶς του πολλὴν ζωτικὴν δύναμιν. Αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχαν καὶ οἱ θεμελιωταὶ τῶν θρησκειῶν, διατάττοντες εἰς τοὺς ἱερεῖς τὴν ἀγγελίαν καὶ ἀγαμίαν· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλευθερώνοντες αὐτοὺς ἀπὸ τὰ γήινα τοὺς ἐπλησιάζαν εἰς τὰ οὐράνια, ἀλλ' ὁ Ὀριγένης ὑπερέβη τὸν σκοπὸν ἀποκόψας τὴν πηγὴν τῶν δυνάμεων καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἐγκρατείας.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἡβης, ὅτε ὅλος ὁ ὀργανισμὸς ἀναπτύσσεται, καὶ ὅτε ὁ ἀνθρώπινος βλαστὸς, διὰ νὰ εἴποι οὕτως, ἀνοίγει τὰ λαμπρὰ ἄσθητου, δύο τριμερῆ ὁδοὶ παρήσιάζονται εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἡ μία χθαμαλή, εἶναι ἡ θνητὴ ἀναγέννησις, ἐκεῖνη τοῦ σώματος· ἡ ἄλλη ὑψηλή, εἶναι ἡ ἀθάνατος ἀναγέννησις, ἐκεῖνη τῆς διανοίας. Οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων ἀκολουθοῦσι τὴν πλεονεξίατον ὁδόν, τὴν ὑλικὴν ἀναγέννησιν· ὀλίγοι τινες μόνον ἐκλεκτοὶ αἰσθανόμενοι ἑαυτοὺς ἀξίους διὰ νὰ διακίωσι μεταξὺ βράχων καὶ κρημνῶν ἀκολουθοῦσι τὴν δύσβατον καὶ στενὴν ὁδόν, ἣτις ὁδηγεῖ αὐτοὺς εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, ὅπου δαλάμπει ὁ ναὸς τῆς ἀθανασίας. Πολλοὶ ἄνθρωποι βαδίζουσι εἰς αὐτὴν τὴν ὁδόν, ἀλλ' ὀλίγοι τινες μόνον εἶναι ἱκανοὶ ἰσχυροὶ διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέλος· διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἐκεῖ, πρέπει νὰ ὑποφέρῃ πολλῶν εἰδῶν ζεῖρησις, αἵτινες ἀποκρίνουσι τὸν θνητὸν ἄνθρωπον, ἐὰν ἰσχυρὰ τις δύναμις δὲν βοηθήσῃ αὐτὸν διὰ νὰ τὰς ὑποφέρῃ.

Ἄνευ τῆς βοήθειας αὐτῶν τῶν δυνάμεων δύσκολον εἶναι νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς Μεγαλοφυΐας καὶ τῆς δόξης. Ὅταν ἔῃρας αὐτῆς τῆς φυσικῆς ἠδονατικῆς ἢ ὑπαθείας ἣτις ταπεινώνει τὴν ψυχὴν καὶ τὰς δυνάμεις αὐτῆς, εἶναι ἠθικός, ἐγκυρῶνται εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ αὐξάνει τὰς νοερὰς δυνάμεις· τότε ἀνάπτεται ἔσω ἡμῶν ὀρμητικὴτις καὶ ὑπέροχος φλόξ, μία μεγίστη ἐπιθυμία τῶν θριάμβων, ἣτις κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ παραέλθῃ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ νὰ κατατροπῇ ὅλας τὰς ἀτυχίας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· τότε μεταβαίνει ὑπεράνω τοῦ αἵματος καὶ τῶν συγχρόνων του, θνήσκει εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν σαρματικὴν φυλακὴν, διὰ νὰ ἐμβῇ εἰς ἓνα ἄλλον κόσμον, εἰς τὸ οὐράνιον ἀσυλον τῆς ἀ-

ληθείας και τῆς δόξης· λησμονεῖ και παραβλέπει ὅλα ἐπιπερικυκλεῖσιν αὐτὸν, εἶναι ἀναίσθητος δι' ἔλα, πλὴν δι' αὐτὰς τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας, ἐκ τῆς πηγῆς τῶν ὀπίσμων ἔξοτλεισιν ἀκαταπαύσως. Εἰς αὐτὴν τὴν ἄνωθι Δεϊκὴν μελέτην αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος τὰς πλείον γλυκείας ἡδονάς, τὰς ὀπίσμων ὁ θνητὸς δύναται νὰ αἰσθανῆ· αὐταὶ ὑπερβαίνουσι και κατὰ πολὺ τὸν σωματικὸν ἔρωτα· αὐταὶ ἀφῆρπασαν ἑαυτοῦ τὴν Ἀρχιμήδην, ὅτε ἐκδῆμεν ὀλοθυμνος ἀπὸ τοῦ λουτροῦ, και ἔτρεχεν εἰς τὰς ὄρους τῶν Συρακουσῶν, φωνάζων, εὐρηκα, εὐρηκα!

Διακρίνουσιν ἐν γένει δύο εἶδη Μεγαλοφυΐας, τῆς ἐμπνεύσεως και τῆς σκέψεως· τὸ πρῶτον εἶδος ἀνήκει εἰς ὅλας τὰς ἐκ τῆς φαντασίας γεννημένας τέχνας, ὡς ἡ Ποικηκὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Γλυπτικὴ κτλ.· ὁ σκεπὸς αὐτῶν τῶν τεχνῶν εἶναι, τὸ νὰ κινήσῃ τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν διὰ τῆς μαγικῆς τῶν δυνάμεως· τὸ δεύτερον εἶδος φωτίζει μάλλον τὸν ἀνθρώπινον νοῦν και ἀνήκει εἰς τὰς Μαθηματικὰς και Φυσικὰς ἐπιστήμας και εἰς τὰς Μηχανικὰς και Χημικὰς τέχνας. Πολλὰκις ἔρωσι τὰ δύο ταῦτα εἶδη ἔχουσι χρεῖαν ἀμοιβαίας βουθείας· εἶναι τέχνη ἀπαιτοῦσαι και τὰ δύο εἶδη τῆς Μεγαλοφυΐας, ἐπειδὴ ἐνεργοῦσιν εἰς ἀντικείμενα και εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ἡ ἐμπνευσις και ἡ σκέψις εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖαι, ὡς ἡ Πολεμικὴ, ἡ Πολιτικὴ, ἡ πρακτικὴ Ἰατρικὴ κτλ. Ἐπειδὴ λοιπὸν αἱ ὑψηλαὶ τέχνηαι γεννῶνται ἐκ τῆς ἐμπνεύσεως, πάν ὅτι δύναται ὁ ἀνάψῃ τὴν φαντασίαν συντρέχει ἀναμφιβέλως εἰς τὴν ἐπιτέλειάν τῶν· τοιαῦτα δὲ τῆς φαντασίας ἐρεθιστικὰ αἷτια εἶναι ὁ ἔρωσι, ὁ ἐνθουσιασμός, ὁ ἠρωτισμός, και ὅλα τὰ ἠρωτικὰ πάθη· ἀνευ τούτων ἡ Μεγαλοφυΐα ἔρπεται χαμηλὰ και ἀηδιάζει τούστε δευτάς και τὰς ἀκροτάτας.

Ἐπειδὴ τὸ πρῶτον εἶδος τῆς Μεγαλοφυΐας, ἐκείνο τῆς ἐμπνεύσεως, ἀπαιτεῖ περισσότερὰν τῆς καρδίας ἐνέργειαν πᾶρὰ τὸ δεύτερον, τὸ ὅποιον εἶναι βυθισμένον εἰς τὰς σκέψεις και μελέτας, ἔπειτα ὅτι τὸ πρῶτον εἶδος Δέλει φανερόνεσθαι ἐν γένει εἰς νεωτέραν ἡλικίαν, πᾶρὰ τὸ δεύτερον, και εἰς τὰ Μεσημερινὰ κλίματα μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τὸν νεφάσθι και ψυχρὸν οὐρανὸν τῶν βορείων κλιμάτων. Διὰ τοῦτο οἱ Ποικηταὶ, οἱ Διηγητοὶ, οἱ Ζωγράφοι κ. λ. διαλάμπουσι νέει εἰς τὰς τέχνας τῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΤΟΝ.

Αἷτια ἄλλαί τῆς Μεγαλοφυΐας.

Ἐάν ἦτο ἀληθὲς ὡς διίσχυρίζονται πολλοὶ Μεταφυσικοὶ, ἐπι ὅλα τὰ μέσα τῆς ἀνθρώπινου νοήσεως γεννῶνται ἀπὸ μόνας τὰς αἰσθήσεις μας, πᾶς ἄνθρωπος ἔχων ὄργανα αἰσθήσεων ἐπιτέλῃ ἔπρεπε νὰ εἶναι και Μεγαλοφυΐς· ἀλλ' ἡ παρατήρησις δὲν τὸ βεβαιεῖ· πολλὰκις ἄνθρωποι εὐαίσθητοι κατὰ τὰ ἔξω εἶναι ἀνάκαιε νὰ συλλογισθῶσι, και ἄλλοτε πάλιν, ἄλλοι ἄνθρωποι ἀναίσθητοι κατὰ τὰ ἔξω εἶναι καθ' ὑπερβολὴν σκεπτικοί.

Ἡ κατάθλιψις τοῦ ἐγκεφάλου, ἡ ἀκνησία του εἰς τοὺς ἰδιώτας και Κριτικνοὺς, ἡ διαίχυσις ὀρρώδουςτινες ὑγροῦ εἰς τὸ κρεῖνον τῶν ὑδροκεφάλων παιδῶν κτλ, ἐμποδιζουσι μὲν τὴν ἐλευθέρου ἐνέργειαν τῶν νεορῶν δυνάμεων, ἀλλ' ἡ ἀνατομία δὲν εὐρεν ἀκόμη καίμῃαι διαφοράν μεταξὺ τοῦ ἐγκεφάλου τῶν Μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν και τοῦ ἐγκεφάλου τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν ἐγκέφαλον τῶν μανιακῶν παρατηρεῖται τὴν δυνάμενον νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀταξίαν τοῦ νοῦς· παρατηρεῖται μόνον ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τῶν γερόντων εἶναι πλέον ξηρὸς πᾶρὰ τὸν ἐγκέφαλον τῶν παιδῶν. Ἀγνωσόμεν ὁμοίως εἰς τὰ διαφέρα τῶν ἐγκεφάλου εἰλίγματα (varis), εἰάν ὁ ἠρωτός τῶν ὄγμων και λεπίδων τοῦ ὀπισθεν ἐγκεφάλου ἐπιβέουσι, καθὼς νομίζει ὁ Μαλακάρμιος (Malacarne), εἰς τὴν γέννησιν τῶν νεορῶν δυνάμεων· ἀλλ' οὔτε ὁ τοῦ ἐγκεφάλου ὄγμος φανερόνει τὴν νεορῶν δυνάμιν, ἐπειδὴ πολλοὶ μεγαλοφυῶς ἄνδρες ἔχουσι ἐγκέφαλον μικρόν μᾶλλον πᾶρὰ μεγάλον. Φαίνεται ὅτι ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐγκεφάλου δὲν εἶναι ἀναπόφευκτα διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν νεορῶν δυνάμεων, πολλὰκις πληρηὰ διεχώρισαν μέρη τοῦ ἐγκεφάλου χωρὶς καίμῃαι παρακὴν τῆς νοήσεως· ὅθεν οὔτε αἱ παλμοειδεῖς ἴνες (filles vibratoires) τοῦ ἐγκεφάλου αἱ γεννῶσαι τὰς ἰδέει, κατὰ τὸν David-Hartley, Ch. Bonnet, Reimurus κτλ. οὔτε τὰ εἰσφερα ὑψώματα τοῦ ἐγκεφάλου τὰ διατάττειν τὰς ἡλικίαις ἡμῶν διαθέσει κατὰ τὸν Gallus Spurzheim, οὔτε τὸ περιεχόμενον ὑγρὸν εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἐγκεφάλου κοιλιὰ, κατὰ τὸν Semmerin, Everard-home και ἄλλοις νεωτέρους Ἄνα

είμας δύνανται νὰ ἐξηγήσωσι τὴν γέννησιν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων.

Ἐάν λάβωμεν εἰς τὰς ἐξετάσεις μας ὡς ὁδηγὸν τὴν περιτήρησιν, συμπεραίνομεν ὅτι, καθὼς ἀνθρωποειδῆς ἔχουσιν ἐν γεννητῆς τὴν σόμαχον, τοὺς πνεύμονας ἢ ἄλλο ὄργανον ἰσχυρότερον παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, κατὰ τὴν αὐτὴν τρέψιν ἀνθρωποειδῆς γεννῶνται ἔχοντες τοῦ ἐγκέφαλου ἐπιτελεστέως ὀργανισμένον καὶ εἶναι φυσικῶς ἀξιώτερον πρὸς τὴν σκέψιν ἀπὸ τοῦς ἄλλους. Ἡ ἐκ νεότητος συνήθεια εἰς τὴν μελέτην αὐξάνει ὁμοίως τὴν δύναμιν τοῦ ἐγκέφαλου, καὶ τὰς πᾶσα γύμνασις ἐνδυναμώνει τὰ εἰς αὐτὴν ἐνεργοῦντα ὄργανα.

Ὁ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βῆσις τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἀναξάνει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὴν νεύρῶν δύναμιν· ἐκτὸς ἐάν συνέβῃ αἰματορασία, μάλιστα ἀφ' ἀφαιρέσεως αἵματος, εἰς τοὺς πλαγίους κόλπους τῆς σκληρῆς μήνιγγος τότε γεννᾶται ἢ πρὸς τὸν ὕπνον κλίσις καὶ πᾶσις ἢ ἀποκάρωσις, καθὼς συμβαίνει ὅταν τις κείται πλαγισμένος· ἐάν ὅμως εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι τις ἐξυπνος, τότε αἱ ἰδέαι αὐτοῦ εἶναι καθαρότεραι, κυρίως τὴν νύκτα.

Ἔστιν ἀξιοπερατήρητον, ὅτι διὰ τὴν ταχύτεραν βῆσιν τοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, οἱ μικροὶ ἀνασῆματος ἀνθρώποι καὶ κοντόλαιμοι εἶναι πλέον ἐξυπνοί, καὶ ἔχουσι περισσότερα φάρμακα καὶ μεγαλητέραν ψυχικὴν ἐνέργειαν παρὰ τοὺς ὑψηλοῦ ἀνασῆματος καὶ μακρολαίμους ἀνθρώπους. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ζῷα, ὁ ἐλέφας, ὁ κύων ὁ ψιττακὸς, καὶ ἄλλα εἶδη ἐπιτηδεύων ζῶων ἔχουσι σῶμα καὶ λαιμὸν μικρότερον παρὰ τὴν καμηλοπάρδαλιν, τὴν χήνην, τὸν στροβοκάμηλον, καὶ ἄλλα τινὰ ἄνω εἶδη, μακρὸν λαιμὸν καὶ μικρὸν ἐγκέφαλον ἔχοντα.

Πᾶν ὅ,τι δύναται ν' αὐξήσῃ τὸν βῆσιν τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καθὼς εἶναι ἡ θερμότης, ἡ ἐρεθιστικὰ καὶ πνευματώδη ποτὰ, ὁ καφῆς, τὰ πικρὰ, τὰ ἀπομακτικά κτλ. αὐξάνει ὁμοίως καὶ τὰς νοεράς δυνάμεις αὐτῶν ὅμως τὰ ἐπίπλυσμα μὲσα δὲν τελειοποιοῦσι τὴν διάνοιαν, τὴν ἀλάκις τὴν σκοτίζουσι· διὰ τὸν ἐναντίον λόγον ἐννοεῖται, ὅτι ὅλα τὰ ναρκατικά καὶ ἀδυνατοῦντα ποτὰ, ἐλαττωνοῦσι τὴν νευρικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐγκέφαλου καὶ τοῦ σώματος. Ἐν γινώσκοντες ὅλοι οἱ σκεπτικοὶ ἄνθρωποι, ἐφελκύνοντες εἰς τὸν ἐγκέφαλον

αὐτῶν διὰ τῆς ἀκατακαύσου μελέτης, πολλὴν ποσότητά αἵματος, προδιαθέτουνται εἰς τὴν ἀποπληξίαν.

Ἡ μεγίστη αὐτῆ τοῦ αἵματος πρὸς τὸν ἐγκέφαλον βῆσις, προξενεῖται ἀπὸ τὴν νευρικὴν δύναμιν τῶν κλάδων τοῦ τριπλαχικοῦ νεύρου, οἱ ὅποιοι συνδεύουσι τὰς καρωτίδας καὶ σπονδυλικὰς ἀρτηρίας, εἰς τὰς διαφόρους πλοκάς αὐτῶν ἕως τὰ βάθη τοῦ ἐγκεφάλου. αὐτὰ τὰ νεῦρα προσδιορίζουσι τὴν ἀρτηριακὴν κυκλοφορίαν καὶ εἰς τ' ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ὅπου συντροφεοῦσι τὰς ἀρτηρίας. (Verschuur, arter. contract. et Everard home observ. dans les Philos. Transact. 1814).

Εἰς καιρὸν ὕπνου ἔλαι αἱ ζωϊκαὶ νευρικαὶ δυνάμεις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν αἰσθήσεων συναθροίζονται εἰς τὰ ἐντὸς ὄργανα, ἅτινα ὑπὸκεινται εἰς τὴν δύναμιν τοῦ τριπλαχικοῦ νεύρου. Ὅταν ὁ ὕπνος παύσῃ, τότε ἡ νευρικὴ δύναμις τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιστρέφει μὲ περισσότεράν ἐνέργειαν καὶ ἰσχύν· διὰ τοῦτο τὸ πρῶτ' ἡ δύναμις τῆς διανοίας εἶναι μᾶλλον ἰσχυρά· ἐκ τούτου ἀνόμασαν τὴν ἡαίφην τῶν Μουσῶν.

Καθὼς ἡ κατάβλιψις τοῦ ἐγκεφάλου διὰ τῆς ἐκχίσεως αἵματος ἢ ὀρεξίσεως ὑγροῦ εἰς τὸ κρανίον προξενεῖ τὸν λιθιργον, τὸ ἀποκάρωμα καὶ τὴν ἀποπληξίαν, καθὼς ὁ ὕπνος φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συστάσεως τοῦ ἐγκεφάλου, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐάν ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ἐλεύθερος, τότε θέλει ἡσθαι καὶ ἰκανώτερος πρὸς σκέψιν. Ἰσως τότε κατὰ τὸν Σαίμμερβιν τὰ κοιλίδια τοῦ ἐγκεφάλου πλατύνονται, καθὼς συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ὄργανα τῆς ὀρέσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, ἅτινα ἀνοίγονται, διὰ νὰ εἶπω οὕτως, διὰ νὰ ἴδωσι καὶ ἀκροασθῶσι καλῶτερα.

Ὅταν εἰσάγῃ τις εἰς τὸν σόμαχόν του τροφήν, τότε εἶναι μέρος τῆς νευρικῆς δυνάμεως τοῦ ἐγκεφάλου ἀνακαλεῖται πρὸς βοήθειαν εἰς τὰ ἔσω ἢ εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ τριπλαχικοῦ νεύρου, τὸ ὅποσον διαμοιράζεται εἰς ὅλα τὰ ὄργανα τῆς τροφῆς· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν αἱ δυνάμεις τῆς διανοίας καὶ τῆς αἰσθήσεως ἀδυνατοῦσι τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ περισσότεράν τροφήν εἰσάγῃ τις εἰς τὸν σόμαχόν του, καὶ ὅσον εἶναι κακοχώνευτος· ἐάν εἰς καιρὸν χωνεύσεως σκεφθῇ βαθείως, ἢ χώνευσις παρατίθεται, καὶ ἐκ τούτου προέρχονται πολλὰ κακά διὰ τὴν ὑγίειαν.

Είναι καλαιδία και βεβαία παράτηρησις, ὅτι ἡ ἀδυναμία τοῦ θρεπτικοῦ συστήματος αὐξάνει τὴν δύναμιν τοῦ ἐγκεφαλοῦ· ἐκ τοῦ ἐναντίου οἱ ἀσώτοι ἄνθρωποι κατανατῶσι μαρτοί· ἐξηγεῖται ἐκ τούτου σαφέστατα, διατι τὰ ἐμεικτικά καὶ καθάρσια αὐξάνουσι τὴν ἰσχὺν τοῦ νοῦς. ὁ Καρνεϊδὴς ἐκαθαρίζετο συνεχῶς διὰ τὴν λύσιν τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Χριστίπου (1). Ὁ ἑλλέβορος ἰάτρειεν εἰς τοὺς παλαιούς τὴν παραφροσύνην· ἐπαρτήρησαν παιδία τὰ ὅποια ἦσαν εὐρηγὰ ἀπὸ τὴν ἀτροφίαν τοῦ μεσεντέρου, ἢ ἀπὸ τοὺς σκώληκας, ἢ τινες ἀδυναταῦσι τὰ χωνευτικά ὄργανα (2), ἢ εὐφροδία ἐπαυσευ εὐδὺς μὲ τὴν ἀσθένειαντων· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ εἰμαχος, τὸ ἦπαρ καὶ ἄλλα ἡτριάτα σπλάγχχνα συνδέονται μὲ τὸν ἐγκέφαλον (3). Ὅθεν πολλὰ νευρικά ἀσθένεια ἐχουσι τὴν ἀρχὴν των εἰς τὸ ἦτρον (4)· διὰ τοῦτο οἱ μανιακοί, ἢ μελαγχολικοί καὶ οἱ μωροί, ἐκ τῆς μεγίστης ἰσχύος τῆς διανοητικῆς δυνάμεως, πάσχουσι συνεχῶς πάθη ἡτριάτα, (καίβρους, ἀποσήματα τοῦ μεσεντέρου, λίθους τῶν χοληδόχων ὀργείων, τῶν νεφρῶν, διαμέρους ὑποστάσεις τοῦ ἥπατος, τῆς σπληνός, τῆς μήτρας κτλ (5).

Ἡ Μεγαλοφυΐα ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο μὲ τὴν μαζία· ὅθεν ἐσυμπεραναν μὲ κάποιαν πιθανότητα, ὅτι αἱ δύο αὐτὰ καταστάσεις προσεγγίζουσι ἀλλήλαις, καὶ ἔτι ἐνκόλου διασταίτις νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην, καθὼς συνέβη εἰς τὸν Δημόκριτον, Τάσσαν καὶ εἰς ἄλλους πολλούς· διὰ τῆς οἱ Μεγαλοφυεῖς ἄνδρες εἶναι ὑποχονδριακοί καὶ μελαγχολικοί.

(1) De Sahrliep, sur la cure de la stupidité chez un homme par le moyen de vomitif répétés, ephr: natur. cur. deu. II. an 1 obs. 18.

(2) Relin obs. phys. med. liv. 111 obs. 4, καὶ Van Phelsum Hist. verm. ascarid. pathol. praef., pag. 14.

(3) Rahn, de miro inter caput et viscera abdominis commentum Götting., 1771, reus - in Ludwig, script. neurolog. min., Tom. II.

(4) Kaan, Boerhave, impet. faciens Hippar, pag., 217 et Melcken, de mal. nervor. ex abdomine; Götting., 1785, dans Le-wig Tom. 11, pag. 291.

(5) Bonet, Sepulchretum, Morgagni, Lieutaud, port, script. cad. Pinet sur la manie etc.

καθὼς τὸ ἐπαρτήρησε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (1)· ἢ φυσικῶς ἐχοντες οὕτως τὴν διάθεσιν, ἢ πρεξενούσιν αὐτὴν οἱ τοῦ νοῦς ἄνθρωποι (2)· ἀπ' αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις ὀδηγούμεθα εἰς ἄλλους συμπερισμούς ὕχι ὀλιγώτερον ἐπωφελεῖς· καθὼς ὁ ἰκρηστηριασμός κάλουτινος πρεξενεῖ εἰς τὸ λοιπὸν σῆμα πλησμονὴν αἵματος· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ ἀδυναμία ἐνός ἢ πολλῶν σπλάγχχων αὐξάνει τὴν ἐνέργειαν τῶν ἄλλων· ἐκπαιεὶ ὅτι ὅσον εἰς τοὺς μεγαλοφυεῖς ἄνθρώπους αἱ θρεπτικαὶ δυνάμεις εἶναι ἀσθενεῖς, τόσον αἱ νευρικά τῆς δανοσίας δυνάμεις θέλουσιν ἦσθαι ἰσχυρώτεροι· ὅθεν ἡ δύναμις τοῦ συλλογιζέσθαι αὐξάνει ὅσον αἱ ἄλλαι δυνάμεις ἀδυνατοῦσι· καθὼς ἡ ἀργεία τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθήσεων αὐξάνει τὴν ἰσχὺν τῆς δανοσίας· ἴδου διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ μοναξία, ἢ ἰσυχία, καὶ ἡ ἀκρα σιωπὴ ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν μελέτην.

Ὅσον διασκεδάζει τις τὰς δυνάμεις του εἰς ἀντικείμενά διάφορα τόσον εἶναι ἀνίκανος πρὸς σκέψιν· εἰάν ἄνθρωποι τινες ἔγιναν μεγαλοφυεῖς ἄλλων σερηθέντες τὴν ὄρασιν, καθὼς ὁ Ὀμηρος, ὁ Μίλτων (καὶ καθὼς τυφλοῦνται τὰς ἀηδίας διὰ τὴν κελαδῶσι καλύτερα)· εἰάν οἱ κωφοὶ ἔχουσι ἐν γένει μεγαλιτέραν διανοητικὴν δύναμιν, αἰτία εἶναι ὅτι, ἢ ἀδυναμία ἐνός ὀργάνου αὐξάνει τὴν ἰσχὺν τοῦ πλησιέστερου. Ὅθεν ὅσω περισσώτερον ἀναλίσκει τις τὴν αἰσθητικότητα, ὅτι μέσον τῶν ὀργάνων τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς γεννήσεως, τόσον μᾶλλον ἐλαττώνει τὴν νοερὰν ἐνέργειαν.

Ἡ Μεγαλοφυΐα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἀνευ τῆς ἐγκεντρώσεως τῆς διανοίας, ἣτις ὁμοιάζουσα τὰς συγκλινοῦσας εἰς τὴν ἐξίαν διακαυσικῶν κατόρθω ἡλιακῶν ἀκτίνας πρεξενεῖ εἰς τὸ κέντρον τῆς αἰσθήσεως μίαν ζωηρὰν καῦσιν ἰκανὴν νὰ πυρπολήσῃ αὐτό· τότε ὁ ποιητὴς συνδέει τὸν μῦθον τοῦ ποιήματός του, ὁ ζωγράφος τὰ ἀντικείμενα τῆς εἰκόνας.

(1) Διατι πάντες ὅσοι περιτοὶ γαρόντων ἄνδρες, ἢ κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας, φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες, καὶ οἱ μὲν οὕτως ὡς τε καὶ λαμβάνεσθαι τῆς ἀπὸ μελαίνης χολῆς ἀξίωσπότημασιν, κτλ. Αριστ. προβλ. Δ. XXX.

(2) Robert Whytt, obs. on newuis disorders, pag. 203, 59, καὶ Lorry, de melancholiâ, et morb. melanch., Tom. 1, part. 11, pag 164 59.

του· τότε ὁ Γεωμέτρης εὐρίσκει τὰς ἀναλογίας τῶν ποσοτήτων, τῆς ἐκτάσεως κτλ., ὁ σοφὸς ἀνακαλύπτει τὰς πράξεις τῆς φύσεως.

Αἰτίαι, σχέσεις, ὅρια, ἀνωφοραὶ τῶν πραγμάτων ὅλα διακρίνονται καὶ παρήσιαζονται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὡς ἀναμείσον νεφέλης, ἣτις ἐκάλυπτεν αὐτὰς τὰς λαμπρὰς καὶ ὠρανίας ἀκτίνας τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ καλοῦ.

Ἐν Παρισίοις.

Ἰώσηπος Μ. Δούκας.

(ἢ συνέχεια μετ' οὐ πολὺ.)

Γεωγραφία καὶ Ἐθνογραφία.

(τῆς εἰς τὸ ἢ τετράδιον Δ. Ἐ. διακοπέϊσθης διατριβῆς τέλος.)

„Ὅλα ταῦτα, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀκριβέστερά ἐξέτασις τοῦ πολιτικοῦ τόπου, καὶ τῶν πορθμῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἴσως συγκοινωνίαν ἢ παγωμένη θάλασσα μετ' τὸν ὠκεανὸν, ἦναι κατὰ τὴν ἤδη μελετωμένην περιηγησιν περίεργα ἀντικείμενα. Ὁ ἐπίσημος θαλασσοπόρος Κούκος (Cook) ἀκόμη εἶχε τὴν γνώμην, ὅτι ὁ εἰς τὸν Βερίγγεσιον δρόμον (Behring-Strasse) πάγος, ὃς τις τὸν ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦ νὰ προχωρήσῃ μακρότερον, δὲν ἦτον κατ' οὐδέναν τρόπον ἀμετάβλητος πρὸς, καὶ ὅτι εἰς ἄλλο ἐρχόμενον καιροκαίριον ἴσως ἦθελε καταβῆθαι ὁ διάπλους. Ὁ θάνατος ὅμως τὸν ἐπρόλαβε καὶ ὅν τὸν ἀρῆκε νὰ δοκιμάσῃ μόνος καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπεχειρήσθησαν ταξίδια εἰς ἀνακάλυψιν πρὸς τὴν ἄρκτον οἱ ἀξιώματικοὶ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, ὁ ναύαρχος Μιτλστον (Middleton), καὶ οἱ ὑποναύαρχοι Πικερσγίλλης (Pickersgill) καὶ Γιουνγίος (Young), ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀρχιναύκληρος Δουγκάνης (Duncan), πλην τὰ ταξίδια αὐτὰ δὲν ἔλαβον κέρμια ἢ ἐπιτυχῆ ἔκβασιν, ὥστε καὶ τὰρ ἀκόμη δὲν ἐξεύρομεν τι περισσότερο περὶ τῶν τόπων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐπεριηγήθησαν οἱ βῆντες ἄνδρες, παρ' ὅτι ἐγνωσποίησαν, σχεδὸν 200 χρόνους πρότερον, οἱ Φορβισχέριοι, οἱ Οὐδσῶνιοι, οἱ Δαυΐσιοι (Davis), οἱ Βαφίνσιοι (Baffins) καὶ Βυλλ-

ται (Bylots), ἐν ᾧ τότε ἀκόμη καὶ αἱ γνώσεις ἦσαν ὀλιγώτεραι καὶ τὰ ὄλκα βοηθήματα ἀσυγκρίτως κατώτερα· ἀλλ' ἔμως ἐμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι ὁ ἤδη εἰς ἀπόπλευσιν ἐτοιμαζόμενος στόλος δὲν θέλει ἀποτύχει ὅλως τοῦ σκοποῦ, ἐν ᾧ μάλικα καὶ αἱ ταινίαι τοῦ κλίματος σχέσεις συντείνουσιν εἰς τοῦτο. Τὸ Ἀγγλικὸν Παρλιαμέντον ἔθεσε πρὸ πολλοῦ βραβεῖον 20,000 πρ. Στερλ. (ἢ 120,000 ταλήρων) εἰς ἐκεῖνον, ὃς τις ἦθελεν ἐπιτύχει νὰ πλεύσῃ πέραν τοῦ πόλου, πλην δὲν ἐξέβη κανεὶς τῶν ἕως τὰρ ἀποκαθθέντων μετ' ἐξοδὸν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἔθνους εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀπὸ τοῦ ναυάρχου Φιλίππου ἕως τοῦ Δουγκάνου, τόσον εὐτυχῆς, ὥστε νὰ λάβῃ τὸ διορισθὲν ἐκεῖνο βραβεῖον. Ἐὰν ὁ Κοτζέσοῦς (Kotzebue *) μετ' τὸ πλοῖον Γουρίκιον δὲν ἐξετέλεσεν ἕως τὰρ τὸ πολμηρὸν τοῦτο ἐπιχείρημα, μένει εἰς τὰ ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἤδη ἀπαίροντα πλοῖα τοῦλάχισον ἢ ἑλπίς πρὸς ταῦτα. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐγέναναι αἱ ἀκόλουθοι ἐτοιμασίαι: Τέσσαρα ἐμπορικὰ πλοῖα ἠγοράσθησαν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἠσφαλίσθησαν μετ' ἐπιπλοῦν σανίδωμα, ἔτι δὲ καὶ μετ' σίδηρον, καὶ ὅλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους, ἐναντίον πάσης ἐκ τῶν μεγάλων βάλων καὶ βουῶν τοῦ πύρου δυνατῆς προσβολῆς καὶ βλάβης. Αἱ βῆλοι τοῦ πάγου φέρονται μετ' ὅσην ὑπερβολικὴν ὀρμὴν καὶ βίαν, ὥστε ἐπὶ τῆς αὐτῶν συναλλήλου συγκρούσεως ἀνάπτουσι διὰ τῆς τρίψεως τὰ μεταξὺ αὐτῶν πλέοντα ξύλα!! Τὰ ἀγορασθέντα πλοῖα ὀνομάζονται Ἰσαβέλλα, Ἀλέξανδρος, Δωροθέα καὶ Τρέντη (ἐκ τοῦ οὐτως ὀνομαζομένου ποταμοῦ τοῦ πηγάζοντος ἐν Σταφφορδσχιρῖω (Staffordshire) καὶ χυνομένου τελευταῖον εἰς τὸν Θάμειον). Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἡ Τρέντη εἶναι ἐκ τῶν βριγαντινῶν ἢ βριγαντινῶν καλουμένων πλοίων, καὶ εἶναι τὰ πρῶτα καὶ κύρια εἰς τὸ ἐπιχείρημα πλοῖα, τὰ δὲ ἄλλα δύο (ἢ Ἰσαβέλλα καὶ Δωροθέα) χρησιμεύουσιν εἰς τὰ πρῶτα εἰς συνοδίαν καὶ βοήθειαν ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα διοικούμενα παρὰ τοῦ ναυάρχου Ρωσσίου (Ross) καὶ

(*) Περὶ αὐτοῦ εἴλημεν ἐπισημὴν διεξοδικώτερον εἰς τὰ ἐπίμνηνα τετράδια τοῦ Δ. Ἐ.

τοῦ ὑποναύαρχου Παρβύ (Parry), Δέλουσι πλεύσει διὰ τῆς Δαυΐου ἑδοῦ, ἢ δὲ Τρέντη ἔξεναντίας καὶ Δωροβί ὑπὸ τὸν ναύαρχον Βουχάνον καὶ τὸν ὑποναύαρχον Φραγκλίον, κατ' εὐθείαν πέραν τοῦ πόλου, καὶ οἱ δύο σόλοι Δέλουσι προσπαύησιν νὰ φθάσωσι τὸν Βερίγκειον δρόμον. Ὁ ναύαρχος Ρώσσιος ἐπλεύσε πολλὸν καιρὸν εἰς τὴν ἀρκτικήν θάλασσαν, δις ἐξεχείμασεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐσυνεῖθη πλέον εἰς τὸν πάγον* καὶ ἐπὶ ἐνός τῶν ταξιδείωντου ἐπιχώρησε, παρὰ τὰ παράλια τῆς Γροενλανδίας ἕως εἰς τὴν ἡσίοσιν τῶν ἄρκτων (*). Ὁ δὲ ὑποναύαρχος Παρβύς εἶναι ναύτης ἔμπειρος καὶ πράξει καὶ θεωρίαι, ἐπλεύσε πολλὸν καιρὸν εἰς τὰ παράλια τῆς ἀρκτικής Ἀμερικῆς, καὶ ἔγινεν ἡμῶν ὄνομαζος διὰ μιᾶς τυπαμένης Εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ναυτικὴν Ἀστρονομίαν πολλὰ χρησίμου πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν θαλασσιῶν ἀξιωματικῶν. Ὁ ναύαρχος Βουχάνος εἶναι ὁ ξηματικὸς πολὺ ἀξιός, ὅστις μάλιστα ἐγίνεν ἐπιστημώτερον ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Νευφουντλανδίαν διατριβῆς του· ἐτάμησε νὰ προχωρήσῃ ἕως εἰς τὴν μέσην τῆς Νευφουντλανδίας διὰ μέσου χιόνος καὶ πάγου, νὰ ἐξετάσῃ καὶ γνωρίσῃ τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦς, καὶ εἶναι ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος, ὅστις ἔφθασεν ἕως εἰς αὐτοὺς καὶ διέτριψε παρ' αὐτοῖς. Ὁ δὲ ὑποναύαρχος Φραγκλίος εἶναι μαθητὴς τοῦ Φλινδέρου (Flinders), καὶ εἰς τὴν ἰχνογραφίαν τῶν παραθαλάσσιων πελάγειν ἐπιτήδειος. Ὡς κατώτεροι ὑποναύαρχοι εἰς ἕκαστον τῶν ὀνιπρατίων πλοίων ὑπάγουσιν δύο ἀξιωματικοὶ, ἓξ ἐπιστήμων τεχνιτῶν καὶ ἄριστοι ἰχνογράφοι, ὅ εἰς εἶναι ὁ νέος Ἰσπανός, τοῦ ὁποίου ὁ πατήρ ἐσυνόδευσεν τὸν Λόρδον Ἀρχέρεην εἰς τὴν Κίνα, καὶ μετὰ τὸ ναυάγιον τῆς φρεγάδος Ἀλκήσιος ἔκαμιν ὁμοῦ πάλιν τὸν πλοῦν ἐκ τῆς ἀπαιτοῦ κήτου νήσου ἐν τῷ πορτῶ Γασπάρω εἰς τὴν Παταγίαν, εἰς ἕνα ἀνοικτὸν πλοῖον· ὁ δὲ ἕτερος εἶναι ἡγὼς τοῦ ζωγράφου καὶ Βιλλιμμου Βήχου (Sir William Beech). Ἐκτὸς τούτων ἴ-

(*) Νῆσοι τῶν ἄρκτων (Bären-Inseln ἢ Kreuzinseln), πάντα τὰ ἰσθμῶν ἀκατοίχτοι νῆσοι, ἐν τῇ ἀρκτικῇ παγωμένη θαλάσῃ καὶ πρὸς ἄκρην τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κολούμα εἰς τὴν Ῥωσικὴν ἀπαρχίαν Ἰρκούσκ, ὑπὸ τὴν 73. μοῖραν βορ. πλ.

μισκονται εἰς ἕκαστον πλοῖον δύο ἔτι εἰς τὰ θαλάσσια δεδοκιμασμένοι τέλειοι μαθηταί, δύο χειροῦργοι, καὶ εἰς ταμίαις ἢ ἐπιστάταις τῶν ἐξόδων (pauvet). Ἐκαστον τῶν τεσσάρων πλοίων ἔχει προσέτι ἕνα ναυκλῆρον καὶ ἕνα ὑποναυκλῆρον, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ, καὶ ὑπῆγαν πολλοὺς χρόνους εἰς τὴν ἄγρην τῶν κητῶν (φελαιῶν), γεγυμνασμένοι εἰς τὴν διὰ τοῦ πάγου ναυτιλίαν, καὶ Δέλουσι χρησιμεύσει ὡς ὁδηγοὶ εἰς τὸν πάγον. Ὅλοι ἐν γενεῇ οἱ ἐπιβάται, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἐσχάτου, ἔλαβον δούλευσιν εἰς τὴν θαλάσσιον αὐτὴν ἐκστρατείαν ἐκ οὐσίας· ὅλοι λαμβάνουσι διπλοῦν μισθόν, ἔγινε δὲ μεγάλη φροντίς περὶ τῆς δυνατῆς ἀσφαλείσεως αὐτῶν ἐν αὐτοῖν τῶν ἀνέμων καὶ τῆς κακοκαιρίας, πρὸς πᾶν δυσύχημα καὶ ἀσθένειαν· δηλαδὴ ἔγινε φροντίς περὶ τῆς προμηθείας προσφάτων ζωοτροφῶν, καλοῦ οἴνου καὶ βεκής, περὶ τῶν ἀναγκαίων ἰατρικῶν καὶ κατ' ἐξοχὴν περὶ ἐνδομάτου ζέσης προξενούτων, μέλιμα δὲ ἂν τύχη, ὡς εἶναι δυνατόν, νὰ κρατηθῶσι τὰ πλοῖα ἀπὸ τοῦ πάγου, ἢ ἂν ἀναγκασθῶσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ παραχειμῶσιν εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς ἀρκτικής Ἀμερικῆς. Λαμβάνουσι προσέτι μετ' ἑαυτῶν διάγραμμα ἐργαλεία τῆς Μαθηματικῆς καὶ Φυσικῆς· διότι καὶ ἂν ἡ μελετωμένη διαπλευσις δὲν κατορθωθῇ, Δέλουσι γενῆ ὅμως ἀριεῖς δοκιμαίαι περὶ τῆς βαθύτητος τῆς θαλάσσης, περὶ τῆς θερμοκρασίας, περὶ τῆς ποσότητος τοῦ ἁλτος καὶ τῆς ἰδικῆς βαρύτητος τοῦ θαλασσίου ὕδατος, περὶ τῶν ρευμάτων, περὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἠλεκτρικῆς, καὶ περὶ τῆς ἀποκλίσεως τῆς μαγνητικῆς βελόνης εἰς τὰ ὑψηλότερα πλάτη. Κατὰ δὲ τὸν πόλον αὐτῶν Δέλουσιν ἀπαντήσῃ οἱ θαλασσοποροῦντες τελείαν διαρροὴν τάντων τῶν κατ' ἡμᾶς φαινομένων εἰς τὸ σφαιρῶμα· διότι ὁ ἥλιος Δέλει φανῆ εἰς αὐτοὺς ἀκίνητος, ὡς εἰς ἕνα τόπον ἰσάμενος, ὅλα τὰ ἄστρα Δέλουσιν εἶναι ἀφανῆ, ἢ χρονικὴ μέτρησις Δέλει γίνεσθαι ἀπλῶς κατὰ τὸ ἀστρονομικὸν ὥρολόγιον, ἢ μαγνητικὴ βελὼν ἢ Δέλει περιφέρεισθαι χωρὶς τινος νομοῦ, ἢ Δέλει εὐθύνεσθαι εἰς τὴν ἔτι ἕως πρὸς τὸν τόπον ἄγνωστον Δέσιν τοῦ μαγνητικοῦ πόλου, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν σιγήν, καὶ ἢν οἱ θαλασσοποροῦντες εὐρίσκονται πέραν τοῦ πόλου, Δέλει εἶναι ἐν μιᾷ βοτῆ εἰς αὐτοὺς πρὸς μεσημβρίαν πᾶν ὅτι ἔκτε προτέρου πρὸς ἄρκτον, καὶ ὅτι ἀνομάζον προτιθέμεν ὄσιν, Δέλει εἶναι ἀνατολή, καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ποτὲ μεση-

μέριον θέλει είναι μεσονύκτιον, και ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅλου τὸ σι-
ρέωμα εἰς μίαν στιγμήν θέλει εἶναι πρὸς αὐτοὺς ὅλος διόλου
ἀντετραμμένον“.

ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Ἐπιγραφαί.

Αἱ παραῦσαι ἐπιγραφαὶ εὑρέθησαν ἐπὶ μαρμάρων εἰς τὰς
πόλεις τῆς Κέως (Τζίας), καὶ μᾶς ἐξάλησαν νὰ ἐκδοῦσι ἐκ
τοῦ Λ. Ἐ. Βύχης ἄξιον ἦτον, ἀν' οἱ ἀντιγράφωντες τὰ τοιαῦτα
τ' ἀντέγραφον μὲ προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ ἀκρίβειαν,
καὶ ἐμιμοῦντο, ὅσον τὸ δυνατόν, καὶ τὰ γράμματα φέ-
ρουσιν αἱ φθεραὶ καὶ τὰ κλοσώματα, ὅσα ὁ χρόνος καὶ ἡ κα-
τάρχησις ἐπέφεραν εἰς τὰ τοιαῦτα· δὲν πρέπει νὰ παραφι-
ρῶνται καὶ παρὰ τῶν ἀντιγράφων, καὶ νὰ προσέξῃται ἐκ τῆς
αὐτῆς εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους μεγαλύτερα δυσκολία καὶ κόπος
εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξηγήσιν.

„Κτισίας Εὐκτιμόνος ἀνεβή τῶι Ἀπολλωνί ἀριατῆν.

„Ο δῆμος ο Καρθαίων Γαίου Ιουλίον
Γαίου υἱον Καίσαρα του Ἀρχιερα
καὶ αυτοκράτορα γεγονότα . . .
εὐεργετῆν καὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως

„Ο δῆμος ο Καρθαίων
... του Θεου καὶ αυτοκράτορα
καὶ σωτήρα τῆς οἰκουμένης Γαίου Ιουλίον Καίσαρα
Γαίου Καίσαρος υἱον ἀνεβήκεν.

„Ἐρμῆος κτισίῳ Ἀπολλωνί ἀνεβήκε.

„Ἡρακλείδης εἶπεν εδοξε τῆ βουλή καὶ τῶι δήμῳ ἐπειδὴ
ἀναγγελλουσιν οἱ πρεσβεις οἱ ἀποξάλευτες εἰς Ναυπακτὸν καὶ
πρὸς τοὺς συνέδρους τῶν Αἰτωλῶν πασῶν εὐνοίῶν καὶ φιλοτι-
μίαν ἐνδοδεχθῆναι Ναυπακτίους καὶ τοὺς συνέδρους τῶν Αἰτω-

λων πρὸς τὰς πόλεις τὰς Κεῶν καὶ ἐψηφισμένοι εἰσι Ναυπα-
κτιοὶ πολίταιν εἶναι Κεῖοις καὶ γῆς καὶ οἰκίας ἐγκτήσιον καὶ
τῶν ἄλλων μετεχέειν Κεῖους ὡμπερ καὶ Ναυπακτιοὶ μετεχουσι
ἐδοχθῆναι Κεῖων τῆ βουλή καὶ τῶι δήμῳ εἶναι Αἰτωλοῖς πολί-
ταιν ἐν Κεῶι καὶ γῆς καὶ οἰκίας ἐγκτήσιον καὶ τῶν ἄλλων
μετεχέειν αὐτοὺς παντῶν ὡν περ καὶ Κεῖοι μετεχουσιν.

„Ἐσωτικὸς Ἰσονίκου εἶπεν εδοξε τῆ βουλή καὶ τῶι δήμῳ
ἐπειδὴ Φιλόβρος Ἀντιφανοῦ Ἰαλιεύς ἐπαιγμένος ὑπὸ του βασι-
λεῦ Πτολεμαίου παραγινόμενος πλειονακίς εἰς τὴν πόλιν καὶ
ἐπὶ τὴν κομιδὴν τῶν τῶν ἐν τούτοις τε συντηρορε-
ται καὶ τὴν ἐνδημίαν ποιεῖται καλῶς καὶ εὐτακτῶς ἀναγγελ-
λουσι δὲ καὶ οἱ παραγινόμενοι τῶν πολιτῶν σταιῶν ἐν χρεῖαν
ἐχουσιν καὶ κίρη δια ἐν ταις ἡ ἐντυχῶσι
σιν α Διῶν τὴν πα

„ λης εἶπεν εδοξε τῆ βουλή καὶ τῶι δήμῳ ἐπει-
δὴ Ἡγησικλῆς Ἀγαθοφάνου Κυβνίος παροικῶν ἐν Καρθαίῳ ἐπὶ
πόλι ἐμπροσθεν χρόνῳ εὐνοῦς ὡν τῶι δή-
μῳ τῶι Καρθαίων καὶ ἐν δὲ καὶ καλῶς ἐνδημιῶν
τῆ πόλι εδοχθῆναι τῶι δήμῳ ἐπαινεσθῆναι Ἡγησικλῆν ἀρετῆς
ἐνεκεν καὶ εὐνοίας καὶ εἶναι αὐτοῦ πολίτην καὶ τοὺς ἐγκλησὺς
αὐτοῦ τῆς πόλεως τῆς Καρθαίων

τῶν ὡν περ καὶ οἱ ἄλλοι Καρθαί

Ἀπολλωνίος

πολεσίῳ

„Ἐχάτιον εἶπεν εδοξεν τῆ βουλή καὶ τῶι δήμῳ ἐπειδὴ Κλεο-
μέδης Κλεοῦ Ἀθηναίος προξενός ὡν τῆς πόλεως τῆς Καρθαίων
ἐν τῶι ἐμπροσθεν χρόνῳ εὐνοῦς ὡν διέτελει τῶι δήμῳ τῶι Καρ-
θαίων ποιῶν ἀγαθὸν ὅτι ἠδυνάτο κοινῆ τε τὴν πόλιν καὶ τοὺς
προξέλλομενους διηλοσσίως εἰς Ἀθήνας καὶ δια τοὺς εὐτυχε-
νίτας τῶν πολιτῶν καὶ νῦν ἀγγελλουσιν αὐτῶν Ἐνεστράτος
καὶ Ἀλεξίτελης καὶ οἱ συνδίκῳι οἱ ἀποξάλευτες ὑπὸ τῆς πό-
λεως ἐπὶ τὰς δικασίας τὰ ταξηνιδίου καὶ Λυσίμαχου Δίων . . .
Σουκίος Σωσιτέλης Φιλονίκου ἐπιμέλεια γεγονουσθῆναι αὐτῶν
ἐκ χρείας παρεσχισθῆναι εἰς τὰ πράγματα χαριτεσθῆναι βουλο-
μένων δοχθῆναι τῶι δήμῳ ἐπαινεσθῆναι μὲν αὐτῶν ἀρετῆς

ενεπεν και ευνοιας ην εχων διατελει περι τον θυμου του Καρθαιων ειναι δε αυτοι πολιτειαυ εν Καρθαια τοις εγγονις αυτου μετεχουσι παντων ων και οι αλλοι πολι . . . αι και οικου ειναι εαν δε δοξει τοδε το . . . αι τειαν ωι αυ . . . οκταν . . . πολ . . . δουναι του

„εδοξεν τοις Αιτωλοις ποτι του σιυιου ταν φιλαν ταν υπαρχουσαν διαφυλάσσειν και μηθεν αλγειν Αιτωλων μη δε τω εν Αιτωλια πολιτευοντων τους Κειους μηθαμοθεν ορμασσειν μητε κατα γαν μητε κατα θαλατταν ποτ αρικτυνοικου μητε ποτ αλο εγγλημα μηθενωσ Αιτωλων οντων ταν Κειων εσπιη καιγει τους Κειους του Στραταγοου και του Εναρχοντα εν Αιτωλια καταγομεν . . . οντα κυριου ειμα και τους συνδωμω καταδικαζοντασ τεισ Κειοις . . . αγκα δοκιμαζοντι κρηυσι ειμε Στραταρτου προσθευσαντων εν

Αρχιλαισ ειπεν εδοξεν τει βουλιη και τωι θυμοι επειδη αναγγελουσι οι πρεσβεισ οι αποκαλεντες εις Καρυσον Αριστολ . . και Αχελαισ Κασινωδωρον και Πολυκρατου Θεοδοτου και Καλικρατου Ευρυλοχου και Κενεφυλου τους ανδρασ αγαθουσ και υπερ τεισ πολ . . . σαι οτι δυνα . . αγαθου τουσ πολι . . . συλλαμβανοντασ οτωσ — — — ταν — — —

Εις Μάρμαρα τής Τήνου.

„Αρχαιον επωνυμιασ Γεμελλασ Νεικου . . αρχεσ Δημητρεα Βαθυλλου το θυριατηριου . . κερρον Ονησιμος και Φιλεινοσ Σιφιλιουνο αυτοι ηρξαντο θεσμικον ετοσ — — —

„ Τεισ πολειωσ πραγματα επι τω Ν . . . οτια πλειονωμ εταν δισ δε ηρξεν . . . ουτοσ . . . την σεφρασησφουρον παρακληθεισ υπο του θυμου . . . Ν Θ . . . Σγ

Σημ. 'Ο κρηυδσ τόπωσ του τρίτου σίχου τήσ επιγραφήσ τού τεισ ειναι τόσων καθαρόσ, ωσ μητε ίχνοσ γραμμικουσ φρασεωσ

Βιβλία Νεοφανή.

ΤΙΜΟΛΩΝ. Τραγωδία, παρά Ιωάννου Ζαμπελίου Λευκαδίου· ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Ἰωάννου Σπιτρερ. 1818. Σελ. 69. εἰς 8. μέγα.

„δὲν ἐπεχειρήσθην νὰ ὑποδεθῶ τὸν Κόθορον, λέγει ὁ Κόθορσ Συγγραφεύσ, πᾶρεξ μόνου διὰ τὴν μεγάλην κλίσιν ἔρεσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παιδιόθεν ἀκόμη πρὸς τὴν τραγῳδίαν· αὐτὴ μὲ παρεκίνησε πάντοτε, ἐν μέσῳ τῶν ὑποθέσεών μου, νὰ ἐνασχοληθῶ εἰς τοὺς διδασκάλουσ τῆσ τέχνησ κατὰ τὴν πράξιν και θεωρίαν, και μ' ἔσυρεν ἀκόμη μετέπειτα νὰ γράψω και τραγωδίασ, ὅμωσ μὲ τοιοῦτου σκοποῦ, διὰ νὰ γνωρίσω ἐμπράκτωσ και τὰσ δυσκολίασ τοῦ ἔργου, και τὴν βαθέην τῆσ δυνάμειόσ μου. Εἰς τέλος φέρω τὸ πρῶτόν μου ἐπιχείρημα τοῦτο, τὸν Τιμολέοντα, ἐξηκολούθησα εὐγνώμων πρὸς τὴν Μελοπομένην, νὰ συγγράψω και ἄλλασ, τὸν τελευταίου αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, ἔ τὸν Γεώργιον Κασριάτην, τὰσ ὁποίασ δὲν δημοσιεύω, εἰάν δὲν ἀκούσω περὶ τῆσ πράττεισ μου ταύτησ, τὰσ γνώμασ τῶν λογίων τοῦ Γένουσ μου“.

„Και γλωσσαν μὲν ἐπεμελήθην νὰ μεταχειρισθῶ, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζοντασ τὴν σήμερον οἱ λογιώτεροι Συγγραφεῖσ μασ νέοι. Ὡσ πρὸς τὴν ποιητικὴν δὲ, ὁμολογῶ, ὅτι δὲν εὐχεμετώμην ἀπὸ τῆσ μνηστικῆσ τῶν κωνῶν Καλιστικῶν σίχων· μὴ δυνατὸν ὅμωσ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν παλαιάν Μετρικὴν, μετὰ πολλοὺσ σοχασμοὺσ διαφόρουσ, εἰς τοὺσ ὁποίουσ ἐπλανήθην ἐπὶ πολλοῦ, ἤνοιξα τέλος πάντων τοὺσ παλαιούσ Ἑλληνασ τραγικουσ, ἐξέλεξα και ἀπὸ τοὺσ τρεῖσ πεντήκοντα διαφόρουσ σίχουσ ποικίλουσ κατὰ τὸν τόνον, και εὐφρανότερασ, τοὺσ ἐξεσήθισα, τοὺσ ἐθηκα πρωτότυπα, και συνεθίσασ εἰσ αὐτοὺσ τὸ ἄτιον, ἔγραψα τοὺσ σίχουσ τῆσ Τραγωδίασ μου. Ἐάν τὸ μέτρον μου ἦναι ὁ πάλαι ἰαμβικὸσ ρυθμόσ, τοῦλάχισον καθαῶσ κατὰ δυσυχίαν τὸν αἰσθανόμεθα ἀναγινώσκοντασ τοὺσ ἰαμβικουσ σίχουσ, εἰάν ἔχη συγγενειάν τινα ὄχι μικράν μὲ τὸ ἐνδεκασύλλαβον διαφόρων Γενῶν τῆσ σοφῆσ Κυρῶπιησ, και κατ' ἐξοχήν τῶν Ἰταλῶν, εἰάν ἀφίνοντασ τοὺσ Πολιτικουσ σίχουσ και τὸ ὁμοιοτέλευτον, μὲ τοῦτο καλήτερα ἦναι ἢ ὄχι,

να γράφωμεν δράματα, εἴν ἦναι ἁρμονικόν, ποιικιλότερον, σημαντικόν, καὶ ἐπιτήδειον πρὸς ἐξήγησιν καὶ κοινῶν καὶ ὑψηλῶν νοημάτων, ἰδοὺ τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα προβάλλει, καὶ περὶ ἧν ζητῶ τὴν γνώμην τῶν πεπαιδευμένων, προσήμην αἰς παράδειγμα τὸ πόνημα τοῦτο. Τελευταῖον, ζητῶ περὶ τῆς Τραγωδίας μου· καὶ εἴν ὁρθὸς ὁ σοχασμὸς μου κατὰ διατὶ τάχα δὲν δυνάμεθα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ εἰσαγάγωμεν καὶ τοὺς ἄλλους τῶν παλαιῶν μᾶς ποιητικὸς βυθῶν, ὅπως δὴ ποτε τὴν σήμερον τοὺς αἰσθανόμεθα, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν Ἐπικὸν ἢ Ἡρωϊκόν; Κεραυνὸς νὰ μὲ κατακαύσῃ καὶ ἁπλοῦς νὰ γένω αἴτιος βλάβης μὲ νεωτερισμὸς βλαβερός, εἰς τὴν ὁποίαν πρόσθον κάμνει τὸ Γένος· δὲν μὲ δέχοι τελείως ἡ φιλαυτία αἰς συγγραφεὺς. Τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ μὲ δλου μου τοῦ σήθους τὴν δύναμιν· νὰ γράψω Παιδικά, καὶ διὰ νὰ κεντήσω καὶ πολλοὺς ἄλλους εἰς τοῦτο, καὶ διὰ νὰ ἀνάψω τὰς καρδίας τῶν Ὁμογενῶν μου. Καὶ οὐλοῦν τοῦτόν μου τὸν Τιμολέοντα, ὅχι διὰ νὰ λάβω ἔπαινον, ἀλλὰ μόνον, διὰ νὰ παύσω, εἴν ἡ κοινὴ γνώμη μὲ κατὰ δικάσῃ; διὰ νὰ διορθωθῶ, εἰς ὅσα σφάλματα ἔχω, διὰ νὰ ἐξακολουθῶ μὲ κλίσειν περισσοτέρην, εἴν ἐμψυχωθῶ μὲ τὴν καλὴν τῶν καλῶς φρονούντων ὑποδοχὴν. Φίλοι πεπαιδευμένοι ἰσογενεῖς, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐρασταὶ τῆς Ἑλληνικῆς Παίδειας! μὲ τὸ μέσον τοῦ Λογίου Ἡρμοῦ, πέμψατέ μοι, παρακαλῶ, τὰς σοφὰς νοουσεῖας σας“.

Ἡ ὅλη Τραγωδία διαιρεῖται εἰς πέντε Πράξεις καὶ περιέχει στίχους 1500. Κατὰ τὴν θεωρίαν ἠκολούθησεν ὁ Κύριος Ζαμπέλιος εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Τραγωδίας του τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ δὲ τὴν πράξιν τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας Τραγουχοὺς, καὶ εἰς τὴν τραγικὴν πλοκὴν ἐξαιρέτως τοὺς νεωτέρους Εὐρωπαϊοὺς. Τὸ Γάλλου Μαρμουντέλου τὸν Τιμολέοντα δὲν ἔτυχεν νὰ ἴδῃ, τὸ δὲ Ἰταλοῦ Ἀλφιερίου εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἔλαβε τινὰ. Ἐξ ὀνόματος τοῦ συγγραφεύς κηρύττεται πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Τραγωδίας του, ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἀναγνώσασιν ἀργῶς, μὲ τραγικὴν ἐμφρασιν καὶ πάθος, καὶ ἐκριβῶς διακόπτουτες τὴν φωνὴν εἰς τὰς σιγὰς καὶ ὑποσημνῆς διὰ τὴν ἁρμονίαν τοῦ μέτρου, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησεν. Πιστεύομεν τὰς περὶ τῆς Τραγωδίας αὐτῆς γνώμας καὶ κρίσεις τῶν λογίων, νὰ τὰς κηρύξωμεν εἰς τὸ Κοινὸν διὰ τοῦ Λογίου Ἡρμοῦ.

ΕΡΜΗΣ Δ' ΛΟΓΙΟΣ.

Τξ' α. Π Ιουνίου.

1818

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Περὶ τῶν Ἡφαισειῶν ἢ Πυριπνῶν ὄρεων.

Μετάφρασις ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας τοῦ Γάλλου Βουκράνου
παρὰ Διονυσίου τοῦ ἐκ Ζαγορίου.

Οἱ ἀρχαῖοι μᾶς ἄφησαν ὀλίγας τινὰς εἰδήσεις περὶ τῶν εἰς αὐτοὺς γνωστῶν Ἡφαισειῶν βουνῶν, καὶ μάλιστα τῆς Αἴτνης καὶ τοῦ Βεζούβιου· τὴν σήμερον δὲ πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες ἐπαρτήρησαν ἐγγύθεν τὴν μορφήν καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν· ἐν οἷς δὲ συγκρίνομεν ταύτας τὰς περιγραφὰς, τὸ πρῶτον ὑποῦ ἀπαντῆ εἶναι ὅτι πρέπει νὰ πυριπιθῶμεν ἀπὸ τὸ νὰ παραδώσωμεν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀκριβῆ καὶ μόνιμον τοπογραφίαν αὐτῶν τῶν καιομένων βουνῶν, διότι ἡ μορφή αὐτῶν μεταβάλλεται σχεδὸν πᾶσαν ἡμέραν, ἢ ἐπιφάνειά των τοῦ μὲν ὑψώνεται, τοῦ δὲ ταπεινώνεται (χαμηλώνεται)· πᾶσα ἔκρηξις ἀποτελεῖ ἄλλα ἄντρα, ἢ ἄλλας ἐσχάς· τὸ νὰ θέλῃ τις λοιπὸν νὰ περιγράψῃ πάσας αὐτὰς τὰς μεταβολὰς εἶναι νὰ θέλῃ νὰ παρακολουθήσῃ καὶ νὰ παραζησῃ τὰ ἐρείπει μίᾳ κεντρμένης οἰκοδομῆς. Ὁ Βεζούβιος τοῦ Πλινίου, καὶ ἡ Αἴτνη τοῦ Ἐμπεδοκλέους εἶχαν ἄλλην θέαν καὶ ἄλλην πρόσφιν παρ' ὅσας μίᾳ περιγράφουσιν οἱ κύριοι Ἀμίλτων καὶ Βρυδῶν· καὶ μετ' ὀλίγους αἰῶνας αὐταὶ πάλιν αἱ περιγραφῆι δὲν θέλουσιν ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸ αὐτῶν ἀντικείμενον. Μετὰ τὴν θαλασσίαν ἐπιφάνειαν κενὸν ἄλλο ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶναι τόσον μεταβλητὸν καὶ ἄστατον ὅσον ἡ ἐπιφάνεια τῶν Ἡφαισειῶν βουνῶν· ἂν ὅμως ἐνώσῃ τις τὰς ἰδιαιτέρας παρατηρήσεις δύναται ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἰδίαν ἀκαταστασίαν καὶ τοικιδίεν τῶν μεταβολῶν καὶ μορφῶν νὰ συνάξῃ τινὰς συνεπειὰς γενικὰς.

Παραδείγματα τῶν ἐν τούτοις Ἡφαισειοῖς μεταβολῶν.

Ἡ βάσις τῆς Αἴτης ἔχει περίπου ἑξήκοντα λεγαῶν περιφέρειαν, τὸ δὲ κατὰ κάβητον αὐτῆς ὕψος εἶναι σχεδὸν ὡς χιλιάδων ἑρηγῶν ἑπάνω τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου θαλάσσης· ὅθεν δύναται νὰ θεωρηθῆται αὐτὸ τὸ μέγιστον ἔρος ὡς κῶνος κολοβός (κόλουρος), τοῦ ἴσκιου ἢ ἐπιφάνεια δὲν περιέχει ἕλιγώτερον ἀπὸ τριακσίας τετραγώνως ἑρηγῶν· αὐτὴ δὲ ἢ κωνικὴ ἐπιφάνεια διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ζώνας ἐρικέντρον, αἵτινες κείνται ἢ μία ἑπάνω τῆς ἄλλης (ἐπ' ἀλλήλων). Ἡ πρώτη ἢ καὶ πλέον ἐκτεταμένη ἐκτείνεται εἰς πλείον τῶν ἑξ λεγῶν διάστημα ἀναβαίνουσα πάντοτε ἐκ προσουγωγῆς, ἀρχομένη ἀπὸ τὸ παρῴσιον ἀπέχον μέρος τῆς βάσεως τοῦ βουνοῦ, αὐτὴ δὲ ἢ ζώνη κατοικεῖται καὶ γεωργεῖται σχεδὸν πανταχοῦ, ἐπ' αὐτῆς κείται καὶ ἢ πόλις Κατάνη καὶ πλεῖστα ἄλλα χωρία, ἢ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῆς περιέχει 240 λέγας τετραγώνως· ὅλον δὲ τὸ ἔδαφος αὐτοῦ τοῦ τόπου ἐκτεταμένου τόπου δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ λάβα παλαιὰ καὶ νεώτερα, ἐκρούσασα ἀπὸ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ βουνοῦ, ὅπου ἔγνωσαν αἱ ἐκρήξεις τοῦ ἵσκιου πυρός, καὶ ἢ ἐπιφάνεια αὐτῆς τῆς λάβας ἀναμιχθεῖσα μὲ τὴν σάκτιν (τέφραν), ἢ ἐρρίφθη ἀπὸ αὐτὰ τὰ διάφορα σώματα, μετεβλήθη εἰς μίαν καλὴν γῆν, ἢτις ἤδη γεωργεῖται καὶ ἀμπέλους ἔτι πολλὰ ἔχουσα, ἐκτός τινων μερῶν, ὅπου ἢ λάβα οὖσα πολλὰ προσφάτος, δὲν μετεβλήθη εἰς γῆν. Εἰς τὰ ἄνω μέρη αὐτῆς τῆς ζώνης φαίνονται ἤδη πολλοὶ κρατῆρες διαφόρου πλάτους καὶ βείθους, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξῆλθον αἱ ὕλαι, ἐξ ὧν τὰ κάτω μέρη τῆς ζώνης συνίστανται.

Ἡ δευτέρα ζώνη ἀρχεται ὑπεράνω τῶν ἑξ λεγῶν αὐτῆς τὸ πρὸς τὰ ἄνω τοῦ βουνοῦ πλάτος εἶναι δύο λεγῶν σχεδόν· εἶναι δὲ πλέον (ἀνώτερη) ἀνωφερὴς ἢ ἢ πρώτη, καὶ τὸ τοῦ ἄνω αὐτῆς αὐξάνει ὅσον περισσότερον ἀναβαίνει καὶ πλησιάζει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ· αὐτὴ ἢ δευτέρα ζώνη δύναται νὰ ἔχη 40 ἢ 45 λεγῶν τετραγώνως ἐπιφάνειαν· καὶ ἔλη αὐτὴ ἢ ἐκτισίς σκεπάζεται ἀπὸ μεγαλοπρεπῆ δάση, τὰ ἑστία φαίνονται ἔτι σχηματίζουσιν ὡς ἓνα περιδέραιον (ἢ περιουχένιον) σόλισμα εἰς τὴν λευκὴν καὶ φρακρὰν κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ σφαιροσίου βουνοῦ. Τὸ ἔδαφος δὲ εἶναι οἰσάνθη, ὅλον λάβα καὶ σάκτι, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου μετεβλήθησαν εἰς ἐξαιρετὸν γῆν· τὸ δὲ πλέον ἀξιοσημειώτερον εἶναι ἢ

ἀνωμαλία τῆς ἐπιφανείας τῆς ζώνης αὐτῆς, διότι δὲν βλέπεται ἄλλο εἰμὴ λόφους, ἢ μᾶλλον βουνά, τὰ ὅποια ὅλα ἔγνωσαν ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐκρήξεις τῶν κρατῆρων τῆς κορυφῆς τῆς Αἴτης, καὶ τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι εἶναι παρακάτω ἀπὸ τὴν κορυφὴν, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων πλεῖστα ἐνήργουν εἰς αὐτὴν τὴν ζώνην, ἢτις ἤδη σκεπάζεται ἀπὸ τὰ δάση.

Πρὶν ἀνάσσειν εἰς τὴν κορυφὴν, καὶ ἀπ' οὗ παράσῃ τὰ εἰρημένα ἀραιὰ δάση, ἀπαντᾷ μίαν ἄλλην τρίτην ζώνην, ὅπου ἀπαντῶνται μόνον μικρὰ τινα φυτὰ· αὐτὸ τὸ μέρος σκεπάζεται ἀπὸ χιόνι τῶν χειμῶνα, τὸ ὅποσον τὸ μέρος ἀναλύεται· μετὰ ταῦτα δὲ ἀπαντᾷ ἢ γραμμὴ τῆς διαμενουσῆς χιόνος, ὅπου ἀρχεται ἢ τετάρτη ζώνη, ἐκτεινομένη ἔως εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Αἴτης· αὐτὴ ἢ χιόνι καὶ οἱ πάγοι κατέχουσι περίπου δύο λέγας εἰς τὸ ὕψος· ἔχει δὲ σχῆμα ἀκριβὲς κωνικόν, καὶ εἰς τὰ ἐπιώτερα βλέπει τις τοὺς κρατῆρας, ὅθεν ἐξέρχονται ἀκαταπαύτως δίνει καπνοῦ. τὰ ἔνδον τῶν κρατῆρων ἔχουσι σχῆμα κῶνου ἀνατετραμμένου, συνιστάμενα ἀπὸ σάκτιν καὶ ἄλλας ὕλας κεκυρμένως, αἵτινες ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ σώματος τῶν κρατῆρων, τὸ ὅποσον κείται εἰς τὸ κέντρον αὐτῶν. Τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς τῆς κορυφῆς εἶναι κρημνοειδὲς πολὺ, ἢ δὲ ἐκεῖ χιόνι εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ σάκτιν, καὶ τὸ ὕψος εἶναι μεγαλωτάτον. Εἰς τὸ ἀρκτικὸν αὐτοῦ τοῦ μέρους εἶναι πλεῖστα μικρὰ λίμναι παγωμέναι πάντοτε· ἢ ἐπιφάνεια αὐτῆς τῆς ζώνης εἶναι ἱκανῶς λεῖα, καὶ πανταχοῦ ἐξίσου ἀνώτερη, ἔξωτινα μέρη, καὶ μόνον παρακάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ χιόνος σκεπαστὸν μέρος ἀπαντῶνται πάμπολλοι ἀνωμαλίες ἐξ ὀχῶν καὶ ἄντρων, λόφους καὶ βουνῶν, τῶν μὲν πρὸ πολλοῦ γενομένων, τῶν δὲ πρὸ ὀλίγου, καὶ τὰ ὅποια συνίστανται ἀπὸ ὕλης, αἵτινες ἐρρίφθησαν ἔξω ἀπὸ τὰ διαίρημα τοῦ πυρός σώματα ἢ κρατῆρας.

Ὁ κρατῆρ τῆς κορυφῆς τῆς Αἴτης κατὰ τὸ 1770 ἔρος ἔχε κατὰ τὸν κύριον βρυθῶν πλέον παρὰ μίαν λέγειν περιφέρειαν, οἱ παλαιοὶ καὶ νεώτερο συγγραφεῖς ἔδοσαν αὐτῆς πλεῖστα διαφόρους διαμετρήσεις, καὶ εὐλόγως, ἐπειδὴ πλείοντα μεταβάλλεται, ὡς εἴρηται, καὶ ἐκεῖνο ὅπου πρέπει νὰ ἐπισημωμεν ἀπὸ τὴν σύγκρισιν τῶν διαφόρων περιγραφῶν τῶν περιηγητῶν εἶναι, ἔτι ὁ κρατῆρ ἐμοῦ μὲ τὰ χεῖλη του συνέπεσε (s' est éboulé) τετράκις ἐν διαστήματι 600 ἢ 700 ἔτρων· αἱ

ὕλαι, ἐξ ὧν συνίστανται, πίπτουσι πάλιν εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ βουνοῦ, ὅθεν πάλιν ἐκτινασσόμεναι ὑπ' ἄλλων ἐκρήξεων πίπτουσι ἔξω, καὶ τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται, ἕως οὗ τέλος καὶ συμπέσωσι καὶ νὰ μείνωσιν εἰς τὰ βάθη (εἰς τὸν πυθμὲν) τοῦ κρατήρος.

Αἱ ἐκρήξεις αὗται δὲν ἔγιναν μόνον ἀπὸ τὸν κρατήρα, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, ἀλλὰ βλέπει τις πρὸς εἰς πολλοὺς καὶ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ βουνοῦ τῆς Αἴτνης, ἔτι δὲ καὶ εἰς μεγαλωτάτα ἀποσηματα ἀπὸ τὴν κορυφὴν, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους αὐτοὺς κρατήρας ἐξήρχοντο φλόγες πυρὸς καὶ πέτραι μεγάλαι, αἱ ὅσσαι ἀπαντῶνται ὀλόγυρα αὐτῶν, φαίνονται δὲ καὶ λόφοι πολλοὶ, ὅτινες ἀναμφιβόλως ἔγιναν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς μικροὺς κρατήρας, ὅπου περιουκλῶνουν τὸ μέγαν· εἰς τὴν κορυφὴν καὶ ἑνὸς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λόφους βλέπει τις τοὺς κρατήρας (α), εἰς τὸ μέσον τῶν ὁποίων φαίνεται τὸ βαθύ σῆμα αὐτῶν. Πᾶσα ἐκρήξις τῆς Αἴτνης ἐκαμιν ἑνα νέον βουνόν, καὶ ἴσως, λέγει ὁ κύριος Βρυδάν, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦθελε χρησιμεύσει ὡς ἡ κάλλιξις μέθοδος εἰς τὸ νὰ διορίσῃ κανεὶς τὰς ἐκρήξεις αὐτοῦ τοῦ περιήρημου Ἡφαίστου ὄρους.

Ἡ πόλις Κατάνη, ἣτις κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ τοῦ ὄρους, κατηδαρίσθη πολλάκις ἀπὸ τοὺς χειμάρους τῆς λάδας, ἡ ὁποία ἐξῆλθεν ἀπὸ τοὺς πρόποδας αὐτῶν τῶν νέων βουνῶν, ὅταν ἐγένετο. Ἀναβαίωσιν τις ἀπὸ τὴν Κατάνη (Catana) εἰς τὸ Νικολέσι διαβαίνει δωδέκα μιλίων ὁδόν, ἐν ἡμίαν γῆν σχηματισμένην ὅλην ἀπὸ παλαιῶν λάδαν, καὶ ἐν τὴν ὁπίαν βλέπει σῆμα κρατήρων σφυσμένου, τὰ ὅσπερ ὅλα τὴν σήμερον γεωργεῦνται, καὶ εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ χορῆρια, ἀμπέλια καὶ μικρὰ διάση· ἡ κατ' αὐτὰ τὰ μέρη λάδα ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις αὐτῶν τῶν μικρῶν βουνῶν, τὰ ὅσπερ ἀπαντῶνται εἰς τὰς πλευρὰς τῆς Αἴτνης, ἔλεον δὲ αὐτῶν τὸ σχῆμα εἶναι κανονικόν, δηλ. ἡμισφαιρικόν ἢ κανονικόν.

(α) Οἱ παλαιοὶ ἐμπεριέχοντο ἐκ' αὐτῆς τῆς σημασίας τὴν λέξιν κατάνη ὡς ἑσθὸν πάντοτε πληθυντικῆς, οἱ Ἑρατοστράτης λέγοντες, καὶ ὅταν περὶ ἐνὸς ὁ λόγος ᾖ, ἐνὸς δὲ μεταγενεσθῶσιν αὐτῶν ἀδιακόπως, ποτὲ μὲν ἑσθὸν, ποτὲ δὲ πληθυντικῆς, ὅταν δὲ ὁ λόγος εἶναι περὶ ἐνός.

πᾶσα ἐκρήξις παράγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἕνα ἐξ αὐτῶν τοῦ βουνῶν ὅθεν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑπογείου πυρὸς δὲν ὑψώνεται πάντοτε ἕως εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Αἴτνης. Πᾶσα ἐκρήξις γινόμενη εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους παράγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς εἴρηται, ἕνα νέον βουνόν, συναρῶμενον ἐκ πετρῶν μεγάλων, μικρῶν, καὶ τεσσάρων, αἰτίνας ἐξεβράσθησαν ἀπὸ τὴν ἐνναμιν τοῦ πυρὸς, τὸ δὲ μέγεθος αὐτῶν τῶν νέων βουνῶν εἶναι πλεῖστον ἢ ὀλιγοῖτερον ὑπέρογκον ἀναλόγως μὲ τὸ διάστημα τῆς διαρκείας τῆς ἐκρήξεως· διότι ἂν διαρκῆ ἔλιγας ἡμέρας παράγει λόφον, ὅστις ἔχει εἰς τὴν βάσιν περιήρη μίαν λέγαν περιφέρειαν, ὕψος δὲ κατὰ κάθητον 300 ἢ 400 ποδῶν· ἀλλ' ὅταν διαρκῆ μῆνας ἢ ἐκρήξις, καθὼς ἡ τοῦ 1869 ἔτους, παράγει τότε βουνόν δύο ἢ τρεῖς λέγας περιφέρειαν ἔχοντα, καὶ 900 ἢ 1000 ποδῶν ὕψος· καὶ ὅλοι αὐτοὶ εἰς λόφοι ὡς γεννηθέντες παρὰ τῆς Αἴτνης, τῆς ὁποίας τὸ ὕψος εἶναι 12000 ποδῶν, φαίνονται ὡς μικρὰ ἐξοχαλ γενόμενα διὰ τὸ νὰ συνδεύωσιν τὴν μεγαλειότητα τῆς μητρὸς αὐτῶν Αἴτνης.

Εἰς τὴν Βεζούβιον, ὅστις συγκρινόμενος μὲ τὴν Αἴτνην εἶναι πολλὰ μικρόν Ἡφαίστειον ὄρος, αἱ ἐκρήξεις ἀπὸ τῶν πλευρῶν εἶναι σπάνιαι, καὶ ἡ λάδα ἐξέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸν κρατήρα, ὅστις εἶναι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐν ᾧ εἰς τὴν Αἴτνην αἱ ἐκρήξεις ἔγιναν πολὺ πλέον συχνότερα ἀπὸ τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους παρὰ τὰς ἀπὸ τῆς κορυφῆς· ἡ δὲ λάδα ἐξετινάχθη ἀπὸ καβένας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς βουνούς, τοὺς γενομένους ὑπὸ τῶν ἐκρήξεων εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους. Ὁ κύριος Βρυδάν λέγει, ὅτι οἱ ὄγκοι τῶν πετρῶν τῶν ἐκτινασσομένων ὑπὸ τῆς Αἴτνης ὑψώνονται τόσον πολὺ, ὥστε περῶσι 21 δευτέρα λεπτά ἕως οὗ νὰ πέσωσιν, ἐν ᾧ οἱ τοῦ Βεζούβιου πίπτουσιν εἰς 9 δευτέρα· τὸ ὅσπερ δίδει 1215 πόδας ὕψος, εἰς τὸ ὅσπερ ἀναβαίωσιν αἱ πέτραι αἱ ἐκτινασσόμεναι παρὰ τοῦ Βεζούβιου, καὶ 6615 πόδας αἱ παρὰ τῆς Αἴτνης πίπτουσαι· ὅθεν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ἂν αἱ παρατηρήσεις εἶναι ἀκριβεῖς, ὅτι ἡ δύναμις τῆς Αἴτνης πρὸς ἐκείνην τοῦ Βεζούβιου εἶναι ὡς 441 πρὸς 81, τοῦτέστι πεντάκις ἢ ἑξάκις μεγαλύτερα· ἐκείνο δὲ ὅπου ἀποδεικνύει ἐναργέστατα ὅτι ὁ κρατήρ τοῦ Βεζούβιου εἶναι πολλὰ ἀσθενὴς ὡς πρὸς τὴν Αἴτνην, εἶναι τοῦτο, ὅτι ἡ Αἴτνη ἐγέννησεν ἄλλους κρατήρας πλεον μεγάλους παρὰ τὸν Βεζούβιον.

„Πλησίον τοῦ ἄντρου τῶν Αἰγῶν, λέγει ὁ κύριος Βρυδῶν, φαίνονται δύο ὠραιότατοι βουνοὶ, τοὺς ὁποίους ἐγγυησεν ἡ Αἴτνη· καὶ καθὲς ἀπὸ τοὺς κρατῆρας αὐτῶν τῶν δύο βουνῶν εἶναι πολὺ πλέον πλατὺς κατὰ ἐκείνου τοῦ Βεζουβίου· τῶμα εἶναι γεμάτοι ἀπὸ δρυμῶνας (θάσιη δρυῶν), ἕως εἰς τὸ μέγα βάθος γῆν ἔχοντες πολλὰ εὐκαρπον, συνίσταται δὲ τὸ ἔλον ἀπὸ λάβαν ἀπὸ τοὺς πρόποδας δηλ. τοῦ βουνῶ ἕως εἰς τὴν κορυφήν. Τὸ κωνικὸν ὄρος, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Αἴτνης, ὅπου κεῖται ὁ κρατῆρ, ἔχει πλέον τῶν τριῶν λεγῶν περιφέρειαν, εἶναι δὲ ἄναντες καὶ ὑπερβολὴν καὶ σκεπασμένον ἀπὸ χιόνι καὶ πάγους πάντοτε. Αὐτὸς ὁ μέγας κρατῆρ ἔχει ἐνδὸν πλέον μιᾶς λέγας περιφέρειαν, καὶ σχηματίζει ἐν κοίλωμα, τὸ ἐπίτερον ἐμειάζει μὲ ἐν μέγα ἀμυθιάτρον· ἐξέρχονται δὲ ἐξ αὐτοῦ νέφη καπνοῦ, ὅσας δὲν ὑψώνεται εἰς τὸν οὐρανὸν, ἀλλὰ συσφύεται εἰς τὰ κάτω τοῦ ὄρους· ὁ κρατῆρ εἶναι τέσσαθερμός, ὡς εἶναι πολὺ ἐπικινδυνεὺν νὰ καταβῆ κανεὶς εἰς αὐτόν· τὸ μέγα σφῆριον κεῖται πλησίον τοῦ κέντρου τοῦ κρατῆρος· μερικὰ ἀπὸ τὰς πέτρας τὰς βιφθεύσας ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ἡφαιστείου εἶναι ὑπέρογκοι, ἡ πλέον μεγάλη ἀπὸ τὰς βιφθεύσας παρα τοῦ Βεζουβίου ἔχει περίπου 12 πόδας διαμέτρου, ἀλλ' ἐκεῖναι τῆς Αἴτνης εἶναι πολὺ μεγαλύτεραι, καὶ ἀλόγοι μὲ τὴν διαφορὰν, ἥτις εἶναι μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο Ἡφαιστειῶν (α).

Ἐπειδὴ ὅλον τὸ μέρος ὀλόγυρα τῆς κορυφῆς τῆς Αἴτνης εἶναι ὁμαλόν, χωρὶς λόφους δηλ. καὶ κοιλάδας ἐν διαστήματι πλέον τῶν δύο λεγῶν καταβαίνοντας, καὶ φαίνονται ἐπὶ ἐκείνῃ καὶ τὴν σήμερον τὰ εἰρήπια τοῦ πύργου τοῦ φιδισόφου Ἐρπεδεκλέους, ὅσας ἤκμαζε τῶ τετρακοσιασῶ ἔτει πρὸ Χ., δυναίμεθα ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἔκτοτε ὁ μέγας κρατῆρ τῆς κορυφῆς τῆς Αἴτνης ἢ ἕλιγας ἔκαμεν ἐξερεῦξαις ἡ δὲ ἔκαμε παντάπασι, τὸ ὅπου εἶναι σημεῖον, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ πυρός ἐσμικρύνθη, ἐπειδὴ δὲν ἐνεργεῖ πλέον βιαίως εἰς τὴν κορυφήν, καὶ αἱ νεώτεραι ἐξερεῦξαις ἐγένον ἀπὸ τοὺς κατωτέρω

(α) Ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ τῶν τοιούτων Ἡφαιστειῶν ὄρων, εἶναι καλὸν ἴσως νὰ παραλείψωμεν τὴν λέξιν ὄρος μεταχειρίζομενοι μόνον τὴν λέξιν Ἡφαιστειῶν ὡς οὐσιαστικόν.

τοῦ κρατῆρος· μὲ ὅλον τοῦτο τὸ σχῆμα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κρατῆρος μετεβλήθη πολλάκις, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰς διαφόρων περιγραφὰς τῶν Σικελιωτῶν συγγραφέων, διότι συμπίπτει, πάλιν κατ' ὀλίγον λαμβάνει τὸ πρότερον σχῆμα ἕως εἰς πάλιν νὰ συμπίσῃ (3' ἐπερῶν)· ἡ πρώτη καὶ βεβηία κλιτῶν τῶν συμπτώσεων ἐγένετο κατὰ τὸ 1157, ἡ δευτέρα τὸ 1329, ἡ τρίτη τὸ 1444, καὶ ἡ τελευταία τὸ 1609. Δὲν πρέπει ὅμως, νομίζω, νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτων, ὡς ὁ κύριος Βρυδῶν, ὅτι θέλει συμπίσῃ πάλιν μετ' ὀλίγον· ἡ γνώμη ὅτι τούτο πρέπει νὰ συμβαίη καὶ ἕκαστον αἶδιον δὲν μὲ φαίνεται ἱκανῶς εὐλόγος, ἀλλὰ ἐγὼ ἐξ ἐναντίας κινεῖμαι νὰ φρονῶ ὅτι, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ κρατῆρ δὲν ἐνεργεῖ πλέον τόσον βιαίως, αἱ δυνάμεις τοῦ ἐσμικρύνθησαν, καὶ ἐξακολουθεῦσι νὰ σμικρύνονται καὶ ὅσον ἡ θάλασσα ἀπομακρύνεται, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπειμάκρυνεν ἤδη πολλὰ μίλλια, καὶ κατεσκέυασε μελῶματα καὶ αἰγιαλοὺς ἄλλους διὰ τῶν χειμῶρων τῆς λάβαςτου· εἶναι πρὸς τούτοις γνωστὸν ἐκ τοῦ νὰ ἠλαττώθη ἡ γεργότης τῆς Χαρυθδεως καὶ τῆς Σκύλλας, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων σημείων, ὅτι πρὸ δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ἡ θάλασσα τῆς Σικελίας ἐταπεινώθη (ἐγένετο χαμηλοτέρα) ἔχει ὀλίγον, ὅθεν μὴτε ἠμποροῦμεν νὰ ἀμυθιάλλωμεν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ταπεινώνεται, καὶ ἐκ τοῦ ἐπομένου ὅτι ἡ δύναμις τῶν γειτονεύοντων πυρρηνῶν ὄρων σμικρύνεται, ὡς εἶναι δυνατόν νὰ μείνη ὁ κρατῆρ τῆς Αἴτνης πολὺν καιρὸν εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν, καὶ ὅτι ἂν ἔτι ἄπαξ καταπέσῃ, θέλει εἶσθαι τὸ τελευταῖον. Πιστεύω πρὸς τούτοις ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ νομίζωμεν ὅτι, αἰ καὶ ἡ Αἴτνη πρέπει νὰ θεωρηθῆται ὡς ἐν τῶν ἀρχικῶν (πρεσβυγενῶν) ὄρων διὰ τὸ ὕψος καὶ τὸν μέγιστον ὄγκον τῆς, καὶ ὅτι ἀρχισεν εἰς τοὺς ἀρχαιστάτους καιροὺς νὰ ἐνεργῆ, εἰς τὸν καιρὸν δηλ. τῆς γενικῆς ἀναχωρίσεως τῶν ὕδατων, ἡ ἐνεργεῖα τῆς ἡμῶν ἔπαυσε μετ' αὐτὴν τὴν ἀναχώρησιν, καὶ ἀνενοῶθη μόνον εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς, ἔταν δηλ. ἐσχίσθη ὁ Πάσπορος καὶ τὸ Γιβραλτῆρ, ὑψώθη ἡ θάλασσα, ἐπίπυξε τὰ μέρη μεταξὺ τῆς Σικελίας καὶ Ἰταλίας, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν βᾶσιν τῆς Αἴτνης. Ἴσως ἡ πρώτη τῶν νεωτέρων ἐκρήξεων αὐτοῦ τοῦ περιφύρου Ἡφαιστείου ἐγένετο μετ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τῆς φύσεως, „Μὲ φαίνεται ὡς βεβηίον, λέγει ὁ κύριος Βρυδῶν, ὅτι ἡ Αἴτνη δὲν ἔκαμε ἐπὶ

τοῦ Ὀμήρου, μήτε πολὺ πρότερον, ἄλλως ἢ τὸν ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναφέρῃ περὶ τοιοῦτου πράγματος αὐτὸς ὁ ποιητὴς, ἐξ ὧν ἀμύλησε περὶ τῆς Σικελίας τίσα πολλά. Ἡ γνώμη αὐτῆ τοῦ κυρίου Βρυδῶν εἶναι πολλὰ εὐλογος· ὅθεν μετὰ τοῦ αἰῶνα τοῦ Ὀμήρου φαίνεται ὅτι αἱ πρώται ἐκρήξεις ἀρχίσαν· ἀλλ' ἤμπορεῖ νὰ ἰδῇ κανεὶς ἀπὸ τὰς ποιητικὰς περιγραφὰς τοῦ Πηδάρου, τοῦ Οὐίργιλίου καὶ τῶν ἄλλων παλαιῶν καὶ νεωτέρων συγγράμμενών, πόσας μεταβολὰς αὐτὸ τὸ ἔρος καὶ οἱ πλεονόχοι τόποι εἰς 18 ἢ 19 αἰῶνας ἔπαθον ἀπὸ τοὺς σεισμὸς τῆς γῆς, ἀπὸ τὰς ἐκρήξεις, ἀπὸ τοὺς χειμάρους τῆς λάβας, καὶ τέλος πάντων ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν τῶν πλειοτέρων λίθων καὶ ἄντρων, τὰ ὅποια ἐγένον ἀπὸ αὐτὰς τὰς κινήσεις.

Οἱ χεῖμαρες τοῦ ἀναλελυμένου ὕδατος, τοὺς ἑποίον ἀνέμασαν λάβαν, δὲν εἶναι, ὡς ἤμπορεῖ νὰ νομισθῆται, τὸ πρῶτον πρὶν τῆς ἐκρήξεως ἐνὸς Ἡρακλείου· αὐτὰ αἱ ἐκρήξεις προσωμαίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ σεισμῶν τῆς γῆς πλεον ἢ ὀλιγώτερον βίαιου, πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας τοῦ πυρός, τὸ ὅπου ἀγωνίζεται νὰ ἐξέλθῃ ἔξω, καθὼς καὶ ἐξέρχεται εὐθὺς ἔπειτα, ἀνείγωντας ἕνα δρόμον, τὸν ὅπου πλατύνει μετὰ ταῦτα, βίπτωντας ἔξω τὰς πέτρας καὶ γαῖα, αἵτινες ἀνέβησαν εἰς τὴν διόδον του· αὐτὰ δὲ αἱ ὕλαι βίβηται εἰς μίγα διάστημα πίπτουσιν ἢ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης, καὶ σχηματίζουσιν ἔξοχας ἢ λόφους ποτὲ μὲν μεγαλητέρους, ποτὲ δὲ μικροτέρους, ἀναλόγως μὲ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν δραμικότητα τῆς ἐκρήξεως· ἐπειδὴ δὲ ὅλαι αἱ γαῖαι αἱ βιπτόμεναι εἶναι πεπυρωμέναι, καὶ αἱ πλειότεραι μετατρέπονται εἰς τέφρας πλήρεις πυρός, ἢ σχηματιζομένη ἐξ αὐτῶν ἔξεχῃ εἶναι βουνὸς πυρὸς σερροῦ, εἰς τὸν ἑποῖον ὕδατι πλείω ἐν μέγα μέρος τῶν ὕλων διὰ τοῦ ἀναλυτικοῦ (fondant) τῶν τεφρῶν. Τότε αὐτῆ ἡ ὕλη ἀναλυθεῖσα ζητεῖ νὰ ἐκρεύσῃ, καὶ ἐκπηδῇ ἔξω ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνοίγωντας δρόμον εἰς τὴν βάσιν τοῦ νέου βουνοῦ, ἀπὸ τὸ ἑποῖον παρήχθη· ἀλλ' εἰς τὰ μικρὰ Ἡρακεία, τὰ ἑποῖα δὲν ἔχουσιν ἰκανὴν δυνάμιν διὰ ν' ἀποσφενδονίσωσι μακρὰν τὰς ἐκρηπτομένας παρ' αὐτῶν ὕλας, ἢ λάβα ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ βουνοῦ, καθὼς βλέπομεν εἰς τὰς ἐκρήξεις τοῦ Βαζουβίου, ἔπειν ἡ λάβα φαίνεται ὅτι ὑψώνεται ἕως εἰς τὴν κρατῆρα. τὸ Ἡρακείον κατὰ πρῶτον ἐκρίπτει πέτρας καὶ τέφρας, αἵτινες καταπίπτουσι πάλιν πρὸς κάθετον εἰς αὐτὸν, ἀξάνουσι τὴν δυνάμιν του, καὶ ἡ λάβα ἀνείγει δρόμον καὶ ἐξέρχεται διὰ μέσου αὐτῆς τῆς καταπισύσης ὕλης· αὐτὰ τὰ δύο ἀποτελέσματα, ἂν καὶ διαφέρωσι κατὰ τὸ φαινόμενον, εἶναι ὅμως τὰ αὐτὰ· διότι ὅταν τὸ Ἡρακείον εἶναι μικρὸν καθὼς ὁ Βαζουβίος, δὲν ἔχει ἰκανὴν δυνάμιν διὰ νὰ γεννήσῃ καινοὺς βουνοὺς ἀποσφενδονίζοντας μακρὰν τὰς ἐκρηπτομένας ὕλας, ὅθεν καταπίπτουσι πάλιν ὅλαι εἰς τὴν κορυφὴν, τῆς ὁποίας οὕτως ἀξάνουσι τὸ ὕψος, καὶ ἡ λάβα ἀνείγει διόδον εἰς τὴν βάσιν αὐτῆς τῆς ζώνης, ἐκ τῆς ἑποίας ἐκρέει· ὅτε καὶ ἡσυχάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ Ἡρακείον, εὐθὺς ἐποῦ ἐκρεύσῃ δηλ. ἡ λάβα, παύουσι καὶ οἱ ἐσωτερικοὶ κλονισμοί, καὶ αἱ εἰς τὰ ἔξω ἐκβολαὶ· ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ ἀναλελυμένου ὕδατος εἶναι ἀίμα μεγαλητέρα καὶ πλεον ὀλεθρία παρὰ τὰ προερχόμενα ἀπὸ τὸν κλονισμὸν τοῦ βουνοῦ εἰς τὴν ἐκρήξιν, διότι αὐτοὶ εἰ πόρινοι ποταμοὶ ἀραιζοῦσι πάντα, καὶ αὐτὴν τῆς γῆς τὴν ἐπιφανείαν, μήτε εἶναι εὐκόλου νὰ ἀντιτάξῃ τις προπύργιον, μάλιστα εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον, καθὼς ἡξυρῶμεν ὅτι συνέβη καὶ εἰς τοὺς ἐυρυχεῖς κατοίκους τῆς Κατάνης, διότι ἐπειδὴ ἡ πέλις αὐτῶν εἶχε βλαφθῆ ἐν μέρει, ἢ εἶχεν ἀφανισθῆ διὰ τοῦ ἀπὸ τοὺς χειμάρους τῆς λάβας, κατεσκευάσασιν δυνατώτατα τείχη τὸ ὕψος 53 ποδῶν, καὶ ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἀχυρομένους καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ ἔπειτα· εἶναι ἀληθινόν ὅτι τὰ τείχη ταῦτα ἀντέστησαν εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸ βάρος τοῦ χειμάρου, ἀλλὰ δι' αὐτὴν τὴν ἀντίστασιν κῆξῃσεν ὁ ἔγκως, ὑψώθη ἰσὺς τὴν κορυφὴν τοῦ τείχους, τὸ ὅπου ὑπερεπὶβῆσεν, ἐπέπεσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀφάνισεν ὅτι καὶ ἂν ἀπάντησεν εἰς τὸν δρόμον του.

Αὐτοὶ οἱ χεῖμαροι τῆς λάβας ἔχουσι πολλάκις ἡμισείας λέγας πλάτος, καὶ ἐνίοτε καὶ δύο (α). „Ἡ τελευταία λάβα, τὴν ὁποίαν ἐπεράσαμεν, λέγει ὁ κύριος Βρυδῶν, πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν Κατάνην, εἶχε τὸσον μεγάλην ἐκτασιν, ὥστε μὲ ἐφαίνετο ὅτι δὲν βέλομεν ἰδῆ ποτε τὸ πέρασ αὐτῆς, διότι δὲν

(α) Ὅστις ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰς ἐφημερίδας κατὰ τὸ 1805 περίπου ἄτος τὴν περιγραφὴν τῶν φαινομένων τοῦ Βαζουβίου, εἶχε καὶ ἄλλην τοῦ λεγόμενου ἀπάδειξιν.
Ὁ Μεταφρ.

ἔχει βέβαια ὀλιγώτερον τῶν ἐξ ἢ ἑπτὰ μιλίων πλάτες, καὶ εἰς πολλὰ μέρη φαίνεται νὰ ἔχη βάθος ἐξήμισιν, ἀπαθῆσαι δὲ τὴν θαλάσσιον ὕδωρ πλεόν ἑνὸς μιλίου μακρῶν ἀπὸ τῆς εἰρηγαλόν, καὶ ἐσχημάτισεν ἐν πλατῶν ἀκρωτήριον ὑψηλὸν καὶ μαλανόν, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἔχει πολὺ βάθος τὸ νερὸν, ἐκεῖ δὲ αὐτὴ ἡ λάβα ἀκαρπός, καὶ σκεπασμένη ἀπὸ πελλὰ ἄλιγην γῆν (terraci), καὶ ἕως εἶναι παλαιά, διότι, καθὼς ἱσχοῖται ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, αὐτὴ ἡ ἴδια λάβα ἐξῆλθε σθὴ ὑπὸ τῆς Αἴτνης ἐπὶ τοῦ δευτέρου Διεύκου (μυθικοῦ) πολέμου· ὅταν αἱ Συρακοῦσαι ἐπολιορκούντο ἀπὸ τοῦ Ἰουμαίου, οἱ κάτοικοι τοῦ Ταυρομενίου ἐσειλαν ἐν τάγματι βρομβίαν τῶν πολιορκουμένων, ἀλλ' ἐμποδίσθησαν ἀπὸ τῆς προχωρήσασιν παρὰ τοῦ χειμάρου τῆς λάβας, ὅστις εἶχε φέσση πρὸ αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ τοῦ ὁποίου διεκίπη τὸ πέρασμα τῶν παντάπασιν. Τοῦτο τὸ συμβεβηκός, τὸ ὅπου μαρτυρεῖται καὶ παρ' ἄλλων συγγραμμάτων, εἶτι δὲ καὶ ἐπιγραφῶν καὶ μνημείων, ἐγένετο πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν, καὶ μετ' ὅλου τοῦτο ἐπ' αὐτῆς τῆς λάβας εἶναι μόνον ὀλίγα ὑποσποράδια, οὗσα ἄλλως παύτη ἀγενος εἰς στίον καὶ ἀρσένους· εὐρίσκονται μόνον τινα μεγάλα δένδρα εἰς τὰς σπηλαιόμας, ὅπου εἶναι γῆ. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου γίνεται ἡ ἐπιφάνεια τῆς λάβας πολλὰ εὐκαρπός.

Ἐπερχόμενοι εἰς τὸ Πιεμόντε, ἐξακολουθεῖ ὁ κύριος ποταμὸν, ἐπεράσθημεν διὰ μέσου τινος πλατέος γαρυφίου, τὸ ὅπου ἦτον ὅλον κατασκευασμένον ἀπὸ λάβων, πλησίον ἐν τῷ ὀπίσθῳ περὶ δι' ἄλλης λάβας, ἣτις ἴσως εἶναι ἀρχαῖον τέρας πάσης ἄλλης, ὅση ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Αἴτνης· τὸ βάθος τῶν ὁποίων εἶναι πολλὰ γοργόν, τὴν κατέφαγεν εἰς πολλὰ μέρη ἕως 50 ἢ 60 ποδῶν τὸ βάθος, καὶ κατὰ τὸν κύριον ποταμὸν περὶ εὐκτείνεται εἰς 40 μιλίων περίπου διάστημα ὁ ὁρμῆς τῆς, ἐξῆλθε δὲ ἀπὸ μίαν μεγάλην ἐξοχὴν κειμένην πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Αἴτνης, καὶ ἐπειδὴ ἠὺς κάποιας κοιλίας κατ' ἀντιόχας, διὰ τοῦτο ἐρρύσθη πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος διακόπτει δὲ τὸν ποταμὸν Ἀλκαντάρια πολλαχού, καὶ τὴν φθάνει εἰς τὴν θάλασσαν πλησίον τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ. Ἡ πόλις Jaci, καὶ ὅλαι ὅσαι εἶναι εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶν, εἶναι θεμελιωμένοι ἐπάνω εἰς ἐξαισίους κρημνοὺς ἕως, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐπισεσωρευμένοι ὁ εἰς ἐπάνω τοῦ ἄλλου

καὶ εἰς τινὰ μέρη ὕψους ἐκπλακτικῶ, διότι φαίνεται ὅτι αὐτῶν οἱ χεῖμαροι οἱ ἔμπροσθεν σκληρύνονται εἰς ἀπατόμους πέτρας τοῦ ὅπου φθάνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀπὸ τῆς Jaci ὅλη ἡ ἴδιος ἕως εἰς τὴν πόλιν Κατάνην συνίσταται μόνον ἀπὸ λάβων, καὶ ἔχει μόνον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ αἰγιαλός, καὶ πελλαχού οἱ χεῖμαροι τῆς λάβας ἀπόθησαν τὴν θάλασσαν πελλὰ μίλλια περαιτέρω τῶν παλαιῶν ὀρίωντις. Εἰς τὴν Κατάνην πλησίον ἑνὸς θόλου, ὅστις ἦδη κέεται εἰς 30 ποδῶν βάθος, φαίνεται ἐν μέρος ἀποκρημνόν, ὅπου διακρίνονται πολλὰ λάβας φράγματα, καὶ ἐν παχὺ φράγμα γῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καὶ ἐντὸς αὐτῶν· ἂν εἶναι χρεια δύο χιλιάδων ἐτῶν διὰ τὴν γῆν ἐπάνω εἰς τὴν λάβαν ἐν λεπτὸν φράγμα γῆς, πρέπει νὰ ἐπέμισε πλείτερος καιρὸς ἀναμεταξὺ ἐνάσης ἐξερρύξως, ἀπὸ τῆς ἐποίας ἐγένον αὐτὰ τὰ φράγματα. Ἐπύθησαν ἑπτὰ φράγματα λάβας κείμενα τὸ ἐν ἐπάνω τοῦ ἄλλου, καὶ τῶν ὁποίων τὰ πλείετα εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ ἐν παχὺ φράγμα γῆς καλῆς, ὅθεν τὸ κατώτατον αὐτῶν τῶν φραγμάτων φαίνεται νὰ ἐγένετο πρὸ δεκατεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1869 ἡ λάβα ἐσχημάτισεν ἐν ἀκρωτήριον εἰς τὴν Κατάνην, εἰς ἐν μέρος τῆς θαλάσσης, ὅπου τὸ βάθος ἦν πλεόν τῶν 50 ποδῶν, καὶ αὐτὸ τὸ ἀκρωτήριον ἐξέχει ἐτι 50 ἄλλους πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης. Αὐτὸς ὁ χεῖμαρος τῆς λάβας ἐξῆλθεν ἀνωτέρω τοῦ Μοντεπελιέρ, προσέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸν βουνὸν, διηρέθη μετὰ ταῦτα εἰς δύο κλάνας, καὶ ἀφάνισεν ἔλον τὸ μεταξὺ Μοντεπελιέρ καὶ Κατάνης, τῆς ὁποίας ὑπερεκίδισε τὰ τεῖχη, καὶ ἐχύθη τέλος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐσχημάτισε δὲ λόφους ὅπου ἦσαν κοιλάδες πρότερον, καὶ ἐγένευσεν μίαν λίμνην μεγάλην καὶ βαθεῖαν, τῆς ὁποίας δὲν φαίνεται πλεόν μῆτε τὸ παραμικρὸν ἴχνος. Ὁ αἰγιαλός ἀπὸ τῆς Κατάνης ἕως εἰς τὰς Συρακοῦσας ἀπέχει πανταχοῦ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς Αἴτνης τοῦλάχιστον 30 μίλλια, καὶ μετ' ὅλου τοῦτο αὐτὸς ὁ αἰγιαλός εἶναι ὅλος ἀπὸ λάβων αὐτοῦ τοῦ Ἰπραισίου εἰς διάστημα περίπου 10 λεγῶν τὸ μῆκος· ἡ θάλασσα ἀπόσθη πολλὰ μακρῶν ἀφίνοντας ἀποκρημνοὺς πέτρας ὑψηλὰς καὶ ἀκρωτήρια συνιστάμενα ἀπὸ λάβων, τὰ ὅπου κατατρονύσιν τὴν ὄρμην τῶν κομμάτων.

Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ Βιργιλίου ἦτον εἰς τὴν βῆσιν τῆς Αἴτνης εὐκαρπὸς λιμὴν, τοῦ ὁποίου δὲν φαίνεται παντελῶς ἴχνος ταυῦν.

δεικνύουσι δὲ οἱ κάτοικοι τὴν σήμερον τὸν τόπον αὐτοῦ περι-
 λημένος εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας 3 ἢ 4 μίλλια, ὅθεν ἡ
 βα ἐγγέμισεν ὅλην αὐτὴν τῆς θαλάσσης τὴν ἔκτασιν καὶ
 ἔκαμε νέαν γῆν. Ἡ ἔκτασις τοῦ τόπου τοῦ σκεπασμένου
 λάβαν καὶ ἄλλας κεκαυμένας ὕλας ἔχει, κατὰ τὸν κύριον
 κουπερο, 183 μιλίων περιφέρειαν, καὶ αὐτὸς ἐκείνου
 ζάνει ἐτι εἰς πᾶσαν μεγάλην ἐξέρουξιν.

Ἰδοῦ λοιπὸν μία γῆ περίπου 300 λεγῶν ἐπιπέδου
 ὅλη σκεπασμένη ἀπὸ τὰ προϊόντα τῶν Ἡφραισιῶν, εἰς τὴν
 ὄρειαν, ἐκτὸς τῆς Αἴτνης, εὐρίσκονται καὶ ἄλλα πελάγη
 νὰ ἰδίους κρατῆρας ἔχοντα, ὅθεν δὲν πρέπει ἢ Αἴτνη νὰ
 ζεται ὡς ἐν μόνον Ἡφραισιῶν, ἀλλ' ὡς ἀβροισμα Ἡφραισιῶν
 τῶν ὄρειων τὰ πλείοστερα εἶναι σθυσμένα, ἢ καίονται μὲν
 ἀλλ' ἡσύχως, ἄλλα δὲ, τὰ ἐλιγώτερα δηλ., ἐνεργῶς
 εἰσέτι βιαίως. Ὁ εἰς τὴν κερυφὴν τῆς Αἴτνης κρατῆρ
 περὶ ταῦν μένον καπνὸν, καὶ εἶναι πάμπαν καίριος, ὅθεν
 εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, διότι πανταχόθεν εἶναι
 κυκλωμένως ἀπὸ γῆν ἐμαλὴν, χωρὶς δηλ. εἰσρχᾶς καὶ
 οχᾶς εἰς διάστημα πλείον τῶν δύο λεγῶν, ἐτι δὲ ὑπ' αὐτὴν
 ὑψηλὴν ζώνην, ἣτις εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ χιόνι, εἶναι
 πλατεῖα ζώνη γεμάτη ἀπὸ δάση, τῆς ὁμοίας τῆ ἑσθραῖα
 γῆ εὐκαρπος πολλῶν τὸ βάθος πεδῶν· αὐτῆς τῆς ζώνης
 πικρῆνεια εἶναι μὲν τῶντι τραχεῖα καὶ ἀνωμαλός, καὶ
 καὶ λήρεις ἔχουσα μεγάλους ὡς βουνα, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτῶν
 αὐταὶ αἱ ἀνωμαλῖαι καὶ τραχύτητες εἶναι σκεπασμέναι
 πολλὴν γῆν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι χρεῖα πολλῶν αἰῶνων
 μεταστρωπᾶσιν αἱ τῶν Ἡφραισιῶν τειαυτὰ ὕλα εἰς εὐκαρ-
 γῆν, μὲ φαίνεται ἔτι ἠμποροῦμεν νὰ νερμίζωμεν τούτῃ
 ρας τῆς κερυφῆς καὶ τούς ἄλλους, ὅτινες τὸν ἑπερικύ-
 νων, εἰς διάστημα 4 ἢ 5 λεγῶν πρὸς τὰ κάτω μέρη, αἱ
 φραῖσια σχεδὸν σθυσμένα, ἢ τεύλαχισον καταπρυμμένα
 πολλῶν αἰῶνων· διότι εἰς διάστημα δύο χιλιάδων καὶ τῶν
 κισίων ἐτῶν αἱ ἐξερύξεις ἢ ἐκρήξεις ἐγίνων εἰς τὸ κατὰ
 μέρος, τρυτέσι 5, 6 καὶ 7 λέγας μακρὰν τῆς κερυφῆς
 φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἦσαν δύο διάφοροι ἡλικίαι τῶν Ἡφραι-
 σῆς Σικελίας, ἢ πρώτη ἢ καὶ ἀρχαιοτάτη, ἔταν ἢ κερυ-
 τῆς Αἴτνης ἀρχισε νὰ ἐνεργῆ, ἀφ' οὗ ἢ θάλασσα ἀναρ-
 ασα ἀφῆσεν αὐτὴν τὴν κερυφὴν ἐλευθέρην, καὶ ἐταπᾶ

τινας ἑκατοστάδας ὄργων παρὶ κάτω, τότε ἐγίνων αἱ πρώται
 ἐκρήξεις, ἀπὸ τῆς ὁμοίας παρὶ ἄνω, αἱ λάβαι τῆς κερυφῆς,
 καὶ εἰ λήρει, ὅτινες φαίνονται περὶ κάτω, ὅπου εἶναι τὰ δά-
 σα· μετὰ ταῦτα ἐξακολουθῶντα νὰ φερνόνωνται τὰ θαλάσσια
 ὕδατα ἀρῆσιν παντελῶς τὸ ὄρει, αὐτὸ, καθὼς καὶ ὅλην τὴν
 Σικελίαν καὶ τούς γειτοτεῦοντες ὄρους, καὶ μετὰ ταύτην
 τὴν τῶν ὕδατων ἀναχώρησιν ἢ ἀσθόγειος δὲν ἦτον ἄλλο εἰ-
 μὴ ἀπλῶς λίμνη μετρίαν ἔχουσα ἔκτασιν, τὰ δὲ ὕδατα αὐ-
 τῆς ἦσαν πολλὰ μακρὰν τῆς Σικελίας καὶ τῶν ἄλλων τόπων,
 τῶν ὄρειων βρέχει τὰ ἄλλα ἐταυτῶν εἰς αὐτὸ τοῦ καιροῦ τὸ
 διάστημα, τὸ ὅποιον οἰήκεσε πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν, ἢ Σικε-
 λία ἦτον ἡσύχος, ἢ Αἴτνη καὶ τὰ ἄλλα ἀρχαῖα Ἡφραισια
 τὰ περὶ τὴν κερυφὴν αὐτῆς ὄντα, ἔκαυσον ἀπὸ τὸ νὰ ἐνερ-
 γᾶσι, καὶ μόνον μετὰ τὴν αὐξήσιν τῆς Μεσογείου, ἣτις ἐ-
 γινεν ἀπὸ τὰ ἐπελόντα τῆς ἀσκηνῶς καὶ τοῦ Εὐζείνου Πέν-
 τιν ὕδατα, τρυτέσι ἀφ' οὗ ἐστρέθη τὸ Γιβραλτάρ καὶ ὁ
 Βίσπορος (α), τὰ ὕδατα αὐξηθέντα καὶ ὑψωθέντα ἐπλησί-
 σταν πάλιν εἰς τὴν βᾶτιν τοῦ ὄρους τῆς Αἴτνης, καὶ ἐπροξέ-
 κσαν τὰς νεωτέρας ἐκρήξεις ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Πινδάρου
 εἰς τῆς σήμερον (β), διότι οὗτος ὁ ποιητὴς πρῶτος ἀναφέρει
 περὶ τῶν Ἡφραισιῶν τῆς Σικελίας. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς
 τὸν Βεζούδιον, πολὺν καιρὸν δηλ. ἦτον εἰς τῶν ἐσθυσμένων
 Ἡφραισιῶν τῆς Ἰταλίας, οἱ ὅποιοι εἶναι πάμπολλοι, καὶ αἱ
 ἐξερύξεις του ἀνευεώθησαν μετὰ τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν εἰς αὐ-
 τὴν πλησιασμὸν τῶν ὕδατων τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Ἡ
 μνήμη τῶν πρώτων, καὶ ὅλων τῶν ἄλλων, ὅσοι εἶχαν ὑπάρ-
 χη πρὸ τοῦ αἰῶνος τοῦ Πινδάρου, εἶχεν ἐξαλειφθῆ παντάπα-
 σι· μῆτε εἶναι θαυμασὸν διότι ἀπὸ τῆς γενικῆς ἀναχωρήσεως
 τῆς θαλάσσης εἰς εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς Μεσογείου ἐπέρισαν
 ἴσως πλείον τῶν δέκα χιλιάδων ἐτῶν, καὶ τῶσον εἶναι τὸ
 χρονικὸν διάστημα καὶ μετὰ τῆς πρώτης ἐνεργείας τοῦ Βε-

(α) Ἡ γνώμη, ὅτι δὲν συνέχοντο ἐξ ἀρχῆς μὴ τὸν ἀσκηνὸν αὐτῶν αἱ
 δύο θαλάσσαι, δὲν εἶναι μόνον τοῦ παρόντος συγγραφέως, ἀλλὰ καὶ ἄλλων
 πολλῶν· ἴδα δὲ καὶ Histoire du monde primitif. par Delille.

(β) Σημειωτέον ὅτι Ἡφραισια μακρὰν τῆς θαλάσσης δὲν γίνονται.

Ὁ Ματαρ,

ζουβίου και τῆς αὐτοῦ ἵνα σώσῃται. Ὅλα αὐτὰ φαίνονται ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ ὄρειον πῦρ δὲν ἤρκαται ἐν ἐπιβιαίῳ εἰρή ὅταν γειτονῆται ἰκανῶς εἰς τὴν θάλασσαν ὡς δοκιμάζει προσβολὴν ἀπὸ μέγαν ὄγκου ὕδατος· εἰς ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου συντείνου, ὅχι ὀλίγον και τὸ ἐξῆς συνέδηλ. να ἐξεράσῃσι τὰ Ἰφραίσι, εἰς ἐνίοτε μεγάλην ποσότητα ὕδατος και χειμάρους ἀπὸ ἰλίου (bitume). Ὁ πατὴρ de la Toitè, πολλά ἔμπειρος φυσικολόγος, ἰσχυρῶς ὅτι τῆ 10 Ματίου τοῦ 1755 ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦς πρόποδας τῆς Αἴτνης μέγαν χειμάρους ὕδατος, ὅσις ἐκινῆσεν τὰς πέτραις πεδιάδας, κατὰ δὲ ἐνταυτῶ αὐτὸς ὁ χειμάρους και τὴν ἄμμου ποσότητα, ὡς ἐγγίμισε μίαν μεγάλην πεδιάδα, τὰ ὕδατα τοῦ χειμάρους ἦσαν πολλά θερμά, αἱ δὲ πέτραι και ἡ ἄμμος, τὰ ἐπὶ κατεσφύρθησαν ἀπὸ τὸ ὕδαρ, και τὰ ὅποια ἐμειναν εἰς τὴν πεδιάδα, δὲν διέφερον οὐδεπείπως ἀπὸ τὰς πέτραις και τῆς ἄμμου, τὰς εὐρισκομένας εἰς τὴν θάλασσαν· ἀμέσως δὲ μετὰ τὸν χειμάρους τοῦ ὕδατος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ αὐτὸ μέρος και ἀπὸ τῶν ἰλαι ἔμπυροι. Ἡ αὐτὴ ἐξέρευξις ἡ κατὰ τὸ 1755 ἐκποιοῖθη, λέγει ὁ κύριος d'Alethenny, ἀπὸ τὸσσην μεγάλης ἐκρήγας, ὡς ἐρωτίζετο πλέον ἢ 24 μιλλίον τόπος πρὸς τὸ μέρος τῆς Κατάνης· αἱ ἐκπυροσκοπήσεις ἦσαν μετὰ ταῦτα τῶν συχναί, ὡς τῆ 3 Μαρτίου ἐφαίνετο νέος βουνὸς εἰς τὴν κορυφῆς τοῦ παλαιῦ, καθὼς πρὸ ὀλίγου τὸ εἶδαμεν και αὐτῶς τῶς χρόνους και εἰς τὸν Βεζουβίου. Τέλος πάντων τῆ 9 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς αἱ ἐκπυροσκοπήσεις ἔγινον φρικτῶς, καπνὸς ἤρκασε τὸσσην, ὡς ἐσκοτίσθη ὅλος ὁ οὐρανός, και ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτὸς ἄρχισε νὰ βρέχη κατακλυσμὸν πρὸς μικρῶν ὡς τριῶν οὐγγιάων τὸ βάρος, ἀπὸ τὰς ὅποιαις ἄλλοι πλησιόχωροι τότε ἐσκαπῶσθησαν, αὐτὴν δὲ τὴν τρομὴν βροχῆν, ἣτις διήρκασε πλέον παρά μίαν ὥραν και ἐν τῶν τῶν, διεδέχθη ἄλλη ἐκ πέφρας μελανῆς, ἣτις διήρκασε ἐπὶ τὴν νύκτα, τὴν ἐπαύριμν δὲ περὶ τὴν ἐγδοῦν ὥραν πρὸς κορυφῆς τῆς Αἴτνης ἐξέρρασε ποταμὸν νεροῦ εἰς ὁ Νεῖλος, ὁ ἐπὶ παλαιὰ λάσαι, διὰ τῶν ὅποιων ἦσαν ἀδύνατον νὰ ἀπὸ κανεὶς διὰ τὰς πυκνάς και μεγάλας ἀξύτητας, και ἐπὶ τῶν τραχεῖαν τῶν ἐπιφάνειαν ἐν βοτῆ ὀφθαλμοῦ μετέβληθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν χειμάρους εἰς μεγάλην πεδιάδα ἄμμου, τὸ ἐκρεῦσθαι ὕδαρ, τὸ ἔπειν ἀγαθὴ τύχη διήρκασε μόνον ἡ

συ ὄρας τέταρτην, ἦτον θερμώτατον, ἡ δὲ ἄμμος και αἱ πέτραι, αἰτίνες ἐμοῦ μετὰ τὸ ὕδαρ ἐξῶ δισκορηπίσθησαν, δὲν διέφερον παντάπασιν ἀπὸ τὰς ἀπαντωμένας εἰς τὴν θάλασσαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ αὐτὸ μέρος ἐν μικρῶν βραίων πυρός, τὸ ὅποιον ἔβρε ἐν διαστήματι 24 ὥρῶν τὴν ἰσότητα δὲ τοῦ μηνὸς ὡς ἐν μιλλίον κατωτέρω αὐτοῦ τοῦ ἐρίματος ἔγινε μία σχισμῆ, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐξῆλθε λάβη ὡς ἐλάτῃν ἐργιῶν τὸ πλάτος, και δύο χιλιάδων τὸ μήκος, και ἡ ἰσότητα δὲν εἶχε πύσση ἀκέρμη τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὅποιαν ὁ κύριος d'Alethenny ἔγραψεν αὐτά.

Ἴδου τί λέγει ὁ κύριος Βρυδὸν περὶ ταύτης τῆς ἐκρήξεως. „Ἐν μέρος τοῦ ἀραιῶν δάσους, ἀπὸ τὸ ὅποιον περικυκλῶνεται ἡ δευτέρα ζώνη τῆς Αἴτνης, ἠφρανίσθη κατὰ τὸ 1755 πολλὰ παραδόξως. Ἐπὶ τῆς ἐξερευξέως τοῦ Ἡφραιεῖδου ἐξῆλθε μεγάλωτατος χειμάρους ὕδατος βράζοντος ἀπὸ τὸν μέγαν κρατῆρα τοῦ ἄρους, ὡς νομίζουσιν, ὅσις εἰς μίαν σιγμῆν ἐχύθη εἰς τὴν βᾶσιν (ἢ πρόποδας) και ὅ,τι και ἂν ἀπήνησεν εἰς τὴν ἀριστερῶν ἠφρανίσσε και ἐξαλλόθρευσε, τὰ δὲ ἔχη αὐτοῦ τοῦ χειμάρους ἦσαν ἀκόμη και κατὰ τὸ 1770 ὁρατά. Ἡ γῆ ἄρχισε νὰ σκεπάζεταιται κάλιν ἀπὸ φυτὰ, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο ἀφρανισμένα μερικῶν καιρῶν, τὸ αὐλάκιον ὅ,που ἔγινεν ἀπὸ αὐτὸν τὸν χειμάρους ἔχει πλάτος ἐν και ἡμισυ μιλλίον, και εἰς μέρη και ἀκόμη πλείοτερον. Οἱ πεπαιδευμένοι τῶν κατοίκων νομίζουσιν ὅτι τὸ Ἡφραιεῖον ἔχει κοινωσίαν μετὰ τὴν θάλασσαν, και ὅτι ὕψωσεν αὐτὸ τὸ νερὸν μετὰ ἐν εἶδος ἐκρησθῆσεως· ἀλλ' ἡ ἀποπία ταύτης τῆς γνώμης, λέγει ὁ κύριος Βρυδὸν, εἶναι τίσση φανερά, ὡς δὲν ἔχει χρεῖαν ἀναίρεσθῆσεως, διότι ἡ ἐκρησθῆτικὴ δύναμις, και ἂν ὑποτεθῆ ἐντελῆς κενόν, δὲν ἠφραπερὶ νὰ ὕψωσῃ τὸ νερὸν ποτε εἰς ὕψος πλέον τῶν 33 πηδῶν, τὸ ἔπειν ἐξισοῦται μετὰ τὸ βάρος μίᾶς σήλης ὕδατος καθ' ὅσον τὸ ὕψος τῆς ἀτμοσφαιρας“. Πλὴν ἐγὼ σημειῶ, ὅτι ὁ κύριος Βρυδὸν ἀπατάται ἐδῶ, ἐπειδὴ συγχέει τὴν δύναμιν τοῦ βάρους τῆς ἀτμοσφαιρας μετὰ τὴν ἐκρησθῆτικὴν δύναμιν τὴν πρεσχομένην ὑπὸ τοῦ πυρός· διὰ μὲν τοῦ κενῶ εἶναι ἀληθῆς ὅτι τὸ νερὸν δὲν ἀναβαίνει πλείοτερον τῶν 34 πηδῶν, ἡ διὰ τοῦ πυρός ὅμως ἐκρησθῆτικὴ δύναμις δὲν ἔχει ὕψος, ἀλλ' εἶναι πάντοτε ἀνάλογος μετὰ τὴν δραστηριότητα και ποσότητα τῆς παραγούσης αὐτὴν θερμότητος, καθὼς τὸ μελέ-

πομεν εἰς τὰς καμίνας, ὅπου περισπόμενοι σιωλῆς πνευματικοί (aspiratoirs). Ὅθεν ἀντὶ τῆς ἰσχυρῆς ἢ γνοῦμαι τῶν σοφωτέρων κατοίκων τοῦ τίπτου, μὴ φαίνεται ἐξ ἐναντίας πλὴν εὐλογος, εἶναι ἀνάγκη νὰ κοινανοῦσιν αἱ κοιλότητες τῶν ἠφαισειῶν μὲ τὴν θάλασσαν, διότι ἄλλως δὲν ἦν δυνατόν νὰ ἐξεραῖσιν ἐκείνους τοὺς μεγαλωτάτους χειμάρους τοῦ νεροῦ, μὴτε νὰ κάμνωσιν ἐξερευσεις, ἐπειδὴ καμμία ἐκκαμμία δὲν δύναται νὰ παράγῃ τέσσερις βλαβερά ἀποτελέσματα, ἔξω θταν τὸ πῦρ προσβάλλῃ εἰς τὸ νερὸν.

Τὸ ἠφαισειῶν Παλαιῶν, τὸ ὀνομαζόμενον ἠφαισειῶν ὕδατος παρὰ τῶν Ἰσπανῶν, ἐκβάλλει χειμάρους ὕδατος εἰς ὅλας τὰς ἐξερευσεις του, τῶν ἑποίων ἢ τελευταία, ἢ κατὰ τὸ 1773 γενομένη, ἠφαισειῶν τὴν πέλιν Γουατιμάλα, εἰς τὴν χειμάρου τοῦ νεροῦ καὶ τῆς λάβας ἐκατέβησαν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Σούθ.

(Τὰ λοιπὰ εἰς τὰ ἀκόλουθα τετράδια.)

§. α. Ἰατρικὴ.

§. 1. Γεννησις δύο βρέφῶν ἠνωμένων καὶ ζώντων.

Οἱ παλαιοὶ ἀνόμαζαν τέρας ἢ ἔκτρομα, κάθε δὲ τοῦ ὅποιου ὁ ὀργανισμὸς διέφερον ἀπὸ ἐκείνων τῶν ἄλλων ἑποίων τοῦ αὐτοῦ εἴδους. τὰ ἐκτρόματα ἐπέσπειραν φρικτὰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ θεωροῦντο ὡς ἀκόσμητα ἀποκείμενα ἢ τῆς δυνάμεως τῶν Μάγων, περὶ τῶν ἑποίων δὲν λέγεται πλέον, ἀφοῦ ἐπαυσαν καίοντες τοὺς ἀνοήτους, εἴτινες ἐνόμαζαν ἐαυτοὺς προικισμένους μὲ οὐρανίας δυνάμεις. Τὰ φυσικὰ ἑποία δὲν εἶναι πλέον ἄλλοτε παρὰ ἀντικείμενα παρατηρήσασθαι διὰ τοὺς σοφοὺς καὶ θυμασμοῦ διὰ τοὺς χυδαίους.

Ὅχι μακρὰν τῶν Παρισίων (εἰς τὸ Montfort-l'Amateur) ἠγεννήθη ἓν τοιοῦτον ἓν. Ἴδου ἐν συντομίᾳ ἢ ἱστορίαν, τὴν ἑποίαν ἔλαβον ἀπὸ τῆς ἀθηντικῆς μαρτυρίας τοῦ Κυρίου P. Kamund ἱατροῦ τοῦ νοσοκομείου, ὅστις εὐρέθη εἰς τὴν γέννησιν.

Γυνή τις ὀνόματι Βερονίκη, τριακονταετής, ἐγέννησε τῇ 6 φεβρουαρίου δύο βρέφη καλῶς σχηματισμένα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως τὸν ἔσχατον σπόνδυλον τῶν ὀσφύων· τὰ κάτω πόδια καὶ τῶν δύο βρεφῶν εἶναι καλῶς ὀργανισμένα· ἀλλὰ τὰ δύο βρέφη εἶναι ἠνωμένα τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο διὰ μέσου τοῦ ἱεροῦ ὄξυος, τὸ ὅποσον φαίνεται κοινόν καὶ εἰς τὰ δύο, ὥστε τὰ βρέφη εἶναι ἠνωμένα βίχην μὲ βίχην.

Εἰς τὸ μέσον τῶν τεσσάρων μηρῶν εὐρίσκονται τὰ γεννητικὰ ὄργανα φύλου ἄρεος, δηλαδὴ τὰ ὄσχεα, καὶ εἰς τὴν μέσην αὐτῶν ἕνας μόνον καυλός. Μεταξὺ τῶν ὄσχεων καὶ τοῦ ὀροφυγίου εὐρίσκεται ἕνας πρακτός καὶ διὰ τὰ δύο βρέφη· ἔχουσι λοιπὸν κοινὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα καὶ τὸν πρακτόν, τοῦ ὅποιου τὸ ἀνοίγμα εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ ἀριστεροῦ μισοῦ τοῦ βρέφους ὀνομαζομένου Πέτρος καὶ τοῦ δεξιῦ τοῦ Λοδοβίκου· τὸ πρῶτον βρέφος εἶναι τρανότερον καὶ ἰσχυρώτερον τοῦ δευτέρου.

Τὰ δύο βρέφη ἔξω ἀκόμη τῇ 16 φεβρουαρίου· ἄλλην εἴδησιν δὲν ἔχω.

Τὰ τοιαῦτα ἐκτρόματα δὲν εἶναι σπάνια· ἀλλ' ἐκείνα τὸ ἑποίον κατακαίει τὴν παρούσαν παρατήρησιν περιεργον εἶναι, ὅτι καὶ διὰ τὰ δύο βρέφη ἕνα μόνον γεννητικὸν ὄργανον εὐρίσκεται. Εἰς πόσας τάχα παρατηρήσεις θέλουσι δώσωσιν αἰτίαν ἐὰν τὰ βρέφη φθάσωσιν εἰς νεανικὴν ἡλικίαν, καθὼς ἠνέβηξ εἰς τὰ δύο κοράσια, τῶν ὁποίων τὴν ἱστορίαν ἐγραφεὺν ὁ Buffon! αὐτὰ ἦσαν ἠνωμένα διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄξυος· ὅλα τὰ ὄργανα ἦσαν χωριστὰ πλὴν τοῦ πρακτοῦ· τὸ ἓν τῶν δύο κορμίων ἦτο ἰσχυρώτερον τοῦ ἄλλου καὶ χαρακτηρὸς θυμώδους, ὥστε ἐβίβη τὴν ἀχώριστον σύντροφόν του εἰς δουλικὴν ὑποταγήν· ἢ τελευταία ἀσθενήσασα ἀπέθανεν εἰς μικρὸν διάστημα καιροῦ· μετ' ὀλίγας ὥρας ἀπέθανε καὶ ἡ ἄλλη.

§. 2. Εἰς τὸ ἑτετράδιον τοῦ Α. Β. Σελ. 98. ἐφανέρωσα τὴν εὐρεσιν Μιχαήλ πρὸς ἀπομάλαξιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος εἰς ὕδωρ πόσιμον. Τινὲς ἐνόμισαν ὅτι τὸ οὗτως ἀπεσταλαγμένον ὕδωρ ἦτο ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν υἰγιάν· ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον βεβαιούμεθα τὸ ἐναντίον.

Εἰς διάφορα τῆς Γαλλίας μέρη ἐκλεξεν 30 ἄνδρας ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ κάτεργα καταδικασμένους, ἡλικίας καὶ κρήσεως διαφορετοῦ. αὐτοὶ θεληματικῶς ἐτάφησαν εἰς εἰς τὴν γέννησιν.

μινός με φαγιγά μαγειρευμένα με ὕδωρ πόσιμον τῆς θαλάσσης· ἐπιου δὲ καὶ ἀπὸ τὸ αὐτὸ ὕδωρ χωρὶς αἴνου· ἀλλ' ἡ ὑγεία των δὲν ἔπαβέ τι. καὶ ἄλλοιτινὲς πλούσιοι ἔκαμαν τὴν δοκιμὴν εἰς ἑαυτοὺς χωρὶς βλάβην τῆς υγείας των. δύναται τις λοιπὸν νὰ μεταχειρισθῆ τὸ οὕτως ἀπεφυλαγμένον ὕδωρ, πρὸς πόσιν του εἰς διάστημα ἑνὸς μινός καὶ περισσότερον χωρὶς κἀνενα κίνδυνου. συμπεραίνεται ἐκ τήτου ἡ ἀρέλεια αὐτῆ τῆς ἐφευρέσεως, εἰς πολλοτάτας περιστάσεις.

§. 3. Δὲν μὲ φαίνεται νὰ ὑπάρχη ἄλλη τοῦ ἀνθρώπου πλέον ἀθλία κατάστασις ἀπὸ ἐκείνην εἰς ἣν εὐρίσκειται ὅταν θάψωσιν αὐτὸν ζῶντα. ἄς φαντασθῆ τις τὴν φρίκην, τὴν ὀποῖαν θέλει αἰσθανθῆ ὁ δυσυχῆς ὅταν ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς του μακρὰν τοῦ νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του, ἀντὶ ν' ἀκράζηται τοὺς γλυκεῖς τῆς παρηγορίας λόγους, ἀντὶ νὰ δέχηται ὅλα ἴσα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν παθῶν του — τὸ βαθὺ σκότος τοῦ τάφου, ἡ ἀτάραχος καὶ τρομερὰ σιωπὴ, τὸ ψυχρὸς τοῦ τύμβου του... κτλ. προσβάλλουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις τα· τότε ἡ φρικτὴ τῆ θανάτου ἰδέα παρήσιάζεται εἰς τὴν φαντασίαν του... καὶ εἴν ὁ τρόμος, τὸν ὀποῖον ἡ κατάστασις του ἐνσπείρει, δὲν τὸν θανατοῦσῃ ἡμῶσως, οἱ πλέον λυπηροὶ συλλογισμοὶ φαρμακεύουσι τὰς τελευταίας σιγμὰς τῆς ζωῆς του καὶ αἰσθάνεται ἑαυτὸν θνήσκοντα δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων. — Εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἡ εἰς τὰ μέρη μας κακὴ συνήθεια τοῦ νὰ ἐνταφιάζωμεν τοὺς ἀνθρώπους ὀλίγας μόνον ὥρας μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, μᾶς βιάζει νὰ ἐκδέσωμεν τοὺς φιλτατοὺς συγγενεῖς μας, τὰ πλείον ἀγαπητὰ ἀντικείμενα τῆς καρδίας! εἴν εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην, ὅπου μόλις μετὰ 24 (ἢ 48.) ὥρας θάπτουσι τὸν νεκρὸν, συμβαίνουσι συχνάκις τοιαῦται ἀθλια περιστάσεις· τίς δύναται νὰ μὲ βεβαιώσῃ, ὅτι εἰς τὰ μέρη μας δὲν θάπτουσι συνεχῶς ὡς νεκρὸν τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν καρδίαν τῆ ὀποῖου ἡ ζωὴ ὑπάρχει ἔτι, καὶ ὅστις ἤθελεν ἴσως γεννήσῃ τόσους ἄλλοι πολίτας, ἡ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀφελήσῃ τὴν πατρίδα του με τῆς ἀρετῆς καὶ γνώσεως του; ἐδυνάμην νὰ ἐπιβεβαιώσω ὅσα λίγω μὲ πολλὰ παραδείγματα, ἀλλ' ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μου τὰ παρατρέχω. ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ ἐλκυσῶ πρὸς ἐμὲ τὸ ἀντικείμενον τὴν προσοχὴν τῶν ὁμογενῶν μου, κυρίως δὲ τοῦ σεβασμίου ἡμῶν κλήρου καὶ τῶν σοφῶν ἱατρῶν

μας. Εὐχῆς ἄξιον εἶναι νὰ ἐξορίσωσιν ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, αὐτὴν τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ νὰ θάπτωσι τοὺς ἀνθρώπους ἰθὺς ὅτε δεικνύουσι σημεῖα θανάτου, καὶ νὰ γίνωνται οὕτως αὐτοθέλητοι φονεῖς· ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἄς παρατηρῶσι με προσοχὴν τοὺς νομιζομένους νεκροὺς μὴν ἐνταφιάσωσιν αὐτοὺς ζῶντας. Ἄς μὲ συγχωρηθῆ νὰ ἐκδέσω πρὸς τοῦτο τὰ κυριώτερα σημεῖα, ἐκ τῶν ὀποῖων διακρίνουσι τὴν ἀληθῆ θάνατον ἀπὸ ἐκείνου ὅς τις φαίνεται τοιοῦτος. — Ὅταν ὁ ἀνθρώπος ἔπαυσεν ἀληθῶς τοῦ ζῆν, ἀ. εἴν ἀπομακρύνωσι τὴν κάτω σιαγόνα ἀπὸ τῆν ἄνω, ἡ εἴν ἀνοίξωσι τὰ βλέφαρα, ἢ αὐτὰ τὰ μέμνη μένουσιν οὕτως ἀνοικτὰ· β', ἡ παλάμη καὶ τὸ πέλμα εἶναι χράματος κιτρίνου· γ', εἴν πλησιάζαντες τοὺς δακτύλους εἰς τὰ πλάγια αὐτῶν μέρη τοὺς ἀντιθέσωσιν εἰς τὸ φῶς, δὲν παρήσιάζουσι πλέον ἐκείνην τὴν διαφάνειαν, τὴν ὀποῖαν συνήθως ἔχουσι εἰς τὸν ζῶντα ἀνθρώπον· δ', τέλος, εἴν πλησιάζωσιν εἰς τὸ δέριμα τὸ πῦρ, δὲν ἀποτελεῖται τὸ φυσκάλημα (vesication) καθὼς τοῦτο συμβαίνει, ὅταν ὁ ἀνθρώπος δὲν ἐπιμυσεν ἔτι τοῦ ζῆν ἂν καὶ νὰ φαίνεσθε νεκρὸς.

§. β'. Β ο τ α ν ι κ ῆ.

§. 1. Φυσιολογία τῶν φυτῶν.

Ἡ πρὸς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἐπίρροια τῶν φυτῶν εἶναι ἀκόμη ἐν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς βοτανικῆς Φυσιολογίας, εἰς τὸ ὅποιον οἱ σοφοὶ δὲν συμφωνοῦσι· τὰ πειράματα τοῦ Ηριεσλεῦ τοῦ Σεμμελινίου (Semmelin) καὶ ἄλλων ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἐν γένει τὰ φυτὰ διὰ τῆς ὀποῖας γεννῶσι ποσότητος ὀξυγονικοῦ ἀέρος, ἴσως ἀμείζουσι τὴν ἐκ τῶν ζώων ἀποτελουμένην ἀπορρόφησιν τοῦ αὐτοῦ ἀέρος· καὶ ὅτι οὕτως διατηρεῖται ἡ ἰσομορία τῆς φύσεως· ἀλλ' ὁ κύριος Δαύγος (Davy) εἰς τὴν Χημικῆν του ἀναφέρει τὴν γνώμην τιμῶν, οἵτινες νομίζουσι, ὅτι τὰ φυτὰ ὄντα ὑποκείμενα ἀκαταπαύτως εἰς τὴν ἀλληλοδιαδοχίαν τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκοτοῦς, τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς, ἀναλίσκουσι περισσότερον ὀξυγονον ἀπ' ὅτι γεννῶσι· καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ πρὸς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἐνέργειάν των εἶναι ἴμοια μ' ἐκείνην τῶν ζώων· Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη καὶ τοῦ κυρίου Ἐλλίου (Ellis), ὅς τις ἔκαμε πρὸς τοῦτο πολλὰ πειράματα· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔγιναν μὲ ἰκανὴν ἀκρίβειαν, τὰ ἀποτελέσματα

πάτων είναι ἀκριβέστατα. Πρὸς σαφήνειαν αὐτοῦ τοῦ ἀντικει-
μένου ὁ κύριος Puyum ἀρχιστε νέα πειράματα, ἐκ τῶν ὁποίων
συμπεραίνει, ὅτι τὰ φυτὰ μεταβάλλουσι τὸ ἐξυγόνου εἰς ἀν-
θρακικὸν ἐξὸ κατωῦ καὶ τὰ ζῶα, καὶ ὅτι ἔσσι ἀεράδια μίγματα
ταῖς εἶναι ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ζῶα εἶναι ἐπίσης καὶ εἰς τὰ φυτὰ.

§. γ'. Φυσικὴ μαθηματικὴ.

§. 1. Περὶ τῆς ταχύτητος τοῦ ἤχου.

Τὰ ἀκόλουθα περὶ τῆς ταχύτητος τοῦ ἤχου πειράματα,
εἶναι ἀξιοσημειώστα ἔχι μόνον διὰ τὴν ἀκρίθειαν αὐτῶν, ἀλλὰ
προσέτι ἐπειδὴ ἔγιναν εἰς θερμὴν τῆς ἀτμοσφαιρας κρῆσιν,
εἰς ἐπίπεδον ὀριζόντιον· (εἰς τὸ Plano de Mayo, τῆς Ἰσπανίας). — Οἱ κύριοι Esriposa καὶ Bauja ἐμέτρησαν ἕνα ἐπιπέ-
δον 2900 ποδῶν Γαλλικῶν (942 μέτρα)· πρὸς τοῦτο δὲ ἐμέ-
ταχειρίσθησαν ἕνα κανόνα ξύλινον· ἐπανάλαβον τὴν πρῆξιν
δύο φορές χωρὶς νὰ εὗρωσι περισσοτέραν διαφορὰν ἀπὸ 8 ἀν-
κτύλους. Εἰς αὐτὸ τὸ ἐπίπεδον ἐπρόσθεσαν ἕνα ἄλλο διάστημα,
τὸ ὅποιον ἐχρησίμευσεν κατωῦ καὶ ἄλλα τοῦ ἐπιπέδου μὴ
διὰ ὅρια ζήτησις, τῶν ὁποίων τὰ μεταξὺ ἀποσήματα ἐμέτρη-
σαν ἀκριβῶς· τῆς γωνίας τῶν τριγώνων τὰς ἐμέτρησαν μὲν
τὸ Θεοδόλιον, (theodolite de Hamedin). — Τὰ μεταξὺ ἀπο-
σήματα τῆς ἄκρας Β τοῦ ἐπιπέδου καὶ ἄλλων μερῶν, τὰ ἐ-
ποίησιν σημειῶ με Γ, Δ, Ε, ζ· ἦσαν 13041 ποδῶν, 50316π,
43365π, 29558π.

Ἐπειδὴ ἐπροσδιώρισαν τὰς τριγωνομετρικὰς ἐργασίας, ἐ-
θεσαν ἕνα κανόνιον 8 Α. εἰς τὴν ἄκραν Β τοῦ ἐπιπέδου, καὶ
δὲ ἐκάθησαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τ' ἄλλα τ' ἀποσήματα· διὰ
νὰ σημειώσωσιν ἀκριβῶς τὴν κινήσιν, εἰς ἣν ἤθελε φανῆ τὸ ἐ-
κ τῆς πυρπολίσεως τῆς πυρίτιδος κίνεως φῶς, εἶχαν δύο ἐπι-
κλή χρονόμετρα μὲ λεπτὰ δεύτερα, τὰ ὅποια διέταξαν μὲ τὴν
κίνησιν τοῦ ἡλίου· πρὸς ἀποφυγὴν κάθε ἀπάτης ἐμεταχειρί-
σθησαν ἀλληλοδιαδόχως καὶ τὰ δύο χρονόμετρα.

Παρατήρησις α'. τὸ κανόνιον εἰς τὸ Β, οἱ παρατηρηταὶ
εἰς τὸ Β.

εἶδαν τὸ φῶς εἰς τὰς	ἤκουσαν τὸν κρότον εἰς τὰς
8 ὥρ. 0', 0".	8 ὥρ. 0', 38".
8 — 10, 0.	8 — 10, 38.
8 — 20, 0.	8 — 20, 38.

Παρατήρησις β'. τὸ κανόνιον εἰς τὸ Β, οἱ παρατηρηταὶ
εἰς τὸ Δ.

εἶδαν τὸ φῶς εἰς τὰς	ἤκουσαν τὸν κρότον εἰς τὰς
7 ὥρ. 30', 0".	7 ὥρ. 30', 43".
7 — 40', 0.	7 — 40, 43.
7 — 50, 0.	7 — 50, 43.
8 — 0, 0.	8 — 0, 43, 5.
8 — 20 0.	δὲν ἤκουσαν
8 — 20 0.	8 — 20 43.

Παρατήρησις γ'. τὸ κανόνιον εἰς τὸ Β, οἱ παρατηρηταὶ
εἰς τὸ ζ.

εἶδαν τὸ φῶς εἰς τὰς	ἤκουσαν τὸν κρότον εἰς τὰς
8 ὥρ. 0', 0".	8 ὥρ. 0', 26".
8 — 10, 0.	8 — 10, 26.
8 — 20, 0.	8 — 20, 26.
8 — 30, 0.	8 — 30, 26.
8 — 40, 0.	8 — 40, 26.

} ἄνεμος.

Παρατήρησις δ'. τὸ κανόνιον εἰς τὸ Β, οἱ παρατηρηταὶ
εἰς τὸ Γ.

εἶδαν τὸ φῶς εἰς τὰς	ἤκουσαν τὸν κρότον εἰς τὰς
7 ὥρ. 30', 0"	7 ὥρ. 30', 13"
7 — 35, 0.	7 — 35, 12.
7 — 40, 0.	7 — 40, 12.
7 — 45, 0.	7 — 45, 12.
7 — 50, 0.	7 — 50, 12.

} ἄνεμος
σφοδρῆς.

Πίναξ Γενικὸς τῶν ἀνατέρω παρατηρήσεων.

	ἀπόστασις	χρόνος	ταχύτης εἰς πᾶν λεπτὸν δεύτερον.	βαρόμε- τρον.	θερμόμετρον.
παρατηρηταὶ	α.	43365 π.	38", 0	190, 02. 2=370π, 7	0, 697
	β.	50316 π.	43, 3	193, — 6=377, 3	idem
	γ.	29558 π.	26, 0	189, — 5=389, 3	idem
	δ.	13841 π.	12, 2	189, — 1=368, 6	idem
μέσος ὁρος ὅλων τῶν παρατηρήσεων.			190, — 6 372, 5	—	23, 5.

Ἴδὲ περὶ τούτων ἐκτεταμένως, εἰς τὸ *Memoriae sobre las observaciones — astronomicas hechas por los navegantes europeos tom. 1. και Annales de Physique et de Chimie par Mr. Biot, Gay-Lussac et Thénard. 1818. No. 1.*

§. δ. Φυσική.

Πάγος ἐν τῷ κενῷ. Προσθήκη εἰς τὰ ἐν τῷ Α. Ε. Ἀριθ. 5, σελ. 99. καταχωρισθέντα πειράματα τοῦ κυρίου Leslie.

Ἡ πορφυρική γαῖα ὅταν εἶναι καλῶς ξηραμένη ἀπορροφᾷ ὑγρασίαν ἀναλογοῦσαν μὲ τὸ 50 μέρος τοῦ ἰδίου βάρους τῆς, καὶ ἡ ἀπορροφητικῆς ἰδιότης μὲλις ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ· ἀλλὰ καὶ τότε ἀπορροφᾷ ὑγρασίαν ἀναλογοῦσαν μὲ τὸ 25 μέρος τοῦ βάρους τῆς καὶ ἡ ἀπορροφητικὴ αὐτῆς ἰδιότης ἐλαττοῦται κατὰ τὸ τέταρτον· διὰ τὴν ἀπορροσθῆναι ὑγρασίαν ἀπορροφᾷ σχεδὸν $\frac{1}{2}$ τοῦ βάρους τῆς· καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐκ τῆς ἐξατμίσεως ποσότητος τινὸς ὕδατος ἀποτελούμενον κρῦος, μεταβάλλει εἰς πάγον ὀκταπλασίαν ποσότητα ὕδατος ἐκείνης, ἣτις ἐξατμίσει, ἔπεται ὅτι ἡ πορφυρική γαῖα ἢ ἐκείνη τῶν κήπων δύναται νὰ μεταβάλλῃ εἰς πάγον ποσότητα ὕδατος ἑξαπλασίαν τοῦ ἰδίου τῆς βάρους.

§. ε. Ποιμικὴ.

§. 1. Ἡ καλὴ τοῦ γάλακτος ποιότης διακρίνεται ἀπὸ τὴν ποσότητα τοῦ ἀθρογάλατος· ὅσον αὐτὴ εἶναι περισσότερα τόσον τὸ γάλα εἶναι παχύτερον· ἀλλ' ἡ ποιότης αὕτη διαφέρει κατὰ τὴν ὑγείαν, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τροφήν τῶν ἀγελάδων· ὁ κύριος Jos. Banks, κατεσκεύασεν ἓνα ἀπλοκατεν ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου δύναται τις νὰ προσδιορῇ μὲ ἀκρίβειαν τὴν ποσότητα τοῦ ἀθρογάλατος διαφόρων ζώων τοῦ αὐτοῦ κατὰ διαφόρους περιστάσεις.

Προσάπτουσιν εἰς ἓνα ξύλον, ἢ ἄλλην ὁποιαδήποτε ὕλην, σωλήνας τινὲς ὑελίνους τοῦ αὐτοῦ μήκρους (11 ἔγκυλων) καὶ τῆς αὐτῆς διαμέτρου ($\frac{1}{4}$ δακ.)· οἱ σωλήνες ἔσονται ἐμφραγμένοι εἰς τὰς κάτω ἄκρας τῶν, ἐξ αὐτῶν δακτ. μακρῶν εἶναι σημειωμένοι μὲ τὸ Ο. (μιδέν)· ἀπ' αὐτὸ τὸ σημεῖον ἕως εἰς τὰς ἄνω ἄκρας οἱ σωλήνες εἶναι κεχραυγμένοι μὲ γραμμῶς, αἵτινες ἀπέχουσιν ἀλλήλων $\frac{1}{8}$ δακτ.

Ἐάν γεμίσωσιν τοὺς σωλήνας μὲ γάλα κωπῶν καὶ ἐκθέσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος· τὸ ἀθρογάλα θάλει συναθροισθῆ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν σωλήνων, ὅπου διὰ μέσου τῶν γραμμῶν εὐκόλως ζητιμάται τὸ πάχος του· ὅθεν εἴναι οἱ σωλήνες ἦσαν γεμάτοι γάλατος διαφόρων ἀγελάδων, ἤθελεν ἦσθαι εὐκόλον νὰ διακρίνωσι τὸ καλλήτερον· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύναται νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐπιβροσίαν τῶν διαφόρων βοσκημάτων κτλ.

Ἐν Παρισίαις τῇ 15. Ἀπριλίου 1818.

Ἰωσήφης, Μ. Δούκας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ.

(Ἐκ τοῦ Αὐστριακοῦ Παρατηρητοῦ (Oesterreichischer Beobachter) 1818. Ἄρ. 96 καὶ 98.)

Περὶ τοῦ κόλου, τὸν ὁποῖον ἐτοιμάζουσιν οἱ Ἄγγλοι νὰ ἀποστείλωσιν εἰς τὸν Ἀρκτικὸν πόλον πρὸς εὐρεσιν τόπων.

„Εὐθύς ἀπ' οὗ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν ἄγραν τῶν φραλαίνων οἱ θαλασσοπόροι τῆς Γροενλανδίας, ἔφεραν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1816 ἔτους τὴν πρώτην εἰδήσιν, ὅτι τὰ παρὰ τὰ παράλια τῆς Γροενλανδίας πλατύτατα πεδία τοῦ πάγου ἄρχισαν νὰ σπᾶνται, καὶ νὰ καταφέρονται εἰς μεγάλα κομμάτια πρὸς τὴν Μεσημβρίαν. Εὐθύς, λέγω, μετ' αὐτὴν τὴν εἰδήσιν ἐπῆλθεν εἰς τινὰς ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ ἔννοια· Ἄρ' οὐ κατὰ ταύτην τὴν μεταβολὴν δύναται οἱ ἄνθρωποι νὰ πλησιάζωσι μὲ τὰ πλοῖα τὸν πόλον σιμώτερα παρ' ὅσον τοῦ εἶχαν πλησιάζει μέχρι τοῦ ὕψους, δὲν ἤθελεν εἶναι τάχα δυνατὸν νὰ φθάσωσι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πόλον διαβαίνοντες τὴν μὲ πάγον σκεπισμένην ἐπίλοιπον πεδιάδα ἐπὶ χαμουλκῶν (1) ὑπὸ τα-

(1) Ἡ παράσις λεγομένη Σάνια, Γερμανικῶς δὲ Schitten, δὲν εἶναι

μύτων (1), ἢ, καλῶς συμβαίνει εἰς τὴν Καμτσάτκα, ὑπὸ σκύλων, συρομένων; Ὅθεν ὁ κύριος Βωφροΐς (Woffroy), μέλος τῆς ἐν Λονδίῳ ἐταιρίας τῶν ἐπιστημῶν, διὰ τὴν προφυλάξῃ τούτους θέλοντας ἴσως νὰ κάμωσι δοκιμασίαν τῶν ἐπικινδύνων, ἐγνωστοποίησεν, ὅτι πρὸ πολλῶν χρόνων ἦλθε καὶ εἰς αὐτὸν τοιαύτη τις ἔννοια, πλὴν διὰ νὰ μὴ τὴν βάλῃ εἰς πρᾶξιν μὲ ἀβεβαιότητα, ἔγραψεν εἰς τὸν Ἀρχάγγελου νὰ ἐρωτήσῃ τούτους ἐκεῖ Ῥώσους ἀλιεῖς καὶ κυνηγοὺς τῶν ἄρκτων (οἱ ὅποιοι κατ' ἔτος μεταβαίνουνσιν ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελου εἰς τὴν Σπιτζβέργην (2) διὰ τὸ ἐπιτιθεῖν μάτων, καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐκχειμάζουσιν ἐκεῖ), ἂν ἦναι δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ τοιοῦτον ἐπιχείρημα, καὶ νὰ λάβωσιν ἐξ ἐπισημοῦ (3) τὰς ἀποκρίσεις τιν. Πεισιδευόμενος τις φίλος τῆς ἐν Βερολίῳ ἐκδιδομένης Ἀνδρισπενερικῆς (Hande- und Sprener'sche Zeitung) ἐφημερίδος ἔδωκεν εἰς τὸν συντάκτην αὐτῆς τὰ τυπώμενον ἐκεῖνο πρωτόκολλον, καὶ αὕτη ἡ ἐφημερίς ἐκδίδει τὰρὰ μετὰ τὴν ἀποκρίσιν αὐτοῦ, τὴν ὅποιαν καὶ ἡμεῖς μετὰ δίδομεν, πεπεισμένοι ὅτι θέλουσι φερῆσαι ὡς χρήσιμον πρὸς τὴν ἐκδίδομεν εἰς τὰς ἐν τῷ Ἄρ. 84 καὶ 85 τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος κηρυχθείσας (4) ἀγγελίας, ὅσοι εἶναι περιέργοι εἰς τὴν

ἀνάγκη νὰ μεταφρασθῇ διὰ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως Καμουλκός (ἐκ τῶν χαμαὶ καὶ ἐλάος), ἢ καὶ αὐτὴ ἐκλαμβάνετο ἐκ ἄλλης σημασίας. Ὁ Μισαρ.

(1) Τάραντος. Λατ. Tarandus καὶ Rangifer. Γαλλ. le renne, Ἄγγλ. The rein. Γερμ. Rennthier· τετράπους ζῷον, οὐρακόμενον εἰς ἄλλας τῆς Ἀρκτικῆς χώρας. Εἰς μέρη τινα, καθὼς εἰς τὴν Καμτσάτκα, εὐρίσκονται εἰς χιτῶν καὶ ἐπέκαστα Τάραντων. Θερμότερα κλίματα δὲν ἔμπειρά νι ὑποφέρει τὸ ζῷον αὐτό. Ἡ ζωοτροφία τοῦ αἰμαί ξηρὰ φύλλα, καὶ κατ' ἄρχην βρύον, τὰ ὅποια ἐκκαλίει ὑποκάτω τῆς χιτῶνος. Οἱ Ἀπόστολοι Σαμουέλης, Τουγκόλκοι, ἢ Κοραϊκοὶ μεταχειρίζονται ἐνίοτε τὸ ζῷον τοῦτο εἰς ἄλλας τὰς καταπεγούσας ἀνάγκας τῶν.

Ὁ Μισαρ.

(2) Περὶ τῆς Σπιτζβέργης ἴδε Ἄ. Κορην, ἄρ. 8, σελ. 174.
(3) Πρωτόκολλον ἀνοσοῦσιν οἱ Κεῖντοροι βιβλίον τι ἢ χαρτίον, εἰς τὸ ὅπου καταγράφονται αἱ παρὶ δημοσίου ὑποθέσεων διαπραγματεύσεις καὶ μάκα ἢ ἐνόμιον κριτηρίον γινόμενα.

(4) Ὁμοίως καὶ εἰς τὸν Λεγ. Ἑρμῶν μεταφρασθεῖσας καὶ κηρυχθείσας ἴδε ἄρ. 8. 10.

κατὰ τὸ παρὸν μελετώμενον ζῷον εἰς τὸν Ἀρκτικὸν πόλεον πρὸς εὐρεσιν τόπων.

(Ἰδὲ ἐκτέτομεν ἔδω τὸ εἰς τὸ πρωτότυπον κατ' ἐρωτητοκρίσιν συντεθέν πρωτόκολλον, τοῦ ὁποίου αἱ ἐρωτήσεις ἐγγράφησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἀπεκρίθησαν εἰς τὸν Ἀρχάγγελου διὰ νὰ γένωσιν αἱ ἀποκρίσεις.)

Ἐρωτήσεις. Πόσας ἀποικίας ἔχουν οἱ Ῥώσοι ἐπὶ τῆς νήσου Σπιτζβέργης, καὶ ποία ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ Ἀρκτικωτάτη;

Ἀποκρίσεις. Εἰς τὴν πάντη ἀκατοίκητον νήσον Σπιτζβέργην, δὲν ἔχουν οἱ Ῥώσοι οὔτε ἀποικίας, οὔτε εἰρηκῆς κατοικίας· ἀλλ' ἀπὸ Μέγιη (Megon), Ἀρχάγγελου, Ὀνέγαν, Ράλιαν, καὶ ἀπ' ἄλλους παρακειμένους εἰς τὴν λευκὴν θάλασσαν τόπους μεταβαίνουνσιν εἰς τὴν Σπιτζβέργην Ῥώσοι ἀλιεῖς μὲ πλοῖα 60 ἕως 160 Τοννῶν βάρους (1), οἱ μὲν διὰ τὴν τοῦ καλοκαιρίου, οἱ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀλιείαν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τοῦ Ἰουλίου· οἱ πρῶτοι, τὸν Ἰούλιον δὲ οἱ δεῦτεροι ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῆν πατρίδα των πλεύουσιν πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Σπιτζβέργης, ἀρῖζουσιν ἐκεῖ, καὶ κινεῖουσιν κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς κόλπους ὀνομαζομένους Διαβολόκολπος (Teufels-Bai), Κωδονόκολπος (Klock-Bai), Δακτυλιδιόκολπος (Ring-Bai), Μαγδαληνόκολπος (Magdalenen-Bai), εἰς τὴν λεγομένην Γερμανικὴν νήσον (Teutsche-Insel), καὶ ἀκόμη ὑψηλότερα πρὸς τὴν Ἄρκτον εἰς τὸν λεγόμενον Ἐρατόκολπον (Hielde-Bai ἢ Iisber-Bai). Τὰ πλοῖα ἐπιτρέφουσιν εἰς τὰ ἴδια, ἀπὸ μὲν τὴν καλοκαιρινὴν ἀλιείαν, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀπὸ δὲ τὴν χειμερινὴν, τὸν Ἀύγουστον καὶ Σεπτέμβριον τοῦ ἐρχομένου χρόνου. Δὲν ἠμπόρεσαν αὐτὰ τὰ πλοῖα μὲ πλεύσασιν μακρότερα, παρὰ ἕως εἰς τὴν Ἀρκτοναυτικὴν νήσον, ὅπου διέβησαν οἱ ἀλιεῖς μὲ μικρὰς σκάφας (Βάρκας), ἐκβαίνοντες ἀπὸ τὸν Ἐρατόκολπον.

Ἐρώτ. Πότε ἐμβαίνει ὁ χειμὼν εἰς τὴν Σπιτζβέργην;

(1) Εἰς τὴν Ναυτικὴν ἢ Γερμανικὴν λέξει Tonne σημαίνει φορτίον 2000 λίτρων ἢ 20 Κεντινάρων. Τὰ ἀνωτέρω λεγόμενα πλοῖα χωροῦσι φορτίον ἀπὸ 1200 ἕως 3200 Κεντινάρων.

Ἀπόκρ. Συνήθως περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου, ἢ καὶ ἀρχῆς τοῦ Ὀκτωβρίου.

Ἐρώτ. Μὲ ἀνεμοζάλας ἀρχίζει καὶ ἀπὸ ποίου μέρι;

Ἀπόκρ. Ποτὲ μὲν μὲ Βορρῆαν ἢ μὲ Θρασκίαν (1) ἢ μὲ Ἀργέσιν (2), ποτὲ δὲ, καὶ ἐπὶ γαλήνης, εὐθὺς μὲ αὐτῶν φύχραν καὶ χιόνιον.

Ἐρώτ. Εἶναι τὸν χειμῶνα ὁ καιρὸς κατὰ σειρὰν ἀνεμῶν διῆς, ἢ ἐκ τοῦ ἐναντίου γαληνιατός;

Ἀπόκρ. Δύο τρίτα τοῦ χειμῶνος εἶναι ἀνεμῶδης, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πολλὰ σφοδρὸς ἀνεμος.

Ἐρώτ. Πόσον ὑψηλὰ κοιβάζει συνήθως τὸ χιόνιον;

Ἀπόκρ. Εἰς τὰς πεδιάδας ὑψύεται τρεῖς ἕως πέντε πιάδας· ὁ ἀνεμος ὅμως τὸ μεταφέρει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τοιαύτως, ὥστε γίνεται πάντῃ ἀδιάβατος ἢ χάρα, εἰς δὲ τὰ παράλια ἐπισφραγίζονται, μεταξύ τῶν λάφων, χιονία καὶ πάγι ὡσάν βουναὶ ὀλόκληρα.

Ἐρώτ. Συμβαίνουνσι πολλάκις ἀνεμοὶ μὲ χιόνια, καὶ διακοῦσι πολὺ;

Ἀπόκρ. Πολλάκις ἔρχονται ἐντάμῃ ἀνεμος καὶ χιόνιον, καὶ ἐπικρατοῦσιν ἀλληλοδιαδόχως δύο, τρεῖς, τέσσαρας ἢ μέρας, συχνάκις δύο, τρεῖς ἕως τέσσαρας ἑβδομάδας· τὸ ποτὸ τελευταίου ὅμως συμβαίνει μίαν ἢ τὸ πολὺ δύο φορές τὸν καθέκαστον χειμῶνα.

Ἐρώτ. Ποῦ εἶναι περισσότερον κρῦον; εἰς τὴν Σπιτζέεργην ἢ εἰς τὸν Ἀρχάγγελου; καὶ εἰς πόσους βαθμοὺς ἀναβαίνει τὸ κρῦον;

Ἀπόκρ. Τὸ κρῦον εἶναι βεβηϊότατα αὐξηρότερον ἐκεῖ παρὰ εἰς τὸν Ἀρχάγγελου· πόσους ὅμως βαθμοὺς ἀνυψαίνει, δὲν τὸ ἐξεύρουσιν οἱ ἐρωτῶμενοι.

Ἐρώτ. Εἶναι τόσο δυνατόν τὸ κρῦον, ὥστε καθάλου ἢ μὴν ὑποφέρει εἰς τὸν ἀνοικτὸν τόπον ὁ ἀνθρώπος;

(1) Ὁ ἐκ Θρασκίας ἢ ἐξ Ἄρκτου πνέων ἀνεμος, Γερμ. Nordostwind Ὁ Μιστράλ

(2) Ὁ καὶ Σκέρων καὶ Ὀλυμπιά; καὶ Ἰάπυξ καλούμενος ἀνεμος, πνέει ἀπὸ τὸ μεταξύ δύνεως καὶ Μεσημερίας μέρος, Γερμ. Nordwestwind ἢ Macisto καὶ vento Maestrale. Ὁ Μιστράλ

Ἀπόκρ. Ἡμεῖς οἱ ἀλιεῖς εἴμεθα συνειδησμένοι εἰς τὸ κρῦον τῆσον, ὥστε καὶ εἰς ὑπαίθρου τὸ ὑπορέρομεν· ἀλλ' ὁ ἄνεμος καὶ τοῦ χιονίου ἢ προσβολὴ μᾶς ἀναγκάζουσι κάποτε νὰ μένωμεν εἰς τὰς καλύβας μας.

Ἐρώτ. Ὅταν ὅμως ἀπὸ τοιαύτην περίεσιν ἀναγκάζεσθε νὰ μένετε κλεισμένοι, τότε δὲν λυμβαίνετε τὴν Σκορβουτικὴν ἀσθένειαν ἀπὸ ἀκινήσιαν τοῦ σώματος;

Ἀπόκρ. Κίνησις δὲν μᾶς λείπει ὀλοτελῶς μὲ ὄλον τοῦτο· διότι ὅταν αἱ καλύβαι μας καταχιονίζονται, ἐργαζόμεθα διὰ νὰ ἐκβαίνωμεν ἔξω ἑπάνω εἰς τὴν ζέγγην, καὶ μὲ τὸ φθιάριον νὰ βίπτομεν μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς μέχρι τινὸς διαστήματος τὰ πρυγῶν τῆς καλύβης χιόνια. Ἐπι δὲ τρώγομεν εἰς τόπον σαλάτας ἐν εἶδος βρύου, τὸ ὁποῖον φουτρώνει ἑπάνω εἰς πέτρας (καὶ τὸ ὁποῖον συναζόμεν προτοῦ ἀκόμη νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῶν χιονίων, ἢ καὶ τὸ ἐκβάλλομεν ὑποκάτωθεν αὐτῶν)· κάποτε περιχύνομεν αὐτὸ τὸ βρύον μὲ βρασὸν νερὸν, καὶ πίνομεν αὐτὸν τὸν ζωμιὸν ἀντὶ ἄλλου ποτοῦ· προσέτι γευόμεθα καὶ τοὺς καρπούς τῆς χαμαιμόρου βότου (Γερμ. Moroschka-Beere, Λατ. rubus chamaemorus) προσθέτοντες τους εἰς τὸ ἀλεύριον, ἢ τὸ ζωμιὸν αὐτῶν, σραγιγίζοντες τους· τελευταῖον τρώγομεν καὶ τὰς κορυφὰς τῶν κλαδίων τῆς ἐλάτης βρισμένα.

Ἐρώτ. Πῶς εἶναι κτισμένοι αἱ καλύβαι σας;

Ἀπόκρ. Πολλὰ καλύβαι εἶναι καθὼς αἱ Ῥωσικαὶ χωρικὴ καὶ κατοικίαι, συνθεμένοι ὅμως ἀπὸ λεπτὰ σανίδια. Τὰ σανίδια τὰ μεταφέρομεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μας ἑτοιμα κατασκευασμένοι, ὀρθίως καὶ πέτρας διὰ τοὺς οικιακοὺς φουρνοὺς· καὶ ἂν μᾶς λείψουν πέτραι, κτίζομεν ἀντὶ οικιακῶν φουρνοῦν καμίνους ἀπὸ κίτρινου πηλόν, τοῦ ὁποῖου δὲν εἶναι ἑλλειψίς εἰς τὴν Σπιτζέεργην· τοιαῦται καλύβαι, αἱ ὁποῖαι κτίζονται πλησίον εἰς τὸν τόπον, ἔπου ἀράζει τὸ πλοῖον, ἀποτελοῦσιν ἐν τετράγωνον, τοῦ ὁποῖου πᾶσα πλευρὰ ἔχει μῆκος 20 ἕως 25 ποδῶν, καὶ δὲν χρησιμεύουσι μόνον ὡς κατοικίαι εἰς τοὺς ναύτας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀποθήκαι ὄλων τῶν ζωστροφιδίων. Δι' ἐκεῖνους ὅμως τῶν ναυτῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπάγουσιν εἰς ἀγρευσι τῶν λευκῶν ἀρκτων καὶ ἀλωπέκων καθ' ὄλον τοῦ χειμῶνα, μεταφέρονται τὸ καλοκαίριον τὰ διὰ τὰς καλύβας διαμισμένα σανίδια μὲ μικρὰ πλοῖα παρὰ τὰ παράλια εἰς τοὺς δια-

μισμένους τόπους, και με αυτά οικοδομοῦνται αι καλύψεις εις διαστήματα από 10 έως 50 Βερσών (ένος και ήμισυτος εως επτά Γερμανικῶν μιλίων). Είς πᾶσαν μίαν από αὐτάς τῆς καλύψας τῶν κυνηγῶν κατοικοῦσι δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι, και πᾶσα πλευρά τοῦ τετραγώνου τῆς καλύψης δέν περιέχει πλὴν τῶν ἐκτὰ εως ὀκτῶ ποδῶν. Ὅ,τι δὲ χρειάζονται οὗτοι οἱ ἄνθρωποι πρὸς ζωοτροφίαντων καθ' ὄλου τὸν χειμῶνα, ἀνάγκη νὰ τὸ ἐπάρωσι μαζί από τὸ πλοῖον.

Ἐρώτ. Με τί θερμαίνονται οἱ φούρνοι;

Ἀπόκρ. Συνήθως με ξύλα, τὰ ὅποια μεταφέρομεν από τὸν Ἀρχάγγελον και ἄλλους τόπους, και τὰ φοιτάζομεν εἰς τὰς ἀποθηκικοκαλύψας· εἰς δὲ τὰς καλύψας τῶν κυνηγῶν μεταφέρονται τὰ ἀναγκαῖα ξύλα τὸ φθινόπωρον με πλοῖον, ἢ διὰ ξηρᾶς με χαμουλκούς διὰ χειρὸς συρρομένους. Πολλὰ κίς εὐρίσκονται και εἰς τὰς ἀκροθαλασσίας ξύλα ἐξωσμένα ἀπό τὴν θάλασσαν.

Ἐρώτ. Εἰς τί συνίσταται ἡ τροφή σας;

Ἀπόκρ. Οἱ κτήτορες τῶν πλοίων, διὰ λογαριασμὸν τῶν ὀποίων ἐπιχειροῦμεθα αὐτὰ τὰ ταξείδια, μᾶς δίδουσι διὰ κοινῶν μὲν ζωοτροφίαν· και αὐτὴ εἶναι ἀλεύριον βρώζης, ἐκ τοῦ ὀποίου ψήνομεν ψωμίον, ἀλεύριον κρίθινον και βρώμης, βοδιὸν πρᾶσον κρέας, ἀλατισμένα και ξηραμένα ὄψαρια, βούτυρον, λινόςπορον, μέλι, κισέλια, και τυρία· ἀτ' ὅλ' αὐτὰ λαμβάνει καθεὶς ζυγισμένον τὸ μερίδιόν του· πρὸς τούτοις τὸν χειμῶνα και τὸ καλοκαίριον ἀποκτῶμεν διὰ τῶν κυνηγίου και προσφατου κρέας, πτηνῶν και ἄλλαν ζωῶν, τῶν ὀποίων τὸ κρέας δίδει ὄχι μόνον ὑγιεινὴν, ἀλλὰ και ἰσχυρὸν τροφήν.

Ἐρώτ. Τί πίνετε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; βρακκὴν ἢ ζύθον;

Ἀπόκρ. Ἀφ' ὅτου οἱ ἀλιεῖς και οἱ κυνηγοὶ ἐκυριεύθησαν τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὸ πίνειν, ὡς ἀμελοῦσαι τὸ ἔργοντων, δέν τολμῶμεν πλέον μήτε βρακκὴν μήτε ζύθον νὰ λαμβάνομεν μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὸ ταξείδιόν μας· ὅθεν τῶρα συνίσταται τὸ ποτόν μας εἰς κουάσσου (ζωμὸν ἐκ βρυζαλευρου, μπιθαίνοντα εἰς ζύμωσιν ὀξώδη).

Ἐρώτ. Πῶς φυλάγεσθε ἀπὸ τὸ κρύον ἔξω εἰς τὸν ἀντικτὸν τόπον;

Ἀπόκρ. Φοροῦμεν ἐπαναφορέματα πέτξιν, και ἐκπλεῖν

ἐπάνωθεν τούτων ταραντοδέρματα· ὁμοίως και ὑποδήματα ἀπ' αὐτὰ τὰ δέρματα.

Ἐρώτ. Ἀρίνεται τὰ γένεια ν' αὐξήσουν; και φορεῖτε προσώπια ἐμπροσθεν τῶν προσώπων;

Ἀπόκρ. Τὰ γένεια ἀρίνομεν ν' αὐξήσουν, και προσώπια δέν φοροῦμεν, φοροῦμεν ὅμως σκούφους καλοῦς, και ζεσοῦς· οἱ ὀποιοὶ σκεπάζουσι ἔχι μόνον τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ και τὸν τράχηλον, και σχεδὸν ὄλου τὸ πρόσωπον· πρὸς τούτοις φοροῦμεν χειρόκτια ἀπὸ προβατόδερμα.

Ἐρώτ. Περιφέρονται εἰς τὸν τόπον οἱ αὐτόχθονες και τὸν χειμῶνα;

Ἀπόκρ. Ὁ τόπος εἶναι πάντῃ ἀκατοίκητος ἀπὸ ἀνθρώπων· ἡμεῖς ὅμως οἱ ἀλιεῖς διαβαίνομεν κάποτε ἀπὸ νησιῶν εἰς νησιῶν ἀπὸ τὰ πλησιέστερον κείμενα.

Ἐρώτ. Ἐμπόρετε νὰ ἐπιχειροῦσῃτε μικρὰ ταξείδια, και κατὰ τίνα τρόπον; Πῶς μεταφέρετε εἰς τὸν δρόμον τὴν ζωοτροφίαν σας;

Ἀπόκρ. Περιδεύομεν πεζοὶ με χιονοσανδάλια· τὴν δὲ ψυγμᾶς καταπαύομεν με χιόνιον, και τὴν ζωοτροφίαν μας μεταφέρομεν ἐπάνω εἰς μικροῦς χειροχαμουλκούς (Handschlitten)· και ἂν ἔχωμεν σκύλους ἀπὸ τὸν τόπον μας, σύρουσι αὐτοὶ τοὺς χαμουλκούς· ἵππους και ταρίντους δέν ἔχομεν, ἀλλ' οὔτε ἠμπόροισαν νὰ μᾶς ἀφελήσωσι τίποτε εἰς τὸ ταξείδιον.

Ἐρώτ. Πάρεκτός τοῦ ἀναλυομένου χιονίου δέν εὐρίσκεται και πηγῶν ὕδωρ εἰς πόσιν;

Ἀπόκρ. Ἐδῶ και ἐκεῖ εὐρίσκονται βρύσεις, προσέτι και αἱ ἀποθηκικοκαλύψαι κατασκευάζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ σιμὰ, ὅπου εἶναι βρύσεις· καθ' ὅδον ἀπαντῶμεν και μικρὰς λίμνας· τὸ δὲ ἀναλυμένον χιόνιον μεταχειρίζομεθα μόνον εἰς ἕμιν ἀνάγκη.

Ἐρώτ. Ὁ μεταξὺ τῶν νησιῶν πάγος εἶναι τάχα τόσον πυκνός, ὡς νὰ ἐμπορῇ τις ἀσφαλῶς νὰ διαβῆνῃ ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο;

Ἀπόκρ. Εἰς τὰ μέρη τῆς Σπιτςβέργης ὁ πάγος εἶναι ἠκετὰ στερεός· εἰς μερικὰς ὅμως τόποθεσίας εἶναι τόσον ἀνιστός ἢ καμπυλώδης, ὡς ἢ πεζός τις με μεγίστην δυσκολίαν ἠμπορεῖ νὰ περῇ ἐπάνωθεν αὐτοῦ· ἀλλοῦ πάλιν εἶναι πάντῃ

ἐπίπεδος· εἰς τοὺς κόλπους ἑμῶς, οἱ ὅποιοι πελλάνης ἐπιέ-
νονται μέσα εἰς τὴν ξηρὰν 20 Βέρσια μακρὰν (3 Γερμανικὰ
μίλια), παραφέρονται ἀκαταπαύστως τῆδε κἀκεῖσε τὰ τῷ κά-
γου κομμάτια· μὲ ἵππους εἴτε μὲ τυράντους εἶναι ὁ τύπος
πάντη ἀδιύκτατος.

Ἐρώτ. Δὲν γίνεται ὁ καρπυλώδης πάγος διαστάτος ὅτι
τῆς ἐπάνω αὐτοῦ πιπτούσης χιόνος, ἢ ὅποια γεμίζει ὅλας
τὰς ἀνωμαλίας;

Ἀπόκρ. Ναι, ἐν μέρει ἑμῶς.

Ἐρώτ. Ἄν ὅμως ταξειδεύσῃ τις τὸν χειμῶνα, τάχα δὲν
φοβεῖται ἀπὸ τὴν προσβολὴν τοῦ χιονίου, εἴτε ἀπὸ ἀνέμου,
οἱ ὅποιοι συμπνέοντες συνεσιπαιρεύουσι τὰ χιόνια;

Ἀπόκρ. Ἐν καιρῷ χειμῶνος δὲν ταξειδεύομεν εἰς τὴν ξη-
ρὰν, ἀλλὰ τὸ πολὺ εἰς καμρίαν ἀπὸ τὰς ἐδώθεν πλησιέστα-
τα κειμένης νήσου. Ἐὰν ὅμως εἰς τοιοῦτον δρόμον ἀκολου-
θῆσῃ χιόνιον μὲ σφοδρὸν ἄνεμον, τότε εἶναι χρεῖα ὁ ταξειδι-
της νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ἐξαπλωμένος καὶ νὰ σκεπασθῇ ὅση
ἐμπορεῖ καλῆτερα· ἂν ὅμως ὁ τοιοῦτος ἄνεμος διαρκέσῃ πω-
λύ, ἀνάγκη ν' ἀποβῆν ὁ δυσυχὴς ἄνθρωπος.

Ἐρώτ. Πόσον διαρκεῖ ἡ λάμψις τῆς ἡμέρας τὸν χειμῶνα;

Ἀπόκρ. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 12
(τῆς 24. ἴσως κατὰ νέον ἔτος) Ἰανουαρίου δὲν φαίνεται κα-
τόλου ὁ ἥλιος, ὅθεν ἀνάγκη νὰ μὴ σκεπθῆ ὁ λύχνος εἰς τὰς
καλύψεις μας καθ' ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν· εὐθὺς ὅμως ἀφ' οὗ
πάλιν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος ἐπάνω τοῦ ὀρίζοντος, μεγαλύνων
καὶ αἱ ἡμέραι γρηγορώτατα.

Ἐρώτ. Ἦναι πολὺ τὸ φῶς, ὅταν ἡ σελήνη ἦναι ὀρατὴ;
Δίδουν τὰ ἄστρα τόσον φῶς, ὥστε νὰ ἐμπορῆ τις νὰ ἀναγνώσῃ;

Ἀπόκρ. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου τῆς σελήνης τετάρτου ἕως τῆς
τελευταίας περιόδου τῆς φθινοῦσης σελήνης εἶναι αἱ νύκτες
φωτεινόταται, καὶ τὰ ἄστρα φέγγουσιν ἡμέραν καὶ νύκτα
λαμπρότατα, εὐθὺς ὅμως μετὰ τὴν δύσιν τῆς σελήνης, ἐν
ἐμπορεῖ τι πλεον νὰ ἀναγνώσῃ. Ὅλον τὸν χειμῶνα λογαμά-
ζομεν τὴν χρονολογίαν μας κατὰ τὴν θέσιν τῶν ἀστέρων.

Ἐρώτ. Εἶναι πολλὰ φωτεινὰ τὸ βόρειον σέλας (*),
καὶ εἰς ποῖον μέρος τοῦ οὐρανοῦ;

(*) Τίσι βόρειον σέλας ἢ βορεία ἠώς (Lat. Aurora borealis,

Ἀπόκρ. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος φαίνεται τακτικῶς
πρὸς Ἄρκτον, καὶ τότε εἶναι κόκκινον ὡς τὸ πῦρ.

(τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετράδιον).

Φιλογενεῖς ἐνδόται τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ!

Εἰς τὸν 9 ἀριθμὸν (τῆς 4. Μαΐου, σελ. 195) ἀναφέ-
ροντες τὰ τῆς Ὀδισσοῦ, λέγετε, ὅτι ἔ μεταφρασθεῖς εἰς κοι-
νὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ παρακαθεῖς ἀπὸ τοῦ φιλοθεά-
τους Γραμμοῦ Φιλοκτῆτης εἶναι ὁ κατὰ Σοφοκλῆν ἔκ-
γαλλισθ εἰς. Σᾶς παρακαλῶ νὰ πεισέστε, ὅτι ἡ μετάφρα-
σίς μου εἶναι ὅλη ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον, καθὼς εἶναι
γνωστὸν εἰς τοὺς ἐν Ὀδισσοῦ λογίους τῶν ὁμογενῶν. Ἄλλο
δὲν παρεδέχθην ἀπὸ τὸν Γάλλου Lahaire εἰμὴ τὴν εἰς τρεῖς
πράξεις διαιρέσιν, ἀποβιλῶν, ὡς αὐτὸς, τοὺς χοροὺς, καὶ
προσέθεας τὸν εἰς τὴν β' Σκηνὴν μονόλογον τοῦ Νεοπτολέ-
μου, πλὴν ὅχι πάλιν μεταφρασμένου, ἀλλ' ἐρανισμένον ἀπὸ
τὴν χρόν τὸν εἰς τὸ πρωτότυπον. Καμρίαν δὲ ἀπὸ τὰς ἄλ-
λας μεταβολὰς τοῦ Lahaire δὲν ἠκολούθησα, ὅχι ἀπὸ τυ-
φλὸν σέβας πρὸς τὸν ποιητὴν, ἀλλὰ διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους
ἴσως ἄλλοτε εὐκαιρήσω νὰ ἐκθέσω.

Τὸ νὰ μεταφράσῃ τις μετάφρασιν εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ
σφαλερὸν καὶ ὑποπτόν· τὸ δὲ νὰ μεταφράσῃ μετάφρασιν, ἐν
ῶ ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι γραμμένον τὸ πρω-
τότυπον, καὶ ἄτυπον καὶ γελοῖον. Κάνεις Ἑλλῆν ἢ Ἑλληνί-
ζον, ἢ Ἑλληνικῶς τραφεῖς, δὲν θέλει καταδεχθῆ, νομίζω,
νὰ πέσῃ ποτὲ εἰς τιαύτην ἀπειρίαν, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ λό-
γος ἦναι περὶ μεταφράσεως Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων.

Ἐπειδὴ δὲ εἶναι λόγος περὶ τοῦ ἀρίστου, ἢ ἐνὸς τῶν ἀ-
ρίστων δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους, ἀς μὲ συγχωρήθῃ νὰ προσ-
θέσω καὶ σύντομον τινα παρατήρησιν εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ
κρίσιν σας. Ὅτι ἡ εὐτεχνος παράστασις εἶναι ἐν τῶν ἀκαγακαιο-

N. Aurora Boreale ἢ Lumières Boreale, Γερμ. Nordlicht, Nord-
licht. Ἰδ. Ἀγγ. Ἐρ. Ἀρ. 8. Σελ. 175.

τάτων πρὸς εὐδοκίμησιν καὶ ἀπάτην, κἀνείς ῥέθια δὲν ἀμφιβάλλει. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ· καὶ ἂν τὸ ἔργον εἴη ψυχρὸν, ἢ κακοσύντακτον, οἱ πλέον ἔντεχνοὶ ὑποκριταὶ διενδέλου δυνήθη ἢ ἐξαλείψωσι τὰ ἑλαττώματά τευ, καὶ να κινήσωσι τὸν θεατὴν. Τὸ πλῆθος τῶν προσώπων ὄχι μόνον εἶναι ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ σημεῖον ἀδυναμίας, καὶ κατατῆρᾶς λαίως εἰς κακίαν. Ἡ ἀπάτη δὲν κρέμεται οὔτε ἀπὸ τῆν περικλίαν τῶν σκηνῶν, οὔτε ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν προσώπων, ἀλλὰ κοινὰ εἰς τὴν φυσικὴν καὶ ἔντεχρον μίμησιν τῶν ὑποκριτῶν, ἀπὸ τῆν ἀκριβῆ ζωγραφίαν τοῦ πνεύματος, τῶν ἠθῶν, τῶν ἐθίμων, ἀπὸ τῶν χαρατῆρα τοῦ λόγου, καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐνδύματα. ὀγιαίνετε!

Τῆ 20 Μαΐου, 1818.

N. Πίκακολος

Βιβλία Νεοφανῆ.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ τῆς Γραμμικῆς ἠλώσεως διὰ τὸ σχολεῖον τῶν Τεργέση κατοικημένων Γραικῶν. Μῆρος Α'. περιέχον σύμμικτα ἠθικά. Ἐν Βενετίᾳ παρὰ Νικολάου Γλυκεῖ τῶν ἐξ Ἰωαννίνων. 1818. Σελ. 1β'. καὶ 133.

Τὸ ὅλον σύγγραμμά διαιρεῖ ὁ ἄριστος συγγραφεὺς Κύριος Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος εἰς δύο μέρη, τῶν ὁποίων τὸ ἕως τῆς ἐκδοθῆν πρώτον περιέχον. Σύμμικτα ἠθικά πολλαχόθεν συσκευασμένα εἶναι διωρισμένον εἰς ἀπλήν ἀνάγνωσιν· τὸ ἄλλο ὅσον οὕτω ἐκδοθησόμενον δεύτερον μέρος, τοῦ ὅποιου πρῶτον σεται σύντομος ἰδέα τῆς Γραμματικῆς ἠμῶν, ἐν εἴδει λεξικοῦ, ἐρμηνεύει τὴν γένεσιν πολλῶν λέξεων, ἐμπεριεχόμενα εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὴν σημασίαν, καὶ φρασολογίαν τῶν τῶν, παραβολὴν, εἰ δυνατόν, μετὰ τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ἑλληνικὴν, ἔνθα καὶ ἐξετάζονται πολλὰ μέρη τῶν ἑλληνικῶν ὑπογραμμάτων, διοριζόμενα ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς προεβηκότας τῆς ἡλικίας, καὶ μάθησιν νέους.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἂν καὶ εἶναι διορισμένον κυρίως διὰ τὸ σχολεῖον τῶν ἐν Τεργέση κατοικούντων ἑμογενῶν, ἢ τὸ ἐπιγράφει ὁ ἑὺριος συγγραφεὺς, εἶναι ὅμως συστάσει ὀξίου καὶ εἰς τὰ λοιπὰ σχολεῖα εἰς ἀνάγνωσιν.

Ἐντὸς ἡμερῶν τινῶν ἐκβαίνει ἀπὸ τὰ πιασῆρια τοῦ τόπου καὶ μία σύντομος Ἀριθμητικὴ παρὰ τοῦ Κυρίου Βενιαμίνου τοῦ Λεσβίου, διδασκάλου εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου.

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

Τῆ 12,

12

Ιουνίου.

1818

Χαίρετός μας κρίνομεν, ἀπάντων χρεῶν δικαιοτάτον, νὰ κηρύξωμεν διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ τὴν ἡγεμονικὴν φροντίδα, τὴν ὅποιαν δεικνύουσιν ἀπαύτως οἱ ὑψηλότετοι καὶ θεοσεβέστατοι Αὐθένται ὅ,τε τῆς Οὐγκροβλαχίας καὶ ὁ τῆς Μολδαυίας εἰς περιθάλψιν τῶν Μουσῶν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας εἰς τὸ περικλημένον Ἑλληνικὸν ἡμῶν γένος. Γνωστὸν εἶναι εἰς ὅλους, ποῖαν κηδεμονίαν δεικνύει πολλαχῶς τὸ θεοφρούρητον ὕψος τοῦ ὁ Αὐθέντης τῆς Οὐγκροβλαχίας ἸΩΑΝΝΗΣ Γεωργίου ΚΑΡΑΤΖΑΞ εἰς τὸ νὰ μορφώσῃ τῶν Βουκουρεστίων τὸ Λύκειον εἰς εἶδος Πανεπιστημίου, ὥστε νὰ διδάσκηται εἰς αὐτὸ πᾶν εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ γένους μας ἀνάλογον καὶ χρήσιμον μάθημα. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν διαλείπει νὰ προσκαλῆ πανταχόθεν ἀνδρας σοφοὺς, εἰδήμονας τῆς διδασκαλικῆς μετέδου, διὰ νὰ εἰσάξῃ πᾶσαν παιδείαν καὶ γνώσιν, ἀμέσως μὲν εἰς τοὺς δι' αὐτὸν εὐδαίμονας Δάκας, ἐμμέσως δὲ καὶ εἰς ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος.

Ἀπὸ τὰ αὐτὰ δὲ φρονήματα κινούμενος καὶ ὁ ὑψηλότετος Αὐθέντης πάσης Μολδαυίας Ἰωάννης ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ Ἀλεξάνδρου ΚΑΛΛΙΜΑΧΗΣ, ἐπαγρυπνεῖ πατρικῶς καὶ φιλανθρωπῶς εἰς τὴν καλὴν κατάστασιν καὶ αὐξήσιν τῆς ἐν Ἰασίῳ ἡγεμονικῆς Σχολῆς, εἰς τὴν ὅποιαν χαίρει ἡ φιλογενῆς καρδία τοῦ τῆς προόδου τῶν πανταχόθεν συβρέοντων μαθητῶν. Μὴ ἀκούμενος δὲ εἰς μόνην τὴν φροντίδα τῶν θεῶν ἐμπιστευθέντων αὐτῷ λαῶν ὁ θεοφρούρητος οὗτος ἡγεμῶν, καὶ σπεύδων νὰ δείξῃ καθολικωτέραν τὴν εἰς τὴν παιδείαν ἀξιάγαγον κλίσιν τοῦ, ἐξέδωκεν αὐθεντικὸν κρυστόφουλλον Λόγον, διὰ τοῦ ἵποῦ προκίττει διὰ πάντα τὸν Λόγιον Ἑρμῆν μὲ δικασίαν ἡρώσια ἐτήσιον πρόσδοτον, προμηθεύμενος τὴν ἀδικύετον συνίχεσιν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ. Τὸ μὲ συνέσειν ἐπίσης καὶ φιλαν-

θρωπίαν εολισμένον θεσοντήρητον ὕψους του ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν φιλολογικὴν μας ταύτην ἐφημερίδα εἰς αὐξήσιν τῆς τῶν Ἑλλήνων παιδείας κατὰ δύο λόγους· πρῶτον μὲν, ὅτι συνάπτει καὶ συγκεντρώνει εἰς ἓν τὰς γνώσεις τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα κοπιᾶζόντων πρὸς φωτισμὸν τοῦ γένους σοφῶν διὰ διαφορῶν φιλολογικῶν εἰδήσεων, τὰς ὁποίας μεταδίδουσιν εἰς ἀλλήλους διὰ τῆς ἐφημερίδος· δεύτερον δὲ, ὅτι καθυποβάλλει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τὰς εἰς τὴν παιδείαν νέας προόδου τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀμιλλώμεθα τὸ κατὰ δύναμιν τελειοποιούμεθα εἰς τὰς γνώσεις μας, καὶ τριβαίνομεν βαθμηδὸν εἰς τὰ κρείττονα.

Τοιαύτας ἡγεμονικὰς τράντι γνώμας καὶ ἀληθείας περιέχει ὁ περὶ τοῦ ἐτησίου τούτου φιλοδωρήματος εἰς τὸν λόγιον Ἑρμῆν ἐκδοθεὶς τοῦ φιλογενεστάτου Ἠγεμόνος τῆς Μολδαυίας Χρυσόβουλλος λόγος, τὸν ὁποῖον μετὰ χαρᾶς κοινποιούμεν σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ὄντες βέβαιοι, ὅτι θέλει εὐφράνει ὅλους ὁ ζῆλος καὶ τὸ φιλόκαλον ἦθος τοῦ Ἠγεμόνος. Βλέπει πᾶς τις τῶν ὁμογενῶν ἐντεῦθεν, ὅτι ἔχμεν πατέρας, προστάτας, κηδεμόνας, ἀνδρας καὶ σοφῆς καὶ ἀρετῆς καὶ φιλογενεῖα κατηγιασμένους, διακρίνοντας τὰ ἐπιωφελεῖ, βοηθοῦντας τὰ καλὰ, ἐπιθυμοῦντας ὁλοφύχως τὴν ἐπι τὰ κρείττονα προόδον μας. Ὁμολογοῦντες λοιπὸν δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν εἰς τὸ θεοφροῦρητον ὕψος τοῦ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀτελεῖς ἐπι ὑπουργοῦς τοῦ κοινωφελεστάτου τούτου χρήματος ἡγεμονικὴν αὐτοῦ προμήθειαν ἐπι χρέμεθα εἰς τὸν περιφανέστατον ἡμῶν Αὐθέντην πᾶσαν εὐδοκίαν πρὸς εὐδαιμονίαν καὶ τῶν διοικουμένων ὑπ' αὐτοῦ λαῶν, καὶ ὅλου μας τοῦ γένους.

Ὁ Χρυσόβουλλος λόγος ἐσυνωδευθῆ πρὸς ἡμᾶς μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τοῦ εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Μεγάλου Ἡμισίου Κυρίου Θεοδώρου Νέγρη:

Κύριοι ἐκδότης τοῦ Λογίου Ἑρμού!

Τὰ περιοδικὰ τῆς φιλολογίας Συγγράμματα ἐκείνο διαφωτιστικὸν ἔχουσι τῶν ὅσα λοιπὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἑθνῶν συντελοῦσιν, ὅτι πρόβαίνουσιν τελειοποιούμενα κατὰ λό-

γον τῆς προόδου αὐτῆς. τὰ μᾶλλον περαιωτισμένα ἔθνη ἔχουσιν ἀναγκάως τὰς λαμπροτέρας φιλολογικὰς ἐφημερίδας, ἐν αἷ καὶ τὰ ἥττον νὰ ἔχουσιν ἐνδεχόμενον ἑτέρου εἶδους συγγράμματάτινα τελειότατα. τὴν τελειότητα λοιπὸν τοῦ Λογίου Ἑρμού ὅ πρέπει κυρίως νὰ περιμένωμεν ὅταν τελειοποιηθῆ τῆς Ἑλλάδος ὁ φωτισμὸς, ὅστις εἰς τὸ ἐξῆς, ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἶν' ὅχι εὐκτατος, ἀλλ' ἐπιθυμητός. εἶναι ὅμως καὶ σχετικὴ τελειότης εἰς τὰ πράγματα, τὴν ὁποίαν ὡς πρὸς τὸν Λ. Ἑρμῆν πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μίσαν, δι' ἧν συντελεθῆ εἰς τὴν καλλιέργειαν, ὡς πρὸς ἔθνος ἔξοπνον καὶ φιλότιμον συμφορώτερον δὲν εὕρισκω τῆς συναισθήσεως τῆς ἰδίας γυμνώσεως· ἢ σύγκρισις ἄρα τῶν ἄλλοτρῶν φώτων μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν εἶναι τὸ μέσον τὸ συντελεστικώτερον· καὶ ἐπειδὴ εἰς τοῦτ' ὄχι ἀδιαφοροῦντα παρατηρῶν ἀπό τίνος καιροῦ τὸν Λ. Ἑρμῆν, τὸν φρονῶ τελειοποιούμενον.

Οἱ εἰς τοῦτο ὑμέτεροι ἀγῶνες, ἐφ' ὅσων ἔλλειψιν πάσχετε τῆς ἀναγκαιοτάτης πολυχειρίας διὰ τὴν ἀχρηματίαν, ἐπι τοσοῦτον ἀξιεπαῖνοι, καὶ εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα διεγείρετε ἡμῖν ἅπασιν κατ' ἀλήθειαν· εἰς δ' ἐμπρακτον ἐνδείξιν αὐτοῦ τούτου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς σερέωσιν ταῦ Λ. Ἑρμού, ἀπελύθη πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸν Λ. Ἑρμῆν ἀνευθικὸν δίπλωμα τὸ κατ' ἐκλαμπρον δοθεῖσθαι μετ' ἐπιταγὴν ἐμπρικλειόμενον· ἀναγνωσάσκοντες δὲ θέλετε ἰδῆ τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα.

Παρακαλῶ, Κύριοι, μετ' ἐνστάσεως καὶ ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν αἰτίποτε καὶ ὅσα γράφετε ἐν τῷ Λ. Ἑρμῆ τὴν διαληρηθεῖσαν σύγκρισιν, παρατηροῦντες ἄλλως τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἐριδος μεταξὺ τῶν συνεργαζομένων ἤδη τῶν ὁμογενῶν τὴν ἐκπαίδευσιν.

Υγιαίνετε.

Ἐν Ἰασίῳ τῆς λ'. Μαρτίου μηνὸς.

Πρόθυμος εἰς τοὺς ὀρισμοὺς ὑμῶν,
Θεόδωρος Νέγρης.

Ὁ δὲ Χρυσόβουλλος λόγος αὐτὸς ἔχει οὕτως:

Ἰωάννης Σκαρλάτος Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχης ΒΒ. ἐλέω Θεοῦ Αὐθέντης καὶ Ἠγεμῶν πάσης Μολδαυίας.

Τὸ εἶναι πρὸς ὃν ὄρον προηγουμένως τὸν ἀνθρωπῶν ἴχοντα, περὶ πλείου εἰκὸς ποιῆσθαι τὰ πρὸς ἀκριβοτέραν τσί-

νοντα διάγνωσιν και κατάληψιν τῶν δι ὧν περ εἶη ἂν ἐπι-
 βάλω τούτου γενέσθαι, και δεῖνόν οἱ ἐγγίγνεσθαι ἔρατα τῆς
 τούτων τελειοποιήσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κατὰ φιλοσόφους τού-
 το εὖ εἶναι μηδοποιουῶν ἐπικοινωνεῖ τοῖς ἐκτὸς ἡμῶν· ἴδω-
 μεν και γὰρ διαφοροῦ τάξεως και καταστάσεως ἀνθρώποις κτη-
 τέν· ὀφίλων ἐστὶν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν πιγαζόν, και τὴν ἔδραν ἔ-
 χον ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ· ἢν τινα δὴ τὸ κυριώτατον ἀπάντων τῶν
 ἐν ἡμῖν οὖσαν κατακοσμεῖν ἄξιον τοῖς ἀπὸ τῶν ἀρετῶν πλε-
 νεκτήμασι, και καλλύνοντας λαμπρύνειν φαιδρῶς πολλαῖς ταῖς
 τοῦ ἄνθρωπος εἰδήσεσιν· ὃ δὴ κυρίως και πρώτως παρέχεται τὸ
 σεμνὸν τῆς φιλολογίας και παιδείας, ὡς παντίπου κατάφα-
 λον· δι αὐτῆς γὰρ διακρίνειν τὸ πολυτίμητον ἐκείνο τοῦ ἀ-
 ληθοῦς μέρους, τὸ ἐν τῷ βυβῷ κείμενον, και τὰ ἡμῖν ὡς ἀ-
 ληθῶς συμφέροντα διαγιγνώσκειν ἔχμεν. αὐτῇ γὰρ αὐτῇ
 ἀφαιροῦσα ἡμῶν τὴν πολλὴν ἀχλὺν τῶν νοσῶν ὀφθαλμῶν
 ποιεῖ διασέλλειν ἡμῶν θεόν, ἠδὲ και ἄνδρα, κατ' ἀρετὴν δ' οὕτω
 βιοῦντας, τὸν τ' ἐνταυθ' εὐτυχῶς διάγειν βίον, και τὴν μετὰ
 ταῦτα ἡμῖν αὐτοῖς προεστρεπίζειν μακαριότητα. και γὰρ τὴν
 ἐνταυθ' ἀρετὴν ἡκιστα ἀγέραςον εἶναι ἐν τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ
 πεποιθήμεν. Συνελέντι δὲ εἰπεῖν, ἅπαντα τὰγαθὰ, ὁσιδὴ τῆς
 ἀγωνοβέτις ἐπιχειρηγοῦσα ἐπιθραβεύει, και οἱ ταύτην ἀκούον-
 τες, ὡς προσήκει και δεῖ, οὗτοι δὴ μόνοι ἄξιοι τῆς μεγα-
 λαπρεποῦς τοῦ ἀνθρώπου φύσεώς τε, και κλύσεως, ὅσοι δὲ
 τοῦναντίον ἀπέτροφοι ἐκείνης, και τῆς ὑπεροχῆς ταύτης ἐκ-
 πεσόντες κακῆ μέρει, ὡς τέλει ἀποζωοκένοντας, οὐδὲ ἀνθρώ-
 πους προσήκει καλεῖν· και γὰρ ὁ τὸν μὴ εἰδὸτα τὴν τοῦ τε-
 τραγώνου πλευρὰν ἀσύμμετρον οὖσαν τῇ διαγωνίῳ οὐδὲ ἀν-
 θρωπον ἄξιον καλεῖν, τί ἂν ἐκάλεσα τοὺς τέλει παιδείας
 ἀπέχοντας; πάντα τινα τὸν φιλανθρώπιως και φιλογενεῖας ἐπι-
 ποιούμενον, και τῇ περὶ τὰ θεῖα εὐσεβεῖα σεμνυόμενον,
 ἔλαις δυνάμεσιν ἑαυτὸν συντελεῖ δεῖ παρέχειν πρὸς μετάδοσιν
 παντὶ τῷ γενεῖ τῶν ἀπὸ τῆς παιδείας φαιταυγαῶν καὶ ἐλλάμψεων,
 τῶν ἀναδιδοῦσῶν οἰνεῖ τῷ ἀνθρώπῳ πιγαζὸς ὡς ἀληθῶς ἀνε-
 κάτους ἐνταυθα μὲν οὐ ἐφημεν εὖ εἶναι, ἐξῆς δὲ τῆς αἰ-
 νίου μακαριότητος. ἀλλὰ χάρις τῇ ἀνωτάτῳ Προνοίᾳ τῇ τῷ
 καθ' ἡμᾶς εὐμενέσιν ὄμμασί ποτ' ἐπιδοῦσῃ, ὅτι τὸ Ἑλλη-
 κῶν ἠδὴ περὶ παιδείαν ἐπιδοῦσῶν, γιγναταῖα ποιεῖται τὰ
 βήματα, ὅλον τε ἐνβουσιωδῶς ἔχον περὶ τὴν ἀνάγκησιν τῆς

παιδείας, φιλοπονία ἀτρυτῶ καλλιέργει, και ἀμριλαρεῖ ἐπι-
 μιλεῖα ἐπάρδει τὰ γενναῖα ταύτης ἀναβλασθήματα. και δὴ
 και ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς ἀγαθῆς ταύταις τῶν Ἑλλήνων ἐλπίσιν οὐ
 μόνον χαίρομεν, ὡς εἰκὸς, ἀλλὰ και συντελεῖν τὰ δυνατὰ
 βουλόμεθα, ὡς ὀφείλουτες· και ἐπειδὴ τὰ περιοδικὰ τῆς φι-
 λολογίας γράμματα, τῶν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ γενεῖος συν-
 τελούτων, οἷς δὴ καλῶς ποιῶντες οἱ ὁμογενεῖς χρῶνται ἀν-
 δρες καλοῖτε καίγαθοι, εὐχ ἤττον χρήσιμα, μᾶλλον δὲ δρα-
 σικώτερα, ὅσα δὴ συγκεντραῦντα μὲν τὰς γνώσεις τῶν ἀνὰ
 τὴν Ἑλλάδα διεσπαρμένων ἀνδρῶν ἐπισήμων, τῷ δὲ τοῦ ἀνὰ
 τὴν Εὐρώπην βαθμοῦ τῶν κρῶτων παραλληλισμῷ, πρὸς τὸ τῶν
 ἡμετέρων, ποδηγετοῦντα πρὸς συναισθήσιν τῶν ὧν χρῆζο-
 μεν, και διὰ τοῦτο προθυμότερους πρὸς παιδείαν τοὺς Ἑλλη-
 νας ἀπεργαζόμενα· δεῖν ἐγνωμεν ἀφισιούμενοι τὰ πρὸς τὴν
 Ἑλλάδα, συσυστηνεγκεῖν οἰονδήποτε, πρὸς διαμονὴν και διη-
 κειαν τῆς φιλολογικῆς ταύτης ἐφημερίδος, ἣν ἠδὴ οἱ φιλο-
 γενεῖς Θεοκλήτης Φαρμακίδης, και Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης
 ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας ἐκδίδουσι, τοῖς φιλόλογοις διανε-
 μοντες ὑπὸ τῷ ΛΟΓΙΟΥ ἙΡΜΟΥ ὀνόματι, και παρέχειν τοῖς
 ἐκδοταῖς αὐτοῖς ἐκ τῶν Ἀθηντικῶν ἡμῶν προσόδων τῶν Ἀ-
 λικῶν και Τελωνίων, ἀνὰ ἑκατὸν γρόσια κατὰ πᾶν ἔτος, τὸ
 δὲ ἄλλο διακρίσῃ· ἐφ' ἧ δὴ και ὁ παρῶν ἡμέτερος Ἀθηντι-
 κὸς ἀπελύθη Χρυσόβουλλος λόγος. ἀξιοῦμεν δὲ και τὸν Πα-
 νερωτάτου και κατὰ πνεῦμα σεβασμιον ἡμῶν πατέρα Μη-
 τροπολίτην τῆς Θεσσαλίας ταύτης Τζάρης τῆς Μολδαβίας,
 παρελαβόντα τοῦτον και ἐγκαταθέμενον εἰς τὰ τῆς Μητροπό-
 λεως γραμματοφυλάκεια, ἀπαιτοῦντα ἀπὸ τῆς Ἀθηντικῆς
 ἡμῶν Βεζαρίας τὴν διαληφθεῖσαν ποσότητα ἀποπέμπειν
 ἀσφαλῶς ἀνὰ πᾶν ἔτος ἐν τεταγμένῳ τῷ χρόνῳ τοῖς τοῦ ΛΟ-
 ΓΙΟΥ ἙΡΜΟΥ ἐκδοταῖς, Θεοκλήτῳ Φαρμακίδῃ, και Κων-
 σταντῖνῳ Κοκκινάκῃ· ἐάν δὲ ποτε παύσῃται ἢ τῆς ἐφημερίδος
 ταυτησὶ ἐκδοσις, τὴν ἱερὰν Μητροπόλιν ἀποδίδουσι ταῦτα τὰ
 χρήματα τῇ διαδεξαμένῃ· ἢν δ', ὃ μὴ γένοιτο, τέλει ἐκ-
 λητῆ ἑλληνικῆς ἐφημερίδος ἐκδοσις, τὰ βηθέντα διακρίσῃ
 γρόσια διδοσθῆναι τῇ ἐνταυθα Ἑλληνικῇ σχολῇ. Ἀξιοῦμεν δὲ
 και τοὺς, ὅσοι μεθ' ἡμᾶς ἡγεμονεύουσι τῆς Θεσσαλίας ταύ-
 τῆς Τζάρης, ἐκλαμπροτάτους Ἀθηντας, προνοίαν ὡς εἰκὸς
 ποιούμενος τῆς τοῦ Ἑλληνικῶν περὶ τὰ καλά ἐπιδόσεως, δι

ιδίων αὐτῶν χρυσοβούλλων λόγων ἐμπεδῶσται τὴν παρ' ἡ-
μῶν ταύτην χορηγίαν, ἵνα ἀμτακίνητος διατελῇ ἡ τῆς Ἐλ-
λάδος ἐπικουρία ἀπὸ τῶν ἐν ὑπεροχῇ καὶ δυνάμει, ΑΠΕΛΥ-
ΘΗ ΤΩ, ΧΙΛΙΟΣΤΩ, ΟΚΤΑΚΟΣΙΟΣΤΩ, ΔΕΚΑ ΤΩ, ΟΥΔΑΘΩ
ΕΤΕΙ, ΚΑΤΑ ΛΗΓΟΝΤΑ ΜΗΝΑ ΤΩΝ ΜΑΡΤΙΟΝ. ΤΗ
ΕΚΤΩ ΕΤΕΙ ΤΗΣ Β'. ΗΜΕΩΝ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ, ΕΝ ΙΑΣΩΝ
ΤΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗ, ΗΜΙΝ ΚΑΘΕΔΡΑ.

Ἰω. Σκαρλάτος Καλλιμάχης ΒΒ.

Τ. Σ.

Ἰσον ἀπαράλλακτον τοῦ
πρωτοτύπου.

Γρηγόριος Μάνου Μόγιας
Ποσειδωνικός.

Ἐθεώρησεν
Κωνσταντῖνος Κάντας μέγας
Βεσιάρης.
Νικόλαος Ραισσίτης Ἰ.
Λογοθέτης.

Κατεχωρίσθη ἐν τῆς
τῶν Χρυσοβούλλων Κώδωξ,
Κωνσταντῖνος Βείσας.

Τοῦτο ἴσον ἀπαράλλακτον ἐκ τῆς παραλλήλου συγγρα-
φῆς φανέν τοῦ πρωτοτύπου ἐν τῷ Γραμματοφυλακίῳ τῆς
ἱερᾶς Μητροπόλεως κατατεθειμένου χρυσοβούλλου λόγου ἡ
βαιοῦται παρ' ἡμῶν.

ραϊή. Μαρτίου κή.

Τ. Σ.

Ταπεινὸς Βενιαμῖν Μητροπολίτης
Μολδαβίας.

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Περὶ τῶν Ἡφαιζείων ἢ Πυριπνῶν ὄρεων

(Ακολουθία καὶ τέλος. Ἰδ. Ἀρ. 11).

Ἐπαρατήρησαν εἰς τὸν Βεζούβιου ὅτι ἔρχεται (πυρὴ)
ἀπὸ τὴν Θάλασσαν κάποιος ἄνεμος, ὅστις εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ὄρεον.

καὶ εὐθὺς ὅπου φουσησῆ ἄνεμος ἀπὸ τὴν ξηραίν, παύει ὁ
ἦχος, ὅστις ἀκούεται εἰς κάποιας κοιλότητας, ὡς εἰν ἔπε-
νούσε ὑποκάτω χεῖμαρος, καὶ ἐνταυτῷ φαίνονται νὰ συμ-
κρύνονται καὶ αἱ ἀναθυμιάσεις, αἱ ὅσαι ἐξέρχονται ἀπὸ
τοῦ Βεζούβιου τὸ σῶμα, ὅταν δὲ φουσῆ ὁ ἄνεμος ἀπὸ τὴν
θάλασσαν, ἀρχίζει πάλιν αὐτὸς ὁ ὁμοιος μὲ χεῖμαρον βόμ-
βος, καὶ αἱ ἀναθυμιάσεις τῶν φλογῶν καὶ τοῦ κἀπνοῦ, διό-
τι τὸ νερὸν τῆς θαλάσσης διαδύεται εἰς τὸν βουνὸν ποτὲ μὲν
εἰς μικροτέραν, ποτὲ δὲ εἰς μεγαλιτέραν ποσότητα, καὶ πολ-
λάκις συνέβη νὰ ἐξεράσῃ αὐτὸ τὸ Ἡφαιζεῖον τέφρας καὶ νε-
ρὸν (α) ἐνταυτῷ.

Κάποιος σφοδρὸς, ὁ ὁποῖος συγκρίνει τὴν παροῦσαν τοῦ
Βεζούβιου κατάστασιν μὲ τὴν προτέραν, λέγει, ὅτι πρὸ τῆς ἐξ-
ερεύξεως τῆς συμβάσεως κατὰ τὸ 1831, τὸ εἶδος τοῦ χωνίου,
σχῆμα τὸ ὅποιον εἶχε τοῦ Βεζούβιου ὁ κρατῆρ, εἶχε σκεπασθῆ
ἀπὸ δένδρα καὶ χόρτα, ὅτι ἡ μικρὰ πεδιάς ἡ ἀποπερατοῦσα αὐτὸ
ἦτον κάλλιστος βοσκότοπος, ὅτι ἀναχωρῶν τις ἀπὸ τὸ ἀνώτε-
ρον χεῖλος τοῦ ἄντρου (gouffre) ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἐν μίλλιον
ἕως νὰ φθάσῃ κατακαίοντα εἰς τὴν πεδιάδα αὐτὴν, καὶ ὅτι
εἶχε αὐτὴ περὶ τὸ κέντρον τῆς ἐν ἄλλο ἄντρον, εἰς τὸ ὅποιον
διὰ νὰ κατεβῆ κανεὶς ἔπρεπε ὁμοίως νὰ περάσῃ ἐν μίλλιον
ἀπὸ δρόμους στενοὺς καὶ εἰλικονιδεῖς, οἱ ὅποιοι ἔφεραν εἰς ἄλ-
λο πλέον εὐρύχωρον μέρος περικυκλωμένον ἀπὸ σπήλαια (ca-
vernes), ἀπὸ τὰ ὅποια ἐβγαίνεν ἄνεμος τόσον σφοδρὸς καὶ τέ-
σον ψυχρὸς, ὥστε ἦτον ἀδύνατον νὰ ὑποφέρῃ κανεὶς. Κατὰ τὸν
αὐτὸν παρατηρητὴν ἢ κρημνὴν τοῦ Βεζούβιου εἶχε τότε πέντε
μίλλα περιφέρειαν· ὅθεν δὲν εἶναι παράξενον ἐκεῖνο ὅπου εἶ-
παν κάποιοι Φυσιολόγοι ὅτι, ἐκεῖνο ὅπου βλέπομεν τώρα ὡς
δύο βουνούς (ἢ δικόρυφον) ἦτον ἐν ποτὲ, καὶ ὅτι ὁ κρατῆρ
ἦτον εἰς τὸ μέσον, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ τὸ μεσημβρινὸν μέρος
συνέπεσεν (εἶσταντ εθουλέ) ἀπὸ καμμίαν ἐξέρευξιν, ἐγένεον
ἐκεῖνη ἡ κοιλία, ἣτις διαχωρίζει τὸν Βεζούβιου ἀπὸ τὸν βου-
νὸν Σόμμα.

Σημειῶνει ὁ κύριος Στέλλερ, ὅτι τὰ Ἡφαιζεῖα τῆς ἀριτι-
κῆς Ἀσίας εἶναι σχεδὸν πάντοτε μεμωμένα, ὅτι ἔχουσι τὴν

(α) Description historique et philosophique du Vesuvio par M.
l'Abbé Méssasi. Journal étranger. mois d'octobre 1754.

αὐτὴν παρ' ὀλίγου ἐπιφάνειαν, καὶ ὅτι εὐρίσκονται πάν-
 τε λίμαι· εἰς τὴν κορυφὴν, καὶ νερὰ θερμὰ εἰς τοὺς πρόπο-
 दाς τῶν ὄρεων, ὅπου τὰ Ἡφαιζεῖα ἐσβύθησαν, τὸ ἴδιον,
 λέγει, εἶναι ἄλλη ἀπόδειξις τῆς σχέσεως (ἢ κοινωνίας), τῶν
 ὁποίων ἡ φύσις ἔβαλε μεταξύ τῆς θαλάσσης, τῶν ὄρεων, τῶν
 Ἡφαιζεῖων καὶ τῶν θερμῶν νερῶν· πηγαὶ τοιοῦτου θερμῶν
 εὐρίσκονται πολλαχοῦ τῆς Καρσάκας (α). Ἡ νῆσος Σιάνε
 (Sjapan), 40 λέγας μακρὰν τῆς Τερνάτης, ἔχει ἐν Ἡφίσειν,
 ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἐξέρχονται πολλάκις τέφραι, νερὸν καὶ τ.τ. (β).

Ἄλλ' εἶναι περιττὸν νὰ ἐπισωρεύωμεν τοιαύτας παρατη-
 ρήσεις εἰς ἀπόδειξιν τῆς κοινωνίας τῶν Ἡφαιζεῖων, τὴν ὁποίαν
 ἔχουσι μετὰ τὴν θαλάσσαν, ὅταν καὶ μόναι αἱ βίαιοι ἐξερευ-
 ζεις τῶν εἶναι ἱκαναὶ εἰς τοῦτο, καὶ ἡ φέσις τῶν, ἧτις εἶναι
 πλησίον τῆς θαλάσσης πάντοτε· ἄλλ' ἐπειδὴ μερικὴ ἀπὸ
 τοὺς φυσικοὺς ἀντέτειναν εἰς ταύτην τὴν γνώμην, δέλω ἀνα-
 φέρει ἀκόμη καὶ τὴν παρατήρησιν τοῦ κυρίου Κουδαμιν, ἀν-
 θρώπου καὶ φιλαλήθους καὶ σοφοῦ· λέγει δὲ ὅτι „ἀφ' οὗ ἐ-
 νέθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Βεζουβίου τὴν 4 Ἰουνίου τοῦ 1755,
 καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ χεῖλη τοῦ κρατήρος, τὰ ὁποῖα εἶχαν γί-
 νη ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐξέρευξιν, εἶδεν εἰς βάθος περίπου 40
 ὄργων μίαν μεγάλην κοιλότητα κυμαρωτῆν (en voute) πρὸς
 τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ βουνοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔβριθε μεγα-
 λας πέτρας, καὶ ἤκουε τὰς πέτρας κυλισμένας 12 λεπτά διώ-
 τερα, εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς πτώσεως αὐτῶν ἤκουσεν ἔχον-
 μοιου μιᾶς πέτρας ὅταν πίπτῃ εἰς τὸν βόρβορον, καὶ ὅταν οὖν
 ἔβριπτον πέτρας, ἤκουετο κρότος καθὼς τῶν ταραττομένων κω-
 μάτων (γ).

Ἄν ἡ πτώσις τῶν βριπτομένων αὐτῶν πετρῶν ἐγένετο κα-
 τὰ κάθετον καὶ χωρὶς ἐμπόδιον, ἢμποροῦμεν νὰ συμπεριμαρ-
 μεν ἀπὸ τὰ 12 δευτέρα λεπτά βάθος 2160, τὸ ὁποῖον διῶν
 εἰς τὸ ἄκρον τοῦ Βεζουβίου περισσώτερον βάθος ἀπὸ τῆς θα-
 λάσσης τὴν ἐπιφάνειαν· διότι κατὰ τὸν H. de la Tour κα-
 τὰ τὸ 1753 εἶχεν αὐτὸ τὸ βουνὸν 1677 πόδας ὕψος ὑπὲρ τῆς

(α) Observations sur le Vesuve par M. d'Arthenay. Savans é-
 trangers. Tome IV. pag. 147 et suiv.

(β) Histoire generale des voyages, tome XIX. pag. 138.

(γ) Mémoires tome XVII. page 54.

ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ ἔκτοτε ἐσμικρύνθη τὸ ὕψος αὐ-
 τοῦ φαίνεται λοιπὸν ἀναμφίβολον ὅτι τὰ ἄντρα αὐτοῦ τοῦ Ἡ-
 φαιζεῖου καταβαίνουσι παρακάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θα-
 λάσσης, καὶ ἐπομένως ὅτι δύναται νὰ ἔχουσι κοινωνίαν μετὰ
 αὐτὴν.

Θέλω δὲ ἤδη νὰ ἐκθέσω τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν τῆς
 καταστάσεως τοῦ Βεζουβίου, τὴν ὁποίαν κάποιος σοφὸς ἔκα-
 μεν, καὶ τὴν ὁποίαν μετ' ἐνεχείρισε.

„Ἀφ' οὗ φθάσῃ κανεὶς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Βεζου-
 βίου δύο λέγας ἀπὸ τῆς Νεαπόλεως ἀπέχοντος, πρέπει νὰ ἀ-
 ναβῆ εἰς γαίδαρον, καὶ νὰ διέλθῃ δύο ὥρας καὶ μισὴν, μέ-
 νει δὲ καὶ ἄλλο τόσον ἀκόμη διάστημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ
 διέλθῃ πεζός, καὶ εἶναι τὸ πλεον κρημνώδες, ὅθεν καὶ τὸ
 πλεον ἐπίπτον, ἀλλὰ βουβήται κρατούμενος ἀπὸ τὴν ζώνην
 δύο ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι προπορεύονται, καὶ ὅλον αὐτὸ τὸ
 διάστημα εἶναι γεμάτου ἀπὸ τέφρας καὶ πέτρας, αἱ ὁποῖαι
 πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τοὺς κρατήρας ἀπεσφραγδουίσθησαν· αἱ δὲ
 λίθαι διακρίνονται εὐκόλως ὅτι ἐξῆλθον ἀπὸ διαφοροὺς ἐξερευ-
 ζεις ἢ πάλαιότερα ἀπὸ τὰς λάδας αὐτὰς, πιεζομένη δια-
 κρισίαν ἐτόν, εἶναι σποδόχρως, καὶ φαίνεται κατὰ πάντα ὁ-
 μοία πέτρας, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται εἰς τὴν Νεάπολιν
 εἰς τὸ νὰ σρώνουσι τοὺς δρόμους· εἶναι ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι νο-
 μίζονται ἐξήκοντα ἐτόν, ἄλλαι τεσσαράκοντα, ἢ δὲ τελευ-
 ταία εἶναι τοῦ 1752 ἐτούς. Αὐταὶ αἱ διαφοροὶ λάδαι, ἐξαι-
 ρομένης τῆς πλεον παλαιᾶς, φαίνονται μακρόθεν ὡς γῆ με-
 λανή, τραχεῖα, πρὸ ὀλίγου ἀργαμένη· ἀλλὰ θεωρουμένη
 ἀπὸ σιμᾶ, φαίνεται κατὰ πάντα ὁμοία μετὰ τὴν ὕλην ἐκεί-
 νην, ἧτις ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν σίδηρον, καὶ βίπτεται ἀπὸ τοὺς
 τεχνίτας καὶ μεταλλουργοὺς ὡς ἀχρικός, εἶναι δὲ πλεον ἢ
 ὀλιγώτερον σύμμετος ἀπὸ γῆν καὶ ἀπὸ σιδηρώδη ὕλην, καὶ
 φαίνεται περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον ὁμοία πέτρας.

„Ἀφ' οὗ ἐβήσα εἰς τὴν κορυφὴν, ἢ ὁποῖα πρὸ τῶν ἐξ-
 κρευξῶν ἦτον στερεά, εἶδον ἐν κοίλωμα, τοῦ ὁποῖου ἡ πε-
 ριφέρεια εἶναι, ὡς λέγουσι, δύο μιλλίων τῆς Ἰταλίας, καὶ
 τοῦ ὁποῖου τὸ βάθος ἐφαίνετο ὡς 40 ποδῶν· εἶχε δὲ ὄλην ὁ-
 λόγως τὴν ἐπιφάνειαν γηίνην αὐτὸ τὸ κοίλωμα ἐπιτεθειμέν-
 ην ὡς μίαν πλάκα, τῆς ὁποίας τὸ ἄνω μέρος εἶχε πάχος
 δύο ποδῶν, καὶ καταβαίνουσα εἰς τὰ κάτω ἦτον ἀκόμη πα-

χυτέρι· ὁ πάτος αὐτοῦ τοῦ κοιλωμάτος ἦτον σκεπασμένη ἀπὸ ὕλην κιτρινήν, πρασινίζουσαν ὀλίγον, θειαρῶδη, σκληράν καὶ θειρῆν, σχισμένην εἰς διάφορα μέρη, ὅθεν ἐξέρχεται καπνός. Εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ τοῦ κοιλωμάτος (bassin) ἦτον ἄλλο δεύτερον, τοῦ ὁποῖου ἡ περιφέρεια ἦτον ὅσον τὸ ἡμισυ ἐκείνης τοῦ πρώτου, καὶ ὁμοίως καὶ τὸ βάθος τὸ ἡμισυ τοῦ πρώτου· ὁ πάτος αὐτοῦ τοῦ δευτέρου κοιλωμάτος ἦτον σκεπασμένος ἀπὸ ὕλην μελανήν, ὁμοίαν τῆς νωπῆς λάσας, ἢ ὁποῖα ἀπαντᾷται εἰς τὸν δρόμον.

„Εἰς τὸ κοίλωμα αὐτὸ ἦτον λόφος κενὸς εἰς τὰ ἔνδον, ἀνοικτός εἰς τὴν κορυφὴν, ὡσαύτως ἀνοικτός καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕως εἰς τὴν βάσιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, ἔθεν ἀναβαίνουσιν· αὐτὴ ἢ κατὰ πλευρᾶν σχισμὴ ἤμπορεῖ νὰ εἴη 20 ποδῶν πλάτος εἰς τὴν κορυφὴν, καὶ εἰς τὴν βάσιν ἢ ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος τοῦ λόφου εἶναι ὡς 40 ποδῶν, ἢ διώμιτος· τῆς βάσεως ἐφαίνετο ὁμοίως 40 ποδῶν· αὐτὴ δὲ ἢ βάσις, ἢ ὑψομένη ἐπάνω τοῦ δευτέρου κοιλωμάτος ὡς πόδας εἴκοσι, σχηματίζει ἄλλο τρίτον κοίλωμα, τὸ ὁποῖον τώρα εἶναι γυμνῶν ἀπὸ ὕλην βρυσην καὶ διάπυρον, ὁμοίαν μετάλλου ἀναλελυμένου, καθὼς εἰς τὰς μεταλλουργικὰς καμίνους ἐλέπμεν, ἢ ὁποῖα βράζει ἀκαταπαύτως καχλιάζουσα βιαιώς, τῆς ὁποίας ἡ κίνησις φαίνεται ὡς λίμνης μετρίως ταραττομένη, καὶ ὁ γινόμενος ἦχος εἶναι ὁμοίος τοῦ κυματισμοῦ.

„Εἰς πᾶν λεπτόν πηδῆ ἢ ὕλη αὐτὴ εἰς τὰ ἄνω ὡς εἰς μίαν πηγὴν ἀλλομένην τὸ νερὸν, καὶ ποτὲ μὲν ὡς ἕνας κενός, ποτὲ δὲ ὡς πολλοὶ ἐνωμένοι ὁμοῦ, ὑψομένη εἰς 30 ἢ 40 ποδῶν ὕψος, καὶ πίπτουσα πάλιν εἰς διάφορα τόξα, μέρος μὲν εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς κοίλωμα, μέρος δὲ εἰς τὸν παρὰ τοῦ δευτέρου κοιλωμάτος, καὶ ἢ ἀντανακλωμένη λάμψι αὐτῶν τῶν διαπύρων κρουσῶν, ἴσως δὲ ποτε καὶ τὸ ἄνω τῶν ἔξω αὐτῶν μέρος, φαίνεται τὴν νύκτα ἀπὸ τῆς Νεάπολις ὁ δὲ ἀποτελούμενος ἀπὸ αὐτοῦ ἦχος φαίνεται ὡς νὰ συνιθεται ἀπὸ ἐκείνου, ὅπου ἀποτελοῦσι τὰ πυροτεχνικὰ λεγόμενα φουσκία, ὅταν κινουῦνται, καὶ ἀπὸ ἐκείνου, ὅπου ἀποτελοῦσι τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀθούμενα ἀπὸ ἀνέμου βιαιῶν καὶ ἐκρηκνόν προσβάλλοντα.

„Αὗτοι οἱ καχλασμοὶ καὶ αἱ ἀναπηδήσεις προέρχονται μεταγγισίμην συνεχῆ τῆς ὕλης αὐτῆς ἀπὸ τῆς τεσσάρων πο-

δῶν σχισμῶν, τὴν εὐρισκομένην εἰς τὴν βάσιν τοῦ λόφου, φαίνεται νὰ ἐκρῆν ἀκαταπαύτως βυάκιον ἔμπυρον ἰσοπλατῆς μετὰ τὴν σχισμῶν, καταβαίνει εἰς τὸ δεύτερον κοίλωμα, τὸ σκεπασμένον ἀπὸ ὕλην μελανήν, διαιρεῖται εἰς πολλὰ μικροσπαρα καὶ ἔμπυρα ἀκόμη βυάκια, ζέκει ἐκεῖ, καὶ σβέννεται· αὐτὸ δὲ τὸ ἔμπυρον βυάκιον εἶναι τώρα νέα λάσας, ἣτις ἐκρῆν πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν, καὶ ἂν ἐξακολουθῆ καὶ αὐξάνη, προϊόντος τοῦ χρόνου θέλει πλημμυρῆσει καὶ θέλει ἐκχυθῆ εἰς τὴν πεδιάδα, καθὼς ἐγένετο πρὸ δύο ἐτῶν· ἐξέρχεται δὲ ἐνταυτῷ καὶ καπνός, ὅστις δὲν ἔχει θειαρῶδη ὄσμην, ἀλλὰ παρομοίαν καμίνου, ὅπου ψήνονται κεραμίδια.

„Δύναται δὲ ὅστις θέλει νὰ περιέλθῃ ἀκινδύνως ὄλην ὀλόγημα τὴν κορυφὴν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐπιτεθειμένης πλακοειδοῦς γήινης ἐπιφανείας, ἐπειδὴ ὁ κοίλος ἢ κενὸς λόφος, ὅθεν ἐξέρχονται οἱ εἰρημένοι ἔμπυροι κρουνοὶ, ἀπέχει ἱκανῶς ἀπὸ τὰ χεῖλη ἢ ἄκρα, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται κανεὶς ἢμπορεῖ ὡσαύτως ἀκινδύνως νὰ καταβῆ καὶ εἰς τὸ πρῶτον κοίλωμα, ἢ ἔβελον ἢμπορέσῃ ἔτι καὶ εἰς τὰ χεῖλη τοῦ δευτέρου νὰ καθῆ, ἂν ἀπὸ τὴν ἀποπηδῶσαν διάπυρον ὕλην δὲν ἐμποδίζετο· αὐτὴ εἶναι ἢ κατάστασις τοῦ Βεζουβίου κατὰ τὸ παρὸν ἔτος 1753 Ἰουλίου 3, μεταβάλλεται δὲ ἀκαταπαύτως ἢ μορφή καὶ ὄψις αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐκτεινάσσει πέτρας, μήτε φλόγες ἐξέρχονται ἀπ' αὐτόν.

Αὐτὴ ἢ παρατήρησις φαίνεται νὰ ἀποδείχῃ φανερὰ ὅτι ἢ εἰς αὐτοῦ τοῦ Ἡφαιστείου, ἴσως δὲ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων, δὲν εἶναι πολλὰ βαθέως εἰς τὸ ἐνδοτερον τοῦ βουνοῦ, μήτε εἶναι ἀνεγκαίον νὰ τὴν ὑποβέτωμεν ἰσοῦψῃ μετὰ τὴν θαλάσσαν, καὶ νὰ νομιζώμεν ὅτι γίνεται ἀπ' ἐκεῖ ἢ ἐκπυροσκόρησις τὸν καιρὸν τῆς ἐξορεύσεως, εἶναι ἱκανὸν ἂν δεχώμεθα ἄνετα καὶ σχισμάς κατὰ κάθετον ὑποκάτω ἢ εἰς τὰ πλευρὰ τῆς ἰσῆς, τὰ ὁποῖα συντείνουσιν ὡς σωλῆνες πνευστικοὶ καὶ βετιδία (ventilateurs) εἰς τὴν κάμινον τοῦ Ἡφαιστείου.

Ὁ κύριος Κουδαμίν, ὅστις εἶχεν εὐκαιρίαν πλεον παρὰ πάντας τοὺς Φυσιολόγους νὰ παρατηρήσῃ πάμπολλα Ἡφαιστεία εἰς τὰ ὄρη Κορδιλιέρ, ἐπαρατήρησε καὶ τὸ ὄρος τοῦ Βεζουβίου, καὶ ὅλους τοὺς πλησιοχώρους αὐτοῦ τόπους.

„Κατὰ τὸ 1755 ἔτος, λέγει αὐτός, εἶχεν ὁ κρατὴρ τοῦ Βεζουβίου σχῆμα χωκίου ἀνοικτῶν εἰς σωρὸν τεσσάρων πετρῶν.

χυτέρα· ὁ πάτος αὐτοῦ τοῦ κοιλώματος ἦτον σκεπασμένη ἀπὸ ὕλην κηρίνην, πρασινίζουσαν ὀλίγου, θειοφώδη, σκληρὰν καὶ θερμὴν, σχισμένην εἰς διάφορα μέρη, ὅθεν ἐξέρχεται καπνός. Εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ τοῦ κοιλώματος (bassin) ἦτον ἄλλο δευτέρου, τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια ἦτον ὅσον τὸ ἕμισυ τοῦ πρώτου, καὶ ὁμοίως καὶ τὸ βάθος τὸ ἕμισυ τοῦ πρώτου· ὁ πάτος αὐτοῦ τοῦ δευτέρου κοιλώματος ἦτον σκεπασμένος ἀπὸ ὕλην μελανὴν, ὁμοίαν τῆς ὑψηῆς λάσπης, ἢ ὅποια ἀπαντᾶται εἰς τὸν δρόμον.

„Εἰς τὸ κοιλωμα αὐτὸ ἦτον λόφος κενός εἰς τὰ ἔνδον, ἀνοικτός εἰς τὴν κορυφήν, ἀσφύτως ἀνοικτός καὶ ἀπὸ τὴν κερυφήν ἕως εἰς τὴν βάσιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, ὅθεν ἀναβαίνουσιν· αὐτὴ ἢ κατὰ πλευρὰν σχισμὴ ἤμπορεῖ νὰ ἔχη 20 ποδῶν πλάτος εἰς τὴν κορυφήν, καὶ εἰς τὴν βάσιν 4 ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος τοῦ λόφου εἶναι ὡς 40 ποδῶν, ἢ διάμετρος τῆς βάσεως ἐφαίνετο ὁμοίως 40 ποδῶν· αὐτὴ δὲ ἢ βάσις, ἢ ὕψουμένη ἐπάνω τοῦ δευτέρου κοιλώματος ὡς πόδας εἰκοσι, σχηματίζει ἄλλο τρίτον κοιλωμα, τὸ ὁποῖον τῶρα εἶναι γυμάτου ἀπὸ ὕλην ρευστὴν καὶ διάπυρον, ὁμοίαν μετάλλου ἀναλελυμένου, καθὼς εἰς τὰς μεταλλουργικὰς καμίνους βλέπομεν, ἢ ὅποια βράζει ἀκαταπαύτως καχλάζουσα βιαίως, τῆς ὁποίας ἡ κίνησις φαίνεται ὡς λίμνης μετρίως ταρατομένης, καὶ ὁ γινόμενος ἤχος εἶναι ὅμοιος τοῦ κυματισμοῦ.

„Εἰς πᾶν λεπτὸν πηδῶν ἢ ὕλη αὐτὴ εἰς τὰ ἄνω ὡς ἢ μίαν πηγὴν ἄλλομένην τὸ νερὸν, καὶ ποτὲ μὲν ὡς ἕνας κρητός, ποτὲ δὲ ὡς πολλοὶ ἐνωμένοι ὁμοῦ, ὕψουμένη εἰς 30 ἢ 40 ποδῶν ὕψος, καὶ πίπτουσα πάλιν εἰς διάφορα τόξα, μέρος μὲν εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς κοιλωμα, μέρος δὲ εἰς τὸν πᾶν τοῦ δευτέρου κοιλώματος, καὶ ἢ ἀντανεκλωμένη λάμψις αὐτῶν τῶν διαπύρων κρουσῶν, ἴσως δὲ ποτὲ καὶ τὸ ἄνω τῶν τῶν αὐτῶν μέρος, φαίνεται τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν Νεμπολὴν ὁ δὲ ἀποτελούμενος ἀπὸ αὐτοῦ ἤχος φαίνεται ὡς νὰ συνιθεται ἀπὸ ἐκείνου, ὅπου ἀποτελοῦσι τὰ πυροτεχνικὰ λογάρια φουσκία, ὅταν κινουῦνται, καὶ ἀπὸ ἐκείνου, ὅπου ἀποτελοῦσι τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀδουμένα ἀπὸ ἀνέμου βιαιῶν καὶ ἢ κρημνὸν προσβάλλοντα.

„Αὐτοὶ οἱ καχλασμοὶ καὶ αἱ ἀνυπιδήσεις προξενουσι μεταγγισίαν συνεχὴ τῆς ὕλης αὐτῆς ἀπὸ τὴν τισσάριον πρ

δὲν σχισμὴν, τὴν εὐρισκομένην εἰς τὴν βάσιν τοῦ λόφου, φαίνεται νὰ ἐκρῆ ἀκαταπαύτως βυάκιον ἔμπυρον ἰσοπλατῆς μετὶ τὴν σχισμὴν, καταβαίνει εἰς τὸ δευτέρον κοιλωμα, τὸ σκεπασμένον ἀπὸ ὕλην μελανὴν, διαιρεῖται εἰς πολλὰ μικροτέρα καὶ ἔμπυρα ἀκόμη βυάκια, ζέκει ἐκεῖ, καὶ σβύνεται· αὐτὸ δὲ τὸ ἔμπυρον βυάκιον εἶναι τῶρα νέα λάσπη, ἣτις ἐκρῆει πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν, καὶ ἂν ἐξακολουθῇ καὶ αὐξάνη, προϊούτος τοῦ χρόνου θάλει πλημμυρῆσει καὶ θάλει ἐκχυθῆ εἰς τὴν πεδιάδα, καθὼς ἔγγινε πρὸ δύο ἐτῶν· ἐξέρχεται δὲ ἐνταυτῶ καὶ καπνός, ὅστις δὲν ἔχει θειοφώδην ὄσμην, ἀλλὰ παρομοίαν καμίνου, ὅπου φηνοῦνται κεραμίδια.

„Δύναται δὲ ὅστις θάλει νὰ περιέλθῃ ἀκινδύως ὄλην ὀλόγημα τὴν κορυφήν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐπιτεθειμένης πλακοειδοῦς γήινης ἐπιφανείας, ἐπειδὴ ὁ κοῖλος ἢ κενός λόφος, ὅθεν ἐξέρχονται οἱ εἰρημένοι ἔμπυροι κρουνοὶ, ἀπέχει ἰκανῶς ἀπὸ τὰ χεῖλη ἢ ἄκρα, ὡς νὰ μὴ φοβῆται κανεὶς· ἤμπορεῖ ὡσαύτως ἀκινδύως νὰ καταβῆ καὶ εἰς τὸ πρῶτον κοιλωμα, ἢ ἔβελ ἤμπορεσῇ ἔτι καὶ εἰς τὰ χεῖλη τοῦ δευτέρου νὰ σαθῇ, ἢ ἀπὸ τὴν ἀποκηδῶσαν διάπυρον ὕλην δὲν ἐμποδίζετο· αὐτὴ εἶναι ἢ κατὰ τὴν Βεζουβίου κατὰ τὸ παρὸν ἔτος 1753 Ἰουλίου 3, μεταβάλλεται δὲ ἀκαταπαύτως ἢ μορφή καὶ ὄψις αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐκτεινᾷσει πέτρας, μήτε φλόγες ἐξέρχονται ἀπ' αὐτόν.

Αὐτὴ ἢ παρατήρησις φαίνεται νὰ ἀποδείχνῃ φανερὰ ὅτι ἢ εἰς αὐτοῦ τοῦ Ἡφαιζείου, ἴσως δὲ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων, δὲν εἶναι πολλὰ βαθῶς εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ βουνοῦ, μήτε εἶναι ἀνεγκαίον νὰ τὴν ὑποθέτωμεν ἰσοϋψῆ μετὶ τὴν θαλάσσαν, καὶ νὰ νομίζωμεν ὅτι γίνεταί ἀπ' ἐκεῖ ἢ ἐκπυροσκόπησις τὸν καιρὸν τῆς ἐξερύξεως, εἶναι ἰκανὸν ἂν δεχώμεθα ἄντρα καὶ σχισμὰς κατὰ κάθετον ὑποκάτω ἢ εἰς τὰ πλευρὰ τῆς ἰσῆς, τὰ ὅποια συντείνουσιν ὡς σωλήνες πνευστικοὶ καὶ βετιδία (ventilateurs) εἰς τὴν καμίνον τοῦ Ἡφαιζείου.

Ὁ κύριος Κουδαριν, ὅστις εἶχεν εὐκαιρίαν πλέον παρὰ πάντας τοὺς φυσιολόγους νὰ παρατηρήσῃ πᾶμπολλα Ἡφαιζεῖα ἢ τὰ ὄρη Κορδιλιέρ, παρατήρησε καὶ τὸ ὄρος τοῦ Βεζουβίου, καὶ ὅλους τοὺς πλησιοχώρους αὐτοῦ τόπους.

„Κατὰ τὸ 1755 ἔτος, λέγει αὐτός, εἶχεν ὁ κρατὴρ τοῦ Βεζουβίου σχῆμα χαλκίου ἀνοικτὸν εἰς σωρὸν τεσσάρων, πετρῶν.

πιτανωδών και θειωρίου, τὸ ὁποῖον ἐκαίετο ἀκόμη εἰς διάφορα μέρη, τὸ ὁποῖον ἔδωκε μὲ τὸ χρῶμα του τὸ ἔδαφος, καὶ τὸ ὁποῖον ἐξευμίζετο ἀπὸ διαφόρους σχισμάς, εἰς τὰς ὁποίας ἡ θερμότης ἦτον τόση, ὥστε ἠδύνατο εἰς ὀλίγην ὥραν νὰ ἀνάψῃ τὸ δικαυίκιον ἂν ἔχωνετο ὀλίγους πόδας εἰς αὐτὰς τὰς σχισμάς· αἱ ἐξερευζέεις αὐτοῦ τοῦ Ἡραιεσίου εἶναι πρὸ πολλῶν χρόνων συχναί, καὶ ὁσάκις ἀποσφενδονίζει φλόγας καὶ ὕλας ρευστάς, μεταβάλλεται ὅχι ὀλίγον ἢ ἐξωτερικῆ του μορφῆ καὶ τὸ ὕψος του· εἰς μίαν μικρὰν πεδιάδα κειμένην εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ βουνοῦ καὶ ἀναμεταξὺ τῶν τεσσάρων καὶ πέντε, αἱ ὁποῖαι ἐκτίναχθησαν ἀπὸ τοὺς κρατῆρας, εἶναι μίαν περιοχὴν εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου περιφραγμένη ἀπὸ κρημνώδεις πέτρας 200 πεδῶν τὸ ὕψος· ἡμπορεῖ νὰ ἰδῆ κανεὶς κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγου ἀνοιχθείσας τρύπας ἢ σχισμάς εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ βουνοῦ τὰ μέρη, ὅθεν ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐξερευζέεις ἐξήλθον οἱ χεῖμαροι τῆς λάβας, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εἶναι γεμάτη ὄλη ἢ κείνη ἢ κοιλία.

Ὅταν θεωρῆ κανεὶς νομίζει ὅτι βλέπει κύματα μεταλλικά, τὰ ὁποῖα ἐψυχράνθησαν καὶ ἐπάγωσαν· ἡμπορεῖ εἰς ἀναγνώσκει νὰ λάβῃ ὀλίγην ἰδέαν αὐτῶν, ἂν φαντάζεται δάλασσαν ὕλης πικρῆς καὶ ἰσώδους, τῆς ὁποίας τὰ κύματα ἀρχίζουσι νὰ κοπάζωσι· ἔχει δὲ καὶ νησία αὐτῆ ἢ δάλασσα, τὰ ὁποῖα συνίστανται ἀπὸ ὄγκους μεμονωμένους, ὁμοίους πετρῶν κρημνωδῶν κοιλῶν καὶ σπογγωδῶν, ἀνοικτῶν εἰς σχῆμα καμάρας καὶ σπηλαίων παραδόξων καὶ ἀσυνηθῶν, ὑπεκείτω τῶν ὁποῖων ἢ διάπυρος καὶ ρευστὴ ὕλη συναγεται ὡς εἰς ἀποθήκας ἢ δεξαμενάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὅμοιοι πύργων ἢ κωνίων (Tourneaux)· αὐτὰ δὲ τὰ σπήλαια, οἱ θόλοι των κτλ οἱ εὐλοίτων ἦτον γεμάτα ἀπὸ σκουρίας κρημαμένης ὡς φαίνεται παντὸς εἶδους χρώματος.

Ὅλοι οἱ βουνοὶ εἰς τὰ περίεξ τῆς Νεαπόλεως ἐξεταζόμενοι εὐρίσκονται ὅτι εἶναι ἀναμειβόμενοι σιωρῶ ὕλων, αἱ ὁποῖαι ἐξεράσθησαν ἀπὸ Ἡραιεσίου, τὰ ὁποῖα πλεον δὲν ὑπάρχουσι καὶ τῶν ὁποῖων αἱ ἐξερευζέεις εἰς ἀρχαιοτάτους καιροὺς ἔκμαν ἴσως τοὺς λιμένας τοῦ Πουτσόλ (Poussol) αὐτὰ αἱ ἴδιαι ὕλαι ἀπαντῶνται εἰς ὅλον τὸν δρόμον ἀναμεταξὺ Νεαπόλεως καὶ Ρώμης, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θύρας τῆς Ρώμης· ὅλα τὰ ἐνδοτέρω τοῦ βουνοῦ Φρασκάτι . . . ἢ σειρά τῶν Ν.

των ἢ ἐκτετασμένη ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος ἕως εἰς τὸ Τροτταφάτο, Κασελγανδόλοφ, ἕως εἰς τὴν λίμνην Ἀλβανο, τὸ ἐπισημότερον μέρος τοῦ βουνοῦ Τίβολι, τὸν βουνὸν Καπραρόλα, Βιτέρμπτε καὶ π., ὅλα λέγουσιν αὐτὰ συνίστανται ἀπὸ διαφόρων εἰδῶν πετρῶν ἀποτετιτανωμένων, ἀπὸ τέφρας καθαροῦ σκουρίας, ὕλας ὁμοίας μὲ σκουρίαν (michelof), μὲ γῆν ψιμμένην, μὲ τὴν καὶ αὐτὸ λάβαν, τέλος πάντων ὄλαι εἰσὶν ὅμοιοι μὲ ἐκεῖνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας συνίσταται ὁ τόπος τοῦ Βιτέρμπτε, καὶ μὲ ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἐξεράσθησαν ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ Βεζουβίου εἰς τὸσα διάφορα σχήματα καὶ μορφάς. . . πρέπει λοιπὸν ἀναγκαίως νὰ ἀναποδογηρισθῇ ὅλον αὐτὸ τῆς Ἰταλίας τὸ μέρος ἀπὸ Ἡραιεσίου.

Ἡ λίμνη Ἀλβανο, εἰς τὰ ἄκρα τῆς ὁποίας φαίνονται ὄλαι ἀποτετιτανωμένα, εἶναι βεβαίως κρατῆρ παλαιῶν Ἡραιεσίου καὶ π. Ἡ σειρά τῶν Ἡραιεσίων τῆς Ἰταλίας ἐκτείνεται εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ σώζονται ἀκόμη πολλὰ ἐς τὰς ὄρας εἰς διαφόρους μορφάς, εἰς μὲν τὴν Τουσκάναν αἱ ἀναθυμῆσεις Φιρεντσούδα, καὶ τῆς Πίζας τὰ θερμὰ νερά, εἰς δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ρώμης ἐπικράτειαν ἐκεῖνα τοῦ Βιτέρμπτε, Νορτσια, Νοτσερα καὶ π. εἰς τὸ βασιλείον τῆς Νεαπόλεως ἐκεῖνα τῆς Ἰσκίας, τῆς Σουλφάτερας, τοῦ Βεζουβίου, εἰς τὴν Σικελίαν καὶ εἰς τὰ γειτονεύοντα νησία τῆς Αἴτης, τὰ Ἡραιεσίου Λιπάρι, Στρώμβολι καὶ π. Ἄλλα Ἡραιεσίου τῆς αὐτῆς σειρᾶς, τὰ ὁποῖα ἐσβύσθησαν ἢ ἐκκενάθησαν εἰς ἀμνημονώτους αἰῶνας, ἀφήσαν μόνον μερικὰ λείψανα, τὰ ὁποῖα ἂν καὶ δὲν διακρίνονται εὐθὺς καὶ κατὰ πρόπτην προσδολῆν, γνωρίζονται ὅμως πολλὰ καλὰ ἂν παρατηρῆ κανεὶς μὲ προσοχὴν (α).

(α) Voyage en Italie par M. de la Condamine. Memoires de l'Academie des Sciences année 1757. Ἐστὶν Ἡραιεσίου σήματα πολλὰ εὐρῆ καὶ εἰς τὸ Ταργολούον τῆς Οὐγγροβλαχίας ἐξ ὥρας μακρὰν πρὸς ἀνατολὰς· σημεῖα ὁσαύτως εἶδον καὶ εἰς τὸ Πίνδιον ὄρος πλησθῶν τοῦ Μακεδονίαν πρὸς ἀρκτον· ἀξιοθεαυτάτα δὲ εἶναι καὶ τὸ χάσμα, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸ Ζαγόρι πλησθῶν τοῦ χωρίου Μουσανδράου ὅξ ὥρας ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα πύργου, καὶ τὸ ὁποῖον ὁσαύτως εἶναι ἀποτέλεσμα τοιοῦτου ὑπογείου ἰσχυροῦ.
Ὁ Μεταφρ.

„Είναι πιθανόν, λέγει ὁ ἀββᾶς Μεκάτι, ὅτι εἰς τὴν παρελθόντα αἰῶνα τὸ βασίλειόν τῆς Νεαπόλεως εἶχεν ἰσχύος τοῦ Βεζουβίου πολλά ἄλλα Ἡφαίσεια“.

„Ὁ βουνὸς τοῦ Βεζουβίου, λέγει ὁ Πατήρ de la Torre, φαίνεται ὅτι εἶναι ἀποχαρισμένον μέρος τῆς σειρᾶς ἐκείνης τῶν ὄρεων, τὰ ὅποια ὀνομαζοῦνται Ἀπεννίνα, καὶ τὰ ὅποια διηρῶσι τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὸ μῆκος αὐτῆς. Αὐτὸ τὸ Ἡφαίσειον συντίθεται ἀπὸ τρεῖς διαφοροῦς βουνούς, ἀπὸ τὸν κυρίως Πιζούβιον, καὶ ἀπὸ δύο ἄλλους ὀνομαζομένους Σόμμα καὶ Ὀταϊάνο· αὐτοὶ οἱ δύο ὑψέροι κείμενοι δυτικαίτερον σχηματίζουσιν ἓν εἶδος ἡμικυκλίου ὄλογυρα τοῦ Βεζουβίου, μὲν τὸ ὅποιον ἔχουσι κοινὰς τὰς ρίζας ἢ πρόποδας“.

„Αὐτὸς ὁ βουνὸς ἦτον ποτε περικυκλωμένος ἀπὸ εὐκαρπύων πεδιάδας, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος σκεπασμένος ἀπὸ δένδρα καὶ χόρτα, ἐκτὸς τῆς κορυφῆς, ἢ ὅποια ἦτον ἐπίπεδος καὶ ἀκαρπύος, καὶ εἰς τὴν ὅποιαν εἰραίνοντο πολλὰ σπήλαια· ἦτον δὲ καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ πολλὰς κρημνώδεις πέτρας, διὰ τὰς ὁποίας ἦτον δύσκολον νὰ πησιάζῃ κανεὶς εἰς αὐτὴν, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ὀξείτητες ἐκρυπτον τὴν κοιλάδα τὴν κείμενην μεταξύ τοῦ Βεζουβίου καὶ τῶν βουνῶν Σόμμα καὶ Ὀταϊάνο· καὶ ἐπειδὴ ἡ κορυφὴ τοῦ Βεζουβίου, ἢ ὅποια ἐχαμηλώθη μὲν τὰ ταῦτα πολὺ, ἐγίνε πολὺ πλέον ἀξιοσημειώτος, δὲν ἔστι παράξενον τὸ νὰ ἐνόμισαν οἱ παλαοὶ ὅτι εἶχε μόνον μίαν κορυφὴν.

„Τὸ πλάτος τῆς κοιλάδος εἶναι εἰς ὄλην τὴν ἐκτετασιν 2220 ποδῶν Παρισιακῶν, καὶ τὸ μῆκος τῆς εἶναι ἴσιν σχεδόν· περικυκλᾷ δὲ τὸ ἡμισυ τοῦ Βεζουβίου... καὶ εἶναι γεμάτη καθῶς καὶ τὰ ἄλλα μέρη περὶ τὸν Βεζουβίον ἀπὸ ἄμμου καμένου (πεφρυγμένον) καὶ ἀπὸ πωρι (pierre ponce)... Ὀλόγυρα τοῦ Βεζουβίου φαίνονται τὰ σώματα, τὰ ὅποια ἐγίναν εἰς διαφοροῦς καιροῦς, καὶ ἀπὸ τὰ ὅποια ἐκκρύχονται αἱ λάβαι, ἐκεῖνοι λέγω οἱ χεῖμαροι, οἱ ὅποιοι ἐκκρύχονται ἐνίοτε ἀπὸ τὰ πλοερά, καὶ οἱ ὅποιοι ποτὲ μὲν ἐκκρύχονται καὶ διασκορπίζονται εἰς τὰ πλάγια μέρη τοῦ βουνοῦ, ποτὲ δὲ φθάνουσιν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ σκληρύνονται εἰς πέτρα ἀφ' οὗ ψυχραίνουσι.

„Ὅταν ἀναβῇ κανεὶς εἰς τὴν κορυφὴν· βλέπει ἐν περιεγραμμάτῳ, τὸ ὅποιον ἐκτεινόμενον εἰς ὅλον τὸν γύρον περιγίρει

τὴν περιφέρειαν 5624 ποδῶν Παρισιακῶν, τὸ δὲ πάχος αὐτοῦ εἶναι 4 ἕως 5 πηθαμῶν· καὶ ἡμπορεῖ νὰ περιπατήσῃ κανεὶς πολλὰ καλὰ εἰς αὐτό. Τὸ βάθος τοῦ ἄντρου, ὅπου βράζει ἡ ὕλη, εἶναι 543 ποδῶν· τὸ δὲ ὕψος τοῦ ὄρους, ἀπὸ τὴν ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης ἕως εἰς τὴν κορυφὴν, εἶναι 1677 ποδῶν, τὸ ὅποιον εἶναι τριτημῶριον ἑνὸς μιλίου Ἰταλικοῦ· τὸ ὕψος αὐτὸ φαίνεται ὅτι ἦτον μεγαλιότερον, καὶ ὅτι αἱ ἐξορμητικαὶ αἱ ὅποιοι μετέβαλαν τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ ὄρους ὄψιν, ἰσμάριον καὶ τὸ ὕψος του.

Κατ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα θεωροῦντες τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τῆς Σικελίας καὶ τῶν ἄλλων τόπων τῶν ἀφανισθέντων ἀπὸ τὸ πῦρ, θέλομεν ἰδῆ φανερὰ ὅτι δὲν εἶναι κἀκεῖν Ἡφαίσειον ἀπλόον καὶ μεμονωμένον, ἀλλὰ βλέπομεν εἰς τὴν ἐπιπέδου αὐτῶν τῶν τόπων συνεχεῖαν καὶ πολλῶν ἀθροισμα, καθὼς εἰρητὰ ἀνωτέρω περὶ τῆς Αἴτνης, καὶ ἡμποροῦμεν νὰ ἐσωμεν καὶ τὴν Ἑκλαν δεύτερον παράδειγμα, διότι ἡ Ἰσλανδία περιέχει, καθὼς καὶ ἡ Σικελία, πλῆθος Ἡφαίσειων, ὡς θέλομεν ἰδῆ ἐφεξῆς.

Ὅλη ἡ Ἰσλανδία πρέπει νὰ νομίζεται ὡς ἓν μέγα ὄρος σκεπασμένον ἀπὸ βαθείας κοιλάδος, εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ὁποίου περιέχονται πολλὰ μεταλλικαὶ εὐσῆαι, ὕλαι ὑέλτοπεσιμῆται καὶ ἀσφαλτώδεις, καὶ τὸ ὅποιον πανταχόθεν ὑψώμεται ἀπὸ τὸ μέσον τῆς θαλάσσης εἰς σχῆμα κώνου κολοβοῦ ἢ καλούρου· εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς δὲν βλέπομεν ἄλλο εἰμὴ κορυφᾶς βουνῶν λευκῶν διὰ τὴν περικυλύπτουσαν χιόνα καὶ τὰς πάγους, κατωτέρω δὲ τὴν εἰκόνα τῆς συγχύσεως καὶ τῆς καταστροφῆς, δηλ. ἐξαισίον σωρῶν πετρῶν καὶ ἀποτόμων λίθων συντετριμμένων, πορωδῶν ἐνίοτε καὶ ἐξ ἡμισείας ἀποπεπιτανωμένων, φρικτῶν διὰ τὴν μελανίαν καὶ τὰ φαινώμενα ἔχνη τοῦ πυρός· αἱ σχισμαὶ καὶ τὰ κοιλώματα αὐτῶν τῶν κρημνώδων πετρῶν εἶναι γεμάτα ἀπὸ ἄμμου κόκκινον, καὶ ἐνίοτε μελανόν ἢ λευκόν· εἰς τὰς μεταξύ ὁμῶς τῶν βουνῶν κοιλάδας εἶναι πεδιάδες τερπυαί.

Τὰ περισσώτερα τῶν Ἰσοκῶν, τὰ ὅποια εἶναι ὄρη μεγέθους, ἂν καὶ σκεπασμένα ἀπὸ πάγους, περιέχουσιν Ἡφαίσεια, τὰ ὅποια ἐκ διαλειμμάτων ἐξερῶσι φλόγας, καὶ προξενούσι σεισμούς τῆς γῆς, εἶναι δὲ εἰς ὅλον τὸ νησίον ἢ ἰκόνιν. Οἱ κάτοικοι τῶν περὶ τὸν τόπον ἑμῶν ἐκ τῆς πεί-

ρας, ὅτι, ὅταν οἱ πάγοι καὶ τὸ χιόνι ὑφάνονται πολὺ, καὶ ἐμφράττουσι τὰ κοιλάματα, ὅθεν ἐξήρχοντο φλόγες τὸ παλαιόν, πρέπει νὰ συμβῶν σεισμοὶ βεβαίως, καὶ μετὰ ταῦτα γίνονται ἐξερύξεις πυρός· διὰ τοῦτο οἱ Ἰσλανδοὶ φοβῶνται τὰ μήπως ἀναφῶσι τὰ Ἰοκούτ, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ 1728 ἐξερύσαν φλόγας εἰς τὸ Σκαρτφίλδ, διότι οἱ πάγοι καὶ τὸ χιόνι ἐπεσπαρεύθησαν εἰς τὴν κορυφὴν των, καὶ φαίνονται ὅτι ἐπύρριζαν τὰς τρύπας, διὰ μέσου τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐξέρξις αὐτοῦ τοῦ ὑπογείου πυρός.

Κατὰ τὸ 1721 μετὰ πολλοὺς σεισμοὺς τῆς γῆς ἀνέβη τὸ Ἰοκούτ τὸ ὀνομαζόμενον Κοετλεγιάν πλησίον τοῦ λιμένος τοῦ Πορτλανδ ἢ ἡ Ἰ λέγας ἀπὸ τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ δυτικόν· αὐτὸς ὁ ἐμπρησμός ἀνέλυσε σωροὺς πάγων ἐξαίσιον μεγέθους, ὅθεν ἔγιναν χεῖμαροι ἔρμητικοί, οἱ ὅσσιοι ἐπυρρήθησαν εἰς πολλὰ μέρη πλημμύραν καὶ φρίκην, καὶ ἔσταν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν ὑπερόγκους ποσότητας γῆς, ἄμμου καὶ πετρών. Οἱ σερροὶ ὄγκοι τοῦ πάγου, καὶ ἡ ἄπειρος ποσότης τῆς γῆς, τῶν πετρών καὶ τοῦ ἄμμου, τὰ ὅποια αὐτῇ ἢ πλημμύρᾳ ἔστυρεν, ἐγένεσαν τόσον πολὺ μέρος τῆς θαλάσσης, ὥστε ἔγινεν ἡμισὺ μίλλιον μακρὰν τοῦ αἰγιάλου μικρὸν βουνόν, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἐπάνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἕως εἰς τὸ 1750. Δύναται νὰ συμπεράνηται εἰς πᾶσιν ὅλην αὐτῇ ἢ πλημμύρᾳ ἔστυρεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅταν ἀκούσῃ ὅτι τὴν ἐδίωξε νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τῆ παλαιᾶ τῆς ὄρια 12 μίλλια· διήρκεσε δὲ αὐτῇ ἢ πλημμύρα τρεῖς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἠδύναντο νὰ περῶσιν εἰς τὴν πρόκοδαν τῶν βουνῶν καθὼς πρότερον.

Ἡ Ἔκλα, ἣτις ἐνομιζέτο πάντοτε ὡς ἐν τῶν περιήρων Ἡρφαίσειον τοῦ κόσμου διὰ τὰς φρικτὰς ἐξερύξεις τῆς, εἶπα ταῦρα ἐν ἀπὸ τὰ ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνα τῆς Ἰσλανδίας. Τὴ βουνὰ Κοετλεγιάν καὶ Κράφλ ἐπροξένησαν πρὸ ὀλίγου τοιαῦτα κακὰ, καθὼς ἢ Ἔκλα ποτε. Σημειώομεν δὲ ὅτι εἰς διάστημα ὀκτακοσίων ἐτῶν ἢ Ἔκλα ἐξέρασε φλόγας δεκά βολὰς, τὰς τέσσαρς κατὰ τὸ 1104, 1157, 1222, 1300, 1341, 1362, 1389, 1558, 1636 καὶ τελευταίαν 1693· αὐτῇ δὲ ἢ ἐξερύξεις ἄρχισε τὴν 13 Φεβρουαρίου, καὶ διήρκεσεν ἕως εἰς τὸ Αὐγούστον· σημειωτέον προσέτι ὅτι ἀφ' οὗ ἔκαμε μεγαλειότητας καὶ ἀλεθρίας ἐξερύξεις τέσσαρας βολὰς τὸν 10 αἰῶνα, τὰ

ἢ ἦσαν πάντα ἡσυχος, καὶ δὲν ἐφάνησαν φλόγες ἑκατὸν ἐξήκοντα ἔτη· ἔκτοτε ἔκαμε μίαν ἐξερύξιν τὸν 15 αἰῶνα, καὶ δύο τὸν 15. Τώρα δὲ δὲν φαίνεται εἰς αὐτὸ τὸ Ἡρφαίσειον μὴ τε πῦρ, μὴτε καπνός, μὴτε ἀναθυμιάσις· εὐρίσκεται μόνον εἰς μερικὰ κοιλάματα, καθὼς καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς νήσου, μὲν βράζον, πέτραι, ἄμμος καὶ τέφραι.

Τὸ 1726 ἔτος μετὰ τινὰς σεισμοὺς τῆς γῆς μικροὺς, ἄρχισε τὸ ὄρος Κράφλε νὰ ἐξερῆ μὲ φρικτὸν πάταγον καπνόν, πῦρ, τέφρας καὶ πέτρας, διήρκεσε δὲ ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη αὐτῇ ἢ ἐξερύξεις χωρὶς νὰ προξενήσῃ κάμμιναν ζημίαν, διότι ὅλαι αὐταὶ αἱ ὕλαι ἐπιπτον πάλιν εἰς τοὺς κρατῆρας μέσα ἢ ὀλόγυρα εἰς τὴν βᾶσιν. Κατὰ δὲ τὸ 1728 διεδόθη τὸ πῦρ εἰς κάποια γειτονεύοντα βουνὰ, ὅθεν ἔκαμε πολλὰς ἐβδουμάδας, καὶ ἀφ' οὗ ἀνελύθησαν αἱ εἰς αὐτὰ περιεχόμεναι ὕλαι, ἔγινεν ἐν βυάκιον πυρός, τὸ ὁποῖον ἔβρεε πρὸς μεσημβρίαν, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς μίαν λίμνην, ἢ ὁποῖα ἀπέχει τρεῖς λέγας ἀπὸ τὸ Κράφλεν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμβῆκε μὲ μέγαν κρότον, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροξένησε βράσιν καὶ δίνας ἀγροῦ τρεμεράς· ἢ δὲ λάβα μόλις τὸ 1729 ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ νὰ βῆ, καὶ ἢ λίμνη ἐγενερίσθη ἀπὸ παμπόλλους πέτρας ἀποτεταναμένους, διὰ τὸ ὁποῖον ὑφάνθησαν πολὺ τὰ νερά τῆς, εἶναι δὲ ἢ περίοδος αὐτῆς ὡς 20 λέγας, καὶ ἀπέχει ὡσαύτως 20 μίλλια ἀπὸ τὴν θάλασσαν· αὐτὰ εἶναι τὰ ἀξιολογώτερα τῆς Ἰσλανδίας Ἡρφαίσεια, τὰ δὲ λοιπὰ παρατρέχομεν (α).

Ἀπὸ αὐτῆν τὴν περιγραφὴν βλέπομεν ὅτι τὰ Ἰοκούτ τῆς Ἔκλας ἔχουσι μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὰ δευτερεύοντα Ἡρφαίσεια τῆς Αἴτης, ὅτι οἱ κρατῆρες τῆς κορυφῆς καὶ τῶν δύο αὐτῶν εἶναι ἡσυχοί, ὅτι ἢ κορυφὴ τοῦ Βεζουβίου ἐχαμλώθη καθ' ὑπερβολὴν, καὶ ὅτι πιθανόν νὰ συνέβη τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τῆς Αἴτης καὶ Ἔκλας τὰς κορυφάς.

Ἄν καὶ ἢ τοπογραφία τῶν Ἡρφαίσειων τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ κόσμου δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς τόσον καλὰ γνωσῆ, καθὼς ἐκείνων τῆς Εὐρώπης, ἢμποροῦμεν ὅμως νὰ κρίνωμεν ἐξ ἀναλογίας καὶ ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῶν ἀποτελεσμάτων των, ὅτι εἶναι κατὰ πάντα ὅμοια, ὅλα εὐρίσκονται εἰς νηστὶ ἢ εἰς ἀκροθαλάσσια, ὅλα σχεδὸν ἔχουσι καὶ δευτερεύοντα ὁ-

(α) Histoire générale des Voyages. tome XVIII. pag. 9. et 11. Ἄρ. 12. T

λόγους, και άλλα μὲν εἶναι εἰς ἐνέργειαν, ἄλλα δὲ εἶναι σθευσιμένα, αὐτὰ δὲ τὰ ὕδατα εἶναι πολὺ περισσώτερα και εἰς αὐτὰ τὰ Κορδιλιέρ. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀσίαν, αἱ νῆσοι τῆς Σύνδας, αἱ Μολούκαι και αἱ Φιλιππῖναι δὲν μᾶς παρουσιάζουν ἄλλο εἰμὴ καταστροφὴν ὑπὸ τοῦ πυρός, και εἶναι ἀνεμὴ και τὴν σήμερον γεμάται ἀπὸ Ἡφαίσεια· αἱ νῆσοι τοῦ Ἰαπὼ περιέχουσιν ὁμοίως πολλὰ, αὐτὸς δὲ ὁ τόπος και ὑπὸκειται πλέον ἀπὸ κάθε ἄλλου εἰς σεισμούς· εἶναι ἐκεῖ εἰς πολλὰ μέρη και ὑδάτων θερμῶν πηγαί. εἰς τὰς πλειοτέρας νήσους τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ και ὄλων τῶν θαλασσῶν τῆς Ἀσίας οὐ βλέπομεν ἄλλο εἰμὴ κορυφὰς ὄρεων και βουνῶν μεμονωμένας, αἱ ἑποῖαι ἐξερῶσι πῦρ, αἰγιαλοὺς ἀποκομμένους, λείψανα παλαιῶν ἠπείρων, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἄλλα και τὴν σήμερον συμβαίνει πολλάκις εἰς τοὺς θαλασσοπόρους νὰ ἀπαντῶσι τόπους, οἱ ὁποῖοι συμπύπτουσι, συνέβη νὰ ἰδοῦσι και νήσους ὀλοκλήρους, αἱ ἑποῖαι ἔργιναι ἄρητοι, ἢ ἐβυθίσθησαν ὁμοῦ μὲ τὰ Ἡφαίσειά των εἰς τὰ ὕδατα. Αἱ θαλάσσοι τῆς Κίνας εἶναι θερμαί, τὸ ὅποιον εἶναι ἀπὸ τῆς σφοδρᾶς ἀναβράσεως· αἱ τρικυμῖαι ἐκεῖ εἶναι φρικταί, και πολλάκις γίνονται και σίφωνες (trombes)· πάντως δὲ προσημαίνονται αἱ τρικυμῖαι ἀπὸ βράσιν γενικὴν και ἀσθητὴν τῶν ὑδάτων, και ἀπὸ διάφορα μετέωρα και ἀνωτομῖσεις, ἀπὸ τὰς ἐπιφάνειαι ἢ ἀτμοσφαιρὰ γεμίζεται.

Τὸ Ἡφαίσειον τῆς Τενερίφας ἐπαρτηρήθη ἀπὸ τὸν Θεομᾶν Ἐβερδεν, ὅστις διέτριψε πολλὸν καιρὸν εἰς τὴν κομπίλιν Ὀρατάδα κειμένην εἰς τοὺς πρόπεδας τοῦ ὄρους. Ἡφχωροῦντες, λέγει, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ περίφημον σπήλαιον Ζεφθ, τὸ ὅποιον εἶναι πανταχόθεν περιουκλωμένον ἀπὸ ὑψηλοὺς κεκαυμένους ἀποτόμους πέτρας· ἐν τεταρτημόριον λέγας ἀνωτέρω ἀπαντήσαμεν πεδιάδα ἀμμώδη, εἰς τὸ μέσον τῆς ἐποῖαις ὑφάνεται πυραμὶς ἀπὸ ἄμμου ἢ πέτρας κίτριαι ἀλίγον, ἣτις ὀνομάζεται Κεφαλοζάχουρον· ὄλογυρα εἰς τὴν βᾶσιν τῆς φαίνονται ἀναθυμιάσεις· και ἐκεῖθεν ἕως εἰς τὴν κεντρὴν εἶναι ὡς ἐν λέγας τεταρτημόριον· εἶναι δὲ πολλὰ ὄσκολον νὰ ἀναβῆ κανεῖς, διότι εἶναι κρημνώδης. Ἐφθάσαμεν ὁμοῦ εἰς τὸν ὀνομαζόμενον Λέβητα, δηλ. εἰς τοὺς κρημνῶν τῆρας· ἢ πέριξ γῆ εἶναι πολλὰ θερμῶν, και εἶδαμεν ὡς εἰς τὸν σχισμᾶς ἢ τρύπας, ἀπὸ τὰς ὁποῖαις ἐξήρχετο καπνὸς ἢ ἀ-

ναθυμιάσεις πύκνη ἀνωπρόφερτος εἰς τὴν ἐσφρησιν διὰ τὴν θειωπώδη ὀσμίν τῆς; φαίνεται ὅτι ὅλη ἡ γῆ εἶναι ἀνακατωμένη μὲ θειάφι, ὅθεν ἡ ἐπιφάνειά τῆς εἶναι χρωματισμένη και λαμπρά.

Ἐἰς ὄλας τὰς πέτρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς τὰ πέριξ, φαίνεται χροῦμα ὑποπράσινον, ἀναμειγμένον μὲ λαμπροκίτρινον ὡς τοῦ χρυσοῦ· ἐν ἄλλο μικρὸν μέρος αὐτοῦ τοῦ Κεφαλοζάχου εἶναι λευκὸν ὡς ἡ ἄσθερος· και ἐν ἄλλο παρακάτω εἶναι ὁμοιον ἀργίλλου κοκκίνης και ὡς σκεπασμένης μὲ ἄλας· εἰς τὸ μέσον ἄλλου κρημνώδους λίθου εἶδαμεν μικρὰν τρύπαν ὡς δύο ἀντιχειρῶν κατὰ τὴν διάμετρον; ἀπὸ ἔπου ἤκούετο ἤχος ὡς πολλοῦ νεροῦ ὁποῦ βράζει·

Εἰς τὰς Ἀσόρας, τὰς Καναρίας, τὰς νήσους τοῦ πρασίνο ἀκρωτηρίου; τῆς Ἀναλήφειας; τὰς Ἀντίλλας; αἱ ὁποῖαι φαίνονται λείψανα τῆς παλαιᾶς ξηρᾶς; ἢ ὁποῖαι ἦσαν τὸν παλιὸν κόσμον μὲ τὴν Ἀμερικὴν; εἰς ὄλας λέγω αὐτὰς δὲν βλέπομεν εἰμὴ τόπους κεκαυμένους; ἢ οἱ ὁποῖοι ἀλόγη καίονται. Τὰ Ἡφαίσεια; τὰ ὁποῖα κατεβυθίσθησαν τὸ παλαιὸν ὁμοῦ μὲ τοὺς περιέχοντας αὐτὰ τόπους; ἐγείρουσιν ὑπὸ τὰ ὕδατα τρικυμῖαι φρικταί, ὡς εἰς τὰς Ἀσσόρους ἀνελύθη εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τοιαύτας τρικυμῖαι τὸ ἀξούγγιον τῆς βολίδος.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ και ἘΘΝΟΓΡΑΦΙΑ.

(τέλος τῆς ἐν τῷ 11 Ἀρ. τοῦ Α. Ἐ. διακοπέσις διατριβῆς.)

Ἐρώτ. Εἶναι ἀρά γε δυνατόν ἐπάνωθεν τοῦ πάγου νὰ φασωσιν ἄνθρωποι τὸν πόλον; και ἂν ὄχι, διὰ ποίας αἰτίας; Ἀπόκρ. Ἡμεῖς οἱ ἀλιεῖς δὲν ἐδοκιμάσαμεν τοῦτο, ἄλλ' οὔτε τὸ νομίζομεν δυνατόν, διὰ τὰ πολλὰ και ὑπερμεγέθη βουνα τοῦ πάγου· πρὸς τούτοις εἰς πολλὰ μέρη ἀπαντᾶται μετὰ τὸ τῶν φερομένων τοῦ πάγου κόμματιων ἀναλυμένων νερόν; τὸ ὅποιον δὲν ἤθελεν δυνηθῆ νὰ τὸ περάσουν. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους μᾶς ἀνέβησαν εἰς τὴν ἀκροτάτην κορυφὴν τῆς Ἀρκτοανατολικῆς νήσου ἴδαν ἐκεῖθεν ὅσον ἐφθάνε ἢ ὄψις των; τὴν θαλάσσαν ἐλευθέραν ἀπὸ πάγου· ἂν ὁμοῦ

τὸ νερὸν τοῦτο εἶναι πλευσὸν καὶ περαιτέρω, κἀνείς ἀπὸ ἡμῶς δὲν ἔκαμε τὴν δοκιμὴν· ὅμως μέχρι τῆς Ἀρχαίου πολιτικῆς νήσου ἦναι δυνατόν, κατὰ τὴν γνώμην μας, νὰ μεταφερθῶσιν ἐπάνω εἰς πλοῖα ζωοτροφίαι καὶ ξύλα διὰ καυσίμου.

Ἐρώτ. Ἐάν ἐδοκιμάζετε νὰ ταξειδεύσῃ πρὸς τὸν πόλον, κατὰ τίνα τρόπον ἠμποροῦσε νὰ μεταφέρῃ ζωοτροφίαν καὶ ξύλα διὰ φωτιῶν;

Ἀπόκρ. Τοῦτο μᾶς φαίνεται πάντῃ ἀκατόρθωτον.

Ἐρώτ. Δὲν ἠμποροῦν ἀράγε τρεῖς καλύβαι (παράμοιαι μί κείνας, τὰς ὁποίας ἔχετε ἐπάνω τῆς Σπιτζέργης) καὶ ζωοτροφίαι ἀπὸ τὴν Σπιτζέργην νὰ μεταφερθῶσι περαιτέρω πρὸς τὸν ἄρκτον διὰ χαμουλκῶν, καὶ ἡ μὲν πρώτη καλύβη νὰ εἴη 50 Γερμανικὰ μίλια μακρότερον ἀπὸ τὴν Σπιτζέργην, ἡ δὲ δευτέρα 100, ἡ δὲ τρίτη 150, ὥστε, εἴαν ποτε ἀπεράσιζαν πέντ' ἐξ βίφοκίνδουνοι ἄνδρες νὰ δοκιμάσωσιν αὐτὸ τὸ ταξίδιον, νὰ εὐρίσκωσι καταγώγιον εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους;

Ἀπόκρ. Σιμὰ μὲν τῶν πλοίων μας ἠμποροῦμεν νὰ φέρωμεν ἐπάνω εἰς τὴν γεραὴν τοιαύτας καλύβας· πᾶς ὅμως ἠμποροῦν νὰ μεταφερθῶσι 50, 100 καὶ 150 Γερμανικὰ μίλια μακρὰν τοιαῦται γεραὶ ἕτοιμαὶ καλύβαι, ἡμεῖς δὲν τὸ ἐνωσάμεν ἂν ἦναι δυνατόν.

Ἐρώτ. Δὲν δύνανται τάχα ἄνθρωποι χεῖρες, ἢ τάραντοι, ἢ σκύλοι νὰ σύρωσι τὰς τοιαύτας καλύβας;

Ἀπόκρ. Οὔτε τάραντοι οὔτε σκύλοι εἶναι ἱκανοὶ νὰ σύρωσιν φορτωμένους χαμουλκοὺς ἐξ αἰτίας τῶν ἐκ πάγου βουρῶν καὶ τῶν ἀπὸ τοὺς ἀνέμους ἐπισωρευομένων χιονίων· καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀλλεῖς δὲν ἠμποροῦσαμεν νὰ κινηθῶμεν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἂν δὲν ἐφορούσαμεν χιονοσανδάλια.

Ἐρώτ. Τί ἡμερομίσθιον ἔπρεπε νὰ δώσῃ τις εἰς ἐκείνον, ὁ ὁποῖος ἀπεράσιζε νὰ κάμῃ τοῦτο τὸ ταξίδιον;

Ἀπόκρ. Ἐπειδὴ μᾶς φαίνεται ἀδύνατον νὰ κατορθώσῃ τὸ πρᾶγμα οὔτε μὲ σκύλους οὔτε μὲ τάραντους, διὰ τοῦτο οὐδε λόγος γίνεται περὶ ἡμερομισθίου.

Ἐρώτ. Εὐρίσκονται ἄνθρωποι εἰς τὸν Ἀρχάγγελον, οἱ ὅποιοι διέτριψαν ποτὲ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν Σπιτζέργην, καὶ εἰ ὅποιοι ἠμποροῦσαν νὰ φέρουσι εἰς τὸ νὰ συνοδεύσωσιν

ἑνὰ δύο Ἀγγλοὺς θέλοντας νὰ δοκιμάσωσι τοῦτο τὸ πρὸς τὸν πόλον ταξίδιον διὰ τοῦ πάγου;

Ἀπόκρ. Εὐρίσκονται πολλοὶ εἰς τὸν Ἀρχάγγελον, οἱ ὅποιοι ἐξοχέμασαν εἰς τὴν Σπιτζέργην· ἐπειδὴ ὅμως δὲν γνωρίζουσι τοὺς πέραν τῆς Σπιτζέργης τόπους, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὀδηγοί· ὡς ναύτας ὅμως συμβουητοὺς ἠμποροῦσαν νὰ τοὺς συμφωνήσωσιν οἱ Ἀγγλοὶ.

Ἐρώτ. Ἐτυχε ποτὲ νὰ ἴδῃτε κοπάδια πουλίων νὰ πετῶσι τὴν ἀνοιξὴν ἀπὸ τὴν Σπιτζέργην πρὸς τὸν πόλον;

Ἀπόκρ. Ναί· τὴν ἀνοιξὴν ἔτυχε νὰ φανοῦν ἀγριοχῆναι, ἀγριοπάππαι καὶ ἄλλα πτηνὰ, τὰ ὁποῖα ἐπήγαυον μακρότερα πρὸς τὸν πόλον.

Ἐρώτ. Ὅποια τετράποδα ζῶα καὶ ὁποῖα πτηνὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν Σπιτζέργην κατὰ τὸ καλοκαίριον, καὶ ποῖα ἀπὸ αὐτὰ μένουσι καὶ ὅλον τὸν χειμῶνα ἐκεῖ;

Ἀπόκρ. Ἀγριοί τάραντοι, λευκαὶ καὶ κυάνοι (γαλάζιοι) ἀλώπεκες καὶ λευκαὶ ἄρκτοι εὐρίσκονται ἐκεῖ καὶ ὅλον τὸν χρόνον· αἱ ἀγριοχῆναι ὅμως καὶ ἀγριοπάππαι διατρίβουσι ἐκεῖ μόνον τὸ καλοκαίριον, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου ἀναχωροῦσι πρὸς τὰ μεσημερινὰ μέρη. —

Ἐως αὐτοῦ τελειώνει τὸ πρωτόκολλον.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν οὔτε μὲ τὰ ποδάρια οὔτε μὲ τοὺς χαμουλκοὺς δὲν ἠμποροῦν οἱ ἄνθρωποι νὰ φθάσωσιν ἐπάνωθεν τῆς πάγου τὸν πόλον, καὶ δὲν μένει ἄλλοθεν πόθεν νὰ ἐλπίζωμεν τὴν κατορθώσιν τῆς ἐπιχειρήματος, παρὰ μόνον ἐκ τῆς θαλάσσης, εἴαν αὕτη φανῇ πλευσή, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εὐχνηθῶμεν εἰς τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἤδη ἕτοιμα ἢ ἀποπλεύσωσιν ἐκ τῆς Ἀγγλίας, καὶ νὰ κάμωσι τὴν ἀδέξαιον καὶ ἐπικίνδυνον δοκιμὴν, νὰ εὐχνηθῶμεν τὴν ἀξίαν ἀνταμοιβὴν τοῦ θάρρους καὶ τῆς γενναϊότητος αὐτῶν — τὴν αἰσίον ἐκδασιν τοῦ ἐπιχειρήματος. Πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου γίνονται μεγάλαι προετοιμασίαι, καὶ δὲν φεῖδονται ταῦτί τιποτε οἱ Ἀγγλοὶ τῶν ὅσα συντελοῦσιν εἰς ταύτην τὴν ἐκδασιν.

Ἴδού προσθετομένον εἰς τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις τετραδίοις σημειωθέντα καὶ περὶ τούτου τὰ ἐφεξῆς κατὰ τὰς νεωτέρας εἰδήσεις. Ἐκαστον τῶν δύο πρώτων καὶ κυρίων παρακίτων,

φορτίου 350 έως 370 Τοννών, (7000 έως 7400 Κεντονιμίριων) έχει 50 ναύτας, και 20 αξιωματικούς και επίβιτας. Όλα τα τέσσαρα καράβια, δια να αντέχωσιν εις τον πάγον, λαμβάνουν διπλά σανιδώματα από δρύϊνα σανίδια, εξ εκτύλων τὸ πάχος, τὸ μὲν ἐν σανιδώματι ἔσωθεν, τὸ δὲ ἔξωθεν· πᾶρεκτός δὲ τούτων καὶ ἐν κατάφραγμα ἀπὸ χαλκῆς λεπτῆς πλάκας. Εἰς τὸ ἔμπροσθινόν καὶ ὀπισθινόν μέρος ἐμπήγονται πλαγίως δυνατοὶ κορμοὶ δένδρων, διὰ νὰ ἀπαντῶσι τὰ προσκρούσματα τῶν ἐκ πάγου κομματιῶν καὶ βουνῶν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀρκτου δὲν ἀπαντῶνται ποτε ναυπηγήσιμα ξύλα, λαμβάνουσι μετ' αὐτῶν διπλὰ τιθάλια, κατάρτια, κεραίας (Ἀντέννας), ναυτικὰς τροχαλίας, μεγαλωτάτας ἀγκύρας καὶ καλώδια (παλαμάρια). Ἔχουν καὶ σανίδια (διὰ νὰ κατασκευάσωσι μετ' αὐτὰ σέλην ἑπάνω τοῦ καταστρώματος εἰς καιρὸν παγωμάτος) καὶ μίαν μεγάλην ποσότητα ἀπὸ τὰ πλέον δυνατὰ, ἐλαϊόχρισμα καραβόπανα, φὰ νὰ κάμνωσι μετ' αὐτὰ σκηνώματα, ἂν ἤθελε τύχει νὰ ἐκχημασῶσι πούποτε εἰς τὴν σεραιάν. Ἀντὶ τοῦ μὲ μόλυθον βαρυνμένου ξύλου, τὸ ὁποῖον δεμένον εἰς ἓν σχοινίον ῥίπτουσι ἔξω τοῦ καραβίου οἱ πλείοντες, διὰ νὰ διορίσωσι μετ' αὐτὸ πῶς γλήγορα πλεῖι τὸ καράβιον, ἔβαλαν ὑπὸ τὴν τρέπιδα μηχανήν τινα, ἡ ὁποία διά τινος ἰδιαιτέρας προκατασκευῆς δέχεται κατὰ πᾶσαν στιγμήν τὴν ταχύτητα τοῦ πλευσίματος τοῦ καραβίου εἰς ὠροδείκτυν τινα (ἢ πλάμα, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι σημειωμένα αἱ ὥραι) σημειῶν εἰς τὸ δαμάτιον τοῦ ναυάρχου.

Πρὸς ἀπαφυγὴν τῆς σκορβουτικῆς ἀσθενείας τὰ πλοῖα ἐκμυθεύονται μετ' πολλὴν κρᾶνδιν, οἶνοξύδιον καὶ λεμονόζαμον, καὶ λαμβάνει καθὲν 150 Τοννῶν (ἦτοι 3000 Κεντονιμίρι) λιθάνθρακας, καὶ ἀλεύριον, ὅταν ἀρκεῖ διὰ τρεῖς χρόνους εἰς ἕλους τοὺς ἐπίβιτας. Πολλοὶ τῶν ναυτῶν θάλουσιν ἐμβεῖν τὰ πλοῖα ἀπὸ τὰς νήσους τῆς Σκοτίας. Τὰ νησιά ταῦτα ἰσρίζονται εἰς τὴν ἡμίσεια ὁδὸν μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἰσλανδίας, καὶ τὸ κλίμα εἶναι καὶ αὐτῶν ἀκόμη αὐξήρον· οἱ κάτοικοι, τῶν ὁποίων οἱ πλείους ζῶσιν ἀπὸ τὴν ἀλιείαν, εἶναι γυμνασμένοι θαλασσοπόροι, καὶ συνειθισμένοι εἰς τὴν ἀσφατάτην ψύχραν· συνειθισμένοι προσεῖτι καὶ εἰς τὸν πάγον καὶ τὴν διὰ μέσου τοῦ πάγου ναυτιλίαν κάλλιμα· καθεὶς ἀπὸ τοὺς κοινούς ναύτας λαμβάνει μνημῖον μισθῶν 3 πρ. Στερλ.

ἔσον καιρὸν ἤθελε διαρκέσει ὁ σόλος, καὶ ἂν τὸ ἐπιχείρημα λάβῃ αἰσίαν ἔκβασιν, θέλουν μοιρασθῆ εἰς ὄλους τοὺς ναύτας 20,000 πρ. Στερ. πρὸς ἀνταμοιβήν· εἰ δὲ μὴ, ἐλπίζεται, ὅτι τὰ πλοῖα θέλουσιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἐρχομένου ἔτους (1819).

Ἐπειδὴ εἶχε διορισθῆ βραβεῖον 20,000 πρ. Στερ. εἰς ἐκείνον, ὅστις ἤθελε κατορθῶσαι νὰ διαπλεύσῃ τὸν Πόλον, γαίεται ἀκατάληκτον πᾶς νὰ μὴ δοκιμάσωσιν πρὸ πολλοῦ καὶ πολλῆς, οἱ ἀλιεῖς κατ' ἐξοχὴν, νὰ ἀπολαύσωσιν τὸ ἀνωτέρω βραβεῖον, καὶ μάλις αἰ οὐ ταξιδεύουσι κατ' ἔτος, διὰ τὸ ἐπαγγελμάτων, εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη τοῦ πόλου καὶ ἐσυνείθισαν τὸ κλίμα καὶ τὸν διὰ τοῦ πάγου πλοῦν, καὶ πολλῆς τυχαίνει νὰ λάβῃ τόσον κακὴν ἔκβασιν ἡ ἀλιεία των, ὥς τοῦτο μόνον ἔπρεπε νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ κάμνωσιν αὐτὴν τὴν δοκιμήν, διὰ νὰ ἀναπληρώσωσιν, εἰ δυνατόν, τὴν ἐκ τῆς ἀτυχοῦς ἀλιείας ζημίαν μετ' τὴν ἀπόλυσιν τοῦ βραβεῖου. Ἡ ἀπορία ὅμως αὕτη παύει, ὅταν τις μάθῃ, ὅτι καθεὶς ἀπὸ τοὺς ναύτας, οἵτινες ὑπάγουσιν εἰς ἀγρευσιν τῶν φαιλίων, ὑποχρεῶνται πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του νὰ κάμῃ ὄρκον πρὸς τὸν κύριον τοῦ πλοίου, „Ἄλλον σκοπὸν νὰ μὴ ἔχῃ εἰς αὐτὴν τὴν θαλασσοπλοῖαν πρὸς τὴν Ἀρκτον, παρὰ τὸ ὄφελος τοῦ κτήτορος“. Ἐπειδὴ λοιπὸν, ἂν δοκιμάσῃ τις νὰ διαπλεύσῃ τὸν πόλον καὶ ἀποτύχῃ (διὰ τὸ ὁποῖον δικαίως πρέπει καὶ φοβῆται), ἀνάγκη νὰ προξενήσῃ εἰς τὸν κτήταρα τοῦ πλοίου ζημίαν μάλις, καὶ ὅχι ὄφελος, διὰ τοῦτο καθεὶς ἀπὸ τοὺς παραδοκυρίους τῶν Γροενλανδικῶν ἀλιευτικῶν πλοίων, νομίζει, κατὰ τὸν ὄρκον του, ὅτι δὲν ἔχει δικαίον νὰ τολμήσῃ φανερώς νὰ πλεύσῃ πρὸς τὸν πόλον, καὶ νὰ φέρῃ εἰς κίνδυνον καὶ τὸ πλοῖον καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ τολμηροῦ τοῦ ἐπιχειρήματος. Τώρα ἔγινε πρόβλημα εἰς τὸ Παρλιαμέντον, νὰ μεταβληθῆ ἐκεῖνος ὁ ὄρκος εἰς ἄλλον τρόπον, καὶ νὰ δοθῆ ὑπόσχεσις εἰς τοὺς ναύτας, ὅτι κατὰ τὸ ὁποῖον ἤθελαν κάμει κλησίσασμα εἰς τὸν πόλον νὰ λαμβάνωσι καὶ τὰ βραβεῖα βαθμηδόν, δηλ. ἀπὸ 5000, 70000, 10000 πρ. Στερλ. Κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν, ἔγινεν ἐπὶ τῶν Λογομαχῶν τοῦ Παρλιαμέντου ἀνιμνήσις τῶν ἐφεξῆς περὶ τῆς κίσεως τῆς τέχνης τοῦ εὐρίσκειν τὸ θαλάσσιον

σιον μήκος“ δηλαδή τοῦ ἀνευρίσκειν τὴν Ζέσιν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ πλοῖον :

Ὁ ἀθάνατος Νεύτων ἐγένετο αἰτία νὰ συσταθῇ μία παντοτινὴ ἐταιρία ἐπιστημονικὴ, συνισταμένη ἐξ ἀνδρῶν διαρισμένων, εἰς ἐξέτασιν καὶ ἔρευναν τῆς θαλάσσιας μήκους. Ἐντεταῖται ἡ ἐταιρία αὕτη ἔμεινε διόλου ἀνεργός, ἕως οὗ ὁ ναυαρχὸς Σόβελος (Shovel) ἐχάθη μὲ ὄλουτου τὸν σόλον, μόνον καὶ μόνον διότι δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς εἰς ποῖον μέρος τῆς θαλάσσης εὐρίσκετο, ὅταν τὸν ἠκολούθησε σφοδρὰ τρικυμία. Τότε διὰ μιᾶς διήγειρε τὴν κοινὴν προσοχὴν τὸ ἀξίολογον τοῦτο συμβῆναι, καὶ εὐθὺς ἐκηρυχθη, ὅτι ὅσος εὖρη τὴν τεχνὴν τοῦ „πῶς πλοῖον, ἐκπλεῖν ἐκ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὰς Ζακχαρείους νήσους, ἢ μπόρει, κατὰ τὸν πρὸς τὸν τόπον ἐκείνον δρόμοντου, νὰ γνωρίσῃ ἀσφαλῶς, μακρὰν ἀκρίβειαν 15 μίλια Γερμανικὰ ὄν, τοῦ κυρίως εὐρίσκεται“, δὲ λει λάθει βραβεῖον 10,000 πφ. Στερλ. εἰάν δὲ διδάσκῃ περὶ σότερα ἢ εὐρεθισομένη μεθόδου, ὥστε νὰ δειχθῇ, εἰς διάστημα δέκα Γερμανικῶν μιλίων, πῶσον μακρὰν ἐπροχώρησι τὸ καράβιον ἐκ τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὴν δύσιν, τότε λαμβάνει ὁ εὐρετής 15000, καὶ ἂν ἡ ἀριθμησὶς τοῦ ἐκθῆ τῶσον ἀκριβῆς, ὥστε νὰ δειχθῇ τὴν ἀπόστασιν τοῦ καραβίου ἕως 7½ Γερμανικὰ μίλια μακρὰν, λαμβάνει 20,000 πφ. Στερλ. Ὅσον ἐφεῦρεν ἐν ἔτει 1745 ὁ ὥρολογιοποιὸς Ἀββισών (Harrison) ἐν ναυτικῶν ὥρολόγιον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν ἀπὸ Λονδρῶν ἢ τὴν ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίας νῆσον Βερβίκεν (Berkice) πρὸς δοκιμὴν γενόμενον πλοῦν ἐδείξε σωστά τὸ μήκος μέχρις ἡμισσεως βαθμοῦ (7½ Γερμανικῶν μιλίων). Ὁ Ἀββισών ἔλαβεν διὰ τοῦτο ἀντὶ 20,000 πφ. Στερλ., 24,000 εἰς βραβεῖον δεκαπέντε χρόνους ὑπερώτερα (1760) ἐξέδωκεν ὁ ἐν Γουτίγκην Προφέσσωρ Μαγιέρος (Maier) τοὺς σεληνιακοὺς πίνακας (Mondestafeln), μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ὁποίων ἐπιρεθί τὸ πλοῖον, μετὰ τὰς εἰς τὴν σεληνὴν γενομένας παρατηρήσεις του, νὰ εὖρη ἀκριβῶς κατὰ τὸν πλοῦντου εἰς ποῖον μέρος τῆς θαλάσσης εὐρίσκεται. Οὗτοι οἱ σεληνιακοὶ πίνακες προξενούσι τὴν αὐτὴν ἀφέλειαν κατ' ἐπιστημονικὴν μεθόδου, ὁποῖαν τὸ θαλάσσιον ὥρολόγιον κατὰ μηχανικὴν τῆς πον. Καὶ ὁ Νεύτων αὐτὸς ἀκόμη εἶχε προβάλλει τὴν μέθόδου ταύτην. Μ' ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχε διορισθῇ καμμία αὐτῆ

μηθὲν εἰς ἑποικὴν ἤθελε κατασκευάσει τοιοῦτους πίνακας. ἰδιώτισε μὲ ὄλου τοῦτο τὸ Παρλιαμέντον διὰ τὴν ἀποδειχθῆσαν ἀφέλειάν του, νὰ πληρωθῶν εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἐν τῷ μεταξύ ἀπεθανόντος Προφέσσωρος Μαγιέρου 3000 πφ. Στερλ. (18,000 τάλιρα) ὡς βραβεῖον. (Ἐπὶ τοῦ δοβίκου τοῦ ἡγ' ἀκόμη εἶχε φανερώσει Γάλλος τις ὀνομαζόμενος Μερνάν, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρίσκεται τὸ θαλάσσιον μήκος διὰ Σεληνιακῶν πινάκων ἀκριβῶς λογαριασμένων· ἀλλὰ τότε ἡ Ἀστρονομία δὲν εἶχε προχωρήσει τόσο, ὥστε νὰ ἐπιτρέψωσι νὰ κατασκευάσωσι σεληνιακοὺς πίνακας μὲ τὴν ἀπαιτούμενην ἀκριβείαν· τοῦτο τὸ κατάρθασεν πρῶτος ὁ Μαγιέρος).

ἹΣΤΟΡΙΑ καὶ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Χρονολογικὸς Κατάλογος τῶν ὀρθοδόξων μεγάλων Ἑρμιανῶν τῆς τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείας.

(παρά τιнос ἀνωνύμου.)

Οὐκ οἶδα ὅπως τοῦ ἐπακροῦς καὶ χρησίμου τῆς Ἱστορίας οἱ πρὸ ἡμῶν μετὰ τὴν τῆς βασιλείας πτώσιν ἀμελήσωσιν, πολλὰ, λόγου τε καὶ γραφῆς ἄξια, τοῖς μεταγενεστέροις ἡμῶν ἀγνοῶσι πάντῃ κατέλιπον, τοῦ πανδαμάτορος αὐτὰ χρῆσθαι τοὺς μετέπειτα σαφηνεῖν τινα ἢ βεβαιότητα ἔχειν, εἰ μὴ ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἀμυδρῶς πως, καὶ οὐκ ἀκριβῶς γνωστὴν τινα διὰ μνήμης κρατεῖται. Τὰ γὰρ γράφη παραδοθέντα, εἰ μόνον ἐς αἰεὶ διαμένουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑφερογενέσι δῆλα τε καὶ γνωστὰ ἀποκαθίστανται· καὶ τ' ἀληθῆς, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀκριβῆς τούτων ἐμπορίζεται. Καθὼ βουλόμενος καταγράψαι κατάλογον τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς βασιλείδος τῶν πόλεων ἀκμασάντων μεγάλων Διερμηνευτῶν τῆς βασιλείας ταύτης τῶν Ὀθωμανῶν, ἀναμοχλευσας ὅλον σθένει ἐπιμελῶς τά τε μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀμυδρά τε καὶ σκοτεινὰ, καὶ ἐν παρέργῳ ἱσχυόμενα, ἅμα τε καὶ τὰ ἐκ παραδόσεως παρά τισι γηραιαῖς διασσωσμένα, τὴν καταγραφὴν ταύτην ἐποίησα. Ἐκ γὰρ τῶν ἐνεσπαρμένων σημειώσεων καὶ ἀγράφων παραδόσεων πα

πρῶς δέικνυται, ὅτι πρὸ τοῦ Παναγιωτάκη οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξων Γραικῶν μέγας Διερμηνευτὴς τῆς βασιλείας ταύτης ἐγένετο, ἀλλ' Ἑβραῖοι τινες καὶ ἐκ τῶν ἐξ οματάτων ἀνωμόμων Λατίνων. Ἐγένετο δὲ καί τις τῶν Ἰταλῶν Γάσπαρις τοῦνομα, ὃς μετὰ ταῦτα ἡγεμόν Μολδαβίας κατέβηκε κατὰ τὸ 1618 ἔτος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σουλτάνου Μουσαφᾶ τοῦ Α', καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου Χαλλίλ πασᾶ. οὗτοι κακῶς καὶ κινδύλως τὴν περιφανῆ καὶ περιέλεπτον ἐπιστάσιον ταύτην μετήρχοντο· καὶ δὴ οὐτωςόπως ἐπομένον τοῦ πράγματος, τάττω ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ ὡς πρῶτον τὸν Παναγιωτάκην.

1660. Πρῶτος Παναγιωτάκης, ὃς ἦν πρότερον διερμηνευτὴς τοῦ πρέσβους τῶν Γερμανῶν· ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα μέγας Διερμηνευτὴς ἐπὶ Κισπρουλίῃ Μεσετ κατὰ Ἐπιτρόπου κατὰ τὸ 1660 ἔτος, ἀνὴρ ἐπισήμων καὶ ἀσυνόμομος, εἰδήμων τῆς Λατινικῆς, Ἰταλικῆς καὶ τῆς τῶν Ἀράβων, Περσῶν τε καὶ Τούρκων φωνῆς· ἐτελεύτησε δ' ἐν ἔτει 1661, καὶ μετὰ τὴν τελευταίην αὐτοῦ κάτοχος γίνεται τοῦ περιέλεπτου τούτου ἀξιώματος,

1681. Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, ὃς τὸ γένος πατρίδην μὲν Χίος, μητρόδην δὲ τὰ πρῶτα φέρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολιτικώτατος, ἐπιθεωρία καὶ πρακτικῆ ἰατρικῆ ἐπισήμων, καὶ τὴν φιλοσοφίαν πολὺς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἰταλικῆς, Γαλλικῆς, Τουρκικῆς, Περσικῆς καὶ Ἀραβικῆς φωνῆς· ἦν καὶ μέγας Λογοθέτης τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Γίνεται δὲ μέγας Διερμηνευτὴς κατὰ τὸ 1681 ἔτος, καὶ μετὰ παρέλευσιν χρόνων τινῶν εἰς φιλακήν βάλλεται διὰ βασιλικὴν ἀρχήν, καὶ ἀντ' αὐτοῦ γίνεται ἑρμηνεὺς ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν τις Σερφὲρ Ἀγάς, καὶ μετ' οὗ πολὺ ἀνακαλεῖται αὐθις ἐπὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ κατὰ τὸ 1685 ἔτος. Οὗτος καὶ πρέσβυς εἰς Γερμανοὺς πέμπεται, κακεῖ περὶ εἰρήνης λόγους ποιησάμενος ἐκανακίησκει εἰς τὰ ἄδε καὶ τιμᾶται παρὰ τῆ Ὀθωμανικῆ βασιλείᾳ τῷ ἐξ ἀπορήτων ὀνόματι πρῶτος αὐτός· ἐν ὑέροις δὲ διὰ τὰ συσχεθῆναι καὶ συνεχῶς κατατρίχεσθαι πάντεσσιν ὀδύνησιν, παραιτεῖται τὸ αὐτοῦ ἀξίωμα εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱόν Νικόλαον.

1689. Νικόλαος Μαυροκορδάτος, ὃ καὶ μέγας Λογοθέτης, γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς κατὰ τὸ 1689 ἔτος, καὶ οὗτος τὴν παιδείαν πολὺς, κατ' οὐδὲν ἑλλείπων τῆτε σοφία, φρονήσει τε καὶ μαθήσει τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, γλωσσῶν ἐγκρατὴς καὶ εἰδήμων, μετὰ παρέλευσιν χρόνων κατὰ τὸ 1709 ἔτος προβιβάζεται εἰς τὸν τῆς Μολδαβίας θρόνον, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποκαθίσταται μέγας Ἑρμηνεὺς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης.

1709. Ἰωάννης Μαυροκορδάτος, μέγας Λογοθέτης, γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς κατὰ τὸ 1709 ἔτος, ἀνὴρ τὰ μέγιστα εὐσεβὴς, χαρίεις, πραότητι, κάλοκαγαθία καὶ χρηστοῖς ἤθεσι καθωραϊσμένος· καὶ οὗτος προβιβασθεὶς εἰς τὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας θρόνον κατὰ τὸ 1717 ἔτος καταλείπει ἐπὶ τῷ περιβλέπτῳ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου Ἑρμηνεὺς τὸν ἐξ ἀδελφῆς ἀνεψιὸν αὐτοῦ Γρηγόριον Γκίκαν.

1717. Γρηγόριος Γκίκας γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς κατὰ τὸ 1717 ἔτος, ἀνὴρ τὰ μέγιστα εὐφυὴς καὶ γλωσσῶν εἰδήμων, πολὺς τε ἐπὶ τὸ λέγειν καὶ γράφειν· καὶ οὗτος εὐτυχῶς διαρκέσας ἐπὶ τῷ ἀξιώματι τοῦ μεγάλου Ἑρμηνεὺς, προβιβάζεται ἐπὶ τὸν τῆς Μολδαβίας θρόνον· διαδέχεται δὲ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος Γκίκας.

1726. Ἀλέξανδρος Γκίκας γίνεται Ἑρμηνεὺς μέγας κατὰ τὸ 1726 ἔτος, καὶ μετὰ καιροῦ παρέλευσιν καὶ μέγας Λογοθέτης τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἀποκαθίσταται· ἀνὴρ καὶ οὗτος κατὰ πάντα ἔμπειρος, καὶ τὸ πολιτικὸν ἐς ἄκρον ἐξησκημένος· ἐκστρατεύσας δὲ ὑπαὶ καὶ δις, καὶ ἐπαναστασάμενος εἰς τὰ ἄδε, ἀξιούται καὶ αὐτὸς τιμῆς ἐξ ἀπορήτων, ὡς ὁ πάππος αὐτοῦ, καὶ μετ' οὗ πολὺ διαβληθεὶς ἀδίκως παρὰ τῷ βασιλεῖ ἀποτέμνεται τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀντικαθίσταται Ἑρμηνεὺς Ἰωάννης τοῦπίκλιν Καλλιμάχης.

1740. Ἰωάννης Καλλιμάχης γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς κατὰ τὸ 1740 ἔτος, ἀνὴρ καὶ αὐτὸς ἄριστος, κατὰ πάντα πεπαιδευμένος καὶ ἔμπειρος, ἐν τοῖς διαλεκτικαῖς, νομικαῖς τε καὶ ἐχέφρων, καὶ ἐν πράγμασι πολιτικαῖς εἰδήμων· αὐτὸς ἐκ τῶν Μολδαβῶν ἄρμιτο· κρίμασι δὲ οἷς μόνης Κύριας οἶδεν, ἐξωσθέντος ἀναίτιως τοῦ περιβλέπτου,

τούτου ἀξιώματος, καὶ εἰς νῆσον τὴν Τένεδον ἐξορισθέντος, γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς Ματαίης Γκίκας.

1751. Ματαίης Γκίκας ὁ δεύτερος υἱὸς Γκίκα βοεβόδα Οὐγγροβλαχίας· οὗτος παρεγένετο δρομαῖος ἀπὸ Οὐγγροβλαχίας, ἡγεμονεύοντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ κεραιστικῶν ἀναφανείσ παρὰ τῆ ὑψηλῆ Πόρτας, περιτίθεται καβαδίου Διερμηνευτοῦ κατὰ τὸ 1751 ἔτος· μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διαδέχεται τὸν θρόνον τῆς Οὐγγροβλαχίας, χρηματίζας Ἑρμηνεὺς μῆνας 14 καὶ τι πρὸς ἀποκαθίσταται δὲ αὐτὸς σκέπει καὶ βουλῆ τῶν ἀρίστων τῆς βασιλείας ὁ ρηθεὶς Ἰωάννης Καλλιμάχης.

1752. Ἰωάννης ὁ Καλλιμάχης λαμβάνει αὐτὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου Ἑρμηνέως κατὰ τὸ 1752 ἔτος, καὶ διαρκέσας ἐπὶ τούτῳ χρόνους ἰκανοὺς, ἐμπιστεύεται τὴν αὐθεντείαν τῆς Μολδαβίας, καταλιπὼν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι τοῦ Διερμηνευτοῦ Γρηγόριον Γκίκαν υἱὸν Ἀλεξάνδρου Γκίκα.

1758. Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκα γίνεται μέγας Διερμηνευτὴς κατὰ τὸ 1758 ἔτος· οὗτος λόγου μὲν καὶ φρονήσεως πλήρης, γλωσσῶν δὲ οὐκ ἄμοιρος, διάρκειας ἐπὶ τῷ λαμπρῷ τούτῳ ἀξιώματι εὐαρέσως προβιβάζεται νεύσει βασιλικῇ εἰς τὸν τῆς Μολδαβίας θρόνον, καθίσταται δὲ Διερμηνεὺς Γεώργιος Καρατζᾶς ὁ μέγας Λογοθέτης.

1764. Γεώργιος Καρατζᾶς, υἱὸς Σκαρλάτου Καρατζῆ, ὁ μέγας Λογοθέτης, γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς ἐν τῷ 1764 ἔτει· οὗτος ἐκ πρώτης ἡλικίας παιδεύεται παρὰ πολλῶν, καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς, παρ' οὗ καὶ τὴν Ἰατρικὴν ἐκείμην ἐξέμαθεν· ἐγένετο δὲ ἐγκρατὴς τῆς Ἑλληνικῆς, ἑλληνικῆς, Ἰταλικῆς, Γαλλικῆς καὶ τῆς τῶν Ἀρίστων φωνῆς ὡς νέος τῆ ἡλικίᾳ, φρονήσει καὶ εὐσεβεῖα ὑπερέβηλε τῶν τῶν, καὶ διὰ τὰ πολλὰ τοῦ νόου αὐτοῦ πλεονεκτήματα καὶ τὴν ἀρετὴν ἠξιώθη ἐν βασιλικῶν χρυσοβούλλων παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τιμὴν τοῦ ἐξ ἀποβήτων ὀνόματος. Ζήσας οὖν ὀλίγον διὰ τὸ συσχεθῆναι πικρῶς νόσῳ, ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους μονάς· διαδέχεται δὲ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὁ πατὴρ Σκαρλάτος Καρατζᾶς.

1765. Σκαρλάτος Καρατζᾶς, ὃς ἦν πρότερον Διερμηνευτὴς τῶν Γάλλων, καθίσταται μέγας Ἑρμηνεὺς ἐν ἔτει 1765· οὗτος ἰατρὸς μὲν ἄριστος ὢν, ὑπάτους καὶ ἀνθυπάτους, ἀπαντᾷ τὸς ἐν τέλει Ὀθωμανοὺς ἐπισκέπτετο, καὶ αὐ-

τοῖς τοῖς βασιλεῦσι γνωστὸς ἦν, διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ παιδείαν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸ τιμῆν δὲ καὶ θεραπεύειν τοὺς Ὀθωμανοὺς, πρὸς αὐτοὺς εὐλαβῶς καὶ ταπεινῶς προσφερόμενος, πάντας ὑπερῆκόντισεν. Εἰδήμων δὲ τῆς Λατινικῆς, Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Τουρκοαραβικῆς φωνῆς, καὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἐμπειρότατος. Μελετωμένου οὖν πολέμου πρὸ πολλοῦ μεταξύ Ὀθωμανῶν καὶ Ρώσσιων, καὶ γενομένων ἐν τοσούτῳ τῶν παρασκευῶν κατὰ τὴν κέ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ 1768 ἔτους, προσεκλήθη παρὰ τῆς ὑψηλῆς Πόρτας ὁ τῶν Ρώσσιων πρέσβυς· ἐκανελεύοντα δὲ εἰκασθεὶς μετὰ παρέλευσιν ἡρῶν σχεδὸν πέντε προσάξει βασιλικῇ ἀπέπεμψεν αὐτὸν ὁ Ἐπίτροπος εἰς τοὺς ἐπτὰ πύργους (Πουλᾶδες), ὁμοῦ μετὰ τῶν διερμηνευτῶν αὐτοῦ καὶ οἰκίαν διημερεύειν ἐκεῖ. Ὄθεν καὶ κηρυχθέντος τοῦ πρὸ καιροῦ μελετωμένου, ὡς εἶπον, πολέμου, ἐκρήθη εὐλογον παρὰ τοῦ ἀνακτος ποιῆσαι νέον Ἑρμηνέα τῆς βασιλείας ταύτης, ἐν τοιούτοις καιροῖς ἄνδρα νεύζοντα καὶ εὐρακόοντα, καὶ πρὸς βασιλικὰς ὑποθέσεις ἐπίθλον· καὶ διὰ τούτο τὸν γηραιὸν μέγαν Ἑρμηνέα κύριον Σκαρλάτον Καρατζῆν ἀπέπεμψεν ὁ Ἐπίτροπος ἐψησοχάζειν ἐν τῷ εἰκασθεῖ αὐτοῦ, αὐτ' αὐτοῦ δὲ ἀποκατέστησε μέγαν Ἑρμηνέα τὸν μέγαν Λογοθέτην κύριον Νικόλαον Σούτζον, φορέσας αὐτὸν καβαδίον προσάξει τοῦ ἀνακτος.

1768. Νικόλαος Σούτζος, ὁ μέγας Λογοθέτης, γίνεται μέγας Ἑρμηνεὺς τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας ἐν ἔτει 1768, Σεπτεμβρίου 28. ἀνὴρ ἐμπειρὸς καὶ νουνεχὴς, παιδευθεὶς ἐξ ἑλληνικῶν ὀνόμων παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐγκρατὴς τῆς Τουρκικῆς καὶ Περσῶν φωνῆς, οὐκ ἄμοιρός τε καὶ τῆς τῶν Ἰταλῶν καὶ Γάλλων· μελιχρὸς δὲ ὢν καὶ εὐτακτος, τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ τοῖς πρώτοις ταύτης τῆς βασιλείας μεγιστῶν οἰκισθεὶς, ἐπαινεῖτο παρ' αὐτοῖς, καὶ φιλούμενος ἦν· ἀπελθὼν δὲ σὺν τῷ Ἐπιτρόπῳ Νισαντζή πασᾷ εἰς τὴν ἐκκρατείαν κατὰ τῶν Ρώσσιων, εὐρισκομένου τοῦ εἰρητοπέδου εἰς τόπον λεγόμενον Χᾶν Τεπεσι, κατὰ τὸ 1769 ἔτος κατὰ μῆνα Ἰουλίου, ἐξώσθη μετ' ὀργῆς, καὶ μετακομισθεὶς εἰς βασιλεύουσαν σὺν τῷ ἡγεμόνι τῆς Μολδαβίας Ἰωάννη Καλλιμάχῃ, ἐμβάλλοντα ἀμφότεροι εἰς φυλακὴν, καὶ τῇ 13 Ἀυγούστου τῷ αὐτῷ ἔτει ἀποτέμνονται τὰς κεφαλὰς εἰς

κατάσκοποι ἀνατίως; κατὰ τὴν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τεθείσταν ἐπιγραφὴν· αὐτ' αὐτοῦ δὲ ἀποκαθίσταται μέγας Ἑρμινεύς ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ὀκτωβρίῳ τῷ μπειζαδῆς Μιχαὴλ τοῦ κοβίτζας.

1769. Ὁ μπειζαδῆς Μιχαὴλ Ῥάκοβίτζας γίνεταί μέγας Ἑρμινεύς κατὰ τὸ 1769 ἔτος; κατὰ μῆνα Ἰουλίου, ἀνὴρ ἔμπροσθεν καὶ τὰ πολιτικά καλῶς ἐξησκημένος· οὐκ ἄμοιρος δὲ καὶ τῶν εἰς τὴν περιφανῆ ταύτην ἀξίαν συντενουσῶν γλωσσῶν· τούτου δὲ εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀπελθόντος ὑπὸ πανώλους νόσου ἐν τῇ ἐκκρατεῖα; ἀνακαλεῖται πάλιν ἐπὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὁ πρὸ καιροῦ χρηματίας μέγας Ἑρμινεύς Σκαρλάτος Καρατζᾶς.

1770. Σκαρλάτος Καρατζᾶς γίνεταί μέγας Ἑρμινεύς ἐκεῖ ἐν τῇ ἐκκρατεῖα κατὰ τὸ 1770 ἔτος Ὀκτωβρίου· μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς ἐκκρατείας τούτου ἐπιστροφὴν, διίπτε τὸ γῆρας καὶ ἐκδούλευσιν αὐτοῦ τιμᾶται παρὰ τῆς βασιλείας; διὰ καθάδιον τῷ τίτλῳ τοῦ ἀβέντου Οὐγγροβλαχίας, ἐλευσάσης αὐτὸν βασιλικῶ μνησάια σιτηροσῖα, καὶ ἀποπεμφάσης αὐτὸν ἡσυχάζειν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς καὶ πρέτερον· ἀντικαθίσταται δὲ Διερμινεύς Ἀλέξανδρος ὁ μητρόθεν μὲν Ὑψηλάντης, ἰὸς δὲ Ἰωάννου Ἁγὰ.

1774. Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης γίνεταί μέγας Ἑρμινεύς κατὰ τὸ 1774 ἔτος Ἀυγούστου 9, νεὸς μὲν τῇ ἡλικίᾳ, γηραιὸς δὲ τῇ φρονήσει, καὶ εἰδήμων τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς φωνῆς; καὶ τῆς τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν οὐκ ἄμοιρος· χαρίεις καὶ ἐν ταῖς ἐντυξέσει μειλίχιος· πρὸ ἔχων δὲ αἰετὴ μελέτη τῶν Ἰταλικῶν καὶ Γαλλικῶν βιβλίων γίνεταί ἐγκρατής καὶ τῶν τῆς Βυζαντινῆς πραγματῶν· μετὰ δὲ παρελευσιν ὄχρδόν ἡμερῶν τριάκοντά καὶ πέντε, ἐλέει βασιλικῶ προκισάζεται εἰς τὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας θρόνον, καταλιπὼν ἐπὶ τῷ λαμπρῷ τούτῳ ἀξίωματι τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Κωνσταντῖνον Μουρούζη.

1774. Κωνσταντῖνος Μουρούζης γίνεταί μέγας Ἑρμινεύς κατὰ τὸ 1774 ἔτος Σεπτεμβρίου 15, μητρόθεν Μαυροκορδάτος, ἄξιος κατὰ πάντα τοῦ περιβλέπτου τούτου ἀξιώματος· εἰδήμων τῆς Περσικῆς, Ἀραβικῆς, Γαλλικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς ὁπωσοῦν διαλέκτου. Τούτου εἰς προβιδασθέντος εἰς τὸν τῆς Μολδαβίας θρόνον; διαδέχεται

τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἔκρο χρόνων, ἐν καιρῷ ἐκκρατείας χρηματίας ἐπίτροπος ταύτης τῆς περιβλέπτου ἀξίας Νικόλαος Καρατζᾶς ἰὸς Κωνσταντῖνου Καρατζᾶ.

1777. Νικόλαος Καρατζᾶς γίνεταί μέγας Ἑρμινεύς κατὰ τὸ 1777 ἔτος Σεπτεμβρίου 1, ἀνὴρ Θεοσεβῆς καὶ κάλλιστος φρονήσει καὶ μαθήσει ὠραίσσιμος, ἡμεροσῆτι τε καὶ χρυσῶς ἡβῆσιν· εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς τε, Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσας, καὶ τῆς Ἀραβικῆς καὶ Τουρκοπερσικῆς. Τούτου δὲ προβιδασθέντος εἰς τὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας θρόνον, καθίσταται μέγας Διερμινευτής Μιχαὴλ Σούτζος.

1782. Μιχαὴλ Σούτζος γίνεταί μέγας Διερμινευτής κατὰ τὸ 1782 ἔτος, ἀνὴρ Θεοσεβῆς καὶ χριστιανικός, μετριοφρασύνη τε καὶ μαθήσει κεκοσμημένος, τῆς Ἀραβικῆς παιδείας καὶ Τουρκοπερσικῆς ἐς ἄκρον ἐληλακῶς καὶ τῆς τῶν Γάλλων καὶ Ἰταλῶν οὐκ ἄμοιρος· ἐχέφρων τε καὶ τὰ πρῶτα φέρων ἐν εἰδήσει πραγμάτων πολιτικῶν· οἴπω δὲ χρόνον διαρκείας ὀλοκληρον ἐν τῷ λαμπρῷ τούτῳ ἀξίωματι ἐξώσθη αὐτοῦ, ἀποπεμφθεὶς ἐξόρσος εἰς τὴν νῆσον Τένεδον· αὐτ' αὐτοῦ δὲ ἐδράξατο τῆς ἀξίας ταύτης ὁ μπειζαδῆς Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἰὸς Ἰωάννου Μαυροκορδάτου.

1783. Ὁ μπειζαδῆς Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος καθίσταται μέγας Ἑρμινεύς κατὰ τὸ 1783 ἔτος· οὗτος ὀξύτητι νοός καὶ εὐφυῖα καλλυνόμενος, τῶν εἰς τὴν λαμπρὰν ἀξίαν συντείνουσῶν γλωσσῶν ἀρκούντως μετέειχεν, Ἑλληνικῆς, φινι, Γαλλικῆς καὶ Τουρκοαραβικῆς, δεινός τε ἐπὶ λόγῳ καὶ πολιτικοῖς πράγμασιν εὐεπίβολος. Διαπρέψας δὲ ἐπὶ τρισὶν ἡδὴ ἔτεσιν εὐτυχῶς ἐν τῷ περιβλέπτῳ τούτῳ ἀξίωματι διεδέξατο τὸν ἀβεντικὸν θρόνον τῆς Μολδαβίας, καταλιπὼν διάδοχον αὐτοῦ τὸν μπειζαδῆν Ἀλέξανδρον Καλλιμάχην.

1786. Ὁ μπειζαδῆς Ἀλέξανδρος Καλλιμάχης ἐπέλαβτο τῆς πανενδόξου ταύτης ἀξίας ἐν ἔτει 1786, ἀνὴρ κατὰ πάντα ἄριστος καὶ Θεοσεβῆς, καλοκάγαθός τε καὶ χρυσῶς φρονήσι ὠραίσσιμος, εἰδήμων τῆς τε Γαλλικῆς καὶ τῶν Ἀράβων φωνῆς, Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκοπερσικῆς οὐκ ἄμοιρος· κηρυχθέντος δὲ τοῦ πρὸς Ῥώσσοις καὶ Γερμανοῖς πολέμου, καὶ τῶν πρὸς ἐκκρατεῖαν παρασκευῶν ἄρτι ἐτελομένων, κατὰ τὸ 1788 ἔτος, οὗτος μὲν ἔμεινεν ἐν τῇ

βασιλευούση επίτροπος τοῦ Ῥεκιάπι τερζιμανλικίου, ἀπὸ αὐτοῦ δὲ προεβιάσθη εἰς τὴν περιφανή ταύτην ἀξίαν ὁ Κωνσταντῖνος Ῥαλέτος.

1788. Ὁ Κωνσταντῖνος Ῥαλέτος γίνεται μέγας Διερμηνευτής κατὰ τὸ 1788 ἔτος· ἀνὴρ πεπαιδευμένος, νουνεχῆστε καὶ παντοδαποῖς κάλλεσι διηριθμισμένος, πρῶτον τίτε καὶ μετριοφροσύνη διαλάμπων, οὐχ ἦττον δὲ καὶ καλοκάγαθία κοσμούμενος· ἐγκρατὴς Ἑλληνικῆς τε καὶ Γαλλικῆς φωνῆς, Τουρκῶν τε καὶ τῆ τῶν Ἰταλῶν διαλέκτῳ ἰκανῶς ἐγγεγυμνασμένος, καὶ μέγα ἐπ' ἀρετῆ καὶ σεβείᾳ κεντημένος ὄνομα. Συνεξῆλλε δὲ μετὰ τῆς βασιλικῆς ἐκκρατείας κατὰ τῶν Ἑρμανῶν πρὸς μάχην ἤδη παρεσκευασμένων, ἅμα τῷ ὑπερτάτῳ Ἐπιτρόπῳ Ἰσοῦφ πασᾷ, ὑπ' οὗ καὶ μετ' ἡμέρας πᾶν εὐαριθμὸς τῆς ἐκκρατείας, μόλις εἰς Σοφίαν γενόμενος, ὅπου ἦν αὐτοῖς μελέτη εἰς τοπεδεῦσαι, ἐπυνάσθαι διὰ βασιλικῆς ὀρισημῆς καὶ ἀπέμπεται ἐξ ὀρισμῆς εἰς Καλλιούπολιν διὰ τὴν τριημερῆ δροσισμὸν εἰς τὴν Γερμανίαν τοῦ συγγάμβρου αὐτοῦ Ἰφιλάντα αὐθέντου Μολδοβλαχίας κυρίου Ἀλεξάνδρου· ἀνηγορεύθη δὲ ἀπ' αὐτοῦ μέγας Διερμηνευτής, ὃν εἶχε μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκκρατείᾳ ὁ διαληφθεὶς Κωνσταντῖνος Ῥαλέτος συνήρην καὶ συλλήπτωρα εἰς τοὺς, μάλιστα ἐν τοιῶδε καιρῷ, συνεχούς τῆς Διερμηνείας πόνους, ὁ Μανουήλ Καρατζᾶς.

1788. Μανουήλ ὁ Καρατζᾶς, ἡγὼς Ἀντιόχου Καρατζᾶ, καθίσταται μέγας Διερμηνευτής τῆς τῶν Ὀθωμανῶν βασιλείας ἐν τῇ ἐκκρατείᾳ ἐν ἔτει τῷ αὐτῷ κατὰ μῆνα Μάιον, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ νουνεχῆς, χρηστότητι ἠθῶν καὶ ἐν μερότητι τρόπου κοσμούμενος, εὐέντευκτός τε καὶ εὐγλωττός, ἀξείσημῶς τε καὶ χαριεντίσμασι τοὺς κατ' αὐτὸν ὄντας ἔχων· ὅσον δὲ καὶ εἰς τὴν ἀκρότητα τῶν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο συντελουσῶν διαλέκτων εἰσήλασεν, Ἑλληνικῆς, φημι, καὶ Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς τε καὶ Τουρκοαραβικῆς, ἀγνοεῖ πάντως οὐδεὶς τῶν ἀπάντων· οὗτινος ἀποπεριφάντος δὲ ἐπιταγῆς βασιλικῆς ἐφισυχαίνει ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἀνηγορεύθη μέγας Διερμηνευτής ὁ ἐκλαμπρότατος μπειζᾶδῆς Ἀλέξανδρος, ἡγὼς Κωνσταντῖνου Μουρούζι κατὰ τὸ 1790 ἔτος κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον.

1790. Ὁ ἐκλαμπρότατος μπειζᾶδῆς Ἀλέξανδρος Μου-

ρούζης γίνεται μέγας Διερμηνευτής· ἀνὴρ εἰς ἄκρον παιδείας ἑλληλικῆς, κατ' οὐδὲν λειπόμενος τῆς πατρῴας αὐτοῦ ἀρετῆς καὶ μαθήσεως· χρηστότητι τρόπου καὶ σεβείᾳ σεμνυνόμενος, παρευδοκιμῶν τοὺς κατ' αὐτὸν ἑραμῆλους ὁμογενεῖς ἅπαντας τάτε ἄλλα, καὶ τῇ ἐς ἄκρον ἐμπειρίᾳ τῶν εἰς τὸ ἀξιοκρεπὲς τοῦτο περίδλεπτον ἀξίωμα συντελουσῶν φωνῶν, Γαλλικῆς, φημι, Ἰταλικῆς, Τουρκοπερσικῆς τε καὶ Ἀραβικῆς, Ἑλληνίδος τε καὶ Λατινίδος ἐξησκημένος ἐς τὸ ἀκριβέστατον, βαθύφρων, νουνεχῆς, ἐπισήμων, πολυμαθέστατος καὶ ἐν πράγμασι πολιτικῆς εὐπίδοτος· διὸ καὶ ἐπιταγῇ βασιλικῇ συνειλεγμένος τοῖς πρώτοις μεγιστάσι βουλευτῶν τοῦ βασιλείου κράτους συναπεσάλη ἐντε Σισοβίῳ καὶ ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαυίας, συββουσάντων ἐκείσε καὶ πολλῶν ἄλλων πρέσβειων τῶν Ἑρωπαϊκῶν αὐτῶν πραγματεύεσθαι τὰ πρὸς εἰρήνην, ἐν ὅσῃ καὶ ἀρίσως καὶ σοφῶς βουλευσάμενος τῇ πειθῇ τῶν αὐτοῦ λέγων, καὶ τῇ τῶν σοφῶν αὐτοῦ ὁμιλιῶν δυνάμει πάντας ἐξέπληξε καὶ κλέος ἐνηνέγκατο μέγα, συντελέσας ἐν μικρῶν καὶ τὰ περὶ εἰρήνης μεταξὺ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτῆς καὶ Γερμανορῶσσαν, ἀπὸ ἧν ἠρωϊκῶν αὐτοῦ ἄλλων ἐριςτιμῆνι ἐκ Δείας προνοίας, καὶ βασιλείου νεύματος, δέξασθαι ἐπαίλον ὄντως ἀντάξιον τὴν ἡγεμονειαντῆς Μολδοβλαχίας, καταλιπὼν διάδοχον τῆς λαμπρῆς ταύτης ἀξίας τὸν νεώτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐκλαμπρότατον μπειζᾶδῆν Γεώργιον Μουρούζην, ὅντα ἐν τῷ βασιλικῷ κρατοπέδῳ, ἐφ' ὅσον ἐπεδήμει ἐν τῇ πρεσβείᾳ, ἐπίτροπον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀποποιούμενος τὴν διαδοχὴν, καὶ παραιτούμενος ταύτην τακτικῶς τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ ἐκλαμπρότάτῳ μπειζᾶδῆ Διμητρίῳ Μουρούζῃ, ἐκῶν ἕκων μέντοι ἐδέξατο, τῶν ἀδελφῶν ἑκατέρων ἀμφοισβητούντων ἐν εἰσέσει ἐπιμόνω εἰς τὸ πείσαι αὐτόν.

1792. Ὁ ἐκλαμπρότατος μπειζᾶδῆς Γεώργιος Μουρούζης ἡγὼς Κωνσταντῖνου Μουρούζι ἀνεδείχθη διὰ βασιλικῆς καβαδίου Διερμηνευτής ἐν τῷ κρατοπέδῳ κατὰ τὴν 4 Ἰανουαρίου, ἠδη εἰσιόντος τοῦ 1792 ἔτους· ἀνὴρ νέος μὲν τῇ ἡλικίᾳ, γηραιὸς δὲ τῇ φρονήσει, πεπαιδευμένος ἐς ἄκρον, φιλεπιστήμων, χαρίεις, ἀγχινοῦς, καὶ ἐμφυχον ἀγαλλμα παντοδαπῶν ἀρετῶν, φιλούμενος ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τέλει, καὶ

ὑπερδουμαζόμενος διὰ τὰ παντός ἐπαίνοῦ ἄξια αὐτοῦ προ-
τερήματα, ἐγκρατῆς γλωσσῶν ἰκανῶν, Λατινικῆς, φινιῆ,
Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς, Ἀραβικῆς τε καὶ Τουρκοπερσικῆς, ἐπι-
πλείστον ἐξησκημένος, Ἕλληντε ἀκριβῆς, καὶ τῆς ἐκ πεί-
ρας Ἰατρικῆς ἀρκούντως μετεπιχάσας. Τούτου δὲ ἀπορρήτως
αἰτίας ἀποπεμφθέντος ἡσυχάζειν ἐν τῷ πατρικῷ αὐτοῦ
οἴκῳ,

1794. τῆς κς' Ἰουλίου μηνός, ἀνακαλεῖται αὐθις παρὰ τῆς
Πόρτας εἰς ἀναδοχὴν τῆς περικλεοῦς ταύτης ἀξίας ὁ καὶ
ἄλλοτε χρηματίσας ἐφ' ἰκανοῦ μέγας Διερμηνεὺς ἐκλαμ-
πρότατος μπειζαδὲς Ἄλξανδρος Ἰωάννου Καλλιμάχου
ἱός, καὶ ἐνδύεται αὐθημερὸν τὸ τῆς μεγάλης Ἑρμηνείας
καθάδιον προσάξει τοῦ ἀνακτος. Τούτου δὲ πρόβιβασθέντος
νεύσει βασιλικῇ εἰς τὸν τῆς Μολδαυίας αὐθεντικὸν θρόνον
κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος,

1795. ἀντικαθίσταται αὐθις Διερμηνευτῆς διὰ βασιλικῷ κα-
θαδίου ἢ πρὸ ὀλίγου χρηματίσας ἐκλαμπρότατος μπειζαδὲς
Γεώργιος Μουρούζης ὅσος δὲ τυγχάνει ὁ ἀνὴρ, καὶ ἔ-
σον ἀξιοπρεπῶς κατηγλάϊσαι τοῖς τοῦ περικλεοῦς ἀξιώματι
τούτου ἐξόχοις καὶ ἀξιεπαίνοις κοσμήμασιν, ἰκανῶς ἀνο-
τέρῳ διετίθηται, καὶ τῷ βουλομένῳ ἐξέσει διαγνώσκει.
Τούτου δὲ τῷ ἐρεξῆς ἔτει 1796 Αὐγούστου ε' ἐκπεσόντος
ταύτης τῆς περικλεοῦς ἀξίας, καὶ πρῶτον μὲν ἀποπεμφθέν-
τος ἐψησυχάζειν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, εἶτα μετ' ἡμέρας ἐν-
δεκα ἐξορισθέντος εἰς Κύπρον,

1796. διεδέξατο αὐθημερὸν τὴν ἀξίαν τῆς μεγάλης Ἑρμηνείας
ὁ ἐκλαμπρότατος μπειζαδὲς Κωνσταντῖνος Ψηλάν-
της, πρῶτος ἐξαδελφός αὐτοῦ ἄνθρωπος κατὰ πάντα τέλει,
ἐνάμιλλα ἔχων τοῖς σωματικαῖς πλεονεκτημασι τὰ τῆς
ψυχῆς προτερήματα, ἔμφρων, ὑψίνους, ἐμβριθῆ καὶ ἐν-
έντευκτος, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καλῶς παρὰ τοῦ ἰδίου πα-
τρὸς παιδαγωγηθεὶς, καὶ ἐπὶ ποσὸν παντοδαπῆς ἰδίως
μαθήσεως καὶ ἐπισημῶν ἐλάσας, κατὰ πόσον τῶν τελευταί-
ων, νέος ὢν ἔτι, ἐπὶ τὴν Γερμανίαν ἀφίκετο, ὅπου καὶ πολ-
λοῖς λογάσι ἀνδρῶν ὁμιλήσας, καὶ ἀνιμνησάμενος ὅσα
ἐν αὐτῷ χρήσιμα ἠγεῖτο, ἐπὶ τὴν Κωνσταντινου αὐθις λαμ-
πρῶς ἐπανῆκεν ὅταν τι ἀγαθὸν ἑαυτὸν ἐκ πολυειδῶν χα-
ρίτων χαλκευσάμενος, ὥστε τοὺς κατ' αὐτὸν ὁμογενεῖς ἀν-

τοῦ πολλῶν τῷ μέτρῳ παρελάσας· τῆ δὲ ἐς ἄκρον ἐμπει-
ρία τῆς τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν φωνῆς, οὐ μόνον τοὺς ἐν
τέλει ἅπαντας παρηγάγστο εἰς ἀγάπησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ δὴ
καὶ τῷ αὐταρχοῦντι ἀρίδιλος ἐγένετο τῆ ἐκδόσει τῆς ἐκ-
πονηθείσης αὐτῷ Ἀραβικῆς βίβλου, καὶ ἀγαθὸν κλέος πα-
ρὰ πᾶσιν ἠνέγκαστο· ἐκπαιδευτο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ
βαθμοῦ τούτου γλώσσας λίαν εὐδοκίματάτα, Ἑλληνικὴν,
φινιῆ, Τουρκικὴν, Ἰταλικὴν τε καὶ Γαλλικὴν, καὶ τῆς τῶν
Γερμανῶν φωνῆς μέτοχος ὢν· ἐς τοσοῦτον δὲ ἀκριβείας τὸ
τῆς Διερμηνείας προήγαγεν ἀξίωμα, ὥστε καὶ περαιτέρω
τῶν ἔρων τῆς ἀξίας ταύτης ἐκδουλεύσεις τῆ βασιλείᾳ φι-
λοτίμως ἅμα καὶ πιστῶς ἐκπονηθῆναι τούτοι, ἐν ᾧ καὶ ὑπὲρ
Διερμηνεία παρὰ πάντων τῶν ἐν τέλει ἴσχει τὰς τιμὰς περι-
κρητούμενός τε καὶ περιπόρτος· κατὰ τοσοῦτον μόνον ἐ-
πιλήψιμος, καὶ ὅσον ἐξακανθώσας καὶ περιτραχύνας ἐτι
μᾶλλον τὸ τῆς Διερμηνείας ἀξίωμα.

Paris, Le 25 Avril 1818.

Messieurs,

J'ai l'honneur de vous écrire sous les auspices de mon
ami Mr. Nicolopoulos, votre Compatriote, et l'un des Biblio-
thécaire de l'Institut de France à Paris, pour vous prier
d'accueillir avec votre obligeance ordinaire la demande qui
vous sera faite en mon nom par Mr. Georgiades, Docteur
en Médecine, d'insérer dans votre intéressant Journal dit
Ἑρμῆς ὁ Λόγιος le prospectus, en langue grecque, de
mon Etablissement. L'Institution que j'ai l'honneur de diri-
ger jouit de l'estime des étrangers en général, et de vos
Compatriotes en particulier, par le soin continu que j'ai
de répandre la connaissance et le goût de la plus belle de tou-
tes les langues, de la langue grecque des anciens, et même de la
moderne. Vous vos Compatriotes, dont j'ai l'honneur d'être
connu, ont paru désirer que je fisse connaître plus générale-
ment les ressources qu'offre mon Etablissement pour
l'éducation des jeunes Grecs qui pourraient être confiés à
mes soins. C'est donc pour répondre à leurs intentions que
je vais faire imprimer et publier à Paris, et dans diverses

parties de la Grèce où j'ai des Correspondants, le prospectus grec dont Mr. Georgiadès de Bucharest a la bonté de vous porter une copie.

Mr. Georgiadès m'a fait l'honneur de visiter mon Institution, il est l'intime ami de jeunes Grecs qui ont demeuré ou qui demeurent encore dans ma maison et qui vivent dans l'intimité de ma famille.

L'amitié bien sincère que j'ai conçue pour ceux de vos Compatriotes que j'ai eu l'honneur de connaître jusque à présent, et surtout pour ceux que j'ai reçus dans ma famille où ils se sont fait chérir de tous ceux qui ont eu des relations avec eux, me fait un devoir de vous annoncer que je diminuerai volontiers quelque chose du prix que j'ai dû fixer en général pour les conditions de la pension, afin de faciliter à un plus grand nombre de vos jeunes Compatriotes le bienfait de l'Instruction Européenne qui peut devenir si éminemment avantageux à la patrie commune des Grecs.

J'ai prié Mr. Nicolopoulos de me procurer l'abonnement de l'Ερμής ο Λόγιος; vous pouvez donc me compter dès à présent au nombre de vos abonnés; j'espère répandre la connaissance de votre Journal parmi les Φιλέλληνες de Paris et vous procurer des abonnés.

Veuillez agréer, Messieurs, ma salutations les plus distinguées.

Votre tout dévoué Serviteur,
Isidoro Guillot.

Γυμνάσιον ἤτοι Οἶκος Ἀνατροφῆς

ὑπὸ τῆς Ἐπιτοπίης τοῦ Κυρίου Ἰσιδώρου Γυλλιέτου, ἀρχιγυμνασιάρχου, πρώην ἐξ ἀποβήτων καὶ διερμηνέως ἐν τῷ ὄρει κίβω τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, προφρέσσουτος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, διαδόχου τοῦ Κυρίου Λεπτερίου.

Hôtel de Joyeuse Rue St. Louis No. 9

Au Marais, Paris.

Τὸ γυμνάσιον τοῦτο γνωστὸν εἰς τὸ Παρίσιον καὶ ἐν ἑστί.

λήψει πρὸ σαράντα ἤδη χρόνων εἰς πολλὰ εὐκράτου καὶ ἡσυχον μέρος τῆς πόλεως, κέῖται πλησίον τοῦ βασιλικοῦ Λυκείου ἀνεμαζομένου Charlemagne, (Καρόλου τοῦ μεγάλου) ὅπου ἔλα τὰ ἐπισημονικὰ καὶ φιλολογικὰ μαθήματα παραδίδονται. Ἐν εὐρύχωρον καὶ μὲ δένδρα σολισμένου περιβάλλον, μὲ τὸ γυμνάσιον συνηνωμένου, γῆν ἔχου ὁμαλὴν καὶ ἀμυῶδη, χρησιμεύει εἰς σωματικὴν τῶν μαθητῶν ἀσκήσιν καὶ διάχυσιν. Εἰς ἄρας τῆς ἡμέρας ἐπὶ τοῦτο διαρισμένης, ἤγουν μετὰ τὸ πρῶινόν φαγητόν, τὸ γεῦμα καὶ τὸ δειλινόν, οἱ μαθηταὶ γυμνάζονται εἰς αὐτὸ παίζοντες παιγνίδια ἀκίνδυνα ἃ σωματωφελεῖ, παρόντων πάντοτε τῶν διδασκάλων διὰ τὴν εὐταξίαν.

Ἀφ' οὗ προετοιμασθῶσιν οἱ μαθηταὶ εἰς τὰ χειρῶδη μαθήματα εἰς τὴν ἡλικίαν των καὶ εἰς τὴν κατάληψίν των ἀνάλογα, σέλλονται δις τῆς ἡμέρας εἰς τὸ ἄνω εἰρημένου Λυκείου εἰς ἀκρόσιν τῶν ἐκεῖ μαθημάτων, ἀρχίζοντες ἀπὸ τῆς τάξεως εἰς ἣν παραδίδεται ἡ Ἑλληνικὴ, Λατινικὴ καὶ Γαλλικὴ Γραμματικὴ ἕως τῆς τάξεως τῆς Ῥητορικῆς, Μαθηματικῆς, Λογικῆς, Φυσικῆς καὶ Χημίας. Ἐκτὸς αὐτῶν τῶν κοινῶν μαθημάτων τοῦ σχολείου, διδάσκονται καὶ εἰς τὸ γυμνάσιον αἱ ἀναγκαϊότεραι μεταξὺ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἤγουν ἡ Ἀγγλικὴ, Γερμανικὴ, Ἰσπανικὴ, Ἰταλικὴ, Νεοελληνικὴ, καὶ Γαλλικὴ ὅθεν τὸ φροντιστήριον τῶτο συμβάλλει ἐπίσης ἃ εἰς τὰς Γάλλας, ὅσοι σκοπὸν ἔχουσι νὰ ἀποκαταστήσωσι τοὺς ἰούστων εἰδήμονας τῶν παλαιῶν καὶ τωρινῶν γλωσσῶν, καὶ εἰς τοὺς ξένους, ὅσοι χρεῖαν ἔχουσι νὰ τελειοποιηθῶσιν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Γαλλίας. Περὶ τὸν εἶναι ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἐπίσημα καὶ πολυάριθμα βραβεῖα, ὅσων οἱ μαθηταὶ τούτου τοῦ γυμνασίου ἐφάνησαν ἄξιοι εἰς ὅλον τὸ διάστημα τριάντα χρόνων καὶ ἐπέκεινα, εἰς διαφόρους γενικὰς ἐξετάσεις συγκροτηθείσας, τῶσον εἰς τὸ παλαιὸν τῶν Παρισίων Πανεπιστήμιον, ὅσον καὶ εἰς τὴν βασιλικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Φρανσας, ἐξ ὅτου ἐισυρήθη.

Οἱ προκομμενέστεροι μεταξὺ τῶν προφρέσσουτων ταύτης τῆς βασιλευούσης παραδίδου εἰς τὸ γυμνάσιον τὰς ἐλευτέρας τέχνας, ἤγουν, Μουσικὴν εἴτε διὰ φωνῆς εἴτε δι' ὀργάνων, γραφικὴν, χορὸν, διαξηρισμὸν, ἃ κολύμβημα ἢ διδασκαλίαν καὶ γυμνασίαν τῆ κολυμβίσματος γίνεται τὸ καλοκαίριον εἰς δημοτίον σχολεῖον ἀπὸ διδασκάλου κολυμβιστῆ ἢ τιμὴ αὐτῶν

τῶν ἐλευθέρων τεχνῶν δὲν ἐμπεριέχεται εἰς τὴν εἰς τὸ φροντιστήριον χρονικὴν καταβολὴν, ἀλλὰ πληροῦνται ἰδιαιτέρως πρὸς δεκαοκτὼ φράγκα τὸν μῆνα, ἐκτὸς μόνου τοῦ κολυμβήσματος, τοῦ ὁποίου πληροῦνται 3 φράγκα τὸ μῆνημα.

Ἡ πρὸς τὸ Γυμνάσιον πληρωμὴ τῶν μαθητῶν, δι' ἴσους εἶναι νεώτεροι τῶν 13 χρόνων εἶναι φράγκα 1200 τὸν χρόνον, δι' ἴσους δὲ εἶναι ἐπέκεινα αὐτῆς τῆς ἡλικίας χίλια πετακόσια. Ἐμπεριέχονται δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ποσότητα ὅσα χρεωσθεῖ νὰ πληρῶσῃ ὁ μαθητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γαλλίας καὶ εἰς τὸ βασιλικὸν Λύκειον συμποσάμενα 120 ἕως 150 φράγκα τὸν χρόνον· οἱ μαθηταὶ πρὸς ταῦτοις ἀγοράζουσιν ἰδίῳν τῶν ὅσα βιβλία τοὺς χρειάζονται.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης τριμηνίας πληροῦνται πρὸς τὸν γυμνασιάρχην τὸ τεταρτημόριον τῆς χρονικῆς ποσότητος, ὡς ἔπειτα μετὰ τὴν πληρωμὴν δίδεται ἡ συνήθης ἐξόφλησις οἱ γονεῖς ἢ ἐπίτροποι τῶν μαθητῶν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἀντακριθῶνται μὲ τὸν γυμνασιάρχην ἕκαστος εἰς τὴν γλώσσαν αὐτοῦ.

Ὁ μαθητὴς πληροῦναι κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην εἰσοδὸν εἰς τὸ φροντιστήριον 36 φράγκα διὰ τὰς δούλους, καὶ πρὸς ταῦτοις φράγκα 175 διὰ μίαν καὶ μόνην φορὰν διὰ τὸν κρῆσταν μὲ ὄλην τοὺ τὴν παρασκευὴν πρὸς ἀνάπαυσίν του, μὲ καθαρὰ σινδόνια ἀπαξ τοῦ μηνὸς ἢ καὶ συχνότερον.

Τετράκις τῆς ἡμέρας τρώουσιν οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον φαγητὸν δίδεται εἰς τὰς 8 ὥρας τῆς ἡμέρας, τὸ γεῦμα εἰς τὴν 1 μετὰ τὸ μεσημέριον, τὸ δευτὸν εἰς τὴν 4 καὶ τὸ τρίτον εἰς τὴν 8. Ἡ τροφή εἶναι ὑγιεινὴ καὶ πλουσιοπάροχος, συνίσταται δὲ ἄλλοτε εἰς κρέας βραστὸν καὶ ψιττὸν, ἄλλοτε εἰς ὄψιμα, ὄσπρια, αὐγά καὶ ὀπώραν. Δώδεκα ὥραι ἐκ διαλειμμάτων ἐπιρροῦνται κατ' ἡμέραν εἰς τὴν σπουδὴν· ἐξυπνώσιν οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον εἰς τὰς 5½ ὥρας καὶ κοιμῶνται τὰς 9 τὴν ὕπνιστον. Τὴν Πέμπτην οἱ ὑποδιδάσκαλοι τοὺς περιδιαβάζουν εἰς τῆς πύλας τὰ προάστεια, εἰς τὰ σύνδενδρα ἄλση καὶ εἰς τὰς τερπνάς τῆς ἡμέρας. Τὴν Κυριακὴν λειτουργοῦνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν ἄλλοι πηγαίνουσι εἰς τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν εἰς τοὺς πρὸς οὓς εἶναι συνηθισμένον πάντοτε συνώδευμα. Ὁ δὲ λοιπὸς εὐγαίνουσι εἰς τὸν περίπατον καθὼς καὶ τὴν Πέμπτην. Οἱ κοινοὶ κοιτῶνες τῶν μαθητῶν, ὅπου ἔχει ὁ καθένας τὴν κλίνην του, καὶ ὅπου κοιμῶνται διὰ τὴν εὐταξίαν καὶ οἱ ἰδιοὺς ὑποδιδάσκαλοι, εἶναι εὐρύχωροι· οἱ ἀνήλικοι μαθηταὶ ἀπέ-

εἰς 11 χρόνων κοιμῶνται κατὰ μέρος προσεχόμενοι καθὼς πρέπει ἀπὸ ἐξέπιτηδες παραμύνας καὶ μετ' ἔλην τὴν μητρικὴν φροντίδα ἐπιμελοῦμενοι ἀπὸ τὸν οἰκοδεσπότην καὶ οἰκοεἰσποινῶν. Εἰς τοὺς ἀνήλικους αὐτοὺς μαθητὰς δίδεται τὸ πρῶτον εἰς τροφήν γάλα ζεσθὸν ἢ ζωμίον.

Ἡ συμβία τοῦ Κυρίου Γυλλίστου, μήτηρ καὶ τροφὸς ἡ ἴδια ἐξ τέκνων ὑγιεῖος κράσεως, δεικνύει εἰς τοὺς μαθητὰς μητρικὴν τῶ ὄντι φροντίδα· παρευρίσκειται πάντοτε ἐν καιρῶ τοῦ γεύματος καὶ τοῦ δείπνου, καὶ ἡ ἴδια μοιράζει τὰ φαγητὰ κατὰ τὴν χρεῖαν καὶ ὄρεξιν ἐκάστου.

Μόλις ἀρχίζει τὸ τρίμηνον, ὁ μαθητὴς χρεωσθεῖ ὀλόκληρον τὸ τεταρτημόριον τῆς χρονικῆς πληρωμῆς, ἐκτὸς μόνου ἀν προεἰδοποίησιν τοῦ γυμνασιάρχην περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του τοῦ λήξιον πρὸ ἐνὸς μηνός.

Ἀναγκαῖον εἶναι οἱ γονεῖς τῶν ξένων μαθητῶν νὰ διορίσωσιν τινα ἐπίτροπον κάτοικον εἰς τὸ Παρίσιον, διὰ νὰ ἦναι αὐτόπτης, πῶς τὸ Γυμνάσιον φροντίζει διὰ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν προκοπὴν των, νὰ πληροφορηθῆται περὶ τῆς ἐπιδόσεώς των καὶ ἠθικῆς πολιτείας, καὶ τακτικῶς νὰ καταβάλλῃ τὸ τρίμηναῖον, εἰς ἀνωτέρω εἶπομεν. Ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος κατὰ τῶν προμισθίων τὴν ἀναφορὰν γίνονται ἀποδεικτικὰ ἐγγράμματα περὶ τῆς διαγωγῆς, ἐπιμελείας, κλίσεως, χαρακτῆρος, ἠθῶν κ. τ. λ. ἐκάστου μαθητοῦ· ἀντίγραφα τούτων εἰστέλλονται ἐκάστος τρίμηνον εἰς τοὺς γονεῖς των ἢ ἐπιτρόπους καὶ τὰ πρωτότυπα σώζονται πάντοτε εἰς τοῦ Γυμνασίου τὰ ἀρχεῖα εἰς παντοτεινὴν ἀπόδειξιν καὶ μαρτυρίαν καὶ εἰς μεταχείρισιν τῶν συγγενῶν των.

Ἀγαθὰ ἐπίσης κοινὰ εἰς τοὺς μαθητὰς ὅλα τοῦ Γυμνασίου τὰ μαθήματα, ὅταν ὁμως οἱ γονεῖς εἰδοποιήσωσιν τὸν γυμνασιάρχην, εἰς ποῖον ἐπάγγελμα μελετᾷσι νὰ ἀφιερῶσιν τοὺς υἱούς των, τότε ἡ ἀγωγή τοῦ νέου ἀποτείνεται εἰς τὸν εὐθὺν σκοπὸν αὐτοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος.

Οἱ μαθηταὶ κατηχοῦνται κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς πατρικῆς των ἀσκειᾶς, τὰ τέκνα τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τῆς τῶν Προτεσάντων, παρευρίσκονται ὅλας τὰς Κυριακάς καὶ λοιπὰς ἐπισήμους ἑορτὰς εἰς τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας, αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦνται εἰς τοὺς ναοὺς ἐκάστου δόγματος ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἐνοικίσεως καὶ τῶν περὶ ἀνεξιθρησκείας νόμων· μεταξὺ τῶν ἄλλων εὐρίσκονται καὶ Ἐκκλησία καὶ ἱερῆς τοῦ Γραμ-

κοῦ δόγματος, ὅπου γίνεται τὴν Κυριακὴν καὶ τὰς ἑορτὰς ἢ συνήθους ἱεροπραξία.

Ὁ μαθητὴς εἴτε ἀββωσῆσι εἴτε ἀνεμπορέσι μεταβαίνει εἰς ἄλλο μέρος τῆς οἰκίας τὸ πλέον ὑγιεινὸν καὶ παντὸς θερμότητος καὶ παραχῆς ἐλεύθερον, ὁ ἰατρός τοῦ Γυμνασίου καὶ ἡμέραν τοὺς ἐπισκέπτεται, τῆς νοσηλιτεύσεως ἢ ἐπισκοπία εἶναι τὸ ἔργον μιᾶς γυναικὸς ἀξίας τιμῆς καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν τῆς καὶ διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῆς, ἢ ὅποια ἀκολουθεῖ τοῦ ἰατροῦ τὰς παραγγελίας συμβουηθεμένη, ὅταν ἢ χρεια τὸ καλῆσι, ἀπὸ ὑπερήτριας.

Ὁ Γυμνασιάρχης εὐκολύνει τῶν μαθητῶν τὴν εἰς τῆς μεγάλης Ἀκαδημίας εἴσοδον, ὅταν ἐνδυναμωθέντες εἶναι ἱκανοὶ νὰ γίνουσι τῶν ἐκεῖ παραδιδόμενων μαθημάτων ἀκριταί, ἤγουσι Ἰατρικῆς, Ἀνατομίας, Στατικῆς, Νομικῆς, Φυσικῆς Ἱστορίας, Βοτανικῆς, Κώδικος νομικοῦ, Φυσικῆς Χημίας, ἀρχαιοτήτων καὶ τῶν λοιπῶν καλεῖται μαθητῆ τότε ἔχει εἰς τὸ Γυμνάσιον κατὰ μέρος τὸν οἰκίσκουτον καὶ μὲ πεντακοσίων φράνκων προσθήκην πληρωμῆς τὸν χρόνον, ἀντὶ νὰ γεύηται εἰς τῶν μαθητῶν τὴν κοινὴν τράπεζαν γίνεται ὁμοτράπεζος τοῦ Γυμνασιάρχου, τοῦ ὁποίου ἢ πολυμήρους φανιλία μὲ τὰς πρὸς αὐτὸν φιλοφροσύνας καὶ περιποίησι τοῦ ἀνακουφίζουσι τῶν συγγενῶν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐρησιν.

Ὁ μαθητὴς ἐκτὸς τῶν χειμωνικῶν καὶ καλοκαιρικῶν ἐνδυμάτων, ὅσα πρέπουσι εἰς νέον καλογεννημένον, πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὸ Κοινόδιον διὰ μεταχειρήσιν του χουλιανομαχουροπήρυνα ἀσημένια καὶ ποτήριον ὁμοίως ἀσημένιον. Ὁ γυμνασιάρχης (ὅταν καὶ καθὼς διορισθῆ ἀπὸ τοὺς γονεῖς ἢ ἐπιτρόπους τῶν) φροντίζει νὰ τοὺς ἀγοράσῃ εἴτε ἐνδυμνῆ εἴτε ἱεθελίον ἢ ἄλλο ὅ,τι τοὺς χρειασθῆ ἢ νὰ δίδῃ καὶ λιανοῖξοδα αἰ καίρον εἰς καιρόν.

Ἡ εἰλικρινὴς ὑποδοχὴ καὶ φιλόφρων δεξίωσις, ὅταν καὶ ὁ οἰκοδέσποτης καὶ ἡ οἰκοδέσποινα δεκνύουσι εἰς τοὺς μαθητὰς, γίνεται γνωσθὴ πρὸς τοὺς Γραικοὺς, ὅσοι ἐπιθυμοῦσι εἰ παιδευθῶσιν εἰς τὰ Παρίσια, τὸ κέντρον πάσης παιδείας καὶ γνώσεως, ἀπὸ διαφόρους ὁμογενεῖς τῶν ἐπισήμων διὰ τὴν σοφίαν τῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος Γυλλιέτος εἶναι κάλλιστα γνωσθός, μάλιστα ἀπὸ τοὺς νεωτέρους συμπατριώταις τῶν, εἰ ποῖοι ἢ διέτριψαν ἢ διατρίβουσι εἰς τὸ Γυμνάσιον ἀκόμη σὺ ζῶντες ὡς οἰκίαικοι τοῦ γυμνασιάρχου καὶ τῆς συνοδείας τῶν.

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

τῆς α'. ~~~~~ 13 ~~~~~ Ιουλίου.

1818

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.

Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας (Ἰδ. Ἀρ.ιο).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ἙΚΤΟΝ.

Περὶ τοῦ οἴσου τῆς Διανοίας.

Πολλὰ ἄλλαι περιπτώσεις συντρέχουσιν ἐπὶ εἰς τελειοποίησιν τῆς διανοίας· εἰς αὐτάς πρέπει νὰ καταβέσωμεν καὶ ἐκεῖνες ὅσαι προξενούσι τὸν οἴσον ἢ τὴν αὔξισιν τῆς νευρικῆς δυνάμεως, τὴν ὅποιαν οἱ παλαιοὶ ἀπέδιδον εἰς τὴν κίνησιν τῆς μελαίνης χόλης.

Καθὼς οἱ περισσότεροι τῶν μανιακῶν αἰσθάνονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ παροξυσμοῦ των, ν' ἀναβαίνει ἀπὸ τὸν σῶμαχον ἢ ἄλλο ὄργανον, ἓνα πνεῦμα ψυχρὸν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον· καθὼς αἱ ὕπερκαὶ γυναῖκες ἐν καιρῷ τοῦ παροξυσμοῦ των αἰσθάνονται ἓνα σφαιρίδιον ἀναβαίνον εἰς τὸν λαρυγγάτων καὶ ἐμποδίζον τὴν ἀναπνοὴν των, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ παραχρῆν ἢ ἡ αὔξισις τῆς αἰσθητικότητος τοῦ νευρικοῦ συστήματος, διαδίδεται ἀπὸ τὸ διάφραγμα εἰς τὸν ἐγκέφαλον, αὐξάνει τὴν διανοητικὴν δυνάμιν, καὶ προξενεῖ ἓνα εἶδος ἐμπνεύσεως εἰς τὰς Σιδύλλας καὶ εἰς τοὺς προφήτας. Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὸ σῶμα καταντᾷ βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀναισθησίαν, ὁ σφυγμὸς ἀδυνατεῖ, ἡ ἀναπνοὴ βραδύνεται, αἱ ἐξωτερικαὶ αἰσθήσεις δὲν αἰσθάνονται πλέον τὰς προσβολὰς τῶν ἀντικειμένων· τότε ὅλαι αἱ δυνάμεις διαβλοῦνται καὶ συνενώνονται ἐν τῷ αἰσθητηρίῳ, αὐξάνουσι τὴν διανοητικὴν δυνάμιν εἰς βαθμὸν ἐξαισίαν καὶ γεννῶσι τὸν οἴσον. Εἰς τριαύτην κατάστασιν εὗρισκετο ὁ Ἀρχιμήδης ὅτε ὁ σφατιώτης τοῦ Μαρκελλοῦ ἐφόνησεν αὐτόν. Οἱ ποιεῖται καὶ οἱ ζωγράφοι ἔχουσι

καὶ αὐτοὶ ἓνα ὄψρον, ὅς τις ὡς ἀγαθὸν δαιμόνιον τοὺς ἐπίσκο-
πτεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν.

Ἄλλ' οὐτ' εἰς πᾶσαν περίεσιν οὔτε εἰς τὴν θέλησιν τοῦ
ἐμβράτου εἶναι τὸ νὰ ἴπταται οὕτως εἰς τὰ ὕψη τῆς διανοίας,
πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται διαθέσεις τινὲς σωματικαί, ὡς καί τι-
νες φυσικαὶ καὶ ἠθικαὶ προσβολαί.

Φαίνεται ὅτι τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος ἀνάπτουσι ὡς ἐπὶ τὴ
πλείεον τὸ πῦρ τῆς Μεγαλοφυΐας· ἡ θερμότης τῆς ἀτμοσφαι-
ρας συντρέχει εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα· ἀλλ' εἶναι ἄλλοι ἄ-
βρωποι, οἵτινες τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα μόνον γίνονται
μεγαλοφυεῖς· ἡ ἐπίβροια αὕτη τῶν καιρῶν τοῦ χρόνου εἶναι
ποσοῦτον ἰσχυρὰ, ὡς τε πολλοὶ ποιηταὶ δὲν δύνανται νὰ γιν-
οῦν ἠέως οἱ εἰς ἄλλον καιρὸν παρὰ εἰς ἐκεῖνον τοῦ ὄψρου τῶν
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πίπτουσι εἰς κατάεσιν ὁμοίαν τοῦ ἰδι-
οτισμοῦ ὅταν ὁ καιρὸς τοῦ ὄψρου περασῇ.

Ὅταν προσέχωμεν εἰς τι ἀντικείμενον, τότε δὲν ὑπάρχει
παρὰ ἀπλῶς ἐγερσις θεληματικὴ τοῦ νοός, πρὸς αὐτὸ τὸ ἀν-
τικείμενον· αὕτη δύναται νὰ εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧ-
τον ἐνδελεχῆς καὶ ἰσχυρὰ· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐγκεντραθῶσιν ὅλαι
αἱ νοεραὶ δυνάμεις εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον πρέπει, νὰ ἴπτα-
οῦνται, νὰ κλεισθῶσιν αἱ θύραι τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθήσεων
καὶ ὅλαι αἱ νευρικαὶ δυνάμεις νὰ συντρέξωσιν μὲν ἔντασιν πρὸς
τὸν ἐγκέφαλον. Τοῦτο ὁμοίως δὲν κρέμαται ἀπλῶς ἀπὸ τῆς
θέλησιν, ἀλλ' εἶναι χρεῖα συνδρομῆς καὶ ἄλλων περιστάσεων.
Ἐν ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα μέσα πρὸς ἐγερσιν τοῦ ὄψρου εἶναι ἡ
Μουσικὴ· μόλις ἀκούομεν τοὺς μελωδικούς τῆς Μουσικῆς
ἤχους, ἡ τῆς γλυκείας ἀρμονίας, καὶ ἀμέσως ἡ προσῆ-
γίαν ἐγείρεται, ἢ γινόμεθα ὅλοι ἀκοή· τὸ νευρικὸν σύστημα
νιζεῖται, νὰ ἴπταται οὕτως, εἰς τὸν τόνον τῆς Μουσικῆς, δέχεται
καὶ ἀκολουθεῖ τὸν ῥυθμὸν· ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ ἀναπνοὴ παύ-
νονται ἢ βραδύνονται, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Μουσικοῦ· αὐ-
τὸς μᾶς ἐξουσιάζει, μᾶς διαδίδει τὰ πάθη του· καὶ ἐν ὅ-
πως ἡ μουσικὴ μᾶς μαγεύει, τὰ περικυκλοῦντα ἡμᾶς ἀντικεί-
μενα ἀφανίζονται βαθμηδὸν ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μας. Ἡ
φαντασία ἡμῶν μᾶς μεταφέρει εἰς εὐτυχέστερας ὄχθας, εἰς
διαγελῶντα καὶ εὐανθῆ λιβάδια, εἰς τὰ μύρτινα δάση τοῦ
ἔρωτος, ἢ εἰς τὰ μεμαγευμένα τοῦ Ἀρμίδου παλάτια· ἄλλο-
τε πάλιν μᾶς ὑψώνει εἰς τὰς κυμαῖς τοῦ οὐρανοῦ πεδιᾶσαι

αἰς τὰ ἐνθερμα νέφη τῆς Ἀσίας, ἢ μᾶς καταβυθίζει εἰς τὰς
σκοτεινὰς ἀβύσσους τοῦ Ταρτάρου, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀνα-
τριβόμεν ἢ πυρπολούμεθα. Οἱ λυπηροὶ τοῦ πόνου ἢ τοῦ ἔρω-
τος ἤχοι μᾶς κάμνουσι ἢ ἀναξενιάζωμεν ἀκουσίως, καὶ ἀνοί-
γουσι τὴν πηγὴν τῶν δακρύων μας. Μὲ πόσιν ἠδονὴν τὰ χύ-
νημεν! πόσον περισσότερο διατηρεῖται εἰς τὴν καρδίαν μας
ὁ γλυκὺς ὄψρος, τὸν ὁποῖον αἰσθάνομεν δι' ἀλλοτριᾶς δυσου-
χίας!

Ὅταν εἴμεθα κυριευμένοι ἐν τῆς ἠδονῆς ταύτης πα-
ραρροῆς, μεταφέροντες τὴν προσοχήν μας εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς,
αἰσθάνομεθα μίαν νέαν ζωὴν μᾶλλον ἰσχυρὰν τῆς πρώτης. Οἱ
ερχαστοὶ ἡμῶν εἶναι ἰσχυρότεροι, κἀνενα πρᾶγμα δὲν μᾶς
φαίνεται δύσκολον. Μία τόλμη θαυμασία μᾶς ὑψώνει αὐθα-
δῶς εἰς τὰς πλεον δυσβάτους χώρας. Τότε πολλοὶ ποιηταὶ
λημβάνουσι εἰς χεῖρας τὴν λύραν καὶ πολλοὶ ζωγράφοι εἰκο-
νίζουσι τὰ ἀντικείμενά των (α).

Αὐτὸ τὸ φαινόμενον δὲν παρακρίνει τι ἀνεξήγητον· ἐξ-
ύρμεν ὅτι τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἶναι ἐξαισιος ἰδιότης, τὸ
νὰ τονίζεται καὶ νὰ πάλληται κατὰ τινα τρόπον εἰς τὸ ἴσον
τῶν τόνων τοῦ ἀρμονικοῦ ῥυθμοῦ. Ἡ μουσικὴ διαδίδει μίαν
ὀκλήν καὶ αὐτόχρονον κίνησιν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ
νευρικοῦ συστήματος, καὶ οὕτως διαβέτει εἰς τὴν ἔμπνευσιν,
εἰς τὴν αὐτοδιδασκαλίαν, εἰς τὸν ποιητικὸν ὄψρον. Ἡ ἀρπη
τοῦ δαβὶδ ἐτόνιζεν εἰς τὸ ἴσον τῆς φρονήσεως, τὴν τεταραγ-
μένην ἀπὸ τὰς ἐρινύας τοῦ Σαούλ διάνοιαν.

Ὅταν εἰς τινὰς περιστάσεις, ἡ συνέργεια καὶ ἀρμονία τῶν
νευρικῶν δυνάμεων λείπει, τότε ἡ Μεγαλοφυΐα δὲν δύναται
νὰ γεννησῆται, ἢ γεννᾶ παράρρονα ἀντικείμενα. Οὕτως ἡ τα-
ραχὴ τῆς χανεύσεως, αἱ κακοκαιρίαι, ἡ ἀσυμφωνία τῶν πα-
θῶν, αἱ συννεφασμοὶ ἢ αἱ ἴδουαὶ αἱ διαφθειρούσαι τὰς ψυ-
χικὰς καὶ σωματικὰς δυνάμεις, ταράττουσι τὴν ἀρμονίαν, ἐκ
τῆς ὁποίας πηγάζει ἡ ἰσχύς τῆς διανοίας, καὶ οἱ εὐφύεστεροι
ἄνθρωποι καταναῶσι παρὰ φρονέας.

(α) Ἡ Γεωμέτρης Λαγγρέγγιος, La Orange, ἐμολογεῖ ὅτι χρῆσται πρὸς
τὴν γλυκείαν τῆς μουσικῆς ἀρμονίαν, τὴν λύσιν τῶν δυσκολοτέρων προβλη-
μάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ἐπίβροια τῶν διαφόρων διοικήσεων καὶ θρησκευτῶν εἰς τὴν γέννησιν τῆς Μεγαλοφυΐας.

Ἡ ἐπίβροια τῶν ἱερῶν τούτων θεοπισμῶν τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, εἰς τὰς νεεράς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὅσιν περισσοτέρην ἐλευθερίαν ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐξευγενίζοντες αὐτόν, τόσον μᾶλλον ἐνδυναμόνουσι τὰ ἐλατήρια τῆς διανοίας του.

Αἱ θρησκείαι τῶν Ἀσιατικῶν καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν ἐκποτικαὶ αὐτοκρατορίαι, κατὰ τὸ δόγμα τῆς εἰμαμένης, συζέλλουσι τὰς νεεράς δυνάμεις, σβύνουσι πᾶσαν φιλοτιμίαν καὶ μέλις συγχωροῦσιν εἰς τὸν πικρὸν Ἀσιατικὸν τόνον μόνον μάθησιν, ὅσης χρεῖαν ἔχει διὰ τὴν ζῆσιν εἰς αὐτὴν τὴν γῆν τῆς ἐξορίας· σερμημένος πάσης παιδείας, γίνεται δούλος τῶν φυσικῶν τροφῶν καὶ τῶν ἡδονῶν τῶν αἰσθήσεων, ἀπὸ ἐκνεορίζουσι καὶ ἡλιθιοῦσιν αὐτόν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατ' αὐτόν τὸν τρίπον ὁ Ἀσιατικὸς, τρυφιλώτατος δούλος εἰς τὰς σημερινὰς αὐλὰς τῆς Ἀσίας ὡς ἦτο ποτὲ εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Βαβυλωνίας, τῶν Σούσων καὶ τῶν Ἰνδικῶν, ἀπὸ ἐξ εὐρεί κἀνεν ἄλλο πρᾶγμα παρὰ τὴν ἐρπεται εἰς τοὺς πᾶσι τῶν δεσποτῶν του, τῶν ὁποίων τὰς ἀλύσεις φέρει ἀνασχίπτως, καὶ τὴν κολακείαν αὐτοῦ. Εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον ἢ γεννηθῆναι καὶ τὴν διαλάμψην ἢ Μεγαλοφυΐαν ὑπὸ τοιαύτης διοικήσεως, αἵτινες ἡλιθιοῦσι καὶ σβύνουσι πᾶσαν ἡλικίαν τῆς γειᾶς· εἰς τοιαύτας διοικήσεις ἀφελιμώτερον εἶναι τὴν σκίπτῃς τὴν νοῦν του μὲν τὸ ὅτιον παρὰ τὴν μεταχειρισθῆναι τὸν λόγον του.

Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ αἱ ἐξ αὐτοῦ μοναρχίαι ἔδωκαν περισσοτέρην ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, κυρίως δὲ εἰς τὰς γνώσεις, αἵτινες ἐπειτοῦσι πολυμαθεῖαν καὶ μνήμην, καὶ εἰς τὰς τέχνας τῆς φαντασίας, ὡς εἶναι ἡ ποιητικὴ, ἡ ἱστογραφικὴ, ἡ μουσικὴ κτλ. αἱ δὲ τοῦ Χριστιανισμοῦ διάφορα αἰρέσεις καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν πηγύσασαι μοναρχίαι ἐτελειοποίησαν τὰς μηχανικὰς τέχνας, καὶ τὰς μαθηματικὰς καὶ φυσικὰς ἐπιστήμας.

Ἡ Πολυθεΐα τέλος καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς συζητηθεῖσαι δημοκρατίαι εἰς καιρὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, ἀνοίξαν ἔτι

παρμένα εἰς τὰς εὐγενεῖς τῆς διανοίας δυνάμεις καὶ ἐγένεον τοιαύτην ἐνθέρμον ἀμίλλαν εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν γνώσεων, ὥστε εἰς μικρὸν διάστημα χρόνου οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι καθυπέβαλλαν ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, τὸν ἐφώτισαν μὲν τὰς ἐπιστήμας του καὶ ἐδιοικοῦσαν αὐτόν μὲ νόμους σοφούς καὶ ὀρθούς, οἵτινες ἐχρησίμευσαν εἰς τὸ μετέπειτα ὡς μέτρον ὅλων τῶν θεοπισμῶν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας. Ἡ πρόοδος αὐτῆ τῶν παλαιῶν εἰς τὴν τελειοποίησιν ὅλων τῶν τεχνῶν, ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφθάσαν, ἀποδεικνύουσι ὅτι οἱ ἐκείνων νόμοι συνέτρεχον τὰ μέγιστα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Μεγαλοφυΐας.

Πᾶσα πολιτικὴ διοίκησις συντρέχει πρὸς ἀνοίξιν τῶν νεεῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς αὐτῆς· εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν της δηλαδὴ ἔταν μόλις γεννᾶται, μεταχειριζομένη ὅλας τὰς δυνάμεις της πρὸς σερμῶσιν τῶν νόμων, καὶ πρὸς προμήθειαν τῶν πρώτων χρεῶν τῆς ζῆς, δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ τοὺς πολίτας της εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν διαφόρων γνώσεων. Ἡ Μεγαλοφυΐα ὑπάρχει μὲν μεταξὺ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἀναπτύσσεται βραδέως καὶ βαθμικῶν διὰ τὰς περιπέσεις. Ὅσον ὁμως ἡ ἐπικράτεια σερμῶσται καὶ ἐξευγενίζεται, τοσοῦτον συντρέχει πρὸς τελειοποίησιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὡς τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀκμὴν της, καὶ ἀνοίγει εἰς αὐτὸν ἐπιτεταμένον εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς Μεγαλοφυΐας. Ὅλαι αἱ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι δύναται νὰ ἐξανθήσασιν τότε οἱ ἐνδοξοὶ αἰῶνες διαλάμπουσιν ὡς φωταυγεῖς λαμπάδες ἀπὸ διασμήματα εἰς διασμήματα, εἰς τὴν σκοτεινοτάτην ἑσθὸν τοῦ χρόνου καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς βαρβαρότητος τῶν ἄλλων ἐθνῶν, οὕτω πως διέλαμψαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Περικλέους καὶ Ἀλεξάνδρου, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπὶ Αὐγούστου, οἱ Ἀραβες εἰς τὴν τυραννικὴν ἐποχὴν τῶν καλύφων Ἀβασσιδῶν καὶ Φατιμῶν, ἢ νῦν Ἰταλία ἐπὶ τῶν Μεδίκων καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Φραγκίσκου Α'. Ἔως πολὺ ἔπειτα τοῦ Κουδοβίκου ΙΔ'. τοιαύτην ἐπίβροιαν ἔχουσιν εἰς τὴν γέννησιν τῆς Μεγαλοφυΐας, τὰ ὑψηλὰ ταῦτα θεοπίσματα. Αἱ ἐρίδες καὶ πολιτικαὶ τυραννικαὶ συντρέχουσιν οὐ μικρὸν πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἀνθρώπινων γνώσεων, ἢ ἀπόλυτος ἡσυχία ἀποτελεῖμα τοῦ δεσποτικοῦ κράτους, σβύνει πᾶσαν ζῆσιν Μεγαλοφυΐας, καὶ ἀπεβροχῆ τὸν ὄ

πόν της. Ἡ δὲ τῆς Δημοκρατίας ἀκατάπαυτος πάλι ἐναντίον τῆς δουλείας ἐκτυλίσσει τὴν Μεγαλοφυΐαν· καθὼς τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τοὺς Ἑλληνας (α). Αἱ ἐμψύχιστοι διχόνοιαί τῶν Ῥωμαίων ἀδήγησαν αὐτοὺς εἰς τὸ κἀδῖον τῆς παιδείας· αἱ δὲ ἀκατάπαυτοι ταραχαὶ τῶν Γόλφρων καὶ Γιβελίνων, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐτάχονον τὴν γεννήσιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Αἱ θρησκευτικαὶ μετασχηματίσεις τῶν Λουθέρων καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν γεννηθεῖσαι ἐριδες, αὐξήσαν τὴν λάμψιν τῶν ἐπιστημῶν· ἡ ἐπανάστασις τῆς Γαλλίας ἐγέννησε τοὺς μεγαλομυερούς τοῦ αἰῶνος ἄνδρας. Ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀκατάπαυσις δὲν βοηθοῦσι τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας· φαιίνεται ὅτι αὐταὶ αἱ γνώσεις εἶναι ἕμοιοι τοῦ πυρός καὶ δὲν ζῶσιν εἰρῆνῃ εἰς τῆς ἀκαταπαύτου ταραχῆς. Ἡ ἡσυχία ἐμποδίζει τὴν ἐξάντησιν αὐτῶν· ἴδε τοὺς εἰρηνικοὺς Κινέζους καὶ τοὺς Ἀριστοτελικούς σχολαστικούς τοῦ 17, 18 αἰῶνος· οἱ νόες αὐτῶν περιεπεσμένοι εἰς στενὰ ὄρια δὲν τολμῶσι νὰ κάμωσι ἕνα μίση βήμα πρὸς τὴν παιδείαν· ἡ ἀργία τοὺς χαννώνει καὶ τοὺς ἀπεκοιμίζει, καὶ οὕτως διατρέχουσι σκοτεινοτάτους αἰῶνας χωρὶς ν' ἀρήσωσι τὸ παραμικρὸν σημεῖον τῆς ὑπάρξεώς των.

Ἄλλ' ὅλαί αἱ πολιτικαὶ ταραχαὶ δὲν ἐκτυλίσσουσι τὴν Μεγαλοφυΐαν· ἐκείναι μόνον ἔχουσι αὐτὴν τὴν δύναμιν, ὅσα συντρέχουσι πρὸς αὐξήσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν· ἡ ἐλευθερία γεννᾷ τὴν Μεγαλοφυΐαν.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμδῆκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ὑπερασπιστῆς ἐλευθερίας, ἔσθυσαν ὅμως τὰ κράτα καὶ ὀπισθοδρόμησαν τὰς ἐπιστήμας, αἵτινες δὲν ἔκαμνον πλέον πρόσδοτον αὐτῶν τὸν καιρὸν τῆς δουλείας τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἡ δεσποτισμὸς καὶ αἱ ἐριδες τοῦ Γιβέρτου καὶ Νέρωνος ἐπέκριναν τὴν χρυσοῦν αἰῶνα τοῦ Αὐγούστου, ὅστις πάλιν ἐβλήθη ἐπὶ τῶν Οὐρσοπασσιανῶν καὶ Τραιανῶν.

Ὅθεν οὔτε ἡ ἡσυχία, οὔτε τοῦ Δομιτιανοῦ αἱ ἀναμειβῆσαι, ἐδυνήθησαν ν' ἀναστήσωσι τὴν ἰσχύιν τῆς Ῥωμαϊκῆς φετακρατορίας, καὶ τὴν Μεγαλοφυΐαν· ἡ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐλευθερία ἔχουσι μόνον αὐτὴν τὴν ἰσχύιν καὶ ὄχι, ἀρτιεὶνέμισαν (β), ὁ μισθὸς τῆς Ἀκαδημίας· ἡ εὐτυχὴς συνδρ-

(α) Καὶ μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων αἱ μὲλλον Δημοκρατικαὶ, ὡς ἴστω αἱ Ἀθηναῖαι, ἡ Ῥώδος κτλ., ἦσαν καὶ αἱ εὐφρόνεςται.

(β) Ὁ Brillan εἶπεν, un Auguste aisement, peut faire des Virgiles.

μη τῶν πολιτικῶν περιστάσεων καὶ τὸ εὐνοικὸν πνεῦμα, ὡς καρποφόρος ὁπὸς καὶ εὐφόρος γῆ, ἐξανθοῦσι τῆς Μεγαλοφυΐας τὰ ἄνθη, καὶ ὄχι τῆς χρυσῆς τοῦ Διὸς βροχῆς τὰ φαντίσματά. Ὅταν τὸ κλαδευτήριον τοῦ κηπουροῦ κλαδεύει τὸν βλαστὸν καὶ ὁ σφοδρότατος βορέας φυσᾷ ἐναντίον τοῦ φρυτοῦ, τότε οὐτ' ἄνθη οὔτε καρποὺς γεννᾷ, ἀλλ' ἀκαρπον καὶ λυγισμένον ἔρπεται εἰς τὴν γῆν, ὅπου τὸ κατασυντρίβουσι διὰ νὰ λάβωσι τὰ ὑδάματα τῆς κολακείας, καταπατοῦντες τὸ λοιπὸν ὡς ἀνωφελέες.

(τὸ τελευταῖον κεφάλαιον ἔπεται.)

Ἐν Παρισίοις.

Γιώσηπος Μ. Δούκας.

Γ Ε Ω Λ Ο Γ Ι Α.

Ἐξετάσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Θρακικοῦ Βασπόρου παρὰ τοῦ Κυρίου De Choiseul-Gouffier.

Ἀφοῦ ὁ συγγραφεὺς ὡμίλησε μερικὰ περὶ τῆς Ἀκαδημίας τῆς φιλολογίας, καὶ περὶ τῆς ἐπιβόιας ὄλων ἐν γενεῖ τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὰς δεξιὰς τῆς ἰσορίας, ἐμβαίνει εἰς τὸ προκείμενον του, καὶ λέγει:

Ἡ ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας ἀντικείμενον εἶναι νὰ μᾶς ἀνακαλύπτῃ ὅλα τὰ πλούτη τῆς φύσεως, καὶ νὰ σημεῖονη ἀκριβῶς ὅλας τὰς συχνὰς μεταβολὰς τῆς, μᾶς ἐφύλαξε τὰ σημεῖα ἐνὸς συμκάντος, τὸ ὅποιον ἐκ παραδόσεως σκοτεινῆς μετέβη εἰς τοὺς πρώτους ἰσορικοὺς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Tournesfort (1) βοηθούμενος ἀπὸ μερικῶν περιουσιῶν αὐτῶν τῶν ἰσορικῶν ἐσχάσθη, ὅτι ὁ Εὐξείνος Πόντος ἀνοίξε δρόμον διὰ τοῦ Βασπόρου· ἀπέδωκεν ὅμως τὸ ἀνοιγματοῦτο, καθὼς καὶ οἱ εἰρημένοι ἰσορικοὶ, εἰς τὴν βραδείαν καὶ συνεχῆ βίαν αὐτῆς τῆς θαλάσσης, βαθμηδὸν αὐξανομένης διὰ τῆς εἰς αὐτὴν εἰσροῆς τῶν μεγάλων ποταμῶν· κ' ἐκ

(1) Tournesfort. Voyag tom. II. pag. 115.

τούτου ἐνόμισεν, ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς ἡ Μεσογείας, ἢ ὅποια, ἀνοίγουσα δρόμον ἀπὸ τὸ ζενὸν τῶν Γαδαίρων, ἐκαταπόντισεν εἰς τὸν Ὀκεανὸν τὴν περίφημον Ἀτλαντίδα.

Ὁ Buffon (2) ἔδειξεν ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ Tournefort, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς Μεσογείου δὲν ἤμποροῦσε νὰ εἶναι παρμείας αἰτίας ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ὅτι ἐσχηματίσθη, ἢ τοῦλάχιστον ὅτι ἔλαβε μεγάλην αὐξήσιν ἀπὸ τὸ ἐναντίον μέρος διὰ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ὀκεανοῦ ἀπὸ τὸ ζενὸν τῶν Γαδαίρων, καὶ ἔτι μῖστε εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἤμποροῦσε πολὺ νὰ αὐξήσῃ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου τὰ ὕδατα· φαίνεται ἕως νὰ ἀποδέχεται καὶ αὐτός, ὅτι αὐτὰ τὰ ὕδατα ἤμπορεσαν νὰ ἀνοίξουν αὐτὸν τὸν δρόμον χωρὶς τὴν συνδρομὴν ἄλλης τινὸς σφοδρτέρας αἰτίας, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἰδίας τῶν καὶ ἰσχυρῶς δυναμείας.

Ἄν ὁ εὐγλωττος διερμηνευτὴς τῆς φύσεως ἐπισημῶσεν ὁ ἴδιος τὰ παραθαλάσσια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἢ ἂν εἶχεν ἀκριβεστέρας εἰδήσεις, εὐκέλως ἤθελε καταπεισθῆ, ὅτι αὐτὸ τὸ μακρὺ διάσχιμα, τὸ ὅπου σχηματίζει τὴν σήμερον τὸ κατὰ ζενὸν τοῦ Βοσπόρου, ἦτον ἀδύνατον νὰ γεννηθῆ ἀπὸ αἰτίαν τέσον βραδείαν καὶ ὁμοειδῆ, ἀλλ' ὅτι ἦτον ἀποτέλεσμα τῆς τρομερῆς ἐνεργείας τοῦ ὑπογείου πυρός, τὸ ἑπίπτον ἀνάσχεψε τόσαις φοραῖς τῆς γηίνης σφαίρας τὴν ἐπιφάνειαν.

Μεῖ ὅλον τοῦτο καὶ ὁ Pallas (3), αὐτὸς ὁ μὲ πολλὰ παρατηρητικὸν νοῦν σολισμένος φυσιολόγος, διατρέχων τὰς εἰς τὸ βόρειον τοῦ Εὐξείνου Πόντου περὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν καὶ τὴν λίμνην Ἀρὰλ ἐκτεταμέναις πεδιάδα, ἐσχηματίσθη, ὅτι μόνον τὸ μετὰ ἓνα σεισμὸν ἐξαφανικὸν χαμῆλωμα τῶν βουνῶν ἤμπορεσε νὰ ξεσκεπάσῃ αὐτὰς τὰς ποτὲ πλημμυρισμένας πεδιάδας, ἀνοίγοντας διὰ μιᾶς νέας διόδους· καὶ αἱ τῆς αὐτῆς λίμναι ἐσχηματίζαν ἀρχικῶς μίαν καὶ μόνον, καὶς ἀποδείχονται καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τὰς μαρτυρίας καὶ τὰ λείψανά της, καὶ ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ ποικίλα, πλὴν ἀνάλογα παρακλόουα, τὰ ὅποια εἰς αὐτοὺς τοὺς ἡμέ-

(2) Buffon Hist. Nat.

(3) Pallas. Voy. ε. V, pag. 190.

μῆτους τόπους προσβάλλουν εἰς τὸν παρατηρητὴν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Pallas δὲν εἶδε τὸν Βοσπόρον, ἀφῆσεν εἰς ἐμένα τὴν ἀνακάλυψιν τῆς πλεον ἀποφασιστικῆς, καὶ ἀναμφισβόλου ἀνατηρήτου δεξέως τῆς ἀληθείας αὐτῆς τῆς γνώμης.

Εἰς τὸ πόνημα αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ καὶ κριτικοῦ φυσιολόγου ἤμπορεῖ νὰ ἰδῆ τινὲς τὰ παλαιὰ ὄρια, ὅπου διορίζει εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχικὴν θάλασσαν· ἐγὼ δὲ προσέτω μόνον, ὅτι ἀναβαίνων διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλις ἕως εἰς τὸν Νίσρον διὰ τῆς Βλαχίας, τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βεσσαραβίας μὲ ἐφάνη, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἐπαρχίαι εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἦσαν ὑπὸ τὰ ὕδατα, καὶ ἡ θάλασσα ἐσκέπαζε τότε τὰς ἐκτεταμέναις πεδιάδας, αἱ ὅποια μετὰ ταῦτα ἐγένιναν βοσκῆματα καὶ κτήματα τῶν νομαδικῶν ἐκείνων λαῶν, εἰς τοὺς ὁποίους εὗρισκετο πολὺν καιρὸν ἢ παράξενος τῆς φιλολιβυρίας καὶ τῆς ἀπλότητος τῶν παλαιῶν ἡθῶν ἀντίθεσις· αἱ κοιλόγητες, ὅπου ἐσχηματίσθησαν, ἀφοῦ τὰ κύματα ἐτραβήχθησαν ὁμοῦ ζῶν βαθεῖς ποταμοὺς νεωστὶ στρευμένους· καὶ εἰς κἀκεῖν ἄλλο μέρος ἡ Σαυρία τοῦ Buffon περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν τῶν βουμάτων δὲν προσαρμόζεται καλλίτερα.

Τώρα θέλω ἀνακαλέσει τὰς κυριωτέρας μαρτυρίας, ὅπου μᾶς ἀφῆσαν οἱ παλαιοὶ περὶ τοῦ ἀνοίγματος τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, θέλω δεῖξει τὴν ἀληθινὴν του ἀρχὴν ἀπὸ τὰ ἴχνη αὐτοῦ τοῦ συμβάντος, τὰ ὅποια ἀκόμη σώζονται, θέλω ἐξετάσει τ' ἀξιωματικῶς ἀποτελέσματά του εἰς τὴν Μεσογείον καὶ τὴν πλεον τῆς ἡπειρου καὶ θέλω προσδιορίσει τὴν ἐποχὴν του καὶ ὅσον εἶναι δυνατόν μετὰ τόσον καιροῦ διάσχιμα.

Εἰς πολλὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν ἀναφέρεται ὁ κατακλισμός, ὁ ὁποῖος αὐξήσε διὰ μιᾶς τῆς Μεσογείου τὰ ὕδατα, σχηματισμένης ἡδὴ, ἢ μᾶλλον αὐξημένης μετὰ τὸ σχίσσιμον τοῦ ζενοῦ τῶν Γαδαίρων· „εἶναι πιθανόν, λέγει ὁ Πλάτων (4) ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅτι μόλις μερικαὶ ποιμένες κάτοικοι τῶν βουνῶν ἤμπορεσαν ν' ἀποφύγουν αὐτὸ τὸ φθοροποιὸν κακόν· καὶ αὐτοὺς ὁ φόβος τοὺς ἐμπόδισε πολὺν καιρὸν νὰ ἀφήσουν αὐτὰ τὰ ὑψηλὰ μέ-

(4) Πλάτων, περὶ Νόμων, διαλ. γ'. (α).

ρη, πλὴν τελευταίον ἄρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τοὺς πρόποδες τῶν βουνῶν. Ὁ Πλάτων χωρὶς ἀμφιβολίαν ὁμολεῖ περὶ τῆς πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου τόκου, ἐπειδὴ προσέβηται, ὅτι ἦσαν καὶ πολλαὶ πόλεις τῆς Τρωάδος, καὶ ὅτι ἡ παλαιότερα ἐκτίσθη εἰς τὰς ὑψηλὰς τῆς Ἰδαίας κορυφᾶς· ὅτι οἱ κάτοικοι μετῴκησαν ἔπειτα εἰς κορυφὰς γειτονεούσας, χαμηλοτέρας, ἐν τῇ ἄκρῃ μιᾶς ἀραιᾶς καὶ πλατείας πεδιάδος, ποτιζομένης ἀπὸ πολλοὺς ποταμοὺς, οἱ ἑποιοὶ ἐπήγαζαν ἀπὸ τῆς Ἰδαίας κορυφᾶς. „ Ἀναμφιβόλως, λέγει ὁ Πλάτων, ὅταν ἐτέλεμθα νὰ κατοικήσωμεν εἰς τόσον μικρὸν ὑψωμα, δὲν ἐνθυμούμετο τὰς παρελθούσας καταστροφὰς“.

Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (5) εἰς τὰ μετεωρολογικάτου ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ τοῦ συμβάντος, πλὴν ὄχι τόσον ὀρισμένως.

Ὁ Στράτων (6) κατὰ τὸν Στράβωνα, ἔγραψε περὶ τῆς του λεπτομερεῶς, καὶ ἐξωγράφησε τὰ ὕδατα τοῦ Βῦξεινος Πόντου ἀνοίγοντα μὲ ὄρμιν διέδου εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ σχηματίζοντα τὸν Ἑλλησπόντον.

Ὁ Πλίνιος (7) ἀναφέρει, ὅτι ὅλη ἡ Φρυγία καὶ ἡ Τροβρανία ἐσκεπάσθησαν ἀπὸ τὰ ὕδατα.

Διοδώρος ὁ Σικελιώτης (8) λέγει, ὅτι πρὸ τῶν ἄλλων κατακλισμῶν ὁ Βῦξεινος Πόντος ὑπερπήδησε μὲ ὄρμιν ἐν παλαιᾷ περιγιάλιᾳ του, ἐχώρισε τὰς Κυανέας, ἐπλημμύρισε μεγάλο μέρος τῆς Σαμοθράκης, καὶ ἄφησεν εἰς τοὺς κατοικοῦς τῆς παντοτεινῆν ἐνθύμισιν αὐτοῦ τοῦ ὀλεθρίου κακοῦ (*).

Εἰς τὰς ἀνωτέρως περιηροπὰς συνδέονται καὶ πράγματα, μὴ ὅποια ἐκ φύσεως εἶναι ἀκόλουθα ἀναγκαῖα αὐτοῦ τοῦ κατακλισμοῦ· οἱ παλαιοὶ ἤξευραν ἀπὸ πολλὰς παραδόσεις, ὅτι

(5) Ἀριστοτ. Μετεωρολογ.

(6) Στράτων εἰς Στράβωνα Βιβ. ἡ. ἐκδ. Κορνῆ σ. 63. (β)

(7) Plin. Hist. Nat. lib. 11, Cap. XC. (γ)

(8) Διοδώρ. Σικελ. βιβ. Ε, κεφ. μς. (δ)

(*) Λέγομεν ὁ Διοδώρος, ἐπειδὴ κατὰ πρώτην προσβολὴν φάνηται ὅτι ἀναφέρει, ὅσα ὁ ἴδιος ἔμαθεν ἀπὸ τῶν κατοίκου: τῆς Σαμοθράκης· ἐφ’ οὗ ὁμοῦς ἐξετάσει τινὰς καλλίτερα τὰ προηγούμενα καὶ ἐπόμενα αὐτῆς τῶν μέρους, βεβαιώνεται ὅτι ἀκολούθησα Διογύσιον τὸν Μιλήσιον, ἐγγύχρον ἐν ἑκκεταίου συγγραφέα, καὶ τίσσασας αἰῶνας παλιότερον τοῦ Διοδώρου.

ἢ ἑκτασις πολλῶν νησιῶν τῆς Μεσογείου ἐσμήκρυνε διὰ τὴν ἔφασιν τῶν ὑδάτων, καὶ μερικὰ ἐγίναν διόλου ἀφαντα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαναφάνηκαν· ὅλοι, καὶ ἱστορικοὶ καὶ φυσιογράφοι καὶ ποιηταὶ βεβαιόουσι ἐν συμφωνίᾳ, ὅτι αὐτὰ τὰ νησιὰ ἔλαβαν καὶ δευτέραν ἀρχὴν, ὅταν ἐξαναφάνηκαν ἀπὸ τῶν ὑδάτων τοὺς κόλπους. Ἡ γνώμη αὕτη ἦτον καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τοῦ Πινδάρου καὶ τοῦ Πλινίου (9), καὶ μάλιστα τοῦ Διοδώρου, ὁ ὁποῖος ἤξευρεν ἀπ’ ὅλους τοὺς παλαιούς καλλίτερον νὰ διακρίνη τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς μυθολογίας τὰ ὄρια.

Αὐτὰ τὰ νησιὰ ἀνομάσθησαν καὶ ὀνομάζονται ἀκόμη, καθὼς τὰ ἀνέμασαν τότε οἱ κάτοικοι, ὅταν μὲ θάμβος τὰ εἶδαν νὰ ξαναφανοῦν· καὶ ἀναμφιβόλως τὸ ὄνομα Ἀνάφη παράγεται ἀπὸ τὸ ἀναφαίνω, ὁμοίως καὶ τὸ Δῆλος ἀπὸ τὸ δηλόω. (10)

Ἀληθινὰ ἤμπορούσα τινὰς νὰ σοχασθῆ, ὅτι ἡ δευτέρα ἀρχὴ μερικῶν ἀπὸ αὐτὰ τὰ νησιὰ ἦτον ἀποτέλεσμα τῶν ὑποβλάστων ἡφαιζων, τῶν ὁποίων φανερὰ ἔχνη σώζονται εἰς τὴν σήμερον· πλὴν αὐταὶ αἱ ἡφαιζεῖαι ἐξοχαί, καὶ αἱ κορυφαὶ αἱ σχηματισμέναι ἀπὸ σφογγόπετρας καὶ λάβας εὐκόλως διακρίνονται ἀπὸ τὰ καθαυτὰ νησιὰ, τὰ ὅποια εἶναι σφραγιστά, ἀπὸ ὕλης πολλὰ διαφόρους, καὶ τὰ ὅποια μόνον κατὰ τὸ ὕψος διαφέρουσι ἀπὸ τὴν παλαιὰν καὶ ἀρχικὴν γῆν· καὶ τιαυτὴ εἶναι τῶντι τῶν ἀνωτέρω, ὅπου ἀναφέρουσι οἱ παλαιοὶ, ὡς ἡ ἀκριθὴς ἐξετάσις δὲν συγχωρεῖ τελείως νὰ θεωροῦνται ὡς ἡφαιζεῖαι προϊόντα. Ἡ Δῆλος συνίσταται ἀπὸ γρανίτην καὶ σχίστας, φαίνεται ἀληθινὰ, ὅτι ἐδοκίμασε σεισμοῦς δυνατοῦς, πλὴν δὲν μᾶς δείχνει κανὲν ἔχνη ἡφαιζου, αἱ δὲ σφογγόπετραι, ὅπου εἰς αὐτὴν εὐρίσκονται ἢ ἐτινάχθησαν ἀπὸ τῆς Σαντορίνης τὸν ἡφαιζου, ἢ μεταφέρθησαν ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ λοιπὸν ἡ ἐξαφικήτης ἀναφανίσις δὲν ἤμπορεῖ ν’ ἀποδοθῆ εἰς ἄλλην αἰτίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ τραβήγμα τοῦ νεροῦ, ὅπου τὴν ἐσκεπάζε· καὶ ἴσως ἡ φαινομένητης διαδοχικὴ κίνησις, ἐνῶ τὸ νερὸν ὑψάνετο καὶ ἐχαμύλωνε, ἐ-

(9) Plin. lib. II, cap. LXXXVII. lib. IV, IX, cap. XII. (α)

Pertul. Apolog. cap. XI. (β)

(10) Anni. Magr. Histor. lib. XVII, cap. VII. (γ)

δωσεν ἀφορμὴν εἰς τὸ πλάσμα τῶν ποιητῶν, τὸ ὅποιον παρε-
στίνει τὴν Δῆλον κυματουμένην.

Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριώτερα σημεῖα, τὰ ὅποια διαφύλα-
ξαν ἢ παράδοσις καὶ ἡ ἱστορία περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Βοσπόρου·
ἀληθινὰ καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῆς γῆς εὐρίσκονται ἴχνη
παραπορριῶν ταραχῶν, αὐτὴ ὁμοίως εἶναι ἀξία περισσοτέρας προσ-
σχῆς καὶ ἐξετάσεως, ἐπειδὴ εἶχε μεγάλην ἐπίρροισιν εἰς τὴν
τύχην τοῦ περιφημοτέρου τόπου τῆς γῆς, καὶ εὐρίσκεται εἰς
τὴν ἀρχὴν τῶν χρονικῶν του.

Ὁ περιηγητὴς ἔχων ἰδέαν αὐτῶν τῶν μνημείων, καὶ δι-
δαγμένος ἀπὸ αὐτῶν τὰς παλαιὰς μαρτυρίας, πιγαίνει εἰς
τοὺς ἰδίους τόπους νὰ ἐρατήσῃ τὴν φύσιν τὴν ἕως τότε ἄγνω-
στην αἰτίαν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου συμβεβηκότος, καὶ τὴν τε-
λειαν δεῖξιν τῶν ὄσων μᾶς ἔμειναν παραδόσεων· μόλις ἐρ-
θαίνει εἰς τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, καὶ παραπλέον τὴν Εὐ-
βοίαν εὐρίσκει τὴν ἀντίστασιν τῶν βευμάτων, ὅπου προσβάλλου-
ν εἰς τὴν βόρειον μύτιν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου νησιῦ, πα-
ραλλήλου μὲ τὴν Ἀττικὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἕνα καιρὸν συνεί-
χετο· ἀφοῦ περάσῃ μὲ δυσκολίαν αὐτὸ τὸ βεῦμα ἐμπροσθὶ
τῆς Σκύρου, βλέπει εἰς αὐτὴν τοὺς κρατήρας τῆς καὶ τὰς κο-
ρυφάς τῆς καμμένης ἀπὸ ταῖς πρὸ πολλοῦ σβυσμέναις φωτιάς·
εἰς μάτην ζητεῖ τὰ καμίνια τοῦ Ἡραίου εἰς τὴν Λήμνιν,
ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ Ἡραϊεῖον μέρος τῆς ἐχώθη κάτω ἀπὸ τὰ νεῖ-
κα καὶ ἔκαμε κινδυνώδεις ξέρας, καὶ μόνον μὲ τὴν καθέτην
εἰς τὸ χεῖρ ἐπρεπε νὰ ζητηθῇ ἡ Χρῦση νῆσος, ἡ ὁποία ἔχει
ἀπὸ τὴν Γεωγραφίαν, καὶ οὐσα πρὸ τῶν ἐξετάσεών μου ἀγνω-
στη ὑπὸ τὰ ὕδατα, ἦτον τὸ τρώμακτρον τῶν πλεόντων (11).

Μετ' ὀλίγον διάστημα φθάνει εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ὁ
ὅποιος ἀναπλεόμενος ὁμοιάζει μεγάλον ποταμὸν, καὶ τὸ ἴσ-
μα του βεβαίως τὸ χύσιμον τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου Πέ-
του εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ θεωρῶν τὴν ἀνταποκρίσιν τῶν
γαιῶν, ὅπου σχηματίζουσι οἱ λόφοι, αὐτὸ εἶναι ὀλίγον συνι-
θισμένος νὰ παρατηρῇ, βεβαιώνεται, ὅτι ἕνα καιρὸν μεγα-
λῆτος ὄγκος ὑδάτων ἐγένεσεν, ἐσκέπασεν, ἐξεχειλίσθη,
ἐπλατύεν, καὶ ἔσκαψεν αὐτὴν τὴν μεγάλην κοιλότητα, τὴν

ἐκείας αἱ ἄκραι παρασένουν τὴν σήμερον τὴν ὠραιότεραν θεω-
ρίαν καὶ τὰ πλουσιώτερα καλλιεργήματα· εἰς μεγάλα ὕψη
εὐρίσκει τινὰς κογχύλια μεταφερμένα ἀπὸ τὰ ὕδατα· πλὴν
ἐγὼ δὲν ἐπαρτήρησα εἰς τὰ παραθαλάσσια τοῦ Ἑλλήσπον-
του ἴχνη ὑπογείων ἠραϊσῶν· ὅλα δείχνουν, ὅτι αὐτὴ ἡ ὀρι-
στικὴ κοιλὰς ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἐποχῆς, τὴν ὁποίαν ζητοῦμεν νὰ
προσδιορίσωμεν, καὶ πιθανόν, ὅτι τότε μὲν ἕνας ποταμὸς
τὴν ἐπότιζε πιγαῖζων ἀπὸ τὴν λίμνην, ἡ ὁποία ὠνομάσθη
ἀπὸ τίτου Προποντίδης, καὶ ἡ ὁποία ὑπῆρχεν ἀναμφισβήτως
πάντοτε, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν βυ-
βύτητα τοῦ ἑδάφους τῆς.

Μόνον ὅταν πλησιάσῃ τινὰς τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως, ἀρχίζει νὰ προαισθάνεται τὴν σφοδρὰν ταραχὴν, τῆς
ὁποίας τὴν αἰτίαν δὲν θὲ ν' ἀργήσῃ νὰ τὴν εὕρῃ· ἡ βῆσις,
ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται αὐτὴ ἡ μεγαλοπρεπὴς πόλις, εἶναι τρι-
γωνικὴ· ἡ βῆσις τῆς συνεχεται μὲ τὴν ἡπειρον, καὶ τὰ δύο
πλευρὰ τῆς εἶναι σχεδὸν κατὰ κάθετον κομμένα· τὸ ἕνα ἐσχι-
ματίσθη οὕτω ἀπὸ τὴν πολυκαιρινὴν βίαν ἐνὸς βεύματος συ-
χνῆς ὀρμητικῆς καὶ πάντοτε πολλὰ δυνατοῦ, τὸ δὲ ἄλλο
χωρισμένον ἀπὸ τὴν ἡπειρον διὰ τοῦ σχίσματος, ὅπου σχη-
ματίζει τὴν σήμερον τὸν ὠραιότερον λιμένα τοῦ κόσμου, εἶ-
ναι σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη πρὸς ὕψος, ἐπειδὴ ἡ ἀναστροφή
δὲν ἦτον ἴση καὶ εἰς τὰ δύο παραθαλάσσια, καὶ μόνον οἱ λό-
φοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὑψόνονται ὁ Γαλατῆς καὶ τὸ Σταυρο-
δρόμι, μὴν ἔχοντες δυνατὴν βῆσιν ἀναστράφησαν, διὰ τὸ ἀ-
κείβου τὸν μεγαλοπρεπὴ κόλπον, ὅπου ἤμποροῦν ν' ἀρρά-
ξουν μ' εὐρυχωρίαν ὅλης τῆς Εὐρώπης οἱ εἰς οἱ.

Τὸ βεῦμα τοῦ Βοσπόρου προσβάλλει εἰς τὴν ἄκρην τοῦ
Σαραίου, ἀπὸ τὸ ὅποιον σχίζεται καὶ χωρίζεται ἀνίσως, καὶ
τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῶν τῶν ὑδάτων βεῖ ταχέως πρὸς
τὴν Προποντίδα, διὰ τοῦ Σκουταρίου καὶ τῶν τευχῶν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, τὸ δὲ λοιπὸν εἰσρέει μὲ βίαν εἰς τὸν λι-
μένα Φλίθου τὸ παραθαλάσσιον τοῦ Γαλατῆ, καὶ ἐπιστρέφει
κατ' ἐναντίαν εὐθυνοσιν ἀπὸ τὸ ἄλλο παραθαλάσσιον· καὶ
φαίνεται, ὅτι ἡ φύσις ἠθέλησε νὰ εὐκολύνῃ ἐπίσης καὶ τὴν
ἰσοδοὺν καὶ τὴν ἐξοδὸν τῶν καραβιῶν, καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ
ἰσφαλῆ, δι' αὐτοῦ τοῦ μηχανισμοῦ τῶν ὑδάτων, τὴν δια-
τήρησιν καὶ τὴν καθαρότητα τοῦ λιμένος.

(11) Voyage pittor. de la Grece, t. 11, pag. 129 et suiv.

Ἄναπλέων τινὰς βαθμηδὸν τὸν Βόσπορον παρατηρεῖ, ἕτι
 ζενεύει περισσότερον, καὶ κραίνεται καλλίτερα ἢ αὐταπόκρι-
 σις τῶν γωνιῶν τῶν δύο παραβαλασσίων· ἢ σφερότης τῶν
 βράχων, ἀπὸ τοῦς ὁποίους συνδέονται εἰς ὄλην τὴν ἔκτασιν,
 ἐδιατήρησε τρόπον τινὰ τὴν υἰότητα τῶν σπασισμάτων τους·
 καὶ αὐτὰ τὰ παραβαλάσσια ἤμποροῦσαν νὰ ἔμβουν τὸ ἕνα
 εἰς τὸ ἄλλο μὲ ἀρμογὴν ἀπίστευτην, ἂν δυνατὸν χεῖρ καὶ νῆες
 ἀπ' ἐναντίας κλόνος ἤμποροῦσαν νὰ τὰ προσεγγίσουν καὶ νὰ
 τὰ ἐνώσουν· δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ περιγράψω ἐδῶ ἐκεῖνο τὸ
 βεῦμα, τὸ ὁποῖον ποτὲ χωρὶς βίαν δὲν ἀναπλέεται, καὶ τοῦ
 ὁποῖου ἢ ταχύτης αὐξάνει, ἢ ἀδυνατεῖ κατὰ τοὺς ἀνέμους,
 καὶ ὁποῦ ἔχει μόνον ἔχει διαφόρους εὐθύνσεις κατὰ τὸ σχή-
 μα τῶν μερῶν, εἰς τὰ ὁποῖα προσβάλλει, ἀλλὰ καὶ μερικῆς
 φορᾶς ὡς καὶ γυρίζει εἰς τὰ ὀπίσω· μῆτε τὰ μικρότερα βού-
 ματα, τὰ ὁποῖα κινοῦνται ἐναντίως ὡς πρὸς τὸ μεγάλον,
 ὁποῦ τὰ θλίβει· μῆτε τοὺς ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι, ζενοχωρο-
 μνοι ἐνταυτῶ καὶ ἀπὸ τὸ βόρειον καὶ ἀπὸ τὸ μεσημβρινόν
 εἰς αὐτὸν τὸν μακρὸν περιβλήν, ἀντικρύζονται, μέχονται καὶ
 παύουν ἐνίοτε μοιραζόμενοι τὴν δύναμιν, παίρνοντας ὁ καθέ-
 ναστων παραλλήλως τὸν δρόμον του κατὰ μῆκος τῶν ἀντικρυ-
 μένων παραβαλασσίων· ἐπειδὴ αἱ περιέργοι παρατηρήσεις περὶ
 τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ὑδάτων, τὰς ὁποίας διὰ τὴν ὁπτα χρι-
 νων διατριβήν μου εἰς τὸν Βόσπορον ἤμπορεσα νὰ ἐπαναλάβω
 συχνακίς, δὲν θὰ νὰ εἶχαν σχέσιν μὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦ
 παρόντος ἀπομνημονεύματος, ἔθεν ἐξακολουθεῖ τὸν σκοπὸν μου.

Καθὼς ἄφρισα εἰς τὰ δεξιὰ μου τὸ βουνόν, εἰς τοῦ ὁποῖου
 τὴν κορυφὴν ἦτόν ὁ ναὸς τοῦ Οὐρείου Διὸς, ὅπου ἐκτίσθη με-
 τὰ ταῦτα ἕνα κῆσρον ἀπὸ τοὺς Γενουδέζους πολὺν καιρὸν ἔξ-
 ουσιαζόμενον, ἄρχισαν νὰ δείχνωνται ἀντίκρυ αὐτοῦ τοῦ
 παλαιῦ μνημείου εἰς τὰ περιγιάλια τῆς Ἑυρώπης τὰ ἴχνη
 τοῦ τρομεροῦ ἠφαιΐου, τοῦ ὁποῖου ἢ ἐςία δὲν εἶναι πλέον με-
 κράν· πίσω ἀπὸ τὸ χωριὸν τοῦ Γενίμαχάλι εἶναι ἕνας ἀ-
 ληθινὸς φλεγγραφίος (Α), ὅπου εὐρίσκονται πολλὰ σήματα,
 ἢ μικροὶ κρατήρες τοῦ ὑπογείου πυρός, τὸ ὁποῖον ἔκαστον
 ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα, καὶ ἐμετάβαλε τὸ μεγαλύτερον μέ-
 ρος τῆς γῆς εἰς ἀληθινὸν ποσσολάνον (Β).

Κατ' ἀναλογίαν ὁποῦ προχωρεῖ τινὰς, τὰ δύο παραβα-
 λάσσια εἶναι πλέον βραχέωδη, καὶ οἱ βράχοι αὐλακισμῶν

καὶ τὰς φλόγας δείχνουν τὸν παρατηρητὴν, ὅτι ἐμβαίνει εἰς
 ἐκείνον τὸν μεγάλον κρατήρα, τοῦ ὁποῖου τὴν μεγάλην περι-
 φερίαν δὲν θὰ ν' ἀργήσῃ νὰ τὴν γνωρίσῃ· ἢ φελοῦκα του,
 κάρδια, σόλοι ὀλόκληροι περνοῦν αὐτὴν τὴν δεξαμενὴν, ὁ-
 ροῦ τὰ κύματα διαδέχθησαν, καὶ ἴσως ἀκόμη ἀπλῶς μόνον
 εὐπαίζουσι, ἐκείναις ταῖς τρομεραῖς φωτιαῖς, ὁποῦ ποτὲ ἐξ-
 ηρῶσεν αὐτὴ ἢ ἄευσσος.

Ἄπ' ὅλα τὰ μέρη ὁ φυσιολόγος εὐρίσκει νέας παρατηρή-
 σεις· ὁ ζωγράφος εἰκόνας, τὰς ὁποίας δὲν ἤμπορεῖ μῆτε ἢ
 πλέον γόνιμος φαντασία νὰ πλάσῃ· ἐδῶ μία πλουσία φλέ-
 βα χαλκοῦ, μεταβλημένη ἀπὸ τοῦ ἠφαιΐου τὰς ἀναθυμιά-
 σεις, παραμένεται ὡς πράσινη πέτρα χρυσοσιγμένη· ὀλίγον
 μακρότερα φαίνεται μία ἐπιμήκης φλέβα ἰάσπου, ἢ ὁποία
 ἀρχίζει εἰς τὴν Ἑυρώπην, περνεῖ κάτω ἀπὸ τὸ νερόν, καὶ ξα-
 κφαίνεται εἰς τὴν ἀτικρονὴν ἠπειρον· εἰς ὄλην τὴν ἔκτασιν τῆς
 ἠφίσκονται πολλαὶ ποικιλίαι καὶ χρώματα, ἀποτέλεσμα τοῦ
 διαφόρου βαθμοῦ τῆς δέσμης, ὁποῦ ἐνέργησεν εἰς αὐτὸν τὸν
 ἰάσπον, καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ὕλων, ὁποῦ διὰ τῆς τήξεως
 ἐνάησαν μὲ τὴν ἀρχικὴν ὕλην του· ἐδῶ κάτω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς
 κατισμένους βράχους εἶναι βαθύτατα σπήλαια καὶ κοιλότη-
 τες ἀπὸ λάβας καὶ σίδηρον· ὁ ἀεράς ἀραιωμένος διὰ μιᾶς τῆς
 ἠφίσεν ἀπὸ τὸ βάθος αὐτῶν τῶν ἀπειρομεγέθων σαρῶν, τῶν
 τότε βουζῶν καὶ βραζούτων· αὐταὶ αἱ εὐρυχωροὶ κοιλότητες
 ἦσαν πολὺν καιρὸν τὸ ἄσυλον πολυαριθμῶν κοπαδιῶν φω-
 κίων, ὁποῦ ἔθρεφεν ὁ Εὐξείνος Πόντος, καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας
 εὐρίσκονται ἀκόμη πλανώμεναι μερικαὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς αἰγια-
 λούς, οἱ ὁποῖοι μετέπειτα τόσον ἐκατοικήθησαν ἀπὸ τοὺς ἀν-
 ἠρώπους, ὡς δὲ ἤμποροῦν πλέον αὐτὰ τὰ εἰρηνικὰ ζῶα νὰ
 κολλαπλασιασθοῦν· ὁ τεχνίτης βιάζεται νὰ σχεδιάσῃ φαινό-
 μενα διὰ λόγον του πάντη νέα, ἀποτελέσματα τῆς συγκρού-
 σεις ὄλον τῶν ἀγριευμένων ζοιχείων· νιμίζει, ὅτι βλέπει
 ἀκόμη τὸν γέροντα Πρωτέα καὶ τὰ θαλάσσια του κοπάδια κά-
 τα ἀπὸ τοὺς θόλους αὐτοὺς, ὁποῦ τοὺς γερμίζουσι μουγγρί-
 ζοντας τ' ἀφρισμένα κύματα.

Οὕτω παραμένεται καὶ γνωρίζεται ἀπὸ τὰ δύο μέρη
 τοῦ σήματος τοῦ Βοσπόρου τὸ ἡμισυ τοῦ πλατυτάτου κρατή-
 ρι, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐπίλοιπον μέρος, μὴν ὑποσηριζόμενον ἀπὸ
 τὰς ἠπείρους, ὑποχώρησεν εἰς τὴν ἄρμην τῶν κυμάτων· ἢ

ἀδιάκοπη βίη τοῦ σφοδροῦ βεύματος, καὶ ὑψουμένου ἀπὸ τὰς φουρτούνας, ἔσπασεν, ἐχώρισεν τοὺς βράχους, ἐποῦ ἀντιζέκοντο εἰς τὸ πέρασμά του, καὶ μόνον αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ ἀντιζήτησαν, καὶ ἐσχημάτισαν τὰς Κυανεῖας νήσους, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει τῶντι, ἢ ὀλιγώσκει, ἐπιπέδου τοῦ ὑπεβαλασπίου πυρὸς ἢ ἐνεργεία, καὶ οἱ ἀκατάπαυστοι ἀνανεούμενοι κλόνοι τὰς ἐσκέπαζαν, καὶ πάλιν τὰς ἔθραζαν εἰς τὴν μέσσην μετὰ νέα ξησπίασματα, τὰ ὅποια ἀκολουθήσαν πολλάκις μὲ σφοδρότητα εἰς πολλῶν αἰώνων διάστημα, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τότε νὰ φροβερίζουν τὴν Κανταρινούπολιν τόσαις φραγῆς ἀνακκοδογησιμένῃν.

Τὴ φρικὴ δὲ νὰ ἐκυρίευσε τοὺς ναύτας, ἐποῦ ἐδεκίμασαν νὰ περάσουν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ὅταν ἐπαμύνησαν ταῖς φωτιαῖς, ὅπου ἐμπόδιζαν τὴν εἰσόδον! καὶ τί τὴν μὴν δὲ νὰ εἶχαν οἱ πρῶτοι ἐκείνοι, ὅσοι εὐρίσκοντες ἐνακρίαν τὰς ὀλίγας ζιγγὰς, ἐποῦ ὁ ἠφαισος ἐκατάπαυσεν, ἐπέλημψαν νὰ διαπεράσουν ἀπ' τὴν ἐξίαντου, νὰ χωθεῖν ἐκ τῆς μέσσης αὐτῶν τῶν κινουμένων νησιῶν, καὶ νὰ τολμήσουν νὰ ἐμβουν μὲ τὰ ἀδύνατα τὰ καϊκιάτων εἰς μίαν θάλασσαν, ὅπου πάντοτε φροβερίζει! ὡς καὶ τὴν σήμερον τὰ καϊκιάματα μόνον εἰς τοὺς καλοὺς καιροὺς τολμοῦν νὰ τὴν πλεύσουν· οἱ ἄνεμοι σχεδὸν πάντοτε ἐμπόδιζον τὴν εἰσόδον τῆς, καὶ συχνάκις αἱ ἀεραπαὶ φαίνεται πῶς ἀνανεοῦν ταῖς φωτιαῖς τῆς ἠφαισίου· ὅλα τὰ σύννεφα, ἐποῦ σιγκόνονται ἀπὸ τὸν ἐξέξινον Πόντον, ἢ ὅπου κρένουν οἱ ἄνεμοι ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος, συρόμενοι ἀπὸ τοῦ ἀέρος τὸ κυριεῦον βεῦμα, τὸ ἑπῶν ἀκολουθεῖ πάντοτε τὰ μεγάλα τοῦ νεροῦ βεύματα, ἔρχεται εἰς τοῦ Βοσπίρου τόσον, θλίβονται, σωρεύονται καὶ ξησπίασεντας προξενοῦν τρομερὰς φουρτούνας· ὅλαις τοῦ οὐρανοῦ ἢ φωτιαῖς ὁμοιάζουν συγκεντρωμέναις εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἐκζημενὴν, μὲ αὐτῶν τῶν ἰδίων βουνῶν, ἀπ' ὅπου ποτὲ ἐπῶνθησαν ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς γῆς φωτιαῖς πλεον τρομεροτέρας καὶ ὁ τρόμος, ἢ ἢ εὐκλεπισία ἤμποροῦσε νὰ φαντασθῆναι κόμμα καὶ τώρα ἓνα δειν, ὅπου τινάζει τ' ἀεραπελίματα καὶ ταραάζει τὴν θάλασσαν ξερμῶντας φλόγαῖς εἰς τοὺς κλόνοις τοὺς ναύτας.

Ἴσως δὲν φρικῆ παντάπασιν περιττόν, ἀν προσεθεῖν καὶ αἱ κυριώτεραι περικοπαὶ μερικῶν τῶν εἰς αὐτὸ τὸ ἀπόμνημόνυμα ἀναφερομένων κυλαϊῶν συγγράφων.

(α) Αθ. Ἄρ' οὐκ ἔμην οἱ παλαιοὶ λόγοι ἀλήθειαν ἔχειν τινὰ δοκίμους; Κλ. Πῶς δέ; Αθ. Τὰ πολλὰ ἀνθρώπων φθορὰς γεγονέναι κατακλισησὶ τε καὶ νῆσας, καὶ ἄλλοις πολλοῖς, ἐν οἷς βραχὺ τι τῶν ἀνθρώπων λείπεσθαι γένος. Κλ. Πάνυ μὲν οὐκ πῶσάν τὸ τοιοῦτον πᾶν παντὶ. Αθ. Φέρε δὴ, νοήσωμεν μίαν τῶν πολλῶν ταύτην, τὴν τῷ κατακλισησὶ ποτὲ γενομένην. Κλ. Τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῆς διανοηθέντας; Αθ. Ὡς οἱ τότε περὶφυγόντες τὴν φθορὰν, σχεδὸν ὅμοιοι πνὸς ἂν εἴεν νομαῖς, ἐν κορυφαῖς περὶ σικκῆς ζήτηται τῷ τῶν ἀνθρώπων γένους διασποσμένῃ. Αθ. Ὡς μὲν δὴ, τὰς ἐν ταῖς πεδίαις πόλεις καὶ πρὸς θαλάττῃ κατοικοῦσας, ἀρδῆν ἐν τῷ τότε χρόνῳ διαφθεῖσθαι. Αθ. Οὐκοῦν ποιόντος μὲν τοῦ χρόνου, πληθύνοντες ἢ ἡμῶν τοῦ γένους, εἰς πάντα τὰ νῦν καθησθηκότα προσλήλυθαι ἀκατα. Κλ. Ὁρθότατα. Αθ. Οὐκ ἐξαίρητος γὰρ, ὡς εἶκός, κατὰ σικκῆν δὲ, ἐν ἀμφοτέρῃσι τινὲς χρόνῳ. Κλ. Καὶ μάλα πρῆσαι τοῦθ' οὕτως. Αθ. Ἐκ γὰρ τῶν ὑψηλῶν εἰς τὰ πεδία καταβαίνειν, οἴμαι, πᾶσι φόβος ἐναυτοῖς ἐγεγόναι. Αθ. Μετὰ δὲ ταῦτά γε εἰς τὸ καινὸν μείζονος ποιόντος πόλεις, κλειῶς ἀνέσονται· καὶ ἐπὶ γαιωγῆς τὰς ἐν ταῖς ὑπερβαῖς τρέπονται πῶς τας, κρηθλοῦσας τὰ αἰμασιώδεις τινὰς, ταχῶν ἐρύμασθαι, τὸν θῆρον ἔνεκα πᾶνται, μίαν οἴκην αὐτῶν καὶ μεγάλην ἀποτελοῦντες. Αθ. Ἰτίον τοῖνον εἴπωμεν ἐπὶ πολιτείας σχῆμα γιγνώμενον, ἐν ᾧ δὲ πάντες εἶδη καὶ παθήματα πολιτῶν καὶ ἄμα πόλεον ξυμπίπτει γίνεσθαι. Κλ. Τὸ ποῖόν τοῦτο; Αθ. Ὁ μετὰ τὸ δεύτερον καὶ Ὁμηρος ἐπέσημήνατο, λέγων τὸ τρίτον οὕτω γεγονέναι, Κίτσια δὲ Δαρδανίην (γὰρ πῶς φησὶν), ἐπεὶ οὕτω ἴσως ἐπὶ ἔν πεδίῳ πεπλίετο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων, Ἄλλ' ἔθ' ὑπερβαῖς οἴκον πολυπιδάκον Ἰδης· λέγει γὰρ δὲ ταῦτα τὰ ἔπη καὶ ἐκείνα, ἢ περὶ Κυκλαίων εἴρηκε, κατὰ θεῶν πῶς εἰρημέσα καὶ κατὰ φύσιν· θεῶν γὰρ οὐκ οὐδὲν καὶ τὸ ποιητικὸν ἐν ἐυθεατικῶν γένος, ὑμῶνδῶν πολλῶν τῶν καὶ ἀλήθειαν γιγνομένου ἐν τῶν Κασίῳ καὶ Μούσαις εἰφαπτεται ἐκάστοτε. Αθ. Κατακλιση δὴ, φαμέν, ἐκ τῶν ὑψηλῶν εἰς μέγατα καὶ καλὰ πεδία Ἰλίου, ἐπὶ λόφον τινὰ οὐκ ὑψηλὸν, καὶ ἔχοντα ποταμοὺς πολλοὺς· εἰσθεν ἐκ τῆς Ἰδης ἀρημημένους· Κλ. φησὶ γοῦν· Αθ. Ἄρ' ἔν ἢ ἐν πολλοῖς τῶν χρόνοις τοῖς μετὰ τὸν κατακλισησὸν τοῦτο οἴομαθα γεγονέναι; Κλ. Πῶς δ' οὐκ ἐν πολλοῖς; Αθ. Δεινὴ γοῦν εἰσικεν αὐτοῖς λήθη τότε παρῶν τῆς νῦν λεγομένης φθορῆς, ἐθ' οὕτως ὑπὸ ποταμοῦς πολλοῦς καὶ ἐκ τῶν

ύψηλῶν ῥέοντες πάλιν ὑπέθεσαν, πρὸς αὐτὰς οὐ σφῶδρα ὑψηλῶς λόφος
Κιλ. Ἄλλου οὖν ὡς παντάπασί τι μακρὸν ἀπέχον χρόνον τοῦ ταύτου πεδίου

(β) Μαλιεῖα δὲ φησὶν (ὁ Ἐρατοσθένης) ζήτησιν παρακοχίαν, καὶ ἐν ἑπι-
λοῖς καὶ τρισχίλις ἀπὸ Θαλάττης ἐκείνης κατὰ τὴν μεσογίαν ὄλητα κα-
λαχοῦ κρήνων καὶ ὄρεθων καὶ χηραμίδων τελέθος, καὶ λιμνοθάλατταν . . .
Ταῦτα δ' εἰπὼν, τὴν Στράτωνος ἐπαίνεσθ' ὀρέξαν τοῦ φυσικοῦ, καὶ ἐπὶ ἑπι-
θου τοῦ Λυδοῦ. Τοῦ μὲν Ἡέρθου λόγοντος, ἐπὶ Ἀιτωξέζου γενέσθαι ἐπι-
γὰν αὐχμὸν, ὅς' ἐκλιπεῖν ποταμούς, καὶ λίμνας καὶ ὄρεα ταῦτα αὐτῶν ἴδεν
πολλαχῆ πρόσω ἀπὸ τῆς Θαλάττης λίθους τε κορυφωμένους, καὶ τὰ κρη-
νὰ, καὶ χηραμίδων τυπώματα, καὶ λιμνοθάλατταν ἐν Ἀρμενίᾳ, καὶ ἐν
Μακηνσίᾳ, καὶ ἐν Φρυγίᾳ τῇ κάτω ἵν' ἕνεκα περθεσθαι τὰ κρηναὶ ἐπι-
λατταν γενέσθαι. Τοῦ δὲ Στράτωνος ἔτι μᾶλλον ἀπτομένου τῆς ἀπόψεως,
ὅτι φησὶν οἶσθαι τὸν Πύρρειον μὴ εἶχειν πρότερον τὸ κατὰ Βυζάντιον
εἶσμα, τοῦ δὲ ποταμοῦ βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξαι τοῦ εἰς αὐτὸν ἐκείνη-
τας· εἴτ' ἐκπεσεῖν τὸ ἕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.
Τὸ δ' αὐτὸ συμπεῖναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Θαλάτταν· καὶ γὰρ ἰσχυρῶς
τοῦ κατὰ τῆρας ἀκρηγῆναι πορὸν, πληρωθείσης ὑπὸ τῶν παταμῶν τῆς δι-
αίτης, κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν ἀνακαλυφθῆναι τὰ τετραγῶδη πρότερον

(γ) In totum abestulit terras, primum omnium ubi Atlantica
mare est, si Platoni credimus, immenso spatia. Max imo est,
quo videmus hodie, mersam Aearnaniam Ambracio sibi, Achia
Corinthio, Europam Asiamque Propontide et Ponto. Ad hoc re-
rupit mare Leucada, Antirrhium, Hellespontum, Bosphoros etc.

(δ) Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαίον πέλαγος κενόνων
διεξιμένων, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης ποιησάμενα· ταύτην γὰρ τὴν
νησον ὄρει μὲν φασὶ τὸ παλαιὸν Σάμον ὀνομασθῆναι, τῆς δὲ νῦν ἐπι-
κτιοθείσης, διὰ τὴν ὁμοουσίαν ἀπὸ τῆς παρακοχίανος τὴν παλαιὰν εἰς
Θράκης Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι· ὤκησαν δ' αὐτὴν αὐτόχθονες ἄνθρωποι·
διὸ καὶ περὶ τῶν πρώτων γεννημένων παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων καὶ ἡμεῖς
οὐδεὶς παραθέδομαι λόγος· ἐνιοὶ δὲ φασὶ τὸ παλαιὸν Σάμον νησον κληρο-
νην, διὰ τοῦ ἀπαισθέντους ἔκτε Σάμου καὶ Θράκης, Σαμοθράκης ὀνο-
μασθῆναι· ἐσχηκασὶ δὲ παλαιῶν ἰδιῶν διαλέκτων εἰς αὐτόχθονας, ἧς καὶ ἐπὶ
ταῖς θυσίαις μέχρι τοῦ νῦν τηρεῖται· οἱ δὲ Σαμοθράκες ἱερουργοῦσι, καὶ ἐπὶ
παρὰ τοῖς ἄλλοις γεννημένων κατακλυσμένων ἕτερον ἐκεί μὲγαν γενέσθαι, ἢ
μὲν πρῶτον, τοῦ περὶ τῆς Κιανέας εἴματος ῥαγέτος, μετὰ δὲ ταῦτα, τὸ
Ἑλλησπόντου· τὸ γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ πέλαγος λίμνης ἔχον τῶν ἐκεί-
τουσῶντο παληρῶσθαι διὰ τῶν αἰεσόντων ποταμῶν, μέχρι ἔστω καὶ ὁ
πλήθος παρεκχυθὲν τὸ ῥοῦμν λιθῶς ἐξέπεσαν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ

καὶ μὲν τῆς Ἰσθμίας τῆς παρὰ Θαλάτταν ἐπέκλυσαν, οὐκ ὀλίγη δὲ καὶ
τῆς ἐπιπέδου γῆς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ θάλασσαν ἐποίησα· καὶ διὰ τοῦτο ἐν
τῇ μεταγενεστέρῃ κειροῖς ἐπίλοις τῶν ἀλλῶν ἀνασπακίοναι τοῖς δικτύοις λί-
θαι κινεῖσθαι, ὡς καὶ παλαιὸν κατακλυσθέντων· τοῖς δὲ περιληφθέντας
κρηναὶ ἐκλιπεῖν εἰς τοὺς ὑψηλοτάτους τῆς νήσου τόπους· τῆς δὲ Θαλάττης
ἐπιπλοῦσης ἔτι μᾶλλον, εὐξασθαι τοῖς Ἰσοῖς τοῖς ἑσχηκίαις, καὶ διατη-
ρῆσαι ἐκείνην περὶ ὅλην τὴν νήσον ἕως τῆς ἀστυρίας καὶ ἑπι-
μοῖς ἰδρῶσθαι, ἐφ' ὅν μέχρι τοῦ νῦν ἴδεν, ὡς εἶναι φανερόν, ὅτι πρὸ
τοῦ κατακλυσμοῦ κατήσαν τὴν Σαμοθράκην.

(ε) Clariae jam pridem insulae, Delos et Rhodos, memoria pro-
duntur enatae. Postea minores, ultra Meton, Anaphe, intra Lem-
num et Hellespontum, Nea . . .

(ς) Legimus Hieran, Anaphan, et Delon, et Rhodon, et Co in-
sulas multis cum millibus hominum pessum abiisse.

(ζ) Piant autem terrarum motus modis quatuor. Aut enim frag-
mentaliae sunt, qui humum molestius suscitantes, sursum propellant
immanissimas moles ut in Asia Delos emersit, et Hiero, et Anaphe
et Rhodus. . . ἄλλῃ ἢ περικεπῇ φανερόναι ἄλλων τῶν τροπῶν τῆς ἀνα-
κρησῆος, καὶ ὅχι τὴν αἰτίαν τῆς ὀνομασίας, καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ἦσαν πε-
ριπρότερον, ἢ ἐσημαίνοντο τοῦ Φίλωνος τὰ ἐξ ἑ. «Καὶ μὲν ἦγε θάλασ-
σα, φασὶν, ἤδη μεμείσται· μάρτυρες δὲ αἱ νῆσται εὐδοκίμοιται. Ῥόδῳ
καὶ Ἀλῆσι· αἴται γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἠφανισμέναι κατὰ τῆς Θαλάττης
ἐκείνησαν ἐπικλυθῆσθαι, χρόνον δ' ὕστερον ἀλαττωμένης ἡμέρα διεσφῆ-
σιν, ὡς αἱ περὶ αὐτῶν ἀναγραφῆσαι μνημόσιναι ἱερῶν· τὴν δὲ Ἀλῶν καὶ
Ἀλῶν ὀνομασθῶν δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων πιερούμεναι τὸ λεγόμενον».

A) Καὶ ὁ συγγραφεὶς μεταχειρίσθη τὴν λέξιν φλεγγραῖος (phlegraeus)
καταγωγῶν ἀπὸ τὸ φλέγρα, παλαιὸν ὄνομα τῆς Ποτιφαιας, καὶ τῆς ἑπι-
καίας εἰς τὴν Καρκαίαν· καὶ εἰς τὰ δύο αὐτὰ μέρη ἀκολουθήσθη ἡ με-
μνημένη γίγαντομαχία, ὅπου οἱ θεοὶ διὰ τῆς θεοθίας τῶν Πηλοῦ
κατακλύσθησαν καὶ ἀκατάφραξαν τοῖς θεομάχοις Ἴφραντας· καὶ ἐκ τούτου ἐ-
σημαίνει τὸ πρῶτον αὐτὸ τὸ ὄνομα· ἢ διὰ τὴν ἦσαν γεμάται ἀπὸ θαλάσσης
καὶ θεοῦ ὀρυκτικῆς νεοῦ, καὶ ἀπὸ ἄλλης ἠφραίας πειούσται ἀναρῶσθαι· καὶ
εἰς τὴν Σικελίαν φλεγγραῖα χώρα διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν· Ἰδὲ Στραβ. 9. 2.
ε, σ. 326, 329 ἐκδ. Κοραῖ· καὶ Συλλογῆς τῶν μικρῶν γεωγράφων ἐν Βι-
βλῇ ἐκδοθέντων τόμ. α'. σ. 542, 702, τόμ. β'. σ. 91, 97· καὶ Wdte
libri de attikaischen Mythologie und Religion, von F. G. Ouis-
ker, εἰς τὴν λέξιν Γέγρας.

B) Τοῦ poussolane ἢ Ponzolane καὶ pozzolane εἶναι ἀμμόδες ἠφραῖαι
Y 2

ταιον προῖον, ἀνήκου εἰς τὰς Θερμαντίδας· αὐτὸς ὁ ἄμμος (ἢ τὸ κίμα) ἐνούμενος κατ' ἀνάλογον ποσότητα μετ' τὸν ἀσθέτην, λαμβάνει ἐκ τῆν πῆξιν καὶ κόλλησιν καὶ γίνεται ὡς πέτρα σκληρῆ, καὶ διὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνοὶ τὸν ἄμμοταχίζοντο εἰς τοὺς ὑδραγωγούς καὶ λιμένας, ὅπου ἦτο· γραφά μεγάλη· ὀνομάζεται δὲ *putcolana*, ἐπειδὴ εὐρίσκαται εἰς τὴν *putcola* τῆς Ἰταλίας, ὅπου τὸ παλαιὸν ἦτο ἡ πόλις Δικαιαρχία, ἔχειται ἐκ τῶν ἄμμοι ὕδατα, καὶ περιφρημον χειροποίητον λιμένα, καὶ διὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνοὶ, ὅταν εἰς τὸν δευτέρου λιδικὸν πόλομον τὴν ἐκκεῖθεν, τῆς πόλεως *Puteoli* κατὰ παράγωγὴν ἀπὸ τῶν λέξεις *puteus*, ἢ *puteo*, *puteo*, διὰ τὰ πηγὰθα, ἢ διὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἀναθυμιάσεων· καὶ ἀκόλουθον ὁ ἄμμος αὐτὸς ὀνομάσθη *puteolanus pulvis*. Ὁ Στράβων αὐτὴν τῆς Ἰταλίας τὴν λέγει πόλιν τῶν Ποτιέλιων, ὁ δὲ Δίων ὁ Κασσίος τὴν *Ποτιέλιων*· ἴδ' Στράβ. βιβλ. 6, σ. 329 ἐκδ. Κορ., καὶ τὴν περιέγραφοι κοπήν Δίωνος τοῦ Κασσίου εἰς τὰς φυσικὰς ἐκλογὰς τοῦ *Schneider*· σ. 158, καὶ εἰς *Nitsch's Wörterbuch der alien Geographie* τῆς Ἰταλίας *Puteoli*.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ προφορᾶς τῆς σημερινῆς γλώσσης καὶ Μερικαὶ παρατηρήσεις Γραικοῦτινος τῶν οὐκ ἐξ ἐπαγγελματος λογίων.

Μετὰ ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν μᾶς ἐξάλλη ἐξ Ἀμστερδὰμου παρὰ ἀνωύμου ὁμογενοῦς ἢ ἀκόλουθος διατριβή, ἐκ τῆς ὁποίας καθυποβάλλομεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν λογίων ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Α. Ἐ. καταχωρίσεως αὐτῆς· ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ τριτὴ μᾶς ἐπιστολὴ τοῦ ἀνωύμου τούτου φιλοκάλου καὶ φιλογενεῖ ἀνδρός, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐσυνώδευσε τὴν διατριβήν του, ἔχει ἀξία νὰ γενηῖ γνωσὴ καὶ διὰ τοῦ Α. Ἐ., ἰδοὺ τὴν ταπεινὴν πρό τῆς διατριβῆς αὐτῆς· ἔχει δὲ οὕτως:

Ἐλλόγιμοι Κύριοι Ἐκδόται τοῦ Λογίου Ἐρμού!

Μετὰ ἄκραν μου χαρὰν σᾶς γνωστοποιῶ ὅτι περὶ τὰ μίση τοῦ ἀπελθόντος μηνός, εἰς τὴν ἐνταυθα φιλολογικὴν ἐπιγραφὴν

ἀπὸ τῆς ὀνομασίας *Felix meritis*, ἐκφραγῆθι λόγος ἐπὶ ἀμμοταχίζοντος, τοῦ ὁποίου ἢ ὑπόθεσις ἦτο, ἢ σύγκρισις τῶν ποτῶν Ἕλληνων μετὰ τοὺς νῦν ἡμᾶς ἀπογόνους των. Ὁ φιλολογικὸν ὕψος ἀνέφερε τὴν Ἐλευθερὰν ταρινήν κατὰ τὴν ἀνάγκην, καὶ τὰς συνεπακολοῦθους ἀτελειότητάς μας, ἐκείνησιν ὑπερβαδὺς τὰ τῶν προγόνων μας προτερήματα, κ. τ. λ.

Εἰς τὴν ἐπαρρημῆσιν τῶν συμπτωμάτων τῆς ἀναξωσύμας δὲν ἐλησημονήθη ὁ Λόγιος Ἐρμούς ἀπὸ τὸν καλοκαίρην μας τούτου ρήτορα, ἀλλὰ μάλισα μ' ἐνθαβητικὰ ἔβητα εὐφραδῶς ἀντιθεοῦσαν τὰ ὄνματα τῶν ὑπερασπιστῶν καὶ συνεργατῶν τῆς ἀνορθώσεώς μας ἐκ τῆς ἀμαθείας· Ζωσιμάδαι καὶ οἱ ὅμοιοι των, Κοραῖς καὶ διάφοροι ἄλλοι ἔπανηγυρίστησαν παρὰ τοῦ φιλέλληνας Ὀλλανδοῦ τῆς Ἰονικῆς Ἀκαδημίας, καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις, τὰ σχολεῖα τῶν Ἰαυαννίνων, Βουκουρεστῶν, Σμύρνης, Χίου, καὶ τὰ λοιπὰ, μετὰ συμπαθητικὴν ψυχὴν ἀξιεπαίνεσε, καὶ τέλος πάντων ἀπέδειξε διὰ παραδειγματῶν καὶ πολλῶν μαρτυριῶν, πόσον ἐκὸς ὁμοιάζομεν κατὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοὺς προγόνους μας, καὶ πόσον διαβάλλεως πρέπει νὰ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὸ σάδιον, ἐν ᾧ ἤδη πείθεμεν, διὰ νὰ ξαναποκτήσωμεν τὰ ὅσα ἐχάσαμεν φῶτα.

Ἄν οἱ λοιποὶ ἀχροαταὶ ἐκατάλαβαν καὶ ἠδύνησαν διὰ τὴν εὐφραδίαν καὶ τὸ ὕψος τοῦ ρήτορος, κἀνεὶς ὅμως βέβαια οὐκ ἠσθάνθη περισσώτερόν μου τὸν λόγον του· σπεύδα οὖν ἐκ τῆς παρακαλέσω, νὰ γνωστοποιήσητε εἰς τὸ γένος διὰ τοῦ Λογίου Ἐρμού τὸ χρυσεῖον ὄνομα καὶ τούτα τοῦ καλοδελητοῦ μας· εἶναι δὲ οὗτος ὁ Κύριος *J. Boscha*, ποιητῆς, ρήτορ, καὶ διδάσκαλος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἀμστερδὰμ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης· εἶναι, φίλοι ἐκδόται, ἀγχίνους, Ἕλληνας καὶ φιλέλληνας.

Τοιαῦτα ὀνόματα πρέπει νὰ ἐκζητίζωνται ἀπὸ τὴν νεολογίαν μας, καὶ νὰ μνημονεύωνται συχνάκις. Ἐβρῶσθε! ἀπὸ Ἀμστερδὰμ, τῆ 28 Μαρτίου 1818.

Γραικός τις φιλοαναγνωσῆς τῆς ἐφημερίδος σας.

Ἡ δὲ διατριβὴ αὐτὴ ἔχει οὕτως:

„Φιλόλογος τις Ὀλλανδοῦς φίλος μου, μοὶ ἐδάνεισε τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐξέδοσιν ἰδοὺ τὸ ἐπιγραφόμενον βιβλίον — „Πραγ-

„ματεία περί τῆς τῶν Ἑλληνικῶν χοιχείων ἐκφωνήσεως ἐν Ἐπιγραφῇ Γεωργιάδου, Φιλιππουπολίτου, Ἰατροῦ καὶ Ἰερῆ, ῥεύργου καὶ τ. λ. Ἑλληνιστῶν καὶ Λατινιστῶν φιλοπονηθῆσαι, καὶ τυπωθεῖσα ἐν Παρισίοις, κατὰ τὸ 1812 ἔτος, ἐς μὲν γάλλου ὄψοσιν, καὶ 192 Σελίδων ὄγκους“ — εἶναι ὁμοίως μὲν ἐν εἰς πέντε κεφάλαια.

τὸ Α'. ἐπιγράφεται Ἐισαγωγικὸν καὶ γενικόν.

τὸ Β'. Περὶ τῆς τῶν χοιχείων Ἐκφωνήσεως ἐν εἰδί.

τὸ Γ'. Περὶ τῆς τῶν Διφθόγγων Ἐκφωνήσεως ἐν γέν.

τὸ Δ'. Περὶ τῆς τῶν Διφθόγγων Ἐκφωνήσεως ἐν εἰδί.

καὶ τὸ Ε'. Περὶ τῆς κατὰ προσωδία τῶν χοιχείων Ἐκφωνήσεως.

Ἐχει πρόλογον, καὶ ὑποσημειώσεις πλήθος· τὸ ἀριστερὸν εἰς τὸ Γένος μας, καὶ εἰς τοὺς ξένους Ἑλληνιστῶν καὶ Λατινιστῶν οὖν, εἰ καὶ μὴ καλλιεργητῆς τῶν Μουσῶν, ἀλλὰ μὲν Λατινιστῶν, τὸ ἀνεγνώστα μὲν μεγάλην προθυμίαν, καὶ εὐχαριστῶν εὐγνωμότως τὸν συγγραφεῖα.

Ἀπ' ὅσων ἠμπόρυσσα νὰ καταλάβω, ὁ κύριος Γεωργιάδης, κατ' ἀρχὰς μὲν ἔχει σκοπὸν, καὶ θέλει μὲν ζῆλον ποιεῖν νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἐχάσαμεν τὴν προφορὰν τῶν γένων μας, λέγων ἐν τῷ προλόγῳ „καὶ τὸ ἡμέτερον ἔχει τῆς παλαιῆς διαβολῆς, ὡς ἄρα τὴν τῆς πατρὸς διαβολῆς, καὶ κτεν ἀποβεβλήκει ἐκφωνήσειν, ἀπαλλάξαι ἀγωνισθῆναι“ ἔπειτα δὲ προχωρῶν διαλεγόμενος, ἀποδεικνύει μὲν μακρῶν καὶ ὑποσημειώσεις, ὅτι ὑπάρχει τίς διαφορὰ εἰς τὴν ἐκφωνήσιν τῶν Διφθόγγων, καὶ μακρῶν φωνηέντων, ἀλλ' ὅτι εἶναι μὲν

ἢ μικρὰ, ἢ μεγάλα, αὐτὸ εἶναι ἀντίφασις. Οἱ ἀρκεῖς τοῦ ἔργου δὲν εἶναι μάταιοι, ἐπειδὴ εἶναι σημεῖον πολλῆς φιλολογικῆς γνώσεως, καὶ αὐτὸ συγγραφεὺς εἶναι νῦν, καὶ τὸ πνεῦμά τε πιθανὸν νὰ τὸ χρησιμοποίησιν ὡς εἰσαγωγικὴν ὀφειμωτέρα, διότι τὸ δικαίωμα τῶν σοφῶν τὰ νὰ ὑπακούσῃ ἀπὸ τὸ Γένος μας, αὐξάνει συγχρόνως μὲν τὸ ἐδίκον τοῦ λαοῦ τοὺς ζητῆ ἠγιεῖς συμβουλάς· ὡς τῶν ἢ οὕτως, ἢ ἄλλως, τὸ βιβλίον κάμνει τιμὴν τοῦ συγγραφεύς, καὶ εἰμὲν φιλελεύθερος, ἤθελε ἐπαίνεσθαι τὸ ἔργον τῆς συντάξεως ἐργῶν ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἐκ ἐπαγγελίας μεταδίδωμι τὴν διέλεξιν τῆς προφορῆς, εἰ ὅσα μόνον καὶ μόνον καὶ τὸν ὄρθεν λόγον μὲν φαίνονται ἀναντιρρήτητα, ἀφύσθηται

μακρῶν καὶ φιλολογικῶς ἀποδείξεις εἰς ὅσους δύνανται καὶ μάλιστα νὰ τὰς κοινοποιήσουσι πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἐγὼ σοχάζομαι δι' ἀναντιρρήτητα τὰ ἀκόλουθα.

ὅτι ἡ προφορὰ τῆς παλαιῆς Ἑλληνικῆς ἐχάθη κατὰ κράτος, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν προφορὰν τῶν διφθόγγων, μακρῶν, καὶ τῆς διασειας.

ὅτι οἱ ξένοι Ἑλληνιστῶν ἐρεῦρον μίαν (1).

ὅτι ἡμεῖς δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν παλαιάν.

ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν χρεῖαν μιᾶς προφορᾶς. — καὶ :

ὅτι ἡμεῖς ἠμποροῦμεν νὰ τὴν ἐρεῦρωμεν.

Ἄν κατὰ τιμὴν τῶν βιβλίων δὲν συμφανεῖ ἡ γνώμη μου μὲν τὴν τοῦ συγγραφεύς, δὲν φρονῶ διὰ τοῦτο ὅτι ἔχω ἐγὼ τὴν δίκαιον, ἀλλ' ὡς πόρισμα τρόπου τινὰ τοῦ εἰρημένου ἐθνικοῦ δικαιώματος, ζητῶ λύσιν, καὶ ἀπόδειξιν, ὡς καταπεισμένος νὰ καλοῦπακούσω εἰς τὴν γνώμην ἢ τοῦ συγγραφεύς μας, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν τῆς ἀληθείας ἐραστῶν.

Προσῆμιον τούτης τῆς διατριβῆς ἀπαιτεῖται τῶρα ὁ πανηγυρικὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἀλλὰ ποῦ τὰ μέσα διὰ τίτου θέμα! καλοτύχοι ὅσοι ἐντελῶς τὴν ἐπίσανται, αὐτοὶ μόνον δύνανται νὰ αἰσθανθοῦν τὸ μέλι τῆς φράσεώς της, καὶ τὴν μαγεῖαν τῆς ποιητικῆς της, αὐτοὶ τὸ πολυπικρὸν τῆς συντάξεως, καὶ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς ἐκφωνήσεως, αὐτοὶ μόνον θέλει αἰσθανθοῦν τὸ ἀδύνατον τῆς συγκρίσεως, καὶ θέλει φωνάζουν μετὰ παλαιῶν καὶ νέων Ἑλληνιστῶν, καὶ τῶν ὅτι σὺ μόνη εἶσαι ἢ Βασίλισσα τῶν Γλωσσῶν, καὶ ἡ Γλῶσσα τῶν Θεῶν. Ἐνθουσιασταὶ οἱ ἐπιστήμονες αὐτῆς ὅσῳ περὶ αὐτῆς ἐλάλησαν, μὲν θάμβος καὶ ὑπερβολὴν τοὺς ἐπαίνους τῆς ἐκφωνήσεως, ὡς ἀληθῶς Ἑλληνιστῶν καὶ μὴ εὐθουσιαστῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀδύνατον.

Ἀνάμεσα οὖν εἰς τὰ πολυάριθμα προτερήματα τῆς Ἑλληνικῆς αἰ πολλὰὶ διφθόγγοι, καὶ τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνηέντα ἦτον βέβαια ἐκ τῶν κυριωτέρων· ἡ Μοιρική καὶ Μουσική ἐκθεσίαζεν μᾶλλον τὸν πολυδιφθόγγον αὐτὸν πλοῦτον. Ὁ βυθμὸς, ἢ προσωδία, καὶ ὅλος ὁ χορὸς τοῦ Ὀμηρικοῦ καλέμου, ἐγογγύευσεν τὰ Ἀττικὰ ὄντα, καὶ ἐνθουσίαζε τὰς ψυχὰς τοῦ ἀκρατηρίου. ἀλλ' ὅσον εὐαίσθητα ἦτον τὰ αἰσθητήρια, τῶν μᾶλλον εὐνηχος καὶ ἐμμελής ἢ ἐκφωνήσεως, ὡς πολλῶν χρόνων διατριβὴ εἰς τὰς Ἀθήνας, δὲν ἐδόθησε τὸν ξέ-

νον φιλόσοφον νὰ κρύψῃ τὴν πατρίδα του, εἰς μιᾶς παιδείας τὴν ἀκοήν. Ἰπῆρξεν οὖν ὁ πολυδύλλητος Χρυσὸς αἰὼν, ἐν ᾧ ἡ Ἐλευθερία, καὶ ἡ Φιλοσοφία, κατέβησαν τὴν Ἑλλάδα τὴν Κλασικὴν, καὶ Σαυματουργόν! Ἡ Ἴσωρία εἰς τὰς σελίδας τῶν δυσυχιῶν μας, τὸ μαρτυρεῖ ἑναργῶς, αἱ δὲ Ἀκαδημαῖαι καὶ τὰ Θέατρα τῆς σοφῆς Εὐρώπης, τὸ ἐπικυροῦν καὶ μέχρι τῆς σήμερον.

Ἄλλ' ὁ ὑπάρξας εἰρημένος αἰὼν, παρήλθεν „αἰὼς γὰρ ἐτελείετο βουλή“· οἱ δύο φύλοι τῆς εὐδαιμονίας τῆς ἐλευθέρου σήησαν καὶ ἔπεσον, ἡ Ἑλλάς δούλη, φεῦ! δὲν ἦτον πάλιν ἡ Ἑλλάς. Ὅχι πῶς νὰ ἔγινεν ὑποδεστέρα ἀπὸ ἄλλα ἔθνη, διότι βαυύτερα ἀπὸ τὴν δουλείαν νὰ πέσῃ πόλις δὲν δύναται, καὶ ποία πόλις δὲν ἐπλήρωσεν φόρον εἰς τὴν Ῥώμην; ἀλλ' ἡ Ἑλλάς ἔπεσε βαυύτερα, ἐπειδὴ εἶχε ὑπερβῆ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀναβάσεώς της πᾶν ἕτερον ἔθνος. Χιλίαν Ἐπαρχίῶν τῆς ἀγρίας Εὐρώπης ἀνδράποδα, κατέφραξαν τὰς πλατείας της, καὶ ὁ Ῥωμαϊκὸς χεῖμαρος τὴν κατέπνιξεν. Ἐλεεῖνον καὶ τερντῶδες θεῆμα! Ἀπὸ τὴν κακοροϊζικὴν οὖν ἐκείνην ἡμέραν, εἰς ἣν ἡ Ἑλλάς ἔχασε τὴν ἐλευθερίαν της, ἤρχισεν καὶ ἡ φερό τῆς γλώσσης της.

Ἡ Ἑλλάς ἐκηρύχθη Ῥωμαϊκὴ ἑπιπυχία, τὰ κρατεῖματα τῶν Ῥωμαίων κατοίκησαν τὴν Ἑλλάδα, τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐσάλθησαν νὰ ξεφυχίσαν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, καὶ εἰ νικηταὶ ἔπαυον τὰ δυνατὰ των νὰ βαρβαρίζουν τὴν διδασκαλισσάντων, διὰ νὰ δεσπίζον ἀσφαλεστέρας, καὶ ἐπέτυχον ἢ εἶχα Βιβλιοθήκην, καὶ ἂν αἱ Βιβλιοθήκαι εἶχον τὰς ἀγαθὰς κρίσεις καὶ τὰ δόγματα τῶν κατὰ καιροῦς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκικισάντων Ῥωμαίων, εὐκόλως ἤθελε εὔρω μαρτυρίας τῶν λόγων μου, ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ τῶν προσαζόντων πρὸς τοὺς πρὸς ταζόμενους εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια.

Πῶς λοιπὸν ἦτον ἔμνατον, ὁ Τύμβρις, ὁ Οὐνός, καὶ οἱ παρόμοιοί των, νὰ προφέρουν τὴν Ἑλληνικὴν γλώσσαν ὡς εἰ Ἑλληνες; Τὰ καθημερινὰ παραδείγματα μᾶς ἀποδεικνύουν, ὅτι ἦτον δυσκολώτατον διὰ μερικοὺς, καὶ ἀδύνατον διὰ τὸν πλεθύν. Ἡμεῖς ὅπου εὐρισκόμεθα εἰς ξένας γᾶς, μανθάνομεν μὲν τὰς γλώσσας των κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀλλὰ πρὸς φέροντες τὰς γνωρίζεμεθα πάραυτα ὅτι εἴμεθα ξένοι. Ἐν ᾧ οὖν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐδύναντο νὰ βιάσων τοὺς Ἑλληνας νὰ μά-

σαν τὴν ξένην γλώσσάν των, χρεια ἦτον νὰ μάθουν αὐτοὶ τὰ Ἑλληνικά, τὰ ὅποια ἐκακόμαθον, καὶ ἐπρόφεραν ἀκόμη χειρότερα.

Ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος πᾶντων τὰ μέσα τῆς διασώσεως τῆς γλώσσης, ὡς τὰ Θέατρα, αἱ δημογεροῖαι, καὶ τὰ σχολεῖα, ἀπὸ τὸ ἄλλο αὐξάνοντας ἐκεῖνα τῆς διαφθορᾶς, ὡς γάμοι μεταξὺ ξένων καὶ Ἑλληνίδων, ἀποποιεῖται τῶν Ἑλλήνων πόρρον τῆς Ἑλλάδος, ἡ μᾶλλον φυγαδ καὶ ἐξοστρακισμοὶ, ἔτι δὲ καὶ ἡ ὑπαρξίς διαφόρων διαλέκτων, ἡ ἔλλειψις πρὸς τοῦτοις τῆς τυπογραφίας, κατέφραξαν τὴν προφορὰν ὅχι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν γλώσσαν αὐτὴν, καὶ τὴν ἔφεραν εἰς τὴν ὅποιαν ἀθλίαν κατάστασιν τὴν γνωρίζομεν σήμερον εἰς τὸ σῶμα τοῦ ὄχλου. Ἐχρειάζετο μία γλώσσα ὡς ἡ Ἑλληνικὴ διὰ νὰ μὴ χαθῆ παντάπασι ὡς ἡ Καρδομικὴ καὶ ἄλλαι· δὲν εἶναι λοιπὸν τίσπον παράξενον ὅτι ἐφθάθη, εἶναι δὲ παραξενώτερον πᾶς διόλου δὲν ἐχάθη, παραξενώτατον ὅμως πάνταν μοι φαίνεται, νὰ λέγῃ τίς ὅτι διασώζομεν τώρα ἡμεῖς τὴν προφορὰν τῶν παλαιῶν· αἱ μακάρι νὰ ἦτον· ἀλλὰ ἐχάθη φεῦ! καὶ διὰ πάντοτε.

Καλῶς ἡ φθορὰ ἐνὸς σώματος ὕλικου ἀρχίζει φυσικὰ ἀπὸ τὰ τυφρῶτερα μέλη του, οὕτω καὶ ἡ φθορὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἤρχισεν ἀπὸ τὰς διφθόγγους. Θαυμάζω πῶς ὁ συγγραφεὺς τοῦ εἰρημένου βιβλίου, ζητεῖ νὰ διαυθεντεύσῃ ὅτι ἡμεῖς φιλᾶττομεν εἰσέτι τὴν προφορὰν τῶν παλαιῶν, ἐν ᾧ ἐφθείραμεν τὴν γλώσσαν. Ἐγὼ μάλιστα σπλαζίζομαι, ὅτι ἡ φθορὰ τῶν διφθόγγων ἔγινεν αἰτία καὶ τῆς φθορᾶς τῆς γλώσσης.

Ἡ ὀνομασία των ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν προφορὰν τῶν παλαιῶν· διφθόγγος ὀνομάζεται τὸ αἰ, τί λεγῆς τὸ ἐκφανοῦσεν ὁ Πλάτων, οὔτε ἡμεῖς τὸ ἱεῦρομεν, οὔτε κανεὶς ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἱεῦρη, ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος μᾶς φανάζει, ὅτι τὸ ε, δὲν εἶναι αἰ, καὶ ἐξακολουθῶς τὸ αἰ, δὲν πρέπει νὰ προφέρεται ὡς τὸ ε, τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Οἱ Γραμματικοὶ μᾶς μανθάνουν νὰ μετρώμεν τοὺς σίχους τῆς Ἰλιάδος, ἀλλὰ τί ἐστὶ ρυθμὸς ἀνευ διαφορῶν προφορᾶς τῶν διφθόγγων καὶ μακρῶν; Ἐγὼ ἐκφανῶν

Μίνιν αἶδε, Θεᾶ, Πηλιάδεο Ἀχιλῆος,
 Οὐλομένιν, ε μίρι Ἀχεῖς ἄλγε εἴθικε·
 τὸ σῶμα μου καὶ ἡ ἀκοή μου, δὲν μοι φανεράνουν οὔτε μαι-

κρον, ουτε βραχυ, ουτε ποδα, ουτε ρυθμου, ουτε προσωδιου, ουδε τιποτε, και όλα αυτα μονου η ορασις μοι τα ενδυμιζει βλεπωντας γεγραμμενους τους ριθμους.

Μηνιν αειδε, Θωα, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος, Οὐλομένην· ἢ μῦρι Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε.

Ἄλλ' ἢ ποιητικὴ δὲν εἶναι διὰ τὴν ὄρασιν καμωμένη, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκοήν· οἱ ριθμοὶ εἶναι συνβεμένοι διὰ τὰ φάλλονται, εἶναι μὲ μουσικὰ σημεῖα ἐκάστη συλλαβὴ συντροφευμένη, ἡγοῦν μὲ τὰς διφθόγγους καὶ μακρὰ φωνήεντα. Τίς ἢ χρεία πέντε ι, καὶ δύο ε, ἂν αἱ οἱ, εἰ, υἱ, ἐπροφέρουσι, καὶ τὸ αἰ, ε; ἀλλ' ἂν οὕτως ἐπροφέρουτο, πόσα καὶ πόσα ἄτοπα ἤθελε ἦτον συνετακόλουθα· εἰς κάθε περίδου σχεδόν, καὶ εἰς κάθε ριθμῷ, οἱ ἀκροαταὶ ἤθελε ζητοῦν νὰ ἀναγνώσων τὰ ἐκφραζόμενα διὰ τὰ καταλάβουν τὸ νόημα. Ποῖος τολμᾷ νὰ πεισῆσθῃ ὅτι Ὁ Πλάτων ἐπροφέρειν τὸ, ἡμεῖς, ὑμεῖς, μῖα, μία, λιμός, λοιμός, χῆρος, χοῖρος, ἦος, ἰός, ἡός, ἦς, εἰς, εἶς, ὄς, οὗς, οὐς, ὄς, ἄς, ὄ, ὦ, ὦ, τὸ, τῶ, τί, τῆ, τοῖς, τῆς, τίς, τόν, τῶν; καὶ τὰ παρόμοια ὡς ἡμεῖς τὴν σήμερον τὰ προφέρομεν; τῆ ἀληθεία τοῦτο μὲ φαίνεται ἀπίστευτον.

Ὁ συγγραφεὺς μας φέρει πάμπολλα παραδείγματα ἐκ διαφόρων συγγραφέων παλαιῶν τε καὶ νέων, πρὸς ἐπιστήριζον τρόπον τινὰ τοῦ σκοποῦ του, ἐξ ὧν πολλὰ μὲν εἶναι περιέργα, ἀλλὰ δὲ ἀσήμαντα ὡς πρὸς τοῦ σκοποῦ του, καὶ μερικὰ μάλιστα ἐναντία τοῦ σκοποῦ του αὐτοῦ· εὐκόλως, ὅποιος ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον, θέλει τὰ ἀπαντήσῃ. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα φέρει καὶ τὸ Αἰσωπικὸν Καλαμπούριον (Calapouris) „τί σείει ὁ κύων“ μὲ τὸ „τίς σὺ εἶ ὦ κύων“ καὶ τὴν Δελφικὴν προφητείαν, λοιμῶ καὶ λιμῶ, καὶ τὰ τῶν σχολειασμῶν γνωσθόν, Εἰ ἀνά νησῶν φιλεῖς πῶσω μᾶλλον τὰ χηνῶν, μὲ τὸ, Ἰωάννης ὄν φιλεῖς, πῶσω μᾶλλον ταχινόν. Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς, ὅστις μάλιστα διέτρεψε εἰς τὰ Παρίσια, χιλιάδες τοιαύτας παρηγήσεις καθεκάστην ἐσπέραν ἠμποροῦσε νὰ ἀκούσῃ εἰς τὸ θέατρον des Varietés, εἰς τῶν ὁποίων τὸ πλῆθος ἀπαντῶνται κάποτε καὶ μερικὰ ὄραται· δὲν τὸν λανθάνει λοιπὸν ὅτι οἱ ἀκροαταί, ἀκούοντες μίαν παρηγήσιν ἢ καλαμπούριον, καταλαμβάνουν διὰ μιᾶς καὶ τὸ καθολικὸν νόημα τῆς περιόδου, καὶ τὸ καλαμπουρικόν, καὶ οὕτως καταλαμβάνει

νοντες, ἡγοῦν ἐνταυτῷ καὶ τὰ δύο νοήματα, αἰσθάνονται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κωμικῆς χάριτος, διότι ἂν ὁ ἀκροατὴς καταλάβῃ μόνον ἓν ἐκ τῶν δύο νοημάτων, οὐδὲν αἰσθάνεται· δῆλον οὖν ὅτι ὁ προφέρων τὴν καλαμπουρικὴν περίδον, ἐκφρασεῖ τὰς συλλαβὰς καὶ τὰς λέξεις ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ τὸ καλαμπουρικὸν νόημα, ἢ δὲ περίδος αὕτη, τίθεται ἐν μέσσω περιόδων, αἰτίνας ἀναγκαίως εἰσφέρουσι τὸ καθολικὸν νόημα, ἢ ἀνάπαλιν, ἡγοῦν ἐξαρτᾶται τὸ καλαμπουρικὸν νόημα ἐκ τῶν γειτονευόμενων περιόδων, καὶ τὸ καθολικὸν ἐκ τῆς προφραῶς τοῦ ἐκφρανοῦντος. Ἡ προφορά λοιπὸν τῶν καλαμπουρικῶν ριθμῶν, ἢ περιόδων, δὲν ἠμπορεῖ νὰ φερῆθῃ διὰ παράδειγμα ὅτι συγχύζεται τὸ καθολικὸν νόημα διὰ τῆς παρηγήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἐκφραζὼν τοὺς προφέρει, ὡς εἶπον, ἐξεπίτηδες, κατὰ τὸ νόημα ὅπου θέλει νὰ τοῖς δώσει· οὕτως οὐκαὶ τὸ, τί σείει ὁ κύων; (πιθανῶς ἐφεύρημα κάμμιᾶς σχολαστικῆς κεφαλῆς, παρὰ τοῦ Αἰσάπου) ἂν οἱ φιλόσοφοι ἤκουσαν, τίς σὺ εἶ ὦ κύων; φανερόν ὅτι ὁ Αἰσωπος ἐκφώνησεν, τίς σὺ εἶ ὦ κύων, ἐπειδὴ ἐρωτῶντας τὸν ὁ Δεσπότης του, καὶ ἀποκρίθεις αὐτὸν ὅτι ἐκφώνησεν, τί σείει ὁ κύων, καὶ αὐτοὶ εἰπόντες τὸ οὐ, εἶναι δῆλον ὅτι εἰς τὴν φιλονεικίαν αὐτῆν διεῖχρον ἀκούοντες τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅθεν καὶ διαφορετικῶς ἐπροφέρετο. Οὕτως πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν καὶ δι' ὅσας ἄλλας παρηγήσεις ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ἐξάξῃ ἀπὸ τοὺς παλαιούς συγγραφεῖς. Περὶ δὲ τοῦ χρησιμοῦ, λιμῶ καὶ λοιμῶ, οἱ ἀκροαταὶ δὲν τὸ ἐκαλοῦντο, ἢ ὅτι ἡ ἰερεία ἢ ὁ ἱερεὺς μὲ σιγαλήν φωνὴν ἐξεπίτηδες τὸ ἐκφώνησεν, ἢ ὅτι ἦτον βραγυχητισμένος, ἢ ὅτι ἐκ τοῦ διασηματος ἀπὸ τὸν ἐκφρανοῦντα ἔως τοὺς ἀκροαζόμενους, ὅπως μακροῦ, ἐσυγχέστο φυσικῶς ἢ φωνῆ, ἢ δι' ὅποιανδήποτε ἄλλην αἰτίαν, οὐδέποτε δὲ ὅτι λιμός καὶ λοιμός ἐπροφέρετο ὁμοίως· ἐπειδὴ ὁ πρῶτος ἀκούσας θέλει ἠρώτησε τὸν πλησίον του, λιμὸν ἐπρόφερε ἢ ἰερεία, ἢ λοιμόν; ὅθεν ὁ πλησίον θέλει τῷ ἀπεκρίθῃ λιμὸν, ἢ λοιμόν, ἢ ὅτι δὲν ἤκουσε τὸ ποῖον ἀπὸ τὰ δύο· αὕτη λοιπὸν ἢ ἐρωτοαπόκρισις, ὅπου θέλει συνῆδη, δεικνύει ἐναργῶς ὅτι λιμός, δὲν ἐπροφέρετο ὡς λοιμός.

Ἄν τὰ παραδείγματα, ὅπου ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς ἐκ τῶν παλαιῶν, ἔχουν καλαμπουρικὸν λόγον, ὡς δέδεικται, ὅσα καλαμπούρια τοῦ προμηθεύου οἱ Γραμματικοὶ καὶ σχο-

λιασαι, αὐτὰ εἶναι παραδείγματα ὅπως ἀνεπιτήθεια πρὸς τὸν σκοπόντου, ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξίς των μαρτυρεῖ τὴν φθορὰν τῆς προφορᾶς, τὰ ἱατρικὰ εὐρίσκονται μετὰ τὰ ἀφράσματα, καὶ οἱ περὶ ὀρθογραφίας γράφαντες ἠγνόουν ἤδη τὴν προφορὰν.

Ἀνίσχυρον μέσον μοι φαίνεται νὰ φέρῃ ὡς φύλακας τῆς προφορᾶς τοὺς ὀλίγους πεπαιδευμένους, καὶ τὸ ἱερατεῖον μας. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅπως προφέρει ὁ κανονάρχος, παρομοίως προφέρει καὶ ὁ ψάλτης, καὶ ὁ ἀρχιερεὺς. Ἡ γλώσσα τῶν πεπαιδευμένων καὶ τὸ ἱερατεῖον δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν τοῦ ὄχλου, εἰμὴ κατὰ τὸ ὕψος· καὶ αὕτη ἡ διαφορά, πολυχρόνιος μάλιστα δὲν εἶναι, ἐπειδὴ ἐνθυμούμεθα ὅτι ἡ ἀμάθεια δὲν εὐρήκεν σφραγισμένας τὰς θύρας οὐδὲ τῶν παλατιῶν, οὐδὲ τῆς Ἐκκλησίας μας· ἀλλ' οἱ σοφοὶ τῶν ἐσχάτων αἰώνων ποῦ τὴν εἶχον διὰ νὰ τὴν φυλάξουν τὴν προφορὰν τῶν προγόνων μας;

Τὸ παράδειγμα, ὅπου φέρει τῶν ὁμωνύμων, ἦγον μίᾳ λέξεως σημαίνουσιν δύο ἢ περισσότερα πράγματα, δὲν ἔχει καθόλου τόπον εἰς τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς ὁ λόγος. Ὅλοι αἱ γλώσσαι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἔχουν ὁμωνύμα, ὅσα ὀλιγότερα ὁμως ἀπαντήσῃ τις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, τόσου καλιέτερα διαυτήν, ἐπειδὴ εἶναι ἀποδεδειγμένον ἤδη ὅτι τῶ ὄντι συνώνυμα δὲν ὑπάρχουσι, καὶ τὰ ὁμωνύμα δὲν εἶναι βέβαια ἀνάραιτες μίᾳ γλώσσῃς (2).

Τὸ παράδειγμα τῶν πολλῶν ι, καὶ ε, εἰς πολλοὺς εἰς τοῦ Ὅμηρου καὶ ἄλλων, δὲν θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ ἔχομεν πέντε ι: ποία λογικὴ συλλογίζεται αὕτως; ἢ πρόσθεσις; ἢ ἀφαιρέσις ἐνὸς ἴσῃ, κάμνει τὸν οἶνον, οἶνον, καὶ τὴν Κίβατον, κισώτιον (3), τὸ δ' ὅτι νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τῶν παλαιῶν τὴν ἔφεσιν διὰ τὸ ι, τὴν ὑπαρξίν τῶν εἰς μι βήματων, καὶ τ. λ. εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ ἐλέγουμεν ὅτι τὸ καλόν, ἀνέμισαν καλόν, διότι ἀγαποῦσαν τὸ κ, καὶ τὸ λ. Ἄλλων λόγον τὰ ποιαῦτα δὲν ἔχουν, εἰμὴ ὅτι, ὡς ὁ ἴδιος τὸ ἀναφέρει, πᾶσαι γλώσσα ἔχει τοὺς ἰδιωτισμούς της, καὶ τὰ γράμματα, ὅπου πρᾶξεν οὐδὲν κερκοφανίαν εἰς μίαν, καταστάνουσι εὐφρανου ἄλλην.

Τὸ νὰ μεταχειρίζεται Λατινικὰ παραδείγματα, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς, εἶναι τὸ ἴδιον νὰ διδάσκῃ τις εἰς τὰ ἀσπασθὰ διὰ τῶν ἀσπασθῶν, ἐπειδὴ πρέπει ἔπειτα νὰ μάθωμεν, πῶς ὁ Κικέρων ἐπρόφερε, ὅσα εὐρέθησαν ἐξ αὐτοῦ γρηγορημένα· ἐκτός δὲ τούτου εἰς τοὺς Λατινοὺς συγγραφεῖς εὐ

ρίσκονται αἱ ἴδιαι λέξεις γυγγραμμέναι, πότε μὲν μίᾳ λογίῃς, πότε δὲ ἄλλως, τὸ δὲ Κύριε ἐλέησεν, ὅπου εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ προφέρουσι ὡς ἡμεῖς, ἄλλε δὲν ἀποδεικνύει εἰμὴ ὅτι μίᾳ ἐμιμήθησαν· οἱ ἐν Ὀλλάνδᾳ Καθολικοὶ τὸ προφέρουσι Κύριε.

Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι ἡ προφορά τῶν παλαιῶν ἐχάθη, καὶ μάταιον νὰ διαυθεντεύῃ τις τὸ ἐναντίον, ἐπειδὴ κατὰ τὸ Ἰταλικὸν βητόν,

Quando il fatto accusa, oghi diffusa offende.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα μᾶλλον δι' εἰκασιῶν παρὰ δι' ἀποδείξεων, τί λογίῃς ἐπροχώρησεν ἡ φθορὰ τῆς γλώσσῃς εἰς τὰ ἐπὶ τὰ μέρη τοῦ λόγου, ἐξ αἰτίας τῆς φθορᾶς τῶν διφθόγγων.

Παρατηροῦντες προσεκτικῶς, βλέπομεν φανερά, ὅτι ὅσα ὀνόματα τῆς Ἑλληνικῆς ἔφερον διφθόγγους εἰς τὰς συλλαβάς των, καὶ προφερόμενα ὡς σήμερον ἐπροξενούσαν παρηχήσεις, ἢ ἐκολοθάθησαν, ἢ ἀπεβλήθησαν, ὡς ἐκ τῶν οἶος, ἰός, ἰός, καὶ ἠός, ἐφυλάχθη μόνον τὸ ἰός, τὰ δὲ λοιπὰ ἀνομάσθησαν ἄλλως· ὅσα δὲ ὀνόματα Ἑλληνικὰ, πολλὰ ὀλίγων ἐξηρημένων, δὲν ἔφερον διφθόγγους εἰς τὰς συλλαβάς των, ἢ καὶ τὰ μὲ διφθόγγους εἰς παρήχησιν δὲν συνεπίπτουσι, διεσώθησαν μέχρι τῆς σήμερον· ἡ αὕτη αἰτία ἐξώρισεν καὶ τὴν ταλαίπωρον δοτικὴν (4) εἰς τὰς Ἐπιστολικὰς Ἐπιγράμας, καὶ τὴν ὑπερούμεθα ἀκόμη εἰς πολλὰ μέρη τοῦ λόγου μας. Δι' περισσώτεροι δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν ὑπερήσεων, ἀνεπληρώθησαν μὲ λέξεις ξένων καὶ βαρβάρων διαλέκτων, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀρκετὸν μέρος διασπάζεται εἰσέτι εἰς τὰ λεξικά μας.

Ἄν εἰς τὰ ὀνόματα ἐσύγχυζον αἱ παρηχήσεις, τί ἠμποροῦσαν νὰ μὴ κάμουν εἰς τὰ βήματα; ἀλλὰ χάρις βήματα, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ὁμιλήσουσι, ὅθεν οὔτε περισσώτερον τοὺς ἄφησαν, ἀπ' ὅσον ἐκ τῶν βημάτων χρεῖαν ἔχουσιν φυσικῶς οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ βάρβαροι, καὶ τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ λόγου εἶναι τὸ περισσώτερον κατασβεβλωμένον — Μόνον δύο συζυγίας εἰς ω καὶ εἰς μαι, καὶ δύο χρόνους ἄφησαν, ἀποβέλλουτες δὲ τὸ Ἀπαρεμῆματον (5), ὡς λήγον πάντοτε ἐν διφθόγγῳ, ἐβαντάλωσαν τοὺς χρόνους τῆς Ἑκτικῆς, τὸν Ὑπερσυντελικόν, καὶ τὸν Μέλλοντα, σαμαρόνοντες τὰς μετὰ, ἔχω, καὶ, θέλω, καὶ τέλος πάντων τὸ κατέστησαν ὡς τὸ γνωρίζομεν εἰς τὸ σῶμα τῶν χυδαίων, καὶ ὡς κατὰ περίσασιν τὸ ἀνεγνωσθῆναι εἰς τὴν Γραμματικὴν ἐνὸς Παπουτζίνου, δὲν ἐνθυμῶ

μαι πού και πότε τυπωμένην, συνθεμένην δὲ παρ' αὐτοῦ ἀναμφισβήτως εἰς τὸ ἰχθυοπωλεῖον κάμμιαις Ἑλληνικῆς πόλεως κατὰ τὴν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα.

Τὴν Μετοχὴν εἰς τὰ Ἑνεργητικά τὴν κατέσχον ὡς τῶν Ἰταλῶν τὸ Gerundio, εἰς δὲ τὰ Παθητικά ἔμεινε σχεδὸν ὡς ὄνομα.

Τὰ Ἄρθρα, Ἀνωθυμίας, Ἐπιβήματα και Συνδέσμους, τὰ κατερέμαζάν· αἱ δὲ Πρόθεσις ἀνευ διφθόγγων διεσώθησαν ἔλασι.

Ἡ καταγραφή τοιαύτης κακομορφώσεως ἀπατεῖ διεσπικὴν διατριβὴν, και φιλολογικὸν κάλαμον, δὲν εἶναι λήθην οὔτε ἔργον μου οὔτε ὁ σκοπός μου, εἴθε δὲ τὰ ἐν συνῆται ἀναβλήντα, νὰ ἐκπύσῃ τὴν βούλησιν τῶν δυσχερῶν πρὸς εὔρεσιν τῆς ἀληθείας.

Ἄλλ' ἂν ἡμεῖς δὲν ἔχομεν πλεον τὴν προφορὰν τῶν παλαιῶν, εἶναι φανερόν ὅτι οἱ ξένοι πρῶτοι τὴν ὑπερδύνται· κατ' ἀπὸ τοῦ ἠέλε τὴν δανεισθῆν ὅταν ἡμεῖς τὴν ἐχάσαμεν; ἀπὸ τῆς ἠ ἀπόδειξις εἶναι περιττὴ, διότι κανεὶς βέβαια δὲν θάλα προβάλλει τὸ ζήτημα· μ' ὅλον τοῦτο μερικὴ τὸ φαντάζοντα· ἀλλὰ μήπως οἱ ἰατροὶ δὲν ἀρβάζον και αὐτοί! ἔχει εὖν και ἡ σοφὴ Εὐρώπη τοὺς ἀνοήτους της.

Ἐπειδὴ οὖν ἡ προφορὰ ἐχάθη, και μία προφορὰ εἰς τὴν γλώσσῃ τοῦ Ὀμήρου ἦτον ἀναγκαῖα, οἱ ξένοι Ἑλληνιστὰ ἐπιτύρον μίαν.

Ὁ Ἑρασμος Ὀλλανδὸς οὖν, και ἡ Ὀλλανδέζικη γλώσσα ἔχουσα διφθόγγους και διπλᾶ ἦτοι μακρὰ φωνήεντα ὡς ἡ Ἑλληνική, εὐκόλως ἐπρόφερε τὴν Ἑλληνικὴν Ὀλλανδικῶς (6). Δὲν πρέπει νὰ γελῶμεν, μ' ὅλον ὅπου δύσκολον εἶναι νὰ κρατήσῃ τινὰς ὅταν ἀκούσῃ Ὀλλανδικῶς προφερομένους τοὺς Ὀμηρικὸς εἰς τους, ἀλλὰ δὲν πρέπει, λέγειν, νὰ γελῶμεν, διότι ὡς πρὸς τὴν ποιητικὴν ἢ Ὀλλανδικὴν προφορὰ εἶναι ἐλιγώτερον ἀξιόγέλατος, παρὰ ἡ ἐδική μας.

Ἐχει λάθος ὁ Κύριος Φιλιππουκαλίτης νὰ ἐροῖται εἰς διαίρου τὰς διφθόγγους· αὐτοὶ, τευλίχιστον εἰ Ὀλλανδοὶ, τὰς προφερομένους συλλάβους, και ἔχι δυσυλλάβους, ἀκούονται ἔμως δύο φθόγγοι, ὡς εἰς τὸ Γαλλικὸν μοί, δι' ὃ και διφθόγγος (7)· τὰ κυριώτερα ἑλαττώματα αὐτῆς τῆς προφορᾶς εἶναι ἡ βραδύτης τῆς ἀναγνώσεως, και ἡ μετατόπισις τῶν τῶν εἰς πολλὰς λέξεις, ὡς και ὁ σύγγραφεὺς μας ὀρθῶς τὸ

καμτηρεῖ, ἀλλὰ τί ἀποκρίνονται οἱ ξένοι; ἡμεῖς, λέγουν, εἰχμεν χρεῖαν ἀπὸ μίαν προφορὰν, τὴν ἐκφεύραμεν εὐτως, διότι ἡ γλώσσά μας μᾶς τὴν εὐάνειζεν· τὰ ἑλλαντώματα, ὅτι ἔχει, δὲν τὰ ἀρνούμεθα, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν μας εἶναι ἀβλαβή, ὅταν φυλάττομεν αὐτὴν ἕως νὰ εὐρωμεν καλιτέραν της, και ὡς τόσον μὲ τὸ μέσον της ὅσας λέξεις ἔφεύρομεν νὰ ἐκρωνήσωμεν, ἔφεύρομεν ἐνταυτῶ και νὰ τὰς ἀρθογράφωμεν (8), και δι' αὐτῆς μάλιτα ἐξίχνιαζόμεν τὰ κάλλη τῆς ποιητικῆς και τῆς εὐγλωττίας. Ἰδοὺ τί λέγουν, και μὰ τὴν ἀλήθειαν, μοὶ φαίνεται νὰ ἔχουν ἄλα τὰ δίκαια.

Ἄλλ' ἢμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ ξαναλάβωμεν τῶν παλαιῶν τὴν προφορὰν; ἡ ἀπόκρισις ἐξάχθη ἤδη ἀποφατικὴ ἐκ τῶν πηλεχθέντων. Ὅποιος εἶναι ἀξίος νὰ μᾶς εἰπῇ τί λογιῆς ἐπρόφερεν ὁ Πλάτων; ὡς μᾶς δάσκη και μάθημα· ἀλλ' οὐδεὶς τὸν Πλάτωνα ἠκουσε, οὐδὲ ἡ προφορὰ τῶν διφθόγγων γράφεται. Εἶναι τὸ ἴδιον νὰ ἠέλε νὰ ἀναγνώσῃ εὐας Ἰταλὸς τὰ Γαλλικὰ ὡς ὁ Πάρισιανός, χωρὶς ποτέ του νὰ ἔλαθεν μάθημα ἀπὸ ζωντανῶν διδάσκαλων. Ὅποιον οὖν προφορὰν και ἂν ἀποκτήσωμεν, ποτέ δὲν ἢμποροῦμεν νὰ εἰπῶμεν, ὅτι εἶναι ἡ προφορὰ τῶν παλαιῶν.

Ὅχι μόνον τῶν διφθόγγων, ἀλλὰ και διαφόρων συμφώνων ἢ προφορὰ δὲν γράφεται ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην γλώσσῃ. Ἡμεῖς ἐπὶ παραδείγματος δὲν ἢμποροῦμεν νὰ γράφωμεν οὔτε τὸ h και ch τῶν Γάλλων, οὔτε τὸ c τῶν Ἰταλῶν, οὔτε διάφορα ἄλλα συμφώνων τῆς Ἑσπανικῆς, καβαῖς, και τῆς τῶν Ὀλλανδῶν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ οὔτε τῶν συμφώνων ἢ προφορὰ δὲν γράφεται, καθὰς ἐχάσαμεν τὴν προφορὰν τῶν διφθόγγων, ἢμποροῦμεν νὰ εἰπῇ, ποῶς ἔφεύρει ἂν δὲν κακοπροφεροῦμεν τὴν σήμερον και τὰ σύμφωνα μας; αὐτὴ ἔμως ἡ ἀμφισβησία δὲν ἔχει τὸν τόπον της, ἐπειδὴ ἡ προφορὰ τῶν συμφώνων ὡς μονόφθογγος, δὲν φέρει οὐδεμίαν ἀπὸ τὰς δυσκολίας τῶν διφθόγγων, και τέλος πάντων ἔπως και ἂν εἶναι, ἡ σημερινὴ προφορὰ μας τῶν συμφώνων, κάμμιαν βλάβην δὲν πρὸς εἶναι οὔτε ἐμπόδιον εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γλώσσῃ μας.

Περὶ δὲ τοῦ βῆ τῶν προβάτων, ὁ Κύριος Σύγγραφεὺς δὲν ἀπολογεῖται μὲ τελειότητα καθὰς πρέπει· εἰ και μονοσύλλαβον αὐτὸ τὸ παράδειγμα εἶναι ἰσχυρὸν ἀρκετὰ, ἐπειδὴ τὰ πρόβατα βέβαια δὲν ἄλλαξαν φωνήν, και ἂν τὴν σήμερον

θέλει τινὰς νὰ γράψῃ τὸ βελισμάτων, πρέπει ἀναμριδῶς νὰ τὸ γράψῃ Μπέε, καὶ ὄχι βῆ· ἐπεὶ οὖν νὰ εἰπῶμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον μὲ τελειότητα τὸ γράμμα ἢ τῶν Ἱταλῶν, καὶ ἐξακολούθως δὲν ἤμποροῦσαν νὰ γράψουν ἀλλείας παρὰ βῆ· τὸ δὲ, πέμπω, καὶ τὰ παρόμοια ἴσως τὰ ἐπρόφεραν προτρο καὶ ὄχι προμπο, τοῦτο δὲ μάλιχα, διὰ νὰ μὴ συμ-βῆ νὰ εἰπῶμεν ὅτι εἶχαν τὸ Ἱταλικὸν ἢ καὶ ὄχι τὸ βῆτα, ἀλλ' ἢ προφορά τοῦ Ἱταλικῦ ἢ εἶναι εὐκολωτέρα παρὰ τοῦ ἡμετέρου β, ἂν οὖν ἡμεῖς διεφυλάξαμεν τὴν δυσκολωτέραν, εἶναι μεγάλη μαρτυρία ὅτι Βασιλεὺς, καὶ ὄχι Μπισιλεὺς ἐπρόφερον. Ὅτι δὲ οἱ Λατῖνοι τὸ βῆτα μας ἔγραφαν ἢ, πρὶν ἴσως παλαιότερον νὰ τὸ ἐπρόφεραν ὡς οἱ Ἕλληνες, ἢ τέλος πάντων τὸ μετέβαλον εἰς τὴν ἰδίαν προφορὰν τοῦ ἐδικαίου χειροῦ διὰ τῆς ὀρθογραφίας τῶν, καθὼς καὶ τὸ δ μετέβαλον εἰς δ καὶ τὸ ζ εἰς z, τὸ δὲ θ εἰς t. Ὡς πρὸς τὰ σύμφωνά τῶν υἱ ξένοι Ἕλληνας δὲν ἤθελε κακοδαιεῖσθαι τὴν προφορὰν μας.

Ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν χρεῖαν μιᾶς προφορᾶς εἰς τὰς διφθόγους, μακρὰ καὶ δασεῖαν, τοῦτο εἶναι τὸ κυριότερον μέρος ταύτης τῆς διατριβῆς, ἐνταυτῶ καὶ τὸ σκοπιματέρον.

Ἡ μεγαλητέρα ἀπόδειξις αὐτῆς τῆς χρεῖας εἶναι, ὅτι ἔχομεν τὰς διφθόγους, διότι διφθόγγος καὶ ἡ σημερινή μὲ προφορά, εἶναι φανερά ἀντίρρασις. Διὰ νὰ καταλάβωμεν εὐκολώτερα αὐτὴν τὴν ἀπόδειξιν, ἄς μὴν ἀλισμονήσωμεν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, ὅτι οἱ περὶ τῆς γλώσσης μας διαλεγόμενοι πρέπει νὰ τὴν θεωρῶσιν, ὄχι ὡς ἀπλῶς μίαν γλώσσαν, ἀλλ' ὡς δυγατέραν τῆς Ἑλληνικῆς· αἱ διορθώσεις οὖν καὶ βελτιώσεις, ἐποῦ βαλμιδῶν τῆς γίνονται, ἄλλο δὲν τῆς προξενοῦν εἰμὲν νὰ τὴν πλησιάζουν εἰς τὴν Μιτέραν τῆς, καὶ αὐτὲς ὁ πλησιασμός ἐκτελεῖται συγχρόνως μὲ τὸν πολιτισμὸν τοῦ γένους μας. φανερόν γάρ, ὅποιος θέλει νὰ γράψῃ τὰς ἰδέας του, πρέπει πρῶτον νὰ τὰς ἔχῃ· ὁ πολιτισμὸς ἂν, ἢ τῆς φιλοσοφίας ἐν γένει, αὐξάνει τὰς ἰδέας καὶ γνώσεις, καὶ ἡ ἔκθεσις διὰ γραφῆς τῶν πολλῶν ἰδεῶν καὶ γνώσεων, εὐσχημενεῖ καὶ πλουτίζει τὴν γλώσσαν τοῦ γράφοντος. Διὰ τοῦτο ἡ γλώσσά μας ὡς βελτιώσασα πρὸς ἐντέλειαν, δὲν ἔχει κανόνες ὡςτε Γραμματικῆν, ἐπεὶδὴ ἄλλους κανόνες καὶ ἄλλην Γραμματικὴν ἀπὸ τοῦ τῆς μητρὸς τῆς δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη νὰ ὑπακούσῃ δὲν δύναται· ἀλλ' οἱ συγγραφεῖς μας γράφοντες τὴν

ἑλληνίζουν, θέλουντες καὶ μὴ θέλουντες. Ὅταν ἐπὶ παραδείγματος τοὺς λείψῃ μία λέξις, ἀναμριδῶς θέλει τὴν δαιεῖσθαι ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τοῦ ἡμπεροῦν νὰ προσγέξουν ἀρμολιώτερα (9); ὅταν αὐξήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων, ἐποῦ τοὺς ἔλειπῶν εἰς τὴν γλώσσαν μας, τότε αἱ λοιπαὶ λέξεις μὴ Ἑλληνικαί, θέλει τοὺς φαίνονται ὡς κελίδες, ὅθεν θέλει τὰς ἐκβάλλουν, καὶ βάλλουν Ἑλληνικάς, ἀλλὰ τότε, μᾶλλον δὲ οἱ Ποιηταί, πῶς θέλει ἤμπορέσουν νὰ ὑποφέρουν ζευγαριστοὺς Μέλλοντας, καὶ τεπερτισμένα Ἀπαρμήματα; θέλει διορθώσουν οὖν καὶ αὐτὰ, καὶ ἐξακολούθως τὴν σύνταξιν, καὶ τότε πλεον τὸ γένος μας θέλει ξαναποκτίσει τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων μας· ἀλλ' ἄδηλον πόσον ἀπὸ ἡμᾶς ἀπέχει τοιαύτη ἐποχὴ, καθὼς οὔτε νὰ μαντεύσῃ τινὰς δύναται, τὰ ὅσα ἐναντία περιστατικῶς ἤμποροῦν νὰ συμβῶν καὶ νὰ ἀναποδογυρίσουν τὸν εἰρημένον συλλογισμὸν, ἢ εἰκασίαν· ἀρνήσαντας οὖν εἰς τὸν θεῖον προορισμὸν τὸ μέλλον εἶναι τοῦ γένους μας καὶ τῆς γλώσσης του, ἄς κινή ἕκαστος κατὰ δύναμιν καὶ νοῦν καὶ χεῖρα πρὸς βελτίωσιν τῶν· ἐπεὶδὴ δὲ ἡ προφορά, περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶναι μία διορθώσις τῆς γλώσσης μας, διὰ τοῦτο καὶ λέγω ὅτι μιᾶς χρειάζεται.

Ἡ αὐτὴ διορθώσις ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν μας, εἶναι βέλτεια ἢ ὑπερινή, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὑπερινή ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν ὑποῖαν σπουδάζομεν εἰς τὰ σχολεῖά μας· ἂν λοιπὸν τὸ γένος μας μετὰ παρέλευσιν χρόνων, τίς εἶδε πόσον, θέλει ἀλλάξῃ ἀναγκαίως τὴν προφορὰν, τὰ σχολεῖά μας ὅμως ἔχουν χρεῖαν νὰ ἐφεύρουν μίαν προφορὰν ἕως ἀπὸ τὴν σήμερον, ἐπεὶδὴ εἰς τὰ σχολεῖά μας τὴν σήμερον παραδίδεται ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Πλάτων· ἢ νῦν δὲ (ὅταν εὐρεθῇ) Ἀκαδημαϊκὴ προφορά, θέλει γίνῃ ἐν καιρῶ καὶ ἐθνικῇ.

Τὸ ὅτι ἤμποροῦμεν νὰ ἐφεύρωμεν μίαν προφορὰν, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀμφίβολον· οἱ ξένοι σοφοὶ μιᾶς ἔδωκαν τὸ παράδειγμα, νὰ ἐφεύρωμεν ὅμως μίαν, ἐποῦ νὰ μὴν ἔχῃ τὰ ἑλαττώματα τῶν ξένων, αὐτὸ εἶναι τὸ δυσκολώτατον, καὶ μεγάλως σκεφθεὸς ἄξιον. Αἱ δυσκολαὶ καὶ ἐναντιότητες παρρησιάζονται σαφῶς πανταχόθεν εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα· ὅσον ὅμως πολλαὶ καὶ μεγάλαι ἂν εἶναι, φθάνει νὰ κριθῇ ἀναγκαῖον ὑπὸ τὸ γένος, καὶ τότε ὅλαι νικῶνται· εἶθε δὲ πρὶν ἐπιχειρεθῇ ἡ αὐτὴ ἐφεύρεσις, νὰ ἐφώτιζεν ἡ τύχη τοῦ γένους μας

κάνενα προκομμένον νέον πλούσιον, καὶ περιγηθῆ συνωδευμένον με σοφούς διδασκάλους ὄλην τὴν Πατρίδα μας καὶ τῆς νήσους τῆς φιλοσοφικῶς, καὶ νὰ πληρορρορηθῆ διὰ τοῦ τύπου τοῦ γένεσος μας περὶ τῆς καταστάσεώς του καὶ γλώσσης του· τοῦτου σύγγραμμα μοὶ φαίνεται ἐν ἀπὸ τὰ ἀναγκαιότερα, ὅπου μᾶς λείπουν· εἶπε δὲ καὶ ὁ ἐν Παρισίαις Ἐμισομόσμος νὰ μᾶς ἐχάριζε μερικὰς σελίδας δι' αὐτὸ τὸ βῆμα, εἰς τὰ προλεγόμενα κἀνεὶος τόμου τῶν ἐλευσομένων τῆς ἀξιοτιμῆς ἐκδόσεώς του· τὸ δὲ λοιπὸν τῆς ἐκδόσεως ἀναφέρεται καὶ ἀνῆκει εἰς τὴν σήμερινὴν Πολιτικὴν μας Τριάδα, τὸ Πατριαρχεῖον λέγων, Βουκουρέσιον καὶ Κέρκυραν, διότι εἰς πολλὰ πράγματα, ἐν ἔθνος, εἰς τὴν περίεσιν μάλιστα τοῦ ἐδικού μας, πρέπει νὰ τὸ περιποιηθῶνται καὶ ὀδηγοῦν οἱ ὑπερασπισταί του, ὡς οἱ ἱατροὶ τὰ ἄρρωστα παιδία, στανικῶς δηλ. πολλὰκις τῆς περὶ νὰ τοὺς δίδαυν τὸ ἱατρικόν. ἄλις.

Ἐν Μαρτίῳ 1818.

Ἰ π ο σ ῆ μ ε ι ο ῖ σ ε ι ς .

(1) Ὁ Ἀλφειρὸς, Ἰταλὸς Σφοκλῆς, ἀναφέρει εἰς τὸν βίον του, ὅτι καὶ θάλω νὰ δεχθῆ τὴν προφορὴν τῶν ξένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἰσοκρίτην, ἐφευρὸν μὴν ὀδμηθέντου, καὶ κατ' αὐτὴν ἀνεγνώσκω τὸν Πίνδαρον καὶ κατὰ ποιητῶν, νοῦντάς τους μόνους του.

(2) Ἔχομεν τὴν σήμερον καὶ ἡμῶς διάφορα, ὡς, Γλῶσσα, τοῦ σώματος δηλ. καὶ τῶν ἔθνων, κόρη, ἢ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ γ' νεάνις, καὶ θυγάτηρ, μήτηρ τοῦ σώματος καὶ τοῦ ξίφους, θεῶς ὁ οὐράνιος καὶ ὁ τῶν γαίης ἀδελφός καὶ τὰ παρόμοια.

(3) Αὐτὸ τὸ παράδειγμα μ' ἐνθυμίζει τὸ Λαζικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· κινῶ ὁ ὑπερηφανὸς τίτλος του παρῶντος τοῦ ξένου Ἑλληνικῶς νὰ τὸ κατακρίσῃ, καὶ νὰ λησμονήσῃ τὰ καθήκοντα τοῦ ἱερέως, ὅς τις πρέπει πρῶτον νὰ εἴη καὶ ἔπειτα νὰ κρίνῃ· ἀλλὰ καὶ Κεῖωτός διὰ ἡμᾶς εἰς τοὺς 1818; ἠδὲν κενότιεν! Ἀγαλλὰ εἰς τὴν σημερινὴν μας κατάστασιν τὰ κείωτα μᾶς τῆς γοντικῆς κείωται, καὶ πιδανῶς κατὰ ταῦτα μόνον τὸ νόημα νὰ τὸ ἐπέστην καὶ οἱ φιλόκαλοι συνεργάται.

(4) Ἐγνώσα ποτε εἰς ἓν τετραμένον τοῦ Λογίου Ἐρμού, διατρήθῃ τὸ

καὶ τῆς Δοτικῆς, καὶ ἂν δὲν μὲν λανθάνει ἢ μνήμη, σοχάζομαι· ὅτι μὴν γνῶμη ἦτον νὰ φυλάττωμεν τὴν Δοτικὴν, καὶ μίαν ἄλλην νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν Λατινικὴν, μάλιστα κάποιος φιλόλογος εἶχε συνάθροισι διάφορα παραδείγματα παλαιῶν συγγραφέων, εἰς τὰ ὅποια εὕρισκτο ἢ Λατινικὴ ὡς Δοτικῆ. Ἰσχύει δὲν τὴν ἔχομεν, ὡς εἰς τοὺς παρθυντικῶς ἀριθμοὺς τῶν Ἀιτωνῶν μόν, εἰς ἀνάγκης πρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα τὴν Λατινικὴν, ἀλλ' ὅταν τὴν ἔχομεν, ἢ κακοφωνίαν δὲν προξενεῖ, μὲ ποῖον δίκαιον νὰ μὴν τὴν μεταχειρίζομεθα; μή ποτε ἢ Δοτικὴ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ὡς ἢ Λατινικῆ; καὶ ὅταν μεταχειρίζομεθα τὰς Λατινικὰς, μή γὰρ εἶναι Λατινικαί; αὐταὶ εἶναι Δοτικαὶ καθολικῶς αἰτιατικωφωγόμεναι, ἐπειδὴ τὸ νόημα μᾶναι Δοτικόν. Οὗτος τεχνολογῶντας ἐπὶ παραδείγματος τὸ Σᾶς, εἰς τὴν περίεσον, Σᾶς ἔδοξα τὸ βιβλίον, ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἀπακριθῆ ὅτι Δοτικῆς πτώσεως εἶναι — Ἡ Δοτικὴ οὖν νὰ ἀποδληθῆ εἶναι ἀδύνατον, τὰ δὲ παραδείγματα τοῦ φιλόλογου ἄς ὑπολάβω ὡς ἐξαιρέσεις, καὶ ὄχι ὡς κανόνες. Οἱ Ἰταλοὶ καὶ Γάλλοι αἰτιατικωφωγῶν καὶ οὗτοι τὰς Δοτικὰς τῶν ὡς ἡμῶς σήμαρον.

(5) Τοὺς Μέλλοντας κατὰ τὸ παρὸν ἄλλοι μὲν γράφουσι, Θέλω γράψω, γράψης, γράψη, γράψομεν, γράψετε, γράψουσι, ἄλλοι δὲ, Θέλω, θέλω, θέλω, θέλωμεν, θέλετε, θέλουσι γράψην, καὶ αἱ σφοδρότεροι μεταχειρίζονται τὸν ὑσφρον τοῦτου σχηματισμὸν· ὡς τέσον ὁ διὰ τοῦ Ἀπαρσιμάτου σχηματισμὸς ἔχει τρεῖς ἐκτῶνματα, πρῶτον ὅτι ἔχει ὑπερβόρσιον φυσιογνωμίαν· δεύτερον ὅτι τὸ shall καὶ καὶ τῶν Βρετανῶν καὶ Ὀλλανδῶν, μόναι, εἶναι λέξεις ἀσημαίνται, ἐν ὧ ἢ σημασία τοῦ Θέλω εἰς τὸ Θέλω γράψην συγχύζει τὸ νόημα μὲ τὸ βούλομαι γράψην· καὶ τρίτον, ὅπου αὐτός ὁ σχηματισμὸς εἰς τοὺς καθητικῶς Μέλλοντας δὲν σῶζεται· τέλος πάντων ὁ πρῶτος σχηματισμὸς μᾶς διασπίζει ἀκέραιον τὸν Ἑλληνικὸν Μέλλοντα εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, καὶ ὁ δεύτερος μᾶς τὸν ὑσφρον πάντα πασιν· ἐπειδὴ οὖν καλὸν μοὶ φαίνεται νὰ διαφυλάξωμεν τὰ ὅσα μᾶς ἔμειναν, καὶ μάλιστα σῶα, δὲν ἠμποροῦ νὰ προῖδῃ τὰς εὐλογοφανεῖς ἀγίας τοῦ διὰ τοῦ Ἀπαρσιμάτου σχηματισμοῦ.

(6) Πολλὰκις ὅταν μάθωμεν καὶ κερύσομεν, τὰ ὅσα ἠγνοοῦσάμεν καὶ δὲν ἐπιστεύομεν, παρεξουσιώμεθα ἀκόμη καὶ διὰ τὴν κατ' ἀρχὰς ἀπιστίαν μας, καὶ διὰ τὴν ὑσφρον πείν μας· τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖ μᾶλλον ὅταν εἰς τὴν ἀπίεσιν καὶ πείν μας ἐκτός τῆς ἀγνοίας, καὶ καταλαΐψεως ἐνόμισται καὶ ἄλλα αἴτια, ὡς αἱ προλήψεις, ἢ φιλαυτία, καὶ τὰ παρόμοια. τοιοῦτωπως εὐξέθη τὰς πρὸ ἄλλας, ἀνόβιας κατὰ τυχὸν ἐν Ἀιτωικὸν βιβλίον ἀπὸ Ὀλλανδῶν συνθιμμένου, καὶ ἀναγνοῦς σπορόδην (διότι ἀγνοῦ τὴν Λατινικὴν) πολλὰς λέξεις Ὀλλανδικὰς, φανεράν φανεράν Ἑλληνικὴν ἑτυμολογίαν ἐχούσας, καὶ ὄχι ὀλίγα; δι' ὅλου σχεδὸν Ἑλληνικῶς διασπομένους εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν·

ἐξεραυνήσας οὖν χάριν παραργίας τὸν φίλον μου Ὀλλανδὸν Λαττωετὴν, ἔγρα-
θον ἕτι ὁ συγγραφεὺς ἀγαθὸς ναῖ ἀπεδείξη τὴν μεγάλην συγγένειαν τῆς
Ὀλλανδικῆς μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν, ἃν ὄμοις ἐκαλομάτευσα τὸ χαμογελαῖον τὸ
φίλου μου, ὁ πολὺς ζήλος φαίνεται ἀπὸ τῶν καλῶν συγγραφέα μας, εἰς ἅς
φόρους δόξαι του; ναῖ τὸν ἐσφουδύισα πολλά μακρὰν ἔξω τῶν ὁρίων τῆς
πιδανότητος.

(7) Τὰ αἰ τὸ πρόφερον ἡς εἰς τὴν λέξιν των haïr, τὸ αἰ, ὡς εἰς τὸ
laipriek, τὸ αἰ, ὡς εἰς τὸ ποίτ, τὸ αἰ, ὡς εἰς τὸ doctord, τὸ εἰ, ὡς εἰς
τὸ eigandom, τὸ ου, ὡς εἰς τὸ doek, καὶ ὡς ἡμεῖς σήμερον τὸ προφί-
ρομεν, τὸ α μακρὸν ὡς εἰς τὸ maan, τὸ φ, ὡς εἰς τὸ draag τὸ η μα-
κρὸν ὡς εἰς τὸ meec, τὸ η ὡς εἰς τὸ meê, τὸ υ ὡς εἰς τὸ Vuur, τὸ υ ὡς
εἰς τὸ Vuial, τὸ ω ὡς εἰς τὸ vóor, καὶ τὸ φ ὡς εἰς τὸ moog.

(8) Ἡ ἐσθήσις αὐτῆς τῆς προφορᾶς, ἠπάτησε πρὸ χρόνου ἐκχαρτί-
μον νέου Ἑλληνα μαθηταύοντα εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἠθέλησε ναῖ συγγράψῃ μαν
Γραμματικὴν τῆς ἀπλῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκείθε εἶπε τὰς ἀπὸ τῆς
γούρας, μακρὰ, πνεύματα καὶ τ. λ. καὶ ἠθέλε ναῖ γράψωμεν ὡς λαλοῦμεν, εἰ
ναῖ ἦτον χρεῖα ναῖ διδάξῃ τινας τὴν ἀμύθησαν ἢ ἄλλοι συλλογιστοῦστος, ἢ τῆς
ἢ χρεῖα ὄλων αὐτῶν, ὅταν δὲν τὰ μεταχειρίζομεθα, ὅθεν ἄς τὰ ἀπέβλη-
λοιμεν, τὸ ἴδιον ὡς χειροῦτος τις, ἀντί ναῖ τὸν προμηθεύση εἰς ἔξω τῶν
πέδα, ναῖ ἔλαγε πρὸς χαλὸν τινα φίλον του, Ἄπλωθα, ἀγαπητὸ, ναῖ σου ἔλα-
πανίσω καὶ τὸν υγιαινόντα διὰ ναῖ μὴ χωλαίνης. Ὡς τόσον διὰ κατὴν τί-
χην του δὲν εἶρε συνδρομητὰς διὰ ναῖ ἐκδώσῃ εἰς τῆς τῶν ταπεινῶν
Γραμματικὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅσπετα ἔπρεπε ναῖ ἐκναυπηθεῖν, τῶν
χριστὸν διὰ τοὺς μὴθητὰς του, ἢ ἀπαδούτος του, ἔλα τὰ λοιπὰ Ἑλληνικὰ βιβλία
μας, διότι ἀλλῶς δὲν ἠθέλε ἠμποροῦν ναῖ τὰ ἀνάγνωσκον.

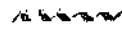
(9) Καὶ εἰς ποίαν γλώσσαν δὲν ἐδάνεισον ἢ Ἑλληνικῇ! Ὁ κολλητὸς
ἀποδεικνύει ἀσέως τὰ χρῆσι τῆς γλώσσης του εἰς τρεῖς σελίδας, δὲν ἐνθουσι-
μαι ποίου τῶν συγγραμμάτων του, εἰς τὰς ὁποίας ἐξαιρητικῶς τὰ Ἄσθη καὶ
μαρπὰς Ἀνωουμίας καὶ Συνδύσματος, εἶπε αἰ λαπαὶ λέξεις εἶναι Ἑλληνικαί.

Π Α Ρ Ο Σ.

Ἐκ τῶν ἑπισημάτων τῆς νήσῃ Πάρου ἐβεβαιώθημεν τὴν περὶ τὸ
ἐκεί ἀρτισύστατον σχολεῖον λάμπραν χορηγίαν τοῦ ἐν Κων-
σαντινουπόλει διατρίβοντος Κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαύρου
τοῦ Παρίου. Ὁ φίλογενὴς αὐτῶς ἀνὴρ, ὅστις καὶ τὸ τῆς
Σμύρνης φιλολογικὸν Ἰνυμνάσιον ἐπροίκισε πρῶτος μετὰ δέκα
χιλιάδας γροστίων (Ἰδ. Α. Ε. Ἄρ. 6.), ἀφιέρωσε καὶ εἰς τῆς
πατρίδος του τὸ σχολεῖον δέκα χιλιάδας γροστίων, τὰ ὅποια
παρέλαβαν οἱ ἐν Κωνσαντινουπόλει παρευρεθέντες ἐπίτροποι
τοῦ σχολεῖου κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον. Παρεκτὸς τοῦ
του ὑπεσχέθη ὁ φιλόμουσος ἀνὴρ ναῖ διδῆ καὶ ἐτησίως χίλια
γρόσια, τὰ ὅποια ναῖ δαπανῶνται εἰς ἀπέκτησιν τῶν ἀπὸ τῆς
καίαν βιβλίων. Ζώης ἐπίμησον, φίλε τῆς τοῦ γένους σου βελ-
τιώσεως, καλοκάγαθε Ἀλέξανδρε Μαύρε!

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆ 181

14

Ἰουλίου.

1818

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

ΦΥΣΙΚΗ.

Ἐκθέσις περὶ τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ (*).

Ἡ Νέα Φιλοσοφία, ἡ ὁποία μὲ τόσον πολὺ πνεῦμα καὶ ἀληθειαν ἤδη πρότινον χρόνον ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἐξέτεινε τὴν ἀναθοποιούσης δυνάμιν ἐπέκειντο εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν Ἐπι-

(*). Ἐπερὶ τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ ἀντάλλα ἀκτεθέμενα ἐξεδέθησαν κτηνῶν εἰς τὸ Ὀλλανδικὸν ὑπὸ τοῦ κηρύου P. O. van Ghent, καὶ κτηνῶν μὲ πολὺ πνεῦμα καὶ ὀξύνουσαν γαργαλισμὸν μεταφράσθησαν εἰς τὸ Γερμανικὸν παρὰ τοῦ ἐν Ἰόννη διδάσκοντος κηρύου Krieger, καὶ κτηνῶν μὲν εὐτυχῶς Μαγνητικῆς Θεραπείας περιγραφεῖν, τὴν ὁποίαν ὁ ῥηθὴς Ὀλλανδὸς, ὡς ἐφημεριδᾶ ὑπέθελεν εἰς τὰ ὄμματα τῆς Εὐρώπης, καὶ φιλοσοφικῶς παρέσχεα τὴν ἀληθειαν τῶν τοῦ Ζ. Μ. ἀποτελεσμάτων, χλευάζων τὴν πλάνην καὶ τὸ ἀφιλόσοφον τῶν ἄλλων ἢ δὲν τὰ ἐπίκεινον ποτὲ καὶ τὰ παρεδεδεῖον, ἢ καὶ ἀκόμη τινὲς δὲν θέλουσι εὐ τὰ πεισύνουσι. — Ἡ περὶ τοῦ χρόνου περιόδος εἶναι ἐκείνη τῆς Σοφίας, καὶ τῆς βίαιας τῶν πραγμάτων ἐξουσίας, εἴς τὴν πλὴν ἔχουσι ἀπείτης εἶναι ἐξουσιασμένοι. ὅταν καὶ ὁ Ζ. Μ. ὑπὸ τῶν νῦν σοφιστέρων τῆς Γερμανίας ἀνδρῶν προσθευόμενος μάλιστα τοῦ εὐ ἦναι πλάνης τινὸς ἀπολύημα οὐδὲ τὴν παραμυθιστικὴν ἀμύδαν περιέχει. Κεῖ πολλά μέρη, ὅπου πρότερον ἤτοι ἐξωστρεμίσμενοι ἢ καὶ παντέπειον ἄγνωστοι, ἤδη ὑπὸ τὴν προσοπίαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς εὐτυχῶς εὐτυχῶς εἰσέχθη, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ κατὰ δυστυχίαν ἐτι θεωρεῖται.

σημῶν, διατούτο εἶναι μάλιστα ἀξιολογητέως καὶ καταπάν-
τα ἀξιοπαρατήρητος, ἐπειδὴ αὕτη πρώτον ἔκαμε προσεκτικόν
τὸν ἀνιχνεύτην τῆς φύσεως εἰς τὴν τῶν ζώων σωμάτων φη-
σικὴν ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν ὅσον μὲ τὸν ἑαυτὸν τῶν ὄσων καὶ
μὲ τὴν κοινὴν φύσιν.

Ἡ ἔρευνα αὐτῆς δὲν περιορίζεται μόνου εἰς τὴν οὕτως
ὀνομασθεῖσαν νεκρὰν φύσιν, ἀλλ' ἐξαπλευρῆται ἐνὶ καὶ εἰς τὴν
ζῶσαν, θεωροῦσα πᾶν ἄτομον ὡς ἀπόρροϊαν τοῦ ὄλου, πῶς
ὅποσον μόνου διὰ τῆς ιδέας καὶ τῆς γνώσεως τοῦ αὐτοῦ ὄν-
ταται νὰ κατανοηθῆ. — Ὅθεν Γερμανοὶ φιλόσοφοι καὶ εἰδη-
νες ἰατροὶ ὑπέβαλον τὸν Ζ. Μ. ὡς ἀντικείμενον τῆς αὐτῆς
ἐρεῦνης, ὑψώσαντες τὴν φυσιολογίαν εἰς βαθμὸν, ὅστις ἐν
καίρῳ διεγείρει θυμασμέν.

Μόλον τοῦτο φαίνεται ὅτι εὐρέθησαν καὶ τινες ἐξ αὐτῶν
καταπολλὰ φρόνιμοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐ-
χθῶσι τὸν Ζ. Μ. εἰς τὴν περιοχὴν τῆς φυσικῆς, μήτε νὰ

ταὶ καταγέλαστος. Ὁ ρήθεις Γερμανὸς Hünfer ῥίπτει μίαν ἐπιπέδην ἐπὶ
τὰ διάφορα τῆς ἐκτάσεώς του ἔργα (ἰδὲ Τόμ. Α', τοῦ Γ'. Μέρους Σελ. 134)
ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: „ Τὴν περισσότερο ὑποδαχὴν μετὰ τὴν Γερμανοῦσιν
σκεῖ ὁ Ζ. Μ. ἤδη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Τὸ εἰς Παρισίους τὸν ἰατρὸν Φρήνι,
ἀκεῖνο ὅπερ ἐν ἔτει 1784 ὄσφου ἀπὸ τὸν κατάλογόν του πάντα ἰατρῶν καὶ
ἀθετοῦντα τὸν Ζ. Μ., ἤδη τὸν ἀνεγνώρισεν καὶ τὸν ἐδέχθη. Εἰς τὴν ἰταλίαν
ἀρχίζει μὲ ἀμφιβολίας, καθότι δὲν τολμᾷ τις νὰ πληροφόρησεν ἑαυτὸν, καὶ
μόλις ἐμπορεῖ νὰ γράψῃ περὶ Ζ. Μ. Οἱ Ἄγγλοι ὡς πρὸς τὸ ἐμπικρῶσαι
εἰς αὐτοὺς μάλιστα ὁ Ζ. Μ. νομιέται οἰονομία ἀκλήρικα μωρῶν ἐν
δειξίς τοῦτ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς ἡνωμένας τῆς βορείου Ἀμερικῆς
Ἠπαρχίας, τὸν ὅποιον ἡ ἰατρικὴ φιλολογία καὶ ἡ μόρφωσις εἶναι ἰσὺς
ὁμοία μὲ τὴν Ἀγγλικὴν. Εἰς τὰ τρία βασίλεια Βασιλεία, Δαννιμαρκίαν, Σου-
κίαν, καὶ Ρωσσίαν εὐρίσκει ὁ Ζ. Μ. πλειοτάτων εἰσόδων ἢ ἐξ ἑαυτοῦ τῶν
Ζ. Μ. ἦτον καὶ εἶναι πάντοτε ἡ Γερμανία, ὅπου ἠκολούθησαν καὶ κλη-
ρονῶς ἀκολουθεῖ τὰ μαγικά θάματα. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν καὶ
διαφόρους τόπους κατάστασιν καὶ ἰατρικὴν τοῦ Ζ. Μ. δύναμιν, ἀπὸ τῆς
χάσθη καλὸν ὄμου μὲ τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν νὰ προσφέρω εἰς τοὺς κρι-
τικούς ὁμογενεῖς μου, γὰρ τὸν ὅποιον ἴσως ἠθέλα κοινοποιῆσαι ἐν τῷ
ἔργῳ καὶ ἄλλα περισσότερα εἶναι αἱ περὶ τὸ ἔργον μου ἀσχολαί μωρῶν
ρουν.

Ἄν. Πολυζωίδης

διερχώσιν αὐτὸν ὡς τι δυναμικὸν ἰατρικὸν μέσον, τὸ ὅποσον
μάλιστα δύναται νὰ μεταχειρισθῆ ἐπωφελῶς εἰς τὰς νεφρικὰς
ἀσθενείας, καὶ εἰς τὰς κατὰ τὰ ὑψηλότερα συστήματα τοῦ
ἔργασμοῦ συμβαινούσας ἀταξίας (π. χ. εἰς τὸ ἐμπόδιον
τοῦ τακτικοῦ τῆς μηνιαίας καθάρσεως ὁρόμου), ὅποταν τὰ
ἰατρικὰ δὲν ἀποτελεῖσι πλέον κάρμιναν ἐνέργειαν, ἀλλ' ἐνό-
μισαν ὅτι πρέπει καλλίτερον νὰ παραιτησῶμεν τὸν ἀσθενῆ εἰς
τὴν ἰδίαν του μόθραν. — Τοὺς τοιοῦτους βλέπει τις μάλιστα εἰς
τὴν δύνατον καὶ σταθερὸν αὐτοῦ (τοῦ Μ.) ἀρριθάλλυντας, καὶ
χλευάζοντας καταπάντα ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο βλέπουσι καὶ
ἀκούουσι.

Εἶναι ἴδιον τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος νὰ περιγεῖται ἐκεί-
ν, ὅπερ ὑπερβαίνει τὴν γνωστικὴν αὐτοῦ δύναμιν, καὶ πᾶν
ἔστι μὲ τὴν καθημερινὴν αὐτοῦ ἀντίληψιν ἢ τὰ αἰσθητά του
ἐν συμφωνεῖ διὰ πυρὸς καὶ μαχαίρας νὰ καταδικῶναι καὶ,
δίλει ἦναι δυσκολώτερον τὸ νὰ ἐκκριθῶσι τινες προλήψεις συρι-
χθείσας ἀπαξ μὲ πεισμονὴν εἰς τὴν ψυχὴν, παρὰ μηδαμινὴν
ἐνὰ νὰ μεταβῆ εἰς ἀκέραιον (εὐθὺν) ἄνθρωπον, ἐνῶ ὁ ἀπὸ
τῶν ὅποιον περικυκλοῦται, εἶναι ὅσον σκληροτραχήλος, ὡς
δὲν ἐμπορεῖ δικαίως νὰ πολιτευθῆ, ἀλλ' ἔκασον, ὅστις θέλει
νὰ τὸν διατρέξῃ ἢ διὰ σώματος μόνου ἢ ἐγγράφως περὶ τὸ ἐν-
νοτικὸν τῆς δόξης του, τὸν μισεῖ, καὶ μᾶλλον ἀγαπᾷ νὰ
μὴν ὄσκιος, παρὰ τὰς ἐφετάς δόξας του νὰ θυσιάσῃ εἰς τὴν
ἀλήθειαν.

Αὕτη ἡ διαστροφή φαίνεται μάλιστα ὡς πρὸς τὸν Μ. νὰ
βασίλευσιν, καὶ περιπλέον εἰς ἐκείνους νὰ ἰδιάξῃ, εἰ τινες δὲν
ἐξεύρωσι νὰ κάρωσι κάρμιναν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ Μεσομε-
μοῦ, εἰς ποῖον βαθμὸν αὗτος πρὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν
εἰς Παρισίους ἐξ ὑπερβολῆς, κλίσεως πρὸς τὰ νέα, φιλαρε-
σκείας, καὶ ἀπάτης κατήντησε, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τις τὴν
οὐσίαν, τὴν ἀφρέλιαν, καὶ δύναμιν αὐτοῦ, καὶ μεταξὺ τοῦ
πρότερος Ζ. Μ. εἰς ποῖαν κατάστασιν αὐτὸς ἀπὸ φιλοσόφους
καὶ καταπολλὰ εἰδήμονας ἰατροὺς ἐν τῇ Γερμανίᾳ κριτικῶς
ἐξετάσθη, καὶ ἤχη εἰς σύστημα, ἐν ᾧ συνεισέμερον μάλιστα
ὁ Gmelin, Wienholt, Heinecken, Penold, Reil, Schel-
ling, Hufeland, Schelver, Wvolfart, Burtach, Kluge, Bar-
tel καὶ ἄλλοι πολλοί.

Μακρὰν ἔσω ἀπ' ἐμὲ τὸ νὰ υπολάβω ὅτι πρέπει νὰ ὄρ-

μισθή τις εις τους λόγους αυτών των ανδρών, και τυχρως να πισει η οτι αυτοι περι αυτου του αντικειμενου εκοινοποιησαν· αλλ' εν τωσούτοις η αναφορά (μαρτυρία) των κατ' εξαίρετον τροπου πεπαιδευμένων εμπνεει πάντοτε εις πάντα τιμιον ανθρωπον σεβας και υπόληψιν, και δια να ύφωθῃ ύπερ την κρίσιν αυτών, πρέπει να ήναι και ύπερ αυτους ύφωμένους, η πίπτει εις άσεβῆ αυθάδειαν, δι ής αυτος κατ' εαυτον άπειρωθιζάνεται γελοιος· δέν πρέπει λοιπόν με δίκαιον να ζητήσῃ, μάλιθα από τους πεπαιδευμένους, κάμμίαν ανακάλυψιν, η ποια ποτε και αν ήθελεν είναι, και διατρούτο να μην άπειρη πτη η να περιγελαῖ τιν Z. M.· αλλα το εν και τ άλλο να εξετάζῃ ή σύχως· να σπουδάξῃ εκείνο ύπερ από θεωρίας πλήρη και πολυτίμους άνδρας συνεγραφή, και τον αναγκαϊον κερδόν να μεταχειρίζεται δια να έννοήσῃ τούτο το αλήθως καταπολλά δύσκολον φαινόμενον· και αν συναπαντήσῃ κατ' αυτόν τον τρόπον ένταύθα τινάς άστοχίας, δέν πρέπει τότε αυτας δι αξιωματών (άποφάνσεων) και επιπολαιίου φλυαρίας, αλλα δια βασίμου άνθυποβολής να πολεμή και ν' άπωρίσκει.

Ότι ο Z. M. εις τέσσευς πολλούς εύρίσκει έναντιότητα, δέν πρέπει να μάς ξενίσει, καθότι τούτο συμβαίνει επίσης, και εις όλας τας νεωτέρας ανακαλύψεις· ποιος δέν εξήγησε π. χ. πόσον ο Γαλιλαϊος, δια την γνωστικοποίησιν του άρκεμικου Κεπερνικειου συστήματος εσυκοφαντήσῃ καταδιωχθείς από τους συγχρόνους του; πόσον πρό ελίγων χρόνων ένδημιον το πρῶγμα άθεον το να θέσῃ τις εις τα οικοδομήματα κεραιναίωγους, και παιδια να εμβολιάζῃ, επειδή τάχα εϊσάντων άντεφερέτο έναντίον τῆς θείας Παντοδυναμίας, εις την όποιαν μόνον ανήκει να ήρίπῃ και να διοική τον κεραινον, η παιδείη των άμαρτωλόν ανθρωπότητά, και έχουσα πᾶσαν την ελευθερίαν να ταλαιπωρή τους παιδας δια των επιδημιών! πληρεις βλασφημιών και αθείας είναι ταύτη αυται αι ιδεαι! και μολοντούτο, φεῦ, είναι κολλάκις το ύφασμα των ούτων έν μασθέντων λειτουργών και διακόνων του ύψιστου Όντος!

Πλήν τούτου ο Z. M. εβαπτίσθη πολύν χρόνον εις τῆ λήθην, και εθεωρήθη ως πρῶγμα, το όποιον δέν κάμνει την παραμικροτάτην συνεισφοράν (ώφελειαν) εις τας Ήλικήμα μολοντούτο αυτό πρέπει να ενόμασθῃ τυχερής, επειδή έν τεύθεν η κατάχρησις εξωλοδρευθῆ ήνιομένη κατα τους χρο-

των Μεσμέρου εις τους Παρισίους, κατά τινά εποχήν, ότε γενικώς εόρυθος μεταξυ των ανθρωπων παρατηρήθη, σκοπόν λαόντων να εξαφανίσωσιν ό,τι αρχαϊον και εις τον αϊώνα μας ήσαν είναι, και νένουν τινά κόσμον κατ' ιδιον τρόπον να δημιουργήσωσι και να σχηματίσωσι.

Άφρο κατ' αυτόν τον τρόπον όλη η πνευματική σχέσις του ανθρωπου εξουθενώθη, ός τις έντεϋθεν εύρε τον εαυτότου εις μίαν άλλην άψυχον (ζωής σερμημένην) κατάσασιν, ήτον φυσικόν εις τοιαύτην τινά ερήμωσιν να προσήλωθῃ εις εκείνο, τε όποιον ήτον νέον και εκπληκτικόν, κολακεύον περιπλέον τας αισθήσεις του· — Τρομερά ήτον η όρμη, η όποια εις ταύτην την περίεδον ήκολούθησε, και ως μία γενική επιδημία ήπνευρώθη εξαπλωθείσα υπό παντοδαπά σχήματα· ναί, έγέμισε τον εγκέφαλον των θυητών με διαστροφήν τινά του πνεύματος και ένθουσιασμόν, ο όποιος προσήγγιζεν εις την μάϊαν έντεϋθεν άπατεώνας εδύνατο να εύρωσιν εισαδον πανταυ, και έντεϋθεν ο Z. M. επραγματεύετο από άμαθείς, απόδρους, Άβδαδας, σκάπτας, και δοκόφρενας γυναικας τισιν, ως εις γενικόν τινά μηχανισμόν αναξίως εταπεινώθη.

Κάνεν θαύμα λοιπόν, εάν από μέρος τῆς Διοικήσεως εεζήλωσαν πεπαιδευμένοι, κορυφαίος των όποιων ήτον ο Φραγκλίνος, δια να εξετάσωσι το πρῶγμα τούτο· αλλα τί το ετόκμενον έντεϋθεν; άπέδωκαν ούτοι τα φαινόμενα του Z. M. κατά την ουσίαν αυτών εις μίαν εξοιδαίνουσαν μόνον φαντασίαν.

Η καταδίκη ήδη άπεφασίσθη, και πολλοι υπό την άξίαν (αυθεντεϊαν) ενός πεπαιδευμένου ανδρος εξηκολούθουν θαρράλειως να όμιλώσιν έτι μακρότερον περι ταύτης, δέν λέγω, και να συνιζώσι πείρας, εως έτου Γερμανι Φιλόσοφοι και Ιατροι εκκλινον την προσοχήν των εις τούτο το φαινόμενον, ήσύχως το εξέτασαν, και το ουσιαδως αυτού άπεδειξαν.

Εμπορεί λοιπόν τις να εξακολουθῃ και ισχυρογνωμόνας ή άνήσεται εις τον Z. M., μίαν φοράν μολοντούτο θέλει θριαμβώσει η αλήθεια κατα των προλήσεων, και θέλει γνωρισθῃ ήτε βεβαίότης αυτού κοινώς, επίσης ως και των ειρημένων ανακαλύψεων, και η Θεραπευτική αυτού έτι δύναμις από ταύτα Θεωρητικόν και ελευθερον προλήσεων, και τότε δέν θέλει άργήσῃ πλέον έκπασος να προσφέρει θυσίαν και εύχα-

ρισίαν εἰς τὸν Μέσμερον, καίτοι ἄλλοις οἶονεῖ ἐννοεῖται μέγαν καὶ ἄγρονα θεωροῦμεν, ὡς εἰς τὸν εὐρετήν αὐτοῦ φυσικοδυναμικοῦ ἱατρικοῦ, εἰς τὸ ὅποσον ἤδη τόσοι πολλοὶ ἄνθρωποι χρεωσθεῖσι τὴν υἰγιάν, καὶ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των.

Ἐρωτᾶται πότε θέλει ἔλθει αὐτὸς ὁ καιρὸς, ὅχι πρῶτον, ἀπεκρίνομαι, εἰμὴ ἕως ὅτου τὸ πνεῦμα τῆς φιλοσοφίας ἤθελεν ἐξυπλάσσει τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ δύναμιν εἰς ἑκκενους, ὅτι τινες ἐνοσχολοῦνται μετερχόμενοι τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην ἐγγένει καὶ τὴν φιλοσοφικὴν ἱατρικὴν ἐν μέρει — μὴν παραποιῆται λοιπὸν κανεὶς διατοῦτο ὅτι αὐτὸς (ὁ Ζ. Μ.) τόσοσιν ὀλίγον εἶναι εἰς χρῆσιν· ἀλλ' ὡς σοχασθῆ ὅτι κἀκεῖ αὐτὸν ἄξιον ἀμοιβῆς ὅς τις εἰς τὴν ἐξυπλάσσειν του συνεργῆ, χωρὶς νὰ τὸν θεωρῆ ἢ νὰ τὸν μετέρχηται ὡς μηχανικὴν καὶ δεξιότητα, διὰ τῆς ὁποίας εἰς ὕπνον ἐμπορεῖ τινὰ νὰ φέρῃ καὶ τὴν ὁποίαν οἱ πλείστοι ἄνθρωποι ἤδη εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἐξασκῶσι, διότι τότε γίνεται ἡ χειρὶς λοιμικὴ νόσος, ἣτις δύναται νὰ βασιλευῇ εἰς τὴν ἐταιρείαν τῶν ἀνθρώπων — συμπεριότερον εἶναι αὐτὸ τὸ ἱατρικὸν μέσον νὰ μένῃ εἰς λήθη, παρὰ ἀσεβῶς νὰ παίξῃ τις μὲ δύναμιν, τῆς ὁποίας τὴν οὐσίαν εἶναι τόσοσιν δύσκολον νὰ καταλάβῃ, καὶ ἡ ὅποια βεβαία τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐσωτάτην αὐτοῦ ζωὴν ἐγγίζει, ἐναρμενὴ νὰ τοῦ σερῆσῃ τὴν νοητικὴν δύναμιν, καὶ νὰ τὸν ἀπέγῃ εἰς τὸν τάρον, καθὼς φεῦ πολλότατα παραδείγματα π' εἰδίδασκον· ἡ ἀγυρτεία εἶναι εἰς ὅλα μὲν, πλὴν εἰς κἀκὴν ἄλλο τόσοσιν κινδυνώδης, καθὼς εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Ἀλλὰ καταπάντα διαφορατικὸν εἶναι ἐπὶ ταντις ἐπιπέδῃ φιλοσοφικῆς τὸν Ζ. Μ. μηδένα κόπου καὶ καιρὸν φερόμενος διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ· ἐπειδὴ τότε ἐδυναται νὰ χωρῆ εἰς τὸ ἔργον μὲ περισσότερον δάβδος, ἡσυχίαν καὶ σκέψιν, νὰ προλαμβάνῃ λυπηρὰ συμβεβηκότα, νὰ διακῆ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, νὰ περιορίζῃ αὐτὴν εἰς διαρισμένη τινὰ μεταχειρίσιν, δι' αὐτῆς ν' ἀνακουφίξῃ τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς πόνους, καὶ τέλος νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνάβασιν. Ἐνὶ τούταντιον ὁ ἐμπειρικὸς ἀντὶ νὰ ἐξασκῆ τὴν ἐξουσίαν του εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ αὐτοῦ, ὁ ἴδιος εἰς αὐτὴν ὑποταταμένη ἀγεται εἰς λαφυρῖνους συγχύσεων καὶ τρόμων.

Ἄς μὴν ὑπολάβῃ τις ἀδίκως, ὅτι ἀναφέρων τὴν Φίλοσο-

ρίαν ἐννοῶ ὑπ' αὐτὴν τὰς διασπρόφους ιδέας, τὰς ὁποίας ἔλαβον τινὲς ἐπιτόλαιοι Συγγραφεῖς ἀπὸ τὰ ἀφοριστικὰ καὶ ζητητικὰ ὑπομνήματα τῶν Γερμανῶν φυσικῶν Φιλοσόφων (*), τὰ ὅποια ἄλλοι νεωτερισμοῦ χάριν ἀπομιμοῦνται χωρὶς νὰ καταλαμβάνωσιν τι ἐξ αὐτῶν, καὶ οὕτως ἀξιοκαταφρονήτως διηγούνται καὶ διασπρόφουσι τὰ πράγματα μέχρις ἀηδίας· συμφώνως μὲ πάντα τίμιον ἄνθρωπον τοὺς τοιοῦτους ὑπερασπιστὰς (κυρίως ὅμως πειρωτὰς) τῆς νέας φιλοσοφίας καὶ θεωρίας ἐνομασθέντας εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν καταφρονῶ· εἶναι λυπηρὸν καὶ εὐτελὲς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὸ νὰ βλέπῃ τις αὐτοὺς φανταζομένους, ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς ἢ ἀπομνημονεύσεως τινῶν ταύτων διακεκομμένων λέξεων εἰσπεχώρησαν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς φιλοσοφίας, καὶ ὡς διδασκάλους νέας τιπὸς ἐπιστήμης εἰς τὸ κοινὸν προβαίνοντας, ἐν τῆς ὁποίας οὗτοι φεῦ οὐδὲν ἄλλο κατέχουσι παρὰ τινὰς ὄρους ἀνοήτους καὶ ἀσημάντους· ὅθεν ἤθελε κρηγματεύεσθαι τις πολλὰ διασπρόφως, εἰν ἀπὸ τὴν οὕτως ἐνομασθέντων αὐτῶν φιλοσοφικὴν ἱατρικὴν ἤθελε νὰ κρίνῃ τὴν φιλοσοφίαν αὐτὴν, ἣτις δὲν ἔχει μῆτε δύναται νὰ ἔχη κἀκεῖν κοινὸν μὲ ἐκείνην.

Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ φιλοσοφία ἐν γένει εἶναι δύσκολον κατ' ἐαυτῆς νὰ νοηθῆ, ἐνῶ αὐτὴ ὑψοῦται ὑπὲρ τὸν οὕτως ἐνομασθέντα ὑγιᾶ τοῦ ἀνθρώπου νοῦν, καὶ μίαν ἄλλην καταπάντα ἀλήθειαν εἰς βάσιν ὑποθέτει παρ' ἐκείνην τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων καὶ φαινομένων· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομιζῇ τις πάντοτε ἐκεῖνο ὡς ἀνεπίδεκτον νοήσεως καὶ διεκρῖνόμενον, τὸ ὅποσον εἰς τὴν πρώτην ἐποπτείαν δὲν τὸ νοεῖ.

Ὅσον ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐννοήσῃ τις τὴν οὐσίαν τοῦ Ζ. Μ. χωρὶς, ἢ διὰ μιᾶς ψευδοῦς φιλοσοφίας, τόσοσιν ὀλίγου θέλει δυναθῆ, περιοριζόμενος εἰς τὴν φυσικὴν, νὰ κἀκεῖν ὑπονοηθῆτε ἔρῃον σύμβολον αὐτοῦ, ἐνῶ αὐτὴ μὲ τὴν νεκρὰν μόνον φύσιν καταγίνεται, καὶ πᾶς ἐλάχιστος τῆς ζωῆς βλασὸς, ὅς τις μόλις ἐπι δεικνύεται εἰς τὸ ἐν καὶ εἰς τὰλλο φαινόμενον, πα-

(*) Φυσικὴ φιλοσοφία εἰς τοὺς Γερμανοὺς εἶναι καὶ σημαίνει ἄλλοτι παρ' τὴν κοινὴν φυσικὴν· ταύτης πρώτος εἰσηγητὴς ἐμολογεῖται ὁ περικλιθὸς Νύντης, τὸν ὅποσον ἠκολούθησαν μεταταῦτα Σχολίγγος, Βουτερβάνκιος, καὶ ἄλλοι. (ὁ Μετ.)

ρευθὺς πνίγεται καὶ ξεψυχᾷ, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν τὰ αἰσθητὰ αὐτῶν μέρη νὰ περιγραφῶσι, καὶ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον ν' ἀναπτυχῶσι, καθ' ὅν τὰ φυσικὰ σώματα κατὰ τὴν αὐτῶν μάζαν καὶ ποιότητα ἐπάλληλα ἐνεργοῦσιν· ἐνταυτοῖς δὲν πρέπει μίαν φορὰν νὰ φαντασθῶμεν φυσικὴν τινὰ ἀμειψαίαν ἐνέργειαν τῶν ὀργανικῶν σωμάτων ἐπάλληλα, ἢ τὸ κοινὸν πνεῦμα τῆς φύσεως, τὸ ὁποῖον ὡς τύπος εἰς πᾶν ἀτομικὸν ὄν ἐνδεικνύεται;

Ἄς μὴν παρασυρῆ κάνας ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ μεγάλου Ἀλλέρου λέγοντος, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων· καθότι ἐνταῦθα εἶναι λόγος μόνον περὶ ἐκείνου, ὅπερ ὑπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ἢ ὑπὸ τὴν οὐσίαν τῆς φύσεως ἐννοεῖται. Ἐὰν θεωρηθῆ, καθὼς κοινῶς συμβαίνει, οἶδεν τι ἀληθινὸν τὸ ὅτι δὲν ἐξεύρει κάνας τί εὐρίσκεται ἐκτὸς τῆς σφαίρας τῆς ἀνθρωπίνης γνωστικῆς δυνάμεως, ἐνταῦθεν εἶναι δῆλον καθυπαρξὸν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον τίποτε περὶ τούτου νὰ γνωρίσῃ ἢ νὰ κατάλαβῃ, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ τότε εἶναι ἐν μάταιον μηδὲν, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς βάσιν ἀποφατικὸν τινὰ προσδιορισμὸν· μολοντοῦτο μὲν αὐτὸ εἶναι καταπάντα διαφορικὸν τὸ νὰ ὑπολαμβάνη τις τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φύσεως ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κόσμου (καθὼς ὁ Ἀναξαγόρας κατακρίσεν ἢ πέτετε τὸ διάστημα ὡς τοιαύτην) τὸν Νοῦν, τὴν ἰδέαν ἢ τὸν σοφισμὸν, δι' ὧν ἡ βάσις καταβάλλεται εἰς τὴν νοερὰν τοῦ Κόσμου σκόπευσιν (θεωρίαν, Contemplation), καθὼς συμβαίνει ἤδη εἰς τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν — εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐνταῦθα καμμία ἐνέργεια δὲν συνάπτει (καθότι αἱ ἐνέργειαι τῆς ἐσωτερικῆς φύσεως δὲν δύναται νὰ ὑποπέσωσι εἰς θεωρίαν, αἰσθησιν, γασθῶν, κτλ. ἀλλὰ μόνον διὰ τοῦ πνεύματος περιλαμβάνονται καὶ ἐννοοῦνται), μολοντοῦτο τὸν προσήκουσα καταβάλλοντις κόπαι, εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ ὑψωθῆ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν,

Ὁ Ζ. Μ. ἐτι μᾶλλον φαίνεται ὑποπτος, ὅπου γίνηται λόγος περὶ τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας, περὶ τῆς θαυμασίας δυνάμεως τῆς θελήσεως, ἢ περὶ τῆς φυσικῆς ἐπιρροῆς τοῦ Μαγνητισμοῦ εἰς τὸν μαγνητιζόμενον· ἐνῷ αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ συλλογίζεσθαι δὲν συμπερινοεῖ διόλου μὲ τὰς μηχανικὰς καὶ συγκεκριμένας ἀναπτύξεις γινόμενας κοινῶς περὶ τῆς φύσεως καὶ ψυχῆς — οὐδὲν θαῦμα λοιπὸν εἰς αὐτὸν, διὰ τὸ ἄν

μακρυνθῆ ἀπὸ τὴν ἀπείριον (ἀμικχανίαν), περιγελᾷ αὐτὸ τὸ πρῶγμα, καὶ τὸ θέτει ὑψηλότερον ἀπὸ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τὸ ἀληθῶς ὑπὲρ τὴν σφαῖραν αὐτοῦ ὑψοῦν — τοῦτο κάμνει καὶ ὁ χωρικός, ὅταν θεωρῆ τιμὰ ἄλλως πως παρ' αὐτὸν ἐνδεδυμένον, καὶ δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἶναι δυνατόν ἐκεῖνος νὰ ἦναι τόσοσιν τρελὸς ἐκλέγων ἄλλον παρὰ τὸν ἰδικόν του ἱματισμὸν;

Διότι, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν ὀπίσσω, εἶναι τάχα περισσώτερον ἀξία θαύματος ἢ πνευματικὴ ἐπιρροή, τὴν ὁποίαν διὰ μᾶς εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν κεκινήμενης αἰσθητικότητος ἀποκρίνεται εἰς ἄλλο ἐργάζεται, παρ' ἐκείνην τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα, ἢ παρὰ τὴν μετάδοσιν ἐπιδημικῆς τιμῆς νόσου εἰς ἄλλο; πῶς ἀκολουθεῖ τοῦτο, ὅπου αὐτὸς, θέλων π. χ. νὰ κινήσῃ μόνον τὸν δάκτυλόν του, τὸν κινήσῃ παρευθὺς; — τοιαύτης πνευματικῆς πράξεις κάμνει ἕκαστος πᾶσαν σιγμὴν, χωρὶς νὰ τὸ ἐξεύρῃ μόνος του ἐξ αἰτίας τῆς συνηθείας, ἢ χωρὶς νὰ ἔχῃ εὐχαρίστησιν διὰ τὴν ἐξετάσῃ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν· μολοντοῦτο θέλει ἀμειψαίει τὸ πραγματικὸν αὐτῆς τῆς ἐπιρροῆς, ἐπειδὴ μήτε τὴν βλέπει μήτε τὴν καταλαμβάνει; πλειότερα παρὰ χίλια συνήθη φαινόμενα ἤθελον μᾶς ἐκπλήττει καθήμερον, εἰ δὲν ἠμῶν τὴν αἰσθησίν μας διὰ τῆς συνεχῆς αὐτῶν ἐπενεργείας, εἰς τὰ ὅποια αὐτὴ τόσοσιν μᾶς ἔκαμε συνήθεις, ὥστε μήτε περᾶ ἀπὸ τὸν νοῦν μας διὰ ν' ἀποδώσωμεν εἰς τοῦτο φιλοσοφικὴν τινὰ ὠφέλειαν ἢ πνευματικὴν σημασίαν — μολοντοῦτο εἶναι εἰς εὐθύνην ὑποκείμενος ἕστις ἤθελεν ἐγερεθῆ ἐκ τῆς ληθαργίας; πρέπει νὰ ὀνομασθῆ αὐτὸ Μυστικισμὸς τὸ νὰ μεταχειρίζηται τις ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἐσωτάτην, τῆς φύσεως οὐσίαν, καὶ τὸ βαθύτατον εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, καὶ νὰ ὑψωθῆ ἐνταῦθεν εἰς μίαν νοερὰν ἐποπτείαν, ἢ εἰς τὴν αὐτοσυνειδήσιν (Selbstbewußtsein); θέλει δὲ τὸ νομίζει ἀξίον ἀμοιβῆς τὸ νὰ μὴν ἀσχολῆται εἰς οὐδεμίαν ὑψηλότεραν γνώσιν, ἀλλὰ ὅλα νὰ τὰ ἀνήσῃ τοιαῦτα ὅποια προπολλοῦ ἦσαν; τοῦτο δὲν θέλει τὸ φρονήσει κάνας εὐθὺς (ὀρθὸς) καὶ ἀπὸ δεινῆς προλήψης ἀμέτοχος ἄνθρωπος.

Ὅστις ἐπάνω εἰς ὁποιοῦδήποτε ἀντικείμενον θέλει νὰ σοφισθῆ (διοξυθῆ) τὸ πνεῦμά του καὶ μὲ βαθυτέρας θεωρίας νὰ τὸ

πλουτίσῃ, πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἐμπορεῖ νὰ ἐπιλέξῃ περιπλέον τὸν Ζ. Μ.

Πρὸς ζημίαν καὶ καταγρόνησιν τοῦ Ζ. Μ. ἐφαντάσθησαν τινὲς ὅτι ὑπνοβάτης τις, ὅς τις ἔφησε τὸν ὕψιστον βαρύνον, ἐδύνατο νὰ μᾶς δώσῃ φουταγωγίαν ἐπάνω εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν πράγματα, καὶ εἰς τοιαῦτα ἄτινα ἀπὸ μόνου τὴν τυχαίαν περιρῖξασιν ἐξαρτῶνται· μολοντοῦτο ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι τοιοῦτον τι ὑπολαμβάνουσι, δὲν ἔχουσι καμμίαν ἔννοιαν περὶ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, μήτε περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν· καὶ κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον δὲν πρέπει τις νὰ μεταχειρισθῇ καμμίαν ἐξέτασιν, καθότι τότε ἤθελεν ὑποπέσει εἰς κίνδυνον νὰ βλάβῃ τὴν νηπτικὴν δυνάμιν τῶν ἀσθενῶν, ἢ αὐτὸς ν' ἀναισθηθῆσῃ.

Πατέ δὲν δύναται ἀπομόνισθαι νὰ ἔλθῃ εἰς κατάστασιν, καθ' ἣν ἀποκτῶν ὑψηλότερας ἰδέας τὰς μεταδίδει ἐν τρεπιῶν ἢ σύζυγόν του τ' ἀπαιτεῖ· καταπάντα διαφορητικὸν εἶναι τὸ νὰ δεῖχῃ μαγνητιζομένους διὰ τῆς διεγέρσεως τοῦ ἐνέφρακτος ἰατρικὰ συνήθη (οἰκιακὰ) πρὸς ἀνάβρεσιν, καὶ νὰ μεταχειρίζηται αὐτὰ· πρᾶγμα, τὸ ὅστις εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα συν-απαντᾶται· τὸ νὰ ἐκτελῶνται ἐπομένως τὸ ἀκούειν, βλέπειν, γεύεσθαι, κτλ. (τὰ ὅποια ἄλλως ἰδιάζουσιν εἰς ὄργανα τινὰ) διὰ μέσου τοῦ κοίλου τοῦ στομάχου, ἢ τῶν ἀναπνευστικῶν τῶν χειρῶν, καὶ ὁ ἀσθενὴς μὲ ζερεῖως κεκλεισμένῃ ὄμματι ἐν τῷ σκότει καὶ εἰς τὸ σῶμα του μέσῃ νὰ βλέπῃ, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ κοίτου αἰσθητηρίου εἰς μεμακρυσμένῃ διάστημα πρόσωπα καὶ ἀντικείμενα νὰ περιγράψῃ, δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον· ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ εἶναι καταπολλὰ φυσικὰ, καὶ ἀπὸ τῆν φυσιολογίαν τοῦ ὀργανισμοῦ ἐμπορεῖν νὰ κατανοηθῶσιν εὐκολώτατα, ὅταν μόνου θέλῃ τις νὰ δώσῃ τὴν ἀναγκαῖον κόπον διὰ νὰ σπουδάσῃ αὐτὰ ἐπιμελῶς, καὶ νὰ γυμνασθῇ εἰς τὴν φιλοσοφίαν· ὅς τις κόπος εἰς τὰς κοινὰς ἐπιτελέσεις, ἐργόχειρα, καὶ εἰς πάντα βαθμὸν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ὡς ἀναγκαῖος καὶ ἀπαραίτητος, πολλῶν μᾶλλον εἰς τὴν φιλοσοφίαν φαίνεται ὡν· ἢ μήπως δύναται τις αὐτὴν καὶ τὴν σήμερον εἶτι δι' ὀνείρων καὶ παραμυθίων ν' ἀποκτήσῃ, καθὼς διηγούνται περὶ τῶν παλαιῶν καιρῶν;

Ἐάν λοιπὸν φιλοσοφικῶς ἐξετάσωμεν πῶς συνέστη καὶ κατεῖχε οὐσία (τὴν ὅποιαν ὁ Ἀριστοτέλης ὀνομάζει τὴν οὐσίαν) τοῦ ἀκούειν, βλέπειν, κτλ. δὲν θέλωμεν πλέον διαμαρτυρηθῆναι

ἀλλ' ἐθέλωμεν αἰσθανθῆναι τὴν οὐδαμινότητα τῶν παχυλῶν καὶ σωματικῶν ἐξηγήσεων, συνήθως περὶ τὰς ἐνεργείας τῶν αἰσθητηρίων γινόμενων.

Γ Ε Ω Λ Ο Γ Ι Α.

Ἐξετάσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου παρὰ τοῦ Κυρίου D. Choiseul-Gouffier.

(Ἰδ. Α. Ἐ. Ἄρ. 13. — τέλος.)

Ἡ ἐποχὴ τοιοῦτου μεγάλου συμβάντος φαίνεται, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς· ὡς τὸσον δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ μὲ κάποιαν πιθανότητα.

Ἐπειδὴ τὸ σχίσισμον τοῦ Βοσπόρου ἐπροξένησε τὴν καταδύσιν πολλῶν νησιῶν τοῦ Ἀιγαίου πελάγους, τὰ ὅποια ἐξαφανήθησαν, ὅταν ἐχαμήλωσε τὸ νερὸν, διὰ τοῦτο ἔμπορεῖ τις μὲ κάθε λόγον νὰ τὸ ἀνατρέψῃ εἰς τὴν ἐποχὴν ἐνὸς τῶν κατακλισμῶν τῶν τῶσων περιήμων εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τοῦ Ἀγύργου, ἢ εἰς τοῦ Δευκαλίωνος.

Καὶ πρῶτον παρατηροῦμεν, ὅτι τὰ περισσότερα νησιὰ τοῦ Ἀιγαίου πελάγους ἐσάθησαν ὀνομασὰ διὰ τὴν εἰς αὐτὰ λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος· καὶ τῆ ἀληθεία, ὅταν ἐκατοικήθησαν ἐκδευτέρου, ἀφοῦ ὁ ἥλιος τὰ ἐξέραυεν, ἔπρεπεν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη νὰ προσκρέθου εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν λατρείας εὐγνωμοσύνης· ἐκ τούτου καὶ ἡ Θρησκευτικὴ δόξα, ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἐγεννήθη εἰς τὴν Δῆλον, ἀφοῦ ἐκατάφυγεν εἰς αὐτὴν ἢ ἠγῶ· καὶ ἡ παράδοσις κατὰ τὸν Πίνδαρον, (Ὀλυμπ. Ζ) (α) ὅτι ἡ Ῥόδος ἔπεσεν εἰς τὸ μερτικόν του, ἢ κατὰ τὴν παλαιὰν κοινὴν φήμην, τὴν ὅποιαν μᾶς ἐρύλαξεν ὁ Διόδωρος, ὅτι ἀγάπησεν εἰς τὴν Ῥόδου μίαν γυναῖκα, καὶ ἐγέννησε μαζὶ τὴν τοῦς Ἠλιάδας, ἀφιερωμένους εἰς τοῦ ἡλίου τὴν λατρείαν (Isid. Origin. lib. XIV, C. VI Mem del' Acad. des inser. tom XXXII. pag. 466. Διόδ. Σικελ. βιβ. 4, κ. ν. (β)).

Ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ τοῦς μύθους ἔπεται, ὅτι

τὸ ἄνοιγμα τοῦ Εὐξείνου πύτου, καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ τῶν νησι-
ῶν καταστροφὴ ἀκολούθησεν πρὸ τῆς εἰρημένης λατρείας.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν Abbé Banier, ὁ ὁποῖος εἰς τοῦτο ἔχει
ἐλίγους ἐναντίους, αἱ αἰγυπτιακαὶ ἀποικίαι ὑπὸ τὴν ἐδηγίαν
τοῦ Κέκροπος καὶ τοῦ Δαναοῦ ἔφεραν καθαρὰ εἰς τὴν Ἠλ-
λάδα τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν λατρείαν, ἡ ὁποία, καθὼς τὸ δει-
χνει πολλὰ καλά ὁ Banier, ἦτον ἡ ἴδια μὲ τοῦ Ὀσίριδος.

Ὁ Κέρωψ, κατὰ τῆς Πάρου τὸ χρονικόν, ἐβασίλευσεν
εἰς τὴν Ἀττικὴν 1582 πρὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους, καὶ ὁ Larcher,
ὁ ὁποῖος ἐξέτασε κατὰ βάθος ἀντὰ τὰ χρονολογικὰ προβλήματα,
πλησιάζει αὐτὸ τὸ συμβάν 12 χρόνους εἰς τὸ σωτήριον ἔτος,
ἐπειδὴ βάζει τοῦ Κέκροπος τὸ βασίλειον εἰς τὰ 1570 πρὸ Χριστοῦ·
προσέτι ἡ ἱερὰ μῆς λέγει ὅτι ὁ Κέρωψ ἐφάσεν εἰς τὴν
Ἑλλάδα δύο χρόνους προτεῖν ἢ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, καὶ
ὅτι τὴν ἰδίαν χρονίαν ἐφάσεν καὶ ὁ Δαναός.

Πρέπει λοιπὸν νὰ βάλωμεν εἰς τὰ 1572 πρὸ Χριστοῦ κατὰ
τὸν Larcher, ἢ 1584 κατὰ τῆς Πάρου τὰ μάρμαρα, τὴν
ἀποκατάστασιν τῶν αἰγυπτιακῶν ἀποικιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα,
καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ἡλίου.

Ἄλλ' ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος, κατὰ τὸ ἴδιον
χρονικὸν τῆς Πάρου, ἀκολούθησε 1529 πρὸ τοῦ σωτηρίου ἔ-
τους, καὶ ἀκολούθως 43 ἢ 53 χρόνους μετὰ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ
Κέκροπος· καὶ λοιπὸν μόνη αὐτῇ ἡ διαφορὰ ἀρροῦσε νὰ δει-
ξῆ, ὅτι ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος δὲν ἐπρὸξεν ἢ ἀπὸ
τὸν Εὐξείνου πύτου· ἠξέυρεμεν προσέτι, ὅτι αὐτὸς ὁ κατα-
κλυσμὸς ἦτον καθαρὰ μία μερικὴ πλημμύρα, ἡ ὁποία ἐκτὸς
τῆς Θεσσαλίας δὲν ἐσκέπασεν ἄλλο μέρος· καὶ περὶ τούτου
ἐλπίζω νὰ ὁμιλήσω εἰς ἓν ἄλλο ἀπομνημόνευμα, ἀναφέρων
μερικὰ περιστατικά, τὰ ὁποῖα ἐπαρατήρησα εἰς τοὺς ἰδίους
τόπους, καὶ συζήθουν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς τῆς γνώμης.

Ὁ δὲ κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου εἶναι πολὺ προγενέ-
στερος ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐποχὴν· κατὰ τὸν Ἰούλιον τὸν Ἀφρι-
κανὸν (Ἰουλ. Ἀφρικ. εἰς Εὐστέβ.) ἀκολούθησεν 189 χρόνους
πρὸ τοῦ βασιλείου τοῦ Κέκροπος, δηλαδὴ 1771 πρὸ Χριστοῦ,
κατὰ τῆς Πάρου τὸ χρονικόν, ἢ μόνον 1759 κατὰ τὸν λο-
γαριασμὸν τοῦ Larcher· ὁ δὲ Εὐστέβιος τὸν ἀναβαίνει ὡς
1796, καὶ ὁ Frontet ἀποδέχθη τὴν γνώμην του.

Τελευταίου αὐτὰι αἱ διαφοραὶ εἶναι ὀλίγον σημαντικαί,

καὶ βλέπομεν, ὅτι καὶ ὅλα τὰ συστήματα αὐτὸς ὁ κατακλυ-
σμὸς ἀκολούθησε περὶ τοῦ 200 χρόνους πρὸ τοῦ βασιλείου τοῦ
Κέκροπος.

Ἀναμφιβόλως ἓνα τῶν διόρισμα καιροῦ ἦτον ὄχι μόνον
ἀρκετὸν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον διὰ νὰ ἐλευθερωθῶν διόλου τὰ
βυθισμένα τῆς Ἑλλάδος νησιά ἀπὸ τὰ νερά τῆς θαλάσσης,
καὶ νὰ ξαναπεκτῆσεν τὸν παλαιὸν πληθυσμὸν τους· καὶ συμ-
περαίνει τινὰς, ὅτι ὁ Κέρωψ, ἀφοῦ ἐφάσεν δὲν ἦρε κάμ-
μῖαν ἀντίστασιν ἀπὸ μέρος αὐτῶν τῶν νησιωτῶν, ὅταν τού-
τος ἐπέβαλε νὰ κανονίσῃ, καὶ νὰ ἐεργάσῃ δημοσίως τὴν λατρεί-
αν ἐνὸς θεοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ ἀγαθαιεργίαι ἦσαν νεαρῆ, καὶ
τῶν ὁποίων εἶχαν ἀκόμη χρεῖαν, ἐπειδὴ αἱ τοιαῦται περιστά-
σεις ἀποκαλιζοῦν περισσώτερον ἀπὸ κάθε τι ἄλλο τὴν εὐγνω-
μοσύνην βεβαίαν.

Ἦμπορεῖ λοιπὸν τινὰς νὰ θεωρῆ ὡς πιθανόν, ὅτι πρὸς τὰ
1759 πρὸ Χριστοῦ ἄνοιξεν ἓνας ἡφαίστος τὸν Εὐξείνου πύτου,
καὶ ἀποτέλεσε τὸν Ὠγύγου τὸν κατακλυσμὸν.

Ὁ Larcher (Chronolog. tom. VII, pag. 271.) μῆτε
δέχεται ἀμφιβολίαν περὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης καταστροφῆς, ἀ-
ναμνημένης καὶ καθιερωμένης ἀπ' ὅλην τὴν ἱσθμὸν· καὶ μῆτε
ἠμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ μὲ εὐκολίαν, πῶς ἡ Ἀττικὴ, ποτιζομέ-
νη ἀπὸ ὅκτω, ἢ δέκα μικροῦς ποταμοῦς, ἠμπόρεσε νὰ κατα-
βυθισθῆ τῶσον. “πλὴν, προσέβηται, ἐπειδὴ ὁ κατακλυσμὸς αὐ-
τὸς εἶναι ἀναντίρρητος, σοχάζομαι, ὅτι ἡ θάλασσα ἐπήδησε
τὰ παλαιὰ της ὄμα, καὶ ἐσκέπασεν τὸν τόπον μὲ τὰ νερά της.

Τὸ σχέδιον τοῦ σοφοῦ συναδελφοῦ μας δὲν ἐπεριλάμ-
βανει τὴν ἐξέτασιν τοῦ πῶς ἡ θάλασσα ἠμπόρεσε νὰ πηδύσῃ
τὰ ὄριά της ἴσως καὶ νὰ ἐφωσθῆ μῆκτως πρὸς εἰς τὴν ἀβε-
βηλίαν ὑπέθεσιν ἐνὸς ἡφαίστου, ἐποῦ ἐσπᾶσε τὰ φυσικὰ
περιφράγματα μιᾶς μεγάλης θαλάσσης· ἐμένα ὅμως τοιοῦ-
τος σοχασμὸς δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὲ ἐμποδίσῃ, ἀφοῦ ἐξέτασα
καὶ ἤρα τὰ βέβαια ἴχνη αὐτοῦ τοῦ ἡφαίστου.

Ἄν λοιπὸν τοιαύτη ἐξέβη ἡ αἰτία αὐτοῦ τοῦ ἀξιμνη-
μένου συμβάντος, καθὼς δὲν μὲ φαίνεται δυνατόν ἢ ἀμ-
φιβάλλω περὶ τούτου, δὲν μένει ἄλλο, παρὰ νὰ μαζοῶμεν
εἰς τὰ περίφημα ταξείδια, ὅσα ἔγιναν μετὰ τὴν καταστροφὴν
αὐτὴν, τὰς τρομεράς της πρὸς βλάβας εἰς τοὺς ἀνθρώπους, αἱ ὁ-
ποῖαι δὲ μαρτυρήσαν, ὅτι αὐτῇ ἡ αἰτία πολλὸν καιρὸν, ἀφοῦ

τὸ πρῶτον ἐξέσπασεν, ἐρύλαξε τὴν τρομερὴν τῆς ἐνέργειαν, καὶ ἂν πολλοὺς χρόνους μετὰ ταῦτα εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς αὐτὰ τὰ μέρη τῆς θαλάσσης κύβηται φορτοῦναι, βράχιοι, ὅπου ὑφόνονται, συγκρούονται καὶ χωρίζονται· φάραγγες, ἀπ' ὧν τὰ κύματα ἐθγαίνουσι μουγγρίζοντας, εἶναι πολλά δύσκολον νὰ μὴν βλέπωμεν ὅλα αὐτὰ ὡς νέας μαρτυρίας περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Ὠγύγου, καὶ τῶν τρομερῶν ἀποτελεσμάτων του, ἂν καὶ εἰς τὰ συγγράμματα, ὅπου μᾶς ἐπαρῶσαν αὐτὰς τὰς εἰκόνας, εὐρίσκονται καὶ μυθώδη περιστατικά.

Ἀναμφιβόλως τὸ παλαιότερον ταξεῖδι, ὅπου ἐπιχειρήσθησαν οἱ Ἕλληες εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον, εἶναι τὸ ταξεῖδι τοῦ Ἡρίξου καὶ τῆς ἀδελφῆς του Ἑλλῆς διὰ τὰ γλυτούσων, καθὼς λέγουσι, ἀπὸ τὴν μαίαν τῆς μητρῆς των Ἰνῆς· καὶ εἶναι γνώμη κοινὴ, ὅτι ὁ πορθμὸς, ὅπου χωρίζει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ὀνομασθῆναι Ἑλλήσποντος, διότι ἐπιγίγκεν εἰς αὐτὸν ἡ Ἑλλη· καὶ τοῦτο μᾶς δίδει καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τοῦ ταξιδίου, τὸ ὅπου ἐγένετο περὶ τοῦ 1500 πρὸ Χριστοῦ· ἐπειδὴ ἡ Ἰνῆ ἦεν κῆρυξ τοῦ Κάδμου, καὶ ὁ Κάδμος ἦλθεν εἰς τὰς Θήβας εἰς τὰ 1519 κατὰ τῆς Πάρου τὰ μάρμαρα.

Ἀληθινὰ ὁ Διόδωρος δὲν λέγει, ἂν ὁ Ἡρίξος ἀπάντησεν ἐμπόδια ἕως νὰ ἔμβῃ εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον, ἀλλ' ἀναφέρει μόνον ὡς μυθώδη παραδόσιν, ὅτι εἰς τὴν Κελχίδα χαλκόποδες & φλόγιαι πνέοντες ταῦροι ἦσαν βαλμένοι νὰ φυλάττῃν τὸ περίφημον χρυσοῦν δένδρον, κρεμάμενον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄρεως· καὶ ἴσως ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων ἀλλοίωσις, ἢ ὅποια βάζει εἰς τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου τοῦ Ἡρίξου αὐτὰ τὰ τέρατα, ὅπου ἐηγάζουσι φωτιάς ἀπὸ τὰ ρουθούνια των, ἢ ἢ πορεῖ νὰ θεωρηθῆναι ὡς εἰκόνα πεινιτικὴ, παρμένη ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἀπάντησεν εἰς τὸν δρόμον του· ἢ ἐνδεχόμενον αὐτῇ ἢ ἀπὸ τὸν Διόδωρον φυλαγμένη παράδοσις νὰ πηγάζῃ ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῶν εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Κελχίδος ἠφραίτων, τῶν ὁποίων εὐρίσκονται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον Ἰχθυ.

Ἐπειδὴ ὁμως μᾶς ἔμειναν πολλά ὀλίγα εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ τοῦ πρώτου ταξιδίου εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον, διατοῦτο δὲν ἐπισηρίζω τὴν γνώμην μου εἰς μίαν τίσσον ἀδύνατην ἐνδειξιν, ἀλλὰ μεταβαίνω εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄλλο ταξεῖδι, περὶ

τοῦ ἑποίου γράφουσι πολλά ὄλοι σχεδὸν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ παλαιοὶ ἱστορικοὶ, τὸ ταξεῖδι λέγουσι τῶν Ἀργοναυτῶν.

Αὐτὸ ἔγινεν (Larcher, Tradac: d'Hérodote t. VII, par. 35 et 577), κατὰ τῆς Πάρου τὰ χρονικά, εἰς τὰ 1350 πρὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους· οἱ ὑπὸ τὴν ἐδηγίαν τοῦ Ἰάσωρος πενηταδῶς πολεμάρχοι, τῶν ἑποίων τὰ ἐνόματα διαφυλάχθησαν ὡς τὴν σήμερον, ἐμβῆκαν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπέρασαν διὰ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον, καὶ μετὰ πολλὰς δυσκολίας ἄββαξαν εἰς τὴν Κελχίδα· ὁ Διόδωρος λέγει μόνον, ὅτι ἐδοκίμασαν μίαν φουρτούναν εἰς τὸν Εὐξείνου πόντον· ἀλλ' ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος, καὶ οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς διηγούνται τὸ πρῶτον λεπτομερέστερα.

Ὁ Ἀπολλώνιος (Βιβ. β. σίχ. 168 καὶ ἀκόλ. 311 καὶ ἀκόλ.) ζωγραφίζει εἰς τοῦ Βοσπόρου τὸ στενὸν ρεῦμα τὰ κύματα ὑψωμένα ὡσαν βουναί, καὶ εἰς ἀκμὴν νὰ πλακώσων τοὺς Ἀργοναύτας, καὶ αὐτοὺς ἀββαζόντας μὲ φρικτὴν εἰς τὰ περιγῶλια τῆς Βιθυνίας, ἔπου ὁ μαυρὸς Φινεύς τοὺς προλέγει, ὅτι δὲ ν' ἀπαντήσων εἰς τὴν ἄκρην τοῦ κατασένου βράχους, τοὺς ὁποίους ἕως τότε κανεὶς θνητὸς δὲν ἠμπόρεσε νὰ πέρσῃ· ὅτι αὐτοὶ οἱ βράχοι κινεῦνται, χωρίζονται, καὶ πάλιν εἰσόνονται· ὅτι τὰ κύματα ἀφρισμένα ὑφόνονται καὶ σκεπάζουσι τὰ κορυφὰς των· ὅτι ἀντιχεῖ εἰς μακροῦν διάστημα ἐκτότος τῶν συχρῶν συγκρούσεών τους· ὅτι αἱ Ἀργοναῦται τότε πρέπει νὰ τολμήσων καὶ νὰ ἐξακολουθήσων τὸν δρόμον των, ὅταν ἀψήσων ἕνα περσῆν πρὸς τὸν Εὐξείνου πόντον, καὶ ἠμπορέσῃ νὰ διαπεράσῃ αὐτὸ τὸ κινδυνώδες πέρασμα.

Ὁ ἴδιος ποιητὴς (Βιβ. β. 577 καὶ ἀκόλ. δ.) προσθέτει, ὅτι τῶντοι οἱ Ἀργοναῦται εἶδαν τοὺς βράχους συγκρομένους καὶ χωρίζομένους· ὅτι τὰ κύματα ἐκυλούσων μουγγρίζοντας· ὅτι ἦσαν παλὺν καιρὸν εἰς ἀμήχανον κίνδυνον, καὶ ὅτι χωρὶς τῆς Ἀθηνῶν τὴν δυνατὴν βοήθειαν ἔμελλαν νὰ καταποντισθῶν· κτλ. κτλ.

Καὶ τὸ βεβαιότερον προσέτι εἶναι, ὅτι ὁ ποιητὴς ὑπέθεται τὴν Ἡραν νὰ λέγῃ τὴν Θέτιν, ὅτι αὐτὴ ἐγλύτωσε τοὺς Ἀργοναύτας διὰ μέσου ἐκείνων τῶν πλακωμένων βράχων, ὅπου βομβοῦν φρικτὰὶ κύματα φουρτούναι.

Ἄοιη τὴ σφ' ἐούωσα διὰ πλαγκτὰς περιέριπτας
Πέτρας, ἐνθα πυρὸς δειναὶ βρομέουσι Σουελλαι,
Κύματα τε σκληρῆσι περιβλύει σπυλάδεσσιν

(Βιέ, δ. σίχ. 786)

Ἄραγε αὐταὶ αἱ ταραχαὶ τῶν ὕψων κυμάτων,
αὐταὶ αἱ πύριαι φουρτεῦναι, καὶ τῶν βράχων ἢ τριμερῶν σύγ-
κρουσις, τὰ ὅποια ὁ Πλίνιος (lib. IV, cap. XIII, (e)) χωρὶς
κάνενα βάσιμον λόγον, ἀποδίδει εἰς ἀπάτην τῆς ὀπτικῆς,
δὲν φανερόν, δὲν εἰκονίζου ἕνα ἠφαιστῶν, ἐποῦ τῶν
χρόνοι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὸν σβύσουν, καὶ ὅποιοι ἐπαίρη-
σίαζε πλῆθος κινδύνων εἰς τοὺς αὐθάδεις ναῦτας; καὶ πῶς
αὐταὶ αἱ ἐνδείξεις δὲν γίνονται ἰσχυρότεραι, ὅταν παρατη-
ρήσῃ τινὰς, ὅτι αἱ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Βοσπόρου Κυάνεαι ἢ
σοι ἀνομάσθησαν, κατὰ τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Πρῶτον (H-
ρόδ. βιβ. κεφ. δ. πέ) Πλανήται, κατὰ ἄλλους παλαι-
οὺς συγγραφεῖς (Plin. lib. VI, cap. XI. Εὐρώπ. Μῆδ.
σίχ. 2. καὶ 1263.) Συμπληγάδες, πῶς δὲ πῆ, συγ-
κρουόμεναι, ἢ ἐνωμέναι, διὰ νὰ ἐκμείνουν τῶν κιν-
λίτερα μὲ αὐτὴν τὴν διπλὴν ἐνεμασίαν τὰς σφοδαίων κω-
νήσεις πότε διὰ νὰ ἐνόωνται, καὶ πότε διὰ νὰ χωρίζονται,
ἀποτελεσμάτα, τὰ ὅποια μένει ἢ τριμερῶν τοῦ ὑπογείου πυ-
ρὸς ἐνέργεια ἠμποροῦσε νὰ προξενήσῃ; Ὁ Ὅμηρος μᾶς λέγει,
ὅτι κοντὰ εἰς αὐτὰ τὰ νησιὰ τὰ βίαια κύμα-
τινα αἱ φλῆ-
κίνοι κράβιλοι ἔσεσαν τὰ τσακισμένα κακὰ

Ὁ Ἀπολλώνιος ζωγραφίζει τοὺς ἐρημικτοὺς ἀνέμους
μεταθέτοντας, καὶ ἀθεύοντας τοὺς βράχους τὸν ἕνα ἐναντὶ
τοῦ ἄλλου, καὶ προσέειπε, ὅτι ἐφαίνετο ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὰς κρη-
φάστων ἐν σκοτεινὸν σύννεφον, καὶ ὅτι ἀρούετο ἕνας τριμε-
κτικὸς κτύπος.

Ὁ Valerius Flaccus εἰς τὰ Ἀργοναυστικά του, βῆ
ζωγραφίζει ἀκόμη παρασατικώτερα τὸ ξέσπασμα ἑνὸς ἠφαι-
στου εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τῶν Κυανέων νήσων, ὅταν αἱ κυ-
ρυστάτων ἐπρόσβαλλον μὲ ἐρημὴν ἢ μία εἰς τὴν
ἄλλην· καὶ ὅτι ὄψω φαρατῆς ἢ φλόγα ἔλαμψεν
εἰς τὸ μεταξὺ τῆς φουρτούνας. (Argonaut. lib. IV, v.
657 καὶ ἀκολ.). . . . Miscetur rupes: jamque aequos
toto Cyaneae juga praecipites illisa remittunt his fragor in-

foslas cautes adversaque saxis Saxa dedit: flamma expresso
his fulsit in imbri.

Τελευταῖον αὐτὸ τὸ ἴδιον ὄνομα Κυάνεαι αὐξάνει ἐδῶ
τὴν μαρτυρίαν, ἐπειδὴ σημαίνει βαθὺ γαλάζιον κλίνοντας
εἰς τὸ μαῦρον· καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου σημειώνει,
ὅτι διὰ τὸ χρῶμα των ἔλαβαν αὐτὸ τὸ ὄνομα· εἶναι δὲ φανε-
ρόν, ὅτι οἱ καμμένοι βράχοι καὶ καπνισμένοι ἀπὸ ταῖς φω-
ταῖς τοῦ ἠφαιστῶν ἔχουν αὐτὸ τὸ χρῶμα, καὶ τότε ἀκολου-
θῶν αἱ Κυάνεαι ἦσαν, καθὼς εἶναι ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον.

Καὶ μόνον αὐτὰ τὰ σημεῖα καὶ οἱ χαρακτῆρες, ὅπου οἱ
παλαιοὶ μᾶς ἐπαράδωσαν, ἦσαν πιθανότατα ἐνδείξεις, ὅτι
τὸ παλαιὸν ἐξέσπασεν ἕνας ἠφαιστῶν εἰς τοῦ Βοσπόρου τὸ σώ-
μα· πλὴν αἱ ταιαῦται μαρτυρίαι μεταβάλλονται ἀναμριδῶως
εἰς δείξεις τελείας, ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἀκόμη τὰ δύο τρίτα τοῦ
κρατῆρος αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἠφαιστῶν· ἐπειδὴ εἰς ὅλους τοὺς
πλησίον τόπους εὐρίσκονται φανερὰ ἔχνη τοῦ πυρὸς, ὅπου τό-
σον καιρὸν τοὺς ἐκατάκαιεν· καὶ μάλιστα, ἀφοῦ μόνον αὐτὸ
τὸ συμβεβηκὸς ἐξηγεῖ τόσον καλά καὶ τὸν περίφημον κατα-
κλυσμὸν τοῦ Ἠλύγου, τοῦ ὁποίου ὡς τὴν σήμερον καμμία
ἄλλη πιθανὴ αἰτία δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὐρεθῇ, καὶ τὰ φαινό-
μενα τοῦ Ἀιγαίου πελάγους, τὰ ὅποια ἦσαν ἀπ. τελέσματα
ἄμεσα αὐτοῦ τοῦ ἴδιου κατακλυσμοῦ.

Ὅπως ἀνακαλύπτονται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ καιρὸν πρῶτα,
τῶν ὁποίων ἢ μνήμη ἦτον πολλὰ σκοτεινὴ, ἢ καὶ ἐφαίνετο
ὅτι πάντα χαρηνῆ· καὶ ὅμως ὁ καιρὸς, ὅπου τὸ γλῶσσο
ἠέρον, κατατρώγει ὅ,τι γεννᾷ· αἱ παραδόσεις μὲ τὸ γλι-
γερὸν τρέξιμον τῶν αἰώνων χάνονται, ἢ παντάπασιν ἀλλοιό-
νται· ἢ ὑψηλὴ τέχνη, ἢ ὁποία ἐσαμάτησε τὸν πτερωτὸν
λόγον, δὲν ἔσωσεν ἄλλο τί, ἀλλὰ μόνον λείψανα, καὶ ἢ
τέχνη ἢ θαυμασία, ὅπου τὸν πολλαπλασιάζει, δὲν ἠμπό-
ρεσε νὰ εὕρῃ καὶ νὰ φυλάξῃ, ὅσα καταποντίσθησαν διὰ πάν-
τα· τὸ δὲ λογικόν, ὑφούμενον διὰ μόνου τοῦ σοχασμοῦ εἰς
τοὺς καιροὺς ἐκείνους τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐρήμους, ὅπου τί-
ποτε δὲν τὸ κρατεῖ καὶ δὲν τὸ ἐπισχιρίζει, ἀποκρίνεται ἀπὸ κό-
πους ματαίους.

Ἄλλ' ἢ φύσις, αὐτὸ τὸ ἀπὸ ἐρείπια ἄπειρον σύνλετον,
ὡς καὶ εἰς τὰ παραμικρότερα τῆς ἐρείπια κρύπτει μέσα ἐπιτή-
δεια νὰ ἀπατήσουν τὸν καιρὸν, καὶ νὰ ἀντιζαθοῦν εἰς τὴν

φθαρτικότητος δύναμιν· ὁ μεγαλοφυῆς νοῦς αὐτὰτὰ μέσα τῆ προαισθάνεται, ἀλλ' ἢ ἐπισημη, πλέον βραδεία, καὶ πλέον βεβαία, τὰ ξεσκεπάζει.

Ἡ Φυσικὴ Ἴσχυρία διὰ τῆς βαρύτητος τῶν ἐξετάσεων τῆς, ἢ Χημικὴ διὰ τῶν σοφῶν ἀναλύσεων τῆς, ἢ Ἀστρονομία διὰ τῆς τόλμης καὶ τῆς βεβαιότητος τῶν λογαρισμῶν τῆς, ἢ Φυσικὴ διὰ τῆς ἄκρας ποικιλίας τῶν πειρῶν τῆς, ἢ ἰδίᾳ Βεβαικὴ διὰ τῆς θαυμασίας λεπτότητος τῶν παρατηρήσεων τῆς, ὅλαι αὐταὶ λέγω αἱ ἐπισημαί, διασχίζουσαι τοὺς αἰῶνας, φθάνουν ἕως τὴν ἀνωτάτην παλαιότητα, δίδουν μαρτυρίας εἰς τὴν ἰσχυρίαν, διαλύουν τὸ σκότος τῆς, καὶ ἀναπληροῦν μερικὰ χάσματα· καὶ ἡ κριτικὴ, πλουτισμένη ἀπὸ αὐτὰτὰ ἀνέλπιστα βοηθήματα, μεταχειριζομένη ὅμως αὐτὰ μὴ φθνησιν, μὴ βιάζουσα τὴν προσαρμογὴν τοὺς τελείως ἀποφύγουσα πάντοτε τὴν ὑπερβολὴν ὡς τὰ ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα, καὶ θεωροῦσα αὐτὰ ὡς ἐνδείξεις, σπανίως ὅμως ὡς μαρτυρίας, ἐκτείνει τὰ ὄριά τῆς· διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶναι τὴν σήμερον ἀδιάφορη διὰ τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος τὰς προόδους, καὶ ὅλας τὰς ἀποκτήσεις του.

υ) 100. Φαντὶ δ' ἀνθρώπων παλαιαί
ρήσεις, οὐκ ἔστι, ὅτε
χθόνα δατέοντο Ζεὺς τε καὶ ἠθάνατος,
φανερὰν ἐν πελάγει
Ῥόδον ἔμιβαν ποντίῳ·

105 ἄλμυροῖς δ' ἐν βένθοσιν ἠέου κεκρυφθῆαι
Σ. δ'. Κ. ια.

Ἀπεύθυντος δ' οὐτις ἐν·
δειξὸν λόγος Ἀελλίου·
καὶ ῥῆμιν χέρως ἀκλάρω-
τον ἄπτον ἄγνον θεόν·

110 Μινασθέντι δὲ Ζεὺς ἄμπαλον μέλι-
λαν θέμιον· Ἄλλα μιν οὐκ
εἶκασεν· ὅπει πολίαις
εἶπε τὴν αὐτῆς ὄραν ἄνδαν θαλάσσης
ἀνξεμέναν πέδουθεν

115 πολύδοσκον γαίην ἀνθρώ-
ποισι, καὶ εὐφρονα μάλας
Λ. δ'. Κ. ια.

ἀπέλευσεν δ' αὐτίκα
χρυσάμπυκα μὲν Λάχεον
χείρας ἀνταῖαι, θεῶν δ' ἔρ-

120 κον μέγαν μὴ κάρφαμεν,
ἀλλὰ Κρόνου σὺν πατὴρ ναῦσαι,
φραυδὸν ἐς κίθαρ μιν
κρυφθεῖσαν ἐξ κεφαλῆ
ἐξοπία γέρας ἔσσεσθαι, Τελευτά-

125 σαν δὲ λόγον κορυφαί
ἐν ἀλάθει πετοῖσαι·
Ελλάς μὲν ἐξ ἀλός ὑγράς
Ε. δ'. Κ. ιγ'

νῆσος· ἔχει τὴ μιν ὁ-
ξαῖον ὁ γενέθλιος ἀκτίνων πατήρ,
130 πῦρ πναόντων ἀρχὸς ἴππων·
Ἐνθα ῥύθῳ ποτὲ μυχθεῖς
τέκεν ἄπτᾶ, σοφώ-
τατα νηῆματ' ἐπὶ προτέρων
ἀνδρῶν παραδειζόμενούς

135 παιδας.

β) Delos insula in medio Cycladum sita· et didici Delos fortur, hnd post diluuium quod Ogygii temporibus notatur, cum orbem multis mensibus continua nox inumbrasset, ante omnes terras radiis Solis illa micata est, sortitaque ea eo nomen, quod prima manifestata sit visibus. Nam dñlon Graeci manifestum dicunt. 101δ.

Κρόνος δ' ἤγαγον προαισθημένους τοὺς Τελλχίνας τὸν μέλλοντα γίνεσθαι κατὰ τὸν νόμον, ἐκλήσιν τὴν νήσου (Ῥόδου); καὶ διασπαρῆσαι. . . . τὸν δὲ κατακλισμὸν γεινομένου, τοὺς μὲν ἄλλους διαφθάρησαι, τῆς δὲ νήσου διὰ τὴν ἐπομυθρὴν ἐπιτολισμῶν ὑγρῶν λιμῶσαι τοὺς ἐπιπέδους τόπους· λόγος δ' εἰς τὰ μετέωρα τῆς νήσου συμφορῶντα διασπῆθῆναι· ἐν ὧς ὑπάρχει καὶ τοὺς Διὸς παιδας, Ἴλιον δὲ κατὰ τὸν μῦθον ἐρασθέντα τῆς Ῥόδου, τὴν τε νήσον ἀπ' αὐτῆς ὀνομάσαι Ῥόδον, καὶ τὸ ἐπιπελάειον ὄραον ἀνελθεῖν. Ὁ δ' ἀληθὴς λόγος, ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν, τῆς νήσου ἀρχαῖος οὐσης ὅτι καὶ μαλακῆς, τὸν ἥλιον ἀνακηράναντα τὴν πολλὴν ὑ-

γρόττηται ζωογονήσαι τὴν γῆν, καὶ γενέσθαι τοῖς κληθέντας ἀπ' αὐτοῦ Ἠ-
λιάδας ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως λεοῦς αὐτόχθονας· ἀπο-
λοῦσθαι δὲ τοῖσι νομισθῆναι τὴν νῆσον ἱερὰν τοῦ Ἥλιου, καὶ τοῖς μετ'
ταῦτα γενόμενοις Ἰωδίοις, διατελέσθαι περιτότερον τῶν ἄλλων Ἰβῶν γῆμων
τας τὸν Ἥλιον, ὡς ἀρχηγὸν τῶν γένους αὐτῶν κτλ. Διόδο.

γ) Ἥμιος δ' ἠέλιος ὄνομαζ' ἐπέλαμψε κολώνιας
ἐκ περάτων αἰνῶν, ἤγειρε δὲ μηλοδοτήρας,
δὴ τότε λυσάμενοι νεότης ἐκ πείσματι δ' ἀφῆκε
λήϊδα τ' εἰςθῆσαντες, ἔσσην χρεὶ ἦεν ἄγασθαι,
πυσιῇ δινῆσεντ' ἀνὰ βόσπορον ἴθύνοντο·
ἔνθα μὲν ἠλιθιάτῳ ἐνυλίγκιον οὐρεὶ κύμα
ἔμψαίετο πρὸ πύρουθεν ἐπαίεσσοντι εοικῶς,
αἰὲν ὑπὲρ νεφῶν ἠερισμένον· οὐδένα φαίης
φρούεσθαι κακὸν οἶτον, ἔπει μάλα μεσοῦσι νηὸς
λίθρον ἐπικρέμαται, καθάπερ νεφῶς· ἀλλὰ τὸ γ' ἄμπετος
ζόρονται, εἴ κ' ἐσθλοῖο κυβερνητῆρος ἐπιούρη·
τῷ καὶ Τίφωος οἶδα δαημοσάνησι νόοντο,
ἀσκηθεῖς μὲν, ἀτάρ πρὸς ἡμέρας· ἤ κεντι δ' ἄλλω
ἀντιπέρην γαίῃ Βιθυνίῃ πεύσματ' ἀνήζαν.

Ἐνθάδ' ἐπὶ κτιῶν οἶκον Ἀγηνορίδης ἔχε φρονεῖς.

οἶδα γὰρ αὐτὸς
βούλεται ἀνθρώποις ἐπιδεινὰ θέσφατα φάσειν
μαντοσύνης, ἔνα κεντι Ἰβῶν χατέσαι νόοιο.

Πέτραι μὲν πύμπριτον, ἀφορηθέντες ἱερῶν
ἠυκῶνας ὄψασθα δύνω ἀλῆς ἐν ξυνοχησί·
τάων οὕτινα φῆμι διαμπερὲς ἐξελθάσθαι·
οὐ γάρ τα ῥέζησιν ἀνήρικταί νεότησι·
ἀλλὰ θαυμά ξυνίαισι ἐναντικαὶ ἀλλήλησιν
εἰς ἐν, ὑπερθε δὲ πολλὴν ἀλῆς κορθύνεται ὕδωρ
βρυσσόμενον· ζῆνὸς δὲ περὶ εὐφελῆ βράμει ἀκτῆ·
πῆ νῦν ἡμετέρησι πικρὰ φασίησι πίθεσθα,
εἴ ἐσσὸν πυκινῶτε νόω, μακάρων τ' ἀλόγοντας
θεῖρετε· μὴδ' αὐτῶς αὐτάχρετον οἶτον ἔλησθα
ἀφραδάως, ἢ ἴθυνεντ' ἐπισπόμενοι νεότητι·
οἰωνῶ δὴ πρόσθε παλαιῶν ποιηθήσασθα,
νηὸς ἀπο προμηθεύτης· ἐφιάμεν· ἢ δὲ δὲ αὐτῶν
πετρῶν πόντοῦδα σόη περὶ ὕγασσι δέχεται,
μηκέτι δὴν μὴδ' αὐτοὶ ἐρητύεσθε καλεῖσθου

εἰθέκεν ἀντικρὺ πταμένη μισσηγῶς ὀληταί,
ἀφ' ὅροις ἐέλωσθε· ἔπει πολὺ βέλτερον οἶξαι
ἀθωάτοις· οὐ γάρ κε κακὸν μέρος ἐξελθῆσθε
πετρῶν, οὐδ' αἶψα σιδηρῆ πύλοι Ἀργῶ·

(δ) Οἱ δ' ὅτε δὴ σκαλοῖα πύρου εἰσπασὼν ἔκαστα
τρηχέως σπιλάθεσιν ἀργυμένον ἀμφοτέρωθε,
διήεις δ' ὑπένευσεν ἀνὰ κλυζέσσων ἰούσαν
νῆα ῥόος, πύλων δὲ φῶδῳ προτέρωσσε νέοντο,
ἦδη δὲ σπῆσι δούκας ἀραιοσμένου πετρῶν
πυλμας οὐκ' ἐδῶλλε· βῶων δὲ ἀλμυρῶς ἀκται
. ταὶ δ' ἄμυδι· πάλιν αὐταὶ ἀλλήλησιν
ἄμφο ὁμοῦ ξυνοῖσαι ἐπέκτυπον· αἴητο δὲ πολλή
ἄλλη ἀνὰ χροσέσσων νεφῶς οἶς· αἶψα δὲ πόντος
σμερδαλέον· πύνη δὲ περὶ μύγας ἐβρυσεν αἰθήρ,
κοίλαι δὲ σπῆλυγες ὑπὲρ σπιλάδας τρηχέως
κλυζούτης κλῶς ἐνδον ἐβόμβησαν· ὑψόθε δ' ὄχθησ
λευκὴ κυκλάζοντες ἀνάκτυα κύματα ἄγνη
. οἶοντο γὰρ αὐταί
ἄνδιχα· τοὺς δ' ἐλάοντες ἔχε τρόμος, ὄψω μιν κῦτων
πλημμυρῆς παλίνροσας ἀεραχουμένη κατέναικεν
ἔσω πετρῶν· τότε δ' αἰνότατον δέος εἶχε
πάντας· ὑπὲρ κεφαλῆς γὰρ ἀμυγχανος ἦεν ὀλεθρῆς·
. ἐν δ' ἄρα μάσται;
Πηγάσι δινῆσι εἶχε ῥόος· αἰ δ' ἐκείτρωθε
εἰόμενοι βρυσμένον· πεπέδητο δὲ νῆϊα δούρα
καὶ τότε Ἀθηναίη σιδηρῆς ἀντέσπασε πέτρης
σκιπῆ, δεξιτερῆ δὲ διαμπερὲς ἔσο φράσθαι. κτλ.

(ε) Hellepontus insulas non habet in Europa dicendas· in Pon-
to dice M. D. p. ab Europa, XIV. M. ab Asia, Cyaneae, ab
aliis Symplegades appellatae, traditaeque fabulis inter se concou-
runt: quoniam parvo discretiae intervallo, ex adverso intrantibus
geminis cernebantur, paulumque de flexa Asia, coeuntium spe-
riem praeebant.

(ζ) Ἐνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπισπασθῆς, προτὶ δ' αὐταί·
κύμα μέγα ῥοχθεὶ κυκνοπίδος· Ἀμφιτρήτης·
πλαγκτῶς δὴ τοι τῶς γα θεοὶ μακάρους καλεῖσθαι·
τῆ μὲν τ' οὐδὲ ποτητὰ πικρὸν χεῖται, οὐ δὲ πέλειαι
τρήρωνες, τὰ τ' ἀμυρῶσθην Διὶ πατρὶ φέρουσι.

ἀλλά τε καὶ τῶν αἰεὶ ἀφαιρῆται λῆς πέτρῃ·
 ἀλλ' ἄλλην ἐνέησι πατήρ ἀναρῆμιον εἶναι·
 τῇ δ' οὐ ποῖ τις νηὶς φύγεν ἀνδρῶν, ἧτις ἔκταται,
 [ἀλλὰ ὧ' ὁμοῦ πίνακας τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
 κύμαθ' ἄλῃς φερέουσι πυρὸς ὀλοοῦθ' εὐέλλαι·
 οἷη δὴ κεινήγῃς παρέπλα ποντοπόρος νηὶς,

Ἄργυι πασιμέλουσα, κατὰ Διήταο πλέουσα. (Ὁμ. Ὀδ. Μ. γ. 61)
 Δαρῆος δὲ ἐπεῖτα πορευόμενος ἐκ Σούσων ἀπέκτο τῆς Καλιχρόνης ἐπὶ
 τὸν Βασπόρου, ἵνα ἔξενκτο ἡ γέφυρα, ἐνθαῦτεν ἀσθῆς ἐς νεκρῶν, ἔπειτα ἐπὶ
 τὰς Κυανέας καλυμένους, τῶς πρότερον κλυγκτῆς Ἑλληνέσφαι εἶναι
 ἠρόδ.

(η) Insulae in Bonto Planetae, sive Cyaneae, sive Symplegades, . . .

Ἐθ' ἄσφαλ' Ἄργουδ' μὴ διακτάσθαι σκάφης,
 Κόλχιον ἐς αἴαν, κυανέας Συμπληγάδας κτλ.
 Διῶταν μύχθος ἔρρει τέκνων,
 μάταν ἄρα γένος φθίων
 ἔτεκεν, εἴ κυανέων
 λιπούσα Συμπληγάδων
 πετρῶν ἀξενωτάτων εἰσβολῶν.

Ἑλλόγοιμοι καὶ φιλογενεῖς ἐκδάται τοῦ Δογίου
 Ἑρμοῦ!

Ἐναρξίζου τὴ πρὸς τὴν φίλην πατρίδα ἱερώτατον χρεῖ
 μου, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐκπληρῶ αὐτὸ κατὰ δύναμιν, μετῃ
 φραση τὴν ἐπομένην κριτικὴν ἀνάλυσιν τῆς νέας γαλλικῆς
 μεταφράσεως τῶν ᾠδῶν τοῦ Πινδάρου, τὴν γενομένην ὑπὸ
 τοῦ φιλέλληνοσ καὶ πολυμαθοῦσ Ἑλληνισοῦ κυρίου Assai,
 ἐκδότου τῆς φιλολογικῆς ἐφημεριδος τῆς ἐπιγραφομένης *Quin-*
zaine Littéraire. Αὕτη δὲ ἡ ἀνάλυσις εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀρ-
 χὴν τοῦ No. I, Jan. Janvier, 1818. τῆς αὐτῆς ἐφημεριδος,
 ὡς περιέχουσιν λοιπὸν καλὰς καὶ ἀρελίμους ιδέας, πέμψο
 πρὸς ὑμᾶς μετὰ Διῶρου τὴν αὐτὴν ἀνάκρισιν, μεταφρασθεῖ-
 σαν πιεῶσ ὑπ' ἐμοῦ, καὶ παρακαλῶ νὰ τὴν ἐκδάσῃτε δὲ
 τοῦ ἀφελιμωτάτου Α. Ε., ἀφ' οὔ τὴν ἐξέστασῃτε ἀκριβῶσ καὶ

τὴν κρίνητε ἀξίαν τῶν φιλοκάλων ἀναγνωσῶν τῆς ἀξιολόγου
 ὑμῶν ἐφημεριδος, τὴν ὁποῖαν βέβαια ὅστις ἔχει καρδίαν Ἑλ-
 ληνικὴν χρεωσῆται καὶ ν' ἀγαπᾷ, καὶ νὰ ὑπερασπίζηται. Ἰγναι-
 νετε μετ' εὐδαιμονίας, ἄνδρες φιλογενεῖς καὶ ὄντως ἀφελ-
 λμοι.

Ἐν Παρισίοις, τῇ 8. Ἀπριλλίου 1818.

ὁ διὰ βίου πρόθυμος καὶ εἰλικρινὴς
 ὑμῶν φίλος.

Γεώργιος Μεϊτάνης.

ἙΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Traduction Complète

Des Odes de Pindare

En regard du Texte Grec, avec des notes à la fin de chaque ode.

Par R. Tourlet,

Traducteur du poème de Quintus de Smyrne, publié en 2
 volumes in 8vo. à Paris 1799; et des oeuvres complètes, en
 4 volumes, de l'empereur Julien, précédées de sa vie, à
 mettre sous presse très - incessamment.

Ἐκεῖνο τὸ οὐράνιον πῦρ, ἐκεῖνη ἡ θεία μανία, τέλος
 δὲ ἐκεῖνος ὁ ἐνθουσιασμός, κατ' ὄν δ' ἀληθῆς ποιητῆς διαφέρει
 τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, εἶναι ὁ οὐσιώδης χαρακτῆρ ἐκάστου μὲν
 εἶδους ποιήσεως, ἐξαιρέτως δὲ ἐκείνου, ὅπερ ὀνομάζεται λυ-
 ρικόν· διότι τὰ ᾄσματα τοῦ τοιοῦτου εἶδους ἐφάλλοντο μετὰ
 τῆς λύρας. Ὁ Μουσαῖος, ἡ Δεδῆρα, ὁ Δαβίδ, ἐφαλλοῦ διὰ λυ-
 ρικῆς ἀρμονίας ἐκεῖνα τὰ ὑψηλὰ ᾄσματα, τὰ ὅποια καὶ ἡ
 θρησκεία ἐφύλαξεν ὡς ἱερά, καὶ ὅλα τὰ πεκαυδευμένα ἔθνη
 πρόθυμασ συνήθρυσαν, ὡς ἐυτελέστατα ἀρισουργήματα τοῦ
 πρωτίτου εἶδους τῆς ποιήσεως. Ἐκ τοῦ Ὁμήρου, ὅστις εἶναι
 ὁπισθὸς καὶ ἀληθῆς ζωγράφος τῶν ἀρχαίων ἠθῶν, μανθάνο-
 μεν, ὅτι ἡ λύρα ἦτον εἰς τὰς βασιλικὰς οἰκίας ἡ τρυφῆ, ὁ σο-
 λισμός τῶν συμποσίων· ὁ δὲ ποιητῆς ἐτιμάτο ὑπὸ τῶν βα-
 σιλέων, ὡς ἀρχιερεῦσ τῶν Μουσῶν, καὶ ὡς ἡγαπημένος ὑπὲ

τοῦ Απόλλωνος· καὶ ἡ ποιητικὴ δὲν ἐνομιζέτο ἀπλῶς τέχνη, ἀλλ' εἶδος ἱεροσύνης. Ἡ φωνὴ τοῦ ἱεροῦ ποιητοῦ ἐφλόγιζε τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν βασιλέων καὶ τοῦ λαοῦ· καὶ ἡ πολιτικὴ εὐσα ἐπιτηδεῖα τότε νὰ μεταχειρίζεται τὰ πάντα πρὸς διέφθωσιν τῶν ἠθῶν, βοηθουμένη πρὸς τούτους ὑπὸ παντὶ πράγματι, τὸ εἶποιεν ἠδύνατο νὰ πλάσῃ ἐν κοινῷ πνεύματι, ἔσπευσεν εἰς τὸ νὰ μεταχειρισθῆ τὴν τέχνην τῆς σιχουργίας ὡς ἔργαυεν τοῦ κυβερῶν, καὶ τοῦ νομοθετεῖν. Ἡ λυρικὴ λοιπὸν ποιήσις γεννηθεῖσα μεταξὺ τῆς χαρᾶς, ἀνατραφεῖσα, ἐξευγενιοθεῖσα ὑπὸ τῆς θρησκείας, τιμηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀλαζονείας τῶν βασιλέων, καὶ ὑπὸ τῆς ματαιότητος τῶν λαῶν, προσκλιθεῖσα εἰς τὸ μέγα ἐπιχείρημα τῆς μορφώσεως τῶν ἠθῶν, καὶ δίδουσα μεγάλα παραδείγματα καὶ μαθήματα, ἔλαβεν ἐξ ἀρχῆς ἓνα χαρακτῆρα ἀληθῆ καὶ πατριωτικόν, καλῶς καὶ αὐτὴ ἡ Ῥητορικὴ. Ὁ Τυρταῖος καὶ ὁ Δημοσθένης δὲν εἰσφέρουν κατ' ἄλλο, εἰμὴ κατὰ τὴν τῆσιν· ὁ σκοπὸς ἑμῶν, τὸ πνεῦμα, καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν τὰ αὐτά. Τί βλέπει ἂν οὗτος ἢ ἐκεῖνος ὁ νικητὴς εἰς τὴν ἀγῶνάν τοῦ δρόμου ἢ τῆς πυγμῆς δὲν εἶναι εἰς ἕκ τῶν εὐγενῶν καὶ περιδύκτων; ὁ ποιητὴς εἰς τὰ ἄσματά του δὲν ψάλλει ἄλλον, καὶ αὐτὸν τὴν νικητὴν. Τὸ ἐγκάμιον ἑμῶν θέλει παραστήσῃ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος τοῦ νικῆσαντος, καὶ τοὺς ἐνδόξους ἄνδρας, οἵτινες διὰ λαμπρῶν ἔργων ἀπεκατέστησαν τ' ὄνομα αὐτῆς ἀθάνατον, καὶ μία γενναία ἀμίλλα θέλει φλογίσῃ τὴν ψυχὰς ὅλων τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Διὰ τί δυσκολευόμεθα ἤδη νὰ πιεθώσωμεν τὰ ἀξιοθαύμαστα ἀποτελέσματα τῆς ἀρχαίας λυρᾶς; διὰ τί μία ἄλογος καὶ ἀσχηρὰ σκέψις τὰ νομίζει μυθώδη; διότι δὲν ἔχουσι κἀμμίαν δύναμιν εἰς τὰς ἀπελευθερωμένας ἡμῶν ψυχὰς· διότι ἡ λυρὰ δὲν ἔχει οὔτε θείληται οὔτε μαγείαν δι' ἡμᾶς. Ἄν ἑμῶν ἔχωμεν πατρίδα, ἂν ἦτο καλὴ πελῖται, ἔλα αὐτὰ τὰ θαύματα, ἔσα ἐκπλήττουσι μὲν τὴν διάνοιαν ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν κινουσι τὴν ἡμετέραν ψυχὴν, δὲν θέλουσι μᾶς ἐκθαμβήσῃ, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας θέλουσι μᾶς ἐνθουσιάσῃ ἐπ' ἄκρον.

Ὁ Ἄρατιος, ὁ Μαλέροσ, ὁ Ῥουσσῶς ἐπροσποιούντο, ὅτι ἔφαλλον λυρικῶς. Ἄλλ' ὁ Ὀρεῶς, ὁ Ἀμρίων, ὁ Τίρπανδρος, ὁ Ἀλκαῖος δὲν ἐπροσποιούντο παντελῶς, ὅταν ἴσταν ναζον εἰς τὰ ὑψηλὰ τείχη διὰ τῆς μελωδικῆς αὐτῶν ἁρμονίας

Les sauvages humains errant à l'aventure.

„Τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀγρίους πλανωμένους πανταχοῦ“, καὶ ἀδήγουν εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὴν νίκην κρατεύματα ἢ ἐκ νενικημένα ὑπὸ τῆς ἀθυρίας, ἢ ἔταν ἠνάγκαζον τοὺς ἀνθρώπους νὰ φρίττωσι καὶ νὰ βδελύττωται πᾶν εἶδος τυραννείας.

Ἄς ἀρήσωμεν λοιπὸν τοὺς σημερινούς νομοθέτας τῆς φιλοκαλίας καὶ φιλολογίας νὰ ἐμπερικλείωσιν εἰς τὸν στενὸν κύκλον τὸ πᾶν διὰ τοῦ μικροῦ αὐτῶν διαβήτου, καὶ εἰς ἀξίαι ἱεράμιλλοι τῶν Περσῶν καὶ Ἀμαρῶν νὰ περιγελῶσι μετὰ χαλᾶς ἀναιδοῦς τὸν Ὀμηρον, καὶ τὸν Πίνδαρον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἡμιμύζητους ἄνδρας, ἀφ' ὧν οἱ Ζαῖλοι οὗτοι ἀπέχοντες πρῶτον μακρὰν κατὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ μεγαλοφυῖαν ἔπρεπε νὰ τοὺς σέβωνται καὶ οὐχὶ νὰ τοὺς ὑβρίζωσιν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἡμεῖς πάντοτε θέλομεν θαυμάζει τὸν πατέρα τῆς Ἰταλίας καὶ τὸν Θεσσαίου ποιητὴν, καὶ θέλομεν ὁμολογεῖ δημοσίως ἀπείρους χάριτας εἰς τοὺς εὐφροεῖς καὶ ἐπιτηδεῖους τῶν πεπαιδευμένων ἐκείνων, οἵτινες νύκτα καὶ ἡμέραν ἀγωνίζονται καὶ κοπιῶσι μετ' εὐγενεῶς σαθερότητος, συνεισφέροντες εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς δόξης τῶν τοιούτων μεγάλων ἀνδρῶν, καὶ καθιστῶντες, ἴν' οὕτως εἶπω, δημῶδη τὴν φήμην αὐτῶν.

Ὁ Πίνδαρος ὀλιγώτερον εὐτυχῆς ἂν μέχρι τῆς σήμερον παρὰ τὸν Ὀμηρον, ἐπρόκειμεν εἰσέτι μίαν ἡαλλικὴν μετάφρασιν (α). Ἄλλ' ἄρά γε τὴν εὐρὴν τελευταίαν διὰ τοῦ κυρίου Τουρλέτου; τοῦτο ἕκαστος θέλει κρίνει καλλιώτερον, ἀρ' οὐ γνωρίσει περισσότερον τὸν συγγραφεῖα, καὶ μάθει ἐντελέστερον, ὅποια εἶναι ἡ φύσις, καὶ πόσον μεγάλα εἰσὶν αἱ δυσκολαὶ ταιαύτης μεταφράσεως.

Ὀλίγοι ποιηταὶ ἐθαυμάσθησαν τοσοῦτον, ὅσον ὁ Πίνδαρος· ὀλίγοι ἐδείξαν πραγματικῶς τοσαύτην κλίσιν πρὸς τὴν ποιητικὴν, ὅσην ἐκεῖνος· ὁ πατὴρ δὲ αὐτοῦ ἦτο μουσικὸς περιφορῶς (καὶ τοῦτο βέβαια ἦτον ἄχι μόνον ἔφελος, ἀλλὰ καὶ ἀξιώτης ἐνώπιον πλήθους τόσον πολὺ προσκλιωμένου· εἰς τὴν μουσικὴν καὶ ποιητικὴν)· ἡ δὲ μήτηρ, ἢ τοῦλάχιστον ἡ διδάσκαλος αὐτοῦ εἰς ταύτην τὴν ὡραίαν τέχνην ἦτον ἡ Μύρ-

(α) Διὰ τούτου δὲν ἐνόησα, ὅτι δὲν μεταφράσθη, καλῶς θέλομεν ἰδεῖ ἀκριβῶς.

τις, γυνή περὶ φημις διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ προτερημάτων, καὶ ἔτι περιφημότερα, διότι μεταξύ τῶν μαθητῶν αὐτῆς εἶχε τὸν Πίνδαρον, καὶ τὴν Κορίνθην· αἱ λοιπὸν ὁ Πίνδαρος εἰς ἐν τοιοῦτον σχολεῖον, καὶ ἀκαταπαύτως ἐρεθίζόμενος ὑπὸ τῆς ἀμιλλῆς, τὴν ὁποῖαν ἢ νέα καὶ καλὴ σύντροφος τῶν κόπων του ἐνέπνευεν εἰς τὴν ψυχὴν του, δὲν ἤργησε νὰ ὑπερβῇ ὅλους τοὺς ἀντιζήλους του, καὶ νὰ λάβῃ, μετὰ τὸν Ὅμηρον τὸν πρῶτον βαθμὸν εἰς τὸν Περνασσόν· ἐγυμνάσιον δὲ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ τῆς ποιήσεως εἶδη· ὁ καιρὸς ὁμοῦ δὲν ἔσωσεν ἐκ πάντων τῶν πονημάτων του, εἰμὴ τοὺς ὕμνους, τῶν ὁποῖων ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ ἀνυψώσῃ τὸν θρίαμβον τῶν νικητῶν εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Ἑλλάδος· αὐτοὶ μόνον τὴν σήμερον ἀποκαθιστῶσι τὴν ἀβασίαν του. Καὶ τὰ ὅτι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αὐτὰ τὰ ἀποσπένοντα πονήματά του ἀρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ τὸν συζητήσωσιν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ὁποῖανδήποτε λύπην καὶ αὐτὸν δοκιμάζωμεν διὰ τὴν ζήτησιν τῶν λοιπῶν.

Τὸ ἀξιολογώτερον εἰς τὰ πολλὰ θριαμβευτικὰ ἔπη τὰτου, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἀναγκαστικῶς πάντοτε τὴν αὐτὴν βῆσιν, εἶναι ἢ παράδοξος ποικιλία, τὴν ὁποῖαν ἢ βαθύνοια τοῦ ποιητοῦ εἰσάγει, καὶ ἢ μεγίστη εὐκολία, δι' ἧς ἐκτείνει, κατὰ τὴν Δελφισίν του τὸν κύκλον τῶν κρινῶν ἰδεῶν, διὰ νὰ περιελάβῃ εἰς αὐτὸν εὐκόλως ὅλας τὰς περιπτώσεις, ὅσαι δύναται κατὰ τὸν εὐγενισμὸν, καὶ ὅλους τοὺς μεγάλους ζοχισμῶς, ὅσοι τὸν ἀποκαθιστάνουσι γόνιμον καὶ εὐφρονον. Τὸ δὲ αἴτιον εἶναι, ὅτι ὁ Πίνδαρος εἶχεν βαθύτατον αἰσθημα, τὸ ὅποῖον δὲν ἐροεῖτο τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ἐμπόδια, εἰς ὅσα προσκόπτουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ μικρὰ πνεύματα· τοῦτο δὲ τὸ αἰσθημα δὲν ἦτον ἄλλο, εἰμὴ ὁ πατριωτισμὸς, ὁ ἀπληκτοῦς ἔρωσ τῆς δόξης, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν συμπολιτῶν του εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ γένη.

Ἡ διαδακτικὴ καὶ ἀνεξάρτητος ἀγχίνουιά του, (λέγει ἐν ἑπιγράμῃ συγγραφεὺς τῆς Περιγησίσεως τοῦ Ἀνακράσιδος) ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀτάκτων, ὑψηλῶν, καὶ ὁμηρικῶν κινήματων του. Ὅταν εἰς τὰ ἔπη τὰτου εἶναι ὁ λόγος περὶ θεῶν, τότε ὑψοῦται, ὡς αἰετός, ἕως εἰς τοὺς θρόνους αὐτῶν· ὅταν δὲ περὶ ἀνθρώπων, τότε τρέχει εἰς τὸ γῆρας, ὡς περὶ ἴππος θυμοειδής· εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὴν γῆν ἐκχέει, ἢ εἴπω οὕτως, ἕνα χεῖμαρρον ὑψηλῶν φαντασιῶν, τολμηρῶν

μεταφορῶν, ἰσχυρῶν ζοχισμῶν, καὶ λαμπροτάτων γυμνασίων, βλέπομεν εὐίστε αὐτὸν τὸν χεῖμαρρον ὑπερπηδῶντα τὰ ἔρητα, ἐπανερχόμενον εἰς τὴν χαράδραν του, ἐκβαίνοντα πάλιν μετὰ περισσοτέρας ὀρμῆς, καὶ πάλιν ἐπιστρέφοντα, διὰ τὴν τελειώσῃ ἡσυχῶς τὸ κράδιόν του· οὕτω καὶ ὁ Πίνδαρος ἐνίοτε ὡς λέων, ὅστις ὀρμῆ πολλὰκις εἰς σενωπύς ἐρήμους, καὶ μόνον ὅταν ἀρπάξῃ τὴν λείαν του καθισουχάζει, ἐξακολουθεῖ μὲν ὑπερβαλλούσης ἐπιθυμίας του τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε μὲν φαίνεται, ἄλλοτε δὲ γίνεται ἀφαντον, καὶ τρέχει, πετᾷ εἰς τὰ ἴχνη τῆς δόξης, καὶ ἀγωνίζεται νὰ τὴν δεῖξῃ εἰς τὸ γένος του. Ἄλλ' ὅταν οἱ νικηταί, τοὺς ὁποῖους ὕμνησεν, δὲν ἀπέκτησαν ἀκόμη αὐτὴν, ὑπάγει νὰ τὴν εὕρῃ εἰς τοὺς προγόνους των, εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῶν ἀγῶνων, τέλος δὲ παντοῦ ἐνθα λάμπουσιν ἀκτίνες, τὰς ὁποῖας ἔχει τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ προσθέτῃ εἰς ἐκείνας, δι' ὧν σημαίνει τοὺς ἡρώας του· εὐθὺς δὲ ὅταν τὰς ἴδῃ, πίπτει εἰς ταυτήν μανίαν, ὡς τε οὐδὲν δύναται νὰ τὴν ἐμποδίσῃ· περιβάλλει δὲ τὴν λάμπην αὐτῶν τῶν ἀκτίνων πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποδεικνύει τὸν ἔχοντα αὐτὰς ἀνθρώπου εὐδαιμονίας του· καὶ αὐτὸς ἦναι πλούσιος καὶ ἁγῆτος, τὸν ἀναβιβάζει εἰς τὸν θρόνον τοῦ Διὸς, καὶ διὰ τὴν κάμν νὰ μισήσῃ τὴν ὑφιλοφροσύνην, σπεύδει νὰ τὸν ἐνθυμίσῃ, ὅτι ἔχει σῶμα θνητὸν, καὶ ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἢ γῆ θέλει εἶναι τὸ τελευταῖόν του ἔνδυμα.

Ὁ τοιοῦτος τρόπος τοῦ λέγειν, ὁ πόσου παράδοξος, ἦτο σύμφωνος μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος· διότι αἱ νίκαι, τὰς ὁποῖας οἱ Ἕλληνες ἐκέρδιζαν κατὰ τῶν Περσῶν, τοὺς εἶχον καταπίσει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἠδύνατο νὰ ὑψώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων περισσότερον, παρὰ τὰς λαμπρὰς μαρτυρίας τῆς κοινῆς τιμῆς· ὁ Πίνδαρος λοιπὸν βοηθούμενος ἀπ' αὐτὰς τὰς περιπτώσεις, καὶ ἐπισταρεῖται τὰς ἐνεργητικωτάτας ἐκφράσεις, καὶ τὰς λαμπροτάτας μεταφορὰς, ἐφαίνεται, ὅτι ἐδανείζετο τὴν βροντὴν τοῦ κεραυνοῦ, διὰ νὰ φωνάξῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὰ ἐξῆς· Μὴν ἀφίνατε νὰ σθεσθῆ τὸ θεῖον πῦρ, τὸ ἵππὸν κατεῖ τὰς καρδίας σας· παροξύνετε πᾶσαν ἀμιλλαν, πημάσατε τοὺς ἀξίους, ἀνδρας, καὶ προσμένετε ἔργα γενναῖα καὶ ἔνδοξα παρ' ἐκείνων, οἵτινες ζῶσι μόνον διὰ τὴν δόξαν· εἰς δὲ τὰς συνελεύσεις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, ἔλεγε ταυ-

τα. Βλέπετε τούτους τούς ἀθλητάς, αἵτινες διὰ νὰ λάβωσιν ὑμῶν παρόντων, ὀλίγα φύλλα ἐλαιᾶς ὑπέμειναν τόσον σκληροῦς κόπους· ἀρὰ γε τί δὲν θέλετε κάμει, ὅταν ὁ ἀγὼν ᾖ περὶ ἐκδικήσεως τῆς πατρίδος;

Ὁ Ἄρατιος, ὅστις ἦτον ἔμπειρος, καὶ ὁ Κοῦντιλιανός, ὁ κριτὴς καὶ τὸ μαντεύον τῆς φιλοκαλίᾳς, ἀπέδωκαν ἐκ συμφώνου τὰ νικητήρια εἰς τὸν Θεβαῖον ποιητὴν, καὶ τὸν ἀνκήρυξαν κορυφαῖον τῶν λυρικῶν, ὁποιοῦδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐκλεχθὲν καὶ ὑμνηθὲν ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Μούσης.

Lauræ donandus Apollinari etc.

Tous les lauriers du Pinde ornent son front lyrique,
Soit que, dans la fureur d'un chant dithyrambique,
Il se laisse emporter à des nombres sans lois;
Ou qu'il mêle au torrent d'une libre harmonie

Ces trésors du génie,

Ces nos audacieux qu'il prodigue avec choix;
Soit qu'il chante les Dieux et leur vaillante race,
Ces rois qui du Centaure étouffèrent l'audace,
Et la chimère en feu vomissant le trépas;
Ou que son vers consacre un immortel trophée

Au mortel don l'Alphée

Vit le ceste ou le char vainqueur dans ses combats;
Soit qu'il pleure un héros que la Parque jalouse,
Hélas! vient de ravir à la plus tendre épouse,
Qu'il le venge en ses vers d'un trépas odieux,
Que sa muse l'enleve aux bords de l'onde noire,

Et tout brillant de gloire,

La place dans l'Olympe au sein même des Dieux.

Tel le cygne d'Ismène, etc. (Lo Brun, I. IV, ode VI.)

Ὁ Πίνδαρος τῆς Γαλλίας ἐμπνέετο ἐνίοτε καλῆτερα ὁ Ἄρατιος ὁ διδάσκαλος καὶ ὁδηγός του, δὲν ἐμπνεύσθη ποτὲ τόσον ντυχῶς, καθὼς εἰς ταύτην τὴν ὠραίαν ὠδήν, ἣτις εἶναι λαμπρὰ λατρεία προσφερομένη εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν ὑπ' αὐτῆς τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ τὴν ὁποίαν εἶναι ἤδη τριεχίλια ἐτι ἐξ ὅτου οἱ πεπαιδευμένοι ἀναγινώσκουσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ πιεσώσωμεν, ὅτι ὁ Θεβαῖος Πίνδαρος ἐν ἐγκωμιασῆς ἐξ ἐπαγγέλματος ἔδιδεν εἰς τὸν τυχόντα καὶ ἐπέλει εἰς τὴν τυχούσαν τιμὴν τὸ τόσον πολυτίμου θυμίου.

μα. Ἡ νίκη, ἣτις ἀποκαταστάνει ἴσους τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς εὐγενεῖζει, ἔδιδε διαδοχικῶς εἰς αὐτὸν αἰτίαν νὰ ὑμνῆ τὸν δυνατὸν μονάρχην, ἢ τὸν ἀπλοῦν πολίτην, καὶ φυλάττων ὡς παρακαταθήκην τὴν δόξαν τῶν ἡρώωντου ἤξευρε νὰ τὴν διαμοιράσῃ δικαίως εἰς αὐτούς, καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως τῶν ἐγκωμίων νὰ λαμβάνῃ ποικίλας μὲν αἰτίας, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἰσχυράς, διὰ νὰ ὑψώσῃ ὅλους εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς λαμπρότητος καὶ τῆς δόξης. „Οἱ ἔπαινοι, λέγει, εἶναι τὸ βραβεῖον τῶν λαμπρῶν ἔργων· ἡ γλυκεῖα αὐτῶν δόσος ἀξάνει τὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων, καθὼς ἡ τοῦ οὐρανοῦ ἀξάνει τὰ φυτὰ. Ἄλλὰ μόνος ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐπαινῆ τοὺς ἐνάρετους ἀνθρώπους (*).“ Ὅταν ὁμιλῇ περὶ βασιλέων, ἐπαινῆ αὐτοὺς ὀλιγώτερον διὰ τὰ καλὰ, ὅσα ἐπράξαν, παρὰ δι' ἐκεῖνα, ὅσα τοὺς παρακινεῖ νὰ πράξωσιν, ἐν δούματι τῆς ἀρετῆς, καὶ μετὰ πάσης τῆς ἐξουσίας τῆς μεγαλοφυΐας του. Πρέπει νὰ ᾗσθε δίκαιοι, τοὺς λέγει, εἰς ὅλα ὑμῶν τὰ ἔργα, ἀληθεῖς εἰς ὅλους ὑμῶν τοὺς λόγους, συχασήτε, ὅτι μέγα πλῆθος ἀνθρώπων ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν προσηλαμένους πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὅτι τὸ μικρότατον ὑμῶν σφάλμα, θέλει εἶναι κακὸν ὀλέθριον. Οὕτως εἶναι συγχωρημένον, καὶ εὐδοξον νὰ ἐπαινῆτις καὶ αὐτοὺς τοὺς τυράννους, διὰ νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ γείνωσι καλῆτεροι· καὶ τοὺς καλοὺς ἡγεμόνας, προσφέρων εἰς αὐτούς τὴν δόξαν, ὡς βραβεῖον τῆς ἀρετῆς.

Τοιοῦτος εἶναι αὐτὸς ὁ ποιητής, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ὄνομα εἶναι πανταχοῦ γνωστὸν, τὰ δὲ ποιήματα γνωστὰ εἰς ὀλίγους.

Δύο εἶναι τὰ αἴτια, τὰ ὅποια μόνον εἰς ὀλίγους σφόδρος διεπόλαξαν τὴν γνῶσιν αὐτῶν τῶν ποιημάτων, καὶ ὄχι καὶ εἰς τὸν κοινὸν λαόν. Πρῶτον αὐτὴ ἡ ἰδία φύσις τῶν ὑποκειμένων, τὰ ὅποια μετεχειρίσθη, καὶ τὰ ὅποια ὄντα πολλὰ μακρὰν τῶν ἡμετέρων ἡβῶν, δὲν ἔχουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν ὄσιν

(*) Αὐξεται δ' ἀρετὰ, κλυταῖς ἐξέσαις ὡς ἐπε δένδρον αἴσασι, σοφαῖς ἀνδρῶν ἀρεταῖς ἐν δικαίᾳ το. πρὸς ὑγρὰν αἰθέρα. (Νικ. η. 68.)

δύναμιν εἶχον εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἔπειτα ἐξ ὅτου ἡ τέχνη ἀναπλήροστί τὸ πᾶν, καὶ ἡ σαματική δύναμις δὲν χρησιμεύει εἰς οὐδέν, μόλις δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν ὄσων φρεντίδα εἶχον οἱ Ἕλληνας διὰ τοὺς δημοτελεῖς ἐκείνους ἀγῶνας; ἐνθα ὅλη ἡ Ἑλλάς ἐσεμάνουε τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιδειξιότητα, καὶ τὴν εὐχέρειαν. Τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἤθελεν εἶναι ἄλλως Δέημα (Spectacle), καὶ εἰσὶν γελῶσαν εἰς ἡμᾶς; ὅταν ἠθέλησαν νὰ μᾶς τὸ παραστήσωσι διὰ τοὺς Ἕλληνας ἄλλοι ταῦτα ἦσαν αἱ πρωτοπειρίαι τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Πλαταιῶν! —

Ἐὰν προσθέσωμεν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας ἔχουσι τὰ πράγματα καὶ ἑαυτὰ, καὶ τὰς προερχομένας ἐκ τοῦ κειμένου· εἰν πρὸς τοῦτοις θελήσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὸ μέγα διάστημα, τὸ ὅποιον χωρίζει μίαν γλῶσσαν ἀπὸ τῆς ἄλλης, περιορισμένην, καὶ τῶ ὄντι μεθοδικήν, ἀπὸ τῆς τολμηρᾶς καὶ ἀνεξαρτήτου, τὴν ὁποίαν ὁ Πίνδαρος ἐπλασεν ἐκ μιᾶς διαλέκτου, τόσον ἀνωτέρας τῶν σημερινῶν διαφθαρμένων ἡμῶν διαλέκτων (Jargons); εὐκόλως θελήσει ἐννοήσει διὰ τί μέχρι τῆς σήμερον μεταφράσθη τόσον ὀλίγον; ἢ τόσον κακῶς αὐτὸς ὁ ποιητής, καὶ θελωμεν ἐκτιμήσει ὀλίγως τὸν κῆρον τοῦ νέου; ἢ μᾶλλον εἰπέτω, τοῦ πρώτου Γάλλου μεταφραστοῦ τῶν Πινδαρικῶν ποιημάτων.

Ὁ κύριος Τουρλέτος πολλὰ γνωστὸς εἰς τοὺς σοφοὺς καὶ πεπαιδευμένους διὰ τὴν πολυποικίλον αὐτοῦ μάθησιν, διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Σμυρναίου Κοῦντου, καὶ διὰ τὰ διάσημα ἄρθρα, δι' ὧν ἐπλούτισε τὸν Μηνύτορα (Moniteur) (*), μὴ βεβαίωστί διὰ μόνου τοῦ ὀνόματός του, ὅτι μετεχειρίσθη εἰς τὸ το μέγα ἔργον τὴν πολυμαθείαν του, καὶ τοὺς ἀκαταπαύτους κόπους, τὰ ὅποια ἀρκοῦσι νὰ μᾶς ἐπιβεβαιώσωσι τὴν καλὴν ἐκβασιν.

Τὰ προλεγομένα του περιέχουσι περὶ τῆς τέχνης τῆς μεταφράζειν πολλὰ ἀκριβεῖς ἰδέας, προσαρμοζόμενας εὐτυχῶς εἰς τὴν Θεῖαν Ἰσχυρίαν· αἱ εἰς πᾶσαν αἰδὴν ὑποσημειώσεις μᾶς ἀποδεικνύουσι τρανάτατα, ὅτι ὁ κύριος Τουρλέτος ἐσπούδασε μετὰ πολλῆς βίας καὶ κρίσεως τὸν Πίνδαρον.

(*) Περίφημος ἐφημερὶς τῆς Γαλλίας.

Ἡ πᾶροῦσα μετάφρασις, κατὰ τὴν κομψότητα καὶ τὴν ποιητικὴν φράσιν, εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς τοῦ κυρίου Σοτζίου (Socci), ὅς τις μετέφρασε μόνον τὰ Ὀλυμπιακά, καὶ ἐξέδωκεν αὐτὰ ἐν ἔτει 1754.

Ἄλλ' ὁ κύριος Vauvilliers, ἀνὴρ εὐφυῆς, καὶ ἀξίως Ἰλλυριῆς, ἦτο βεβαίως; ὅτι εἶναι ἀδύνατον καὶ φαντασιᾶσθαι πρᾶγμα τὸ νὰ μεταφράσῃ τις κατὰ λέξιν τὸν Πίνδαρον; καὶ ἐπισηριζόμενος εἰς τοῦτο, περὶ τοῦ ὁποίου κανεὶς βεβαίως δὲν τὸν ἐκατηγόρησεν, ἐνόμισε χρέος του νὰ ἐκτείνῃ, νὰ συζητήσῃ, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ παραφράσῃ τὸν συγγραφέα, καὶ ἰσπληρώσῃ πᾶσαν φαινομένην τῆς συναρείας ἑλλειψιν εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Πινδαρου διὰ τῶν ἰδίου του ἰδεῶν; καὶ οὕτως εἶρε τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἀλλοιώσῃ τὸν συγγραφέα του, διὰ τοῦ ὑπερβολικοῦ πρὸς αὐτὸν Διαμισμοῦ. Συγγραφεὺς καλήτερος τοῦ Σοτζίου, καὶ μεταφραστὴς ἀκριβέστερος τοῦ Vauvilliers ἦτον ὁ Chabanon, ὅς τις ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1771 μίαν μετάφρασιν τῶν Πυθίων, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἐπῆνεσαν, καὶ ἡ τις δὲν μετετυπώθη πλέον. Τί νὰ εἶπω ἤδη περὶ τοῦ Marolles τοῦ ἡ. αἰῶνος; τοῦ ἀκοπιᾶτου Gia, ὁ ὅποιος ἰσχυρολογεῖται ὡς συναμότης τριάκοντα χρόνους, μεταφράζων τὸν Ὀμηρον, Ἡσίοδον, Θεόκριτον, Δημοσθένην, καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον Πίνδαρον.

Δὲν ἦτον οὔτε ἐνδοξον, οὔτε ἐπικίνδυνον εἰς τὸν κύριον Τουρλέτον τὸ νὰ θριαμβεύσῃ ἐναντίον ἐνὸς τοιούτου ἀνταγωνιστοῦ διὰ τοῦτο ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἄλλων προκατόχων του, μόνον διὰ νὰ παραστήσῃ τὰ ἐλαττώματα τοῦ συστήματος τῆς μεταφρασεῖς τῶν, εἰς τὸ ὅποιον ἀντιπαράταται τὴν πλέον κριτικὴν ἀναίρεσιν, δηλονότι μετάφρασιν πολὺ ἀνωτέραν; καὶ ἐντελεστέραν.

Ἄλλὰ διὰ νὰ δεῖξωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην ὅποιος εἶναι ὁ τρόπος τῆς μεταφράσεως τοῦ κυρίου Τουρλέτου, ἰδοὺ ἀνηγγελλομένην τὴν ἐξῆς αἰδὴν, προκρίνοντες αὐτὴν τῶν ἄλλων διὰ τὸ συντομώτερον.

Ode Huitième.

Au Jeune Dinias,

Fils de Megas;

Vainqueur

À la Course du stade.

O toi, divine beauté, qui appelles à la suite les amours,

enfants immortels de Vénus ! ô toi , qui brilles sur le front des vierges , et dans les yeux de la florissante jeunesse , tes mains nous imposent le joug de la nécessité , si doux pour les uns , pour les autres si cruel. Qu'il nous soit permis , un jour , en profitant de tes faveurs , de choisir les plus nobles amours. Tels furent les gardiens fidèles des trésors de Cypris , auprès de l'honorable couche de Jupiter et d'Égine , dont l'union donna naissance au fils d'Oenone , à ce monarque si renommé par ses conseils et par la force de ses bras.

De toute part , accoururent vers lui des admirateurs empressés de le voir : et l'élite des héros voisins de son royaume , et ceux qui commandaient au peuple guerrier de la stérile Athènes , et les enfans de Pelops , qui régnoient dans Lacédémone ; tous oubliant les combats , demandèrent à vivre sous ses lois.

J'embrasse aussi ses genoux révéérés ; je lui adresse aujourd'hui mes vœux , pour le bonheur de sa ville chérie et des citoyens qui l'habitent : j'apporte en offrande une couronne embellie de mes chants lydiens , dont les accords variés perpétueront , avec la gloire de Némée , le souvenir des deux triomphes , qu'obtinent , à la course du stade , et Di-nias , et Mégas , son illustre père.

De tout les biens , les plus durables sont ceux que le main de dieu même versa , sur les mortels heureux , à qui elle se plut à les prodiguer , comme à Cinyras , roi d'île de Chypre , baignée de tout côté , par les eaux de la mer.

Ici j'arrête mes pas précipités ; à dessein je m'interromps pour reprendre haleine. Tant de choses ont été dites avant moi , qu'en recherchant la nouveauté , je cours le danger d'éveiller la critique. L'éloquence offre un oppât à la malignité de l'envieux. Il aime à se déchaîner contre les talents ; il épargne des hommes médiocres.

Ainsi l'envie plongea le fer , dans le coeur ulcéré du brave fils de Télamon. Guerrier intrépide , mais peu versé dans l'art de la parole , il vit ses droits éludés , par de misérables débats , et l'orateur astucieux recevoir , à sa place , le prix de la valeur. Les Grecs donnèrent en secret

leurs voix au perfide Ulysse , tandis qu' Ajax privé d'une armure enrichie d'or , fut livré aux angoisses du trépas.

Cependant quelle différence entre les coups que la lance meurtrière dut porter , à une foule de guerriers , qui défendirent le corps d'Achille , étendu récemment sur le sol , et les affreux combats , qui se renouvelèrent chaque jour , et pendant des années entières , dans les champs ensanglantés de Troie.

Ce n'est pas d'aujourd'hui , que des sophismes odieux , déguisés sous un style flatteur , dévoient l'opprobre et la calomnie , sur le mérite le plus saillant , pour jeter un éclat trompeur , sur des sujets obscurs.

Loin de moi , grand Jupiter , un aussi coupable abus ! la franchise honora toujours la carrière de ma vie ; je veux , en descendant au tombeau , laisser à mes fils , une gloire sans tache , un nom que rien n'ait avili. Que d'autres convoitent , l'or et d'immenses héritages ; pour moi , jusqu'à ce que la terre ait recelé ma dépouille mortelle , on me verra louer des hommes vertueux , et couvrir de honte les méchans. Ainsi que l'arbuste humecté de la rosée bienfaisante du ciel s'accroît et pousse , vers la région de l'air , sa cime verdoyante , de même la vertu s'agrandit par les justes éloges d'un sage.

A plus d'un titre , vous les réclamez , ô mes illustres amis ; ils sont dus surtout à vos nobles travaux , dans la lice. Faut-il que votre présence ne rehausse point les sages de ma tendre amitié ? mais puis-je , ô Mégas , évoquer la grande âme du séjour des morts ? envain j'en concevrais le fol espoir !

Du moins il n'est facile , d'ériger , en l'honneur de la patrie , et de la tribu des Chariades , un monument digne des muses , et aussi durable que le marbre ; il éternisera la mémoire de vos quatre triomphes à la course du stade. Que dis-je ? déjà sur ce commun éloge , les bases de mon ouvrage sont assises. Le charme des hymnes héroïques doit pour toujours effacer jusqu'à l'impression des peines qui précédèrent la victoire. Aussi de tels hymnes furent-ils justement célébrés , avant qu'Adraste songeât , à combattre les enfans de Cadmus.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

(ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.)

Οἱ ἐπισημότεροι Ἰαμβογράφοι τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους κατατάττουσιν εἰς τὸν κανόνα ἤτοι τὸν ἀριθμὸν τῶν Κλασικῶν οἱ Γραμματικοὶ Ἀριστοφάνης καὶ Ἀριστάρχος, ἤσαν ὁ Ἀρχιλόχος, ὁ ἐξ Ἀμοργοῦ Σιμωνίδης, καὶ ὁ Ἰππώνυξ. Ὁ Προφῆσσωρ Λείβελος (Liebel) εἶδε καὶ ἐν Λειψία παρὰ τῷ Σομμέρω τὸν Ἀρχιλόχου κατὰ τὸ ἔτος 1812· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἐκδότης ἡ βιβλιοπώλης ἐκήρυξε εἰς τὸν τῆς Λειψίας κατὰ πᾶν πανηγύριον ἐκδιδόμενον γινεσκὸν τῶν βιβλίων κατάλογον δευτέραν ἐκδόσιν, χωρὶς καὶ ἐπιτήσῃ τὴν ἀδείαν του, ἢ τοῦλάχιστον καὶ τὸν ἐρωτησὶ μόνου, ἀν' ἔκτοτε δὲν εἶχε τί ἀναγκαῖον νὰ μεταβάλῃ ἢ νὰ διορθώσῃ, νὰ ἀφαιρέσῃ ἢ νὰ προσθέσῃ· διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται ὁ βιβλίου Προφῆσσωρ νὰ ἐκδώσῃ μόνος ἐκ νέου τὸν Ἀρχιλόχου, πλεοντισμένον μὲ νέα λείψανα, καὶ ἐπιδιορθωμένον ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τῶν Κριτικῶν· ἐνταυτῶν δὲ νὰ ἐνώσῃ μὲ τοῦτεν καὶ τῶν ἄλλων δύο Ἰαμβογράφων. Ἡ ἐκδόσις αὕτη θέλει εἶναι διτόμος· καὶ ὁ μὲν πρῶτος τόμος θέλει περιέχει τὸν Ἀρχιλόχου· ὁ δὲ δεύτερος τὸν Σιμωνίδην καὶ Ἰππώνυκα, ἔτι δὲ καὶ πραγματικὰς κριτικὰς τοῦ βίου αὐτῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων, καὶ μίαν διατριβὴν περὶ τῶν Ἰαμβογράφων ἐν γένει ὡς κατὰ τὸν τρόπον τοῦτου ἀποπερατοῦται τὸ ὅλον τοῦ εἶδους τούτου τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Προσκαλοῦνται λοιπὸν οἱ φίλοι τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι, πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ τιμὴν τοῦ ἔθνους των, σπουδάζουσι κατὰ τὸ παρὸν μὲ τίσιν προθυμίαν καὶ ζήλον περὶ τῆν αὐτῶν φιλολογίαν, νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ἐκδόσιν ταύτην. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκδότης ἀνφροντίζει ὑπὲρ κέρδους, ἢ τιμὴ τοῦ βιβλίου θέλει εἶναι ἴσος τὸ δυνατόν μετρία, καὶ τῶν δύο τόμων ἢ τιμὴ μολὶς ἴσως θέλει ὑπερβαίνει τὴν τοῦ ἐνός τόμου τοῦ ἐν Λειψία ἐκδομένου Ἀρχιλόχου. Διὰ δὲ τοὺς μὴ συνδρομητάς ἴσως ἔπειτα τὸ καλῆσθαι ἢ χρεῖα νὰ ἀξιώσῃ ἢ τιμὴ. Ἡ καταγραφή τῶν συνδρομητῶν γίνεται πᾶρα τοῖς κυρίοις ἐκδόταις τοῦ λογίου Ἐρμού, ἢ παρὰ τῷ Ἰατρῶ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ ἐκδότῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τηλεγράμμου.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1818.

Professor Liebel.

Ἡ μῆτε πλουτισθεῖσα μῆτε διορθωθεῖσα ἐκδόσις τοῦ Ἀρχιλόχου τιμᾶται ἐν Λειψία:

εἰς χαρτίον τοῦ τύπου	2	Τάληρα	12	Γροσσίμια
ἢς χαρτίον τοῦ γραφίματος	3	—	8	—
ἢς Περγαμινὸν χαρτίον (Velinpapier)	4	—	16	—

Ὁ βιβλιοπώλης Heubner καὶ Volke ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ Panermarkt N. 629, ἔτι δὲ καὶ ὅλα τὰ ἐν τῇ Κ. Β. ἐπικρατεῖα βιβλιοπωλεῖα, δέχονται συνδρομὴν πρὸς 16 φροια, τῆς Βιέννης εἰς τὴν τρίτην κατὰ πολλὰ ἐπισημωμένην καὶ ἐπιδιορθωμένην πρωτότυπον ἐκδόσιν τοῦ Ἑλληνικο-Γερμανικοῦ προχείρου Λεξικοῦ διὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ φίλους τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης παρὰ Φριδερίκου Βιλχέλμου Ρεϊμῆρου (Reimer)· εἰς 8. μέγ. ἐν Ἰένῃ, 1818.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο, τοῦ ὁποίου κηρύττομεν ἤδη τὴν τρίτην πρωτότυπον κατὰ πολλὰ ἐπισημωμένην καὶ ἐπιδιορθωμένην ἐκδόσιν, ἐνέκριναν, καὶ ὡς τὸ ἀριστον καὶ χρησιμώτατον τῶν λοιπῶν τοῦ εἶδους τούτου συγγραμμάτων ἐστῆσαν κατὰ τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐκδόσεις, αἱ φιλολογικαὶ ἐφημερίδες. Τὰς κρίσεις τῶν φιλολ., ἐφημερίδων ἐπιβεβαιώνει καὶ ἡ ταχία πώλησις δύο μεγάλων εἰς μικρῷ χρόνῳ διάστημα ἐκδόσεων.

Ἐπειδὴ ἡ ἀξία τοῦ συγγράμματος ἐγνωσθῆ διττῶς, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν πολλὰ πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ, εὐχαριστήρια δὲ μόνον, ἐπειδὴ ἡ τρίτη αὕτη ἐκδόσις ἀπεκτιθεῖσα τῶν ἀκαμμάτων ἀγώνων τοῦ συγγραφέως μεγάλα προτερήματα, τὰ ὁποῖα ἐλλείπουσιν εἰς τὰς δύο πρώτας, νὰ κάμωμεν προσεκτικῶς τοὺς φίλους τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ Γραμματικῆς μόνον εἰς τὰ ὅσα ἔγιναν εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτὸ ἐσχάτως.

Τὰ ἀπαιτούμενα εἰς ἓν πρόχειρον λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, διαρισμένον κυρίως ὄχι διὰ τοὺς φιλολόγους, ἀλλὰ διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ φίλους καὶ ἑρασμὰς τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, εἶναι ἀναμφισβητήτως ἢ ὅσον ἐνδέχεται τελειότης καὶ σαφήνεια, συνηνωμένη μὲ συντομίαν, ἀπλότητα καὶ ἀκρίβειαν, καὶ ταῦτα πρέπει νὰ ἐκπληρόσῃ ὁ συγγραφεὺς τοιοῦτου λεξικοῦ. Ἄν καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος Λεξικοῦ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ μέτρον τοῦτο καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐκδόσεις, ἀλλ' ἐπιθεωρήσας πάλιν τὸ σύγγραμμα εὗρήκει, ὅτι πολλὰ πρέπει ν' ἀποβληθῶσιν ἐξ αὐτοῦ, ἀν καὶ ἄλλως εἰς τοὺς ἐξ ἰταγγέλματος φιλολόγους ἀξία καὶ καλὰ, καὶ νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἄλλα εἰς τοῦ σκοποῦ τοῦ συγγράμματος ἀρμοδιώτερα. Πρὸς τοῦτο τὸ τέλος ἀποσκοπῶν ὁ συγγραφεὺς παρέλιπεν ὅλας τὰς διεξοδικὰς κριτικὰς ἐρεῦνας εἰς ἐπιμε-

λογικά καὶ ἀρχαιολογικά ἀντικείμενα ἀποβλεπούσας, ἢ τῆς συνέτεμε τὸ δυνατόν, ἀνεπλήρωσε τὸν ὅποιον περιείχον τὰ ταυ-
τα τόπον μὲ πολλὰς λέξεις ἑλλειπύσας τὸ πρότερον καὶ με-
λέξων σημασίας, ἐξωμάλισε τὰς ἐτι εὐρισκομένας ἀνομα-
λίας καὶ ἐδιώρθωσε τὰ εἰς τὰς προηγουμένης ἐκδόσεις περι-
θέντα σφάλματα. Ἡ τρίτη λοιπὸν ἐκδοσις αὕτη ἔλαβεν ἔχι-
μιον διὰ τῶν ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν σελίδα γενομένων διορθώσεων
καὶ ἐπαυξήσεων ἐνότητα, ἀλλὰ καὶ τελειότητα, καὶ διὰ τῶ-
το ἔχι μόνον τὸν μυθιτὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εἰς τὰ Σχ-
λεῖα καὶ Γυμνάσια συνειθιζομένων δεξιῶν Ἑλλήνων συγγρα-
φῶν εὐχαρισεῖ, ἀλλὰ θέλει ἐκπληρώσει προσέτι καὶ τὰ αἰτή-
ματα καὶ τὰς χρείας καὶ τῶν φίλων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης,
καὶ εἰς τοῦ Πινδάρου, ἢ Θουκυδίδου, Πλάτωνος, ἢ ἄλλου
ὁποιοῦδήποτε Ἑλλήνος ποιητοῦ καὶ λογογράφου τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἐγίνε προσέτι μεγάλη ἔργοντις καὶ περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ
εὐλισμοῦ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, διὰ τὰ συμφρονῆ καὶ οὐδαμῆ
τὰς ἐσωτερικὰς καλλωνὰς τῶ συγγράμματος· διὰ τοῦτο ἔσ-
χῆτα νέα ἐχύθησαν ἐπιταυτοῦ, καὶ εἰς καλὸν καὶ ἀγαθὸν χαρ-
τίον προμήθεια ἔγινε, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τύπον καταβάλλεται
μεγάλος κόπος καὶ ἐπιμέλεια πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τυπικῶν
σφαλμάτων.

Διὰ τὰ εὐκολύνωμεν ὅσον τὸ δυνατόν τὴν εἰς τὰ σχολία
μάλις καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τοῦ συγγράμμα-
τος προμήθειαν, ζητοῦμεν συνδρομητὰς, καὶ διορίζομεν τὴν
τιμὴν αὐτοῦ ἐξ 130 ἕως 136 κολλῶν συνισταμένου καὶ εἰς μί-
γα ὄρθου λεξικοῦ σχήματος τυπωμένου, 16 φιβρ. Βιέννης ἢ
τιμὴ αὕτη παραβαλλομένη μετὰ τὴν τιμὴν, καὶ ἢν θέλει παλε-
θῆ μετὰ ταῦτα τὸ σύγγραμμα παρὰ τῶν βιβλιοπωλῶν, δι-
9 φιορ. καὶ 30 κρ. Ἀγ., εἶναι βεβαιότατα πολλὰ εὐθιγῆ. Ἐπὶ
δὲ δίδομεν δωρεάν τὸ ἕκτον σῶμα εἰς τὸν ὅστις ἤθελε συν-
δράμει τοῦλάχιστον διὰ πέντε σῶματα καὶ πληρῶσει εἰς
τὴν τιμὴν αὐτῶν ἢ τὴν σείλει πρὸς ἡμᾶς ἀνεξόδως ἕως τέλους
Ἀυγούστου τοῦ ἔτους· ὑποσχόμεθα δὲ καὶ ἐτι μεγαλλί-
τερα κέρδη εἰς τοὺς πολλῶν ὁμοῦ σωματίων ἀγοραστὰς. Αἰτῶ-
ροῦσαι ὅμως συνῆκαι ἔχουσι τὸν τόπον τῶν ἕως τέλους τοῦ
Ἀυγούστου τοῦ ἔτους, καὶ ὃν καιρὸν ἐκβαίνει ἐκ τῶν πι-
σηρίων καὶ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λεξικοῦ καὶ παραδίδεται εἰς τοὺς
κυρίους συνδρομητὰς· μετὰ δὲ τοῦ καιροῦ τούτου τὴν παρελευσί-
δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ δώσωμεν τὰ ὅποια τῶρα ὑποσχόμεθα
κέρδη“.

Ὁ Ἐκδότης

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

τῆ α'. ~~~~~ 15 ~~~~~ Αύγουστου.

1818

Φ Υ Σ Ι Κ Η.

Περὶ τῶν συζημάτων Ἀτομολογικοῦ, καὶ Δυναμεολογικοῦ·
μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ἀπὸ τὴν Φυσικὴν Πραγ-
ματείαν τοῦ Scholz ὑπὸ Φραγκίσκου Κ. Μαύρου.

Πᾶν ὅ,τι πληρεῖ τόπον ὀνομάζεται ὕλη· Σῶμα δὲ λέ-
γεται τόπος πεπληρωμένος μὲ ὕλην.

Ἄλλὰ πῶς πληρεῖ τὸν τόπον ἡ ὕλη; Εἰς τὴν λύσιν
τούτου τοῦ ζητήματος διαφανοῦσι κατὰ πολλὰ οἱ φιλοσο-
φῶντες· Δύο δὲ εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι δόξαι· ἡ τῶν Ἀτο-
μολόγων καὶ ἡ τῶν Δυναμεολόγων.

Καὶ οἱ μὲν Ἀτομολόγοι συλλογίζονται οὕτω· Πᾶσα ὕ-
λη εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ὑποπίπτουσα εἶναι διαιρετή· Ἐάν
δὲ διὰ τὴν ἀναπόφρευτον ἀτέλειαν τῶν ὀργάνων καὶ τῶν αἰ-
σθήσεων δὲν δυνάμεθα πραγματικῶς νὰ συνεχίσωμεν τὴν διαίρε-
σιν ἐπέκεινα τινῶν ὀρίων, ἐμποροῦμεν ὅμως κατ' ἐπίνοιαν
νὰ τὴν προάξωμεν περαιτέρω· Ἄλλ' ὅμως ἡ διαίρεσις αὕτη
δὲν χωρεῖ ἐπ' ἄπειρον· Ἡ δὲ τῆς συνθέσεως ἰδέα εἶναι πάν-
τοτε σχετικὴ μόνον, καὶ μᾶς ὀδηγεῖ ἀναγκαίως εἰς τὴν τῆς
ἀπλότητος· διότι ὅταν ἀφαιρέσωμεν κατ' ἐπίνοιαν τὴν σύν-
θεσιν, εἴαν δὲν ἔμμενεν ἡ ἀπλότης, κἂν τίποτε δὲν ἦθελε μᾶς
μένειν ἐπίλοιπον· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀκατανόητον· Πᾶν ὅ,τι
λοιπὸν καταλείπεται μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν πάσης συνθέσεως,
εἶναι τὸ ἀπολύτως ἀπλοῦν, τὸ ὅποσον αὐτοὶ ὀνομάζουσιν Ἀ-
τομον· Φαντάζονται δὲ τὰ άτομα ἐλάχισα τὸ μέγεθος,
εὐρέα, σκληρὰ, βαρῆα, ἀδιαχώρητα, ἀδρανῆ, κινητὰ, ἀ-
διαιρετὰ περαιτέρω· Ἐνούμενα δὲ ταῦτα πρὸς ἀλλήλα κατὰ
τὴν ἰσότητά, παράγουσι τὰ διάφορα σώματα, τὰ ὅποια

επομένως είναι συγκρίματα ατόμων και πόρων· εκ τούτου λοιπόν αναγκάζεται ο άτομολόγος να δεχθῆ και τὸ παράδοξόν των σωμάτων ὡς οὐσιώδη πάσης ὕλης ιδιότητα, αὐτὸ δὲ τὸ ἄπειρον, ἀπολύτως ἀδιαχώριστον· διότι εἰς αὐτὸ ὡς ἀπλήτως ἀπλοῦν δὲν εὐρίσκεται τίποτε, τὸ ὅποῖον ἢμπορεῖ νὰ ἐποχωρήσῃ ἢ νὰ περιορισθῆ εἰς μικρότερον διάστημα. Ἐὰν εἰ συσέλλωνται τὰ σώματα, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὴν συσχολὴν των κενῶν διαστημάτων καὶ ἀπὸ τὴν πλησίον των ατόμων. Πληρῶνει λοιπὸν ἡ ὕλη (κατὰ ταύτην τὴν θεωρίαν) τὸν τόπον τῆς διὰ μόνης τῆς ὑπάρξεώς της, καὶ ἀδρανείας. Τὰ εἰ ἀτόμα εἶναι ὄχι μόνον τὰ ὅρια τῆς φυσικῆς καὶ μαθηματικῆς διαίρεσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς χημικῆς, ἐπειδὴ δύναται νὰ διακριθῶσι διὰ τὸ ἀπόλυτον ἀδιαχώριστον μόνον πλησίον ἄλλων κείμενα, καὶ ὄχι τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου.

Ἀπὸ δὲ τὸν λόγον των ατόμων πρὸς τοὺς πόρους ἐξηγητῆται καὶ παντὸς σώματος ὁ διάφορος βαθμὸς τῆς πυκνότητός του. Ἄλλ' ἀνάγκη εἶναι νὰ λυθῆ καὶ ἡ ἐφεξῆς ἀπείρα· Πῶθεν προέρχεται τὸ νὰ ἐνώνωνται πραγματικῶς τὰ ἄτομα πρὸς ἄλληλα, καὶ πῶς δύναται νὰ σχηματίζωσι διάφορα σώματα; — Ἐπειδὴ τὸ ἄτομον εἶναι ἀπολύτως ἀπλοῦν, πρέπει νὰ θεωρηθῆ καὶ ἀνέκτανον. Εἰς τὴν ἔκτασιν λοιπὸν σχῆμα, φέρ' εἰπεῖν, μέγεθος κτλ. δὲν δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν τὴν αἰτίαν τῆς εἰδικῆς των σωμάτων διαφορᾶς· μᾶς μίμη λοιπὸν ἡ ἐπίστασις, ἥτις εἰς μόνον τὰς δυνάμεις ἐμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Ἄτομολόγος θέλῃ νὰ σχηματίσῃ σώματα ἐκ των ατόμων του, πρέπει νὰ τὰ δώσῃ δυνάμεις, καὶ μάλιστα ἀναγκάως δύο, Συνεκτικὴν, διὰ νὰ συνέχωσιν πρὸς ἄλληλα, καὶ νὰ μὴ διασκεδασθῶσιν εἰς τὸ ὅλον πᾶν τὸς διάστημα, καὶ Ἄπασικὴν ἢ ἀποκρουσικὴν, διὰ νὰ μὴ συμπέσωσιν εἰς ἓν σημεῖον, — διότι ὅσα δὴπότε τιν ἀριθμῶν ἄτομα, χωρὶς κάμμιον ἔκτασιν, καὶ ἑαυτὰ ἐν δύνανται νὰ παραξῶσιν ἔκτεταμένον σῶμα — ἀλλὰ νὰ ἐπικρατῆ εἰς τὸν ἑσπῶν ἡ ὕλη πληρῶνει τὸν τόπον; ὁ ἀναγκάως λόγος μεταξὺ ατόμων καὶ πόρων. Οἱ Ἄτομολόγοι μὲ τὸν ἑσπῶν λόγον τῆς συνεκτικῆς πρὸς τὴν ἀπασικὴν δυνάμιν των ατόμων ἐρμηνεύουσιν ὄχι μόνον τὴν αἰτίαν τῆς διαίρεσιν των κνότητος, ἀλλὰ καὶ ὅλων των λοιπῶν διαφορῶν προσδιορι-

σμών, καὶ ἐπομένως τὴν αἰτίαν τῆς εἰδικῆς των σωμάτων διαφορᾶς.

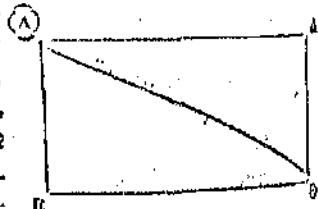
Σημ. Ἡ των Ἄτομολόγων δόξα ἔκαθε διαφοροτροπολογίας. Οὕτω τινὲς Ἄτομολόγοι δίδουσιν εἰς τὰ ἀτομά των ἑκτασίωματα, ἥτις ὅμως τόσον μικρὰ εἶναι, ὡς ὁ Πρεσβείος δὲν νομίζει ἀδύνατον, νὰ περιελθῆσῃ ὅλα τὰ ἄτομα, ἐκ των ὁποίων σύγκειται ὅλον τοῦ παντὸς τὸ οἰκοδόμημα εἰς ἓν καρπούφιον. Ἄλλοι δὲ πάλιν δέχονται, ὅτι ἐροειδῆ ἄτομα ἀπαθοῦνται, ἐτεροειδῆ δὲ συνεφέλλονται· καὶ τινὲς μὲν ιδεάζονται, ὅτι τινὰ ἄτομα συνεφελλύονται, καὶ ἄλλα ἀπαθοῦνται, χωρὶς ὄ ἀποδίδωσι κἂν μίαν αἰτίαν ταύτης τῆς διαφορᾶς, τὴν ὁποίαν ἄλλοι πάλιν εὐρίσκουσιν εἰς τὴν ἀπόστασιν, ὡς τὰ ἄτομα εἰς μεγαλητέραν ἀπόστασιν συνεφέλλονται, εἰς μικροτέραν δὲ ἀπαθοῦνται κ. τ. λ.

Ὁ δὲ Δυναμολόγος λέγει: Ἡ ὕλη ἐπέχει τὸν τόπον τῆς ὄχι διὰ μόνης τῆς ὑπάρξεώς της, ἀλλὰ τὸν πληροῖ διὰ κητικῶν δυνάμεων. Ἐὰν, φέρ' εἰπεῖν, τὸ σῶμα Α θέλῃ νὰ ἐποχωρήσῃ εἰς τὸν ὅποῖον ἐπέχει τὸ σῶμα Β τόπον, δύναται νὰ τὸ διαχωρήσῃ μόνον διὰ κινήσεως, μὲ τὴν ὁποίαν πλησιάζει εἰς τὸ σῶμα Β. Τὸ δὲ σῶμα Β δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐποχωρήσιν τοῦ σώματος Α μόνον διὰ τῆς εἰς τὴν κινήσιν του ἀντιτάσεως· ἀλλὰ τὴν ἀντίτασιν ταύτην ἐμπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ μόνον δι' ἀντιθέτου κινήσεως, μὲ τὴν ὁποίαν ἐμποδίζει τοῦ σώματος Α τὴν μεγάλην προσέγγισιν· τῆσιν λοιπὸν δυνάμιν ὀνομάζομεν ἀπασικὴν· ἐπομένως δὲ ἡ ὕλη πληρεῖ — φυλάττει, ὑπερασπίζεται — τὸν τόπον τῆς διὰ τῆς ἀπασικῆς δυνάμεως. Εἰς ταύτην τὴν δὲ ἀπασικῆς δυνάμεως τοῦ τόπου πλήρως ἐπισηρίζεται τὸ ἀδιαχώριστον τῆς ὕλης, τὸ ὅποῖον παντὸς ἐκλαμβάνεται ὡς οὐσιώδης αὐτῆς χαρακτηριστῆρ. ἢμπορεῖ δὲ ἡ ἀπασικὴ δύναμις νὰ περιορισθῆ εἰς μικρόν τι διάστημα ἀπ' ἄλλην ἀντίθετότης δυνάμιν· καὶ ἐπομένως ἡ ὕλη καθὸ ὕλη — καὶ ὄχι μόνον οἱ πόροι — δύναται νὰ συμπιεσθῆ· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπασικὴ δύναμις, καθὼς καὶ πᾶσα ἄλλη, αὐξάνει ἀναλόγως ὅσον σενωχωρεῖται ὁ κύκλος τῆς ἐνεργείας της, ἔπεται ὅτι αὐξάνει κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ἡ ἀντίτασις, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς τὴν συθλίβουσαν δυνάμιν. Ἐὰν ὁ τόπος ἢ ὅλε γείνην ἀπείρους μικρὸς, ἡ ἀντίτασις γίνεται ἀπειρος, καὶ ἀπομένως ἀνί-

κητος από πᾶσαν πεπερασμένην δύναμιν. Δὲν δύναται λοιπὸν ν' ἀφανισθῆ διόλου διὰ συμπίεσεως κἂν ἐν μέρει τῆς ὕλης, τούτῃ δὲν δύναται ν' ἀρῆθ' ἐκ μέσου ὁ τόπος τῆς ἐκτάσεώς της, ἢ ἡ σφαῖρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεργούσιν αἱ δυνάμεις. Τὸ μηχανικὸν ὅμως τοῦτο ἄδιαχώριστον (imprescindibile) εἶναι πάντῃ διάφορον ἀπὸ τὸ χημικόν (impermeabile). Τὰ ὅσα εἶπαμεν περὶ τοῦ μηχανικοῦ δὲν ἐπιφατίζουσιν εἰς τὸ χημικόν· διότι χημικῶς δύναται νὰ διέλθῃ σῶμα ἐπὶ σώματος· βλέπομεν δὲ τοῦτο εἰς τὰς διαλύσεις, ὅπου δύο διάφοροι ὕλοι ἐνδύονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε δὲν ἀπατάται κἀνὲν μέρος τῆς μιάς, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει πρὸς μέρος τῆς ἄλλης τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ἔχει ἡ ὕλη πρὸς τὴν ἄλλη. Εἶναι δὲ τοῦτο δυνατόν τότε μόνον, ὅταν κἀνὲν ἐκ τῶν δύο σωμάτων ἐπέχη τὸν αὐτὸν τόπον ὀλοκληρώσεως· καὶ τοῦτο τὸ λιν τότε μόνον, ἐπὶ τὴν πληθύνουσι τὰ δύο σώματα τὸν αὐτὸν τόπον, ὅχι πλησίον ἀλλήλων, ἀλλ' ἐντὸς ἀλλήλων κείμενα, ὅπως καὶ ὀνομάζομεν τὴν ὕλην διαχωριστὴν. Ἐδῶ δὲν ἀρεται, ὡς εἶναι φανερόν, ἡ ἐκτασις κἀνευὸς σώματος, ἀλλ' ἐπέχουσι τὰ δύο τόπον ἀνάλογον τοῦ ἀβροίσματος τῆς πυκνότητός των μετὰ τὴν διάλυσιν, κείμενα ὅχι ἐκτὸς ἀλλήλων, ἀλλ' ἐντὸς ἀλλήλων, ὡς εἶπαμεν.

Καθὼς δὲ εἰς τὴν Μηχανικὴν δύο κινήσεις διάφορῶν φορῶν, συντρέχουσιν εἰς μίαν ὑπὸ τὰς δύο διαφόρων τρίτην διαγώνιον (α) ὀνομαζομένην, οὕτω φαίνονται ἐν

(α) εἶναι ἀποδεικνύμενον εἰς τὰ περὶ κινήσεως, ὅτι, ὅταν κινητὴ κινήται ὑπὸ δύο δυνάμεων κατὰ δύο φοράς ΑΕ καὶ ΑΔ, συνεχῶς κινητὴν τὴν ὑπὸ ΒΑΔ, θάλει περιπατήσῃ τὴν φορὰν τῆς διαγωνίου ΑΘ παραλληλογραμμοῦ τοῦ ΑΒΘΔ, τοῦ γεγραμμένου ἐπὶ τὴν εὐθεῖαν ΑΕ, ΑΔ, τῶν ἀφανισθῶν τὰς φοράς καὶ τὰς ταχυτήτας τῶν δύο ἐκουσίων δυνάμεων. Ἡ δαξίς ἀπαντᾷται εἰς ὅλας τὰς φυσικομαθηματικὰς πράγματάς, ὡς εἶναι γνωστὸν, καὶ Σελ. 283 τῆς 1 τῆς Σειρῆς τῶν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν πραγματειῶν τοῦ σπουδαίου φιλοσόφου κυρίου Κλήμα, τοῦ εὐεργατικωτάτου μοι διδασκάλου.

καὶ αἱ δυνάμεις δύο διαλυομένων σωμάτων συντρέχουσι, καὶ παριστάνουσι τρίτον τι σῶμα διάφορον τῶν δύο. Εἶναι λοιπὸν ἡ χημικὴ διαχωρητότης, κατὰ τὴν τῶν δυναμεολόγων θεωρίαν, ἰδιότης τῆς ὕλης.

Μ' ὅλον ὅτι δὲ ἡ ἀπασκική δύναμις εἶναι ἡ αἰτία τοῦ ἀδιαχωρήτου τῆς ὕλης· μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶναι ἰκανὴ μόνῃ νὰ κατασκευάσῃ τὴν ὕλην. Διότι, ἐπειδὴ αὕτη ἡ δύναμις, ἂν καὶ ἀδυνατίζη ἐν ἀντιστρόφῳ λόγῳ τῆς ἐκτάσεως, δὲν καύει ὅμως διόλου· ἐπόμενον εἶναι ὅτι ἡ ὕλη, εἰς ταύτην μόνῃ τὴν δύναμιν ἀκολουθοῦσα, δὲν ἤθελε κρατηθῆν ἐντὸς τῶν ὀρίων τῆς ἐκτάσεως, καὶ ἀκολουθῶς ἤθελε διασκεδασθῆν εἰς τὸ ἄπειρον· ὥστε δὲν ἡδυνάμεθα νὰ εὐρωμεν εἰς κἂν ἓνα δεδομένον τόπον δεδομένην τινα ποσότητα ὕλης, καὶ ἐπομένως πᾶς τόπος ἤθελεν εἶσθαι κενός ἢ δὲν ἤθελεν ὑπάρχειν εἰς αὐτὸν ὕλη κἀμμία. Πρέπει λοιπὸν νὰ περιορισθῆ ἡ Ἀπασκικὴ δύναμις διά τινος ἀντιθέτως ἐνεργούσης, τούτῃ δὲ τῆς συνεκτικῆς. Εἰς τῆς ὕλης λοιπὸν τὴν γέννησιν εἶναι ἀναγκαῖαί δύο δυνάμεις ἀπασκική, καὶ συνεκτική, αἱ ὁποῖαι περιορίζονται ἀμφοτερόθεν· διότι καὶ μὲ μόνῃ τὴν συνεκτικὴν εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ὕλη, ἐπειδὴ τὰ μέρη ταύτης, ὑποτασσόμενα εἰς μόνῃ τὴν συνεκτικὴν ἤθελαν πλησιάζουσιν πρὸς ἀλλήλα, ἕως οὔ νὰ συμπέσωσιν εἰς ἓν μαθηματικὸν σημεῖον· καὶ ἐπομένως πάλιν ὁ τόπος ἤθελε μείνει κενός, χωρὶς ὕλην φηλουότι. Συνεκτικὴ λοιπὸν καὶ ἀπασκική δύναμις ἀνήκουσιν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὕλης, καὶ σώματα ὑπάρχουσι διά τινος τῶν δυνάμεων τούτων ἰσορροπίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὕλη πληροῖ τὸν τόπον διὰ κινήτικων δυνάμεων· αὗται δὲ ἐνεργούσι πανταχῶς καὶ συνεχῶς, καὶ δὲν ἀφίνουσιν κενὰ χωρία, ὅπου δὲν ἐνεργούσιν· διὰ τοῦτο πληροῖ τὸν τόπον ἡ ὕλη μὲ ἀδιάκοπον συνέχειαν, καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἴηαι διαίρετῆ, ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ τόπος: Ἄλλωμην ὁ τόπος εἶναι διαίρετός ἐπ' ἄπειρον (τούτῃσιν δύνανται τὰ μέρη του νὰ διακριθῶσιν ἐπ' ἄπειρον, ἂν ὅχι καὶ νὰ κινήθωσι, καὶ ἐπομένως ν' ἀποχωρισθῶσιν), πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ ὕλη νὰ ἴηαι διαίρετῆ ἐπ' ἄπειρον, φηλουότι ὅσον καὶ ἂν συνεκτικὴ ἢ διαίρεσις της, δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς ἀπλά μέρη.

Ἡ ὕλη πληροῖ τὸν τόπον διὰ τῶν δυνάμεων της ἐντελῶς

και συνεχώς, δύναται ὁμως νὰ τὸν γεμίξη διαφόρως κατὰ τὴν διάφορον ἰσχὺν καὶ σχέσιν ἢ λόγον τούτου τῶν δυνάμεων. Μία ζυγαρία εἶναι ἐπίσης ἰσόβητος, κἂν κόκκος, κἂν τάλαντον κείται εἰς ἑκατέραν τῶν πλασίγγων τῆς. Ἐδῶ ἐπισηρίζεται ἢ διάφορος πυκνότης τῆς ὕλης (α). ἀπὸ τοῦ διαφόρου λόγου ἢ σχέσιν τῶν ἀρχικῶν τούτων δυνάμεων ἐξηγεῖ ὁ Δυναμολόγος — ὅχι βέβαια μὲ τρόπον ἀναπαυστικὸν καὶ πληροφορητικόν, κατὰ πάντα, τοῦλάχιστον ὁμως μὲ συνέπειαν ὅχι ἀτελεστέραν παρὰ ὁ Ἄτομολόγος — καὶ τὴν εἰδικὴν τῆς ὕλης διαφορὰν (β).

Ἐὰν δὲ παραβάλλωμεν καὶ τὰς δύο τῆς Φύσεως θεωρίας (Ansichten), εὐρίσκομεν ὅτι ἢ τῶν Ἄτομολόγων διὰ τὴν ἐξηγήσῃ τὴν γένεσιν τῆς ὕλης προϋποθέτει τὴν ἄλλην ἢ ὅτι τί ἄλλο εἶναι τὰ μὲ συνεκτικὴν καὶ ἀποσπικτὴν προκισμῆν αἰάτομα; Ἐπειτα αἱ βάσεις τῆς σωματικῆς ταύτης φιλοσοφίας εἶναι, αἰάτομα, κενὰ διαστήματα, τὸ ἀπολύτως ἀδιαχώρητον τῶν πρώτων (αἰάτων), πλήρωσις τῶ τοποῦ διὰ μόνης ὑπάρξεως, ψιλὰ κατὰ τὸ ἔξικου ὑποθέσεις, αἰτίνες χορηγῶν εἰς τὴν φαντασίαν μέγεος κἄδιον.

Ἡ δὲ τῶν Δυναμολόγων, εἰς τὴν ὁποίαν πληρὴ τὸν τόπου τῆς ἢ ὕλη διὰ δυνάμεων, δὲν περιπλέκεται εἰς τοιαύτους κυκλικὰς παραλογισμοὺς, μένουσα κατὰ πάντα ἐπὶ ἑαυτὴν συμφωνοτέρα. Ἐὰν δὲ προσατεύεται ἀκόμη ἢ τῶν Ἄ

(α) Ὁ ὄγκος τοῦ σώματος ὀνομάζεται ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον ἐπιχεῖ τῶν κινητικῶν τοῦ δυνάμεων. τὰ δὲ πέρατά του προσδιορίζουσι τὸ ὄχι μὲ του ἢ δὲ παρεχομένη εἰς τὸν ὄγκον τῆς ὕλης ποσότης, τὴν κλίσην του ἢ δὲ λόγος τελευταῖον τῆς μάζης τινὸς σώματος πρὸς τὸ ὄγκον, τὴν πυκνότητά του.

(β) Ἡ Δυναμολογία ἀντὶ τῆς ἀνεπτυγμένη εἰς „I. Kant's metaphysischen Anfangsgründen der Naturwissenschaft. Riga, 1786". Ἀλλ' ἐπεξεργάσθη καὶ αὐτὴ ποικίλως ἢ διδασκαλία. Οὗτος ὀνομάζει, εἰ εἶπεν, ὁ Ὄρστανος (Orsted) τὰς δύο ἀρχικὰς δυνάμεις διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν εἰς τὴν κἄσιν ἐνεργειῶν, βαρυστικὴν δυνάμιν (Beziehungs) καὶ δέχεται ὅτι πάντα μὲν μία εἶναι ἀκατακτὴ, αἱ δύο ὁμως ἐνεργῶν εἰς τὴν ἀλήθως συστατικῶς. Orsted Ansicht der chemischen Naturgeschichte. Berlin 1812.

τομολόγων ἀπότινας Μαθηματικούς, ἔχει ὁμως καὶ ἢ Δυναμολογικὴ τοὺς Χημικὰς βοηθοὺς, ὅτινες ἐξηγοῦσιν εὐκολώτερ' ὅλα τὰ παντάρῃ φαινόμενα εἰς τὴν Χημείαν μὲ ταύτην τὴν θεωρίαν. Ὁ Χημικὸς, φέρ' εἰπεῖν, βλέπει ὅτι τὰ μέρη δύο σωματίων διαλυομένων εὐρίσκονται ὅχι πλησίον ἀλλήλων, ἀλλ' ἐντὸς ἀλλήλων κείμενα. Συμβαίνει ἄρα χημικὴ τις διαχωρῆσις ἢ ἀλλὰ τοῦτο κατανοεῖται μόνον τότε, εἴαν ἢ ὕλη ἡμεῖς διαιρετὴ, ἐμπορεῖ δὲ νὰ ἦναι τοιαύτη, εἴαν πληρῶν τὸν τόπου τῆς συνεχῶς. τόπου δὲ συνεχῆς πλήρωσις δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ ψιλῆς ὑπάρξεως, ἀλλ' ἀναγκαίως διὰ κινητικῶν δυνάμεων.

Ἐὰν δὲ θεωρήσωμεν καὶ τὰ δύο συστήματα, εὐρίσκομεν ὅτι καὶ τὰ δύο μὲν ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν συνεκτικὴν καὶ ἀποσπικτὴν δυνάμιν, ἀλλὰ τὸ τῶν Δυναμολόγων διαμελιεῖται ὅλον εἰς αὐτάς. Εἶναι λοιπὸν αἱ δύο αὐταὶ δυνάμεις ἢ αὐτὴ ἢ ὕλη, ἢ τοῦλάχιστον οἱ οὐσιώδεις καὶ βίσιμοι χαμηλῆς τῆς.

Ἐκ τῶν τοῦ Buffon παρὰ Διονυσίου τοῦ ἐκ Ζαγορίου.

Περὶ τῶν ἐσθυσμένων Ἡφαιστειῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐσθυσμένων Ἡφαιστειῶν εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλῆτος παρὰ ἐκείνων τῶν ἢ δὴ ἐνεργεῖα κἄσιμένων ἢ ἢμποροῦμεν μάλισα νὰ εἶπωμεν ἀποσπικτικῶς ὅτι εἶναι πάμπολλα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὸ ἀποδείξω, εἴαν ἀναφέρω μόνον ὅσα ἐπαρτήρησεν ὁ Κουδμιν εἰς τὰ ὄρη Κορδιλιέρ, ὅσα ὁ Φρεσναὶ εἰς τὸν Ἄργιν Δομίνικον, ὅσα ἐπαρτήρηθισαν εἰς τὸ Ἰαπων καὶ εἰς ἄλλας ἀνατολικὰς καὶ μεσημεριναὺς νήσους τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τὰ ὅποια ὅλοι σχεδὸν οἱ κατοικοῦμενοι τόποι ἀνετρήθησαν καὶ ἀφανίσθησαν· διὰ νὰ μὴ μακρολογῶ ὁμως, δέλω ἀναφέρει μόνον ἐκεῖνα τῆς νήσου τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Βουρβῶν, τὰ ὅποια σοφοὶ περιηγητὰ ἐπαρτήρησαν.

„Ὁ τόπος τῆς νήσου τῆς Γαλλίας (Isle de France) εἶ-

ναι γεμάτος, λέγει ο άββάς Κάιλλ, από άπειρου πλήθος πωτρών μικρών και μεγάλων, των όποιου το χρώμα είναι τρυφοειδές μελανόν, πάμπολλαι εξ αυτών είναι κατατετραπυρναι, περιέχουσι πολύν σίδηρον, και ή επιφάνεια τής γής είναι ώσαύτως σκεπασμένη από μεταλλεία αυτού του μετάλλου εύρίσκονται έτι πολλαι κισσήρεις ή ελαφρόπετραι, λάβαι, βαθέα σπήλαια, και άλλα σημεία φανερά Ηφαισειών σφαιμένων.

„Η νήσος του Βουρβών, λέγει ο αυτός, αν και πολύ μεγαλιτέρα παρά την νήσον τής Γαλλίας, είναι όμως εν μέν. όρος σχισμένον άνωθεν έως κάτω εις τρία διάφορα μέρη ή κορυφή του είναι σύνδενδρος και άκατοίκητος· τά δε πλάγια αυτού μέρη τα έκτεινόμενα έως εις την θάλασσαν γαργουόνται παρά των κατοίκων κατά τα δύο τριτημύρια του γήρου, και το έπιλοιπον μέρος είναι σκεπασμένον από λάβαι Ηφαισειού, το όποιον καίεται ήσύχως, μήτε φαίνεται μήλις αλίγον καυσικόν, ειμή τον καιρόν των βροχών . . .

„Η νήσος τής Αναλήψεως φαίνεται φανερά ότι και έγινε και εκάη από Ηφαισειών· είναι σκεπασμένη από γήν έρυθράν όμοίαν κεραμιδιών κοπανισμένων ή άργίλλης κεικαυμένης . . . συνίσταται αυτή ή νήσος από πολλούς βουνούς, ύψους άλλων μόν 100, άλλων δε 150 όργων, εις δε το μεσημερινοδυτικόν μέρος έχει και ύψηλότερον ως 400 όργων . . . ός εις είναι δικόρυφος και επιμήκης, άλλ ή άλλοι άλιλήγουσι εις σχήμα κώνου έντελοϋς, και σκεπασμένοι από γήν έρυθράν· το έδαφος τής νήσου και μέρος των βουνών είναι γεμάτα από άπειρους άποτόμους πέτρας και κατατετραπυρναις από άναριθμήτους τρύπας, από τιτανωδέεις και ελαφρί πέτρας, των όποιων πάμπολλαι όμοιάζουσι σκουρίας σίδηρου, ήτις αποβρίπτεται από τους μεταλλουργούς, άλλαι δε είναι σκεπασμένοι από βερνίκι σποδόχροον και υποπρασινίζον· εύρίσκονται έτι και πολλαι κισσήρεις ή ελαφρόπετραι . . .

Ο περίφημος Κόκκ λέγει ότι εις τα ένδοτέρα τής νήσου Όταίτι είδαν τας πέτρας κεικαυμένας καθώς έκεινας τής Μεδέρας, ότι εις όλας ήσαν σημεία πυρός έναργέστατα, ότι τα αυτά σημεία φαίνονται και εις την άργίλλον των λόφων, και ότι ήμπορεύμεν να υποθέσωμεν ότι ή νήσος Όταίτι και πολλαι άλλαι γειττενεύουσαι είναι λείψανα ήπειρου, ήτις κα-

τεθύβη από την πυροσκόρτισιν ύπογείου πυρός (α). Ο δε φιλιππος Καρτερετ λέγει ότι μία από τας νήσους de la Heine-Charlotte κειμένη περι την 11 μότραν και 10 λεπτά του νοτίου πλάτους, έχει ύψος μεγαλώτατον, και σχήμα κωνικόν, εις δε την κορυφήν έχει κοίλωμα χονοειδές, όθεν εξέρχεται καπνός μόνον, άλλ ήχι και φλόγες· ότι εις το μεσημερινον μέρος τής γής τής Νέας Βρετανίας είναι τρεις βουνοί, από ένα των όποιων εξέρχεται πολύς καπνός (β).

Εύρίσκονται πολλοί βασάλται λίθοι (basaltes) εις την νήσον Βουρβών, τής όποιας το Ηφαισειον, αν και άπθηνές, ακόμη όμως ενεργεί· όμοίως και εις την νήσον τής Γαλλίας, όπου είναι έσθυσμένα όλα τα Ηφαισεια, και εις την Μαδαγασκάρ, εις την όποιαν άλλα είναι σθυσμένα, και άλλα εις ένέργειαν· άλλ αν πρέπει να όμιλήσωμεν μόνον διά τους βασάλτας λίθους τους εύρισκομένους εις την Ευρώπην, είναι γνωστόν ότι εύρίσκεται πολλή ποσότης αυτών εις την Ιρλανδίαν, Αγγλίαν, Αυστρογνη, εις τας όχθας του Έλβα τής Σαξωνίας, εις το όρος τής Μισνίας Κοττενερ, εις το Μαρμενβούργ, Weilbourg, Λουουτεράχ, Βιλστειν, εις πολλά μέρη τής Ηοσε, Λουσατίαν, Βοεμίαν και τ. λ. Αυτοί οι βασάλται είναι αι πλέον εύμορφοι λάβαι έξερασμένοι από Ηφαισεια, τα όποια είναι σθυσμένα εις όλας τας χώρας αυτάς· άλλ ήμεις θέλωμεν εύχαρισηθή να περιγράψωμεν εν συντόμω τα εις την Γαλλίαν σθυσμένα Ηφαισεια.

„Τα όρη του Αυστρογνε, λέγει ο κύριος Γουεττάρδ, όπου ήσαν ποτε νομίζω Ηφαισεια, είναι το Volvic δύο ώρας άπέχον από το Ριδμ, το Puy-de-Dôme πλησίον του Κλερμόν, και το χρυσοϋν Όρος (Mont d'Or). Από τας λάβας του Volvic έγιναν διάφοροι ριβάδες, εκ των όποιων συνθένονται και μερικοι όγκοι έξαισίου μεγέθους, και τας όποιας μεταχειρίζονται ως λιθοτομίας εις πόλεις ήχι όλίγον άπεχούσας από του Volvic . . . Κατά πρώτον είδα τας λάβας εις τους Μώλους (Moulins), . . . άλλ όταν έπλησίασα εις το Volvic, είδον φανερά ότι όλου σχεδόν ήτον συνθεμένον από

(α) Voyage autour du monde par le capitaine Cook. tome II. p. 431.
(β) Voyage autour du monde par Philippe Cartieret. tome I. p. 250.

διαφόρους ύλης εξερασμένους από 'Ηφαιζεία. Τὸ σχῆμα αὐτοῦ εἶναι κωνικόν, ἡ βάσις ἢ πρόποδες αὐτοῦ συνίστανται ἀπὸ ἀποτόμους πέτρας λίθου κοκκιωτοῦ ὑπολευκοῦ, ἢ χρώματος τριανταφύλλου χλωμοῦ . . . τὰ λοιπὰ δὲ δὲν εἶναι ἄλλο εἰ μὴ σωρὸς κισσῆρειου ὑπεμελείων ἢ ὑπερύδρων, ἐπισσασσιν μένων ἀτάκτως καὶ χωρὶς συνάφειαν . . . εἰς τὰ δύο τρίτη μέρια τοῦ βουνοῦ ἀπαντῶνται πέτραι μεγάλαι ἔχουσαι πανταχόθεν ὀξύτητας ἀκανονίσιους κοκκιομελεάνοι ἢ ὑπομελεάνες, σκληραὶ, καὶ χωρὶς νὰ ἔχωσι τρύπας ὡς αἱ κισσῆρεις. . . Πρὶν φθάσω εἰς τὴν κορυφὴν εἶδον κοίλωμα τιμῶν ὄρηγῶν τὸ πλάτος σχήματος κωνικοῦ καὶ χωνοειδούς. . . Τὸ ἀνατολικὸν καὶ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ βουνοῦ ἰσυνίσταται ὡσαύτως ἀπὸ κισσῆρεις. . . Αἱ πέτραι τοῦ Volvic ἀκολουθοῦσιν τὴν ἐγκλισιν τοῦ βουνοῦ, καὶ φαίνονται ὅτι ἐξακολουθοῦσιν εὐθὺς συνεχῶς καὶ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἔχουσι καιωνίαν μὲ ἐκείνας, αἱ ὅποιαι φαίνονται εἰς τὰς χαράδρας ὀλίγον κατωτέρω τῆς κορυφῆς . . . εἶναι δὲ αἱ πέτραι αὐταὶ σποδῆ χροοί, καὶ σκληραὶ, ἂν καὶ σπογγώδεις καὶ γεμάται ἀπὸ τρύπας.

„Ὁ βουνὸς τοῦ Puy-de-Dôme εἶναι ὄγκος ὕλης, ὅπου φαίνονται ἀποτελέσματα φρικτὰ βιαιοτάτου πυρός. . . εἰς τὰ μέρη, τὰ ὅποια δὲν εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ δάση, ὅπου βλέπει κανεὶς ἄλλο εἰμὴ κισσῆρεις, ὄγκους μεγάλους λίθας, καὶ ἐν εἶδος ἄμμου, ὅσους ἔγινεν ἀπὸ σκωρίαν καὶ ἀπὸ κισσῆρεις ἀναμειγμένους μὲ τέφρας. . . Εἰς αὐτοὺς τοὺς βουνούς εἶναι πολλαὶ κορυφαὶ, αἱ ὅποιαι ὅλαι ἔχουσι κοίλωμα χωνοειδές, ὅλον δὲ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ ἕως εἰς τὸ Puy-de-Dôme, εἶναι γεμάτου ἀπὸ κισσῆρεις, οἱ δὲ βουνὸι, εἰς τῶν ὁποίων τὰς κορυφὰς εἶναι κοίλωμα, εἶναι δέκα ἢ ὄντες εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν, καὶ διευθυνημένοι ἀπὸ τὸ βόρειον εἰς τὸ νότιον.

„Ἡ κορυφὴ τοῦ Χρυσοῦ βουνοῦ (Mont d'Or) συνίσταται ἀπὸ ἀπότομου πέτραν σποδοχροῦν ὄχι σερραῦν, καὶ ἐλαττωμένων ὀλίγον ἀπὸ ἐκείνης τοῦ Puy-de-Dôme· δὲν ἀπάντησα εἰς τοῦτον τὸν βουνὸν τόσον πολλὰ σημεῖα 'Ηφαιζείου καὶ εἰς τοὺς ἄλλους δύο, καὶ τὸ αἴτιον τούτου εἶναι ὅτι οὗτοι εἶναι πανταχοῦ πλέον σκεπασμένοι ἀπὸ δάση καὶ φυτὰ καὶ τοὺς ἄλλους δύο. . .

„'ΑΛΛ' ἡ ὀξύτης τοῦ Χρυσοῦ βουνοῦ εἶναι κῶνος ὁμοιος τοῦ Volvic καὶ τοῦ Puy-de-Dôme· κατ' ἀνατολὰς αὐτῆς τῆς ὀξύτης εἶναι ὁ βουνὸς du Carucin, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα εἶναι ὁμοίως κωνικόν, ὄχι ὅμως τόσον ἀκριβές κωνικόν ὡς τῶν εἰρημένων, φαίνεται μάλιστα ὅτι ἐδοκίμισε μεγαλιθίας μεταβολὰς, διότι ὅλα τὰ μέρη του εἶναι πλέον ἀτάκτα, πλέον συντετριμμένα καὶ ἀνατετραμμένα· εἶναι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι εἰς ὄξυ λήγοντες βουνοὶ εἰς τὰ πλάγια τοῦ ὄρους, ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς εἶναι ὑψηλότερος ὁ Χρυσὸς βουνός, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος εἶναι 509 ὄρηγῶν, καὶ λήγει εἰς ὄξυ 15 ἢ 20 ποδῶν πανταχόθεν. . . Πολλοὶ βουνοὶ μεταξὺ τοῦ Tierz καὶ Σαίντ-Χαμῶντ ἔχουσι σχῆμα κωνικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον συμπεραίνει ὅτι ἐκαίοντο ποτε· ἂν καὶ δὲν ἤμουν εἰς τὸ Ποντ-γκῶλτ, ἐβεβαιώθην ἑμῶς ὅτι οἱ βουνοὶ αὐτοῦ τοῦ μέρους εἶναι 'Ηφαιζεία σθεσμένα, διότι μὲ ἐξάλθησαν ἐκείθεν κομμάτια λάθεις πολλὰ εὐδιάκριτα διὰ τὰς κίτρινας σιγμάς καὶ μελανῆς, καὶ τὴν ὑελάδην φύσιν των, τὸ ὁποῖον εἶναι χαρακτηριστὸν πέτρας 'Ηφαιζείου βεβαιότατος.

„Ὁ αὐτὸς κύριος Γουετάρδ καὶ Φωΐας ἠύραν εἰς τὴν ἀριστὴν ὄξυν τοῦ 'Ρόνου καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ τόπου μεγαλωτάτα κομμάτια βασάλτου εἰς σύλους. . . καὶ ἀπ' οὗ ἀνέβησαν εἰς τὸ Βισβαρὶς ἠύραν εἰς κάποιον χεῖμαρον σωρὸν ἐξαισίον ὕλων 'Ηφαιζείου, τὰς ὁποίας ἀκολουθοῦντες ἠύραν ἔχι δυσκόλως τὴν πηγὴν αὐτῶν, δηλ. τὸ 'Ηφαιζείον· εἶναι δὲ ὄρος ὑψηλόν, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου φαίνονται οἱ κρατῆρες ἔχοντες 80 ποδῶν διάμετρον· ἡ λάβα φαίνεται φανερά ὅτι ἔβησεν ἀπὸ αὐτοῦ εἰς ὄγκους μεγάλους εἰς διάστημα ὀκτῶ ἢ δέκα χιλιάδων ὄρηγῶν· εἰς μέρη τινα αὐτῆ ἡ ὕλη ἐπισσασσιν ἐν ᾧ ἦτον διάπυρος, ἔπειτα δὲ ἀπ' οὗ ἐπάρασεν ἐσχίσθη εἰς ὅλον τὸ ὕψος τῆς, καὶ ἄφησεν εἰς ὄλην τὴν πεδιάδα πλήθος σύλων ἀναρίθμητον 15 ἕως 30 ποδῶν τὸ ὕψος, καὶ 7 ἀντιχείρων τὴν διάμετρον.

„Ὅταν ὑπήγα ἐπὶ σκοπῶν τοῦ νὰ περιδιαβάσω εἰς τὸ Μοντ-φεριέ, λέγει ὁ κύριος Montat, χωρίον μίαν λέγαν ἀπέχον ἀπὸ τὸ Μοντπελλιέ, εἶδον πλήθος πετρῶν μελανῶν, διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος, καὶ αἱ ὅποιαι δὲν εἶχον τινα ἀναμεταξύτων συνάφειαν, καὶ παρατηρήσας αὐτὰς εἶδον σημεῖα φανερά πυρός εἰς αὐτὰς, ὅθεν δὲν ἐδυνήθην νὰ ἀμφιβά

λω ότι είναι λάβα σκληροτάτη, η ύλη αναλελυμένη από Ηφαιστειον σφυσμένον ἐξ ἀμνημονεύτων αἰώνων· ὅλον τὸ ἔργον τοῦ Μεντφεριέ ἔχει εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του τοιαύτας πέτρες ἢ λάβας, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι κτισμένοι καὶ τὸ χωρίον ἐν μέρει· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βλέπει κανεὶς εἰς αὐτὰς τὰς πέτρες τρύπας ἢ μικροὺς πόρους καὶ κοιλώματα, τὸ ὁποῖον δεκνύει ὅτι ἔργων ἀπὸ ὕλην, ἣτις εἶχεν ἀναλυθῆ ἀπὸ τὸ πῦρ, ἀπὸ αὐτὴν τὴν λάβαν εὐρίσκειται εἰς ὅλα τὰ πέριξ τοῦ Μοντφεριέ.

„Εἰς δὲ τὸ Πέζενας τὰ σφυσμένα Ἡφαιστεια εἶναι πάμπολλα, μεγάλη ἔκτασις τόπου αὐτοῦ εἶναι γεμάτη ἀπὸ αὐτὰ, μάλιστα δὲ ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Ἄγδι (τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ εἶναι Ἡφαιστειον σφυσμένον), ἕως εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρηου τῶν βουνῶν, ὅτινες ἄρχονται πέντε λέγας εἰς τὸ ἀρκτικὸν αὐτοῦ τοῦ ἀκροθαλασσίου, καὶ εἰς τὸ καταφερὲς τῶν ὁποίων ἢ ὀλίγον περαιτέρω κεύνται τὰ χωρία Διθραν, Περρ, Φουτὲ, Νερριέ, Γασιάν, Φωγέρ· ἐὰν δὲ διατρέχητις ἀπὸ τῆν μεσημερίαν πρὸς τὴν ἄρκτον θάλει ἰδῆ σχοινίου ἢ σιερῶν ἀξιοσημείωτον περιλαμβάνουσιν τὰ βουνά Σαιντ-Τιθερύ, Κώσσ, Βάλρος, Μοντρεδόν, Σαίν-Μάρθ, καὶ ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος τοῦ χωρίου Φουτὲς ἄρχεται μικρὸς καὶ πλατὺς ὄγκος, ὅστις λήγει εἰς τὸ μεσημερινὸν πλεῖστον τοῦ Πρὲς, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποπερατοῦται διευθυρόμενον ἀπὸ ἀνατολὰς πρὸς δύσιν μεταξὺ τῶν χωρίων Καὶς καὶ Νίζας· εἰς αὐτὴν τοῦ τόπου τὴν ἔκτασιν βλέπει τοῦτο ἀξιοσημείωτον, ὅτι ὅλος εἶναι ὄγκος μιᾶς λάβας, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποῖου φαίνεται καὶ ὁ κρατὴρ ἔχων διάμετρον 200 ποδῶν, μεταβιβλιμένος ὅμως εἰς λίμνην, τὴν ὁποίαν ἐξήρανεν δι' αὐλοκίου (διώρυγος) σκαμμένου εἰς λάβαν σκληρὰν, ἣτις σφαιρίζεται ἀπὸ σιβάδας ἢ μᾶλλον ἀπὸ κύματα συννεφῆ· εἰς ἅλα αὐτὰ τὰ μέρη εὐρίσκειται λάβα καὶ κισσήρεις, ὅλη σχεδὸν ἡ πόλις Πέζενας εἶναι κτισμένη ἀπὸ λάβαν· ὁ ἀπότομος λίθος τῆς Ἄγδης εἶναι ὡσαύτως λάβα σκληροτάτη, καὶ ὅλη αὐτὴ ἢ πόλις εἶναι κτισμένη καὶ κτισμένη ἀπὸ λάβαν, ἣτις εἶναι μελανοτάτη . . . ὅλος σχεδὸν ὁ τόπος τοῦ Γασιάν, εἰς εἶναι καὶ ἡ περίφημος βούσις τοῦ πετρελαίου, περιέχει λάβας καὶ κισσήρεις σποράδην.

„Εἰς τὸ Κώσσ τοῦ Βασάν καὶ Σαίν Τιθερύ εἶναι τὰ πολλοὶ βασιλταὶ λίθοι, τῶν ὁποίων τὸ περισσότερον μίξι

εἶναι πρίσματα ἐξάεδρα μήκους 10 ἢ 14 ποδῶν· εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου φαίνονται οἱ βασιλταὶ εἶναι σημεῖα παλαιότητος Ἡφαιστείου πολὺ εὐδιάκριτα. Εἰς τὰ λουτρά τοῦ Βαλαρὸν φαίνονται ὡσαύτως σημεῖα Ἡφαιστείου σφυσμένου· εἰς εἶλα δὲ τὰ Ἡφαιστεια, ἔσα ἐπαρτήρησα, εἶδα ὅτι αἱ ἐξερρασιεῖσαι παρ' αὐτῶν πέτραι εἶναι διαφόρων μορφῶν, ἀλλὰ μὲν συνημμέναι εἰς ἓνα ὄγκον σκληρόταται καὶ βαρύτεραι, ἀλλὰ καὶ χωρὶς συνάφειαν καὶ ὁμοίως βαρεῖται καὶ σκληραὶ.

„Ὁ κύριος Βιλλέ, μέλος τῆς ἐν Μαρσίλιη ἀκαδημίας, μὲ ἔστειλε διὰ τὸ βασιλικὸν ταμεῖον μερικὰ δείγματα λάβας καὶ ἄλλων ὑλῶν, αἱ ὁποῖαι εὐρέθησαν εἰς τὰ σφυσμένα τῆς Πρωγγίας Ἡφαιστεια, καὶ μὲ ἔγραψεν ὅτι μίαν λέγαν μακρὰν ἀπὸ τὸ Τουλῶν φαίνονται σημεῖα Ἡφαιστείου παλαιοῦ, ὅτι καταβάς εἰς τὴν χαράδραν, ἣτις κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας παλαιοῦ Ἡφαιστείου τοῦ ἔργου Ollioules, ἐθαύμασεν ἰδὼν κρημνώδη τινα πέτραν, ἣτις εἶχε κατακυλισθῆ ἀπὸ τὰ ἓνα μέρη, καὶ ἡ ὁποία ἦτον ἀποσιτανωμένη, καὶ περιεῖχε διαφανῆ μέρη τέσσην εὐδιάκριτα, ὡς οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως Ἡφαιστειῶν σφυσμένων πρὸ πολλῶν αἰώνων.

Ὁ κύριος Valmont de Bomare ἐπαρτήρησεν εἰς τὰ πέριξ τῆς Κελνίας ἔχνη πολλῶν Ἡφαιστειῶν σφυσμένων· καὶ ἠμπορῶν νὰ ἀναφέρω πολλὰ ἀλλὰ παραδείγματα, ἀπὸ τὰ ἐπίσημα ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ σφυσμένα Ἡφαιστεια εἶναι ἴσως ἐκατονταπλάσια τῶν ἐνεργειῶν ἢ καίσιμων· σημεῖα δὲ ὅτι μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο καταστάσεων εἶναι, καθὼς εἰς ὅλα τὰ ἄλλα τῆς φύσεως ἀποτελέσματα, καταστάσεις μέσαι καὶ βαθμοὶ διαφοροὶ. Παραδείγματος χάριν αἱ Σολφατάραι δὲν εἶναι μῆτε σφυσμένα Ἡφαιστεια, μῆτε ἐνεργεῖα καίσιμα, ἀλλὰ μετέχουσι καὶ ἀπὸ τὰ δύο αὐτά. Κανεὶς ἀπὸ ὅσους ἐγὼ ἠξένηρον δὲν ἔκαμε τέσσην καλὴν αὐτῶν περιγραφὴν ὡς ὁ κύριος Jougesson de Bondaroy, καὶ ἰδοὺ ἀναφέρω τὰ ἀξιολογώτερα τῶν αὐτοῦ παρατηρήσεων.

„Ἡ Σολφατάραι, ἣτις κεῖται πρὸς δύσιν καὶ ἀπέχει τέσσαρα μίλλια ἀπὸ τῆς Νευπόλεως, καὶ δύο μίλλια ἀπὸ τῆν θάλασσαν, εἶναι περικυκλωμένη πανταχόθεν ἀπὸ βουνά, καὶ διὰ τὰ φάση κανεὶς εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἀναβῆ ὡς ἐν τέταρτον ὄρας· τὸ μεταξὺ τῶν βουνῶν ἐπίπεδον διαίτημα ἔχει 1200 πόδας μῆκος, καὶ 800 πλάτος, καὶ ὡς πρὸς τὰ βουνά

αυτό είναι εις βάθος, δεν είναι όμως τόσο χαμηλά, όσον ο τύπος από όπου περῶμεν δια να υπάγωμεν εις αυτό· τὸ ἴδιον διαφορὸς αὐτοῦ τοῦ ἐπιπέδου συνίσταται ἀπὸ ἄμμου λεπτότατον, λεῖον, καὶ καταζήρον, ὅθεν δὲν γίνεται κἀνὼν φωτὸν, τὸ χρῶμα τοῦ ἄμμου εἶναι ὀλίγον κίτρινον διὰ τὴν μεγάλην ποσότητα τοῦ θειαφίου, τὸ ὅποσον εἶναι ἐνωμένον μὲ αὐτόν· τὰ δὲ βουνά, τὰ ὅποια περικυκλῶνουν τὸ περισσώτερον μέρος τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ, συνίστανται ἀπὸ ἀποτόμους πέτρας γυμνῆς ἀπὸ γῆν καὶ φωτῆ, μερικαὶ ἀπὸ αὐτὰς εἶναι σχισμέναι, κικαυμέναι κατὰ μέρη καὶ ἀποτιτανωμέναι, χωρὶς νὰ ἔχωσι κἀμμίαν συνάφειαν, μήτε τάξιν εἰς τὴν θέσιν των . . . ἢ ναι σκεπασμέναι ἀπὸ περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον θειάφιον, τὸ ὅποσον ἐξαίρεται (ἢ μετεωρίζεται, se sublime) εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, καὶ εἰς ἐκείνο τοῦ ἐπιπέδου, τὸ ὅποσον εἶναι σιμά.

Ἄλλ' εἰς τὸ ἀντικείμενον μέρος ἡ γῆ εἶναι καλλιτέρα . . . ὅθεν μήτε φαίνονται τοιαῦται κἀμμοί, περὶ τῶν ὁποίων θηλομεν ὁμιλίαν ἐξῆς, καὶ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται πολλὰ εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπεριγράψαμεν. Εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἑδάφους τοῦ ἐπιπέδου φαίνονται τρύπαι, θυρίδες ἢ ζομίαι, ἀπὸ ὅτε ἐκβάλλει καπνὸς θερμὸς, τόσο, ὥστε δὲν ἠδελον ὑποφέρει κικεῖς νὰ προσφέρῃ τὴν χεῖρα εἰς αὐτόν, δὲν εἶναι ὁμοίως ἢ θερμότης τόσο, ὥστε νὰ ἀνάψῃ χαρτί . . . Εἰς τὰ γειτονεύοντα αὐτῶν μέρη ἡ θερμότης εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὴν αἰσθάνεται κικεῖς εἰς διὰ μέσου τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἐξατμίζεται ἐκείθεν ἀναθυμιάσις θειαφώδης καὶ ἀηθής . . . Ἄν ἐμπήξῃς εἰς τὸ ἴδιον ξύλον μυτερόν, ἐξέρχεται εὐθύς ἀναθυμιάσις, κατὰ ὁμοίως ἐκείνου, ὅστις ἐξέρχεται ἀπὸ τὰς αὐτοφωεῖς σχομάς . . .

Ἄπὸ τὰ ζομία μετεωρίζεται ὀλίγον θειάφι καὶ αἷς τὸ λεγόμενον ἀμμωνιακόν, τὸ ὅποσον ἔχει ὄλουςτους χαρκτῆρας . . . Εἰς πολλὰς πέτρας κειμένας ὀλόγουμα τῆς Σολφατῆρας εὐρίσκονται νήματα (fillets) ζυπτηρίας, ἣτις ἐπιπέφυσι φυσικῶς . . . τέλος πάντων ἐξάγουσιν ἀκόμη ἕως τοῦ νῦν ἀπὸ τὴν Σολφατῆραν θειάφιον (a) . . . τὸ ὅποσον περιέχεται

(a) Διὰ τοῦτο ὀνομάσθη καὶ Σολφατῆρα, διότι Solfo εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν λέγεται τὸ θειάφι.

εἰς πέτρας τερροχρόους, σιγμένας μὲ σιγμάτα λαμπρά, τὰ ὅποια δεικνύουσιν ὅτι εἶναι θειαφίου κρυσταλλωμένου μετὰ τῶν πετρῶν, καὶ αὐταὶ αἱ πέτραι περιέχουσιν ἐνίοτε καὶ ζυπτηρίαν· ἀνκτυπήσῃ δὲ κανεῖς μὲ τὸν πόδα εἰς τὸ μέσον τοῦ ἐπιπέδου, θέλει αἰσθανθῆ εὐκόλως ὅτι εἶναι κενόν κάτω εἰς τὰ ἐνδότερα.

Ἄν διαπεράσῃς τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ, ὅπου φαίνονται αἱ περισσώτεραι κἀμμοί, καὶ καταβῆς ἀπὸ αὐτό, θέλεις εὐρη λάδας, πέτρας κισσῆρεις, ἀφρούς Ἡφαιστείου, καὶ τ. λ. τέλος πάντων ἔλα ὅσα εὐρίσκωμεν ὀλόγουμα τοῦ Βεζουσίου, τὸ ὅποσον εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ἡ Σολφατῆρα ἦτον ποτε κρατῆρ Ἡφαιστείου.

Τὸ ἑδάφος δὲ αὐτὸ τῆς Σολφατῆρας μετέβαλε πολλὰς μορφῆν, καὶ ἠμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι θέλει λάθη εἰς τὸ ἐξῆς ἄλλας διαφύρους τῆς νῦν. αὐτὸς δὲ ὁ τύπος ὑποσκάπτεται κατ' ἡμέραν (ἀπ' ἑαυτοῦ), καὶ εἶναι τὴν σήμερον θέλος, ὅστις σκεπάσει ἄδυσσον, καὶ ἂν αὐτὸς ὁ θέλος ἔπιπτεν, εἶναι πιθανόν ὅτι ἠθελε γεμισθῆ ἀπὸ νερόν, καὶ ἠθελε γένῃ λίμνη.

Ὁ κύριος Jougeroux de Bondaroy ἐπαρτήρησε καὶ ἄλλας Σολφατῆρας εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἰταλίας. Ἰπῆγα, λέγει, ἕως εἰς τὴν πηγὴν τοῦ θυακίου, τὸ ὅποσον περῆ μεταξὺ Ρώμης καὶ Τιβόλι, τοῦ ὅποσου τὸ νερόν ἐκπέμπει δισμὴν ἠπῆτος θειαφίου, καὶ ἀπὸ τὸ ὅποσον γίνονται δύο μικραὶ λίμναι 40 ὄργων ἔχουσαι πλάτος· ἡ μία ἀπὸ αὐτὰς τὰς δύο λίμνας ἔχει εἰς μέρη 35 ἢ 40 ὄργων βάθος (70 ou de brasses)· εἰς αὐτὰ τὰ νερά φαίνονται πολλὰ μικρὰ νησίδια ἐπιπολάζοντα, τὰ ὅποια ἐνίοτε μεταβάλλουσι τίπον ἢ τὰ ὅποια ἐγίναν ἀπὸ φωτῆ μεταβληθέντ᾽ εἰς εἶδος τάρβας (tourbe), εἰς τὰ ὅποια δὲν εὐρίσκουσι λαθὴν τὰ νερά, ἂν καὶ διαβρωτικὰ (corrosives).

Ἡ θερμότης αὐτῶν τῶν νερῶν ἦτον 20 βαθμῶν, ἐν ᾧ ἡ θερμότης ἐξῶ εἰς τὸν ἐλεύθερον αἶρα ἦτον βαθμῶν 18, ὅθεν ἡ θερμότης αὐτῶν εἶναι πολλὰ ἀσθενής, ἐκπέμπεται δὲ ἀπὸ αὐτὰ ὁσμὴ πολλὰ ἀηθής, καὶ αὐτὴ ἡ ἀναθυμιάσις μεταβάλλει τὸ χρῶμα τῶν φωτῶν καὶ τοῦ χαλκοῦ (a).

(a) Memoire de l'Academie des Sciences, année 1770. pag. 1—7.

„ Η Σελφρατάρα του Viterbe, λέγει ο κύριος Μιζέας, έχει ζόμια πυκνά εις κάθε διάστημα τριῶν, ἢ τεσσάρων ποδῶν, τὰ νερά της βράζουσιν, ἐκπέμπουσιν ὄσμην ἡπατος Δερμάφου, καὶ ἀπολιθώνουσι τὰ αὐλάκια των ὡς ἐκείνα τοῦ Τιβόλι, ἢ Δερμάφης των εἶναι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ βράζοντος νεροῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ μικροτέρα· αἱ δὲ αἱ τοῦ καπνοῦ, αἱ ἐπιπέτται ἐνίοτε ὑψώνονται, δεικνύουσι μεγαλητέραν Δερμάφτη, καὶ μὲ ὄλον τοῦτο τὸ ἔδαφος τοῦ ἐπιπέδου ἔχει τὰ κωτὰ φυτὰ, τὰ ὅποια φύονται εἰς τὴν πυθμένα τῶν λιμνῶν καὶ ἑλῶν· αὐτὰ δὲ τὰ νερά κάρμουν χαλκῶδες εἰς τὰς σιδηρίας γαίας (ferrugineoux).

„ Εἰς πολλὰ βουνὰ τῶν Ἀπεννίνων, καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνα μεταξὺ τῆς Βονωνίας καὶ Φλωρεντίας, εὐρίσκειται πῦρ, ἢ ἀπλῶς ἀναθυμιάσεις, αἱ ὅποια ἀνάπτονται ὅταν πλησιῶσι φλόγα εἰς αὐτὰς· εἰς δὲ τὸ βουνὸν Ceneda εὐρίσκειται πῦρ εἰς διάφορα μέρη αὐτοῦ, καὶ σώζονται ἀκόμη τέσσαρις ζόμια, ὅθεν ἐξέρχονται φλόγες, καὶ ἐνὸς αὐτῶν τῶν σημείων τὰ περίξ ἐξέχουσιν εἰς σχῆμα κύκλου, ἢ γῆ ἐκὴ φαίνεται κεκλιμένη, καὶ αἱ πέτραι εἶναι πλέον μελαναί, ἐξέρχεται δὲ φλόξ κυανῆ, καθαρά, εἰς ὕψος τριῶν ἢ τεσσάρων ποδῶν, ἔξω δὲ τοῦ κύκλου αὐτοῦ δὲν φαίνεται πῦρ, ἢ καὶ εἰς πλέον τῶν 60 ποδῶν διάστημα αἰσθάνεται κανεὶς τὸ ἰσχυρὸν θερμῶν.

„ Πλησίον τοῦ πυρός εἶναι κάποια σχισμῆ, ὅπου ἀκούεται ἤχος ὡς ἀνέμου, ἔξω περὶ εἰς τόπον ὑπόγειον, καὶ σιμὰ τοῦ τόπου αὐτοῦ εἶναι δύο βρύσεις νεροῦ θερμοῦ· ἐπιπέτται δὲ ὁ τόπος μῆτε ἐξέχει, μῆτε εἰσέχει, καὶ σιμὰ τῆς ἐξίας τοῦ πυρός δὲν φαίνεται κανεὶς πέτρα ἀπὸ ἐκείνης τῆς Ἡφαιστειῶν, μῆτε ἄλλο τι σημεῖον τοῦ ὅτι ἐγίνοντο ἐξέρχεις ποτε, καὶ μὲ ὄλον τοῦτο οἱ πλησίον γηλόφοι ἔχουσιν ὄλα τὰ σημεῖα τοῦ ὅτι παρήχθησαν, ἢ τουλάχιστον μετεβλήθησαν ἀπὸ Ἡφαιστειῶν· κατὰ δὲ τὸ 1767 ἔτος ἐγίναν καὶ σεισμοὶ εἰς τὰ περίξ χωρὶς νὰ φωνῆ μεταβολὴ εἰς τὸ πῦρ, ἢ αὐξήσις καὶ ἐλάττωσις τοῦ καπνοῦ.

„ Δέκα περίπου λέγας ἀπὸ τὴν Μόδεναν εἰς τὸ ὄρημα ζόμενον Βατιγαζζο εἶναι ἀκόμη πέντε ἢ ἕξ ζόμια, ὅπου φαίνονται φλόγες κατὰ καιροὺς, αἱ ὅποια σβύθονται ἀπὸ ἰσχυρὸν σφιδρόν, ἐπὶ δὲ καὶ ἀναθυμιάσεις, αἱ ὅποια ἀνάπτονται

μῶν ὅταν πλησιῶσι σῶμα καιόμενον εἰς αὐτὰς (α). Ἄλλ' ἂν καὶ σώζονται λείψανα παλαιῶν σβυσμένων Ἡφαιστειῶν, τὸ εἰς διάφορα μέρη φαινόμενον πῦρ δὲν πρέπει νὰ νομίζεται ὡς νέα ἢ ἤδη γινόμενα Ἡφαιστειῶν.

„ Τὰ θερμὰ νερά καθὼς καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ πετρελαίου, καὶ τῶν ἄλλων ἀσφάλτων καὶ γαιωδῶν ἐλαίων πρέπει νὰ νομίζονται ὡς ἕλλος βαθμὸς μεταξὺ τῶν σβυσμένων καὶ τῶν ἐνεργῶν καιόμενων Ἡφαιστειῶν· ὅταν τὸ ὑπόγειον πῦρ εἶναι σιμὰ λιθανθράκων, προξενεὶ κατασκαλαγμὸν εἰς αὐτοὺς, καὶ αὐτὰ εἶναι τῶν περισσώτερων τῆς ἀσφάλτου πηγῶν ἢ ἀρχῆ· προξενεὶ ὡσαύτως τὴν Δερμάφτη τῶν θερμῶν νερῶν, τὰ ἐκείνα βέβουσι εἰς τὰ περίξ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὑπόγειον πῦρ καίεται ἡσυχῶς τὴν σήμερον, καὶ διακρίνομεν τὰς παλαιὰς αὐτοῦ πυρσοκροτήσεις καὶ ἐξερύξεις ἀπὸ τὰς ὕλας, αἱ ἰσθίαι ποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀπεσφενδενίσθησαν· ἔκαυσε δὲ ἀπὸ τὸ νὰ ἐνεργῆ ὅταν ἀπεμακρύνθη ἢ θάλασσα, καὶ δὲν πρέπει, νομίζω, νὰ φοβούμεθα τὴν ἐπανέλευσιν ἐκείνων τῶν ἀλεθρίων πυρσοκροτήσεων, διότι εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ θάλασσα ἐξακολουθεῖ μᾶλλον νὰ ἀναχωρῆ καὶ νὰ ἀπομακρύνεται.

Ἡ λάβα δὲ ἢ ἐκρέουσα ἀπὸ τὴν ὑπώρειαν τῶν ἐξοχῶν (λόφων), αἱ ὅποια γίνονται ἀπὸ τὰς ὕλας τὰς ἐξηραμένους ἀπὸ τὸ Ἡφαιστειῶν, εἶναι εἶδος ὑαλίου ἀναλυμένου μὴ καθαροῦ, καὶ τοῦ ὁποίου ἢ ἰσθίαι καὶ γλοιώδης ὕλη δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀλλ' ἐξ ἡμισείας βευσῆ· ὅθεν οἱ χεῖμαροι αὐτῆς τῆς ὑελοδούς ὕλης βέβουσι βραδέως καὶ οὐχὶ ὡς οἱ χεῖμαροι τοῦ νεροῦ, ἀλλὰ μὲ ὄλον τοῦτο ἐκτείνονται ἐνίοτε εἰς μεγάλα διαστήματα· εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς χεῖμαρους τοῦ πυρός εἶναι μία κίνησις περισσότερον παρὰ εἰς χεῖμαρους τοῦ νεροῦ, αὐτὴ ἢ κίνησις σπεύδει νὰ ὑψώσῃ ὄλον τὸν ἐκρέοντα ὄγκον, καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐκτατικὴν δύναμιν (expansivè) τῆς Δερμάφτης εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ διαπύρου χεῖμαρου, καὶ ἀπὸ παγώσῃ ἢ ἐξωτερικῇ αὐτοῦ ἐπιφάνεια ψυχραινομένη, τὸ βευσὸν πῦρ ἐξακολουθεῖ νὰ βεῖ ὑποκάτω, ἐπειδὴ ἢ ἐνεργεῖα τῆς Δερμάφτης γίνεται πανταχόθεν, τὸ πῦρ ὅπου ζητεῖ νὰ

(α) Ἐν τοιαύτῳ εἶναι καὶ αἱ τὴν κώμην τῆς Οὐγγροβλαχίας ὀνομαζομένην Τηγοζέουλου.

φύγη υφάνει τὰ ἀνώτερα σφαιρὰ (σκληρυθέντα ἤδη) μέρη, καὶ πολλάκις τὰ βιάζει νὰ υφάνωνται κατὰ κορυφὴν εἰς τὰ ἄνω, καὶ ἀπὸ τοῦτο προήλθον οἱ μεγάλοι ἐκείνοι ὄγκοι τῆς λάβας οἱ εἰς εἶδος ἀποτόμων πετρῶν, τοὺς ἐποίους βλέπομεν εἰς τὸν φρόνον ὄλων σχεδὸν τῶν χειμάρων, ὅπου ἡ κλίσις τοῦ τόπου δὲν εἶναι πολλὰ καταφερής. Διὰ τὴν ἐσωτερικίνης θερμότητι ἡ λάβα κάμνει πολλάκις πυροσφοτῆσις, ἀνοίγεται ἡ ἐπιφανεία της, καὶ ἡ ρευστὴ ὕλη πηδᾷ ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδότερα, καὶ οὕτω κάμνει ἐκείνους τοὺς ὄγκους, ὅτινες, φαίνονται ἐπάνω εἰς τῶν χειμάρων τὴν ἐπιφανείαν. Ὁ ἀέθρις Τορρέ εἶναι ὁ πρῶτος, νομίζω, ὅστις ἐπαρατήρησεν εἰς τὰς λάβας αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν κίνησιν, ἣτις εἶναι τόσοσ πλεον βιαία, ὅσον περισσότερον πάχος ἔχουσιν αὐταὶ αἱ λάβαι, καὶ ἡ κλίσις τοῦ τόπου εἶναι ὀλιγοῦτερον καταφερής, τοῦτο εἶναι ὑποτέλεισμα γενικόν καὶ κινεῖν εἰς ἕλας τὰς ἀναλυθείσας παρὰ τοῦ πυρὸς, καὶ τοῦ ὁποίου ἐμπροσθὸν νὰ δῶσμεν παραδείγματα, τὰ ὁποῖα καθεὶς δύναται νὰ ἴδῃ εἰς τὰς χειροκινήτους μεταλλικὰς καμίνους μας (α).

„ Ἄλλ' ὅταν, ἀπ' αὐ ἐκρυσθῇ ἡ λάβα ἀπὸ τὸ φρονὸν, καὶ διατρέξῃ τὰς πεδιάδας φύσις εἰς τὸν αἰγιαλόν, ὁ φρόμας της εὐθὺς ἐμποδίζεται, ὁ χεῖμαρος τοῦ πυρὸς ἄρῃ ὡς ἰσχυρὸς ἐχθρὸς, καὶ κάμνει νὰ ὑπισυδορομήσῃ τὰ κύματα, ἀλλὰ τὸ νερὸν διὰ τὸν ἄπειρον ὄγκον του, ἐπὶ τὴν φύξην του ἀντίστασιν, καὶ διὰ τὴν δύναμιν ὅπου ἔχει εἰς τὸ νὰ τείνῃ τὸ πῦρ, σκληρύνει εἰς ὀλίγας σιγμαστὴν ὕλην τοῦ χυμάρου, ὅθεν δὲν δύναται πλέον αὐτὴ νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, ἀλλ' υφάνεται, ἐπιπέτεται εἰς αὐτὴν ἄλλαι σιμάδι, καὶ γίνεται οὕτω τοῖχος πρὸς κάβητον, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου ὁ χεῖμαρος τῆς λάβας πίπτει τότε κατὰ κάβητον, καὶ προσαρμόζεται εἰς τὸν πρότερον πυρ' αὐτοῦ γενόμεν τοῖχον· ἀπὸ αὐτὴν λοιπὸν τὴν πτώσιν καὶ τὴν φύξην τῆς διακίρου ὕλης γίνονται τὰ πρίσματα τοῦ βασάλτου λίθου, καὶ οἱ ἐναρθροὶ κύλοι των (β). Αὐτὰ τὰ πρίσματα αὐτῶν

(α) Ὁ κύριος Buffon ἀναφέρει ἀναλόθα διεξοδικῶς ὅσα παρατηροῦνται ἐπὶ τὸν σιδηρὸν τὸν ἀναλυόμενον εἰς τὰς καμίνους τὰς τεχνητάς. Ἐπὶ τὴν γίνονται αὐτὰ φαινόμενα· ἀλλ' ὡς μὴ πῦρ ἀναγκαῖα τὰ παρατηροῦμεν.

(β) Δὲν ἐξετάζω, λέγει ὁ κύριος Buffon, τὴν ἀρχὴν τῆς λέξεως

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεντάεδρα (ὡς cinq faces), ἐξάεδρα, ἢ ἐπτάεδρα, ἐνίοτε δὲ καὶ τετράεδρα καὶ τριεδρα, καθὼς καὶ ὀκτάεδρα καὶ ἐνωαῖα· οἱ κύλοι των γίνονται ἀπὸ τὴν κατὰ κάβητον πτώσιν τῆς λάβας εἰς τὰ θαλάσσια κύματα, εἴτε ἀπὸ ὑψηλοῦς κρημνοῦ τοῦ αἰγιαλοῦ γίνεται ἡ πτώσις αὐτῆ, εἴτε καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια παράγει τὸν πρὸς κάβητον ὑψωμένον τοῖχον, ἀπὸ τὸν ὅποιον πίπτει ἔπειτα· εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως γίνεται, τὸ φύχος καὶ ἡ ὑγρότης τοῦ νεροῦ δέχεται αὐτὴν τὴν ὕλην διὰ πυρον, καὶ σκληρύνουσι τὴν ἐπιφανείαν της εὐθὺς ὅταν πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ κρουνοὶ δὲ, ἵνα εἴπω οὕτως, τοῦ χεῖμαρου τῆς λάβας, ὅτινες πίπτουσι, προσαρμόζονται εἰς σιμά τοῦ ἄλλου, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐσωτερικὴ θερμότης σπεύδει νὰ τοὺς ἐκτείνῃ, γίνεται ἀμοιβαία εἰς ἀλλήλους ἀντίστασις, καὶ συμβαίνει τότε τὸ αὐτὸ, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς τὴν ἐξόγκωσιν τῶν πίσων ἢ βασινθίαν, ἢ μᾶλλον εἰς τὰ κυλιόμενα ὄσπρια, τὰ ὁποῖα ἤθελον σενοχωρηθῆ μέσῃ εἰς ἀγγεῖον γεμάτον ἀπὸ νερὸν, καὶ τὸ ὁποῖον ἤθελε βράζῃ εἰς τὸ πῦρ, διὰτι καθεὶν ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὄσπρια ἤθελε γένῃ ἐξάγωνον ἀπὸ τὴν ἀμοιβαίαν ἀντίστασιν, παρομοίως καὶ πᾶς κρουνοὶ τῆς λάβας γίνεται πολυέδρος διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἀντίστασιν ἐν ᾧ ἡ θερμότης σπεύδει νὰ τοὺς ἐκτείνῃ· καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀντίστασις τῶν πέριξ κρουνοῦ εἶναι πλέον δυνατὴ παρὰ τὴν ἐκτακτικὴν δύναμιν τοῦ περικυκλωμένου, τότε ἀντὶ νὰ γένῃ ἐξάγωνον, γίνεται τριεδρον, τετράεδρον ἢ πεντάεδρον· ἀν' ἐξ ἐναντίας ἢ ἐκτακτικὴ δύναμις τοῦ περικυκλωμένου εἶναι πλέον δυνατὴ παρὰ τὴν ἀντίστασιν τῆς περικυκλώσεως ὕλης, τότε γίνεται ἐπτάεδρον, ὀκτάεδρον, καὶ τοῦτο εἰς ὅλον τὸ μῆκος, ἢ μᾶλλον τὸ κατὰ κάβητον ὕψους του.

Αἱ δὲ πλάγαι ἐναρθροῖσι αὐτῶν τῶν πρισματικῶν γίνονται ἀπὸ αἴτιον ἀκόμη ἀπλούστερον, διότι ἐπειδὴ οἱ κρουνοὶ τῆς λάβας δὲν πίπτουσι αἰς ἀπὸ ὑδρορρέαν συνεχῶς, μίτε εἰς ἴσους ὄγκους, εὐθὺς ὅπου γένῃ διακοπὴ εἰς τὴν πτώσιν τῆς ὕλης, ὁ ἐξ ἡμιστείας σκληρυνθεὶς εἰς τὴν ἐπιφανείαν κύ-

salte, τὸ ὁποῖον ὁ σοφὸς Demarec νομίζει ὅτι ἐδόθη ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ εἰς δύο διάφορα εἶδη πετρῶν· ἐγὼ ὁμολῶ ἔδωκεν περὶ τοῦ βασάλτου τῆς λάβας, ἵνα ἔχει εἶδος κύλου πρισματικῶν.

λος καρμπυλώνεται υπό τὸ βάρος τῆς ὕλης, ἣτις ἐπιπίπτει μετ' ἐλίγου εἰς αὐτὸν, καὶ ἡ ἐπίσημ προσαρμολογία ὡς ζευγὴ λαμβάνει σχῆμα κυρτὸν κάτωθεν· οὕτω λοιπὸν γίνονται αἱ ἐναρθρώσεις εἰς τοὺς περισσοτέρους πρισματικούς κύλους, τοὺς ἰσχυροτέρους ἀπαντῶμεν εἰς τὰ περίχρῃ τῶν πυριπύων βουρῶν· ἀλλ' ὅταν ἡ λάζα πίπτῃ εἰς τὸ νερὸν συνεχῶς καὶ ἐμάλως, τότε καὶ ὁ κύλος τοῦ βασάλτου εἶναι ὡσαύτως συνεχῆς καὶ χωρὶς ἄρθρα εἰς ὅλον τὸ ὕψος του.

Annales du Magnétisme animal à Paris, chez J. G. Denit, imprimeur Libraire, rue du pont de Lodi. No. 3. *)

Περὶ τοῦ Δαιμόνιου τοῦ Σωκράτους, καὶ ἄλλων περιφορῶν ἀνδρῶν --- Διατριβὴ κοινοπληθυσία ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας τοῦ Μαγν. εἰς Παρί.

Ὁ Σωκράτης ἐπίστευε φανερὰ, ὅτι ἀκούει ἐσωτερικῶν τινῶν φωνῶν, ἀναγγέλλουσιν εἰς αὐτὸν τί πρέπει ν' ἀποφύγῃ καὶ προὔποδεικνύουσιν ὅσα ἐμὲλλον μεταταῦτα ν' ἀκολουθήσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὰ τὰ φαινόμενα ἐπανελήφθησαν συ-

(*) Ἡ κατὰ τὸ 1815 ἔτις εἰς Παρισίους συζητήσια γυναικῶν τοῦ Ζ. Μ. ἐταιρεία (Société du Magnétisme) προεδρεύοντος τοῦ Μαρκέζου Puységur ἀπεύδει μὲν μεγάλου ζήλου εἰς τὴν ἐρευνῆσιν καὶ ἔκτασιν αὐτοῦ τοῦ μαγν. καλοῦ, καθὼς γίνεται δῆλον ἀπὸ τῶν περιοδικῶς ἐκδοτῶν φανερῶν χρονικῶν, τῶν ὁποίων καὶ αἱ Γερμανοὶ δὲν ἔλαβον νὰ ἀναφῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν ἤδη ἐκδομένην Ἀρχαίαν τοῦ Ζ. Μ. ἐν συνόψει τῶν διαφόρων ἐπιρροῶν τούτων κατὰ Κεφάλαια, Σελίδας, κτλ. διαδοχικῶς καὶ ἐντέλει ἀπὸ τῆν ἀρχὴν τοῦ ἐμφανισμοῦ των. Τηρόντι μετὰξὺ αὐτῶν συναπαντῶντο πολλά καὶ πολλὰ τῆς ἐξηγητικῆς Ἐταιρίας μετ' ὅν Δοκτρίαν Φιλοσοφικῆν, καὶ Θεραπευτικῶν διαφορῶν περιγρημαί, αἱ ὁποῖαι κινουσι τὴν περιεργίαν καὶ τὸ θαυμαστικὸν εἰς ἄκραν βαθμὸν. Τοιαύτας τινὰς (τοῦλάχιστον τὰς πλέον ἄνελόγου;) μ' ἐφάνη καλὸν καὶ ἀσθὲς ἀνακρίνας νὰ κοινοποιῶσιν διὰ τοῦ Α. Ἐμ. εἰς ἐκεῖνους, ὅταν τὰ ὄντα καθαρὰθάντα συνεθεῖσαν πλέον ν' ἀκούσῃ τῶν μύσων ἀποτελεσμάτων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀληθῆ πράγματα, καὶ διὰ τῶν

εχῶς ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Σωκράτους, καὶ ἐπειδὴ ὁ Ζ. Μ. ταῦτα ὁμοίως παράγει, διὰ τοῦτο εἶναι πολλὰ περιεργὸν νὰ ἐρετάσωμεν τί σημαίνει αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ φωνή, τοῦτο τὸ δαιμόνιον· εἰάν ταῦτα εἰς ὑπὲρ φύσιν αἰτίας ἐπιρροῶνται, ἢ ἦναι μόνον γινόμενα τῆς φαντασίας, ἢ τινὸς σχεδὸν ἐκούσιας ὑπνοβατικῆς καταστάσεως.

Καλλιώτερον ἀλλέως δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ φαινόμενον αὐτὸ, παρὰ λέγοντες ὅτι εἶναι τῆς ἐφ' ἑαυτὴν ἐνεργούσης καὶ ἀντενεργούσης φαντασίας ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον συναπαντᾶται ὁμοίως εἰς τινὰς τοῦ ἐγκεφάλου ἀλλοιώσεις καὶ εἰς τὴν ὑπνοβάσιαν *), καὶ χρησιμεύει πολλὰ μόνον ὡς ἔχημα καὶ ὄργανον εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐν ἐξυψωμένῃ αὐτοῦ καταστάσει ἀναπτυσσομένην δύναμιν τοῦ νὰ προσλέπῃ καὶ προλέγῃ τὸ μέλλον.

Ὅτι ὁ Σωκράτης ἤκουε μίαν μόνον φωνὴν, καὶ ταύτην εἰς ζῆνον ἐν ἀνέφερον, ὀνομάζων αὐτὸ δαιμόνιον, περὶ τοῦτου αἱ μαρτυρίαι τῶν Ἀρχαίων, τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Πλάτωνος, μᾶς πληροφροῦσιν ἰκανώτατα. Ἀξιοσημείωτον εἶναι, καὶ πρέπει μόνον μετὰ τὴν ζωϊκομαγνητικὴν ἐνάργειαν νὰ συγκριθῇ τὸ εἰς τὸν Θεάγην τοῦ Πλάτωνος εὐρισκόμενον χωρίον, ὅπου ὁ Σωκράτης διηγεῖται, ὅτι, εἰάν τις μ' αὐτὸν ἦναι χρεῖα νὰ γνωρισθῇ (οἰκειαθῇ) πλησίον, ἢ ὄχι, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνου τοῦ δαιμόνιόν του, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ἀναφέρει τὸν Λυσίμαχον βεβαιόνοντα, ὅτι ἐμάνθανεν ἀπὸ τὸν Σωκράτην τότε μόνον τί, ὅπου εὐρίσκετο εἰς τὸν αὐτὸν κοιτᾶνα μᾶζυ του, καὶ μάλιστα ὅταν ἐκάθετο πλησίον του, καὶ εἶχεν (ὁ Σωκρ.) προσηλωμένα τὰ ὄμματά του εἰς αὐτόν.

Ὁ Πλούταρχος παραβάλλει ἐξαιρετὰ τοῦτο τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους μετὰ τὴν παρά τῶ Ὀμήρου τὸν Ὀδυσσεῖα ὀδη-

ῶνους μόνον ἢ κατὰ τὸν τόπον τῆς τῶν Ἀρχαίων Μυσηρῶν εἰσόδου ἐπιγρητὴ πύλαι ποτὲ ἔλεγον, ἀποκλείουσα τοὺς βεβήλους·

«φθέρζομαι εἰς Θέμις ἐστὶ, χεῖρας δ' ἐπίθεσθε βεβήλους»

Ἄν. Πολυζ. ἐδῆρ.

(*) Περὶ τῆς σημασίας, καθ' ἣν ὄντως ἐκλαμβάνεται ἡ λέξις ὑπνοβασία (Somnambulismus), ἴδε τὴν εἰς τὸ 9 Τετρ. Σελ. 187 τῶν Α. Γρ. τηρεῖσάν μου. (ὁ Μιτ.)

γοῦσαν (διοικοῦσαν) Ἀθηναίων. Ὡσαύτως περιέρχον εἶναι τὸ παρ' αὐτοῦ διηγουμένον περὶ τοῦ ὄραματος τοῦ Τιμαρχοῦ εἰς τὸν Ἄδην τοῦ Τροφωνίου· Οὗτος καταβὰς εἰς τὸν Ἄδην διὰ τὴν ἐρώτησιν τὸν Θεὸν περὶ τοῦ Δαιμονίου τοῦ Σωκράτους, ἔφακεν ἠσθάνουσι εἰς τὸ σκοτὸς κτύπον τινα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ πεισῶν εὐθύς εἰς τὴν πρώτην εἰσοδοῦ ἐνόμισεν ὅτι ἡ κρυφαλήτου ἠνοίξε, ἡ ψυχὴ του τὸ σῶμα ἔχασε, καὶ ὅτι τέλος κατήντησεν εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Περσεφόνης, ὅπου Πνεῦμα τι τὸν ἐπληροφόρησε περὶ τῶν σχέσεων τῶν ψυχῶν πρὸς τὸ δαιμόνιον αὐτῶν. Τὸ εἰς τὸ γήϊνον σῶμα βεβυθισμένον μέρος τῆς ψυχῆς καλεῖται κλειστὴ ψυχὴ, τὸ δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ εὐρισκόμενον εὐγενέστερον καὶ ἐλευθερότερον ὀνομάζεται δαιμόνιον. Τοῦτο ὡσάν μὲ χαλινοὺς ἐξουσιάζει τὴν ζωικὴν ψυχὴν, σχηματίζει τὸ γνωστικὸν καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ψυχαὶ, αἱ ὅποια ἀπεριορίστως ἀκολουθοῦσι τὸ δαιμόνιον τῶν, συνιστῶσι τὴν κλάσιν τῶν Προφητῶν καὶ πνευματωμένων ἀνθρώπων. — Μετὰ τρεῖς μῆνας, προσέθηκε τὸ πνεῦμα, θέλει γνωρίσειν αὐτὸς περὶ τούτου πλείοτερα, καὶ — μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπέθανεν ὁ Τιμαρχος. —

Συγγραφεῖς ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἐγραφεσαν καὶ εἶπαν πολλά περὶ τοῦ Δαιμονίου τοῦ Σωκράτους, εἶναι μάλιστα ὁ Ἄπολλιος (de Deo Socratis), ὁ Ξενοφῶν (Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους), καὶ ὁ Χαρπεντιέρος (vis de Socrate Amstord. 1758), ὅστις νομίζει αὐτὸ ὡς ἐκφρασιν τῆς μουσικῆς κινήσεως τῆς ψυχῆς, ἡ ὅποια ἔχει ζαυρόντι τοῦ μέλλοντος προἰστέμμα, καὶ πάντοτε περὶ τούτου μᾶς ἀναγγέλλει.

Ὁμοίοντι Δαιμόνιον ἐκασχῆθη ὅτι ἔχει καὶ ὁ Πλάτων εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα, καθὼς γίνεται δῆλον παρὰ τοῦ Πορφυρίου.

Ὁ Ἱερώνυμος Καρδάνος, ὁ ἀκατάληπτος τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀνθρώπου, περὶ τοῦ ὁποίου ὑπερογενέστερός τις Ἰσορικὸς λέγει „nomo eo sapientius desiruisse, nemo stultius sapuisse videtur“ (κἀνεὶς ἄλλος δὲν φαίνεται μῆτε σοφώτερον παραφρονήσας, μῆτε μωρότερον παρ' αὐτὸν φρονήσας) ἀναγγέλλει περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡ φύσις τὸν συνεκρότησε μὲ πολλὰ ἰδιώτερα χάρισμα 1). Ὡσαύτως ἠθέλην, ἀναισθητῶν σχεδὸν ἐπιπτεν εἰς ἔκστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἠσθάνετο ἴσους παντάσῃ, καὶ τὸν ἦχον τῶν λέξεων τῶν ἄλλων ἀσθάνετο μὲ ἀσάφειαν μόνον ἀτελεμακάνετο. 2) Ἐκουσίως ἔτι αἰ

ἠέλε σχεμαστῶν ἐδύνατο νὰ τὸ ἴδῃ μὲ τὰ ὄμματά του. 3) Καθ' ὄπνον ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ βλέπῃ τὴν εἰκόνα τῶν ὅσα ἠθέλην τὸν συναπαντήσειν. Βεβαιώνει ὅτι δὲν τὸν συνέβη κανὲν καλὸν μῆτε κακὸν, τοῦ ὁποίου τὴν προειδοποίησιν δὲν ἔλαβεν εἰς τὸ ὄνειρόν του. Συμπεραίνει ἐντεῦθεν ὅτι ἔχει ἐπίσης, καθὼς ποτὲ ὁ Σωκράτης, Δαιμόνιον κτλ.

Ὁμοία τινα φαινόμενα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὸν Παρακέλσον, τοῦ ὁποίου τὸ φανταστικὸν ὄμμα κλίνει εἰς ἀτοπίαν· ὁ Γραμματικὸς του διηγέται περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶχε δαιμονίου τι, τὸ ὅποιον συνήθως τὸ ἔκφερεν εἰς φιάλιν· πολλάκις εἴλκυσε τὸ ξίφος, διὰ τὴν ἐμπροσθεῖαν τὸ Δαιμόνιον νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν θύκην αὐτοῦ.

Ὁμοίοντι Δαιμόνιον ἐπίστρεφεν ἔτι εἶχε καὶ ὁ Τάσσος, (vita di Tasso, da Sorassi, vol. II.) μὲ τὸ ὅποιον αὐτὸς συνδιέτριβε· ὡσαύτως καὶ ὁ Δομινικανὸς Καμπανέλλας, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, τῶν ὁποίων αἱ καταστάσεις δικαίως ὡς ἀσθενεῖς ἀπὸ τοῦς ἰατροῦς θεωροῦνται.

Θεραπεία σκληρύνσεως τοῦ ἥπατος μιᾶς
Γυναικὸς ὑπὸ de Lausanne.

Ἡ ἀπὸ ταύτην τὴν ἀσθενεῖαν πάσχουσα γυνὴ μετὰ τὴν μηνίαν καθαρσίτητις μαγνητισθεῖσα ἐγένειεν ὀξυδερκίς, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν περιγράφει τὰ κακὸν τῆς, ὁμολογοῦσα ὅτι τὸ μαγνητίζειν εἶναι τὸ βεβαιότατον μέσον ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀσθενείας, διὰ τοῦ ὁποίου τελοσπάντων καὶ ἰατρῶν βῆ. Ὅσα, ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὸν Μαγνητικὸν ὄπνον, ἀμίλησε, καὶ ὅσα μόνον εἶναι ἀξία νὰ σημειωθῶσιν, εἶναι τὰ ἑξῆς. „Πῶς αἰσθάνεσαι (τὴν ἐρώτησε διὰ πρώτην φοράν ὁ μαγνητίζων) αὐτὸ τὸ ὅποιον μὲ λέγεις; Ἐδῶ (δεικνύουσα τὸ κοῖλον τοῦ στομάχου) εἶναι ἡ καθέδρα τῶν αἰσθημάτων μου. Ὅλα, ὅσα ἐνεργοῦσιν ἐπ' ἐμὲ, φαίνονται εἰς τοῦτο τὸ μέρος δραῖντα. Αἱ αἰσθήσεις φαίνονται ὅτι ἄφησαν τὸν φρεσικόν των τόπον καὶ μετέβησαν ἐκεῖ, ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα δὲν εἶναι πλέον ταῦτα ὡς εἰς τὴν συνήθη κατάστασιν. Βλέπω ἐκεῖνα μόνον τάντικείμενα, εἰς τὰ ὅποια διευθύνει τὴν προσοχήν μου. Διὰ τὴν παρήμισιασθῆναι πρᾶγμα τι ἐμπροσθεν μου εἶναι ἀνάγκη μόνου

νά σοχασθῶ εἰς αὐτό προσδιωρισμένης. Εἰς ταύτην τὴν στιγμὴν, ἐνῶ ἐσοχαζόμεν τὴν ἐδύνατο νὰ μὲ ἀφελήσῃ, μὲ ἐπαρρησιόσθησαν πολλὰ φυτό, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς ἄλλα μὲν πλείονερα εἰς ἄλλα δὲ ὀλιγατέραν κλίσιν ἠσθάνομην· μεταξύ τῶν πολλῶν τὸ κορυδαλίον μὲ ἐφάνη τὸ ἀφελιμώτατον, ὅλα δὲ τὰλλα διαμιάς ἠφανίσθησαν. Ἐξούς αἱ ἰδέαι μου ἐσφραγίσθησαν, καὶ ἠσθάνθημι ὅτι σὺ μόνος δύνασαι νὰ μὲ ἰατρεύσῃς.

Ὁ μαγνητίζω τὴν ἐρώτησιν, εἰν δύναται νὰ ἰδῇ ἡ κομμεμακρυσμένου τινὰ γνωρίμῳ του, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔλαβε προαλίγου ἐπιστολήν; — Αὕτη ἐζήτησε τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἀφοῦ τὴν ἔλαβε, μετ' ὀλίγων λεπτῶν σιωπῆν εἶπε „τὸν βλέπω, οὗτος εἶναι ἀνὴρ . . . εἶναι μέγας, καὶ κραυγαῖος. — Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀληθινά· ἀλλὰ πῶς τὸν βλέπεις; — καθὼς μὲ ἔδραμες τὴν ἐπιστολήν, ἠσθάνθημι τὴν ἐντύπωσιν τῆς θελήσεως, καθ' ἣν αὕτη ἐγράφη. Ὁ σοχασμός μου ἐξηπλώθη μακρῶν μακρῶν, πολλὰ μακρῶν ἀπ' ἐμὲ εὖρον ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον μὲ διέθετε· παρέβαλα αὐτὰ τὰ δύο αἰσθήματα, μὲ ἐφάνησαν ὅμοια, καὶ ἠσθάνθημι μόνη ὅτι τὸ πρῶτον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ δεύτερον· ἐπὶ τούτοις διεύθυνά ὄλην μου τὴν προσοχὴν εἰς τοῦτο τὸ ἀντικείμενον, καὶ τελοσπάντων ἐδυνήθημι νὰ ἰδῶ τὸν φίλον σου. „Ἀλλὰ πῶς ἐμπορεῖς νὰ τὸν ἰδῆς διαμέσου τοσούτων τοίχων, οἱ ὁποῖοι τὸν χωρίζουσι; — „Μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ δὲν εἶναι τίποτε“ — ἀπατάσαι· σὺ εὕρισκσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου εἰς Παρισίους, καὶ ἐκείσος εἶναι εἰς τὸ λουδαῦνον· βλέπεις μολοντοῦτο τὸν τοῖχον τοῦ κοιτῶνος σου; — „Βλέπω τὸν τοῖχον, ἀλλ' ὄχι πλέον τὸν φίλον σου“. Πῶς προέρχεται τοῦτο; — „Αὐτὸ τὸ δεύτερον ἀντικείμενον μὲ ἐμποδίζει νὰ ἰδῶ τὸ πρῶτον“. — Ἄλλ' ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ὁ ὑποβάτης ἐδύνατο νὰ βλέπῃ πλείονερα ἐνταυτῶ ἀντικείμενα. — „Δὲξ' ἐξέρω πῶς ἄλλοι βλέπουσιν, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἐν ὅσῳ βλέπω τὸν τοῖχον, δὲν δύναμαι νὰ ἰδῶ τὸ ὅπισθεν αὐτοῦ εὕρισκόμενον, ἐνῶ πρότερον ἔβλεπον τὸν φίλον σου“. — Δύνασαι νὰ μὲ ἐξηγήσῃς τὴν αἰτίαν αὐτοῦ; — „Μὲ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκωμαι, τὰ ἀντικείμενα ἐπὶ τοσούτου μόνου μὲ διαδέχουσι, καθόσον σὺ θέλεις, καὶ καθόσον ἐγὼ εἰς ταῦτα διευθύνω τὴν προσοχὴν μου. Χωρὶς τοῦτο εὕρισκωμαι εἰς τὸ μέσον ἐνὸς ἀπεριόριστου ὀρίζοντος, ὅπου τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὰ βλέμματά μου

δὲν εἶναι λοιπὸν ἄξιον θαυμασμοῦ· τὸ νὰ μὴν ἀντιλαμβάνωμαι τὸν τοῖχον ἐνῶ βλέπω τὸν φίλον σου, (ἐπειδὴ τότε οὗτος ὁ τοῖχος δὲν εἶναι παρὼν δι' ἐμὲ), καὶ τὸ νὰ περιορίζεται ἡ προσοχή μου ἀπὸ τὸν τοῖχον ἐνὸσῳ αὐτοῦ θεωρῶ, ὅστις μὲ φέρει τὴν θέαν τοῦ ὀπίσω αὐτοῦ κειμένου. Σχεδὸν ταῦτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν ἐγρήγορον κατάστασιν, ὅταν ἀπὸ δύο ἐνταυτῶ φαινόμενα ἀντικείμενα τὸ ἐν μόνου μᾶς διαλέτῃ. Εἰς τὴν ὑπνοδασίαν, ὅπου ὁ τρόπος τοῦ αἰσθάνεσθαι εἶναι πάντα ἐνηλλαγμένος, τὸ διάστημα δὲν θεωρεῖται οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἐμπόδιον.

Ἐπὶ τούτοις ἡ ὑπνοκάτις βλέπουσα τὸν φίλον τοῦ Μαγνητίζοντος λέγει, ὅτι αὐτὸς ἐδοκίμασε βαρεῖαν τινὰ ἀσθένειαν, ἐκτὸς κινδύνου, καὶ ἤδη ἔτι εἶναι καταπολλὰ ἀδύνατος· κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἐκβαίνει εἰς περίπατον, καὶ προσφέρει εἰς ἄλλον, τὸν ὁποῖον αὕτη δὲν ἐδύνατο καλὰ τὰ διακρίνῃ, τὴν χεῖρα του. — Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἐξηκολούθησε διηγουμένη, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν συντομίαν σιωποῦνται.

Σημ. ἴσως τιτὲς θέλουσιν ἀμφιβάλλειν περὶ τῆς τῶν εἰρημένων ἀληθείας, καὶ θέλουσι νομίσαι αὐτὰ ψευδῆ ἢ πλάσματι μυθιστορικῶν· πολλὰ ταχέως ὁμοῦ δύναται νὰ πληροφρηθῶσιν, εἰν μόνου ἀναγνώσῃσι νεώτερα τινὰ περὶ αὐτῆς τῆς ὄλης Γερμανικῆς, καὶ Γαλλικῆς συγγράμματα (τῶν ὁποίων ἡ ἀριθμὸς ἤδη ἀναβαίνει ἐπ' ἄπειρον), ὅπου θέλουσι συναπαντήσαι ἰκανὰ τοιαῦτα καὶ ἄλλα θαυμασιώτερα διηγήματα.

(ὁ Μετ.)

Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ι Α.

Σύνταγμα Φιλοσοφίας ὑπὸ Κ. Μ. Κούμα Σχολάρχου τοῦ τῆς Σμύρνης φιλολογικοῦ Γυμνασίου, ἔ Διδασκάλου τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς Φιλοσοφίας, εἰς χρῆσιν τῶν ἐαυτοῦ μαθητῶν. Τόμ. Α'. σελ. ξβ', ἔ 208, Τόμ. Β'. σελ. 296. εἰς 8. ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. 1818.

Ὅσοι ἢ ἀφ' ἐαυτοῦ τιν ἐσκέφθησαν περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀληποῖνου νοῦς, περὶ τῆς βαθμίδου καὶ ἀρμονικῆς ἀναπτύ-

ξως τῶν διαφόρων δυνάμεών του, περὶ παιδείσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἔθνων· ἢ ἔτυχε νὰ παρατηρήσῃ τὸν τῆσπον, μὲ τὸν ὅποιον τὴν σήμερον τὰ σοφὰ ἔθνη παιδεύονται, εἰς τούτους εἶναι πράγμα γνωστὸν, ὅτι τὰ μόνα συντελεστικά μέσα πρὸς τὴν ταχεῖαν καὶ βᾶσιμον ἀπόκτησιν τῆς παιδείας ἐν γένει, εἶναι βιβλία γραμμένα σοφιστικῶς, συντόμως, μεθοδικῶς, καὶ περιλαμβάνοντα συστηματικῶς τὸ ὅλον ἐνὸς κλάδου τῶν ἀνθρώπων γνώσεων· καὶ ἐξ ἐναντίας ἀποσπασματικὰ ἰδεῶν καὶ γνώσεων, ἀσχετὰ ἀναμεταξύτων, ἀσχετὰ μὲ τὸ ὅλον, ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐξεκόπησαν, καὶ μὲ τὸ ὅλον τῶν ἐπιδοπίων μαθήσεων, δὲν χρησιμεύουν εἰς ἄλλο τι, εἰ μὴ εἰς τὸ νὰ κατασχῶν τὸν ἄνθρωπον ἡμιμαθῆ, ἐπιτόλαιον, ἀσύμμετρον εἰς πᾶσαν ζητήσιν μὲ τὸν ἑαυτὸν του, προληπτικόν, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ ὀλίγου ἀφέλιμον καὶ εἰς τὸ ἴδιόν του τὸ ἄγνοον, καὶ εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν. Πόσῃ λοιπὸν χαρὰ πρέπει νὰ ἔχωμεν βλέποντες, ὅτι ἀπό τινος καιροῦ ἀναμφιβόλως καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ ἰδιοῦ μας ἔθνους ἄνδρες, εἰ ἐπὶ ἀπὸ τὰς αὐτὰς ἰδέας καὶ φρονήματα παρακινούμενοι, καὶ ἐνταυτῶ ἀπὸ ἀληθῆ τῆς πατρίδος ἔρατο ἐμπνεόμενοι, ἐπροσπάθεισαν, καθένας ἀναλόγως μὲ τὰς δυνάμεις του καὶ μὲ τὰς κερικὰς περιστάσεις, νὰ πλουτίσουν τὸ γένος μὲ συγγράμματα, ὅποια ἀνωτέρω ἀναφέραμεν ὡς μόνα ἱκανὰ νὰ προσεγγίσουν ἀληθινὴν καὶ βᾶσιμον παιδείαν· τὸ πόσον χρειάζομεν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας, καθὲς τὸ αἰσθάνεται, καὶ ἡ ἰστορία τῆς καλλιέργειας μας θέλει τὸ ἐξετάσει ἀκριβέστερον· τοιοῦτοι μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐσάβησαν ὁ ἀοιδίμος Νικηφόρος Θεοτόκης, εἰς τοῦ ὅποιου τὰ σοφιστικῶς συγγράμματα οἱ περισσότεροι σχεδὸν τῶν σημερινῶν μας σπουδαίων χρειάζονται τὰς πρῶτας μαθηματικὰς καὶ φυσικὰς τὰς γνώσεις· καὶ μάλιστα ἔμπορεῖται νὰ διίσχυρισθῆ, ὅτι ἡ ἀφέλειά των ἤθελε εἶναι μεγαλυτέρα, καὶ τὸ γένος μας ἤθελε προχωρήσει μερικὰ βήματα περισσύτερον, εἴαν εὑρίσκοντο εἰς ὅλα μας τὰ σχολία ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ διδάξουν· τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ παρὰ Γρηγορίου τοῦ Κωνσταντῆ μεταφρασθεῖσα Φιλοσοφία τοῦ Σουάνου· περὶ αὐτῆς ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ σημειώσωμεν πρῶτον, ὅτι εἶναι ἄπορον πῶς δὲν εἰσῆχθη εἰς ὅλα μας τὰ σχολία εἰς πᾶσα μαδαγίαν, καὶ δεύτερον, ὅτι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εἶναι ἄξιον νὰ διδάσκηται μὲ μεγάλην ἀφέλειαν· ἡμεῖς εἴμεθα πλε-

μορφημένοι, καὶ ἐκ πείρας βεβαιωμένοι, ὅτι αὐτὸ τὸ συγγράμμα μερικῶς ἀφέλισε πολλοὺς καὶ μεγάλως· τοιαύτη ἦν καὶ ἡ σειρά τῆς Φιλολογίας, τῆς ὁποίας τὴν συγγραμμὴν ἐπεχειρῆσθη ὁ εἰς Σμύρνην διδάσκαλος Κύριος Οἰκονόμος, ὁ Πρεσβύτερος· τοιοῦτοι ἄνδρες ἐφάνησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τὸ γένος μας, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι καὶ τὴν σήμερον δι' ἀναλόγων ποιημάτων διαδίδουν τὰ φῶτα εἰς τὴν παιδείαν μας, καὶ ἐπομένως ἔχουν εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην μας τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Πόσος ἡμπορεῖ νὰ μὴν θεωρησῆ ὡς τοιοῦτον τὸν μακαρίτην Μοισιοδάκα, τὸν ὅποιον τὰ διάφορά του φιλοσοφικὰ συγγράμματα τὸν ἀποδεικνύουν ὡς ἓνα τῶν προκομμενέστερων τοῦ γένους μας; πόσος δὲν θέλει γνωρίσει τὴν μεγάλην ἀφέλειαν τῆς πειραματικῆς Φυσικῆς τοῦ Βαρδαλάχου καὶ τῆς Ῥητορικῆς του, τῆς τελειότερας ἀπ' ὅσας ἔχομεν; τὰς πρέπει νὰ ὁμολογοῦμεν, χάριτας πολλὰς εἰς τὸν Κύριον Βάρδαρον διὰ τὰ πολλὰ παρ' αὐτοῦ συνταχθέντα καὶ ἐκδοθέντα διδακτικὰ βιβλία· εἰς τὸν ἐν Χίῳ διδάσκαλον κύριον Βάρδαρον διὰ τὴν ἀξιολογόν του Ῥητορικὴν, καὶ εἰς τόσους ἄλλους ἔχιστον;

Τὸν αὐτὸν ἀξιεπαῖνον ζῆλον συνέλαβε, καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἔδειξεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ὁ διδάσκαλος Κύριος Κούμας· καὶ μὲν τὰ 1809 ἐξέδωκεν ἑλληνιστὶ τὴν σειράν τῶν Μαθηματικῶν, μετέπειτα διάφορα ἄλλα διδακτικὰ συγγράμματα· ἴδιον καὶ τᾶρα μᾶς πλουτίζει μὲ ὀλόκληρον σοφιστικῶς σειράν τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν, τῆς ὁποίας ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας τοὺς πρώτους δύο τόμους.

Περὶ αὐτῶν ἄς μᾶς συγχωρηθῆ νὰ εἰπῶμεν μερικὰς λέξεις, καὶ ὅσον ὁ σύντομος καιρὸς μᾶς ἀφῆκε νὰ τὴν φυλλολογήσωμεν, ἀναβάλλοντες εἰς ἄλληλιν εὐκαιρίαν τὴν ἀκριβεστέραν ἀνάλυσιν τοῦ ὅλου συγγράμματος.

Ὅταν τινὰς σοχασθῆ, ὅτι ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς ἐκδόσεως πολλῶν ἄλλων ποιημάτων ἐγυμνάσθη εἰς ἕσα ἀπαιτούμενα πρὸς σύνθεσιν διδακτικῶν βιβλίων· ὅτι τόσους χρόνους μὲ κερτὸν μεγάλον ἐδίδαξεν εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἄλλα μαθήματα, καὶ τὴν φιλοσοφίαν πρὸ πάντων, καὶ ὅτι πλεονεκτήστερος χρόνους ἴσως ἐξώδευσεν εἰς τὴν συγγραφὴν αὐτῆς τῆς φιλοσοφικῆς σειρᾶς, ἡμπορεῖ μὲ κάθε λόγον καὶ ἐκ τῶν προτέρων σχεδὸν νὰ συμπεράσῃ τὴν ἀξιολογότητά αὐτοῦ.

τοῦ συντάγματος. Ἐκτός τούτου ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου αὐτοῦ νει παραπελὺ καὶ διὰ τὸν ἐξῆς λόγον· Ἐάν καὶ εἴχαμεν ἔτι πᾶρα τὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα τοῦ Εὐγενίου καὶ ἄλλων, καὶ αὐτὰ τὰ σοιχεῖα τοῦ Σουαυῖου, μὲ ὅλον τοῦτο ὅλον κοινῶς τοῦ Γένους οἱ λόγοιοι ἐπιθυμοῦσαν καὶ ἠύχοντο νὰ ἀποκτήσουσι καὶ σοιχεῖα φιλοσοφίας γραμμένα κατὰ τὸ σύστημα τῆς νέας Καντιανῆς σχολῆς. Αὐτὴν τὴν εὐχὴν καὶ τὴν οὐσιώδη ἔλλειψιν σκοπὸν εἶχεν ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐκπληρῶσῃ, καὶ ἐκπληροῖ τρώντι διὰ τοῦ παρόντος περὶ φιλοσοφίας συντάγματος. Ἡμεῖς ὅσον ἐκ μέρους μας σοχαζόμεθα, ὅτι ἂν καὶ διὰ τὰ ἄλλα, πλὴν διὰ τοῦτο κατ' ἐξοχίην χρειαζόμεν νὰ ὁμολογῶμεν πολλὰς καὶ μεγάλας χάριτας εἰς τὴν συγγραφέα.

Διὰ νὰ δάσωμεν ἐν συντόμῳ μίαν ιδέαν τοῦ βιβλίου εἰς ὅσους ἀκόμη δὲν τὸ ἔλαβαν ἀνὰ χεῖρας, σημειῶμεν ἐφεξῆς ἐν συντόμῳ τὰ γενικὰ μέρη, καὶ τὰ περιεχόμενα καθενὸς τῶν ἐκδοθέντων ἑξὼς τῶν.

Ὁ πρῶτος τόμος ἀρχίζει μὲ μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κύριον Φραγκίσκου Μαῦρην, μαθητὴν ἀξιότιμον τοῦ Συγγραφέως· εἰς αὐτὴν ἀναφέρει τὰ αἴτια, ὅσα τὸν ἐπαρακίνησαν εἰς συγγραφήν καὶ ἐκδόσιν τοῦ παρόντος φιλοσοφικοῦ συγγράμματος· ποῖον σύστημα ἀκολουθεῖ, καὶ ποῖον ἀπὸ τῆς ὀπαδοῦς αὐτοῦ ἐσυμβουλευθῆ κατ' ἐξοχίην. Εὐρίσκομεν πρὸς τούτοις εἰς αὐτὴν ἱστορίαν τῆς καταστάσεως τῆς φιλοσοφίας εἰς τὸ Γένος μας ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐκατονταετηρίδος· ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας ἐν γενεῖ, τῶν διαφόρων μεθόδων τοῦ φιλοσοφεῖν, καὶ τὰς αἰτίας τῆς διαφορᾶς αὐτῶν. Πανταχοῦ ἐπιλέγεται ἡ Καντιανὴ Φιλοσοφία, καὶ ἡ μέθοδος αὐτῆς ἐγκρίνεται ὡς ἡ μόνη ἀληθὴς· τελειοῦν δὲ μὲ πολλὰς καὶ καλὰς γνώμας περὶ τῆς ἀρελείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς φιλοσοφίας, καὶ μὲ πολλὰς χρησίμους συμβουλάς εἰς τοὺς ὁμογενεῖς.

Μετ' αὐτὴν ἀκολουθεῖ ὡς προπαρασκευαστικὸν τρῆπον τὸ νὰ τοῦ ὅλου μία προδιοίκησις εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὁμοῦ μὲ τὴν διαίρεσιν αὐτῆς· σύντομος ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἐκτετατομένης ἕως εἰς τοὺς νεωτέρους καὶ σημερινούς φιλοσοφους καὶ τοῦ ἔθικοῦ μας ἔθνους, κατὰ τὰς ἱστορικὰς ἐποχάς, καὶ χρονολογικὸς πίναξ αὐτῆς ὡς παράρτημα· ἔπειτα ἀρχίζει

ἐμπειρικὴ Ψυχολογία ὡς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ὅλου συντάγματος· εἰς αὐτὴν ἐξετάζει τὰς διαφόρους δυνάμεις καὶ ἐνεργίας τῆς ψυχῆς, καὶ ὅσον ἐπισημαίνονται εἰς τὴν ἔμπειρικὴν καὶ παρατήρησιν, ὅπου πρὸς τοῖς ἄλλοις πραγματεύεται περὶ ὕπνου καὶ ἐνουπνίων, τὰ περὶ συνηθείας καὶ ἔθους, περὶ τῶν σημείων τῶν ιδεῶν ἢ λέξεων, καὶ περὶ τοῦ ἔθους ἀποτελοῦν τὴν διαφορὰν τῶν ψυχικῶν ιδιοτήτων τῶν ἀνθρώπων, καὶ περὶ κράσεων.

Μετὰ τὴν Ψυχολογίαν ἔπεται ἡ κατὰ τὸν συγγραφέα Κριτικὴ τῆς φιλοσοφίας· αὐτὴ εἶναι τὸ μέρος τῆς φιλοσοφίας, εἰς τὸ ὅποιον ἐξετάζονται καὶ ἐκθέτονται αἱ ἀρχαί, εἰς τὰς ὁποίας ἐπισημαίνεται ἡ φιλοσοφία, καὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀρχίζει καὶ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ. Τὸ ἀντικείμενόν της ἔστω γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς προγενεστέρους φιλοσόφους. Ὁ Καρτέσιος, ὁ πατὴρ τῆς νέας ὅλης φιλοσοφίας, πρῶτος ἐπέφερε τὴν συστηματικὴν αὐτῆς ιδέαν, καὶ ἂν ὄχι ἐντελῶς· αὐτὴ ἦτον „Je pense donc je suis. Πλὴν ἡ Καντιανὴ φιλοσοφία, ἣτις πρώτη κινήθη κατὰ πάντα ἐκείνην τὴν ιδέαν, αὐτὴ πρώτη καὶ εἰς σύστημα τὴν ἔφερε. Δὲν εἶναι περιττὸν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Καντ περὶ αὐτῆς δὲν εὐρίσκειται ὁρισμένον, καὶ ἰδιαιτέρας πραγματευμένον· ἡ ἀμέλεια μάλιστα μᾶς τοιαύτης βύσεως ἔφερεν αὐτὸν τὸν μέγαν ἄνδρα εἰς οὐσιώδεις παρεκτροπάς· ἀλλ' οἱ ὀπαδοὶ τοῦ αὐτοῦ τὴν ἔλλειψιν τὴν ἐπαρατήρησαν, καὶ ἐπίσχεσαν νὰ τὴν ἀναπληρῶσιν, καὶ πρῶτος ὁ νῦν εἰς Γκέττιγγαν τὴν φιλοσοφίαν διδάσκων G. E. Schulze ἐξέδωκεν ἐν ὅλον ἐπισημονικῶν περὶ αὐτῆς εἰς τὰ 1801, εἰς τὸ σύγγραμματόν· Kritik der Theoretischen Philosophie. 2. Theil. Hamburg· μερικὸς χρόνος ἀργότερα ἀνόμασαν τὴν ἐπισημὴν αὐτὴν ὁ Κρούγ καὶ Πίλιτξ Fundamentale Philosophie (θεμελιώδη φιλοσοφίαν). Χάρης τοῦτοις μεγάλη εἰς τὸν διδάσκαλον Κύριον Κούμαν, ὅτι πρῶτος τὰ μεταφέρει καὶ εἰς ἡμᾶς.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου τόμου ἐκθέτεται τὸ σχέδιον τοῦ ὅλου συντάγματος, τοῦ ὁποίου μέρη ἐπαριθμοῦνται τὰ ἑξῆς:

Α'. Προπαρασκευατικὴ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἢ ἐμπειρικὴ Ψυχολογία.

Β'. Κριτικὴ Φιλοσοφίας, ἢ Ἀρχολογία, ἢ Πρώτη Φιλοσοφία.

Γ'. Παραγωγὸς φιλοσοφία.

α. Θεωρητικὴ.

1. Λογικὴ, τῆς ὁποίας μέρη δύο, Καθαρὰ καὶ Ἐπιρριμοσμένη.
2. Μεταφυσικὴ, καθαρὰ καὶ ἐπιρριμοσμένη.
3. Αἰσθητικὴ, καθαρὰ καὶ ἐπιρριμοσμένη.

β. Πρακτικὴ.

1. Δικαιολογία, καθαρὰ καὶ ἐπιρριμοσμένη.
2. Ἠθικὴ, καθαρὰ καὶ ἐπιρριμοσμένη.
3. Ἠθικὴ Θεολογία, καθαρὰ καὶ ἐπιρριμοσμένη.

Ὁ δεύτερος τόμος περιέχει τὴν Λογικὴν καὶ ὡς Ἐπιρριμοσμένην τὴν Καθολικὴν Γραμματικὴν. Προηγείται αὐτῶν σύντομος προδιόκησις περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας, καὶ τί εἶναι Λογικὴ, καὶ σύντομος ἱστορία περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Λογικῆς ἐπιστήμης· ἡ δὲ Λογικὴ εἶναι γραμμὴν ἕως διόλου κατὰ τὸν νεώτερον τῶν Καυτιανῶν φιλοσόφων τρόπον. Εἰς αὐτῆς τὸ καθαρὸν μέρος ἐξετάζονται οἱ διάφοροι τρόποι καὶ νόμοι, κατὰ τοὺς ὁποίους διανοούμεθα· πολλὰ καλὰ ἔκαμεν ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐπέστησε τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου, καὶ τὰς δέκα τοῦ Ἀριστοτέλους κατηγορίας. Δι' αὐτῶν γίνονται εὐλόγηται εἰς τοὺς νέους μας μερικὰ τεχνικὰ καὶ ἐπισημονικὰ ὀνόματα τῆς φιλοσοφίας τῶν Παλαιῶν, ἀγκαλὰ ἴσως ἤθελεν εἶναι σκιωδέστερον, ἂν αἱ ἰδέαι αὐτῶν τῶν λέξεων ἐκλέττοτο μὴ διαφροδὸν ὀνομασίαν, αὐταὶ δὲ ἐξηγοῦντο εἰς μίαν ὑποσημείωσιν. Τὸ Κεφάλαιον περὶ σημείων τῶν ἰδεῶν, ἢ περὶ ὁρίων, ἐνδεχόμενον νὰ φανῆ ἀνοίκειον εἰς τὴν φύσιν τῆς Λογικῆς, ἢ ὁποία κάμνει ἀπαίρεσιν ἀπὸ κάθε ἀντικείμενον ὀρισμῆναι, καὶ πλέον ἀνήκον εἰς τὴν Καθολικὴν Γραμματικὴν.

Ἡ ἐπιρριμοσμένη Λογικὴ ἔχει ἀντικείμενον τὰς ἀπάτας, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται αἱ διάφοροι τοῦ νοῦς ἐνέργειαι, καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποφυγῆς αὐτῶν, τὸ περὶ Πιθανότητος, καὶ Μεθόδου.

Εἰς τὴν Καθολικὴν Γραμματικὴν ἐξετάζει τοὺς κατὰ φύσιν καὶ ἀναγκαίους τύπους τῶν τῆς γλώσσας

σῆς μερῶν, καὶ τοὺς ἀπαραιτήτους κανόνας τῆς αὐτῶν συνεπιπλοκῆς πρὸς φανέρωσιν τῶν τοῦ ἀνθρώπου διανοημάτων. Ἔθε εἰ διδύσκαλοί μας καὶ ὠφελιθοῦν ἀπὸ αὐτῆν, καὶ ἀπὸ ἄλλα τοιαῦτα συγγράμματα, καὶ νὰ παραδίδουν μεθοδικώτερα εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ νὰ συνθέτουν τὰς Γραμματικὰς τῶν γλωσσῶν, ὅπου ἡμεῖς διδάσκόμεθα. Ἴσως δὲν ἦτον παντάπασιν περιττὸν, εἴν ὁ συγγραφεὺς ἐπέσθησε μερικὰ περὶ τῆς ἱσορίας αὐτοῦ τοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας.

Αὐτὰ περιέχουν οἱ δύο πρώτοι ἐκδοθέντες τόμοι. Ἄναμφιβόλως διὰ τὰ ἡμπορῆ τινὰς νὰ ἐπιφέρῃ κρίσιν τελείαν καὶ ἀκριβῆ, ἀπαιτεῖται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὅλου συντάγματος· μετὰ τοῦτο, ἀπὸ τὰ ἕως ταῦτα ἐκδοθέντα, συγχωρεῖται ἴσως, τοῦλάχιστον ἐν γένει, νὰ κάμωμεν τὰ ἐξῆς συμπεράσματα. Ὁ συγγραφεὺς, καθὼς καὶ ὁ ἴδιος τὸ ὁμολογεῖ, καὶ αὐτὸ τὸ συγγράμμα τὸ φανεροῦναι, ἔγραψε κατὰ τὸ σύστημα τῶν Καυτιανῶν· δεύτερον, καλῶς ποιῶν, συμπαρέλαβε καὶ ἀντικείμενα· τὰ ὅποια ἔχουν πᾶσι πολλὰ μεγάλην σχέσιν μετὰ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἢ χωριστὰ ἐπραγματεύοντο, ἢ δὲν ἐσχημάτιζαν ἐν ὅλῳ ἐπισημονικῶν. Ἄ. χ. ἡ Αἰσθητικὴ, ἡ Παιδαγωγία, καὶ αὐτὴ ἡ Καθόλου Γραμματικὴ αὐτῶν ἢ ἀφέλεια εἶναι καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν μεγάλη, καὶ ἐνταυτῷ ἀποδεικνύει εἰς τὸν ἀνθρώπου φιλαφηνῶς τὰ καλὰ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς σπουδῆς τῆς φιλοσοφίας· τρίτον, ὁ συγγραφεὺς ἐφρόντισε παντοῦ διὰ τὴν ἀναγκαίαν συντομίαν εἰς τὰ στοιχεῖα δὴ συγγράμματα· τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῆς ἀκριθείας τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς σαφηνείας τῶν ἐκφράσεων· ἴσως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἡμποροῦσε τινὰς νὰ ἐπιθυμήσῃ μίαν κάποιαν διαφορητικὴν τάξιν, καὶ μίαν ἄλλην σαφεσέραν, ἢ κοινοτέραν ἐκφράσιν. Ὅταν ὅμως σοχασθῶμεν, πόσον εὐκόλῃ, ἐν ᾧ συγγράμει τινὰς ἐν ὅλῳ ἐκτεταμένον, παραβλέπει ἀνεπαίσθητος τὰ μερικὰ, καὶ πῶς δυσκολίας ἔπρεπε τὴν ἀπαντήσῃ ὁ διδάσκαλος Κύριος Κούμης, πρῶτος μεταμέραν εἰς ἡμᾶς φιλοσοφίαν πάντῃ ξένην, καὶ μάλιστα ὡς πρὸς τὰς τεχνικὰς λέξεις καὶ ἐπισημονικὰς ἐκφράσεις, καὶ εἰς αὐτὸν τοῦ τρόπου τοῦ θεωρεῖν τὰ πράγματα, καὶ εἶτι προσέτι κάθε συγγραφεὺς ἔχει φυσικὴν τινὰ κλίσιν πρὸς τοῦτον μᾶλλον ἢ ἑτέρον τὸν τρόπον τοῦ διανοεῖσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι, τότε

ἐξάπαντος κάθε εὐγνώμων, καὶ ἔχει ὑπὲρ τὸ μέτρον αὐτῆς ἀναγνώσεως εὐκόλα θέλει παραβλέψει τὰ τοιαῦτα, καὶ μάλι-
 ца ὅταν δὲν ἔχουν μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὸ ὄλον. Τίτартο παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς, ὡς περιττὸν ἴσως, δὲν
 σημειῖ τὰ σημαντικώτερα συγγράμματα εἰς τὰς διαφόρους
 συστατικὰς τῆς φιλοσοφίας ἐπισήμας· πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον οἱ
 Γερμανοὶ σπανιώτατα ἀμελοῦσι, τὸ κρίνομεν δὲ καὶ ἡμεῖς
 αὐτὸ καὶ ἑαυτὸ πολλὰ ἀφέλιμον. Πρῶτον διότι μᾶς κάμνει γνω-
 ροῦς τοὺς ἐπισημοτέρους συγγραφεῖς τῶν διαφόρων ἐθνῶν·
 ἔπειτα καὶ εἰς ἐκείνους, ὅπου θέλουν καὶ ἠμποροῦν καὶ χρεῖον
 ἔχουν νὰ ἀνατρέξουν εἰς αὐτὰς τὰς πηγὰς, χρησιμεῖν τὸ
 μέγιστον ὡς ὀδηγός, δεικνύων εἰς αὐτοὺς εἰς τὴν σιγήν, ἢ
 πὸ ποίους ἠμποροῦν περισσότερον νὰ ἀφεληθοῦν, καὶ νὰ μὴ
 ἀναγκάζωνται νὰ τὸ μάθουν διὰ τῆς ἰδίας τῶν πείρας, ἀφ' ἧ
 μὲ μεγάλην τῶν βλάβων χάσουν μέγα μέρος τοῦ πολυτιμοῦ
 καιροῦ τῶν, ἀναγινώσκοντες τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον· ἔπειτα
 χρησιμεῖν καὶ ὡς δυνατὸν μέσον ἐρεθισμοῦ εἰς τοὺς νέους
 μας διὰ νὰ μανθάνουν τὰς ξένας γλώσσας, βλέποντες τὴν
 ἐξ αὐτῶν ἀνάγκην. Τελευταῖον σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς. Ὁ δι-
 δάσκαλος Κύριος Κούμας ἀπεράσισε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ Γερ-
 μανὸν σύστημα, ὀδηγοὺς ἔχων αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀρχηγῶ τὰ
 συγγράμματα, καὶ πολλῶν ὁπαδῶν του· καὶ τοῦτο δέχεται
 ὡς τὸ κάλλιστον ἀπ' ὅλα τὰ πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ γεννη-
 θέντα· ἀλλὰ διὰ τοῦτο σοχαζόμεθα, τοῦλάχιστον ἡμεῖς, ὅτι
 ἦτον ἀναγκαῖον νὰ μᾶς διδάξῃ ὀρισμένως εἰς τί καὶ αὐτὸ
 συνίσταται αὐτὸ τὸ σύστημα, καὶ εἰς τί διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλ-
 λα· ἔπειτα ποία ἢ ὑπεροχὴ του, καὶ διὰ τί εἶναι προτιμώτε-
 ρον ἀπὸ τὰ ἄλλα· δὲν περιέχει τάχα καὶ μερικὰ σφάλματα
 ἐπομένως ἔπρεπε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ καὶ τὸ φαινόμενον τῶν με-
 γάλων μεταβολῶν, ὅπου ἡ Κριτικὴ Φιλοσοφία ἔπαυε καὶ ἔκει-
 τος τοῦ Κάντ καὶ μετὰ τὸν Ζάντνόν του. Διὰ τί τάχα οἱ περ-
 φημοὶ καὶ λαμπροὶ Fichte καὶ Schelling, μὴ εὐχαριστοῦ-
 νοι εἰς τὸν τρόπον τοῦ φιλοσοφεῖν τοῦ διδασκάλου τῶν, ἐπι-
 ρισήσαν ἀπ' αὐτὸν, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἠναγκάσθη νὰ κατα-
 φύγῃ εἰς τὸ ἰδεανικὸν σύστημα, ὁ δὲ δεύτερος εἰς τὸ σύστη-
 μα τῆς ταυτότητος τοῦ πραγματικοῦ καὶ ἰδεανικοῦ· σύστημα
 τὸ ὁποῖον ἔχει μόνον ἕνα μετὰ τὸν Κάντ, ὅσον καὶ τοῦ Κάντ,
 ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη τὸ ἀκολουθοῦν πολλοὶ ἀπὸ τῶν

κράτους σοφοὺς τῆς Γερμανίας; Ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ πικροὶ ὁπα-
 δοὶ τοῦ Κάντ δὲν εἶναι σύμφωνοι ἀναμεταξύ των, λ. χ. ὁ
 Schmidt, Hofbauer, Jacob, Maas, ἀλλ' ὅσον εἰς τὰ οὐσιαῖ-
 α ἀκολουθοῦν ἀπαράλλακτα τὸν Κάντ. Ὁ δὲ Fries, ἔπειτα
 καὶ λ. ὡς καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς Καντιανῆς φιλοσοφίας εἰσ-
 ἠγγυον μεταβολᾶς. Δι' αὐτὰ ἔπρεπε νὰ προσδιορίσῃ προσέτι
 ποῖαν ἀπὸ τὰς εἰρημένως μεταβολᾶς ἐπιτιμήσῃ, ἢ ἂν
 ἐκλεκτικῶς ἐβάδισεν εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ συντάγματός του·
 ἀλλ' ἴσως εἰς τοὺς ἐκδοθησομένους τόμους εὐρωμεν τὴν λύ-
 σιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἀποριῶν. Ὡς τόσον πάλιν τὸ λέγομεν,
 ἡμεῖς νομίζομεν ὡς πολλὰ ἀφέλιμον καὶ οὐσιώδη προσφεραν
 εἰς τὸ γένος αὐτὸ τὸ σύνταγμα, καὶ μαζῇ μὲ τοὺς ἄλλους
 τὸν ὁμολογοῦμεν μεγάλας χάριτας, καὶ εὐχόμεθα ἐντὸς ὀλί-
 γου νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη, καὶ εἰμεθα βέ-
 βαιοι, ὅτι ὁ διδάσκαλος Κύριος Κούμας ἔχει μόνον δὲν θέλει
 παρεξηγήσει τὸ θάρρος, ὅπερ ἐλάβομεν εἰς τὴν παρούσαν κρί-
 σιν, ἀλλὰ καὶ μάλιца θέλει χαρῆ, βλέπων καὶ τὸ πνεῦμα
 τῆς εὐλαμνείας ὅπερ τὴν ἐνέπνευσε, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ
 σκοποῦ του; ὁ ὁποῖος βέβαια δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ νὰ ἀνα-
 γνωσθῇ τὸ σύγγραμμά του ἔχει μὲ ἀδιαφορίαν.

Λ. Β καὶ Σ. Κ.

ἘΡΧΑΙΑ ἙΛΛ. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἡ ἀναγινώσκων τὰς Γερμανικὰς φιλολογικὰς ἐφημερίδας
 διὰ νὰ ἀρελαῖμαι καὶ ἐγὼ ἀπὸ τῶν σοφῶν Εὐρωπαϊῶν τὰς
 κρίσεις, καὶ μάλιца ἐκείνας, ὅσαι ἀποβλέπουν εἰς τῶν ἡμε-
 τέρων προγόνων τὴν φιλολογίαν, ἔτυχα εἰς τῆς Γοττφρήνης
 τὴν φιλολ. ἐφημερίδα (Ἄρ. 81 καὶ 82, Μαΐου 20, τοῦ 1818)
 μικρὰν τινα κρίσιν τοῦ περι ἀερίων, ὑδάτων, τόπων, συγ-
 γράμματος τοῦ Ἰπποκράτους, ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ
 σεβασμίῳ ἀνδρὸς, τῷ Κυρίου Κοραῖ, ἢ ὅποια μ' ἐφάνη ἀξία
 νὰ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ Κ. Ἐ. καὶ εἰς τὸ φίλτατον γένος μας,
 διὰ νὰ ἴδωσι καὶ πάλιν ὁποῖον ἄνδρα μᾶς ἐχάρισεν ἡ θεία
 Πρόνοια εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν, εἰς τοῦ ὁποῖου τὰς με-
 γάλων ἀρετὰς ἀμβλυοποῦντες τινες τῶν ὁμογενῶν ἢ καὶ ἀπὸ

φρόνου κινούμενοι τολμῶσι νὰ ἐπιρραξῶσιν ἀγνωμόνως τὸ θε-
ξασμιον ὑποκείμενον καὶ ὄνομά του, προφέροντες καὶ γράφον-
τες κατ' αὐτοῦ τόσας καὶ τόσας λοιδορίας. Πλὴν πάντοι
καὶ πανταχοῦ ἐφρονήθησαν, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ἱστορίας,
καὶ ἐδιώχθησαν οἱ μεγάλοι ἄνδρες· ἀλλ' ἡ δόξα αὐτῶν ἴμι-
νε καὶ μένει ἀθάνατος.

Ἔχει δὲ οὕτως ἡ κρίσις!

Ἐν Παρίσις, ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰ. Μ. Ἐδεράτου,
παρὰ Théophile Barrois: Ἰπποκράτους τὸ Περὶ ἀέ-
ρων, ὑδάτων, τῶπων, δεῦτερον ἐκδοθὲν μετὰ τῆ
Γαλλικῆς μεταφράσεως· ἣ προσετέθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ
Ἰπποκράτους καὶ ὁ νόμος, μετὰ τῆς Γαλλικῆς με-
ταφράσεως· καὶ τὸ τοῦ Γαλινοῦ Ὅτι ἄριστος ἐστὶ
πρὸς, καὶ φιλόσοφος. Φιλοτίμω δαπάνῃ τῶν
ὁμογενῶν Κίων, 1816. Σελ. νς' καὶ 151, εἰς 8.

Ἡ εὐδοκίμησις τῆς παρὰ τοῦ ἐκδότου ἐν ἔτει 1800
εἰς δύο τόμους, ὡς γνωστὸν, ἐν Παρίσις γενόμενης ἐκδο-
σεως τοῦ Περὶ ἀέρων κ. τ. λ. Ἰπποκρατείου συγγράμματος,
καὶ ὁ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐκδοσιν γενόμενος ἔπαινος, (Παραλ.
Γοττίγγ. φιλολ. ἐφημ. 1801; Ἀριθμ. 92) παρεκίνησιν αὐ-
τὸν νὰ ἐπεξεργασθῆ καὶ δευτέραν, ὅσων τὸ δυνατόν ἐπιδηρ-
θαιμένην ἐκδοσιν. Ἐπειδὴ ὁμοίως αὕτη δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ
φραγῆ, ἀπερίσπαστον ὁ ἱατρός Κύριος Κοραῖς νὰ προεκδώσῃ εἰς
τὸ μεταξὺ τὸ κείμενον μόνον μετὰ τῆν Γαλλικὴν μετάφρασιν
πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων Νέων, ὅσοι ἀσχολοῦμενοι εἰς τὴν
μάθησιν τῆς Ἱατρικῆς θέλουσι ν' ἀναγνωσῶσιν καὶ τὴν Ἰππο-
κρατεῖν. Ὑποκάτω τοῦ κειμένου φέρονται αἱ διάφοροι γράφαι καὶ
αἱ περὶ διορθώσεων ἰδίαι αὐτοῦ εἰκασίαι, χωρὶς ὁμοίως τῶν πρὸ
τούτων λόγων. Εἰς τὸ τέλος ἀκολουθεῖ τοῦ Ἰπποκράτους, ἡ
νόμος ἢ Loi d'Hippocrate, ou Directions pour l'Éducation
médicale de ses disciples. Καὶ ἐνταῦθα κεινταὶ ὑποκάτω τὸ
κείμενον, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἀκόλουθον τοῦ Γαλινοῦ ποιητι-
κῶν, αἱ περὶ διορθώσεων εἰκασίαι· εἰς τὸ τοῦ Γαλινοῦ ὅμοι-
ον πόνημα δὲν ἐπρόσθεσεν ὁ Ἐκδ. κάμμίαν μετάφρασιν. Ἄλλο
Σελ. 138 ἕως εἰς τὸ τέλος προστίθενται σημειώσεις καὶ εἰς τὰ
δύο τελευταῖα ποιήματα εἰς ἐξήγησιν τοῦ κειμένου ἐπι-
λέπουσαι. Τελειοῦν δὲ ἡ ἐκδοσις μετὰ τεμάχιόν τι τοῦ Ἰππο-
κράτους (τεμάχιον Ἰπποκράτους ἐκ τῶν Παραγγελιῶν β' ἢ

σελ. 62.) κριτικῶς ἐπεξεργασμένον καὶ μετὰ τοιαύτας μάστιχα
σημειώσεις, αἱ ὅποιαι μᾶς παρακινούσι νὰ ἐπευχηθῶμεν εἰς
ἐν ἄριστον Κοραῖν, κατ' αὐτῆς τὴν προθεστικὴν ἡλικίαν,
καίρῳ καὶ δυνάμει, διὰ νὰ ἐκδώσῃ εἰς φῶς κριτικῶς ὅλα τὰ
συγγράμματα τοῦ Ἰπποκράτους.

Ἐάν, φίλτατοί μου ὁμογενεῖς, ξένοι ἄνδρες σοφῶς καὶ
ἀδεκάκως κρίνοντες τὸν ἡμέτερον Κοραῖν, ἐκτιμῶσι τόσον
τὸς πόνουςτου, ὡς εὐχονται ν' ἀποκτήσωσι τὰ ἅπαντα
τοῦ Ἰπποκράτους παρ' αὐτοῦ ἐκδοδομένα, καὶ δεικνύωσι πρὸς
αὐτὸν τοιαῦτα φιλόφροντα φρονήματα καὶ αἰσθήματα, τί
πρέπει νὰ λέγωμεν ἡμεῖς οἱ ἀμέσως παρ' αὐτοῦ ὠφελοῦμενοι,
καὶ πόσον περισσώτερον πρέπει νὰ ἐπευχώμεθα καὶ ζῶντι καὶ
δυνάμει εἰς τὸν διὰ τὸ καλὸν τῆς νέας Ἑλλάδος καὶ ζῶντι
καὶ πνεοντα καὶ κοπιῶντα;

Φραγκίσκος Κ. Μαῦρος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Καπόδης φιλομαθῆς καὶ σπουδαῖος ὁμογενῆς μᾶς εἰς τὴν
Πατρίδα, ὅχι μόνον πρὸς ἴδιον του εὐχαρίστησιν καὶ ἀφέ-
λειαν εἰς τὴν σπουδὴν καταγινομένου, ἀλλὰ καὶ προσπαθῶν
νὰ ἐκπληρῶνῃ τὰ χρέη του πρὸς τὴν κοινὴν μας Μῆτέρα, με-
ταδίδαν καὶ εἰς ἄλλους συμπατριώτας τοὺς καρπούς τῶν κό-
πων του, ἐγράφε πρὸς φίλον του εἰς τὴν σοφὴν Εὐρώπην δια-
τρίθοντα καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν καλῶν της ἐνασχολού-
μενον, νὰ τὸν σημειώσῃ διάφορα зоχειαδὴ βιβλία περὶ Μα-
θηματικῆς, Φυσικῶν ἐπιστημῶν, Φιλοσοφίας, καὶ μερικὰ ἄλ-
λα χρήσιμα εἰς πάντα σπουδαῖον, καὶ μάστιχα διδάσκαλον,
γραμμένα εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν· ὁ φίλος του αὐτὸς
τὸν ἀπεκρίθη, καὶ τὸν ἐσημείωσεν ὅσα ἤξευρε, προσθέτων
καὶ ἄλλα τινα, διὰ νὰ δείξῃ τὸν σκοπὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον
ἐγράφησαν· καὶ ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιθυμῶσι καὶ ἄλλοι
πολλοὶ ὁμογενεῖς μᾶς νὰ ἔχωσιν εἶδησιν περὶ τοιούτων συγ-
γραμμάτων, ἐκρίθη ὅχι περιττὸν νὰ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ λο-
γίου Ἐρμού αὐτῆ ἡ σημειώσις.

Ἴδου ἡ ἀπόκρισις καὶ τῶν βιβλίων ἢ σημειώσις:

Χρυσέμου Σ. . . !

„Με πόσῃ χαρᾷ ἐδιάβασα τὸ γράμμα σου! ἔχῃ δὲ τὴν πρὸ πολλοῦ γνωσθῆναι εἰς ἄνευ φιλομάθειν σου, ἀλλὰ διὰ τὸν ζῆλον σου εἰς τὸ νὰ μεταδώσῃς καὶ εἰς ἄλλους συμπατριώταις μας τὰ καλά τῆς ἀληθινῆς σπουδῆς καὶ φιλοσοφίας, ἀψηφώντας παντάπασι τῶν μικρῶν καὶ περιφρονημένων ἀνθρώπων ταῖς κατηγορίας καὶ ταῖς κατάκριταις καλότηχοι ἔσοι κατορθώσου νὰ ἐγκολπωθεῖς τὸ ἄψιν καὶ μέγιστον τῆς δασκαλευσύνῃς ἐπάγγελμα! καλότηχος καὶ ἔπι, ὅτι ἡμπόρεσες νὰ ζῆς ὡς ἀληθινὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ παραγέληματα τῆς ἀληθινῆς ἠθικῆς, ζώντας διὰ τὸ ὅλον, καὶ μεταχειριζόμενος τὸ ἄτομόν σου ἐς ὄργανον πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, μὴ ἐμποδιζόμενος ἀπὸ τὰ διάφορα ἐναντία! ἄρα γε θὲ νὰ ἴμωσῶς ἐγὼ νὰ σιμμηθῶ; τί λέγω! καὶ τολμῶ νὰ προφέρω τὴν θεῖαν λέξιν φίλος, ἔται δὲν ἔχω δύναμιν νὰ βάζω ἐδηγόντῃς ζῆσός μου τὸ παράδειγμα τῶν ἐναρέτων φίλων μου, τῶν φίλων μου ἀγαθῶν, ὅπου ἐνεργοῦν κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἐθικῆς ἠθικῆς, κατὰ τὸν μόνον ἀληθινὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου, πισχίζοντες ὅσον ἡμποροῦν νὰ ἐπληρῶσιν τὰ χρεῖ τους; μὴ μαριφῆς τὴν πολυλογίαν μου; διὰ τὴν χαρὰν μου ἀπ' ἄλλου ἄρχισα, καὶ ἄλλοῦ ἐκατάτησά. Περὶ τῶν βιβλίων, ὅπου με γράφει, σὶ σημειῶν ὅσα ἐγνώρισά κρῖμα, ποῦ δὲν ἐτυχὲς εὐκρίσια νὰ μάθῃς καὶ τὴν Γερμανικὴν, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν σφωτάτην γλωσσῶσαν εὐρίσκονται πολλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν σου ἀξιόλογα; ἐσημειῶσα καὶ μερικὰ ὀγκώδη καὶ πολυτόμα, ἔχῃ ὡς ὠφέλιμα νὰ τὰ μεταχειρισθῆς εἰς παιδιῶσιν, ἀλλ' ὡς χρῆσιμα διὰ νὰ τὰ συμβουλευεταί ἕνας δάσκαλος; ἂν δὲν ἤξευρα τὴν γνώμην σου καὶ τὰ φρονήματά σου, ἂν δὲν ἤμουν βέβαιος, ὅτι ἐγνώρισες τὴν ἀνάγκη μας, καὶ τὰ ἐπιτηδειότερα μέσα πρὸς τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἀνθρώπου καλλιέργειαν, καὶ τὸν καθαυτὸ σκοπὸν τῶν σχολείων, τότε θὲ νὰ σ' ἐγράψα καὶ ἄλλα καμπίσά τῆς ὠφελείας, ἢ βλάβης τῶν μεταφραζομένων, ἢ συγγεγραμμένων ἀπὸ μερικὸς ὁμογενεῖς μας ὀγκωδεσμάτων πολυτέρων βιβλίων, καὶ περὶ τῆς κατ' ἀνάγκην πολλὰ μεγάλης ἀπ-

λείας τῆς σύντομης καὶ μεθοδικῆς μονοτομίας τῶν διδασκτικῶν καὶ σοχειωθῶν βιβλίων. κτλ.

Leçons élémentaires de Mathématiques par La Caille, augmentées par Marie, avec des Notes par M. Labey . . . Ouvrage adopté par l'Université pour l'enseignement dans les Lycées in - 8. 6 fr. 50 c. — Αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἂν εἴ μόνον, περιεχεῖ ὅμως τὰ οὐσιωδέστερα καὶ σοχειώδη ὅλης σχεδὸν τῆς καθαρᾶς μαθηματικῆς; καὶ ὅποιος τὸ σπουδάσει, καθὼς πρέπει τὰ μαθηματικά νὰ σπουδάζονται, ἐπιμελούμενος ἔχει μόνον τὴν μορφήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν φύσιν αὐτῆς τῆς τέσου ὠφέλιμης, ἢ καὶ ἀναγκασιότατης ἐπιστήμης, ἡμπορεῖ μετὰ ταῦτα καὶ μενοστοῦ, ἂν ἔχῃ εὐκαιρίαν καὶ ὄρεξιν, μελετᾶντας καὶ ἄλλα πληρέστερα συγγράμματα νὰ τελεσιποιῆ πολὺ περισσότερον.

Cours des mathématiques à l'usage des écoles impériales militaires, par les professeurs Allaire, Billy, Puissant, Boudrot. Τὸ πρῶτον βιβλίον περιεχεῖ ἀριθμητικὴν, ἄλγεβραν, καὶ Γεωμετρίαν, ὀλίγον διαφορετικὴν ἀπὸ τοῦ Legendre καὶ τοῦ Lacroix; εἰς τὸ τέλος τῆς λύσεως διαφορῶν προβλημάτων γραμμικῶν καὶ ἀριθμητικῶν, τὸ πρακτικὸν ἀποδεδειγμένον τὸ δευτέρον βιβ. ἐκδραστῶν τῶν ἰδιοτήτων τῶν ἐπιπέδων, τῶν ἐπιπέδων καὶ τῶν σφαιρικῶν σχημάτων; τὸ τρίτον βιβ. τὰ σοχειὰ τῆς περιγραφικῆς Γεωμετρίας; τὸ τέταρτον, θεωρίαν καὶ πράξιν τῆς Ὑδροστατικής (nivellement); τὸ πέμπτον, Τριγωνομετρίαν ἐπιπέδων, τὴν προσαρμογὴν τῆς πραγματικῆς περὶ σηκώματος ἐπιπέδων, καὶ διάφορα γεωμετρικῆς μέθοδοις πῶς ν' ἀντιγράφονται τοπογραφικαῖς χάρταις; δίνει καὶ ὀλίγον ἰδίαν περὶ τῆς σφαιρικῆς τριγωνομετρίας; τὸ ἕκτον, σοχειὰ τῆς ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας, ὅπου εἰς περὶ καμπύλων καὶ περὶ τῆς τριδιάστατης Γεωμετρίας ἱκανά. Ἡ Μηχανικὴ περιεχεῖ Στατικὴν, δυναμικὴν καὶ Ὑδροστατικὴν. Καὶ αὐτὸ τὸ μόνον σύγγραμμα εἶναι πολλὰ καλὸν καὶ διὰ τὰ σχολεία μας, καὶ μαλιστα, ἂν προσθεθῶν ἡ σφαιρικὴ Τριγωνομετρία, ὁ διαφορικὸς καὶ ὀλοκληρωτικὸς λογαριασμὸς, ἴσως καὶ μερικὰ ἄλλα, γίνεται προκριώτερον καὶ ἀπὸ τοῦ Lacroix. εἰς τὸ τέλος εἶναι καὶ πίνακας τῶν ὀρισμῶν καὶ ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης, ἐπειδὴ δείχνει συνεπικρῶς τὸν σύνδεσμὸν τοῦ ὅλου. Éléments de géométrie par Legendre, membre de l'In-

stituit. Αυτό έγινε δια προσταγῆς τῆς διοικήσεως, καὶ ἐπι-
νεύεται πάρα πολὺ.

Éléments de Géométrie par Develoy. Αυτό ἐφάνηκε με-
τὰ τὸ ἀνωτέρω ὃ εἰς τὴν Bibliothèque universitaire ἐπικρι-
τῆς του τὸ κηρύττει ὡς μεθοδικώτερον, συστηματικώτερον καὶ
πλέον ἐπιτυχημένον ἀπὸ τοῦ Legendre ὃ συγγραφεὺς του
εἶναι εἰς τὴν Lauzanne τῆς Μαθηματικῆς δάσκαλος.

Recueil des diverses propositions de Géométrie res-
lues ou démontrées par l'analyse algébrique, précédé d'un
 précis du levé des plans par Puissant.

Recueil des problèmes résolus par des considérations
 purement géométriques. Καὶ ἡ δυνάμει αὐταῖς ἢ συλλογαῖς ἴσως
 πολλὰκις ἤμπεροῦν νὰ χρησιμεύσουσιν ἕνα δάσκαλου τῆς Μα-
θηματικῆς.

Traité de la Géométrie descriptive, par PoTier. Ὁ συγ-
γραφεὺς πολλὰ καλὰ ἐπίτυχε τὸν σκοπὸν του ὄψεται
 νὰ ἐκδῶσιν καὶ δύο ἄλλα τομίδια περὶ τῆς προσαρμογῆς τῆς
 σύγγραμμα ὅμως πραγματευόμενον κατ' ἔκτασιν αὐτὸ τῆς
 Μαθηματικῆς τὸ ἀντικείμενον εἶναι τὸ ἑξῆς:

Géométrie descriptive par Monge (sanatour) μετὰ τὰ δύο
Supplémens de la Géométrie descriptive par Hachette εἰς
 δευτέρον περιέχει καὶ τὴν ἀπὸ τὸ ἐγγλεζικὸν μεταφρασὶν τῆς
 γεωμετρικῆς ἀναλύσεως τοῦ φυσικοῦ Leslie (περιήρους δι-
 ταῖς περὶ τῆς ἀκτινοβολήσεως τοῦ Γερμανικοῦ ἀράβιαις πύ-
 ραις του), ὃ ὅποιος θέλει νὰ δείξῃ τὴν ἀφελείαν τῆς γεωμε-
 τρικῆς ἀναλύσεως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ προβλήματα καὶ
 τὰ θεωρήματα, ἀφοῦ τὰ λύει ἀναλυτικῶς, τὰ λύει καὶ συ-
 θετικῶς, ἀναπληρῶντας τὸν τρόπον τινὰ μὲ τούτο τὰ ὅσα μὲν
 ἔμειναν τῶν παλαιῶν ἀπὸ τὴν ἐπίπεδην Γεωμετρίαν. Καὶ ὁ
 Hachette μὲ τέτοιον τρόπον ἔγραψε τὰ Éléments de Géomé-
 trie à trois dimensions τὸ συνθετικὸν μέρος αὐτοῦ τοῦ βί-
 βλιου ἢμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ ἀναπλήρωμα τῆς Γεωμε-
 τρίας τῶν παλαιῶν, ἢ ἡ συνέχεια τοῦ βιβλίου των περὶ τὸ
 ἐπίπεδον, καὶ τῶν στερεῶν τριέδρων γωνίων.

Cours complet de Mathématiques, par Garnier. αὐτὴ
 ἢ σειρά περιέχει τὰ ἑξῆς:

1. Traité d'Arithmétique, in - 8, 2 fr. 50 c.
2. Éléments d'Algèbre, in - 8. 5 fr.

3. Analyse algébrique in - 8. 6 fr.

4. Géométrie analytique, in - 8. 5 fr. 50 c.

5. Les réciproques de la géométrie, suivis d'un recueil
 de problèmes et de théorèmes, et de la construction des ta-
 bles trigonométriques, in - 8, 5 fr.

6. Éléments de Géométrie, contenant les deux trigo-
 nométries, les éléments de la polygonométrie et du levé des
 plans, et l'introduction à la géométrie descriptive in - 8. 5 fr.

7. Leçons de statique in - 8. 5 fr.

8. Leçons de calcul différentiel. in - 8. 7 fr.

9. Leçons de calcul intégral. in - 8. 7 fr.

Εἰς αὐτὴν τὴν σειράν τῶν μαθηματικῶν εἶναι τὰ πράγματα
 κέρπεισον ἀναπτυγμένα, καὶ ἴσως δὲν εἶναι περιττὴ εἰς ὅσους
 χρειάζονται καὶ ἐκτεταμένα τῆς Μαθηματικῆς συγγράμματα.

Traité de Géodésie, ou exposition des méthodes
 astro nomiques et trigonométriques, appliquées soit à la
 mesure de la terre, soit à la confection du canevas des
 cartes et des plans, 2 vol. in - 4. 18 fr.

Traité de Topographie, d'Arpentage et de Nivellement,
 avec deux suppléments contenant la théorie de la
 projection des cartes, in - 4, ouvrage adopté par l'Uni-
 versité, pour l'enseignement dans les Lycées. 18 fr.

Αὐτὰ τὰ βιβλία ἐπαινοῦνται πάρα πολὺ, καὶ χρησιμεύουν
 ἀναμφίβολως καὶ δάσκαλον μας τῆς Μαθηματικῆς, ἂν θέλῃ
 (καὶ πῶς γίνεται νὰ μὴν τὸ θέλῃ!) νὰ δείξῃ εἰς τοὺς μα-
θητὰς του καὶ τὴν πραγματικὴν ἀφελείαν τῆς ἐπιστήμης, ὅπου
 διδάσκει.

Éléments de Physique expérimentale, de Chimie et de
 Minéralogie, suivis d'un abrégé d'Astronomie, par P. Ja-
 cotot, 2. vol. in - 8, et 1 vol. in - 4. contenant 73 planches.
 1804. Αὐτὸ τὸ σύγγραμμα εἶναι ἀτελὲς καὶ παλαιὸν ὡς
 πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Traité complet et élémentaire de Physique par Ant. Li-
 bes, 3 vol. in - 8. 1813. 18 fr. Αὐτὴ ἢ Φυσικὴ εἶναι τελειό-
 τηρι, πληρέσσει καὶ νεώτερι ἢ ἀκρίβεια καὶ ἢ μεθοδότης
 ἐπαινεθῆκε ἀπὸ πολλοὺς σοφοὺς καὶ ἐφημερίδαις· τὸ φυσικο-
 προνομικόν της μέρος εἶναι πολλὰ καλόν.

Ἡ μονότομη Φυσικὴ τοῦ Boudant μετὰ τὴν ἐπιγραφήν

Essai d'un cours élémentaire et général des sciences physiques, t. 1. partie physique. 1815, in-8. 7 fr. 50 c. εἶναι τόσο μεθοδική καὶ συστηματική, ὥς καὶ εἰς τὴν Bibliothèque Universelle, καὶ εἰς ἄλλαις σημαντικαῖς ἐπισήμοις καὶ ἐφημερίδαῖς πάρα πολὺ τὴν ἐπαίνεσαν. Ὁ συγγραφεὺς λέγει, ὅτι αὐτὴ ἢ σοχειώδης καὶ γενικὴ πραγματεία εὐαγγράφῃ, ὅταν ἦτον διωρισμένος νὰ παραδίδῃ αὐταῖς ταῖς ἐπισήμαις ἢ Χημικῇ, ἢ ἢ Φυσικῇ ἰστορίᾳ δὲ νὰ φανῶν μετ' ὀλίγου, καὶ δὲ πλουτοῦνται ξεχωριστά· δὲν ἐπροσπάθησα, λέγει, νὰ εἶξω εἰς τοὺς μαθητὰς κατ' ἑκτασιν καὶ βάθος τοῦτο, ἢ ἐκτὸν τὸ μέρος τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἐκτίσω ταῖς πρώταις καὶ θεμελιώδεις ἀρχαῖς, ἢ ὁποιαῖς ἤμπορῶν μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ὀδηγήσουν εἰς τὸ νὰ προχωρήσουν καὶ νὰ τελειοποιηθῶν περισσότερο καὶ χωρὶς δασκάλου βοήθειαν καὶ τῆ ἀληθείᾳ καθένας, ὅπου ἐσπούδασεν ἔχει παθητικὰς, καὶ ἐργασίαν, ὅτι ἢ νοερὴ αὐτενέργεια τοῦ μαθητοῦ συνεπρωφαιμένη μετ' τὴν ἐπίμονον προμελέτην καὶ ἐπιμελέτην (χωρὶς τὰ ὅπτα, ἔχει μόνον καθόλου καρπὸς δὲν γίνεταί, ἀλλὰ καὶ ἢ ἀνάπτυξις τῶν γνωστικῶν δυνάμεων πάρα πολὺ ἐμποδίζεται) περιορίζουν καὶ καταυτοῦν τοῦ δασκάλου τὴν βοήθειαν, χωρὶς κάμμιν βλάβην, ἀλλὰ μάλις καὶ μετὰ μάλισιν ἀφελειαν, εἰς ἀπλῶς λύσιν καὶ ἐξήγησιν, καὶ πάλιν ἔχει συχνὴν, τῶν ἀποριῶν καὶ δυσκολιῶν· καὶ εἶδεν προζεῖ ἀπὸ τῆς ἰδίουτου πείραν, ὅτι ἢ γνώσις τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν μίση ἐπιστήμη τὸν ὀδήγησεν εὐτυχῶς καὶ εἰς τὴν μελέτην ἄλλων ἐκτεταμένων καὶ πληρεσέρων, πλὴν καὶ μεθοδικῶν βιβλίων περὶ τῆς ἰδίας ἐπιστήμης, αὐτὸς ἂν ἰδῆ τὴν φυσικὴν τοῦ Besant, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπιθυμήσῃ μετ' ὀλίγου τῆς καρδίαν νὰ φανῶν μετ' ὀλίγον καὶ ἢ Χημικῇ, καὶ ἢ Φυσικῇ ἰστορίᾳ.

Καὶ τοῦ Biot ἢ δίτομη σοχειώδης ἐπιτομὴ τῆς φυσικομαθητικῆς Φυσικῆς εἶναι πολλὰ καλὴ· εἰς τὸ περὶ φωτὸς ἐκτείνεται ἀρκετὰ· μαθηματικαῖς δεῖξαις δὲν μεταχειρίζεται, ἀλλὰ εἰλνει εἰς τὴν τετρατόμητον γενικὴν πραγματείαν τῆς πειραματικῆς καὶ μαθηματικῆς Φυσικῆς· μεγάλην ἀφελειαν ἤμπορῆ νὰ ἔχη ἕνας δάσκαλος ἀπὸ αὐτὰ τὰ συγγράμματα.

Περὶ Χημικῆς πολλὰ μετὰ κακοφαινέται, ὅπου δὲν ἤξεν

μετὰ κανένα σύγγραμμα σύντομον· τοῦ Thénard τὸ Traité de chimie élémentaire théorique et pratique (1817—18. 4 vol. in-8. 26 fr.) εἶναι κατ' ἑαυτὸ ἀξιόλογον, πλὴν ἤμπορῆ τῆς ἢ ἀπορασίῃ καὶ τὸ μεταχειρισθῆ ὡς διδακτικὸν βιβλίον εἰς τὰ σχολεῖα μας; Πολλὰ καλὸν εἶναι καὶ τὸ μεταφρασμένον εἰς τὴν Γαλλικὴν τοῦ Ἀγγλοῦ Thomson Σύστημα τῆς Χημικῆς (9. τμ. εἰς-8. 1809 60 fr.)· ὁ συγγραφεὺς ἔκαμε καὶ ἄλλην νεάν ἐκδοσιν, κατὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀκολουθῶνς πολλὰ διαφρετικὴν· καὶ αὐτὴ ἢ ἐκδοσὶς ἀκούσα, ὅτι μεταφράζεται εἰς τὸ Γαλλικόν, καὶ ἂν ἀληθεύῃ, ὅτι αὐτὴν τὴν μεταφρασίαν δὲ τὴν πλουτίσῃ μετὰ σχολία καὶ μετὰ παρατήρησας τοῦ ὁ περίφημος καὶ ἀξιόλογος Gay-Lussau, τότε ἢ ἀφέλεια αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος δὲ νὰ ἀξήσῃ πάρα πολὺ. Καὶ ὁ Ἰσπανὸς Orfila, γνωστὸς διὰ τὸ περίφημον περὶ Τοξικολογίας σύγγραμμάτου, ἐξέδωκεν εἰς δύο τόμους πρὸ μερικῶν μηνῶν Χημικὴν μετ' τὴν ἐπιγραφὴν Eléments de Chimie médicale (14 fr.)· αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐπανέβη καὶ ἀπὸ ἄλλους, καὶ ἀπὸ τὸν πολυμαθῆ Virey εἰς τὸ Journal de Pharmacie et des Sciences accessoires, ὁ ὁποῖος τὸ κηρύττει ὡς un ouvrage substantiel, qui ne saurait manquer d'être utile à tous les étudiants en médecine, en pharmacie et les autres arts analogues· καὶ εἰς ἡμᾶς ὁμοίως δὲ νὰ ἦταν πολλὰ χρῆσιμον, καὶ μάλις ἂν ἔλειπαν ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἐκαταυτοῦσεν ἀκολουθῶνς κάμψιν συντομωτέρων· περιέχει καὶ 14 πίνακας μετ' τὴν περιγραφὴν διαφορῶν τῆς Χημικῆς ὀργάνων, καὶ τοῦ πᾶς γίνονται ταῖς κυριώτερα πειράματα· οἱ τέτοιοι πίνακες πόσον εἶναι ἀναγκαῖοι εἰς τῆς Φυσικῆς καὶ Χημικῆς τὰ διδακτικὰ συγγράμματα εἶναι φανερόν εἰς καθέναν, καὶ πολὺ περισσότερον εἰς πρὸς ἡμᾶς, οἱ ὁποῖοι ὑπερούμασθε ὅλαις ταῖς ἐυκολίαις διὰ πραγματικὰ πειράματα· πλὴν καὶ χωρὶς τοῦτο πολλάκις ἢ διὰ σχημάτων παράστασις κρίνεται ἀναγκαῖα ὡς παραστατικώτερη.

Ἐποχειώδης περὶ Φυσικῆς ἰστορίας πραγματεία ἔξω ἀπὸ τοῦ Dameril τὸ Traité élémentaire d'Histoire naturelle 2 vol. in-8. 10 fr., ὅπου ἐσυντάχθηκα κατὰ προσταγὴν τῆς διοικήσεως διὰ τὰ Λύκεια, καὶ μετεκδόθη αὐξημένη εἰς τὰ 1807, καὶ 33 πίνακας παρασέθεντας ὑπὲρ τὰ 500 ἀντικείμενα, ἀλλ'

λη δὲν ἀκούγεται μὲ ἔπαινον εἰς τὸ Γαλλικόν· συγγράμμα-
τα ὁμῶς μεθοδικὰ καὶ συστηματικὰ περὶ τῶν διαφορῶν μερῶν
τῆς Φυσικῆς ἰσορίας εὐρίσκονται πολλὰ καὶ καλὰ, καθὼς τῆς
Ὁρυκτολογίας τὰ εἰρησ:

Traité élémentaire de Minéralogie, suivant les prin-
cipes du professeur Werner par Brochan, An IX, 2 vol. in-8,
16 fr. καὶ

Traité élémentaire de Minéralogie, avec des appli-
cations aux arts par Brongniat, 1807, 2 vol. in-8, 15 fr.
Τῆς Βοτανικῆς

Théorie élémentaire de la Botanique, ou Exposition des
principes de la classification naturelle, et de l'art de décrire
et d'étudier les végétaux par Decandolle, 1813, in-8. 6 fr.
καὶ

Nouveau voyage dans l'empire de Flore, ou Principes
élémentaires de Botanique par Deslongchamps, 1817, 1 vol.
in-8, 7 fr. 50 c.

Τῆς Ζωολογίας

Le règne animal des trélué d'après son organisation,
par Cuvier 4 vol. in-8. 1817, 26 fr.
καὶ ἡ Zoologie analytique (1 tom. εἰς-8, 1817, 6 fr.) τοῦ
Dumortil εἶναι χρήσιμον βιβλίον.

Ὡς ὅσον ἡ φοιχειώδης πραγματεία τοῦ Dumortil, διὰ
τὴν συνταμίαν τῆς, εἶναι ὡς διδακτικόν βιβλίον τὸ κριτικώ-
τερον· καὶ τῶντι, ὡς πρὸς τὴν Βοτανικὴν καὶ Ζωολογίαν,
δι' αὐτοῦ ὁ μαθητὴς γίνεται ἱκανὸς νὰ μεταχειρίζεται καὶ ἄ-
λλὰ συστηματικὰ καὶ μεθοδικὰ συγγράμματα· καὶ τὰ ἔληρα,
ἑποῦ περιέχει, περὶ τῶν ἀνοργάνων σωμάτων δὲν σφάλει
τινάς, ἂν τὰ θεωρήσῃ ὡς ἀφελιμώτατην εἰσαγωγὴν εἰς τὴν
φοιχειώδη περὶ τῆς Ὁρυκτολογίας πραγματείας τοῦ Brogniati.

Ἡ φυσικὴ Ἀστρονομία τοῦ Biot εἶναι πολλὰ καλὴ, ἄλ-
λὰ διὰ τὴν τριτομέλειαν δὲν ἔμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ κατὰ
τὸ παρὸν εἰς τὰ ἐδικάμεις σχολεῖα ὡς φοιχειώδης διδακτικὴ
βιβλίον· ἡ ἐπιγραφή τῆς εἶναι, Traité élémentaire d'Astrono-
mie physique (εἰς-8, 1810, 25 fr.): ὅσα τῆς Μαθηματικῆς
εἶναι ὑπὲρ τὴν δυνάμιν τῶν μαθητῶν, ἑποῦ ἐσπούδασαν μόνον
τὰ πρῶτα φοιχεῖα τῆς Μαθηματικῆς, δὲν περιέχονται εἰς
τὸ κείμενον, ἀλλ' εὐρίσκονται εἰς χωριστὰ σχόλια· ὁ πρῶτος

τοῦ περιέχει καὶ πραγματείαν τῆς ναυτικῆς Ἀστρονομίας,
συναρτημένη ἀπὸ τοῦ Rossel· ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ τὸ βι-
βλίον του ἐπιτυχημένον κατὰ τὴν ἐλπίδα του, εἰάν οἱ νεοί
εἰ αὐτοῦ ἔμπορεῖν νὰ ὀδηγηθοῦν εἰς τὴν ἐννοήσιν τῶν ἀθα-
λάτων συγγραμμάτων τοῦ λαμπροῦ καὶ περιφρήμου Laplace,
τῆς Οὐράνιας Μηχανικῆς (Traité de Mécanique céleste 4 vol.
in-4, avec trois suppléments, 66 fr.) καὶ τῆς Ἐκθέσεως
τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου (Exposition du système du mon-
de, in-4 15 fr.),

Ἡ ἐπιτομὴ τῆς Ἀστρονομίας (Abrégé d'Astronomie in-8,
1813, 10 fr.) τοῦ Delambre εἶναι καλὴ, πλὴν ἀπαιτεῖ ἀρ-
κετὴν γνώσιν τῆς Μαθηματικῆς.

Τοῦ Haassonitz τοῦ συγγράμμα Cours de Physique cé-
leste, in-8, 7 fr. 50 c. δὲν εἶναι ἀχαμνόν.

Καὶ τὴν Οὐρανογραφίαν τοῦ Francoeur (εἰς 8, 7 fr.)
ἔμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν μεταχειρισθῆ ὡς διδακτικὸν ἐγχειρίδιον·
ὁ συγγραφεὺς ἐπροσπάθειε νὰ γράψῃ μὲ τέτοιον τρόπον τὸ
βιβλίον του, ὡς νὰ τὸ ἐννοοῦν, ὅσοι ἠξέουρον τὴν Ἀριθμητι-
κὴν μόνον καὶ τὴν Γεωμετρίαν, καὶ ἀκολούθως νὰ τὸ κάμῃ
χρήσιμον καὶ εἰς τοὺς φιλολόγους, διὰ νὰ καταλαμβάνουσι
τὰ θαυμάσια συγγράμματα τῶν παλαιῶν, οἱ ὅποιοι ἐγνώ-
ριζαν καὶ τὴν Ἀστρονομίαν, καὶ τὴν Φυσικὴν ἰσορίαν, καὶ τὴν
Γεωργικὴν, καὶ τὴν Φυσικὴν κτλ. ὡς καὶ οἱ περιφημότεροί
μας μεταφρασταί, λέγει ὁ συγγραφεὺς, εἶδαν πολλάκις, ὅτι
εἶναι ἀδύνατον νὰ καταλάβουσι ἀκριβῶς τοὺς παλαιούς, χωρὶς
τὴν βοήθειαν τῶν σοφῶν, τοὺς ὁποίους ἐσυμβουλεύονταν
πάντοτε· λέγει καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τῆς ἀφελείας
τῶν ἐπιστημῶν, πῶς δυναμόνουσι καὶ ἀναπτύσσουσι ὅλαις ταῖς
μεγαῖς δυνάμεισι κτλ. Τὸ συγγράμμα διαιρεῖται εἰς δύο μέ-
ρη· τὸ πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς
Ἀστρονομίας καὶ τὸ δεύτερον περιέχει τὸ περὶ τῆς ἡμετέρας
τοῦ οὐρανοῦ, ἑποῦ ἡ περιγραφή τῶν ἀστερισμῶν μὲ ταῖς κυ-
ριώτεραις ἰσορίαισι τῶν· καὶ εἰς τὸ τέλος λύσεις τῶν οὐσιωδε-
στέρων τῆς Ἀστρονομίας προβλημάτων.

Τὸ μέγαλον τοῦ Delambre περὶ Ἀστρονομίας σίνταγμα
(Traité complet d'Astronomie théorique et pratique, 38, in-4,
1814, 60 fr.) ἀπ' ὅλους σχεδὸν θεωρεῖται ὡς τὸ καλλίτερον
καὶ τελειότερον ἀπ' ὅσα ἐβραμνηκαν ὡς τὴν σήμερον, καὶ εἰς
ἴσην φάσμαλον ἔμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ πέρα πολύ.

Τοῦ Rivaud τὸ περὶ Σφαιράς, (Traité de la Sphère et du Calendrier, in-8, 1816, 4 fr.) ἐκδομένον καὶ ἀξιολογούμενον ἀπὸ τὸν Puissant, ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν του εἶναι κάμπεσον ἐπιτυχήμενον.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα φιλοσοφικὰ συγγράμματα μετὰ τοῦ Ἐλβετίου καὶ Κουτιλιὰν, καὶ τῶν ἄλλων γερμάνων Γάλλων, εἶναι καὶ τὰ ἐξῆς :

Éléments d'Idéologie par Destutt-de Tracy, 4 vol. in-8. 22 fr.

Ὁ πρῶτος τόμος περιέχει τὴν καθαρὰ Ἰδεολογίαν, δηλαδὴ τὸ περὶ ἀρχῆς καὶ μορφώσεως τῶν ἰδεῶν μας, καὶ μέρος τῆς ἐπιστήμης τῶν σημείων τους· ἡ τιμὴ του εἶναι 5 φρ. μετατυπώθηκε εἰς τὰ 1817.

Ὁ δεύτερος τὴν Γραμματικὴν, θεωρουμένην ὄχι ὡς τὴν χυρὴν τοῦ ὀμιλεῖν καὶ γράφειν, ἀλλ' ὡς ἐπιστήμην τῶν σημείων, καὶ συνέχειαν τῆς ἰδεολογίας, ἡ τιμὴ του 6 φρ. μετατυπώθη εἰς τὰ 1817.

Ὁ τρίτος τὴν Λογικὴν, καὶ εἰς τὸ τέλος προσέθηκεν κριτικὰ ἰστορικὰ τῆς Instauratio Magna (μεγάλῃ Ἀνακαίνισι) τοῦ Bacon, καὶ τῆς Λογικῆς τοῦ Hobbes· ἡ τιμὴ 6 φρ. ἐτυπ. εἰς τὰ 1806.

Ὁ τέταρτος πραγματεία περὶ τῆς Ψεύσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων της· τὴν ὅποιαν ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὡς ἀποαγωγὴν τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν· περιέχει καὶ μέρος τοῦ πέμπτου τόμου περὶ ἠθικῆς, ὄχι ὡς δόγματις εἰς ταῖς πράξεις μας, ἀλλ' ὡς ἀπλῆς ἐξετάσεως καὶ ἰστορίας τῶν παθημάτων, αἰσθημάτων, κλίσεων, ἐπιθυμιῶν τῶν τῶν μας. κτλ. 1815. 6 φρ.

Ὁ συγγραφεὺς δοξάζει, ὅτι καθὼς ἡ φυσικὰ ἐπιστήμεις δὲν ἠμποροῦν καθόλου νὰ προχωρήσουν, ὅταν παραβλέπονται τὴν πείραν, καὶ μὴν προσιμένοντας ἀκριτεῖς παρατηρήσεις, βιάζομασθε καὶ πλάττομασθε τολμηράς θεωρίας περὶ τῆς τάξεως τοῦ παντός, περὶ τῆς συνθέσεως, μορφώσεως καὶ ἀρχῆς του, ἔτσι καὶ εἰς ταῖς ἠθικαῖς ἐπιστήμεις, καὶ εἰς τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος τὴν φιλοσοφίαν, εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμουμε τὴν παραμικρὴν πρόοδον, ὅταν κτίζομασθε πλῆθος συζητήματα περὶ τῆς φύσεως τοῦ νοός, πρὶν νὰ ἐξετάσομασθε καὶ μόνον ταῖς ἐργασίαις τῆς· ὅτι καὶ ἂν εἶπαν μερικοὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος, πάλιν ἡ σπουδὴ του εἶναι πᾶσι ἀρέλιμη, καὶ μάλιστα εἰς ἡμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους, μὴ φαίνεται, εἶναι ἀφελιμώτερον κατὰ τὸ παρὸν ἢ διὰ τῆς λογικῆς πείρας σπουδὴ τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας.

καὶ τὸ μικρὸν βιβλίον του μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν Principes logiques (1. τμ. 101. κατ. 1817. 2 φρ.) ἂν τὸ διαβάσῃ τις μετὰ προσοχὴν, εὐκολώτερα θὰ καταλαμβάνει τὰ σοφιστήρια τῆς Ἰδεολογίας του.

Τοῦ Degerando τὸ ξεφανωμένον ἀπομνημόνευμα De la génération des connaissances humaines· καὶ τὸ ἀξιολογούμενον σύγγραμμα Des Signes et de l' Art de penser considérés dans leurs rapports mutuels (4 τμ. εἰς 8.), καὶ ἡ τρίτομη ἰστορία του τῶν συζητήσεων τῆς φιλοσοφίας εἶναι πολλὰ χρῆσιμον βιβλίον, καὶ μάλιστα εἰς ἕστους δὲν ἠξέουρον τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν ἀναγκαῖον· κρῖμα μόνον, ὅτι αὐτὰ καὶ τὰ τρία τὰ συγγράμματα ὡς καὶ εἰς τὸ Παρίσι εἶναι δυσεύρετα.

Influence de l'habitude sur la faculté de penser par Maine-Biran, An XI. 5 fr. καὶ τὸ Sur la decomposition de la pensée τοῦ ἰδίου· καὶ τὰ δύο ξεφανωθήκαν ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον (Institut) τῆς Φραντζίας. Πρὸ μερικῶν μηνῶν ἐφάρη ἀπόφασιν τοῦ ἰδίου συγγραφεὺς ἓνα 60 φύλλον, πλὴν ῥημάτων, πόνημα μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν· Examen des Leçons de Philosophie de M. Laromiguière, ou considérations sur le principe de la Psychologie, sur la réalité de nos connaissances, et l'activité de l'âme· εἰς αὐτὸ ἀναίρει καταπειστικώτατα ταῖς ἀρχαῖς τοῦ Λόκ, τοῦ Κουτιλιὰν καὶ τῶν ὁπαδῶν τους· εἰς εἶνα μέρος σχεδὸν σὺν νὰ ὑπόσχηται, ὅτι θὰ ἐκδῶσι εἰς τὸ κοινὸν καὶ μίαν τέλειαν πραγματείαν περὶ Ψυχολογίας, τῆς ὅποιας ἀρχὴ καὶ βᾶσις θὰ νὰ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἀμεση ἀντίληψις τῆς ἀτομικῆς μας ὑπάρξεως, τοῦ Ἐγώ.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Garat (αὐτοῦνοῦ εὐρίσκονται ἢς τὴν διὰ ξενόγραφίας συλλογὴν τῶν μαθημάτων, ὅπου παραδόθηκαν εἰς τὰ Écoles normales), τοῦ Laromiguière, τοῦ Lancelin, τοῦ Jaquemont εἶναι ἀπὸ τὰ ἐπαινούμενα.

Τὸ περιφημὸν καὶ μόνον εἰς τὸ εἶδος του φυσιο-ψυχολογικὸν σύγγραμμα τοῦ Cabanis, ἐπιγραφόμενον, Rapports de physique et du moral de l'homme (3 édit. 1815, 2 vol. in-8. 14 fr.) εἰς καθὲ εἰδήμονα τῆς Ἀνατομίας καὶ Φυσιολογίας τοῦ ἀνθρώπου, ἂν ὄχι καὶ τῶν λοιπῶν θεωρητικῶν τῆς ἱατρικῆς μαθημάτων (*), εἶναι ἀφελιμώτατον· ὁ Destutt de

(*) Καθὼς εἰς ὅλα τὰ ὄργανικὰ ὄντα, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπον, ὅλα τὰ μέρη τῆς φύσεώς του εὐρίσκονται εἰς ἀκρίβητα σχέσιν καὶ ἀνεκτανύσσονται, καὶ μετὰ ταῖς δυνάμεις, ὅπου ἀναπτύσσονται εἰς αὐτὴν· καὶ διὰ

Tracy τὸ ὑπερβαίνει, καὶ ὡς μόνον ἐπιτυχίαν τῶν σοφιστῶν τῆς ἰδεολογίας τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὴν θεωρητικὴν ὡς συνέπεια τοῦ, καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διὰ τὴν ἰδίαν του δόξαν, ἀλλὰ κατ' ἐξοχήν διὰ τῆς ἐπιστήμης τὴν ἀφέλειαν.

τοῦτο τὸ ἔλεον προσδιορίζεται ἀπὸ κάθε μέρος καὶ τὸ ἀνάπαλιν ὅθεν ἡ τέλεια τοῦ ἀνθρώπου σπουδὴ ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως καὶ τὴν σπουδὴν τοῦ φυσικοῦ μέρους τοῦ, καὶ καθ' ἑαυτὸ, καὶ καθ' ὅλας τὰς σχέσεις του μὲ τὴν ἔξωτικὴν φύσιν καὶ ἀκολουθεῖ ὄχι μόνον ἢ γνωστὴ τῶν λοιπῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν εἶναι ἀναγκαῖα, εἰς ἕπαιον ἐπιθυμῆσαι τὴν σπουδὴν καὶ τὴν γνῶσιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἕσπον εἶναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ τοῦτο τῆς ἐπιμέλειαν, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν θεωρητικῶν τῆς ἱατρικῆς μαθημάτων, τῆς κοινῆς τομῆς, Φυσιολογίας, γενικῆς Παθολογίας κ. τ. λ. ἐπειδὴ πρόσετι ὁ ἰατρικὸς καὶ φιλόσοφος Cabanis πραγματεύεται περὶ τῶν σχέσεων τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου, θεωρομένου ὄχι μόνον φυσιολογικῶς ἀλλὰ καὶ παθολογικῶς, ἐξετάζοντος δηλαδὴ ὄχι μόνον τοῦ γένους, τῆς ηλικίας, τῆς κλιματικῆς κ. τ. λ., ἀλλὰ καὶ τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῆς διαίτης ἐν γένει τὴν ἐπιμέλειαν καὶ εἰς τὸν νοῦν, καὶ εἰς τὸ θυμικὸν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο τὴν θεωρητικὴν τῆς ἱατρικῆς εἶναι ἀπαραίτητον πρὸς καταλήψιν τοῦ βιβλίου τοῦ πλην καὶ ἂν καθ' ὑπόθεσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, καὶ ὅλου τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου δὲν ἐξετάζονταν καθέλεον ἡ γνώσις τοῦ ἔξωτικου, πάλιν ἀνάγε αὐτὴ καθ' ἑαυτήν ἢ σπουδὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμέλειαν, τῆς ὑπάρξεως, τῆς διατηρήσεως καὶ φθορᾶς του, τῆς καθάρσεως, ἢ ἐνεργητικῆς πρὸς τὸν ἔξω κόσμον σχέσεώς του δὲν ὄχι τὸσα βιβλίου γητρικῆ, ὅσα ἡ ἀπλή καὶ καθαρὰ σπουδὴ τῶν ἰδιοτήτων του τόπου καὶ γένους, τῶν κινήσεων τῶν οὐρανίων σωματίων, τῶν διαφορῶν φαινομένων τῆς φύσεως τῆς γεννησεως καὶ ζωῆς, τοῦ σχήματος καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν λοιπῶν ὀργανικῶν καὶ ἀνοργάνων σωματίων, κ. τ. λ.; Ἀναμνηστικῆς ἢ ἐξέτασις τῶν αἵματοφόρων ἀγγείων, τῆς δὲ αὐτῶν κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, τῆς διαφορῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δὲν προξενεῖ ὀλιγωτέραν ἡδονὴν κ' εὐχρηστικῶν, ἀπὸ τῆν ἐξέτασιν τῶν αἰτιῶν τῆς φλόγας, καὶ ὅλων τῶν φαινομένων, ὅπου παρατηροῦμεν εἰς αὐτὴν ἢ μῆτε ἢ εὐρεσις τῶν δυνάμεων καὶ ὀργάνων, διὰ τῶν ὁποίων κινεῖται αὐτὴ, ἢ ἐκείνη ἢ μηχανὴ, εἶναι θεληματικὴ καὶ ἀξιώτερη τῆς σπουδῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τῆν τέλειαν γνῶσιν τῶν ὀργάνων, διὰ τῶν ὁποίων βάζει ὁ ἴδιος ὅλον τὸ ἴσχυμα του καὶ διαφέρει μέρη του εἰς κίνησιν, χωρὶς τὴν ὁποίαν, καὶ ἂν καθ' ὑπόθεσιν ἡλικιωμένοι ἢ χαίρουν ὅλα τὰ λοιπὰ προτερήματα τοῦ ὀργανισμοῦ του, πάλιν καὶ τὴν μηχανὴν, μῆτε τὰ τέχναις ἦταν δυνατὸν νὰ εὐρεθῶν, καὶ ἡ γῆ μας δὲ ἡμεῶν τῶν τῶν ἰατρικῶν καὶ ἰατρικῶν ἐπιστημῶν τῆς δὲ αὐτοῦ; ἔλεον τῆς λόγους εἶναι φιλοσοφίαν, κατόχος πολλῶν γνώσεων, καὶ εὐθυμίας αἰετῆς τὸν ἔρατον τῶν ἀληθινῶν καλῶν, ἀποφάσις νὰ συγγραφῆ εἰς τὴν γλῶσσὴν εἶναι μεθοδικῶν καὶ σοφιστικῶν βιβλίων, εἰς τὸ ὅποιον δὲ περιεχόντων τὴν ἐξέτασιν Ἄνατομικῆς, Φυσιολογίας, γενικῆς Παθολογίας, καὶ Θεραπευτικῆς (καὶ προσθέσει καὶ τὰ οὐσιωδέστερα τῆς Ἰατρικῆς) καὶ τελευταῶν ψυχικῆς ἀδυναμίας, μὲ τρόπον ἕμμοον, ὡς νὰ φαίνεται ἡ ἀμύση αὐτῆς σχέσεως μὲ τὴν φυσικὴν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἢ πόση δὲ νὰ εἶναι ἡ οὐφέλεια αὐτοῦ τῶν βιβλίων, ἂν μάλιστα τὸ μεταχειρισθῶν καὶ εἰς τὰ σχολαῖά μας, δὲν εἶναι δύσκολον τὸ συμπεράσθαι ὅτι εἶθε μόνον νὰ μὴν τὸν τυχόν ἀνάγκη ἐπιμέλειαν

τὰ στοιχεῖα τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος τοῦ Ἑγγλέζου Dugald Stewart, μεταφρασμένα εἰς τὸ φραντζίσικον ἀπὸ τὸν P. Prevost (2 τμ. 1808. 12 φρ.) κανένας φιλος τῆς σπουδῆς τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνθρωπολογίας δὲν δὲν τὰ διαβάσει χωρὶς μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ ἀφέλειαν ὁ συγγραφεὺς εἰς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πρώτου μέρους, ἐμιλῶντας περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, λέγει, ὅτι αὐτὴ ἢ σπουδὴ ἔμεινεν ὀπίσω, ἐπειδὴ οἱ μεταφυσικοὶ δὲν ἐξέταζαν, μῆτ' ἐπαρτηροῦσαν τὰ φαινόμενα τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, ἀλλ' ἐκαταγίνονταν περισσώτερον εἰς ἐπιμέλειαν περὶ τῆς φύσεως καὶ οὐσίας του κτλ. ἀπὸ αὐτὰ συμπεραίνεις τὸν σκοπὸν, καὶ τὴν μεγάλην πρᾶγματικὴν ἀφέλειαν αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ συγγράμματος.

Διὰ τοὺς ἀνείθεους τῆς Γερμανικῆς γλώσσας τὴν ἐξέτασιν συγγράμματα (συναριθμεῖται καὶ τοῦ Deggerando ἢ Ιερρία) κηπίου νὰ χρησιμεύσου πρὸς ἰκανὴν γνῶσιν τῆς νεῆας τῶν Γερμανῶν φιλοσοφίας.

Philosophie de Kant, par Willers.

Essai sur les élémens de la Philosophie, par Gley.

Ποῦ αὐτῶν καὶ τῶν δύο ἀνάφερε κάμπος ὁ Λόγιος Γερμῆς τὸ πρώτον ἐγράφηκε μὲ σκοπὸν νὰ κάμῃ γνῶσιν εἰς τοὺς φραντζίσικους τὴν κριτικὴν φιλοσοφίαν τοῦ Kant, καὶ μόνον πολλὰ ὀλίγα περιέχει διὰ τὸν ἰδεαλισμὸν τοῦ Fichte τοῦτο, ἴσως εἶναι ἀφελιμώτερον, ἂν καὶ σὺ τὸ μελετήσῃς προτιμώτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὁ δὲ Gley ἐκδέτεται σύντομα, καὶ κάμπος εὐληπτα τὰ συστήματα τοῦ Kant, Schelling, καὶ Fichte, κάμπος ὅμως δὲν ἀποδέχεται, ἀλλὰ συμφωνεῖ σχεδὸν μὲ τὸν Pascal, καὶ ἀποδίδει ταῖς ἀρχαῖς τῶν γνώσεών μας εἰς τὸ ὄρθον λογικὸν καὶ εἰς τὴν κοινὴν αἰσθησιν, λέγοντας, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι τῶν νέων σχολῶν τῆς Γερμανίας, ἀφοῦ μὲ πείσμα καὶ μὲ ὅλα τὰ δυνατά τους, πλήν χωρὶς καρπὸν, ἐπάσχισαν διὰ τοῦ ἐξετάστικου καὶ κριτικου λογικοῦ νὰ εὐρεθῶν τὴν κινήσιν αἰτίαν, τὴν φύσιν τῆς ἀρχῆς, ὅπου ἐνεργεῖ καὶ ἐκτελεῖται εἰς τὸν ἀνθρώπου, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τ' ἄλλα τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς φιλοσοφίας, ἀναγκάσθησαν νὰ καταφύγουν εἰς τὸ ὄρθον λογικὸν, καὶ εἰς τὴν κοινὴν αἰσθησιν, κτλ.

Essais philosophiques, ou nouveaux mélanges de Littérature et de Philosophie, ἀπὸ τὸν Ancillon, μέλος τῆς

Μπερλινικής Ἀκαδημίας, καὶ παιδαγωγὸν τοῦ διαδόχου τῆς Προουσίας. (2 τμ. εἰς 8. 1817. 10 φρ.) ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία εἶναι μεθοδικώτατα καὶ φιλοσοφικώτατα γραμμένα, καὶ διὰ τοῦτο γυμνάζουν παρὰ πολὺ τὸν νοῦν· εἰς τὰ ὅσα δοκίμια περὶ τῆς Φιλοσοφίας τῆς φύσεως, ἢ περὶ τῆς Ἀπόλυτης Ἐνότητος, κτυπᾷ μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τὸ σύστημα τῶν Φυσιο-φιλοσόφων, τὴν ἀπόλυτην καὶ ἀπεριόριστον Ἐνάστασιν, τὴν μόνον κατ' αὐτοὺς πραγματικὴν ὕπαρξιν, δείχνοντας, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἀπολύτου ἔχει οὐκ ἄλλο μὴ καὶ βεβαιότητα, μόνον καὶ ὅσον ἡ ὕπαρξις τῶν σχετισῶν τὴν ἀποδείχτει καὶ τὴν προδιορίζει· ὡς τόσον ἐνῶ ἀπεφύγει τὸν ἰδεαλισμὸν, καὶ τὴν ἀπόλυτην ταυτότητα τοῦ ἰδεανικοῦ καὶ πραγματικοῦ, τοῦ ὑποκειμενικοῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ μερικῶν φιλοσόφων τῆς Γερμανίας, πόλεμις εἰς διαφορὰ μέρη καὶ τὸν χυτρὸν ἐμπειρισμὸν, ἢ ὕλισμὸν, δεχόμενος ἀλήθειαις, ὅπου δὲν πιγιάζου ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθητήρια, καὶ προσέτι, ὅτι ὅλος ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος, νοερώς καὶ θυμικῶς θεωρούμενος, δὲν εἶναι τὸ ἀθροισμα τῶν τροποποιημένων ἐξωτερικῶν αἰσθημάτων του· ἀλλὰ καὶ μάλιστα φραζάντας, ὅτι τὰ πρωτότυπα καὶ ἀρχέγονα πραγματικά τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἄμψις αἰσθήσεως εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοσοφικῆς πίσεως, καὶ ἡ βᾶσις ὅλων τῶν συλλογισμῶν μας· χωρὶς ὅμως νὰ πισεύη, ὅτι αὐτὰ γεννοῦνται ἀφ' ἑαυτοῦ των εἰς τὴν ψυχὴν μας, ἢ ὅτι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὰ γεννοῦμε δι' ἀπλῆς ἐνεργείας τῆς Δελησεῶς μας, ἀλλ' ἔτι, διὰ νὰ ἔδωκον εἰς τὸ φῶς ἀπὸ τὸ βάθος, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται, ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ τῆς νοητικῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων κτλ. Εἰς κάθε σπουδαῖον, ἄς ἤξινῃ καὶ τὴν Γερμανικὴν, αὐτὸ τὸ βιβλίον εἶναι ἀφελιμώτατον· τὸ περὶ τῶν ἀναπτύξεων τοῦ ἀνθρώπου Ἐργὸν, ὅπου γεμίζει σχεδὸν τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ δευτέρου τέμου, ἐμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἕνα δάσκαλον τῆς φιλοσοφίας ὡς ὁδηγὸς εἰς τὰ μαθήματά σου, δίχως νὰ τὸ βλάπτῃ ὡς περὶ τοῦτο ἡ συντομία του, ἀλλὰ καὶ μάλιστα γινόμενον διὰ τὸν το πλεον ἀξιοσύστατον.

Σοφὸν καὶ περιεργὸν βιβλίον εἶναι καὶ τὸ Essai sur l'esprit de l'éducation du genre humaine par Joseph Alfonsi (1 τμ. εἰς 8. 1814. 7 φρ.) εἶναι γραμμένον μὲ τὴν βασιάντητα, καὶ συστηματικότητα, ὅπου εὐρίσκονται εἰς πολλὰ συγ-

γραμμάτων, καὶ περιέχει σχεδὸν ὅλας τῆς ἠθικῆς καὶ ἀρεχῆς ἀν' εὐκαιροῦσα, δὲ νὰ σ' ἔγραφα μερικὰ περὶ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, διὰ νὰ συμπεράνης τὴν ἀξιολογότητά του.

Καὶ τὰ ἐξῆς συγγράμματα δὲν εἶναι, μὲ φανταί, ἀδιάφορα εἰς ἕνα σπουδαῖον; καὶ μάλιστα δάσκαλον.

Métaphysique des études par G. M. Raimond. 1 vol. in-8. 1804. 2 fr. 50 c.

Essai sur l'Émulation dans l'ordre sociale, et son application à l'éducation; par le Fr. Raymond 1 vol. in-8. 3 fr.

Essai sur l'emploi du temps, ou Méthode qui a pour objet de bien régler l'emploi du temps, premier moyen d'être heureux; destiné spécialement à l'usage des jeunes gens de quinze à vingt-cinq ans; par. M. M. A. Joullien. 1 vol. in-8. 5 fr.

Essai général d'Éducation physique, morale et intellectuelle; suivi d'un plan d'éducation pratique pour l'enfance, l'adolescence et la jeunesse, ou Recherches sur les principes et les bases de l'éducation à donner aux enfans des premières familles d'un état, pour accélérer la marche de la nation vers la civilisation et la prospérité; par le même 1 vol. in-4. 13 fr. 50 c.

Esprit de la Méthode d'éducation de Pestalozzi... par le même. 2 vol. in-8. 13 fr.

Exposé de la méthode élémentaire de H. Pestalozzi;... par Chavannès. in-8. fig. 3 fr.

Essai sur l'enseignement en général, et sur celui des mathématiques en particulier από τὸν Lucroix, τὸν περίφημον μαθηματικόν, τοῦ ὁποῦ τὰ ρηθῆκα καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Μαθηματικῆς συγγράμματα, ὡς γνωσά σου, δὲν ἐσημειώθησαν.

Αὐτὰ εἶναι, Σ...: μου, τὰ βιβλία, ὅσα ἔτυχε νὰ γνωρίσω ὀλίγον, ἢ ἀπὸ σοφοῦς ἐπαινήθησαν· ἀφεύκτως ὅμως ἰσχυρόνται καὶ ἄλλα πολλὰ, καὶ καλλίτερα ἴσως ἀπὸ μερικὰ σημειωμένα; καὶ γνωρίζοντας τα μὲ τὸν καιρὸν ἢ διὰ ἀναγνώσεως, ἢ δι' ἐπικρίσεων, σὲ τὰ σημειώμενα καὶ αὐτὰ· ἄλλην φράσιν σὲ σέλω καὶ τὴν σημείωσιν μερικῶν περὶ Θεωρηματικῆς, ὁμοίως καὶ περὶ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν, καὶ τῆς φιλολογίας· γράψε με καὶ σὺ τίποτε περὶ τῶν

σχολείων μας, ποίων ἢ κατάστασις εἶναι καλλίτερη· τὰ κρι-
νὰ τῶν ὁμογενῶν μας περὶ αὐτῶν φρονήματα, καὶ τὴν πρὸς
σύστασιν νέων, ἢ πρὸς καλλιτέρευσιν τῶν συζητημένου συμφε-
ρῆται καὶ προθυμίαν τους· τὴν μέθοδον, ὅπου ἀκολουθοῦν οἱ
δασκάλοι μας· ποῦ εὐρίσκουν οἱ μαθηταὶ περισσώτερας ἐπι-
κολαίαι· ἂν ἐφάνηκαν εἰς τὴν γλώσσαν μας τίποτε νέα ὀφί-
λιμα συγγράμματα· ἂν ἐτελείασε τῆς Σειρῆς τῶν καθάρων
μαθηματικῶν τοῦ Francoeur ἢ μετάφρασις κτλ. Ἀναμνη-
στικῶς ὁ λόγιος Ἑρμῆς Σεῦ νὰ μὲ πληροφοροῦσε περὶ ὅλων αὐ-
τῶν, πλὴν ἐδῶ, ποῦ εὐρίσκομαι τῶρα, εἶναι πολλὰ δύσκολον
νὰ τὸν ἔχω· ναὶ ἀληθινὰ, μὴ ξεχάσης νὰ μὲ γράψῃς καὶ
τί ἐπίβριον ἔχει αὐτὴ ἢ ἐφημερίδα μας εἰς τὴν πρόδόν μας,
καὶ τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην τῶν φρονίμων καὶ φιλογενῶν σπι-
δαίων μας· ἐγὼ, νὰ σὲ πῶ τὴν ἀλήθειαν, διὰ πολλοὺς καὶ
χαλῶς μὲ φαίνεται, ἰσχυροὺς λόγους, τὴν κοχάζομαι εἰς
ἓνα ἀπὸ τὰ συντελεστικώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα μέσα
πρὸς γνῶρισιν τῆς καταστάσεώς μας, καὶ ἀκολούθως πρὸς τὸ
φωτισμὸν μας κτλ. Ὑγιαινε!

Heidelberg 1818 Ἰουνίου 6.

ὁ φίλος σου K. B.

Ύ Α Ξ Ι Ο Ν.

Εἰς τὸ πέμπτον τετράδιον τοῦ Α. Β. τοῦ παρῆς
ἔτους Σελ. 104. ἐκηρύξαμεν τὴν φιλάνθρωπον ἀπόφασιν τοῦ
ἐν Ἰασίῳ διατρίβοντος ἱατροῦ Κυρίου Ρωμαντζῆ καὶ τὴν
πατρικὴν ἀγαθότητα τοῦ πανερωτάτου ἁγίου Μητροπολίτου
τῆς Μολδαβίας Κυρίου Βενιαμίν· τῶρα δὲ κηρύττομεν καὶ
τὸ ὅτι περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἐξέδωκε Δέσπασμα ἢ
ὑψηλότατος τῆς Μολδαβίας Ἡγεμονίου, τεκμήριον καὶ πῦλον
τῆς περὶ τὸ ὑπὸ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ προμηθείας καὶ
δείγμα μέγα τῶν χριστιανικῶν φρονιμάτων τῆς παναλλο-
τροῦ Καλλιμαχεῖος οἰκογενείας, ἔχει δὲ οὕτω τὸ Δέσπασμα
„Χρὸς τῶν Ἡγεμονίων παρὰ πάντων γνωρίζεται οὐ μόνον
τὸ ἀπείργειν καὶ ἀναελλεῖν τὰ τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιδρασίαν δια-

ματι, ἀλλὰ καὶ τὰ παραβαρβύνει αὐτοῦ καὶ προάγειν τὰ ἀνα-
φανεῖτα κοινωφελῆ ἔργα ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἐνάργεως, εἰ δυνα-
τὸν, εἰς ἐντέλειαν.

Ἡμεῖς οὖν καὶ πρὸ καιροῦ ἤδη ἀναλογιζόμενοι ὅτι οὐ
μὲν ἀσθενήσαντες τῶν ἀρχόντων ἔχουσι προθύμους τοὺς ἐπι-
σκεφεμένους ἱατροὺς τῆς πολιτείας καὶ πράχειρα τὰ φαρμα-
κωλεῖα τοῦ Ἰασίου, οἱ δὲ πένητες καὶ ἀπλῶς οἱ κοινολαΐ-
ται μὴ ἐπιτολμῶντες τὴν μετακλήσιν τῶν ἱατρῶν εἰς τὰ ἴδια,
μηδὲ ἐξαρκοῦμενοι εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ἱαματικῶν βοηθη-
μάτων, καταφεύγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς περιοθευτάς τι-
νας καὶ λισπλάνοους, ἢ εἰς ἀθεμίτους ἐπωδάς γραϊδίαν, ἐν-
θεν συναμφοτέρως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βλάπτονται, τοῦτο λοιπὸν
πρὸ πολλοῦ διανοοῦμενοι καὶ τὴν Θεραπείαν καὶ μεταρρύθμισιν
τοῦ τοιοῦτου ἀπευκταίου δισκαπτόμενοι, ἐναγχος ἐνηχῆθη-
μεν ὅτι ὁ ἐξοχατάτος ἱατρός Ρωμαντζῆν φιλάνθρωπῶς κινού-
μενος, διηκονολόγησεν εἰς τὸν ὄχλον ὅτι οὐ μόνον ἀμισθὶ ἐπι-
σκέπεται τοὺς εἰς αὐτὸν προσελθόντας ἀσθενεῖς καὶ πένητας,
ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ ἱατρικὰ ἀμισθὰ παρέχονται ἀπὸ τοῦ φαρμακο-
πωλεῖου τῆς ἁγίας Μητροπόλεως. Τοῦτο λοιπὸν τὸ φιλάνθρω-
πον ἔργον καὶ Ἡμεῖς ἐγκολπούμενοι, καὶ, ἵνα οὕτως εἴπωμεν,
ἀρξάμενοι τῆς ἀκιδόηλου αὐτοῦ προαιρέσεως, προθυμουμεθα
νὰ ἀναδείξωμεν τοῦτο τὸ φιλόπτωχον ἐγχείρημα ἀξίον ἡγεμο-
νικῆς προμηθείας καὶ βελτιώσεως· ὅθεν προτρέπομεν διὰ τῆς
ἡμετέρας τζεδούλης τόντε ἁγίου Μητροπολίτην Μολδαβίας
καὶ τοὺς ἡμετέρους εὐγενεστάτους ἀρχοντας ὅπως συσχεφῶσι τίμῃ
τρόπῳ ἐπὶ τὸ τελεώτερον προαχθῆ τούτο τὸ δημόσιον ἱατρεῖον,
καὶ ὅποιος φέται ἀνθεκτικῆς περιβάλλεως, τίνα δὲ τὰ μέσα
οἷ ἂν δύναται νὰ ἔχη ὁ λαὸς ἐκτὸς τοῦ μεγάλου νοσοκομείου
καὶ ἕτερον τρόπον τοῦ ἱατρεύεσθαι κατ' οἶκον καὶ ἄνευ χρημα-
τικῆς δαπάνης.

Ἀξιούμεν δὲ καὶ τοὺς ἐξοχατάτους ἱατροὺς τῆς πολιτείας,
οὐ μόνον νὰ προθυμοποιῶνται εἰς τὰ αἰκνίδια συμβεβηκότα
ἔργα καὶ παρὰ καιρὸν μετακλιθῶσι παρ' οὐτινοσοῦν τῶν κα-
ταίων ταύτης τῆς πόλεως, κατὰ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῶν χρέος,
ἀλλὰ καὶ νὰ συμμετέξωσι ταύτης τῆς νεοφανοῦς εὐφροσύνης καὶ
δόξης τοῦ ὁμοτέχνου αὐτῶν Ρωμαντζῆν, συμπροθυμούμενοι
εἰς τὴν ἀμισθὸν τῶν πενήτων ἐπίσκεψιν ἐν ὁποιαδήποτε αἴρῃ,
καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ νεοσύστατον ἱατρεῖον, ἐνθὺν διαγέμονται

δώρειν τὰ ἰατρικὰ βοηθήματα· λέγομεν δὲ τοῦτο οὐ διότι ἀγνοοῦμεν τὴν καθ' ἡμέραν γινομένην κατ' οἶκον παρὰ τῆς αὐτῶν ἐξοχέτητος νοσοκομίαν τῶν πτωχῶν καὶ ἐπίσκεψιν, ἀλλὰ διότι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γίνεται συστηματικώτερον τὸ κοιναφελές ἔργον, καὶ ὁ ἔνδεής πάσχων προσέρχεται διαφηλεώτερος εἰς τὸ χρεώσθαι αὐτῷ δημόσιον ἰατρεῖον ἢ κατὰ τὸν οἶκον τῶν ἰατρῶν, τοὺς ὁποίους διὰ τὴν ἀμισθίαν ἐντρέπεται.

Δ ι ο ρ θ ῶ σ ε ι ς

Σελ. 411. τοῦ παρόντος ἐξ Ἀριθ. Γρ. ἐπίσης πρέπει ἐπιμολογοῦμεν χάριτας καὶ εἰς τούτους ἄλλου ἐξίσου.

Σελ. 412. Γρ. σύντομος ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἐκταμένη —

Σελ. 413. Γρ. Fundamentalphilosophie —

Σελ. 355. τοῦ ἰδ. Ἀριθ. — Γρ. (... πηρωτάς) —

Σελ. 364. τοῦ αὐτοῦ Ἀριθ. Γρ. ἢ εἰς τὴν αὐτοσυνηρσίαν —

Εἰς τὸν ἐξ Ἀριθμόν.

Σελ. 98. σι 34. διαφοκέρνι — αναγ. Διαφοκέρνι —

— 99. — 38. — destillation — distillation —

— 100. — 22. ἀποδεδεγμένον — ἀποδεδεγμένον —

— — — 33. ὑποχιλομέτρων — ὑπόχιλομέτρων —

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

§. α. Φυσική.

§. 1. **Ανάερασις τῶν υγρῶν.** Εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, ἔτους 1785 φυλ. 2, καὶ εἰς τὰ *Annales de Chimie* X. 49., εὐρίσκεται ἡ ἐκθεσις τῶν πειραμάτων τοῦ Κυρίου Ἀχαρ (Achar) πρὸς ἔρευναν, εἰ τὸ καθαρὸν ὕδωρ βράζει πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ὅταν δὲν ἐπιπέσει παρὰ ἀπὸ τῆν κίνησιν καὶ θλίψιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. — Ἴδου οἱ κυριώτεροι συμπερασμοὶ τῶν πειραμάτων.

α. Ὅταν τὸ ὕδωρ βράζει εἰς μετάλλινον ἀγγεῖον, δὲν φυλάττει πάντοτε τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος, ἀλλ' ἡ κρᾶσις (α) πότε αὐξάνει καὶ πότε ἐλαττοῦται· αὕτη ἢ τῆς κρᾶσις μεταβολὴ προέρχεται ἀπὸ τῆν ἀκατάπαυστον κίνησιν τοῦ ἀέρος εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἀγγείου μέρη καὶ εἰς τῆν ἐπιφανείαν τοῦ ὕδατος. Ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ βράζει εἰς ἀγγεῖον ὑάλινον, ἡ κρᾶσις τοῦ υγροῦ μένει ἡ αὐτή, ἐπειδὴ ἡ κίνησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος δὲν ἐπιφέρει εἰς τὰ ὑάλινα πλάγια.

β. Ἡ ὕλη, ἐξ ἧς τὸ ἀγγεῖον εἶναι κατασκευασμένον, δὲν ἔχει καμμίαν ἐπίρροιαν εἰς τῆν κρᾶσιν τοῦ βράζοντος ὕδατος.

Ὁ Κύριος Gay-Lussac θεωρεῖ τὸν πρῶτον συμπερασμὸν ὡς σφαλερὸν, ὡς πρὸς τῆν ἐπίρροιαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰς τὰ πλάγια τῶν ὑάλινων ἀγγείων· ἐπειδὴ νομίζει πρᾶγμα ἀδύνατον, ὅταν ὁ ἀήρ ἐνεργῆ εἰς τὰ μετάλλινον ἀγγεῖα ὡς μὴ ἔχει τῆν αὐτὴν ἰσχὺν εἰς τὰ ὑάλινα. Ἄλλ' οὔτε καὶ τὸν δεύτερον συμπερασμὸν δέχεται· ἐπειδὴ νομίζει, καὶ ἡ πείρα τὸ βεβαιεῖ, ὅτι ἡ ὕλη τῶν ἀγγείων ἐπιφέρει εἰς τῆν κρᾶσιν

(α) Μὲ τὸ κρᾶσιν ἐννοεῖ τὸ, la temperature. —

τοῦ βραζοντος ὕδατος· ὁ Κύριος G. Lussac ἐδεδεικνῆκε πρότι-
νων ἐτῶν (α), ἔτι τὸ ὕδωρ βράζει ταχύτερα εἰς τὰ μέταλλα
ἀργεῖα παρά εἰς τὰ ὑάλινα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κύριος Munohé
προφάνισαρ εἰς τὸ Heidelberg καὶ ἄλλοι τινὲς ἀμφιβάλλουσι
εἰς τοῦτο καὶ ἔκαμαν μάλιζα καὶ πειράματα ὅχι ὁμοίως μὴ
ικανὴν ἀκρίθειαν, ὁ Κύριος G. Lussac ἐκθέτει τὰ ἑξῆς:

Ὅταν διατηρῶσιν εἰς ἓνα ὑέλινον ἀγγεῖον ἡμιπλήρωτον,
τὴν ἀνάφρασιν τοῦ ὕδατος, ὁ προερχόμενος φλυσμός προση-
γέλει ὅτι τὸ ὕδωρ βράζει μὲ δυσκολίαν· αἱ τοῦ ἀτμοῦ φλυ-
κτίδες εἶναι ὀγκώδεις καὶ σπάνιαι· ἡ κράσις γὰρ αὐτῶν
καὶ τότε ἐλαττοῦται· ἀλλ' εἰάν τὸ ἀγγεῖον εἶναι μέταλλον
ὡς ἀπὸ λευκὸν σίδηρον· ὁ φλυσμός εἶναι πλέον βραδύς· αἱ
φλυκτίδες μικρότεραι, ἀλλ' ὁμοίως συχναὶ καὶ πολλαί· ἡ με-
ταβολὴ τῆς κράσεως εἶναι μικρὰ καὶ ὁ βαθμὸς τῆς θερμότη-
τος, εἰς τὸν ὅποιον τὸ ὕδωρ βράζει, εἶναι χαμηλός· Ὅθεν τὸ ὕδωρ
βράζει βραδύτερα εἰς ἀργεῖα ὑέλινα παρά εἰς μέταλλα, καὶ
αἱ μεταβολαὶ τῆς κράσεως διαφέρουσι περισσότερο εἰς τὴν
πρώτην περιέτασιν παρά εἰς τὴν δευτέραν· μάλιζα δὲ, εἰάν
ἀντὶ ὕδατος βράσωσι θεῖκόν ὄξύ, τότε τὸ θερμομετρεῖον ἀνα-
βαίνει εἰς βαθμὸν ἀνώτερον ἀπὸ τὸν συνήθη· καὶ τὸ βράζον
ὕγρον εὐρίσκειται εἰς τὰς αὐτὰς περιέτασεις, ὡς εἰάν ἦτο κλει-
σμένον εἰς ἓν ἀγγεῖον ὅπου εὐδύνατο νὰ βράσῃ εἰς μικρὰν
κράσιν, καὶ εἰς τὴν συνήθη τῆς ἀτμοσφαιρας κατὰ τὴν
ἀλλ' ὅπου ὁμοίως δὲν κοινωθεὶ μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, τὴν
ἀνοίξασιν τὴν κοινωσίαν αὐτὴν, ἀμέσως θέλει ἐξατμισθῆ
σὺν τῆς ἀτμοῦ ἀνάλογος μὲ τὴν ὑπερβαίνουσαν τὸν συνήθη
ἀναβράσεως βαθμὸν θερμότητα, ὁ βαθμὸς τῆς κράσεως θέ-
λει καταβῆ ἕως εἰς τὸν 100° καὶ θέλει ἀποτελεσθῆ ἐκπορι-
κρότησις.

Ἡ ἰσχύς, ἣτις ἐμποδίζει τὴν ἐξατμισιν τοῦ ἀτμοῦ, εἰς
κράσιν εἰς ἣν ὑπερέχει τὴν ἐν τῷ κενῷ τῆς ἀτμοσφαιρας κα-
τὰ τὴν ἀντικεινὴν ἀντικεινὴν εἰς τὴν συνοχὴν τῶν μερῶν τοῦ ὑγροῦ, τὴν
ὅποιαν ὁ ἀτμός πρέπει νὰ νικήσῃ, καὶ εἰς τὴν ἀντίστασιν τῆς
ἀλλαγῆς τῆς καταστάσεως (β). Ἡ συνοχὴ τῶν μερῶν τοῦ ὑγροῦ

(α) Annal. de Chim. et de Phys. vol. LXXXII. pag. 174.

(β) Δηλαδή, τὴν ἀντίστασιν τὴν ὅποιαν τὸ ὑγρὸν πρέπει νὰ νικήσῃ
διὰ νὰ λάβῃ ἀερώδες σχῆμα.

ἐπιβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὸν βαθμὸν, εἰς τὸν ὅποιον τὸ ὑγρὸν
βράζει· ἐπειδὴ ὁ ἀτμός διὰ νὰ σχηματισθῆ πρέπει νὰ ὑπερ-
βῇ τὴν ὅποιαν τάσχει θλίψιν καὶ τὴν συνοχὴν τῶν μερῶν τοῦ
ὕγρου. Ἡ δὲ πυραγωγικὴ τοῦ σώματος ἰδιότης ἔχει τὴν αὐ-
τὴν ἰσχύν.

Τῶν αὐτῶν ἀρα μενουσῶν περιέτασεων, τὸ ὕδωρ βράζει
ταχύτερα εἰς ἀργεῖα μέταλλα, παρά εἰς ἀργεῖα ὑάλινα·
καὶ εἰς ἀργεῖα ὑάλινα, τῶν ὅποιων ὁμοίως ἡ ἐπιφανεία τοῦ βά-
λους δὲν εἶναι ὁμαλή, παρά εἰς ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια εἶναι
τοιαύτη. (Annales de Chimie et de Physique cahier de Mars.
1818).

§. 2. Φυσικὴ. Λύχνος χωρὶς φλόγα· (νέα εὑρεσις
παρὰ τοῦ κυρίου Thomas Gill.) Ἡ εὑρεσις αὐτοῦ τοῦ λύχνου
εἶν' ἐν ἀπὸ τ' ἀποτελέσματα τῶν νέων χημικῶν ἀνακαλύ-
ψεων. Ὁ Κύριος Δάβυς εὗρεν πρότινος καιροῦ, ὅτι εἰάν θερ-
μῶσιν ἓνα νῆμα λευκοχρύσου καὶ ἐκθέσωσιν αὐτὸ εἰς ἀ-
έριον ἀτμόν, ἐδιαφυλάττειν τινὰ χρόνον τὴν διακαυσικὴν
κατάστασιν του. Ἴδου μία προσαρρηθῆ αὐτῆς τῆς ἀνακαλύψεως.

Λάβε ἓνα νῆμα λευκοχρύσου πύχους τῆς δακτύλου καὶ
κρίνον αὐτὸ ἐλικοσιδῶς; θέσον μέρος μὲν αὐτοῦ περὶ τὸ
ἰλλυχίου, λύχνου πνεύματος οἴνου, καὶ μέρος ἄνω αὐτοῦ·
ἀνάψε τὸν λύχνον, καὶ ὅταν τὸ νῆμα τοῦ λευκοχρύσου κα-
ταντήσῃ ἐρυθρόν, σθέσον αὐτόν· ὁ τοῦ πνεύματος οἴνου ἀτ-
μός θέλει διατηρήσει τὸν λευκοχρυσὸν εἰς φλογώδη κατά-
στασιν, ὡς τε δύναται τις; ἐνὸσω ὑπάρχει πνεῦμα οἴνου, ὃ ἀ-
νάψῃ χάρτην, ἴσκιον, θερμοξυλῶν κτλ. προσεγγίζων αὐτὸ
εἰς τὸ νῆμα τοῦ λευκοχρύσου.

Ὁ λευκοχρυσὸς εἰς τοιαύτην κατάστασιν φωτίζει ἱκανῶς,
ἀεὶ διακρίνει τις τὴν νύκτα εἰς τὸ ὠρολόγιον τὴν ἄρην·
διαδίδει μικρὰν θερμότητα, καὶ ἡ ἀνάλυσις τοῦ πνεύμα-
τος οἴνου γεννᾷ μίαν γλυκεῖαν εὐάρεστον ὁσμὴν· δὲν φέρει
κίνδυνον κίνδυνον, ἐπειδὴ δὲν προξενεὶ σπινθῆρας καὶ μὴ ὀλίγα
ἔξωδὰ πάντες δύναται νὰ τὸν κατασκευάσῃ. Ὁ Κύριος Γίλ-
λιος ἐλογυρίασεν ὅτι ἓνα νῆμα λευκοχρύσου, εἰς ἓνα σύν-
θηες ἔλλυχνιον, διὰ νὰ διαφυλάξῃ ὁ ὥρας τὴν φλογώδη κατά-
στασίντου, ἀπαιτεῖ ἡμίσειαν οὐγγίαν πνεύματος οἴνου. (An-
nales of Philosophy, Mars 1818 p. 217.)

β. β. Χ η μ ι κ ή.

§. 1. Σελήνιον (ἀνακάλυψις). Ὁ Κύριος Βερζέλιος ἀνακάλυψε μίαν νέαν μεταλλικὴν ὕλην μεταξύ τοῦ εὐρισκόμενου θείου εἰς πυρίτιδας λίθους τῆς Σουεδίας· δὲν ἐδυνήθη νὰ συναρτίσῃ αὐτῆς τῆς ὕλης ἰκανὴν ποσότητα διὰ νὰ διαλύσῃ αὐτήν. Ὁ Κύριος Βερζέλιος τὴν ὠνόμασεν Σελήνιον· τὸ σελήνιον εἶναι χροάματος μελανοῦ· ὅταν κοπανίσωσιν αὐτὸ φαίνεται ἐρυθρόν· ἐξατμίζεται εὐκόλως καὶ διαίδει ὁμοίαν μὲ τὴν τῶν Ξαφανίδων.

Ἐν Παρισίαις τῆ 1 Μαΐου 1818.

Γιώσηπος Μ. Δούκας

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.
Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυίας.
(Ἰδ. 10 Ἀριθμ. τοῦ Α. Ἑ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΝ.

Ἰατροφιλοσοφικὴ ἀλληγορία τῆς Μεγαλοφυίας,
ἀπὸ τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως.

Ὁ προνοητικὸς Προμηθεὺς, ἀδελφὸς τοῦ ἀπροβλεπτοῦ Ἐπιμηθέως, ἦτο, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὀκεανοῦ Κλυμένης. Ὁ Προμηθεὺς διὰ τῆς βοηθείας τῆς Ἀθηνᾶς ἐπλασούργησε τὸν ἄνθρωπον συμμιχθεὺς ὁμοῦ χῶμα, ὕδωρ καὶ διάφορα ἄλλα μέρη ζώων· ἠεὶ εὐφύχασε δ' αὐτὸν μὲ τὸ οὐράνιον πῦρ, τὸ ὅποιον ὁλόως ἔκλεψε, κρύψας αὐτὸ εἰς τὸν καυλὸν τοῦ Νάρθηκος.

Ὁργισθεὶς ὁ Ζεὺς κατὰ τοῦ Προμηθέως, διὰ τὴν τολμηρότητά του, καὶ θέλων νὰ ματαιώσῃ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ, ἐπέστρεψε τὸν Ἥφαιστον νὰ πλασουργήσῃ μίαν ἄρτιαν παρθένον, τῆς ὁποίας οἱ θεοὶ ἐπρόκεισαν καθεὶς μ' ἓνα δῶρον, ἐξ οὗ ἀνομοσθη πᾶρά τοῦ Διὸς Πανδώρα. Αὕτη ἔλαβε τὸν Πίθον τῶν κούρων, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὅποιου εὕρισκετο ἡ ἔλπις, καὶ ἐπαρτήσασθαι ἔμπροσθεν τοῦ Προμηθέως προσκαλοῦσα αὐτὸν ν' ἀνοίξῃ

τὸν Πίθον. Ὁ φρόνιμος Προμηθεὺς οὔτε τὸν Πίθον ἀνοίξεν, οὔτε πρὸς αὐτὴν ἐπλησίασεν· ἀλλ' ὁ ἀνόητος Ἐπιμηθεὺς ἰδὼν τὴν Πανδώραν, ἀνοίξεν ἀθάδῶς τὸν Πίθον, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ κακὰ διασκορπίσθησαν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, πλὴν τῆς ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν ἐπρόφρασε νὰ κλείσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ Πίθου.

Ὁ Ζεὺς θέλων νὰ παιδεύσῃ τὸν Προμηθεῖα διὰ τὴν κλοπὴν τοῦ οὐρανοῦ πυρὸς καὶ διὰ τὴν ὁποίαν πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἐπεχειρίσθη βίαν· ἐπέστρεψε τὸν Ἥφαιστον νὰ δέσῃ τὸν Προμηθεῖα μὲ σιδηρὰς ἀλύσους εἰς τὸ Καυκάσιον ὄρος, ὅπου ὁ δυστυχὴς ὑπὸ τοῦ Ἰαπετοῦ ἐπέσφερε τὸ ἦπαρτον ὡς βρῶσιν εἰς ἓνα ἀετὸν· καὶ πρὸς ἀκατάπαυστον τιμωρίαν του, τὸ μέρος τοῦ ἦπατος, τὸ ὅποιον ὁ ἀετὸς ἐτρωγε τὴν ἡμέραν, ἀναγεννᾶτο τὴν νύκτα. Ὁ Ἡρακλῆς ἐτόξευσε τὸ σαρκοφάγον ἄστρον, ἐσύντριψε τὰς ἀλύσους καὶ οὕτως ἐλευθέρωσε τὸν Προμηθεῖα ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Διός.

Ὁ Προμηθεὺς ἐφεύρεν μὲ τὸ οὐράνιον πῦρ ὅλας τὰς τέχνας· οἱ ἄνθρωποι πρὸς τιμῆν του ἐδέσπισαν κοινούς ἀγῶνας, καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀνήγειραν ναεὶ πρὸς λατρείαν του· ἀπὸ τὸν ναὸν αὐτὸν οἱ θεοὶ, ἔχοντες ἀναμμένους λαμπάδας, ἔτρεχον πρὸς τὴν πόλιν· καὶ ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ὅστις πρῶτος ἐφθάεν εἰς τὸν σκοπὸν χαρὶς νὰ σβεσθῇ ἢ λαμπάδος ἐλάμβανε τὸ Βραβεῖον (α).

Ὁ μῦθος οὗτος γέμει εὐφροσύνων ἀλληγοριῶν. — Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ ἐγέννησαν τὸν Ἰαπετόν, ὅστις παρκαλυπθεὶς μὲ τὴν Κλυμένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀκεανοῦ ἔγεινε πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. — Ἐζήτησαν μὲ τοῦτο νὰ ὑψηλώσιν ὅσον ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς φύσεως μας. Ὁ Προμηθεὺς, δηλαδὴ ἡ πρόβλεψις (ἀπὸ τοῦ προμ. αὐθάνειν), καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς, δηλαδὴ ἡ ἀπροβλεψία (ἀπὸ τοῦ ἐπιμ. αὐθάνειν), υἱοὶ τοῦ Ἰαπετοῦ ἐτάχοναυ ἢ ἐδράδοναυ τὸν ἔξενον.

(α) „Ἐν Ἀκαδημίᾳ δέδρα Ἡερομηθεῖας Βωμός· καὶ θέουσι ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἔχοντες κιομένης λαμπάδας. Τὸ δὲ ἀγῶνισμα ἐμοῦ τῆ δρόμω φυλάξαι τὴν δάδα ἐτι κιομένην ἐστίν· ἀπὸσβεσθεῖσθαι δὲ, οὐδὲν ἐστὶ τῆς νύκτῃ· τῆ πρῶτῃ, δευτέρῃ δὲ ἀντ' αὐτοῦ μετῆν· οἱ δὲ μηδὲ τοῦτε κείναι, ὁ τρίτος ἐστίν ὁ κριτῶν. Κεῖ δὲ καὶ πᾶσιν ἀποσβεσθεῖσθαι, οὐδέτις ἐστίν, ὅτε κιομένηται ἡ νύκτ'· Παιουανία· Ἀττικῶν Βιβλ. Α'.

γενισμόν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ πρόβλεψις διὰ τῆς βραβείας τῆς Ἀθηνῶν ἢ τῆς φρονήσεως, ἔσυρε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν βόρβορον τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἄλλων ζώων ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἔφερε τὸ θεῖον τῆς Μεγαλοφυΐας πῦρ, τὸ μόνον ἱκανὸν νὰ ἐμφυχώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦ πυρός ἀνεκαλύφθησαν ὅλαι αἱ τέχναι· καὶ διὰ τῆς βλάβης τοῦ Νάρβηκος, ἢ διὰ τῆς ναυτεσίας ἀνάπτουσι ἐκ νηπιότητος τοὺς πρώτους τῆς διακοσίας σπινθῆρες.

— Ὁ Ἡρακλεὺς, διὰ προσευχῆς τοῦ Διὸς ἐπλάσθησε τῆν Πανδώραν· αὕτη ἐπαρρησιάζετο μετὰ τὸν μουσικὸν πῖθον τῶν κακῶν ἔμπροσθεν τοῦ Προμηθεύς. — Τῶντι διὰ παραγῆς τοῦ Διὸς, ἢ δι' αὐτοῦ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ὁ σωματικὸς ἔργον ἡγευῖται ἐντὸς ἡμῶν· ἢ παρθένος πεπλουτισμένη μετὰ θεῶν δέλγητρα καὶ κάλλι παρρησιάζεται εἰς τὸν προβλεπτικὸν καὶ σπουδαῖον ἄνθρωπον. Συχνάκις τὸν πλανᾷ καὶ τὸν ἀπαμαρύνει ἀπὸ τὰς ἐνασχολήσεως του διὰ μέσου τοῦ μουσικοῦ πῖθου τῶν κακῶν καὶ τῆς τρυφηλότητος, εἰς τὴν βλάβην τοῦ ὁποίου εὑρίσκειται ἡ ἐλπίς, τοῦ νὰ ὑπερζήσῃ εἰς τὰς δυστυχίας του. Ὁ Προμηθεὺς, ἄνθρωπος σώφρων, ἀπομαρτύνεται καὶ δὲν ἀνελεγε τὸν πῖθον· ἀλλ' ὁ ἀπρόβλεπτος Ἐπιμηθεὺς, παραδίδει ἑαυτὸν εἰς τὴν Πανδώραν καὶ ἀμέσως αἰ λυπαί καὶ τὰ βάσανα διάσκορπίζονται μεταξύ ἡμῶν, καὶ μόλις μᾶ μένει ἡ ἐλπίς μιᾶς μελλούσης εὐτυχεσέρας ὑπαρξέως.

Ὁ εἰρευρητικὸς Προμηθεὺς ἀπὸ ἀπεριουγῆς τὰς ἀπάτας τῆς Πανδώρας, ἢ τῆς θυκτῆς τρυφηλότητος, ἠθέλησε νὰ βίβῃ τὴν Ἀθηνῶν, δηλαδὴ νὰ βιάσῃ τὴν διάνοιαν νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἢ αὐτὴ ἡ φύσις ἐπαίδευσεν αὐτὸν. Δεμένος εἰς τὴν Καυκάσιον ὄρος, ὁ αἰεὶς κατατρώγει ἀκαταπαύτως τὰ σπλάγχνα του, τὰ ὅποια ἀναρτῶνται πρὸς αὐξήσιν τῶν κόπων του. — Πρέπει νὰ συζητήσῃ εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐρημίας, καὶ ἀκαταπαύτως νὰ ἐπιμελήσῃ τοῦ νοός τὰς ἐνασχολήσεις. — Καὶ τίς ἀγνοεῖ ὅτι αὕτη ἡ κατὰ τὴν φύσιν προξενεῖ τὰ τοῦ ἥπατος πάθη; Ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ ἐλευθερωθῆτις εἶναι, ἢ βοήθεια τοῦ Ἡρακλεὺς, δηλαδὴ ἡ ἰσχὺς τοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἡ σταθερὰ καὶ ἀνδρική ἀσφραγίς.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς ἐνδοξοτέρας σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἀνιγέρθη πρεπόντως ὁ νοός τοῦ Προμηθεύς.

ἢ τῆς Μεγαλοφυΐας τῶν τεχνῶν· καὶ οἱ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ συζητῶντες ἀγῶνες σημαίνουσι, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις φθάσῃ πρῶτος εἰς ἐπωφελῆ τινα ἀνακάλυψιν, χωρὶς νὰ ὀφείλῃ ἢ λαμπρῆς τῆς Μεγαλοφυΐας του, αὐτὸς εἶναι ἀξίος τοῦ εἰς τοὺς νικητὰς διδομένου βραβείου.

Ἐδῶ τελειῶναι τὴν παραῦσαν διατριβήν μου, ζητῶν συγγνώμην δι' ὅσα ἢ πρωτοπειρία μου παράβλεψε σφάλματα, καὶ εὐχόμενος ἀναγέννησιν τῶν τοιούτων ἀγῶνων (α).

Ἐν Παρισίοις.

Ἰώσηπος Μ. Δούκας.

Ἑλληνο-ουγγρική Γραμματεία.

Ἐκ Πέσης, Ἰουλίου 25.

Αὐδίσλαος Τῶθ, ἐξ Οὐγγῶν-Νήματ, νέος συγγραφεὺς ὀνομασθὸς ἤδη μεταξύ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ οὐγγῶν ἀπὸ πολλὰ ποιητικὰ καὶ φιλοσοφικὰ τοῦ νοός του γνηήματα, ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν μάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τόσον πολὺ, ὥστε ὄχι μόνον ἐννοεῖ εὐκόλως καὶ ἀπρᾶσκόπως τοὺς δοκίμους Ἑλληνικὰς ποιητὰς καὶ λογογράφους, ἀλλὰ δύναται ἐν ταύτῳ καὶ νὰ συγγράψῃ ἐλευθέρως εἰς ταύτην τὴν σοφωτάτην γλώσσαν. Τὰ ἑλληνικὰ αὐτοῦ δοκίμια, τὰ ὅποια ἀκολουθῶν τὸ εἶδος τῆς ἐπισημοποιήσεως παιδείας, ὡς φιλολόγος, φιλόσοφος, νομικός καὶ ἱατρός (τὸ ὅποιον καὶ εἶναι εἰσέτι), ἐπεχείρησε νὰ συνθέσῃ, εἶναι ποιήματα διαφόρου εἴδους, γραμμῆνα κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν τρόπον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Τὸ περιεχόν αὐτὰ βιβλίον, τὸ ὅποιον εἰς τὸν ἐνεσῶτα χρόνον ἐτυπώθη εἰς Πέσαν, διαίρεται κατὰ τὰ ἀντικείμενα εἰς ὀκτὴς (πινδαρικών, ἀλκαί-

(α) Optandum esset ut isti Iudi, in honorem Promethæi, sive humanæ naturæ, instaurarentur, æquæ res certamen et æmulationem et bonam fortunam reciperet; neque ex unius cuiuspiam siccæ tremulæ atque agitæ penderet. . . . Itaque homines monendi sunt ut se ipsi euscitent et vias atque etiam vices suas oppetiantur, neque in paucorum hominum animulis et cerobellis omnia penant. Β α ο η.

κῶν, σαρκικῶν καὶ ἀνακρεοντικῶν μέτρον), ἐπιγράμματα, εἰδύλλια, καὶ ἐπιστολάς. Εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος τῆς σελίδος ἐπρόσβησεν ὁ συγγραφεὺς καὶ ἔμμετρον Οὐγγαρικὴν μεταφρασιν αὐτῶν, πλέον ὅμως ἐλευθέρας ἢ αὐτολογεῖ γενόμενῃ. Ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου εἶναι: Ungvár — Rémei Tóth László Górhg Versei Magyar Tolmácsoliatl, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται δῆλον, ὅτι τὰ ἑλληνικά εἶναι τὸ κεινὸν κείμενον τοῦ βιβλίου. Ὁ τύπος εἶναι καθαρὸς καὶ εἰρᾶς ἐξ λεπτῶν χάρτιν λευκῶν. Τυπογραφικὰ σφάλματα ἀπαντῶνται τινὰ ἔμμετρα εἰς τὴν ἑστίαν τῶν τόνων, τοῦτο ὅμως ὡς πᾶσι λαὸ ἐπίκουρον καὶ δυσκατόρθωτον εἰς αὐτοδίδακτον συγγραφέα, καθὼς εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου εἰλικρινῶς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ἐκδότης, εἶναι καὶ συγγνώμης ἄξιον. Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου εἰς μὲν χάρτιν λευκὸν τοῦ τύπου εἶναι φιορ. 3, ἐξ χάρτιν δὲ καλῆτερον φιορ. 4. Βιέννης. Ἐπαίνοισι πολλῶν καὶ τιμῆς ἄξιος εἶναι ὁ λόγιος οὗτος συγγραφεὺς, ὅτι κατανοήσας πρῶτῳ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, κατέβαλε τόσους μεγάλους κόπους εἰς τὴν μάθησιν αὐτῆς, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ βεβαίως εἰς τὸ μέλλον θάλουσι τὸν ἀγαμφίψι πλουσίως. Τὸ παράδειγμα ὅμως αὐτοῦ εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ παρακινήσῃ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους σπουδάζοντας τὴν ἰατρικὴν νέους νὰ μελετῶσι τὴν θαυμασίαν γλώσσαν τῶν προπατοράντων προμότερον καὶ ἐπιμελέστερον, παρ' ὅσον ἕως σήμερον οἱ περισσότεροι αὐτῶν ἔκαμνον, (ὡς ἐκ πείρας ὁ ἐπιστάλλων ἔλαβε τὴν ἀπόδειξιν,) βλέποντες φανερῶς πόσον τιμᾶσιν αὐτὴν ἢ μόνον τὰ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς παιδείας ἐλθόντα ἔθνη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν αἰῶνα μας ἀγωνίζονται μετὰ τῶν τὰς δυνάμεις νὰ ἀναβῶσιν αὐτόν.

Ἴδού δὲ προσβέτομεν ἐνταῦθα τεμάχιόν τινα ἐκ τῶν ἀναγγελθέντων ἑλληνο-ουγγρικῶν ποιημάτων χάριν τῶν περιέργων φιλολόγων.

Ἄν Χάριτιες.

Ὁλβιος, καὶ ἰσόθεος πέφυκεν
 ἔσσι ἀνδρῶν ταῖς Χαρίτεσσι θυεῖ·
 εὐδοίαι γὰρ κείνου ἅπασαι ὄραι
 ὡς ἔαρ εἰσιν.

ὄπτιμοι χεῖλεσσι δέπας θύγοισα,
 χ' ἂν λύραν σέψασα δέδακε Νωσσίς,
 ἰρὰ ταῖς ἀγναῖς ἐθέλω θραύσαι
 ἔμμεναι αἰεὶ.

Τλάμονος ἀνδρῆς, Χάρις ᾧ τύχ' ὅσσα
 δυσμενῆς' τὸν γὰρ πτόσει ἅπαντα,
 ἔσσα ἐνθυμείται, ἔρωσ δ' ἀνιᾶ,
 καὶ ὁ λυαῖος.

Τὸ χρύσεον γένος.

Πολλὸν ἔτ' ἠδ' ἄπονον καρπὸν ἢ γαῖα φέρουσα
 χρυσεῖω τοπάλοι τοῦνομ' ἔδακε γένει·
 χρυσεῖον δὲ γένος καὶ οἱ Οὐγγαροὶ εὐχόμεθ' εἶναι
 τέχνην τοῦ σπείρειν αὐλακα πυροφόρον
 Τριπολέμω αὐτῶ δαδιδασκίμενοι. Εὐγε γεωργά·
 οὐ μοχθοῦντι ἐπεὶ καρποφορεῖσσι ἀγρός.

Εἰς τοὺς δύο εὐγενεῖς Γρίκας.

Ἐκγονοὶ Ἑλλήνων ξυνοτοί, φιλοπάτριδι θυμῷ
 πειθόμενοι νομίμοις ἐργαστέ Παννονίην·
 ἀνιᾶ Παννονίη ὑμῶ, κἂν Ἑλλάς ὄλωεν,
 οὐδὲ γὰρ οἱ ἐσθλοὶ ἐμὸν ἀνακτ' ἔλαθον.

Ἔρωσ καὶ φιλία.

Δάκρυσ' ἀχθόμενος παρὰ νηῖ μελαίνῃ Ἀχιλλεύς,
 ὅτι λάβ' Ἀτρείδης, ἦν λάχε μαρνάμενος.
 Μήγατο δ' οἶα λέωντις ἐπ' οὐρεσι θύραις ἔρευνῶν,
 κείσθαι ἐπεὶ κτάμενον τὸν φίλου εἶδ' ἔταρον
 Πικρὸς ἔρωτος ἐνὶ στήθεσσι τοῦ ἀνδρὸς δίσος,
 δεινὸν δ' ἐν κραδίᾳ ἢ φιλία κρατερεῖ.

Ὁ Γίγας.

Ἐρωεῖς τὴν κραδίην γίγαστις ἔρωτος δίσῳ·
 Πικρὸσ', ᾧ θυνοτοί, ἔκραγεν ἀχθόμενος,

Παύεσθ' ἀθανάτοις πολεμοῦντες· νῦν ἐδίδαχθην
καὶ βρέφος ἀθανάτων πολλὰ βροτοῖο κρατεῖν.

Ἀλκιβιάδης.

Οὐ νεότης μὰ Δί' ἢ ὀλιγόχρονος ἡκμασεν οἴα·
εἶδ' εὐφραίνεσθαι καὶ πολίων εἰσίους.
Οὐδ' αἰεὶ γῆρας σοφίαν φέρει· εἰσὶ γέροντων
νηπίαχοι πολλοί, βουλιφόροι δὲ νέων.
Τὸν μὲν συμπαιζόντα νέοις μακαρίζομεν ἄνδρα,
θεῖον δ' ἐστὶ νέον, οἷα γέροντα φρονεῖν.

Ἀχιλλεύς.

Οὐδεὶς οὐδ' οὐτως εὐχείρ, οὐδ' ἐστὶ ποδάμης,
ὡς' οὐκ ἀντιλάχοι φέρτερον ἐν καρδίᾳ.
Ταῖς συγχαίς λιθύνεσσι βεβρηγμένος ἡκμασ' Ἀχιλλεύς,
οὐκ ἄτρωτος ὅμως γίγνεται παυταχόθεν.

Μουσικαὶ καὶ Χάριτες.

Οἱ σοφοὶ εἰσὶν ἀπειρόκαλοι, ὡς πολλὰκις εἶπας·
Ἄλλα σὺ θύε φίλαις καὶ σοφὸς ἂν Χάρισιν.
Τὴν φρένα γὰρ σὺ Πλάτωνος ἔχεις θείας παρὰ Μουσῆς,
τὴν κειβὰ δὲ Χάρις σοὶ Ξενοφάντος ἔδω.

Κλέος τῆς ἐπιστήμης.

Οὔτε σε βιβλιοδιδάκτων ἐγῶν, οὔτ' αὐτοδιδάκτων
Αἰνέω· ἀλλ' αἰνῶ ποικίλ' ἐπιστάμενον·
Οὐδὲ γὰρ οἷς Παλλάς ἐφύνημεν πάνσοφοι· ἀλλὰ
πάσαν ἀλήθειαν φανερούμενοι λάχομεν.

Ἄνθος καὶ καρπός.

Πολλοὺς ἐλπομένους ἐκ σῆς πολυάνθεος ἦδης
Καρπούς, πολλὰ δοκεῖς εἰς ἔτι ἐκτελέσαι·
Εἶθε δὲ πάντα βίου δένδρα σε ὅμοιον ἴδωμεν,
Ἄνθηα καὶ καρπούς πάντοτ' ἀμειβομένω.

Εἰς Ὠκήνον (Oken) τὸν φιλόσοφον.

Γέλλαν τῷ ξυνετῷ καὶ σώφρονι μοῦσα δίδωσι,
τῷ πολυμῶντι τύχη τῆς ὁδοῦ ἠγέεται·
Τόλμα, τύχη, καὶ μοῦσα κράτις αἰ ἐν οὐρανῷ εἰσί·
δουρυχεῖ βουλής οὐποτ' ὁ τῶνδε φίλος.

Εἰς Βέερον τὸν ἰατρόν.

Ὀμματα τοῖς τυφλοῖς Ἀσκληπίος ὥσπερ ἔσωσης,
φραγγός δ' ὡς φοῖβος τοῖς ἀμαθέσσιν ἔδωκε.
Εἰς οὖν ἰητρός πολλῶν ἀντάξιός ἀνδρῶν,
τῆς δὲ θεοῖς ἴσος ἴσα θεοῖς πεπραχώς.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Ἡ ἀληθὴς προφορὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔγινε πρὸ
τῶν περὶ τοῦ ἑκατονταστηρίδαν ἀξιόλογον ἀντικείμενον τῆς
συζητήσεως πολλῶν μεγάλων καὶ ἐπισήμων φιλολόγων τῆς
σοφῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐγεγεννήθησαν δύο πρὸς ἀλλήλα ἀντικεί-
μενα συστήματα, τὸ τοῦ Ἐράσμου δηλοῦσι καὶ Ῥαϋ-
χλίνου (ἐξ ἑλλ. Καπνίου ος), περὶ τῶν ὁποίων ἐβλήθησαν
τὴν μερικῶς κατὰ καιροὺς εἰς τὸν ἡ. Ἐ. ἡλλὰ τάχα καὶ ἡ
ἐκ μέρους τῶν νέων Ἑλλήνων συζητήσεις θέλει γίνεαι εἰς αὐ-
τοὺς τόσοσι χρήσιμος, ὡς δι' αὐτῆς νὰ ἀναλάβωσι ποτὲ τὴν
ἀληθινὴν προφορὰν τῶν προγόνων τῶν; Τοῦτο εἰς ἡμᾶς τοῦ-
λάχοισιν φαίνεται τόσοσι ἀμήχανον, ὅσον εἶναι ἀδύνατον καὶ
τὸ νὰ κατορθώσωσι νὰ ὁμιλήσωσι ποτὲ τὴν προγονικὴν τῶν ἐκεί-
νην γλῶσσαν, ἂν καί τινες τῶν ἡμετέρων τὸ ἐδόξασαν δυ-
νατὸν, καὶ τὴν δόξαν τῶν δημοσίων ἐκήρυξαν, χωρὶς νὰ λά-
θωσι τὸν κόπον νὰ μᾶς ἀποδείξωσι πρῶτον τὸ δυνατόν τῆς
πλείας εὐρέσεως τῆς ἐρῆς προφορᾶς, καὶ δεύτερον νὰ μᾶς
δείξωσι καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ εἰσάξωμεν αὐτὴν εἰς τὰ κόμα-
τα μιλλιονίων ἀνθρώπων. Τοῦτο μόνου ἡμεῖς συναισθανόμε-
θα, ὅτι βοηθούμενοι τῆς παρούσης γενεᾶς οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ
ἀπίγονοι ἡμῶν ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦ νῦν γενομένης μερικῶς ἀνα-

καλύψεις τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων, καὶ προσθέτοντες ὅσας ἐξ
 ἰδίᾳς μελέτης ἤθελαν κάμει ἐφεξῆς, ὄχι μόνον θέλουσι πλη-
 ροφορηθῆ τὴν ἀλήθειαν, βεβαίοντες δι' ἀνατιφθῆτων ἀποδεί-
 ξεων, ὅσα μὲν ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τοὺς ἀρχαίους, ὅσα
 δὲ ἐσφαλμένως προφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ θέλουσι δυνηθῆ ἴσως
 νὰ ἐξίχνιασασιν, ὅσον ἐνδέχεται, πῶς ἐπρόφεραν ἐκεῖνοι τὰ
 νῦν ἄλλως προφερόμενα, τὸ ὅποτον εἶναι βέβαια ἄξιον λόγου,
 ἂν ἔχι δι' ἄλλο τι, τοῦλάχιστον διὰ νὰ μάθωμεν, ὅσον εἶναι
 δυνατόν, ὅποιαδήποτε ἦτον ἡ ἁρμονία τῆς ἀρχαίας μεταφρά-
 σης. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις ματαιὰν πᾶσαν ἐλπίδα ἐκ τοιαύ-
 της συζητήσεως, ἡμεῖς τοῦλάχιστον δὲν κρίνομεν περιττοὺς
 τοὺς, ὅτους ἠθέλωμεν καταβάλλει κόπους ὑπὲρ τῆς ἐνδεχο-
 μένης εὐρέσεως τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν πρέπει πάντοτε νὰ
 διώκῃ ὁ ἀνὴρ σοφός. Ἐγράψαν κατὰ καιροὺς πολλοὶ τῶν φιλο-
 λόγων τῆς φωτισμένης Εὐρώπης πολλὰ καὶ ὀγκώδη συγ-
 γράμματα περὶ ταύτης τῆς ὕλης, τῶν ὁποίων τὰ περισσώτε-
 ρα εἶναι ἐπίσης ἄγνωστα εἰς τοὺς ἡμετέρους, καλῶς καὶ ἡ πε-
 ρὶ αὐτῶν θεωρία. Ὅθεν ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωμεν γενικὴν τι-
 να ἔννοιαν περὶ αὐτῆς εἰς τὰ ἡμέτερον Κοινόν, ἐκρίναμεν εὐ-
 λόγον νὰ μεταφράσωμεν ὀλοκληρὸν νεοφανές τι πῶνιμα Γερ-
 μανικόν, εἰς τὸ ὅποτον ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει τὰ περισ-
 σότερα καὶ ἀξιολογώτερα συγγράμματα (*), ὅσα μέχρι τοῦ

(*) Ὁ ἑσπερὶ τῆς Εὐρώπης, καὶ μάλιστα οἱ Γερμανοὶ ἀσθονόμενοι τῆ
 ἀνάγκῃν ἄρχισαν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν πρὸ πολλοῦ ν' ἀναφέρουν εἰς με-
 τέρην τὰ ἀξιολογώτερα τῶν ἄλλων συγγραμμάτων καὶ καλῶν καὶ νέων,
 ὅσα ἔγραψεν ἡ καθόλου ἢ μερικὴς περὶ τῆς ὁποίας καὶ αὐτοὶ πραγματικῶ-
 ται ὕλης. Ὅτι τοιοῦτοτρόπος τὰ συγγράμματα γίνονται ἐσυγκριτικῶς πολυ-
 μύτερα, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. Τοιοῦτον σύγγραμμα, ἐπισημ-
 νιντες φερπετὴν, μὲ μαρτυρίας δηλαδὴ τῶν ἀξιολογητέρων τῆς αὐτῆς ὕλης
 συγγραμμάτων, ὅσας καὶ ὡς ἡ χρεια ἀπαιτεῖ, ἀραδιασμένον, ἀς εἰσέλθῃ
 ἐσοχινῶδες καὶ σύντομον, εἶναι ἱκανὸς ὁδηγὸς τοῦ ἀναγνώστου, διὰ νὰ τὴν
 ὁδηγήσῃ ὄχι μόνον νὰ μάθῃ τὴν ἀπιστήμην καθ' ὅλην τῆς τῆν ἐκείνου,
 ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς νὰ ἴδῃ, πῶς αὐτὴ ἄρχισα, ὅποσον πρόδον ἐκεῖνη
 ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως κατὰ καιροὺς ἔπαυθε, καὶ εἰς ὅποιον κατεύθυνσιν ἐπέ-
 σκετικῶς. Τοιοῦτον σύγγραμμα μὲν καὶ κἄνθι πρὸς τοῦτοις ἱκανοὺς νὰ χρησῆται
 ἐνδεχομένως καὶ περὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως του· διότι βλέπομεν
 εἰς αὐτοῦ πόνους καὶ πόνους, ἄλλους συγγραφῆς ἐγνώριζε, τί ἔβλεπον ἔχει εἰς

τῶν ἐφάνησαν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ἀντικειμένως αἰρέσεις, καὶ
 τῶν κυριωτέρων λόγων καὶ ἐνστάσεων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν
 μὲ τὴν ἐνδεχομένην συντομίαν καὶ τάξιν· ἐπιφέρει δὲ καὶ
 πῶτες νέους ἰσχυρωτάτους λόγους, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἡ-
 μετέραν κρίσιν· ἐν ἐνὶ λόγῳ μᾶς δίδει ὅλας τὰς ἀποφάσεις
 καὶ πηγὰς, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἡ χορεία τῶν ἡμετέρων λο-
 γίων δύναται νὰ λάβῃ πληρεστάτην περίληψιν τοῦ πράγμα-
 τος, νὰ παραβάλλῃ τὰ διαφερόμενα, καὶ νὰ κρίνῃ, ἐπιχειρι-
 ζομένη ἐφεξῆς τὴν ἰδίαν συζήτησιν. Ἀρχίζει δὲ ἡ ῥηθῆσα
 πραγματεία οὕτως.

Ἰδέαι περὶ τῆς κατ' Ἐραίσμου ἐκφωνήσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλ-
 ληνικῆς γλώσσης. (Ideen über unsere Erasmische
 Aussprache des Altgriechischen)

Ὅταν θεωρήσωμεν τὴν διαφορὰν, τὴν ὁποίαν ἔπαυεν εἰς
 τοὺς χρόνους τοῦ βαρβαρισμοῦ ἢ Ἑλληνικῆ γλώσσης, πρέπει
 κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ἀμφισβῆλωμεν πολλὰ, ἂν οἱ ἀρχαῖοι
 Ἕλληνες, καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀκμά-
 σωτες, καὶ οὗς ἐφθασέν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς παι-
 δεύσεως ἢ Ἑλλάς, ἐπρόφεραν τὴν γλώσσαν των ἀπαράλλακτα
 καθὼς οἱ ἀπόγονοὶ των (1). Διὰ τοῦτο καὶ οἱ συζητοῦντες τὴν
 ἀρχαίαν προφορὰν μόνον διὰ φιλολογικῶν συζητήσεων, καὶ

τὸ σύγγραμμά του, καὶ τί ἔξ ἄλλων συγγραφέων ἐδανεῖσθαι κ. τ. λ. Ἐὐχὴς
 ἔργον λοιπὸν εἶναι ν' ἀρχίσουν καὶ οἱ παπαιδευμένοι τοῦ γένους μας ν' ἀναφέ-
 ρουν εἰς μαρτυρίαν τὰ ἀξιολογώτερα συγγράμματα, καὶ ἀληθινὰ εὐχόμεθα
 καὶ τ' ἀναφῆσαι καθαρὰ, γρηφοντες τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς
 των, διὰ νὰ μὴ διαπαντὴ εἰς μίτην τὸν πολύτιμον καιρὸν τοῦ ἀναγνώστη.

(1) Περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ λέγεται (τὸ ὅποσον βέβαιον εἶ-
 ναι μὴ δειξίς), ὅτι εἶπεν ἐπιστρέφων ἀπὸ τοῦ ταξιδίου του, „Τὰ δὲ εἰμὰ
 καὶ καὶ φθαρῶμεν Ἑλληνικῆς διαμαζάναι ἀξίον, οὕτως εἰσμέν ἐκθεσθερδαζωμέ-
 νη διὰ τὰ χωρία.“ Παράβ. τὰ Προλεγόμενα τοῦ Δουκαγγίου εἰς τὸ Ἑλλο-
 γικόν του.

ὄχι ἀπλῶς ἐπισημαζόμενοι εἰς τὴν προφορὰν τῶν νῦν Ἑλλήνων, φαίνονται πολλὰ ἀξιεπαινοί· ἀρκεῖ μόνον εἰς τὰς συζητήσεις τῶν νῦν με τριόφρονες; καὶ νὰ μὴ θεωροῦνται ὡς ἀποδεικτικὸς τοῦ παρ' αὐτῶν προβαλλομένου λόγου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσώτεροι εἶναι ἀμφίβολοι. Εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν τὸ «Μηδὲν ἄγαν» τοῦ σοφοῦ Χιλιάδος δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ. Ὅσις μάλιца ἔχει ὡς ἀρχὴν τὸ, ὅτι ἡ προφορὰ τῶν νῦν Ἑλλήνων εἶναι διόλου ἐσφαλμένη, ἀπατάται βέβαια τόσον, ὅσον εἰν ἐδόξαζαν, ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν τῶν γλῶσσων δὲν ἔμεινε πλέον οὐδὲ ἴχνος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας (1).

Οἱ πρῶτοι συζητήται ἔπραξε τῶντι νὰ ἀμφιβάλλωσι περὶ ὅλων κατὰ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς· ἐξ ἐπιτυχίας οἱ μεταγενέστεροι ἐχώρισαν τὰ σοβαρὰ ἀπὸ τὰ φαινόμενα, καὶ ἀπέβρισαν ἀπὸ τὴν δόξιν τῶν συνειθισμένην προφορᾶν ἐκεῖ νὰ μόνον, ὅσα ὄχι μόνον δὲν εἶχαν κενεῖν λόγον πρὸς ὑπεράσπισίν των, ἀλλὰ μάλιца καὶ πολλὰς ἀναιτιφθέτους ἀποδείξεις ἐναντίον των. Εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἔπραξε οἱ εἰρημένοι πρὸ πάντων νὰ μὴν ἀδιαφοροῦσιν εἰς τοὺς λόγους τῶν ἐναντίων, διὰ νὰ τοὺς ἀνακρίνωσι με φιλοσοφικὴν ἀπειθειαν, εἰν ἔμελλαν ἀπροσωπολήπτως καὶ ἀσφαλῶς νὰ προχωροῦσιν εἰς τὸν σκόπον των· ἀλλ' εἰν θέλωμεν νὰ ἐπαίρωμεν

(2) Ὁ Γιββὼν (Decline and Fall, not. 107, c. 66), ὡς ἀπαιτητικὸς τῆς ἱστορίας παρατηρεῖται λέγει τὸ ἀκόλουθον. „It is difficult to paint sounds by words; and in their reference to modern use they can be understood only by their respective countrymen: besides this, the decision of the controversy is attended with difficulties apparently insuperable; and although the argument seems decidedly in favour of the new method, yet it must always appear most inaccountable, that so entire a change should have taken place, amongst the Greeks themselves, in the pronunciation of their own tongue, even in so considerable a period of time as that which has elapsed since the ages of its ancient purity. It is easy to conceive how every other depravation and barbarism should have, by degrees, crept in upon the language; but that the ancient sound of its letters should be altogether lost, and now unknown in Greece itself alone of all the countries where it is recited, is not hastily to be believed“.

τὴν ἀλήθειαν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καβέλου δὲν ἐφέρωσαν αὐτὸ πάντοτε τίσον δίκαια· διότι μένους σχεδὸν τοὺς λόγους τοῦ Ἐράσμου καὶ Χέκκου (Cheke) ἐπαναλαμβανόντες (*), εἶπαν οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ματαίαν καὶ γελοίαν μάλιца, πᾶσαν τῆς Ῥαϋχλικῆς προφορᾶς ὑπεράσπισιν. Οὐ το λοιπὸν εἰσήγετο κατ' ἡμέραν ἡ Ἐρασμικὴ προφορὰ μας ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ τελευταίον τὴν ἀπέδεχθη ὅλη ἡ Εὐρώπη· ἂν ἐγγινε δὲ τοῦτο μᾶλλον κατ' ἐπίγνωσιν ἰσχυρωτέρων λόγων, ἢ μᾶλλον πρὸς χάριν τῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῆς, ἢ διὰ τὴν συνήθειαν, περὶ τοῦτου κατὰ τὸ παρὸν τίκατε δὲν ἀποφασίζομεν.

Τὰ συγγράμματα τῶν ἐναντίων μᾶς εἶναι ὀλίγου γνωστά, πολλὰκις μάλιца δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὰς ἐπιγραφὰς αὐτῶν· καὶ ὅμως εὐρίσκονται μεταξὺ πολλὰ ἀξιόλογα, τὰ ἑστία καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν ἄλλων, καθότι οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν προβάλλουσι νέα καὶ ἴδια αὐτῶν ἐπιχειρήματα. Ἀποσιωπᾷ τὸν Ῥαϋχλίον, ὅστις ὡς Ἑλληνιστὴς ἦτο πολλὰ μεγαλῆτερος τοῦ Ἐράσμου (1)· ἀποσιωπᾷ τὸν Μαρτίνον καὶ Ἐρ. Σχημίδην (Schmid), περιφημικούς Κριτικούς, οἵτινες εἶναι ἀρκετὰ γνωστοὶ ἐκ τῆς Ἀθερκαμπικῆς Συλλογῆς (Havercamps Sylloge) ὡς ἀπολογηταὶ τῆς Ῥαϋχλικῆς προφορᾶς. Ἐναντίοι τῆς πλατείας ἡμῶν προφορᾶς ἐκινήθησαν Μουρετος καὶ Ἰούσος Δίπσιος (Muretus; Justus Lipsius) φιλόλογοι τῆς πρώτης κλάσεως (2).

(*) Καὶ αὐτὸς ὁ Μέκερχος (Adolphus a Meckerke, ἀπαθανὸν ἐν Λόνδον 1591), τὸν ὁποῖον ὡσαυτοπολίτην φέρουσιν εἰς μαρτυρίαν, πολλὰκις ὄχι μόνον ἐδανείσθη τὰς γνώμας τοῦ Χέκου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τοῦ τῆς λέξεως ἐπιγράψαν· ἄπὸ δὲν καταφεύγει εἰς δεξιὰς ἀρχαίας (antiquarische) φιλολογίας (ὅποιας καὶ οἱ Ῥαϋχλικοί ἠμπαροῦσαν ἐπίσης νὰ ἐπιλέξωσιν), ἢ δὲν μεταχειρίζεται ὕβρεις. Πάρις. π. χ. Haverk. Syll. I. p. 186, καὶ II. p. 299.

(1) Ἀξιόλογος εἶναι ὁ βίος τοῦτου τοῦ μεγάλου ἀνδρῆς, τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Φιλολογίας ἐκ τὴν Γερμανίαν, ὅς τις ἐξιστάται εἰς τὰς παλαιὰς Μεταρσείου (Meiners) βιογραφίας.

(2) In hoc seorsum a Checo et Meckercho sentio, quod vixi mihi propter modum latae diphthongae facere, et, ut sic dixerim; hinc nimis in sonando. Substitutio hercle offerunt et vasis. Λόγοι

Ὁ περικλής Βετισιένιος (Wetstenius) παρέβαλε τὰ μέγιστα τοῦ καιροῦ του ἐκδοθέντα πολεμικὰ συγγράμματα, καὶ ἐκρίνε τούτ' Ῥαῦχλίνου (Βλ. Καπνίανος) τὸ σύστημα (1). Οὕτως ἐζήτησε καὶ ὁ I. Ἀδόλφος Μύλλερσ 1724 (2) καὶ ὑποδείξει τὴν ἐρβότητα τῆς προφορᾶς ταύτης διὰ πολλῶν παραδειγμάτων καὶ μαρτυριῶν· προσέτι καὶ Γρηγόριος ὁ Πλακεντίας εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλλ. Παλαιογραφίας του (Romae 1737) καὶ ὁ ἐκ Χίου Βελασδὸς εἰς τὴν πραγματείαν του „de literarum graecarum pronuntiatione (Roma 1751 καὶ Pragae 1770) (3). Τὴν διαβόητον περὶ τῶν ἐκτομιῶν Κριῶν διαδικασίαν (Schörsenprocess^(*)) ἐξ ἀξίαν λήθης, παρατρέχουσα. Μία τῶν ἀξιολογητάτων δικητριῶν εἶναι καὶ ἡ τοῦ Ἄγγλου Πριμάττου. (Primatt(4)).

Μουρέτου παρὰ Justus Lipsius de recta pronunc. Lat. linguae (Lugduni 1613).

(1) Παράβ. I. P. Wetstenii Orationes. Amstelod. 1681.

(2) Παράβ. Bidermanni Acta scholastica. P. I. p. 45. καὶ ἐξ.

(3) Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ ἐν Ῥώμῃ Collegio della Sapienza ἐζητήθη ἔρως τὰς διατριβὰς τούτων τῶν δύο Μοναχῶν τοῦ Frescali. τὸ αὐτὸ γὰρ τῆς φήφου του. „Giacche sa qualche vestigio e pur rimasto così sembra verisimile dell' antica pronuncia graeca; sempre in incerta cosa propabile molto; che pressò i succinati populi è mona chi siasi conservata“.

(*) Ὁ Κυσάθιος ἀναφέρει εἶχον τοῦ ἀρχαίου Κρατίωνος.

„Ὁ δ' Ἠλίδιος, ὡσπερ πρόβατον, Β ἢ Β ἢ λέγων βαδίζει,

Μὲ τούτων τὸν εἶχον ἠθέλησε πρὸ 30 ἐτῶν παρῆται ὁ γνωστὸς ποιητὴς καὶ μεταφραστὴς Voss, κατὰ τὸ παράδειγμα πολλῶν ἄλλων, νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀκονίζηται τὸ ἦ· δηλαδή καθὼς τὰ πρόβατα καὶ εἰ κἂν βλακώται. Ὁ ἀσπὸς Λιχτενβέργιος (Lichtenberg) ἔγραφε κατ' αὐτοῦ διατρέψαν πλῆρη καυσικῶν ἀλάτων· „περὶ τοῦ βληγηθμοῦ τῶν τῆς Κάτω Σικελίας ἐκτομιῶν Κριῶν“. Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ διαβόητος περὶ τῶν ἐκτομιῶν κριῶν διαδικασία.

(4) Πόσον πλοῦσιαι εἶναι αἱ ἐρευνᾶί του, ἀμπορεῖ τις νὰ τὸ συμπεριῆν ἀπὸ τούτ' λόγους τοῦ Κυρίου Ὁσούσση (Hobhouse) (ὅστις εἶναι Ἰεροσολιμίτης) Σελ. 1098 λόγος, „I refer to Primatt's first chapter on Greek accents, for a hardy defence of the single sounds, in which the reader who has examined the opposite arguments; will find that nearly all the

facts relative to this disputed point, are adduced on both sides of the question by the two parties in the contest“.

ἔτι δὲ καὶ κατὰ τινὰ μέρη ἢ ἐν Παρισίοις 1812 ἐκδοθεῖσα τοῦ Ἄνας. Γεωργιάδου „περὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν σοιχείων Ἐκφωνήσεως“ κ. ε.

Ἠλέπομεν λοιπὸν ἐκ τούτου τοῦ μικροῦ καταλόγου, ὅτι δὲν εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι τόσων πτωχὴ ἢ ὑπεράσπισις τῆς Ῥαῦχλινικῆς προφορᾶς, ὅσον τὴν ἠαμίζουσι συνήθως. Καὶ ἂν ἦθελε τις νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ συναῖξῃ ἐν συντόμῃ τοὺς ἰσχυράτατους λόγους τῶν ὑπερασπιζομένων αὐτὴν συγγραμμάτων, καὶ νὰ τοὺς παραβάλλῃ μετὰ τοὺς τῶν ἐναντίων (τοὺς ὁποίους εὐρίσκουσα εἰς τὸν Ὁσούσση Hobhouse in luce σελ. 1504), πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν ὁ ἀπρέληπτος ἠμποροῦσε νὰ κλινῇ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Ἐρασμοῦ. Διὰ τούτου φαίνεται ὅτι πολλὰ ὄρθα ἀμείλησεν ὁ Ῥάμβαχος (Rambach) λέγων. „Εἶναι τῶρα διακόσιοι χρόνοι, ἀφ' ὧν εἰμεθα ὀπα· ἴδοι ποτὲ μὲν τῆς Ῥαῦχλινικῆς, ποτὲ δὲ τῆς Ἐρασμικῆς προφορᾶς, ὄχι καὶ αὐτὸ ὡς πεπεισμένοι καὶ συνειδότες τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπειδὴ ὁ εἰσαχθεὶς νωτερισμὸς καὶ ἡ ἰδιότης τυχόν ἐπίνοια τὸ θέλουσιν οὕτως. Καὶ αἱ δύο φατρίαι διίσχυρίζονται ὅτι ἔχουσι δίκαιον, καὶ ἡμῶς δὲν ἠμποροῦν ἐνταῦθα νὰ τὸ ἔχουσι. Ἀναμφισβότως καὶ αἱ δύο εἶναι ἀκόμη ἀπομακρυσμέναι ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καὶ βαλίζουσιν οὕτως· εἰπεῖν δύο ἀνοδία· ἢ μεσῆ δὲ τούτων εἶναι ἡ ὄρθη ὁδός“ (1).

Τὸ παρὰ τῶν Γάλλων λεγόμενον accent, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ μέλος (Modulation) καὶ τὴν τροποποίησιν (Modification) τῆς φωνῆς, εἰς κἀμμίαν γλώσσῃν δὲν δύναται νὰ παρασθῆ δια κανόνων, ἐπομένως οὔτε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν (2). Ἐντεῦθεν προκύπτει ἀναγκάτως τὸ συμπέρασμα, ὅτι σχεδὸν πάντῃ ματαία ἦτον ἡ μεταξὺ τῶν Ἐρασμιανῶν

facts relative to this disputed point, are adduced on both sides of the question by the two parties in the contest“.

(1) Archäologische Untersuchungen p. 275. (Halle 1778.)

(2) Κατὰ τούτου μᾶς ἐγγυᾶται πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Γωσῆ που Φλαυτοῦ, ὅστις μ' ὅλον ὄρι εἰμαθε τὴν Ἑλληνικὴν ὄχι μόνον κατὰ κανόνας, ἀλλὰ καὶ συνανακρῶμενος μετὰ τοὺς Ἑλληνας, μετ' ὅλον τούτου ἐμοὶ ἐλεγκνὺς, ὅτι ποτὲ δὲν ἠμποροῦσε νὰ μιμηθῇ ἐντελῶς τὴν χάριν τῆς προφορᾶς τῶν Ἑλλήνων. Antiquit. Jud. lib. 20. c. 9.

Ἄρ. 16.

F f

καὶ Ῥαϋχλινμανῶν ἔρις, ἐφ' ἔσον αὐτὴ ἀπετείνετο εἰς τὴν accent τῶν Γάλλων. „ Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλληται, λέγει „ ὁ Ἄσις (Hase) (3), ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνας φιλῶσι „ σιν αὐτὸ τὸ accent τῶν πατέρων τῶν μέχρι τῆς σημερινῆς „ ἑτέρας, παρὰ πᾶν ἄλλο τῆς Εὐρώπης ἕνεκα, καὶ ἰσχυρῶς „ μέγας, ἐάντις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀεὶ ἔσμεν. ο εἰς τῆς „ χρόνους μας καὶ ἤκουε τὴν γλῶσσαν τῶν τωρινῶν Ἑλλή- „ νων, ἤθελε γνωρίσει ἀπὸ τίν τίνων καὶ τὴν ἀπὸχυσίαν „ τὰ ἴχνη τῆς ἀρχαίας περὶ καθαρώτερα, παρὰ ἂν τῆς ἰκτιν „ ἀπὸ τὰ ἑμάτια τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀναγνωσκόντες ἀπαλά- „ λαντα καθὼς ἐάντις τῶν Γερμανῶν ἀνεγίνωσκε Γοτθικὰ „ εἴτε τὰ παλαιὰ Ἀλεμανικὰ, μετὰ εἰλας τὰς μεταβολὰς ἔσα „ ἔπαθεν ἢ Γερμανικὴ διάλεκτος, ἤθελε βέβαια πλησιάζει „ μῶτερα τὸ accent τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Γερμανίας κίττοιον „ παρὰ Ἀγγλοστικὴ ἢ Γάλλος, ἔσις ἤθελε βάλει κατὰ νοῦν „ νὰ σπουδάσῃ τοῦ Οὐλφίλα (4) τὴν νέαν διαθήκην. Τοῦ- „ τὸ ἐνομοσάντες εἰ περισσώτεροι τῶν Ἑρασμιαῶν δὲν ἤλλου „ ποτὲ εἰς πολλὰς ἔριδας περὶ τῆς ἑβρῆς τῶν φωνηέντων „ ἤτις εἶναι ὑπέθεσις τοῦ accent, ἐν ᾧ μάλιστα ἤξευον ἐπιπὶ „ περὶ ταύτης ἔριδος ὡς ἐπὶ τὸ πλείονος δὲν ἤθελαν τοὺς χριστι- „ μεύσει εἰς τὸ πρακτικόν. Εἰς τὴν βιβλίον πραγματείαν σὺ „ 275 ἐμπροεὶ νὰ περιτηρήσῃς ἔσα λέγει περὶ τῶν φωνηέντων „ ὁ Ἄσις (1). Τελευταῖον καθόλου δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι καὶ

(3) Teutscher Merkur 1863. x. B. p. 284.

(4) Ulphila ἢ Gulphila, Γότθον Ἐπίσκοπος Ἐπὶ Ἀντοκίας τῆς Βουλγαρίας περὶ τὸ 370 ἔτος, πρῶτος μεταφράστης τῆς Θείας Γραφῆς εἰς τὴν Γοτθικὴν γλῶσσαν.

(1) Εἰς τὰς γνωστότας ἀποδείξεις ἐμπροεὶ τὴς νῆς νὰ προσέκη α) περὶ τοῦ Ζ, ὅτι παρκετὸς τοῦ Διονυσίου καὶ Σέξου ὁ Ἕμπειρεὶς λέγει Α; ὁ, ἄητος „ Συνεστικόναι φασὶ τὸ μεν Ζ ἐκ τοῦ Σ καὶ Δ“, ἐπὶ ἐνίσκωμεν εἰς ἀρχαιοτάτα ἀπὸ γράμματα Ζ ἐπὶ Σ. Π. Χ. Ἐγκλητος: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ (παρὰ? Spanhemius) ἐπὶ ἐκ τῶν δικαίων (Π. Χ. μουσικοδαιον Δωρικ. ἀντιμουσικίσειν τουτέστιν μουσικίαν) ἄλλου ἢ ὁδοῦ τῆς προσφῶς τοῦ Ζ (παρὰ? Welleri Gramm. p 36.) β) περὶ τοῦ Θ, ἐπὶ ἢ ὁμοίως αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἄγγ. 11) ἀναμῶτα ἔχοντες ἀπὸ τὴν διαλέκτων τῶν Ἀνατολικῶν. εἰ ἔποιοι μεταγενέστεροι ἔχοντες τὸ Θ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν προφορὰν τῶν Ἰοκτιν. — ἰσοφῶν εἶναι ἐπὶ καὶ

εἰς τὰς λαμπροτάτας τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς ἐνδέχεται ὅτι ὑπῆρξαν κατ' αὐτὸ τὸ accent τοπικαίτινες διαφοραὶ, καθὼς καὶ σημερον τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς ἕλα τὰ ἔθνη, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τωρινούς Ἕλληνας (2).

Διὰ νὰ μὴ ματαιοποιήσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐκφωνήσεως τῶν φωνηέντων, κάλλιον μεταβαίνομεν εἰς τὴν κυρίαν ὑπέθεσιν τῆς ἔριδος, ἣτις εἶναι ἡ προφορὰ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν διφθόγγων. — Τινὲς φιλόλογοι διὰ νὰ προβαίνοσι μετ' ἀκραν ἀσφάλειαν εἰς τὰς συζητήσεις τῶν ἐδιώμισαν μίαν ἐποχὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξετάζαν τὴν προφορὰν τῶν πεπαιδευμένων, λόγου χάριν τὴν ἐποχὴν τοῦ Δημοσθένους. Τοῦτο φαίνεται σχεδὸν ἀναγκαιότατον, διὰ νὰ ἀραιωθῇ πᾶς διζαγγμὸς ἀπὸ τὴν συζήτησιν. Μετ' ὅλου τοῦτο ἐγὼ φοβίζομαι, ὅτι εἶναι ἴσως ἀμφίβολον, ἂν τῶντι πρέξει κάποιαν ἀφέλειαν ὁ τοιοῦτος τῆς ἐποχῆς διορισμός. Ἐπειδὴ, τί ὠρελεῖ, ὅταν δὲν ἔχωμεν διδόμενά τινα περὶ τῆς προφορᾶς; Διὰ τοῦτο με φαίνεται ἀσφαλέστερον νὰ ἀναβαλῶμεν βιβληθὸν, ὅσον φησάνομεν ὑψηλώτερον, ἀπὸ τῶν νεωτέρων χρόνων εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους. Ὅταν δὲ παύσωσι τὰ δεδομένα, παύει ἐξ ἀνάγκης καὶ ἡ συζήτησις. Ταῦτα εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ φυσικώτατα ὄρια: Ἄν δελήσωμεν ἐκ τοῦ ἐναντιοῦ ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτη ἀρχαιότητα, καὶ ἐκ τῆς προφορᾶς αὐτῆς νὰ συμπεράνωμεν κατὰ τοὺς Ρε* * καὶ Δ. τὴν τῶν λαμπροτάτων περιόδων, δέλομεν ἀποπλανηθῆ πιθανότατα. Ἀρχαία προφορὰ καὶ ἀγροικία συνήθως εἶναι ἠνωμένοι (1), καὶ ἡ προφορὰ τῶν πρώτων τῆς ἀγροικίας χρόνων στανίως συμφωνεῖ μετ' τὴν τῶν ὑγέρων τῆς παιδείας. Ἄν ἴσως

εἰ νοθεύεται Γραμματικοί: Buttman, Matthil, Thiersch συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο μετ' τὸν Ῥαϋχλινον.

(2) Διαφοραίτινες εἰς τὴν προφορὰν τῶν νῦν Ἑλλήνων εὐρίσκονται εἰς τὸν Hobhouse p. 549.

(1) Ταύτης τῆς γνώμης ἦτον καὶ ὁ Κικέρων (de Oratore III. 11): „Rustica vox et agrestis quosdam delectat, quo magis antiquitatem; si ita sonet, eorum sermo retinere videatur; ut tuus, Cato, sodalis, L. Cotta. gaudere mihi videtur gravitate linguae, lonoque vocis agresti, et illud quod loquitur, priscum visum habet, si plano fuerit rusticum“.

σωμεν, φέρ' εἰπεῖν, τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν πρῶτην των γενεσιν, θέλωμεν εὐρεῖν, ὅτι ὅλα τὰ γράμματα τῶν λέξεσιν (π. χ. τῆς Γαλλ. *tuisset*, τῆς Ἀγγλ. *paid*) ἐπιπροφέροντο. Ἀφ' οὗ ἕως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπιπροφῶνι ἢ γλῶσσα, ἢ πλατεῖα ἐκείνη προφορά δὲν ἔμενε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς χωρικοὺς διαβάθην μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τοῦτο σποράδιον. — Δι' αὐτὰς λείπεν τὰς αἰτίας μὲ φαίνεται ὅτι, ἂν θέλωμεν νὰ βωδίσωμεν μὲ πολλὰ περισσώτεραν ἀσφάλειαν τὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν φέρουσαν ὁδὸν, πρέπει ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἀρχαιότητα νὰ κρινώμεν τὰς συζητήσεις μας.

Οἱ περὶ προφορᾶς ὀκοθεν μόνον λαμβανόμενοι λόγοι τῶν νεῶν Ἑλλήνων ὀλίγον μόνον ἰσχύον ἐμπόρου νὰ ἔχωσιν, ὡς τὸ ἔπαυται εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν. Διὰ τοῦτο πρέπει ἀμέσως νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν περίοδον, καὶ ἢν ἢ νέα διὰλεῖτος ἀκρῆ δὲν ἦν συνειδησμένη. Αὕτη δὲ εἶναι, κατὰ Λέικην καὶ Ὀδύσην (Leake! Hobhouse), ὁ δέκατος αἰὼν· ἀλλὰ διὰ νὰ προχωρήσωμεν ἀσφαλῆστα, ὡς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ ἔκτου (1). Εὐρὶ σκονταί εἰς αὐτὴν ἴχνη τῆς Γαυχλιτικῆς προφορᾶς; — Τέσσα φανερά ἴχνη, ὡς δὲν εἶναι χρεῖα νὰ κοπιῶσωμεν καθόλου εἰς τὰ εὐρωμέν. Τὰ παλαιότατα χειρόγραφα μας, τὰ ἐστὶν μάλιστα ἀρχίζουσιν ἀπὸ ἀρχαιότερους αἰῶνας, εἶναι τραπέζι τούτων δείξεις· διότι καθόλου δὲν ἐμπόρει νὰ τὰ γινῆται, ἂν δὲν ἐξέτηρη νὰ ἀναγινώσκη κατὰ Γαυχλίον (2). Ὅσα παλαιὰ λοιπὸν καὶ ἂν ἦναι τὰ χειρόγραφα μας, τέσσα ταλαιά εἶναι βεβαία καὶ αὐτὴ ἡ προφορᾶ. Ἐκ τούτου βλέπουν, ὅτι αὕτη φάνει εἰς τοὺς κλασικοὺς τῆς Ἑλλάδος χρόνος. Ἀλλ' ἀρά γε τόσον μόνον εἶναι παλαιά; καὶ ἐπειδὴ μὲς λείπουν ἄλλαι τῆς Ἱσθμίας χρονολογικαὶ δείξεις, δὲν ἔναι ἡλεῖον νὰ εἰπωμεν, ὅτι εἶναι διόλου σύγχρονα τὰ χειρόγραφα μας μὲ ταύτην τὴν προφορᾶν; Ἄν εἴχαμεν παλαιότερα χειρόγραφα, ἴσως εὐρίσκαμεν καὶ παλαιότερα ἴχνη αὐτῆς. Ἐπειτα δὲν εἶναι τὰ χειρόγραφα αἱ μόναι δείξεις, τὰς ὅσας ἐμπόρει νὰ φέρῃ τις ὑπὲρ αὐτῆς. Πάν, φέρ' εἰπεῖν, ἀρῆστοι συγγραφεῖς τῶν κλασικῶν χρόνων διδάσκουσι τὴν ἴ-

(1) Παράβ. Leake's Researches in Greece p. 169.

(2) Παράβ. Hases Abh. 179. ἀνωτ. Σελ. 285.

ὄν προφορᾶν τόσον φανερά, ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ τοὺς παρεξηγήσῃ τις· εἰν ὄχι μόνον διδάσκουσι, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύουσι αὐτὴν μάλιστα πρὸς ἐντελεστέραν κατάληψιν· ποῶς ἔμπορει πλέον νὰ ἀμφισβῆται ὅτι εὐρίσκονται ἀποχρώστες λέξεις καὶ δείξεις ὑπὲρ αὐτῆς; Τοιοῦτος ἀξιοκίτος συγγραφεὺς εἶναι Π. Χ. ὁ σύγχρονος τοῦ Λουκιανοῦ, ὁ φιλόσοφος Σέξτες ὁ Ἐμπειρικός πρὸς Γραμ. Α', ε. Αὕτη ἡ μαρτυρία εἶναι γνωστή· πολλὰ ὀλίγον γνωστὸν ἕως εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ χωρίον, διὰ τοῦτο καὶ πρῶτα κρίνωμεν νὰ ἀντιγράψωμεν ἐδῶ ὀλίγηρον τοῦτο τὸ ἀκριβῶς ἀποδεικνύον χωρίον, ἔπειτα νὰ ἐξετάσωμεν τὰς πρὸς τοῦτο ἐνδεχομένας ἐνστάσεις. Τὸ χωρίον εἶναι, ὡς ἔπεται. „Καὶ ἀναστροφῶς ἔσσεθαίτινα φασὶν εἶναι τῶν φιλοσόφων πλείονα σοιχεῖα· διαφέρον ἔχοντα δύναμιν τῶν συνήθως παραδιδόμενων· οἷον καὶ τὸ αἰ· καὶ τὸ ου· καὶ πᾶν ὁ τῆς ὁμοίας ἐστὶ φωνῆως. Τὸ γὰρ σοιχεῖον κριτέον μάλιστα, ὅτι σοιχεῖον ἐστίν, ἐκ τοῦ ἀσύνθετον καὶ μονοποιὸν ἔχειν φθόγγον· οἷος ἐστίν ὁ τοῦ α· καὶ ε· καὶ σ· καὶ τῶν λοιπῶν. Ἐπεὶ οὖν ὁ τοῦ αἰ· καὶ οἰ· φθόγγος ἀπλοῦς ἐστίν, καὶ μονοειδῆς, ἔσαι καὶ ταῦτα σοιχεῖα. Τεκμήριον δὲ τῆς ἀπλοῦτος καὶ μονοειδίας, τὸ λεχθισόμενον. Ὁ μὲν γὰρ σύνθετος φθόγγος, οὐχ οἷος ἀπ' ἀρχῆς προσπίπτει τῇ αἰ· σῆσει, τοιοῦτος ἄχρι τέλους παραμένειν πέφυκεν, ἀλλὰ κατὰ παρατάσιν ἑτεροποιῦται· ὁ δὲ ἀπλοῦς καὶ ὄντως τοῦ σοιχεῖου λόγον ἔχων, τουναντίον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀμετάβολός ἐστιν· οἷον τοῦ μὲν ρα· φθόγγου, ἐν παρατάσσει προσηρομένου, δήλου ὡς οὐχ ὡσαύτως αὐτοῦ κατὰ τὴν πρῶτην προπτώσιν (γράφ. προσπτώσιν κατὰ τὴν διόβ. Κορινθ. νεν προσηρομ. εἰς τὴν ἐκδ. Ἰσοκρ. σελ. 5) ἀντιλήφεται ἢ αἰ· σῆσις, καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν· ἀλλὰ κατ' ἀρχᾶς μὲν, ὑπὸ τῆς ρ· ἐμφωνήσεως κινηθήσεται· μεταθῆς δὲ ἐξαρνησθεῖσιν αὐτῆς, εἰλικρινοῦς τῆς τοῦ α· δυνάμεως ποιήσεται τὴν ἀντιλήψιν. Ὅθεν οὐκ ἂν εἴη σοιχεῖον τὸ ρα· καὶ πᾶν τὸ ἴσοιός αὐτῶ. Εἰ δὲ τὸν τοῦ αἰ· φθόγγον λέγοιεν, οὐδὲν ἔσαι τοιοῦτον· ἀλλ' οἷον ἀπ' ἀρχῆς ἐξακούεται τῆς φωνῆς ἰδίωμα, τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τέλει. Ὅσα σοιχεῖον ἔσαι τὸ και. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ τοῦ εἰ· φθόγγος καὶ ὁ τοῦ ου· (ἴσως οἰ κατὰ τὴν διόβ. Κορινθ.) μονοειδῆς καὶ ἀσύνθετος καὶ ἀμετάβολος, ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμ-

„ἐάνεται, ἔτσι καὶ οὗτος ροιχεῖται“ — Περὶ τούτου τοῦ χα-
 ρίου κάμνει τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν ὁ Λέανος. „Thiese
 „diphthongs certainly are simple, in as much as they cannot
 „be divided into their component elements without losing
 „their peculiar character, but they are compound, when
 „compared with vowels“. Παρατήρησις, ἡ ὅποια (καὶ χα-
 ρὶς νὰ θέλῃ ἴσως ὁ Κύριος Λέανος) εἶναι διόλου ὑπερ-
 τοῦ Γαυχλίνου, ἐπειδὴ λύει τὴν ἀπορίαν πῶς ἐμποροῦν νὰ
 ἦναι δίφθογγοι οὗτοι οἱ ἀπλῶς ἐκπερῆμενοι φθόγγοι· ἀλλὰ
 ὡς μὲν πρὸς τὸ ρα, ἢ τὰς πλατείας δίφθογγους εἶναι ἀπλοῖ, ὡς
 δὲ πρὸς τὰ ἀπλά φωνήεντα, σὺμβετοί· τούτεστιν εἶναι, ὅταν
 ἐνδέχεται, λεπτόταται δίφθογγοι, κατὰ τοὺς Γάλλους Γραμ-
 ματικούς λεγόμενοι Voyelles composées. Ἡ Δίφθογγος ἐν-
 λαδὴ ἀποτελεῖ τοὺς Δύο, καὶ ὄχι τὸ ἄκουσμα δύο φθό-
 γγων. Δίφθογγος εἶναι, κατὰ τὸν ὄρισμὸν ἐνὸς τῶν μεγίστων
 Γραμματικοφιλοσόφων Γερμανῶν, συλλοιφὴ δύο φωνήεντων
 εἰς ἓν, ἢ συναρῆσιν, σύλληψις δύο φωνήεντων εἰς ἓν πνεύ-
 μα (*). Δίφθογγος λέγεται καὶ πᾶν φωνήεν κατὰ πείρασιν
 ἐκπερῆμενον, εἴα μάλιστα τὰ διπλά φωνήεντα, τὰ ἐν τῇ Γερ-
 μανικῇ, φέρ' εἰπεῖν: na, ee, oo, ὁμοίως καὶ τὰ ἡμίφωνα:
 ao, oe, ui καὶ τ. λ. (**). Ὅτι αἱ δίφθογγοι δὲν πρέπει ἀνω-
 κείως νὰ προφέρονται πλατεῶς, μᾶς τὸ διδάσκει ἡ καθημε-
 ρινὴ πείρα. Αἱ, φέρ' εἰπεῖν, προφέρεται μέχρι τῆς σήμερον
 εἰς τὴν ἄνω Γερμανίαν πλατεῶς κατὰ τὸν Ἑρασμὸν· εἰς τὴν
 ἄνω Σαξωνίαν ὅμως καὶ ἄλλα μέρη ἀρκῶς ἐμπορεῖ νὰ ἀπα-
 δειχθῆ ὅτι ἐπροφέρετο, πρὸ ἑκατῶν καὶ πρὸ τριακοσίων ἀκόμη
 χρόνων, ὡς εἰ· ὁμοίως καὶ ἡ εἰ σχεδὸν καθὼς τὸ i· τ. λ.

(*) A. F. Bernhardi philosophische Sprachlehre. Berlin 1801
 2 Th. S. 273. κ. εἰς.

(**) Πολλὰ ἐπιτυχῆς εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ Bernhardi (σ. 281)
 „Τινὲς Γραμματικοὶ ἠθέλησαν νὰ ἀποδώσῃ παντάπασιν τὰς δίφθογ-
 „γους ἀπὸ τὴν διωρισμένην τῶν τῶν, ὁμοίως κατὰ πάντα λόγον τὰς εἰ-
 „εἶναι ὀρθόν. Διότι ποτὲ μὲν ἀναγκῆς διακρίνεται εἰς αὐτὰς τὸ ἄνω
 „φωνήεν, καὶ τούτου προσθεμένου ἐμπορεῖ προῦναι νὰ ἐκφρασθῆ ἡ ἐν-
 „φθογγος· ποτὲ δὲ ἐξ ἴδιος φύσεως τὰς δείχνει δίφθογγους ἢ χεῖρας τῆ
 „γλώσσης ἐμμέτρους; ὅπου πάντοτε εἶναι μακρὰ!“

εις τὰς λέξεις Zeit, Fleisch (*). Ἡ Αἰ προφέρεται εἰς τὴν
 ἡμετέραν σχεδὸν ὡς τὸ α· π. χ. εἰς τὰς λέξεις Lauf, Haus. —
 τελευταῖον ὅστις μὴ πεπλημένος εἰς τοὺς βιβέντας λόγους δὲν
 ἔρχεται τὸν νόον τοῦτον ὄρισμὸν, ὡς μείνη εἰς τὸν παλαιόν,
 καὶ ὡς πληροφορηθῆ, ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη λέξις Δίφθογγος
 ἐπιτηρήθη καταχρηστικῶς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἐπειδὴ ἐσυν-
 ἴθισαν εἰς αὐτήν, καὶ κἀκεῖς δὲν τὸ ἐσυλλογίσθη ἢ κἀκεῖς
 δὲν τὸ κατωρῶσαν νὰ τὴν ἐξώσῃ ἀντεισάγων ἄλλην τινα ὄρισ-
 κασίαν.

Ἄλλος μάρτυς, ἂν καὶ ὀλιγώτερον σαφῆς, εἶναι ὁ
 Πλούταρχος (Συμποσ. βιβλ. Θ'. πρόσλ. β'). “ Ἐρμείας ἐ Γεω-
 „μέτρης Πρωτομένει τῷ Γραμματικῷ πρῶτος, αἰτίαν εἰπεῖν
 „δι ἣν τὸ ἄλφα προτάσσεται τῶν γραμμάτων ἀπάντων· ὁ δὲ
 „τὴν ἐν ταῖς σχολαῖς λεγομένην ἀπέδωκε. Τὰ μὲν γὰρ φων-
 „ήεντα τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ πρωτεύει τῶν ἀφώνων καὶ ἡμι-
 „φώνων· ἐν δὲ τούτοις τῶν μὲν μακρῶν ὄντων, τῶν δὲν
 „ἡραχέων, τῶν δὲ ἀμφοτέρων καὶ διχρόνων λεγομένων,
 „ταῦτα εἰκότως τῇ δυνάμει διαφέρειν (**). Αὐτῶν δὲ τούτων
 „πάλιν ἡγεμονικωτάτην ἔχει τάξι, τὸ προτάττεσθαι τῶν
 „ἄλλων δυοῖν, ὑποτάττεσθαι δὲ μηδετέρῳ πεφυκός, οἷον εἰς

(*) I. Chr. Adelung λέγει εἰς τὸ περὶ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης σύστη-
 μάτων (Lehrgebäude der Deutschen Sprache I. S. 141). „Τὸ αἰ καὶ
 „να εἶναι τῆς ἄνω Γερμανικῆς ἀήδεις δίφθογγοι, ἀντὶ τῶν ὁποίων συνεβίβει νὰ
 „καταχρησθῆται ἡ Σαξωνικὴ διάλεκτος τὸ εὐφρονέτερον εἰ, αὐτὰς δὲ γράφει οἷς
 „ἡδεις τῶν μόνων λέξεσι, ἀπὸ τῶν ὁποίων δὲν ἐμπορεῖ εὐκόλως νὰ τὰς
 „εἰσώσῃ; τὰς μὲν διὰ τὴν παραγωγὴν των, τὰς δὲ, δι ἄλλας αἰτίας· π. χ.
 „οἷς τὰς λέξεις Kaiser, Laie, Main.“ — Παράδειγμα τὴν σημεῖσιν εἰς
 τὸ ἀνεμνησθῆν χωρίον τοῦ Σέξτου, εἰς τὴν ἑκδοσιν τοῦ Io. Aib. Fabricius,
 Lipsiae 1718. καὶ τὸν Instus Lipsius. Lugduni 1613. I. p. 400.

(**) Τὸ νόημα τῆς ἐκφράσεως ταύτης μὴ φαίνεται ὅτι σαφηνίζεται μὲ
 τὸ ἀκόλουθον παραλλήλον χωρίον τοῦ Λουκιανοῦ ἐν τῇ Δέκτῃ φωνήεντων.
 „καὶ ὅμῳ μόν, ὃ δίχρασι (φωνήεντα), τὴν μακρῶν διδάσκει τιμὴν, ὅτι
 „καθ' αὐτὰ δύνασθα φθέγγεσθαι ἡμεφάνοις δὲ, τὴν ἐφεξῆς, ὅτι προσθη-
 „μης εἰς τὸ ἀκουσθῆναι δεῖται. Πασὴν δὲ ἐσχάτην ἐνδύμωσαν ἔχει μοῖραν
 „εἶναι τῶν πάντων, οἷς οὐδὲ φωνὴ πρότεσι καθ' αὐτὰ“. — Τὸ σαφηνίζει
 καὶ ἡ συναίρεσις· διότι τὰ δίχρονα κατακρίθασιν τὸ ἐπίμωρον ὡνόν, ὡς
 ἔστι καὶ βραχέα, π. χ. τιμῶν τιμῶν, ἴφω ἴφω, ἴφωσι ἴφωσι.

„τὸ ἄλλω· τούτῳ γὰρ οὔτε τοῦ ἰᾶτα δεύτερον, οὔτε τοῦ
 „ταττόμενον ἐθέλει ὁμολογεῖν, οὔδ' ὁμοπαθεῖν. Ὡς σου,
 „λαβὴν μίαν ἐξ ἀμφοῖν γενέσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἀγανακτοῦ
 „καὶ ἀποπηδῶν ἰδίαν ἀρχὴν ζητεῖν αἰεὶ. ἐκείνων δὲ ὅποια
 „βούλει προταττόμενον ἀκολουθοῦντι καὶ συμφωνοῦντι χρῆσθαι
 „καὶ συλλαβὰς ὀνομάτων ποιεῖν, ὥσπερ τοῦ αὐρίου καὶ τοῦ
 „αὐλεῖν καὶ τοῦ αἴαντος, καὶ τοῦ αἰδέσθαι καὶ μυρία
 „ἄλλων“. — Ὅτι τοῦτο τὸ ὀλίγον σκοτεινὸν χωρίον παρατη-
 „ρήσῃ παρα τῶν Χέκου καὶ Μεκέρχου, γίνεται φανερόν ἐν
 „τῶν ἀκολουθῶν μᾶς ἐξετάσει. Προσθέτομεν καὶ τρίτον χω-
 „ρίον, εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀνήκον, Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρ-
 „νασέως (περὶ Συμβ. ὀνομ. ἸΔ. 95.) — “ Κράτις μὲν ἐν
 „καὶ φωνῆν ἡδίστην ἀποτελεῖ τὰ τε μακρὰ, καὶ τῶν δίχρονων
 „ὅσα μικρύνεται κατὰ τὴν ἐκφοράν, ὅτι πολὺν ἠχέεται χρι-
 „νον, καὶ τοῦ πνεύματος οὐ κατακόπται τὸν τόνου· χεῖρο δὲ
 „τὰ βραχέα ἢ τὰ βραχέως λεγόμενα, ὅτι μικροφώνη τε ἐστὶ
 „καὶ σπαδονίζει τὸν ἦχον“. Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ ἡ διά-
 „ταξις τῶν φωνηέντων κατὰ τὴν εὐφρανίαν αὐτῶν, ὅπου τὰ
 „δίχρονα συναριθμοῦνται μετὰ τὰ μακρὰ. Ἔσονται δὲ ἡ τάξις· ι,
 „η, ω, υ, ι, ο, ε.

Προσφυσῶς τάττεται ἐδῶ καὶ ἡ παρατήρησις τοῦ Σπρίαν-
 νος (Βιβλ. ἰδ' σελ. 548.) “ Πολλοὶ χωρὶς τοῦ ι, γινώσκουσι
 „τὰς δοτικὰς (οἶον, ΜΟΥΣΗ, ΘΕΩ), καὶ ἐκβάλλουσι γὰρ τὸ
 „ἔθος φουσικὴν αἰτίαν οὐκ ἔχον“.

Αὐτὰ εἶναι, καθ' ὅσον ἐγὼ ἐξεύρω, τὰ κυριώτατα χω-
 ρία ἀρχαίων Ἑλλήνων κλασικῶν συγγραφέων, ὅσοι ἐδῶκειν
 γνώμην περὶ τῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων. Αναφέρονται δὲ
 ὅλα εἰς τὴν προφοράν τῆς Κοινῆς Γλωσσῆς, ἣτις ὀνομάζεται
 καὶ Μακεδονικὴ ἢ Ἀλεξανδρινὴ διάλεκτος, καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ
 Ἀττικὴ, ἐξαιρουμένων μόνον τινῶν ἰδιωτισμῶν ἰδιαζόντων
 εἰς μένιν τὴν πάλιν τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Γέσσινερος, ὁ μετα-
 φράστης τῆς Γερμανίας φιλολόγος, κάμνει τὴν ἐφεξῆς ἐξηγη-
 σιν περὶ τῆς Κοινῆς Γλωσσῆς εἰς τὸν Μιθριδάτην σελ.
 51. „Communem Graecorum linguam in nulla regione pri-
 vatim vulgo receptam fuisse, judicari: habet enim ubique
 vulgus suum aliquid proprium, quo a caeteris plerisque dif-
 fert. Sed, illam dico communem, quam viri vel literati vel
 alioqui sapientes, et peregrinationibus cultiores adhibuerunt“.

ἂν ἐξεύρωμεν λοιπὸν τὴν προφοράν ταύτης τῆς διαλέκτου,
 ἔξεύρωμεν καὶ τὴν προφοράν τῶν περὶ αἰδεμένων Ἑλλή-
 νων, καὶ ὡς ἦσαν Ἀθηναῖοι, Ἴωνες, Δωριεῖς, Αἰωλιεῖς οἱ προ-
 κρίντες! Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχαμεν καθ' ὑπόθεσιν ἰσορριμῆς δει-
 ξίς περὶ τῆς προφορᾶς τῶν ἀρχαίων τεσσάρων κυρίων διαλέ-
 κτων, πάλιν ἡ φρόνησις τὸ ἀπαιτοῦσε, νὰ μὴ προσποιώμεθα
 γελοίας τὴν σήμερον τοῦ Ἴωνος ἢ τοῦ Ἀθηναίου τὴν προφο-
 ράν (*). Εἶναι λοιπὸν φρονιμώτερον, ἀναγινώσκοντες τὰ εἰς
 κερὰν τῆς διαλέκτου γεγραμμένα συγγράμματα νὰ προ-
 κερῶμεν αὐτῇ τοιοῦτοτρόπως (ὅσον τοῦτο μᾶς εἶναι δυνατόν
 μετὰ τούτους χρόνους), καθὼς τὴν ἐπρόφεραν αὐτοὶ ἐκάينو,
 οἷτις συνέγραψαν αὐτὰ τὰ συγγράμματα· διότι εἶναι γνω-
 στὸν ὅτι τὰ περισσότερα τῶν ἕως εἰς τὰς ἡμέρας μας σωθέν-
 των Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων εἶναι ἐκ τῆς περιόδου τῆς
 Κοινῆς Γλωσσῆς.

Ἐἰς ταύτην λοιπὸν τὴν περίοδον ἐπροφέρετο ἀνάγε τὸ αἰ
 καθὼς ε, καὶ δὲν διέφεραν καθόλου τὰ ι, υ, η, οι; — Δὲν
 ἦναι ταύτης τῆς γνώμης. Διότι πρῶτον, ὅσον διὰ τὸ αἰ, εἶ-
 ναι μὲν βέβαιον κατὰ τὴν ἀνωτέρω ῥῆσιν τοῦ Σέξτου, ὅτι
 ἐν ἐπιφθογγίζετο (τὸ ὅποιον γίνεται φανερόν καὶ ἀπό τινα
 παράγωγα ὀνόματα· οἶον γεωμετρίας ἐκ τοῦ γεῖτα· ἀλλ-
 ἢ καὶ διὰ ἐπιγράμματα τινὰ συνὸμολογοῦσιν καὶ ἀπ' αὐ-
 τῶν τοὺς Ἑρασμαίους τινὲς μετριώτεροι, ὅτι τὸ αἰ εἰς τοὺς
 Ἰηολιμαίους χρόνους ἐξεφωνεῖτο ἴσως ὡς τὸ Γαλλικόν ε (1)·
 ἀλλ' αὐτὸ ἀναπληροῖ τὸν τόπον τοῦ λατινικοῦ αι (τὸ ὅποιον
 Ἑλληνικῶς ἐκφωνεῖται διὰ τοῦ αι), ἀλλὰ τοῦ ἡμίτονου η, τὸ
 εἰ αἰ ἢ αε ὡς φαίνεται, ἐκφωνεῖται τὴν σήμερον εἰς ὅλους
 τοὺς τόπους ὡς ε· χωρὶς τούτων καὶ ἀπὸ τῶν διαλέκτους δει-
 κνύεται ἡ συγγένεια τοῦ αἰ μετὰ τὸ ε φωνῆν, ἐπειδὴ εἰς αὐ-
 τὰς ἀπαντῶμεν τὸ αἰ ἀντὶ τοῦ η, καὶ ἀνάπαλιν τὸ η ἀντὶ τοῦ
 αι· π. χ. τὸ Αἰολικὸν θυαίσκω ἀντὶ τοῦ θυήσκω, τὸ
 Βιωτικὸν λεγόμεν η ἀντὶ λεγόμεναι (2)· ἀλλὰ καὶ

(*) Ὡς εὐθυμηθῶμεν τὸ γνωστὸν ἀνάκτοτον τῆς ἐξέτασις τοῦ Θεοφράστου
 ἐν τῆς Ἀθηναί.

(1) Παρὰ θ. Ηλιο ἐν τῶ ἀνιστ. ῥηθ. τόπ. Σελ. 279.

(2) Τινὲς τῶν Νεωτέρων ἀνθυκοβάλλουσι τὰ ἐξῆς· Ἐπειδὴ τὸ αἰ ἐπροφέρετο,

ἐκ χάριτος τινος τοῦ Θεώου καὶ ἐκ τοῦ λ'. Ἐπιγράμματος τοῦ Καλλιμάχου βλέπομεν, οὕτως εἶπεῖν, ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἰδέσθαι τῆς φωνῆς τὸ αἰ = ε (1)· πλὴν μὲ ὅλα ταῦτα τὰ δειχματὰ εἰς ἐτι πολλά ἄλλα, τὰ ἴσα ἀδυνατοῖ τις νὰ προσθέσῃ ἐκ τῶν προαναμνησθέντων συγγραμμάτων τῶν Ῥαυχλιανῶν, πάλιν δὲ εἶναι ἡ γνώμη μου ὅτι τὸ αἰ ἐπροφέρετο ἀπὸ τῆς παιδευμένης ὡς ἔ, ἐπειδὴ βλέπομεν εἰς τὸν Πλούταρχον καὶ τὸν Διονύσιον ὅτι τὸ αἰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἔχει ἡγεμονικωτάτην τάξιν μεταξὺ τῶν ἄλλων φωνημάτων. Κατὰ τὸν Πλούταρχον, εἰς τὴν αἰ τὸ ἰ ἐχρησίμευε μῖνον πρὸς τροποποίησιν (modification) τοῦ αἰ· τὸ μετὰ τὸ αἰ ἀκολουθεῖ ἐνόνεται μετ' αὐτοῦ εἰς συλλαβὴν μίαν (ἀντιθέτως πρὸς τὴν αἰ, ἐν τῷ Ἰάσων, φέρ εἰπεῖν, ὅπου τὸ ἰα ἵχει ὡς αἰ) καὶ

ὡς ἡ ἀπὸ τοῦ Βουκίου, ἔπαται ἄρα ὅτι ἄλλοι ἐχρηστέον ἀπὸ τοῦ λαοῦ Ἕλληνας· Ἔς εἰ ἄλλοι διὰ τούτο δὲν νομίζω προφανῶς καὶ τὸ ἔξ καὶ τοῦ συναρμυμένου ἀφαξῆς πόσημα· Ἄρα τὸ αἰ ἐπροφέρετο ὡς αἰ.

(1) Τὸ χωρίον τοῦ Θεώου εὐρίσκειται εἰς τὰ Πρωομυμνάσια κερ δι περὶ Διαι, ἡ ἄσκη δὲ τὴν ἐρμηνείαν ποιεῖ καὶ ἡ λαομένη ἀμφιπέδη ἡ πρὸς τὸν διαλεκτικὸν, πρὸς τὴν κοινὴν τοῦ ἀδαιρέτου καὶ δημοῦ, ἡ γὰρ ὡς ἐν τῷ ἀύλητρίε πεσοῦσα δημοσίᾳ ἔς εἰ. Ἐν μὲν γάρ, ἡ εἰς τὸ ἴα ἴν καὶ ἀδαιρέτου, ἀύλητρίε ἔς εἰ πεσοῦσα δημοσίᾳ ἡ ἔς τῶν δὲ τὸ δηρομύων ἀύλητρίε παῖς οὐσα ἔς εἰ δημοσίᾳ ἡ ἀντιθέτου εἶναι ὅτι εἰς ταύτην τὴν ῥῆσιν ὁ Θεὸς εἶλε νὰ ἀποδῇ τὴν προκρυπτοῦσαν ἀμφιπέδην ἐκ τῆς τῶν φωνῶν ὁμοιότητος εἰς τὸ πεσοῦσα καὶ παῖς οὐσα· διὸ καὶ μάλιστα ἔξ η ὁ Θεὸς εἰς τοὺς γένους, εἰ ἡ αἰ ἢ τῶν ἀναμφιδόλων φωνημάτων, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ῥῆσιν τοῦ Σέξτου· Ἐἰς τὸ ῥηθὲν ἐπίγραμμα τοῦ Καλλιμάχου ἀποκρίνεται ἡ ἡχὴ εἰς τὴν αἰ εἰς ἡ αἰ, μὲ τὸ, ἔχει.

Ἀμφιπέδη, αὐ δὲ νὰ εἶχε καλὸς καλὸς· ἀλλὰ πρὶν εἶπεῖν.

Τούτο σαφές, ἡχὴ φησί τις· ἄλλοι ἔχει.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἀκούομεν ἀπὸ τοῦ ῥήματος ἱλαστικῶ ἀκράσματος εἰς πολλὰ κερ πρὶν ἐποχὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς αἰ καὶ τῆς αἰ τὴν προφορὰν καὶ αἰ βεβαιότητα μανθάνομεν, ὅτι ἡ αἰ μὲ τὸ ε, καὶ ἡ αἰ μὲ τὸ ἰ, εἶχον μὴ φωνὴν, ἢ ἔχει διόλου ἴσην, τούτων ἴσην ἀμοιωτάτην· ἐπαδὴ ἡ αἰ αἰ ἔχον ἔχουσι τὸ νὰ εἶχε καὶ ἔχει, ἴσην δὲ τὸ νὰ εἶχε καὶ ἔχει.

εἰς αὐτὸ ὑποταττόμενον συνηθεῖ. Εἶχε ἄρα ἡ αἰ (εἰς τὸ Ἰάσων, φέρ εἶπεῖν, ἀντίθετον τοῦ Ἰάσων) εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ε, ἀλλὰ τὴν τοῦ ε, ὡς εἰς τὸ prêtre. — Πλατύτερος τόνος δὲν ἐμπορεῖ νὰ συγχωρηθῇ, καὶ ἂν εἶχον μάρτυρα μόνον τὸν ἀρχαιότερον Καλλιμάχον, τοῦ ὁποῦ ἡ μαρτυρία εἶναι ἀναντιρρήτος.

(τὰ λοιπὰ ἀκολουθεῖς.)

Ἄγγελαι ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ἔρος τῆς παιδείας ἀνάπτει ἐπὶ μᾶλλον καὶ διαδίδεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν διάδοσιν αὐτὴν συντελούντων μέσων αὐξάνει καθημερινῶς· τὰ σχολεῖα πολυπλασιάζονται, οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι πληθύνονται, βιβλιοθήκαι συζηνοῦνται, καὶ οἱ πλούσιοι ἐμποροὶ, πατριωτικῶ κινούμενοι ζήλω, ἀνοίγουσι προθύμως τοὺς θησαυρούς των, καὶ ὁ μὲν φέρεται ὡς πατὴρ εἰσιετούς προσρέχοντας εἰς αὐτὸν ἐνδεδεμένους ἐπιθυμοῦντας νὰ σπουδάσωσι καὶ νὰ διδάξωσι τοὺς ὁμογενεῖς των, ὁ δὲ προκίβει πλουσίως σχολεῖα, ἄλλοι συντρέχει εἰς ἐκδοσὴν βιβλίου, καὶ ἄλλοι ἄλλοι πράττει χρησίμεν καὶ ἀφελίμον εἰς τὸ γένος του· τὸ ἱερατεῖον συντρέχει καὶ συμβουλεύει, καὶ ἡ κοινὴ Μήτηρ, ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, εὐλογεῖ, ἐφορεῖ καὶ διοικεῖ σοφῶς τῶν τέκνων τῆς τῆς ἔργα. Δι ὅλα ταῦτα πρέπει ταῖς νὰ χαίρη πάσα ἑλληνικὴ καὶ ἑλληνικῶς φρονοῦσα ψυχὴ καὶ νὰ ἐλπίζῃ τὰ κρείττω· χαίρομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐκ ψυχῆς, καὶ, ὡς ἐκδόται ἐφημερίδος τὴν παιδείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους σκοπὸν ἐχούσης, κηρύττομεν μετὰ προθυμίας πάντα ὅσα εἰς αὐτὴν ἀποβλέπουσι· τούτο εἰδείξαμεν τοσούτως ἕως τῶν καὶ ἰδοὺ τὸ δεικνύομεν καὶ πάλιν ἐκδίδοντες τὴν ἀκολουθοῦσαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἰδίωσιν καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς ὁδοῦ ἐπιστολὰς ἐκ Σιατίσης.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως Μαΐου 25. 1818.

Καλλιμάχος ἱερομόναχος, Βαρβατάκης τούπικλη, τὴν πατρίδα Νάξου, ἀισθανόμενος πόσην ὀφείλειται δύναται νὰ λάβῃ ἡ νῆσος Νάξος, ἂν συσταθῇ ἐκεῖ σχολεῖον

κοινὸν Ἑλληνικῆς παιδείας, ἀφωσίωσεν εἰς τοῦτο τὴν περιουσίαν του. Περὶ αὐτῆς τῆς νήσου τὸν ὀμφαλὸν, κατὰ τὸ χωρίον Σαγκρη λεγόμενον, κείται μονήδριον τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, ἔχον ὑφ' ἑαυτὸ καί τινα κτήματα γῆς, ἀναθήματα παλαιὰ τῆς εὐσεβείας τῶν κτιτόρων. Τοῦτο τὸ μονήδριον περιήλθε κληρονομικῶ νόμῳ εἰς τὸν Καλλίνικον Βαρσατάκιον, ὅστις, ὡς εἴρηται, εἰς κοινὴν ἀφελείαν τῆς Πατρὸς ἀφορῶν, ἐνεκρίνε δικάσιως νὰ τὸ καταστήσῃ σχολεῖον. Ὅθεν διλοποιήσας τὴν γνώμην ταύτην εἰς τοὺς Προσώτας τῶν Νηξίων, ἔλαβε γράμματα παρ' αὐτῶν, ἀποδεικτικά τῆς ἐπὶ τῷ μονήδριον τούτῳ κληρονομικῆς αὐτῷ κυριότητος, συντίθειν τα εἰς τὸν σκοπὸν του· καὶ πρώτου μὲν, ἀπαλῶν εἰς τὴν Σμύρνην, ἀμίλησε περὶ τοῦ πράγματος μετὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς πόλεως ταύτης, ὅστις Νάξιος ἦν, καὶ τὰ τροφεῖα προθύμως ἀποδίδου τῇ Πατρίδι, οὐ μόνον παρώρμησε τὸν Καλλίνικον εἰς τὸ καλὸν, ἀλλὰ καὶ χρηματικῶς συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου. Τοῦτο μαθόντες καὶ οἱ ἐν Σμύρνη πιθοτεκτονες (Βουτζάδες), Νάξιοι ὄντες οἱ πολλοὶ, ἀπέδεχθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν φιλοπάτριδα γνώμην τοῦ Καλλίνικου, καὶ μέροςτι τῶν ἀπὸ τῆς τέχνης ἐτησίων προσόδων ἀποκόψαντες ὑπὲρ τῆς σχολῆς, ὑπεσχέθησαν ἐν ταῦτῳ καὶ διημεκῆ τοῦ καλοῦ ἐπιμέλειαν καὶ προσοσίαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀπελθὼν ὁ Καλλίνικος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ πρὸς τὴν Ἁγίαν Σύνοδον παρακαλεῖς, ἀνήγγειλε τὸ ἀφωσίωμά του, καὶ τὰς ἀνωτέρω συνδρομὰς, καὶ ἀπελθὼν λοιπὸν διὰ σιγιλίου Θεσπεσίου δόγμα, διὰ τοῦ ἐποίου ἢ μὲν κτηματικῆ τοῦ Καλλίνικου κυριότης ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Νάξον μευῆς τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀναθημάτων, καταργεῖται εἰς τὸ ἐξῆς· τὸ δὲ Μοναστήριον, ἀπὸ τῆς τοπικῆς ἱεραρχίας, εἰς τὴν ἄμασον, διοίκησιν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἀνατίθειμενον, μεταβιβάζεται εἰς κοινὸν σχολεῖον, Ἑλληνικῆς μαθηστικῆς καὶ χρησικνητικῆς εὐσεβείας· καὶ ἡ μὲν συντεχνία τῶν ἐν Σμύρνη Νηξίων πιθοτεκτόνων ἀναδέχεται διημεκῆ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς συστάσεως τοῦ σχολείου, οἱ δὲ Πανιερωτάτοι Μητροπολίται Σμύρνης καὶ Παρονάξου, ἀποκαθίστανται ἔφοροι, παρακαλοῦμενοι καὶ τῶν ἐν Σμύρνη πρωτευόντων ὁμογενῶν, εἰς διεύθυνσιν ἐν

δεχομένης τινὸς παρεκτροπῆς, ἢ ἀμελείας ἐπιβλαβοῦς εἰς τὰ σωματικά τοῦ σχολείου· αὐτὸς δὲ ὁ Καλλίνικος ἐπὶ πᾶσιν, ἰ μεταστήσας τὸ ἴδιον εἰς κοινὸν, καὶ ἀπαλλάξας αὐτὸ, διὰ τῶν ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικῶν διατυπωμάτων, ἀπὸ πάσης ἱεροσυλίας, ὑπόσχεται δημοσίᾳ, εἴ τι προσπερισθῆ ἐπὶ ζωῆς του, νὰ ἀφοσιῶ καὶ τοῦτο εἰς τὴν σχολὴν, ἡγοῦν νὰ μὴ παύσῃ ποτὲ συντελῶν εἰς προκοπὴν καὶ αὐξήσιν ἐκείνου τοῦ καλοῦ δένδρου, τὸ ὅποιον αὐτὸς πρώτος ἐφύττευεν ἰδίαις χερσίν, ἐπ' ἀφελείᾳ τῆς πατρίδος του.

Ταῦτα καταρθώσεν ἡ φιλογενὴς προαίρεσις τοῦ Καλλίνικου, καὶ ταῦτα ἐπέσπισεν διὰ σιγιλίου Πατριαρχικοῦ ἢ φιλοσόφου τῶν Ὀρθοδόξων μήτηρ, ἢ καὶ ἡμᾶς μεγάλη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν καὶ ἡ διδασκαλία ἔλαβεν ἀρχὴν ἐκ τοῦ προχείμου εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐν ταῦτῳ συνήχθησαν ἕως 40 μαθηταί· καὶ ὁ μὲν Καλλίνικος τρέχει εὐζωνος εἰς τὸν καλὸν τούτου ἀγῶνα, ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν νὰ ἀποδείξῃ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλοτιμίαν, τῷ ὄντι τελειουργὸς καὶ τῷ πράγματι Καλλίνικος.

Εἶχε χρεῖαν ἡ Νάξος κεινοῦ σχολείου. Ἀλίμενος οὖσα καὶ ἄξενος, μὴδ' αὐτὴ ξενιτευοῦσα τοὺς κατοίκους, διὰ τὴν οἰκὸν ἀρκούσαν τροφήν, συνοπιοτρεφεῖ τὴν ἀγροικίαν, καὶ μάλικα εἰς τὰ ἐνδοτέρω τῶν πολιτισμάτων της. Ὅσον ὑπερέχει πρὸς τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, κατὰ τὴν φυσικὴν κατάστασιν, χάρις αὐτῇ οὖσα καὶ τερπνοτάτῃ, τόσον ἐλαττωθεὶς εἰς τὰς περὶ τὴν ἀνθρώπινον ἐκείνην ἐνάθεισιν, ἐκφεύγουσα τὸν ἡμερώτερον βίον καὶ τρόπον. Εἰς ἀναπλήρωσιν δὲ ταύτης τῆς ἐλλείψεως, δὲν ἔχει ἄλλο παρά τὴν παιδείαν ἢ τὴν Νάξος δραστηριώτερον μέσον· δι' αὐτῆς μόνως δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ ἥθος της εἰς ὀμαλῶτερον ρυθμὸν, καὶ τὰς φυσικὰς ἀρετὰς νὰ ἐπαυξήσῃ, καὶ νὰ λάβῃ οὕτως ἐπὶ τῶν Κοκλάδων καὶ Σποραδῶν νήσων ἀληθινὴν ὑπεροχὴν.

Ἐὰν οἱ Νάξιοι κατανόησάν τι ταύτην τὴν ἀλήθειαν, δὲν θάλοιν μείνει ἀναπαύομενοι εἰς μόνην τὴν φροντίδα τῶν πιθοτεκτόνων· συντρέχοντες πανπληθεῖ, θέλουσιν ἀποδείξει πρὸς τὸν Καλλίνικόν, ὅτι αὐτὸς ἐκύλιεν ἀπλῶς τὸ πιθάκιόν του, τὸ δὲ ἔργον ἐτελειώθη διὰ τῆς ἐπιμελείας των. Ἐὰν δὲ καὶ ἄλλοις τις τῶν ὁμογενῶν θελήσῃ νὰ συνδράμῃ εἰς τὸ σχολεῖον

τῆς Νάξου, διὰ προσφοράς βιβλίων ἢ χρημάτων, ἃς ὑπόκεινται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρὸς τὸν τιμιώτατον Κύριον Ἀλεξάνδρον Μαύρον, ἄνδρα φιλογενῆ, καὶ διὰ χειρὸς αὐτοῦ ἃς προσφέρει τὴν βοήθειάν του.

Ἐ κ σ ι α τ ῖ ς κ ς .

Τῷ τιμιώτατῳ Κυρίῳ Δημητρίῳ Αὐξεντιάδῃ
ἐν Χριστῷ ἡμῖν περιπόδητῳ.

Ἡ ἐκ πρώτης θεᾶς ἀνέκαθεν πρὸς αὐτὴν ἀγάπη μας ὑπερπερίσσευσε τώρα, καθότι καὶ πραγματικῶς εἶδομεν τὴς καλῆς πρὸς αὐτὴν ὑπολήψεώς μας τὰ ἀξιεπαίνα κατορθώματα. Ἡ ἀφιερωθείσα εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Σιατίσης βιβλιοθήκη τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ τῆς, ἂν καὶ ἔγινεν ἀπὸ τῶν ἰσθμῶν εἰς μνημόσυνον αἰώνιον καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν του· εἶναι ἕως ἡμερῶν τεκμήριον καὶ τῆς ὑμετέρας φιλογενεῖς καὶ χρημικῆς προαιρέσεως· ὅθεν καὶ ἀπὸ καρδίας τῆ εὐχόμεθα πολλά καὶ τῆ εὐχόμεθα θεοῦν ἀπειροπλαστοῦς τὰς ἀνταμοιβάς. Γνωρίζοντες δὲ τὸν φιλογενῆ σκοπὸν τῆς, ὅτι δὲν ἀποδέχεται ἄλλο τι, εἰ μὴ εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐνταῦθα σχολῆς μας καὶ εἰς αὐξίνισιν τοῦ φωτισμοῦ τοῦ γένους, μὲ ἀυτὰ ταῦτα σκεπόμεθα καὶ μάλικα νὰ σὰς εὐχαρισήσωμεν καὶ νὰ σὰς εὐφρανόμεν· διὰ τοῦτο καὶ σὰς πληροφοροῦμεν ὅτι κατ' αὐτὸν τοῦτου τὸν φιλογενῆ σκοπὸν σας καθ' ἐκάστην δὲν λείπομεν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν εἰς τὸ κρεῖττον προαγωγὴν τῆς σχολῆς βοηθούμενοι ἐνθεν μὲν μὲ βιβλία, ἐνθεν δὲ μὲ χρηματικὰ προσόδοις, ὡς σὰς ἔγινε γνωστὸν τὸ θεᾶρετον τῆς ἐν ἡμῶν φιλογενεσάτης Κυρίας Βασιλικῆς (*) εἰς αὐτὴν ταῦτην τὴν σχολὴν ἀφιέρωμα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔχομεν ἀγαθὰς ἐλπίδας ὅτι θελεῖ γένῃ καὶ ἡ σχολὴ τῆς Σιατίσης ζηλωτῆ, καὶ ἐβριθεῖ καὶ συντρέχοντες εἰς αὐτὴν μακαριστοὶ καὶ ἀειμνήστοι, καὶ τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιερούμενα ὅχι εἰς μάτην, ἀλλ' εἰς κοινὸν ὄφελος καὶ φωτισμὸν τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος πατριώτατα, τὸ ὅποσον εἶναι καὶ τῶν ἀειμνήτων ἀφιερωτῶν καὶ συνδρομητῶν τὸ σκοπιμώτατον καὶ κυριώτατον τέλος.

(*) Ἰδ. περὶ ταύτης Λ. Ἐ. Ἀριθμ. 5, Σελ. 90, τοῦ 1817 ἔτους.

Ταῦτα μὲν εἰς εὐχαρίσταν καὶ ἔπαινον τῆς φιλογενεῖς καὶ φιλαγάθου προαιρέσεώς σας· ὁ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀρχὴ καὶ ἀντιπραβευτῆς Κύριος εἶθε καὶ εἰς ἄλλων καρδίας ἐμπνεύσῃ τὸν φιλογενῆ ζῆλον τῆς τιμιότητός σας, ἀντιβραβεύων αὐτὴν μὲ τὰς ἀβουνοπαρόχους αὐτοῦ εὐεργεσίας καὶ χάριτας.

Τῆς τιμιότητός σας εὐχέτης πρὸς θεὸν διάπυρος.

Ἐν Σιατίσῃ, Μηνὶ Φεβρουαρίῳ, 1818.

Ὁ Σπανίου
Ἰωαννίκιος.

Τῷ ἀξιοπόδητῳ ἡμῖν τιμιότητά σας μετὰ πόθου πατριωτικοῦ ἀσπάζομεθα.

Ἐλάδομεν πρὸ πολλοῦ τὰ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος μας ἀφιερωθέντα βιβλία τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ σας κατὰ τὴν ἰδιόχειρὸν σας καταγραφὴν ἀσφαλῶς μέσον τοῦ συμπαιτωτῆτος Κυρίου Γεωργίου Λέγγου, καὶ πολλὰ ἐμακαρίσαμεν, καὶ μακαρίζομεν αὐτὸν, ἐπιθεῶντες μὲ κεινὴν φωνὴν τοῦ, Διωνία ἡ μνημὴ αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸν μὲν μακαρίτην θελεῖ τὸν ἀνταμείψῃ ὁ μισθαποδότης θεός με τοὺς οὐρανίους μισθοὺς τῆς αἰωνίου βασιλείας, καὶ θελεῖ τὸν ξεφανώσῃ με τὸν ἀμαράντινον σέφανον τῆς θείαςτου δόξης ἐν τῷ χριστῷ τῶν δικαίων· ἡμεῖς δὲ χρεωσθεῖμεν νὰ ἐπαινώμεν καὶ νὰ εὐχαρισθῶμεν πολλά καὶ τὴν ἐντιμιότητά σας ὡς συνεργὸν καὶ συντελεσθὴν τῆς εὐεργεσίας καὶ χάριτος· καὶ ἂν ἐβραδύναμεν νὰ ἀποδώσωμεν τὰς κατὰ χρέος ὁμολογίας τῶν χαρισμάτων μὴ ἐκλάθητε αὐτὸ ὡς ἀχαριστῶν, ὅτι ἡ ὀσινὴ νόσος τοῦ θανάτου, ἣτις καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ἔβλαψε τὴν πατρίδα μας, καὶ ἐφθόνησε καὶ εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ μὴς ἐξέρισε με τὸν φιλῶντος τῆς πρὸς ἀλλήλους πατριωτικῆς κεινότητος, καὶ δὲν ἐπληρώμεν οὔτε εἰς ἓν νὰ συναχθῶμεν καὶ νὰ συσχεθῶμεν ὡς ἀξίας εὐχαριστίας τῆς ἐντιμιότητός σας, εὔτε εἰς ἓν νὰ γράψωμεν. Ἦδη δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὸν φόβον τοῦτου, θεῶν ἡμῶν καὶ χάριτι, ἀποπληροῦμεν τὸ χρέος καὶ ὁμολογοῦμεν

πολλὰς τὰς χάριτας δεόμενοι συμπράουως, καὶ παρακαλοῦντι
τοῦ μισθαποδοτῆν Θεοῦ ἵνα ἀντιβραβεύσῃ ὑμᾶς μετὰ τὰς πλε-
σιοπαρόχους αὐτοῦ χάριτας, ὑγίαν πολυετή, καὶ εὐδαιμονίαν
διηκενῆ χαριζόμενος. Ταῦτα μὲν προσκυνητικῶς καὶ εὐγνωμό-
νας· τὰ δὲ ἔτη σας εἶχσαν Θεοῦ πολυἀρίθμη, ὑγιεινὴ καὶ
πάσης εὐδαιμονίας ἀνάμεσα.

Ἐν Σιατίσῃ, Μηνὶ Φεβρουαρίῳ 1818.

οἱ ἐπίτροποι τῶν σχολείων,
Ἀναστάσιος Γεωργίου,
Γ. Νεόπλου.

(ἔπονται καὶ ἄλλων δεκα πολιτῶν ὑπογραφαί.)—

(Λόγιος ἂν ὁ μακαρίτης ἔφιλογενῆς ὅταν ἔζη· λογίως ἔφι-
λογενῶς τῶντι ἔπραξε καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν τῆς
ζωῆς του σιγημὴν, δωρούμενος τῆν βιβλιοθήκην του ὅχι εἰς ἐκ-
συγγενῆ, ὅχι εἰς ἕνα φίλου, ἀλλ' εἰς κοινὴν τῶν συμπατρι-
τῶντου χρήσιν. Ὁ κοινὸς πατήρ καὶ σεβασμιὸς ἄρχιερεὺς εὐ-
χεταὶ μετὰ τῶν πολιτῶν τῆς Σιατίσῃς πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀμέσως ἀφελόμενοι ἀπὸ τὰ βιβλία
αὐτοῦ μνημονεύουσιν εὐγνωμόνας συχράκις τὸ ὄνομα του,
ἐπαινοῦσι δὲ καὶ τὸν (ἐν Πέσῃ τῆς Οὐγγαρίας διατρίβοντα)
ἐπαινῶν ἄξιον τῶντι ἀδελφὸν τοῦ μακαρίτου διὰ τὴν πικρὴν
ἐκπλήρωσιν τῆς ἐσχάτης ἐκείνου θελήσεως. Ἀλλὰ χάρις ἡ-
μιζόμεν, οἱ τοιοῦτοι ἀγαθοποιὸι ἄνδρες, ὅσοις ὁ μακαρίτης
Γεωργίος Αὐξεντιάδης, νὰ μνημονεύωνται διὰ τὰς πρὸς τὸ θε-
νὸς ἀγαθοποιίας τῶν καὶ παρ' ἀπάντων κοινῶς τῶν ἐπιγενῶν
μετ' ἐπαινῶν καὶ ἐγκωμίων. Ἡμεῖς ἐπαινοῦντες, τὸ μέρι-
μας, τὸν μακαρίτην, διὰ τὸ θεάρετον, φιλογενῆ καὶ φιλήλευ-
πον ἔργου του δεόμεθ' ἑαυτῶν τοῦ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἀντι-
σφουμένου καὶ κατ' ἀξίαν τοῦς τὰ τοιαῦτα πράττοντας ἀνταμι-
βουτος Ὑψίστου Θεοῦ νὰ ἐπιβλέψῃ εὐμένεστερον εἰς τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ διὰ τοῦτο, καὶ πατήρ ἂν τῶν φώτων νὰ φωτίσῃ με-
τὴν λάμπην τῆς θεϊκῆς του δόξης ἐν τῇ ἐπουρανίῃ του βα-
σιλείᾳ τὸν ἀγαπήσαντα αὐτὰ, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ εἰς ἄλ-
λους τὰ φρονήματα τοῦ μακαρίτου.)

ΕΡΜΗΣ Ο ΛΟΓΙΟΣ.

τῆ α. 17 Σεπτεμβρίου.

1818

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

ΦΑΡΜΑΚΙΑ. (*)

Πρὸς τοὺς αὐταδ' ἄφους Κυρίους Χριστόδουλου καὶ Ἀναστάσιου Νίτσους φαρμακποῦλος Ἰωαννίτας.

Ἡ ἱστορία τῆς φαρμακίας μετὰ τὴν τῆς συναδελφικῆς ἰατρικῆς κρύπτεται εἰς τὰ πυκνὰ καὶ ἀδιαπέρασα νέφη τῆς ἀρχαιότητος, καὶ, ἵνα αὐτὰς εἶπω, συγκρύπτεται μετὰ τὴν ἀρχὴν τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἀδὰμ ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος περικλεισμένος εἰς ἕνα ὠριμώτατον κῆπον γεμοντὰ χόρτων καὶ ἀνθέων, τειθειμένου εἰς τὸ χαριέστατον κλίμα τῆς Περσίας, ἀπαθῆς καὶ προσχαρῆς ὀλίγην χρεῖαν εἶχε βέβαια τῶν πικρῶν, τῶν δριμύτων βοτάνων τῆς φαρμακίας· οἱ γλυκεῖς καὶ ἡδέεις καρποὶ οἱ πρὸς τροφῆν του, ὁ ὀξυγονωμένος αἶρ, τὸ ὠραῖον κελυθίον τῶν πουλιῶν, ἡ βρύσις ἡδέος καὶ ἀρωματικοῦ ὕδατος, χρησίμευον δι' αὐτὸν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν τῆς ζωῆς τῷ ἔδιδον ἀναμφισβέτως ὑγίαν καὶ ζαῖν πολυχρόνιον, εὐτυχῆ καὶ ὑγιεῖα ζωὴ ἀντίκεινται εἰς τὴν χρεῖαν μιᾶς πολυσυνθέτου καὶ δρακιμοτάτης φαρμακίας. Δὲν ἀργήσεν ὁμοίως ἢ μεταβληθῆ αὐτὴ ἡ ὠραία σκηνὴ εἰς τὴν πλέον τραγικὴν. Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος διὰ τῆς ἐμφύτου φιλοτιμίας καὶ ποικιλίας τῶν ἰδιοτήτων τῆς ψυχῆς του ἄρχισε νὰ ζητήσῃ τελευτήτερον τῆς πρώτης κατάστασιν σπυρεῖς ἀπὸ τῶν χεῖμαθρον τῶν παθῶν του εἰς ἄλλο βεῦμα ἐλπίδων τοῦ νὰ καταστῆ εὐτυχέστερος. Μόλις λοιπὸν ἐβγήκεν ἀπὸ αὐτὸν τὸν φυσικὸν τρόπον

(*) Περὶ τῆς μεταξὺ τῶν συναδελφικῶν τοῦ Λογίου Ἐργῶν εὐρίσκονται καὶ ἰατρικαὶ καὶ φαρμακποῦλαι, διὰ τοῦτο ἐκδίδομεν πολλάκις καὶ ἰατρικὰ διατριβὰς, καθὼς καὶ τὰς· ἀν δὲ τὰ ἐκ τῶν ταυτέρων διατριβῶν ὡφέλιμα εἶναι ποιεῖμεν, παρακαλοῦμεν τὴν ἄλλου τάξιν καὶ ἐπαγγελματίαν τοὺς συνδουλούς ν' ἀνέχωνται καὶ τὰ τοιαῦτα, εὐθυμωμένοι ὅτι δὲν διναίμεθα ἀκόμη ν' ἐχθίμεν ἐκείνης ἐπιστήμης ἰδίαν ἡμερῶν, καὶ τὴν ἐλλείψιν ταύτην πρὸς τὴν ἀναπληρώσῃ πρὸς τὸ παρὸν ὁ Ἄγιος Ἰωάννης. Ὅς τις εἶναι πρὸς τὸν ἴδιον καὶ ἱστορίαν τῆς βοτανικῆς εἰς τὸν κείμενον ἄρθρον τοῦ Α. Ε. τῶν ἰδίων Σελ. 69 καὶ 67. Οἱ Ε. κ. δ.

τοῦ ζῆν εἰς τὸν πεπολισμένον καὶ κρᾶνθη ὄλας τὰς ἐλλείψεις τὰ βασίνα, τοὺς πόρους, καὶ ἐπομένως ὄλας τὰς αἰτίας τῶν ἀσθενειῶν. Χρειασθεὶς τὴν βοήθειαν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων διὰ νὰ καταπραύνη τὰ ἄλγη του, ἐπέσβεξε κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὰ πλέον εὐκόλως τὰς αἰσθήσεις του ἐγκρατήτα ἀντικείμενα, οἷα εἶναι τὰ χόρτα, τῶν ἐποίων τινὰς μὲν ιδιότητάς ἐγνωρίσεν ὀδηγούμενος ἀπὸ τὰ συνδεύοντα τὸν χειροῦν ζωῆα, τινὰς δὲ ἀπὸ τὴν πρῶσῶν εἰς τὴν γαστρίου, ὁσμὴν, καὶ οὕτω τέλος πάντων ἀπέβη ὁ πρῶτος φαρμακιογνώσῃς. Οἱ υἱοὶ τοῦ ἐπέσβεσαν εἰς τὰ πύτροπαράδοτα φάρμακα τινὰ ἐδικά των διὰ τῆς πείρας των, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ φαρμακιογνώσῃαι διεδῶθησαν πάντοτε αὐξανόμεναι μὲ τὴν πρόδου τοῦ καιροῦ· τριαύτη ἤτον ἡ μορφή τῆς φαρμακίας εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν· τέττοιαι εἶναι ὄλα τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων αἱ πρόδοι εἰς τὴν ἀρχῆς.

Οἱ Αἰγύπτιοι (Πλίνιος, Φυσ. Ἱσ. β. 13), οἱ Ἴνδοι καὶ Ἀσσυριοὶ (κατὰ τὸν Ἡρόδοτον βιβλ. α. καὶ Στράβωνα βιβλ. 16) κατοικοῦντες γῆν εὐφροὺν καὶ χέμουσαν βοτάνων, δοκίμουν οἱ παλαιότεροι ὡς πρὸς τὴν ἰσχυρίαν ἐκινεῖται καὶ ἐφευρίσκει κατασκευάσεως ἰατρικῶν· οἱ Τρισμέγιστοι Πέρμαί, οἱ Μάγοι, εἰς ἐπαυδοὶ συναριθμήθησαν παρ' αὐτοῖς ὡς πλέον σοφοὶ φαρμακιογνώσῃαι· ἐξ οὗ οἱ παλαιὴ ἰσχυρικοὶ εἶπεν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν ὄλοι ἰατροί.

Οἱ Ἰσραηλιταὶ 430 ἔτη ὑπὸ τὴν δουλείαν τῶν Φαραωνῶν ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἰακώβ ἕως τοῦ Μωϋσέως δὲν εἶχον κἀμμίαν γνῶσιν τῶν ἀνθρωπίνων πρὶν τῆς ἐλευθερωτικῆς ἀπὸ τὸν ἐλευθερωτῆν των, ὁ ὁποῖος διὰ τινὸς παραδόξου συμβεβηκότος ἠδουσιθεῖς ἀπὸ τὴν βασιλιπούλου τῆς Αἰγύπτου, εἰλε τὴν προσήκουσαν παιδείαν εἰς τὴν Φυσικὴν Ἰσχυρίαν, ἰατρικὴν, καὶ Φαρμακίαν, ὡς ἐκ πολλῶν χωρίων τῆς Θείας Γραφῆς τοῦτο δεκνύεται· ὁ Σολομῶν ἀσπύτως ἐνεμίσθη ὁ σοφώτατος, ἐπειδὴ ἐγνωρίζε πολλὰ βότανα, καὶ πολλὰ ζῶα, καὶ οἱ αὐτοὶ ἐγνωρίσαν ἱκανὰ ἰατρικὰ, μὲ τὰ ὅποια ἐθεράπευον τοὺς λεπτοὺς.

Μετέβη ὁμοίως αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἐποίαν ἐξήσκησαν πρῶτον καὶ αἱ γυναῖκες, ὡς οἱ ποιηταὶ ἀναφέρουσι διὰ τὰς φαρμακεύτριας Μήδειαν καὶ Κίρκην. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν οἱ ἡμίθεοι, Ἀσκληπιός, Ἡρακλῆς, ὁ θεὸς Παιῶν ἢ Παιῶν, οἱ Ἡρώες Ἀχιλλεύς, Ποσειδών,

Μηλαίων, Μελαμπους, Χείρων ἐδοξάσθησαν ὡς ἰατροὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ κατασκευασαὶ τῶν φαρμάκων. Ὁ Ἰπποκράτης ἀποκαταβθεὶς σοφὸς καὶ ἰατρός ἔφερε μαζὶ του τὰ ἰατρικὰ, δὴν ἐκλέσθη, νὰ θεραπεύσῃ τὸν Δημόκριτον. Οἱ ἐνδοξότεροι φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος ἐνισχολήθησαν εἰς τὴν Φαρμακίαν, τὴν ἐποίαν ὁ ἴδιος Ἀριστοτέλης εἰς τὴν νεότητά του ἐπηγγέλλετο. Θεόφραστος ὁ μαθητὴς τοῦ ἀπέβη ὁ πατὴρ τῆς βοτανικῆς.

Οἱ Ρωμαῖοι διετήρησαν τὴν Φαρμακίαν εἰσιμον περίπου 600 χρόνων μεταχειριζόμενοι κατ' αὐτὸ τὸ πολυχρόνιον διάστημα ὡς μόνου ἰατρικὸν τὴν κρᾶμδην, τὴν ἐποίαν ὁμοίως εἰς τὸ μετέπειτα ἐπλούτισαν μὲ τὰ προϊόντα τῆς Ἀσίας, δὴν ἐξουσίασαν αὐτὸν τὸν τόπον. Ὁ Πομπήιος ἔφερε εἰς τὴν Ῥώμην τὰ βιβλία τῶν γραμματικῶν καὶ τὰ ἀντίδοτα τοῦ Μεγάλου Μηθιδράτου, τὰ ὅποια ὁ βασιλεὺς οὗτος καὶ ἰατρός εἶχε συνθέσει. Κατὰ τὴν πρώτην ἑκατονταετηρίδα εὐρίσκουμεν τὴν βασιλεῖα Ἀγαίπκων ἐφευρετῆν τῆς ἀλδιφῆς ὀνομαζομένης Ἀγροπινῆς, τὸν Μοσχίωνα καὶ τὸν Φίλωνα συνθετῆς τινῶν ἐκλειψμάτων, τὸν Ἀνδρόμαχον καὶ Νικανδρον κατασκευαστῆς τῆς Σηριακῆς, τὸν Δισκοριδὴν ἄξιον τοῦ νὰ ὀνομασθῇ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς ὕλης· τὸν Γαληνὸν κατὰ τὸν δεῦτερον αἰῶνα ἀρχιτὸν ἐξηκριβωμένων γραμματικῶν διὰ τὴν Γαληνικὴν οὕτω κληθεῖσαν Φαρμακίαν. Ἀετιῶν, κατὰ τὸν Εἰ ἐπὶ τοῦ Κωνσταντινοῦ καὶ Θεοδοσίου, γεμίσαντα τὰ πονήματά του τῆς Ἀρχαῖκῆς πολυφαρμακίας· τὸν Παῦλον Αἰγυπτὴν κατὰ τὸν 2 ἔπὶ τῆ Κωνσταντίνου Πρωγονιάτου. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν Στέφανος εἰς Ἀθηνῶν ἔδωκε τινὰ δοκίμια τινῶν χημικῶν ἐργασιῶν.

Οἱ Ἀραβες κατὰ τὸν 7 αἰῶνα ἔμβασαν εἰς τὴν Φαρμακίαν τὴν πολυφαρμακίαν, καὶ τὸν πρῶτον σπυρνθῆρα τῆς Χημείας ὁ Ἀραβ Γέβερ ἐφευρε τὴν τέχνην τοῦ κατασάλαττων. Αἱ λέξεις Λαμβικός, Ἀλκοολ, Γιουλέπ, Σιρόπ, Κάλι κ. τ. λ. εἶναι Ἀραβικαί. Τὸν 8 αἰῶνα Ἰωάννης ὁ Μεσσοῦς ὁ ὀνομασθεὶς Εὐαγγελιστῆς τῶν φαρμακιοποιῶν, καὶ Ἰωάννης ὁ Σεραιῶν ὁ καλύτερος φαρμακολόγος ἐκείνου τοῦ καιροῦ μετεμόρφωσαν τὴν τέχνην εἰς τὴν καλυτέραν μορφήν, ἐπειδὴ τότε ἄρχισε νὰ χωρισθῇ καὶ νὰ καταταχθῇ εἰς ἕνα κλάδον χωριστὸν τῆς ἰατρικῆς. Κατὰ τὸν 1 ὁ Ραζὴς, καὶ Ἀβικέννας εἰς τὸν 1Α, τὸ γένος Πέρσαι, ἐπλούτισαν τὴν ἰατρικὴν μὲ τὰ ἰατρικὰ τῆς Ἰνδίας, καὶ μὲ τὰ πολυτιμὰ ἀρώματικά. Ὁ

Ἀθεντάρης καὶ Ἀθερβός ἐκ Κορδοῦας, Ἀθαγουζέφιτ, Ἀλχί-
δος κατὰ τὸν ΙΒ' συνέγραψαν περὶ τῶν ἰατρικῶν καὶ τῶν
τῶν παρασκευασιῶν, τὰ ὅποια ἐξ αἰτίας τῶν ἔργων ἤσαν
εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τοιαύτην ὑπέληψιν ὑψώθησαν, ὥστε
μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱεροῦ πολέμου δὲν ἐπαύσαν εἰς τὴν
σήμερον ἢ προτίμησίν τιν ἀπὸ τὰ βότανα τῆς Εὐρώπης ἢ
καὶ ἰσότημα καὶ ἰσοδύναμα. Ἡ Φαρμακία καὶ ἡ Ἰατρικὴ ἐπέ-
τησαν προνόμια κατ' αὐτὰς τὰς βαρβάρους ἐποχάς, ἐπεὶ
ὁ ἔργος τῆς ζωῆς εἶναι τὸ ἔσχατον ἀσθένεια, ἀπὸ ἑσθ' ἀφίεν
τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πλέον βαρβάρου· ὁ Μορ-
φός, ὁ I. B. Σουλβατικός, Ἀρνώλλδος de Villouonne, Ἑρμί-
λιαός, ὁ Βάρβαρος κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα μᾶς ἐφερόν τὰς γνώσεις
τῶν Ἀράβων. Πλήθος σχολιασῶν ἐσχολίασαν τὰ συγγράμ-
ματα τῶν παλαιῶν, χωρὶς ὁμῶς νὰ τελειοποιήσουν τὴν ἐπι-
στήμην, ἢ ὅποια, εἰάν δὲν παρευρίσκετο ἡ Ἀλχημεία κατ' αὐ-
τὴν τὴν ἐποχὴν τῆς δευσιδαιμονίας καὶ ἀμαθείας, ἤθελε μὲν
ναί ἀνευ προόδων παύσῃ εἰς τοὺς Κινεζίους.

Κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἡ Φαρμακία ἔλαβε προόδους μὲν
μὲ ὄλας τὰς ἐπιστήμας· ἡ τύπογραφία πολλαπλασιάζουσα
τὰ βιβλία, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ νέου κόσμου, καὶ τὸ πέρας
τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἀνοίξαν, αὐτὰς ἐπέ-
τη, τὰς πύλας εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῆς Ἰατρικῆς. Ὁ ἀνθρώ-
πος νοῦς ἀναπτυσσόμενος ἐρώτησε τὴν φύσιν διὰ τὰς πείρας·
οἱ φιλόσοφοι διὰ τοῦ πυρός ἀντὶ νὰ κατασκευάσουν χρυσοῦς,
εἶδον ἀνεπίστως νέας ἀνακαλύψεις. Ὁ Δερμοεργὸς Παρκλι-
σος ἐφεύρε δραστικὰ χημικὰ ἰατρικὰ τὰς ὑδραργυρικὰς κατ-
σκευασίας, τὰ βξείδια. Βασίλειος ὁ Βαλεντίνος ἀφιερώκει
εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Ἀντιμῶνιου· ὁ Οὐανελμόντιος ἐνασχ-
λεῖται εἰς τὸ ὕδωρ, εἰς τὴν ζύμωσιν, εἰς τὰ ἀέρια. Ὁ κατ-
λογος τῶν φαρμακολόγων ἀπέβη ἀναριθμητός μετὰ εἰς
Μιαθβίαν, Φούχσιον, Γρονέρον, Ρουέλλην, Κλούζιον, Ὁ-
λεσσάμπην, Δάδωνάτον, Λονίκερον, Κόρδην, Μοναρόν,
Ἰακώβον Σύλβιον Δελαδόην, ἕως τοὺς τοῦ 15' ἢ αἰῶνος.

Κατ' αὐτοὺς τοὺς δύο ἐσχάτους αἰῶνας ἡ Φαρμακία
ἀπέκτησε τὰς μεγαλύταστας προόδους· ἐπειδὴ οἱ φαρμα-
κοπῶλαι πρῶτῃτερα ἔκαμαν μίξεις κατὰ συμβεβηκός, ἐπι-
ρεύοντες ἀπερισκέπτως ἀρώματα ἐπὶ ἀρώματων· τὰ νερὰ τῆς
Ἀλχημείας μόλις δισκεδάσθησαν, καὶ τὰ φῶτα εὐθύς τῆς ἀλη-

θῆς ἐπιστήμης τῆς Χημείας ἔλαμψαν φωτίσαντα τοὺς φαρ-
μακοποιούς, οἱ ὅποιοι τότε ἤξευραν ὅ,τι ἔκαμνον, ὅ,τι
ἴσμιγον, καὶ ποῖα σώματα ἐνούμενα δὲν ἀπεσυνδέοντο.
Μετὰ τὰ ἀτελῆ δοκίμια τοῦ Λεφέδρου, Βεγαίνου, Βαδερρό-
νου, Ἰακώβου Λεμέρτου ἐφάνησαν εἰς μὲν τὴν Γαλλίαν ὁ Λε-
μερὸς, Βοδλαίκας, Χαράς, Γεωφρόνης, Ουμβέργιος, εἰς δὲ τὴν
Γερμανίαν ὁ Ὄττος Ταχίνιος, Κερκρήγιος, Ρολάνδος, Μαυ-
ρίκιος Ὀρμάνος, Γλασερός, Κυγγέλιος, Ουεδέλιος, Δίππελος, καὶ
περιπλέον ὁ λαμπρὸς Στάλλιος, ὁ σοφὸς Βοεββύδιος, οἱ ὅποιοι
ἔφεραν τὸ μεγαλύτερον φῶς εἰς τὴν χημικὴν φαρμακίαν, καὶ
ἐπέβησαν πολλὰς νεωτέρας καλιτέρας κατασκευάς· τὰ ἄλλα
μὲν τῆς τέχνης ἐξ ἴσου εὐτυχῶς ἐξετάσθησαν. Ὁ Κουερκι-
άνος καὶ Νόνιος ἐρευνήσαν τὴν φύσιν τῶν τροφῶν· ὁ Κροσά,
Πομέτος, Σαμέλιος, Μανγέτιος, Σίμων ὁ Παῦλος, Παῦλος
Ἑρμάνος, Σ. Βουρμάνος, Ἰακώβος Ποτίβηρος, Ουάλισνέρος,
Βρέγγος, Σέβας Δάλις καὶ πλήθος ἄλλων ἐπλούτισαν τὴν
ἱστορίαν, καὶ τὴν ἰατρικὴν ὕλην· τότε ἐφάνησαν κάλλισται φαρ-
μακοποιαί, ἀντιδοτάρια, Κἀδικες εἰς Λονδίνον, Ἐδιμσοῦρ-
γος, Βιττεμβέργην, Βιένναν, Στρασβοῦργον, Αὐγσβοῦργον,
Μυόρτ, Παρισίους. Ἡ Γερμανία, καὶ μάλιστα τὰ ἀρκτῶν τῆς Γερ-
μανίας τῶν Λουθηροκαλθίνων φαίνεται, ὅτι τὴν ἐξήττησαν εὐτυ-
χεστῶς παρὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης, καὶ ὡς τὴν σήμερον
οἱ φαρμακοπῶλαι αὐτῶν τῶν μερῶν εἶναι μᾶλλον ἔμπειροι,
εἰς τὸν ἐπειδὴ αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι εἶναι περισσότερον διακεχυ-
μέναι, καὶ τὰ μετὰ δὲ αὐτῶν ἐκφυνοστικὰ ἔδωκαν περισσότημα
γνώσεις εἰς τὴν Μεταλλολογίαν καὶ εἰς τὴν δοκιμασίαν, ὅσον
ἐπιπέδῃ τὸ ἀδελφάτον τῶν Ροσο-σράικ, καὶ τῶν Ἀλχημιστῶν
αἰτήρησε πολὺν καιρὸν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη. Ἡ μεγάλη μετα-
λαγὴ, τὴν ὅποιαν ἔκαμεν ὁ λαμπρὸς Διιναῖος ὡς πρὸς τὴν
φυσικὴν ἱστορίαν, ἐσερέωσε τὰς ἀληθεῖς βάσεις τῆς Φαρμακίας.
Ἐπειδὴ, ὡς Παρατηρεῖ ὁ Lussieu αἱ βόταναι τοῦ αὐτοῦ γένους
τῆς αὐτῆς φυλῆς ἔχουν τὰς αὐτὰς ἰατρικὰς ἰδιότητας. Τὰ πο-
νήματα τοῦ Διιναῖου καὶ Μυρβαῖου, τοῦ Βεργίου καὶ τινων
ἄλλων ἀφίενουν ὀλίγα κενὰ καὶ χέσματα ὡς πρὸς αὐτὰ τὰ ἀν-
τικείμενα. Ἡ φαρμακευτικὴ Χημεία ἔλαβε τὰς μεγαλοτάτας
προόδους, ἐξησκημένη ἀπὸ τὸν ἐνθερμον ζῆλον τῶν Μαργρά-
φων, Πόττου, Καρβεουσόρου, Νευμαννου, Βαίεννου, Μαχίου,
Βουκκέτου, καὶ περιπλέον τῶν λαμπρῶν Μακλήρου Βεργμίνου,
καὶ Σχίλου.

Μετ' οὐ πολὺ ἡ πνευματικὴ Φαρμακία ἀποβάλλουσα τὰς παλαιὰς ἀρχὰς καὶ βάσεις ἐξερεώθη διὰ τῶν νέων πειραμάτων, αἱ ἐργασίαι ἀποκαταστάθισαι λογικώτεραι καὶ εὐμεθοδέστεραι ἐχρησίμευσαν πολὺ τὴν ἐπιστήμην. Ἡ πολυμέλεια διὰ τοῦτο τῶν βοτάνων φανεῖσα, καὶ ἀποδειχθεῖσα ἀναφελὴ καὶ πολλὰκις ἐπιζήμιος κατηργήθη. Κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον ἀξιολογηθέντα εἶναι τὰ ὀνόματα τοῦ Κλαπρόθου, Βεζμίου, Βιεργολέβου, Τρομφορίου, Προύσου, Δευοῦ, Παρμεντίερου, Βωκελίου καὶ τῶν πλείον λαμπρῶν χημιστῶν τῶν ἡμερῶν μας, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευσαν πολὺ τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν χημικῶν ἀναλύσεων. Αὐτὰ εἶναι ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ἰσορικήν ἐπέστη τῆς Φαρμακίας, τῶν ὅποιον τὸ περισσότερον μέρος ἐσύναξα ἀπὸ τοῦ σύγγραμμα τοῦ πολυμαθεστάτου Κυρίου Virey. Μεταβαίνω τώρα εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν αὐτῆς ὄρισμόν.

Φαρμακία, καὶ Ὁρισμός αὐτῆς.

Ἡ γνῶσις, ἡ ἐκλογὴ, ἡ κατασκευὴ, καὶ ἡ μίξις τῶν φαρμάκων ὑπὸ μίαν λέξιν ὀνομάζονται Φαρμακία, τίσσορα λοιπὸν μέρη, ἡ φαρμακογνωσία, δηλοῦσι, ἡ φαρμακολογία, ἡ φαρμακοποιία, καὶ φαρμακομιξία συστήνουσι τὸ ὅλον αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὅποια διαιρεῖται εἰς Φαρμακίαν Γαληνικὴν καὶ Φαρμακίαν Χημικὴν.

Φάρμακα εἶναι ἀπλάτ, διπλάτ, τριπλάτ, ἢ πολλαπλάτ ἀνόργανοι ἢ ὀργανικοὶ οὐσίαι, αἱ ὅποιοι προσαρμοσθεῖσαι εἰς τὴν ὀργανικὴν ἕξιν τοιζῶσι, ἀποιζῶσι, ἐπιζῶσι ἢ καταπραΰνουσι τὴν αἰσθητικότητά καὶ συστατικότητά τοῦ ὀργανικοῦ ὑφάσματος.

Ἀπλάτ οὐσίαι, ζοιχεῖα (α), ἢ κέλλιον ἕως τὴν σήμε

(α) Ὁμιλῆς ἡ Μελήαιος ζοιχεῖον ὑπέθετο τὸ ὕδωρ ὡς ἄνευ ἀέρος ὡς ἄναξαγόρας τὰ μικρότατα μόρια τῆς ὕλης, ὀνομαζόμενα παρ' αὐτὸν ὁμοιομέρηται, τὰ ὅποια εἰς νεώτεροι Χημικοὶ ἐνηγκαλίσθησαν ὡς ἄπλοκος, υἱὸς τοῦ Ἀπολλοδώρου εἰς Ἀθῆνας, τὸν ἀέρα προέγοντα τὸ πρῶτον τῆς ἀραιοσύνης του, καὶ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς πυκνώσεώς του ὡς Πυθολόγος ἡ Πύθμιος πέντε ζοιχεῖα, τὰ ὅποια δοῦναι μὲν τὰ πᾶσι σχήματι τῶν ἐμῶν καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων ἔλεγε, ὅτι ἐγεννήθησαν ἡ γῆ ἐκ τοῦ κύβου, τὴν αὖ ἐκ τῆς πυρῆδος, ὡς αἴρ ἐκ τοῦ ὀκταέδρου, τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ εἰκοσάεδρου ἢ μεταίωρος, σφαῖρα τοῦ κεντῶς ἐκ τοῦ δωδεκάεδρου ὡς Ἡράκλειτος τὴν

γενήσονται, ἀπὸ τοῦς Χημικοῦς ἀπαριθμοῦνται πενήκοντα ὄσα.

- 1, τὸ Μαγνητικὸν βευσόν. 2, τὸ Ἠλεκτρικόν . . . 3, τὸ Φωτικόν . . . 4, τὸ Θέρμιον, ἢ κατὰ Βροκουτέλλην, Θερμικόν, ἢ κατὰ Στάλλιον, Φλογιστικόν. 5, τὸ Ὄξυγονον (ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ 1774, παρὰ Πριεσλοῦ). 6, τὸ Ὑδρογόνον (ἀνεκαλύφθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17. αἰῶνος). 7, τὸ Ἰοσιδῆς (ἀνεκαλύφθη τῷ 1813, παρὰ Courtois). 8, ὡς Ἀυθραξ. 9, τὸ Βάρον, ἢ Χρυσόκολλη, (ἀνεκαλύφθη παρὰ Thénard καὶ Gay-Lussac τῷ 1809). 10, τὸ Θείον. 11, ὁ Φωσφόρος (ἀνεκ. τῷ 1669, παρὰ Brandt, τῷ 1674, Kunkel). 12, τὸ Χλωρίον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1774 παρὰ Scheele). 13, τὸ Ἄζωτον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1773 παρὰ Lavoisier, ἢ τῷ 1772 παρὰ Rutherford). 14, τὸ Φλῶρον (ἀνεκαλύφθη παρὰ Scheele τῷ 1771). 15, ὁ Κυρτήριος. 16, τὸ Κυρκάνιον. 17, τὸ Ὑττρίον. 18, τὸ Γλυκύριον. 19, τὸ Εὐσπύριον. 20, τὸ Μαγνήσιον. 21, τὸ Στρόντιον. 22, τὸ Ἀσβέσιον. 23, τὸ Βάριον. 24, τὸ Ποτάσιον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1807 παρὰ Davy). 25, τὸ Σάδιον (ἀνεκ. τῷ 1807 παρὰ τοῦ αὐτοῦ). 26, τὸ Νιαύγνησιον (ἀνεκαλύφθη παρὰ Scheele καὶ Gahn τῷ 1774). 27, ὁ Ξίδμος. 28, ὁ Ζίγκος. 29, ὁ Κασσίτερος. 30, τὸ Ἀρσενικόν. 31, τὸ Μολυβδαῖνον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1782 παρὰ Hielm). 32, τὸ Χρῶμιον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1797 παρὰ Βωκελίου). 33, τὸ Τρυγγεσίον (ἀνεκαλύφθη παρὰ Scheele, Bergman, καὶ ἀδελφῶν Eilshart κατὰ τὸ 1781). 34, τὸ Κολόμβιον ἢ Τάνταλος (ἀνεκ. τῷ 1801 παρὰ Hatchett). 35, τὸ Αντιμόνιον, ἢ Στίμμι (εἰς πάλαιον χρόνον γνωστὸν). 36, τὸ Οὐράνιον (ἀνεκ. τῷ 1789 παρὰ Κλαπρόθου). 37, τὸ Κίριον (ἀνεκαλ. τῷ 1804 παρὰ Hisinger καὶ Berzelius). 38, ἡ Τίτανος (ἀνεκαλ. παρὰ Κλαπρόθου τῷ 1795). 39, ὁ Κοβάλτος. 40, ὁ Βισμουθός (γνωστὸν τῷ 16. αἰῶνι). 41, ὁ Καλκός. 42, τὸ Τελλύριον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1782 παρὰ Muller de Reichenstein). 43, τὸ Νίκελον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1751 — 1754 παρὰ Cronstedt). 44, ὁ Μόλυβδος. 45, ὁ Ὑδράργυρος. 46, τὸ Ὄσμιον (ἀνεκαλύφθη τῷ 1803 παρὰ Tennant),

ὡς Εὐρομένης ὁ Πολοφῆσιος πρὶν τοῦ Ἡρακλείτου ἐδέξατο τὴν γῆν ζοιχεῖον, ἐξ ἧς ἐγέναν τὰ πάντα ὡς Ἀεὺκίππος καὶ ὁ μαθητῆς του Δημόκριτος καὶ Πιτικουρας, τὰς ἀτόμους, ὁ Ἐμπειδοκλής ὁ Ἀρχαγορεύσιος τὸ πῦρ, τὸν αἶμα, τὸ ὕδωρ, καὶ τὴν γῆν, εἰς τὰ ὅποια ὁ Ἀριστοτέλης ἐπέσθησε καὶ πῆμιον, τὸν αἰθέρα.

47, ὁ Ἄργυρος 48, τὸ Παλλάδιον (ἀνεκαλύφθη παρὰ Wollastons τῷ 1803) 49, τὸ Ῥόδιον (ἀνεκ. παρὰ τοῦ αὐτοῦ τῷ 1803) 50, Ἡ Πλατίνη (ἀνεκ. τῷ 1741 παρὰ Wood) 51, Ὁ Χρυσός 52, τὸ Ἰρίδιον (ἀνεκ. τῷ 1803 παρὰ Plesstilla).

Αὐτὰ τὰ ζοιχεῖα συνέρχόμενα ὁμοῦ καὶ ἐνούμενα κατὰ δύο, τρία, καὶ περισσότερα συνθέτουν τὰ δυσπόσατα, τρισυπόσατα, καὶ πολυπόσατα σώματα τῆς φύσεως, τίσιν ὑγρὰ, ρευστὰ καὶ ἀεραῖα, ὅσων καὶ στερεὰ. τὰ σώματα διαιροῦνται εἰς τρία βασίλεια „Μεταλλικῶν“ Φωτικῶν „καὶ Ζωϊκῶν“, ἀπὸ τὰ ὅποια ἡ Φαρμακία δανεῖζεται ἀρκετὰ φάρμακα.

Φάρμακα δυσπόσατα ἀνοργανικὰ καὶ Μεταλλικὰ.

Τοιαῦτα εἶναι „τὸ Θερμαντικὸν ἢ πῦρ (ἐνωσις τῶν ζοιχείων Θερμίου καὶ φωτός), τὰ ἀέρια ὀξυγόνου, ὑδρογόνου, ἄζωτου, κ. τ. λ. καὶ τοὶ συνεισάμενοι ἀπὸ τὸ Θερμὸν καὶ τὸ ζοιχεῖον τοῦ ὀξυγόνου, ὑδρογόνου, ἄζωτου νομίζονται ἁπλᾶ“ τὰ ὀξειδια (ἐνωσις ζοιχείου μὲ τὸ ὀξυγόνου) τὰ ἰξείδιον ὑδρογόνου ἢ ὕδωρ „ἄζωτου ἢ ἀήρ“ τοῦ ἀνθρακος „τὰ ἄλλα ὀξειδια“ ἢ Ποτάσι „ἢ Σώδη“ ἢ Ἀμμωνία (ὑδρογόνου ἄζωτου) „ἢ ἄσθεςου“ ἢ σιπτηρία „ἢ Μαγνησία“ τὰ ἰξείδια τοῦ Ἀντιμονίου „τοῦ Μαγνησίου“ τοῦ Ζήγκου „τοῦ χαλκοῦ“ τοῦ σιδήρου „τοῦ Ἀρσενικοῦ“ τοῦ Κασιτίμου „τοῦ ὑδραργύρου“ χρυσοῦ „μολύβου“ τὰ ὀξειδια ἀνεμίσθησαν πρωτόξειδα, δευτερόξειδα, τριτόξειδα, καθὼς αὐτὰ εἶναι προμιθευμένα ἀπὸ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ὀξυγόνου. Τὸ ὀξέα „(ἐνωσις ὀξυγόνου μὲ ζοιχεῖον“ καὶ ἐνιστε ἐνωσις ὑδρογόνου μὲ ζοιχεῖον (α)) „τὸ νιτρώδες καὶ νιτρικὸν ὀξυ“ τὸ Βυρικὸν „τὸ ἀνθρακικὸν“ τὸ φωσφορικὸν „τὸ θειώδες καὶ τὸ θεικὸν καὶ τὸ ὑδρογονοθεικὸν“ τὸ Χλωρικὸν καὶ τὸ ὑδρογονοχλωρικὸν „τὸ ἰωδικὸν καὶ τὸ ὑδρογονοϊωδικὸν“ τὸ φλο-

(α) Ὅλα τὰ ὀξέα συνίστανται ἀπὸ ὀξυγόνου ἢ ἄλλης μὲ ὀξυγόνου, ἐπιπλέον δὲ αἱ Χημικαὶ ἐφευρθεὶς ὀξέα συγκολληθῆναι ἀπὸ ὑδρογόνου, τὸ ὑδρογονοθεικὸν“ τὸ ὑδρογονοχλωρικὸν, τὸ ὑδρογονοϊωδικὸν. χαρακτηριστικὴ τῶν ὀξέων εἶναι νὰ συνθέτουν ἅλατα ἐνούμενα μὲ βάσιν; νὰ μεταβάλλονται τὸ κίτρινον χρομὰ τῆς βαφῆς τῶν ἀνθῶν τοῦ Πλωτρίου εἰς ἐρυθρὸν, τὰ ἄλλα τινὰ ὀξυγόνου εἰς τὴν γαύσιν.

μικὸν „τὸ Ἀρσενικὸν“ τὰ Θειοῦχα (ἐνωσις Θείου μὲ ζοιχεῖον) Θειοῦχον ἀντιμονίου „ὑδραργύρου“ Ποτάσις, καὶ τ. λ. τὰ Ἀνθρακοῦχα (ἐνωσις ἀνθρακος) Ἀνθρακοῦχου σιδήρου, καὶ ἄλλα διὰ συντομίαν παραλειπόμενα.

Φάρμακα τρισυπόσατα ἀνοργανικὰ.

Τοιαῦτα εἶναι „τὰ ἅλατα (ἐνωσις ὀξέως μὲ βάσιν ἄλλοιων). Γένος πρῶτον. Οἱ θειῖται“ ὁ θειῖτης Ποτάσις, Σώδης (Sal mirabile Glauberi) „Μαγνησίας“ σιπτηρίας καὶ Ποτάσις (τετραπόσατον ὡς ἐκ δύο βάσεων συγκείμενον) „Ζήγκου“ χαλκοῦ, χαλκοῦ καὶ ἀμμωνίας „σιδήρου“ τὰ ὅποια ὀνομάζονται θειῖται ὅταν μὲ θειώδες ὀξυ γίνονται, ὡς θειῖτης Σώδης (θειώδες ὀξυ καὶ Σώδη). Β'. οἱ ὑδρογονοθειῖται „ὁ ὑδρογονοθειῖτης Ποτάσις“ Σώδης, Ἀμμωνίας, ἄσθεςου, Μαγνησίας, ὅλοι εἶναι ἀχρηστοὶ διὰ τὴν ἰατρικὴν, πλὴν τοῦ ὑδρογονοθειῖτου Ἀντιμονίου (Kermes Mineralo) ὑδρογονοθειῖτης Ἀντιμονίης θεικός, (soufre doré d'antimoine.) Γ'. οἱ νιτρώται, ἢ κατὰ Βρουνατέλλην, ὀξυσιπτάται, ἢ Νιτρώτης ἀργύρου „Βισμουῦ“ Ποτάσις „ὑδραργύρου“ Δ. οἱ φωσφοράται“ ὑποφωσφοράτης Σώδης (φωσφορικὸν ὀξυ τῆς βάσεως περισσεύσεως) „φωσφοράτης σίμμεως“ ἄσθεςου „Ε'. οἱ Ἀνθρακῖται, Ἀνθρακῖτης ἄσθεςου „σιδήρου“ μολύβου „ὁ ὑπὸ ἀνθρακῖτης (τῆς βάσεως περισσεύσεως) Σώδης“ Ἀμμωνίας „Μαγνησίας“ Ποτάσις. ς. Οἱ χλωράται, καὶ οἱ ὑδρογονοχλωράται, οἱ μὲν συνίστανται ἐξ ὀξυγόνου καὶ χλωρίου, οἱ δὲ ἐξ ὑδρογόνου καὶ χλωρίου „Ὁ Χλωράτης Ποτάσις“ Οἱ ὑδρογονοχλωράται (hydrochlorates) ὁ ὑδρογονοχλωράτης Ποτάσις, Σώδης, Ἀμμωνίας, Βαρυτύδος, Πρωτοξειδίον Ἀντιμονίου ἢ σίμμεως, δευτεροχλωράτης ὑδραργύρου, πρωτοχλωράτης ὑδραργύρου κ. τ. λ. Ζ'. οἱ ἰωδάται, καὶ οἱ ὑδρογονοϊωδάται ὡς τὴν σήμερον εἶναι ἀχρηστοὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν“ Ὀξυδοῦ, οἱ Ἀρσενιάται (arseniates) ὁ Ἀρσενιάτης Ποτάσις καὶ Σώδης.

Πολυσύνθετα φάρμακα ὀργανικὰ καὶ τρισύνθετα.

Τὸ φωτικὸν βασίλειον περιλαμβάνει τὰ πολυσύνθετα ἰατρικὰ ὡς συνεισάμενον ἀπὸ πολλὰ ζοιχεῖα, τὸ ὑδρογόνου δη-

λονότι, τὸν ἀνθρακὰ, τὸ ὀξυγόνον, τὴν Ποτάσσην, ἐνίσταται Σάδην, καὶ σπανιώτατα τὸ ἄζωτον, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐνούμενα κατὰ διαφοροῦς ἀναλογίας ἀποκαταστίνεται ἡ μεγάλη διαφορά τοῦ ἐνὸς φυτοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου τέσον ὡς πρὸς τὴν σπανίαν, ὅσον ὡς πρὸς τὰ προϊόντα. Τὰ φυτὰ μᾶς εἶδον διὰ ἱατρικὰ, ρίζας, καυλοῦς, κορμοῦς ἢ ξύλα, φύλλα, φλοιούς, ἀνθι, σπέρμας, καρποῦς, ριτίνας, κόμμι, κομμοβήτινας, βάλασματα, ὀπιοῦς, κάμφορας, σάκχου, μέλι, μένισα, ἔλαια ἐκκληπτικά, καὶ ἔλαια κατασαλλαντικά, πνεύματα, οἶνου, βούτυρα, αἰθέρια, ἴξους, χυλλίσματα ἢ ἐκχυλίσματα, ἄμυλα, καὶ τὰ ὄξέα σιμυρινόν ἢ βουζοϊκόν, „τὸ ὀξαλικόν“ τὸ ὄξεικόν, „τόκιτρικόν“, τὸ τρυγικόν ἢ ταρταρικόν, ἔξω τὰ ἄλατα, ὃ ὄξαλίτης ὀξὺς τῆς Ποτάσσης, ὃ ἔξω τῆς Ποτάσσης, ἢ Σάδης, ἢ Ἀμμωνίας (Spiritus Minfereri) τοῦ πρωτοξειδίου τοῦ ὑδραργύρου, „μολύβου“ χαλκοῦ, χαλκοῦ καὶ ἁμμωνίας“ ὃ τρυγιάτης ἢ ταρταράτης ἢ ταρτράτης ὀξὺς τῆς Ποτάσσης, ταρτράτης Ποτάσσης ἢ τρυγιάτης ποτάσσης, Ποτάσσης καὶ Σάδης, Ποτάσσης καὶ σίμμεως, Ποτάσσης καὶ σιδήρου.

Ἡ ὠφέλεια, τὴν ὅποιαν τὰ φυτὰ προσφέρουσι εἰς τὴν ἱατρικὴν, εἰς τὴν Οἰκονομικὴν, ἢ αἰραιότης τῶν αὐτῶν, μετὰ τὴν ὅποιαν κοσμοῦνται οἱ κήποι, εἰλικουσαν τὴν προσοχὴν τῶν παλαιῶν, Ἱπποκράτους, Ἀριστοτέλους, Θεοφράστου, Διοσκουρίδου, καὶ Πλινίου, τῶν πατέρων τῆς Βοτανικῆς, ἢ ὅποια μετ' αὐτοῦ ἀμεληθεῖσα κατὰ τὴν κοινὴν μόρην καὶ τὴν ὅλην τῶν ἐπιστημῶν διὰ τὰς πολιτικὰς καταστροφὰς ἐδεδιόθη εἰς τὸ σκοτεινὸν νέφος τῆς βαρβαρότητος, ἀπὸ τοῦ ὅποιον ἀρχιστὴν ἐβγαίνη κατ' ὀλίγου ὀλίγου καὶ ὑ' ἀνήγησιν περὶ τὰ μέσα τοῦ δευτέρου πέμπτου αἰῶνος (α).

(α) Ὁ Διωνύσιος Λινναῖος εἰς τὸ προῆμον τῆς Βοτανικῆς βιβλιοθήκης διδοὶ μίαν ἱστορίαν πολλὰ ἐντυπύτης ἀρχῆς καὶ προσόδου τῆς Βοτανικῆς, „τῆς Βοτανικῆς, λέγει, εἶναι ἓν φυτὸν τοῦ γένους τῶν φοινίκων, οἱ ὅποιοι εἴητε καὶ ἕνα ὀλίγηρον αἶμα δὲν ἀνοῦσι· αὐτὴ ἔδωκεν ἓν πρῶτον φῶλον ἐποικίαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου· μετ' ἐξῆς εἰς τὴν Ἰσθμὴν μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μιθριδάτου τὰ ριζικὰ φύλλα ἄρχισαν νὰ φέρονται, ἀλλ' ὅπως δὲν τὸ ὀπρμελοῦντο, τὸ φυτὸν ἔμαρναντο καὶ δὲν ἐκομμενικὰ προϊόν. Μεταφέρθη εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀραβίαν,

Ἀπὸ αὐτοῦ τὸς ἄνω πατέρας τῆς Βατανικῆς μόνος ὁ Βιόφρατος κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν δοξάζεται Βοτανικὸς, ἐπειδὴ ἐπραγματεύθη ἰδιαιτέτως εἰς τὸ „Περὶ φυτῶν ἱστορίας“ μετὰ δὲ μαθητῶν ἀρχίσιου καὶ πολυμαθεῖαν τὰς βοτάνιας, διαίρεσας αὐτὰς εἰς τέσσαρας κλάσεις· Δένδρα (α) Θάμνους, Φρύγανα· Ποώδη ἢ Πόας, ἐδιείρεσε τὰ φρύγανα εἰς ἀνάκανθα, καὶ ἀκανθώδη· τὰ ἀκανθώδη εἰς ἀκανθώδη ἄρρολλα, καὶ φυλλόκανθα, καὶ πορβάκανθα. Ὁ μόνος εἶναι λοιπὸν, ὅς τις εἴδωτε πρῶτα σύστημα Βοτανικόν.

Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων, τὰ ὅποια οἱ πρόγονοί μας ἔφερον εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν δυσχερῆ πτώσιν καὶ κάκωσιν τοῦ ἔθνους μας χρησιμεύσασαν εἰς ἀνάστασιν τῶν ἄλλων ἔθνων τῆς Εὐρώπης, ἕως σήμερον ἀπαριθμοῦνται περίπου ἑκατὸν συστήματα Βοτανικὰ, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων ἐμποροῦν φιλοσοφικῶς νὰ διαιρεθοῦν (ιδεὲ Monton) κατὰ τὴν βίβιν τοῦ συστηματικοῦ τῶν οἰκοδομήματος εἰς συστήματα ἐσημγμένα, Α'. ἐπὶ τοῦ Καρποῦ, Β'. ἐπὶ τοῦ σφραγίσκου (σφραγίστης, σέφος, σφραγὴ Corolla) Γ'. ἐπὶ τῆς Κάλυκος. Δ'. ἐπὶ τῶν σμηρόνων, Ε'. ἐπὶ τῶν μερῶν ἀπάντων τοῦ φυτοῦ. ς'. ἐπὶ τῶν φύλλων, Ζ'. φυσικοὶ μέθοδοι, ἢ συστήματα φυσικὰ.

Α'. Ὁ Κησαλπίτης, ὁ Μωρισῶν, ὁ Χρισ. Κυώττος, ὁ Ἐρ-

ἴκου ἔθελλον ἕως τὸν 16' αἰῶνα· ἐφέρθη τότε εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου 3 αἰῶνα ἀπονοῦσα καὶ ἐκινδύνευσε νὰ μαρυνθῇ. Κατὰ τὸν 16 αἰῶνα τέλος πάντων ἔδωκεν ἓν ἄνθος (τὸν Κησαλπίτιον) μικρὸν καὶ ἀσθενὲς ἐσηρημένον εἰς ἀθῆνα καὶ σκλευόμενον καυλίδιον, τὸ ὅποιον δὲν ἔδωκεν τινα καρπὸν. Κατὰ τὸν 17. αἰῶνα αὐτὸ τὸ ἀδύνατον καυλίδιον ἀπὸ πολλῶν καιρῶν προσδοκίμωσαν ἀρχιστὴν νὰ ὑψώνηται φέρων φύλλα ὑπαρκμένως ἀνευ τινος σημείου ἰσθμοῦ, ἐξείληφεν ὁμοίως κατὰ τὸ ἕνα αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, μόλις ἢ κινὴν διαλύθη, ὃ καυλὸς ἔδωκεν ἓν ἄνθος, καὶ τὸ ἄνθος ἔνα καρπὸν φθάνοντα εἰς τὴν ὠριμότητά του (τὸν Γάσπερον Βοτάνου). Μετὰ ταῦτα ὁ κυ. λὸς περικλυθεῖς ἀπὸ χλωροσίαν ἔδωκεν πολλὰ ἄνθη.

(α) Πρῶτα δὲ εἶς καὶ μέγιστα, καὶ σχεδὸν ὑφ' ἑν πάντα ἢ τὰ πλεῖστα κομίζεσθαι, τὰ δὲ Δένδρον μὲν οὖν ἐστὶ τὸ ἀπὸ ρίζης μονοκέλατος, πολυκέλατον, ὀκτοῦν οὐκ εὐαπόλυτον· ὅσον Ἀλακία, Συκὴ, Ἀμπέλος. Φρύγανον δὲ, τὸ ἀπὸ ρίζης καὶ πολυκέλατος, καὶ πολυκέλατον· ὅσον ἡ Βάτω. Πυλῶνος. Πόα δὲ τὸ ἀπὸ ρίζης φυλλοφόρον προϊόν ἀσέλατος, οὗ ὃ καυλὸς σπερματοφόρος. Β. Α. Κερ. Πέμπτου ἔδωκεν Daniel Heinsius.

μανός, ὁ Βοεβράβιος, ὁ Φαυρίκιος, ὁ Δουάμελ, ὁ Γαιρτιέρος ἐπὶ τοῦ καρποῦ ἐθεμελίωσαν τὰ συστήματά των.

Β'. Ὁ Ῥιέτινος, ὁ Ρούππιος, ὁ Λουδοῦκος*, ὁ Χρετ-Κνὸλτος, ὁ Ἀλλέρος*, ὁ Λουδοῦκος** (α), ὁ Βοέχιμερ, ὁ Τάττενχεφ, ὁ Γουάιους, ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πετάλων τοῦ σφρανίσκου· ὁ Τουρνεφόρτιος, ὁ Πουτηδής, ὁ Σεγουιέρος, ὁ Βεργένις, ὁ Δουράνδης, ἐπὶ τοῦ σχήματος τοῦ σφρανίσκου· ὁ Ὠερνίσκεκ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαίρεσεων τοῦ σφρανίσκου.

Γ'. Ὁ Μαγνάλης, ὁ Λινναῖος* ἐπὶ τῆς κάλυκος.

Δ'. Ὁ Λινναῖος**, ὁ Θωμξέργιος, ὁ Γμελίης, ὁ Βιλλάρης, ἐπὶ τῶν στήμωνων· ὁ Γιεδίτς, ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν στήμωνων.

Ε'. Ὁ Ἀλλέρος**, ὁ Ἀλλέρος***, ὁ Οὐαχενδάρης, ὁ Ἀλλιώιης, ὁ Γιλξέρτος, ὁ Κραντς, ὁ Hill ἐπὶ τῶν μερῶν ἀπάντων τοῦ φυτοῦ.

ς'. Ὁ Σωβάζις, ὁ Δουχάμελ ἐπὶ τῶν φύλλων.

Ζ'. Ὁ Van-Boyen, Jussieu, Oeder, ὁ Σκύπολης, ὁ Ἀδανσάν, ὁ Γουετάρδης, ὁ Νήκκιν, ὁ Λινναῖος***, ὁ Γερξάρδος, ὁ Οὐόλφιος ἐπὶ φυσικῶν μεθόδων.

Ἀπὸ τὴν ὕλην τῶν ἐρειπίων αὐτῶν τῶν μικρῶν οἰκοδομημάτων τῆς βοτανικῆς οἰκοδομήσεως ἀπέκειτο νὰ ἀναγεθῶν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ κλασικὰ οἰκοδομηματα τῆς βοτανικῆς μεγαλειότητος, λέγω τὰ τρία θαυμάσια συστήματα τοῦ Γάλλου Τουρνεφόρτου, τοῦ Σουηκοῦ Λινναίου, καὶ τοῦ Γάλλου Ἰουσσίου.

Αἱ πρῶται ἔνδεκα κλάσεις τοῦ Τουρνεφόρτου σφρίζονται ἐπὶ τὸ σχῆμα τοῦ μονοπέταλου σφρανίσκου.

Πρώτη Διαίρεσις. Χόρτα.

1. Καυδοσειδῆ, ἢ Καυδωνιτά.	7. Συναδοφόρα, ἢ συναδατά.
2. Χανουσειδῆ,	8. Καρυόφυλλα, ἢ Καρυοφυλλολαϊτά.
3. Προσπιπιδωτά, ἢ μορμολυκωτά.	9. Κριναίδη.
4. Κειλωτά, ἢ χειλωσειδῆ.	10. Πεταλλοφωδῆ, ἢ Χρυσιλλιδωδῆ.
5. Σταυροφόρα, ἢ σφυρωτά.	11. Ἀναμυαλα.
6. Ροδάδη.	

(2) Τὰ σημεῖα τοῦ ἀσφρίσκου* ἐβάλλθησαν διὰ νὰ διακρίσθωσι τὰ σφρήματα τῶν συγγραφέων ὀνόματι, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἔνομα ἔσχησαν

ἄνθη σύνθετα σφρανίσκων προμηθευμένα.

12. Ἀνθιλιώδη (Hosculosae ἀνθίσκοι).
13. Ἡμιανθιλιώδη (demiflosculosae ἡμιανθίσκοι).
14. Ἀκτινωτά (τὰ ἀνθιλιώδη εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀνθοῦς, καὶ τὰ ἡμιανθιλιώδη εἰς τὴν περιφέρειαν).
Φυτὰ ἀνθῶν ἀπέταλων, ἢ φυτὰ ἀπέταλα.
15. Ἄνθη ἐνσημίνα ἔχοντα κάλυκα.
16. Ἀπέταλα ἀνευ ἀνθῶν φανεράν.

Δευτέρα Διαίρεσις. Δένδρα καὶ θάμνοι.

18. Δένδρα ἢ θάμνοι ἀπέταλα, στήμονες ἐπὶ κρεμάσρων (pendunculii) ἰδιαιτέρων.
19. Δένδρα ἢ θάμνοι ἀπέταλα, ἄνθη ἀκρεμῆ ἀνευ κρεμάσρων ἐπ' ἄξονος κείνου (amotiacese).
20. Δένδρα ἢ θάμνοι μὲ σφρανίσκον μονοπέταλου.
21. Δένδρα ἢ θάμνοι πετάλωτά μὲ σφρανίσκον πολυπέταλου καὶ ἑμαλόν.
22. Δένδρα ἢ θάμνοι πετάλωτά μὲ σφρανίσκον πολυπέταλον ἀνώμαλον.

Κατ' αὐτὸ τὸ σύστημα ἐσχάτως τροποποιηθὲν, καὶ εἰς εὐλαγέστερας κλάσεις ἀναχθὲν διετάχθη ὁ βοτανικὸς κῆπος τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς Φαρμακείας τῶν Παρισίων.

Τὸ φυλλικὸν σύστημα τοῦ μεγάλου Λινναίου σφρίζεται ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῶν φυτῶν, τοῦ στήμονος, καὶ τῆς ἡλικάτης (pistillum). Ὁ στήμων (ὁ ἀνήρ) ἔχει τρία μέρη, τὸ νῆμα, τὸν ἀνθέρα, καὶ τὴν κοινιστροθήκην ἢ Ἠλικάτη (ἢ γυνή) ὡσαύτως τρεῖς τὴν ὠοθήκην, τὸν σῦλον, καὶ τὸ στήγμα. Ἡ γέννησις γίνεται διὰ τοῦ κοινοροτοῦ (pollen) ἐξωσθέντος ἀπὸ τὴν θήκην καὶ εἰσαχθέντος εἰς τὸ στήγμα τῆς Ἠλικάτης. Αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς προαγωγῆς τῶν φυτῶν ἀν καὶ γνωσκὸν εἰς τὸν Θεόφρασον (α), καὶ Ἀριστοτέλην, εἰς τὸν Δαι-

ἄφοροι βοτανολογοὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς, καθὼς ὁ Λουδοῦκος* μὲ ἐν σημεῖον εἶναι ἄλλος, καὶ ὁ Λουδοῦκος** μὲ δύο σημεῖα εἶναι ἄλλος.

(α) Τῆς δὲ φιλίας, ὁ μὲν ἀρρήνη ἐστι, ἡ δὲ θήλεια· διαφέρουσι δὲ τῆς ἐργῆς τῆς ἐλπί, καὶ . . . Ο. Β. 3. Κερ. 10 ἔκδοσις Daniel Heinsius. Οὐχ ὅμοια ἢ ἀλλ' ἄλλω τινὲ τρόπῳ, ὡς ἐστὶν τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ ὁμαίον ἐστὶν ἡ-

μόγιον Δινατίου απέκειτο να εξακριβώση, και να γνωρίση τα άρσενικά και θηλυκά όργανα των φυτών, επί των οποίων έξιησε την βάση του συστήματός του διαίρηθέντος εις 24 κλάσεις.

Αι πρώται ένδεκα κλάσεις ζηρίζονται επί του άριθμού των σημείων (των άνδρών).

Άνθη μονόκλινα, Έρμαφρόδιτα.

- 1. μονανδρία εις σημείων. 7. επτανδρία . . . επτά σημείων.
- 2. διανδρία δύο σημειοτες. 8. οκτανδρία 8
- 3. τριανδρία 3 9. εννεανδρία 9
- 4. τετρανδρία 4 10. δεκανδρία 10
- 5. πεντανδρία 5 11. δωδεκανδρία 12 έως 19.
- 6. εξανδρία 6

α. Επί του άριθμού και της θέσεως των σημείων.

12. Εικοσανδρία, υπέρ τους 10 σημειοτας, οι όποιοι ένωσζονται επί της κάλυκος (σημιονες περιγύναιοι), την οποίαν ο Προφ. Ρισσάρδος ανέμασε Καλυκανδρίαν.

13. Πολυανδρία, υπέρ τους 10 σημειοτας, οι όποιοι ένωσζονται υπό την αβλήκην, ή υπό την βάση της κάλυκος (σημιονες υπογύναιοι), την οποίαν ο Διδ. Ρισσάρδος ανέμασε Ύστερανδρίαν.

β. Επί του άριθμού και αναλογίας των σημείων.

- 14. Διδυναμία, δύο σημειοτες μεγάλοι, δύο μικροί.
- 15. Τετραδυναμία, τέσσαρες σημειοτες μεγάλοι, δύο μικροί.

γ. Επί της ένώσεως των νημάτων των σημείων.

- 16. Μονάδελφία, νηματα σημειοτων ένωμένα εις εν σώμα.
- 17. Διαδελφία, εις δύο σώματα.
- 18. Πολυαδελφία, εις τρία ή και περισσότερα σώματα.

δ. Άνδρες σημειοτων ένωμένοι.

- 19. Συγγενεσία, ή κατά Ρισσάρδον, Συνανδρία.
- 20. Γυνανδρία, σημειοτες επί Ηλακάτης έσηρηγμένοι.

κινονήσαι ζώον) ή τις όστι μίξις άρσενός τε και θήλειος. Άρς. Περί φυτ. Β. 1. έκρ. 2.

Άνθη δίκλινα.

- 21. Μενουοικία, άνθη άρσενικά, άνθη θηλυκά επί του αύτου άτόμου.
- 22. Διοικία, άνθη άρσενικά, άνθη θηλυκά επί διαφόρων άτόμων.
- 23. Πολυγαμία, άνθη άρσενικά, άνθη θηλυκά, και άνθη έρμαφρόδιτα, ήτοι επί του αύτου άτόμου, ή επί διαφόρων άτόμων του αύτου είδους.
- 24. Πρωτογαμία, δέν έχει άνθη.

Κατ' αυτό τό σύστημα είναι διατεταγμένοι σχεδόν όλοι οι Βοτανικοί κήποι της Ευρώπης κατ' αυτό ώσαύτως έσχάτως τριπολογηθέν παρά του Διδ. Ρισσάρδου διατάχθη ο Βοτανικός κήπος του Σχολείου της Ιατρικής των Παρισίων.

Τό σύστημα του Ιουστινού διαίρεται εις τρεις διαίρεσεις και δεκαπέντε κλάσεις.

	Κλάσεις.
Α. Ακοτυληδόνες.	1
Β. Μενουοτυληδόνες	2
Αι κλάσεις από την θέσιν των σημείων.	3
{ περιγύναιοι	4
{ επιγύναιοι	5
{ άπέταλα άνθη. σημειοτες.	6
{ περιγύναιοι	7
{ υπογύναιοι	8
{ Μονοπέταλα. σημειοτες.	9
{ περιγύναιοι	10
{ επιγύναιοι (άνδρες ένωμένοι)	11
{ επιγύναιοι (άνδρες διαζευγμένοι)	12
{ Πολυπέταλα. σημειοτες.	13
{ υπογύναιοι	14
{ περιγύναιοι	15
{ Μενουοικία, δίοικία, & πολυγαμία.	15

Αι 15 κλάσεις περιλαμβάνουν 141 φυλάς, κατά τας οποίας διατάχθη ο μέγας Βοτανικός Κήπος (jardin du Roi) των Παρισίων.

Φάρμακα πολυσύνθετά ζωικά.

Τοιαύτα είναι, τό γάλα, ο όρρος, τό πάχος, τό σπέρμα του κήτους (μυελός της φαλαίνης) και του Φοσιτήρος του μακροκεφάλου, τό αίμα και ή κόπρος της περιστεράς δια

κατακλύσματα τὸ λευκόν, τὸ ἐρυθρὸν καὶ τὸ ἔλαιον τῶν ὠσῶν,, τὸ κρέας καὶ ὁ ζωμός τῶν πτηνῶν, τὸ κρέας τῆς χιλόνης ἀναληπτικόν καὶ ἀντιχοιραδικόν“ τὸ κρέας τῆς σαρκε ἀμφοδισιακῶν,, τὸ κρέας τῆς ἐχίδνης ἐν ἀπὸ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὴν θηριακὴν“ τὸ κρέας τοῦ βατραχίου,, ἡ ἰκμάς τοῦ ἐμμάτης τῆς σαλαμάνδρας διαλελυμένη εἰς ἔλαιον ὡς διαφρακτικὸν καὶ ἀντιβρευματικόν“ ἡ ἰχθυοκόλλι“ ἡ κισσηρίς“ ἡ ἰξώδης ὄλι τοῦ κοχλίου,, ἡ κοραλλία ἀνθελμινιτικὴ“ ὁ σπύγγος,, αἱ καθαρίδες“ ἡ μύσχος,, τὸ καζόριον“ τὸ κνρίον, ἡ χολή τοῦ ταύρου,, αἱ βδέλλαι“ κερκίονα τὰ ἔρματα ἀράχνης τὸ ὑφάσμα τριφυμιατικόν“ σκορπίου τὸ ἔλαιον“ τῆ ἑλάφου τὸ κέρα“ τὸ χαίρινου πάχος, κτξ.

Τὰ δὲ ρινίσματα κρένιου τοῦ ἀνθρώπινου,, ἡ μαμμία“ ἡ πέτρα τῶν ἐντέρων τοῦ κερκπιθίου,, τοῦ κυνός ἡ κίπρος,, τοῦ λύκου τὸ ἐξηραμένον ἦπαρ“ τῆς ἀλώπεκος τὰ ἐξηραμένον πνευμόνια,, τὸ πάχος τῆς ἀρκτα“ τῆς Ἑνωπαϊκῆς ἐχίδνης,, τοῦ ἀρκτόμοσος“ ὁ κυσικός λίθος τῆς ὕσριχος,, τοῦ Ρινέκερι τὸ κέρα“ τὰ ὀδόντια τοῦ Ἴπποποτάμου,, αἱ κομμάτι τοῦ κρεβάτιου ὡς ἐμμηνιαγωγικόν κατὰ Δισκούριδην“ καὶ ἄλλα παρόμοια εἶναι τῆς τάλαιας τραγελαφικῆς Ἀραβικῆς τελεφαρμακίας τραγελαφικά φάρμακα.

Ἡ γνῶσις τῶν μεταλλικῶν, τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν φαρμάκων, καὶ ἐπομένως τῆς Χημικῆς Μεταλλολογίας, Βιολογικῆς, καὶ Ζωολογίας, συσχεῖται τὸ πρῶτον μέρος τῆς φαρμακίας, τὴν φαρμακογνωσίαν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ φιλοσοφικὸν μέρος αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης· ἡ φαρμακολογία, ἡ φαρμακοποιία καὶ φαρμακομιξία εἶναι τὸ πρακτικόν αὐτῆς.

Τὰ ζῶα ἔλαβαν διαφόρους κλασολογίας, τὰς ὁποίας ἀπαιτητικῶς παραλείπω.

Φαρμακολογία. Μέρους Β΄

Δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν φαρμακοπώλην νὰ γνωρίσῃ τὸν οὐλοσφαιρίου, ποίας φυλῆς, τὰς εἴσεις, γένους καὶ εἶδους εἶναι τὸ παρασημασμένον φάρμακον, ἀλλῶς ἤθελεν ἔχει μένον τὸ διαφρακτικόν, ἀλλὰ πρέπει ἐν ταυτῶ νὰ γνωρίσῃ τὰς φυσικὰς ἰδιότητας τοῦ μεταλλευτικῶ ἢ ζωικῶ φαρμάκου, εἰάν ὅλη ἡ ἔντα ἀρκετὸν τὸ πρῶτον ἀπὸ ἑτερογενῆ μέρια, καὶ τὸ δεύτερον εἰάν δὲν ᾖναι ἀποσυνθεμένον, διὰ τὴν πολυχρονιότητα ἢ

υπευμένον, Ἡ Βοτάνη ἀσαύτως, εἰάν ᾖναι καλὰ ἐκτυλιγμένη καὶ ἀρμόως συναγμένη μετ’ ἄλλων τὸ πρέπον ἐξέγνωμα καὶ φύλαξιν· ἀλλῶς ἀπὸ ἀχαμνὰ ἰατρικὰ ἀχαμνοτέρως φαρμακοποιήσεις ἤθελε κατασκευάσῃ.

Ἡ φαρμακολογία λοιπὸν ἐπεριδομένη εἰς τὰς ἐπιστήμας φυσικὴν, φυσιολογίαν φυτικὴν, φυσιολογίαν ζωικὴν, ἀφισπρῆναι ἀρκετὰ κεφάλαια εἰς τὸ Πρῶτον μέρος περὶ τῆς ἐκλογῆς,, καιροῦ τῆς συλλογῆς“ ἐγνωσέως,, διαφυλάξεως τῶν φυτῶν“ τῶν ἀνθέων,, τῶν καρπῶν“ τῶν αλευρικῶν κόκκων,, τῶν κόκκων“ τῶν ριζῶν,, τῶν φλοιῶν“ τῶν ξύλων,, τῶν ἀρωματικῶν φυτῶν“ καὶ οὕτω τελειώνει τὸ πρῶτον μέρος μετ’ ἑνα καταλογὸν μινιαίων τῶν φυτῶν, τὰ ὁποία πρέπει νὰ συνάξονται τὸν κάθε μῆνα, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον καὶ τελειώνουσα τὸν δεκέμβριον. Τὸ δεύτερον μέρος πραγματεύεται περὶ τῆς ἐκλογῆς συλλογῆς ἐγνωσέως καὶ διαφυλάξεως τῶν ζωικῶν φαρμάκων. Τὸ τρίτον ἀσαύτως περὶ τῆς ἐκλογῆς συλλογῆς ἐγνωσέως καὶ διαφυλάξεως τῶν μεταλλευτικῶν φαρμάκων. Τὸ τέταρτον περὶ τῶν νοθεύσιμων φαρμάκων εἰς πολλὰ κεφάλαια ἐξηγεῖ τὰ μέσα, μετ’ ὅποια ὁ φαρμακολόγος δύναται νὰ ξεσκεπάσῃ τὰς διαφόρους νοθεύσεις καὶ κινδύλους, τὰς ὁποίας ἡ αἰσχροκέρδεια καὶ ἐνταυτῶ ἢ ἀπανθρωπία τῶν φαρμακοκαπήλων πωλητῶν ἐφεύρει.

Φαρμακοποιία Γ΄.

Ὁ φαρμακοποιὸς μετὰ τὴν σύναξιν τῶν ἀπλῶν (α) ἰατρικῶν πρέπει (ὡς ὁ κτίσις μετὰ τὴν σύναξιν τῆς ὕλης ἐξεργάζεται τὴν ὕλην διὰ τὸ κτίριον) νὰ τὰ κατασκευάσῃ κατασκευῶν αὐτὰ χρήσιμα εἰς τὰς χρήσεις τῆς ἰατρικῆς, καὶ μᾶλλον ἐπιτήδεα διὰ τὴν ἔνωσην, ὡς νὰ συσχεθῶν τὰ σύνθετα ἰατρικά. Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀπλῶν ἰατρικῶν φέρει τρεῖς ἀφελείας, πρῶτον τὰ ἰατρικὰ διαρκοῦσι περισσότερο καιρὸν, δεύτερον ἐνεργοῦσιν ἐνεργητικωτέρως, τρίτον κατακαίνονται ἤττον ἀηδῆ, καὶ μᾶλλον πόσιμα ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς.

Ἡ φαρμακοποιία λοιπὸν ἐνασχολεῖται εἰς τὸ πρῶτον βι-

(α) Ἀπλὰ ἰατρικὰ φαρμακευτικῶς ἐνοσοῦνται τὰ ἀτομικὰ φάρμακα καίτοι ἐκ πολλῶν στοιχείων συγχεύματα, σύνθετα ἐξ ἐναντίας, ἢ ἔνωσης πολλῶν ἀτομικῶν· ὅθεν δὲν πρέπει ὁ ἀναγιγνώσκων νὰ συγχύσῃ τὰ χημικὰ ἀπλά, μετ’ ὅποια φαρμακευτικὰ.

Ελίον περί τῆς κατασκευῆς τῶν ζωϊκῶν φαρμάκων „τῆς ἰχθίνης διηλενέτι“ Κανθαρίδων „ζωϊκῶν ἀξουγγίων“ αἰκῶν ἔλαιον „ἔρβιων“ κ. τ. λ. εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον περί Καύσεως τῶν ἱατρικῶν „Περί τῆς ἐψήσεως τοῦ ῥήου βαρβαρικῶ“ Περί τῆς ἀποστεφρώσεως τοῦ σπύγγου „τῶν ἐσέων“ τῆς στυπτηρίας „Περί τῆς ἀμαυώσεως ἤτοι ζυμππίσματος“ Περί τῆς πορφύρας ἤτοι ζυμππίσματος διὰ τοῦ μαρμαρέου πορφυρῶ „Περί τῶν Κοσκίνων, ἤτοι Σίτων καὶ κροσκινιμάτων“ Περί τῶν ἐυσσιῶν, αἱ ὅποιαί πρέπει νὰ ζυμππισθῶν χωρὶς νερὸν „Περί τῶν εὐσσιῶν, αἱ ὅποιαί πρέπει νὰ ζυμππισθῶν μὲ νερὸν“ Περὶ τῶν οὐσιῶν, αἱ ὅποιαί πρέπει νὰ πλυθῶσι πρὶν ζυμππισθῶσι „Περί Ἰλυσιμάτων τῶν γαιῶν, ἤτοι Περί Παρασιτωσεως δι' ὕδατος τῶν γηίνων οὐσιῶν“ τοῦ Σείου „καὶ ἄλλαι“ Περί Καθάρσεως τοῦ ὕδραργύρου“ Περί τῆς κατασκευῆς τοῦ μικτήτος τῆς δροῦς „τοῦ σπύγγου διὰ τοῦ κηροῦ“ τοῦ ἑλαίου κέρατος δι' ὕδατος „τοῦ λιθαργύρου“ τοῦ ψιμυθίου „τοῦ κρόκου Σιδηρίου“ τοῦ Σιδηρίου Αἰθίσιος „τοῦ ὕδατος τοῦ Ἀντιμονίου διὰ τοῦ κηροῦ“ τῆς Σκαμμιῶνιαις „τῆς ἐντερικῆς Φρενῆς ἢ φαχνῶ“ διὰ τῆς βραύσεως εἰς ὕδωρ „ἢ διὰ τῆς ἐψήσεως ἀνευ ὕδατος“ τῶν χυλῶν „καὶ τῶν ὑδατωδῶν χυλῶν τῶν φρυτῶν“ Περί τοῦ Λαγαρίσματος τῶν χυλῶν „Περί τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἀμύλων ἀπὸ τοῦς κέκκου“ Περί τῆς κατασκευάσεως τῶν παχέων ἔλαιων καὶ τῶν πυκνῶν τῶν βητίνων“ καὶ βαλοσάμων φυσικῶν „Περί τῆς καθάρσεως τοῦ κομμιοβήτίνων“ τοῦ ζύρακος τοῦ ὕγρου.

Φαρμακομιξία. Μέρ. 4. ἢ συνθετοφαρμακία.

Ἡ ἔνωσις αὐτῶν τῶν κατασκευασθέντων ἀπλῶν φαρμάκων συζητεῖται τὸ τέταρτον μέρος τῆς φαρμακίας. Αἱ μίξεις ἐνομαζονται ὑπὸ μίαν λέξιν γραμματεῖα, τὰ ὅποια διαιροῦνται εἰς φαρμακεῖα τοῦ ἱατροῦ (magistralia) καὶ γραμματεῖα φαρμακευτικὰ (officinalia). Τὰ πρῶτα περιλαμβάνουν τὰς διατάξεις τοῦ ἱατροῦ, αἱ ὅποιαί γίνονται κατὰ τὴν χρείαν τῆς δοσινικῆς τοῦ ἀρρώστου καταστάσεως· τὰ δεύτερα διερίζονται τὸν τρόπον τῆς μίξεως τῶν συνθέτων φαρμάκων, τὰ ὅποια εἰ ἀποβιβάριοι πρέπει νὰ ἔχουν πάντοτε ἔτοιμα καὶ κατασκευασμένα εἰς τὸ ἐργαστήριον. Τὰ πρῶτα ἐν συντόμῳ μάλιστα συνθέσει δίδονται τρεῖς ἀρρώστους, τὰ δεύτερα συνθέτονται μίαν φαρμῶν καὶ φυλάττονται διὰ ἓνα ἢ καὶ περισσοτέρους χρόνους

„Πᾶν γραμματεῖον συνίσταται ἀπὸ τέσσαρα 1, τὴν βάσιν, 2, τὸ συνενεργητικόν, τὸ ὁποῖον ἄς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι τονικόν, 3, τὸ συγκεκριτικόν ἢ διορθωτικόν, 4, τὸ ὄχημα.

Ἡ Βάσις οὕσα τὸ οὐσιωδέζερρον τοῦ γραμματεῖου πρέπει νὰ τεθῆ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ γραμματεῖου, ἢ αὐτὴ νὰ ὑπερσχύῃ ἐπάνω εἰς τὰ ἄλλα ἀρώματα ὄχι αἰς πρὸς τὸ μέτρον καὶ τὸ βάρος, ἀλλ' αἰς πρὸς τὰς ἐνεργητικὰς τῆς ιδιότητας.

Τὸ ἀμυτηρίον ἢ συνενεργητικὸν ὀνομαζόμενον ἀσαύτως κεντρικόν ἢ τονικόν, ὅταν βάζηται εἰς γραμματεῖα ἱατρικῶν ὀλίγον ἐνεργητικῶν πρέπει νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν ιδιότητα μὲ τὴν βάσιν, ἐπειδὴ ἐνεργεῖ αὐξάνον τὴν ἐνέργειαν τῆς βάσεως. Πολλὰκις βάζεται εἰς τὸ γραμματεῖον διὰ νὰ ὀλιγοστεύσωμεν τὴν ποσότητα τῆς βάσεως τοῦ ἱατρικοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ ἀσθενὴς ἀνδίασε. Τὸ συγκεκριτικόν, ἢ διορθωτικόν χρησιμεύει ἂν αἰ νὰ σμικρύνῃ τὴν δρακόνειότητα τῆς βάσεως, ὅταν αὐτὴ ἦναι κροσική, ὀσμικῆ, κ. τ. λ. Β. διὰ νὰ σμικρύνῃ ἢ ἐξαλείψῃ τὴν ὀσμηρ τινῶν κακοὸσμων ἀρωμάτων, καὶ ἐνταῦθα νὰ τενίσῃ τοὺς χιτῶνας καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐντέρων, ὥστε νὰ ἱμπερέσωσι νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἱατρικοῦ ζιτῶντος νὰ κινήσῃ τὸν ἔμπετον, τέτοια εἶναι τὰ ἀρώματα, τὰ ἑλαία ἀρωματικά, τὸ σάκχαρ, τὸ μέλι κ. τ. λ. τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἦναι προσηρμοσμένα εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἱατρικοῦ.

Τὸ ὄχημα δίδει τὸ σχῆμα τὴν σύστασιν τοῦ ἱατρικοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται μίετον, ἢ παράμεισον· τέτοια εἶναι τὸ ὕδωρ, ὁ οἶνος, τὸ ὄξος, τὸ πνεῦμα τοῦ οἴνου. Παράμεισον ἔναι ἢ λήκυθος, αἱ ἰσάδες ὕλαι, διὰ τῶν ὁποίων ἐμποροῦμεν νὰ ἐνώσωμεν τὸ ἔλαιον μὲ τὸ νερὸν.

Ἡ φαρμακομιξία εἰς τὸ πρῶτον μέρος πραγματεύεται Περί Ἐγχύσεων „ἀρεψιμμάτων ἢ ἀποζεμάτων“ Πτισάνων Οἴνων ἀρωματικῶν „ἢ ἀρωματικῶν Βαφῶν“ Ἐλισχερίων „βαλοσάμων“ ἐχυλισμάτων „βητίνων διαφορῶν“ ὕδατων φρυτικῶν καὶ μεταλλευτικῶν „ὕδατων ἀποσυλακτικῶν ἀρωματικῶν“ ἔλαιων κατασυλακτικῶν „Σμηγμάτων“ Ζυμώσεως „μετεκδήσεως ἢ μετευγάλματος τῶν πνευμάτων“ ὕδατων πνευματωδῶν „Συροπίων“ τῶν συνθέτων μὲ ὄξος „ὄξιμελιῶν καὶ φαρμακῶν μελιῶν“ ἐκλειγμάτων ἤτοι ἑλεκτηρίων „Γάρων“ Ἰλυσιμάτων „Κουεῶν“ ἠδυσμάτων καὶ ἀρτυμάτων „Καταποτίων“ τροχίσκων· εἰς τὸ δεύτερον μέρος Περί Ἐξωτερικῶν

ιατρικῶν ἢ τοπικῶν „Βαλσαμάτων καὶ κηρωτῶν“ ἀλοιφῶν „ἐμπλάστων“ ταφρετῶν Ἀγγλικῶν „μηλῶν (sondes μήλη)“ ἰατρικῶν Πιτρῶν „κόνεων βιζῶν διαφόρων διὰ τὰ ὀδόντια“ τῶν καυτηρῶν „ἀχνῆς ὄντιου ἕαντου ἢ ἐμριότου ἢ ῥάκευς (charpie)“ εἰς τὸ Γ. μέρος Περὶ τῶν μεταλλευτικῶν ἢ ῥάκευς ὕδατων“ Περὶ ἰατρικῶν τοῦ Rotrou „τοῦ Stephans“ τῆς chantilly „τοῦ Bouillous“ Περὶ θετῶν „Πεσσῶν (pessaires)“ ἐρβίνων „γαργαρισμῶν“ ἐπιθεμάτων „βαλανείων“ βαπτιστηρίων „πυρώσεως“ ἢ πυριάσεως ἀποκατισμοῦ „ἐμβροχῆς“ χρυσμάτων „καὶ καταπλασμάτων.

Μὲ ἀυτὴν τὴν μικρὰν ἀνάλυσιν τῆς Φαρμακίας, εἰς τὴν ὁποίας τὸ πρῶτον μέρος ὡς φιλοσοφικώτερον ἐκτάθη περὶ σότερον, ἔκρινα νὰ ἀποκριθῶ δημοσίως εἰς τὰς γραφάσας ἄς πρὸς τὸ πρῶτον ζήτημα“ Ποία εἶναι ἡ ἐνεσῶσα κατάστασις τῆς Φαρμακίας εἰς τοὺς Παρισίους.

Ὡς πρὸς τὸ δευτέρον δὲ „εἰ μὴ ἦναι ἀφελίμου νὰ εἰληθεῖ δι' ἐξόδων σας νέον διὰ νὰ σπουδάσῃ τὴν Φαρμακίαν καὶ ἡ καρποφορία ἀνάλογος μὲ τὰ ἐξόδα“ καίτοι γινώσκων ὅσα ἐν συντομίᾳ ἐρευνηθῆσαν, δὲν μοι φαίνεται ἀσπεν νὰ πρὸςβέσω ἐδῶ ἐκβετικῶς τὰς Κάρποφορίας. Πρῶτον τί ἀφελιμώτερον; Ὅταν ἐσεῖς μὲ ὀλίγα ἐξόδα, καὶ μὲ ὀλίγα κέρματα ἀποκτήσῃτε ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν τόσοι κόποι ἔσονται μὲ γάλαν ἀνδρῶν καὶ τόσοι αἰῶνες ἐχρείασθησάν νὰ τελειοποιήσῃτε. Δεύτερον, τὰ ἰατρικὰ θέλουσι σᾶς κοσίσῃ ἀσυγκρίτως εὐθηνώτερα, ὅταν μάθῃτε νὰ τὰ κατασκευάζῃτε μόνις, ἢ πτωχότερα διὰ τὴν ὑγείαν τῆς ἀσθενοῦσας ἀνθρώπουσας, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτατον. Τρίτον ἐσεῖς, ἀν καὶ ἄλλοι φιλόκαλοι συντεχνίται σας ὁμογενεῖς μας προσβάσωσι πένητες νέους διὰ νὰ σπουδάσωσιν εἰς τὴν Εὐρώπῃ τὴν Φαρμακίαν, ἐσεῖς λέγω ὡς δέσαντες τὸ παράδειγμα θέλετε ἔχει τὴν δύναμιν νὰ νομισθῆτε οἱ Κάδομοι τῆς κατὰ τὴν Ἑλλάδα Φαρμακίας καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἀσάυτως, τὰς ὁποίας οἱ ἄλλοι φιλόκαλοι τεχνίται ὁμογενεῖς μας μιμούμενοι τὸ παράδειγμα θέλουσι τελειοποιήσῃ τὰς ἀναλόγους τέχνας των ἐλλοιῦσας καὶ αὐτοὶ εἰς Εὐρώπῃ νέους ὑγιαίνετε!

Τῆ 15. Ἰουλίου 1818 Παρισίους.

Ὁ Ἀδελφός σας
Δημήτριος Νίτσος,
ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

Ἀπάρτησις εἰς γνάμας τινὰς τῶν κυρίων Α. Β καὶ Σ. Κ περὶ τοῦ τῆς Φιλοσοφίας Συντάγματος, ἐκτεθείσας Ἀριθ. 15, Σελ. 409—417 τοῦ Α. Ε.

Ἄλλο δὲν ἐμπορεῖ νὰ εὐχρησθῆ διακαέστερα ὁ ἀληθῶς φιλογενῆς, εἰ μὴ τὸν πληθυσμὸν τῶν τοῦ γένους του σοφῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξαιπλύνεται ἐπὶ πολὺ καὶ γίνεται κοινότερος ὁ φωτισμὸς, ὁ κατὴρ τῆς τῶν ἐθνῶν εὐδαιμονίας. Οἱ ὀλίγοι γραμματισμένοι, μὴ ἀμιλλόμενοι πρὸς ἄλλους ὁμοίους ἢ καὶ καλλιτέρους των, ἀμελοῦσι κατ' ὀλίγον τὴν παιδείαν των, καὶ δὲν προξενοῦν εἰς τὸ γένος τὴν δυνατήν των ἀφελίαν. Οἱ δὲ πολλοὶ, παρεκτός των κοινῶν ἀγῶνων, συνεκρίνουσιν εὐλακρινῶς τοὺς πόνους των, καὶ μὲ τὴν δικαίαν καὶ ἀπαιθῆ ψῆφον των διευθύνονται ὑπ' ἀλλήλων εἰς τὸ ἀξίωπαν τέρμα τῆς ἀφελείας τοῦ γένους· πρὸς τί χρειάζομεθα τῶν ἀλλογενῶν τὴν ἀμφίβολον κρίσιν, ἐνῶ δυνάμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ ἀνακρίνωμεν τὰ οἰκεῖα; Ποίαν χαρὰν πρέπει νὰ αἰσθανθῆ ἡ καρδιά τοῦ εὐλακρινῶς ἀγαπῶντος τὸ γένος του, ὅταν ἴδῃ εἰς αὐτὸ ἄνδρας μὲ παιδείαν ἀληθινὴν καὶ καρδίαν ἀγαθὴν δυναμένους νὰ κρίνωσι καὶ νὰ ἐκτιμῆσωσι κατ' ἀξίαν τοὺς κόπους του; ἐπ' ἀληθείας ἡ χαρὰ αὕτη εἶναι ἀνεκφραζομένη!

Τοιαύτην χαρὰν ἠσθάνθη εἰς τὴν καρδίαν μου ἀναγνοὺς εἰς τὸν 15 ἄριθμὸν τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ σελ. 409—417 ἀνακρινόμενος τοὺς δύο τομους τοῦ τῆς φιλοσοφίας Συντάγματος ἀπ' ἀνδρας ἀγαθοὺς, καὶ πνεόντας τὴν τοῦ γένους ἀφελίαν. Θέλοντες οὗτοι νὰ παραβαρβύωσι τοὺς ἀγωνιζομένους εἰς τὰ καλὰ ἐμεταχειρίσθησαν πολλὴν συγκατάθεσιν καὶ ἐσκέπασαν μὲν πολλὰ σαθρὰ, ἐπαίνεσαν δὲ καὶ εἴτι μεταξὺ τούτων τοὺς ἐφάνη ὄχι παντάπασι εὐκαταφρόνητον· τελευταῖον εἶπαν βητῶς, καὶ ὅσα ἐπρεπε νὰ οἰκονομηθῶσιν ἄλλως ἐρθεῖτε παρακαθὼς τὰ διέταξεν ὁ συγγραφεὺς. Δι' ὅλα τοὺς ὁμολογῶ χαριτάς, ἢ ἐπεύχομαι ἐκ καρδίας νὰ ἀναλάβωσι ποτὲ οὗτοι τὸν ἐπαινετὸν ζῆλον νὰ γράψωσι τελειότερα καὶ ἀκριβέστερα πρὸς ὄφελος τοῦ ἀγαπητοῦ μας γένους· ἀλλὰ τοὺς παμκαλῶ κατὰ τὸ παρὸν μὲ φιλικὸν θάρρος νὰ προσέξωσι μὴ

πως ὁ διακαὴς τῶν ζῆλος πρὸς τὸν φρατισμὸν τοὺς ἔκαμε νὰ αἰτήσωσι πράγματα, τὰ ὅποια κατὰ τὴν κρίσιν μου εἶναι εὐλογον νὰ δώσω, καὶ νὰ πληθύνωσιν οὕτω χωρὶς ἀνάγκης τὰ σφάλματά μου.

Ἦθελον (Σελ. 416) „νὰ σημειώσω τὰ σημαντικώτερα „συγγράμματα εἰς τὰς διαφόρους συζητίας τῆς φιλοσοφίας „ἐπισήμιας· πρῶτον, τὸ ὅποιον οἱ Γερμανοὶ σπανιότατα „ἀμελοῦσι, τὸ κρίνουσι δὲ καὶ αὐτοὶ (οἱ κριταὶ) αὐτὸ καὶ „αὐτὸ ἀφελιμον“ κτ. Ἕμαι ἀληθές, ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἰς ἐπισημίας, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἰσορίας τῶν ἐπισημῶν, καὶ ἐγκυκλοπαιδείας συσχετίζουσι συγγράμματα καὶ παλαιῶν καὶ νεωτέρων· ἀλλ' εἰς φιλοσοφικὰ συζητήματα, ὅπου εἶναι τὸ ἀνακρινόμενον, ἢ τοιαύτη ἐκθεσις, ὅσον ἐμπορῶ νὰ κρίνω ἀπὸ τῶν περιφημοτέρων φιλοσόφων τῆς Γερμανίας τὰ συγγράμματα, εἶναι σπανιότατα. Ὁ Σκέλλ εἰς τὴν πεντάτομον φιλοσοφίαν του, ὁ Φρεΐσοις εἰς τὴν Δογικὴν του, ὁ Κράγιος εἰς τὸ σύστημα τῆς φιλοσοφίας τὸ ὅποιον ἀκόμη δὲν συνπλήρωσεν, καὶ πολλοὶ ἄλλοι, δὲν ἐσημείωσαν οὐδὲ ἐν συγγράμματι ὁμοειδὲς μὲ τὸ ἰδικόν των. Ἐσημείωσαν δὲ ὁ Πολίτιος (Pöltz) εἰς τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν τῶν φιλοσοφικῶν ἐπισημῶν τὴν μεγαλιτέραν ἐκδοθεῖσαν Δελφία, 1807, καὶ εἰς τὴν ἐπιτετημένην, Δελφία 1813· καὶ ὁ Σουλζιος (Sulze) εἰς τὴν ἐγκυκλοπαιδεῖαν τῶν φιλοσοφικῶν ἐπισημῶν, Γοττιγγη, 1814· καὶ ἄλλοι εἰς τοιοῦτου εἶδους συγγράμματα, τὰ ὅποια δὲν περιέχουν κυρίως φιλοσοφίας, ἀλλὰ σκεδασμὸν ἀπλοῦν τῶν φιλοσοφικῶν ἐπισημῶν, ὅπου εἰς συγγραφεῖς κρίνουσι ἀναγκαῖον νὰ ἀπαριθμῶσι τὰ συγγράμματα τῶν εἰς τελειοποίησιν ἐκάστης τῶν ἐπισημῶν τούτων ἀσχοληθέντων. Τὸ αὐτὸ βλέπω νὰ κάμνωσι καὶ ὅσοι ἐκδίδουσι κρίσιμους τῶν ἐπισημῶν, ὡς ἀναγκαιοτάτου εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τοῦ πράγματος· εἰς τὴν ἰσορίαν, πρὸς εἰπεῖν τῆς φιλοσοφίας, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀφαιρηθῇ ἡ φιλοσοφία ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας, εἶναι ἀνάγκη νὰ καταστραθῶσι καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ὅσοι ἠκολούθησαν τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο τὸ σύστημα τῆς φιλοσοφίας· ἦτο λοιπὸν παντάπασι περιττὴ ἢ καταγεγραμμένη συγγράμματα εἰς τὸ σύνταγμα τῆς φιλοσοφίας· καὶ ἀνεπιτητικόν, τὸ ὅποιον ἐγὼ ἀκόμη δὲν καταλαμβάνω ὡς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μου, πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς μίαν ἡπὸ τῶν

ἐγκυκλοπαιδείας, ὅταν μεταφρασθῇ τις καὶ εἰς τὴν γλώσσαν μας ἀκόμην ὁμογενῆ. Ὅτι δὲν βάλλεται εἰς τὸν οἶκόν του τῶν, λέγεται ἄτοπον καὶ περιττόν. Οὕτως ἐσοχάσθην, μαλιστα δὲ οὐδ' ἐσκέφην ποσῶς περὶ τούτου, ἐπειδὴ κἀνεις λόγος δὲν μ' ἠνάγκαζε νὰ πράξω τὸ ἐναντίον, οὐδὲ τὰρα μὲ λέγει, ὅτι δὲν ἐπραξα ὁρθῶς.

Ὅσα ἀπήτησαν οἱ ἀγαθοὶ κριταὶ μου σελ. 416 σελ. 25 καὶ ἐφεξῆς, τὰ μὲν εἶναι τόσον μεγάλα, ὥστε δὲν δύνανται νὰ τοὺς δοθῶσιν εἰς χοιχειῶδες καὶ διδακτικὸν σύγγραμμα· καὶ δὲ εἶναι τόσον περιπεπλεγμένα, ὥστε δὲν ἠμποροῦσα νὰ καταλάβω τί θέλουσι· „ἐπρεπε, λέγουσι, νὰ μᾶς διδάξῃ „εἰς τί καθ' αὐτὸ συνίσταται αὐτὸ τὸ σύστημα, καὶ εἰς τί „διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα· ἔπειτα Ποία ἡ ὑπεροχὴ του, καὶ διὰ „τί εἶναι προτιμότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα“ Πρὸς ταῦτα ἐμπορεῖ νὰ τοὺς εἰπητῆς τὸν χρῆσμον

Ἀρκάδιον μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς! οὗτοι δώσω· ἐπειδὴ, διὰ νὰ τοὺς εὐχαρισῶ τὸ αἴτημα, ἐπρεπε νὰ παύσῃ ὁ σκοπὸς τοῦ συντάγματος, τὸ ὅποιον εἶναι χοιχειῶδες διδακτικὸν βιβλίον, καὶ νὰ προτεθῇ σκοπὸς ἄλλος, ἢ γινῆσκον ἐκθεσις τῆς Καντιανῆς Φιλοσοφίας, ἐκθεσις ἄλλων φιλοσοφῶν, παραθέσις ἐκείνης πρὸς τούτας καὶ εὐρεσις τῆς διαφορῆς των· ἀλλ' ἤθελεν εἶσθαι τότε Σύνταγμα Φιλοσοφίας τὸ πνευμά μου, ἢ κριτικὴ ἰσορία τῆς Φιλοσοφίας; Καθεὶς καταλαμβάνει, ὅτι εἴαν ἐπραττα κατὰ τὴν γνώμην τῶν κριτῶν μου, ἢ ἤθελα χάσειν τὸν προκείμενόν μου σκοπὸν, ὅστις ἦτο νὰ δώσω εἰς χεῖρας τῶν μαθητῶν μου διδακτικὸν βιβλίον, καὶ ἔχι ἰσορίαν τῆς Φιλοσοφίας, β' ἤθελα περιπέσειν εἰς τὸν παραλογισμὸν τοῦ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι, ἐπειδὴ ἤθελα ὑποθέσειν ἀναμφισβήτητος εἰδήμονας τῆς Φιλοσοφίας, καὶ κριτῆς αὐτῆς, τοὺς ἤδη εἰσαγομένους εἰς τὰ κυριώτερα αντικείμενα τῆς Φιλοσοφίας. Ἀποφεύγουσι δὲ τὴν σήμερον ὅλα τῆς σοφῆς Γερμανίας τὰ πανεπιστήμια τὸν παραλογισμὸν τοῦτον, ἐνὶ διδάσκουσι μὲν πρῶτον τοὺς μαθητὰς ἐπι Φιλοσοφίας συζητῆ, εἰς δὲ τὸ τέλος τοὺς παραδίδουσι τὴν ἰσορίαν τῆς Φιλοσοφίας, ὅποτε δύνανται νὰ κρίνωσι τὰς διαφορὰς τῶν ἀντιδοξούντων καὶ διαμαχομένων φιλοσοφικῶν συστημάτων. διὰ τοιοῦτον σκοπὸν ἐκδίδοι κατὰ τὸ παρὸν κ' ἐγὼ μεταφράσας εἰς τὴν γλώσσαν μας τὴν κατ' ἐπιτομὴν συγγραφείσαν

Ἰσχυρίαν τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Γενεράνου, ἣτις διδάσκει τὴν σήμερον εἰς τὰ πλεῖστορα πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας, καὶ εἰς τὸ τῆς λαμπρᾶς ταύτης μητροπόλεως· αὐτοῦ εἶναι ὁ προσφῶς τόπος νὰ πληρώθῃ ἡ ἐπιθυμία τῶν κριτῶν μου· αὐτοῦ θέλον εὐρεῖν ὄχι μόνον τὸ Καντιανὸν σύστημα, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ συστήματα, ὅσα ὑπῆρξαν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου μέχρι τῆς σήμερον.

Ἄλλ' οὕτω λοιπὸν ἀβασανίστως ἀκολουθεῖς νέαν φιλοσοφίαν, χωρὶς νὰ μάς εἴπῃς Τί σύστημα κρατεῖς; ἐμποροῦν ἢ εἰπωσι, καὶ λέγουν με ἄλλη λέξιν οἱ ἀγαθοὶ μου φίλοι ὄχι ἀβασανίστως ἀγαπητοί! Ὅλου τὸ τρίτου κεφάλαιον τῆς κριτικῆς τῆς φιλοσοφίας σελ. 145—156, καὶ ὅλον τὸ ἕβδομον σελ. 191—198 τοῦ πρώτου τόμου ἐξωδεύθη εἰς παρήκαστον αἰτήματός σας, φυλαττομένης πάντοτε τῆς ἐνδεχομένης τι κριτικῆς διὰ τοὺς πρωτοπείρους, καὶ τῆς ἀρχῆθεν προφάσει συντομίας. Εἰς τὸ τρίτου κεφ. Δς' — ΜΕ' ἀναγινώσκουσιν ὅτι τρεῖς εἶναι αἱ δυνατὰ φιλοσοφικὰ δόξαι, ἡ πραγματικὴ (Realismus), καὶ ἡ ἐννοηματικὴ (Idealismus), καὶ ἡ μέση τούτων, ἣτις ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ διαβατικὴ σύνθεσις (Synthesis transcendentalis)· ὅτι τὴν μὲν πρώτην ἀπέφυγα εἰς φέρουσαν εἰς τὴν ὑλοπροσύννην, τὴν δὲ δευτέραν ὡς ἐξουθενήσαν τὰ ἐκτὸς ἡμῶν ἀντικείμενα, ὑπὸ τῶν ὁποίων κινούμεθα εἰς ἀδιάκωπον, καὶ ὅτι ἐπρόκρινα τὴν τρίτην, ὡς σύμφωνον μετὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, καὶ δεκτὴν εἰς πάντα ἀνθρώπου ὕψι, ἔχοντα φρένας. Εἰς τὸ ἕβδομον κεφ. ἀνέγνωσαν, ὅτι ὅσοι εἶναι οἱ φιλοσοφοῦντες ἄνθρωποι, τόσοι εἶναι καὶ αἱ τοῦ φιλοσοφικοῦ Μεθόδοι, ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀτομικῆς διαφορᾶς κειμένων δύνανται νὰ γεννηθῇ καὶ διάφορος Μέθοδος τοῦ ζητεῖν τὰς φιλοσοφικὰς γνώσεις· ἀλλ' αἱ πολλαὶ αὗται Μέθοδοι ἐμποροῦν νὰ ἀσχωθῶσιν εἰς τρεῖς τὰς γενικωτέρας ταύτας, Δογματικὴν, Σωπτικὴν, Κριτικὴν· ὅτι ἡ μὲν πρώτη ἐκλαμβάνουσα ἀληθῆ τὰς ἀρχάς της χωρὶς νὰ ἀνακρίνῃ τὰ ὄρια τῶν φιλοσοφικῶν γνώσεων, εἶναι τυραννικὴ καὶ ἀναξία τῆς Φιλοσοφίας· ἡ δὲ δευτέρα ἀποβρίπτουσα πᾶσαν φιλοσοφικὴν γνῶσιν εἶναι ὀχλαγωγικὴ καὶ ἀσύμφωνος εἰς τοῦ φιλοσοφοῦντος Λόγον· ἡ δὲ Κριτικὴ εἶναι ἡ μόνη ἀξιοσύστατος, ἐπειδὴ δὲν ἀποκρίνεται τίποτε χωρὶς νὰ τὸ καθυποβάλλῃ πρῶτον εἰς αὐστηρὰν ἐξέτασιν· διὰ ταῦτα τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα βλέπει πᾶς τις εἰς ὅλην τὴν

κριτικᾷ, Μέθοδον μὲν ἐμσταχειρίσθην τὴν Κριτικὴν, δόξαν δὲ τὴν τῆς Διαβατικῆς Συνθέσεως. Τὴν Κριτικὴν Μέθοδον εἶπα φητῶς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μετὰ τὴν Καντιανὴν φιλοσοφίαν (Κριτ. φ. Π) „διότι εἰν καὶ ὁ περικλεστέος οὗτος φιλόσοφος ἔδωκε τὸ ἀξιεπαῖνον παράδειγμα ταύτης τῆς Μεθόδου, μ' ὅλον τοῦτο ἐμπροσθεν τῆς Κριτικῆς Μεθόδου πρέπει νὰ παριστάνωνται γυμνὰ καὶ καθαρὰ τὰ πράγματα καὶ ὄχι τὸ κλέος τοῦ Καντίου“.

Ταῦτα, εἰν ἀνέγνωσαν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες, ἔπρεπε νὰ καταλάβωσιν ἀδιάκωπος, ὅτι τὸν Καντίον ἐπαίνεσα ὡς ἀρχηγὸν τῆς Κριτικῆς διδασκαλίας, τὸ δὲ σύνταγμα μου συμπλήρωσα ἐκλεκτικῶς φυλάξας τὰ ἀναντίρρητα ἐκείνου μέχρι τῆς σήμερον, καὶ παραλαβὼν ἀπὸ τοὺς ἐπαδούστου, ὅσα μ' ἐφάνησαν ὀρθότερα, καὶ συμποιήσας αὐτὰ μετὰ τὸν ἰδιαιτέρον μου τρόπον τοῦ θεωρεῖν τὰ πράγματα, ὅστις εἶναι ἐνὸς ἐκάστου θεωροῦντος ἀτόμου ἴδιος, καὶ ὅς τις εἶναι ἡ αἰτία νὰ φαίνωνται διάφοροι ἀπ' ἀλλήλων ὅλοι σχεδὸν οἱ τῆς Καντιανῆς σχολῆς ὑπέρμαχοι. Ὁ ἐκλεκτικὸς οὗτος τοῦ φιλοσοφεῖν τρόπος, μ' ὅλον ὅτι ἀποδοκιμάζεται (Κριτ. φιλοσ. ΠΙ) ὅταν γίνεταί ἀκόπως καὶ ἀκρίτως, ἐπαινεῖται καὶ συνιστᾶται ὅταν συνοδεύεται μετὰ τὴν αὐστηρότητα τῆς κρίσεως (Κριτ. φ. ΡΙΔ). Ἡ κρίσις αὐτὴ μ' ἀναγκάζει οὔτε τοῦ Φιχτέρου τὸν Ἰδανισμόν ν' ἀποδέχομαι, ἐπειδὴ κατανατῶμεν δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξουθενήσαν τῆς ὕλικῆς κτίσεως, οὔτε τοῦ Σελίγγου τὴν ἀπόλυτον ταυτότητα, ἣτις εὐθὺς ἀπὸ Ἰδα τί τῶν ἐκτὸς, θέλει με φέρειν εὐθὺς εἰς τὴν δόξαν τῆς ετερότητας, τὴν σύνθεσιν τοῦ πράγματος καὶ τοῦ ἐννοήματος ἀπεδέχθη καὶ ὁ Καντίος, μ' ὅλον ὅτι πολλοὶ τὸν ἐνόμισαν ἐπιβρεπέστερον εἰς τὴν σκέψιν. Ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ἡ Κριτικὴ τοῦ Λόγου προϋποθετῆται πρᾶγμα ἢ ἀντικείμενον διάφορον ἀπὸ τὸ ἐννοήμα ἢ τὸ ὑποκείμενον, καὶ ἀπαρνεῖται μόνον τὸ νὰ γινώσκεται ἐκεῖνο κατὰ τὰς ἀπὸ τούτου ἀνεξαρτήτους ιδιότητάς του· προσπαθεῖ μάστιχα νὰ ἀποδαίξῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου κατὰ τῆς τοῦ Κριτεσίου ἀκριβολίας· καὶ ὀνομάζει μὲν τὸ σύστημα τῆς διαβατικῆς ἢ κριτικῆς ἰδανισμοῦ (transzendental oder Kritisches Idealism), ἀλλὰ τὸ ἐκλαμβάνει μόνον κατ' εἶδος καὶ ὄχι κατ' ὄλην, καὶ ἐπομένως ποτὲ δὲν ἀκριβῶς περὶ τῆς τῶν πραγμάτων ὑπαρξεως (Kant's Kritik des

rainen Vernunft. S. 1. 236. 274 τῆς 3 ἐκδ.). Ἐμεταχειρίσθη λοιπὸν ὁ Καντίος καταχρηστικώτερον τὴν λέξιν Ἰδέαι· σίμῳς· κατὰ δὲ τάλλα δέχεται καὶ αὐτὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ πράγματος καὶ τοῦ ἐννοήματος.

Τὰ λάθη τοῦ Καντίου ἐδιάρθρωσαν οἱ ὀπαδοί του, καὶ τὰ τούτων θέλουν διορθώσῃν πάλιν οἱ ὀπαδοί του· ἀλλ' ἡ Κριτικὴ Μέθοδος μένει ἀθάνατος ὡς ἡ μόνη ἰκανὴ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ τέλος τῆς Φιλοσοφίας, ἢ γοῦν εἰς τὴν γνῶσιν ἡμῶν αὐτῶν, καὶ δι' ἡμῶν, εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, καὶ ὅσοι δυνάμεθα νὰ τὰ μάθωμεν. Ἰκανὰ εἶναι, μὲ φαίνεται, ταῦτα πρὸς ἀπάντησιν τῶν ὅσα μὲ ἀπήτησα οἱ ἀγαθοὶ φίλοι μου Α καὶ Σ. ἀνακεφαλαίων δὲ ταῦτα λίγω τελευταῖον μὲ συντόμιαν.

Α'. Ἡ σημείωσις τῶν συγγραμμάτων δὲν ἦτο ἀναγκαστικὰ εἰς τὸ βιβλίον μου.

Β'. Εἰς τὸ βιβλίον μου ἠκολούθησα Μέθοδον Κριτικὴν, καὶ δόξαν ἢ σύστημα τῆς διαβατικῆς συνθέσεως. Οἱ λόγοι τοῦ πρώτου ἐξετάθησαν ἀνωτέρω· οἱ λόγοι τοῦ δευτέρου εὐρίσκονται εἰς τὴν Κριτικὴν τῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἐπισημασθήσαν καὶ ἐνταῦθα συντόμως πρὸς ὑπόμνησιν.

Ἀλλὰ πρὶν δώσω τέλος, βλέπω ὅτι ἐφραύλισαν οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἄνδρες, καὶ ὅτι εἶπα ὀλίγα τινα εἰς τὴν λογικὴν περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος, ἀλλότρια μὲν τῆς λογικῆς ἐξέσεως, εἰς τὴν δὲ τῆς καθόλου γραμματικῆς. Ἔχουν εἰς τοῦτο ἅλα τὰ δίκαια· τὸ εἶπα ἔγωγ (Λογ. ΣΟΒ), ὅτι ἡ καθόλου τῆς λογικῆς δὲν ἐπιδέχεται ὄχι ὄνομα καὶ ῥῆμα, ἀλλ' οὐδὲ παραδείγματα μὲ λέξεις προσδιορισμένων σημασιῶν ἐννοημάτων, ὡς ὅλη ἐνασχολούμενη εἰς τὰ γενικὰ καὶ κινεῖται καὶ ἐπιδείκνυται εἰς αὐτὴν οἰκειότερο ἢ θελεν εἶσθαι, εἰάν παρὰ γίνοντο, ὡς παρὰ γίνονται ἀπὸ πολλοῦ, τὰ μὲν σημεῖα τῶν ἰδεῶν μὲ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, αἱ δὲ καταστάσεις καὶ ἀποφάσεις μὲ τὰ ὑπαρκτικὰ καὶ λειπτικὰ τοῦ Συμβόλου τοῦ λογισμοῦ σύμβολα· καὶ πάλιν καὶ οὗτα δὲν ἔδωκε μίμνην ἀμιγῆς καὶ ἄχραντον τὸ χρῆμα τῆς λογικῆς, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα, εἰάν καὶ γενικὰ τὴν σημασίαν, εἶναι μὲ ὅλον πρὸς μερικὰ τὸν σχηματισμὸν· ἀλλ' ὡρελεῖ ἄραγε τοὺς πραγματικούς τοιοῦτος καθολικευμὸς, ὅστις οὐδ' εἰς τοὺς προδεδηκέναι δὲν εἶναι καταλιπτός, ἀλλὰ πάντοτε τοὺς μένει κριτικῶς

ἀσάφεια εἰς τῆς ἀραιρέσεως; Ἐπειδὴ δὲ φρονιζῶ πλέον διὰ τὴν ἀρελίαν τῶν μωβητῶν παρὰ διὰ τὴν ἐπίδειξιν τῆς κενονημίας, ἔπρεπε τὴν λογικὴν νὰ πραγματευθῶ ὄχι μόνον ὡς ἰδικὸν ὄργανον τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου, ἀλλὰ καὶ ὡς διορθωτικὸν τοῦ προφορικοῦ, μιμούμενος κατὰ τοῦτο πλέον τοὺς προγόνους παρὰ τοὺς νεώτερους· διὰ τοῦτο καὶ παραδείγματα ἐμεταχειρίσθην λεκτικὰ, καὶ περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος εἶπα ὀλίγα.

Ἄλλ' ὅμως μὲ ἀρέσκει ἡ διάκρισις τῶν ἐπιστημῶν· καὶ εἰπαὶ κατὰ τοῦτο τὴν σύνθεσιν καὶ ἀγαθὴν κρίσιν τῶν κυρίων Α καὶ Σ. Μ' ὅλον ὅτι δύσκολα ἀποχωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων αἱ ἐπιστήμαι διὰ τὴν φυσικὴν τῶν συνάφειαν· πρέπει ὅμως διὰ τὴν εὐκαταληψίαν νὰ διακρίνονται εἰς πᾶν εἶδος ἐπιστημικῆς γνώσεως αἱ ὀλοκληρωτικαὶ ταύτης ἐπιστήμαι· καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν λοιπὸν χωριστὰ πρέπει νὰ ἐκτεθῇ πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὴν ἐμπειρικὴν ψυχολογίαν· χωριστὰ, τὰ ἀντικείμενα τῆς λογικῆς· χωριστὰ, τὰ τῆς καθόλου Γραμματικῆς, χωριστὰ τῆς Μεταφυσικῆς, τῆς Αἰσθητικῆς κτλ. Ὅστις ἐκατάλαβῃ τὴν ἀρελίαν τῆς τοιαύτης διακρίσεως, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐπαινεσθῇ τὴν Φιλοσοφίαν τοῦ Σοαῦτου κατ' ἄλλου τρόπον, εἰ μὴ ὡς ἐπαινοῦμεν τὴν βαλανοφαγίαν εἰς ἔλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ ἄρτου.

Ταῦτα εἶπα νὰ εἶπω πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς μου κριτάς, τοὺς σπουδαίους καὶ συνετοὺς, τὰς ἀγαθὰς τοῦ Γένους ἐλπίδας· εἶμαι βέβαιος, ὅτι οἱ τίμιοι οὗτοι φίλοι μου δὲν θέλουν παρεξηγήσῃν τὸ θάρρος μου, ἀλλὰ θέλουν χαρὴν βλέποντες εἰς τὰ γραφόμενα δὲν ἀνεγνώσκονται μὲ ἀδιαφορίαν.

Κ. Μ. Κούμας.

ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Εἰς τὸν 10 Ἄριθμ. τοῦ Α. Ἐ. τοῦ παρόντος ἔτους, Σελ. 238, ἐξεδώκαμεν ἐπιγραφίστικας, τὰς ὁποίας ἀνάγνωστικῶς ἠμογενῆς ἐπ' αὐτῶν τούτων μᾶς ἔσειλε, ταύτας ἀναγνώσκων ἐν τῷ Α. Ἐ. Κεῖνος τις φιλότιμος καὶ φιλογενῆς ἔκρινεν ἔυλογον νὰ μᾶς γράψῃ περὶ αὐτῶν καὶ νὰ κάμῃ καὶ σημειώσεις τινὰς ὡς ἀκολουθεῖς:

Με ἀπορίαν και λύπην μεγάλην ἀναγινώσκω, φίλοι μου, εἰς τῆς ἐφημερίδος σας τὸν δέκατον ἀριθμὸν Σελ. 236 τοῦ πρώτου τόμου ἐπί τῷ περὶ Ἀρχαιολογίας κεφάλαιον. Καὶ λυποῦμαι ἔχει μὲν ὡς Κεῖος, ἀλλ' ἀκόμη και ὡς Γραικός· ἐπειδὴ φησὶται μὴ δῶσθαι τὸ κεφάλαιον αὐτὸ εἰς τοὺς ἀλλοθνεῖς σπουδαίαις αἰτίαις νὰ μᾶς ἐλέγξωσιν, ὅτι ἀγνοοῦμεν ὅσα, και τὰ προγεγραμμένα ἡμῶν βιβλία, και οἱ περιφνημαί τῆς σοφῆς Εὐρώπης περιηγηταί μᾶς διδάσκουσι περὶ τῆς πατρίδος μας, και ὅτι παραλογίζοντες ζητοῦμεν νὰ ἐκλιθεῖμεν μετὰ ξένου ἐσθλίου.

„ Δὲ παροῦσαι ἐπιγραφαί (λέγει ὁ Λ. Ή.) εὐρέθησαν ἐπὶ μαρμάρων εἰς τὰ πύλας τῆς Κέως (Τζίας) και μᾶς ἐξήλθον νὰ ἐκδοθῶσι διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ“. Ὁ ἀποστολεὺς τῶν ἐπιγραφῶν ἐσύγχυσε τὸ παλαιὸν μετὰ τὸ σημερινὸν ὄνομα τῆς νήσου Κίας, και ἀφίνει τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀμφιβολίαν τί ἐστὶν αὐτὸ „ Πύλας τῆς Κέως (Τζίας)“. Ἀν ἐννοῦν τὰς πύλας τῆς νήσου Κέως, τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι ἀνάρμοσον, ὅτι ἡ νῆσος δὲν ἔχει οὐτ' εἶχε ποτὲ πύλας· ἀν ἐννοῦν τὰς πύλας τῆς σημερινῆς πόλεως Κίας, ἢ Τζίας, και τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι σφάλμα, ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἔχει μήτε πύλας μήτε τείχη, οὐσα κτισμένη ἐπάνω εἰς βουνὸν και τόπους ἀνίστους εἰς εἶδος ἀμφιθέατρον· ἔπρεπε, νομίζω, νὰ εἴπη, ἐπὶ μαρμάρων, ἀνεκαλυφθέντων εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς νήσου Κίας (ἢ Τζίας), τὸν ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ Κεῖος Πόλεως.

Δὲ ἐπιγραφαί αὗται βρῆσθαι προσέτι και ἀπὸ σφάλματος τοῦ ἰδίου ἀποστολέως, ὁ ὅποιος δὲν ἐξέυρω πόθεν τὰς ἀνεγέγραψεν· ἀπ' αὐτὰ τὰ μάρμαρα βέβαια ὄχι· ἐπειδὴ αὐτὰ ἔβλεπον, ἤθελε φανερώσει μετὰ ἀκρίβειαν και τὸν τόπον, ὅπου αὐτὰ εὐρίσκονται· εἶναι πιθανὸν ὅτι μετὰ βίαν μεγάλην τὸ ἀνεγέγραψεν ἀπὸ χειρόγραφον ὁμοίου ὡς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἔχω πρὸ καιροῦ πλησίον μου. Δὲν ἔχω καιρὸν τώρα νὰ σας φανερώσω πόσα και ποῖα εἶναι τὰ σφάλματα ταῦτα· εὐκολότερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ σας εἰπῶ τὸ χειρόγραφόν μου, διὰ τὰ τὰ παρατηρήσητε μόνοι σας· τὸ ὅποιον ἴσως και ἀνακαλύψω μετ' ὀλίγον.

Κατὰ τὸ 1812 ἔτος, τρεῖς περιηγηταί, ὁ εἰς Ἀγγλίαν, ὁ ἄλλος Βαυαρὸς και ὁ ἄλλος Δανός, ἀνεκάλυψαν εἰς τὸ πρῶτον μέρος Πόλεως, μετὰ ἰδιῶτων ἐξοδα, ὅλας αὐτὰς τὰς ἐπιγραφάς, χαρμαγμένας μετὰ πολλὴν τέχνην και χάριν ἐπάνω εἰς

μάρμαρα και σήλας, αἱ ὁποῖαι, ὡς φαίνεται, εἶναι ἐρείπια τῶν ἢ ἄλλων ἐνδόξων οἰκοδομῶν. Ἀνεκάλυψαν και νῦν τοῦ Ἰππὸλλωνος, σχεδὸν ὀλόκληρον, τῆς σήλης ἐξαιρουμένης, ἣτις εἶναι κρημνισμένη.

Ὁ Στράβων λέγει (Βιβλ. Γ. 9. 6. ἐκδ. Κορ.) ὅτι ἡ νῆσος Κέως εἶχε μὲν παλαιότερον τέσσαρας πόλεις· ἀλλ' εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἐσώζοντο μόναι δύο, ἡ Ἰουλίς και ἡ Καρθαία. Μεταξὺ τῶν νέων τῆς ἐλλάδος περιηγητῶν ἤτεν ἕως σήμερον ἀμφιβολία, εἰ ἢ ἡ σημερινὴ πόλις τῆς Κίας ἢ Τζίας ἦναι κτισμένη ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς πόλεως Ἰουλίδος, ἢ τῆς Καρθαίας· και εἰ ἢ ὁ τόπος, τὸν ὅποιον οἱ σημερινοὶ μαθηματικῶν ὀνομαζοῦν Πόλεως, ἦναι τῆς Ἰουλίδος ἢ τῆς Καρθαίας ἐρείπια. Τώρα, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐπιγραφῶν, δὲν μὲν πλέον ἀντίστασις, ὅτι αὐτὰ εἶναι τῆς Καρθαίας, και ὅτι ἡ σημερινὴ πόλις Τζία εἶναι οἰκοδομημένη, ἐπάνω εἰς τῆς Ἰουλίδος τὰ ἐρείπια.

Κατὰ τὸ 1813 ἔτος, ἔχων ἀντίγραφον τῶν ἐπιγραφῶν, ἐπέτυχον εἰς τὴν πατρίδα μου και ἐθεώρησα ὅτι ἴδιος τὰ πρῶτα ἔπι εἰς τὸν τόπον ὀνομαζόμενον, ὡς εἶπον, Πόλεως. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὰς φανερώσω διὰ τοῦ τύπου, συλλογισθεὶς ὅτι ἔπρεπε πρῶτον νὰ κοινολογηθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἰδίου τρεῖς περιηγηταί, οἱ ὅποιοι ἔκαμαν τὸν κόπον και τὴν δαπάνην νὰ τὰς ἀνακαλύψωσι, και εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε και ἡ τιμὴ τῆς ἀνακαλύψεως. Ἀλλ' εἰ ὅσοι δὲν τὰς κοινολογήσωσι μετὰ παρέλευσιν καιροῦ, (και ἴσως τὰς ἐκκοινολόγησαν εἰς τῶρα, και εἰς ἐμὲ εἶναι ἀγνωστον), τότε ἄλλος ἐμογενὴς θέλει σας τὰς κοινολογήσει μετὰ πολλὰ ἐλιγώτερα σφάλματα ἀπὸ ὅσα βρῶσιν αἱ τὰς ὁποίας σας ἐσειλλαν νὰ κηρύξετε.

Βιβλία Νεόφανῆ.

Ψυχὸς τοῦ Διογενέους ἢ Χαριστήρες Ἠθικοὶ Χαριστίου Δημητρίου Μεγαλόπουλου τοῦ ἐν Κοζάνης τοῦ και τῆς Ἱερῶσιν ἀριθμοῦμένου, ἐκδοθέντες φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ εὐγενεοῦς ἐμπέρου Κυρίου Γεωργίου Τακιάτζῆ τοῦ Κοζανίτου. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας, κατὰ τὸ τυπογραφεῖον Ἰωάννου Σπείρερ. 1818. Σελ. 276. εἰς μετρ. ἔγδ.

Ἡ Πατρική Ἀγάπη ἢ ἡ εὐγενῶν δούλη· καὶ ἡ πρὸ νοῦργος χήρα; Κωμωδία τοῦ Κυρίου Καρόλου τοῦ Βάνη, ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ μεταφρασθεῖσα παρὰ Μητρίδος Σακελλάρου. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας κατὰ τὸ τυπωγραφεῖον Ἰωάννου τοῦ Σνέρερ. 1818. Σελ. 18^α καὶ 220, εἰς μετρ. ὄγθ. (καὶ τὰ δύο εὐρίσκονται καὶ πώλοῦνται ἐν Βιέννῃ παρὰ τοῖς ἐλλογιμωτάτοις Κυρίοις Ἀδελφοῖς Καπατανάκη, τὸ μὲν πρῶτον φιορ. ἄργ. 1, 20 κρ., ἢ γροσι. Γουρ. 5· τὸ δὲ δεύτερον, φιορ. 1, ἢ γροσι 4.)

Ὁ αἰδεσιμώτατος Ἱερεὺς Κύριος Χαρίσιος εἶναι γνωστὸς εἰς τὸ γένος καὶ διὰ τὸ μυθολογικόν τε σύγγραμμα „Πάνθεον ἑλληνικόν“ ἐπιγραφόμενον, καὶ ἤδη γινώσκων γνωστότερος διὰ τοὺς ὁποίους προσφέρει εἰς αὐτὴν ἠθικὰς χαρακτῆρας, εἰς τῶν ὁποίων τὴν συγγραφὴν ἐπιμνήθη τὸν Θεὸν φρασὸν· χαρακτηρίζει δὲ τὰ τοιαῦτα ἠθὴ εἰς πνευματικὰ κεφάλαια ἐπιτυχῶς καὶ περιγράφει τὰ ὅσα εἶδεν πραγματοποιηθῆναι καὶ ἠκούσθαι λεγόμενα, καὶ ἐνόησε φρονούμενα, κάλλιπα εὐχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν αὐξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τοιούτων ἰερέων.

Ἡ τῆς Κωμωδίας μεταφράσις ἡ Κυρία ΜΑΤΙΩ τῶν πρῶτην φοράν παρῆσιάζεται εἰς τὸ Πανελλήνιον· εἶναι δὲ Συγάτηρ ἀξία τοῦ πατρὸς, τοῦ ἀνωτέρου Κυρίου Χαρισίου, καὶ ἡγυῖα τοῦ ἐξρχωτάτου Ἰατροῦ Γεωργίου Σακελλάρου.

Ὁ γνωστὸς ἤδη εἰς τὸ Κοινὸν διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀ. Β. πάλαι καὶ καλῶς διατριβὰς καὶ εἰδήσεις ἐλλογιμὸς Κύριος Ἰωσήφης Μ. Δούκας, καὶ μετὰ τὴν τῆς Ἰατρικῆς σπουδῶν του ἠθέλησε νὰ γινῆ ἀφέλιμος εἰς τὸ γένος του διὰ τὴν μετιωρίσεως συγγράμματος χριστιανοῦ, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐκδίδεται διὰ τοῦ, Α. Β. ἢ ἐν Παρισίοις ἰδιαιτέρως τυπωθεὶς ἀκόλουθος:

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Τ Ε Ι Σ

Ο Κ Α Κ Ο Σ Σ Υ Μ Ε Ω Ν

ἢ

Ὁ ἨΕΡΙΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

Ἦς ἀνώνυμος ἐπρόσφερε τὸ ἀπερασμένον βιβλίον εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἑταιρείαν τῆς Ἀλληλοδιδασκαλίας χιλία

φράσιν διὰ νὰ δοθῶσιν ὡς βραβεῖον εἰς ἐκεῖνον; ὅς τις ἤθελε συγγράψῃ τὸ ἀφελιμώτερον βιβλίον πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ λαοῦ. Ἡ ἑταιρεία ἐκοινοπόησε περὶ τούτου τὸ ἐξῆς πρόγραμμα.

„Ἡ ἑταιρεία θέλει βραβεύσῃ τὸ στοιχειωδέστερον σύγγραμμα εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν ἀναπτύσσονται, μὲ τρόπον ἀπλοῦν, μὲ ἀκρίθειαν καὶ μὲ φρόνησιν, αἱ ἀρχαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, τὰ καθήκοντα τοῦ χριστιανικοῦ βίου, τὰ πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀνθρώπων χρεῖ; τὰ τοῦ πατρὸς πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὰ τούτων πρὸς τοὺς γονεῖς, τὰ χρεῖα τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πατρίδα κ. τ. λ. καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς θέλει ἐποδείξῃ ὅτι ἡ εὐτυχία ἐκάστου ἀνθρώπου κρεμάται ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν του.“

Ἡ ἑταιρεία εἰς τὴν γενικὴν τῆς συνάξεσιν τῆς 28. Σεπτεμβρίου 1818 ἔκρινε τὸ σύγγραμμα τοῦ κυρίου Ἰουσιεῦ ἐπιγραφόμενον ὁ Συμμεῶν τῆς Ναυτοῦας ἀξίον τοῦ βραβεῖου· καὶ εἰς σημεῖον τῆς εὐχαριστήσεώς της ἐπρόσθεσεν αὐτοπροαίρετως ἐν χρυσοῦν νόμισμα. Ἀμέσως δὲ τὸ σύγγραμμα ἐδόθη εἰς τύπον.

Ἰδὸν ἐν συντόμῳ ἡ οἰκονομία τοῦ συγγράματος.

Ὁ Συγγραφεὺς περιερχόμενος εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπαντᾷ κατὰ περίεσσιν ἔμπορον ὀνόματι Συμεῶν ὅστις πρὸ τεσσαράκοντα ἤδη ἐτῶν συχναίνει τὰ διάφορα πανηγύρια εἰς τὰ ὁποῖα πωλεῖ καὶ λογιζάται διαφέροντα πρᾶγματζίαι· ἂν ἔχει πλεονέκτησις, εἶναι ὅμως εὐκατάστατος καὶ αἱ πυχναὶ του ὁδοιπορίαι τὴν ἐκείνου πολυπειρον εἰς τὰ τοῦ κόσμου· παρατηρεῖ τὰ πρᾶγματα μὲ προσοχὴν, καὶ ἔχει πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅσα εἶδε. Τὸ πνεῦμα του εἶναι ὀρθόν, ὥστε εἰς πᾶσαν ὑπέθεσιν δίδει φρονίμους συμβουλίας. Τὸ εὐπροσήγηρον τοῦ ἀνδρός, ἡ ηλικία καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς ὀμιλίας του ἐπαρακίνησαν τὴν συγγραφεῖα μας νὰ γινῆ συνοδοιπόρος τοῦ καλοῦ Συμεῶν ὅς τις ἐπήγενεν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν ὅπου καὶ ἐκεῖνος. Ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ πολυπειρία τοῦ Συμεῶν εἶχαν καταστήσῃ αὐτὸν γνωστὸν καὶ ἀγαπητὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγενήσθαις ἀπερνούσε διὰ τὰς ὑπέθεσεις του. Ὁ Συμεῶν ὅσακις ἐπαυματῆρι κἀνενα σφάλμα ἐξέλεγχεν ἐλευθέρως τὸν σφάλλοντά καὶ ἐσυμβούλευε φρονίμως καὶ πρᾶως. Ἀγαποῦσε καὶ ἐτιμοῦσε

τήν παιδείαν, καὶ ἐπέπληττε τοὺς γενεῖς ὅσοι ἀμελοῦσαν τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἰδίων τέκνων, ἀποδεικνύουσιν μὲ παραδείγματα τὰ πολλὰ καὶ φοβερά ἐκ τῆς ἀμαθείας αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς μίαν τόσον ὠφελήθη ἀπὸ τῆν συνανατροφῆν τοῦ καλοῦ Συμεῶν, ὥστε ἀποφάσισε νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας τοῦ τῆς καλῆς τοῦ καλοῦ Συμεῶν συμβουλίας.

Ὁ συγγραφεὺς ἀνέπτυξεν οὕτως πολλὰς σαφῆς κριτικὰς μὲ τρόπον τόσον μεθοδικόν, τόσον ἀπλοῦν ὥστε ἀνεπίκωσκων τις τὸ σύγγραμμά του ἐν ᾧ ἐναρτιστέται εἰς ὅσα ἐκάλος Συμεῶν καὶ λέγει καὶ πράττει, διδάσκειται ἀνεπισημῶντα πολλὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου καθήκοντα καὶ παρακινεῖται εἰς τὴν καλὴν.

Τούτου τοῦ συγγράμματός τὴν μετάφρασιν προσφέρει εἰς τοὺς φίλους μου ὁμογενεῖς μετὰ τινος διαφορᾶς. Ἰκίβητω τὸν καλὸν Συμεῶν περιερχόμενον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπροσπάθησα νὰ ἐφαρμόσω τὰς συμβουλίας του εἰς τῆς περιστάσεις καὶ εἰς τὰ ἦθη τῶν περισσοτέρων συμπατριωτῶν μου. Ὁ κύριος Ἰουσιὸς φίλος καὶ συναδελφός μου εἰς τὴν ἰταλίαν τῆς Ἀλληλοδιδασκαλίας, φιλόβρωπος καὶ φιλέλλην τὰ μίγιστα, μὲ κοινοποιεῖ πολλὰς νέας ἰδέας ὡς καὶ τινα κεφάλαια πραγματευόμενα περὶ ὑποθέσεων ἀναφερομένων εἰς τὸ γένος ἡμεῖς ἢ μετάφρασίς μου ἔχει προτέρημα ὄχι κοινόν, δηλαδὴ ὅτι γίνεται ὑπ' ἑσῶν τοῦ συγγραφέως.

Ἐὰν ὑπήκουα εἰς τὴν φιλοδοξίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κοινῆς ὠφελείας, ἐδυνάμην νὰ ἐκλέξω σύγγραμμα περὶ μεγαλητέρων καὶ λαμπροτέρων ὑποθέσεων. Ἀλλ' εἰς μετὰ τοιαῦτα ἀσχολοῦνται πολλοί. Ὅσα δὲ ἀποβλέπουσι εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ λαοῦ, τουτέστι τοῦ μεγίστου μέρους τῶν ἔθνους, ἢ ἀμελοῦνται, ἢ καταφρονοῦνται ὡς εὐτελεῖ καὶ ἀλέξαι. τοῦτο δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ κατακρίνω τινὰ, ἀλλὰ διὰ νὰ κινήσω τὴν προσοχὴν τῶν φιλογενῶν εἰς τὸ οὐσιαστικόν τοῦτο μέρος τῆς κοινῆς παιδείας.

Τὸ βιβλίον θέλει εἶσθαι εἰς ἓνα τόμον εἰς δαδέκατον, εἰς χαρτίον καλόν καὶ μὲ χαρακτήρας καθαροὺς. Τὸ βιβλίον θέλει φανῆ πρὶν τῆς 15. Ἰανουαρίου 1819. Ἡ τιμὴ του ἵνα δέμενον ἡμιγαλλιστὶ εἰς μὲν τοὺς Παρισίους φράγκοι 3 καὶ 1/2 εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα γρόσια 5. Τὰ ὅποια οἱ συνδρομηταὶ δέλουσι πληρῶσαι μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ βιβλίου.

Ἡ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΙΝΕΤΑΙ:

- ἘΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, { Εἰς τὸν μεταφραστὴν, rue des Petits-Augustins, n° 30.
- { Εἰς τὸν ἔλληγομιώτατον κύριον Κ. Νικολόπουλον.
- ἘΝ ΒΙΕΝΝῃ, { Εἰς τοὺς ἔλληγομιώτατους κυρίους ἐκδότας τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ.
- { Εἰς τὸν ἐντιμώτατον κύριον Γ. Σαμμάρα.
- ἘΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙῶ, { Εἰς τὸν σοφολογιώτατον Διδ. κύριον Βενιαμίν.
- { Εἰς τὸν ἐντιμώτατον κύριον Σ. Μείτανιν.
- ἘΝ ἸΑΣΙῶ, εἰς τοὺς ἔλληγομιώτατους κυρίους Γεώργιον καὶ Ἀναστάσιον Μαρμαρίτας.
- ἘΝ ὈΔΗΣΣῶ, εἰς τὸν τιμωτάτον κύριον Σ. Κόκκινου.
- ἘΝ ΤΕΡΠΕΣΤῃ, εἰς τὸν τιμωτάτον κύριον Γ. Γεώργιον.
- ἘΝ ΠΕΣΤῃ, εἰς τὸν τιμωτάτον κύριον Δημ. Μάσσον.
- ἘΝ ΛΙΒΟΡΝῶ, εἰς τοὺς ἐντιμωτάτους κυρίους Ῥοδοκανάκιδες.
- ἘΝ ἸΩΑΝΝΙΝΟΙΣ, εἰς τὸν εὐγενέστατον κύριον Σταύρον Ἰωάννου.
- ἘΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩ, εἰς τὸν ἐντιμωτάτον κύριον Γ. Λάζαρον.
- ἘΝ ΣΜΙΡΝῃ, εἰς τὸν Σοφολογιώτατον Διδ. κύριον Κ. Οἰκονόμου.
- ἘΝ ΧΙῶ, εἰς τὸν Σοφολογιώτατον Διδ. κύριον Ν. Βάμβαν.
- ἘΝ ΕΛΜΩ, εἰς τὸν ἐντιμωτάτον φιλόμουσον κύριον Γ. Δάρδαριν.
- ἘΝ ΚΙΛΙΚΙᾶΣ, εἰς τὸν Σοφολογιώτατον Διδ. κύριον Θεόφιλον.
- ἘΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ, εἰς τὸν ἔλληγομιώτατον Ἀδαμον Σαπέκον.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν θέλουσι τυπωθῆ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

Ἐν Παρισίοις τῆ 15 Ἰουνίου 1818.

Ἰωσήφος Μ. ΔΟΥΚΑΣ.

Ἄρ. 17.

*)

ΕΪΔΗΣΙΣ.

Εἶναι τέταρτον σχεδὸν ἔτος ἀπ' οὗ ἐκήρυξα εἰς τὸ Κοι-
νὴν τὴν ἐκδοσιν μιᾶς νέας Ἐγκυκλοπαιδείας ἢ φοιτητάδος
συγγράμματος πρὸς μάθησιν τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γλώσ-
σης διὰ τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων τόπων, ἐν
ποῦ κατοικοῦσι Γραικοὶ καὶ διδάσκεται ἡ κροατορικὴ ἡμῶν
γλώσσα, καὶ μόλις τώρα ἐκατοῦρωσα νὰ φέρω εἰς τέλος τὴν
ἐπιχείρημα. Τὰ αἷτια τῆς πολυχρονίου ταύτης ἀναβολῆς εἶναι
πολλὰ· οἱ φίλοι μου καὶ γνώριμοι τὰ ἐξέυρουν· τοὺς ἄλλοις
ὀλίγον μέλει καὶ διαφέρει νὰ τὰ μάθωσιν, ὅθεν καὶ τὰ ἀπο-
σιωπῶ.

Διὰ τὴν ἀκούσιον ἀργοπορίαν τῆς ἐκδόσεως τοῦ συγγράμ-
ματος ἔγιναν καὶ ἔξοδα ὅχι τὰ διπλάσια τῶν ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ'
καὶ τριπλάσια, καὶ αἷτιον τούτου ἡ διὰ πολλὰ πολιτικὰ
καὶ φυσικὰ συμβάντα προξενηθεῖσα κατὰ τοὺς χρόνους τού-
τους μεγάλη ὄλων τῶν πραγμάτων ἀκρίβεια· διὰ τοῦτο
ἀνυγκάζομαι, καὶ χωρὶς νὰ θέλω, νὰ παραβῶ τὴν πρώτην μου
ὑπόσχεσιν καὶ νὰ διορίσω ἄλλην τιμὴν, βαρυτέραν μὲν φαι-
νημένην οἷς πρὸς τὴν πρώτην, μετρίαν ὅμως ὡς πρὸς τὰ ἰσχυρὰ
ἔγινον ἔξοδα καὶ ἄλλων ὁμογενῶν λογίων τῶν βιβλίου τῆς
τιμᾶς. Διὰ νὰ φυλάξω τὴν ὑπόσχεσίν μου, γενναίως ἤθελα
ὑποφέρει καὶ ζημίαν τινα, ἀν' ἡ χρηματικὴ μου κατάστασις
μ' ἐσυγχώρει. Διορίζεται τώρα ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου συγγράμ-
ματος γρόσιον Τουρκικὰ εἰκοσι ἢ φιορίνια Λυγούσης ἕξ καὶ
ἡμισυ, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τιμὴν, προσκαλῶ καὶ παρακαλῶ
τοὺς ὁμογενεῖς νὰ συνδράμωσιν.

Τὸ σύγγραμμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἰδικίου μου ἔργον, ἀλλ'
Γερμανοῦ καὶ μάλιστα ἐπιστήμου καὶ ἐνδόξου μεταξὺ καὶ
τῶν συμπατριωτῶν του καὶ τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων φιλοσό-
φου, τοῦ Κυρίου Φριδ. Γιακώβου (Jacobs), τῆς Βαυαρίας
αὐλικοῦ Συμβούλου κ. τ. λ. Διαιρεῖται τὸ ὅλον εἰς τέσσαρες
τόμους εἰς ἄνω, μικρὸν καὶ συνίσταται ἀπὸ 110 σχεδὸν κόλλας.

Ὁ Α' τόμος περιέχει α', περικοπᾶστινας ἐν διαφόρων
συνερανησμένας πρὸς γύμνασιν τῶν νέων εἰς τοὺς κανόνας
τῆς Γραμματικῆς· β', μύθουςτινας τοῦ Αἰσώπου καὶ ἀνέκ-

ἴτα ἤτοι γνωμικὰ καὶ ἀποφθέγματα διάφορα· γ', φυσικὴν
ἱστορίαν ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλων· δ', Μυθολογίαν καὶ
ἱαλόγουςτινας τοῦ Λουκιανοῦ· ε', Γεωγραφίαν ἐκ τοῦ Στρά-
βωνος καὶ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, καὶ ζ', ἐπιτομᾶστινας,
καὶ εἰς τὸ τέλος Λεξικὸν ὄλων τῶν λέξεων καὶ κυρίων ὀνομά-
των τῶν ἀπαντωμένων εἰς αὐτὸν τὸν τόμον.

Ὁ Β' τόμος περιέχει ἱστορικά, καὶ μάλιστα τοιαῦτα, ὅσα
ἀποδέχονται εἰς τὴν Ἀττικὴν ἱστορίαν, καὶ α' ἐκ τῶν Πυράλ-
λῶν βίῶν τοῦ Πλουτάρχου· β', ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος· γ', ἐκ
τοῦ Θουκυδίδου· δ', ἐκ τῶν Ἀττικῶν ἱστορῶν, καὶ ε', ἐκ
τῶν τοῦ Ἡροδοτοῦ ἱστοριῶν.

Ὁ Γ' τόμος περιέχει φιλοσοφικά, καὶ μάλιστα εἰς τὴν
Κλικὴν ἀφορῶντα, καὶ α', ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ
Ἐπιφάντος· β', ἐκ τοῦ Πλάτωνος· γ', ἐκ τοῦ Στοβαίου, καὶ
δ', ἐκ τοῦ Πλουτάρχου.

Ὁ Δ' καὶ τελευταῖος τόμος περιέχει α' Ἐλεγεία· β', Ἐπι-
γράμματα· γ', περικοπᾶς ἐκ τοῦ Ὀμήρου· δ', Εἰδύλλια·
ε', Λυρικά· ζ', Δραματικά, καὶ εἰς τὸ τέλος Λεξικὸν ὄλων
τῶν λέξεων, ὅσαι εὐρίσκονται εἰς τὸν τόμον αὐτόν.

Καὶ ταῦτα μὲν περιέχει τὸ σύγγραμμα αὐτὸ· προστετέ-
τησαν δὲ παρ' ἐμοῦ εἰς τὸν Α' τόμον καὶ τρεῖς πίνακες παρι-
στήσαντες τὰ ὅσα ἀπαντῶνται εἰς τὴν Φυσικὴν ἱστορίαν ζῶα·
εἰ δὲ καὶ εἰς γεωγραφικὸς γενικὸς τοῦ παλαιοῦ κόσμου χάρ-
της διὰ τῆς Γεωγραφίας· καὶ εἰς τὸν Β' τόμον χάρτης γενι-
κῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ τοῦ ἀτλαντος τοῦ Νέου Ἀναχάροιδος.
Ταῦτα ἤθελα εἶναι ἴσως περιττὰ, εἰάν τὰ εἶχαμεν χωριστὰ· τῶ-
ν δὲ ἑλλειψίστων ἤθελα φέρει, κατ' ἐμὲ, περισσοτέραν ζημίαν
τῆ ὅσην φέρει χρηματικὴν βλάβην, διὰ τὴν ἐκ τούτων ἀκρί-
βειαν τοῦ βιβλίου, ἢ παρουσίαν τῶν.

Οἱ φιλόκαλοι συνδρομηταὶ καταγράφονται:

Ὁ δ η σ σ ω, παρὰ τοῖς ἑλλογιμωτάτοις διδασκάλοις Κυρίως
Γ. Γενναδίω καὶ Ἰ. Μακρῆ, καὶ παρὰ τῶ ἐντιμωτά-
τω Κυρίω Σπυρίδωνι Κοκκίνω.

Ὁ Γ α σ ι ω κ λ., παρὰ τῶ ἑλλογιμωτάτω Κυρίω Ἐμ. Ρερ-
γιάδω τῷ Πριτῆ, Θεμελιατῆ καὶ ἐφόρῳ τῆς Ἑλληνι-
κῆς Τυπογραφίας, καὶ παρὰ τῶ ἐξοχωτάτῳ Ἱατροφιλο-
σόφῳ Κυρίω Ἐίζω τῷ Καρεάδῃ.

Ἐν Βουκουρεστίῳ, παρὰ τοῖς ἐντιμωτάτοις Κυρίοις Χ. Λυ-
τιωνίῳ Δημητρίῳ καὶ Κωνσταντίνῳ Γκαρμπν
λῆ, βιβλικαῖσι, καὶ παρὰ τῷ ἑλλογιωτάτῳ Κυρίῳ
Βασιλείῳ Νικολάου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τοῖς ἐντιμωτάτοις καὶ ἑλ-
λογιωτάτοις Κυρίοις Ἰωάννῃ Πολυχρονιάδῃ καὶ
Ἡμ. Ἀντωνιάδῃ.

Ἐν Σμύρνῃ, παρὰ τῷ σοφολογιωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ
Κυρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Οἰκονόμῳ.

Ἐν Χίῳ, παρὰ τοῖς σοφολογιωτάτοις διδασκάλοις Κυρίοις Ν.
Βάμβῆ καὶ Κ. Βαρδαλάχῳ.

Ἐν Κυδωνίαις, παρὰ τῷ σοφολογιωτάτῳ διδ. Κυρίῳ Θεο-
φίλῳ τῷ Ἀνδρίῳ.

Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐντιμωτάτῳ καὶ ἑλλογιωτάτῳ Κυ-
ρίῳ Ἰωάννῃ Μαρμαροπούρῃ.

Ἐν Πελοποννήσῳ, παρὰ τῷ ἑλλογιωτάτῳ καὶ φιλογε-
νεστάτῳ Κυρίῳ Προκοπίῳ Καριτσιώτῃ.

Ἐν Λευκάδι, παρὰ τῷ εὐγενεστάτῳ καὶ ἑλλογιωτάτῳ Κυ-
ρίῳ Ἰωάννῃ Ζαμπελίῳ.

Ἐν Τεργέσῃ, παρὰ τῷ ἐντιμωτάτῳ Κυρίῳ Ἰακώβῳ Γα-
τῃ.

Ἐν Λιθόρνῳ, παρὰ τῷ ἐν Ἠσίαις εὐγενεστάτῳ Ῥωσικῷ Ἰκπέ
καὶ Συμβούλῳ Κυρίῳ Δημητρίῳ Μόσρη.

Ἐν Στεφانوπόλει τῆς Τρανσυλβανίας, παρὰ τῷ ἑλλο-
γιωτάτῳ διδασκάλῳ Κυρίῳ Σιλδέσρφ Κολόμβῳ.

Εἰς ἄλλα μέρη τῶν ἐντὸς τῆς Ἀυστριακῆς Μοναρχίας
ἔσονται καὶ ἔχουσι ἀναδέχονται τὸ βάρος τῆς συνάξεως συν-
δρομητῶν ὅσοι φιλέμουσι καὶ φιλόκαλοι, πρὸς τοὺς ἑταίρους
καὶ ἰδιατέρως καὶ δημοσίως θέλω ὁμολογήσει χάριτας, ἢ
οὐ μίαν τὰ τίμια αὐτῶν ἐνέματα.

Ἐπειδὴ ὁ τύπος ἔτελείωσεν, παρακαλῶ τοὺς φιλομω-
τους Κυρίους ἐπιστάτας τῆς συνδρομῆς νὰ ἐπιταχύνωσι τὸ ὄ-
ματόν τὴν ἑξαποσολὴν τῶν τιμῶν ἐνοματίων τῶν συνδρομη-
τῶν, τὰ ἑτήσια θέλωσι τυπωθῆ, κατὰ τὸ σῶνθες, εἰς τὸ τε-
λος τοῦ Ἀ' τόμου, διὰ νὰ μὴ προξενηθῆ ἀργατορία εἰς τὴν
ἀποσολὴν τοῦ βιβλίου.

Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1818, Ἰουλίου 1:

Θεόκλητος Φαρμακίδης

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Φ Υ Σ Ι Κ Η.

Annales du Magnétisme Animal à Paris, chez J. G. Dentu, imprimeur libraire, rue du pont de Lodi. No. 3.

Περὶ τῆς Ὄξυδερκείας τῶν Ὑπνοκατῶν ὑπὸ Διερροῦμμου.

Μεσμερισμὸς πρέπει νὰ ὀνομασθῆ, κατὰ τὸν ἐφευρετὴν, ἢ τέχνη μόνον τοῦ παράγειν σωτηρίου (θεραπευτικῆς) Κράσις· Πουῦσεγοῦρισμὸς ὅμως, ὡσαύτως κατὰ τὸν ἐφευρετὴν, ἢ ἰδιότης τῆς τῶν ὕπνοκατῶν Ὄξυδερκείας.

Ὁ πρῶτος βαθμὸς τῆς Ὄξυδερκείας ἀναφέρεται μόνου εἰς τὴν παρουσίαν ὑγιεινῆς τῶν μαγνητιζομένων κατάστασιν· μετὰ ταῦτα δὲ τοῦ κινήσεως τῆς Ὄξυδερκείας εἶναι ἠραμένη ἐπιτηδῆ καὶ ἡ γνώσις τοῦ παρεληλυθότος καὶ μέλλοντος, καθὼς καὶ ἡ ἐνδείξις τῶν χρησίμων φαρμάκων.

Ὁ δευτέρος βαθμὸς τῆς Ὄξυδερκείας ἀπάντῃται εἰς τειούτων ὑποκειμένων τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν, οἱ ὅποιοι παραβάλλονται μετὰ τοὺς ὕπνοκατας. Αὕτη ἡ Ὄξυδερκεία, ὅπου τὸ κέρδος (interosse) ἦναι ζωηρὸν, καὶ τὸ θεωρούμενον ἀντικείμενον συγγενεῖς ἐγγύτατοι, ἐκτείνεται εἰς μεγάλα ἀπόσηματα. Ἡ ἀκολουθοῦσα διήγησις δύναται νὰ συμφηρίσῃ τὰ λεγόμενά μου ἐν μέρει.

„Μία τῶν συγγενῶν μου εὕρισκετο 14 ἡδὴ ἡμέρας εἰς Παρίσιον, καὶ ὁπῶα σχεδὸν ἐξ αὐτῶν ἦτον ὕπνοκατις, ὅπου τὴν εἰς μαγνητικῆς τινὴς κατάστασιν μετὰ εἶπεν, ὅτι εἶναι κατιπολλὰ ἐμφορετικὸς διὰ τὸν ἦόν τῆς, τὴν ὕπνοτον ἀφῆσεν ὅτι

σω εἰς τὴν πόλιν Nantes (100 ὥρας ἀπέχουσαν τῶν Παρισίων), ἔγωγ ἔθεσα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καὶ τὸν ἀντι χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου της, προσάξουσα αὐτὴν νὰ ἴδῃ τὸν ἴόν της. — Τοῦτο θέλει μὲ κουράσειν. — Δὲν βλάπτει τίποτε, ἰδὲ τὸν ἴόν σου. — Ἄχ, αὐτὸς εὐρίσκεται καλῶς . . . ἐν ἀσχολεῖται . . . ἤδη εἶμαι ἐκτὸς πάσης φροντίδος περὶ αὐτοῦ. ὁ M. B. Ναυάρχος, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκ τῆς αἰκμα λωσίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπεστρεψε, τὸν δίδει μάλιστα εἰς τὴν Ναυτικὴν, ὡς καὶ πρῶτον. — Καλῶς, τοῦτο ἀνάγεται μόνον εἰς τὰς συνήθεις ἐνσυχολήσεις του· ἀλλὰ τί ἐργάζεται καὶ καὶ ταύτην τὴν ὥραν, κατὰ τὴν παροῦσαν συγκυρίαν; — Φυτίει ἄνθη εἰς τὸν κήπου μὲ τὴν Συγγαίρα τοῦ οἰκοδεσπότη, σὺ μὲ τοῦ ἐπίου κατοικεῖ . . . Ἄλλ' ἀπέκαμα διόλου, καὶ περιβρέμαι ἀπὸ ἰδράωτα φθάνει πλέον κατὰ τὸ παρόν. — Εὐδὴ ἀφοῦ ἐξύπνησε, τὴν παρεκίνησα νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἴόν της εἰς Nantes (ἦτον δὲ τότε Κυριακὴ περὶ τὰς 10 ὥρας τὸ πρωί, ἡμέρα καταπολλὰ ἀξιοσημειώτως καὶ συντείνουσα ἔχι ὀλίγον εἰς ἐνδύμωσιν τοῦ ὅ,τι τις κατὰ ταύτην ἠθελε πράξῃ). Ἐγράφη λοιπὸν κατὰ τὴν προτροπὴν μου ἀμέσως, ζητοῦσα ἀπὸ τὸν ἴόν της περιγραφὴν τῆς κατ' ὄλην ταύτην τὴν ἡμέραν ἐργασίας του· μετὰ ὅκτω ἡμέρας δὲν ἦλθε καμμίαν ἀπάντη σις· ἐγὼ ἤμην ἀνυπόμονος νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀκρίβειαν σημαντικῆς τινος τηλεσκοπίας (Fernsehens), ἣτις εἶναι πάντε τε δύσκολος καὶ περιπεπλεγμένη, καὶ τὴν ὁποῖαν κατατύω του τινὰ τρόπον ἠθέλα νὰ παραξῶ δια νὰ πληροφρηθῶ κατ' ἐμαυτοῦ, καὶ ἔχι ἀπὸ ἄλλων μόνον διηγήσεις. Ἀφοῦ τὸν ἔφερον ἐπομένως αὐθις εἰς ὕπνον, τὴν ἐράτησα διὰτὶ δὲν ἔχῃ μὲν καμμίαν ἀπόκρισιν ἀπὸ τὴν ἴόν σου; — Μετὰ συγκινησιασπὴν ἀπεκρίθη· Ὁ ἴός μου ἐδράδυνε νὰ μ' ἀπεκρίθῃ, ἔχων κατὰ νοῦν νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ταξιδίου τι σιμμετρίαν τὸ ὅποσον ἐσκόπει νὰ κάμῃ, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου εἶπεν ὡς τελῶς δὲν εἶχεν ἀποφασίσαι· ἢ ἀπόκρισίν του εἶναι ἤδη ἐς πέρας, ἀλλὰ μόνος του δὲν τὴν ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ταχὺρό μου, παρακαλέσας φίλον του τινὰ νὰ τὴν διευθύνῃ πρὸς με· ἔχ' εἰς μικρὰν, καὶ θέλω τὴν λάθειν. —

„Τὸ ἀκόλουθον δύνανται εἶκοσι μάρτυρες, οἱ ὅτι ἦσαν παρόντες, νὰ τὸ βεβαιώσωσιν. — Μετὰ παρελευσιν ἐν ἡμερῶν ἐφθασεν ἢ προσδοκαμένη ἐπιστολή, τὴν ὅποιον ἐν

ὅς ἡ μήτηρ ἀνοίξαται, εὔρε τὰ ἐξῆς πρὸς αὐτὴν παρὰ τοῦ ψύτης γεγραμμένα: Δὲν ἐξεύρω διὰτὶ αἰτεῖς παρ' ἐμοῦ λογαριασμὸν (περιγραφὴν) τῆς τελευταίας Κυριακῆς ἴσως ἐρχάξου, ἐτι ἐγὼ περιέπεσα εἰς ἀτοπίας· διὰ νὰ σὲ βεβαιώσω τὸ ἐναντίον, θέλω σὲ περιγράψῃ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν. „Ἐγερθεὶς περὶ τὰς 3 ὥρας ἠθέλα νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐροχὴν, ἀλλ' ὁ κακὸς καιρὸς μ' ἐμπόδισε. Περὶ τὰς 9 ὥρας ὑπάγα μετὰ τῆς Σ. . . εἰς τὸν κήπου, καὶ ἐκεῖ ἐφρυτεύμεν ὑακίνθους καὶ ἀγριοσέλινα (βατράχια) εἰς τὸ μεσημέριον. Οἱ ἄμοι μου ἴναι ἔκτοτε ἐτι κουρασμένοι, καὶ τόσον μάλλον, διότι δὲν ἐπρογευθὴν παντάπασι κτλ.“ Ἐπάνω τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς εὐρίσκετο ἐτι καὶ ἐν ἄλλο γραμματίου (Zettel), διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἀνήγγαλλον, ὅτι περὶ τοῦ σιμμετρίου του ταξιδίου δὲν ἠθέλε προτερον γὰ τὴν ἀναφερῆ τίποτε πρὶν γενῆ βέβαιον· ἐν τοσοῦτοις ἡμῶς ἐχρεώζει νὰ δώσῃ ψιλὴν τινὰ μόνον εἰδήσιν. κτλ.

(Τὰ ἐξῆς εἶναι λόγοι τοῦ Κυρίου Kinsler ἐν ἱένῃ Διδασκάλου, ὅστις μεταφράζει συντόμως τὰ χρονικὰ ταῦτα εἰς τὸ Γερμανικόν, καὶ παρενείρει κάποτε ἰδίας του κρίσεις.)

Καὶ τοσαῦτα μὲν ὁ Συγγρ. περὶ τῶν δύο διαφόρων βαθμῶν· εἶ δὲ παρὰ τοῦτους καὶ εἰς ἄλλος ὑψηλότερος βαθμὸς δίδεται, δηλαδὴ ἐκεῖνος, καθ' ὃν δύναται τις νὰ βλέπῃ εἰς ἀμετρα τοῦ χρόνου καὶ τόπου διαστήματα, καὶ νὰ προλέγῃ τὸ μέλλον διωρισμένως ἐπάνω εἰς σχέσεις (ἀναφοράς), αἱ ὅποιαι δὲν ἔχουσι καμμίαν προσωπικὴν οικειότητα μὲ τὸν ἠνωτάτην, ἐμποροῦμεν τοῦτο μὲν νὰ συμπεράνωμεν μὲ μετὰ ἡλίαν ὁμοιολογίαν, τοῦτο δὲ ἐξ αὐτῶν ἤδη τῶν γεγενομένων νὰ βεβαιώσωμεν. Ὅτι ὁ συνήθης περιορισμὸς τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ ἀναιρεῖται ἐνταῦθα, εἶναι ἱκανῶς ἀποδεδειγμένον· ἀλλὰ τοῦ πρέπει νὰ δώσωμεν τὰ νέα ὄρια τῆς κατὰ μῆκος καὶ χρόνον μαγνητικῆς ἐνεργείας, εἰὰν τὸ σῶμα τῆς γῆς μας ἐνταῦθα σχηματίξῃ τὰ ὄρια, ἢ εἰὰν ἡ μαγνητικὴ τηλεσκοπία καθ' ἑαυτὴν ὑπὲρ αὐτὸ ἀνα ὑψουμένη ἐκτείνηται, ὅθεν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐρηγηγόρους ἀνθρώπους ἠθέλεν εἶσθαι ἀμέτρος καὶ ἀνυπολόγητος, καὶ ἐπομένως ἠθέλε φαινεσθαι ἀπολύτως ἀπε-

μύριτος, είναι τὸ μέγα καὶ ἔτι ἄλυτον ζήτημα, καὶ ἴσως ἀπὸ τοὺς τοιοῦτους μόνον ἐξυδερκεῖς ποτὲ θέλει σαφηνισθῆναι.

Θεραπεία περιπεπλεγμένης τινὸς χρονικῆς ἀσθενείας ὑπὸ de Lausanne.

Ἡ ἀσθενής, γυνὴ ὑπανδρευμένη 33 χρόνων ἡλικίας, ἔπαισχε προπολλοῦ ἀπὸ σφοδρῆν τῆς κεφαλῆς πόνου, διηκῆς τοῦ σήθους σφιγξίμων, καὶ τέλος ἀπὸ συνεχῆ καὶ ἐπιμονα νευρικά συμπτώματα, τὰ ὅποια ἀνεφάνισαν πρῶτον μετὰ τινα αἰφνίδιον τῶν ἐμμηνίων κατάπαυσιν. Ἀφοῦ ἅλα τὰ ἱατρικὰ βοηθήματα ἦσαν εἰς ἰμάτιον, καὶ ἡ ταλαιπωρία ἀσθενῆς ἐπρόσκεινεν ἄραν τὴν ἄραν βραδὺν τινα καὶ ἄνευ ῥόν θάνατον, τέλος ἐφιηρόσθη καὶ ὁ Μαγνητισμός, ὁ ὅστις εἰς τὴν πρώτην ἔτι ἐπίσκεψιν ἐπέφερε τὴν ὑπνοεσθίαν (Somnambulismus) 13 ἢ 15 Ἰουνίου 16· εὐθὺς ἔκωλον ἠκολούθησαν πικρὰ μου συμπτώματα, τὰ ὅποια ἐμπόδιζαν τὴν ὑπνοεσθίαν νὰ ὀμιλῇ· εἰς τὴν τρίτην ἐπίσκεψιν ἐλευθέρως ἐκφραζομένη ἐλεγεν, ὅτι μελανόυτι κάλυμμα, ὑπότινός εἰς τὸ σῆθος ὑμνοσκομένης πικτοῦ αἵματος μίξις προξενούμενον, τὴν ἐμπόδιζε νὰ βλέπῃ τὰντικείμενα, τὰ ὅποια θέλει δυνθῆναι ἐπιρῆνας νὰ ἰδῇ, ἀφοῦ πρῶτον παραχωρήσῃ καὶ ἀπομακρυνθῇ ἡ εἰρημένη μίξις. Μετὰ τὴν τετάρτην ἐπίσκεψιν δι' ἅλων ἄνω ἕως δέκα ἡμερῶν διήρκει πολλὰ λεπτὰ κατασειρῶν ὑμνοσκοπῶν κατὰσας, καθ' ἣν ἡ κεφαλὴ τῆς ἀσθενούς τοχαίως πάντοτε ἔσχερε πρὸς με τὸν μαγνητίζοντα, καὶ θέλοντα ὁ ἀποχωρήσῃ με ἐκράτει ἀπὸ τὸ ἰμάτιον, καὶ μέχρι τῆς θύρας τοῦ οἴκου συνώδεε. Εἰς τὴν πέμπτην ἐπίσκεψιν εἶδεν, ὅτι ἡ τοῦ αἵματος μίξις κηρίζεται ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος πλάσιν τῆς καρδίας εἰς δύο κλωσάς, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο πλάσιν τῶν ἀδένων τοῦ σῆθους εἰς τρεῖς· ὅτι ὁ Μαγνητισμὸς θέλει ἐμφερίξῃ αὐτὰς τὰς κλωσάς, καὶ τὴν τοῦ αἵματος μίξιν δέδιωθῆσιν πρὸς τὰ κάτω· καὶ τέλος ὅτι ἡ αἰτία τῆς κεφαλαλγίας εἶναι σαίματι λαμπρῶν, μετ' ὅσα ἐκτείνε σίτε πρῶτον δέλει ἐνασχοληθῆναι, ἀφοῦ ἐκτείνῃ ἡ μίξις τοῦ αἵματος ἐξαλειφθῆναι.

Μία τῶν ἀκλόουθων κρίσεων εἶναι ἀξισημεῖωτος ἡμερῶν τῆς τηλεσκοπίης (Fernsehens). Ἀσθενή τινα εἰς σῆσιν μετὰ τὴν τεθέντα διέταξε νὰ λάβῃ πικρὰ νεράντσια πρὸς ἴσιν τοῦ

ἐκ τῆς χολῆς προσγενομένου πάθουςτου, καὶ πρὸς με, ἐρωτήσαντα ποῦ εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῶσι ταῦτα, ἀπεκρίθη: πρόσμενε, ἐγὼ ὑπάγω νὰ τὰ ζητήσω. Μετ' ὀλίγων σιγῆσιν πικρὰ νεράντσια εὐθὺς φράττουσα τὴν μύτην της: ἂ! ἀπαγε! — τί ἔχεις λοιπόν; διατὶ φωνάζεις; — ἂ! διότι ἐπέρασαι ἀπὸ τὸ ἰχθυοπωλεῖον . . . τελοσπάντων ἐφθασα εἰς τὸν προσήκουσα τόπον. Ποῦ λοιπόν; — περῶσα τὸ ἰχθυοπωλεῖον . . . τὴν εἰς τὸ ἄκρον ὁδὸν . . . τὸ τρίτον τοῦ ὀπισθοπωλεῖου ἐργαστήριον πρὸς τὰρισερά . . . Πρόσμενε ὡς ἀνιγνώσῃ τὸ Γραμμάτιον . . . ὅχι, εἴν' ἐσθυσμένον . . . Τὴν ἀκολουθίαν ἡμέραν ὑπῆγαν τινὲς ἐκεῖ, καὶ ζητήσαντες εἰς ὅλας τὰς ὀπισθοπωλεῖας τὰ πικρὰ νεράντσια, εὗρον αὐτὰ εἰς ἐκείνας μόνον, τῶν ὁποίων τὸν τόπον περιέγραψε καὶ προσήμανεν ἡ ὑπνοεσθίς. Τὸ Γραμμάτιον τῶν ἐστὶν ἡσθυσμένον.

Τὴν 24 Ἰουνίου ἀνήγγειλεν, ὅτι τὴν ἄλλην ἡμέραν διαβηγγύονται αἱ τὴν τοῦ αἵματος μίξιν ὑποσηρίζουσαι κλωσκαὶ με κινδυνώου καὶ μέγαν ἀπ' ἐμὲ δυνάμενα νὰ διασκεδασθῶσι συμπτώματα, καὶ τὸ αἷμα αὐτὸ μαζὺ με τὴν μνησθῆσαν ἰαμβασίαν παραχωρεῖ (ἐξαλείφεται). Τοῦτο συνέβη τὴν 27. Μετὰ σφοδρῶν σπασμῶν χροῦσθῆναι ὑπὸ τὰς χεῖρας μου ἐκαστον τινα τοῦ σώματος της κίνησιν, καὶ ὅλοι οἱ περιεσῶντι ἠκούσαν καθαρῶς δέρυθεν τοιοῦτον, ἐπὶ τοῦ ῥεύσαντι ταχέως πρὸς ἐκχρόμειον προξενεῖ. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, εἰσθλιούσης τῆς ταχέως τῶν ἐμμηνίων, ἤρχισαν νὰ τρέχωσι πρὸς τὰ κάτω κομμάτια πικτοῦ μελανοῦ, καὶ με λευκοεσθίς κλωσκάς ἀναμεμιγμένου αἵματος.

Εἰς τὰς ἀκλόουθους κρίσεις διέταξε κατὰπλάσματι διὰ τὴν κεφαλὴν, χάριν τῆς ὑδατώδους ὑγρασίας τοῦ ὁποίου γενημένου, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέβρευσεν ἰκανὸν κοκκινὸν ὕδωρ. Τὸ φουσκῶμα τῶν τοῦ σῆθους ἀδένων ἐλάθη ἀσάτως διὰ τοῦ Μαγνητισμοῦ, καὶ τελοσπάντων ἡ ἀσθενής ἰατρῆθι διόλου.

Εἶναι ἔτι ἀξιοσημεῖωτος καὶ τὰ ἐφεξῆς φαινόμενα: μετὰ τὴν κατὰπαυσιν (κατάλληψιν) τῶν ἐμμηνίων τῆς ἀνεκρῆσαν ἀνιγνώσῃ μεγαλαί, καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ζ. Μ. ἐξυδερκεῖα μεγαλιτέρη. Ἡ ἀσθενής ἦγον Κραληῆτις πρὸς πέντε ἡδὲ ἔτι εἰς Ἰταλίαν ἐλλοῦσα, καὶ εἰς φυσικὴν κατὰσασιν δεικ' ἔδωκεν πλέον νὰ ὀμιλῇ τὴν γλώσσαν της. Εἰς τὴν μαγνητικὴν της ὑπνοεσθίαν δὲν ὀμιλεῖ Γαλλικὰ, ἀλλὰ διεφθαρμένα

Κρωλικά· ὅθεν συμπεριίνεται ὅτι αἱ τῆς νεότητος ἐντυπώσεις, τὰ τῶν χρόνων τῆς ὑπνοβασίας ἔγινον αὐθις ἐνεργεῖ.

Ἡ ἀσθενὴς ἠγάπα εἰς μαγνητικὴν κατάστασιν καταστράφηκε τὴν Μουσικὴν, ἀλλὰ δὲν ἤκουε κἀνέναι τῶν ὄργανων τῶν τῶν, εἰ μὴ ὅποτεν ἐγὼ αὐτὰ ἠγγίζα· καὶ εἰς ἄμεσον ἦν μὲ τοὺς παίζοντας σχέσιν τιθεμένη δὲν ἤκουε τίποτε· ἔρωτας δὲ αὐτὴν περὶ τῆς αἰτίας, ἔλαβεν τὴν ἐφεξῆς ἀπάντησιν: Je n'entends que par vos oreilles - ἀκούω μόνον διὰ τῶν ὠτίων σου.

Μίαν τῶν ἡμερῶν τὴν ἐρώτησα ἐάν, ὅποτεν τὴν ἠμαγνητίζα, ἔβλεπε νὰ ἐξέρχεται πρᾶγματι ἐκ τῶν δακτύλων μου; αὐτὴ μ' ἀπεκρίθη ὅτι ἐνόμιζε νὰ βλέπῃ ὡσαν ελαφρὰ τινὰ λάμπουσαν ἀτμίδα. — Ἄλλ' αὐτὴ ἢ ἀτμίς, προσέθηκε ἔμβαινει εἰς σέ; εἶναι ἢ αἰτία τοῦ ἀποτελέσματος, τὸ ὅταν δοκιμάζεις; — ὅχι, δὲν ἔμβαινει τίποτε εἰς ἐμέ, καὶ πῆ τούτου εἶμαι καταπολλὰ βεβαία. — Μολοντούτο πολλοὶ ἄλλοι ὑπνοβάται εἶπαν τὸ ἐναντίον; — ναι, τὸ πικρὸν, ἀλλ' ἢ αἰτία εἶναι διότι οἱ μαγνητίζοντες ἦσαν κατελιμμένοι πρῶτον ἐκ τούτων τῶν ἰδεῶν, καὶ ἐνήγοον εἰς τοὺς ὑπνοβάτας χωρὶς περὶ τούτων ὕψι ἀμφιβάλλωσι. — Σὺ δὲν πιστεύεις λοιπὸν ὅτι ὑπάρχει μαγνητικὸν τι ρευστόν; — Ὅχι, ἐγὼ βλέπω καλῶς τί γίνεται εἰς ἐμέ. — ἀλλ' ἐρῶν ἔρωτον: τί συμβαίνει ὅποτεν ἐγγίζω τὴν χεῖρά σου, π. χ., ἔχω τὴν δέξιόν σου εἰς ἐμέ; — Εἰς τὸν ἐγκέφαλό σου, εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων σου ἀκολουθεῖ ὡσαν τινὸς κυματισμοῦ πολλὰ ταχέως κίνησις, ἣτις κοιwanεῖται εὐθύς εἰς ἐμέ, καὶ πάλιν ὁμοίοντι. — Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃται κυματισμὸς κίνησις χωρὶς ρευστόν; — δὲν ἐκφράζομαι καλῶς. Δέλω εἰ εἶπω κίνησις δονήσεως, κάποιου ἀνατριχίσματος (tremissement), — πῶς μεταβαίνει αὐτὴ ἢ κίνησις ἀπὸ σέ εἰς ἐμέ; — δὲν δύναμαι νὰ σέ τὴν ἐκφράσω· τὴν βλέπω, τὴν αἰσθάνομαι, καὶ ἰδοὺ ὅλον ἐκείνο τὸ ὅποιον ἐξεύρω. — Μολοντούτο κίνησις δὲν δύναται νὰ μεταδοθῇ εἰμὴ διὰ τῆς ἀφῆς, ἢ διὰ τῆς ὀρχήματος; ἔταν σέ ψηλαρῶ, καταλαμβάνω ὅτι ἔχει τὸν τίπου του ἐκείνο (τὸ ὅποιον μὲ λέγεις· ἀλλ' ὅποτεν σέ μαγνητίζω ἐν διαστάσει, τοῦτο μὲ φαίνεται ἀδύνατον. — Μολοντούτο δύναμαι καλῶς νὰ σέ βεβαιώσω, ὅτι τίποτε δὲν ἐξέρχεται ἀπὸ σέ διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐμέ. Εἶναι μάλιστα ἐγγὺς καὶ

εἰς ὅποιος ὁ ἐλάχιστος σοχασμὸς σου προξενεῖ εἰς τὰς ἴνας σου κινήσεις, αἱ ὅποιαι ἐπαναλαμβάνονται τὴν ἴδιαν σιγῆν μὲ ἐμέ· δὲν ἔμπορῶ νὰ ἐννοήσω πᾶς τοῦτο γίνεται· ἀλλὰ δὲν βλέπω κἀνέν ὄχημα, καὶ ἐάν ἦτου τοιοῦτόν τι ἔπρεπε εἰς τὸ αἰσθάνω.

Σημ. Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν Ζ. Μ. τεράσια, ὅσα διὰ τὴν τελευταίαν φράσιν ἐδυνήθηον νὰ μεταφράσω καὶ νὰ κοινοποιήσω εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μου.

Ἄν. Πολυζωΐδης.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Γ Α.

Ἰδέαι περὶ τῆς κατ' Ἐρασμὸν ἐκφωνήσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, (Idcen über unsere Erasmische Aussprache des Altgriechischen.)

(ἀποκολουθία.)

Δεύτερον, ὅσον διὰ τὴν ἄλλην ἐρώτησιν (ἀν δηλονότι δὲν διέφεραν καθόλου τὰ ε, η, υ, ει, οι) ὁ πῆς μονοτονίας λόγος δὲν εἶναι βεβαία ἰκαγὸν ἐπιχείρημα, ὅτι διαφόρως ἐπιφέροντο· διότι εἰς πᾶσαν γλῶσσαν σχεδὸν εἶναι ἐν φωνῆν επικρατοῦν· εἰς τὴν Γερμανικὴν, φερεπέην, καὶ τὴν Γαλλικὴν, τὸ α (1)· εἶναι ὅμως ἄλλα ἐπιχειρήματα. — Αἱ ἱερικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῆς προφορᾶς τοῦ η ὡς ι, εἶναι πολλὰ ἀρχαῖαι, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ Ἀλφάβητον τῆς Κοπτικῆς γλώσσης (2) φαίνεται μαρτυροῦν τὴν προφορὰν ταύτην· διότι εἰς αὐτὴν εὐρίσκονται yida, kida, hida, thida. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ λατῖνοι ἐκφράζουσιν αὐτὸ (τὸ η) συνήθως διὰ τῶ σ, ζ, ἀντίστρα-

(1) Ὅσοι διακρίνονται εἰς τὰ ι, ψυχολογικῶς διαφορούμενα, εἶναι ἐκείνοι προδρότερον καὶ ἐξύτερον προσκυνόντων ἀσθημάτων· διότι αὐτὰ ἐκφράζουσι τὸ ι. Πικρ. χ. Spitz, springen, Stich, Licht, Schimmer, Fisch, Schiff: Παράθ. Bernhardi ἐνθ. ἀνατ. Σελ. 265. — Διὰ νὰ μὴ παρενοχλεῖται ἐν νέου τὰ ἤδη ἀπαξ ἀναρθεύετα, ἴδε τὴν πραγμ. τοῦ Ἄνακ. Γεωργιάδου σελ. 103—113.

(2) Cooptio lingua ex vetustis Pharaonica et Graeca, post expeditionem imprimis Alexandri Magni magis magisque costata et prognata est. Henselii, Harmonia linguarum totius orbis. p. 389.

φας οἱ Ἕλληνες τὸ ο τῶν Ῥωμαίων, διὰ τοῦ η̄ ἔτι δὲ ἐπὶ ἀξιοπίστοι συγγραφεῖς (Π. χ. ὁ Σέξτος) λέγουσι βήτως, ἵτι εἶναι ἀντὶ τοῦ εε, διὰ τοῦτο ἀποδεχομαι (ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀποφύγων πᾶν κήδημα εἰς τὰ συμπερίσματα μου) τὴν γνώμην τοῦ Κυρίου Βιλλοισάνου (Villoison (*)). — Τὸ ο ὅμως, τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἔχι χωρὶς λέγον ἀνόμασαν i gros (**), οὔτε ὡς i οὔτε ὡς u, κατὰ τὴν Κοινητιλιανὸν, ἠμποροῦσε καὶ προφέρεται (1) ἢτο μέσον τι

(*) Si meam mihi sententiam exponere liceat, vel apud antiquissimos Graecos τὸ Η nec e, nec i, purum proteris sonum credo, sed hujus quendam fuisse medium inter utramque vocalium sonum, eumque ab utraque litera tenui intervallo discretum, ac pro variis et locis et hominibus ad hanc aut ad illam propius accedentem etc. Anecdota Graeca, II. p. 126. — Ἐπαρθὴ τὸ ε̄ ἐπαρῆ να ἐκφωνηθῆ ἢ ὡς μακρὸν, ὅθεν οὔτε τοῦ Πλάτωνος αὐτοῦ ἢ φήσι εἰς τὸν Κρατύλον τοῦ δὲν ἐναντιόναται εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην ἦκα. ἢτο δ' ᾱ ψ α τῷ μ σ γ ᾶ λ η ἢ π σ δ ω κ α καὶ τ φ μ ἦ κ α ε τὸ ἦ ἢ ἂν καὶ ἐκ τῆς προσθήκης ταύτης γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ η̄ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πλάτους δὲν ἐπροφέρετο ὡς ε̄ ἀπὸ τοῦ Ἰθνηζεύου. Ταύτην τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἠ ἀπεδέχθησαν πρὸ μικροῦ συμπίπτως πολλοὶ φιλόλογοι, π. χ. (ἴδὲ νὰ μνησθῶ φέρωμεν ἀπολύτως εἰς φιλολογικὰ ἢ φημερῆδες γνώμης) ὁ ἄρκος Math. Norbergus (Math. Norberg) εἰς τὸ αὐτοῦ Rudimenta Ling. Gr. a primis sui originibus repetita, Lond. Goth. 1816. Σελ. 5 λέγει: Η̄ spondat vocalibus Zere et Chirek longo Hebr. sibi adae consonans, ut, quid dissonum fuerit, hand facile internoscā, qui utriusque sono non insueverit. Quosciroa nbc minus illae vocales Graecae, quam Hebraice, vicās subinde alternant. Quomodo etiam, auctore Platōne in Cratylo, η̄ media inter s et i vocalis, id est Zere Hebr., e longum Suas, pro veterum i evaluit. Unde et multis in vocibus Lat. per e scripta fuit, e. g. κρατῆς crater. Prisca tamen pronuntiatio matura rediit et ζηρω Suec (Σουητικῆ) Σηρών, Quirinus κησννο: literis proditum fuit, alia ut innumera exempla taceam.

(**) Ὅτι ὁ λόγος οἴτος δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος, μάτ τὸ διδόναι δὲ Werner Meiner. Ids Philosophische und allgemeine Sprachlehre, Vorrede p. XXXI. seqq.

(1) Ὁ Κοινητιλιανός L. XII. 10, 27 λέγει: Est sermoſi Latinoſi uis durior, quando et iucundissimas ex graecis literis non habemus, vocalem alteram (u), alteram consonantem (z), quibus dul-

φρονῆν μεταξύ τοῦ i καὶ u, καθὼς λέγει ὁ Πρισκיאυός. Ὅτι δὲ κατήνησε μὲ τὸν καιρὸν νὰ προφέρεται ὡς i, δὲν πρέπει νὰ φαίνεται παραξένον εἰς ἡμᾶς τοὺς Γερμανοὺς, εἰς τοὺς Γάλλους κ. τ. λ., ἐν ᾧ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ αὐτὸ συμβαίνει. Πιθανώτατον εἶναι προσέτι ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ χοίρειου τούτου ἦτο παρομοίαι τις διαφορὰ μὲ τὴν εἰς τὴν τοῦ η̄ ἐκφώνησιν· διότι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ἄλλοι μὲν λέγουσι ξυραφί ζοι (τὸ ο ὡς i προφερόντες), ἄλλοι δὲ ξο υ ρ α φ ῖ ζ ω.

Οὕτω μὲ φαίνεται ὅτι καὶ τὸ οἰ δὲν ἐπροφέρετο ὡς εἰ ἢ i. Κατὰ τὸν Λαράμην (La Harpe, Ramus) ἔ, κατ' αὐτὸν ἀκόμη τὸν Ἐρασμον (Hav. Syll. p. 89) ἐπροφέρετο καθὼς εἰς τὴν Γαλλικῆν τὸ μοι, τοι, σοι κ. τ. τ. εἰς τὰ Ἀγγλικὰ σχολεῖα ἐκφωνεῖται μὲ τὴν βάρβαρον φωνὴν τοῦ αωγ, καθὼς λέγει ὁ Δέμος σελ. 216. ἄλλοι τὸ προφερόντων ὡς τὸ Ἰταλικὸν οἰμο· καὶ ἄλλοι πάλιν λέγουσιν ὅτι εἶναι μέσος ὄρας τῆς τοῦ Γερμανικοῦ οἰ καὶ ὁ ἐκφωνήσεως, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε ὁ Ἔρασμος, οὔτε οἱ λοιποὶ ὑπέριμαχοι τῶν διαφέρων τούτων γνώμῶν δὲν δίδουσι λόγους, καὶ μόνον ὀλίγοι τινες, εἰ ἐπίοι θέλουσιν αὐτὸ ἐκφρανοῦμενον ὡς τὸ Γερμανικὸν νι, φέρουσιν εἰς ματαυρίαν τὸν γυλλισμὸν τῶν χοίρων εἰς τοὺς Ἀχαρεῖς τοῦ Ἀριστοφάνους (1), διὰ τοῦτο ἠέλεον εἶναι παλ-

lae apud eos dulcius spirant: quas mutuari solemus, quoties illorum nominibus utimur, ut in Zephyris et Zopyris, quae si nostris literis scribantur, surdum quoddam et barbarum efficiunt. — Λοιπὸν μὲ δλον ὅτι σ ὡς, μ ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα εἰς τὴν Λατινικὴν μεταφραθεῖται λέξεις ἔλασαν (δι' ἄλλαιφιν τινῶς ἰσοδυναμοῦ φωνηέντος) ἀντὶ τοῦ ὡ τοῦ u, καὶ μὲ δλον ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Τακίτου τὸ γ δὲν ἦτο καθόλου πλέον εἰς χρῆσιν, καὶ ἀντὶ, φέρ' εἰπεῖν, Sibylla inofytus ἔγραψαν Sibylla, inofytus: ἔλασπε μὲ ἔλα ταῦτα εἰς τὴν Λατινικὴν τὸ χοίρειον u, ἐπαρῆως οὔτε ὡς u ἠμποροῦσε νὰ προφέρεται οὔτε ὡς i.

(1) Ὅτις θεωρεῖ τὸν γυλλισμὸν ἢχι μάνον ὡς ἀπιχείρημα, ἀλλὰ μάλιστα ἢς θεθεῖαν ἀπόδειξιν, ἢς συλλογηθῆ ἢ) ὅτι δὲν ἐμπορεῖται νὰ ποιεθῆ εὐκαὶ ἰσχυρὰν δειξιν περὶ τῆς ὀρθότητος προφορᾶς ἀπὸ κοινωδοκιδῶν (ὅστις ἵηται νὰ ἀρῆσῃ εἰς τὸν χυδαῖον λαόν)· β') ὅτι ἡ γλώσσα τῶν ζῶων, καὶ ὅτι εἶναι γνώριον εἰς πάντα παρὰ τὴν ἄνθρωπον ὅχι πάντη ἐπιπόλαιον, δὲν εἶναι πάντοτε ἀμετάβλητος· διὰ τούτο καὶ ἦλθεν εἰς τὸν νουν κινὸν φιλοσόφου ἡ ἔννοια νὰ γράψοι περὶ τῆς τῶν ζῶων γλώσσης· γ') ἵτι ἄνθρωπος,

λά ἀμφίβολον, ἂν πλησιάζει κάμμία ἀπ' αὐτὰς τὰς διαφί-
ρους προφορὰς εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν, καὶ πάλιν
τούτων. Οἱ νῦν Ἕλληνες φέρουσιν εἰς μαρτυρίαν τὸν ἀναφε-
ρόμενον ἀπὸ τὸν Θουκυδίδην ἐκεῖνον χρῆσμον (*), ἀπὸ τὸν
ὅπου γίνεται δῆλον, ὅτι εἰς τὸ λοιμὸς ἔπρεπε τὸ οἰ-
ται νὰ ἐκφωνῆται, ὡς εἰς τὸ ἐκλάωσιμ ὡς i' ἀλλὰ καὶ
εἰς αὐτοὺς ὁρθῶς ἀποκρίνεται ὁ Λέακος σελ. 219: „This by
no means proves, that the sounds of λοιμὸς and λιμὸς were
exactly alike. To produce an ambiguity, it is sufficient, that
they were nearly so“. Ἐυδέχεται λοιπὸν, κατὰ τὸ δεδι-
μένον τοῦτο, ἢ προφώνηται νὰ ἐγγίξη μᾶλλον εἰς τὴν ἀλη-
θειαν, παρὰ αἱ ἀνωτέρω ὑποθέσεις· ἀλλὰ δὲν ἀπδείχθη καὶ ἡ
ἐντελής ἀρτέτης τῆς προφορᾶς αὐτῆς. Πῶς ἐπαφέρετο λοιπὸν τὸ
οἰ; — Περὶ τούτου ὁ Σέξτος δὲν ἀναφέρει τίποτε, διὰ τοῦτο
μένει ἀμφίβολον, ἂν αὐτὸ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἤτο σφαιροῦ, ἢ
ὄχι. Συνίσταται ἐκ τοῦ ο, τὸ ὅπου κατὰ Διονύσιου τὸν Ἰλκα-
μασσέα εἶναι βραχὺ, οὐκ εὐχρὸν μὲν, ἤττοι δὲ δυσχερὲς
(τοῦ ε) (τόμ. ε'. σελ. 77. περὶ συνθ. ὄνομ.), πλησιάζει ἄρ-
δλίγον εἰς τὸν τόνου τοῦ βραχέως u' καὶ ἐκ τοῦ i, τὸ ὅπου
εἶναι δίχρονον. Ἐκ τούτου προέκυψε φωνὴ ἡχεύουσα σχεδὸν
ὡς τὸ Γερμανικὸν ui ἢ ü. Τοῦτο ἐπικυροῦσιν ἐπιγραφαὶ κα-
λαιόταται, ὅπου συχνάκις εὐρίσκομεν γεγραμμένον τὸ οἰ ἀν-
τι τοῦ ρι καὶ ἀνάπαλιν τὸ οἰ ἀντι τοῦ u, π. χ. ΦΟΙΧΗ ἀν-
τι ΨΥΧΗ. Ἀλλὰ καὶ οἱ Λατίνοι ἐξέφραζον αὐτὸ διὰ τοῦ oe (π. χ.

οἰνίνας, κατοικοῦντες εἰς τὰ χωρία ἢ εἰς πόλιν ὅπου εὐρίσκονται χωρὶς
ἀκούουσι πολλὰ χειρογυλλήματα, βοοειδύουσι, ἔτι ταῦτα τὰ ῥα,
ὅταν ἀρθίζηται, κεντύνται ἢ καὶ σφάζονται, ἐκβάλλουσι κατὰ συνέχην
καθαρὸν μακρὸν e, σχεδὸν ὅμως ποτὲ δὲν ἀκούεται εἰς ταυτέτην περίπτω-
σιν τὸ παρ' ἡμῶν τῶν Γερμανῶν καὶ ἄλλων ἐθνῶν, ὅπου τὸ δυνατὸν, εἰ
ποθὲν οἰ.

(*) Ἐν δὲ τῷ κακῷ, οἷα αἰεὶς, ἀναμνησθῆσιν καὶ τοῦ δὲ τῷ ἔπει,
φάσκοντες οἱ πρόσθετοι πάλιν ἀδασθαι „Ἦξει Δωρικὸς πόλεμος καὶ λιμὸς
ἢ μὲν κῆρ“. Ἐγένετο μὲν εὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὀνομασθῆναι
ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμὸν. Ἐνίστησεν δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος λιμ-
μὸν εἰρησθαι. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς α' ἔπασχον τὴν μνήμην ἀποκρίν-
ων δὲ γε, οἷμαι, ποτὲ ἄλλοι πόλεμος καταλάβῃ Δωρικὸς τούτῳ ἔστει καὶ
συμφῆ γενέσθαι λιμῶν, κατὰ τὸ αἰεὶς οὕτως ἄσονται. Συγ. Β. δ. 23.

κωνή, ποινή, εοσα, ροσα), τὸ ὅπου κατὰ τὴν καθολι-
κὴν Γραμματικὴν (οἷς τὸ αβ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείον καὶ τὸ υἰ)
εἶναι ἡμίφωνον, καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν ἔχει ὁμοιότητα μὲ τὸ
u τῆς Ἑλληνικῆς (1). Ταύτην μου τὴν γνώμην εὐρῆκα ἐπι-
χωρημένον, ὅταν ἀνεγνωσα ὑπερῶτερα τὸν Ἰούστου Δίπσιου,
καὶ διὰ τῶν λόγων τοῦ περικλεοῦς Μουρέτου (Muretus).

Τὸ εἰ εἶναι, κατὰ τὸν Σέξτον, σφαιροῦ, καὶ τοιοῦτον τὸ
δεικνύει καὶ ἡ γραφὴ τῶν Λατίνων. Διότι, καὶ ἂν ἤθελέ τις
νὰ ὀνομάσῃ ἄσάτου τὴν παρὰ τοῖς Λατίνοις χρῆσιν ταύτης
τῆς γραφῆς (ἐπειδὴ τὸ Μήδεια, φέρ' εἰπεῖν, Πολύκλει-
τος γράφονται εἰς τὴν Λατινικὴν Medea, Polykleitus), δὲν
δύναται μόνον ταῦτο νὰ φέρῃ εἰς παράδειγμα λέξιν γραφο-
μένην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διὰ τῆς εἰ νὰ γράφεται εἰς τὴν Λατινικὴν
αἰάτσει. Τὸ Ἑλληνικὸν εἰ εὐρίσκομεν πάντοτε εἰς τὴν Λατινικὴν
(πλὴν τινῶν ὀνομάτων, εἰς τὰ ὅπου γράφεται ο) διὰ τοῦ φωνηέν-
τος i ἐκφραζόμενον (π. χ. Ἀριστιδης, Βίρωνεια, Αἰ-
νίδας, Jonia) ὅπου δὲ εἶναι οἰ, τοῦτο ἐπέχει τὸν τόπον
τοῦ ηἰ, οἷον Πομπήιος, Pompeius (*). Καὶ ἡ ἀμφιβολία ἐμ-
πορεῖ λοιπὸν εἰς τρίτον μόνον νὰ συνίσταται, ἂν δὲν τὸ εἰ τὸ i, εἶναι
τὸ ὑπερκρατῆ φωνῆεν; — Εἰς τὴν πρωτότυπον γλώσσαν εἶναι
τὸ πρῶτον φωνῆεν, ἤτοι τὸ ο· διὰ τῆτο εὐρίσκομεν εἰς τὰς
ἀρχαιοτάτας ἐπιγραφὰς EMI, ΒΑΣΙΛΕΣ κ. τ. τ. Ὅτι ὅμως τὸ
πρῶτον φωνῆεν, τὸ ο, δὲν μένει πάντοτε ὑπερκρατοῦν φωνῆεν,
τὸ βλέπομεν ἀπὸ τῆν καθημερινὴν πείραν· τὸ οἰ, φέρ' εἰπεῖν,
ἢ καὶ εἰς τὴν ἀνω Γερμανίαν ὡς i. Ἀλλὰ καὶ τῶν Λατίνων ἡ
παλαιὰ διάφορος οἰ (π. χ. EIDVS, PREIMVS) μετέβη εἰς i
μακρὸν. Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ Λατίνοι ἀντι τοῦ εἰ τῶν Ἑλλήνων
ἐμεταχειρίζοντο σχεδὸν πάντοτε τὸ i (καὶ τὰ ἐξαιρούμενα ὀλί-
γα ὀνόματα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνωμαλία γεννωμένη
ἀπὸ τῆς γλώσσης τὴν συνήθειαν), ἐμποροῦμεν ἄρα καὶ ἡμεῖς
εὐλόγως νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀνά-

(1) Μάξιμος ὁ Βικτωρίνος λέγει εἰς τὴν αὐτοῦ Ars Grammatica: „Li-
terra peregrinae sunt Z et Y, quae propter Graecorum quaedam assum-
pta sunt, ut Hylas, Zephyrus; quae si non essent, Hoclas et Dye-
phurus diceremus.

(*) Κατὰ ταύτην τὴν περίπτωσηιν λέγεται ἄρθως τὸ: „e plenior littera
est, i angustior.

γνωσιν τοῦ Θουκυδίδου τὸν, Ἀριστοτέλους κ. τ. λ. ἐπιφέρειται
 συνήθως τὸ εἰ, οἷον εἰς τὰς λέξεις Ἀριστείδης, Εἰρωνεία,
 σχεδὸν μονοφθόγγως ὡς ι μακρὸν ἔπεται ἄρα ὅτι αὐτὴ ἢ μαρ-
 τυρία εἶναι ἰσχυρώτατος λόγος ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς προφορᾶς τοῦ εἰ.
 Ἄλλος λόγος εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ παλαιῶν ἐπιγραφῶν ἀπειρήτως
 ἀπαντωμένη ἐναλλαγὴ τοῦ ι καὶ εἰ, Π. Χ. ΑΒΔΗΡΕΙΤΩΝ καὶ
 ΑΒΔΗΡΙΤΩΝ, ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΩΝ καὶ ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ, ΜΕΛΙΑΝ,
 ΣΒΙΩΝ καὶ ΜΙΑΗΣΒΙΩΝ κ. τ. τ. Ἄλλη τρίτη ἰσχυρὰ δεξιζέει-
 ναι ἡ μαρτυρία αὐτοῦ τούτου τοῦ Σέξτου πρὸς Γραμμ. Λ. §.
 „ Τὴν γὰρ ὀρθογραφίαν φασίν, ἐν τρισὶ κείσθαι τρόποις, πο-
 „ σότητι, ποιότητι, μερισμῷ· ποσότητι μὲν οὖν, ὅταν ζητῶ-
 „ μεν ἐν ταῖς δοτικαῖς προσθετοῦ τὸ ι· καὶ εὐχάλινον καὶ
 „ εὐαίδιον τῷ ι, μόνου γραπτέου ἢ τῆ, εἰ. (*)“ —
 Μὲ ὅλα ταῦτα ἔχει διαφορὰν, αὐ καὶ ὀλίγην, τὸ εἰ ἀπὸ
 τὸ ι· διότι τὸ μὲν ι εἶναι μονάς, τὸ δὲ εἰ δυάς· καθὼς καὶ
 τὸ ἀναμρισιθήτητον οὐ, ὡς πρὸς τὸ βραχὺ υ, (τὸ ὅποιον τίπου
 βέβαια ἐσώζετο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἕσον τὴν σήμερον βλά-
 χει εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν) εἶναι δυάς.

Τώρα μεταβίνομεν καὶ εἰς τὰς αὐ καὶ εὐ διφθόγγους.
 Τινὲς τῶν Ἑρασμιανῶν τῆς παρελθούσης ἑκατοσταετηρίδος
 ἐμέμψοντο πολλά τὴν διεφθαρμένην προφορὰν αὐτῶν, κατὰ
 τὴν ὅποιαν ἐν φωνῆν ἐκφωνεῖται ὡς σύμφωνον· ἄλλοι ἔσει-
 γαν τοῦλάχιστον ὅτι ὑπάρχουσι δύο φθόγγαι, ἄρα κατὰ τὴν
 δόξαν αὐτῶν, διφθόγγος· καὶ ἄλλοι ἀπεδέχοντο αὐτὴν, ἐάν-
 τις προφέρῃ αὐ καὶ οὐ, καὶ ὅχι αὐ καὶ οὐ. Τὴν σήμερον, ὅτε
 ἡ περὶ γλώττης ἔρευνα ἔκαμε τόσας προόδους, ἐμπορεῖ νὰ γέ-
 νη ἀσφαλέςερα ἢ κρίσις περὶ τούτων τῶν διφθόγγων. Ὅτι τὸ
 ι συνημιμένον μετὰ τοῦ α καὶ ε (εἴτε πρὸ αὐτῶν ἢ καὶ μετὰ
 αὐτὰ), ἐμπορεῖ νὰ προφέρεται ὡς τὸ σύμφωνον π, ταῦτο ἐπι-
 ρεῖδεται διόλου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς γλώττης· διότι τὸ ι εἶναι
 σύμφωνον φωνῆν ἢ εν (**), τὸ δὲ π ἔχει τι πνεῦμα ἐν ἑαυ-
 τῷ, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅποιου πλησιάζει καὶ εἰς τὸ φωνῆν (***)
 Ὅτι τῶντι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, τὸ βλέπομεν π. χ. ἐν

(*) Πληθὺς ἄλλων ἐπισημασμένων ἰσχυρωτάτων καὶ δαιτυκωτάτων εἰ-
 σκονται εἰς τὸ Κορνή τὸ Πρόλογ. Σελ. 237. κ. 242.
 (***) Bornhardi 1. Th. S. 277.
 (***) Ἐνθ. ἀνωτ. Σ. 295.

τὴν Λατινικὴν γλώσσαν, ἔπου ἐκ τοῦ ι, ἐν τῷ suades, sap-
 iens κ. τ. τ., γεννᾶται ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ ζῶμα μας ἐν
 σύμφωνον· ἐτι δὲ καὶ εἰς πολλὰς ἀπὸ τὰς ζώσας γλώσσας,
 οἷον τὰς Σλαβικὰς, τὴν Ἰταλικὴν (π. χ. Europa), τὴν νῦν
 Ἑλληνικὴν, ἔπου εἰς τὴν κυρίαν διφθόγγον ἵχει ὡς π. Καθ'
 αὐτὸ λοιπὸν εἰς τὴν ῥαυχλικὴν μέθετον τῆς προφορᾶς τοῦ
 αὐ καὶ εὐ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀντίφρασις. Ζητεῖται μόνου νὰ
 μῦθωμεν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς ἐκ τῆς λαμπρᾶς τῶν Ἑλλήνων
 ἐποχῆς. — Δόγοι κατὰ τῆς προφορᾶς ταύτης δὲν ὑπάρχουσι·
 ταῦτο μέλλω νὰ ἀποδείξω μετέπειτα ὑπὲρ αὐτῆς δὲ ἐμπο-
 ρεῖ νὰ φέρη τις πολλούς. Ὁ Μίκερχος ἐδόξαζεν, ἐξ αἰτίας τοῦ
 χωρίου τοῦ Κικέρωνος (de Divinatione II, 40.), ὅτι τοῦ καὶ οὐ-
 νίας παρδ. χ. καὶ τοῦ Λατινικοῦ cave ne eas ἢ προφασί ἐν-
 δεχεται ὅτι ἦτο σχεδὸν ἡ αὐτὴ, ἐάν τὸ αὐ προφέρεται ὡς aw (*).
 Τῶντι, ἀφ' οὗ ἐξεύρομεν, ὅτι καμμία γλώσσα δὲν ἀπέ-
 φευγε τόσον τὴν χασμειδίαν, ὅσον ἡ Ἑλληνικὴ εἰς τὴν
 ἄττικὴν ἢ Ἀλεξανδρινὴν διάλεκτον (1), ἐμπορεῖ ἄρα γε νὰ
 μᾶς φανῇ τόσον ἀπίθανον, ὅτι τὸ ἐν τῇ αὐ διφθόγγῳ ὁ μὲν
 εἰόμενον φωνῆν (τὸ ὅποιον συμβαίνει τόσον συχνά) ἐπροφέ-
 ρετο ὡς ἀτελὲς φωνῆν, ὡς μετάβασις ἐκ τοῦ φωνῆντος εἰς
 τὸ σύμφωνον; Πρόσθεσ καὶ τούτο, ὅτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν
 οὐν ἐλάμβανε τὸν κύριον τόνον τὸ δεύτερον φωνῆν, καθὼς
 εἰς τὴν Γερμανικὴν ἐν τῷ au (π. χ. ἐν τῷ Haus, τὸ ἐπίτεν
 εἰς μέρη τινα προφέρεται ὡς Hus), ἀλλὰ τὸ πρῶτον. Ἐκ τοῦ
 ἀνωτέρω χωρίου τοῦ Πλουτάρχου μανθάνομεν, ὅτι τὸ α εἶναι
 τὸ πρωτεύον φωνῆν, καὶ λοιπὸν τὸ υ δὲν εἶναι ἄλλο παρά
 πνεῦμα. Ὅταν λοιπὸν βάλωμεν εἰς τὸ πα ὡς, φέρ' εἰπεῖν,
 ἐπὶ τοῦ α τὸν πρωτεύοντα τόνον (καὶ ἂν ἐκ πρέβσεως ἠθέλα-
 μιν νὰ προφέραμεν τὸ ω ὡς υ), δὲν γεννᾶται ἐξ ἀνάγκης ἐκ

(*) Haverk. Syllogo I. p. 141.
 (1) Τοῦτο γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἀναντίων τῆς χασμειδίας ἀντιπαρσκαυῶν·
 ἰσά· τῆς Συναπρέσεως· β'· τῆς Ὀλίφσεως· γ'· τῆς τοῦ ν· Ἐφεί-
 λσεως· δ'· τῆς Χακώσεως (οἷον κάσι ἀντὶ καύσει)· ε'· τῆς Συναρσεως
 (π. χ. ἔως, ἦ, μὴ οὐ, ὡς μία συλλαβὴ παρὰ τοῖς ποιηταῖς). Ὅλοι αὗ-
 ται ἀντιπαρσκαυῶν δὲν εὐρίσκονται εἰς καμμίαν ἄλλην γλώσσαν, ἄρα καὶ
 καμμία ἄλλη γλώσσα παρὰ τὴν Ἑλληνικὴν δὲν ἀπέφυγε περισσώτερον τὴν
 χασμειδίαν, καὶ μάλιστα ἡ ἄττικὴ καὶ Ἀλεξανδρινὴ διάλεκτος.

τοῦ υ ἢ α ἐν ἀτελές φωνῆν; Καὶ ἂν λοιπὸν ὁ Ἕλληνας ἐπιφραρεν εἰς τὸν ἐνεσῶτα τὸ παύω ὡς φωνο, ἀρά γε δὲν ἔλεγε φωνο, φέρ' εἰπεῖν, εἰς τὸν μέλλοντα; — Εἰς τὸ ἐν ἀπείρου ἐπίσης τὴν χασμωδίαν καθῶς καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἂν ἄλλως ἐπιφέρετο παρὰ ὧν, ἕως τῶρα κάνεις κάνεις λόγον δὲν μᾶς ἔδωκε· καὶ ἂν θέλωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὴν προφορὰν αὐτοῦ διὰ τῆς πρὸς ἄλλας γλώσσας παραβολῆς, εὐρίσκοντες πάντοτε ἐναντίον τῆς ἰδιαίτερης χρήσεως τῆς Γερμανικῆς, ἢ τῆς Γαλλικῆς, ἢ τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης, πλῆθος ἄλλας τῆς ἐναντίον ἀποδεικνυούσας μαρτυρίας, παρ. χ. τὴν Ἰταλικὴν γλώσσαν, τὴν νῦν Ἑλληνικὴν, τὴν Σλαβικὴν καθ' ὅλας τὰς διαλέκτους, Ἐπομένως ἐπιφέρετο καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας εἰς τὸ εὐ, τὸ υ ὡς w· ἀλλ' ἀμφισβόλλει, ἂν καὶ εἰς τὸ, φρεκτός, ψεύτης κ. τ. π., ἔπου τὸ πρὸς ἀποφυγῆν τῆς χασμωδίας κατ' ἀρχαίς εἰσαχθὲν ἢ προξενεῖ κακοφωνίαν τινα, ἐφουλάτῃ ἢ αὐτῇ προφορᾷ τοῦ w. Τελευταίον ὅτι τὸ w μὲ τὸ f (τὸ ὅποιον ἐπίσης ἔχει ἐν ἑαυτῷ πνεῦμα) εἶναι πρὸ πάντων συγγενέστατον, καὶ εὐκόλα εἰς αὐτὸ μεταβαίνει, ἴδιαι ἂν ἑαυτοῦ δῆλον καὶ σαφινισμῶν χρεῖα δὲν εἶναι (*).

Περὶ τῶν λεγομένων ἀπὸ τοῦ Ἕλληνας Γραμματικῆς καταχρηστικῶν διφθόγγων, δὲν ἔγινε σχεδὸν κάμμία ἀμφισβήτησις (οὔτε καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Χέκκην καὶ Μενερχον)· καὶ τοῦντι ἂν θεωρήσωμεν τὴν γραφὴν τῶν Λατίνων (ὅστις κατ' ἐσχέδον δὲν ἐσημείωνεν τὸ ὑπογεγραμμένον ἴδιαι, παρ. χ. Θράκεις, ἂ δ' ἢ, Πηλασος, Ὀδα κ. τ. τ.) καὶ ἐβουληθῆμεν τὸ ἀνωτέρω χωρίον τοῦ Στράβωνος, δὲν ἐξεύροι ἂν ἠμποροῦσε νὰ μᾶς μείνῃ πλείον κάμμία ἀμφισβόλια περὶ τῆς ὀρθότητος αὐτῶν προφορᾶς. Ἀλλὰ πρὸς τούτους τοὺς ὑπὲρ τῆς Γαυχλιανῆς

(*) Ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὅποιαν τὸ υ δὲν ἔλαβε τὴν φωνὴν τοῦ w καὶ εἰς τὸ εὐ, ἐνδέχεται ὅτι εἶναι ἢ κατὰ τῆς ἀρχαιοτάτους χρόνους μεταδὸν τὸν δύο τούτων φωνῶν ο ἢ ν μεγάλη συγγένεια, ἢ τις ἀνῆρτησις τῆς ν πρὸς κλαίφθην καὶ τὰ δύο τέσσερον φυσικᾶ, ὡς νομίζοις ὅτι ἀκούει τινος συνεισληθῆναι. Τὸ βραχὺ δηλοῦται καὶ ἀσαφές ο, συνημμένον μὲ τὸ ἄλλο γένος υ, κατ' ἐσθ, ὡς ἀπ' ἑαυτοῦ τρόπον τινὰ ὁμοίωσιν, ἕνα ἄσθεν, ὅτι τὸ μᾶλλον ἠκούσθη εἰς τὴν διφθόγγον. Τελευταίον τι συνέδη καὶ εἰς τοῦ Λατίνους· ἢ ἀρχαιοτάτη αὐτῶν διφθόγγος ou, π. χ. εἰς τὸ Jouis, Fouris μεταδῆ ὁμοίως εἰς τέλειον u μικρόν.

προφορᾶς λόγους· (οἷοι ὅσα μὴ ὀρθῶς ἠπαντήσωμεν δὲν εἶναι πολλοῦ ἀξία· καὶ ἀποβλέπουσι, χωρὶς νὰ ἐξαιρέσωμεν καὶ αὐτὰ τὰ περὶ τῆς τοῦ Η ἐκφωνήσεως, μόνον λεπτότητας, αἰτινες καὶ εἰς αὐτοὺς ἦδη τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος τοὺς χρόνους ἰδύνατο νὰ ἀφανισθῶσιν ὑπὸ ἀμελῶν ἢ ἀνεπιτηδείων ἐργῶν) πρὸς τούτους, λέγω, τοῦ λόγου εἶναι τάχα ἄλλοι ισχυρώτεροι ἐναντίαι λόγοι;

Ὁ Κ. Ὁβούσης ἐστύναξε Σελ 1054 τοὺς κυριώτερους λόγους τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐναντίας προφορᾶς ἐκ τῆς Ἀβερκαμῆ. Συλλογῆς· καὶ ὅσις τῶν ἀναγνωσῶν δὲν ἔχει καιρὸν νὰ ζητήσῃ τοὺς λόγους τούτους εἰς αὐτὰ τὰ πολεμικὰ συγγράμματα, ὡς ἴδη μόνον ἐκεῖ (δηλ. εἰς τὸν Ὁβούσην) καὶ τοὺς εὐρίσκει, διὰ νὰ μᾶς ἐλέγξῃ, ἂν θέλῃ, ἂν τυχὸν παρελίπωμεν τοὺς ὑσιωδιστέρους.

Ὁ καθολικὸς καὶ ισχυρώτατος τῶν ἐναντίων λόγων εἶναι ὁ ἐφεξῆς: 3, "An ai ai, ei, oi ἐπιφερόντο ἀπλῶς, ἐπράπτει νὰ ὀνομάζονται Δίφθογοι καὶ ἔχι Δίφθογοι". — Ἀλλ' ἐλησιμώησαν ἐνταῦθα καθέλου τὸ εὐ, τὸ ὅποιον καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρασμιανοῦς ἀπλοῦν προφέρεται, καὶ ὅμως δὲν ἀνομάσθη ποτὲ δίφθογος, ἀλλὰ πάντοτε δίφθογος. Διὰ τὸ αὐτὸ δίκαιωμα ἔχουσι καὶ αἰ αἰ, εἰ, οἰ, ἔδειχθη ἀνωτέρω εἰς τὸ χωρίον Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικῶ.

Λόγος ὑπὲρ τῆς κατ' Ἐρασμον ἐκφωνήσεως τῆς αἰ, ἢ) Τερεντιανὸς ὁ Μαῦρος λέγει εἰς τὴν πραγματικῶν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Λατῖνοι ἔγραφαν ταύτην τὴν δίφθογγον μὲ ἢ καὶ ἰ. β) Ἐννιος, Λουκρέτιος καὶ αὐτὸς ὁ Οὐίργιλιος ἐμεταχειρίζοντο τὸ αἰ ἀντὶ τοῦ ἰ. γ) Ὁ Μόσχος εἰς τὸν Πινδάρου ἐπιτάμιον ἀναφέρει, ὅτι ὁ Βάκιμος εἶναι σημειωμένος μὲ αἰ αἰ (καὶ ἡμεῖς ἐξεύρωμεν ὅτι τὸ φυτόν τοῦτο ἔχει μελανὰς γραμμὰς (Streifen), αἰ ὅποιαι ἐκφαίνουσι τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα)· ἀλλ' ἢ ἐκφωνήσις τῆς λύτης εἶναι σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ἢ αὐτῇ, καὶ ἔχει μεγάλην ὁμοίωσιν μὲ τὸ εἰ, καὶ ἔχι μὲ τὸ ε. δ) ἐκ τοῦ Μαῖα ἔγινε Μαῖα καὶ ἔχι Μαῖα. — Ἀλλ' ἠμποροῦσέ τις νὰ κάμῃ τὰς ἀκολουθεῖς ἐνστάσεις, ὡς πρὸς μὲν τὸ α) ὅτι Ὀρθογραφία καὶ Ὀρθόπεια εἶναι ὑσιωδῶς διαφορά πράγματα· ὅτι ἔγραφετο αἰ, δὲν ἐπροφέρετο ἢ ἀνάγκης καὶ αἰ· τούτο ἀποδειχναται ἐκ τῆς πείρας εἰς πᾶν

Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Γερμανίαν κ. ἐφ. (*). Προσέτι δὲν ζή-
 τοῦμεν τὴν προφορὰν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἢ ἵπσει πι-
 θανὸν εἶναι ὅτι ἦτο πολλά βάρβαρος, καθὼς εἶναι βάρβαρος, ἢ τις
 ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον ἀκούεται εἰς τὴν Μεσημδρινὴν Γαλ-
 λίαν ἢ τῆδε κἀκέϊσε ἢ, εἰς τῆς Ἀγγλίας τὰ χωρία· καὶ περὶ
 τῶ μᾶλλον δὲν ζητοῦμεν τὴν προφορὰν τῶν ἀρχαιοτάτων λα-
 τίνων, εἰ ὅποιοι ποτὲ δὲν ἐδανείσθουσιν τὴν προφορὰν τῶν
 ἀπὸ τοῦς πεπαιδευμένους Ἀττικούς, οὔτε οὔτοι πάλιν ἀπὸ
 ἐκεῖνους τὴν ἰδιότητά των. (Ὡς πρὸς τὸ β'.) Ὁ μὲν Ἑρμιότις καὶ
 Λουκρέτιος ἀναγράφεται εἰς τὸν ἡμιβάρβαρον αἰῶνα· ἔδὲ Ὀμή-
 ριλιος ἐμεταχειρίζετο τὸ αἰ ἀδεία ποιητικῆ, τοῦ μέτρου χά-
 ριν, ἢ κατὰ Κοιντιλιανὸν (I. 7. 13) αἰς amantissimus volu-
 ptatis, μόνον εἰς τὰς λέξεις pictae καὶ aulae ἀντὶ pictae καὶ
 aulae. Ἐάν ἀπὸ τοῦ Κικέρωνος εὐρίσκητο τὸ αἰ ὄχι μόνον ἐν
 τοῦς Ποιητῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦς λογιγράφους, τότε ἠμι-
 ροῦσε τις πάντως νὰ συμπεράνη τὴν κατ' Ἐρασμὸν αὐτῶ προ-
 φορὰν· ἀλλ' ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Κικέρωνος τὸν καιρὸν πάντοτε εὐ-
 ρίσκομεν τὸ αε ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ αἰ, (ἐξαιρουμένων Ἀρχαι-
 σμῶν τινῶν ἀπανταμέων εἰς τοῦς ποιητῶς)· ἔπεται ἄρα ὅτι
 συνέβη ἕκτοτε εἰς αὐτὸ κάποια μεταβολή. (Ὡς πρὸς τὸ γ'.)
 Δὲν ἐξεύρομεν, ὅτι Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πρῶτος ἀνόμασε τοῦς
 ἱαλέμους τοῦ Ἐλεγεῖα, λέξις ἣτις δὲν σημαίνει ἄλλα κατὰ
 Ἰρηνὸν παρὰ τὸ ἔ ἔ λέγειν, ἐπεὶ δὴ οἱ Ἰρηνεῦτες ἰα-
 νοῦν πολλὰς τὸ ἔ ἔ; (παράξ. Εὐριπ. Ἰφιγεν. ἐν Τάυρ.
 146. Leaner Etymol. p. 264. Wielands att. Museum. 1798.
 I. B. S. 293.) Ἄρα ὑπὲρ Ταῦχλίου ὁ λόγος οὗτος.—Ὡς
 πρὸς τὸ δ'.) Διατί οἱ Λατίνοι τὸ Μαῖα ἔγραψαν Maja, γίνε-
 ται εὐκόλως καταληπτὸν ἐκ τῆς ἀνωτέρω σημειώσεως ἐν-
 φωνήσεως ταύτης τῆς διφθόγγου, ὅταν συλλογησθῶμεν, εἰ
 αὐτοὶ εἶχαν τὸ εἰς τοῦς Ἑλληνας ἐλλείπον σύμφωνον; ἔπει-
 καὶ εὐκόλως ἀπατηθέντες ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης των,
 ἐπαρακινήθησαν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ ἰδικόν των; ἔπει μετὰ τὸ

(*) Ἡ αὐτὴ ἀπάντησις ἰσχύει καὶ διὰ τὸ παρὰ τοῦ Πιν. Ὄσόνει κα-
 πορὰ τὸν χρόνον τοῦ Κοιντιλιανῶ I. 7. 18. Ἐν τῷ δ'. Κερζ. πραγμασι-
 ται ὁ Κοιντιλιανός: de Orthoëpia; ἀλλ' ἐν τῷ ζ'. Κερζ. de Orthogra-
 phia. Ἐκτὸς τούτου τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ αἰ Γραεοὶ εἶναι μάλιστα ἡ ἐν-
 ρωτάτη ἀπορία, ἣτις ἀπατεῖ λύσιν.

αἰ ἀκολουθοῦσεται φωνῆεν. Ἐπρόφερειν δηλοῦσι ταύτην τὴν
 διφθόγγον ὄχι πάντα ὀρθῶς, ἀλλ' ὅσον τοῦς τὸ ἐσυγχωροῦ-
 σε τὸ ὄργανον τῆς γλώσσης των, καὶ κατ' αὐτὸ καὶ τὴν ἔγρα-
 φαν. Αὐτὴ τοῦ ὄργανου ἢ τραχύτης εἶναι ἴσως ἡ αἰτία, διὰ
 τὴν ὅποιαν ποτὲ δὲν ἀπαντῶμεν π. χ. τὴν νῆσον Αἰαίαν
 γραφομένην Lat. Aiaia (*).

Λόγοι ὑπὲρ τῆς κατ' Ἐρασμὸν ἐκφρασῆσεως
 τῆς εἰ., ἄ) Εἰς παλαιὰς Λατινικὰς ἐπιγραφὰς εὐρίσκηται τὸ EI
 ἀντὶ τοῦ I. β'.) Ὁ Κικέρων λέγει ὅτι τὸ βινεῖ ἄλλως
 ἐπροφέρετο παρὰ τὸ hini. — Ἡ ἀρχαιοτάτη Λατινικὴ διφθόγ-
 γος εἰ μετέβη εἰς μακρὸν i, κατὰ τοῦς τῆς παιδείας χρόνος.
 Πῶς ἐμπορεῖ λοιπὸν τὸ EI τῶν ἀρχαιοτάτων ἐπιγραφῶν, νὰ
 διορίσῃ τὴν προφορὰν τῶν ὑστεροτέρων τῆς παιδείας χρόνων, κατὰ
 τοῦς ὁποίους ἄρχισε κατὰ πρῶτον ὁ μεταξὺ Ρωμαίων καὶ Ἀτ-
 τικῶν ξενότερος σύνδεσμος (**); β'.) Αὐτὸς οὗτος ὁ Ἐρασμὸς
 ἀναρεῖ τοῦτο λέγων, ὅτι βινεῖ καὶ hini εἶχαν τὴν αὐτὴν
 προφορὰν· οἱ λόγοι του εἶναι οἱ ἐφεξῆς: Tullius in epistola
 ad Paetum. (Lib. IX. 22) ut demonstrat eandem vocem
 apud alios obscœnam esse, quae sit apud alios verecunda, nec in
 verbo turpitudinem esse, sed in sensu loquentis, producit h i n i et
 βινεῖ, quae latinis sit pudica, Graecis obscœna. Atqui si βινεῖ son-
 abat tum Graecis, quod vulgo sonat hodie (vini) non erat vox

(*) Εὐρίσκηται καὶ ἄλλη λύσις τῆς ἀπορίας ταύτης εἰς τὸν Μαρτιανὸν §
 27. ὅτι φησὶ ἢ ἢ προφορὰ τοῦ Maja, eja, Troja κ. τ. π. εἶναι Διολικῆ.

(**) Ταλευτακῶν πόσον ὀλέγον ἠκούετο καὶ αὐτῆς τῆς ἀρχαιοτάτης διφθόγ-
 γου εἰ τὸ e, μᾶς τὸ δεῖχνα ὁ ἀσεβισμὸς ἐκαίνας τοῦ Λουκιλίου, τὸν ὅποιον
 ἀπαρεῖ ὁ Κοιντιλιανός I. 7. 14.

Mendaci furique addes s cum dare furei
 Jusseris.

Τὸ ἄσημον τὸ e τούτου γίνεταί δῆλον καὶ ἐκ τινῶν χωρίων τοῦ Περικλιανῶ I.
 p. 561., I quoque apud antiquos post E ponebatur, et EI diphtho-
 ngum faciebat, quam pro omni I longa scribebant, more antiquo
 Graecorum. Τούτ' αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Κοιντιλιανός μὴ ἄλλους λόγους ἤτοι:
 Dicitur diutius ut e i jungendis eadem ratione qua Graeci ei (scri-
 bendo) uterentur. — Τὸ scribendo διακρίσεται, καθὼς τὸ χωρίον ἀπαν-
 τῆται ἐν τῷ Cap. de Orthographia.

*) Ap. 18.

eadem apud utramque gentem, nihilo magis quam apud Latinos bin i et vini. (Harver. Syllog. p. 122.) — Δείξις ἄρα ἔτετο τῆς κατὰ Ῥαϋχλίον προφορᾶς τοῦ ει.

Λόγοι ὑπὲρ τῆς κατ' Ἑρασμον ἐκφωνήσεως τῆς οι. ,, α) Τὸ χαρίον τοῦ Θεουκιδίδου (β. 54), ἔπου γίνεσθαι ἕως περὶ τοῦ λοιμοῦ καὶ λιμοῦ. β.) Τὸ Βοῖο γράφει ὁ Στράβων: Βοῖοι. — Πόσον ἰσχυρὰ δείξις εἶναι τὸ χαρίον τοῦ Θεουκιδίδου, τὸ συμπεραίνομεν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ οἱ οὖν Ἕλληνες τὸ ἀναφέρουσι (καὶ ἴσως μὲ περισσύτερον διακαίον) ὑπὲρ τῆς κατ' αὐτὴς προφορᾶς. Τὸ δὲ Βοῖοι ἐξηγγίται καθὼς τὸ ἀνωτέρω Ματα.

Λόγοι ὑπὲρ τῆς κατ' Ἑρασμον ἐκφωνήσεως τῆς αυ. ,, α) ὁ Ἀριστοφάνης, διὰ τὸ σημαίνει τὸ γαῖσιμα τὸ σκῆλου, μεταχειρίζεται τὸ αυ αυ (Σφήκες, σίχ. 898). β.) Οἱ Λατίνοι γράφουσιν ἀντὶ τοῦ αυ πάντοτε αυ. — Οἱ σκῆλοι γαῖσιμα καὶ αυ, αυ (ἐξ οὗ τὸ Γερμανικὸν Klaffen) ἐπίστε μάλακα u, u καὶ τ. κ., καὶ ἐν γένει φαίνονται ὅτι ἔχουσι φωνῆσι πολλὰ τραχέα ὄργανα ὥστε δὲν πρέπει νὰ μάλαμον παρ' αὐτῶν τὴν ἀρίστην προφορᾶν. γ.) Πᾶσα γλώσσα, ἐμφράζει τὰς φωνὰς ἄλλης τιμῆς, ὅσον δύναται κατὰ τὸν ἑαυτῶν Λατίνων ἐξέφραζε τὴν φωνὴν τοῦ Γερμανικοῦ μας W. τῶν ἄλλοι χειροῦ ἐπρεπε ἄρα νὰ γράφωσιν ἀντὶ τῆς αὐτῆς ἐν τῆ αυ.

Οἱ Κύριος Ὁδούσιος ἀναφέρεται ἔξ εἰς τὸν Ἰσαὰκ Οὐόσιον (Vossius), ὅς τις εἰς τὸ σύγγραμμῶ του de Cantu Rob. apud λέγει εἰς μέρη τινὰ ὅτι ἐπὶ Κλαυδίου εἰσῆχθη τῶν μονοφθόγγων ἢ χῆσις εἰς τοὺς Ῥωμαίους, μ' ὅλον ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ οὗτος ἐναντιῶν πολλὰ εἰς τούτο, καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες (gens aduhandi peritissima, ὡς λέγει) παρέλασαν ταύτην τὴν χῆσιν ἀπὸ τοῦ Ῥωμαίου. — Τροῦντι ἢ μαρτυρία αὕτη ἐπρεπε νὰ θεωρηθῆ ὡς κρίσιμος αὐ ἦτον. δυνατὸν νὰ ἀποδείχῃ τὸ ἀνωτέρω ἰσόρημα. Ἀλλὰ συγγραφεῖς, ὅστινες ἀναγκαίως ἐπρεπε νὰ τὸ ἀναφέρωσι, δὲν ἔχον καμμίαν εἰδήσιν περὶ τούτου. Οὐτὲ ὁ ἀκριβὴς Σουετῶνιος ἐν τῶ βίῳ τοῦ Κλαυδίου (Claudii vita), οὐτὲ ὁ Τάκιτος, Annalium XI. 14 (ὅπου ὁμιλεῖ περὶ τῶν γραμματικῶν σπουδῶν τοῦ Κλαυδίου, καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ παραβλέψῃ καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα), οὐτὲ ὁ Κουιντιλιανὸς, ἔτε ὁ Πρισκιανὸς ἔτε ἄλλοις τισι ἀρχαίοις Γραμματικὸς ἀναφέρει τι περὶ τούτου, οὐδὲ καὶ εἰς τῶν φιλολόγων ἀπὸ τῆς

ἡμερῶν μέχρι τῆς σήμερον εἰς κανένα Κλασικὸν συγγραφέα τὸ ἰσόρημα τοῦτο. Τὶ δύναται λοιπὸν νὰ ἀποδείξῃ συμβεβηκός, τὸ ὅτι οὐδὲν ἔχει ἄλλον μάρτυρα παρὰ ἐνὶ μόνον Γραμματικόν, ἀμαρῶντα δεκαῆξ ἑκατονταετηρίδας ὑστερότερα; — Ὁ Ἰσαὰκ Οὐόσιος διὰ μὲν τὴν πολυμαθείαν τε εἶναι πάσης τιμῆς ἄξιος, ὅχι ὅμως καὶ διὰ τὴν ἐμπάθειαν, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πλέον περὶ ποτὲ εἰς ταύτην τὴν ἐριδᾶ. Ὡς πρᾶγμα λοιπὸν εἰ ἀνωτέρω διηγούμενος, ἀπέδειξε μόνον — ὅτι εἰς τὴν ἡμερῶν τοῦ ὁ ἀνθρώπος πάντοτε ὑπερβαίνει τὰ ὅριά του.

(τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετράδιον)

ΕΊΔΗΣΙΣ.

Ἰδοὺ κατὰ τὴν ἔφεσιν τῶν κοινῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατὰ τὸ δίκαιον ζήτημα πολλῶν φιλογενῶν καὶ φιλοτέκνων γονέων, καὶ τρίτη ἐκδοσις τῆς κοινακρελοῦς ποιητικῆς διδασκαλίας ἐν προσχῆματι Ἀλφραβήτου, τοῦ ἐν Ἱερῶσι διδασκάλου Πολυζῶν Κουτού· αὐξήθηθῃσα μὲν καὶ εἰς τὴν δευτέραν αὐτῆς ἐκδοσιν· ἀλλ' ἢ τρίτη, διὰ τὸν φιλογενῆ ζῆλον τοῦ αὐτῆ διδασκάλου, φιλοπόνησας κατεκοσμήθη μὲ τὴν προσθήκην τῆς Κατηχίσεως τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίσεως, καὶ μὲ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἑπτὰ Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, ἔμὲ ἄλλα πολλὰ ἱερὰ μαθήματα Θεοπνεύτου διδασκαλίας, ἀναγκασιότατα διὰ κάθε εὐσεβῆ νέου· καὶ μὲ πληρεστέραν ἐκθεσιν τῆς ἠθικῆς ἐπιστήμης· οἷς προσετέθη καὶ ἠθικὴ χειρουργία εἰς τὴν πλάνην καὶ ματαιότητα τοῦ Κόσμου· καὶ ἐπὶ τέλους μία σύντομος, καὶ εὐληπτος Ἀριθμητικὴ διὰ τὰ τέκνα τῶν πραγματευτῶν. Βιβλίον, καινοφανὲς μὲν εἰς τὸ γένος ἡμῶν, ἀλλ' ἐναγκαῖον, καὶ σύνθηες εἰς ὅλα τὰ περωτισίμενα ἔθνη, διδασκόμενον καὶ παραδιδόμενον εἰς τὰ παιδία τῶν ἡμογενῶν, αὐτὶ τῶν ἑλλογικῶν καὶ προφητικῶν βιβλίων εἰς Ἑλληνικὴν καὶ δύσληπτον φράσιν, ὅσα καὶ εἰς μαθητὰς καὶ διδασκάλους δυσνόητα· (ἀλλ' ἀναγκαῖα μόνον εἰς προσευχὴν)· ἢ δὲ ἐπὶ κατάληψις καὶ διδασκαλία τῆς ἀγίας ἡμῶν Πίσεως, καὶ ἢ γνώσις τῶν καθηκόντων ἡμῶν χρεῶν, ὅσα εἰς Θεὸν, καὶ εἰς τὸν Πλησίον, καὶ εἰς τὸν ἑαυτοῦ μας ἔχομεν ἀπαραίτη-

κα, καὶ ἡ ἰδέα τῆς δημιουργίας τοῦ ὄρατου, καὶ ἀόρατου κόσμου, καὶ ἡ συνοπτικὴ γνώσις τῶν φυσικῶν ἑνῶν, πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἀναντιρρήτως αὐτὰ εἶναι αἱ πρῶται βάσεις, καὶ ὡς θεμέλια ἀφεύκτως νὰ καταβάλλονται κατ' ἀρχάς, καὶ νὰ ἐμφυτεύωνται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων ἐκ πρώτης ἡλικίας, δι' ἐξηγουμένα εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν διάλεκτον· ἔνθεν καὶ ἡμενῶς πᾶσι προτίθενται εἰς κοινὴν ἀφέλειαν.

Ὅσοι δὲ τῶν ὁμογενῶν ἐπιποθοῦσι τὸ βιβλίον τοῦτο, ἄς διευθύνωσι τὰ γράμματά των εἰς τινα φίλον ἐν Βουκουρεστίῳ, ἢ πρὸς τὸν εἰρημένον Διδάσκαλον.

Ἡ τοῦ βιβλίου τιμὴ, ἀπὸ ἑνὸς ἕως 50 πρὸς 4 γρῆσια· ἀπὸ δὲ τῶν 50 ἕως 100 καὶ ἐπέκεινα, πρὸς τρία ἡμισυ γρῆσια καὶ ἕν. —

„Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ἀπὸ φιλογενῆ ζήλων καὶ φίλων βρωπιῶν κινούμενος μεταφράζει ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἰδιώματος εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν τὴν οἰκιακὴν Ἰατρικὴν (la Médecine Domestique) τοῦ σοφωτάτου Ἰατροῦ Μπύχαν τοῦ Ἄγγλου, μεταφρασθεῖσαν νεωστὶ παρὰ τοῦ σοφοῦ Ἰατροῦ Duplant τοῦ Γάλλου εἰς πέντε τόμους εἰς 8., ἡ ὁποία ἐπιτὴν ἡλίγου τελειοῦναι, καὶ ἔσω τοῦτο εἰς κοινὴν εἰδήσιν“.

Δ Ι Ο Ρ Θ Ω Σ Ι Σ.

Τὸ ἀκόλουθον ἐξάλλη ἐκ Βουκουρεστίων:

„Εἰδοποιῶνται οἱ ὁμογενεῖς φιλόλογοι, ὅτι τὸ ἡρακὲ ἐπίγραμμα κατ' ἀρχὴν τῶν κεφαλαίων τῆς νεοφανοῦς ἰσραὴ τῆς Βλαχίας προκείμενον, ἐξ ἀμελείας τοῦ τυπογράφου, ἢ ἐξ ἀμαθείας τοῦ διορθοῦντος, ἐσφαλμένως φαίνεται ἐκδέξιν· ἔτι εἰς τὸ ἰδιόχειρον τοῦ ποιητοῦ φαίνεται γεγραμμένον εἰς τὸν δεῦτερον στίχον, Διου νύ σι ος, καὶ οὐχὶ Διούσιος· ἐξ δὲ τὸν τέταρτον στίχον φαίνεται, φάος ἡελίοιο, καὶ οὐχὶ φάος ἡελίοιο· ὅθεν τὸ χαλαῖνον καὶ σόλοισιν τῶν στίχων εἶναι πρῶτον σφάλμα τοῦ τύπου καὶ τοῦ διορθοῦντος, καὶ οὐχὶ πλάσμα τοῦ ποιητοῦ, ὅστις διὰ πολλῶν ποιημάτων ἦν ἐπιεικὴ φρονήτων εἶναι γνωστός. — —

ΕΡΜΗΣ Ο΄ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆς α΄. ~~~~~ 19 ~~~~~ Ὀκτωβρίου.

1818

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἰδέαι περὶ τῆς κατ' Ἐρασμὸν ἐκφραστικῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης. (Ideen über unsere Erasmische Aussprache des Altgriechischen.)

(Τέλος.)

Ἄλλοι δοξάζουσιν ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ὀσίδιου ἦτορ πολλά διεφθαρμένη ἡ Ἑλληνική, διότι αὐτὸς ᾄδει (Tristium V. c. 8):

In paucis extant Graecae vestigia linguae,

Haec quoque jam Getico barbara facta sono.

Φέρουσι προσέτι εἰς μαρτυρίαν καὶ τὴν Νέαν Διαθήκην, εἰς τὴν ἑποίαν ἀπαντῶνται τίτλος, δηνάριον, Κῆνσος, καὶ ἄλλοι Λατινισμοί. Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τάττουσι μάλιστα εἰς τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὴν ἀρχὴν τῆς διαφορᾶς τῆς γλώσσης καὶ τῆς προφορᾶς, διότι τότε εἰσέεικον εἰς ἕλας τὰς κυριευθείσας ἐπαρχίας τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, κρατιῶνται καὶ ἔμποροι (ἄνθρωποι ἄρα, οἱ ὅποιοι πιδανὸν ὅτι δὲν ἀμιλοῦσαν τὴν γλῶσσαν καλῶς). — Τοιαύτας ἐνστάσεις ἔμπορεῖτις σχεδὸν ἀπρομελετήτως νὰ ἀντιτάξῃ. Ὁ Ὀσίδιος δὲν εὕρισκετο ἐπὶ τῆς ἐξορίας του εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς ἄλλην τινὰ εὐκλεῖαν τῆς Ἑλλάδος πόλιν, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν βαρβάρων τοῦ Πόντου, μεταξὺ τῶν Γετῶν, οἱ ὅποιοι βέβαια πρέπει νὰ ἀμιλοῦσαν διεφθαρμένα Ἑλληνικά. Οἱ συγγραφεῖς δὲ τῆς Νέας Διαθήκης δὲν εἶναι Ἕλληνας, καὶ εἰς μὲν τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἡ μαρτυρία αὐτῶν ὅλον τὸ κύρος, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν πεπαιδευμένων, ὅταν αὐτοὶ μάλιστα θεωρῶνται ὡς φιλόλογοι καὶ

Γραμματικοί (Belletristen (*)). Τελευταίον ἢ καθημερινή πείρα ἀναίρει τὴν τελευταίαν ἐννοσίαν. Εἰς ὅλους τοὺς τίπους ὁ ὄχλος ὀμιλεῖ τὴν γλώσσαν κακῶς, ἀλλ' ἡ γλώσσα τῶν πεπαιδευμένων, καὶ μάλιστα ἡ γραφομένη, δὲν κανονίζεται ἀπὸ τὴν γλώσσαν αὐτοῦ ποτέ. Καὶ τότε μόνον ἡπεροῦσιν αὐτῇ ἡ ἐννοσίς νὰ ἔχη τὸ κύριός της, εἰν ἀπὸ τοῦ χρόνου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔπαυε διόλου ἡ κλάσις τῶν πεπαιδευμένων, καὶ τὸ πᾶν ἐγίνετο ὄχλος, καθὼς εἰς τοὺς ὑπερωτέρους τῆς βαρβαρότητος αἰῶνος· ἀπ' εὐ τοῦτο δὲν ἐγίνε, ἔτσι Πλαστικὴ συγγραφεῖς ἤκμασαν ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, τόσαι ἀνασκευαὶ ἔναι τῆς ἐννοσίσεως ταύτης.

Ἄν ἡ προφορὰ τῶν νῦν Ἑλλήνων εἴρανη εἰς τὸν Χέρν, Μέκερχον, καὶ ἄλλους Ἀγγλους καὶ Ὀλλανδοὺς πολλὰ μαλακῇ, αἰτία τούτου εἶναι ἴσως, τὸ πλείον μέρους, ὁ χαρακτὴρ τῆς ἰδίᾳς αὐτῶν (τῶν Ἀγγλων καὶ Ὀλλανδῶν) μητρικῆς γλώσσης, ἣτις εἰς ἄλλα ἔθνη, εἰς τοὺς Γάλλους, φερ' εἰπεῖν, καὶ Ἰταλοὺς, φαίνεται τραχεῖα καὶ ἀγρία. Δίφθογγοι, μὲ ἀκρίτον καὶ τρόπον τινα κεχινὸς σῶμα προφερόμεναι, δύνανται μὲν, ἀναλογουῦσαι οἰκειῶς εἰς τὰ νοήματα, νὰ συμβῶνται εἰς ἰσχὺν καὶ σερμνότητά τῆς λέξεως (**). ὅταν ὅμως συνεχῶς καὶ πανταχοῦ ἀπαντῶνται, ἀυξάνουσι τῆς γλώσσης τὴν μαλακότητα· καὶ ἂν αὐταὶ τότε φαίνωνται ἐντονώτατοι καὶ σερμναὶ εἰς Ἀγγλων τινα, ἢ Ὀλλανδῶν εἴτε Γερμανῶν, πῆπει ἴσως νὰ τὸ ἀποδώσωμεν εἰς τὸ τραχύτερον ὄργανον τῆς φωνῆς του. Ὅσις ἀναγνώσῃ τὴν περὶ τῆς Εὐφωνίας τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης (über den Wohl laut der Italienischen Sprache) ἀρίστην διατριβὴν τοῦ Φερνόδου (Ferno) (**). Δέλει πληροφορηθῆ περὶ τούτου. — Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔλαι αὐτὰ αἰ φωνασκίαι κατὰ τῆς μαλακότητος καὶ μονοτονίας ἐν ἐμποροῦν νὰ ἀποδείξωσι τίποτε, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα ἀνάγκη εἰς τὸ περὶ Ὁρέξων κεφάλαιον. Τούος (Guss), Ἡδερμάνος Σχημίδης (Erdmann Schmidt) καὶ πολλοὶ ἄλλοι εἰδήμο-

(*) Ἴδε Κ. Οἰκίον. Γραμματικ. σελ. 2. τὸν ὀρισμὸν τῆς λέξεως Γραμματικοί. Ο Μειτσορ.

(**) Παρὰ. Bibliothek der schönen Wissenschaften IV. B. 1. St. καὶ V. B., 1. St.

(***) Teutscher Merkur. 1802. S. B. S. 245.

οι τῆς νῦν Ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπερεκθειάζουσι τὴν εὐφωνίαν αὐτῆς, καὶ ὁ Ἰενίσχιος (Jenisch) διηγῆται εἰς τὴν 14 γλωσσῶν φιλοσοφικὴν Κριτικὴν σύγκρισίν του (Philosophisch Kritischer Vergleich von 14 Sprachen), ὅτι εἰς ἑταιρειαντινα πεπαιδευμένων ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν ἐκαταλάμβαναν καθόλου τὰ Ἑλληνικά, ἀπάγγελλέ τις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Ραϋχλίνου καὶ Ἐρασμοῦ, καὶ ὅλοι οἱ παρόντες συμφοῶναις ἐπῆνεσαν καὶ ἀπεδέχθησαν τὴν τοῦ Ραϋχλίνου.

Εἶναι καὶ ἄλλος λόγος, ἡ διαίρεσις, τῆς ὁποίας ἀνάμνησιν δὲν κάμνει ὁ Κ. Ὁσούτης, οἱ γραμματικοὶ ὁμοῦς πολυλάκι τὴν ἀναφέρουσι· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐξερευνησις αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῆ, ἂν καὶ κάμματα ἰσχυρὰ ἀπόδειξις ἐξ αὐτῆς δὲν ἤθελε προκύψαι. — Ἐπειδὴ ἡ λέξις παῖς ἀπαντᾷται μὲ τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως (εἰς τὴν Διολικὴν καὶ Ἰωνικὴν διάλεκτον), ἀνάγκη ἔρα ὅτι ἡ αἰ ἐπροφέρετο διχῶς εἰς τινα τῆς Ἑλλάδος τόπον· τούτο εἶναι βέβαιον. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι φανερόν ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο ἐδιορίσθη διὰ νὰ σημαίνῃ κανόνος τινος ἐξαιρέσειν, εἶναι ἔρα ἀναντιρρήτον, ὅτι τὸ ἄλλως προφερόμενον παῖς, λαμβάνου τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως, ἀλλῶς ἐπροφέρετο εἰς τὰς διαλέκτους, ἢ γινεν παῖς. Ἄν λοιπὸν ἡμεῖς τὸ προφέρωμεν τῶρα κατ' Ἐρασμόν, ποία διαφορὰ μεταξὺ ἐξαιρέσεως καὶ κανόνος; — Διὰ νὰ γνωρίσωμεν σαφέστερον τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τοῦ σημείου τούτου, καλῆτερον εἶναι, νὰ ἀντεξετάσωμεν ἀκριβῶς καὶ ἀνακρίνωμεν τὰς ὁποίας ἐννοσίσεις δύνανται νὰ ἀντιτείνωσιν εἰς τὴν πρότασίν μας οἱ ἐναντίοι.

Ἐπειδὴ καὶ ἀμφότερα τὰ διαφανοῦντα μέρη συναμολόγησαν τὴν ὑπαρξιν τῆς διαίρεσεως, ἔπρεπε φυσικῶς τῷ λόγῳ οἱ ἐναντίοι, διὰ νὰ ἀνατρέψωσιν τὴν ὁποῖαν ἐξ αὐτῆς ἐπορίσθημεν ἀπόδειξιν, νὰ πολεμήσωσιν εὐθύς τὴν κρίσιν αὐτῆς δύναμιν, ἀνθυποφέροντες ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ κανόνος καὶ ἐξαιρέσεως· διότι αἱ δίφθογγοι διαίρουνται μὲν, ἀλλὰ προφέρονται μονοσυλλάβως, εἰς τρόπον ὡς νὰ ἐμπορῆτις νὰ τὰς διακρίνῃ ἀπὸ τὰ μὲ τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως σημειούμενα φωνήεντα. — Κατὰ ταῦτα ἔρα ἡ διαφορὰ ἤθελεν εἶναι, ἡ μεταξὺ μονοσυλλάβου καὶ δισυλλάβου φωνῆς. Τούτε ἀπαιτεῖ κάποιαν διασάφησιν. Ἐν πρώτοις εὐρίσκομεν, ὅτι

δὲν εἶναι πολλὰ παλαιὰ αὐτὴ ἢ παρατήρησις τῆς διαφορᾶς, ἐπειδὴ περὶ αὐτῆς οὔτε κατὰ τὸν δέκατον ὄγδωτον αἰῶνα, κατ' ἐκείνην δηλαδὴ τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν Λουδοβίκου τοῦ ἰδ', δὲν ἀνέφεραν τίποτε οἱ τόσον ἀκριβεῖς φιλόλογοι Ἰανσενζαί τοῦ Port-Royal. Ἡ περὶ τῶν διφθόγγων ἰδέα αὐτῶν εἶναι ἡ ἐφεξῆς. „Les voyelles jointes ensemble font les diphtongues: le nom en est tout Grec, διφθόγγαι, qui sonnent deux fois“ ἔθεν ἔ, φέρουσι ὡς παράδειγμα τῆς ἐκφωνήσεως τῆς οἰ, τὸ λατινικὸν proinde. Μὲ ὅλα ταῦτα ὀλίγον μᾶς μέλει ἂν εἰς τοὺς ἀρχαίους εἴτε εἰς τοὺς ὑστέρους χρόνους ἐπαρατήρησαν τὴν διαφορὰν· ἀλλ' ἂν μόνον ὑπάρχη τῶντι ἐν πράξει.

Διὰ τὸ μάθωμεν τοῦτο, ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν Γερμανίαν τόπος ὀνομαζόμενος, φέρ' εἰπεῖν, Boizen, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ θέλει ἀπεφασιστικῶς, νὰ προφέρωσι χωριῶνται τοῦ ὀνομα τοῦ τόπου τοιοῦτρόπως, ὥστε νὰ παρατηρῆται σημεῖον διαίρεσεως, τούτέστι μίαιτις διαφορά μεταξύ Boizen καὶ Boitzen. Δὲν ἤθελε τοὺς φωνῆ τὸ ἀπαίτημα τοῦτο ἀδύνατον καὶ γελοῖον (*); — Καὶ ἂν ἦσαν οἱ χωριῶνται ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ὀσκέλα ἤθελε τοὺς εὐρεῖ εὐμαθετέρους. Καὶ τῆ ἀλήθεια ἂν θεωρήσωμεν τὰς ζῶσας ἡμῶν γλώσσας, εἰς κάμμιαν δὲν εὐρίσκομεν τὴν διαφορὰν ταύτην· ἀλλ' εἶναι αἰ αἰ, εἰ κ. τ. πλατεῖαι διφθόγγαι, δὲν ἔχουσι οὐδέποτε τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως· εἰς τὴν Γερμανικὴν, φέρ' εἰπεῖν, γλώσσαν, ἢ εἰς τὴν Ἰταλικὴν (διότι πλατεῖαι διφθόγγαι δὲν εἶναι βέβαια ἄλλο, κατὰ τὴν ἀκουομένην προφορὰν, παρὰ δύο διακεκριμένα, τούτέστι διακριτῶν προφερόμενα φωνήεντα **)· ὅπου ὅμως ἐξαιρούμεναι ἔχουσι τὸ σημεῖον τῆς

(*) Βραδύτης εἰς τὴν προφορὰν τῆς ρηθῆσθαι λέξεως ἡμποροῦναι νὰ προσεγγίσῃ τὴν ἰδέαν ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀπάτην· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀποδείχεται, εἰ καὶ διὰ τοῦ σημεῖου τῆς διαίρεσεως σημειούμεναι λέξεις πάντοτε ἐπὶ τὸ βραδύως, καὶ ὅτι τῆσιν ἀνάγκη οὕτω νὰ προφέρωνται, διὰ τοῦτο ἐκ τῶν παραδειγμάτων εἶναι ἀσφαλτέρον, εἰς προφερόμεναι τὰς χωρὶς τοῦ σημείου τῆς διαίρεσεως λέξεις ταχῆς ἕνα καὶ ταυτοχρόνως.

(**) Ὁ ἐκ τῆς ἀκουομένης προφορᾶς πάραληφθεὶς ἄριστος εἶναι ὁ μόνος τὸν ὅποιον φιλάττει ὁ κοινὸς λαός. Ὅθεν εἰς τὴν συκλήτησιν τῆς ἐκχωρημένης διαφορᾶς καθ' ὅλους τοὺς λόγους δὲν πρέπει νὰ τὸν καταφρονήσωμεν. Διότι ἡ γλώσσα δὲν ἐδιορίσθη μόνον διὰ φιλοσόφους καὶ ἀνθρώπων ἐχόντων

διαίρεσεως, π. χ. εἰς τὴν Γαλλικὴν γλώσσαν, δὲν εἶναι πλέον συνήθως πλατεῖαι διφθόγγαι· καὶ ἂν δὲ ἦναι τοιαῦται, ἔχουσι πάντοτε ἰδιόζουσαν τινα φωνὴν, ἢ ὅποια δὲν μᾶς ἀφίνει καθόλου νὰ ἀμφισβῆλωμεν, ὅτι ἐνυπάρχει τρέπον τινα τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως· π. χ. ἐν τῇ λέξει Bourgeois, ἢ τοῦ οἱ ἐκφώνησις εἶναι πάντῃ διάφορος τῆς τοῦ ἐν τῷ Heloise. Ἡ κατὰ μίαν συλλαβὴν αὐξήσις φαίνεται μὲν ὅτι εἰς τὴν διαίρεσιν ὑπάρχει τῶντι ἀσπεκτοπλείζον, καὶ διὰ τοῦτο εὐκόλα γνωρίζεται ἐκ τοῦ μέτρου τῶν ποδῶν εἰς τοὺς σίχους, ὅχι μόνον ἐνθαυθαίμα ἀλλὰ καὶ δυνάμει· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως ἀπαντᾷται ὅχι μόνον εἰς τοὺς σίχους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπλοῦν βεβήθημα τοῦ ὀρθοῦ μέτρου τῶν ποδῶν· διὰ τοῦτο ἢ κατὰ μίαν συλλαβὴν αὐξήσις ἀνάγκη νὰ διακρίνεται εἰς τὸν πεζὸν λόγον, καὶ νὰ διακρίνεται μάλιστα εὐκόλα, πανταχοῦ καὶ ἀπὸ τὸν καθεῖνα, ἐπειδὴ καθεὶς ὁμιλεῖ συνήθως εἰς πεζὸν λόγον. Ἐπιμένοντες εἰς τὰ ἐκ τῶν ζῶσων γλωσσῶν παραδείγματα, περὶ τῆς ὀρθῆς προφορᾶς τῶν ὀποίων εἶμεθα βέβαιοι, ἄς θέσωμεν παρὸ χ. εἰς τὴν Γαλλικὴν λέξιν Roi, τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως, καὶ εἴπωμεν Roï, Ὅσις δὲν ἀνέγνωσε ποτὲ Γαλλικοὺς σίχους, αἰσθάνεται ἄρα γε ἐκ μόνης τῆς προφορᾶς Roï, ὅτι ἡ λέξις ἔχει μίαν συλλαβὴν περισσοτέρου παρὰ τὸ Roi; Ἄλλο παράδειγμα· Ὁ Βολταῖρος εἰς τὴν λέξιν Galigai ἔβαλλεν ὡς Γάλλος ἐπὶ τῆς αἰ τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως· ὁ Ἰταλὸς ὅμως δὲν τὸ κάμνει· διατί; ἐπειδὴ εἰς τὴν γλώσσάντου, εἰς τὴν ὀποίαν ἢ αἰ εἶναι πλατεῖα διφθόγγαι (καθὼς ἀποδείχεται ἐκ τοῦ μέτρου τῶν ποδῶν τῶν Ἰταλικῶν σίχων), δὲν γνωρίζει μετὰ τῶν Galicai ἢ Galioai, ὡς πρὸς τὴν προφορὰν, κάμμιαν διαφορὰν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς λέξεις Eneide Ἰταλῶν Eneide, Moïse Ἰταλῶν Moïse, Esau Ἰταλῶν Esau, καὶ εἰς χιλίας ἄλλας. Ἐάν λοιπὸν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐμεταχειρίζοντο τὸ αἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ὡς διφθόγγους, καθὼς τὰς μεταχειρίζονται οἱ Ἰταλοὶ ἢ οἱ Γερμανοὶ, δὲν ἤθελαν ἐπιθετεῖν τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως, καθὼς μήτε οὔτε, εἰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις. Ἡ μήπως ἄλ-

τὴν ἀκρὴν τοῦ Μοτςάρτου (Mozart, εἰς τὴν περιπέσει τῶν νεπτέρου Μουσαίου τῆς Γερμανίας).

λοτι συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δι' ἄλλας αἰτίας; Διὰ τὴν σημεῖα τῶν τόνων ἀρά γε; — Τοῦτο ἦτον ἐνδεχόμενον, εἰ μὲνον δὲν ἦτο τόσοσ διαφόρος ὁ τόπος τοῦ σημεῖου τοῦ τόνου ἐπὶ τῆς διαίρεσεως. Τὸ εἰ, λόγου χάριν, ὅταν διαιρῆται εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, λαμβάνει τὸν τόνον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐπὶ τοῦ πρώτου φωνήεντος (Ἄ τ ρ ἔ ῖ, φ ἔ ρ εἰ π εῖν, Τυ δ ἔ ῖ, Ἄ ρ ἔ ῖ α). ἐκ τούτου ἴσως προεκυψεν ὑπερότερον ἢ συνήθεια νὰ γράφεται ἐν τῇ διαίρεσει τοῦ εἰ τὸ μακρὸν ε, τοῦ ἔσιν τὸ η' ἀγγεῖον, φ ἔ ρ εἰ π εῖν, διηρημένον ἐγγράμμετον ἀγγυγῆτον· ἀλλ' ἐνίοτε λαμβάνει τὸ δεύτερον φωνῆεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν τόνον (οἶον ἐν Ἰλιάδ. Α. 306. τὸ εἴσαας, καὶ 439. τὸ Χρυσήϊς. Η. 88. νηῖ, καὶ 240. δηῖω.)· εἰς πολυλόγιστος ἄλλας λέξεις τίθεται ὁ τόνος ἐπ' ἄλλης συλλαβῆς (π. χ. Ι. 184. βηῖ δῖως. Κ. 502. Διομήδεϊ, 555. Νηληϊάδῃ). Ἐξ ἐναντίας ὅπου δὲν χωρεῖ ἡ διαίρεσις, ἀπαντᾷται ὁ τόνος πάντοτε ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος τοῦ τονισμένου η, οἶον εἴδω, εἴρωνεια, δυνασειά. Αὕτη ἡ παρατήρησις μὲ φαίνεται ἰκανῆ εἰς τὸ νὰ ἀνατρέψῃ πᾶσαν ἀντεπιχείρησιν, ἣτις ἤμποροῦσε τυχόν νὰ γεννηθῆ ἐκ τῶν τόνων· δι, δηλαδῆ, ἡ μεταξὺ τῶν διφθόγγων καὶ τῶν διὰ τοῦ σημεῖου τῆς διαίρεσεως διακρινομένου φωνήεντων διαφορὰ εἰς τὴν προφορὰν, γίνεται γνωσῆ ἐκ τούτου, ὅτι εἰς τὰ τελευταῖα τίθηται ὁ τόνος εἰς τὸ δεύτερον φωνῆεν, καὶ ἐκ τούτου ἀκούεται ἡ κατὰ μίαν συλλαβὴν αὐξήσις. Ἐάν ἐξ ἐναντίας ἐπίθετο ὁ τόνος εἰς τὸ πρῶτον φωνῆεν τῶν διαιρουμένου, ἠβέλαμιν περιπέσει εἰς τὴν αὐτὴν ἀμιχανίαν, καθὼς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τὸ δείχνουσιν.

Μ' ὅλον ἔτι δὲν ἔχου πλέον οἱ ἐναντίοι νὰ φέρωσιν ἄλλον τινὰ πραγματικὸν λόγον πρὸς ἀντίτασιν (ἐν ᾧ ὑπάρχει σημεῖον διαίρεσεως, καὶ τοῦτο ἀποφασίζει περὶ τοῦ θεματικῆς), ἠμποροῦσαν ἕμωσ νὰ φαντασθῶσι σοιχῆτον πλασόν (Lettro on l'air), μεταξὺ τῶν δύο διαιρουμένων φωνήεντων παρτιθέμενον, τὸ ὅποιον νὰ ἀποτελῆ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορῆς μεταξὺ τῶν διφθόγγων καὶ τῶν τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως ἔχόντων φωνήεντων. Διὰ τοῦτο παρατηροῦντες τινὲς γραμματικοὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸν Ὀμηρον ἀπαντῶμενα διαίρεσεως σημεῖα εἶπαν, ὅτι ὑπῆρχεν ἴσως πρότερον ἐν τῷ μετὰ ξὺ αὐτῶν σύμφωνον, τὸ ὅποιον ἐχώριζεν ἀπ' ἀλλήλων τα

φωνήεντα, ἴσως τὸ Αἰολικὸν δίγαμμα. Ἀλλὰ μ' ὅλον ἔτι τοῦτο ἔμπορεῖ τις μετὰ λόγου νὰ τὸ συμπεράνῃ ἐνίοτε εἰς τὸν Ὀμηρον, ἐκεῖ μάλιστα, ὅπου ἔμπορεῖ τις νὰ ἐκλάβῃ Αἰολισμὸν, φαίνεται μόλον τοῦτο ἢ εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους γενικῆ αὐτοῦ χρήσις πρᾶγμα ἀνύπαρκτον. Τὸ δίγαμμα, ἢ, ὡς τὸ ἀνέμαζαν οἱ Αἰολεῖς (κατὰ Πρισκιαν. σελ. 546), Β α ὕ (Van), ἦτο, καθὼς καὶ τὸ τοῦ ἀρχαίου Ἰωνικοῦ Ἀλφραβῆτου Η, πνεῦμα δασύ, τὸ ὅποιον πολλάκις τὸ ἐμεταχειρίζοντο καὶ εἰς τὴν μέσῃ τῶν λέξεων ἐκείνων, αἱ ὅποιαι εἰς ἄλλας διαλέκτους δὲν εἶχαν κανέν πνεῦμα. π. χ. αἰῖῶν, ὦῖῶν. Οἱ Λατῖνοι τὸ ἐμεταχειρίζοντο συχνάκις, καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους (α)· καὶ μετέθε μάλιστα καὶ εἰς τὰς σημερινὰς μας γλώσσας· π. χ. αἰών, αἰῖῶν, ævum, æwig. Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα πάντοτε μένει ἴδιον κτῆμα τῶν Αἰολέων, καὶ τῶν ὅσοι τὸ ἐδιανείσθησαν ἀπὸ αὐτοῦσ, λ. χ. τῶν Ῥωμαίων· μὲ ὅλασ δὲ τὰς ἐπιλοίπους διαλέκτους δὲν ἔχει κάμμειαν σχέση, διότι εἰς αὐτὰς εὐρίσκειται ἀντ' αὐτοῦ ἄλλο πνεῦμα, ἠγουν τὸ Η· καὶ ἂν καὶ τοῦτο δὲν εὐρίσκετο, ἀνάγκη δὲν εἶναι, νὰ ἦναι πάντοτε ἐντάμα τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως καὶ τὸ δασύ πνεῦμα (μ' ὅλον ἔτι συμβαίνει τοῦτο συχνάκις), τὰ ἴπια κατὰ τὴν ἀνωτέρα ὑπόθεσιν ἀναγκαίως ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ἠνωμένα.

Μία μόνη ἀπορία λείπεται ἴσως ἀκόμη· πᾶς συνημμένα φωνήεντα (Voyelles jointes ensemble), τὰ ὅποια κατὰ τοὺς κανόνας δὲν δύναται νὰ χωρισθῶσι, καὶ ἐπομένως μὴτε νὰ παραφέρωνται διακεκριμμένως, ἀλλ' ἠχοῦσιν ὡς φωνήεντα σύνθετα (Voyelles composées), ἔμποροῦν νὰ ὀνομαζῶνται δίφθογγοι; ἀλλὰ τοῦτο ἐξηγηθῆ ἀποχράντως εἰς τὸ προαναμνησθῆν χωρίον Σέξτου τοῦ Ἑμπειρικοῦ· προσθέτομεν μόνου ἀκόμη, ὅτι ἡ διαίρεσις, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ὑπῆρχεν ἐνεργεία (διὰ σημεῖου ἐμφαινομένη), ἠμποροῦσεν ἕμωσ δύναμει νὰ ὑπάρχει, καὶ ἐπομένως τὰ ὄρια τῆς ὑπάρξεως τοῦ σημεῖου τῆς διαίρεσεως δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὄρια τῆς ἀποδείξεώς μας· ἐξ ἐναντίας δὲ σημειόνομεν, ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ σημεῖον μᾶς δίδει ἀφορμὴν νὰ συμπεράνωμεν ἀσφαλῆ-

(α) Olim for de um Chordem] fo e du s qu o Chordus] dicebant, pro aspiratione Vav similiter utentes. Quintilianus I. 4.

σατα τὴν καθολικότητα τῆς πλατείας προφορᾶς εἰς τοὺς ἀρ-
χαιοτάτους χρόνους (1).

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν
ὑπὲρ τῆς Ἑρασμικῆς προφορᾶς λόγων δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἀπει-
ξῇ τὴν ἀληθῆ προφορὰν τῶν τῆς παιδείας χρόνων, κανεὶς δὲν
ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἀποχρῶν καὶ ἀναυτίρητος. Οἱ γραμμα-
τικοὶ μας λαμβάνουσιν ὡσεπιτοπλεῖστον ἀρχὴν τὴν ὑπόθεσιν:
„Ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔγραφαν καθὼς καὶ ἀμιλοῦσαν“· πλὴν μὴ
ὄλον ὅτι ἤθελεν ἐκ τούτου εὐκολοῦνθῇ τοῦ πράγματος ἡ ἔρευ-
να, φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη (ἐν ᾧ, φέρῃ εἰπεῖν,
ἔγράφετο μὲν ἄγγελος, ἐπροφέρετο δὲ angelos, ἔγγρη-
το οὐκ, καὶ ἐπροφέρετο uk κ. τ. λ.) τόσῳ πλέον εἶναι ὑπε-
κειμένη εἰς πολλὰς ἀμφιβολίας, ὅσον ἡ μαρτυρία τοῦ Σίχτου
καὶ ἄλλων πρὸς ταύτην ἀντικρὺς ἀντιφάσκει.

Ἄν θεωρήσωμεν τέλος πάντων τὸν τρόπον τῆς χρήσεως
τῆς Ἑρασμικῆς προφορᾶς, θέλομεν ἰδεῖν μεταξύ τῶν ὀπα-
δῶν αὐτῆς δυσαρμοσίαν ἀλλόκοτον, ἣτις κάμνει τὰ πρᾶγ-
ματά των πολλὰ ἀμφίβολα. Κατὰ ταύτην τὴν διαφωνίαν
δὲν φαίνεται καθόλου παράξενον, ἂν καὶ κατὰ μέρος ἐπι-
σίσασαν τινὲς ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τὴν Ῥαϋχλικὴν προφορὰν.
Τῶνυτι τὴν σήμερον εἶναι πολλὰ ξενὸν τὸ μεταξύ Ῥαϋχλικῶν
καὶ Ἑράσμου μεσότοιχον. Ἡ ὁρλότις τῆς τῶν συμφῶνων προ-
φορᾶς συνομολογεῖται ἀπ' ὅλους τοὺς Γραμματικούς (2)
πολλοὶ (3) προφέρουσι τὸ αἰ ὡς μέσην φωνὴν (Mittellaut)
μεταξὺ τοῦ αἰ καὶ αῶ (ἄρα θ, καὶ εὐκολώτερον τάχα, θ),
τὸ οἰ ὡς μέσην φωνὴν μεταξὺ τοῦ οἰ καὶ οο (διατὶ ὄχι δι-
λου καθὼς τὸ Λατινικὸν οε, τὸ Γαλλικὸν ὀ;). Τὸ εἰ ὀνομάζει ὁ

(1) Οὕτω παρδ. χ. ὅλοι οἱ ἀρχαιότατοι Ἕλληνες ἔγραφαν ἴσως Ἑρα-
σμικῶς τὸ ἄγγειον, τοῦ ὁποίου ἡ προφορὰ μετέπειτα διατηρήθη ἢ αὐτὴ
παρ' ἐκεῖνοις μόνον, εἰς τῶν ὁποίων τὴν διάλεκτον τὸ ἀπαντῶμεν μὲ τὸ σον
μειὸν τῆς διαφύσεως.

(2) Ὁ Ραυένσιος (Ravens) ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Collectaneis ἢ ἐπι-
λόμησι μὲν τὴν προφορὰν τοῦ β' ἀλλ' οἱ λόγοι του φαίνεται ὅτι ἀνασκα-
ζονται διὰ τῶν ὄσων λέγει παρὶ τούτου ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἑλληνικῆς ἱστο-
ριογραφίας βιβλ. δ'. (ἐν Βενετίᾳ 1815).

(3) Π. Χ. Ὁ ἐν Σχλεουσίγγῃ (Schleussingen) κύριος Σχημίδης (Con-
raetor Schmidt) εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τοῦ Γραμματικῶν. ἐν Λαίψ 1816.

πρῆμιστερος διὰ τὸν γῆγον συγκειμένῃ ἐκ δύο συγγενεσάτων
φωνηέντων, καθὼς τὸ ου, καὶ πλησιάζουσιν ὡς ἔγγιστα εἰς
τὰ ἀπλᾶ φωνήεντα, καὶ ἠχοῦσαν ἄρα σχεδὸν ὡς ι' τελευ-
ταίου τὸ αυ καὶ ευ πάντοτε ἐπροφέρετο ἀπὸ πολλοὺς ὡς αν
καὶ εν· ὁ δὲ Ἄστις (Hase) θεωρεῖ ταύτας τὰς φωνὰς τόσῳ
ἀναυτίρητους, ὥστε τὰς γυαρίζει ἀνεξετάτως ὡς ὀρθὰς, καὶ
ἤδη πρὸ ἄλλου ἀνεκράνητις εὐθερμος ὀπαδὸς τοῦ Ἑράσμου
ὡς ὑπερασπιστῆς αὐτῶν (1).

* * *

Συγγενὴς μὲ τὴν ἐξέτασιν ταύτην τῆς προφορᾶς εἶναι
καὶ ἡ τοῦ τρόπου τῆς κατὰ τόνους ἀναγνώσεως ἐξέτασις, ἂν
καὶ ἀναγκαίως μὲ ἐκείνην δὲν συνέχεται· καὶ πρὸς τοῦτο εἶ-
ναι διηρημένοι οἱ Ῥαϋχλιανοὶ καὶ Ἑρασμιοὶ πάλιν εἰς φα-
τριάς, καθὼτι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φατριῶν ἄλλοι μὲν προφέ-
ρουσι κατὰ τοὺς τόνους, ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν ποσότητα τῶν
συλλαβῶν. Τὴν σήμερον ἡ ἀνάγνωσις γίνεται κοινῶς εἰς τὴν
ἐν ταῖς σχολαίσις διδασκαλίαν, ἐν γένει μάλιστα τοῦ πε-
ζοῦ λόγου κατὰ τοὺς τόνους (καθὼς ὁ Κ. Σχημίδης (Schmidt)
εἰς τὴν βιβλίον γραμματικὴν ἀναφέρει)· τῶν δὲ εἰχῶν ἡ
ἀνάγνωσις γίνεται κατὰ τὸ μέτρον, ἄρα κατὰ τὸ ποσόν.

Ἡ τοῦ Ἑννίνιου (Henninius) καὶ Ἰσαάκ Οὐσσίου γνώμη
„ὅτι πᾶς τόνος ἀντικείμενος εἰς τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν, πρέπει
νὰ θεωρῆται σφραγερὸς“ δὲν ἔχει πλέον πολλοὺς ὀπαδοὺς·
ὅστι οἱ περισσώτεροι εἶναι σχεδὸν σύμφωνοι, ὅτι προφέρου-
τες πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν καὶ εἰς τὰ δύο, καὶ εἰς τὸν τό-
νον δηλαδὴ καὶ εἰς τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν, καὶ ὅτι ἐπί-
σης σφάλλουσι καὶ οἱ κατὰ τοὺς νέους Ἕλληνας μακρὰς
τῆς τονίζομενας συλλαβὰς προφέροντες, καὶ οἱ πᾶσαν μακ-
ρὰν συλλαβὴν τονίζοντες (*).

(1) Παρδ. Wien. allg. Litterat. Zeitung 1816. No. 12. — [ἐν
καὶ Α. Κομ. ἔτ. 1816. σελ. 413.]

(*) Διὰ νὰ φέρωμεν ὅσον ἐνδέχεται συντόμως, καὶ ταύτης τῆς γνώμης
ἐπόδειξιν, ἀνεβόταμεν ἐνταῦθα ἐν χωρίῳ λόγου τινὸς τοῦ ἐν Βιέννῃ Προφά-
στρος Κ. Στεῖνου (Stejn). „Ad accentus quod attinet, ad quorum
rationem nulli viri docti, retentiones vero Graeci legunt omnes,
negari minime potest, pronuntiationis necessitatem ex multis con-

καὶ τοῦ χρόνου τῶν συλλαβῶν ἔννοσι; δὲν εἶναι εὐκόλως, ἐπεὶ συχνάκις ἔχει τὸν τόνον βραχεΐατις συλλαβῇ μεταξὺ μακροῦ κειμένη, ἢ δὲ τονιζομένη συλλαβῇ πρέπει νὰ διακρίνεται

jici argumentis. Graeci recentiores in Genitivis Ἐρωτος, Ἀναλι-
νος accentum ponunt in antepenultima, et, neglecta longitudine
litterae ω, pronunciant Ἀρῶλλονῶς, Οἰῶλονῶς. Atqui hoc idem
videmus jam factitatum fuisse ab antiquis, cum Romani omnes
Ἀρῶλλῶνῶς, ποῖταε etiam Οἰῶλονῶς (Saepe quoque Οἰῶλονῶν[en]sem)
dicerent. Sic in pronuntiatione vocis idolo Itali adhuc retinent
antiquum sonum vocis idolum, εἰδῶλον, quam Graeci hodieum
pro accentus ratione εἰδῶλον i. e. idῶλον exprimunt. Eandem ac-
centus tonique rationem etiam arguunt crebrae verborum Sincro-
pae. Sic e. g. ex εἰδῶσθα, quod, habita quantitatum ratione, et
ferendum esset quasi idῶσθη, a Graecis autem idῶσιθῆ pro-
nuntiat, per synopen sit εἰδῶσιθῆ, expuncta scilicet littera
σ, quae quantumvis longa positione, tamen ob praevaleantem syl-
labae antecedentis accentu signatae sonum, primum obscurata,
post, loquendi celeritate atque incuria penitus oblitterata est.
Eadem toni ratio valet et apud Romanos, qui vocabulum e. g.
flāvisti protulerunt quasi flāvisti, tono scilicet posito in an-
tepenultima, ita ut celeriter loquentes plerumque contraherent
in flāvisti, flāsti, sicut nos pro grāsate esse dicimus grāsate
ect. Hujus rei exemplum insignis argumentumque suppeditant vo-
ces italicae desti, Lat. dedisti, contractum dedisti, desti,
—stasti, Lat. statisti, stetasti, stesti: diedēro, stel-
tēro, Lat. dedērunt, stetērunt, ubi videmus Syllabas ini-
tiales de et sto, toni ops adeo elatas ac vere productas fuisse,
ut Itali longitudinis ejus designandae causa pro dederō scrip-
serint diedēro, pro steterō, stetterō. Si quis forte mi-
ratur, atque omne quantitatum syllabarum discrimen tolli tem-
existimat, hoc ei responderi potest, syllabam longam, quae sub-
juncta esset syllabae tone signatae, in acroniōre locutione aut
versibus legendis olim productam, a celeriter vero obituroque lo-
quentibus obscuratam et correptam fuisse. Quamobrem peccare
Graecos recentiores existimo, quod e. g. in Homero εἰπῶς (ει-
πον εἰπῶς) ita proferunt, quasi scriptum sit εἰπῶς, haud aliter ac
si nos Germani vocabula Ängähē, änhärtig, pronuntiaremus
ut Ängähē, änhärtig. Quare, quemadmodum εἰπῶς a Graecis
poëtis nunquam pro dactylo aut tribrachio adhiberi potuit, ita

ἀπὸ τῶν μὴ τονιζομένων οὕτω, καθὼς ἢ μακρὰ ἀπὸ τῆς
βραχεΐαν, καὶ μόνον κατὰ τοῦτο νὰ διαφέρη, καθότι αὕτη
μὲν διὰ τοῦ μακροτέρου χρόνου προσβάλλει περισσότερον εἰς
τὰ ὦτα, ἐκεῖνη δὲ διὰ τῆς ὑψηλοτέρας φωνῆς· διὰ τοῦτο
δὲν εἶναι περιττὴ ἢ ἐρώτησις, πότερον τῶν δύο εἶναι μεγαλή-
τερον πρόσκομμα· ὅταν ἢ τονιζομένη βραχεΐα, ἢ ὅταν ἢ μὴ
τονιζομένη μακρὰ συλλαβῇ ὑπερηχῆ εἰς τὴν προφορὰν;

Ἄν ἢ τοῦ Βιλλοισῶνος (Villoison) περὶ τῶν τόνων Θεω-
ρία εἶναι κατὰ πάντα ὀρθή, ἢ ἀπόκρισις εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐρώ-
τησιν δὲν ὑπόκειται πλέον εἰς κάμμίαν ἀμυθολίαν· κατ'
ἐκείνην δηλαδὴ τὴν Θεωρίαν ἔχει ἢ μὲν μακρὰ συλλαβῇ, δύο ῥυθ-
μικῶν κτύπων (Taktschlägen) χρόνου (Zeitmaass), ἢ δὲ το-
νιζομένη (βραχεΐα), ἑνὸς καὶ ἡμισείως (1). Ἄλλ' ὁ μέγας ἄστρος
Ἑλληνιστῆς, ὅστις κατὰ τὴν βῆσιν τοῦ Ἄρλεσιου (Harles) ὁ
μόνος σχεδὸν εἰς τὴν πατρίδα του ὠμοίωσεν τοὺς ἀρχαίους ἡ-
ρωας τῆς φιλολογίας (2), φαίνεται ὅτι δὲν εἶχε καθαράς ἰδέας

nec nostri unquam, si illorum in versibus pangendis diligentiam
puritatemque aemulari velint, vocabula qualia sunt Bergströ-
me, hin stürmen, pro dactylis usurpabant etc., Oratio ha-
bita in Aula Universitatis, Viennae 1800. Nota 18.

(1) On doit bien se garder de confondre le son de l'accent aig-
u avec celui des longues. L'accent aigu nous avertit qu'il faut
élever la voix, et n'indique pas qu'il faille appuyer sur une voyelle
le aigüé aussi long temps que sur une longue. L'accent aigu ne
rendoit pas la syllabe longue, mais il ne la faisoit pas non plus
totalement brève, et il lui donnoit un demi-temps de plus. Une
syllabe longue avoit deux temps, une Syllabe brève aigüé n'a
temps et demi. Magazine encyclopedique VII. Année. Tom. V.

(2) Ἐπι δεκαπενταετησῆς ἂν ὄντας καλῶς τοὺς δυσκολοτάτους συγ-
γραφεῖς Ἑλληνας· κατὰ δὲ τὸν εἰκοστὸν δεύτερον χρόνον συνέγραψε καὶ ἐξ-
έδωκεν Ὁμηρικὸν λεξικόν, ὅθεν μετ' ὀλίγον καιρὸν τὸν ἀπεδέχθη ἢ τῶν
Ἐπιγραφῶν Ἀκαδημία (Académie des Inscriptions), ὡς μέλος,
ἢ ἵππος διὰ χάριν αὐτοῦ ἔκκευε ἐξάρσειν τῶν κατὰ τινα ὀρισμένην ἡλι-
κῶν νομίμως γινωμένων προβιβασμῶν. Τὰ πολυτιμώτατα φιλολογικὰ του πο-
νήματα, ὅτι δὲ καὶ τὰ μετὰ τοῦ Κοινοῦλου Γουφιέρου (Choussier) - Gouff-
ier) ταξείδιά του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἔπειτα εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς
τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀιγαίου πελάγους, εἰς τὸ ὄρος τοῦ
Ἄθωνος κ. ε. εἶναι γνωστὰ εἰς ἕλον τὸν κόσμον. Ὅταν ἐμυσήθη τὸ Ἰουλιανόν

περὶ τούτου, ἂν καὶ αὐτὸς ἀνεύρε τὸν Ἀρκάδιον, Ἀπὸ ἰ-
 λην του τὴν ἐν τῷ Magazin encyclopedique πραγματείαν γί-
 νεται καθαρά ὅτι ἐδωροῦσε τοὺς τόνους ἀπλῶς ὡς μουσι-
 κόντι, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ γλώσσα τρόπουτινα ἐγένετο ψαλ-
 τικὴ, διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγεν „on ne lisoit pas le Grec, mais
 on le chantoit“. Ὁμοίως καὶ ὁ Κ. Ἀσις (Hase), ὅστις ἐπερὶ
 εἶχε καθημερινὴν τοῦ Βιλλοισῶνος συναναστροφήν, ἐμπει-
 λοιπὸν νὰ τὸν σχολιάσῃ καὶ καλῆτερα, ὀνομάζει τοὺς τόνους
 „σημεῖα καὶ δείγματα τῆς ψαλτικότητος, οὕτως εἶπεν,
 τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, οἱ ὅποιοι (τόνοι) ἀνεκαθεν εἰσῆ-
 θησαν, διὰ τὰ σημερινὰ ἄρσιον τινα καὶ θέσιον τῆς φωνῆς, πε-
 ρὶ τῆς ὁποίας ἡμεῖς δὲν ἔχομεν κἀμμίαν ὀρθοῦς καθαράν ἰδέαν“. —
 Ἀλλὰ μὲ τούτους τοὺς λόγους μόνου δὲν ἐξηγεῖται ἐντελῶς
 τὸ καθ' αὐτὸ οὐσιώδες τοῦ τόνου.

Εἶναι βεβαίωτατον ὅτι ὁ τόνος εἶναι μὲν τῆς φωνῆς ἄρσιον
 ἔντασις, ἀλλ' ὅχι καὶ ὅτι ἔχει τι μουσικὸν εἰς τὴν φύσιν τα,
 ἀλλὰ μόνου δυνάμιν τινα εἰς τὴν κατάληπτικότητα, οὕτως
 εἶπεν, καὶ σαφηνείαν συμβάλλουσαν ἄραρτῃ μόνου εἰς τὰ νὰ
 μεταβάλλῃ τὴν λέξιν κατὰ τὰς συλλαβὰς εἰς ἐνόητα διὰ τῆς
 παρασημειώσεως μιᾶς συλλαβῆς, καὶ ζητεῖ νὰ καταστήσῃ
 ἀκουσθῆν εἰς τὴν ἀκοὴν τὴν εἰς ἔν ὄλον ἔνωσιον ὄλων τῶν συλ-
 λαβῶν· εἶναι λοιπὸν ἐκ φύσεως ἀπλοῦν σημεῖον, τὸ τεκτὸν
 φοιχεῖον τῆς γλώσσης. Τὰ μακρὰ ὅμως καὶ βραχέα τῶν φωνη-
 τῶν δίδουσι τὰς μουσικὰς συνθέσεις τῆς γλώσσης, τὸν μὲν
 μόν, ὅπου σειρά λέξεων σχηματίζει ρυθμικόν τι ὄλον (εἴη) ὅθεν ἡ
 ποσότης (ὁ χρόνος τῶν συλλαβῶν) εἶναι τὸ ποιητικὸν
 ἢ μουσικὸν φοιχεῖον τῆς γλώσσης. Ὁ τόνισμός πηγάζει ἀπὸ
 χρεῖαν τινα τοῦ νοός, τούτῃσι χρεῖαν τῆς καταλήψεως εἰς τὴν
 κοινωνικὴν συνομιλίαν· ὁ δὲ τοῦ χρόνου τῶν συλλαβῶν ἰσο-
 ρισμός, ἀπὸ τὴν γενὴν συναρμογὴν τῆς γλώσσης μὲ τὴν
 Μουσικὴν· διὰ τοῦτο ἐκεῖνος μὲν εἶναι τῆς τοῦ κοινωνικοῦ
 βίου πεζῆς γλώσσης ἐπικρατοῦσα ἀρχή, οὗτος δὲ, τῶν τῆς
 Ποιητικῆς γεννημάτων, πᾶ ὅπουτα, ὅταν ἡ γλώσσα δὲν ἀνακ-

τον, ἠμῶν παρευθὺς εἰς αὐτό· εἰς τὸ Collège de France ἐλαβεν ἐπίπε-
 1804 τὴν καθέδραν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ ἀναγορεύθη μέγιστος
 τιμίου τάγματος (Legion d'honneur)· ἀπέθανε δὲ ἐν ἔτει 1805,
 ἡλικίαν 50 ἐτῶν.

ῖται ἀπὸ τὸν κοινὸν τόνισμὸν διὰ τοῦ χρόνου τῶν συλλαβῶν,
 ἀνάγκη νὰ καταφύγωσιν εἰς ἄλλην τινα ἀρχὴν (οἶον τὸ ὁμοι-
 ἔλευτον, τὰς φωνὰς κ. τ. π. *) διὰ νὰ συναρτῶνται μὲ
 τὴν Μουσικὴν.

Διὰ τὴν τάχα ὄλην ταῦτα ἔχουσι οὕτως, καὶ διὰ τὴν κατ'
 ἔξαιρετον ἢ Ἑλληνικὴ γλώσσα ἔχει περισσοτέρας χρόνου δια-
 φαρὰς, καὶ ἡ Γερμανικὴ ὄχι; καὶ αὕτη μὲν τόσον ἀκριβοῦς
 κατὰ φιλοσοφικὰς ἀρχὰς τινίζεται, ἐκεῖνη δὲ κατὰ προαιρέ-
 σιν, ἡ δὲ Λατινικὴ ἔχει ὀλιγοτέρας χρόνου διαφορὰς, παρὰ ἢ
 Ἑλληνικῆ; καὶ διατὶ εἰς τὴς θυγατέρας τῆς Λατινικῆς καθὼς
 καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλώσσαν δὲν εὐρίσκομεν κανένα το-
 νισμόν εἰς ἀρχὰς θεμελιωμένον; — Περὶ τούτων καὶ πολλῶν
 ἄλλων εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἀνηκόντων, ἐπραγματεύθη διεξ-
 ἰδικῶς πληρέστατα ὁ Βερνάρδος (Bernhard) εἰς τὴν Γενικὴν
 Γραμματικὴν του Μέρ. Β'. σελ. 284. καὶ 314 ἐφ., εἰς τὴν ὁ-
 ποίαν ἀποσέλλομεν τοὺς ἀναγνώστας καὶ μόνου ἐν χωρίον
 μεταφέρομεν ἐδῶ, τὸ ἴσῃσον ἴσως λύει πλησιέστερα τὴν
 ἡμῶν δοθεῖσαν ἀπορίαν. Σελ. 319. δεικνύει ὁ Βερνάρδος,
 ὅτι εἰς τὸν πεζὸν λόγον τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἀνάγκη εἶναι πάν-
 τε νὰ ἐπικρατῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ τόνισμοῦ.

„Πᾶσα γλώσσα, λέγει, ἀνάγκη νὰ τινίζεται, ἂν
 „ἔχῃ κατὰ τὸ σημεῖον, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ πρῶτον. Διότι
 „δὲν ἐμπορεῖ ἄλλως λέξεις πολυσύλλαβος νὰ σχηματίσῃ ὄλον
 „τι, παρὰ ὅταν ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς μορφώνεται εἰς ἀρχή,
 „ἢ ὁποῖα μεταβάλλει τὴν λέξιν εἰς ὄλον. Ἐὰν ἤθελε τις εἰς
 „ταύτην τὴν ἀρχὴν νὰ σκεψῆ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν,
 „ἤθελεν γεννηθῆ μεγάλαι δυσκολίαι· ἡ ἀρχὴ δηλονότι δὲν
 „ἤθελεν ἐκτείνεσθαι τότε εἰς ὄλην τὴν λέξιν, ἀλλ' ἤθελε
 „περιστάνει ἰδίως εἰ μέρη τῆς λέξεως ὡς τοιαῦτα. Τὸ παρά-
 „δειγμα θέλει σαφηνίσθαι τὰ λεγόμενα. Θετέον ὅτι λέξεις τις
 „ἔχει τὸ ἀκόλουθον μέτρον u - - - u, καὶ προφέρεται κα-
 „τὰ τὸν χρόνον· ἐκ τούτου εἶναι μὲν φανερόν ὅτι ἡ πρώτη

(*) Μόνη ἡ Γερμανικὴ γλώσσα εἶναι, διὰ τὸν κατὰ φιλοσοφικὰς δόξαν
 ἴσῃς διαμεθέντα τόνισμόν της, (διότι τίθεται ἐπὶ τῆς πρωτοτύπου συλλα-
 βῆς, ὅταν καὶ ἡ δεχομένη τὸν τόνον συλλαβὴ ἀκούεται μακρὰ), ἐπιδεικτικὴ
 τοῦ κενῶν ρυθμοῦ, ὅθεν καὶ τῆς μιμήσεως τῶν γλωσσῶν, ὅσαι φυλάττουσι
 ἡλικίαν πρῶτον.

„συλλαβῆ ὑποτάσσεται εἰς τὴν δευτέραν, αἱ δὲ οὗτοι
 „λευταίαι εἰς τὴν τετάρτην· ὅχι ὁμοίως καὶ ὅτι ἡ λέξις γίνε-
 „ται ἐν ὅλῳ, ἀλλὰ διαιρεῖται εἰς χωριστὰ μέρη, τὰ ἀκόλου-
 „θα υ - | - | - ο υ, καὶ ἡ ἀκοή δὲν ἤθελε διακρίνει τὴν
 „συνάρτησιν τῆς δευτέρας συλλαβῆς μετὰ τὴν τρίτην, καὶ τῆς
 „τρίτης μετὰ τὴν τετάρτην, ἀν δὲν ἐγένετο κατὰ συνέχου ἢ
 „ἐκφώνησις ὅλης τῆς λέξεως· ἐξ ἐναντίας ὁμοίως τότε γίνεται
 „ἡ λέξις ἐν ὅλῳ, ὅταν εἰς ὅλην τὴν σειράν τῶν συλλαβῶν
 „μία μόνη συλλαβὴ διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου
 „ἐξαιρέται, πρὸς τὴν ὁποίαν ὅλαι αἱ ἄλλαι συλλαβαὶ παρ-
 „αμελοῦνται. π. χ. unverwüstlichster, unvernerlichster.

Ἐφαρμόζων ἰδιαιτέρως ὁ Βερνάρδος τὸ γενικὸν τοῦτο ἐ-
 „ξίωμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, προσθετοὶ τὰ ἐφεξῆς
 „σελ. 322. „Ὅτι ἡ προσωδία τῶν Ἑλλήνων ἐγεννήθη ἀπὸ
 „τὴν κοινὴν ἀνάγκην τοῦ θεωρεῖν τὴν λέξιν ὡς ἐν ὅλῳ, γίνε-
 „ται μάλιστα φανερόν ἐκ τῆς τοῦ τόνου πρὸς τὸν χρόνον τῶν
 „συλλαβῶν ἀντιτάσεως εἰς τοὺς εἰχούς *). Εἰς τοὺς εἰχούς
 „ὁμοίωται φαίνεται ὅλη ἡ σειρά τῶν λέξεων ὡς μία μόνη βόη
 „μικρὴ λέξις, καὶ ποτὲ δὲν ὑπερίσχυσεν εἰς τοὺς Ἑλληνας
 „τόσον ἢ ἐν τοῖς εἰχοῖς προσωδία, ὡς νὰ γίνεται ἀρχὴ τῆς
 „βυθμικῆς σειράς, καὶ ἂν αὕτη μεταβάλλῃ τῆδε κατὰ
 „τὸν εἶχον, πλὴν, μὲ ὅλον ὅτι φαίνεται προφανῶς ἡ πρὸς
 „τὴν ἕνωσιν αὐτοῦ μετὰ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν σπουδὴ ἢ
 „ἐπιμέλεια, ὑποχωρεῖ ὁμοίως αὕτη εἰς τὸν χρόνον χωρὶς τῆς
 „διασημοῦ, ὅταν ἢ ἕνωσις αὕτη ἐναντιοῦται καὶ βλάπτῃ τὸν
 „χρόνον. Ὅτι δὲ ἡ ἀνάγκη ἐπένοησε τὴν Ἑλληνικὴν προσωδίαν,
 „φαίνεται ἐκ τῆς διαφορῆς τῆς τῶν τόνων δέσεως, τὴν ὁποίαν
 „ἀπαυτῶμεν εἰς λέξεις ταυτοφώνους ἐνταυτῶν καὶ ὁμοειχέ-
 „ρους, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς σημασίας αὐτῶν γινομένην (**).

(*) Πολλοὶ νομίζουσι παρὰ φύσιν τὴν τοῦ τόνου πρὸς τὸν χρόνον τῶν
 „συλλαβῶν διαμάχην, καὶ ὁμοίως πᾶσαν ζητήσιν τοῦ τόνου καὶ αὐτῶν εἰς
 „εἰς τὴν ὁμοίως συλλαβικὸν χρόνον ἔχουσαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν βραχὺν
 „συλλαβὴν· π.χ. Italia, celtora, rypulus, opes, genitor, iohē-
 „nium etc. προσέτι καὶ εἰς τὸν πύργιον (genus, milti) καὶ τῆσαν
 „(facere) καθὼς ἀναγκάζεται νὰ ἀναγνωσθῆ κατὰ προσωδίαν.

(**) Γνωστὴ εἶναι εἰς πάντα Ἑλληνιστῆν ἢ εἰς τὸν Φίλοπον ἀνα-
 „δομένη Συναγωγὴ τῶν πρὸς διάφορον σημασίαν διαφόροι
 „γενουμένων λέξεων, τῆς ὁποίας ἀξεδόθη ἑλληνικὴ ματῆρσις ἢ

„Ἄλλ' ὅσον ἀκανονίως καὶ ἀβαιρέτως ἐγένετο ἡ τῶν τοῦ τόνου
 „συλλαβῶν ἐκείτης Ἑλληνικῆς λέξεως ἐκλογή, τόσον ἐπι-
 „σημῶν καὶ συστηματικῶς, ἢ τοῦ τόνου μεταβολὴ καὶ πε-
 „ριπλάνησις· ὡς ἐκ μόνης τῆς δέσεως αὐτοῦ ἐμπορεῖ τις νὰ
 „μάθῃ, ἂν πραγματικῶς ἐξευρίθῃ ἡ πρώτη τοῦ δέσις, κ. τ.
 „ἴ. — Ὅτι δὲ ὁ τόνος ὑπεραιρέτω ἐλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνας, ἐλ-
 „τός τῆς οὐσιώδους ταύτης τάξεως καὶ τοῦ διορισμοῦ, καὶ
 „ἄλλην δευτέραν, δὲν ἀναιρεῖται ἐκ τῶν εἰρημένων.

Βλέπομεν ἐκ τούτων ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀπορία ἐλύθη ἔλαος
 „κατὰ τὴν σήμερον ἐπιπρατοῦσαν χρήσιν· τούτους, εἰς μὲν
 „τὸν περὶ λόγον πρέπει νὰ περιβρίωμεν τὴν κατὰ τόνους ἀνά-
 „γνωσιν, εἰς δὲ τοὺς εἰχούς, τὴν κατὰ τὸν χρόνον τῶν συλ-
 „λαβῶν. Ἐχουσι λοιπὸν ἄδικον οἱ νέοι Ἑλληνας, ἂν συνεπίσ-
 „μένοι νὰ ἀναγνωσκῶσι κατὰ τὸν τόνον, τοὺς πολιτικούς τε καὶ
 „εἰχούς, ἀναγνωσκῶσι κατ' αὐτοὺς καὶ τὸν ἑξάμετρον, καὶ
 „ἄλλα εἶδη εἰχῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς· διότι οὕτως ἀνα-
 „γνώσκει τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν, ὅστις γεννῆ τὸ οὐσιώδες
 „μέρος τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν εἰχῶν, τὸν βυθμόν· κατὰ
 „δὲ τὸ κύριον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ κοινω-
 „νικοῦ βίου, ἔχουσι ὅλα τὰ δίκαια καὶ αὐτοὶ καὶ ὅσοι ἄλλοι
 „ἀναγνωσκῶσι τὸν περὶ λόγον κατὰ τοὺς τόνους. Ἐκ τού-
 „των βλέπει τις τὸ μέγα ἔλλειμμα τῆς διατριβῆς τοῦ Ἄσου
 „(Hase), ὅστις θεωρεῖ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας μόνον ὡς ποιητάς.
 „— Ὅτι δὲ εἶναι ἀναγκαῖον τὸ κατὰ τόνους ἀναγνωσκῶσι τὴν
 „Ἑλληνικὴν, συνεμολεγοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ τὴν οὐσίαν τοῦ
 „τόνου μὴ κατανοήσαντες (').

λογιδίων τῶν Πατενῶν (Langdunum Batavorum). — Σημειωτέον δὲ καὶ
 „αὐτῶν, ὅτι πολλοὶ κανόνες τῆς Γραμματικῆς ἐξηγῶνται μόνον διὰ τοῦ τόνου
 „καὶ τῆς ἀξίας τοῦ τόνου· ὅσον τὸ ὄρον, αἰτιατικὴν ἔχει ὄροντα καὶ
 „ἴριν, τὸ ἐλπίς ὁμοίως μόνον ἐλπίδα. Διὰ τί τούτοις μὲν τὸ διδάσκει
 „ἡ τέχνη; ἴδ. Matthiä §. 73. — Πληθεὺς τοιούτων δεξιῶν ἀπαντῶν εἰς τὰ
 „ἴσκιον κατ' ἀρχὰς ἀναφέρωμεν σύγγραμμα τοῦ ἄγγλου Πριμάτου (Prima).
 „(*) Ὁ Βολλοισὸν (Villoison) κάμνει τὴν ἐφεξῆς σημειώσιν (ἐκ τῆς M-
 „in encyclopedique σελ. 463.). „Les accents sont d'une necessité ab-
 „solument indispensable pour les livres élémentaires et de classe.
 „Ces ouvrages deviennent inutiles quand les accents y sont omis,
 „et nuisibles, lorsqu'ils sont mal mis“. Τὴν ἀνάγκην ταύτην δείχνει

Γνωμένου λοιπόν τοῦ συμπεράσματος τῆς ἑλικ κινήσεως, δεικνύεται, ὅτι ἡ ἐξωσθέντα προφορὰ, μετὰ τὴν κλασικὴν παραβαλλομένη, ὀλίγον ἀπέχει αὐτῆς, ἢ τοῦλάχιστον ὀλιγώτερον παρὰ τὴν Ἑρασμικὴν· διότι ἔχει μόνον ἢ κατὰ τοὺς νέους Ἑλληνας προφορὰ τῶν συμφώνων, φωνηέντων καὶ διαφθόγγων, ἀλλὰ καὶ ἢ κατὰ τόνους τοῦ κλίω λέγου ἀνάγνωσις, εἶναι Ἀττικὴ ἢ Ἑλληνικὴ, ἔξακολουθῶν μόνον μόνον τινῶν τῆς προφορᾶς λεπτοτήτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πόρισμα τοῦτο διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ τῶν πλείων περὶ ταύτης τῆς ὕλης γενομένων συζητήσεων, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἐκ τούτου ἀμέσως πηγάζουσαν ἐρώτησιν „Πρέπει ἡμεῖς νὰ μιμηθῶμεν τὴν κατὰ τοὺς νέους Ἑλληνας προφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς;“ φυσικῶς τῶν λόγων δὲν ἔμπορεῖ νὰ δεῖξῃ κατ' εὐθείαν ἀπόκρισις τὸ Ὅχι, ἀν καὶ ἡ ἡμετέρα προφορὰ εἴη παλαιῶν ἢ διὰ χρόνων συνειθισμένη. (*) Ἀλλ', ἐπειδὴ καὶ ἡ ἡμετέρος σκοπὸς εἶναι κυρίως ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ὅχι τὸ νὰ μάωμεν προσηλύτους, ὅθεν καὶ ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ἡμετέρας συζητήσεως.

Ἡρβμάνος Νεϊδλίγγερ
(Herrmann Neidlinger)

Προφῆσσω τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης
ἐν τῷ τῆς Μέλκας (Mell) γυμνασίου.

καὶ ἄλλων λόγους ὁ λέων; σελ. 224; It must be confessed, that if we adopt modern (?) accent, the metrical harmony of the ancients, is not very easily explained: but as we are aware, that our method of reading Greek verse does not depend upon quantity, but is regulated by a peculiar arrangement of accents, which we have borrowed from Latin verse of a similar structure, it cannot be asserted, that it is the right mode of recitation: and it seems more important to adopt the modern Greek accent in common discourse, than by sacrificing it for the sake of a kind of harmony in verse, which may be widely different from that of the ancients, to render the language unintelligible to those, who still speak a dialect of it.

(*) Πῶς ποῖον δὲ βαθρὸν ἡμπερούμεν νὰ φθάσῃ καὶ ἡ κατὰ Ἑλλήνων προφορὰ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀν δὲν μᾶς τὸ ἀδίδασκον ἡ Ἱστορία τῆς Φιλολογίας τοῦ δευτέρου πέμπτου αἰῶνος, ἢ θέλα τὸ δεῖξαι ἐξερκεύοντος μόνον τὸ ἐπι-

Τῆς παρὰ τοῦ Κυρίου Ἀνδρέου Μουσαζούδου τοῦ Κερκυραίου καὶ Κυρίου Δημητρίου Σχίνᾶ τοῦ Βυζαντίου ἐν Βενετία ἐκδομένης συλλογῆς ἀποσπασμάτων Ἑλληνικῶν ἀνεκδότων, ἐκηρύξαμεν ἐν καιρῷ διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ ὅσα εἶχαμεν ἀνά χεῖρας τετράδια· ἐντοτε ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια θέλοντες νὰ κηρύξωμεν, ἐπαναλαμβάνομεν κεφαλαιωδῶς καὶ τῶν πρώτων τὴν περιοχὴν.

Ἀετίου λόγος ἑννατος· περὶ τῶν κατὰ τὸ σῶμα τῆς κοιλίας παθῶν, καὶ αὐτῆς τῆς κοιλίας, καὶ ἐντέρων, μετὰ σημειώσεων καὶ διαφόρων ἀναγνώσεων. Σελ. 1—24.

Ἀνωύμου ὑπόθεσις εἰς ἑπτὰ λόγους τοῦ Ἰσοκράτους, μετὰ σημειώσεων. Σελ. 1—8.

Ἐπιφανίου ἀνεκδοτὰ κεφάλαια τοῦ φυσιολόγου, μετὰ σημειώσεων. Σελ. 1—31.

Τοῦ ἀγιοτάτου Μητροπολίτου Εὐχαΐτων Κυροῦ Ἰωάννου τὰ ἐκ φύσεως γυμνικὰ τοῦ ἀνθρώπου, μετὰ διαφόρων ἀναγνώσεων καὶ σημειώσεων. Σελ. 1—8.

Ἀνωύμου βίος Ἰσοκράτους καὶ ὑπόθεσις εἰς τὸν πρὸς Δημόκριτον λόγον, μετὰ διαφόρων ἀναγνώσεων καὶ σημειώσεων. Σελ. 9—23.

Γεμιστοῦ Πλήθωνος Μονωδία ἐπὶ τῇ αὐιδίμῳ δεσποίνῃ Ἰπομονῇ. Σελ. 1—8.

Θεοφίλου περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς ἀποσπασματα. Σελ. 1—30.

Ἰνδρον χωρίον τοῦ Πολιτιανοῦ (Politiani). „In nostra civitate (Florentia) graeca omnis eruditio, jampridem in ipsa Graecia extincta, sic revixit atque effloruit, ut et nostri jam homines graecam publice literaturam profiteantur: et primas nobilitatis pueri, id quod nullo retro annis in Italia contigit nunquam, ita sincere attico sermone, ita facile expediteque loquuntur, ut non delatae jam Athonae, atque a Barbaris occupatae, sed ipsas sua sponte cum proprio avulsae solo, cumque omni (ut sic dixerim) sua suppellectile in Florentinam urbem immigrasse, eique se totas penitusque infudisse videantur. Opp. Politiani, p. 477. ed Basil. 1553.— Πρέπει διὰ νὰ μάθωμεν ἀληθῶς τὴν τιμὴν τῆς ἡμετέρας προφορᾶς, ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἡ περίοδος τῆς ἀληθοῦς φιλολογίας ἤτον ὡς ἕγγιστα πρὸ τοῦ Ἑρασμίου· μετὰ τὸν Ἑρασμίου ὁμοίως δὲν ἐπέβρασε πολὺς καιρὸς καὶ ἔπαυσε. Ast's Grundriss, p. 4.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ διαχωρισμάτων. Σελ. 20—28.

Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου σχόλια εἰς τὸν Πλάτωνα Φαίδωνα· καὶ ἀνώνυμου σχόλια εἰς τὸν αὐτοῦ διάλογον. Σελ. 1—22.

Παράφρασις εἰς τὰ τοῦ Ὀππιανοῦ κυνηγετικά, μετὰ σημειώσεων καὶ διαφορῶν ἀναγνώσεων. Σελ. 1—22.

Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ διδασκάλου ἐν ἡδ. δασκάλου Κυρίου Νικηφόρου τοῦ Γρηγοροῦ Ἐπισκοπῆ. Σελ. 1—16.

Ὅσον εὐχόμεθα τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀξιολόγου ταύτης συλλογῆς προπαιδικῶν λειψάνων, τόσον θέλομεν λυπηθῆναι, ἂν διακοπῆ· καὶ ἐπαινοῦντες τοὺς Κυρίους ἐκδότας διὰ τοὺς ὅποιους ἕως τῶρα κατέβαλον ἀξιοπαίνομας κόπους, ταῖς παρακαλοῦμεν, νὰ χαρίσωσιν εἰς τὸ Γένος καὶ ἄλλα ταῦτα πολύτιμα εἰς ἡμᾶς λείψανα, καὶ ἐν καιρῷ καὶ ἄλλα πολυτιμότερα καὶ ἐπισημότερα, κείμενα εἰς τὰς πλουσιωτάτας πόσιν τῆς Ἰταλίας, ὅσων καὶ τῆς ἄλλης σοφῆς Εὐρώπης τὰ βιβλιοθήκας ἀνέκδοτα.

Νεωτέρα Ἑλληνικὴ Φιλολογία.

Ἡ ἔλλειψις τῶν συστηματικῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιποδίζει τὴν ἐπιπέχυσιν καὶ πρόοδον τῆς παιδείας εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ἠσθάνθησαν πολλοί· ὅτι δὲ ὄλιγοι εἰς διόρθωσιν τοῦ ἑλλείμματος τούτου κοπιᾶζουσι τὸ βλέπομεν καὶ χαίρομεν χαρὰν μεγάλην ὅταν ἐκδίδηται βιβλίον εἰς τὸν σκοπὸν τούτον συμβάλλον. ὡς τοιοῦτον κηρύττομεν τὸ ἐξῆς σύγγραμμα:

Ἱστορικὴ Χρονολογία μεταφρασθεῖσα εἰς χρῆσιν τοῦ Φιλολογικοῦ τῆς Σμύρνης Γυμνασίου ὑπὸ Κ. Ν. Κούμα, καὶ ἐκδοθεῖσα διὰ φιλοτίμου δαπάνης Π. Νικολαΐδου Σμυρναίου. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰωάννου Σειριέρου. μνη. Σελ. 5 καὶ 150. εἰς 8.

Κατὰ τὸ 1812 ἔτος ἐξέδωκεν ἐν Παρίσιος ὁ γνωστὸς εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων τῆς Γαλλικῆς γλώσσης ἐδόξμας Κύριος Schoell Στοιχεῖα τῆς Ἱστορικῆς Χρονολογίας (Éléments de Chronologie historique) εἰς δύο τομῆς διὰ ἐδοθηθῆναι δὲ εἰς τούτων τὴν σύνταξιν καὶ ἐκ τοῦ συγ-

γράμματος τοῦ Γερμανοῦ Κυρίου Hegewisch, ἐπιγραφομένου Einleitung in die historische Chronologie, ἢτοι Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἱστορικὴν Χρονολογίαν, ἐν Ἀλταίνῃ κατὰ τὸ 1811. τὸ σύγγραμμα τοῦ Κυρίου Schoell μεταφράσεν ὁ σοφολογιωτάτος διδασκαλὸς Κύριος Κούμας πρὸ τεσσάρων ἡδ. ἐνιαυτῶν διὰ τὸ φιλολ. κυρίως τῆς Σμύρνης Γυμνασίου, ἀλλ' ἑρῶν ἐν Βιέννῃ καὶ τὸ Κ. Hegewisch σύγγραμμα παρέδωκε καὶ τὰ δύο, καὶ ἄλλα μὲν τοῦ ἐνὸς ἐφύλαξεν εἰς τὴν μετ' ἑαυτοῦ, ἄλλα δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου παραλαβὼν, ἐξέδωκε τελευταῖον τὴν Χρονολογίαν του κατὰ τὴν τωρινήν της μορφήν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πόνημα τοῦτο τοῦ διδασκάλου Κυρίου Κούμα διὰ τοῦ τύπου ἡδ. κοινοποιούμενον, ἐκτείνει τὴν ἀφελειάν του καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τοῦ Γυμνασίου τῆς Σμύρνης, δικαίως πρέπει νὰ ὁμολογῶνται εἰς αὐτὸν καὶ παρὰ περισσοτέρων, παρὰ πάντων, χάριτες.

Ὁ γνωστὸς εἰς τὸ γένος διὰ τὴν ὁποίαν ἐδιώρισεν εἰς τὸν λόγιον Ἑρμῆν ἐτήσιον βοήθειαν (ἴδ. Α. Ἐ. 1817. Ἀριθμ. 23.), καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος του γυναικίαν δωρεάν (ἴδ. Α. Ἐ. τοῦ ἐνεσ. ἔτ. Ἀρ. 6. Σελ. 113.), ὁ διὰ τὸν καθαρὸν καὶ εὐκρινῆ πατριωτισμὸν του πολλῶν ἐπαίνων ἄξιος, Κύριος Π. Νικολαΐδης, κατέβαλε τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως τῆς Χρονολογίας ταύτης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ διανεῖμη τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀντιτύπων τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ δωρεάν εἰς τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς τῶν τῆς Ἑλλάδος σχολείων, καὶ τὸ ἐκ τῶν πωλουμένων συναγοόμενον ἀργύριον ἀφιερῶναι εἰς ἄλλων τοιοῦτων ἀγαθῶν ἔργων ἐκτέλεσιν. "Αὐτὴ ἡ Ἑλλάς ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ θαρραλέως, Ἐχω καὶ ἄλλους πολλοὺς πλουσίους υἱούς, δευλιάζει ὁμοίως νὰ προσέσῃ, καὶ πολλοὺς πόσιν ἐνμαρέτους, ὅσων ὁ Νικολαΐδης, θυσιάζοντας μόνα μέρη τῆς μετὰ πόνων καὶ ἰδρώτων συναγομένης περιουσίας του εἰς κοινὸν τῶν ὁμογενῶν των καλόν. Ἄλλ' εἴθε αἱ τοιοῦτοι υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ πολλαπλασιασθῶσι ταχύτερον· εἴθε αἱ ἀρεταὶ τοῦ Νικολαΐδου νὰ διαδοθῶσιν καὶ εἰς περισσοτέρους πλουσίους διὰ τὴν γῆν καὶ τὸ καλὸν περισσότερο!

Ἐπισυνάπτομεν καὶ τὰ ἐξῆς νεοφανῆ βιβλία: Τρόπαιον Ἑλληνικὸν ἢ πρῶτος πόλεμος Ἑλλήνων καὶ Περσῶν, καὶ θρίαμβος τῶν Ἑλλήνων, συλλεχθεῖς

καὶ συνταχθεὶς εἰς τὴν ἀπλουστέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ Ἀθανασίου Σταγειρίτου κ. τ. λ. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀυστρίας· ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωάννου Βαβ. Τσβεκίου. 1818. Σελ. λς καὶ 280 εἰς θον. μικρῶν.

Ὁδηγία Χριστιανικῆ Ὁρθόδοξοι ἀφέλιμος πρὸς πάντα Χριστιανὸν, ἐξόχως δὲ πρὸς κατήχησιν τῶν παιδίων, ὅπως διδασκόμενα τὴν εὐσέβειαν ζηρῶνται εἰς τὴν ὀρθόδοξον Πίσιν· συλλεχθεῖσα μετὰ προσυχῆς παρὶ Χαρισίου Ἱερέως τοῦ ἐκ Κοζάνης· διὰ προτροπῆς τοῦ Κυρίου Δημητρίου Ἰωάννου Τακιατζῆ, οὗ καὶ ταῖς δαπάναις διὰ τοῦ τύπου ἐξεδόθη, εἰς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ τῆς πατρίδος σχολῇ διδασκόμενων νέων. Ἐν Βιέννῃ. 1818. ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Ἰωάννου τοῦ Στρέππερ. Σελ. 108.

Ποικίλη διδασκαλία, ἢτοι Ἀλφαριθμητικὸν εὐμεθέως, ἐν ᾧ εὐρίσκονται μαθήματα ἀφέλιμα ἵνα διδασκωνται τὰ εἰς Τουρκίαν μικρὰ παιδία τῶν Χριστιανῶν, φιλοπόνως συγγραφέντα παρὰ τοῦ ἐν Ἱερουσὴν ἑλληγίμου διδασκάλου Πολυζῶη Κουτοῦ κ. τ. λ. ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀυστρίας. 1818. Σελ. 230. εἰς θον. (ὁ τὴν περὶ τούτου εἶδησιν εἰς τὸ προηγούμενον τετράδιον τοῦ Λογίου Ἐριμοῦ).

ΣΧΟΛΙΚΑὶ Εἶδησεις

Τεργέση 20. Ἰουνίου. 1818.

Ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Ἐφόρου τῆς παιδείας ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ κράτους, τῶν τιμιωτάτων κυρίων ἐπιτρόπων, βουλευτῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων, ἐγένετο κατὰ τὸ συνήθες αἰ ἀνακρίσεις τῶν μαθητευομένων νέων εἰς τὴν δημῶν σχολὴν τῶν ἐνταῦθα κατοικημένων ὁμογενῶν Γραικῶν. Ἡ ἐνδεκάτη ἐπὶ τρέχοντος Ἰαυῆ ἦτον ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν ἀνακρίσεων, αἵτινες ἤρχισαν μετὰ μίαν ὁμιλίαν — Περὶ ἀ γ ω γ ῆ ς, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐγένετο ἄλλη ὁμιλία μικρὰ ὑπὸ τῆ ἀιδεσιμολογιωτάτου ἀναστασίου Ἱερέως, οἰκουόμε Ἀμπελακίων τῆς Θεσσαλίας, προτροπικὴ εἰς τὴν μάθησιν. Μετὰ τὰς ὁμιλίας, κατὰ τὸ ἱερὸν βιβλίον — ἀπὸ Θεοῦ τε ἀρχεσθαι, καὶ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι — ἤρχισεν ἡ ἀνακρίσις τῆς ἱερᾶς κατήχησεως εἰς ὅλους κοινῶς τοὺς μαθητάς, εἰς ἃν

ἀπεκρίθησαν οἱ νέοι καλῶς εἰς διαφόρους ἰσορίας τῆς παλαιᾶς, καὶ καινῆς Διαθήκης, καὶ ὅσα ἄλλα ἀποβλέπουσι τὴν ἀμάρτητον ἡμῶν Πίσιν.

Μετὰ τὴν ἱερὰν Κατήχησιν ἐξετάχθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀνωτέρου σχολείου εἰς τὴν Ποιητικὴν, ἐνθα ἐρωτήθησαν τὸν ἱσμὸν, τὴν διαίρεσιν, τὴν ἀρχὴν, τὸ τέλος τῆς ποιήσεως, καὶ μερικώτερον τῆς ἐποποιίας· καὶ οἱ περισσότεροι ἀπεκρίθησαν πολλὰ καλὰ· ἀπαριθμήσαν τοὺς Ἐπικοὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, καταλέγοντες ἐν ταύτῳ καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Κριτικῶν γενομένην περὶ ἐκάστου κρίσιν. Περὶ Ὀμήρου ἔμως ἐγένετο ἰδιαίτερα ἐξέτασις, περὶ πατριδος, ἐποχῆς, τύχης, συγγραμμάτων, παραβολῆς μετὰ τοὺς ἄλλους ἐπικοὺς, καὶ τὰ τοιαῦτα, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐξήγησαν περικοπὰς αὐτοῦ ἀπὸ διαφόρους βαφωδίας. Μετὰ τὴν ἐποποιίαν ἐξετάσθησαν μερικώτερον εἰς τὴν Δραματοποιίαν, περὶ ἀρχῆς, διμήσεως, τέλους, περὶ διαφορᾶς Δεῦτρον τῶν Παλαιῶν καὶ Καιτέρων, περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων Τραγικῶν, ἐν ᾧ περὶ Εὐφοκλέους μερικώτερον, οὗτινος ἐξήγησαν περικοπὰς. Ἀνεγνώσαν τελευταῖον διάφορα συνθέματα τῶν, ὡς Μύθους, Εὐδύλλια, λογιόδια, σίχους, καὶ τὰ τοιαῦτα, γινόμενα γυμνασίας χάριν Γραικίσι, καὶ τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἤρσαν καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον, καὶ εἰς τὴν Ἰταλικὴν μετάφρασιν, γινόμενῃ κατὰ ζήτησιν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Ἐφόρου. Τὸ ἀπογευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐξετάσθησαν εἰς τὴν Γραμματικὴν ἢ κατώτεροι μαθηταὶ, εἰς περικοπὰς τοῦ Ἑεροφάντους, ἀνεγνώσαν συνθέματα τῶν, καὶ ἐξετάσθησαν ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Γεωγραφίας, καὶ ἐθεωρήθησαν τὰ δείγματα τῆς καλλιγραφίας αὐτῶν.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐξετάσθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ δευτέρου σχολείου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς Γραμματικῆς, εἰς περικοπὰς ἐξ Ἑλληνικῶν, καὶ Ἰταλικῶν βιβλίων, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἀριθμητικῆς, ἐδείξαν τὰ δείγματα τῆς καλλιγραφίας τῶν, καὶ οἱ περισσότεροι ἐπαινέθησαν ἐν τῇ ἐπίδοσίῳ τῶν.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἐξετάσθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ τρίτου, καὶ τετάρτου σχολείου εἰς τὴν ἐλευθέραν, καὶ κανονικὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης, εἰς τὴν καλλιγραφίαν, καὶ ἐξήγησιν τῶν ἀναγνωσσομένων Μύθων, ἢ ἰσο-

ριῶν, καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, καὶ πολλὰ μικρὰ παιδικὰ ἔτεραν τοὺς παρευρισκομένους μετὰ τὴν καλὴν, καὶ χαριτωμένην αὐτῶν διήγησιν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξετάσθησαν καὶ οἱ Γερμανίζοντες νέοι, τινὲς τῶν ὁποίων ὑπερεκπαθίσαν μάλιχα διὰ τὴν καλλιγραφίαν των εἰς τὴν δυσκολὴν ταύτην γλώσσαν.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐξετάσθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ τέταρτου καὶ τελευταίου σχολείου εἰς τὴν διαίγνωσιν τῶν γραμμάτων, εἰς τοὺς συλλαβισμούς, καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἑδικῆς μας καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης, ἢ ὅποια προσταθεῖται κατὰ τὸ δυνατόν νὰ γίνεται ἀλληλοδιδασκτικῶς διὰ τῶν ἐμπειροτέρων εἰς τοὺς ἀπειροτέρους μαθητὰς.

Πρὸ τοῦ ἀρχίσωσιν αἱ ἐξετάσεις ἀνεγνώσθη πρῶτον ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς σχολῆς ἐγγενεῖ, ἔπειτα δὲ κατὰ μέρος εἰς τὰς ἐξετάσεις ἐκάστης τάξεως ἀνεγινώσκοντο κατὰ σειράν τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν μετὰ τὰ ἀνήκοντα προτερήματα, ἢ ἑλαττώματα, καὶ οὕτως ἐλάμβανον πᾶρά τῶν πρῶτων χόντων τὸν προσήκοντα ἔπαινον, ἢ ψόγον. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐγένοντο αἱ ἀνακρίσεις, ἐσημειούντο αἱ καλαὶ ἢ κακαὶ ἀποκρίσεις τῶν νέων, καὶ οὕτως ἔπειτα κατὰ τὴν πρώτην διαγωγήν, καὶ ἐπιμέλειαν, καὶ κατὰ τὰς τότε ἀποκρίσεις διαιρέθησαν τὰ βραβεῖα διαιρέθεντα εἰς πρῶτον, δεύτερον, καὶ τρίτον βῆμα.

Τὰ βραβεῖα ταῦτα, Μάρκοι Αὐρήλιοι, ἀξεία Ἱεροκλέους, καὶ ἄλλα παρόμοια ἐμοιράσθησαν εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν δεκάτην πέμπτην Ἰουλίου (τρίτην Ἰουλίου κατ' ἡμᾶς, δευτέρην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς) ἐνώπιον τοῦ ἐκ τῆς διοικήσεως ἐκκλησιαστικοῦ Ἐφόρου, τῶν τιμιωτάτων κυρίων ἐπίτροπων καὶ βουλευτῶν καὶ πολυαριθμῶν ἄλλων ὁμογενῶν, ὅστινες ἀπέδωκαν ἐπίμω καμπηθεὶ μετὰ τὴν δεξιὰν λειτουργίαν. Πρὸ τῆς διανομῆς τῶν βιβλίων ἐγένετο μικρὰ ὁμιλία, ἀποστέλουσα μάλιχα ἐκείνους τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν, ὅτινες ἀδιαφοροῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἰδίων υἱῶν, χωρὶς νὰ ἐπισημώσωσι ὅτι ἡ ἀδιαφορία εἰς τοιαύτην περίστασιν εἶναι σαφῆς ἥμιδοςία. Τάσων δὲ ταύτης, ὅσων καὶ τῆς πρώτης μεταφραστικῆς, καθὼς ἀκόμη καὶ ὄλιγον τῶν γεγονότων εἰς τὰς ἐξετάσεις καταγραφῆ, ἐζητήθη ἀπὸ τοῦ ἐκλαμπρότατου Ἐφόρου ἵνα παραδειθῶσιν εἰς τὸ ὑψηλὸν κράτος, τὸ ὅποσον ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέρη πῶς τῶν Γραικῶν τὰ φρονήματα περὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ἰδίων τέκνων. Μετὰ τὴν διανομὴν ἐξεφώνησεν εἰς, ἐν ἐπι-

ματι πάντων τῶν μαθητῶν, μικρὰν ὁμιλίαν εὐχαριστήριον πρὸς τοὺς φροντίζοντας ὑπὲρ τῆς προκοπῆς των, καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνέλευσις.

Ἡμέρας ὀλίγας μετὰ τὰς ἐξετάσεις, καὶ τὴν διανομὴν τῶν βραβεῶν συνελθόντες τρις καὶ τετράκις ὅ, τε ἐκλαμπρότατος Ἐφορος τῆς παιδείας ἐκ μέρος τῆς ὑψηλῆς διοικήσεως (Κύριος Πέτρος Γαζαρουόλης), ὁ ἐντιμολογιώτατος Κύριος Ἰάκωβος Ῥώτας, ἐπισατῶν εἰς τὴν σχολὴν ἀντὶ τοῦ λείπουτος Κυρίου Προκοπίου Καριτζιώτου, καὶ εἰς τῶν διδασκάλων, ἐσυμβουλευθίσαν ἕαν ἔπρεπε νὰ βάλωσιν ἄλλην τάξιν εἰς τὴν σχολὴν, προσθέτοντες τὰ ἐλλείποντα, διορθοῦντες εἰ τι ἐφαίνετο διορθώσεως ἄξιον, καὶ συμμορφοῦντες κατὰ τὸ δυνατόν τὴν τῶν Γραικῶν μετὰ τὰς λοιπὰς τοῦ κράτους σχολὰς, καθὼς διορίζεται βητικῶς εἰς τὸ περὶ σχολείου κεφάλαιον τῶν — ὄρων καὶ διαταγῶν τῆς ἐν Τεργέσει ἀδελφότητος τῶν ὀρθοδόξων Γραικῶν. — Προσδιορίσαντες λοιπὸν τὰ εἰς τὴν σχολὴν διδασκόμενα μαθήματα, τὸν καιρὸν, τὸν ὅποιον πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ διατρίβῃ ἐν αὐτῇ ὁ νέος, πῶς τὸν πρῶτον, καὶ πῶς τὸν δεύτερον ἐν αὐτῷ, πῶς ἡ πρώτη, καὶ πῶς ἡ δεύτερη σχολὴ νὰ διδάσκῃ, ἀφίνοντες τὰ καλῶς κείμενα, ἀλλασσοντες τὰ ἀλλακτέα, καὶ προσθέτοντες τὰ ἐλλείποντα, μεταβύθμισαν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὴν σχολὴν, ὥστε ἐξερχόμενος ἀπὸ αὐτῆν ὁ Γραικὸς νέος, καὶ διὰ ἀνώτερα σχολεῖα νὰ ἔχει ἱκανὸς, εἴαν ἔχη τὸν τρόπον, καὶ διὰ βιωτικὸν ἐπάγγελμα ἐπιτήδειος, εἴαν εἰς τοῦτο καλῆται ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Ἡ μεταβύθμισις αὕτη πρέπει πρῶτον νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν κρίσιν τῆς βουλῆς τῶν ὁμογενῶν, καὶ ἐγκριθεῖσα, περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν ἀμφισβολία, θέλει ἀκολουθηθῆ εὐθὺς μετὰ τὴν καθύρυσιν τοῦ προσδοκωμένου νέου διδασκάλου, ὅς τις μετὰ τοῦ Κυρίου ἐπισατοῦ θέλει φροντίσει ἐν καιρῷ τῶν δέοντι νὰ τὴν γνωστοποιήσῃ.

Ἡ πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐνιαυτῶν εἰς ταύτην τὴν σχολὴν εἰσαχθεῖσα μεταβολὴ ἀνέδειξεν ἱκανὴν τὴν ἀφέλειαν εἰς τὰ σπουδαῖοντα Ἑλληνίδια, ἢ ἐπὶ τοῦ παρόντος γινομένη μεταβύθμισις, ὡς ζηριζομένη εἰς θεμέλια βεβαιότερα, θέλει ἀναδείξει βεβαία πλειότερα ἢ εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ τὴν χρεῖαν πάλιν γεννησομένη θέλει φέροι ἐξ ἀπαντος καρπὸν γενναιότητων· οὕτως λοιπὸν καὶ οἱ τιμιώτατοι Κύριοι ἐπίτροποι καὶ βουλευταὶ δὲν θέλουσιν ἔχει αἰτίαν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μετανοήσωσι

δι' ὅσων ἀντίληψιν μετὰ τῶν λοιπῶν φιλομουσῶν ὁμογενοῦς ἔδειξαν αἰτίως πρὸς τὴν σχολὴν, καὶ ὅσοι εἰς τοῦ νῦν αἰῶνα φέρησαν, θέλουσιν ἀλλάξει γνώμην, βλέποντες προκομμενέστους τοὺς ἰδίους υἱούς. Εἶθε μόνον ἢ θεία χάρις καὶ ὑπερσπίση τὰ πράγματα καὶ τῶν ἀπαντάχου τῆς γῆς ἐσκορπισμένων, καὶ τῶν ἐν Τεργέσῃ ἐν μέρει κατοικημένων ἐργονῶν Γραικῶν, πρὸς ἐρεέωσιν, καὶ αὐξήσιν τῆς παιδείας, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς προερχομένων καλῶν· εἶθε!

Κ. Α.

Λυπούμεθα ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκδώσωμεν τὰς βιβλίους ὀμιλίας ἀνδρός, τὸν ὀπίσθεν τιμῶμεν καὶ ἀγαπᾶμεν. Εἰς τὴν πρώτην ὀμιλίαν διαιρεῖ ὁ Κύριος Ἀσώπιος τὴν ἀγωγὴν α. εἰς ἀγωγὴν φυσικὴν, β. εἰς ἀγωγὴν ἠθικὴν, καὶ γ. εἰς ἀγωγὴν νεραν· ἐκ τῶν τριῶν τούτων συναπαρτίζεται τὸ τέλειον ὅλον τῆς ἀγωγῆς, ἢ ὅποια χειραγωγεῖ εἰς τὴν ζευμένην εὐδαιμονίαν. Καὶ τὰ τρία εἶδη ἐκθέτει ἄριστα, καὶ πολλὰ μέρη σαφηνίζει καὶ διὰ παραδειγματάων. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ὀμιλίαν, ἣτις ἐγίνεν ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν βραβείων, ἐλέγχει τὴν ἀξιοκατάκριτον ἀδιαφορίαν πολλῶν γονεῶν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα, καὶ τὴν προτρέπει φρονίμως καὶ ἰσχυρῶς εἰς μεταβολὴν φρονιμάτων. Τὰ βραβεῖα ἦσαν τῷ Μάρκου Ἀυρηλίου τὰ εἰς ἑαυτὸν, καὶ εἰς τοῦτο λέγει ὁ Κ. Α. „ Διὰ νὰ συντρέχωσι τὰ πάντα εἰς τὸν ἐρεθισμὸν τῆς νεολαίας, ἐδιαλέχθησαν καὶ βιβλία ἐπιτηδεύματα. Ὅσα πρὸς μίαν Αὐτοκράτορα τοῦ κόσμου δηλαδὴ πατῆρα, (Μ. Αὐρήλιος) ἐγχαίρει καὶ ἑαυτὸν φιλοσοφῶν, ἵνα καταστήσῃ ἐναρτέους τοὺς υἱοὺς ἑαυτοῦ, καθιστῶν ἑαυτὸν πρῶτον· ὅσα κατέσταινε διὰ τοῦ τῆς κοινότερα ἄλλος πατὴρ τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας (ὁ Κοραΐης), μακρὰν ἀπέχων ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸν νῦν του φέρων αἰτίως τὴν εὐτυχίαν τῆς ποθεινοτάτης πατρίδος του· ταῦτα οἱ ἄλλοι πατέρες τῶν νέων, οἱ Κύριοι Ἐφοροὶ διορίζουσι βραβεῖα εἰς τοὺς υἱοὺς σας, ἔχοντες χρυσὰς ἐλπίδας εἰς τοὺς πατέρας καὶ χρυσότερας, εἰς τοὺς υἱούς“. Τοιαῦτα βραβεῖα, ὅταν συνοδεύονται καὶ μὲ τοιοῦτους λόγους, ὅτι ἐνεργῶσι μεγάλως εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς τῶν νέων, δὲν εἶναι ἀμφισβητήματα καὶ εἶναι μιμησεως ἄξιον τὸ παράδειγμα τῶν Κυρίων Ἐφάρων τῆς σχολῆς τῆς Τεργέσης.

ζωής· ἄδούη δὲ τὸ ὄνομα εἰς τοῦτο τὸ κινεῖν (ἐνεργητικὸν ὄν) τῆς φύσεως ἀπὸ τὸν εὐρέτην αὐτοῦ Μέσμερον, ἤτοι εἰς τὸν φυσικὸν καὶ δοκτικὸν μαγνητικὸν γίνεται εἰσροή καὶ ἐκροή λεπτοῦ τινος ρευστοῦ κατά τινος νόμου. Εἰς τί δὲ συρίζεται ἡ ἰδιάζουσα φύσις τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ, δὲν ἐκινηθῆναι ἕως τοῦ νῦν, συμπεραίνομεν ὅμως ἐκ τῶν φαινομένων αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἐνεργεῖν αὐτὸ ἢ εἶναι τὸ αὐτὸ μετὰ τὴν νευρικοζωοποιὸν ἀρχὴν, ἢ ἔχει μεγάλην πρὸς αὐτὸ συγγένειαν ἢ δὲ μετάβασις αὐτοῦ ἀπὸ ἐν σώμα εἰς ἄλλο καὶ ἢ ἔχεισι πᾶν διαφόρων μαγνητικῶν καταστάσεων γίνεται ποικιλία πῶς. Δὲν δύναται ὁ τύχων νὰ ἐνεργῆ εἰς ἄλλον ἀόρατον ἐπιπεφωμένως τὴν μαγνητικὴν αὐτὴν ἐνεργεῖαν, ἀλλ' ἐκεῖνος μόνον, ὅστις ὡς πρὸς τὴν φύσιν ἔχει ὑπερέχουσαν παρὰ τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν εἰς τὸν μαγνητικὸν ζῆλον, καὶ εἶναι ἐντελὴς ὑγιής, ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν δὲ, ὅστις ἔχει αὐτὴν ὑγιαίνουσαν καὶ ἰσχυράν. Πρέπει πρὸς ταῦτα νὰ εἶναι χρησιμῆς ὁ μαγνητισμὸς, διότι τόσον εὐκολώτερον καὶ γρηγορώτερον γινώσκεται ἀπὸ τὸν μαγνητικὸν ζῆλον ὁ κακοῦθις καὶ διεσθαρμῆν ἔχων τὴν ψυχὴν, ὅσον εἶναι γνωστὸν πόσον ἐξαιρεται (μειτρωρίζεται) τοῦ μαγνητικῶν ζῆλου ἢ αἰσθησις (Gefühl), πόσον δυνατότερον καὶ ζωηρότερον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ γίνεται, καὶ πόσον καθαρῶς καὶ λαγαρῶς, οὕτως εἰπεῖν, γίνεται τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ αἰσθησεως (α), ὡς γνωρίζεται καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ μαγνητιστοῦ, ὅθεν αὐτὴ νὰ ἐνεργῆ οὕτως εἰς ἑαυτοῦ ἐπιπεφωμένως, ἐνεργεῖ ἐξ ἐναντίας ἐπιπλασῶς. Αἰταιεῖται αἰσάντως καὶ σαβερῆς χαρακτῆρος εἰς τὸν μαγνητισμὸν, ὅτι μόνον διότι πᾶσα σφοδρὴ κίνησις (πάθος, Gemüthsbevegung) τῆς ψυχῆς αὐτοῦ προξενεῖ ἐναντία ἀποτελέσματα καὶ εἰς τὴν πάσχοντα, καὶ εἴτε ἐν μέρει ἢ διόλου χάνει τὴν εἰς τὸν ἄρρωστον ἐπιπρόσθιν αὐτοῦ, διὰ τὸ ὅσον ἠφείρουνται αἱ μαγνητικαὶ κρίσεις; ἀλλὰ καὶ διότι ἀσυνήθι συμπτώματα καὶ φαι-

(α) Ταῦτα, τὸ νὰ ἔχη δηλ. ἐπιπρόσθιν εἰς τὸν ἀσθενῆ καὶ ἢ ἀγαθῆς τῆς ψυχῆς τοῦ μαγνητιστοῦ; φαίνεται τινὸν παραδόξον, ἀλλ' ἡ σύμπτωμα ἐκ τῆς περὶ τοῦτου συγγραφῆς Γαλιάντε καὶ Γερμάνου; καὶ ἀνθρώπων σφαιρῶν τοῦ ἀδύνατου, δὲν μᾶς συγχωρεῖ νὰ ἀμφισβητήσωμεν ἅπαντα ἀπὸ τὸ μόνον μένει εἰς τὴν φύσιν ἀνεξήγητος; Δεῖτε οὐδὲ ἴσμεν, ἐν βίβλῳ γὰρ ἢ ἀλλῶθεν.

νόμω, τὰ ὅποια ὄχι σπανίως παριστάνονται ἐν τῷ μαγνητικῷ, ἀπαιτοῦσι παρουσίαν νοός, ἡσυχίαν καὶ σαβερῆτα. Τέλος πάντων ἀπαιτεῖται πίσις ζωηρὰ καὶ σερεὰ θέλησις, διὰ νὰ γένουν ὡς πρέπει αἱ μαγνητικαὶ ἐνεργεῖαι. Ἡ δὲ μαγνητικὴ Θεραπεία (Behandlung) εἶναι μέρος μὲν ἀπλή, ὅταν μόνον ὁ μαγνητισμὸς ἐνεργῆ, μέρος δὲ σύνθετος, ὅταν μεταχειρίζεται καὶ ἐξωτερικὰ βοηθήματα. Ἡ ἀπλή Θεραπεία συνίσταται μέρος μὲν εἰς τὰ κατά τινος κανόνας γινόμενα ἐμφυσιματὰ, εἰς τὸ σαβερὸν σήριγμα τῶν ὀμμάτων καὶ τῶν λογισμάτων, ἐπὶ τὸν εἰς μαγνητικὴν ἤδη σχέσιν ὄντα ἄρρωστον μέρος δὲ γίνεται διὰ τῆς χειρὸς, ὅθεν λέγεται Manipulation δηλ. ψιλάφισις, ἢ χειρῶν, ἢ χειράκτασμα, καὶ χυδ. χειρομάλαγμα, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνίσταται εἰς τρίφεις (Streichen) τὰς αὐτὰς καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν γινόμενας πάντοτε, ὅπου, διὰ νὰ μὴ ἀναιρῶνται πάλιν δι' ἀντικειμένων τρίψεων αἱ γινόμεναι ἐνεργεῖαι, ἐκασοτε ὁ μαγνητισμὸς ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὸν πρότερον τόπον τὸν ἐξωθεν σχηματίζον διὰ τῶν χειρῶν, ὅθεν λέγεται vagerende Manipulation, δηλ. πλανωμένη ἢ ἀετατος ψιλάφισις· ἐνίοτε δὲ γίνεται ἀκαταπαύτως εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος· ὅθεν λέγεται κατεσχηρικῶς ψιλάφισις. Αἱ δὲ ἐνεργεῖαι εἶναι διάφοροι, κατὰ τὰς ψιλαφίσεις· αὗται δὲ γίνονται κατὰ κανόνας ἄριστους ποτὲ μὲν διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς, ὅθεν Volar-Manipulation, ποτὲ δὲ δι' ὀκτῆς τῆς χειρὸς ἀνοικτῆς (Handteller), ὅθεν λέγεται Falar-Manipulation, ποτὲ δὲ διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων, διὰ τοῦτο λέγεται Digital-Manipulation, ἢ διὰ τοῦ ἄκρου τῆς χειρὸς, καὶ λέγεται Marginalmanipulation· ἐπὶ δὲ καὶ καθύστεν αὐτῆ ἢ Digital-Manipulation γίνεται ἢ δι' ἀνοικτῶν τῶν δακτύλων, καὶ λέγεται Expandirte Digital-Manipulation, ἢ διὰ τῶν δακτύλων ἠνωμένων εἰς ἐν σημεῖον, καὶ λέγεται Contrahirte Digital-Manipulation, ἢ διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀντίχειρος ἐκτεταμένου, καὶ λέγεται ἀπλή Pugn-Manipulation, ἢ διὰ τῶν ἀντιχειρῶν τῶν δύο χειρῶν ἠνωμένων, καὶ λέγεται διπλῆ Pugn-Manipulation. Πάλιν ἢ ψιλάφισις γίνεται ἢ μετὰ θέσεως τοῦ ἄρρωστοῦ πραγματικῶς, ἢ μετὰ πίεσεως, ἢ μόνον μετὰ μαλακῆς θέσεως, ἢ καὶ εἰς δύο ἕως ἐξ δακτύλων ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ νοσοῦντος ἀπόστασιν. Ἐκτὸς τού-

των τῶν ψιλαφίσεων γίνεται ἡ μαγνητικὴ ἐνέργεια ἀκόμη, διὰ τινος τῶν δακτύλων κινήσεως (τὸ ὅποιον λέγεται 'Bartzein' (Sprargiren) παρὰ δὲ τοῖς Γάλλοις Μαγνητιστῶς Charge)· διὰ συμπίεσεως, ἢ τέλος διὰ φυσίσεως ἢ ριπίσεως. Ὅλοι αὐταὶ αἱ διάφοροι ψιλαφίσεις ἔχουσι καὶ τὰς ἐνεργείας διαφόρους (α), καὶ κατὰ διωρισμένα σημεῖα ἐνώσει αὐτὰ τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην ὁ μαγνητιστής, ἢ τὰς μεταχειρίζεται χωριστὰς, καθὼς δηλ. ἀπαιτοῦσιν αἱ περιπτώσεις, ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ ἄβρωσσοῦ, ἢ τὰ ἐγγειόμενα συμπτώματα. Ὅθεν πρέπει ὁ μαγνητιστής νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὴν ἀτομικὴν φύσιν τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ δοκιμάσῃ τὸν βαθμὸν τῆς αἰσθητικότητος τῶν νεύρων αὐτοῦ, καὶ τὴν ὅποιαν ἔχει πρὸς τὸν μαγνητισμὸν ἐπιδεκτικότητα, νὰ γνωρίζῃ κάλλιστα τὴν κατὰ τέχνην μεταχειρίσιν καὶ χρῆσιν, τοὺς ἰδιαιτέρους τρόπους μερικῆς τοῦ μαγνητίζεσθαι, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν ἀποτελέσματα, διὰ νὰ ἐνεργῇ εἰς τὸν ἀσθενῆ κατὰ τὰς περιστάσεις ποτὲ μὲν ἀσθενῶς, ποτὲ δὲ ἰσχυρῶς, ποτὲ δὲ ἐρεθιστικῶς ἢ κοπιτικῶς, κοινῶς ἢ τοπικῶς. Ἰνὲς μαγνητικοὶ ἄβρωσοὶ διὰ τὴν ἐξημένην τῶν νεύρων αἰσθητικότητα εἶναι παρὰ ἄλλους ἐπιδεκτικότεροι εἰς τὰς ἐπιβλαβεῖς ἐνεργείας, ὅθεν εἰς τοὺς τοιοῦτους κατ' ἐξοχὴν ἀπαιτεῖται προσοχή, ἀκριβὴς καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης δίαιτα· πρέπει μάλιστα οἱ τοιοῦτοι ἀσθενεῖς νὰ ἀποφεύγωσι τὰ σφοδρὰ πάθη τῆς ψυχῆς, τὴν λύπην, τὸ φόβον, τὰ εἰς τὴν δίαιταν σφάλματα, τῆς περιφύξεως καὶ τ.τ. Καὶ αὐτὸς ὁ μαγνητιστής πρέπει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ἀποφεύγῃ αὐτὰς τὰς ἐπιβλαβεῖς ἐπιπτώσεις, διότι δι' αὐτοῦ μεταβάλλει ἢ βλάβη καὶ εἰς τὸν μαγνητιζόμενον.

Ἡ δὲ θεραπεία διαρκεῖ πλείοτερον ἢ ὀλιγώτερον καιρὸν, καθὼς δηλ. ἀπαιτεῖ τὸ εἶδος καὶ ἡ σφοδρότης τοῦ νοσήματος, καὶ πρέπει νὰ ἐξακολουθῆται (ἡ θεραπεία) εἰς τόσον, ἕως οὗ νὰ ἐξυλειφθῶσι παντελῶς ὅλα τὰ παρ' αὐτῆς προξενήσασθαι φαινόμενα. Μετὰ τῆς ἐπανελύσεως τῆς ὑγείας κινῶνται συν-

(α) Ὡς μὴ θαυμαζῆν ὁ ἀναγνώστης διὰ τοῦτο, διότι καὶ αἱ ἐνεργεῖαι αὐταὶ μὲν εἶναι τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἄλλαι δὲ τοῦ Γαλλανισμοῦ, ἂν καὶ ἡ αὐτὴ ὄλη, δηλ. ἡ ἠλεκτρικὴ, εἶναι καὶ εἰς τοὺς δύο, διὰ τοῦ διαφόρου διὰ τῶν τρόπων, τοὺς ὁποῖους μεταχειρίζονται αἱ κλῆσιν αὐτῆς, ποτὲ μὲν διὰ τοῦτο, ποτὲ δὲ δι' ἄλλου.

Ὁ Μεταφρ.

ήθως ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὅλα τὰ μαγνητικὰ φαινόμενα, ἢ ἡ ψιλαφίσις γίνεται ἀνενεργητός. Ἡ σύμφετος μαγνητικὴ θεραπεία λαμβάνει καί τινα μέσα εἰς βοήθειαν, τὰ ὁποῖα ἔτε ἐπιτείνουσι μόνον τὰς ἐνεργείας τοῦ ζωικοῦ Μαγνητισμοῦ, ἢ ἐνεργεῖσι μαγνητικῶς, καὶ ἀναπληροῦσι πλείοτερον ἢ ὀλιγώτερον τὴν ψιλαφίσιν (Substituta). Μετὰ τῶν πρώτων συνυφθιμῶνται μάλιστα οἱ ἀγωγοὶ, βέβηθοι σιδήρινοι ὀκτώ περιπυ δακτύλων τὸ μήκος, καὶ ἐν τρίτῳ δακτύλου τὴν διάμετρον, τῆς ὁποίας τὸ ἐν ἄκρῳ κρατεῖ ὁ μαγνητιστής, μὲ τὸ ἄλλο δὲ ἐγγίζει (δίγει) τοὺς μαγνητιζόμενους· ὡσαύτως καὶ μαγνητικὸν μονατήριον (Isolatorium), τὸ ὅποιον κατασκευάζεται κατὰ τοὺς ὁποῖους κανόνας καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν (ἀλλὰ καὶ τὸν ἠλεκτρισμὸν αὐτὸν μεταχειρίζονται ὡς ἐπιτακτικὸν βοήθημα, ὅταν μαγνητίζωσι)· τελευταῖον τὸ κάτοπτρον καὶ ἡ μουσικὴ. Ἡ χρῆσις τῶν μαγνητικῶν Substitutio (α) ἀνεφύη ἐκ τῆς πείρας, ὅτι ἡ μαγνητικὴ θεραπεία (traitement) δύναται νὰ προξενῇ μεταβολὰς καὶ εἰς μὴ ὀργανικὰ σώματα, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν αἰσθησιν μὲν δὲν ὑποπίπτουσι, γίνονται ὅμως φανεραὶ διὰ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνενεργήσεως, ὅσας ἔχει κοινωνίαν πρὸς τὰ τοιαῦτα Substituta, ἐπειδὴ αὐτὰ προξενοῦσι τὰ αὐτὰ φαινόμενα, ἂν καὶ ἀσθενεσθαι, εἰς τοὺς ἔχοντας πρὸς τοῦτο ἐπιδεκτικότητα. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ ἐδῶ, καθὼς καὶ εἰς τὸν ἠλεκτρισμὸν, σώματι μονατικὰ καὶ ἀγωγά, τὰ μονατικὰ αὐτὰ ἐπισταρεῦνται εἰς ἑαυτὰ τὴν μαγνητικὴν δύναμιν, καὶ τὴν φυλάττουσι τόσον, ἕως νὰ ἔλθῃ ἄλλο σῶμα εἰς τὴν ἀτμοσφαιρῆν τῆς, τὸ ὅποιον ἔχει μεγαλύτεραν ἐλθει πρὸς αὐτὴν, νὰ τὰ ἀποσερήσῃ αὐτὴν. Μετὰ τὰ σώματα τῶν ζώων, τὰ πλέον ἐπιδεκτικὰ εἶναι ὁ σίδηρος, ὁ πάγος καὶ τὸ νερὸν· ὅθεν μεταχειρίζονται αὐτὰ τὰ μαγνητιζόμενα μονατικὰ (μονήρη) ὡς βοηθήματα (ἢ βοηθητικὰ μέσα) εἰς τὴν μαγνητικὴν θεραπείαν τόσον διὰ νὰ ἐπιτείνωσι τὰς ἐνεργείας τῆς ψιλαφίσεως, ὅσον καὶ διὰ νὰ ἀναπληρώσωσι καὶ αὐτὴν ταύτην ἐνίοτε. Τὰ πλέον δυνα-

(α) Ὡς μὲ συγχωρήσῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ μεταχειρισθῇ τὴν Λατινικὴν αὐτῶν λέξιν, τὴν ὅποιαν μεταχειρίζεται καὶ ὁ συγγραφεὺς, ἂν καὶ Γερμανικῶς λαλῶν· σηματοῖται δὲ ἀντικαθεσῶς, δηλ. εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸ ἄλλου τινος μεταχειρισθῆσθαι.

Ὁ Μεταφρ.

τὸν Substitutum, ἀπὸ ὅσων ἕως τοῦ νῦν διὰ τῆς πείρας ἴσταν
 γνωσά, εἶναι τὸ μαγνητισμένον δένδρον, τὸ ἴσταν
 δεικνύει τὰ εἰς αὐτὸ διὰ τεχνικῶν τρίψεων κοινοῦν μίγαμι-
 ρος τοῦ μαγνητικοῦ βραχέου ἔχει μόνον διὰ τῆς ταχυτέρας καὶ
 τρυφερωτέρας αὐξήσεώς του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἰσχυροῦς με-
 ταδόσεως εἰς τοὺς ἐπιδεικτικούς μαγνητικῆς ἐνεργείας, καὶ
 πρὸς αὐτὸ εἰς κοινωνίαν ἐλθόντας ἀνθρώπους. Ὅσον δὲ διὰ τῆ
 φαινόμενα τὰ εἰς τοὺς μαγνητισμένους περιανόμενα, εἴτε
 σημότατοι ἰατροὶ οἱ εἰς τοῦτο ἐνασχολούμενοι, ὑπὸ τῆς πεί-
 ρας, δοκιμῆς καὶ ἀνυπέπτων δηλοποιήσεων ἄλλων ὁδηγῶ-
 μενοι ἐπαρτήρησαν τὰ ἐξῆς: Τὰ κοινὰ ἀποτελέσματα
 τοῦ Μαγνητισμοῦ ἐν γένει σχεδὸν πάντοτε εἶναι διεγερμῆς
 καὶ ἐνδυναμώσεως τῆς ζωτικῆς δρασιμότητος (Lebenshätigkeit)
 εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος χωρὶς μέγαν ἐρεθισμόν τῶν
 εἰς τῶν νεύρων τὸ σύστημα, ὅσον καὶ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ συ-
 στήματα τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀνθρώποι, οἵτινες εἶχον πῶσι εἰς
 μεγαλειότητα ἀδυναμίαν, ἀνέλαθον πάλιν τὰς δυνάμεις διὰ
 τοῦ Μαγνητισμοῦ. Ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἐπιταχύνον-
 ται δι' αὐτοῦ, αὐξάνει ἡ θερμότης καὶ ἐρυθρότης τοῦ σώμα-
 τος, ἐξαιρεται (μετεωρίζεται) κενὴ αἰσθησις (ἡ κοινὴ αἰσθη-
 τήριον, Gemeingefühl), καὶ γαληνιασθὸν κατάστημα τῆς ψυχῆς
 προξενεῖται: ἐπιταχύνονται ὅλα τοῦ ὀργανισμοῦ αἱ ἐνεργεῖαι,
 μάλιστα δὲ τοῦ ὑπογάστρου, δηλ. ἡ πέψις, ἡ ἐκκρίσις καὶ ἡ
 ἐκκένωσις: ἐνεργεῖ ψυχαγωγικῶς καὶ μάλακτικῶς εἰς τὸν κεν-
 τρικόν σύστημα, ἀφανίζει πᾶσαν σύγχυσιν καὶ ταραχὴν τῆς
 ἀρμονίας καὶ εὐρυθμίας τῶν ἐνεργειῶν τῶν νεύρων διὰ τοῦ μα-
 λακοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ τῆς παγκοίνου αὐτῶν διαχύσεως εἰς ὅλην
 τοῦ σώματος τὴν ἐπιφάνειαν, ὅθεν καταπαύει τοὺς σφοδρῶ-
 σπασμούς καὶ τὰς ὑπερβολικὰς ἐντάσεις τῶν ζωτικῶν δυνά-
 μεων (der Lebenskräfte): ἀποτρέπει τὴν ἐξηρησμένην ζωτικὴν
 δρασιμότητα (Lebenshätigkeit) ἀπὸ τὰ πασχοντα ὄργανα,
 καὶ τὴν ὁδηγεῖ εἰς ἄλλα, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ διεγερμένη
 δρασιμότης ἀπάγεται ἀπὸ τὰ εὐγενῆ ἐσωτερικὰ ὄργανα, καὶ
 μεταφέρεται εἰς ἄλλα τοιαῦτα, τῶν ὁποῶν ἡ ἰσχυροτέρα
 δρασιμότης καὶ σφοδρότερα πάθησις εἶναι συνδεδεμένη με ἐπι-
 γιωτέραν βλάβην τῶν αὐτῶν τῶν ἰδίων, ὅσον καὶ τοῦ ἔλ-
 οῦ ἢ ἰσχυροποιεῖται καὶ ἐξαιρεται εἰς τινὰ ἐξουθενισμένα ὄργανα
 ἢ ζωτικὴν δρασιμότης, ἡ τελευταῖον σμικρύνεται καὶ παντ-

λῶς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ νευρικὸν σύστημα ὁ ἐρεθισμὸς,
 ἀπὸ τοῦ ὁποῦ προέρχεται ἡ νοσώδης δρασιμότης αὐτοῦ. Οὐ-
 τως οἱ πόνοι καὶ οἱ σπασμοὶ διαλύονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
 εἰς κρισίαν γαληνιασθὸν καὶ τερπύνην κατάστασιν, γίνονται με-
 τὰ ταῦτα πάντοτε πλέον μαλακοὶ καὶ σύντομοι ἕως εἰς τε-
 λειαν τῆς ὑγείας ἀποκατάστασιν. Τὰ ἰδιαίτερα ἀποτελέσμα-
 τα τοῦ Μαγνητισμοῦ δὲν φανεραίνονται ἀναγκαίως εἰς πάντα
 ἀσθενῆ, ἀλλ' εἰς τινὰς μόνον κατὰ τὴν διάφορον ἐπιδεικτικό-
 τητα, τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν αὐτῶν διάθεσιν, κατὰ
 τοὺς διαρισμένους βαθμοὺς τῆς μαγνητικῆς ἐνεργείας, καὶ
 κατὰ τινὰς περιόδους: αὐτὰ ὅμως τὰ ἀποτελέσματα εἶναι πε-
 λουσιῆ καὶ διάφορα εἰς ἄκρην βαθμὸν, ἐπειδὴ ἀφέρουσιν εἰς
 διαρυσίαν κίρην καὶ τὴν ἰδιαιτάτην ἐσωτερικὴν τοῦ ἀνθρώ-
 του ζωὴν, ἀνεκαλύπτουσιν δυνάμεις, αἵτινες πρὸ τούτου δὲν
 ἦσαν γνωσταί, καὶ κάρνουσιν ὁρατὰ ὡς λαμπραὶ ἀστρα-
 παὶ εἰς τὸ πῶν τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρώπινου εἶναι ἀπὸ ἀδιά-
 φαντον (παχύτατον) σκότος κεκαλυμμένον φαινόμενά τινα, τῶν
 ἴστων τὸ ἕως τῶρα μῆτε ὑποπτευόμενον δυνατόν μεταβάλλ-
 λεται τρόπον τινα εἰς πραγματικότητα, ἣτις ἐξίστη τὸν παρα-
 τερητήν. Αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα δύνανται κάλλιστα νὰ διορι-
 σθῶσιν, ἂν διαταξάμεν τοὺς διαφόρους βαθμοὺς, εἰς τοὺς
 ἑπταίους αἱ μαγνητικαὶ καταστάσεις περιανόμεναι. Ὅσον ὑψη-
 λότερον ἀναβαίνει εἰς αὐτοὺς τοὺς βαθμοὺς ὁ ἀρῆστος, τόσο
 περ σσότερον ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν κόσμον: αἱ ἐξω-
 τερικαὶ αἰσθήσεις κλείονται, ἐξυπνίζεται ἡ ἐσωτερικὴ, καὶ
 ὑφαίνεται εἰς ἄκραν καθαρότητα καὶ ἐνάργειαν, ὅτε πάλιν
 συγχρόνως καταπᾶ εἰς τὸ νὰ προσλαμβάνη καὶ ὁρᾶ καὶ τὰ
 ἐξω πράγματα. Εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν φαίνονται μόνον τὰ
 ἀνοτέρως εἰρημνίαι γενικὰ ἀποτελέσματα, καὶ αἱ αἰσθήσεις
 ἐνεργοῦσιν ἀκομὴ κατὰ τὸ συνήθες: βαθμὸς τῆς ἐγρηγορή-
 σεως. Ἐπίστε καὶ ἐπαναλαμβανόμενης τῆς χρήσεως τοῦ Μα-
 γνητισμοῦ δὲν ἀκολουθεῖ ὑψηλότερῆς βαθμὸς, καὶ ὅμως
 ἡ ὑγεία ἐπανέρχεται. Εἰς ἄλλους δὲ ἐκτὸς τῶν κοινῶν ἀπο-
 τελεσμάτων φαίνονται καὶ τοπικαὶ ἀντενεργεῖαι, καθὼς θερ-
 μότης, βῆρος, τύσεως, ἐλαφρά τινα κεντήματα καὶ πόνοι, σι-
 νοχωρία καὶ τ. τ. Εἰς τὸν δεύτερον βαθμὸν ἡ ἐνεργεῖα τῶν
 αἰσθησῶν χάνεται ἐν μέρει, ἡ αἰσθησις τῆς ὁράσεως ἀπο-
 θεταὶ ὀπίσσω: ἡ ἰσχυροτέρα ἢ ἀτελής κρῖσις. Τὰ ἀνο-

τρων γενικὰ καὶ μερικὰ ἀποτελέσματα ἐκφαίνονται περισσύτερον, ἢ θερμότης αὐξάνει, καὶ ἐκτείνεται, κατὰ τὴν αἰσθησιν τοῦ πάσχοντος, ἀπὸ τὸν σῶμαχον, ὡς ἀπὸ κεντρικῆς αἰσθησιν, εἰς ὅλον τὸ σῶμα· ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται βίαιος εἰς τὰ βλέφαρα, καὶ ἀνυπέροβητος εἰς τὸ νὰ τὰ κλείσῃ ὀρμην (φυσικὴν παρῶρησιν), ὅτι καὶ διαμένουσι συγκαλλημένα ὡς μὲ κόλλαν δυνατῆν, καὶ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς μαγνητικῆς ἐνεργείας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ ἀνοίξῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ ἄρρωστος. Ἐν τοσούτῳ αἱ λοιπαὶ αἰσθήσεις εἶναι ἐπιδητικαί τῶν παραστάσεων (προσβολῶν), καὶ πολλάκις δυναμένονται (ἢ ὀξύνονται, ἐκδηθη). Ἐνίοτε ὁ ἀσθενὴς βλέπει ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν καθαρὰν τινα λαμπρότητα ὁμοίαν ἀσραπῆς, ἢ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων αἰσθάνεται κεντήματα, ψυχρότητα, καὶ βίαιος εἰς τὰ μέλη του, ξυνοχωρίαν (Vohlesohn) περὶ τὸν σῶμαχον, ναυτίαν καὶ τ. λ., ἰδρώτα, προσβολὴν πυρετοῦ, τοπικοὺς καὶ κοινούς σπασμοὺς, παραλύσεις, καταληψίαν, καὶ πολλὰ νευρικὰ συμπτώματα. Ἄν ὁ μαγνητιστὴς ἤξυρῃ νὰ διευθύνῃ ἀρμόδιως αὐτὰ τὰ συμπτώματα, νὰ τὰ κατηπάσῃ καὶ νὰ τὰ διορίσῃ πρὸς τὸν ἴδιον αὐτοῦ σκοπὸν, τότε αὐτὰ ἐνεργοῦσιν εἰς τὸν πάσχοντα ὡς σιτηριώδεις μεταβολαί, μετὰ τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖ ἡσυχία καὶ ἀνακουφισμός. Εἰς τὸν τρίτον βαθμὸν ἡ ἐνέργεια τῶν αἰσθήσεων συγκρύνεται (ἢ ἀφανίζεται, weicht zurück) παντάπασι, ὁ μαγνητιστὴς δὲν προσλαμβάνει πλέον παντελῶς τὸν ἔξω κόσμον διὰ τῶν αἰσθήσεων, καὶ καταστῆ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐμβρυότητος, ἢ ὁποία ὀνομάζεται ὕπνος μαγνητικὸς. Εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀκούει μήτε αἰσθάνεται, καὶ εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν ναρκάσεως παντελοῦς· ἐν αὐτῇ εὐρίσκεται, ἐνθυμεῖται μὲν τὴν ἀγρυπνον κατάστασιν, ἀφ' ἧς ὁμοίως ἐξυπνήσῃ δὲν ἐνθυμεῖται μήτε τὸ παραμικρὸν ἀπὸ ὅσα τὸν συνέδισαν εἰς τοῦ μαγνητικῶν ὕπνον. Εἰς τὰ μερικὰ φαινόμενα αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ ἀνήκουσι μάλιστα αἱ λοιποὶ οὐμαὶ (Ohnmächten), γενικοὶ, σπασμώδεις τρόμοι, συμπτώματα καταληπτικὰ, ἔτι δὲ καὶ ἀποπληξίας ὁμοία. Τοὺς προτέρους δύο βαθμοὺς διέρχεται ὁ μαγνητισμένος ταχέως καὶ πολλὰκις ἀνεκτασθήτως, ὅταν μετατίθεται εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς· αὐτὸς ὁμοίως (ὁ τρίτος) παρίσταται πάντοτε πολλὰ ἰσχυρῶς, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος ἀπ' αὐτοῦ μεταβῆνῃ εἰς τὸν τέ-

ταρτου. Τοῦτο δὲ συμβαίνει ἂν εἰς τὸν μαγνητικὸν ὕπνον ὅταν ἐγείρεται ἐκτὸς τοῦ ὕπνου, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ συνείδησις ἐπανέρχεται εἰς αὐτὸν ὡς ἀπὸ συνηκεχμημένου ὄνειρον καὶ διακρίνει κατὰ μικρὸν καθαρά καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἀφ' αὐτοῦ κατάστασιν. Εἶναι δὲ πάντοτε ἀκόμη εἰς ὕπνον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται μὲν νὰ ἐξυπνήσῃ αὐτοπροαιρέτως, δὲν εἶναι ὁμοίως ἐμβρόντητος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ὕπνος εἶναι εἰς αὐτὸν ἐλαφρὰ μόνον δεσμὰ, τὰ ὁποία δὲν δύναται πλέον νὰ περιορίσῃσι τὴν ζωηροτάτου ὄνειρου ὁμοίαν ἰσχυρικῶς ἐγρηγοροῦσαν αὐτοῦ συνείδησιν. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς ὁ ὕπνος δὲν εἶναι φυσικὸς, ἀλλὰ μαγνητικὸς, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐγρηγορσις εἶναι εἰς αὐτὸν δυνατὴ μόνον ἐν ὅς τῆς μαγνητικῆς σφαιρᾶς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξηρημένος ζῆ. Αὐτὴ δὲ ἡ ἐξάρτησις ἀναφέρεται μάλιστα εἰς τὸν μαγνητιστὴν, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ὁ μαγνητιζόμενος τρόποντινα αἰσθάνεται, ἐνεργεῖ, συλλογίζεται, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι εἰς αὐτὸν ὡς ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου τὰ ἔξω πράγματα ἀντενεργοῦσιν εἰς αὐτόν· ὅθεν αὐτὸς ὁ βαθμὸς εἶναι ὕπναγρυπνία τις (α), ἢ ἡ λεγομένη ὕπνοδασία, καὶ ὀνομάζεται Κρίσις ἐν τολίς ἢ Ἰπνοδασία ἀπλή.

(τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετράδιον.)

ἙΑΣΙΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν ἔγινε πολλάκις λόγος περὶ τῆς κατὰ τὴν Χρυσούπολιν Τουρκικῆς τυπογραφίας· κατ' αὐτὴν ἐξεδόθησαν ἕως πῶρα πολλά καὶ καλά συγγράμματα, ὡς ἐκήρυξαν αἱ φιλολογικαὶ τῆς Εὐρώπης ἐφημερίδες· εἰς τῆς λιπίας τὴν φιλολογικὴν ἐφημερίδα βλέπομεν δύο ἐξ αὐτῶν

(α) Ὅστις ἔχει τὴν κριτικὴν δευδερκαίαν τοῦ Κ. Κοδρικῆ, οἶμαι εὐκολον εἰ εὐρῆ ἐνταῦθα τὴν ἀντίφασιν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ξενολογιῶν, ὡς ἀσθενεῖ εἰς τὰς λέξεις: Μυθιστορία καὶ Φιλοσοφία· μεταχειρισθῶν ὁμοίως τοιαύτην λόγιον, ὡς καὶ ἀσυγγραφεὺς, ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀναγνώστης θάλας εἶναι συγκρατικώτερος μικρολόγος.

Ὁ Μισαφρ.

αναφερόμενα και διεξοδικῶς κρινόμενα: ἐν Ἀριθμῷ 113. Μαρτ.
4. Σελ. 889. τοῦ ἐνεσ. ἔτους, τὸ ἐξῆς:

کتاب المناسک Kitabol - monassik, ἡ ἀραβ.
المناسک Nelidsehetol - menasil. Ἦτοι, ἡ βίβλος τῶν
καθικόντων τῆς εἰς τοὺς ἁγίους τόπους
ὁδοιπορείας, ἡ καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν, ὁ
δρόμος τῶν σαθμῶν. Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῇ κατὰ
τὴν Χρυσούπολιν (Σκούταρι) ἐτελειώθη κατὰ τὴν πρώτην
τοῦ Δζεμαζίου - ἔσβετ. ἐν ἔτει ἀπὸ φυγῆς Μαΐου
1232. (1816). Σελ. 256 εἰς ὄχθουσιν μέγα Τουρμαί.

Ἄν καὶ πρὸ δύο ἡδὴ χρόνων ἐτ. λειώθη τὸ κατὰ πα-
λοὺς λόγους ἀξιοσημειώτου τοῦτο καὶ ἀφιέλμεν συγγράμ-
μα, μόλις ὅμως πρὸ ὀλίγου διεδόθη, καὶ αἰτίου τούτου ἴ-
ναι ἴσως ἢ περιζήσεις τῆς ἡδὴ πρὸ ὀλίγου γενομένης κτι-
λοῦς ἤκτας τῶν Βαχαϊτῶν, οἱ ὅποιοι πρότερον κατέστησαν τὸ
πρὸς τοὺς ἁγίους τόπους ὄρμηκον ἐπικίνδυνον, ὡς ἡ διάδοσις
τοῦ κυρίως διὰ τοὺς εἰς Μέκκαν ἀπερχομένους προσκυνητῶν
διωρισμένου συγγράμματος τούτου ἤθελε φανῆ παρρηκίως.
Τώρα δὲ, ὅτε καὶ ὁ εἰς Μέκκαν δρόμος εἶναι πάλιν ἐλευ-
ρος καὶ ἀνοιχτός εἰς τὰς συνοδίας (καρραβάγια) τῶν προσ-
κυνητῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἐμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ, καὶ δεῖλα εἴ-
ρη βέβαια, τὸ βιβλίον τοῦτο διπλῶς πάλιν καὶ ὡς Vade-
mecum (βιβλίον, τὸ ὅποιον φέρει τις πάντοτε μετ' ἑαυτοῦ)
τοῦ προσκυνητοῦ καὶ ὡς σύντομον ὁδοιπορικὸν βιβλίον αἰ
τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ διὰ τῶν ἁγίων τόπων (γῆς τῆς ἐπαγ-
γελίας) τῶν Χριστιανῶν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους (γῆν τῆς ἐπαγ-
γελίας) τοῦ Ἰσλαμ. Εἰς τὸν Μουσουλμανοῦ αἰς προσευχῆ-
ριου καὶ ὁδοιπορικόν, εἶναι καὶ εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν μάλιστα
ὁδοιπορικὸν πολλὰ χρήσιμον, καὶ περιέχει εἰς ὄλίγα φύλλα
πολλῶ περισσοτέρως δογματικῶς καὶ τοπογραφικῶς εἰδήσεις,
καὶ παραινήσεις κατ' ὅσας περιέχει ἡ περιγραφή τῶν ἁγίων
τόπων παρὰ τοῦ ὑπὸ τὸ πλάσιον ὄνομα Ἀλιδῆγγ (Allhog)
Ἰσπανοῦ ὁδοιπορικογράφου. — — —

Ὁ συγγραφεὺς Ἐλ - χαδῆ Μαῶμεθ Ἐδῖκ Πέκ Μουῶμ
Δερβίς ἔκαμε τὸν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους χάρην προσκυνητῶν
δρόμον ἐν ἔτει ἀπὸ Ἐγύπτου 1193 (1779) καὶ ἐπερίγραψε
τὸ ταξιδεῖόν του αὐτὸ πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀμαθῶν καὶ εἰς
χρήσιν τῶν εὐσεβῶν.

Ὁ προσκυνητῆς χρειάζεται, ἀρ' οὐ κινήσῃ ἕως οὗ ἐνδύθῃ
τὸ ἱμάμ (Hizam) ἢ τὸν ἴδιον τῶν προσκυνητῶν χιτῶνα
ἐμπροσθεν τῆς Μέκκας, ἐκτὼ σουνέτ, τ. ε. ἀτελή, κατὰ
τὸ παράδειγμα τοῦ Προφήτου δικωρισμένα καθήκοντα νὰ ἐκ-
πληρώσῃ, δηλαδή: 1) Τὴν ἐκλογὴν δυνατῆς κἀμῆλου, διὰ νὰ
μὴ φορτώσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς κἀμμίαν ἀδύνατον, 2) Σε-
φευμένου συνοδοιπόρου. 3) Κατὰ τὸν μισευμένον προσεύχε-
ται τὴν Σούραν Ἰχλῶς (Sura Ichlas) μετ' ἡμῶν ὑποτυπωμέ-
νην προσευχὴν, ἡ ἑποία, καθὼς καὶ ὄλαι αἱ ἀκόλουθοι ἄλ-
λαι, ἐκδίδονται ἐνταῦθα εἰς τὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν. 4) Ἐκ-
βαίρων ἐκ τῆς οἰκίας προσεύχεται πάλιν. 5) ὁμοίως δὲ καὶ
ὅταν τρώντι κινήσῃ τὸ κἀραβάνιον. 6) ἔτι δὲ καὶ ὅταν αὐτὸ σαβῆ
διὰ ν' ἀναπαυθῆ. 7) ἀμοιβαία ὑπεράσπισις τῶν προσκυνη-
τῶν, καὶ προσευχαὶ εἰς ἐπικείμενον κίνδυνον ἐξ ἐχθρῶν. 8) Προ-
συχὴ εἰς πᾶσαν ἀνάσασιν λόφου. Πᾶν βῆμα εἰς τὸν πρὸς τοὺς
ἁγίους τόπους δρόμον γινόμενον εἶναι ἀξίον 700 ἀγαθῶν ἔρε-
γαν' δὲν εἶναι ἰκανὴ αἰτία, εἰς τὸ νὰ ἀναβῆ τις τὴν ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ὑποτυπωμένων θρησκευτικῶν καθικόντων, διό-
τι ἔχει δημόσιον τι ἀξίωμα. Διδάσκει, πῶς νὰ μεταχειρίζε-
ται τις τὴν ἄμμον εἰς ἔλλειψιν ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ, πρὸς
τούς κατὰ νόμον καθαρισμούς, οἱ ὅποιοι (καθαρισμοὶ, ὅταν
αὐτὸς γίνονται) δὲν ὀνομάζονται μήτε Γούσλ (Ghusl), μή-
τε Ἀδῆς, ἀλλὰ Τεϊεμμύν (Tejemmün).

(Ἔπεται μετὰ ταῦτα σύντομος διδασκαλία περὶ τῶν καθικόν-
των τοῦ εἰς τοὺς ἁγίους τόπους ταξιδεῖου, καὶ διεξοδικὴ ἐκ-
θεσις τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μέχρι Μέκκας σαθμῶν. Οἱ
προσκυνηταὶ κινῶσιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν 25
τοῦ μηνὸς Ρεδῆπ. καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν Χρυσούπολιν τῇ
20 τοῦ Ἐμπιουλαχίρ, ὡς διατρέξουσιν 265 ἡμέρας εἰς τὸ
ὕψγειν καὶ ἐπιστρέφειν ὅπισθα. Ἀπὸ Κωνσ. εἰς Δαμασκοῦ
ἄραι 336, ἀπὸ Δαμασκοῦ εἰς εἰς Μέκκαν ἄρ. 490, καὶ 6
εἰς Ἀρακάτ, ὡς τὸ κεφάλαιον τῶν ἄρῶν 833. — Μεταφρά-
ζοντες ἔβην τὴν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Δελφίας διεξοδικὴν κρίσιν τῆ
συγγράμματος τούτου, διὰ νὰ τὴν ἐκδώσωμεν καὶ διὰ τοῦ
Α. Ε., ἐνεθυμήθημεν ὅτι περιεῖχε κρίσιν αὐτῆ τῶ ἴδιε συγγράμ-
ματος καὶ ὁ φιλολογικὸς Τηλεγράφος, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς
ἰαγνώσεως καὶ τῶν δύο εὐρμεν, ὅτι ἡ ἐν τῷ Τηλεγράφῳ
κρίσις εἶναι αὐτὴ ἢ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Δελφίας, μεταφρασμο-

νη ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ ἐκδοθεμένη ἐν Ἀρ. 23, 24 καὶ 25 τοῦ ἐνός, ἑτοῦς, ἐκρίνομεν περιττὴν τὴν ἐκ δευτέρου μεταφρασίν αὐτῆς, διὲ καὶ τὴν παρελίπομεν, καὶ ἀρκευθήσεται εἰς τὴν κήρυξιν μόνου τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ συγγραμματος καὶ εἰς τῆς κρίσεως τὰ ὀλίγα. —

Εἰς τὴν αὐτὴν τῆς Λεξιφίας ἐφημερίδα (Ἀριθμ. 200. Σελ. 1593.) ἀναγινώσκουμεν καὶ τοῦ ἐξῆς συγγραμματος κρίσιν:

الوقيانوس الاليط في ترجمه اللسان الاليط

Ἐλ-Οκεμους ἀλ-βασσιτ φη τερδζῶμετιλ-καμους ἀλ-μωχιτ. (El-Okeanus al-bassit fi tordschümetil-kamuis al-mo-hit). Ἦτοι, Ὁ πανεκτεταμένος Ἄκεανός, ἢ μεταφρασίς τῆς πανδεχοῦς μεγάλης φιλίας. Τρεῖς μεγάλοι τόμοι εἰς φύλλον, τῶν ὁποίων ὁ μὲν Α' Σελ. 943, ὁ δὲ Β' 939, ὁ Γ' 973 πυκνῶς πυκνωμένων (ἐκάστη σελὶς συνίσταται ἐκ 41 στίχων χαρῆτινος διακοπῆς εἰς παραγράφους). Ἐτυπαθὴ ἐν τῇ κατὰ τὴν Χρυσούπολιν τυπογραφίᾳ. Ὁ Α' τόμος ἐτελείωσε κατὰ τὸν μῆνα Σιλχιδζέ (Silhidsche) τοῦ ἔτους ἀπὸ φυγῆς Μωάμεθ 1230 (1815), ὁ Β' κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ ἐπομένου ἔτους, καὶ ὁ Γ' κατὰ μῆνα Μοχαρρέμ τοῦ ἔτους 1233 (1817). Ἡ τιμὴ τοῦ ὅλου 175 γρόσια.

Πιγάντειον τῶν αὐτῶν ἔργων· οἱ Ἀνατολικαὶ Φιλολόγοι ἤκουοντο μεγάλως τὴν ἐκδοσίν αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἤδη γενομένη, ἔργον πολλὰ ἀξιόλογον ὡς πρὸς τὴν Ἀραβικὴν Γραμματικεῖαν τόσον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, ἐκπληροῦναι τὴν εὐχὴν αὐτῶν. Ὅσα μεγαλύτερα ἢ ἀξία τοῦ πληρεστάτου τούτου Διησαυροῦ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης, τόσῳ δυσκολωτέρα ἦτον ἡ ἀπόκτησις (ἐκτὸς τινῶν ὀλίγων βιβλιοθηκῶν, εἰς τὰς ὁποίας εὕρισκεται) τοῦ Σημελιώδους τούτου συγγραμματος τῆς Ἀραβικῆς Λεξικογραφίας, καὶ τόσῳ φανερωτέρα ἐγένετο ἡ ἐπιθυμία καὶ εὐχὴ τοῦ καὶ πολλαπλασιασθῆναι τὸ σύγγραμμα αὐτὸ διὰ τοῦ τύπου, ἀφ' ἑτοῦ μάλιστα αἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Βεσπέρου τυπογραφίαι ἀμιλλῶνται πρὸς ἀλλήλας, εἰς ἐκδοσίν τῶν ὠφελιμωτέρων καὶ χρησιμωτέρων πονημάτων Ἰνδικῆς καὶ Τουρκικῆς, Περσικῆς καὶ Ἀραβικῆς Γραμματικῆς. Ἐν τούτου καὶ ἡ χαροποιὰ συντυχία τῶν τυπογραφῶν τούτων εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν· διότι εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐν

αποχλαῦνται τῶν μιν τῆς Καλλιούτης τυπογραφῶν τὰ πιεζήματα εἰς τὸν τύπον τοῦ Ἀραβικοῦ πρῶτου τύπου τοῦ Καμους, τῆς δὲ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸν τῆς Τουρκικῆς μεταφράσεως. Αὐτὴ δὲ εἶναι ἔργον τοῦ ἀκαμμάτου σοφοῦ, Ἀμπούλ-μμελ Ἐρ-Σεῖδ Ἀχμέτ Ἀασσίμ, ابو الكامل (Abul-kamil), ὅστις μετέφρασε καὶ τὸ ἐν ἔτει 1214 (1802)

ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤδη τυπωθὲν Περσικὸν Λεξικὸν Μπουρ-χάν Κατὴ, برهان قاطع. Ἀφ' οὗ τοῦτο ἔλαβε τέλος, πε-

ρηγνῆναι ὁ μεταφραστὴς τὴν Συρίαν, Αἴγυπτον καὶ Μεκκάν, καὶ ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ εἰς τοὺς ἁγίους τόπους ταξιδεῖου ἐπροσπάχη παρὰ τοῦ ἀποθανόντος Σουλτάνου Σελίμου τοῦ Γ', ἢ μεταφράσῃ καὶ τὸν Καμους, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῆς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς διὰ τύπου κοινωφελούς καὶ χρησίμου ἐκδόσεως. Ἀνέλαβε τὸ ἐπίτιμον καὶ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον, τὸ ὅπου ἐν ἔτει 1220 (1805) ἀρχισέ, καὶ εἰς πέντε χρόνους, δηλαδὴ ἐν ἔτει 1225 (1810) κατὰ τὴν πανσέληνον νύκτα τοῦ μηνὸς Σιλκιδζέ, τὸ ἐτελείωσε φεροῦ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφῆν. Ἡ ὀλιγοχρόνιος αὕτη διορία προϋποθέτει ἀνεγκλίως, ὅτι ὁ μεταφραστὴς ἐμεταχειρίσθη εἰς τὸ ἔργον πᾶν λιπὸν τῆς ἡμέρας, καὶ τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς, διὰ νὰ μετακινήσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ λόγους:

ولوچ شامدن بلوچ باس واطالع شافه
فلسفة مانند قضایای فصوله بی سکتای تاریخی
وفاصله صرف بی همتا وافراغ واطالع و شافه
الابحاث الاليطی

Ἐς τοῦτον τὸν βυθμικὸν καὶ πάντῃ ἀνυπρότατον πεζοῦ λόγον ἵνα γεγραμμένος καὶ ὁ πρὸ τοῦ εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ Καμους ὑπομνήματος σύντομος τοῦ μεταφραστοῦ πρόλογος. Ἡ Εἰσαγωγὴ αὕτη νομίζεται ὡς ἀριστούργημα τῆς Ἀραβικῆς Ἐπιγραφῆς, ἢ ὅποια (εἰσαγωγὴ) ὡς πρὸς τὴν λέξιν παραβάλλεται μετὰ τὸ περιφημότερον σύγγραμμα τοῦ πεζοῦ λόγου τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης, δηλαδὴ μετὰ τὸ Μεκαμὸτ Χαριρί (Mekamot Hariri), καὶ ἡ ὅποια χαρῆς τοιοῦτου πραγματικοῦ καὶ ἠπικτοῦ ὑπομνήματος ἤθελεν εἶναι βέβαια εἰς πολλὰ βλίστους ἀπανοῦς ἀναγνώστας καὶ Εὐρωπαϊοὺς Ἀνατολικὰς καταληπτοῦ. Τοῦ εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν ὑπομνήματος τούτου προηγῆ-

ταίς εἰδησίαις περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ συγγραφέως τοῦ Καμμεύς, συγγεγραμμένη παρὰ Σεΐδ Μουρ-
 τ'εσά 'Ελ-Ζεβιδή **الرئيسي** **أحمد**, τῆς ὁποίας ἐκδόδομεν ἐνταῦθα σύντομον ἐπιτομὴν πρὸς ἀκριβέστερον γνῶσιν τοῦ συγγράμματος καὶ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως. Ὁ συγγραφέως τοῦ Καμμεύς ὠνομάζετο ἐκ μὲν τῆς προνομασίας (Vornamen, **أحمد**) 'Αβού-ταχέρ, **أبو طالب**, τ. ε. Πατὴρ τῶν καθαρῶν· ἐκ δὲ τῆς ἐκωνουρίας (**أب**) Μελέκ 'Εσρέφ, **أحمد الدين** τ. ε. Δόξα τῆς πίστεως, καὶ ἐκ τοῦ κυρίου ὀνόματος (**بن**) Μωχαμμέτ βέν 'Ιακούπ (Γιακούπ), βέν Μωχαμμέτ, βέν 'Ιακούπ, βέν 'Ιβραχίμ, βέν 'Ομάρ, βέν 'Εβν-βερ, βέν Μαχμούτ, βέν 'Εδρίσ, βέν Φαζλόλλ, βέν 'Εσ-σεΐχ 'Εβί 'Ισχακ 'Ιβραχίμ, βέν 'Αλλῆ, βέν 'Ιουσοφ (Γουσοφ), 'Εσ-σχιραζή, 'Αλ-Φιρουζαβαδδῆ, **أحمد بن يعقوب بن محمد بن يعقوب بن أحمد بن إسماعيل بن علي بن يوسف**. 'Εγεννηθῆ ἐκτινός οἰκογένειας, τῆς ὁποίας ἡ γένεαλογία ἀναβαίνει ἕως εἰς τὸν 'Εβν-βερ, τὸν πρῶτον Καλίμν. ἐν ἔτει 720 ἀπὸ αἰωνῆς Μαμάδ, ὁ τὸ χωρίον Κυρζοῦν, **كازون**, τῆς πόλεως Φιρζαβαδ, ἀνηκούσης εἰς τὸν νομὸν Σιράζ, **أحمد**, ἐξ οὗ καὶ αἱ τελευταῖαι προσθῆκαι εἰς τὸ ὄνομά του 'Εσ-Σιραζή, 'Αλ-Φιρουζαβαδῆ, μετὰ τὸ ὁποῖον τελευταῖον ὄνομα ἴτο, ἕως τῶν ἡμερῶν εἰς τοὺς Ἑυρωπαϊκούς 'Ανατολικούς. 'Επιταῖς ἡμερῶν ἤξευρεν ἀπὸ σῆθους τὸ Κοράιον, καὶ ἀκταετῆ ἡδὴ γεγονότα ἔλαβεν αὐτὸν μετ' ἑαυτοῦ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς Σιράζ καὶ ἐκτίθεν εἰς Βαγδατίον, ὅπου ἐτελείωσα τὰς σπουδαίας ἐν τῇ (παρὰ τοῦ μεγάλου Μελέζουρ Μελεκσίχ Νιζαμ, **أحمد بن إسماعيل**) 'Ακαδημίᾳ Νιζαμιε, παρὰ ταῖς μεγίσταις αἰσθήσεσιν τότε καιροῦ ἀνδράσιν. Ἀπέκτησε δὲ ἔπειτα περισσοτάτας γυναικας καὶ κατέσχ' ὁ μέγιστος φιλόλογος τοῦ καιροῦ του κτηνηγούμενος τὴν Συρίαν, Αἴγυπτον, Ἀραβίαν καὶ Ἰνδίαν. 'Εν

ὅθεν ἐπιμελής εἶχε καὶ εἰς ὑπερβολὴν μέγα μνημονικόν, ὅσοῦτον ἐνίσχυε διὰ τῆς γυμνασίας, διότι ἐπὶ τῆς περιηγησιῶς του δὲν ἐπλάγαζε ποτὲ νὰ κοιμηθῆ ἕως οὗ δὲν ἐμείναιεν ἀπὸ σῆθους διακοσίους σίχους ἐξ ὁποιοῦδήποτε βιβλίου. Ἰπέδεχτο ἐν παση τιμῇ εἰς ὅλας τὰς πόλεις ὅχι μόνον παρὰ τῶν παιδευμένων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡγεμόνων εἰς τὰς καὶ ἰσχυρὰς πόλεις, καὶ μάλιστα παρὰ τοῦ Σεδζάν Σαχ (Schedschah Schah) **أحمد**, τοῦ ἡγεμόνος τοῦ 'Αδζερβείδσάν (Adserbeidschan), παρὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου, 'Εσρέφ, **أحمد**, παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Βαγδατίου, 'Ιβν 'Οβείς, (Ibn Oweis, **أحمد**), παρὰ τοῦ Τιμούρ (Τιμυρλάνου) καὶ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ αὐτοῦ Ἰλδιδίμ Βαϊαζίδ (Ihidirim Bajasid; **أحمد**) ἐν Βρούσῃ. 'Εκεῖθεν ὑπήγεν εἰς Κεδζάς (Kedschas) καὶ 'Ιεμέν, ὅπου ἐσύναξε τὸν Φησαν-μῆ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ ἐκ τοῦ καθαρωτάτου χρυσοῦ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης, καὶ παρὰ τῷ Σερίφῃ τῆς Μένκας 'Ισμαήλ ἀνηγορεύθη πρῶτον κριτὴς τοῦ Ζεβιδ, ἔπειτα δὲ Σεΐχ τοῦ 'Ισλάμ (Μουρτῆς) ὅλου τοῦ 'Ιεμέν. Εἰκοσι χρόνους διέτριψε τὸν μεταξὺ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν ἁγίων πόλεων τοῦ 'Ισλάμ Μένκας καὶ Μεδίνας, καὶ ἀπόλαυσε κατὰ διαφόρους τρόπους τὴν εὐνοίαν τοῦ Μελέκ 'Εσρέφ, τοῦ ἡγεμόνος τοῦ 'Ιεμέν, ὅστις τὸν ἐκήρυξε μάλιστα μίαν φορὰν καὶ τόπο-κρητὴν του εἰς τὸ πρῶτον τῶν ἁγίων τόπων παξίδιον, ἀπὸ οὗ ἐτελέσθη μετὰ τοῦ κατ' ἔτος ὑπάγοντος καραβανίου τῶν προσκυνητῶν τὰς νενομισμένας τάξεις εἰς τὴν πρόσκύνησιν τῆς Καυκάς (Κιαμπέ) ἐν ἰνέματι τοῦ Σουλτάνου. Ἡ ἐπιστολὴ τῆ Σουλτάνου καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἀπεκρίσις εἶναι παράδειγμα τῆς Λακωνικῆς βραχυλογίας καὶ μεγαλοπρεποῦς φράσεως, καὶ ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐκ μέρους τοῦ λογίου ἀνδρός. 'Εχων ἔλαβον τῶν σωματικῶν καὶ νοερῶν δυνάμεων ἐντελῶς τὴν χρῆσιν, ἐφάσεν εὐτυχῶς εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν, ἀπέθανεν ἐν ἔτει 817 ἀπὸ φυγῆς τοῦ Μωάμεθ, καὶ ἐτάφη κατὰ τὸ Ζεβιδ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ τάφου τοῦ Σεΐχ 'Ισμαήλ 'Αλ-δζερ-νῆ. Τὸ κ' ἄλλισον μνημεῖον, τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἀνήγειρεν, εἶναι τὸ μέγα Ἀραβικὸν Λεξικόν, Βαμουός τ. ε. Ἰσλαμικός ὀνομαζόμενον, ἐπιτομὴ, τὴν ὁποίαν ἐκαμεν ἐξ ἐξή-

ήκουτα τῶμων λεξικογραφικῶν συλλογῶν. Ἰκτὸς τούτου ἀφῆκε καὶ μίαν ἐξήγησιν τοῦ Ἐραυνίου καὶ ἄλλα περὶ του τῶν πεντήκοντα συγγράμματα· (Ἐνταῦθα ἔπεται ἡ κατὰ μέρος ἀριθμησις τῶν συγγραμμάτων ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Λειψίας, τὴν ὑποίαν παρατρέχομεν).

(Γὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον τετράδιον).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Κύριοι!

Συνομιλήσαντες ἐσχάτως περὶ τῆς δημοσίου ἐξετάσεως ἐν τῇ ἐνταῦθα ἡγεμονικῇ σχολῇ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου Γοδεδεᾶ εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν καὶ Ἀλγεβραν ἔχομεν τὸ αὐτὸ νὰ κάμωμεν μετ' οὐ πολὺ καὶ περὶ τῆς τῶν τοῦ Κυρίου Γερμίου τοῦ Θεραπευτοῦ· ἐν τῷ μεταξύ δὲ σοχαζόμενοι ἐπιχαρισῶ τὴν φιλόσοφον περιέργειαν τοῦ ὑμετέρου Ἑλλῶ διὰ τῆς κοινώσεως νεωτέρου τινος φιλοσοφικοῦ, σπεύδω νὰ ἐκθέσω τὰ περὶ τούτου.

Ὅσιν ἔρριψεν ὄμμα περιεργῶν εἰς τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἰσορίαν τῶν φάτων τῆς παιδείας, δὲν ἀγνοεῖ ὅτι παραδόξως πᾶσι περιδιατρέχουσι τὴν ὑψηλίαν, τὴν φύσιν τῶν ὑγρῶν κατὰ τούτο μιμουμένα· ἔρχονται, ἀπομακρύνονται, διαφεύγουσι καὶ πάλιν πλησιάζοντα φθάνουσι, διαβαίνοντα ποταμούς καὶ θαλάσσας, ὄρη καὶ ἐρήμους ὑπερπηδῶντα· καθὼς ὁ ἥλιος ἐκτεμνόμενος μέρος γῆς ἀλλαχόσε ἐπέρχεται τοῦ μὲν διὰ νὰ ἀφῆκε τοὺς ὑπὸ τῆς θέρμης ἀπαυθίσαντας κατοίκους νὰ ἀναπαύσων; ἐπαναλαμβάνοντες τὰς πεπτωκίνας δυνάμεις τῶν, τοῦ ἐτέρου νὰ ζεσάσῃ ἐκψυχραθέντας καὶ εἰς κίνησιν νὰ φέρῃ ἄφῆκεντας, οὕτω καὶ ἡ παιδεία, ὡς φαίνεται· εὐχῆς ἔργον ὁ τελευταῖος νὰ μὴν ἔλειπέ ποτε ἥλιος, ὁ φέρων τὴν γνώσιν τῶν ἄντων, καὶ τὴν ἀμετακίνητον τοῦ ἀνθρώπου εὐτυχίαν· ἐναντίου ὁμοῦ τούτου εἰς τὴν γενεὴν τῶν πραγμάτων διάταξιν, καθ' ἣν ἀναγκαίως ἔλα πάσχουν ἀλλοίωσιν· ὅθεν περιεργόμενος νὰ εὐχηνῶ πρὸς Θεὸν ὅτι ἐγεννήθην ἐν ἀρχῇ ἀνατολῆς, καὶ ὄχι τῆς δύσεως, ἢ ἐν μέσῃ τῇ νυκτὶ, ἃς μεταβάλλει ἢ φαντασία μὲ ἐξεπλάυνσεν.

Εἰς τὰς διαφόρους κυκλικὰς τῶν περιόδους ὅπου νέον εὐρασι σύλλογον ἀνθρώπων τὰ φῶτα ταῦτα φατίζουσι, καὶ κατὰ τούτο ἡμπορεῖ νὰ ὑποτελῇ ὅτι ἡ Κλειὰ τὰ διευθύνει διὰ νὰ μὴ μείνῃ ἔλλειπες ἡ ἀνθρώπινος ἰσορία· καθότι ὅπου παιδεία δὲν ἔλαμψεν, ἐκεῖ τὰ παρόντα ἀμνημόνευτα εἴχεται, ἐκεῖ ἀγνοία παντέλης τῶν παρωχημάτων κατέχει, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ὡς ξένοι πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐμελλεν ἐπομένως νὰ μένωσιν ἀγνοούμενοι· οὕτω λοιπὸν ἐπιστρέφουσα ἡδὴ εἰς τὸ φιλιττον τῆς πατρίδος ἡμῶν ἔδαφος ἡ παιδεία διὰ τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα τῆς Γερμανίας (1), ἀρχισε πρὸ μιᾶς ἡδὴ γενεᾶς νὰ ἐπισκέπτεται καὶ τὴν καθ' ὅδον Δακίαν, ἣτις ἐπὶ τῆς πρώτης ἐν Ἑλλάδι διατριβῆς τῆς παιδείας οὐδ' ὑπῆρχε περίπου διὰ νὰ φώτισθῃ, ὕψερρον κατοικηθεῖσα ἀπὸ Ῥωμαίους, Γέτας καὶ ἄλλους τῶν Ἀσιατικῶν ἐκείνων ἀμπληθῶν μεταναστάσεων ἀγρίους ἀνθρώπους συμμιχθέντας, καὶ τὸν πολεμικὸν φυσικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα προϊόντι τῷ χρόνῳ ἐξημερῶσαντας, ὡσεὶ καὶ ἐπίδεκτικοὶ φῶτων νὰ ἀπογίνωσιν. Ἐνα ἡμῖσι αἰῶνα περὶ τοῦ διοικεῖται ἡδὴ ἀπὸ Γραικοῦς ἡ Δακία, καὶ τὴν γλώσσαν ἐξοικειωθείσα αὐτῶν καὶ τὰ ἦθη, φροντίζοντες κατὰ χρέος ὑπὲρ αὐτῆς οἱ Γραικοὶ, ὄχι μόνον πολλὰ κίς διάσωσαν, τὰς ἀναλόγους σατικὰς καὶ δικαστικὰς διαταγὰς ἐπιχορηγίσαντες, ἔχι μόνον καρποὺς γῆς θερμῶν κλιμάτων ἔδωκαν εἰς σποράν ὡς οἰκειτέρους ὡς πρὸς τοῦ κλίματος τὴν ἀυξηρότητα τῇ ἀνθρώπινῃ διαίτῃ, ὄχι μόνον τὰς ἀναγκαίας τῶ βίᾳ τέχνας ἐπέβαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ξένην ἀπαγορευσάντες Σλαβονικὴν γλώσσαν, ἀποκλειστικῶς ἐν χρήσει εἶσαν παρά τῇ Ἑκκλησίᾳ καὶ τῇ Διοικήσει, τὴν καθ' αὐτὸ

(1) Ἐπειδὴ γεννηθεῖσαν καὶ ἀυξηθεῖσαν ἐν τῇ Ἑλλάδι τὴν φιλοσοφίαν, μετὰ τὴν ἀλλοίωσιν τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων τῆ Γερμανία φαίνεται κυρίως νὰ τελοιοποιῇ, εἰς αὐτὴν ἐπίομενον ἢ νὰ προσδράμωσιν οἱ ὁμογενεῖς, ὅσοι ἄδραμον νὰ φέρωσι τὴν παιδείαν εἰς τὸ σέως ἐν ἔδαφος τῆς πατρίδος· οὕτω λοιπὸν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐκπαιδευτῶν ἡμᾶς μαθηταί εἰσι τῆς Γερμανίας, τοῦθ' ὅπερ τόσον κρέπει νὰ εὐχαρισῇ τὸν ἀληθῆ φιλογενῆ, ὅσον ὁ τρόπος τοῦ φιλοσοφῆν τῶν Γερμανῶν εἶναι ὁ ἐπιτηδείατος εἰς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀληθῆ πρόσδον τὴν κληρονομίαν γνώσεως.

Μολδαυικήν ἀντισείγαγον οἱ Γραικοὶ, μεταλλάξαντες τὸ Ἀλφά-
 εῖτον διὰ νὰ γράφεται ἐντελῶς, καὶ οὕτω βαθμῶδ' προτι-
 μύσαντες αὐτὴν εἰς τὸ νὰ δεχθῆ τὴν φωτοφόρον παιδείαν,
 Σχολὰς ἀνήγειρον οἱ Γραικοὶ, Γραικοὺς διδασκάλους μετα-
 καλοῦντες καὶ τοὺς νέους παρακαλοῦντες ἐπὶ μισθῷ νὰ σπου-
 δάσωσιν· ἀλλὰ κατ' ἀρχὰς μικρὸν μέρος τῶν κατοίκων
 εἰσῆρχοντο εἰς τῆς παιδείας τὰ καταγῶγια, Γραικοὶ δ' ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν αὐτοῖς ἐμαθήτευσον· προΐοντι δὲ τῷ χρόνῳ
 βλέπομεν νὰ συλλαμβάνωσι καὶ τὸν ἱερὸν αὐτὸν ἔρωτα κατὰ
 λόγον τῆς εἰς ὅσα προπαρασκευαστικὰ προόδου αὐτῶν ὡς πρὸς
 τὴν αὐξήσιν τοῦ φιλομούσου τῶν Γραικῶν· ἐν τῇ Μολδαυίᾳ
 ὁ ἔτι μᾶλλον αὐξάνει ὁ τοιοῦτος ἔρωσ, καὶ ἰδοὺ ἤδη τῆ ἡμέ-
 ρας τοῦ Ἰουλίου εἶδομεν δημόσιον ἐξέτασιν Δακῶν μαθητῶν Δακῆς
 διδασκάλου τῆς Ἀριθμητικῆς καὶ πρακτικῆς Γεωμετρίας κα-
 τούτων εἰς χεῖρας Δακικὰ Μαθηματικὰ βιβλία, ὅστινες ἀπε-
 δείχθησαν παρὰ δόξαν πως προοδεύσαντες, ὅπερ ὡς κερπὸν
 ἀληθοῦς τῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως θεωρῶν, κοινοποιῶ ἐν
 χαρᾷ πρὸς τὸ γένος.

Πρὸ χρόνων ἤδη μετ' ἐνθουσιασμοῦ καταγιγόμενος εἰς τὴν
 πρόδον τῆς παιδείας ἐν Μολδαυίᾳ ὁ πανερωτάτος αὐτῆς Μη-
 τροπολίτης Κύριος Βενιαμῖν, Ἰεράρχης πλήρης κατὰ ἀλήθειαν
 τῆς Πυθαγορικῆς ἀρετῆς· ἐξ ἑνὸς μὲν πολλὰ τῶν ἡμετέρων
 πατερικῶν συγγραμμάτων μεταφράσας εἰς τὴν Μολδαυικὴν
 διάλεκτον διὰ τοῦ τύπου ἐξέδωκεν, ἐκ θατέρου δὲ πατερικῶς
 ἐπιβλέψας εἰς τὴν Ἡγεμονικὴν σχολὴν, τῆς ὁποίας εἶναι
 ἐπίτροπος, εὐθὺς ἐπιτυχῶν ὁμογενοῦς ἱκανοῦ νὰ διδάξῃ, προσ-
 ἐπύθησε νὰ κατασταθῆ ἐν αὐτῇ διδασκαλός· εἶναι δὲ ὁ κύριος
 Γεώργιος Ἀσάκης, μέλος τῆς ἐν Ρώμῃ Ἀκαδημίας, ἐξ ἐν-
 γενῶν καταγόμενος τῆς Ἀουστριακῆς Μολδαυίας, καὶ δεκα-
 πέντε ὅλα ἔτη ἐν ταῖς ἀκαδημαῖαις τῆς Γερμανίας καὶ Ἰτα-
 λίας μαθητεύσας, ἀνὴρ εἰδήμων πολλῶν ἀλλοτρίων γλωσ-
 σῶν, εἰς τὴν φιλολογίαν πρὸ πάντων καταγιγόμενος, καὶ
 περὶ πολλοῦ ἔχων τὸν φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν του (2)· αὐτῶς

(2) Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Λάζαρος Ἀσάκης ἐν' οὐχ ἤτεον πεκαθευμένος ἐς
 κλησιακὸς· αὐτὸς μετένοστον εἰς τὴν Μολδαυικὴν διάλεκτον τῆς γλώττης
 τῆς Ἰουδαίης, τὸν ἑπίκτητον καὶ ἄτομα, εἰς ὃν οὐκ ἔστιν ἐξεδόθη.

ἀναλαβὼν νὰ διδάξῃ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ Μαθημα-
 τικά, κυρίως δὲ ὁροῦντας ἱκανοὺς γεῶν νὰ συγκροτήσῃ ὡς
 ἀναγκασιότατους ἐνταῦθα, συνέγραψε Μολδαυιστὶ Σειρὰν Μα-
 θηματικῶν, ὃ δὴ ὡς ἐποχὴ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ἀν ποτε
 γένωσι χρονικὰ τοῦ Δακικοῦ πολιτισμοῦ, καθὼς καὶ αὐτὴ ἡ
 δημόσιος τῶν μαθητῶν του ἐξέτασις, καθ' ἣν ἐβλεπέ τις τὴν
 σάλαν τῆς σχολῆς ὡραία εὐτρεπισμένην δι' εἰκόνων καὶ δια-
 φθραν μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ὀργάνων, ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ
 ἀγορασθέντων παρὰ τῆς σχολῆς· μεταξύ πολλῶν διέπρεπεν
 ἡ εἰκὼν τοῦ ἀοιδίμου Ἀθθέντου Γρηγορίου Γαίκα τοῦ βιοθα-
 νοῦς (3), ὅστις ἀνήγειρεν ἐκ Σεμελίων τὴν Ἡγεμονικὴν σχολὴν,
 καὶ ἐπρόκτισεν. Ὁ Κύριος Ἀσάκης ἐφιλοπόνησεν αὐτὴν, ἀφι-
 μώσας τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς, ὡς τεκμήριον τῆς ἐθνικῆς
 εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτὸν τὸν πρῶτον τῆς παιδείας ἀείμνης
 ἐπιγεγόμενον (4).

Θεωροὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἦσαν ὁ ἐκλαμπρότατος
 Παγγίγης ἦος τοῦ εὐμενεστάτου ἡμῖν Ἀθθέντου, πολλοὶ τῶν προ-
 τίμων ὑπουργῶν, οἱ ἐπίτροποι τῆς σχολῆς, οὐκ ὀλίγοι τῶν
 ἐγγενῶν, οἱ τῶν ξένων αὐτῶν Κένσολοι, καὶ πλῆθος μέγα
 ἀπάσης τάξεως ἀνθρώπων συντρεχάντων εἰς τὸ ξένον τοῦτο φαι-
 νόμενον τῆς Μολδαυικῆς ἐπιδόσεως· ὅλοι δὲ περὶ πε ἠρίευσαν
 οἱ μαθηταί, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῶν πρώτων
 ἐγγενῶν, οἷος ὁ ἀνεψιὸς τοῦ πνευρωτάτου Μητροπολίτη Κυρίου
 Ἀλέξανδρος Κωσάκης· ὅστις εἰς τὰς ἀποκρίσεις του μετήρχετο
 ὄσον θάρρος παρέχει ἐν τοιαύταις περιστάσεσι μόνῃ ἢ ἐνδέ-
 μυχος πληροφορία τῆς ἀκριβοῦς τῶν λεγομένων γνώσεως.
 Πολλοὶ τῶν παρόντων ἐπρότεινον εἰς τοὺς μαθητὰς διάφορα
 μαθηματικὰ προβλήματα, ἅτινα κατ' εὐχὴν λύσαντες αὐθι-
 ρεῖ, τέλος παρέσχον πολλὰ καὶ διάφορα σχέδια τυπογραφικὰ
 καὶ ἀρχιτεκτονικὰ πολιτικὰ τε καὶ ἄλλα, ἅτινα ἰδίαις χερ-
 σίν ὑπὸ τῆν ὀδηγίαν τοῦ διδασκάλου του Κυρίου Ἀσάκη διέ-
 γραψαν· μεταξύ τῶν ἀξιοπαρατήρητα κοινῶς ἐφάνισαν ἐν
 σχεδίῳ οἰκοδομήματος εἰς ἐνθύμησιν τοῦ Ὄσιδίου, ὅστις ἐξευ-
 γένισεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν γῆν τῆς ἐξορίας του, ἐν ἑτέρου

(3) Ὁρα Λ. Βριμ, σελ. 300 τοῦ παρόντος ἔτους.

(4) Πατὴρ οὗτος τοῦ Παγγίγης Σκαρλάτου Γαίκα γνωστοῦ τῆς κοινῆς.

θριαμβευτικοῦ τόξου εἰς μνήμην τοῦ Πρίγγιπος Σαϊφάνου τοῦ μεγάλου, τοῦ πολεμικωτάτου τῶν ἡγεμονευσάντων τῆς Μολδαβίας, καὶ τοῦ χρόνου ἴσως, καθ' ὃν ἤκμαζε (5), ἑνὸς Γεωγραφικοῦ χάρτιος τῆς Παλαιστίνης, Ἑλληνικὰ φέρων ὀνόματα, καὶ τῶ μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ τῶν Ἱεροσολύμων προσφερόμενος· καὶ πρὸ πάντων ἐν σχέδιον μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος εἰς τιμὴν τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος, ἧς εἰ γνήσιοι υἱοὶ μεταφέρουσι τῇ μητρὶ των τὴν φυγαδευθεῖσαν θυγατέρα τῆς φιλοσοφίαν, ἰδίως δὲ τῆς σεβαστῆς νήσου Χίου, πρὸς ἣν καὶ Ἑλληνιστῶν ἐπιγράφεται· πρόσφερε δ' αὐτὸ ἐπισήμως μετὰ μιᾶς ἐπιστολῆς ὁ Κύριος Ἀσάκης μετὰ τῶν μαθητῶν τῶ ἀρχοντι Κομίσω Κυρίῳ Θεοδώρῳ Νέγρη συμπαριδρεύοντι, παρακαλῶν διὰ τῆς εὐγενείας του νὰ σταλῇ εἰς τὴν σχολὴν τῆς Χίου εἰς ἐνδειξὴν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς μεγάλης ὑπολήψεως τῆς Μολδαβικῆς νεολαίας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς φιλογενοῦς νήσου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φιλοσοφούντων νέων, τῆς Ἑλλάδος τὸ καύχημα· ὃ δ' εὐχαριστήσας καὶ ἀναλόγως ἀπεκρίθησας ὡς ἀπὸ τῆς Χίου, παρέλαβε διὰ τὴν διευθύνῃ (6).

Οὕτω διελύθη ἡ συνέλευσις εὐφρημίσαντες τὸν Κύριον Ἀσάκην, ὡς ἔδει, καὶ εὐλογήσαντες, ἔβλε ἱκανοὺν κατὰ συνείχεσαν χρόνον νὰ παρατρέψωσι ἢ τε εἰς οὐσία καὶ οἱ εὐγενεῖς τὴν κοινὴν παιδείαν, διὰ τὴν προχωρήσῃ ἀρκούντως ἡ παιδεία ἐν τῇ Δακίᾳ, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ γῆ νὰ μὴ ἀγνοῖται ἀκαλοῦτως καταφρονουμένη ὡς ἀπαιδευτος, ἀλλὰ φωτισθεῖσα νὰ ἀναδειχθῆμεν τὴν ἀξίαν τῆς τῶν Γραικῶν προσασίας ἢ περιβάλλει.

Ἐξ Ἰασιου, τῆ 16. Αὐγούστου μηνι.
 Ὁ εὐκρινῆς ὑμῶν φίλος
 Μανουὴλ Βερνάρδος Κρήν.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Ι Σ :

Ἦται ἡ Ἑλλάς ἐξάθη τὸ πάλαι μῆτηρ καὶ τροφὸς τῆς φιλολογίας, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν· εἰ μὴ μεγαλοφροῦς ἦν.

(5) Πρὸ τεσσάρων αἰώνων καὶ ἐπέκεινα.
 (6) Ἀκολουθεῖ δὲλεῖ κοινοπραχθῆ διὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἢ τε ἐπιστολῆ καὶ τῶν οἰκοδομημάτων ἢ ἀριστῆς περιγραφή.

ἄρες ἐλάμπρυναν τὸ Γένος μας διὰ τῶν ὑψηλῶν φρονημάτων, διὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ τῶν γενναίων ἔργων· εἰ μὴ ἄλλα ἔθνη ὀδηγούμενα ἀπὸ αὐτοῦ, ἐφέραι τὰ φῶτα εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ ἀπέκτησαν δι' αὐτῶν μεγάλην δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν· κἀνίς δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ ἀνάκλησις τῶν Μουσῶν εἰς τὴν φιλότιμην μας πατρίδα ἔχει νὰ φέρῃ ὅμοια εὐτυχεῖ ἀποτελέσματα, διασκεδάουσα τὸ ζοφερὸν σκότος, τὸ ὅποιον ἡμαῦρσε τὸν νοῦν μας διὰ τῆς τωρινῆς ἀθλίᾳς μας καταστροφῆς.

Τοῦτο γνωρίζεται ἀπὸ πολλοὺς ὁμογενεῖς, τῶν ὁποίων ὁ ζῆλος καὶ ὁ ἐνθουσιασμός αὐξάνει καθεκάστην, καὶ οἱ τινες καταγίνονται εἰς ὀφέλιμα συγγράμματα, μεταφράσεις, καὶ ἐκδόσεις βιβλίων.

Στοχαζόμενος καὶ ἐγὼ, ὅτι τὰ παραδείγματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι ἀρκετὰ νὰ μᾶς διεγείρωσιν εἰς μίμησιν τῶν προγόνων μας, καὶ νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὸ Γένος μας τὴν ἀρχαίαν τοῦ λαμπρότητι, προσφέρω εἰς τοὺς φιλότιμους ὁμογενεῖς μου μίαν καθολικὴν Ἱστορίαν παλαιαν τε καὶ νέαν, συντομον μὲν, ἀλλὰ περιλαμβάνουσαν ἀκριβῶς τὰ ἐξαιρετικὰ καὶ ἀξιολογώτατα ὑποκείμενα, ἐρανισμένα ἀπὸ τοὺς Ἱσρικοὺς τῶν διαφόρων ἐθνῶν, οἱ ὅποιοι ὁμοφροῦνως προτιμῶνται ἀπὸ τοὺς πεπαιδευμένους καὶ σοφοὺς τῆς Εὐρώπης.

Ἡ αὐτὴ Ἱστορία θέλει περιέχει καὶ τὰς εἰδήσεις τῶν προῖδων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, καὶ τὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις τῶν Ἐπιστημῶν τε καὶ Τεχνῶν.

Τὸ ἔργον τοῦτο θέλει διαιρεθῆ εἰς διαφόρους Τόμους εἰς ὄχθου, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος θέλει φανῆ εἰς τὸν χρόνον 1819. Αἱ σελίδες ἐκάστου Τόμου θέλουσιν εἶναι 400, καὶ ἡ τιμὴ του διορίζεται, ἐν Παρισίοις, ἐν Μασσαλίᾳ, καὶ ἐν Βενετίᾳ πρῶτον εἰς 3, ἢ τις θέλει ὀλιγοσευθῆ κατ' ἀνάλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν.

Ὅσοι λοιπὸν φιλόμουσοι Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες ἐπιθυμοῦσι νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ἐκδοσιν ταύτην, θέλουσι καταγράψαι τὰ τίμια αὐτῶν ὀνόματα,

Ἐν Παρισίοις, εἰς τὸν ἐλλογιμώτατον Κύριον Κ. Νικολόπουλον (à la Bibliothéque de l'Institut Royal).

Ἐν Μασσαλίᾳ, εἰς τὸν τιμιώτατον Κύριον Νέτρον Ὁμηρίδην Σμυρναῖον.

Ἐν Βενετία, εἰς τὸν τιμιώτατον Κύριον Ἀντωνίου Λαβρινου.
 Ἐν Βουκουρεσίοις, εἰς τὸν τιμιώτατον Κύριον Ἰωάννη Νικολόπουλον, καὶ εἰς τὸν τιμιώτατον Κύριον Στέφανον Μείτανην.
 Ἐν Ἰασίῳ, εἰς τὸν εὐγενέστατον καὶ ἐλλογιμώτατον ἄρχοντα Καμινάριον Κύριον Ἐμ. Βερνάρδον.
 Ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰς τὸν ἐντιμώτατον Κύριον Ἐμμανουήλ Ἀντωνιάδην.
 Ἐν Σμύρῃ, εἰς τὸν αἰδεσιμώτατον Οἰκονόμου Κύριον Κωνσταντῖνον.

Ἐν Βιέννῃ, εἰς τοὺς ἐλλογιμωτάτους κυρίους Ἐυδότου τοῦ Λογίου Ἐρμού.

Ἡ δὲ πληρωμὴ θέλει γένη μετὰ τὴν παραλαβὴν ἐκάστου τόμου, καὶ τὰ ὀνόματά των θέλασι τυπωθῆ εἰς τὸν τελευταῖον τόμον. Μετὰ ταῦτα θέλω ἐκδόσει ἰδέας τινὰς Κοσμογραφίας, καὶ Μυθολογίας· προσέτι καὶ μίαν περιοδικὴν Συλλογὴν Πονημάτων τινῶν φιλοσοφικῶν, φιλολογικῶν, περὶ Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν, καὶ περὶ Γεωργικῆς, κατὰ τοὺς περιφήμους Συγγραφεῖς Γάλλους καὶ Ἰταλοὺς, ἢ τὰ ἀξιολογώτερα αὐτῶν μέρη καὶ τμήματα, τὰ πάντα μεταφρασμένα εἰς τὴν κοινὴν μὲς διάλεκτον.

Ἐν Παρισίοις, τῆ 24 Αὐγούστου 1818.

Σ. Ἰππέυς ὁ Κουδός, Ἡερμυραῖος.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΕΛΛΗΝΕΣ!

Ἡ κοινὴ αἰσθησις τοῦ Γένους κατὰ τὸν εὐτυχῆ τοῦτον πόνον εἰς τὰς φωνὰς τῆς Πατρίδος, καὶ ἡ ἀμιλλα, τὴν ὁποίαν δεικνύουσιν ἕκαστοι, συνεισφέροντες, ὅσον τὸ δυνατόν, πρὸς τὴν ἀνέγερσιν αὐτῆς, δέν μοι συνεχώρισαν ἵνα μὲν ἄλλο ἐγὼ μέχρι τοῦ νῦν δι' ὅλου ἀναίσθητος εἰς τοιαύτην γενικὴν κίνησιν· ἀλλ' ἐπιθυμῶ ἵνα φωνῶ καὶ ἐγὼ συνεισφέρω τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέος μου ἀξίως, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, τῆς τῶν ὁμογενῶν μου ἐπιθυμίας, ἐπεχειρήσθην τῶν ἑπτὰ Τραγηδιῶν μεταφρασθῆν τοῦ Σοφοκλέους εἰς εἰς ἑξῆς.

Τοιαύτη μεταφρασις πόσον εἶναι χρήσιμος εἰς τὸ Γένος, οὐ μόνον εἰς ἄνδρας καθε ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Ἑλληνίδας, αἵτινες ἄρχισαν ἤδη, ἀγαθῆ τύχῃ,

ἢ ἀμιλλῶνται εἰς τῆς παιδείας τὸ εἶδος, εὐκόλον γὰρ τὸ καταλάβη ἕκαστος, ἀναφέρων εἰς νοῦν τὸ σεβάσμιον ὄνομα τοῦ μεγάλου τῶν Τραγικῶν Σοφοκλέους, χωρὶς γὰρ λέγειν ὑπὲρ αὐτῆς. Πλὴν ἐπειδὴ εἰς τὴν ταχεῖαν πρόσδον τῆς παιδείας τοῦ Γένους συντείνει τὰ μέγιστα ἢ κοινοποιήσις τῶν Ἑλληνικῶν Συγγραμμάτων (καθὼς ἄριστα ἔκρινε καὶ ὁ κατ' ἡμᾶς σοφὸς Κοραῖς), διὰ τοῦτο, ἵνα γένη τὸ ἔργον ἐπωφελεὲς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ εἰς τοὺς σπουδάζοντας νέους τὴν παλαιὰν φωνὴν τῶν Προγόνων μας, θέλω συνεκδόσει καὶ τὰς πρωτοτύπους Τραγηδίας ἀντικρυ τῆς μεταφράσεως.

Ἡ μὲν ἐκδοσις θέλει γένη εἰς ἑπτὰ τόμους εἰς δωδεκάκτον, περιέχοντα ἕκαστον μίαν Τραγηδίαν μετὰ τῆς μεταφράσεως· εἰς δὲ τὸ τέλος ἐκάστου τόμου θέλω προσέσει καὶ τὰ ἀνήκοντα παλαιὰ σχόλια· ὅχι ὅμως ἕλα, διότι πᾶσι ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀνωφελῆ· εἰς ὅσα δὲ ἐλλείπουσιν οἱ Σχολιασταί, θέλω τὰ ἀποπληροῦν ἐξ ἄλλων, ἐξηγητῶν εἰς τὴν καθομιλουμένην τὰ δυσνόητα χωρία τοῦ Πόνητου· ὥστε οἱ σπουδάζοντες νέοι μας μὴ καταδαπανῶντες εἰς μάτην τὸ πολύτιμον τοῦ καρποῦτων, ἐκφυλλίζοντες τὰ Λεξικά, καὶ πολλὰς ἀνωφελῆς, θέλουσι καταγίνονται εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς οἰκονομίας τοῦ Δράματος, καὶ τῶν ἀραιοτήτων τοῦ Συγγραμματος.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ βιβλίον, καὶ τοιαύτη ἀφελεια ἐλπίζεται εἰς τὸ Γένος. Παρακαλοῦνται λοιπὸν ὅλοι κοινῶς οἱ ὁμογενεῖς, εἰς ὅσους εἶναι φρονεῖς τῆς πατριωτικῆς δόξης, καὶ τῆς εἰς τὰ καλὰ ἐπιδόσεως τῆς Πατρίδος, ἵνα συνδράμωσι πρόθυμως, καταγράφοντες τὰ τίμια αὐτῶν ὀνόματα, διὰ γὰρ γένη ὅσον τάχιστα ἡ ἐκδοσις, ἣτις θέλει περιέχει κατὰ τὸ τέλος καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Συδρομητῶν εἰς σημεῖον εὐγνωμοσύνης.

Ἡ τιμὴ ἐκάστου σείματος, ἡμιγαλλικῶς μὲν δεδωμένον, θέλει εἶναι γρόσια Τουρκίας 28· ἀπλῶς δὲ μὲ χάρτην 23· καὶ παρακαλοῦνται οἱ Συδρομηταί, μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν τόμων τινῶν, γὰρ πληρῶσαι τὸ ἀνάλογον τῆς τιμῆς.

Ἐν Παρισίοις τῆ 4. Σεπτεμβρίου. 1818.

Παναγιώτης Γεωργίου Ἰωδίου.

(Οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλόκαλοι συδρομηταί καταγράφονταί παρα τοῖς ἀνωτέρω φιλογενέσι ἀνδράσι, ὅτινες παρακαλοῦνται ἐκ μέρους τοῦ ἐκδότου ἢ ἀνδεχθῶσι τὸ βῆρος αὐτό.)

Ὁ ΚΑΛΟΣ ΣΥΜΕΩΝ.

Εἰδήσεις πρὸς τοὺς Συνδρομητὰς.

Ἀνέλπιστοι οἰκίακαὶ περιστάσεις προσκαλοῦσιν με πρὸς κέρρον εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅθεν ἀναγκάζομαι δι' αὐτὸ τοῦτο νὰ ἀναβῶ εἰς μικρὸν τὴν ἐκδοσὴν τοῦ Καλοῦ Συμεῶνος, οὐτινὸς ἢ μεταφράσις εἶναι ἤδη περὶ τὰ μίσα. Διὰ νὰ ἀναπληρώσω ἡμᾶς αὐτὴν τὴν ἀκούσιον τῆς ἐκδόσεως ἀναβολὴν, δέλω προσθέσει εἰς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ Καλοῦ Ριχάρδου, τοῦ Φραγκλίνου (le bon homme Richard, par Fränclih), χωριστικῶς αὐξήσεως τῆς τιμῆς τοῦ βιβλίου· τοῦτο δὲ διὰ νὰ τύχῃ τὴν συγγνώμην τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν.

Ἐν Παρισίοις τῇ 18. Σεπτεμβρίου 1818.

Ἰώσηπος Μ. Δούκας

Προειδοποίησις.

Ὁ ἐν Παρισίοις διατρίβων ἐλλογιμὸς Κύριος Μανουὴλ Α. Δίδυμος ὁ Λυζάντιος, ἐπεχειρήσθη τὴν μετάφρασιν τοῦ ἐπισημεσάτου Λεξικοῦ τοῦ Mr. Christoph, συντείνοντες εἰς κατάληψιν τῶν Κλασικῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων συγγραφέων, ὡς περιέχοντος Γεωγραφίαν, Μυθολογίαν, Ἱστορίαν καὶ Ἀρχαιολογίαν, καὶ ἤδη εὕρισκεται περὶ τὸ τέλος τοῦ ἄτομου.

Ὁ αὐτὸς θέλει ἐκδώσει καὶ δύο πίνακας, τὸν μὲν χρονολογικὸν, τὸν δὲ περὶ μέτρων ἀρχαίων συγκρινόμενων μετὰ τῶν νεωτέρων.

Ταῦτα προειδοποιούσιν εἰς τὸ Γένος οἱ ἑκδοτὰ τοῦ Α. Β. ἐκ γράμματος πρὸς αὐτοὺς τοῦ μεταφραστοῦ· προσμένουσι δὲ καὶ ἰδιαιτέραν αὐτοῦ εἰδήσιν περὶ τούτων διὰ νὰ τὴν κηρύξωσιν.

ΕΡΜΗΣ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆ α΄.

21

Νοεμβρίου.

1818

Ὁ Δ Η Σ Σ Ο Σ.

Ὁ ἔν Ὀδησσῷ κατοικοῦντες καὶ ἐμπορευόμενοι ὁμογενεῖς, ἀφ' οὗ ἐσύζησαν μὲ ἀδρότατας δαπάνας Ἑλληνικὸν Σχολεῖον εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Θεία Πρόνοια ἠυδόκησε νὰ κατοικῶσι πόλιν, ἀφ' οὗ τὸ ἐπρόκεισαν μὲ πλουσίας ἐτησίους προόδους, τὸ ἐλάμπρυναν μὲ ἀξιολόγους διδασκάλους, Γεώργιον τὸν Γεννάδιον, καὶ Ἰωάννην τὸν Μακρῆν (ἄνδρας βιωσίμους διὰ τὴν ὀρθὴν παιδείαν καὶ διὰ τὰς ἐξαιρέτους αὐτῶν ἀρετὰς), συζηνοῦσιν ἤδη καὶ Τοπογραφίαν, ἔργον ὠφελιμώτατον καὶ τιμιώτατον καὶ εἰς τὴν Ὀδησσὸν μερικῶς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα κοινῶς, καὶ παρασκευάζονται καὶ εἰς Ἑλληνικοῦ θεάτρου σύστασιν, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπιμασίαν ἀναλαμβάνει ὁ ἀρίστος Γεώργιος Ἀβραμιώτης. Δὲν ἀρκοῦνται οἱ φιλογενεῖς οὗτοι συναδελφοί μας εἰς ὅσα πράττουσιν ἐν Ὀδησσῷ, ἀλλὰ νομίζοντας ὀρθῶς χρέος ἱερὸν παντὸς ὁμογενοῦς νὰ φροντίξῃ ἔχει μόνον ὑπερήτης πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάσης τῆς φιλοτάτης κοινῆς πατρίδος Ἑλλάδος, ἐκτείνουσι κοινῶς καὶ μερικῶς καὶ ἐκτὸς τῆς Ὀδησσῷ τὰς πλουσίας χάριτάς των· καὶ κοινῶς μὲν συνεισφέραν πλουσιοπαρόχως εἰς σύστασιν τοῦ κατὰ τὸ Πήλιον ὄρος ἐγειρομένου σχολείου, καὶ συντρέχουσι κατ' ἔτος ἐλευθερίως καὶ εἰς τὴν τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ· μερικῶς δὲ,

Ὁ Φιλόμουσος καὶ Φιλογενής Κύριος Ἀλέξανδρος Κουμπάρης, παρεκτὸς τῆς δαπάνης, τὴν ὁποίαν ἀπεφασίσει νὰ κάμῃ πρὸς μετάφρασιν καὶ ἐκδοσιν τοῦ ἀξιολογώτατου καὶ ὠφελιμωτάτου εἰς ἡμᾶς συγγράμματος τοῦ Νέου Ἀναχάρσιδος (ἴδε Λ. Ἐ. τοῦ 1817 Ἀρ. 7, σελ. 148), ἐσύζησεν ἐξ ἰδίου καὶ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Μεσσημερίαν, τὸ ἐπρόκεισε μὲ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία, καὶ ἐδιώρισεν εἰς αὐτὸ ἀρίστους διδασκάλους πρὸς ἐκ-

παιδευσιν τῆς νεολαίας τῶν ἀγαπητῶν του ἀδελφῶν, τῶν τῆς Μεσομηθρίας κατοίκων.

Ὁ ἀξιοθαύμαστος τῆς Σμύρνης βλασὸς Κύριος Νικολαΐδης ἐδώρησε γεννυίως τῆς πατρίδος του τὸ σχολεῖον (ἰδ. Α. Ε. τῆς ἐνεσ. ἐτ. Ἀρ. Ὑ.), τρέφει νέον εἰς τὴν σοφίαν Εὐρώπην σπουδάζοντα, ἐξοδεύει πλουσίως εἰς ἐκδοσὶν ἀφελίμων εἰς τὸ Γένος βιβλίον (ἰδ. Α. Ε. Ἀρ. 19), βοηθεῖ ἐτησίως καὶ τὸν Λόγιον Ἐρμῆν. (ἰδ. Α. Ε. τοῦ 1817. Ἀρ. 23.)

Ὁ Εὐγενὴς καὶ Φιλογενὴς Κύριος Δημήτριος Ἰγγλέσσης συνήργησεν εἰς σύστασιν Σχολεῖου εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Κεφαλληνίαν κατὰ τὴν χώραν θυμαζομένην Μεσάδα.

Ὁ ἐντιμώτατος Κύριος Ἀνδρέας Ρουγῆρης ὁ ἐκ Τήνου βοηθεῖ νέον σπουδάζοντα εἰς τὴν σοφίαν Εὐρώπην, καὶ ἄλλοι ἄλλα πράττουσι θεάρετα καὶ ἀξίπαινα ἔργα, τὰ ὅποια ἐν καιρῷ θέλωμεν κοινοποιήσῃ εἰς τὸ Γένος.

Ἄλλ' ἐν ᾧ συντρέχουσι τόσον γενναίως διὰ χρημάτων εἰς τὰ ἀφελούντα τὴν Ἑλλάδα οἱ θαυμάσιοι Ὀδησσοί, τιμῶσι καὶ ὑπὲρ πολλοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς τοὺς ἦδη διὰ τῶν πᾶνων τῶν τὰ μέγιστα συντελοῦντας εἰς τὴν πρόσδον τῆς παιδείας εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἀκροατήριον τοῦ Σχολεῖου τῶν σχολίζουσιν εἰκόνας ἀνδρῶν λογίων, καὶ ἐκπρέπει εἰς αὐτὸ ὁ Κοραΐης νεωστὶ ἐζήτησεν καὶ ἀπήλαυσεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐνταῦθα πρὸς τὸ παρὸν διατρίβοντος σοφολογιστάτου διδασκάλου Κυρίου Κ. Μ. Κούμα, ὅστις καὶ μὴ ζῆλον ἐπιτελεῖ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἐπίμονον αἰτησίαν αὐτῶν. Ἡ εἰκὼν ἔχει μέγεθος φυσικὸν μέχρι γονάτων καὶ ἐζωγραφισθὶ παρ' ὁμογενεῶν νέου, χρυσοτάτης ἐλπίδας εἰς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην δεικνύοντος, τοῦ ἐξ Ἀμπελακίων Κυρίου Γεωργίου Μανδᾶ ἢ αὐτὴ εἰκὼν εἰς μικρὸν μέγεθος ἀχθεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου, ἐχαλκοχαράχθη παρὰ Γερμανοῦ καὶ φέρει ὑπογραφήν „Κ. Μ. Κούμας Ἀρχιδιδάσκαλος τοῦ τῆς Σμύρνης φιλολογικοῦ Γυμνασίου, γεννηθεὶς ἐν Δαρίσσῃ ἀφ' ἧς, Σεπτεμβρίου κς' Οἱ ἐν Ὀδησῶ Ἕλληνας, τιμᾶντες τοὺς τῆς Ἑλλάδος διδασκάλους, ἠτήσαντο τὴν εἰκόνα τοῦ τοῦ Φιλολογικῶν τῆς Σμύρνης Γυμνασίου συνέσαντος“.

Ἀπὸ τὸν τόσον μέγαν ζῆλον τῶν Ὀδησσιῶν πρὸς τὰ

καλὰ, ἀπὸ τὰ γενναῖα τῶν ἀνδρῶν τούτων φρονήματα, δεῖ καίως πρέπει νὰ ἐλπίζῃ ἡ Ἑλλάς καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα κοιναφελῆ ἔργα. Αὕτη καὶ τῶρα ὡς φιλόσοργος μῆτηρ, χαίρουσα εἰς τὰς μέχρι τῆς σήμερον ἀγαθὰς αὐτῶν πράξεις, τοὺς εὐλογεῖ ἐκ ψυχῆς, καὶ δάκρυα χαρᾶς χύνουσα, φωνάζει πρὸς τοὺς ἄλλους ἡούστας μὲ μητρικὴν φωνήν, "Μιμήθητε τοὺς Ὀδησσινοὺς μου“.

Ἐπειδὴ δὲ φιλογενεῖς ἄνδρες μᾶς ἐκαιοποιήσαν νεωστὶ πολλὰς εἰδήσεις εἰς Ὀδησσὸν ἀναφερομένας, σπεύδομεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὰς κοινοποιήσωμεν διὰ τοῦ Α. Ε. εἰς τὸ γένος, ὡς ἀκολουθῶς:

Ἐντιμολογιώτατε Κύριε Γεώργιε Τακιατζῆ!

εἰς Πέσαν.

Σ ἔγραψον ἀπὸ τὴν Μόσχων, φίλτατε! ὅτι διευθύνω τὸν ὄμιλον μου μέσον Ὀδησσοῦ, οὐχὶ πρὸς ἄλλο τέλος, παρὰ διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὴν νεοσύστατον ταύτην τῶν Γραικῶν ἀποικίαν, ἢ ὅποια εὐγνωμονήσα εἰς τὴν μητέρα της, τὴν Ἑλλάδα, ἀγωνίζεται ἢ ἀνταποδώσῃ μυριοπλασίους τὰς ὅποιας παρ' ἐκείνης ἔλαβεν εὐεργεσίας. Σκοπὸν δὲν ἔχω νὰ σὲ περιγῆψω τὴν σύστασιν τῶν ἐνταῦθα διαφορῶν κοιναφελῶν, καὶ ἀξιοπαραδειγματίσων κατασκευῶν· ὁ Λόγιος Ἐρμῆς πολλὰκις τὰ ἐκοινολόγησεν εἰς τὸ Πανελλήνιον· μῆτε νὰ ἐγκωμιάσω τὸν ἀξίπαινον πρὸς τὰ καλὰ ζῆλον καὶ τὴν ἀξιομίμητον φιλογένειαν τῶν ἐνταῦθα Γραικῶν· ὁ κάλαμος μου ἀσθενεῖ· ἀλλὰ νὰ σὲ δώσω ἰδέας μόνον τινὰς περὶ τῆς μέλθωμένης συστάσεως Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου, καὶ τῶν παρὰ τῆς εταιρίας τῶν φιλοθεάτρων Γραικῶν Νεανίσκων παραστάσεων.

Οἱ ἐν Ὀδησῶ ὁμογενεῖς ἀναμετρήσαντες ἀκριβῶς τὰς μεγάλας ἀφελείας, αἱ ὅποιας ἐμποροῦν νὰ προξενηθῶσιν εἰς ὅλου τὸ γένος, ἀπὸ τὴν σύστασιν ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου, διατε τὴν τοπικὴν θέσιν τῆς Ὀδησσοῦ ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὴν ἀδιάκοπον ἐμπορικὴν σχέσιν μετὰ τῶν ὁμογενῶν, ἀρμήσαν προθύμως εἰς τὸ ἔργον, κατέγραψαν ἰκανὴν χρηματικὴν ποσότητα, κ' ἐκλεξαν πέντε ἐντίμους, κίβρους κ' ἐμπείρους ἄνδρας ἐκ τοῦ μέσου τῶν εἰς τοὺς ὁποίους

ἔδωκε ἢ φροντίς νὰ διασκεφθῶσι καὶ νὰ ἐνεργήσωσι πάντα τὰ ἀπαιτούμενα. Δὲν σὲ κυταριθμῶ ὅσα προσδοκῶνται ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ Τυπογραφείου τούτου κοινωφελῆ ἀγαθὰ ἀρκεῖ νὰ ἰδεασθῆς ὅτ' εἶναι οἱ Ὀδηγοὶ, οἱ ὅποιοι τὸ συζητοῦν. Οἱ Ὀδηγοὶ! οἱ ὅποιοι εἰς τὸ κᾶθ' ἑαυτῶν φιλογενεῖς εἰσέτι ἄλλους ὁμογενῶν δὲν ἀπήντησαν! Εὐχῆς ἄξιον μόνον ἦτο νὰ καθῆ τοῦτο αἴτιον διὰ νὰ συνέλθουν εἰς τὴν Ὀδησὴν καὶ μερικοὶ πεπαιδευμένοι ὁμογενεῖς, ἴσοι εἶναι ἰκανῶς γενναῖοι νὰ θυσιάσωσι τὰ ἴδια τῶν τέλη εἰς τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν τῶν συναδελφῶν τῶν, διὰ νὰ κεντρίζουσι, μὲ τὰς ἐπιγεγενησάντων νοθεσίαις, τὸν πρὸς τὰ καλὰ εἶσρον τῶν Ὀδηγοῦντων, καὶ τότε ἐκλείπει κάθε δυσκολία τοῦ νὰ ἐκδίδονται εἰς φῶς, ὅσα ἀγκυρῶνται κοινωφελῆ συγγράμματα.

Τὴν 7/19 τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐπαραστάθην εἰς τὸ κοινὸν θεῖατρον παρὰ τῶν φιλοθεάτρων Γραικῶν, εἰς τὴν Γραικικὴν γλῶσσαν, ὁ **Θάνατος τοῦ Δημοσθένους**.

Πῶς νὰ σ' ἐξαικονίσω, φίλτατε, ταύτην τὴν πρὸς ἐμὲ πρώτην Γραικικὴν παράστασιν; ποῦ νὰ εὗρω λόγους ἀρμοδίους διὰ νὰ σὲ περιγράψω τὰ, ὅσα ἠσθάνθη ἡ ψυχὴ μου; ἐπιρόθην, μετέβην εἰς τὸν κόσμον τῶν φαντασιῶν, ὅπότεν ἠνείαχη ἢ σκηνὴ καὶ ἤκουσα τὴν γλῶσσαν μου ὁμιλομένην. Ἡ ἐνθουσιαστικὴ ὑπόθεσις, ἡ ἐντεχνος καὶ φυσικὴ ὑπόκρισις ὄλων τῶν Μουσολήπτων Νεανίσκων, τὸ ἄφορ τῆς ἐκφράσεως, ἡ ἀπερίγραπτος καλλιότης τῶν κινήσεων καὶ στάσεων τῶν, συμπαντα ἐνήργησαν, νὰ κινήσουν καὶ νὰ καταγοητεύσουν τοὺς θεατὰς εἰς τόσον, ὥστε ἐλύθησαν ὄλοι εἰς συμπληθητικὴν συναίσθησιν. Εἰς κάθε σχεδὸν λόγον ἐχαιροκρότου, καὶ αἰσθήματα ὑψηλότερα ἀπέσπων ἀπὸ τὰ ἐνδομυχα τῆς καρδίαι των θερμοὺς σεναγμούς.

Ἴδου συνοπτικὴ ὑπόθεσις τοῦ δράματος

Ὁ Δημοσθένης ὁ περίφημος τῶν Ἀθηναίων ῥήτωρ, ἐξαισθεῖς διὰ συνεργείας τῶν μισθωτῶν δημαγωγῶν τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τὴν πατρίδα του, καὶ καταδικωμένος ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον, προσέφυγεν ἐντάμα μὲ τὸν ἐξαδελφόν του Δήμωνα, κ' ἐνάτε πρὸς τὴν ἡγεμονίαν τὸν Ἀγάθωνα, εἰς τὸ, ἐν τῇ Νήσῳ Καλαυρίᾳ (τὴν σήμερον περιώνυμον Ἴδραν, ἢ κατὰ τινὰς, Πόρον) ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅπου ἡ ἱέρεια Θεωνῶ φιλοφρόνως τοὺς ὑπεδέχθη. Ἐκεῖ ἔρχεται πρὸς ἐπίσκεψίν του καὶ ὁ ἀνεψιός του

Δημόχαρις ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Μαθὼν δὲ ὁ δῖος αὐτὸν ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀντιπάτρου Ἀρχίας τὸ καταφύγιόν του, πλέει μὲ πολὺν ἀριθμὸν στρατιωτῶν εἰς τὴν νῆσον, διὰ νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ· ἀλλ' ὁ Δημοσθένης προλαμβάνει, πίνει τὸ κώνειον καὶ ἀποθνήσκει. Ἐν τῷ μεταξύ φθάνει καὶ ὁ Δημόχαρις μὲ τὸν Ἀρχοντα τῆς Νήσου Φιλότιμον καὶ πολλοὺς ὀπλισμένους αὐτόχθονας, καὶ κροτεῖ μετὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον· ἀλλ' ἰδόντες τὸν Δημοσθένην θνήσκοντα, παύουσι τὸν μάταιον ἀγῶνα.

Ὁ Συγγραφεὺς Κύριος Νικόλαος Πικολας, γνωστός ἀπὸ τὴν εἰς τὴν ὁμιλομένην μας γλῶσσαν παράφρασιν τῆς φιλοκίτου τοῦ Σοφοκλέους, ἐδαίρεσε τὸν Δημοσθένην του εἰς τρεῖς πράξεις. Ἡ ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν ἐκλεξεν εἶναι πατριωτικὴ, ἡ τραγικὴ πλοκὴ τοῦ δράματος ἐντεχνος, αἱ ἐννοιαὶ τοῦ ὑψηλαί, τὸ ὕψος τοῦ γλαυφύρον, εἰς ἕνα λόγον, ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὅποιον τὸ ἐπεξεργασθῆ· διότι ἐγγίξε τὴν, ὁποίαν ἐμπατίαζε λεπτὴν χορδὴν τῶν αἰσθησῶν, ὄλων τῶν παρευρισθέντων εἰς τὴν παράστασιν ὁμογενῶν.

Ἴδεαν καλλιτέραν περὶ τῆς ἁρμοῦσις τοῦ δράματος λαμβάνεις ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον ἀνάλοσιν.

Πρᾶξις Πρώτη.

Ἐρχεται ὁ Δημόχαρις ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὸ ἄστυον τοῦ Δημοσθένους ἐν καιρῷ μεσονυκτίου, καὶ διὰ νὰ μὴ συγχύσῃ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ θεοῦ του δὲν παρήσσιαζεται ἀμέσως εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἐνταμιώνει τὸν Δήμωνα καὶ ὁμιλεῖ μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος. Ὁ γέρον Δήμων, ἀνθρωπυνοεχὴς, βαλὺς σκεπτικὸς, κ' ἐμπειρος πολιτικὸς, βλέπων τὰς Ἀθηναίους ἐκτεθλιμένους ἀπὸ τὰς ἡδονὰς, διαφωρισμένους ἀπὸ τὰς κόλακας, ἀνάνδρους, χαυνούς, κ' ἐκδότους εἰς τὰς ἀναπαύσεις, ἐκφώνει τοὺς ἱεροὺς τούτους λόγους: ἀρετὴν, ὦ Δημόχαρι, ἀρετὴν ἀπαιτεῖ ἡ ἐλευθερία! ἄς τὸ μέγιστον τῶν θεῶν δῶρων δίδεται εἰς μόνους τοὺς γενναίους καὶ ἐναρέτους! Ὁ δὲ Δημόχαρις, νέος ἡρωϊκὸς, ὀξύς, ἐνθουσιῶν, κ' προκατειλημμένος διὰ τὴν ἀξιοτητα τοῦ Δημοσθένους ἀποκρίνεται: . . . ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Μιλτιάδου, ἢ σ' ἂν ὄλοι Μιλτιάδαι, οὔτε ἐπὶ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ Ἀρισεί-

δου, ὅλοι θεμισσοκλεῖς καὶ Ἄριστειδαι· ἕνας μόνον μεγαλοφυῆς ἄνθρωπος εἶναι ἰκανὸς νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα, ὅταν οἱ Πολῖται τὸν ἀκούουσι!... Ἐν τῷ μεταξύ ἔρχεται ὁ Ἀγάθων, ἄγρυπνος φύλαξ, καὶ ἀφοῦ παραστήσει τὴν μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ ἀγρυπνίαν τοῦ κυρίου του, διηγεῖται ὅτι ἀνεκάλυψε μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖατινα· ὁ δὴμῶν τὴν λέγει ἢ ἀναπαυθῆ καὶ μέλλει νὰ φυλάξῃ αὐτὸς, ὁ Ἀγάθων ὅμως ὡς ἀγαθὸς καὶ πιστὸς δούλος ἀποκρίνεται: ἀναπαυθῆτε σεῖς δὲν με πειράζουν οὔτε κόποι οὔτε ἀγρυπνίαι, με πειράζει μόνον ἡ λύπη καὶ ἡ ἀνησυχία τοῦ ἀγαθοῦ κυρίου μου. Τώρα παρρησιάζεται καὶ ἡ ἱέρεια, ἡ ὁποία ἰδοῦσα φρικτὸν ὄνειρον ἠγέρθη νὰ φέρῃ σπουδὴν εἰς τὸν θεόν· διηγεῖται εἰς τὸν δῆμονα τ' ὄνειρόν της, σπένδεται, καὶ ἰκετεύει τὸν θεὸν Ποσειδῶνα νὰ διαφυλάξῃ τὸν Δημοσθένην, καὶ νὰ λυτρώσῃ τὴν φιλτάτην του Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ σκληροῦ της Τυράννου, τοῦ Μακεδόνα.

Πρᾶξις Δευτέρα.

Ὁ δὴμῶν καὶ ὁ Δημόχαρις ὁμιλοῦν περὶ τῶν συνέντων πλοίων, τὰ ὁποῖα ὁ δῆμῶν ὑποπτεύεται μήπως εἶναι κλημένα παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου· ἔρχεται ὁ Ἀγάθων καὶ ἀναγγέλλει τὴν ἐγερσιν τοῦ Δημοσθένους, ὁ δὴμῶν ὑπάγει νὰ τὸν προειδοποιήσῃ διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀνεπιούτου· ὁ Δημοσθένης ἐξέρχεται, χαίρεται διὰ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ἀνεπιούτου, καὶ τοῦ ἐρωτᾷ περὶ τῶν πραγμάτων τῶν Ἀθηναίων· ὁ Δημόχαρις ἀφοῦ τὸν παραστήσει τὴν ἐλλειμοτάτην καὶ ἀδυναμίαν κατὰ τῶν εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἀχρεῖοι Δημοκρατικοὶ ἔσταν τὰς Ἀθήνας, τὴν ἀναρρῶσιν τοῦ δημοκρατικοῦ συστήματος, τὴν σύστασιν τῆς Ἀριστοκρατίας, τὴν προουρῶν δώδεκα χιλιάδων Μακεδόνα, τὸν λέγει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθανθέντες βλάβην τὴν ἀτιμίαν καὶ ὄβριον, γογγυζοῦν φανερὰ ἐναντίον τῶν Τυράννων, μετανοοῦν διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Δημοσθένους, καὶ τὸν ἐπιθυμοῦν, διότι μόνον ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίζου τὴν ἀνασῶσίν των· τὸν παρακαλεῖ δὲ ἐντῆμα μὲ τὸν δῆμονα ἢ ἀποφασίσῃ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πατρίδα ἀπὸ τὴν τυραννίαν· ἀλλ' ὁ Δημοσθένης γνωρίζων καλῆτερα παρ' αὐτοῦς τὴν πολιτικὴν κατὰ τῶν ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ βλε-

πων τὸ ἀδύνατον ἐνός τοιούτου ἐπιχειρήματος, ἐκφραεῖ εἰς τὴν θλίψιν του τοὺς ἀκολουθοῦσας λόγους: διὰ τὰς Ἀθήνας ἐξήσα μέχρι τοῦ ὄψε, διὰ τὰς Ἀθήνας θέλω ζήσει καὶ μέχρι τέλους· ἀλλ' οἱ μοι! πῶς δύναμαι νὰ σὲ ὠφελήσω φίλη πατρίς, καθὼς σὲ κατήντησαν οἱ ἐχθροί σου; σὲ ἔχουν τώρα δεμένην χεῖρας καὶ πόδας. Οἶδουσιν σε εἰς Μακεδόνες ἐκ-γυμνώουον, ἐξορίζου, θανατώουον τοὺς πικροῦς σου ἡγῶν καὶ σώζου μόνον τοὺς προδότας καὶ συκοφάντας. Μετέπειτα ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βήτορος Ἰπερείδου, καὶ μαθὼν ὅτι οἱ τυράννοι τὸν ἤρπαξαν ἀπὸ τὸ Ἀλάκειον, τὸ ἄσυλον τῆς Αἰγίνης, καὶ τὸν ἐφόνευσαν, κρίνει ὅτι καὶ αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος δὲν θέλει τὸν προφυλάξῃ ἐναντίον τῆς ἀργῆς τοῦ Τυράννου, διὸ ἀποφασίζει τὴν αὐτοκτονίαν, παρὰ νὰ κομισθῇ σιδηροδόσιμος εἰς τὸν Ἀντίπατρον. — Οἱ φίλοι του τὸν παρακαλοῦν, τὸν ἐξορκίζου εἰς τ' ὄνομα τῆς Πατρίδος καὶ τῶν τέκνων του ἢ ἀναίρεσθ τὴν ἀπόφασίν του, ὁ δὲ Δημοσθένης καταπολεμούμενος ἀπὸ τὴν φιλοπατρίαν, ἀπὸ τὴν πατρικὴν φοργὴν, καὶ ἀπὸ τὴν αἰσθησίν τῆς ἀτιμίας, νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Τυράννου, ἐκφραεῖ εἰς τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάθους του: . . . Ὡ Ἀθηναῖοι! Ἀθηναῖοι! πῶς νὰ μὴ ποθῆ τις πατρίδα εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει τοιούτους συγγενεῖς καὶ φίλους! θέλω ἀξιαβῆ ἄραγε νὰ ἴδω καὶ νὰ φιλήσω τὴν ἱερὰν ἐκείνην γῆν ἐλευθερωμένην; ἢ ἀγκαλιάσω τὰ τέκνα μου καὶ τοὺς φίλους μου; εἶθε ὦ Ἀθηναῖοι!

Πρᾶξις Τρίτη.

Ὁ Δημοσθένης ἀποφασίζει κάλλιον νὰ πῆ φαρμάκιον παρὰ νὰ ληφῆ ἀιχμάλωτος, καὶ λέγει: ἄμποτε νὰ ἐφρόνουσαν οἱ Ἀθηναῖοι ὅλοι καθὼς ἐγὼ, καὶ ἡ πόλις τῆς ἐλευθερίας δὲν ἤθελε ὑποπέσει εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Βαρβάρων! τώρα δὲ τί καλὸν ἀποκλιμαίνουον ζῶντες; ὄβριον· ἀδικίαν· ἢ τυραννίαν; δὲν θέλου ἄραγε ἐξυπνίσει; δὲν θέλου ἐνθυμηθῆ ὁποῖοι ποτὲ ἦσαν; ἵκεῖτα διερχόμενος τὰς διχονοίας τῶν κρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν ἀσυμφωνίαν

καὶ ἀναταρασίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, κρίνει ὅτι μὴ αὐτὸς, μήτε ἄλλη τις πόλις τῆς Ἑλλάδος ἐμπορεῖ ν' ἀνορθώσῃ τὰς Ἀθήνας, εἰμὴ μόνου ἢ εὐτολμιάτων, διὸ καὶ ἐνθουσιαστικῶς κράζει: . . . ὦ Ἀθηναῖοι! μὴ ἔχετε ἄλλην ἐλπίδα παρὰ τὴν εὐτολμίαν σας! γενήτε ὅτι ἦσθε ἐπὶ τοῦ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους, ἀποφασίσατε ἐλευθερίαν ἢ θάνατον· καὶ μὰ τὸν ἐλευθέριον Δία! μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας! θέλετε πάλιν σωθῆ. Τάρτα ἐρχεται ὁ Δῆμων καὶ ὁ Δημοχάρις καὶ βεβαιοῦσιν ὅτι τὰ πλεῖστα ἐμπεριέχουν σρατιώτας τοῦ Ἀντιπάτρου, διὸ τὸν βιάζουσι νὰ φύγῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν· ἀλλ' ὁ Δημοσθένης σερβῶς εἰς τὴν ἀπόφασίν τε λέγει: θέλεις νὰ προσπέσω καὶ νὰ ζήτησῶ ἔλεος ἀπὸ βαρβάρους; κάλλιον ν' ἀποθάνω εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρὰ νὰ ζῶ φυγὰς εἰς τὴν ξενιτείαν! Οἱ φίλοι του λυποῦνται, καὶ ὁ Δημοχάρις προσπαθεῖ καὶ αὐδὶς νὰ τοῦ μετατρέψῃ τὴν γνώμην· ὁ Δημοσθένης ὅμως τὸν συμβουλεύει νὰ ἠσυχάσῃ καὶ τὸν λέγει: μάθε νέε πῶς ἀγαπᾶται ἡ πατρίς, ἂν θέλῃς νὰ ἦσαι πολίτης. Πολίτης! ναί! πολίτης πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἦναι, ὅς τις θέλῃ νὰ ἦναι ἄνθρωπος! Ὁ Δημοχάρις δὲν ἀκούει τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους, ἀλλ' ἐξέρχεται μὲ σκοπὸν νὰ τὸν σώσῃ καὶ δίχως νὰ θέλῃ· ὁ δὲ Δημοσθένης ἐνβαρρυνόμενος εἰς τὴν ἀποφασισθεῖσαν πράξιν ἀποχαιρετᾶ νοερίως τοὺς συγγενεῖς καὶ τὴν Πατρίδα· ἔρχεται ἡ ἱέρεια καὶ τὸν ἀναγγέλλει τὴν ἔλευσιν τῶν Μακεδόνων, κατόπιν τῆς ἐμδαίνει εἰς τὸ ἱερόν καὶ ὁ Ἀρχίας μὲ ἱκανοὺς σρατιώτας. Ὁ Δημοσθένης κάθεται ἠσυχὸς καὶ ἀτάραχος, ἡ δὲ ἱέρεια ἀντισέκεται καὶ καταρᾶται τοὺς Μακεδόνας ὡς τολμήσαντας νὰ πατήσουν παρμόνομα τὸν ναόν· ὁ Ἀρχίας ὑποκρίνεται ὅτι ἐσάλι παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου διὰ νὰ μετακαλέσῃ τὸν Δημοσθένην εἰς τὴν πατρίδα, τὸ ὑπόσχεται τὴν φιλίαν, ἀξιώματα, ἀμοιβὰς, δῶρα, καὶ τὰ σχει μὲ ὅλους τοὺς δυνατοὺς δολίους τρόπους νὰ καταπέσῃ τὸν Δημοσθένην νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ ἱερόν· βλέπων ὅμως ὅτι δὲν ἐνεργεῖ μὲ τὸν τρόπον τούτον τίποτε, ἀκούων τὸν Δημοσθένη νὰ λέγῃ: . . . κάλλιον προκρίνω τὴν ἐχθρὰν παρὰ τὴν φιλίαν τῶν Τυράννων . . . καὶ . . .

ἕνας σέφανος, ἕνας ἔπαινος, ἐν μόνον μειδίμα ἰλευθέρας Πατρίδος, εἶναι ἀνταμοιβὴ πολυχρόνιων ἰδρώτων ἀξία καὶ ἀσυγκρίτως τιμιώτερον ἀπὸ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῶν Τυράννων· μεταχειρίζεται τὴν βίαν, καὶ φανεράννει τὸν κύριον σκοπὸν του. Ὁ Δημοσθένης ἐξαιτεῖται τὴν ἀδειαν νὰ γράψῃ πρὸς τοὺς συγγενεῖς του, ἀναχωρεῖ ὀπίσω τοῦ βωμοῦ καὶ πίνει τὸ φαρμάκιον· τὴν ἰδίαν ὄραν φθάνει καὶ ὁ ἄρχων τῆς νήσου μ' ἐνόπλους αὐτόθλανας καὶ μὲ τὸν Δημοχάριν, καὶ κροτεῖ πτόλεμον μὲ τοὺς Μακεδόνας. Ὁ Δημοσθένης ἐξυπνήσας ἀπὸ τὸν κρότον τῶν ὄπλων, ἐξέρχεται κλονιζόμενος καὶ τρέμων καὶ τοὺς φωνάζει νὰ παύσουν· ὅλοι ἐνατενίζουσι πρὸς αὐτὸν καὶ βλέποντές του θνήσκουσι παύουσι τὴν μάχην. —

Ἴδου δὲ καὶ τὰ ὄνόματα τῶν Φιλοθεάτρων καὶ Μουσολήπτων νέων, ὅσοι ἐπαράσχισαν.

Ὁ Κύριος Γεώργιος Ἀβραμιώτης· τὸν Δημοσθένην. Οὗτος εἶναι ὁ Μουσόληπτος ἐκεῖνος νεανίας, περὶ τοῦ ὁποίου μετ' ἔπαινου ἀμύλησε καὶ ὁ Κύριος Κοῦμας· ἡ ὑπόκρισις του εἶναι ἐντεχνος, ἀβίατος, καὶ φυσικὴ, αἱ δὲ εἰς τὸ δραματικὸν προδοί του γιγαντιάζονται.

Ὁ Κύριος Μιχαήλ Φαρμακάκης· τὸν Δῆμωνα. Ἀξίεπαινος εἶναι ὁ ζῆλος τούτου τοῦ φιλογενοῦς ἀνδρὸς, ὅς τις μὲ ὄλον ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἠλικίαν ἀνδρικήν προβεδικήν, ἐφιλοτιμήθη ὅμως νὰ ὑποδεθῇ τὸν Κόδορνον· εἰς εἰδήμων τῆς γλώσσης εὐτύχησε πολὺ εἰς τὴν ἀπαγγελίαν· αἰσθανόμενος δὲ βαθέως τὰ ὅσα ὑπεκρίνετο ἐκυριεύθη ἀπὸ τοιοῦτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἐφαίνετο αὐτὸς ὁ Δῆμων.

Ὁ Κύριος Γιάκωβος Ζαραχάνης· τὸν Δημοχάριν. Κατὰ πρώτην φροῶν ἐπαβήσισαθη ὁ ἀξίεπαινος οὗτος νεανίας εἰς τὴν σκηνὴν, ἀνέπτυξε δὲ διὰ τῆς καλλοῦς τῶν κινήσεων καὶ χάσεών του μεγάλα δραματικὰ προτερήματα, τὰ ὅποια εἶθε νὰ φιλοτιμήθῃ νὰ φέρῃ εἰς ἐντέλειαν.

Ἡ Κυρία Μαρσέβσκα· τὴν Ἱέρειαν Θεανῶ. Μέχρι τοῦδε δι' ἑλλειψιν γυναικός, ὑπεκρίνετο τὸ γυναικεῖον πρόσωπον εἰς τῶν νεανίσκων, ἀλλὰ τὴν φροῶν ταύτην ἐφιλοτιμήθη ἡ Κυρία Μαρσέβσκα, ἀρχιυποκρίτρια τοῦ Ῥωσσικοῦ θεάτρου, νὰ ὑποκριθῇ τὸ πρόσωπον τῆς ἱερείας· ἐπρόφερε δὲ τὴν Γραικικὴν γλῶσσαν μ' εὐφράδειαν

ἀξιοθαύμαστον· πλὴν καὶ οἱ Γραικοὶ δὲν ἐκρίναντο ἀγνώμονες εἰς τὴν φιλοτιμίαν αὐτῆς, ἀλλ' ἀποδείξαντες τὴν εὐχαρισίαν αὐτῶν διὰ τῆς ἀδιακόπου χειροκροτήσεως, τὴν ἐδράστειαν ἐπισηκῆς καὶ μετ' αὐτὴν χρηματικῶν ποσοτήτων.

Ὁ Κύριος Φριδερίκος Βίλκενσων τὸν Φιλότιμον, ὁ Φιλέλλην οὗτος ἀνὴρ εἶναι τὸ γένος Ἀγγλος, ἔσχευ ὁμῶς πατρίδα, τὴν, ἢ ὅποια ἐλόχευσε καὶ τὸν Δεσπότην Ὀμηρον· ἢ πρὸς τοὺς Γραικοὺς ἀγάπη τοῦ φιλομουσοῦ τούτου ἀνδρὸς εἶναι ἀπερίγραφτος, ὡς ἐγκρατῆς δὲ τῆς Γραικικῆς γλώσσης, ἦτο καὶ ἡ ἀπαγγελία τοῦ ἀξιοθαύμαστο.

Ὁ Κύριος Γεώργιος Μπαμπανιότης τὸν Ἀρχίαν }
 Ὁ Κύριος Μιχ. Τριανταφυλλοῦ τὸν Ἀρχίαν. }
 Οἱ Μουσόληπτοι αὗτοι δύο νέοι εἶναι γνωστοὶ καὶ ἀπὸ ἄλλας πολλὰς παραστάσεις, ἔδειξαν δὲ καὶ τώρα διὰ τῆς ἐντέχνου τῶν ὑποκρίσεως τὴν ἴσχυριν διὰ τῆς γυμνάσεως ἀπέκτισται εἰς τὸ δραματικὸν καλλιέργειαν.

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ δράματος ἐπαραστάθη κατὰ τῆς ἑταιρείας τῶν ἀλλογενῶν ὀρχησῶν,

Οἱ Σουλιῶται εἰς τὰ Ἰωάννινα,
 δι' ὀρχήσεως μιμητικῆς ἢ εὐρυθμῶς ὀρχησῶν ἔσαν τῶν μελῶν ἠύφρανε τοὺς θεατὰς εἰς ἄκραν.

Ἐθε νὰ ἀκούσουν οἱ λόγιοι ὁμογενεῖς πρὸς τὴν εὐδοκίμωσιν τὰ δράματα τοῦ Κυρίου Ν. Πικόλα, καὶ νὰ φιλοτιμηθῶν νὰ προκρίσουν τὸ Γραικικὸν Θέατρον τῆς Ὀδησοῦ, μετὰ πολλὰ αὐτοσύνθετα δράματα. Λέγω τὸ Γραικικὸν Θέατρον διότι οἱ φιλογενεῖς Ὀδησῖνοι μελετοῦν νὰ παραλύσουν τὸ κοινὸν θέατρον διὰ νὰ χαίρωνται καθημερινὰ παραστάσεις· καὶ ἄμποτε ἢ θεῖα Πρόνοια νὰ τοὺς σφραγίσῃ τὸν σκοπὸν, διαφυλάττουσα αὐτοὺς ἀπὸ κάθε ἐναντίας πρὸς κερρυσίν.

Ταῦτα, Φίλτατε! τὰ περὶ τῆς Ὀδησοῦ, ἐγὼ δὲ μετὰ τὸν γάλλον μου κακοφανισμὸν βιάζομαι ἀπὸ κατεπίγοντα πλὴν ν' ἀναχαρήσω εὐτεῦθεν γρήγορα. Ὑγιάνει.

Ἐξ Ὀδησοῦ τὴν 13/25 Σεπτεμβρίου, 1818.

Ὁ Φίλος σου.
 Γ. Δασσανής.

Φίλε Κοπιτάρει!

Ἐμπεθε, συμπεραίνω, ὅσα ἐκ Βουκουρεστίου καὶ μετὰ ταῦτα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἔγραψα τὸν κοινόν μας φίλον καὶ καλόν μου διδάσκαλον Βικῶσον (1), εἰς τὸν ὅποιον ἐπερίγραφα ταύτας καὶ μάλιστα τὴν ἐσχάτην πόλιν, προσσημειῶν τὰς τότε εἰς αὐτὰς κυριουούσας ἀββασίας, τὰς πρὸς ἀλλήλας, πρὸς τὴν αἶραν τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ τὰς πρὸς τοὺς πάσχοντας σχέσεις τῶν. Ἐπι δὲ πρὸς αὐτὸν ἐκοίνασα καὶ τὸν ὅποιον εἰς ἐκείνας παρετήρησα βαθμὸν τῆς καλλιέργειας καὶ παιδείας, ἐπιπλέον καὶ τὰς αἰτίας, αἱ ἐποῦνι μ' ἐβίασαν ν' ἀναχαρήσω σύγκαρπαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ ν' ἀλλάξω τὸ σχέδιον τῆς περιηγήσεώς μου.

Ἐδῶ διέτριψα τρεῖς μῆνας μετ' ἀκραν μου εὐχαρίσῃσιν. Ὁ εὐρυχωρότατος λιμὴν, ὅπου κατ' ἔτος ἔρχονται πανταχόθεν τῆς Εὐρώπης περὶ τὰ χίλια ἐμπορικὰ πλοῖα, ἢ καλλονὴ τῶν ἱερῶν ναῶν, ἢ τῶν οἴκων, καὶ μάλιστα ἡ ἀρχιτεκτονικὴ συμμετρία τῶν νεοκτιστῶν, τὸ Αὐτοκρατορικὸν Ἀμάκιον, τὸ Γραικικὸν Γυμνάσιον, τὸ Θέατρον, τὸ Νοσοκομεῖον, οἱ ἀρατοὶ κήποι καὶ αἱ καλλιεργημέναι πεδιάδες φέροντ' ἐν τῷ μέγλειν εἰς θαυμασμὸν καὶ ἐκπλήξιν, ὡς τε μόλις πιεῦει, ὅτι πρὸ ἐικοσιπέντε χρόνων ὅλ' αὐτὰ δὲν ὑφίσταντο διόλου· διότι τὰτ' ἰδῶ δὲν ἔσλεπεν ὁ περιηγητῆς ἄλλο εἰμὴ μόνον τὸ Κοτζιάμπεϊ, συνιστάμενον εἰς ὀλίγας καλύβας καὶ ἐν βολιτόπηκτον καὶ καλαμοσκέπασον καρεπαιεῖον. Τώρα ἔμοις ἢ Ὀδησοῦς ὑπερέβη σχεδὸν εἰς τὸ μέγεθος καὶ εἰς τὰ πλούτη τὴν Ὀλβίαν, ἀρχίαν Ἑλληνικὴν πόλιν, κειμένην ὄχι μακρὰν ἀπέδῳ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βορουθένους. Τὴν δὲ ταχέειν ταύτην ἐκ τοῦ μὴ ὄντος σχεδὸν παραγωγὴν τῆς Ὀδησοῦ ὁ νέος Στόλλιος ἢ ἄλλοστις ἐκ τῶν φίλων σου ποιητῶν, ἤβλεπεν ἀποδώσειν εἰς τὴν

(1) Οὗτος εἶναι ἐσημμένος φιλόσοφος καὶ διδάσκει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴν Διπλωματικὴν· συνασφῆρει πολὺ εἰς τὴν ἰστίαν τοῦ Γένους, διδόνων μετ' ἀκάματον ζήλου τοὺς Γραικοὺς μαθητὰς τῶν καὶ ἀγαπῶν αὐτοὺς ὡς τοὺς ὁμογενεῖς του καὶ ὡς ἰδιὰ του τέκνα.

Σαυματουργὸν ῥάβδον ἀπόλιδος τινος Δεῶς, ἢ εἰς τινος καὶ μείους κωφόδοντος ἐρήμιμῆνους εἰς τὸ παράλιον τοῦτο ἀπὸ κάμιναν ἀνεμοζάλην. Ὅσοι ὅμως παρατηροῦν τὰ ὅποια εἰς τὰς αἰσθήσεις των προσβάλλουν φαινόμενα, ὅχι ἐπιπκοί εἰς τὸν Πήγασον τῆς φαντασίας των, οὗτοι γνωρίζουν, ὅτι ἡ μεγαλοπρόσμων ἐκείνη Σεμίραμις τῆς Ἄρκτου Σέλευσα ἔνοιξεν πηγὴν ἀέναου πλοῦτου εἰς τοὺς ὑπὸ κλύου τῆς, ἐπρόσταξε νὰ ἀνεγερθῆ πόλις εἰς τὸν εὐθετον τοῦτου τόπον, ὅθεν νὰ ἐξάγῃται οἱ περισσεύοντες καρποὶ τῶν ἀπεράντων καὶ εὐφρονατάων πεδιάδων τῆς μικρᾶς Ῥωσσίας. Ἄλλ' ἢ οὕτως πατρικὴ πρόνοια καὶ κηδεμονία τοῦ νῦν εὐδόξως τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον καταγλαΐζοντος μὲ τὴν σύνεσιν, ἀνδρίαν καὶ ἠπιότητα ἔφερε τὴν Ὀδησσὸν εἰς τὴν ἀκμὴν ταύτην καὶ θέλει τὴν καταστήσειν μίαν τῶν ἐπισημοτέρων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης· διότι περιβάλλουσα τὸ ἐμπόριον, χαρίζουσα πρὸν ὄμι ἐπωφελέστατα εἰς τοὺς πολίτας, καὶ ὑποδεχομένη πατρικῶς πάντας τοὺς πανταχόθεν εἰς αὐτὴν ἐρχομένους ὅποιου δήποτε γένους καὶ θρησκείματος, φρονάζει τὴν φιλόφρωνον ταύτην φωνὴν „ Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες ἢ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς“.

Τῶν δὲ κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης μέγα μέρος εἶναι Γραικοί, ὡς πλησιέστεροι γείτονες τοῦ παραλίου τοῦτου, αὐτοὶ ἐξαιρέτως διαπλέουσι τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Ὅτι δὲ αὐτοὶ οὗτοι εἶναι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ ἐμπορίου ἐνεργηταί, τοῦτο περιττὸν εἶναι νὰ σὲ τὸ εἶπω· διότι δὲν σὲ λανθάνει, φίλε! τὸ ἐμπορικὸν αὐτῶν πνεῦμα, τὸ ὅποιον καὶ εἰς τὰ μέγιστα, ὅσα προκύπτουν, ἐμπόδια, δὲν καταπλήττεται, καὶ πόνους τιμίους κέρδους ἐφευρίσκει, ὅπου τῶν ἄλλων ὁ νοῦς πολλάκις δὲν βλέπει εἰμὴ κενότητα καὶ ματαιοπονίαν· συντίθει δὲ πολὺ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ἐμκρίθειά των καὶ τὸ ἀόκνον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των.

Ἄν οἱ ἐδῶ Γραικοί, φίλε! σκοποῦν ἄλλον δὲν εἶχαν πρᾶν τὴν προσωπικὴν αὐτῶν βελτίωσιν καὶ τὸ ἴδιον συμφέρον, τότε ἤθελα σ' ἀναφέρειν περὶ αὐτῶν, ὅτε ἠθέλαμεν ἀνοιξέιν ὁμιλίαν περὶ τῶν ἰδιοτήτων καὶ περὶ τοῦ ἔθνους τῶν ζῶων, τὸ ὅποιον ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὰ ἡ φύσις διὰ τὴν ἴδιαν αὐτῶν συντήρησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν περιήγησίν μου κατεύθονα τὴν προσοχὴν μου ἐξαιρέτως εἰς τὰ τῆς Ἀνθρωπι-

λογίας καὶ Παθολογίας, ἀφήσας τὴν σύλληψιν τῶν πεταλούδων, κανθάρων, σκαλήκων καὶ τὴν περὶ αὐτῶν Φυσιολογίαν εἰς ἄλλους σκοπεύοντες εἰς τὰ τοιαῦτα, σὲ ξεδαίονω, ἢ ἡ τῶν Ὀδησσικῶν Γραικῶν γενναία ψυχὴ ἔχει σκοπὸν εὐγενέστερον καὶ ὑψηλότερον, δηλαδὴ τὴν, ἔσον εἰς τὰς παρούσας περιτάσεις ἐνδέχεται, κοινὴν βελτίωσιν τοῦ Γένους, καὶ τοῦτου μαρτύριον τρανώτατον εἶναι ταῦτα:

Πρῶτον. Ἡ σύστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑμπορικοῦ Γυμνασίου των, ὅπου συρρέουν ὄχι μόνον πανταχόθεν τῆς Γραικίας καὶ ἀπὸ πολλὰς πόλεις τῆς Ἀσίας νέοι Γραικοί, ἀλλὰ καὶ πολλῶν Ῥώσσιων ἦοι, διὰ νὰ ἐκπαιδευθῶσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Ἐφοροὶ δὲ αὐτοῦ εἶναι οἱ φιλόμουσοι Κύριοι Μωϋσῆς Πατσόου, Κωνσταντῖνος Ἀρτηνός, καὶ Δημήτριος Δούμας· τούτων ὁ ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν διακίς ζῆλος εἶναι μυρίων ἐπαίνων ἄξιος· διότι θεωροῦντες ὡς πύργον τὰς ἐμπορικὰς καὶ οἰκιακάς των ὑποθέσεις, ἐξαιεῖσιν τὰς περισσοτέρας ἡμέρας τῆς ἡμέρας, φροντίζοντες διὰ τὰ χρεῖώδη τοῦ Γυμνασίου καὶ διὰ τὰ ἀποβλέποντα τὴν συντήρησιν καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ. Σκοπὸς δὲ τοῦ Γυμνασίου τοῦτου εἶναι νὰ διδάσκωνται οἱ νέοι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσιν καὶ παιδείαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἀναγκαίας εἰς αὐτὸ ἐπιστήμας. Ὅθεν ἔχει διδασκάλους τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μαθημάτων τρεῖς, Γεώργιον Γεννάδιον, Ἰωάννην Μακρῆν καὶ Ἰωάννην Σταμελόπουλον, τῆς δὲ Ῥωστικῆς Γ. Ἀργυρόπουλον, τῆς Ἰταλικῆς Ἀντωνίου Ἀβραμιώτην, τῆς Ἰχνογραφίας Ἀλέξανδρον Ἀβραμιώτην, καὶ δύο γραμματοδιδασκάλους, οἱ ὅσους διδάσκουν τοὺς νέους ν' ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι.

Τὴν ἐ τοῦ παρόντος μηνὸς ἀρχίσαν αἱ ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν, αἱ ὅποια διήρκεσαν μίαν ὀλόκληρον ἑβδομάδα· Παρήσαν δὲ εἰς αὐτὰς ὁ ἐνδοξότατος ἀρχιεπίσκοπος Κύριος Λαγγερῶν, ὁ ἐνάρετος καὶ φιλέλλην διοικητὴς τῆς πόλεως ταύτης, ὁ ἐκλαμπρότατος νέος ἡγεμὼν καὶ ὑπασπιστὴς Δημήτριος Ὑψηλάντης, ὁ πανιερώτατος πρῶτος Δούσης Κύριος Κύριλλος, ὁ ἐξοχώτατος ἀρχίατρος καὶ αὐλικὸς σύμβουλος Ἐμμανουὴλ Περσιάνης, ὅλοι τῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων ἢ προμαρτοὶ καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἐξετάσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ ἐς τὸ Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς τὸ Ἑνωμα-

φικόν και εἰς τὸ Τεχνολογικόν, εἰς τὴν ἱερὰν ἼσORIAV, εἰς τὴν Ἀριθμητικὴν, εἰς τὴν Ῥωσικὴν καὶ Ἰταλικὴν γλώσσαν καὶ εἰς τὴν Ἰχνογραφίαν, καὶ εἰς τὰ σοιχεῖα τῆς Ἰασηματικῆς τὰ ἀπαιτούμενα εἰς αὐτήν. Οἱ περισσότεροι μαθηταὶ ἐτάσσουσιν εἰς ἑλα ταῦτα τὰ μαθήματα, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν εἰς τέσσαρα, οἱ δὲ εἰς τρία, κανεὶς βιμῶς μόνον εἰς ἓνα. Καὶ ὅλοι μὲν σχεδὸν ἀπεκρίθησαν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παρευρεθέντων ἐλλογιμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον καλὰ, εἰς δὲ τοὺς παρευρεθέντας τὸ Συνακτικὸν ἐπροβλήθησαν καὶ περίοδοι Γραικικαὶ διὰ τὰς ἐξελληνίσωσι, καὶ ἐκεῖνοι ἐκεῖ παρόντες τὰς ἐγγραφὰς ἑλληνιστὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀδακίου, ἐπιλέγοντες καὶ τὸν λόγον τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης συντάξεως. Οἱ δὲ ἀριεὐστάντες καὶ βραβευθέντες μὲ βιβλία παρὰ τῶν ἐφόρων ἐνώπιον τῶν ἐμογεγῶν εἶναι 80, συμποσοῦνται δὲ ὅλοι εἰς 250, ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ πλείοτεροι εἶναι ἄρχαριοι. Ὅτι δὲ μάλιστα εὐχαρίστησεν ὅλους τοὺς παρευρεθέντας λογίους εἶναι τοῦτο, ὅτι ἡ γραμματικὴ μέθοδος, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ διδάσκαλοι, προβαίνει ἀναλυτικῶς ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ ἄγνωστον μὲ τὸσην εὐκρίνειαν, ὥστε ὅσα εἰς χεῖρας καὶ προχέρας ἐνομίζοντο μεταφυσικώτερα καὶ ὑπὲρ τὴν κατάληψιν τῶν νέων, αὐτοὶ τὰ καταλαμβάνουσι πολλὰ καλὰ, καὶ προσεῖτε ἐξετάζουσι τοὺς ἀνὰ χεῖρας Ἑλληνας συγγραφεῖς ὅχι μόνον γραμματικῶς, ἀλλὰ καὶ γεωγραφικῶς, καὶ μυθολογικῶς, καὶ ἱστορικῶς, καὶ ἀρχαιολογικῶς, καὶ παραλεπτικῶς μὲ τῆς ἐμπελούμενης γλώσσης (α).

Δεύτερον. Οἱ φιλέκαλοι Ὀδησσικοὶ Γραικοὶ, ἀφοῦ ἐκείσαν περικαλέσατον ναόν, καὶ τὸν ἐστόλισαν μεγαλοπρεπῆς ἄγατα, μετακάλασαν ἐκ Κοινωσαντινουπόλεως καὶ Φάληρον, ἀν-

(α) Ἐπειδὴ ἐξέφυρον ὅτι μετὰ προθυμίας καὶ εὐχαριστήσεως ἀνεγνώσαν τῶν νέων Ἑλλήνων τὰ συντάγματα, ἐν καὶ ὅχι ὡς τῶν σοφῶν Γερμανῶν τέλει, διὰ τοῦτο σὲ στέλλω καὶ ἓνα αὐτοσχέδιον λογιῶν, τὸ ἐποιοῦ ὁ κύριος Ἰ. Γ. Μακρῆς ὄγραφα, καὶ ἔμελλο νὰ ἐξφωνηθῆσθε τὴν ἑκείνη τῶν ἐξετάσεων* πλὴν ἀπαίδῃ διὰ τὸ σύντομον τοῦ χρόνου δὲν ἀφαιρέσθη καὶ εἰς τὸ Ῥωσικόν διὰ τὴν ἀγχείρισθῃ εἰς τὸν Ἀρχηγόν, διὰ τὴν δὲν εἶναι φωνηθῆ.

βιμὴν τ' ἔσομα, εἰδημόνα τῆς νέας μουσικῆς μεθόδου, καὶ μὴ τοῦ ὁποίου ἐλπίζεται ἡ μετάδοσις τῆς τέχνης του εἰς τῆς Ὀδησοῦ τὴν νεολαίαν.

Τρίτον. Αἱ ἐδὲ ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι τῶν Γραικῶν, αἱ ὁποῖαι θέλουσι κάμειν ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικά τοῦ ἐμπορίου τῶν Γραικῶν, πόσους ἀπ' ἀλλήλων πολὺ ἀπέχοντες ἀφελούσιν, καὶ πόσων καλῶν εἶναι πρόξενοι; τοῦτο δὲν σὲ λανθάνει παντάνασσιν. Ἐκ τούτου δίδει εἰς τὸ Ἑλληνικόν Ἐμπορικόν Γυμνάσιον ἐκ τῶν ἐτησίων κερδῶν ἡ μὲν τῶν ἐνωμένων Γραικῶν 30 Ολο, καὶ πέρυσιν ἔδωκε Ρούβλια 32,428, 21, ἡ δὲ Νέα Γραικικὴ 20 Ολο καὶ πέρυσιν ἔδωκε 17,917, ἡ δὲ Γραικικὴ 7 Ολο καὶ πέρυσιν ἔδωκε 2047, 45, ἡ δὲ Γραικοῤωσικὴ 3 Ολο καὶ πέρυσιν ἔδωκε Ρούβλια 1500.

Τέταρτον. Οἱ Ὀδησσικοὶ Γραικοὶ μελετοῦν νὰ συζητήσουσι καὶ Τυπογραφίαν Ἑλληνικὴν. Πόσων ἐπίβροιαν θέλει ἔχειν αὐτὴ εἰς τὴν γειτονιάζουσαν Ἑλλάδα, καὶ πόσων θέλει ἐπιταχύνει τὸν φωτισμὸν αὐτῆς, σὲ ἀρίνω νὰ τὸ φαντασθῆς.

Πέμπτον. Οἱ αὐτοὶ ζητοῦν νὰ διορίσουν καὶ ἰατρὸν τῆς ποιότητος τοῦ ὁποίου τὸ κύριον ὑπουργεῖον θέλει εἶσθαι νὰ κυττάζῃ ἀμισθὶ πάντας πάντος ἔθνους τὴν βοήθειαν ἐκείνου ἐπικαλούμενους πάσχοντας πτωχοῦς.

Ταῦτα, φίλε, ἀποδείχνουν, σοχαζομαι, ἐξαρκοῦντως, ὅτι οἱ Ὀδησσικοὶ Γραικοὶ δὲν ζοῦν μόνον διὰ τὸν ἑαυτῶν, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ πόλις χρεώσεται κατὰ μέρος τὴν γέννησμητικὴν εἰς αὐτούς.

Περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου δὲν σὲ ἀναφέρω τίποτε* διότι ἀρκετὰ ἔμαθες παρὰ τοῦ Κυρίου Κούμα. Σὲ λέγω μόνον ὅτι τὸν Φιλοκλήτην τοῦ Σόφοκλέους, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν προχέρας γενομένην τὸ δεύτερον παράστασιν παρευρέθην καὶ ἐγὼ, οὔτε ὁ Λάγγιος οὔτε ὁ Κοδρὸβάινοσ δὲν ἤδελαν τὸν παρασησεὶν καλῆτερα ἀπὸ τὸν Γεωργίον Ἀδραμιάτην, νέον νικητικῆν τε χρόνου, ὅστις δὲν ἴδεν ἀκόμη μίτε μεγάλον θεάτρον τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, μίτε κλασσικοὺς ὑποκριτάς.

Τοῦτο τὸ καλοκαίριον ἐκυρίευσαν ἐδῶ τὰ γαστρικὰ Πάθη συναδευμένα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μὲ φλογιστικὸν χαρακτήμα* αὐτὰ ἐθέρισαν κἄν ποδα βρέφη. Ἐπαρτήρησα πολλοὺς ὄδους καὶ τὸ σπᾶσμῶτικόν Ἀσθμα, τὸ λεγόμενον τοῦ Μιλάρου, εἰς νέους πληθωρικοὺς καὶ εὐράτους. Αἱμορροϊκοί,

ὄραχονδριακοὶ καὶ ὑπερικοί ἄνδρες δὲν λείπουν μὴ ἔδω.
 Μ' ὄλον ἔτι ἡ πόλις κολυμβᾷ εἰς κοινορικτὸν, καὶ μ' ὄλον ἔτι
 τραυματικαὶ αἰτίαι κατευθυνόμεναι εἰς τὸν θάρακα δὲν εἶ-
 ναι σπάνιαι, ὀλίγους φριστικούς μ' ἔτυχε νὰ ἴδω. Ὁ κατή-
 βρους τῶν οὐρογεννητικῶν ὀργάνων καὶ τὰ γαλλικὰ Πάθη κα-
 τήνησαν ἐνδημικά, ἀφοῦ ὁ λιμὴν ἐγέμισε μὲ καράδια ἐξ
 ἐναντίας ἄλλαι ἐξανθηματικαὶ ἀρρώσθαι εἶναι σπανιώτεραι.

Προχθὲς ἐδέχθην ἐπιστολὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὀφθαλ-
 μικήν, ὅτι εἰς τὴν Ἄνδρον ἐσύσθησε σχολεῖον ὁ Ἱερολογιώτατος
 διδάσκαλος Σαμουὴλ, τὸ ὅποιον ἐπροκίσθη παρὰ τοῦ Πανα-
 γιωτάτου μας Πατριάρχου μὲ τὸ Μοναστήριον τῶν Τραυματικῶν
 εὐνομαζόμενον. Ἐπειδὴ δὲ ἐξεύρω, ὅτι ὑπεραγαπᾷς τοὺς Γραι-
 κούς, καὶ ἐπιθυμῆς τὴν εἰς τὰ καλὰ προκοπήν τῶν, καὶ εἰς
 τοῦτο προθυμῆσαι, ὅσον δύνασαι, νὰ τοὺς συνδράμῃς καὶ
 μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον, διὰ τοῦτο σ' ἐμπειρικῶς τὸ περὶ
 ταύτης τῆς ἀμειρώσεως ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ συνοδικοῦ
 Σιγιλίου, διὰ νὰ κηρύξῃς, ὅτι τοιοῦτος ἡμῶν ἔπρεπε Ἀρ-
 χιερεὺς, καὶ διὰ νὰ ἀποσπομάσῃς τοὺς ὅσοι φλυαρρῶν, ὅτι οἱ
 ὑπηρετοὶ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων ἀγαποῦν τὸ σκότος, διὰ νὰ
 μὴ φαίνονται τάχα αἱ βυτίδες τῶν.

Ὅταν οἱ νέοι πατριῶταί μου ἔρχονται εἰς τὴν Βιβλιοθή-
 κην νὰ μελετήσουντι, φροντίσε, νὰ ζήσῃς! νὰ τοὺς δώ-
 σουν τὰς καλιτέρας ἐκδόσεις ὅταν ὁμῶς παρατηρῆς, ὅτι
 σπανίως ἐπισκέπτονται τοῦτο τὸ ἱερατεῖον τοῦ νόου, καὶ ἔτι
 ἀποκοιμῶνται ἐπάνω εἰς τὸ βιβλίον (ἂν εὐρίσκωνται τοιοῦτοι)
 πρὸς ταῦς τὸν λорδοσκολιὸν δοῦλον νὰ τοὺς βάλλῃ εἰς κἂν ἐν
 μονοστράχιον (brouette) καὶ νὰ τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὸ Νοσοκο-
 μεῖον ἐκεῖ θέλει φροντίσῃν ὁ διδάσκαλός σου, ὁ ἔφορος
 Κιλδενδράνδος νὰ τοὺς ἀσφαλίσῃ κἂν ποσὸν καιρὸν μὲ
 τοὺς σιτοφόβους φρενολήπτας, διὰ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ ἀπὸ
 τὴν ὀλέθριον ἐπιθυμίαν ν' ἀποκάνουν τῆς πίνυς. Ἰγίαινα!

Ἐξ Ὀδησοῦ τὴν 28 Αὐγούστου, 1818.

Πέτρος Ἡπήτις, Ἱατρός

Ἀόγος τοῦ διδασκάλου Κυρίου Ἰωάννου Μακρῆ,
 τοῦ ὁποίου κάμνει μνεῖαν ὁ ἐξοχώτατος Ἱατρός Κύριος
 Ἡπήτις εἰς τὸν πρὸς τὸν φιλέλληνα Κύριον Κοπι-
 τὰρ ἐπιστολῆν του.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ, καὶ καθημερινὰ τῆς ζήλωτῆς φι-
 λογενείας, καὶ φιλανθρωπίας σας δείγματα, ὦ Ἕλληνες, ἔ
 φιλέλληνες, εἶναι καὶ ἡ παρούσα συνέλευσις. Σεῖς ὅλοι ὅπου
 καὶ ἂν ἴδετε πρῶτην φερὰν τοῦ ἡλίου τὸ φῶς, ὅλοι εἰσθε ἐν-
 βουσιασμένοι, διὰ τὸν φωτισμὸν τῆς Ἑλλάδος· ὅλοι νομι-
 ζετε ὡς χρέος ὄλων τῶν χρεῶν μεγαλήτερον, χρέος ἱερὸν καὶ
 ἀπαραίτητον νὰ τὴν συνδράμῃτε, ὅπως ἕκαστος δύναται, εἰς
 τὴν ἀποτίναξιν τοῦ βαρυτάτου, καὶ ἐπονειδίσου ζυγοῦ τῆς
 ἰπνοειδούς ἀμαθίας. Ὅλοι ὄχι μόνον Γραικοὶ, ὄχι μόνον
 Εὐρωπαῖοι, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται ἄνθρωποι, ἔ, ἔχω-
 σι μικρὸν, ἢ μέγαν φωτισμὸν, ὅλοι ὡς πρωταίτιον αἰτίαν
 τούτου πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὴν Ἑλλάδα· διότι χωρὶς τὰ
 φῶτα τῶν συγγραφέων τῆς τίς ἡξεύρει εἰς ποῖον σκότος, καὶ
 ἰπομένως εἰς ὅποιαν οἰκτρότητα θὰ εὐρίσκετο ἡ τῶρα τόσον
 φωτισμένη Εὐρώπη; Ὅλοι λοιπὸν χρεωσούμεν νὰ ἀποδώσω-
 μεν εἰς αὐτὴν τὰ διδάκτρα· καὶ ἂν πᾶς ἕναίς, ὡς ὁμολογεῖ-
 ται ἀπὸ ὄλων, χρεωσῆ ν' ἀγαπᾷ, καὶ σέβεται τοὺς ἴδιους
 αὐτοῦ διδασκάλους, ὡς γονεῖς, διὰ νὰ μὴ εἶπω περισσότε-
 ρον, καθὼς ἔλεγεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, εὐκόλον εἶναι
 ν' ἀπομασίσῃ καθεὶς, πόσον ὅλοι χρεωσούμεν εἰς τὴν Ἑλλά-
 δα, τὴν διδασκαλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τοῦτο ὅτι ὅλοι καλῶς τὸ καταλαμβάνετε, καὶ ἀκορά-
 ζως νὰ τὰ ἐκπληρώσετε φιλοτιμεῖσθε, δὲν εἶναι ἀμυριδολία,
 καὶ, ὡς προεῖπα, ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ τούτου δείγματα εἶναι
 καὶ ἡ παρούσα συνέλευσις. Σήμερον ὅλοι μὲ χαρὰν συναβροῖ-
 σθητε νὰ ἴδετε τοὺς καρπούς τῶν κόπων σας, τοὺς καρπούς
 τῶν φροντίδων σας, τοὺς καρπούς τῆς ἀδρότης διὰ τὸ κοι-
 νὸν καλὸν συνειττηφρόνης σας.

Ἀλλὰ πάντες ἡξεύρουσι, καὶ ὁμολογοῦσιν, ὅτι αἱ με-
 γάλαι ἕκαστου ἐπιχειρήματος δυσκολίαι εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν,
 καὶ τόσον μεγαλήτεραι καὶ πολυπουνώτεραι, ὅσον κἀνεὶς θέ-
 λει νὰ κάμῃ καλὴν ἀρχὴν, διὰ νὰ προχωρῇ μετὰ ταῦτα ἀσφα-
 λῶς, καὶ ταχέως. Ὅταν κἀνεὶς θελήσῃ νὰ καλλιεργήσῃ γῆν
 Ἄρ. 21. P P

ἀκαλλιέργητον, καὶ ἀγεώργητον, καὶ νὰ ἐμφυτεύσῃ εἰς αὐτὴν δένδρα καλλίκαρπα, πόσα ἀκαρπα καὶ ἐπιβλαβῆ, πόσα ἀκάνθας μέλλει νὰ ἐκριζώσῃ, πόσας πέτρας νὰ συντρίψῃ, πόσα ἀνώμαλα μῆρη νὰ ἐξομαλίσῃ, πόσους ἰδρώτας νὰ χύσῃ δι' ὅλα ταῦτα, καὶ μόνον τοῦτο τὸν πρῶτον χρόνον, τετράκις καὶ τὸν δεύτερον καὶ τρίτον, καρποῦς ἢ διδίου δέντρου γὰρ, ἢ πολλὰ ὀλίγους· ὁ φρόνιμος ὅμως γεωργὸς δὲν ἀπελπίζεται διὰ τοῦτο, δὲν παραιτεῖται ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρήματός, ἀλλ' ἠξεύρων, ὅτι οἱ ἐρχόμενοι χρόνοι μὲ ὀλιγωτέρους κόπους θὰ δώσωσι πολλαπλασίους καρποῦς, ἐξακολουθεῖ τὸ ἐπιχειρήματός μετ' αὐτὸν, ἢ καὶ μὲ περισσώτερον ζήλον, ὅσον περισσώτερον βλέπει τοὺς καρποῦς πλησιάζοντας.

Τοῦτο εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλους, ἄνδρες Φιλέλληνες, καὶ ἦτον ἴσως περιττὸν ν' ἀναφερθῆ· ἢ παροῦσα τῶν μαθητῶν ἐξέτασις, ὡς πρώτη, θὰ γείνη βέβαια μὲ συγκατάθεσιν, ὡς αἱ μετὰ ταύτην αὐσηραὶ, καὶ ἀκριβέσταται, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ εἶναι ὅλοι εὐέλπιδες, ὅτι ἢ φιλογενεῖά σας δὲν θὰ περιηρσθῆ ἕως ἐδῶ, ἀλλ' εἰς τὸ ἐξῆς θὰ τοὺς δώσετε καὶ ἄλιωτέρους καὶ πολυπειρητέρους ὁδηγοὺς, διὰ ν' ὁδηγῶνται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, καὶ ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸν κορυφῶνα τῆς παιδείας ἀσφαλέςερα, καὶ ἐγλιγωρότερα.

Εἶναι ἀπ' ὅλους ὁμολογούμενον, ἄνδρες Ὀδησσοὶ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ὅλα τοῦ Θεοῦ τὰ ὄρατὰ δημιουργήματα εἶναι τὸ τελειότερον, διὰ νὰ γείνη ὁμοῦς ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος, χρειάζεται συνανατροφῆς χρῆσις, παραδείγματ' ἀξιόμιμητα, διδασκαλίαν μεθοδικήν, ἀνατροφὴν, μ' ἕνα λόγον, φρόνιμον καὶ φιλοσοφικὴν, καὶ ὅλοι, ὅσοι τὸν περικυκλῶνους πρέπει νὰ συνεισφέρωσι τὸ μέρος των εἰς τοῦτο, διὰ τοῦτο καὶ σεις ὅλοι ὅσοι πᾶρὰ Θεοῦ ἀξιάβητε νὰ εἴσθε ἢ φρονεῖς, ἢ συγγενεῖς, ἢ προσάται μαθητῶν δὲν εὐχαριστεῖσθε εἰς μόνην τῶν διδασκάλων τὴν καθοδήγησιν, ἀλλὰ καὶ μόνι σας μὲ παντοίους τρόπους ἀγωνίζεσθε διὰ νὰ τοὺς προφυλάξῃτε ἀπὸ τὰ ζιζάνια πάσης κακίας, καὶ νὰ ἐνσπείρετε εἰς τὰς καλλιέργειας αὐτῶν καρδίας τὰ σωτηριώδη τῆς ἀρετῆς σπέρματα, καὶ νὰ καρποφορήσωσι καρπὸν ἀφέλιμον καὶ εἰς τὸν αὐτὸν των, ἢ εἰς τὸν πλησίον των.

Διὰ νὰ κατορθωθῆ δὲ τοῦτο, ἠξεύροντες, ὅτι μόνι λόγοι δὲν ἐξαρκοῦσι, τοὺς προβάλλετε τὰ γενναῖα φρονεῖα παρεδείγματά σας, ὡς βλέποντές σας αὐτοὶ, ὅτι διὰ τίποτε ἄλ-

λο ὅν φροτίζετε τίσιν, ὅτι διὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἐξοδεύετε μὲ τίσιν προθυμίαν, ὅσον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν, καὶ ὅλων τῶν Ὀδησσοῶν νέων, ἐπειδὴ σᾶς σέβονται ὡς ἐπιγεῖους Θεοῦς, πείθονται ὅτι ὅλα χωρὶς τὴν παιδείαν εἶναι μάταια, μόνη δὲ αὐτὴ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα εἶναι ἀθάνατον καὶ θεῖον, καθὼς ὁ πολυμαθέστατος Πλούταρχος μᾶς ἐδίδαξε· διὰ τοῦτο καὶ ὅσοι φροντίζουσι δι' αὐτὴν, καὶ συντρέχουσιν εἰς τὴν ἐξ-ἀπλωσίν της, ἐκεῖνοι εἶναι οἱ μέγιστοι τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέται. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ προπάτορες ἡμῶν· τοιοῦτοι εἶναι πολλοὶ καὶ ἀπὸ τῶν σημερινῶν ὁμογενεῖς, καὶ μάλιστα σεις, ὦ γενναῖοι, καὶ φιλογενέστατοι Ὀδησσοῖ, ἄξιοι ἀπογονοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐκαίνων, οἱ ὅποιοι ὅλοι, ἢ σχεδὸν ὅλοι ἐμελετοῦσαν ἔχει πῶς νὰ καταστήσωσιν ἑκάστος τὸ ὄνομά του μέγα, καὶ ἔνδοξον, ἀλλὰ πῶς τῆς πατρίδος, ἔχει πῶς νὰ εὐτυχήσωσιν αὐτοὶ ἰδιαιτέρως ἑκάστος, ἀλλὰ πῶς νὰ φέρωσι τὴν κοινὴν εὐτυχίαν. Ὁ Παιδάργτος μόνον ἔτι δὲν ἐγκρίθη εἰς τοὺς ἡμικοσίους, ἦτις ἦτον εἰς τὴν Σπάρτην πρωτεύουσα τιμὴ κατὰ τὴν τάξιν, ἀναχωροῦσεν εἰς τὸν οἶκόν του ἰλαρός, καὶ λέγων, ὅτι ἔχαιρε διότι ἢ πόλις εἶχε τριακοσίους καλλιωτέρους ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του. Τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου νικητοῦ τῶν Περσῶν Μιλτιάδου ὁ οἶκος καμίαν ἄλλην διαφορὰν δὲν εἶχεν ἀπὸ τοῦ πτωχοτάτου γείτονός του, εἰμὴ ἔτι ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τῶσον μέγαν ἀνδρα· αἱ θυγατέρες τοῦ Ἀρισεΐδου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς των ἐνυμφεύθησαν μὲ δημοσίῳ προΐκά. Ἐμπροσθεν εἰς τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρεὸς ἐλισημονοῦσαν καὶ τέκνα καὶ σύζυγον, καὶ τὸν ἑαυτῶν μετ' ὅλα των τὰ κτήνη. Ἡμεῖς, ὦ Θεμισκόλεις, (εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀρισεΐδης, καθὼς ἴδεν, ὅτι τῆς πατρίδος τὸ ὄφελος ἀπαιτοῦσε τὴν ἐνωσίν των) εἰ σφραγισθῶμεν, ἦδη τὴν κληνὴν, καὶ μεираκιωδῆ σάσιν ἀφέντες ἀρξώμεθα σωτηρίου καὶ καλῆς φιλονεικίας, πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμενοι σώσει τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ἄρχων, καὶ κρατηγῶν, ἐγὼ δ' ὑπουργῶν καὶ συμβουλευῶν· ἐδίδαξε δὲ διὰ τοῦτο, ὅτι τὸ κείθεσθαι, καὶ ἀκλουθεῖν τοῖς εὐφρονέουσιν οὐκ αἰσχρὸν, ἀλλὰ σεμνὸν ἐστίν, καὶ σωτήριον· διὰ τοῦτο καὶ ὅτε εἰς τὸ θέατρον ἐλέγοντο τὰ εἰς Ἀμφιάριον τοῦ Λισχύλου ἱαμβεῖα,

Οὐ γὰρ δεκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει
καὶ τὰ λοιπὰ, ὅλοι ἐγώρισαν καὶ ἐκύτταξαν εἰς τὸν Ἀρισεΐ-

δὴν· καὶ δικαίως· διότι αὐτοὶ, καὶ οἱ ὅμοιοι μὲ αὐτὸν ἔπρατταν, ἴσα ἔπρατταν, ἔχι διὰ τὸ φαίνονται, ἀλλὰ διότι ἐγνώριζαν, ὅτι εἶναι χρέος τὰ πράξωσι.

Ἡ πατὴρς εἶναι μία θεὰ, καὶ εἰς αὐτὴν χρεωσθῶμεν τὴν δουσιάζωμεν τὸ πᾶν· ἢ ἐλευθερία αὐτῆς, καὶ ἢ ὀρθή, καὶ ἐλευθερία τῶν τέκνων τῆς ἀγωγῆς ἦσαν τὰ δύο μεγάλα ἐλατήρια τῆς καρδίας καὶ τῶν πράξεων ἐκείνων τῶν προγόνων μας· ἐπειδὴ ἤξευραν ὅτι τὸ πρῶτον χωρὶς τὸ δεύτερον εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ, οὐδὲ εὐτυχία χωρὶς αὐτὰ τὰ δύο· ἐπειδὴ ἐφρονεῦσαν, ὅτι τῶν δούλων μόνων εἶναι ἴδιον, ὡς εὐτελῶν ἀνθρωπαρίων, νὰ φροντίζωσι διὰ μόνον τὸν ἑαυτῶν· οἱ δὲ ἐλευθεροὶ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐξευτελισθῶσι τῶν, ὡς νὰ περιορισθῶσι εἰς μόνον τὸ ἴδιον συμφέρον.

Καὶ διὰ τοῦτο ἔχι μόνον αὐτοὶ εἰς τὴν πατρίδα των, ἢ φιλοπάτριδες Ὀδησικεῖ, ἐξουσαν εὐτυχῶς, καὶ ἐνδόξως, ὑπηρετούντες τοὺς βαρβάρους νὰ λαμβάνωσι νόμους ἀπ' αὐτοὺς, καὶ ἔχι, ὡς δὲν ἔπρεπεν, αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, ἀλλὰ μὲ τὰ συγγράμματα των, καὶ μὲ τὰς ἀποικιαστῶν ἔφρασαν τὴν εὐτυχίαν καὶ εἰς ἕλον σχεδὸν τὸν τότε γινώσκον σμον, ἐξημερώσαντες τὸς ἀγρίους, καὶ ἐκπαιδεύσαντες τὸς ἀμαθεῖς.

Οἱ Φωκαεῖς, ἀποικία Ἀθηναίων, φεύγοντες τὴν καταδράμας, καὶ τὴν τυραννίαν τῶν Περσῶν, ἀποίκησαν εἰς τὴν Γαλιαν, ἔπου κτίσαντες τὴν Μασσαλίαν, ἐγένεον ἀφῆρη τῆς ἐξημερώσεως τῶν βαρβάρων, καὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν μετέπειτα Ῥωμαίων· διότι ἐφρόντισαν ἔχι μόνον διὰ τὰ ἰδιωφελῆ, ἀλλὰ περισσότερο διὰ τὰ κοινώφελῆ, αἰκοδόμησαν ναοὺς, εἰς τοὺς ἑσπίους κατὰ νόμον ἦσαν πάντοτε Ἑλληνίδες ἱερεῖαι· ἐσύστησαν δικαστήρια καὶ νόμους ἰδίους, μάλιστα τοιοῦτους ἑσπίοι ἦσαν ἐπιτηδεῖν νὰ διασωσῶσι τὰ Ἑλληνικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα μεταξύ τῶν ἀλλογενῶν· ἐκτίσαν τεχνουργεῖα παντοδαπά· ἐσύστησαν ἐμπορικὰ καταστήματα, καὶ σχολεῖα πολλὰ καὶ πολυειδῆ, εἰς τὰ ὅποια ἐδιδάσκοντο ἑλληνικῶς πᾶν εἶδος παιδείας ὅλοι οἱ θελοῦντες ὁμογενεῖς, καὶ ἀλλογενεῖς, καὶ ἀπὸ τὰ ὅποια ἐλαμψαν ἄνδρες ἐνδοξοὶ καὶ σοφοί, τῶν ὁποίων τὰ πολλὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητητα εὐεργετήματα δὲν εἶναι κέρως νὰ ἀπαριθμηθῶσι, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀναφερῆ ὅτι ἀπ' αὐτοὺς ἐκεῖ ἐγένετο μία ἀπὸ τὰς καλύτερας τοῦ Ὀμήρου ἐκδόσεις, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἐτελειοποίησαν ἔσον τότε δυνατὴν τὴν ναυτικὴν, καὶ ἐξάπλωσαν τὸ ἐμπόριον μὲ μέγα τῶν

ἀποικίων ὄφελος ἔχι μόνον εἰς ὅλους τοὺς τότε γινώσκους τόπους, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς τότε πρῶτην φοράν ἀπ' αὐτοὺς ἀνακαλυφθέντας.

Ἀνύψωσαν, τέλος, καὶ θεάτρον Ἑλληνικὸν μέγα καὶ λαμπρὸν, τὸ ὅποιον ἐθεωροῦσαν ἔχι μόνον ὡς μέσον ἀθῶου διατριβῆς καὶ διαχύσεως, ἀλλὰ περισσότερο ὡς μέσον συντηρητικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μεταξύ τῶν ἀλλογλωσσῶν, ὡς ἀκόνιον καὶ ἀναπτυκτικῆριον δρασμώτατον τῶν νοερῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων, ὡς διδασκῆριον τῶν καθηκόντων εἰς πάσης τάξεως, καὶ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπων· διὰ τὸ εἶναι δὲ τοιοῦτον, ἦτον αὐστηρῶς ἀπαγορευμένον νὰ διδάσκηται εἰς αὐτὸ αἰσχρὸν τι, ἢ κακὸς ἥθος, διὰ τὸ μὴ συνέθισωσι, ἔλεγαν, οἱ νέοι εἰς τὴν θεῶν τῶν αἰσχρῶν, καὶ τὰ μιμηθῶσι· ἀλλὰ πρόσεχαν νὰ διδάσκωνται πάντοτε ἔργα λαμπρά, καὶ ἐξιομιμήματα τῶν προγόνων μας, ὡς βλέποντες τὰ ὅλοι συχνὰ, ἔχι μόνον νὰ μὴν τὰ λησμονηθῶσι, ἀλλὰ νὰ νομίζωσι ἄκραν τῶν κατασχύων καὶ μέγιστον ὄνειδος νὰ καταγῶνται ἀπὸ τοιοῦτους, καὶ νὰ μὴν φρονῶσι, οὐδὲ νὰ πράττωσι, ὡς ἐκεῖνοι.

Δὲν ἠθέλαν διότι ἀλλάξαν τόπου, ν' ἀλλάξωσι καὶ φρονήματα· δὲν ἠθέλαν διότι ἀφῆσαν τὴν παλαιάν των πατρίδα, ν' ἀφῆσωσι καὶ τὰ παλαιά των Ἑλληνικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα· οἱ Ἑλληνες ἦσαν οἱ τελειότεροι ἀνθρώποι ἀπ' ὅσους ἐφάνησαν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, οἱ Ἑλληνες ἐχρημάτισαν οἱ διδάκαλοι ὅλων τῶν ἐθνῶν· οἱ Ἑλληνες ἐγένεον αἰτία τοῦ φρατισμοῦ καὶ ἐξευγενισμοῦ ὅλων· καὶ αὐτοὶ ὑπόγονοι ὄντες Ἑλλήνων νὰ καταδεχθῶσι ν' ἀφῆσωσι τὰ πάτρια καὶ εὐγενῆ ἦθη καὶ ἔθιμα, καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶσι ἀλλοτρία, θεὰ ἦτον βέβαια ἀνοησία ἀπερίγραπτος καὶ κατασχύνη ἀπαρδειγματίστος.

Ὅμως ἔχι· ἔχι· Ἑλληνικαὶ ψυχαὶ ποτὲ δὲν φρονοῦσι τῶν χαμαίξηλα καὶ ὀλέθρια· ἂν δὲ μεταξύ τῶν φοιζομένων μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα εὕρισκετο κανεὶς μὲ τοιαῦτα δουλοπρεπῆ φρονήματα, ἐκεῖνος βέβαια δὲν ἦτον γνήσιος ἀπόγονος τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων· ἐκεῖνοι οἱ ὁμοιογενεῖς τὸν ἐκαταφρονοῦσαν ὡς ἀπόγονον Τριβάλλων, καὶ Ἰλλυριῶν, ἀπόγονον βαρβάρων μὲ βάρβαρα καὶ χαμηρῆ φρονήματα· ὅπως ἔχι, μεταξύ τῶν ἀξιομιμητῶν Μασσαλιωτῶν δὲν ἐφάνησαν ποιαῦτα ἐξαλέστα ἀνδράποδα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐφύλαξαν καὶ τὴν γλώσσάν των, καὶ τὰ ἠθῶν Ἑλληνικῶς ἄκρατα καὶ ἀμνηγῆ, καὶ ἀλλοεθνεῖς πολλοτάτους ἀπόδειξαν ἄνδρας

μεγάλους και ζηλωτὸς μὲ τὸ παράδειγμα τῶν, και μὲ τὰ κοινάτων παιδευτήριμ· και διὰ τοῦτο ὁ Κικέρων ἀνομάζει τὴν Μασσαλίαν, Ἀθήνας τῆς Γαλλίας.

Ἀλλὰ οὔτε τοῦ προκειμένου μας εἶναι, οὔτε ὁ κερὴς μᾶς τὸ συγχαρεῖ, νὰ διαγράψωμεν ὅλας τῶν αἰοιδίμων Μασσαλιωτῶν τὰς Ἑλληνικὰς και ἐνδόξους πράξεις, οὔτε ὅλας τῶν Ἑλλήνων τὰς ἀποικίας, και τὰ ἀπ' αὐτὰς μεταδιδόντα εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἀγαθὰ· ἐλέχθησαν ἐμπειροδῶν τὰ ὀλίγα ταῦτα εἰς ἐνδειξίμ τῶν κοιναφελεσάτων ἀποτελέσματων τῆς ὀρθῆς τῶν παιδων ἀγωγῆς, και τῆς φιλογενείας· ὅλοι δὲ ἠξέυρουσιν, ὅτι μέγα τῆς Ἰταλίας μέρος ἀνομάσθη μεγάλη Ἑλλάς, διὰ τὰς πολλὰς τῶν Ἑλλήνων ἐπέ ἀποικίας· ὅλοι ἠξέυρουσιν, ὅτι ἡ Σικελία κατοικεῖτο ἀπὸ Ἑλλήνων, ὅλοι ἠξέυρουσιν, ὅτι κατοικοῦντο ἀπὸ Ἑλλήνων ὅλα αἱ νῆσοι τῆς Μεσογείου, ὅλη σχεδὸν ἡ μικρὰ Ἀσία, ὅλα σχεδὸν τῆς Μεσογείου τὰ παραθαλάσσια, και πάντες παντοῦ οἱ ἀποικοὶ Ἑλληνες ἐκοσμοῦντο μὲ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν γλῶσσαν τῶν Θεῶν, μὲ τὰ Ἑλληνικὰ ἠθῆ και ἔθιμα, μὲ τῶν μυρίων ἐπαύων ἄξιον ἐνθουσιασμόν διὰ τὸ εἶναι κόν συμφέρον.

Ἀλλὰ ὀλίγου ἔλειψε νὰ κάρω ἀπὸ λήθην λάθος μέγα, κινεῖ εἰς ὅσα ἔκαμα ἴσως ἀπὸ ἀνικανότητά μου και ἀγυμνασίαν εἰς λόγους τοιούτους, ὅποιοι πρέπει νὰ ἐκφραζοῦνται ἐμπροσθεν εἰς τοιοῦτου ἀκροατήριον, ὅποιοῦ τὸ παρὸν, σοφόν, και σεβάσιμον· ὀλίγον ἔλειψε, λέγω, νὰ λησμονήσω τὰς πολυπληθεῖς Ἑλληνικὰς ἀποικίας περὶ τὴν Μαύρην Θάλασσαν, τὴν προσφιλεσάτην εἰς ἡμᾶς, ἡ ὅποια κατ' ἀρχαίς, ὡς ὅλοι ἠξέυρουμεν, ἀνομάζετο ἀπὸ τοὺς προπάτοράς μας Ἀξείνος Πόντος διὰ τὴν ἀμύτητα και ξενοκτουλίαν τῶν περιοικοῦντων εἰς αὐτὴν βαρβάρων· ἀπ' οὗ δὲ μετὰ ταῦτα οὔτοι διὰ τὴν μὲ τοὺς Ἑλλήνων ἐπιμιξίαν ἐξημερώθησαν, και ἀνθρωπισθήσαν, διὰ νὰ εἶπω οὔτω, μετονομάσθη και αὕτη Εὐξείνος Πόντος· τὸ τοῦ δὲ τὸ ὄνομα τῶρα παρὰ πᾶσαν ἄλλην ἰσχυρὰν ἀρμόζει εἰς αὐτὴν δικαιοσύνη, και μάλιστα διὰ δύο λόγους, καθὼς ἠμπορεῖ νὰ εἶπω κἀνεὶς, πρῶτον, ὅτι περιοικεῖται ἀπὸ ξένους καλοὺς, δεῦτερον, ὅτι εἶναι εἰς τοὺς ξένους καλλίστη.

Εἰς ὅλα τὰ ἀρκετῶα αὐτῆς παραθαλάσσιμ ὅλοι οἱ ξένοι εὐρίσκουσι μητρικὴν τρυφίμ, και φιλόσοργον περιβάλλον· περὶ τοῦ ὅποιοῦ ἂν κἀναίς δὲν ἔλαχε νὰ πεισθῆ ἄλλοθεν, οὔτως

δὲν θὰ διζύξη πλέον βέβαια, ἂν μόνου ἐρέψη τὰ ὄμματά του εἰς τὸν ὅποιον κατ' εὐκληρίμ ἡ Θεῖα Πρόνοια μᾶς ἐσεῖλεν ἐδῶ διοικητὴν τῶν ἐνδοξοτάτων Κόμητα Λαγγερῶν, τὸν τρέφοντον τῶν Μουσῶν, και θερμὸν προσάτην αὐτῶν· ὅστις ὄχι μόνου κατὰ τὸ παρὸν περιέχει πᾶσαν ἡσυχίαν και εὐτυχίαν εἰς ὅλους τοὺς ἀπ' αὐτὸν διοικουμένους, ἀλλὰ και ἡδιὰ τὴν μέλλουσαν φροντίζει μὲ ζῆλον πατρικόν, και φιλόσοργον, και διὰ τοῦτο καθὼς καθεκάσθη τὸν βλέπει, ὄσπερ ἀπὸ τὰς πολλὰς και πολυμερίμους πολιτικὰς ἀσχολίας του, νὰ συγχύζη τὰ ἐδῶ τῆς νεολαίας παιδευτήρια, τὰ ἐργαστήρια τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν, και πατριωτῶν, και νὰ περιάληπῃ και ἐμφυχόνη τοὺς εἰς αὐτὰ ἀγωνιζομένους διδασκάλους και μαθητάς.

Τοῦτο, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῶμεν τοὺς πολεμικοὺς του ἄλλους, τὰς ἡρωϊκὰς του νίκας, τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν, εἶναι δείγμα προφανέστατον τῆς μεγάλης τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς· τοῦτο πείθει ἕκαστον, ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἀρκετῶα τοῦ Εὐξείνου Πόντου παραθαλάσσια, καθὼς και εἰς ὅλας τῆς φιλόξενου Ἑρσσίας τὰς ἐπαρχίας, ὅλοι και ξένοι, και αὐτόχθονες ζῶσι μὲ ζηλωτὴν εὐνομίαν, και ἐπομένως μ' εὐτυχίαν.

(Εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου προσκαλεῖ ὁ ἐλλόγιμος Κύριος Μακρῆς τοὺς συναδελφοὺς του διδασκάλους, τοὺς μαθητάς, τοὺς ἐφόρους τοῦ Σχολείου, και ὅλους τοὺς ἐν Ὀδησσῶ κατοικοῦντας Γραικὰς, εἰς εὐχὴν ὑπὲρ τοῦ Ἀυτοκράτορος τοῦ τύπου, ὅπε κατοικεῖσι, ἢ εἰς εὐγνωμοσύνην, διὰ τὰ ὅσα ἀπολαύεσι καλά.)

1818 Αὐγούστου 5.

Ἐπισυνάπτουμιν εἰς τὰς περὶ Ὀδησσῶ εἰδήσεις, ὡς ἐκεῖθεν πρῶτον εἰλεν και τὰ ἀκόλουθον:

Ἰσθου ἀπαράλλακτον εἰς τοῦ Συνοδικοῦ πρωτοτύπου Σηγιλίου περὶ τῆς ἐν Ἀνδρῶν Ὑταυροπηγιακῆς Σχολῆς, τῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος κλειζομένης.

Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης και Οἰκουμεικὸς Πατριάρχης.

Τὰς πρὸς κοινήν μὲν ἀφέλειαν ἀφοράσας, κατ' ἐπίγνωσιν δὲ ζήλου προσαγομένας τῶν φιλοκάλων αἰτήσεις, και τούτων μάλιστα, ὅσαι περὶ φροντιστηρίων κινεῶν πραγματεύονται, και προβάλλονται τὴν ἐπαύξισιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἔξαιρέτου χρήματος, τῆς δευσοδότης παιδείας, ταῦτας εὐμενῶς και προχείρως ἐπικυροῦν μάλιστα καλῶς εἶσθεν ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ

Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, τὸ κοινῆ συμφέρον καὶ τὴν βελ-
 τίωσιν τῶν πνευματικῶν τέκνων αὐτῆς ἐπίπροσθεν ἄγουσα,
 ὡσπερ δὲ καὶ ἡμεῖς ποιούμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὁ γὰρ ἱε-
 ρολογιώτατος διδάσκαλος Κύριος Σαμουὴλ, ὁ καὶ τὸ εὐαγγελ-
 ικὸν κήρυγμα ἐμπεισιζυμένως διὰ γραμμάτων ἐκκλησιασι-
 κῶν, κατιδὼν παιδείας ἀμοιροῦ τὴν αὐτοῦ πατρίδα, τὴν νῆ-
 σον Ἄνδρον φάμεν, καὶ προβέβηκεν τὴν ἀπασῶν ὑπερέχουσαν
 ἀφέλειαν αὐτῇ ἐνεργάσασθαι, καὶ τὸ φιλόπατρι καὶ φιλό-
 μουσον ἐνδείξασθαι πραγματικῶς, ἠγόρασε παράτινος ἐκεῖ
 Νικολάου Βλασοῦ ἐπὶ καταβολῇ γροσίου ἑξακοσίου τριακον-
 τα τριῶν πρόσφορον καὶ ἀρμόδιον τόπον, μεταξύ τοῦ Κορβίου
 καὶ τῶν Ἀηδονίων κείμενον περὶ τὸ χωρίον λεγόμενον Μοσκιῶ-
 να, πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἄνω Κάστρου τῆς αὐτῆς νήσου, καὶ
 ἀνωκοδομήσατο ἐν αὐτῷ διὰ δαπάνης ἰδίας δύο κοινὰ εὐρύ-
 χωρα σχολεῖα, Ἑλληνικὸν καὶ παιδαγωγικὸν κατηχητικόν,
 δημῶντες ἐν μέσῳ τῆς περιοχῆς καὶ γὰρ ἱεροῦ ἐπ' ὑπόματι
 τῆς ζωαρδικῆς Τριάδος. Κατὰ μίμησιν δὲ καὶ προτροπῆν τῆς
 αὐτοῦ ἱερολογιότητος ἐν μὲν τῆς κοινότητος τοῦ ἄνω Κάστρου
 δέδοται ὑπόσχεσις ἐγγραφῶς ἐτήσιον συνεισφοράς γροσίων πεν-
 τακοσίων, χάριν μισθοῦ διδασκαλικοῦ· ἐξ ἑράνου δὲ τῶν
 εὐπόριον ἔχοντων ὁμοπατριῶν αὐτοῦ, προσώπων ἀρχιερατι-
 κῶν, ἱερατικῶν καὶ λαϊκῶν, προσεγένοντο τῇ σχολῇ ταύτῃ
 γροσίων χιλιάδες τρεῖς, ἅτινα καὶ κατετέθεισαν ἐπὶ τόκῳ εἰς
 τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν δι' αὐλικῆς ὁμολογίας, ἐπὶ τὸ μένειν
 ἀμετακίνητα· οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ χάριν ἀναλόγου βοηθείας
 καὶ ἀποχωρῶντων ἐτήσιων πόρων περιελθῶν ὁ εἰρημένος φιλό-
 πατρις καὶ φιλόμουσος κτίτωρ, διεπράξατο δι' ἐνθέου σπου-
 δῆς καὶ ἐτήσιους ὀρισθῆναι προσόδους διὰ χρυσοδούλλων ἀν-
 θιντικῶν καὶ ἐμβούλλων ἐνδεικτικῶν παρὰ μὲν τῆς Θεσσαλίας
 Ἡγεμονίας τῆς Οὐγκροβλαχίας γρόσια ἰδιακόσια, παρὰ δὲ
 τῆς ἀγιωτάτης ἐκεῖ μητροπόλεως ἐκατὸν πεντήκοντα, καὶ
 ἀτομικῶς παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχοντος μεγάλου Βισμάρη
 Κυρίου Γρηγοράσκου Ῥωμανίτου, ὃν καὶ ἐπίτροπον προεἰλεγ-
 σῆς σχολῆς αὐτοῦ ταύτης, γρόσια κατ' ἔτος πεντήκοντα·
 προσηχέθησαν δὲ καὶ παρὰ τῆς εὐγενεστάτης ἀρχοντίσσης Ζωῆς
 Ἐμμανουὴλ Βραγκοδάμου γρόσια χίλια, καὶ χίλια ἔτι δια-
 κόσια παρὰ τοῦ φιλογενεοῦς εὐγενεστάτου ἀρχοντος Στολνίκου
 Κυρίου Κωνσταντίνου, ἃ καὶ μετὰ ἄλλων τινῶν ἐκ τῆς Θε-
 σσῶς αὐτῆς ἐπαρχίας προσπορίζοντων καὶ συμποσώθεντων

εἰς γρόσια πρὸς χιλιάδας, κατετέθεισαν δι' ὁμολογίας χρεωσι-
 κῆς εἰς τὸ κοινόν τοῦ ζωοδόχου Ταφροῦ ἐπὶ τὸ πλήρουσθαι τὸν
 συμπεφαινημένον ἐτήσιον τόκον αὐτῶν παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν
 διατελοῦντος εἰς Ἄνδρον ταξειδιώτου, καὶ πρωτοσυγγέλλου
 ἀγιοσαφίτου πρὸς τὸν ἐκεῖ διδάσκαλον τῆς σχολῆς, τῇ πρέ-
 κει καὶ προσασίᾳ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀγιωτάτου Πατριάρ-
 χου τῶν Ἱεροσολύμων. Τοιαύτης δὲ γενουίας καὶ ἀποχρώσεως
 βοηθείας ἠξίωται κατ' εὐμένειαν καὶ μεγαλοπρεπῆ προσασίαν
 τοῦ τε ὑψηλοτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγε-
 μόνος πάσης Μολδαβίας Κυρίου Ἰωάννου Σκαρλάτου Ἀλεξάν-
 δρου Καλλιμάχη Βοεβόδα, τοῦ κατὰ πνεῦμα ἡμῶν ἀγαπητοῦ
 καὶ περιποθητοῦ, καὶ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Μολδαβίας
 Κυρίου Βενιαμίν, τῶν τε ὑποκειμένων αὐτῷ Θεοφιλεστάτων
 Ἐπισκόπων, καὶ λοιπῶν ἐκεῖ φιλοκόλων εὐσεβῶν, δι' ἧς καὶ
 ἡ εὐτελεστάτη οἰκοδομὴ καὶ ἀναπλήρωσις ὄλων τῶν χρεωδῶν
 καὶ ἀναγκαίων τῆς ἀρτισυστάτου σχολῆς διατέπραται, διο-
 ρισθέντος ἐπὶ τούτῳ καὶ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου, καὶ ἐπιμελοῦς
 ἐπισκεψάμενος τοῦ δόσιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίου Γερσι-
 μου· ἀλλὰ καὶ ἄλλη κατ' ἐξοχὴν ἀρισμένη ἐτήσιος παρὰ τῆς
 μεγαλοπρεπεστάτης διὰ χρυσοδούλλου διατάχῃ φιλογενεῶς καὶ
 φιλοκόλως τῇ ἐπὶ κοινῇ ἀφελείᾳ καὶ συστάσει ταύτης σχολῆς,
 ἧτοι παρὰ τῆς ἄλλης Ἡγεμονίας, ἧς οὐκ ἐφθάσει εἰσεῖναι τὸ
 χρυσοδούλλου. Ταῦτα τοίνυν καταρθῶκως κατὰ ζήλου ἐνθέου
 ἐδιαληφθῆναι κτίτωρ καὶ συνίστωρ τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου, καὶ
 ἴσπορον μὲν, καὶ προσάτην ἐπιγραψάμενος τῆς σχολῆς τὸν
 εὐσεβέστατον καὶ ὑψηλότατον αὐθέντην Κύριον Ἀλέξανδρον Καλ-
 λιμάχην Βοεβόδα, καὶ πᾶσαν τὴν πανέκλαμπρον σειρὰν τῶν
 φιλάτων αὐτοῦ διαδόχων καὶ ἀπογόνων· τὴν δὲ οἰκονομίαν,
 καὶ διοίκησιν τῶν ἕκ τε τῶν τῆς Οὐγκροβλαχίας, καὶ Μολ-
 δαβίας προσποριζομένων χρημάτων ἀναθέμενος τῇ ἐπιστάσει,
 καὶ ἐπιτροπῇ τοῦ ἐνταῦθα εὐρισκομένου εὐλογιμένου τῶν
 Ἰουναράδων συζητήματος, προσέδραμεν ἀκολούθως, καὶ τῇ
 προσασίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας,
 καὶ ἐξήτήσατο τιμηθῆναι τῇ σαιροπηγιακῇ χάριτι τὸ κοι-
 νωφελὲς αὐτὸ ἔργον πρὸς τελείαν συντήρησιν μετὰ τῆς ἐπι-
 κορσίσεως τῶν ἐφρεξῆς βηθησομένων κεφαλαίων, τῶν πρὸς
 ἰσομίαν, καὶ εὐρυθμίαν πρόδηλον ἀφορούντων. Καὶ δὴ τὴν
 κτήσιν αὐτοῦ εὐμενεῶς προσηκάμενοι, καὶ ἀκριβῶς πληρο-
 φρηθέντες ἐκ τῶν συνεφαινηθέντων ἡμῶν γραμμάτων, τοῦ

κατὰ τόπον ἀρχιερέως, καὶ τῶν λοιπῶν τιμιωτάτων προκρίτων καὶ προεσίων, καὶ ἐγκαρδίως εὐχαῖς, εὐλογίαις καὶ εὐφημίαις πατρικαῖς κατασέφαντες αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς συμπροζαμένους, καὶ συντελέσαντας ἐπί τε τῇ συστάσει, καὶ τῇ διηκτικῇ ἐπισημῇ βοήθειᾳ τοῦ ἔργου, ἐγνωσαν πρόσφορος, καὶ ἡμεῖς διαπραξίσθαι τὰ συμφέροντα αὐτῶν τε, καὶ τῶ ἐκεῖ διατελοῦντι ἡμετέρῳ σαυροπηγιακῷ μονηδρίῳ, τὰ τιμημένα ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτοκοῦ, καὶ ἐπιλεγόμενου τῶν Τρομαρχίων· τοῦτο γὰρ ἀνωμάλως ἐκτικῶν χρόνων διοικούμενον, οὐ μόνον τῆς προτέρας λαμπρότητος ἐξέρχεται, ἀλλὰ καὶ ἐρείπιον κινδυνεύει γενέσθαι, καὶ τῶν τυχόντων ἔρμαιον, καὶ διάρπαγμα· ὅθεν ἀρίστη ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ καὶ προμηθείᾳ κέκριται, συμενοῦσθαι τῇ βίβητι σχολῇ ἐπὶ τῷ βοηθεῖν αὐτῇ ἐκ τῶν ἐνόντων, καὶ βοηθεῖσθαι ὑπ' αὐτῆς ἀμειψαίως· διοικεῖσθαι τε καὶ διεξαχθῆναι συμπρόντως, καὶ θεοφιλῶς τῇ ἀγρύπνῳ, καὶ ἐνθεῶ ἐπιστάσι, καὶ εὐβέρῳ σπουδῇ τῶν εὐλογημένου ἐπισκοπῶν, καὶ ἐπιτρόπων, καὶ τοῦ κατὰ καιρὸν αὐτῇ σχολάρχου· καὶ συντηρεῖσθαι ἀμφοτέρω, καὶ συμπροάγεσθαι τῷ καιρῷ ἀναλόγως, τῇ βίβησει τῶν εὐλαβῶν, καὶ φιλευσεσθῶν κτιτόρων αὐτῇ καὶ συνηγῶν· τούτου χάριν καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱεροστάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερέμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν :

Α'. Μὲν ἵνα τὸ βίβην ἡμέτερον πατριαρχικόν, καὶ σαυροπηγιακὸν μονηδρίον, τῶν Τρομαρχίων καλούμενον, ὑπάρχῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε συννηνωμένον ἀδιαλύτως, καὶ προσηλωμένον ἀδιασπάσως τῇ διαληφθείσῃ ἐν Ἄνδρῳ σχολῇ, καὶ γνώσκῃται μέλος αὐτῆς γνήσιον, συμκρυέσθε καὶ σύσχοιρον μετὰ πάντων τῶν κτημάτων αὐτοῦ, καὶ ἀριερωμάτων, κινήτων τε καὶ ἀκινήτων τῶν τε ἡδὴ ὄντων, καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενισομένων· διεξαγόμενον, καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τε τοῦ κτίτορος αὐτῆς εἰρημένου διδασκάλου Κυρίου Σαμουήλ, καὶ τῶν κατὰ καιρὸν ἐν αὐτῇ σχολαρχούντων, καὶ ἐπιτροπευόντων, μὴ δυναμένων δὲ μὲντοι ἐν οὐδενί καιρῷ, καὶ ἐπ' οὐδεμίᾳ αἰτίᾳ λαθεῖν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ δάνεια, καὶ χρεεῖ πολλὰ, ἢ ἐλίγω καθυποβαλεῖν αὐτό· ἀλλ' ἐξοικονομεῖν τὴν τυχούσαν ἀνάγκην, καὶ τὰ προσγιγνώμενα τῇ τοῦ καιροῦ προόδῳ, καὶ μετὰ τὴν ἀναγκαίαν περιποίησιν, καὶ ἐπισκευὴν τῆς σχο-

λῆς, τὰ περιττεύοντα ἐξαποσέλλειν τοῖς ἐνταῦθα ἐπιτρόποις Γουναράδαις, ἵνα διὰ τῆς πανκλάμπρου ἐφορικῆς εἰδήσεως κατατίθεσθαι ἐπὶ τόκῳ, ὡσπερ καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ κοινῷ τοῦ παναγίου Τάφου πρὸς ὠφέλειαν μείζονα τῆς σχολῆς.

Β'. Δὲ ὑπάρχη καὶ αὐτῇ μετὰ τοῦ συννημένου παιδαγωγικοῦ καὶ κατηχητικοῦ σχολείου, καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ καθιερωθέντος ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος ἱεροῦ ναοῦ, καὶ μετὰ πάντων τῶν ἡδὴ προφόντων αὐτῇ, καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενισομένων, καὶ λέγεται, καὶ παρὰ πάντων γνώσκῃται πατριαρχικῇ, καὶ σαυροπηγιακῇ σχολῇ, δηλαδὴ ἀδούλωτος, ἐλευθέρῳ, ἀσύδωτος, ἀκαταμάχητος παρὰ παντός προσώπου ἱεραιμένου, καὶ λαϊκοῦ, καὶ ἀμέσως τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ πατριαρχικῷ ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκειμένη, καὶ παρέχουσα αὐτῷ λόγῳ ὑποταγῆς ἐπισημῶς γρόσια δεκαπέντε· περὶ δὲ τοῦ ἱεροῦ μονηδρίου τὸ ἀνεκάθεν γρόσια ἰτήσιον· μνημονευομένου ἀεννάως ἐν τῷ ἱερῷ ταύτης ναῷ, καὶ τοῦ κανονικοῦ ὀνόματος, ἡμῶν τε καὶ τῶν μετὰ ταῦτα διαδόχων ἡμῶν.

Γ'. Δὲ τὸ ἐνταῦθα εὐλογημένου σύστημα τῶν Γουναράδων, ἐπιτροπεύον κατὰ τὴν ἀξίωσιν καὶ παρὰ κλήσιν τοῦ κτίτορος τὴν βίβησαι σχολὴν, ὀφείλειν παραλαμβάνειν τὰ ἀπὸ Ἰασίου καὶ Βευκουροεσίου ἀρισμένα ἐτήσια ἐλέη, καὶ διαπορθευεῖν εἰς χεῖρας τοῦ κατὰ καιρὸν σχολάρχου, περὶ τὸν Ἰούλιον, ἢ Αὐγουστοῦ μῆνα ἀσφραδῶς, καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ ἐνδεικτικὸν ἔγγραπτον τῆς παραλαβῆς. Ὅ δὲ λαμβάνων αὐτὰ, ὡσαύτως καὶ τὰ πεντακόσια γρόσια τὰ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ ἄνω Κάβρου κατὰ τὴν ἐμφανείσαν ἡμῖν ἔγγραπτον συμφωνίαν, καὶ ὑπόσχεσιν ἐπισημῶς ἀποδιδόμενα, μετὰ τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας, καὶ τῶ κοινῷ τῷ ἁγίῳ Τάφῳ ὑποπερομένου τόκου, ἔχει κρεττὴν τῇ εἰδήσει τῶν ἐπιτρόπων, τὸν συμπεφανημένου αὐτῷ ἰτήσιον μισθόν· καὶ τὰ περιττεύοντα διδόναι ἀναλόγως τοῖς ὑπουργοῖς, καὶ ὑπερέταις τῆς αὐτῆς σχολῆς· τὰ δὲ συμβαινόντα ἔξωθεν ἐν ταῖς κοιναῖς εορταῖς καὶ τῆς τεταγμένοις μνημοσύνοις τῶν κτιτόρων, καὶ συνδρομητῶν· ὡσαύτως δὲ πρὸς τοὺς ἐπιμερίους, καὶ λοιποὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὑπερέτας ἀποληγνῆσονται οἱ ἐκεῖ ἐπίτροποι, τῇ συνδρομῇ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων ἐκ τῆς προσγιγνώμενης δι' αὐτῶν ἐπισημῶν συνάξεως.

Δ'. Εἶναι δὲ καὶ ἐπιστάτας τῆς σχολῆς ἐπιτοπίους τοὺς ἐκ γειτόνων αὐτῇ παροικούντας τιμιωτάτους προκρίτους, τῶν

τε Κύριον Ἰωάννην Καμπανίκην, τὸν Κύριον Νικόλαον, Κύριον Ἀυτώνιον, Κύριον Γεώργγιον τοὺς Καμπανίδας, καὶ Κύριον Ἰωάννην Γρίσον· προνοεῖν, καὶ προβλέπειν ὑφείλοντας περὶ πάντων τῶν συντεινόντων αὐτῇ, καὶ ἐκλέγειν, καὶ διορίζειν ἐπιτρόπους αὐτῆς τρεῖς, τοὺς ἐπὶ φρονήσει, καὶ ἀξιώσει διαίρουτος, ἓνα ἐκ τῶν ἱερέων, ἓνα ἐκ τῶν ὑποληπτικῶν πατριωτῶν, καὶ ἓνα ἐκ τῶν πλησιεσέρων συγγενῶν τοῦ κτήτορος· καὶ μετὰ τὴν διετίαν ἑτέρουσ ἀποκαθίστην, γενεμένης πρῶτον ἀκριβοῦς θεωρίας τῶν ἐτησίων διαπανημάτων, καὶ εἰσοδημάτων τῆς σχολῆς, καὶ κατὰ διαδοχὴν ἀνατίθεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὴν ὁσοληψίαν· πάντων κοινῶς ἀγρυπνοῦντων, καὶ συναγωνιζομένων ὑπὲρ τοῦ κοινῶ συμπερονήτος τοῦ σχολείου.

Ε'. Εἶναι δὲ πᾶσαν τὴν φροντίδα τῆς βελτιώσεως, καὶ ἀξίωσης τοῦ Θεοφιλοῦς τούτου κατορθώματος ἀνατίθεσθαι τῷ ἐξ ἀρχῆς προσάτῃ, καὶ κτίτορι Κυρίῳ Σαμεὺνι ἱεροδιδασκάλῳ ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ· εἴτε παρόντος εἴτε καὶ ἀπόντος· ἀνευ μεταβίσεως μέντοι, ἢ πωλήσεως, καὶ ἀποξενώσεως τῶν ἰδίων προαιρέσει, καὶ σπουδῇ προσκτιθέντων, καὶ ἀφροδέντων πραγμάτων· καὶ ἐξέσω τῇ αὐτοῦ ἱερολογιότητι ἀποβάλλειν τῆς σχολῆς τὸν ἀνάξιον ἀναφανιστόμενον διδασκάλου, καὶ ἕτερον ἀξίον ἀντικαθίστην· ἢ τελευταίον χρείας τυχοῦσης, ἀναδέχεσθαι μόνον αὐτὸν τὴν φροντίδα τῆς διδασκαλικῆς προσασίας, καὶ παραδόσεως· ἀλλὰ καὶ τοῖς διαληφθεῖσιν ἐπιτάταις, καὶ κατὰ καιρὸν ἐπιτροπῆς ἐφελεῖ ἀπαιτήτως κείσθω ἀκριβῶς τὰ τῶν διδασκάλων ἀπεξεργάσασθαι· ἀνρεῖσθαι τε καὶ ἀποκαθίστην τοὺς τοῦ ἔργου ἀξίους, καὶ ὑπόληψιν ἔχοντας βίου καθαροῦ καὶ φρονημάτων ὀρθῶν, τοὺς δὲ ἄλλως ἔχοντας, καὶ ἀμελῶς διακειμένους ἀποβάλλειν, ἢ μᾶλλον ἐπιζημίους, καὶ λυμεῶνας· μετὰ δὲ τὴν ἀπόβασιν τοῦ σχολαρχοῦτος γενέσθω κατὰ προτίμησιν διαδοχὰς τῆς σχολαρχίας, ὁ ὑποδιδάσκαλος καὶ γνήσιος μαθητὴς τῆς σχολῆς, πρὸς ἀπαραίτητον τῶν εὐρίμων, καὶ τάξεων τῆς σχολῆς διατήρησιν· μὴ δὲ ἐπὶ προμάσει πολυμαθείας, καὶ φιλοσοφίας καινῆς μεταβαλλέσθωσαν, ἢ παραλυτώσων αἱ τάξεις τῶν ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς ναῷ ἀκολουθίῶν· ἢτοι τῶν περὶ τὴν εὐρυθμίαν, καὶ εὐταξίαν αὐτῆ συντεινόντων.

ΣΤ'. Τὴν δὲ ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ σχολείου πᾶσαν εἶναι ἐμπεισιευμένην τῷ κατὰ καιρὸν σχολάρχῃ αὐτῆς, φροντίζοντι ἀγρύπνως ὑπὲρ τῆς ἐπίδοσεως, καὶ χρησιμότητος τῶν

προσφροϊνῶντων· ἔχοντι ἐπ' ἀδείας ἐκλέγειν ὑποδιδασκάλους, ὡς ἂν ἐγκρίνοι ἀξίους, καὶ παιδαγωγοὺς ἱκανοὺς πρὸς κατήχησιν καὶ διδασκαλίαν τοῦ τῶν κοινῶν γραμμάτων σχολείου· εἴτι δὲ καὶ ἐφημερίους ἐκ τῆς τάξεως τῶν μαθητῶν πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθίῶν, καὶ ἐκτέλεσιν τῆς θείας μυσταγωγίας, ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς ναῷ, ἔχειν αὐτοὺς ὑποκειμένους, καὶ κατὰ χρέος προσανέχοντας ταῖς συνεταιρῶν αὐτοῦ ἐντολαῖς, καὶ ὁδηγίαις· πρὸς δὲ καὶ εἴτις τῶν μαθητῶν τῷ βίῳ ἐπιλήψιμος, ἢ φαῦλος τὸ φρόνημα, καὶ τὸν τρόπον, ἢ ῥάθυμος καὶ τῷ ἰδίῳ ὑποδείγματι καταργῶν μὲν τὸν τόπον, ἐκνευρῶν δὲ τοὺς ἀθλοῦντας ἀνατρανεῖν, ἔχειν ἐπόλυτον ἀδειαν ἐξωθεῖν, καὶ ἀποβάλλειν δίχαινος ἐρωτήσεως, καὶ ἑτέρωθεν ἀδείας ἐξάπαντος ἀπὸ τῆς σχολῆς.

Ζ'. Ἐπιτελεῖσθω δὲ διὰ φροντίδος, καὶ ἀγρύπνου σπουδῆς τοῦ κατὰ καιρὸν διδασκάλου πρὸς ταῖς καθ' ἑκάστην ἱερατικῆς μυσταγωγίας, ταῖς ὑπὸ τοῦ διορισμένου ἐφημερίου τελουμέναις, καὶ ἱερατικὰ συλλειτουργία ἐν ταῖς ἐφεξῆς ἐτησίαις ἑρατικῆς· ἢτοι τῆς ἁγίας Τριάδος, τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραφίης Θεοτόκου, τοῦ τιμίου καὶ βαπτιστοῦ Προδρόμου, τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρσωπαγίτου, καὶ Μάρκου τοῦ Ἐφέσου, πρὸςκαλουμένων ἐπὶ τούτῳ καὶ ἑτέρων ἱερέων, ἢ μονασιμακίων ἱερομοναχῶν· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Ἰουδαίου κατ' ἣν ἐτελέσθη καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, ἐπιτελεῖσθω ἀρχιερατικὴ λειτουργία, ἢ τοῦ κατὰ καιρὸν κυριάρχου πρὸςκαλουμένου, ἢ ἑτέρου παρευρεθέντος, καὶ κωνικήν ἀδειαν λειτουργεῖν ἀρχιερατικῶς ἔχοντας, ἐπὶ τὸ μνημονεύεσθαι τὰ ὀνόματα τῶν εὐσεβῶν φιλοκάλων, καὶ φιλομούσων κτιτόρων, καὶ συνδρομητῶν, καὶ ἐκτενεῖς εὐχὰς ἀναπέμπεσθαι ὑπὲρ ὑγιείας αὐτῶν, καὶ ψυχικῆς σωτηρίας.

Η'. Μενέτωσαν δὲ τοῖς ἐνταῦθα ἐπιτρόποις Γουναράδων ἐμπεισιευμένοι, καὶ φυλακτέτωσαν παρ' αὐτοῖς αἱ αὐλικαὶ ἡμολογίαι τῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀνδρου κατατεθειμένων τριῶν χιλιάδων γροσίων τῆς σχολῆς· καὶ τῶν εἰς τὸ κοινὸν τοῦ ἁγίου Τάφου ἑτέρων ἑσαύτως τριῶν χιλιάδων· καὶ φροντίζοντες αὐτοῖς ἀπαραίτητος κείσθω παραλαμβάνειν ἐν καιρῷ τὰς ἀπὸ Βουκουρεστίου, καὶ Ἰασίου ἐτησίους χορηγίας, καὶ ἐμβιβάζειν ἀσφαλῶς πρὸς τὸν κατὰ καιρὸς σχολάρχην, ὡς εἴρηται· ἐν δὲ τῶν διὰ χειρὸς αὐτῶν συναγομένων ἐτησίων, φα-

μὲν, καὶ συνδρομῆς εὐσεβῶν, ἔξαιροῦντες τὸ δέκατον μίσιος χορηγήτωσαν πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ ἀπόρους τοῦ Ἰσναρίου αὐτῶν, ἀποδίδοντες καὶ τὸ τεταγμένον ἐτήσιον τῶν δεκαπέντε γροσίων πρὸς τὸν ἁγιώτατον οἰκουμένικόν Πατριάρχην λόγῳ εὐγνωμοσύνης, καὶ ὑποταγῆς· εἰ δὲ προκύψωσι ποτὲ δυσκολαὶ περὶ τὴν ἔκτισιν τῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀνδρου κατατεθειμένων, ὡς εἴρηται, γροσίων, καὶ μετὰ πρώτην, δεύτεραν, ἢ τρίτην ἀπαιτήσιν μὴ ἀποδοῦσιν, ἔχουσι ἐπ' ἀόριστον οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐκτίσεως, καὶ προσασία τῶν ἐνταῦθα Ἐρέρων μετακινεῖν αὐτὰ, καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ κατατιθεῖναι, ὅταν ἐκνυπέπτως, καὶ εὐχερῶς λαμβάνειν ἔχουσι ἐν καιρῷ τὰς τέκας.

Ταῦτα τοιγαρῶν τὰ ἐν ταῖς ὀκτώ κεφαλαίοις ὁροθετηθέντα, ὡς ἀνάγκη δόξαντα τῆς εὐρύθμου διοικήσεως τῆς ἀρτισυστάτου ταύτης σχολῆς, καὶ πρὸς τὴν διαμονὴν αὐτῆς καὶ εὐμάθειαν συντελεστικά, ἔτι μάλιστα, ἐπικυροῦμεν, καὶ κρατῦνόμεν, καὶ ἀποφαινόμεθα, ἵνα μενωσὶν ἀμεταβλήτα, καὶ ἀπαρχήρικα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα· καὶ τοῖς μὲν ὀκτωσποτε συνδρομοῦσι, καὶ συναγωνιζομένοις ἐπὶ τῆς συστάσεως τοῦ κοινωφελοῦς αὐτοῦ κατορθώματος, καὶ δὴ τοῖς εἰσέπειτα τοιαύτην προαίρεσιν ἐνδειξαμένοις, καὶ κροτηστέμοις ὑπὲρ τῆς τελειότητός αὐτοῦ καταστάσεως, καὶ βελτιώσεως τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ μονηδρίου, εὐχόμεθα ἐκ βάθους ψυχῆς τὰ σπουδαιότερα, καὶ πατρικῶς ἐπευλεγούμεν. Ὅστις δὲ καὶ ὑποῖος τῶν ἁπάντων τελεμήσει κακοβούλῳ παραλύσαι τὴν ἀρίστην τῆς σχολῆς αὐτῆς ἁρμονίαν, καὶ τάξιν, ἢ τὰ ἐπιχορηγημένα τῆς ἐμπροσηγιακῆς ἐλευθερίας προνόμια διασεῖσαι, ἢ ἀφελεῖν καὶ διασεῖσασθαι πολὺ, ἢ ὀλίγον ἐκ τῶν προσεσχεθέντων αὐτῆ, καὶ ἀφιερωθέντων χρημάτων, καὶ κτημάτων, ἢ τὴν προσκληρωθεῖσαν αὐτῷ ἔνοσιν τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν Τρομαρικῶν διασπᾶσαι, καὶ βλάβην τινὰ, καὶ ζημίαν μέχρι καὶ τοῦ λεπτοῦ ἐμποῖσαι αὐτῆ, ἢ ἐνόχλησιν προξενῆσαι τῆς ἐν αὐτῇ διδάσκουσι, καὶ διδασκομένοις, καὶ μέχρι κερταίας ἀνατρέφεται τῶν ἐν τῷ καρέντι συνοδικῶς ἐκπερασμένων· ὁ τοιοῦτος ὡς κατέβουλος, καὶ ἰδιόβουλος, καὶ πολέμιος τῆς παιδείας, καὶ κοινῶς λυμεῶν καὶ ἱεροσύλος, ἀφωρισμένος εἴη πᾶσι τῆς ἰμουσίου, καὶ ζωοποιού, καὶ ἀδυσχετατοῦ μακαρίας Τριάδος τοῦ ἐνὸς τῆ φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θανάτου ἄλτοτος, καὶ τυμπανιστοῦ, καὶ πᾶσις ταῖς πατριαῖς, καὶ συνοδικαῖς

ἐραῖς ὑπεύθυνος, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρός τῆς γέννης, καὶ τῶ ἀνωτέρῳ ἀναθέματι ὑπόδικος. Ἐπὶ τούτοις οὖν ἀπελύθη, καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικόν, καὶ συνοδικόν Σιγλιώδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καὶ τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας κατασφραδέν, ἐδόθη τῆ διαλαμβείσῃ κοινῇ σχολῇ τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων ἐν Ἀνδρῶν, ἢ ἐδοξείν διηνεκῆ, καὶ παραστάσιν μόνιμον.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοσῷ ἑκτακσίσις δὲ δεκάτῳ ἐγγύῳ, κατὰ μῆνι Μάϊου, ἐπινεμήσεως ε'.

Κύριλλος Ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νίας Ῥώμης καὶ οἰκουμένικος Πατριάρχης.

Καισαρείας Ἰωαννίκιος. — Ἐρέσου Διονύσιος. — Ἡρακλείας Μελέτιος. — Κυζίκου Κωνσάντιος. — Νικομηδείας Ἀδαμόσιος. — Χαλκηδόνος Γεράσιμος. — Δέρκων Γρηγόριος. — Βεββίνας Ζαχαρίας. — Ἀθηνῶν Γρηγόριος. — Κρήτης Γεράσιμος. — Λαρίσσης Θεοδόσιος. — Φιλίππουπόλεως Παΐσιος. — Παροναξίας Γερόθεος. — Εὐρίπου Γρηγόριος. — Σοφίας Θεοφάνης. — Λοχιῶν Εὐγένιος. — Σκοπίου Ἀυθιμος. — Σίφου Καλλιπικος. — Διευρῶν Δοσίθεος.

Ἀ Ν Α Κ Η Ρ Υ Ξ Ι Σ.

Ἐπειδὴ πλησιάζει ὁ καιρὸς, καθ' ὃν πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἄλλῃ νέα περίσδος τοῦ Λογίου Ἐρμοῦ, εὐλογον κρίνομεν νὰ γνωστοποιήσωμεν τούτο εἰς τοὺς φιλάτους ἡμῶν ὁμογενεῖς, καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσῳμεν πάλιν εἰς συνδρομὴν. Ἡ ἕως τῶν ἀγάπη αὐτῶν πρὸς τὸν Λ. Ἐ., καὶ ἡ εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ συμμετοχὴ, τὴν ὁποῖαν ἔδειξαν γενναίως καὶ ἐν ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, μᾶς παρακινεῖ νὰ ἐλπίσωμεν γενναϊότερα εἰς ἡ ἐρχόμενον ἔτος· ἡ δὲ ἄκρατων συγκατάβασις πρὸς τὰ ἱετῆ μᾶς παρενδάρθῃσι, καὶ ἡ προσασία τῶν δυνατῶν τοῦ γένους μᾶς ἀσφαλίζει εἰς τὴν ἡσυχον ἐξακολουθήσιν τῆς ἡμετέρας ταύτης.

Προσκαλοῦμεν προσέτι καὶ τοὺς λογίους, ἔσοι ἠθέλησαν νὰ φανῶσι διὰ τοῦ Λ. Ἐ. ἀφελίμοι εἰς τὸ γένος, νὰ δείξωσι τὴν αὐτὴν προθυμίαν, τὴν ὁποῖαν ἔδειξαν καὶ ἕως τῶν ἐξῆς, νὰ σώζωσι τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Λ. Ἐ. φρονήματα καὶ εἰς τὸ ἔξῃ, καὶ νὰ συνεισφέρῃ ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν ἢτοι δι' ἰδίων διατριβῶν ἢ διὰ μεταφράσεων χρησίμων καὶ κοινωφελῶν εἰς τὸ γένος. Καὶ ἄλλοι λογίοι ὁμογενεῖς, ἔσοι ἕως τῶν ἐξῆς

συνεισφέρουντι εἰς τὸν Λ. 'Ε., ἂν θελήσωσιν εἰς τὸ ἕξῃς νὰ μιμηθῶσι τοὺς ἀνωτέρω, ἐκτὸς τῆς γλυκειᾶς ἡδονῆς, τὴν ὅποιαν αισθάνονται γινόμενοι εἰς τὸ γένος αἰρέσιμοι καὶ διὰ τοῦ Λ. 'Ε., θέλουσιν ἔχει καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν ἐκδοτῶν εἰλικρινῆ εὐχαρίσιαν.

Παρακαλοῦμεν καὶ τοὺς εἰς τὴν συνδρομὴν ἐπιστατούτας, (ἐν Ὀδησῶν τὸν ἐντιμωτάτου Κύριον Σπυρίδωνα Κόκκινον, ἐν Ἰασίῳ τὸν εὐγενέστατον Ἀρχοντα Καμινάρην Κύριον Ἰμμανουὴλ Βερνάρδον, ἐν Βουκουρεστίῳ τὸν εὐγενέστατον Ἀρχοντα Στόλνικον Κύριον Κωνσταντίνου Γαλάτην, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκτὸς τοῦ ἐντιμωτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου Κυρίου Γ. Πολυχρονιάδου, τοὺς ἐντιμωτάτους καὶ φιλογενεστάτους Κυρίους Σταμάτην Ῥοδακονάκην, Μιχαὴλ Μαυρογορδάτον, ἐν Σμύρῃ τὸν αἰδισιμωτάτου καὶ ἐλλογιμωτάτου οἰκονόμον Κ. Κωνσταντίνου) νὰ δεχθῶσι καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος τὸ βᾶρος τοῦτο, καὶ θέλωμεν ἐμολογεῖ πρὸς αὐτοὺς χάριτας* εἰάν δὲ καὶ ἄλλοι φιλογενεῖς ἄνδρες ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω θελήσωσιν νὰ ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν συνδρομὴν τῶσιν εἰς τὰς ῥηθείσας πέλεις ἑσῶν καὶ εἰς ἄλλας, θέλωμεν δεῖξει, εἰς αὐτάς τὴν κατὰ χρέος εὐγνωμοσύνην μας.

Ἡ ἐτήσιος τιμὴ τῆς ἡμερηίδος μένει ἡ αὐτὴ (ἂν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τετραδίων ἔγινε διπλάσιος τῶν ἐξ ἀρχῆς), δηλαδὴ 10 φιορίνια ἀργυρᾶ ἐν Βιέννῃ, καὶ 12 εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἄλλα μέρη, ὅπου ὑπάγει ἡ Κ. Β. Αὐστριακὴ Πόσις, ἢ γρῆσια 39. Περιττὸν νομίζομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ τιμὴ προκατὰβάλλεται πάντοτε, διότι τοῦτο γίνεται ἐκ ὅλης ὅλων τῶν ἐθνῶν τὰς ἡμερηίδας. Ἐμπορεῖ νὰ συνδράμη ἕστις ἀγαπᾷ, καὶ εἰς τὴν Κ. Β. Αὐστριακὴν Πόσιν ἀμέσως, πικρὰ τῆς ὅποιας θέλει λαμβάνει καὶ τὴν ἡμερηίδα. Τὸ καὶ ἡμᾶς ἐλλετται ἡ ἡμερηὶς τακτικῶς, εἰάν δὲ ἐπιτέῃ ἦτοι κίραπιῃται ἢ ἀργοπορεῖ, τούτου αἰτίαι δὲν εἰμεθα ἡμεῖς.

*Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας, 1818 Νοεμβρίου 1.

Οἱ Ἐκδοταί
Θ. Φαρμακίδης
καὶ
Κ. Κοκκινιάκης

ΦΥΣΙΚΑΙ ἘΠΙΣΤΗΜΑΙ.

ΦΥΣΙΚΗ΄.

Περὶ Μαγνητισμοῦ.

(τῆς ἐν Ἀρ. 120 διακοπείσης διατριβῆς τέλος.)

Ὁ ἑσωτερικῶς ἐν ἑαυτῷ ἔξυπνος, ἑξωτερικῶς ὁμοίως ἀκόμη κοιμάμενος ἄνθρωπος, ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ συνείδησιν, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸν ἔξω κόσμον σχέσις αὐτοῦ μετεβλήθη, αἱ ἔξω αἰσθήσεις διαμένουσιν ὀλοτελῶς κλεισμέναι, ἢ περιφάνονται εἰς ἄλλην μορφήν· δὲν συμβαίνει ὁμοίως τοῦτο διὰ μιᾶς, ἀλλὰ κατ' ἄλιγον εἰς πολλὰς διαδοχικὰς Θεραπειὰς μαγνητικὰς, καὶ κατὰ τοῦτο ἀναπτύσσονται καὶ τὰ εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν ἀντισοιχοῦντα θαυμάσια φαινόμενα. Ὁ πάσχων νομίζει κατ' ἀρχαίς, ἢ φαίνεται εἰς αὐτὸν, ὡς νὰ ἦναι περιτυλιγμένος ἀπὸ ἀμίχλην· ὁ ἐν ἑαυτῷ ἐνεργῶς ἔξυπνος ὑπνοβάτης δὲν διακρίνει ὁμοίως καὶ ὑπερότερα ἄλλο διὰ τῶν ὀφθαλμῶν παρὰ φῶς καὶ σκότος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διαμένουσι κλεισμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἂν ποτε ἀνοιχθῶσιν εἰς ἀσυνήθιστινας περιελάσεις, δὲν βλέπει παντελῶς δι' αὐτῶν, διότι αἱ σφαιραὶ αὐτῶν εἶναι σπασμικῶς ὑφωμέναι εἰς τὰ ἄνω ἢ ἀκίνητοι, καὶ αἱ κόραι ἐκτεταμέναι καὶ ἀνάσθητοι. Δὲν δύναται δὲ μήτε ὁ ἄρρωστος αὐτός, μήτε ἄλλος τις νὰ ἐνεργήσῃ τὸ ἀνοῖγμα τῶν ὀμμάτων, καὶ ἂν κινεῖς θέλει μὲ βίαν ν' ἀνοίξῃ τὰ βλέφαρα, γίνονται εἰς τοὺς μυῶνας τῆς ὀράσεως κινήσεις σπασμικαὶ (ἢ σπασμῶδεις)· καὶ μὲ ὄλον τοῦτο ὁ ὑπνοβάτης βλέπει, ἀλλ' ἔχει διὰ τῶν ὀμμάτων ἢ αἰσθησις τῆς ὀράσεως ἀναπτύσσεται κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἴσφην (Gataste), οὕτως ὡς ὁ ὑπνοβάτης δύναται νὰ διακρίνῃ

δι' αὐτῆς καὶ τὰ πλέον λεπτὰ ἀντικείμενα τῆς ὁράσεως τίσθαι κατὰ τὸ ἕξα σχῆμα, ὅσον καὶ κατὰ τὸ χρῶμα αὐτῶν. Κατ' ἐξαίρετον τρόπον τόπος πάσης αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως, καὶ μάλιστα τῆς ὁράσεως, γίνεται τὸ μέρος τοῦ σωμαχοῦ, τὸ ὅστιον εἶναι ἀντικρὺ τῷ Γερμανιστῷ λεγομένη *Sonnengellechie* (δηλ. διάπλεγμα ἡλιακὸν ἢ ἀκτινοειδές) τῷ νευρικῷ συστήματι. Ὁ ὑπνοβάτης βλέπει ἢ διακρίνει ὅλα ὅσα τις κρατεῖ εἰς τὸ κοῖλον τῷ σωμαχοῦ (*Herzgrube*, προκάριον) σιμῶν· μετὰ ταῦτα δὲ, ὅταν αὐτὴ ἢ ἀντιληπτικὴ δύναμις γυμνασθῇ, (αἰσθάνεται ὁ ὑπνοβάτης) ἢ ἂν ὁὐκ ἐγγίξῃ εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ κρατῇ κανεὶς αὐτὸ εἰς κάποια ἀπέχασιν ἀπὸ τοῦ κοῖλου τοῦ σωμαχοῦ, ἔτι δὲ καὶ ὅταν παρεμβάλλωνται εἰς τὸ μέσον σώματα, μόνον ἂν δὲν εἶναι μεμινωμένα. Οὕτω π. χ. ἤξευρεν ἀκριβῶς κάποια ὑπνοβάτις τί εἶχεν εἰς τὸ κλεισμένον χεῖρ τοῦ ὁ μαγνητισθῆς, εὐθὺς ἀφ' οὗ ἔθετε τὸ ἄνω μέρος τοῦ χεῖρου τοῦ εἰς τὸ κοῖλον τοῦ σωμαχοῦ (*Herzgrube*)· διέκρινεν ὡσαύτως πᾶσαν σερῶν ἢ ρευστῶν ὑπόστασιν, ἣτις οὕσα εἰς ἀγγεῖον ἐπιπέτετο εἰς τὸν τόπον αὐτόν· οὕτως ἠδυνήθη καὶ ἀναγνώσῃ καὶ ἐν γράμμα, μὲ ὅλον ὅτι ἦτον διπλωμένον. Μετὰ πλείοτερας μαγνητικῆς θεραπείας δύναται ἢ ἀντιληπτικὴ δύναμις τοῦ ὑπνοβάτου ὡς πρὸς τὰς ἐντυπώσεις τῆς ὁράσεως ἀκόμη περισσότερο νὰ ὑψώθῃ, τοῖσιν ὡς μῆτε περιορίζεται πλέον εἰς τὴν ἀφῆν (*Celastie*) καὶ εἰς τοῦ σωμαχοῦ τὴν κοιλότητα, ἀλλ' ἐκτείνεται ὑπὲρ τῆς ἐπιφανείας τῶν σωμάτων, ὡς ἠύξημένον κοινὸν αἰσθητήριον ὑπερπηδῶ τοῦ δέρματος τὸ ὄργανον, καὶ δίδει εἰς τὸν ὑπνοβάτην ἀντιλήψεις καὶ ἀπομεμαρυσμένων πραγμάτων: Ἰπνικῶνται ἐρωτηθέντες περὶ τούτου ἀπεκρίθησαν τοιαυτοτρόπως: „ὅτι βλέπουσι τὰ ἕξω πράγματα, ὅμως ὄχι δι' ὄρισμένον τινος ὄργανου, ἀλλὰ καθὰ εἰς τὸ ὄνειρον, ἢ ὡς εἰν ἢσαν ὅλα καθαρὰ ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνίοτε πηδῶσιν ὡς ἕρπη· βλέπουσιν ὅλα ἂν καὶ ὄχι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ καθὼς ἂν ἔβλεπον κατ' ἄλλον τινα τρόπον καὶ ὄχι διὰ τῆς ὁράσεως“· ὅθεν περιφερόμενος ὁ ὑπνοβάτης εἰς καιρὸν τοῦ μαγνητικῶ ὑπνου τοῦ δύναται νὰ ἐκκλινῇ κάθε ἐμπόδιον, τὸ ὅπεσον ἠθέλεν εἶναι εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὸ φῶς καθὼς καὶ εἰς τὸ σκότος, καὶ τόσον ἐπιδεξίως, ὡς δὲν προσκρούει ποῦποτε, μῆτε δέχεται νὰ τὸν φέρῃ ἢ ὀδηγήσῃ ἄλλοστις. Τοῦ ὑπνοβάτου δὲ ἢ ἀντιληπτικὴ δύναμις φαίνεται καθαρώτατα

ὡς πρὸς τὸν μαγνητισμὸν τοῦ· ἄλλοι δὲ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ὁ ὑπνοβάτης πρέπει νὰ ἰδῇ, εἶναι χρεῖα νὰ τεθῶσιν εἰς κοινωνίαν μὲ αὐτόν (δηλ. τὸν μαγνητισμὸν.) Αὐτὴ ἢ ἀντιληπτικὴ δύναμις ἢμπορεῖ νὰ ἐπιταθῇ τόσον, ὡς ὁ ὑπνοβάτης βλέπει πράγματα, τὰ ὅποια διὰ τὴν μικρότητά των εἶναι ἕξω τῆς σφαιρας τῶν αἰσθήσεων μας, καθὼς τινες π. χ. βλέπουσι κάποιαν λάμψιν, ἣτις ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ μαγνητισμοῦ ὡς ἠλεκτρικὸν πῦρ, μάλιστα δὲ ἀπὸ τὰ ὀμμάτια, τὰς τρίχας καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Ἐξυπνίζεται δὲ καὶ ἢ ἀκοὴ τοῦ ὑπνοβάτου πάλιν, πλὴν δὲν εἶναι διὰ τῶν ὠτίων ἀκοὴ, ἀλλὰ κάποια εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ σωμαχοῦ ἐνυπάρχουσα ἀντιληπτικὴ δύναμις, τοῦ ὅτι ὁμιλεῖ ὁ μαγνητισθῆς, ἢ ὁποιοςδήποτε ἄλλος εἶναι εἰς κοινωνίαν πρὸς αὐτόν. Ἡ μετεωρισμένη τοῦ ὑπνοβάτου δύναμις δεικνύεται ἀκόμη διὰ πολλῶν ἄλλων τρόπων. Μεταξὺ αὐτῶ ἢ τοῦ μαγνητισμοῦ εὐρίσκειται γενωτάτη κοινωνία· αἰσθάνεται δὲ εὐθὺς τὸ πλησίασμα καὶ ἄλλων ξένων ἀνθρώπων, δέκα ἕως δεκαπέντε βήματα ἀπέχόντων, πλὴν μὲ δυσαρέσκειάν του, καὶ τότε μόνον δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν παρασίαν των, ὅταν αὐτοὶ εἶναι εἰς κοινωνίαν πρὸς τὸν μαγνητισμὸν. Ἡ θίξις ἄλλου τινος ξένου προξενεῖ εἰς αὐτόν παραλυσίαν ἢ σπασμούς· σφοδρότατα ἐνεργοῦσι τὰ μέταλλα πρὸς αὐτόν, διότι ἔσταν τὸν ἐγγίσῃ μέταλλον, ἀκολουθοῦσι κεντήματα, αἰσθήματα καυσικά, ἀνησυχία, σενοχωρία, σπασμοί, παραλυσία καὶ νάρκωσις, μάλιστα ἀναισθησία. Πολλὰ ἔτι ἄλλα ἀξιώλογα φαινόμενα παρατηροῦνται εἰς τοὺς ὑπνοβάτας. Ὅλοι σχεδὸν ἔχουσιν ἐλευθέραν τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης των, ἢ μεταχειρίζονται τὴν ἐγγραφοῦν, ἢ τὴν διὰ σημείων γλώσσαν· πολλοὶ λαλοῦσι καὶ πάντῃ ἀσυνήθεις διαλέκτους· καὶ ὅταν πολλάκις φθάσῃ ὁ ἄρρωστος εἰς αὐτόν τὸν βαθμὸν, εὐκόλως ἔπειτα ἢμπορεῖ νὰ μετατεθῇ εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιν, καὶ ἂν μόνον δηλ. τὴν φυσῶ ὁ μαγνητισθῆς, ἢ ἂν ἐνατενίσῃ (βλέπη ἀσκαρδαμυκτῆ) εἰς αὐτόν· ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτομάτως ἀκολουθεῖ εἰς τινὰς καιροὺς καὶ περιόδους αὐτῆ ἢ κατάστασις. Διαρκεῖ ἢ τοιαύτη μαγνητικὴ κατάστασις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μίαν ἢ τινὰς ὥρας, δύναται ὅμως καὶ περισσότερο, μάλιστα δὲ καὶ ἡμέρας τινὰς νὰ διαρκέσῃ, γινόμενον ἐν τῷ μεταξὺ καὶ φυσικοῦ ὑπνου, καὶ ὁ ὑπνοβάτης δύναται νὰ κάμνῃ καὶ διάφορα ἔργα. Εἶναι δὲ δυνατόν νὰ

συμβῶσι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν σφοδρῶς ἀντανέργεται καὶ σπασμοί, μάλιστα διὰ τὰς εἰς αὐτὸν ἐναντίας ἐνεργείας ἢ ταρμαχὰς τῆς κρίσεως. Εἰς τὸν πέμπτον βαθμὸν τῆς μαγνητικῆς καταστάσεως μένει ἡ ὑπνοβασία (Somnambulismus), ἀλλ' ὁ ἄρρώστος ἐπανέρχεται πάλιν εἰς ἑαυτὸν πρὸς ἐσωτερικὴν ἑαυτοῦ θεωρίαν. Ἡ κοινὴ αἰσθησις, καὶ ἅμα ἡ συνείδησις, μετεωρίζεται εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὁ ὑπνοβάτης ἔρχεται εἰς καθαρὰν γνῶσιν τῆς ἐσωτερικῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, προγνωρίζει τὴν ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν ἐπισυμβαινόντων τῆς νόσου φαινομένων ἀκριδέστατα, καὶ προσδιορίζει τὰ δρασικώτατα μέσα εἰς θεραπείαν αὐτῆς. Αὐτὸς ὁ βαθμὸς ὀνομάζεται Γερμανιστὶ μὲν Selbstschauung, καὶ Hellschen, Γαλλιστὶ δὲ Clairvoyance, ὁ δὲ ὑπνοβάτης Hellschender, Clairvoyant δηλ. τηλεσκοπός, τηλεπὸς ἢ ὄξυδερκής. Ἐν καὶ ἐδίξασάν τινες περὶ τῶν φαινομένων τούτου τοῦ βαθμοῦ, αἱ γινόμεναι ὁμοίαν ἀνατιβήρητοι παρατηρήσεις κατέβησαν αὐτὰ βέβαια. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ ὄξυδερκεία ἐκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ὅσοι ἔχουσι διὰ μαγνητικῆς σχέσεως κοινωνίαν πρὸς αὐτὸν, μάλιστα δὲ εἰς τὸν μαγνητιστὴν. Νοσώδη αἰσθήματα, ἀπὸ τὰ ὅποια διακρίβηται οὗτος, συναισθάνεται καὶ ὁ τούτου τοῦ βαθμοῦ ὑπνοβάτης ἀρολόγιον ἐγκόλπιον (μικρὸν δηλ.) τὸ ὅποιον ὁ μαγνητιστὴς ἐβάσταζε πλησίον τοῦ ὠτίου του, ἐνόμιζεν ὁ ἄρρώστος ὅτι τὸ ἤκουε πλησίον τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὠτίου, καὶ δὲν ἤκουε πλεῖν αὐτὸ, ὅταν τῷ ἐβάσταζτο πλησίον τοῦ ὠτίου του. Ὅχι μόνον νοσώδη αἰσθήματα, ἀλλὰ καὶ ἀληθινὰ ἀσθένεια ἤμποροῦν νὰ μεταδίδονται εἰς τὸν μαγνητιστὴν, ἔτι δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ψυχικὰ παθήματα (Gemüthsleide) τοῦ μαγνητιστοῦ ἐνεργοῦσιν εἰς αὐτὸν (α). Ἄφ' οὗ δὲ προσηχθῆ καὶ πλησιάζῃ περισσότερο εἰς τὸν ἐπόμενον βαθμὸν ὁ Clairvoyant, δὲν εἶναι πλέον χρεῖα ἀμέσου θίξεως διὰ νὰ τεθῆ ἄλλοστις ἄρρώστος εἰς σχέσιν πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ ἔσθ' ὀλόκληρα μίλλια ἢ ἀπέχουσιν ἀμφότεροι ἀπ' ἀλλήλων, ἢμπορεῖ ὁμοῦς ὁ μαγνητιστὴς διὰ τὴν

(α) Ἐξέσται τὰ λεγόμενα, καὶ τινόντι φαίνονται ἀδύνατα, δὲν εἶναι ἴσως ἐπιγινώσκον ἀληθινὰ, ἔθεν καὶ διδάσκεται ἤδη ὁ Μαγνητισμὸς θεωρητικῶς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Πανεπιστήμια, χωρὶς νὰ ἐξαιρηθῆ μῆτε τὸ τῆς Βιέννης. Ὁ μεταφρ.

νῶν μεσαζόντων σωμάτων (Zwischenkörper) νὰ ἀποτελέσῃ τοιαύτην σχέσιν, ὥστε νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ διακρίνῃ καθαρὰ ὁ Clairvoyant (α) τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἀπέχοντος ἀρρώστου κατάστασιν· ἔθεν ἡ παρουσία τοῦ μαγνητιστοῦ δὲν εἶναι ἀναγκαία καὶ εἰς τοῦτου τὸν βαθμὸν, ἀλλὰ καὶ ἐν μαγνητικῶν Substitut θέτει αὐτὸν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὄξυδερκειᾶς ἢ τηλεσκοπίας (Clairvoyance). Εἰς τὸν ἕκτον βαθμὸν τῆς μαγνητικῆς καταστάσεως (τῆς παγκοίνου καθαρότητος, ἐκστάσεως ἢ τῆς Desorganisation) ἐκβαίνει πάλιν ἀπὸ τὸν ἑαυτό του ὁ ἀσθενής, καὶ ἐμβαίνει εἰς ὑψηλότεραν κοινωνίαν πρὸς ὅλην τὴν φύσιν. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πρότερον ἦτο ἀπλῶς Selbstschauung, δηλ. θεωρία ἢ ἐποπτεία ἑαυτοῦ, ἐκτείνεται ἤδη εἰς τὰ πλησίον καὶ ἀπομακρυσμένα, καὶ δὲν περιορίζεται πλέον μῆτε ἀπὸ τὸν τόπον μῆτε ἀπὸ τὸν χρόνον· διορᾷ μετὰ θαυμασίας καθαρότητος τὸ κεκρυμμένον εἰς τὸ παρελθόν, καὶ τὸ μέλλον τὸ ἐνυπάρχον ἔτι εἰς τὸν βλαστὸν (β). Ὅ,τι δὲ δὲν προσλαμβάνει τόσον καθαρὰ ὁ ἄρρώστος, κεραιζάνεται εἰς αὐτὸν ἀμυδροῦς ὡς προαισθητικὸν αἰσθημα. Ἡ εἰς τὸν πρότερον βαθμὸν μετεωρισμένη δρασικότης τοῦ πνεύματος ἀναβαίνει ἐδῶ ἀκόμῃ ὑψηλότερα, ἢ γλώσσα τοῦ πλάσχοντος ἐξευγενίζεται, ἢ ἐπιδεκτικότης (ἢ δύναμις) τοῦ νὰ βλέπῃ τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ σώματος του κατάστασιν ἐκτείνεται τόσον πρὸς τὰ ὀπίσθεν εἰς τὸ νὰ βλέπῃ τὰ παρελθόντα, ὅσον καὶ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν νὰ προβλέπῃ τὰ μέλλοντα τῆς νόσου φαινόμενα. Διὰ τὰ τεθῆ εἰς σχέσιν πρὸς ἄλλον μακρὰν ἀπέχοντα ἀρρώστου, ὁ μαγνητιστὴς ἔχει χρεῖαν μόνον νὰ φορασθῆ αὐτὸν ζωνιῶς. Κατὰ τῆτον τὸν τρόπον τηλεσκοποῖ (Clairvoyants)

(α) Τὴν λέξιν Clairvoyant, ἢν καὶ Γαλλικὴν, μεταχειρίζονται ἡ οἱ Γερμανοὶ αὐτοί, καθὼς καὶ τὸ Magnetiseur, ὁ δὲ λόγος τούτου εἶναι ἔτι ὁ εὐρέτης τοῦ Μαγνητισμοῦ Γερμανὸς Μέσμερ ἐμαγνητίζε τινόντι διὰ μαγνήτου, ἔθεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν διάφορα, μικρὰ καὶ σπάνια, καὶ διὰ τούτου ὀνομάσθη καὶ Μαγνητισμὸς· τὰ δὲ λοιπὰ εἰς αἱ διὰ τὸν χειρῶν δηλ. κατὰ μὲν ἀγγλῶν, ποτὲ δὲ καὶ μακρῶν γινόμεναι ψηλαφήσεις, τρίψαι, χρισνομίαι, καὶ τ. ἐπανεστήσαν παρὰ τοῦ Γάλλου Πουίσεγού, ἐξ οὗ καὶ Πουίσεγουρισμὸς· ἔθεν φανερόν ὅτι καταχρηστικῶς ἤδη ὀνομάζεται Μαγνητισμὸς, καθὼς δὲν μεταχειρίζονται πλέον αὐτὸ τὸ ὄνομα.

(β) Ἴδα τὴν εἰς τὸ τέλος σημείωσιν.

ἔλαβον ἐν ἀκαρεῖ γινώσκῃ ἀνθρώπων μακρὰν ὄνταν καὶ μὴ γινώσκῃ ῥίμων πρότερον εἰς αὐτούς. Τὸ μέγεθος τοῦ ἀποσιμάτος φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει ἐδῶ καμμίαν ἐπιβροήν. Ἡ κοινωνία πρὸς τὸν μαγνητισμὸν εἶναι τόσον ξενὴ, ὥστε ὁ Clairvoyant ἔχει μόνον ἠξεύρει ἐν βροπῇ ὀφθαλμοῦ ἂν εἶναι περιεσπασμένος ὁ νους (τοῦ μαγνητισμοῦ), ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ νὰ διακρίνῃ καθαρώτατα τὰς παραστάσεις καὶ τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ· καὶ αὐτὴ δὲ ἢ ἐπισηριγμένη τοῦ μαγνητισμοῦ θάλλῃς ἐνεργεῖ ὠρισμένως εἰς τὸν τηλεσκόπον (Clairvoyant). Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν φαίνεται ὅτι τὸ σῶμα εἶναι εἰς τὸ πνεῦμα ξενώτατα ἰδιωτοποιημένου, καὶ συναναπνευσμένου (verschmolzen) μετ' αὐτὸ εἰς καθαρωτάτην ἁρμονίαν· εἶναι ἀφαιρεμένον ἀπὸ ὅλα τὰ παχυλὰ καὶ αἰσθητὰ, καὶ θειόμενον εἰς κατάστασιν μιᾶς ἡσύχου, σπουδαίας καὶ ὑψηλῆς θεωρίας ἑαυτοῦ. Ἡ αἰσθησις τῆς ἀκρας εὐεξίας καὶ εὐχαριστίας εἶναι ζωγραφημένη εἰς τὸ πρόσωπον. Πᾶσα ἀκαθαρσία ξένου, ὅστις πλησιάζει εἰς αὐτὸν, ταραττει αὐτὴν τὴν ἡσύχιαν καὶ ἁρμονίαν σφοδρώτατα, καὶ πολλάκις πρὸς μεγαλαυτὴν βλάβην τοῦ πάσχοντος (α).

Αὕτη εἶναι σχεδὸν ἢ βαθμηδὸν διαδοχικῶς ἀκολουθοῦσα σειρά τῶν μαγνητικῶν καταστάσεων· σημειωτέον ὅμως ὅτι δὲν φθάνουσι ἔλοι οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους βαθμοὺς, ἔτι δὲ καὶ ὅτι ὁ καιρὸς, εἰς τὸν ὁποῖον διατρέχει τοὺς κατωτέρους ὁ ἀσθενής, δὲν εἶναι διωρισμένος, ἀλλ' ἄλλος μὲν διατρίβει πλείοτερον, ἄλλος δὲ ὀλιγώτερον καιρὸν εἰς αὐτούς· καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους βαθμοὺς χωρὶς νὰ περάσῃ διὰ τῶν κατωτέρων πρότερον. Καλὸν μὲν ἦτο νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν τῶν φαινομένων, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα, μέρος μὲν ἐπειδὴ τιμὴ ἐξ αὐτῶν μόνον ὑποθετικῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῶν, μέρος δὲ ὅτι δὲν μᾶς συγχωρεῖ τούτο καὶ ὁ τόπος ἐνταῦθα· διὰ τοῦτο

(α) Καὶ ἀρχῆς, ἐπὶ τοῦ Μάσματος δηλ. καὶ μετὰ ταῦτα, ἔγιναν μαγνητικαὶ καὶ ἀνθρώποι ἀμαθῆς καὶ κωφῆς, οἱ ὁποῖοι ἔκμησαν πολλάς καταχρήσεις, ὅθην ἀδυσφημήθη ὁ Μαγνητισμὸς, καὶ ἔτι καὶ ἀπαγορεύθη πολλοῦ ἀνδεχομένου λαποῦ νὰ λέγωσιν αὐτὰ οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς διὰ τὴν ἐκπόδωσιν τὰς τοιαύτας καταχρήσεις, ὅθην καὶ παραγγέλλουσι τοὺς μαγνητιζοντας νὰ εἶναι καθαροί, χρησθήσας, καὶ ἐνὶ λόγῳ εὐσφρατοί. Ὁ Μεταφρ

παρπέμπομεν τὸν φιλομαθῆ ἀναγνώστη εἰς τὸ διδακτικώτατον σύγγραμμα τοῦ Kluge (α). Κατὰ τὸ παρὸν σημειώμενον ὀλίγα τινα. Ὅλη ἡ ζωτικὴ δρασιμότης (ἢ ἐνεργητικότητα) τοῦ ἀνθρώπινου ὄργανισμοῦ γίνεται διὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ διαιροῦνται εἰς φυτικὸν καὶ ζωικόν. Τοῦ φυτικοῦ νευρικοῦ συστήματος τὸ πλείστον μέρος μοιῶνεται διὰ τοῦ γαγγλιώδους συστήματος, εἶναι ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸ ἐγκεφαλικὸν σύστημα, καὶ τόπος αὐτοῦ εἶναι τὸ ὑπογάστριον (Unterleibe), ὅπου σχηματίζει διαφόρους νευρικός πλοκάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλαυτὴ καὶ ὑπερισχύουσα εἶναι τὸ λεγόμενον Ἡλιακὸν διάπλεγμα (Sonnengeflechte) ἢ ἀκτινοειδῆς εἰς τὰ περίξ τοῦ στομάχου ἢ εἰς τὴν κοιλότητα αὐτοῦ (προκάρδιον). Τὸ ἐγκεφαλικὸν καὶ Γαγγλιώδες σύστημα εἶναι τρόπον τινα εἰς ἐναλλάξ ἀντιπεπουθὸτα λόγον, οὕτως ὥστε εἰς μὲν τὴν ἀγρυπνίαν ὑπερισχύει τὸ πρῶτον, εἰς δὲ τὸν ὕπνον τὸ ὕπερον. Διὰ τοῦ μετεωρισμοῦ τῆς δρασιμότητος τοῦ γαγγλιώδους συστήματος καταδιβάζεται ἢ δρασιμότης τοῦ ἐγκεφαλικοῦ συστήματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται ὁ ὕπνος, εἰς τοῦτο ἀναπαύεται ἢ αἰσθητικὴ δρασιμότης, ἀλλὰ μετεωρίζεται ἢ κοινὴ αἰσθησις ἢ ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὸ φυτικὸν νευρικὸν σύστημα, ὅθεν ἐκ τούτου διὰ τῶν τὰ δύο συστήματα εἰς κοινωνίαν συντηρούντων νεύρων (μάλις δὲ διὰ

(α) Πάμπολλα εἶναι τὰ περὶ τοῦ Μαγνητισμοῦ συγγράμματα, καὶ μάλιστα εἰς Γαλλικὴν καὶ Γερμανικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ὁ Γερμανὸς Kluge φαίνεται ὅτι ὑπερέβη πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν μέθοδον, τὴν σαφήνειαν καὶ ἀκαθῆσιαν· εἶναι δύσκαλον ὡ ἀναγνώσῃ κανεὶς τὸ σύγγραμμα αὐτὸ καὶ νὰ μὴ καταπεισθῇ, ὅθεν καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξεδόθη δις, καὶ ἤδη ζητεῖται ἀπὸ πολλοῦ καὶ δὲν εὐρίσκειται, διότι ἐπικλήθη πρῶτον μὲν εὐτυπῶς εἰς τὸ Βερολίνον κατὰ τὸ 1811, δεῦτερον δὲ εἰς Βιένναν ἐν ἔτει 1815. Ἴδου ἡ ἐπιγραφή: Versuch einer Darstellung des animalischen Magnetismus als Heilmittel von Carl, Alex. Ferdin. Kluge, der Heilkunde Doctor und Professor an der Königlich-preuss. medicinisch-chirurgischen Fèrinnère. Εξήγησέν τινα περὶ τοῦ πῶς γίνεται ἡ πρόγνωση τῶν μελλόντων, καὶ τίνων μελλόντων θάλας ἰδῆ καὶ εἰς τὸ σύγγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον: Exposition physiologique des phènomènes du magnetisme animal et somnambulisme, etc. par Auguste Roullier etc. Paris. 1817.

Ὁ Μεταφρ

τῶν πρὸς ἐκάτερον κοινωνίαν ἔχοντων συμπαθητικῶν νευρῶν) ὡς διὰ ἡμιαγωγοῦ (halbleiter) ἔρχονται εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐγείρωσι παραστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἂν εἶναι ζωηραὶ, γίνονται ἀξιοσημειῶται ὡς ἴνερα, καὶ ἔρχονται εἰς τὴν συνείδησιν. Ἐὰν ἡ φαντασία διεγείρεται δι' αὐτῶν τόσον πολὺ, ὥστε αἱ ἐξ αὐτῶν προερχόμεναι παραστάσεις νὰ νομίζονται ὡς ἀληθῆ πράγματα, καὶ νὰ ἐγείρωσι τὴν ἐπιθυμητικὴν δύναμιν οὕτως, ὥστε ἡ μυωνικὴ δρασιμότης νὰ βάλλεται ἐκ τούτου εἰς κίνησιν· τότε προέρχεται ἐκ τούτου ἡ εἰς τὸν ὕπνον κίνησις (καθὼς συμβαίνει εἰς τοὺς ὑπνοβάτας οὐχὶ τοὺς μαγνητικούς)· καὶ ἂν ἐνταυτῇ ἡ νευρικὴ ἀτμοσφαῖρα τῆ ἀνώπου μεγαλύνεται, γίνεται ἅμα τὸ κοινὸν αἰσθητήριον νέου ὄργανου διὰ τὰς ἀντιλήψεις, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀναπληροῖ τὸν τόπον τῶν κοιμημένων αἰσθητικῶν ὀργάνων, καὶ διὰ μεγαλητέρου μετεωρισμοῦ δύναται καὶ νὰ ἐκβῇ ἔξω ἑαυτοῦ, καὶ νὰ προξενήσῃ εἰς ἑαυτὸ ἀντιλήψεις τῶν ἔξω ἀντικειμένων. Διὰ τῆς μαγνητικῆς ἐνεργείας μετεωρίζεται ἡ νευρικὴ δρασιμότης τοῦ γαγγλιώδους συστήματος. Ἴσως δὲ διὰ τῆς ἐκχειρίσεως τοῦ νευρικοῦ ρευστοῦ ἐκ μέρους τοῦ μαγνητικοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀποδοχῆς καὶ ἐξομιάσεως (assimilierung) ἐκ μέρους τοῦ εἰς τοῦτο αἰσθητικοῦ ἀσθενοῦς, μετεωρίζεται λέγω τόσον, ὥστε εἰς διαφόρους βαθμοὺς πρῶτον φαίνεται ὁ μαγνητικὸς ὕπνος, ἔπειτα ἡ μετάβασις τῶν αἰσθημάτων εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὁ μετεωρισμὸς τοῦ κοινῆ αἰσθητήριου μεταβαίνει εἰς ἀντιληπτικὸν ὄργανον ἕως εἰς τὸ δξυδερκεῖν, ἡ ἔξω ἑαυτῆ ἐξέλευσις ἕως εἰς πάγκοιμον καθαρότητα. Ἡ ἐπισώρευσις τοῦ νευρικοῦ ρευστοῦ εἰς τὸ γαγγλιώδες σύστημα, καὶ ἡ ἀνάβασις τῆς δρασιμότητος αὐτοῦ εἰς τὸ ὑπογαζικὸν διάπλεγμα ὑψώνει τὸ ἀξιολογώτατον αὐτῆς, τὸ ἡλικιὸν διάπλεγμα, εἰς κεντρικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον, ὅμοιον τοῦ ἐγκεφάλου, συνάγει τὰ αἰσθήματα εἰς ἓν σημεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου αὐτὰ δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τὴν καθαρότητα τῆς διὰ τῶν αἰσθήσεων θεωρίας· διὰ τοῦτο φαίνεται ἡ ἀντιληπτικὴ δύναμις ὅτι εἶναι ὡς εἰς ἓν σημεῖον συγκεντρωμένη εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ σφάχου τῶν ὑπνοβατῶν.

Ἡ χρῆσις τοῦ Μαγνητισμοῦ ὡς μέσου Θεραπευτικοῦ εἶναι περιορισμένη ἕως τοῦ νῦν εἰς τὰ νευρικὰ μέρη πᾶ-

θη (α)· αἱ δὲ ἐνεργεῖαι αὐτοῦ εἶναι ὄχι μόνον ἐνδυνάμωσις τῆς ζωτικῆς δρασιμότητος διὰ τῆς μετοχστεύσεως τοῦ ζωηροῦ νευρικοῦ ρευστοῦ ἀπὸ ἓν σῶμα εἰς ἄλλο, ἀλλὰ καὶ ἡ κανονικὴ διανομὴ τῆς ζωτικῆς δρασιμότητος διὰ τῆς μεταγωγῆς ἐκείνης τῆς αἰθερίου ὕλης ἀπὸ ἓν ὄργανον εἰς ἄλλο· ὅθεν δύναται νὰ εἶναι σωτηριώδης εἰς πάθη προερχόμενα ἀπὸ πολλὰ ἀσθενῆ ζωτικὴν δρασιμότητα, ἀπὸ ἐξηρημένον ἐρεθιστικότητα, καὶ ἀπὸ ἀτακτον (ἀνώμαλον) διανομὴν τῆς νευρικῆς δυνάμεως. Ὡς τόσον ἡ ἀρισμένη αὐτοῦ χρῆσις ὑπόκειται ἀκόμη εἰς πολλὰς δυσκολίας, καὶ εἶναι χρειὰ μεγαλωτάτης προσοχῆς, ἐπειδὴ εἰσδύει εἰς τὰ ἐνδότετα τῆς ὀργανικῆς ζωῆς, καὶ δύναται νὰ προξενήσῃ τόσον σωτηριώδη ἀποτελέσματα, ὅσον (εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀμαθοῦς, τοῦ ἀπερισκέπτου καὶ κακοήθους) καὶ βλάβας φρικτάς.

ἙΑΣΙΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

(τῆς εἰς τὸν Ἄρ. 20. διακοπεύσης κρίσεως τοῦ Ὀκτανοῦ τέλους)

Ἐκτὸς τῆς ἡμισείας ταύτης ἑκατοντάδος τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, τῶν ὁποῖων πολλὰ συνίστανται ἐκ πολλῶν τόμων, καὶ μόνον αἱ συλλογαί, ἐξ ἧν συνέση ὁ Καμοῦς, ἐξ ἐξήκοντα τόμων, ἔγραψε προσέτι ὁ συγγραφεὺς καὶ ἄλλας ὡς πενήκοντα μικρὰς καὶ μεγάλας πραγματείας, ὥστε ὅλα αὐτοῦ τὰ συγγράμματα συνίστανται εἰς καμπόσων ἑκατοντάδων τόμους· καὶ ὅταν σοχασθῶμεν ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τούτων συνεγράφη εἰς τὸν καιρὸν τῆς εἰς τὴν μεσημεριανὴν Ἀραβίαν διατριβῆς τοῦ συγγραφέως, ἔχομεν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶσαν μεγάλων καὶ μετ' ἀκριθείας γεγραμμένων συγγραμμάτων ἰσχυρὰν ἀπόδειξιν ἐναντίον τῆς προλήψεως, ὅτι ἡ θέρμη τῶν μεσημεριανῶν κλιμάτων εἶναι ἀσύμφορος εἰς τὴν ἐπίμονον ἐπιμέλειαν καὶ διαρκῆ φιλοπονίαν.

Μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐδώκαμεν ἐνταῦθα κατ' ἐπιτομήν βιογραφικὴν καὶ βιβλιογραφικὴν εἰδησιν ἀρχίζει ἡ εἰς τὸ λεξικὸν εἰσαγωγή, τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἀριστούργημα τοῦ

(α) Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς τοῦ εἰρημένου βιβλίου διηγῆται εἰς αὐτὸ ὅτι πρὸς ταῖς ἄλλας ἀτρύσεις καὶ παιδίον ὑδροπικόν. Ο Μ ε τ α φ ρ.

πέζου λόγου, υπομνηματιζομένη παρά του Ἀμπούφης Μαχαμέτ Μουρτεζά Ἀλ-χασεϊνί, Ἀλ-χινδΐ, Ἀλ-ζεμπιδΐ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπέσβεσεν καὶ ὁ μεταφραστὴς πολλὰς ἐξηγήσεις.

(Ἐπειδὴ δὲ τὸ σύγγραμμα εἶναι σπάνιον, φέρει ἐνταῦθα ὁ ἐπικριτὴς τὴν πρώτην περίοδον τῆς Εἰσαγωγῆς εἰς τὸ πρότυπον Ἀραβικὸν κείμενον, τὸ αὐτὸ καλῶς προφέρεται (διὰ τὴν αἰσθανθῆ καὶ ὁ μὴ εἰδήμων τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης τὸν βου- μὲν καὶ τὸ ὁμοιοκατάληκτον), καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν με- τάφρασιν, διὰ τὴν δῶσθαι εἰς τοὺς εἰδήμονας καὶ ἐρυζῆς τῆς Ἀσιατικῆς Γραμματείας, ἰδέαν τῆς δυσκολίας τῆς ἐντέχρου ταύτης συνθέσεως ὅλων τῶν μερῶν τοῦ λόγου μετὰ διηλεκτοῦς εὐρυθρίας· καὶ πρὸς πρέπουσαν καὶ ἀξίαν ἐκτίμησιν τῶν λεπτοτήτων καὶ καλλονῶν τῆς εἰς παράδειγμα φερομένης περι- κοπῆς ταύτης κάμνει καίτινας σημειώσεις καὶ σχόλια. — Μετὰ δὲ ταῦτα ἀκολουθεῖ οὕτως):

Τὸ κείμενον ταύτης τῆς τόσον ἐντέχρου γεγραμμένης δυσλήπτου Εἰσαγωγῆς καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ὑπέμνημα ἐκπλα- ροῦσι δεκαπέντε φύλλα· ὁμιλεῖ δὲ ἐν αὐτῇ ὁ συγγραφεὺς περὶ τοῦ σκοποῦ του, ὅτι τὸ Λεξικόν του θέλει εἶναι τὸ πλη- ρέσατον τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης Λεξικόν, καὶ θέλει ὑπερτερεῖ πολὺ κατὰ τὴν πλοῦτον καὶ τὴν τάξιν τὸν Sahhah Dschewae- ri, ὅς τις ἐνομιζέτο ἕως εἰς τοὺς κατ' αὐτὸν χρόνους ὡς τὸ πληρέσατον. Ἡ δὲ τάξις αὕτη εἶναι ὅλων, ὡς πρὸς τὴν Ἀλ- φαβητικὴν ἀκολουθίαν, ἢ κοινῶς συνήθης εἰς τὰ ἀνατολικά λε- ξικά, ὡς πρῶτον πρέπει νὰ ζητήσῃ τις τὴν τελευταίαν χοιχείον (γράμμα), ἔπειτα τὸ πρῶτον, καὶ ὑπερώτερα τὰ ἀκόλουθα. Ἐκαστον τελευταίου χοιχείου ἀποτελεῖ ἓν κεφάλαιον, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἀρχικῶν χοιχείων διαιρεῖται πάλιν εἰς ἄλ- λα τόσα τμήματα. Ἐπειτα ἀκολουθοῦσιν πάλιν αἱ λέξεις κατ' ὅλους αὐτῶν τοὺς ἐν χρήσει σχηματισμούς ἢ τύπους, ὡς πρῶτον ζητεῖ τις τὴν βίβαν καὶ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν λέξιν κατ' ὅλους τοὺς τύπους αὐτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τύπος τρέχει κατ' ὅλον τὸ σύγγραμμα χωρὶς τινας διακοπῆς μίτη ἐνός ρί- χου (ἐκτὸς τῶν κεφαλαίων), σημειονοῦται ἐπάνωθεν αἱ ἐξη- γηγόμεναι Ἀραβικαὶ λέξεις μετὰ μαύρας γραμμῆς. — Ἐν τῇ Εἰσα- γωγῇ ταύτῃ ὁμιλεῖ προσέτι ὁ συγγραφεὺς πλατύτερον καὶ περιστατικώτερον περὶ τοῦ πῶς ἐγινε τὸ ὅλον σύγγραμμα καὶ περὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῆς ὁποίας ἐγινεν ἤδη ἀνωτέρα μνησὶ

ἐξηκοντατόμος συλλογῆς. Τὰ πρὸ αὐτῶν τρία μεγαλλίτερα λε- ξικογραφικὰ συγγράμματα ἦσαν τὸ Ἀλ-Μοχκέμ, **المحكم**, τὸ Ἀλ-Ουβάδ, **العجاب**, καὶ ὁ Ἐς-Σαχάχ, **الصاحح**.

Τὸ μὲν πρῶτον συνεγράφη παρά τοῦ μεγάλου φιλολόγου Dschahis Ἀβούλ-χασσάν Ἀλῆ Βέν Ἰσμαήλ, **جاحظ ابو**

الحسن علي بن اسمعيل, περιφήμου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἴβνος-σεϊδέτ Ἐζ-ζαρήρ, **ابن السيدة الزهرير**, ἀπο-

θανόντος ἐν ἔτει τῆς Ἐγ. 458. Τὸ δὲ δευτερον παρά τοῦ Ἰμάμ Ραζιοδδίν Ἀλ-χασσάν Βέν Μωχαμμέτ Ἀλ-χασσάν Βέν Χαϊ- δέρ Ἀλ-μουαμμερῆ Ἐς-ζιγγανῆς **رضي الدين الحسن بن**

حيدر المعمرى الصغاني, ἀποθανόν- τος ἐν ἔτει 650 εἰς τὸ Βαγδάτιον, καὶ καταλιπόντος τὸ πόνη- μα αὐτοῦ εἰς τὸν εἰκοστὸν τόμον κατὰ τὴν λέξιν Βεκέμ, **بكم**,

τ. ε. κοινῶς καὶ ἄλλως ἐγένετο (er ist verstummet) ἀτελής· τὸ δὲ τρίτον παρά τοῦ Ἰμάμ Ἐβῆ Νάσσρ Ἰσμαήλ Ἀλ-Δζεδ- χερῆ Ἀλ-Φαραβῆ, ἀποθανόντος ἐν ἔτει 339, **ابي نصر اسمعيل**

الجوهري اللخاراني. Ἐκ τῶν δύο πρώτων ἐσύνταξεν ὁ συγ- γραφεὺς τοὺς ἐξήκοντα τόμους, διὰ τὴν ἀμιλλᾶται πρὸς τὸ τρίτον, καὶ ἐπέγραψεν αὐτοὺς **الجامع المعلم العجاب**

الجامع بين المحكم والعجاب "Ἦτοι, Ὁ φωνῆρ τοῦ δι- δασκάλου τῶν Σαυμάτων, ὁ συνεργιστὴς ἐκ τοῦ Μοχκέμ καὶ ἐκ τῆ Ουβάδ. Ἐκ τῶν ἐξήκοντα τόμων ἔκαμην ἔπειτα δύο με- γάλους εἰς φύλλον, οἱ ὅσοι ὅμως εἰς τὸν τύπον ἐγιναν

τρεις. Οἱ τρεῖς τῆμοι οὗτοι περιέχουσι 60,000 λέξεις, καὶ ἐπομένως περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας περισσοτέρας, παρά τὰς τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Δζεδχερῆ, τὸ ὅποιον περιέχει τὰς ἐν τῇ Ἀρα- βικῇ γλώσσῃ συνηθεσέρας 40,000 λέξεις, αἱ ὅποια ἐπλή- θυναι λοιπὸν ἐν τῷ Καμὸς περὶ τὸ τρίτον μέρος δι' ἄλλαν

ἔτι τόσον συνειδηζομένων λέξεων. Ὅταν σοχασθῶμεν πρὸς τούτῳ, ὅτι αἱ 60,000 λέξεις αὐταὶ ἔχουσι πάλιν τόσας (πολ-

νει ἄμφω τῷ ἕνε (*), καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν **واحدون** (Wahidun), οἱ ἕνας. **وحدت** (Oudat, Wahidet) σημαίνει κυρίως τὸ ἀδιαίρετος ἐνότης (ἡ μονάς), καὶ Οὐαχιδ (Wahid) τὸ ἀδιαίρετος εἶς* ἐπειτα δὲ μεταφέρεται ὡς ἀριθμητικὸν ἔννομα εἰς ὅλα κοινῶς τὰ πράγματα, ὡσεὶ ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ συντίθενται μὲ αὐτὸ, παρδ. χ. δέκα καὶ εἶς, ἑκατὸν καὶ εἶς, χίλιοι καὶ εἶς. Ἡ λέξις Οὐαχιδ (Wahid) εἶναι λέξις μικτῆς σημασίας, ἡ ὁποία εἶναι ἐν χρήσει κατὰ πέντε διαφοροὺς τρόπους: 1) Μόνος εἰς τὸ γένος ἢ εἶδος, παρδ. χ. ὅταν λέγωμεν* ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος εἰσὶν ἐν κατὰ τὸ γένος, ὁ Ζεῖδ καὶ Ἄμρου εἰσὶν ἐν εἰς τὸ εἶδος. 2) Μόνος διὰ τοῦ συνδέσμου ὡς πλάσμα (διὰ τῆς πλάσεως), ὡς τεχνίτης (διὰ τῆς τέχνης), π. χ. Εἶς ἄνθρωπος, μία τέχνη. 3) Εἶς ὡς ἀπαράκλητος (ἀσύγκριτος) μόνος, π. χ. ὁ δεῖνα ἔστιν εἶς (ὁ μόνος) ἐν τῷ κόσμῳ (τ. ε. δὲν ἔχει πρὸς ἐν νὰ παραβληθῆ). Ἐνταῦθα ἀνήκει προσέτι καὶ ἡ τιμὴ τῆς ἐνότητος τοῦ Θεοῦ. 4) Ἐν ὡς ἀδιαίρετος, ἦτοι διὰ τὴν συμκρότητα, ὡς τὸ ἄτομον ἐν τῷ ἡλίῳ, ἢ διὰ τὴν εὐφρότητα, ὡς ὁ ἀδάμας. 5) Ἐν ὡς ἀρχή (πρώτον), π. χ. εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τὸ ἐν (ἡ μονάς), ὡς ἀρχὴ τῆς σειράς τῶν ἀριθμῶν, ἢ ἐν σημεῖον (σηιγμή), ὡς ἀρχὴ τῆς γραμμῆς. Ἡ μονάς (ἐνότης) ἐνταῦθα ὑπάρχει ἰδιότης κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' ὅταν λέγεται ὁ Θεὸς Εἶς, τοῦτο σημαίνει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ὡς ἀδιαίρετος, καὶ διὰ τὴν δυσκολίαν ταύτης τῆς ἐνότητος λέγει ἰδὲ παντοδύναμος Θεὸς (ἐν τῷ Κορανίῳ): „Καὶ ἔταν ὁ Θεὸς μνείαν ποιῆται τῆς Ἐνότητος (Μονάδος), τρέμουσιν αἱ καρδίαι τῶν μὴ πισειούντων.“ Τὴν διαφορὰν ταύτην τοῦ κατὰ συμβεβηκός ἔ, τοῦ οὐσιώδους ἐκφράζει ἡ γλῶσσα διὰ τοῦ **وواحد** (Wahid) (ὁ εἶς) καὶ **واحد** (Ahad, ὁ μόνος). — Μετὰ ταῦτα ἔπεται μία ὁλόκληρος σελὶς ὑπομνηματώστους εἰς τὸν πρῶτον εἶχον τῆς Σούρας Ἰχλάσσ, παρὰ Μωχαμμέτ **عمر بن عبدρδδν** **عس** **سيرة** **بن** **عمر**, περὶ τῆς ἔννοιας τῆς ἐνότητος (μονάδος) τοῦ Θεοῦ.

الأحمر Ἀλ-ἄχμερ (Al-ahmor) κόκκινος (ὁ, ἡ, τὸ), ὡς

(*) Ἐς συγγραφῆ ἢ ἐκ πορισίσεως κλίσε τῶν Εἶς καὶ εἰς τὸν δυτικὸν καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

ἴσθητον, ἐκφράζον τὴν κοκκινότητα (τὸ κόκκινον εἶναι)· οὕτω λέγομεν π. χ. αὐτὸς εἶναι κόκκινος τ. ε. τὸ χρῶμα τοῦ εἶναι τὸ κόκκινον. Σημαίνει προσέτι καὶ ἄνθρωπον ἄσπλον, ἴσθαι κόκκινος ἵππος (ἀλώπηξ), κατὰς συνειθίζουσι ἐν ἔνοσπλον νὰ ὀνομάζωσιν ἰέρακα, οὕτως **احمر** **احمر**, βέδ-ζουλ ἄχμερ, σημαίνει τὸ, ἄσπλος ἀνὴρ. Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τοῦ Ἀχμερ εἶναι Χούμρ (Humr), **احمر**, **احمر** **احمر** Χουμάν (Humtan). — Ὁ ὑπομνηματιστὴς σημειώνει ἐνταῦθα μίαν παρὰ τοῦ συγγραφέως παρασιωπηθεῖσαν διαφορὰν, ὅτι δηλαδὴ τὸ Χούμρ εἶναι τὸ πληθυντικὸν τοῦ Ἀχμερ, ὅταν τὸ κόκκινον χρῶμα ἐδόθη κατὰ συμβεβηκός καὶ διὰ σκληρόν-τεως, ἀλλ' ἔταν τὸ χρῶμα αὐτὸ εἶναι οὐσιώδους καὶ ἀρχικόν (ἀπ' ἀρχῆς), τὸ πληθυντικὸν εἶναι Ἐχάμιρ (Ehamir), **احمر**. Τὸ Ἀχμερ συνειθίζεται πολλάκις καὶ ἀντιλευκός, καθὼς συνειθίζουσι νὰ ὀνομάζωσι καὶ τὸ βαθύ πρῶσινον (Dunkelgrün) μαῦρον, καὶ τὸ μαῦρον πράσινον (grün). Οὕτω, λέγει ὁ ὑπομνηματιστὴς, εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Προφήτου ἰλόγος: „Ἀπεσέλιην πρὸς τοὺς ἐρυθροὺς καὶ μέλανας,“ τ. ε. πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ Ἀραβίους, ἐπειδὴ τὸ ἐπικρατοῦν τῶν Περσῶν χρῶμα εἶναι τὸ λευκόν. Ἀχμερ σημαίνει καὶ πολὺ λευκόν (ξανθόν)· ἔθεν οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι τὴν πολλὰ λευκὴν γυναῖκα κοκκίνην. Οὕτως (ἐξακολουθεῖ ὁ συγγραφεὺς) ἐν τῇ παραδόσει ὁ λόγος: „Ὁ Ἀλῆς εἶπε πρὸς Ἀἰσέ (Aische), ὡς τῆς κόκκινῆς.“ **احمر**, Χουμείρα, τὸ θηλυκὸν ὑποκοριστικὸν τοῦ Χουμρά, τὸ ὅσπιον εἶναι τὸ θηλυκὸν γένος τοῦ Ἀχμερ. Τοῦτο δὲ σημαίνει προσέτι καὶ χρυσός, ἵππος καὶ ἐρημία· ἔθεν ὁ λόγος: „Ἡμεῖς ἐσμὲν ἐκ τῶν κυρίων ἀμφοτέρων τῶν μελανῶν, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν (κυρίων) ἀμφοτέρων τῶν ἐρυθρῶν δύναται τ' αὐτὸν τῶν: ἡμεῖς ἐσμὲν ἐκ τῶν ἐσθίουτων φοίνικας καὶ πινόντων ὕδωρ, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν οἶνον πινόντων καὶ κρέας ἐσθίουτων.“ Ἀχμερ σημαίνει προσέτι καὶ εἶδος τι φοίνικος· εἶναι δὲ καὶ ὄνομα ἀνδρός, καὶ οὕτως ὀνομάζοντο πολλοὶ τῶν συντρόφων τοῦ Προφήτου. Ἀλ-μῆουτ ἄλ-ἄχμερ, **الموت الاحمر**, τ. ε. ὁ θάνατος ὁ κόκκινος, δηλαδὴ ὁ βίαιος, ἔθεν καὶ Ἀλ-χούσιν ὄλ-ἄχμερ ἢ ὠραιότης ἢ κόκκινος, τ. ε. ἡ σκληρά, ἠτις καταβασανίζει τὸν ἐράσμη

μέχρι θανάτου. Ἐλ-Ἐχαμρέτ, **الاحلام**, τ. ε. οἱ κόκκινοι, ὠνομάζετο ἀποικίαι τις τῶν Περσῶν, ἡ ὅποια ἐκατοίχησε πλησίον τῆς Πάσρας· οὕτως ὀνομάζονται προσέτι καὶ τὰ τρία κατὰ πρότερα· ὁ ὄϊνος, ὁ ἵππος καὶ ὁ κρόκος, ἡ ἄλλοι κίτρινον ἄραιμα. **الخومرا** Ἄλ-χούμρα, τὸ θηλυκὸν γένος τοῦ, Ἄλχημρ, **الخمر**, ὠνομάζοντο τὰ Περσικὰ, Ἑλληνικὰ, Τουρκικὰ, καὶ Ἰουδικὰ γένη διὰ τὴν ὀξύτητά των· διὰ τοῦτο ὠνομάζεται οὕτω καὶ ἡ μεσημβρία καὶ ὁ θερμὸς τοῦ ἔτους καιρὸς. Χούμρα ὠνομάζεται προσέτι καὶ τόπος τις τῆς Παυριτανίας καὶ ἄλλοις ἐν Φασάτ, ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν χωρίον τοῦ Ἰεμέν. Χούμρα ὄλ ἔσσεδ, τόπος τις, τρία μίλια ἀπέχων τῆς Μεδίνης· ἐτι δὲ καὶ ἄλλα τρία χωρία τῆς Αἰγύπτου. Μαζάρου χουμράν, **الخمر** **الخمر**, ὠνομάζεται ὁ Κορσισίτης Μαζάρ, ὅστις ἐπὶ τοῦ διαμοιρασμοῦ τῆς πατρικῆς κληρονομίας ἔλαβε τὸ χρυσίον (τὸ κόκκινον) καὶ κατέλιπε εἰς τὸν ἀδελφόντου Ῥεβιτολφερες, **الخمر** **الخمر**, τοὺς ἵππους. Χούμρα ὠνομάζονται προσέτι καὶ αἱ κόκκιναι βάρδου ἐχούσαι πολεμικὰ σημεῖα.

Τὸ δοκίμιον τοῦτο εἶναι ἱκανὸν νὰ δείξῃ, ὅτι τὸ ἄριστον τοῦτο πάντων τῶν Ἀραβικῶν Λεξικῶν ὄχι μόνον τὰς κυρίας καὶ μεταφορικὰς σημασίας τῆς λέξεως περιλαμβάνει, ἀλλὰ καὶ τὰ Γεωγραφικὰ καὶ Ἱστορικὰ κύρια ὀνόματα, καὶ εἶναι ἄξιον τούτου τῆς ἐπιγραφικῆς του, Ὁ κ ε α ν ὁ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης.

(Κηρύττοντες ἐκ ξένης ἐφημερίδος ξένης γλώσσης Λεξικοῦ, τὸ ἐν Χρυσεπόλει ἐκδοθέντος Ἀραβικοτουρκικοῦ Ὁ κ ε α ν οῦ, τὴν κρίσιν, εὐχόμεθα ν' ἀξιοθώμεν ποτε νὰ κηρύξωμεν καὶ τοῦ κατὰ τὸ Φανάριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκδομένου Ἑλληνικογραφικικοῦ Λεξικοῦ, τῆς Κιβωτοῦ, τὴν κρίσιν παρ' ὁμογενοῦς λογίου εἰς τὴν ἡμετέραν ἐφημερίδα πρώτου. Λυπούμεθα ὅτι ὁ τύπος τοῦ Λεξικοῦ τούτου προχωρεῖ βραδέως· ὅτι δὲ θέλει λάβει τέλος δὲν εἶναι ἀμφιβολία. Ἄν εἰς μόνος λόγιος Τοῦρκος εἰς ὀλίγου χρόνου διάστημα ἐδυνήθῃ νὰ κατασκευάσῃ Ὁ κ ε α ν ὁ ἄλλο, πολλοὶ ἄρα λόγοι Ἑλληνες εἰς πολλῶν χρόνων διάστημα ἐργαζόμενοι δὲν θέλουσι δυνηθῆναι νὰ κατασκευάσωσι μίαν μικροτάτην αἰς πρὸς τὸν ἀχανέστατον Ὁ κ ε α ν ὁν Μισωτόν; — Ἄλλ' εἶθε ταχύτερον!)

ΕΪΔΗΣΙΣ.

Ἐτυπῶν καὶ ὁ τέταρτος τόμος τῆς Ἀγυγίας, ὅστις περιέχει 36 κόλλας, καὶ τὴν ἐξῆς ὕλην.

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε΄.

ΒΪΒΛΟΣ Γ΄. Περὶ Μάντεων, περιέχουσα τὰ ἐξῆς Κεφάλαια.

Α΄. Περὶ τοῦ Μεγάμποδος, Ἀμφιαράου, Ἀμφιλόχου, καὶ Θεοκλυμένου. Σελ. 1. — Ε΄. Περὶ τοῦ Πολυεῖδου, Ἰδμονος, καὶ Θεσφορος. σ. 9. — ΣΤ΄. Περὶ τοῦ Καλχαντος, Ἰάμου καὶ Ἀλκάνδρου. σ. 13. — Ζ΄. Περὶ τοῦ Τειρεσίου, Μαντοῦς, τῶν δύο Μόψων, τοῦ Ἀσύλου καὶ Θρασίου. σ. 18. — Η΄. Περὶ τοῦ Ἀνίου, Ἀνδρου, Φεινέως, Κάρου, Κριού καὶ Τραφανίου. σ. 24. — Θ΄. Περὶ τοῦ Βάκκιδος, Βύκλου, Τελλίου, Ὀφιοπέως, Ἐνόμου, Ἐπεράσου, Μέρποκος, Πρύλλιδος, Ἐρμιστίμου, Τάγου, Ταμίρου, Γαλεώτου καὶ Βράγχου. σ. 31. — Ι΄. Περὶ Σιδύλλων. σ. 34.

Β Ϊ Β Λ Ο Σ Δ΄.

Περὶ Κηρύκων, Μουσικῶν, ἡ Ποιητῶν καὶ Ἱατρῶν.

Α΄. Περὶ τοῦ Κήρυκος καὶ τῶν λοιπῶν Κηρύκων. σ. 42.

Περὶ Μουσικῶν.

Β΄. Περὶ τοῦ Ὀρφέως. Σελ. 45. — Γ΄. Περὶ τοῦ Λίνου. σ. 51. — Δ΄. Περὶ τοῦ Μουσαίου, Θαμύριδος, Φιλάμμωνος καὶ Χρυσοθέμιδος. σ. 53. — Ε΄. Περὶ τοῦ Τεράμβου, Φηριού, Δημοδόκου, Ζάρυκος, Κύκνου, Γάγνιδος, καὶ Ὀλύμπου. σ. 56. — ΣΤ΄. Περὶ τοῦ Μαρσού, Σίλνου καὶ Πιέρου. σ. 59. — Ζ΄. Περὶ τοῦ Ἀρίωνος. σ. 63. — Η΄. Περὶ τοῦ Ἐπιμενίδου καὶ τῆς Βαυβοῦς. σ. 65.

Περὶ Ἱατρῶν.

Θ. Περὶ τοῦ Παίανος καὶ Ἀσκληπιοῦ. Σελ. 68. — Ι΄. Περὶ τοῦ Μαχάονος καὶ Ποδαλείριου. σ. 74. — Περὶ τῆς Μηδείας. σ. 76. — ΙΒ΄. Περὶ τῆς Κίρκης. σ. 82. — ΙΓ΄. Περὶ τῆς Ἀγλαοῦκῆς, Ἀγαμήδης, Θράκης, Μυκάλης, Ἀράβου, Κωνυτοῦ καὶ Ἰύγγος. σ. 85. — ΙΔ΄. Περὶ τοῦ Χείρωνος. σ. 89.

Β Ϊ Β Λ Ο Σ Ε΄.

Περὶ Ἀρχαίων ἐθνῶν, Τυράννων ἢ Λαγῶν, καὶ Τεράτων.

Α΄. Περὶ τῶν Ἀμαζόνων. Σελ. 92. — Β΄. Περὶ τῶν Κενταύρων. σ. 92.

ρων ἢ Ἴπποκενταύρων καὶ Λαπίθων. σ. 100. — Γ'. Περὶ τῶν Κουρήτων, Κορυθαίων, Ἰδαίων Δακτύλων καὶ Τελχίνων. σ. 103. — Δ'. Περὶ τῶν Σατύρων, Τιτύρων καὶ Μιμαλλόνων. σ. 111. — Ε'. Περὶ τῶν Ὑπερβορείων. σ. 114. — ΣΤ'. Περὶ τῶν Λημνίων καὶ Μυτιών. σ. 118. — Ζ'. Περὶ τῶν Λαιερυγόνων, Κερκόπων καὶ Μορμιδόνων. σ. 120. — Η'. Περὶ τῶν Κικόνων, Δωτοφάγων, Κερέων, Πυγμαίων, Γρυπῶν καὶ Βορσσιῶν. σ. 124.

Περὶ Τυράννων ἢ Διξῶν.

Θ'. Περὶ τοῦ Ἐχέτου, Μεξεντίου, Φαλαίκου, Συλλέως, Θόαντος, Ταρτάρου, Δύκου, Τερμέρου καὶ Ἀνταίου. Σελ. 127. — Ι'. Περὶ τοῦ Περιφήτου, Σίνεως, Σκύραντος, Κερκιδόνος, Πρωκρούσου, τῶν δύο Κύκλων καὶ τοῦ Κάκου. σ. 124.

Περὶ Τεράτων.

ΙΑ'. Περὶ τῆς Αἰγίδος, Κάμπης, Κήτους, Ἐχιδνῆς, τῶν Δρακόντων καὶ τῆς Ποινῆς. Σελ. 140. — ΙΒ'. Περὶ τῆς Λερναίας Ὑδρας, Χιμαιρας καὶ Σφιγγός. σ. 145. — ΙΓ'. Περὶ τοῦ Καλυδωνίου καὶ Ἐρυμανθίου Κάπρου, τῆς Κρομμυαίας Σοφῆς, τοῦ Νεμαίου καὶ Κιθαϊραίου Λέοντος, καὶ τῆς Κερνήτιδος ἑλάφου. σ. 153. — ΙΔ'. Περὶ τοῦ Μάρμαρινου Ταύρου, τοῦ Μινωταύρου, Πύθωνος, Πηγάσου, καὶ τοῦ Χρυσομάλλου Κριοῦ. σ. 156. — ΙΕ'. Περὶ τοῦ Ἴππου Ἀρείου, τοῦ Ξάνθου, Παλίου, Πηδάσου, Κυλλάρου, καὶ τῶν Λαμιῶν. σ. 161. — ΙΣΤ'. Περὶ τῶν Στυμφαλίδων, Γοργόνων, Γραίων καὶ Συμπληγάνδων. σ. 165.

Β Ι Β Λ Ο Σ ΣΤ'.

Περὶ Ἀνέμων, Ὁράων, Ποταμῶν καὶ Πηγῶν.

Α'. Περὶ τοῦ Αἰόλου, τῶν τέκνων καὶ ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 172. — Β'. Περὶ τοῦ Βορέου, τῶν τέκνων αὐτοῦ, καὶ τοῦ Ζεφύρου. σ. 177. — Γ'. Περὶ Ὁράων. σ. 182. — Δ'. Περὶ ποταμῶν. σ. 193. — Ε'. Περὶ Πηγῶν. σ. 215.

Μ Ε Ρ Ο Σ ΣΤ'.

Περὶ Ἡρώων τῆς Ἑλλάδος.

Β Ι Β Λ Ο Σ Α'.

Περὶ τῶν Ἀρχαίων Οἰκητῶρων καὶ Ἡρώων τῆς Ἀστυκῆς. Α'. Περὶ τοῦ Ὠγύγου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Σελ. 220. — Β'. Περὶ τοῦ ἁ Κέκροπος ἁ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 224. — Γ'. Περὶ τοῦ Κριναοῦ β' βασι-

λέως τῶν Ἀθ. κείων καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 228. — Δ'. Περὶ τοῦ Ἐριχθίου δ' βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 229. — Ε'. Περὶ τοῦ Πανδίου τοῦ ἁ καὶ ἑ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων. σ. 232. — ΣΤ'. Περὶ τοῦ Ἐραχθέως καὶ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 234. — Ζ'. Περὶ τοῦ Θησέως. σ. 241. — Η'. Περὶ τῶν υἱῶν τοῦ Θησέως, Δημοφώντος, Ἀκάμαντος, Ἴππολύτου, Μελανίππου, Οἰνεπίου, Σταφύλου, καὶ περὶ τῆς Χίου. σ. 253. — Θ'. Περὶ τινῶν ἄλλων Ἀθηναίων, τοῦ Δαιδάλου, Ἰκάρου, Ἰκαρίου, Ἐκάλης, Φαληροῦ, Μεγαρέως. σ. 262. — Ι'. Περὶ Φωλῶν καὶ Δήμων τῶν Ἀθηναίων. σ. 270.

Β Ι Β Λ Ο Σ Β'.

Περὶ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

Α'. Περὶ τοῦ Δευκαλίωνος, Ἐλλημος καὶ Αἰόλου. Σελ. 276. Β'. Περὶ τοῦ Κρηθέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ, Αἴσονος, Ἰάσωνος, καὶ τῶν τέκνων τούτου. σ. 280. — Γ'. Περὶ τοῦ Πελίου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 285. — Δ'. Περὶ τοῦ Νηλέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ Νηληϊδῶν καλουμένων. σ. 289. — Ε'. Περὶ τοῦ Νέστορος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 293. — ΣΤ'. Περὶ τοῦ Ἀμφιάκου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 300. — Ζ'. Περὶ τοῦ Βιάντος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 304. — Η'. Περὶ τοῦ Φερίτου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 308. — Θ'. Περὶ τοῦ Σισύφου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 311. — Ι'. Περὶ τῶν λοιπῶν τέκνων τοῦ Σισύφου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν. σ. 320. — ΙΑ'. Περὶ τοῦ Ἰξίου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 324. — ΙΒ'. Περὶ τοῦ Ἀθάμαντος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 327. — ΙΓ'. Περὶ τοῦ Σαλμωνίδης. σ. 337. — ΙΔ'. Περὶ τοῦ Διόνειος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 339. — ΙΕ'. Περὶ τοῦ Φυλαίου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 341. — ΙΣΤ'. Περὶ τοῦ Κεράλου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 349. — ΙΖ'. Περὶ τοῦ Ὀδυσσεως. σ. 352. — ΙΗ'. Περὶ τῆς Πηνελόπιδος. σ. 369. — ΙΘ'. Περὶ τῶν τέκνων τοῦ Ὀδυσσεως, Τηλεμάχου, Τηλεγόγου καὶ Ἴταλῶ. σ. 372. — Κ'. Περὶ τοῦ Μάγνητος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 374. — ΚΑ'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Μίμαντος. σ. 376. — ΚΒ'. Περὶ τοῦ Δάφου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 378. — ΚΓ'. Περὶ τοῦ Μίνως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 381. — ΚΔ'. Περὶ τοῦ Εὐθύου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 394. — ΚΕ'. Περὶ τοῦ Ἀμφικτύωνος

καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 402. — ΚΣΓ'. Πη τοῦ Οἰλέως καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ. σ. 407. — ΚΖ'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τῆς Πρωτογενείας Δυγατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος. σ. 413. — ΚΗ'. Περὶ τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 419. — ΚΘ'. Περὶ τῶν ἀπογόνων τῶν Δυγατέρων τοῦ Αἰόλου. σ. 437.

Β Ι Β Λ Ο Σ Γ'.

Περὶ τοῦ Ἰνάχου, Δαναοῦ, Αἰγύπτου, Ἀγνήρορος, καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν.

Α'. Περὶ τοῦ Ἰνάχου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ Ἰναχιδῶν. Σελ. 443. — Β'. Περὶ τοῦ Δαναοῦ καὶ Αἰγύπτου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν. σ. 448. — Γ'. Περὶ τοῦ Ἄδαντος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 460. — Δ'. Περὶ τοῦ Περσέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 464. — Ε'. Περὶ τοῦ Ἡρακλέους. σ. 472. — ΣΤ'. Περὶ τῶν Ἡρακλειδῶν. σ. 492. — Ζ'. Περὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν καὶ ἡμῶν τοῦ Ἡρακλέους. σ. 501. — Η'. Περὶ τοῦ Ἡρακλείδου Καρανοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. σ. 509. — Θ'. Περὶ τοῦ Ἀγνήρορος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 513.

Β Ι Β Λ Ο Σ Δ'.

Περὶ ἀπογόνων τοῦ Πελασγοῦ, καὶ Ἀρκάδος.

Α'. Περὶ τοῦ Πελασγοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. Σελ. 530. — Β'. Περὶ τοῦ Ἀρκάδος καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. σ. 537.

Τοσαῦτα μὲν περιέχει, ἀλλ' ἔμειναν καὶ ἄλλα, ὡς γίνεται καὶ πέμπτος τόμος· ἐπειδὴ, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον, δὲν ὅσαυτα ἐν ταῖς ἐνασχολήμενης εἰς τὴν πληρετέραν τελειοποίησιν τῶν ἔργων.

Οἱ φιλογενεῖς συνδρομηταί, οἱ τινες ἐπλήρωσαν πρῶτον τὴν τιμὴν ὅλου τοῦ σώματος, διὰ τοὺς τέσσαρας τόμους δηλονότι, καὶ ἐγένοντο αἴτιοι τῆς ἐκδόσεως, πληρῶνουσιν ἀναλόγως καὶ διὰ τὸν πέμπτον, μισὸν φλωρίον ἔτι· ἐπειδὴ ἡ τιμὴ εἰς τὸ ἕξῃς ὅλου τοῦ σώματος τῶν πέντε τόμων διωρισθῆ τρία φλωρία καὶ μισόν, καὶ μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ πέμπτου τόμου δελεῖ διωρισθῆ τέσσαρα φλωρία, διότι ἄλλως δὲν ἀποπληροῦνται τὰ ἔξοδα.

Ἐν τούτοις δὲ ἐτυπώθη καὶ ὁ βίος τοῦ Μιλτιάδου, καὶ ὁ Περσικὸς κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμος, ὅς τις ἀνομάσθη Ἑρπύσιου Ἑλληνικῶν, καὶ περιέχει εἴκοσι δύο κόλλας μικροῦ ὀγκοῦ, καὶ τὰ ἕξῃς κεφάλαια.

Κεφ. Α'. Περὶ τῶν πρώτων αἰτιῶν τῆς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἐχθρᾶς, καὶ τινῶν δοκιμῶν αὐτῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Σελ. 1. — Κεφ. Β'. Ἐπιχειρήσεις πρώτης τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλ-

λάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Μεγάβαζος. σ. 32. — Κεφ. Γ'. Ἐπανάστασις τῆς Ἰωνίας. σ. 42. — Μάχη ἐν Λάδῃ, φθορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ ἄλωσις τῆς Μιλήτου, καὶ πάσης τῆς Ἰωνίας. σ. 63.

— Κεφ. Δ'. Δευτέρα ἐπιχειρήσις τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Μαρδόνιος. σ. 73. — Κεφ. Ε'. Τρίτη ἐπιχειρήσις καὶ ἐκκρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸι δύο, ὁ Δάτις καὶ Ἀργαφέρνης. σ. 77. — Μάχη ἐν Μαραθῶνι, καὶ στρατηγὸς ὁ Μιλτιάδης ὁ Μηδοκότορος. σ. 83. — Κεφ. ΣΤ'. Τετάρτη,

μεγίστη καὶ τελευταία ἐκκρατεία τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ στρατηγὸς ὁ Ξέρξης βασιλεὺς τῆς Περσίας. σ. 92. — Μάχη ἐν Θερμοπύλαις, καὶ στρατηγὸς ὁ Λεωνίδας βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων. σ. 122. — Ναυμαχία ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ ναύαρχος τῶν Ἑλλήνων ὁ Θερμιστοκλῆς. σ. 140. — Κεφ. Ζ'. Ἄλωσις τῆς Βοιωτίας, Φωκίδος καὶ Ἀττικῆς. σ. 151. — Μάχη ἐν Σαλαμῖνι, καὶ στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ὁ Θερμιστοκλῆς. σ. 163. — Κεφ. Η'. Ἀναχώρησις τοῦ Ξέρξευ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Θεσσαλίαν. σ. 181. — Κεφ. Θ'. Ἐκκρατεία τοῦ Μαρδονίου ἐκ τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν Ἀττικὴν. σ. 189. — Μά-

χη ἐν Πλαταιαῖς, καὶ στρατηγὸι τῶν Ἑλλήνων ὁ Πausanias καὶ Ἀρισίδης. σ. 202. — Μάχη ἐν Μικάλῃ, καὶ στρατηγὸς τῶν μὲν Ἀθηναίων ὁ Εὐνυππος, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ὁ Λεωτυχίδης. καὶ ἐλευθερώσις τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Σησοῦ. σ. 244. — Κεφ. Ι'. Ἐξα-

κολούθησις τοῦ πολέμου, καὶ ἐκκρατεία τοῦ Κίμωνος καὶ Ἀρισίδου. σ. 259. — Ναυμαχία καὶ πεζομαχία περὶ τὴν Κύπρον καὶ ἐν Εὐρυμέδοντι, καὶ στρατηγὸς ὁ Κίμων. σ. 264. — Ἐκκρατεία τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Αἴγυπτον. σ. 270. — Δευτέρα ἐκκρατεία τοῦ Κίμωνος εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἡρήνη. σ. 275.

Ταῦτα τοῖνον περιέχων, ἐτιμήθη τέσσαρα φιορίνια χάρτινα. Ἦδη δὲ τυπωθήσεται ὁ βίος τοῦ Πεισιπράτου καὶ τῶν Πεισικρατιδῶν, ὅπου ἀναφέρονται καὶ ἄλλαι ἐπίσημοι οἰκίαι τῶν Ἀθηναίων, ὡς τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν, καὶ ἄλλων· τὸ ἔργον τοῦ Ἀριστογείτανος καὶ Ἀρροδίου, ὁ πολιτικὸς βίος τοῦ Σόλωνος καὶ ἄλλα τοιαῦτα, πρὸς γνώσιν τοῦ γένους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, καὶ κατάληψιν τῶν συγγραφέων. Ἐπι δὲ ἀναφέρονται χρονολογικῶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ Ὠγύγου μέχρι τοῦ Κόδρου, ἐπειτα οἱ ἄρχοντες μέχρι τοῦ Πεισιπράτου· ἐπομένως καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς διοικήσεως, αἱ παραχαί καὶ τὰ αἴτια δι' ἃν ἐγένετο τύραννος

ὁ Πεισιστρατος. Καὶ οὕτως ἐμπεριλαμβάνεται τρόπου τινα συνοπτικῆς ἢ πολιτικῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ Ὠγύργου μέχρι τῆς καθαιρέσεως τῶν Πεισιστρατιδῶν, τῆς ἀρχῆς τοῦ Κλεισθέους, καὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Πεισιστρατίδης Ἰππίας, καὶ ἡσύχασαν οἱ Ἀθηναῖοι. Οὕτω δὲ συνάπτονται διαδοχικῶς καὶ χρονολογικῶς καὶ οἱ βίοι τῶν ἐνδόξων· ἐπειδὴ μετὰ τὸν Πεισιστρατον καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας, ἐχρημάτισεν ὁ Μιλτιάδης, Φεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης ἔ. ὁ Κίμων, οἱ τινες ἔλαμψαν ἐν τῷ πρώτῳ Περσικῷ πολέμῳ. Μετὰ δὲ τούτους ἀρχεται ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ἐν ᾧ ἔλαμψεν ὁ Περικλῆς, Ἀλκιβιάδης καὶ οἱ λοιποὶ. Οὕτω γίνονται καὶ οἱ μετὰ ταῦτα πόλεμοι καὶ βίοι τῶν ἐνδόξων, οἱ τινες περιμένουσι τὴν συνδρομὴν τοῦ γένους. Κατὰ τῶν οὖν τῶν τρόπων ἐννοοῦμεν εὐκολαίτερον, τί λέγει ὁ Πρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφῶν, οἱ ῥήτορες καὶ πάντες οἱ συγγραφεῖς, γνωρίζουσι καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν, ἔ. τὰ ἀξιολίμητα ἔργα αὐτῶν.

Βιέννη 1818. Ὀκτωβρίου 26.

ἘΛΛΗΝΙΚΟΝ ΣΤΑΓΙΡΙΣΤΗΝ

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Ψ Ξ Ι Σ.

Ὑπὸ πολλῶν ἀπαδείχθη, ὅτι ἡ Ἰταλικὴ εἶναι καὶ αὐτὴ μὴ ἀπὸ τὰς πλέον ἀραίας καὶ πλέον καλλιερρημένως γλωσσας τῆς σοφῆς Εὐρώπης· καὶ μάλιστα εἰν παρατηρήσωμεν τὴν εἰς τὰς λέξεις αὐτῆς ἁρμονικωτάτην διαμοίρασιν τῶν συμφωνῶν καὶ φωνηέντων, καὶ τὴν ἐκ τῆς διαμοίρασεως ταύτης προερχομένην εὐφωνίαν, πρέπει νὰ ἐμολογήσωμεν, ὅτι εἰς τὴν γλυκύτητα τῆς προφορᾶς αὐτὴ ὑπερβαίνει ὅλας τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Αὕτη ἡ ἁρμονικωτάτη διάλεκτος πρὸ πολλοτάτων ἤδη χρίτων ἐσπουδάζετο, καὶ σπουδάζεται ἕως τῆς σήμερον ἐπιμελῶς καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Εἰς τὴν Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ὀλλανδίαν, καὶ Δανιμαρκίαν πάμπολλαι εὐμέθοδοι γραμματικαὶ αὐτῆς κατὰ καιροὺς ἐνεκράνησαν, καὶ καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἄλλαι εὐμεθοδέσφαι φαίνονται· εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁμοίως τοιοῦτῃ πρακτικῇ γραμματικῇ τῆς Ἰταλικῆς ἕως τῆς σήμερον ἀκόμη δὲν ἐβάνη. Ἡ Ἑλλὰς ἐπειδὴ ὑσφρεῖται ἀκόμη πλῆθος βιβλίων, πολλοὶ φιλόγενεῖς, οἱ μὲν δι' ἐξόδων, οἱ δὲ δι' ἰσθῶτων ἀγωνίζονται τὸν καλύτερον ἀγῶνα εἰς τῆς περῶσαν ἐποχὴν, διὰ νὰ πλουτίσωσι τὰς βιβλίας θήκας αὐτῆς μὲ διάφορα εἶδη ἀφελίμων βιβλίων, καὶ δι' αὐτῶν νὰ ἐφοδιάσωσι τοὺς νέους μὲ διαφόρους μαθήσεις.

Ὅθεν ἐπιθυμῶν καὶ ἐγὼ νὰ συνεισφέρω τι τὸ κατὰ δύναμιν, ἀπετελείωσα ἤδη Θεωρητικὴν καὶ Πρακτικὴν Γραμματικὴν τῆς Ἰταλικῆς κατὰ τὴν ὀδηγίαν καὶ νέαν μέθοδον τῶν καλλίστων Γραμματικῶν τῆς σοφῆς Εὐρώπης.

Ἡ τάξις τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη εἶναι ἡ ἀκόλουθος· μετὰ τὸ περὶ προφορᾶς Κεφάλαιον ἐβάλλησαν Ἰταλικά τινα προγυμνάσματα μὲ ἀπλοελληνικὰς ἐξηγήσεις. Μετὰ τὴν θεωρίαν τῶν ἑκτῶ μερῶν τῆς λόγῃς ἔπονται εἰκανόνες κατὰ τινὰ νέον ἀφελιμώτατον τρόπον· μετὰ τοὺς κανόνας ἔπονται διάφορα παραδείγματα· μετὰ τὰ παραδείγματα ἀκολουθοῦν διάφορα ἀπλοελληνικὰ θέματα μὲ τὴν ἀνήκουσαν ὀδηγίαν διὰ νὰ ἡμπορῇ τις εὐκόλως νὰ τὰ μεταγλωττίξῃ εἰς τὸ Ἰταλικόν· ἔ. τελευταῖον ἔπονται διάφορα ἄλλα πρὸς εὐκολωτέραν μάθησιν ταύτης τῆς γλώσσης ἀφελιμώτατα γυμνάσματα.

Κατ' αὐτὸν τὸν νέον τρόπον εὐκόλως μαθαίνει τις πολλὰς λέξεις, ῥησείας, καὶ ἰδιωτισμούς τῆς γλώσσης· μαθαίνει ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ὁμιλῇ, νὰ ὀρθογράφῃ, καὶ νὰ καταλαμβάνῃ διηλεκτικῶς τοὺς Συγγραφεῖς. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι καὶ ἡ Ἰταλικὴ ἔχει πολλοὺς καὶ καλλοὺς Συγγραφεῖς, ἔχει ἀθάνατα συγγράμματα· καὶ πολλοὶ πεπαιδευμένοι τῆς Εὐρώπης μαθαίνουσι αὐτὴν, μόνον διὰ νὰ τ' ἀναγνώσωσιν εἰς τὸ πρωτότυπον.

Τὰ ἐξ αὐτῆς τῆς γλώσσης εἰς τὴν ὀμιλουμένην μας μεταφραθέντα βιβλία ἀποδεικνύουσι, ὅτι καὶ πολλοὶ πεπαιδευμένοι τῆς Ἑλλάδος ἠξεύρουσι ἐντελῶς αὐτὴν, ἥτις οὕσα γλώσσα σοφῶν Συγγραφέων δὲν εἶναι ἀνώφελης εἰς τὸ γένος μας· εἶναι μάλιστα ἀφελιμωτάτη, ἀναγκαιοτάτη, καὶ ἀπαραίτητος εἰς ὅλας τοὺς πραγματευταίς καὶ τοὺς αὐτῶν γραμματικούς, οἱ τινες καλύτερα ἀπ' ἐμὲ ἠξεύρουσι πόσον χρειάζεται εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἡ γλώσσα.

Οἱ νεοὶ λογιώτατοι τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἤδη πεπληροφορημένοι, ὅτι διὰ νὰ γένωσι πολυμαθεῖς πρέπει νὰ μάθωσι καὶ ἄλλας γλώσσας τῆς σοφῆς Εὐρώπης· ἡ Ἰταλικὴ διὰ τοὺς Ἕλληνας εἶναι εὐκολωτέρα ἀπ' ὅλας· ὅθεν εἶναι καλῆτερα ἀπ' αὐτὴν ν' ἀρχίσωσι πρότερον, καὶ ἔπειτα θέλουσι ἡμπορῆσαι πολὺ εὐκολώτερα νὰ μάθωσι τὴν Λατινικὴν, Γαλλικὴν (καὶ Ἰσπανικὴν), αἱ ὁποῖαι ἔχουσι μεγάλην ὁμοιότητα ἀναμταξύτων.

Ἡ βιβλίον Γραμματικὴ ἐγένεν ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἀρχαίους, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς προσεχικότας· ἐγένεν εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε

καὶ ἐκείνοι, οἳ τινες εὐρίσκονται εἰς τόπους ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν
ν' ἀποκτήσωσι διδάσκαλον τῆς Ἰταλικῆς, ἢ μὲν μόνον δι' αὐ-
τῆς τῆς Γραμματικῆς νὰ μάθωσιν ἴπωσόν ταύτην τὴν χερσὶ
την καὶ ἀραιοτάτην γλῶσσαν.

Παρακαλοῦνται λοιπὸν οἱ φιλογενεῖς νὰ συνδράμωσιν εἰς
ἀπάντησιν τῶν ἐξόδων τῆς ἐκτυπώσεως, καὶ νὰ μοι πέμψωσιν ἐν
καιρῷ τὰ ἔντιμα αὐτῶν ὀνόματα, διὰ νὰ ἤξεύρω πόσα σάματα
πρέπει νὰ τυπώσω· διότι μόνον τὰ διὰ τοῦς συνδρομητὰς σάμα-
τα θέλουν τυποῦν εἰς ἀραιὸν χαρτὶ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς πολλὰ κα-
τώτερον.

Ἡ τιμὴ διὰ μὲν τοῦς ἐν Βιέννῃ διορίζεται 6 φιορίνια χαρτι-
να· διὰ δὲ τὰς ἄλλας πόλεις δύο ἡμισυ φιορίνια ἀσημένια· διὰ δὲ
τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἑπτὰ ἡμισυ γρόσια.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν τὰ δέχονται οἱ ἐξῆς Φιλογενεῖς
Κύριοι:

- Ἐν Βιέννῃ ὁ κύριος Βασίλειος Ρίζου.
- Ἐν Πέσῃ ὁ κύριος Ἀθανάσιος Γραμπύθσκης.
- Ἐν Ζέμανι ὁ κύριος Ἐμμανοὴλ Σολλάρου.
- Ἐν Βρασιόβω ὁ κύριος Δημήτριος Παναγιώτου Στέργιου.
- Ἐν Σιμπινίω ὁ κύριος Γεώργιος Μανικατῆς.
- Ἐν Τριεστῷ ὁ κύριος Δούκας Κανέλι.
- Ἐν Βενετίᾳ ὁ κύριος Νικόλαος Μαυροδόγλους.
- Ἐν Δισβόρνῳ οἱ κύριοι Δράκος υἱὸς καὶ Σκυλίτζης.
- Ἐν Μαρσιλίᾳ ὁ κύριος Δημήτριος Καπουδάς.
- Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ κύριος Πλατὺς Νεγροπόντης & Συντρ.
- Ἐν Σιμύρῃ ὁ κύριος Ἰωσήφ Μαγγιοράνης.
- Ἐν Χίω ὁ Σοφολιγιώτατος Διδ. κύριος Κωνσ. Βαρδαλάχος.
- Ἐν Κυθωνιάτῃ ὁ κύριος Δημήτριος Ἀγγελῆ Οἰκονομελῆ.
- Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ οἱ κύριοι ἀντάδελφοὶ Ἀναστασίου Τασίτζα.
- Ἐν Θεσσαλονίᾳ ὁ κύριος Ἐμμανοὴλ Ρίζου.
- Ἐν Σέρβιαις ὁ κύριος Ἰωάννης Μερσισιώτης.
- Ἐν Ἰωαννίνοις ὁ Σοφολιγιώτατος Διδ. κύριος Ἀθανάσιος Παλίδας.
- Ἐν Μεσόβῃ ὁ κύριος Ἀναστάσιος Τασίτζα.
- Ἐν Βουκορεστῷ ὁ κύριος Θεόδωφος Βακάλογλους.
- Ἐν Ἰασίῳ ὁ κύριος Ἀθανάσιος Γκαυῆς.
- Ἐν Ὀδησσῷ οἱ κύριοι Γεώργιος Ράλης καὶ Συντρ.
- Ἐν Μόσχῃ ὁ κύριος Λάμπρος Πάλης.

Βιέννη τῆ 20. Αὐγούστου 1818.

Ἰωάννης Ταφρᾶς Θεσσαλονικεὺς

ΦΥΣΙΚΑΙ ἘΠΙΣΤΗΜΑΙ.

§. 1.

Ὀρυκτολογία καὶ Γαιωλογία.

§. α'. **Τ**ὰ Ὀρυκτὰ ἐν γένει εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς τῶν φυσικῶν, μερικῶς ὅμως ἔχουσι πολλοτάτας σχέσεις μετὰς χρείας καὶ μετὰ τὴν πολυτέλειαν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, καὶ κατὰ τοῦτο γίνονται τὸ ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς πολλῶν ἀνθρώπων. Αἱ οὐτιδανώτεραι αὐτῶν ποιότητες, αἱ εἰς μόνην τὴν ματαιότητα εὐαρεσούσαι, αὐξάνουσι τὰ πλοῦτη τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σχέσεις· αὐτὰς ἡ Πολιτικὴ σπουδάζει καὶ ἡ φιλοσοφία δὲν ἀμελεῖ. Ἡ πλεονόποσις πολυτέλεια, ἡ τῶν πολυτίμων λίθων, μᾶς ἔμαθε τὴν ὑπαρξίν μακρυσμένων τόπων, καὶ πολλὰ περιέργω φυσικὰ φαινόμενα. Ὁ Κύριος Ἄσος, ὅστις τοσοῦτον ἐτελειοποίησε τὴν Ὀρυκτολογίαν, προσαρμόσας αὐτὴν εἰς τὰς πράξεις τῆς ὑψηλῆς Φυσικῆς, καὶ εἰς τὰς ἀναλογίας τῆς ἀκριβοῦς Γεωμετρίας, ἠθέλησε νὰ εἰσάξῃ εἰς τὰ μυσῆρια, νὰ εἴπω οὕτως, αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῖς πρακτικοῖς Ὀρυκτολόγοις, δηλαδὴ ἐπεινους, ὅτινες δὲν ἐνασχολοῦνται παρὰ εἰς τὰ ὀρυκτὰ τῆς πολυτελείας. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐκοινοποίησεν ἤδη ἓνα σύγγραμμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκδέτει τοὺς φυσικοὺς χαρακτῆρας τῶν πολυτίμων λίθων, καὶ περιγράφει τὰ ἀσφαλῆσεν μίση πρὸς διάκρισιν τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτῶν. Ἡ γνῶσις αὐτῶν τῶν μέσων εἶναι τόσον ἀνεγκαιότερα, ὅσον ἡ τέχνη διαφθεῖρει παντοίως τὰ ὀρυκτὰ, πότε μὲν διαχωρίζουσα τὰ πέταλά των εἰς σχήματὰ διάφερα, πότε δὲ θερμαίνουσα αὐτὰ, καὶ ἄλλοτε πάλιν μεταχειριζομένη διάφορα μέσα· καὶ ἡ φύσις αὐτῆ αὐξάνει τὴν δυσκολίαν τοῦ νὰ διακρίνη τις τὰ ὀρυκτὰ δίδουσα εἰς αὐτὰ πολυποίκιλα χρώματα

ρίσκοτο και ὀξειδίου Ψευδαργύρου, ἓνα νέον μέταλλον, τὸ ὁποῖον ὠνόμασε Κάδμειον. Ἴδου οἱ κυριώτεροι τῶν χαρακτῆρων του, τοὺς ὁποίους ἀντιγράφη ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κυρίου Στρομεyer πρὸς τὸν Κύριον Herrmann εἰς τὰς 19. Ἀπριλίου 1818.

α'. Ὁ Κύριος Στρομεyer ἐκαθάρισε τὸ Κάδμειον εἰς μέταλλον λευκόν, ἔχον χρῶμα ἀνάλογον μ' ἐκεῖνο τοῦ κασσιτέρου καὶ τοῦ χρυσοῦ. Ἡ προσβολὴ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος δὲν διαρθεῖρει τὴν λάμψιν τοῦ μεταλλοῦ· αὐτὸ εἶναι μαλακτὸν.

β'. Ὅταν θερμαίνουσι τὸ Κάδμειον, κιτρινίζει, ἀποβάλλει τὸ ὀξυγόνον καὶ ἀποκορμίζεται ἐνῶ θερμαίνεται. Δὲν χρωματίζει τὴν χρυσοκέλλαν· τὰ ὀξέα ἐνεργοῦσιν εἰς αὐτὸ ὡς εἰς ἀλκαλικὰ βᾶσιιν.

γ'. Ὅταν τὸ Κάδμειον εἶναι διαλυμένον, ὁ ὑδρογόνοσ ἀειούχοσ τὸ κατακρημνίζει, καὶ τότε ἔχει χρῶμα κίτρινου λαμπρόν.

Οἱ χαρακτῆρες οὗτοι, ἂν καὶ ὀλίγοι, ἀρκεῦσιν ὅμως πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι τὸ Κάδμειον ὑπάρχει, καὶ συνιστᾷ τὸ 43. μέταλλον τῆσ νέασ Χιμείασ.

Ὁ υἱὸσ τοῦ Κυρίου Hermann ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Κύριον G. Lussac μικρὰν ποσότητα Καδμείου διὰ νὰ τὴν ἐξετάσῃ· αὐτὸσ ἐνασχολεῖται ἤδη εἰς ἓνα ὑπόμνημα περὶ αὐτοῦ τοῦ μεταλλοῦ, καὶ θέλει τὸ ἀναγνώσῃ εἰς μίαν ἀπὸ τὰσ συνελύσεις τοῦ Πανεπιστημίου· ἐν καιρῶ θέλω κοινοποιῆσαι εἰς τὸν Δ. Ε. τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ τοῦ ὑπομνήματοσ.

§. 3.

Ζωολογία.

δ. α'. Ἡ ἐντεχνοσ φιλοπονία τῶν μελισσῶν καὶ τὰ τεχνικὰ ἔργα των εἶναι γινῶσα εἰς ὅλους. Ὅσοι ἀνέγνωσαν τὰ ὑπομνήματα τοῦ Ρωμούρου, εθαύμασαν βλέποντες τὰ διάφορα μέσα, ἐπίσης ἐπιτήδεια καὶ πολυσύνθετα, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐπέπειρεν εἰς τὸ ἀναρβίμητον πλῆθος τῶν μελισσῶν ἀπὸ τὰσ ὁποίασ πληθουσιν αἱ πεδιάδες μας, τὰ δάση καὶ λιθάδιά μας. Ὁ Κύριος Βουάλκεναφ ἐπρόσθεσεν εἰς ὅσα ἤξεύραμεν ἤδη περὶ τῶν μελισσῶν πολλὰς ἄλλασ νέασ περιέργουσ παρμηρήσεις. Μεταξὺ τῶν πολλοτάτων εἰδῶν τῶν μελισσῶν εὑρίσκειται ἓνα, τὸ ὁποῖον οἱ Ζωολόγοι ὠνόμασαν χάλικτον.

Ὁ κυριώτεροσ χαρακτῆρ του εἶναι ἓνασ ὄγκοσ χαραγμένοσ εἰς τὸν τελευταῖον κίρκον τοῦ ὑπογασρίου τῶν θηλυκῶν. Αὐτοῦ τοῦ εἶδοσ αἱ μέλισσαι ζῶσιν εἰς ἐταιρείαν· ἡ φωλεά των σκαμμένη εἰς τὴν γῆν ἔχει βάθοσ πέντε ἢ ἕξ δακτύλων, ἢ κοινωεῖ πληγίως μ' ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἄλλασ κοιλότητας, εἰς τὰσ ὁποίασ αἱ μέλισσαι καταθέτουσι τὸν γόνον των. Αὐταὶ τὴν νύκτα μόνον ἐργάζονται εἰς τὴν φωλεάν των, τὴν δὲ ἡμέραν βόσκουσιν εἰς τ' ἄνθη καὶ συναβροίζουσι τὸ μελιττώδεσ μέρος τῶν βοτάνων διὰ τὴν τροφήν των μικρῶν των.

Μεταξὺ τῶν χάλικτων δὲν εὑρίσκειται οὐδέτερον φύλλον· τὸ θῆλυ μόνον συνιστᾷ τὰ τρία τέταρτα τοῦ εἶδοσ καὶ αὐτὸ μόνον ἐργάζεται. Ἡ μεγαλιτέρα φροντίσ αὐτῶν τῶν ζωῶν εἶναι, τὸ νὰ φυλάττωσι μὲ προσοχήν τὴν εἰσοδον τῆσ φωλεᾶσ των, διὰ νὰ μὴν εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν δολίως κἀνενα ἄλλο ζῶον παρὰ μόνον τὰ μέλη τῆσ ἐταιρείασ.

Πολλοὶ ἐχθροὶ ζητοῦν νὰ ἔμβωσι κρυφίως εἰς τὴν φωλεάν τῶν μελισσῶν διὰ νὰ καταράγωσι τὴν μελιττώδη ζύμην των, ἢ διὰ νὰ καταθέσωσι τὰ ἰδιόκατα των εἰς, ἐκ τῶν ὁποίων θέλουσ γεννηθῆ μικρὰ ζῶα διὰ νὰ φάγωσι τὸν γόνον τῶν μελισσῶν.

Ὁ σκληρότεροσ ἐχθρὸσ τῶν χάλικτων εἶναι ὁ ποικίλοσ σκορπιὸσ, ζωῶντιον ἀπὸ τὴν γεννεάν τῶν καρκίνων· αὐτὸσ κάμνει τὴν φωλεάν του εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου καὶ αἱ χάλικται, τὰσ ὁποίασ θανατῶνει ἔταν αὐταὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν φωλεάν των, κεντῶν αὐτὰσ μὲ τὸ φαρμακερόν του κέντρον, καὶ οὕτωσ τὰσ φέρει εἰς τὴν φωλεάν του πρὸσ τροφήν του.

Ἐν Παρισίοις τῇ 18. Σεπτεμβρίου 1818.

Γιώσηποσ Μ. Δούκασ.

Περίποθητέμου φίλε Β—!

Ἴσως ἐνθυμᾶσαι ὅσα μ' ἔγραψες μίαν φορὴν περὶ τοῦ ἀνομοιοκαταλήκτου, καὶ ἔτι δὲν εἶναι ἀχαμνὸν νὰ δοκιμάσωμεν, ἴσως κ' ἐμεῖσ ἡμπορέσωμεν νὰ ἔχωμεν αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν εἰς περισσότερα ποιήματα, ἀφοῦ εὑρίσκειται καὶ εἰς πολλὰ ἔθνηκά μας τραγούδια· ἀπὸ τότε ἔγινα κ' ἐγὼ προσεκτικώτεροσ εἰς τὴν ἀνομοιοκατάληκτον χειρουργικὴν τῶν λο-

γίου μας· αλλά μανθάνοντας, ότι οι υπερασπισί της ζήτησιν να απορρίξουν με την ολόγη το όμοιοκατάληκτον, ως αιδές, βάρβαρον και δύσκολον, και να θεωροῦν, δὲν ἤξευρω διατι, ως νέαν εφεύρεσιν τους τὸ άνομοιοκατάληκτον, παρατηρῶντας ένταυτῶ, ότι ως και ἡ άνομοιοκατάληκτη σιχουργική τους ἔδειχνε πολλάκις μεγάλην και χουτρήν ανεπιτηδεύτητα, και ἦταν παντάπασιν άνοση, άρχισα να ἔμπαιτροπον τινά με τὸν ἑαυτὸν μου εἰς πόλεμον· πότε να ὑπαπτεύωμαι, ότι ως και τὰ αισθήματά μου με άπάτοῦν, ἢ ότι ἐγείρονται εἰς ἔμένα αισθήματα διόλου εναντία με ταῖς αιτιαστῶν· πότε πάλε να σοχαζῶμαι, ότι εἶναι ενδεχόμενον μερικὸι άνθρωποι, ἢ διὰ πρόληψαις, ἢ δι' άλλαις αιτίαις, να κρίνουσι τὴν καρδιάν τους χωρὶς καθόλου να τὴν ἐρωτοῦν, χωρὶς να θέλουσι να προσέξουν εἰς τὰ διάφορά της αισθήματα, και να ἐξετάσουν τὸ διατι αὐτῶν τῶν αισθημάτων· ἐπιθυμῶντας λοιπὸν να ἐλευθερωθῶ από αὐτὴν τὴν στενοχωρίαν, άποφάσισα να ἐξετάσω τὸ πρᾶγμα αὐτὸ και ἑαυτὸ, να θεωρήσω τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς σιχουργικῆς μας, τῆς όμοιοκαταληξίας, τὴν άμοιβαίαν σχέσιν τους, και τὴν ἐπίβουάν τους εἰς ταῖς ιδέαις και τὰ αισθήματά μας· πλὴν καθὼς ἐμπήκα εἰς τὴν ὑπόθεσιν μ' ἐφάνηκε, ότι ἡ τέτοια ἐξέτασις προπαυτοῦσε πολλάκις και διάφοραις γνώσασις, και σπουδὴν τοῦ ανθρώπου όχι ἐπιτόλαιην και περιορισμένην· διὰ τοῦτο βλέποντας εἰς τὸν Α. Ἑρμῆν (Ἄρ. 16. Σελ. 399. τοῦ 1817), ότι καταφρονεῖται ἡ όμοιοκαταληξία, και εἰς τὸν φιλολογικὸν τηλεγράφον (Ἄρ. 5. τοῦ ἐνεσ. ἔτους), ότι τὴν υπερασπίζονται χωρὶς κανένα λόγον, αλλά μόνου με τὸ „καταφρονήσας τοῦ όμοιοκαταληκτου, ως άναξίου τῆς καλῆς και ἑναρμονίου γλώσσης τῶν Ὀμήρου και Σοφοκλέους άπογόνων“ και με τὸ „εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ἔσυνείθισαν και τὴν ροσιμεῦονται· ὁ Βολταῖρ τὴν λέγει άφευκτον κακὸν εἰς τὴν σιχουργικὴν τῶν Γάλλων“ δὲν ἠπόρεσα να μὴν θαυμάσω, και δίχως να θέλω άρχισα να σοχαζῶμαι τὰ ἐξῆς, ἀλισμονῶντας τὸν καθαυτὸ μου σκοπόν.

Ἡ όμοιοκαταληξία, ἂν και εἰς τόσον ἐξευγενισμένα ἢ σφοδρὰ ἔθνη δὲν ἦταν άρεσῆ και συνειθισμένη, εἶναι ὅμως εἰς ἑμᾶς· οἱ καλλίτεροί μας ποιηταὶ τὴν ἐμεταχειρίσθησαν, και

τόσον τὴν ἔσυνείθισαμεν, ὥστε, ἂν εἰς κανένα εἶχον τῶν περισσότερων μας τραγουδιῶν παραμεληθῆ, ἢ δὲν ἐπιτύχη, ὁ κόσμος εἰς πολλά μέρη τῆς πατρίδος μας λέγον.

ἀπό τὴν πόλιν ἔρχομαι, και εἰς τὴν κορφή κανέλλα

καὶ ἂν δὲν σ' ἀρέσῃ ἡ μέση μου να σ' τὴν ἐπελεκησω ἢ κανένα παρόμοιον γελοῖον εἶχον· τὸ άναξία τῆς καλῆς και ἑναρμονίου γλώσσης τῶν άπογόνων τοῦ Ὀμήρου και Σοφοκλέους, όχι μόνου δὲν εἶναι εὐλόγος λόγος εναντίου της, αλλά μάλιση δειχνει και διόλου παράκαιρην και ἀξίομεμπτην ἔπαρσιν, κ' ένταυτῶ ἴσως μεγάλην άγνωσιαν τῆς μορφῆς τῆς σιχουργικῆς τῶν παλαιῶν και τῆς ἐδικῆς μας, και τῆς διαφορᾶς τῶν κυριωτέρων σημερινῶν γλωσσῶν· και διὰ να καταφρονήσῃ τινὰς μίαν τέτοιαν συνήθειαν, ἔπρεπε να εὔρη εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων πολλοὺς και ισχυροὺς λόγους εναντίου της, και δι' αὐτῶν να καταπέσῃ τοὺς ἀπρόληκτους και φίλους τῆς ἀληθείας· να τὴν καταφρονήσῃ ὅμως διὰ δημοσίας κηρύξεας ἀπλῶς ἢ δίχως κανένα λόγον, ἐνῶ δὲν μᾶς ἔχη μίτη καν προκαταπισμένους περὶ τῆς ἀληθείας και τῆς ἀξιολογότητος τῶν γνωμῶν του, τοῦτο δὲν εἶναι ἐπαινετὸν· ἐπειδὴ ὅποιος με τέτοιον τρόπον καταφρονεῖ τοῦ γένους του ταῖς συνήθειαις, δειχνει πρὸς ὅλους τοὺς ὁμογενεῖς του καταφρόνησιν, και ότι θέλει να φαινεταὶ κατὶ ξεχωριστὸν πρᾶγμα, και άνάτερος τῶν λοιπῶν· δειχνει και κοντὰ εἰς άλλα πολλά μεγάλην άγνωσιαν τοῦ πῶς τὰ ἔθνη κρίνουσι, ἢ διορθῶνουσι ταῖς βάρβαραις, κακαῖς, και βλαβεραῖς συνήθειαις, και ἀκολουθῶσι ότι ποτὲ δὲν δά ἠμπορέσῃ να ἐνεργήσῃ πρὸς τὸ καλλίτερον· ἢ πρέπει τάχα οἱ προκομμένοι, ὄντας φρουσχωμένοι ἀπό τὴν ιδέαν, ότι τάχα οἱ ἄλλοι εἰς κανένα πρᾶγμα δὲν σοχαζῶνται, μὴτ' αἰσθάνονται σάν αὐτους, να καταφρονοῦν ταῖς συνήθειαις τοῦ γένους των μόνου διότι εἶναι συνήθειαις; όχι αναμφισβῶως, ἂν εἶναι ἀληθινοὶ προκομμένοι· αὐτοὶ ζοῦν διὰ τὸ γένος και εἰς τὸ γένος· γνωρίζουν, ότι ἔχει και πολλὰς σωτηριώδεις συνήθειαις· βλέπουν και με λύπην τους ανέκφρασθαι ταῖς κακαῖς του, και πασχίζουν, δίχως να ζητοῦν κλημίαν διαφορὰν ὑπὲρ τῶν ὁμογενῶν τους, ὀδηγούμενοι ἀπό τὴν βαθειάν σπουδὴν τοῦ ανθρώπου και τῶν ἐθνῶν, ταῖς πρώταις να ταῖς φρεῖνουσι περισσότερο, και ταῖς δεύτεραις βαθμῆδὸν να ταῖς

αδυνατίζουν αμέσως, ή έμμέσως κατά τήν φύσιν τών πραγμάτων και τοῦ ἀνθρώπου, έως νά παύσουν και μέ τήν ὀλότη.

Αὐτά και ἄλλα ἀνάλογα μ' ἔδωσεν ἀφορμήν νά συζητήσῃ τὸ καταφρονήσας τοῦ ὁμοιοκαταληκτουκτλ. ή δὲ ὑπερόψισίς του μ' ἔφερε σχεδόν εἰς ἕκασιν· αὐτὴ μ' ἐφαίνονταν γεννημα τῆς ἀληθμονησίας, ὅτι ή γλώσσα μας δὲν εἶναι ή Φραντζέζικη, μήτ' ἐμεῖς Φραντζέζοι, και ἀκολουθῶς ὅτι δὲν εἶχε τόσον δικαίωμα νά εἶναι ὑπερασπισίς, ὅσον νά εἶναι τὸ ἐναντίον· οἱ Φραντζέζοι τήν συνειθίζουν, και ὁ Βολταῖρ τήν νομίζει βαρύν, πλὴν ἀναγκαῖον ζυγόν, καλοτυχιζοντας πάρα πολὺ τοὺς Ἑγγλέζους, ὅτι ἔχουν και τὸ ἀνομοιοτέλετον, ἐνῶ συνειθίζουν και τήν ὁμοιοκαταληξίαν, και δοξάζει, ὅτι οἱ Ἕλληες θὲ νά εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖοι εἰς τὰ τραγικά θάνατα· λοιπὸν ἐμεῖς δὲν πρέπει νά μεταχειρισθῶμεν και τὸ ἀνομοιοτέλετον· αὐτὸς ὁ πολυμῆρς σύλλογισμὸς μ' ἐφαίνονταν τόσον ἐναντίος εἰς ὅλων τῶν αἰώνων τήν λογικὴν, ὡς ἂν ἦταν δυνατὸν νά ἀληθεύη και νά ἔχη ὀρθότητα, ἔπρεπεν ἀναγκαίως, ή νά φημισθῇ μία καινούρια λογικὴ παντάπασι διαφορετικὴ, ή νά ἀλλοιωθῇ μέ τήν ὀλότη τὸ λογικὸν τῶν ἀνθρώπων· τελευταῖον ἀναγκασθῆκα νά συμπεράνω, ἔτι ἂν και αὐτὴ ή ὑπεράσπισίς τῆς ὁμοιοκαταληξίας πραγματικῶς ἔδινε περισσότερην δύναμιν εἰς τὴν ἐναντίουσίς, ὁ σκοπὸς τῆς ἔμμεως, διὰ τήν ταύτισιν τῆς ἐδικῆς μας γλώσσας μέ τήν Φραντζέζικην και δι' ἄλλαις ἀνάλογαις παραδρομαῖς, ἐνδεχόμενον νά ἦταν ὁ ἕξῆς· ἂν οἱ Φραντζέζοι δὲν νοσημεύονταν τὸ ἀνομοιοτέλετον, ἐπειδὴ ἐσυνειθίσαν τήν ὁμοιοκαταληξίαν, μήτ' ἐμεῖς λοιπὸν, ὅπου συνειθίζομεν τήν ὁμοιοκαταληξίαν, δὲν θά ἴμπορέσωμεν, μήτε πρέπει νά νοσημευθῶμεν και νά μεταχειρισθῶμεν τὸ ἀνομοιοτέλετον.

Ἄφου ἐκατέρωθως νά φέρω εἰς αὐτὴν τήν μορφήν ὅλα τὰ εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ὑπὲρ τῆς ὁμοιοκαταληξίας ἀναφερόμενα, ἐπατάλαβα, ὅτι ή ψυχὴ τρόπον τινὰ ὅλης τῆς ὑπερασπίσεως εἶναι αὐτὴ ή ὁμοιοκαταληξία εἶναι πρᾶγμα συνειθισμένον, ἀλλὰ τὰ συνειθισμένα δὲν πρέ-

πει νά παραβαίνωνται, λοιπὸν κρινεῖς δὲν πρέπει νά τήν κατακρίνη, μήτε τὸ ὁμοιοτέλετον νά ἐγκρίνη· και κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπληροφορήθηκα, ὅτι τῶντι και ή δύνα ή γνώμαις εἶναι διόλου ἐναντιαῖς· ἐκείνης ή καθυγὸ βάσις ἦταν· ταῖς συνήθειαις, ὅταν και χωρὶς λόγον δὲν μὲ φαίνωνται καλαῖς, ταῖς καταφρονῶ· και αὐτηνῆς ή συνήθειαις καλαῖς, και νά μὴν παραβαίνωνται· πλὴν τάχα, ἂν ή συνήθειαις, ὡς συνήθειαις ὀπλῶς, δὲν πρέπει νά καταφρονῶνται· πρέπει ἄρα γε διὰ τοῦτο και ὅλαις ή συνήθειαις, διότι εἶναι συνήθειαις, νά θεωροῦνται και ὡς καλαῖς, και ἀπαράβατα νά ταῖς ἀκολουθοῦμεν; δὲν ὑπῆρξαν, ή εἶναι ἀδύνατον νά ὑπάρξουν εἰς ἓνα ἔθνος συνήθειαις ἐναντιαῖς εἰς τήν ἀληθινὴν του ζωὴν, εἰς τήν ἐλεύθερην ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων δυνάμεων, εἰς τὴν καλλιέργειάν του; τέτοιαις συνήθειαις ἔπαυσαν, εἶναι δυνατόν νά παύσουν, και πῶς; ὅλον τὸ ἔθνος ἔξαυρα και διὰ μᾶς γνωρίζει τήν βλάβη τους, και ταῖς καδικάζει; ή καταρχὰς μένον ἓνας, ή ὀλίγοι, οἱ ὅποιοι βλέποντας, ὅτι εἶναι συμφέρον ὡς πρὸς μερικαῖς συνήθειαις, ἔχει μόνον ταῖς πρώταις και μακρυναῖς των αἰτιαῖς, ἀλλ' αμέσως και αὐταῖς ταῖς ἴδιαῖς νά πολεμήσουν, και ὑποτασσόμενοι εἰς ἐκείνην τήν ἐσωτερικὴν, τήν θείαν και ἀνεξήγητην φωνήν, ὅπου λέγει εἰς κάθε ἀδιάφορον, ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἀτομικῆς του ζωῆς, ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ ἀληθινὸν πρὸς τὰ καλὰ ἔρωτα, και ἀφηφώντας ὅλαις ταῖς ἀνδύσεσιν των ὑπερασπισῶν τους, ἔδειξαν εἰς ὅλον τὸ ἔθνος τὸ πῶς και διατὶ αὐτὴ, ή ἐκείνη ή συνήθεια εἶναι βλαβερὴ, και μετὰ ταῦτα κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐγνώρισε και τὸ ὅλον τῶν λόγων τους τήν ὀρθότητα ή ἀλήθειαν, και ἔπαυσεν ἀκολουθῶς και ή συνήθεια; πῶς τοῦτο ἴμποροῦσε ν' ἀκολουθήσῃ, ἂν ἔπρεπεν ή συνήθειαις ἐν γενεῖ νά θεωροῦνται ὡς καλαῖς και ἀπαράβαταις, και νά μένουν ἀνεγγικταῖς; ὡς ἐνθυμηθῶμε πῶς ἐσυνήθιζαν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα οἱ δασκάλοι μας, ὡς και εἰς τήν τρυφερώτατην ἡλικίαν, νά μεταχειρίζονται ἐναντίον μας, διατὶ δὲν ἴμποροῦσαμε ν' ἀλλάξωμεν ὅλην μας τήν φύσιν, ἐκεῖνα ὅλα τὰ τρομερὰ βασάνα, ὅπου ἴμποροῦσε νά ἐκινῶσῃ ή πλέον βίβλακη και σκληρὴ ἀπαυθροπία, και ὅτι μερικοὶ ἐχαίρονταν κη-

λας, όταν ἐμάθηναι τίποτα νέους τρόπους ἢ ὅσους ἐμεταχειρίζονταν εἰς τὰ δημόσια κολαστήρια πρὸς φανερώσιν τῶν κακοεργῶν· ὡς ἐνθυμηθῶμεν τὸ πόσον ἐσυνειθίζαμεν νὰ καταφρονῶμεν τὴν γλώσσαν μας, καὶ νὰ ἐκθειάζομεν ὡς φασήριαι, ὡς πῆνσοφους, καὶ ὡς ταῦντι ἀξιόους ἀπογόνου ἐκείνων τῶν Ἑλλήνων! ὅσους δὲν ἤξευραν ἄλλο τίποτα, ἀλλὰ μόνον νὰ παίζουν, ὡσάν αὐτόματα, μὲ ξεραῖς ἑλληνικαῖραις, καὶ μὲ ταῖς ὀνομαζόμεναις πτώσαις, καὶ ἠμποροῦσαν νὰ συνδέτουν μόνον ἀπὸ αὐτὰ τὰ δίχως νόημα γραφομένῃσιν, φολιζουτάςτα μὲ ἡλιοφειγγῆ ἢ πρόσωπα, καὶ μὲ κατασπαζόμενα κράσπεδα, καὶ ἴχνη πανεκλάμπρων ποδῶν· ἀκόμα ὡς προχθὲς ἐσυνειθίζαμεν νὰ μὴν ὑποφέρωμεν νὰ μᾶς εἰποῦν κανένα ἐλάττωμάμας· νὰ ἐπιθυμῶμεν νὰ μὲν κερκρον, νὰ μὴν τὸ γνωρίζωμεν, ἢ νὰ τὸ νομίζωμεν ἀρετὴν καὶ προτέρημα· νὰ νοσμεύομασθε ἐπαίνοισ εἰς ὅσα μᾶς ἐχρειάζονταν συμβουλαῖς, καὶ αὐτὶ νὰ δέχουμάσθε μὲ προθυμίαν τοὺς λυπηροὺς, ἀλλὰ σωτηριώδεις λόγους φρονίμων καὶ καρδιακῶν φίλων τοῦ κοινῆ καλοῦ, νὰ τοὺς μέμφουμάσθε, καὶ νὰ κροτοῦμεν ἔξεναντίας ὅσους μᾶς ἐσάρευαν ἀρθονα ἀνεμάδεις ἐπαίνοισ, ὅτι εἴμασθε, εἴμασθε!!! καὶ ἀδιαφοροῦσαν διὰ τὴν πραγματικὴν ὠφέλειαν, ἔχουτας κύριον σκοπὸν τὴν δεξιόστανους, καὶ νὰ γυνοῦν ἀρεστὶ εἰς τὸ κοινόν, ἐνῶ ὅσον τὸ κατ' αὐτοὺς πάρα πολὺ τὸ ἐέλαπταν· πῶς λοιπὸν δὲ νὰ ἐλευθερονομάσθην ἀπὸ τέτοιαις ὀλεθριαῖς συνήθειαις, ἂν ὁ λόγος τῆς ὀνομασίας τῶν ἦταν καὶ ὁ λόγος τῆς καλοσύνης καὶ τῆς ἀποδεικτικότητός των, καὶ τῆς καταδικάσεως ὅλων τῶν ἐναντίων τους; ἢ ἀρῶ εἶναι συνήθειαις καὶ κακαῖς καὶ καλαῖς, εἶναι ἀράγε ὅλαις ἢ πρώταις ἢ δεύτεραις τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ δυναμείως; πῶς ἠμποροῦμεν νὰ ταῖς γνωρίζωμεν καὶ νὰ ταῖς διακρίνωμεν; πῶς γυνοῦνται; τί σχέσιν ἔχουν μὲ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅλον τὸ ἔθνος; πῶς, πότε, καὶ ποῖαις εἶναι δυνατὸν καὶ ὠφέλιμον νὰ πολεμηθῶν καὶ νὰ παύσων; ἀκολουθῶν τὰ πράγματα δὲν πρέπει νὰ τὰ ἐγκρίνωμεν, ἢ νὰ τὰ κατακρίνωμεν, διότι εἶναι συνειδημένα, ἢ ἀσυνήθιστα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐξετάζωμεν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, εἰς ὅλαις ταῖς δυναταῖς σχέσινσιν των, καὶ τότε ν' ἀποφρασιζώμεν· καὶ ἂν εἰς τοῦτο δὲν εἴμασθε ἱκανοὶ, καὶ μᾶς λείπουν τὰ ἀπαιτούμενα, ἢ νὰ σα-

καίνομεν, ἢ καὶ μὲ περισσώτερον συσχολῆν νὰ κηρύττωμεν ταῖς γνώμαισ μας.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀνάλογα ἐσοχάζομεν, ἀφοῦ εἶδα τὰ εἰρημένα κατὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ὀμοιοκαταληξίας· κ' ἐνῶ ἤθελα νὰ γυρίσω εἰς τὸ ἀντικείμενόν μου, δὲν ἤξεύρω πῶς, τὸ κύριος τοῦ Βολταῖρ, ὁ φόδος του νὰ μὴν ὀλιγαφεύσῃ τὴν ἡδονὴν τῶν συμπατριωτῶν του ἐγειραν πάλε διαφόρους σοχασμοὺς εἰς τὸ κεφάλιμου· ὁ Βολταῖρ ἤξευρε πολλὰ καλὰ καὶ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν κλίσιν τῶν ὀμογενῶν του, καὶ τὸ τί ἀκολουθεῖ εἰς ὅλην τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἠμποροῦμεν νὰ σοχασθῶμεν τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὸν ἐδικόν μας ὑπερασπιστὴν τῆς ὀμοιοκαταληξίας; ὄχι ἀναμφισβόλως, ἐπειδὴ τίποτα δὲν ἀναφέρει διὰ τὰ τόσα ἔθνηκά μας ἀνομοιοκατάληκτα τραγοῦδια, ἔτι λογῆς εἶναι καὶ σχεδὸν ὅλα, ὅσα ἐσύναξεν ὁ Βακχίαιος· ἐπειτα εἶναι τάχα ἀπολύτως τὸ κύριος ἐνὸς μεγάλου ἀνδρὸς ἰσοδύναμον μὲ ὅλαις ταῖς ἐξέτασαις καὶ ἀπόδειξαις τῆς ἀλήθειας, ἢ τοῦ ψεύδους; εἶναι καλὸν καὶ συμπερον ὁ σοφοὶ καὶ οἱ προκομμένοι τῶν ἔθνῶν νὰ ἔχουν κανένα εἰς ὅλα τοὺς τὴν ἡδονὴν τοῦ ἔθνου των ἢ τῶν προϋχόντων του, καὶ μὲ φοβεῦνται τόσον νὰ μὴν τὴν ὀλιγαφεύσων πρὸς καιρὸν; καὶ ὁ ἴδιος Βολταῖρ ἀκολούθησεν ἀράγε εἰς ὅλα του αὐτῶν τὸν κανόνα; ἂν εἰς τὴν Φράντζαν οἱ προϋχοντες καὶ οἱ αὐλικὸι τοῦ Παρισιοῦ δὲν εἶχαν τόσων ἐπίβρῃαν εἰς τὰ τῶν προκομμένων, τί εὐθυσιν δὲ νὰ ἐλάμβανεν ἢ καλλιέργεια τοῦ ἔθνους; δὲν εἶναι ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν ἐπίβρῃαν τοῦ ἔθνους; καὶ τῶν προκομμένων του κἀμμία διαφορὰ μεταξύ τῶν φητισμένων ἔθνῶν; ποῖα τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα; καὶ διὰ τί ἐμεῖς μόν ἕνα σοφὸν ἔθνος νὰ δέλωμεν νὰ μιμοῦμασθε καὶ νὰ ἔχωμεν παράδειγμα;

Εἶναι περιττὸν ἀναμφισβόλως νὰ σ' ἐπέσω τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἐκατάντησα νὰ μακρυνθῶ τόσον ἀπὸ τὸ καθαυτὸ ἀντικείμενόν μου· ἤξευρεῖς πολλὰ καλὰ τὸ πόσον μερικὸι λόγοί μου δείχνονται ἀψήφοι, ἢ καὶ καταφρονηταὶ ὄχι μόνον ἀπλῶς ὠφελιμοτάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν σωτηριώδεστων συνηθειῶν, χωρὶς ταῖς ὁποῖαις ἢ ἔθνοτις εἶναι ἀδύνατη, ἀκολουθῶντας τυφλῶστα ὅλαις ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν πρὸ καιροῦ κατατρεκτῶν αὐτῶν τῶν συνηθειῶν, μὴν προσέχοντας καθόλου εἰς τὴν τωρινὴν τῆς σοφῆς Βυράτης κατάστασιν, καὶ

εἰς ταῖς γνώμαις τῶν περιφρονητέων φιλοσόφων, καὶ μὴ ὄντας ἱκανοὶ νὰ ἰδοῦν μίτη ἰσχυρικῶς, μίτη ψυχολογικῶς τὴν μεγάλην ἀφελειάν τους, καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς παύσεώς των, ἐνόσω δὲν μεταβληθῆ τοῦ ἀνθρώπου ἢ φύσις, ἐνόσω ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀνθρώπος· καὶ τὸ παραξενώτερον, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀφελήσια καὶ καταφρόνησις θεωρεῖται ἀπ' ὅχι ὀλίγους, εἰς ἡ βέλτεροι μαρτυρία, καὶ ὁ μεγαλοφρονότατος κήρυκας σοφίας βαυβύτατης καὶ μεγάλης ὑπεροχῆς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς, ἂν καὶ πραγματικῶς ἀκολουθῆ πολλάκις ὅλον τὸ ἐναντίον· ἤξευρις ἐπίσης μὲ ποῖον ὀλέθριον κολακευτικόν, καὶ ἔτσι νὰ πῶ δημαγωγικόν τόνου μερικοὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς νομιζομένους λογίους μας διατὶ ἀξιοῖναι νὰ διαβάσω εἰς κήρυγμα ζήτην γλώσσων δύο τρία βιβλία, ἢ τίποτε ἐφημερίδας, ἢ καὶ νὰ διατρέψουν ἀπλῶς εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην μερικοὺς χήρους, πασχίζου νὰ κλείσουν τὰ μάτια μας εἰς ὅσα βασύμην ἀχαμνῆς δρόμους καὶ κινδυνάσεις· νὰ κρύψουν εἰς τὸ ἴσω τερικόν τοῦ ἔθνους μας ὄλαις ταῖς ἠθικαῖς του ἀσθενείαις, ἢ νὰ τοῦ ταῖς δείχνουν, ὡς τὰ μόνα καὶ βέβαια σημεῖα τῆς τελειστάτης ὑγείας του, καὶ καταφέρονται σχεδὸν μὲ ἀγροτήτητα, ὡς κατὰ μισογενῶν, ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὅποιοι γνωρίζοντας καὶ εἰς τὸ φυσικόν καὶ εἰς τὸ ἠθικόν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἔποιοι κρύβει τὰ πάθη του δὲν ἰατρεύεται, καὶ ὁποῖος δὲν τὰ αἰσθάνεται καταντῆ εἰς ἀπελπισμένην κατάστασιν, προσπαθοῦν νὰ μᾶς κήρουν προσκετικῶς εἰς ὅσα πρέπει νὰ θεραπεύσωμεν καὶ νὰ διτρώσωμεν· πῶς λοιπὸν ἠμποροῦσα, δι' αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια, νὰ μὴν χάσω, εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, τὴν σειράν τῶν σοχασμῶν καὶ τῶν συλλογισμῶν μου, καὶ νὰ μὴ ἀλησμενήσω τὴν καθαυτοῦ σκοπόν;

Ὡς τόσον ἀφοῦ τρόπον τινὰ ἐπιλαυέθικα εἰς τόσον διάφορα ἀντικείμενα, ἔξαναγύρισα εἰς τὸ περὶ χειρουργικῆς καὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, καὶ διὰ νὰ βαδίσω ὁπωσοῦν ἀσφαλέςτερα, ἔκρινα ὀφελίμου νὰ ἐπιμελετήσω μὲ προσοχὴν μερικὰ ἀναγκαῖα εἰς τοῦτο μαθήματα, τὴν Ψυχολογίαν π.χ., τὴν Γενικὴν Γραμματικὴν, τὴν Λισθητικὴν, καὶ νὰ διαβάσω κάμποσαις μονογραφίαις περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων αὐτῶν καὶ ἄλλων ἀναλόγων ἐπιστημῶν· καὶ ἀφοῦ μετὰ τὴν μελέτην αὐτὴν ἐθεώρησα τὸ πρᾶγμα, κατὰ τὴν δυνάμιν μου, κ' ἐξέ-

τασα διάφορα εἶδη ἀπλῶν καὶ συνθέτων ὁμοιοκαταλήκτων σχῶμας εἰς διάφορα εἶδη τῆς ποιητικῆς, μεταβάλλουτας τοὺς ἰδίους καὶ εἰς ἀνομοιοκατάληκτους χωρὶς ἢ ἄλλῶς τὸ νόημα, ἐνόμισα, ὅτι ἡῦρα λόγους κάμποσου ἰσχυροῦς ὑπὲρ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ὅχι ὅμως, ὅτι εἶναι καὶ ἡ ἀφελήσια συνθήκη τῆς χειρουργικῆς μας, χωρὶς τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ὅχι μόνον χάνει καὶ τὰ θελητήρια καὶ τὴν δυνάμιν της, ἀλλὰ καταντῆ καὶ ἀπαράλληκτη μὲ τὸ πεζογραφικόν, καθὼς ἐνδεχόμενον μερικοὶ νὰ τὸ δοξάζουν· καὶ ἀκολουθῶς ἐσυμπέρασα, ὅτι δὲν πρέπει μίτη τὴν μίαν, μίτη τὴν ἄλλην νὰ ἀποβίλωμεν· μὲ ὅλων ὁποῦ, ἂν ἔκρινε τινὰς τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τὰ περισσότερα ἀνομοιοκατάληκτα τῶν λογίων μας, ἦταν, μὲ φαίνεται, πολλὰ δύσκολον νὰ μὴν τὰ καταδικάσῃ· πλὴν ἢ εἰς αὐτὰ προφανέστατη παράδεισις τῶν κανόνων τῆς γλώσσας, καὶ ἡ παντελής ἀγνοία τῆς χειρουργικῆς μὴ φανερόνους τῆς ἀνομοιοκαταληξίας τὸ ἄνοσον, ἀλλὰ τὴν ἀνεπιτηδεύτητα καὶ τὴν ἀτεχνίαν αὐτῶν δὲ τῶν ποιητῶν μας, δὲν εἶχαν ἡμῶν ἰσχύν κατὰ τοῦ ἀνωτέρου συμπεράσματός μου· καὶ διὰ τοῦτο ἐμελετοῦσα νὰ βάλω εἰς τάξιν τὰ ὅσα ἐσχημάσθηκα περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, νὰ σὲ τὰ σείλω νὰ τὰ θεωρήτῃς κ' ἐσὺ, καὶ ἂν τὰ ἐγκρίνης ὡς ἱκανὰ νὰ παρακινήσω τοὺς ἀξίους εἰς τοῦτο ὁμογενεῖς μας νὰ ἐξετάσουν τὸ πρᾶγμα ἐκτενέστερα καὶ βαυβύτερα, νὰ τὰ σείλης εἰς τοὺς ἐκδότας τοῦ Ἐρμού διὰ νὰ τυπωθοῦν, ἂν καὶ αὐτοὶ τὰ εὑρίσκων ὅχι παντάπασι περιττὰ· ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπόπτεοῦμον πάντοτε, ἠέπως εἶμαι ἀπατημένος εἰς ταῖς κρίσεις μου, ἢ μήπως δὲν ἴπιτυχα τὴν οὐσίαν τοῦ προβλήματος, καὶ φοβούμενος νὰ μὴν φανῶ κ' ἐγὼ ἐπίσης ἀξιόμειμπτος εἰς ὅλους τοὺς φρονίμους, καθὼς μερικοὶ, ὁποῦ θαρροῦν κἀνενα παιχιδάκι νὰ ἰποτεινῶνται εἰς τὸ κοινόν, καὶ νὰ τεινάζωνται εἰς τὴν μείση κήνοντας, κατακρίνοντας καὶ συμβουλεύοντας μὲ ῥίψεις φιλοσοφικωτάτων βλεμμάτων, καὶ μὲ ἐνατενίσεις φιλοσοφωτάτων ὁμμάτων περὶ πραγμάτων πολὺ ἠνωτέρων τῆς δυνάμεώς των, διὰ τοῦτο ἐζήτησα νὰ εὑρεθῶ καὶ τίποτε νεώτεραις γνώμαις, ἢ πραγματεῖαις σοφῶν Ἑσσησίων περὶ τῆς φύσεως τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Πρῶτον ἡῦρα μερικὰ εἰς τὸν δευτέρου τόμου τῶν Ἐσσησίων τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος τοῦ δὲ τὸν 7

πλήν δὲν ἦταν τόσον ἀνάλογα μὲ τὸν σκοπὸν μου, ἐπειδὴ τὸ ἀντικείμενόν του δὲν τὸν ἐσυγχωροῦσε νὰ ἐξετάσῃ εἰς πλάτος τὸ πρᾶγμα, καὶ διὰ τοῦτο λέγει ἀπλῶς μόνον καὶ ἢ ἐπιστροφή τῶν ἰδίων ἢ ἔχων προξενεὶ ἡδουήν, δίχως νὰ ἐξετάσῃ ἀνεπτυγμένα τὸ διατί· μετ' ὀλίγου μ' ἐξείλεν ὁ φίλος μας Ψ., μαζὴ μὲ τὴν σημείωσιν καὶ ποῦ ὁ περίφημος Herder ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἴδιου ἀντικειμένου, τὴν ἀξιολογήν μουόγραφίαν τοῦ Schütze τὴν ἐπιγραφομένην Versuch einer Theorie des Reims nach Inhalt und Form· καὶ ἀφοῦ τὴν ἐδιάβασα δύο καὶ τρεῖς φορές μὲ ὅσῃν ἡμποροῦσα προσοχήν, ἐδικαιολόγησα τὴν ὑπόψιν μου καὶ τὴν συζολήν μου, καὶ εἶδα, ὅτι ἦταν πολὺ χρησιμώτερον νὰ κεινοποιηθοῦν τὰ κυριώτερα τῆς θεωρίας τοῦ Schütze, παρὰ νὰ ἀπασχολήσω τοὺς ὁμογενεῖς μου μὲ τοὺς ἐδικούς μου τοὺς σοχασμούς· ἐπειδὴ ἐφοῦ ἀναγνώσων τὰ τοῦ Schütze, ὅσοι εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐξετάσουν βασίμως αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ἡμποροῦν νὰ λάβουν νόξιν, καὶ νὰ θεωρήσουν τὴν ἐδικήν μας σιχουργικὴν καὶ ὁμοιοκαταληξίαν πολὺ ἀκριδέστερα καὶ ὀρθότερα· μὲ ὅλον τοῦτο δὲν ἠξέυρω εἰς ποίαν μικροπρεπέστην ἀδυναμίαν εὑρέθηκα, καὶ μὲ ἦρθεν ἡ ἰδέα, νὰ μαζῶσα ὅσα περὶ τούτου ἐδιάβασα καὶ εἰς ἄλλους, νὰ τ' ἀνακατώσω μὲ τοῦ Stevard, τοῦ Schütze, καὶ μὲ ὅσα μ' ἐκαταίθαιναν κ' ἐμένα, νὰ φτιάσω ἓνα παρδαλὸν καὶ ἀσύστατον ὅλον, καὶ νὰ τὸ προσφέρω εἰς τὸ κοινὸν ἀδιάντροπον ἀδιάντροπον καὶ ἀσυνείδητον ἔπαρσιν, ὡς γέννημα ἐδικόν μου· ἀλλ' εὐθὺς αἰσθάνθηκα μέσα μου σὰν ἓναν ἄλλον ἐαυτόν μου καὶ μ' ἐπιπληττεν ἀσχηρότατα τὰ ἐξῆς· πῶς δὲ ἢ αὐθαδεΐας νὰ δειχθῆς ἄλλοιώτιμος ἀπ' ὅ,τι εἶσαι; νὰ ἀνηθῆς τὴν αὐτενέργειάν σου ἰδιοποιούμενος τὰ τῶν ἄλλων; ἀθλίε! καὶ νομίζεις, ὅτι ὅλη τοῦ κόσμου ἡ ἐξωτερικὴ δόξα ἡμπορεῖ νὰ ἰσοβαρήσῃ μὲ αὐτὴν τὴν ἐν συνειδήσει ἀρνήσιν τῆς αὐτενέργειας καὶ αὐθυπαρξίας σου! πισεύεις, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἀληθινὴ δόξα, ὅταν δὲν εἶναι γέννημα ἐδικόν σου, ὅταν δὲν ἔχῃ τὴν βάσιν καὶ τὴν πρώτην αἰτίαν τῆς μέσασου! πῶς τολμᾷς νὰ

καταφρονῆς τόσον τὸ γένος σου, ἀπατῶντας τὸ μὲ τέτοιον τρόπον, καὶ νὰ ζητῆς ἔπειτα εἰς αὐτὸ τὴν δόξαν σου; ἢ εὐχαρισεῖσαι, μικροπρεπέστατε! ἀπὸ τῶν ἀπατημένων τὴν δόξαν; δὲν φρίττεις! δὲν φρίττεις τὴν καταδίκασιν, ὅταν ἐξ-απατηθῶν; ἢ φοβᾶσαι καὶ τρέμεις, ὑλικώτατε! νὰ ἐκτείνῃς τὴν ὑπαρξίν σου κομματι παρακειῖδες ἀπὸ τὸ τώρα; ἢ ἐπιθυμεῖς, ἀπάνθρωπε! νὰ μὴν ἐβγουν ποτὲ ἀπὸ τῆς ἀμαθείας τὸ σκότος; γνώρισε! γνώρισε τὴν ἀξίαν σου! ἀνθρωπος εἶσαι! σοχάζου, θέλε, καὶ πράττε κατὰ τὴν θέαν σου φύσιν! αὐταῖς ἢ τρομεραῖς ἐπιπληξίαις τόσον μὲ ἐμετάβαλαν, ὅπου ἂν ἦταν δυνατόν διὰ ξένων κόπων νὰ φανῶ ὁ μεγαλύτερος ἄνθρωπος τῶν αἰώνων, καὶ ἡμῶν καὶ μαθηματικῶς κατάπεισμένος, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐγνωρίζονταν ἢ ἀπίτη, πάλε δὲν θὰ νὰ τολμοῦσα νὰ πρῆξω ἐναντίον τῆς συνείδησός μου· διὰ τοῦτο ἀποφάσισα νὰ μεταφράσω ἀπλῶς ἀπὸ τὸν Schütze μόνον τὰ γενικὰ, καὶ ὅσα εὐκολα ἡμποροῦν νὰ προσαρμοσθοῦν καὶ εἰς τὴν ἐδικήν μας, καὶ εἰς κάθε ἄλλην ὁμοιοκαταληξίαν, ἀφίοντας τὸ πέρι προσωδίας καὶ τὰ λοιπὰ, εἰς ὅσα ἀπαιτεῖται ἡ γνώσις τῆς Γερμανικῆς γλώσσας, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνάλογη ἐξετάσις, ὡς πρὸς τοὺς ποιητὰς μᾶς καὶ τοὺς καλοὺς σιχουργούς μας, δὲν εἶναι, μὲ φαίνεται, δύσκολη· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν μὲ φαίνεται περιττὸν, ἀλλὰ μάλις ἀφέλιμον νὰ γένουν γνώσιν καὶ τὰ ὀλίγα τοῦ Stevard, διὰ τοῦτο σὲ σέλνω καὶ αὐτῶν τὴν μετάφρασιν, καὶ ἴσως προσθήσω καὶ τίποτα μερικῶν ἄλλων· θεωρήσεται λοιπὸν ἔλα, καὶ ἂν τὰ ἐγκρίνης, διόρθωσε καὶ τὰ λεκτικὰ σφάλματα, καὶ τὰ ἀποτυχημένα τῆς μεταφράσεως μέρη, καὶ σέϊλε τα εἰς τοὺς ἐκδότας τοῦ Δ. Βεροῦ.

Πολὺ θὰ τὸ χαίρουμαι, ἂν εὐκαιροῦσες νὰ ἐσημείωνες μερικὰ, ἀπ' ὅσα πολλάκις μὲ ἔλεγες περὶ τῆς σιχουργικῆς καὶ μετρικῆς τῶν προγόνων μας; καὶ τὰ ὅσα μ' ἔγραφες κατὰ τῆς γνώμης ἐκείνης, ὅτι πρέπει καὶ ἡμποροῦμεν τάχα νὰ φτιάσωμεν μίαν κεινοῦριαν προφορὰν· καὶ κατὰ τῆς ἰδέας ἐκείνων, ὅπου μὲ δάκρυα καὶ ἀναξαναγκοὺς προσμένουν νὰ

ἀναγεννηθῆ ἢ ἴδια ἢ προφορὰ τῶν προγόνων μας, χωρὶς καὶ νὰ εἰποῦν τίποτα, μὴτε ὁ πρῶτος, μὴτε ὁ δευτέρως, ἀπ' ὅσα τοὺς ἔδειξαν καὶ τοὺς δείχνουν τὸ πρᾶγμα δυνατὸν, ἀφελιμον, ἢ ἀναγκαῖον, διὰ νὰ λάβουν νύξιν καὶ οἱ ἄλλοι ὁμογενεῖς μας σπουδατοί, καὶ νὰ σκεφθοῦν εἰς τὸ ἴδιον ἀντικείμενον· καὶ διὰ τοῦτο δικαίως οἱ περισσότεροὶ ἐσφαλίζονται ὡς ἰδέαις χιμαιρικαῖς, καὶ τῆς κατασκευῆς μιᾶς νέας προφορᾶς, καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς (ἀγνωστῆς) καλαιῶς.

Ἰγίαινε! καὶ μὴ μεμφθῆς τὴν ἀτακτὴν πολυλογίαν μου.

Ὁ φίλος σου K.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Περὶ Ὁμοιοκαταληξίας (1).

Τὸ πνεῦμα, κατὰ τὸν Λαίγιον (2) συνίσταται εἰς τὸ συνιερρῖζειν ἰδέας, καὶ εἰς τὸ ἐνόειν μὲ ταχύτητα καὶ μετριοκιλίαν ἐκείνας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἠμπορεῖ νὰ εὐρεθῆ κάποια ὁμοιότης, ἢ συμφωνία· ἐγὼ προσθέτω εἰς αὐτὸν τὴν ἐρισμὸν, πρὸς συμφήνισιν καὶ ἔχι κρίσιν, ὅτι τὸ πνεῦμα ὑπιθέτει τὴν δύναμιν τοῦ ἀνακαλεῖν θεληματικῶς τὰς ἰδέας, εἰς τὴν σύζευξιν τῶν ὁποίων ἐνασχελεῖται· καὶ μὲ φαίνεται; ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ἢ ἡδονῆ, τὴν ἑποῖαν αἰσθάνονται οἱ ἀκούοντες, πηγάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὴν ἔκτασιν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐξουσία, ὅπου ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀπέκτησεν εἰς τοὺς ἰδίους του ἐσχατοὺς εἰς κάποιας περιπτώσεις, ὅπου οἱ ἄλλοι αἰσθάνονται τὴν θέλησιν τῶν χαρὶς ἐπίβροϊαν.

Καὶ ἡ ἡδονῆ, τὴν ὁποίαν μᾶς προξενεῖ ἡ ὁμοιοκαταληξία, ἐξήρηται κατὰ μέρος ἀπὸ τὴν ἔκτασιν· θαυμάζομεν, ὅτι ὁ ποιητὴς ἀπέκτησεν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἰδεῶν του τὴν ἐξουσίαν, ὡς καὶ εἰς τὰς δυσκολίας τῆς ὁμοιοκαταληξίας νὰ ἐκφράζεται μὲ χάριν καὶ εὐφράδειαν, καὶ μὲ φαινομένην

(1) Μεταφράσιον σχεδὸν ἐλευθέρως ἀπὸ τοῦ σύγγραμματος τοῦ Ἀγγλοῦ Stegnard, τὸ ἐπιγραφόμενον Στοιχεῖα τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἀνθρώπου πνευμάτος. Τόμ. Δεῦτ. Σελ. 40—46.

(2) Essai sur l'Entendement humain. Liv. II. c. XI. §. 2.

εὐκολίαν· εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ εὐθυμα ποιήματα αὐτὸ τὸ τέχνασμα αὐξάνει τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀξεῖοι ἐσχατοὶ εἰς λευκοὺς εἰχους φαίνονται ἄνοσοι. . . . πλὴν καὶ ἡ ἐπιπροφῆ τῶν ἰδίων ἤχων προξενεῖ ἡδονὴν· διὰ τοῦτο καὶ τὰ παιδία νοσημεῖονται νὰ ἐπαναλαμβάνουν λέξεις ὁμοιοκαταληκτοῦς· αὐτὴ ὅμως ἡ ἡδονὴ αὐξάνει διὰ τὸν θαυμασμὸν, ὅπου μᾶς ἐμπνέει τὸ θαυμάσιον τοῦ ποιητοῦ προτέρημα, ἢ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐξουσίας, ὅπου ἀπέκτησεν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν ἰδεῶν του, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκφράσεις τῆς γλώσσης, τὰς ὁποίας ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῆ, χωρὶς ὅμως νὰ βιάζῃ τῆς εἰχουργικῆς τοὺς κανόνας.

Ἡ ἡδονὴ τῆς ὁμοιοκαταληξίας εἰς τὰ σοβαρὰ ποιήματα γεννᾶται ἀπὸ μίαν ἔκτασιν περιζήσεως, τὰς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον μου δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ τὰς ἐξετίσω λεπτομερῶς (1), πλὴν ἐν μέρος τῆς ἡδονῆς προέρχεται ἀπὸ τὴν εἰρημένην ἔκτασιν· καὶ διὰ τοῦτο, καλῶς παρατηρήσωμεν ἢ εἰς τὴν ἔκτασιν, ἢ εἰς τὴν ἰδέαν κήποιν ἐνοχοῦσαν, ἢ ἡδονὴν ὀλιγοσύνου· πρέπει, διὰ νὰ μᾶς ἀρέσῃ, οἱ ἐσχατοὶ νὰ γεννηῶνται ἀπ' ἑαυτοῦτων ὁ εἰς κατόπι τοῦ ἄλλου, καὶ ἡ ὁμοιοκαταληξία νὰ φαίνεται ὡς ἐπουσιώδης περιζήσις· τὸ ἴδιον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὸ μέτρον τῶν εἰχων· ὡς τόσου εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ὁμοιωθῶ, ὅτι ἡ σύμπτωσις τῶν ἰδίων ἤχων εἶναι ἀπ' ἑαυτοῦ τῆς ἡδονικῆς, καὶ ἡ ἡδονὴ αὐξάνει διὰ τὰς ἀνωτέρω αἰτίας.

Πῶς ἐπραγματεύονται ἕως τώρα τὴν ὁμοιοκαταληξίαν; (2).

Δύο εἶναι κατ' ἐξοχὴν αἱ μέθοδοι, τὰς ὁποίας μεταχει-

(1) Εἰς τὴν ἐλαφιακὴν ποίησιν ἡ ἐπιπροφῆ τῶν ἰδίων ἤχων, καὶ τὸ ἐμοιδεῖ τῆς κατασκευῆς τῶν εἰχων, ὅπου ἐξ αὐτῆς ἔπεται, ἀναλογουμένον πᾶσα πολὺ μὲ τὴν ἀνεργον τῆς ψυχῆς κατάστασιν, μὲ τὴν ἀργὴν καὶ ὁμαλὴν διὰ διαδοχὴν τῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας προξενεῖ ἐν τρυφῶν καὶ μελιχολικῶν πάθος.

(2) Καὶ τὰ εἰρη: ἐμεταφράσθησαν ἐλευθέρως ἀπὸ τοῦ γερμανικοῦ σύγγραμματος Versuch einer Theorie des Reims nach Inhalt und Form. (Δοκίμιον περὶ μιᾶς θεωρίας τῆς ὁμοιοκαταληξίας κατ' ἕλην καὶ μορφήν· παρὰ J. Schütze 1802.)

ριζόμεθα διὰ τὰ γνωρίζωμεν τὰ διάφορα ἀντικείμενα· ἢ ἐξτάζωμεν τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς ιδιότητας ἐνὸς πράγματος, καὶ φησόμεθα ἕως εἰς τὰς πρώτας αἰτίας τῶν ἢ ἀρχίζομεν ἀπὸ μίαν ὑπόθεσιν, καὶ ἔπειτα διὰ συγκρίσεων καὶ συλλογισμῶν κινηθῶμεν καὶ ὡς τὸ φαινόμενον, τὸ ὁποῖον θέλωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν· καὶ εἰς τὸ περὶ ὁμοιοκαταληξίας αὐτὴν τὴν δευτέραν μέθοδον ἐμεταχειρίσθησαν, ἢ ὅποια ὄσον καὶ ἂν εἶναι καλὴ καὶ ἀναγκαῖα, πάλιν ὅταν πάρα πολὺ βιαζώμεθα νὰ τὴν ἐφαρμόζωμεν εἰς τὰ πράγματα, εὐκόλως ἠμπορεῖ νὰ μᾶς παρασύρῃ, καὶ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ τὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ τὰ ἐκτιμήσωμεν ἐρῶς· καὶ τοῦτο φαίνεται νὰ ἠκολούθησε καὶ εἰς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἐπειδὴ ἠθέλησαν νὰ τὴν καθυποβάλλουν εἰς τοὺς γνωστούς κανόνας τῆς Αἰσθητικῆς, καὶ ἢ νὰ τὴν τάξουν εἰς μίαν γενικὴν μορφήν τοῦ ὄρατου, ἢ νὰ τὴν ἀποβάλουν διόλου ἀπὸ τὴν κλάσιν τῶν ἀρεσῶν καὶ ἀξίων ἀποδοχῆς, καὶ ἐλησμόνησαν νὰ ἐξετάσωμεν, καθὼς πρέπει, τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν τῆς, καὶ νὰ ζητήσωμεν ἐπιμελῶς τὴν σχέσιν τῆς μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν.

Κρίσεις ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Ἱστορικῶς προβάλλουν ἐναντίου τῆς, ὅτι ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς, καθὼς πολλοὶ τὸ δοξάζουσι, ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, καὶ ὅτι Ἰσῖα τότε ἀρχισαν νὰ τὴν μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃν, ὅταν καὶ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι εὐρίσκοντο εἰς γενικὴν πτώσει, καὶ ἢ περὶ τὰ καλά καὶ ὄρατα αἰσθησις ἦτον πολὺ διαφθαρμένη· καὶ προσέτι, τὸ ὁποῖον εἶναι μάλιστα ἐμφανισμοῦ ἀξίον, ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἔθνη τὰ πλέον ἐξευγενισμένα τοῦ κόσμου, τὴν ἀπέβριψαν, ὡς διόλου ἄνοσον· θεωροῦντες τὴν αἰσθητικὴν ὡς προβάλλουν κατ' αὐτῆς τὴν μεγάλην κενόχωριαν, εἰς τὴν ὁποίαν καθυποβάλλει τὸν ποιητὴν, χωρὶς νὰ ἔχῃ διακεκριμένους χαρακτήρας, κατὰ τὰς ὁποῖους ἠμπορεῖ τινὰς νὰ παραστήσῃ μετὰ λόγον τὴν εἰς τὴν ποίησιν ἀξίαν τῆς· „τὶ ἄλλο εἶναι τὸ ὁμοιοτέλεστον, λέγει ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐναντίους του, παρὰ τὸ αὐτὸς ἦχος μιᾶς, ἢ δύο συλλαβῶν εἰς τὸ τέλος πολλῶν στίχων; ἀκολούθως δὲν ἠμπορεῖ μῆτε τὴν ὡραιότητα τῶν σοχασμῶν νὰ αὐξήσῃ, μῆτε διὰ τῆς μορφῆς του νὰ τοὺς δώσῃ περισσότερον ὕψος ὅσον τελειότερα εἶναι τὰ σημεῖα τῶν σοχασμῶν, ἢ αἰσθημάτων, τῶσον

ἀποτελοῦν φανερωτέραν τὴν ὡραιότητά των· ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ὁμοιοτέλεστον δὲν παραδέχεται κἀνενα σοχασμῶν, διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς κάμῃ μῆτε ζωηροτέρους, μῆτε εὐγενεζέτους, μῆτε πιθανωτέρους, μῆτε πλέον παθητικούς· καὶ ἢ εὐνηχία ἢ ἢ εὐρυθμία προσέτι εἶναι μία ἄλλη ὡραιότης, ἢ ὅποια εὐρίσκεται ἢ εἰς χωριστὰς λέξεις, ἢ εἰς πολλὰς ἐν ταῦτά· τὸ πρῶτον ἐδῶ δὲν ἔχει τὸν τόπον του, ἐπειδὴ μία μόνη λέξις ὁμοιοκαταληξίαν δὲν ἀποτελεῖ, ἢ δὲ νοσημάδα εἰς πολλὰς λέξεις συνίσταται, ἢ εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν συλλαβῶν, ἢ εἰς τὴν ἀπλὴν ὁμοιοτιμότητά των· ἀλλ' ἢ ἀναλογία εἶναι ἀποτελεσμα τοῦ μέτρου τῶν συλλαβῶν, χωρὶς νὰ συνεισφέρῃ τελείως εἰς τοῦτο ἢ ὁμοιοκαταληξία, ἢ ὅποια εἶναι ἀπλὴ ὁμοιότης· ἢ δὲ βάσις κάθε ὡραιότητος, κατὰ τὴν ἐκ συμφώνου ἐμολογίαν ὅλων τῶν τῶν ὡραίων εἰδημένων, ἀπαιτεῖται τῶν μερῶν τὴν ἀναλογίαν ἀκολούθως ὅπερ ἀπλὴ ὁμοιότης, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ἀληθὴς ὡραιότης· ἀλλ' ἢ ὁμοιοκαταληξία συνίσταται εἰς τὴν ἀπλὴν τοῦ ἠχοῦ ὁμοιότητα, λοιπὸν δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ ὡραιότης.

Οἱ δὲ ὑπερασπισταὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας ἀναφέρουσι ὑπὲρ αὐτῆς τὰ ἑξῆς· ἐπειδὴ, λέγουσι, ἢ γλώσσα μας δὲν ἔχει εὐνηχίαν· ἐπειδὴ εἰς τὸ προσεκτικὸν καὶ αἰσθητικὸν αὐτίον εἶναι σκληρὰ καὶ ἀλύγιτος, καὶ ὑπερβίβεται ἐκείνῃ τὴν γλυκύτητα καὶ χάριν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἠχοῦσα εἰς τὸ σῆμα τοῦ Ῥωμαίου, καὶ μάλιστα τοῦ Ἑλληνος αἱ λέξεις τῆς γλώσσης τοῦ ἢ μία κατ' ὅσον τῆς ἄλλης· διὰ τοῦτο ἦτον χρεῖα νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἢ ὅποια δίδει κἀν εἰς τοὺς στίχους μας κἀποῖαν εὐνηχίαν, καὶ προξενεῖ κἀποῖαν μεταβολὴν καὶ ποικιλίαν, καὶ οὕτω ἀναπληροῖ τὸν τρόπον τινὰ τὴν ἔλλειψιν διαφορῶν εἰδῶν στίχων, ὅπου μᾶς ἐμποδίζει νὰ τὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ἀλύγιτον τῆς γλώσσης μας, καὶ τὸ ὀρισμένον καὶ περιωρισμένον τῆς τάξεως καὶ ἀκολουθίας τῶν λέξεων τῆς· ἢ ὁμοιοκαταληξία ὡς πρὸς τὰς ἀπαλὰς αἰσθήσεις εἶναι μικρὰ ἀναπλήρωσις τῆς φυσικῆς μουσικῆς, ἢ ὅποια συντροφεύει τὴν προφορὰν εἰς τὰ πλέον εὐκράτα κλίματα· διὰ τῆς ὁμοιοκαταληξίας γίνεται νοσημότερα, πλέον θελητικὴ καὶ καταπειστικὴ ἢ παρακωσισ τῶν αἰσθημάτων· ἐποῖαν ἐντύπωσιν δὲν κάμνει, μάλιστα εἰς τὰ μικρὰ ποιήματα, τὰ ὅποια, ὑπαγερευόμενα ἀπὸ ἡσυχὰ καὶ μέτρια αἰσθημάτων, εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν φύσιν, τὴν ἀθωότητα, εἰς τὸ ἀφελές, εἰς τὸ ἀείρον κτλ· τὶ διαφορά,

ὅταν συγκρίνη τινὰς ἐν ἀνομοιοκατάληκτον ἐπίγραμμα μὲ ἐν ὁμοιοκατάληκτον! ἄληθινὰ εἰς τὸ ταχύ καὶ τολμηρὸν τρέξιμον τοῦ ὑψηλοῦ ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὴν βίαν καὶ δύναμιν τοῦ ἠρωικοῦ ποιήματος τὰ πέρα τῆς ὁμοιοκαταληξίας εἶναι βαρεῖα, καὶ διὰ τοῦτο κουράζεται· πλὴν καὶ χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν κ' ἐδῶ ὁ ἔμπειρος τῆς τέχνης δὲν ἤμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἐνέργειαν τῆς ὁμοιοκαταληξίας, χωρὶς νὰ ζητήσωμεν εὐλόγους δείξεις εἰς τοῦτο, πάλιν εἶναι πολλὰ πιθανὴ ἢ γνώμη, ὅτι κάθε ἄλλου εἶδους ποίημα, τὸ ὁπεῖον καὶ χωρὶς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν εἶναι ὠραῖον, μὲ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν θέλει φανῆ εἰς κάθε ἀπροληπτον Γερμανὸν ὀρειώτερον ἔπειτα ἢ ξενοχωρία, ἢ ὅποια καταβαρύνει διὰ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν τὸν ποιητὴν καὶ τὸν βιάζει νὰ μεταβάλλῃ τοὺς σοχασμοὺς, ἢ τὰ αἰσθήματά του, δὲν εἶναι ἱκανὴ ἐναντίας· ἐπειδὴ ξενοχωρία ὑπάρχει ὄχι μόνον εἰς κάθε εἶδος ποιήσεως, ἀλλ' ὡς καὶ εἰς τὸν πλέον ἀπλούστερον πεζὸν λόγον, καὶ ἐν γένει εἰς κάθε παράστασιν εἰς τὰ ἐπιτὸς τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, ἢ ὅποια ἐνῶ ἐμβαίνει τρόπον εἰς τὴν αἰσθητὴν ὑπαρξίν, εἶναι πάντοτε ἀνάγκη νὰ κλινῇ εἰς κἀποίας μορφὰς μὲ ἐλάττωμα τοῦ φυσικοῦ σχήματος τοῦ σοχασμοῦ.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω βλέπομεν, ὅτι αἱ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς ὁμοιοκαταληξίας κρίσεις ἀποδλέπουν περισσότερον τὴν πρακτικὴν ἀξίαν του, ἢ μὴ, παρὰ τὴν ἐσωτερικὴν του φύσιν.

Διὰ νὰ βαδίσωμεν, ὅσον εἶναι δυνατόν ὄχι ὑποθετικῶς, θέλομεν πραγματευθῆ τὴν ὁμοιοκαταληξίαν ὡς νέον τι ἀντικείμενον, καὶ θέλομεν ἐξετάσει ἀκριβῶς τὰς κυριωτάρας του ιδιότητας, προτοῦ νὰ ἐμβῶμεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν του.

Γενικαὶ σκέψεις περὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Ἄν, μὴν ἤξεύροντες ἀκόμη τίποτε περὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἤρχετο κάνεις καὶ μᾶς ἔλεγεν· ἤϊρα ἓνα διόλου νέου τρόπον σολισμοῦ εἰς τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν, βάζω δηλαδὴ τοιαύτας σειρὰς λέξεων τὴν μίαν κατὰ τῆς ἄλλης, ὥστε αἱ ἑσχατὰ συλλαβαί των ἔχουν πάντοτε τὸν αὐτὸν ἦχον· ἀράγε ὁ σοχασμός του αὐτὸς δὲν ἤθελε μᾶς φανῆ παράξενος, καὶ δὲν ἠθέλωμεν κρίνει, ὅτι ἐν τοιοῦτον ποίημα ἠθέλεν ἢ κἢ παντάπασι μονοτονίως; καὶ ἤμπορούσαμεν νὰ πιεθῶμεν, ὅτι ἦτον δυνατόν νὰ τὸ ἐγκρίνη κάνεις ἀναγνώστης; μὲ ὅλον

τοῦτο ἢ πείρα μᾶς ἐδίδαξεν, ὅτι ὄχι μόνον τὰ παλαιότερα δυτικὰ ἔθνη, ἀλλὰ τὴν σήμερον καὶ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἀπέδεχθησαν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, καὶ τὴν μεταχειρίζονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην μὲ τόσῃν ἢ δυνάμει, ὥστε πολλοί, καὶ μάλιστα ὅσοι δὲν ἐγνωρίσαν τῶν Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων τὰ ποιήματα, θεωροῦν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν καὶ τὴν ποιησιν ὡς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα· καὶ μῆτε θέλουσιν ν' ἀποδεχθῶσιν ὡς ἀληθινὰ ποιήματα, ὅσα εἶναι ἀνομοιοκατάληκτα· μῆτε ἠθέλωσιν εἶναι τόσα θυμασμοὶ ἀντικείμενον ἢ ὁμοιοκαταληξία, ἂν ἐπιτύχαινε μόνον ὡς μία περατικὴ συνήθεια, ἢ εἰς διάστημα 40—50 χρόνων, ἢ μόνον εἰς τοῦτο, ἢ εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔθνος· ἐπειδὴ ἢ ἰσότης μᾶς ἐφύλαξε παραδείγματα, ὅτι πολλάκις πράγματα μὴ ὠρατὰ ἔτυχαν πέρασιν· ὅτι ὅμως τὰ τοιαῦτα διετηρήθησαν ὀκακλήρους αἰῶνας εἰς ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς μεταβολὰς ἐνὸς ἔθνους καὶ εἰς ὅλην τὴν πρόοδον τῆς παιδείας καὶ τοῦ ἐξελθυσμοῦ του, τοῦτο πούποτε δὲν τὸ βλέπομεν· ὅθεν καὶ μόνον ἢ διάρκειά καὶ ἢ γενικότης τῆς ὁμοιοκαταληξίας μᾶς φέρει εἰς τὴν εἰκασίαν, ὅτι δὲν χρεωστῆ τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὴν πρὸς καιρὸν συνήθειαν, μῆτε εἰς τὴν κλίσιν πρὸς τὰ νέα· ἐπειδὴ

1) ὅ,τι πρᾶγμα μόνον διὰ τὴν νεοφανίαν του ἐνεργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον, τοῦτο γινόμενον παλαιόν, χάνει τὴν δύναμιν καὶ τὰ θέλγητρά του.

Διὰ τὴν ιδιότητα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὴν ὅποιαν ὀνομάζομεν ἔξιν, καὶ τὸ πλέον παράξενον εἰς ὀλίγου καιρὸν χάνει τὴν δύναμίν του· καὶ ὅταν ἓνα τί ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς ζωηρὰν ἐντύπωσιν, μόνον διότι ἦτον νέον, ἢ δυνατῆς προσβολῆς, μὲ τὸν καιρὸν τὸ θέλγητρόν του χάνει τὴν δύναμίν του, καὶ ἀπὶ τὴν νὰ ἠδύνη, γίνεται βαρετὸν, καὶ ἢ ψυχὴ ὄχι μόνον παύει νὰ εὐφραίνεται εἰς αὐτὸ, ἀλλ' αἰσθάνεται καὶ ἀποσροφὴν ἐναντίου του· αὐτὴ εἶναι ἢ τύχη ὅλων τῶν ἡμετέρων συνηθειῶν, ὅσον ὠραταί, ὅσον θελγητικαὶ καὶ ἂν εἶναι.

2) Ὅλα τὰ μὴ ὠρατὰ, ἢ ἐν γένει, ὅλα τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἢ ἀποδεκτότης δὲν ἔχει τὸν λόγον της εἰς τὴν συμφωνίαν τῶν κλίσεων καὶ δυνάμεων ἐνὸς καλλιεργημένου πνεύματος, ἢ πάσχουν μὲ τὴν πρόοδον τῆς καλλιεργείας μεγάλην ἀλλοίωσιν, ἢ παντάπασι χάνονται.

Διὰ τῆς συχνῆς ἐντυπώσεως ἑνὸς πράγματος ἡ ψυχὴ ἀποκτῆ πλεον διακεκριμένῃ συνείδησιν τοῦ τί αἰσθάνεται, γνωρίζει ἀκριθέστερον τὸ ἀντικείμενον, σημειώνει προσεκτικώτερον τί προξενεῖ τὴν ἐντύπωσιν, ἐνῶ αὐτὴ ἐνεργεῖ συγκρίνει ἀνεκπαισθήτως τὴν κατάστασίν της μὲ τὸ ἀντικείμενον· παρατηρεῖ κατὰ πόσον ἀναλογεῖ μὲ τὴν ἐσωτερικὴν της φύσιν, καὶ τελευταῖον μανθάνει ποῖον μέρος της κινεῖται δι' αὐτοῦ εἰς μεγαλιότερον, ἢ μικρότερον βαθμὸν· ὅλαί τῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις καὶ κλίσεις εἶναι εἰς ἄρμονίαν, καὶ καμία δὲν παραχωρεῖ εἰς τὴν ἄλλην χωρὶς τελευταίου νὰ δυσαρξήται τὸ πνεῦμα· μὲ ὅλον τοῦτο εὐθὺς ἐξαρχῆς, ἀποῦ ἔμβη εἰς ἐρεθισμὸν μία κλίσις ἢ δύναμις, δὲν ἐρεθίζονται καὶ αἱ λοιπαί, ἀλλ' αὐταὶ καταρχὰς εὐρίσκονται τρόπον τινὰ εἰς ὑψηλότερον τενισμὸν· ὅταν ὅμως ἡ ἐντύπωσις ἀνανεῦνται συχνότερα, τότε ἡ ψυχὴ παρατηρεῖ κατὰ διαδοχὴν τὴν κατάστασιν τῶν λοιπῶν μερῶν, καὶ βλέπει τὸ πόσον αἱ ιδιότητες τοῦ ἀντικειμένου ἀναλογοῦν μὲ τὰς λοιπὰς δυνάμεις καὶ κλίσεις, ἂν εἰς τὴν ἡδονὴν αὐτὴν δὲν ἀνακατόνεται κινῆν ἄσπον αἰσθημα, καὶ ἂν ἀκολουθῶς εἰς τὸ ὅλον δὲν ἀποτελεῖται δυσαρμονία· αὐτὴ ἡ ἐξέτασις καὶ ἡ σύγκρισις γίνεται βαθμιδῶν ἀκριβέστερα, ὅσον συχνότερα ἀκολουθεῖ, καὶ τελευταῖον ἐκτείνεται ἕως καὶ εἰς τὸ πλεον μικρὸν καὶ κρυμμένον αἰσθημᾶ· καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅταν ἐπίσης ὅλα τὰ μέρη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς γυμνάζονται καὶ καλλιεργοῦνται, γεννᾶται ἡ λεπτοτάτη καὶ ὀρθοτάτη αἰσθησις.

Ἄν ἐφαρμοσῶμεν τὰ εἰρημένα καὶ εἰς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἡμποροῦμεν μὲ πιθανότητι νὰ εἰκάσωμεν καὶ νὰ συνάξωμεν, ὅτι, ἂν

- 1) Δὲν εἶχε τὴν βάσιν της εἰς τὴν φύσιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ
- 2) Δὲν ἀνταποκρίνετο εἰς ὅλην τὴν οὐσίαν της, εἰς καλλιεργημένην κατάστασιν, εἰς τὴν ἄρμονίαν ὅλων τῶν κλίσεων καὶ δυνάμεων, καὶ ἀκολουθῶς δὲν ἦτον σύμφωνος μὲ τὴν βάσιμον καὶ ὀρθὴν αἰσθησιν, δὲν ἡμποροῦσε νὰ βασαχθῇ εἰς ὑπόληψιν τὸσον γενικῶς, εἰς τὸσον ἐξευγενισμένα ἔθνη, καὶ τὸσον καιρὸν· καὶ ἂν, δι' ἐν ἀπατηλῶν τῆς ἀκοῆς

κίθημα, ἐγλιερωῦσε τρόπον τινὰ διὰ μερικὸν καιρὸν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, πάλιν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ τελευταῖον ὁ καιρὸς, ὅπου ἤλελε γενεὴ εἰς τὴν ψυχὴν αἰσθητὸν τὸ βάρος της, τὸ εἰρυσικὸν καὶ τὸ ἀντιφρατικόν της· καὶ ἡμποροῦσαν τὸ τόσον πλήθος ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι συνιστοῦν πολλὰ ἔθνη, νὰ εἶναι τῶντι τόσον βάρβαροι καὶ ἀπαίδευτοι, ὡς νὰ ὑποφέρουν τόσου καιροῦ πρᾶγμα τόσον παράξενον, καθὼς εἶναι εἰς τὴν ποίησιν ἡ ὁμοιοκαταληξία, χωρὶς νὰ αἰσθανθοῦν ζωηρῶς, ὅτι (ἂν τοῦτο ἀλήθειαι) ταράττει τὴν ἄρμονίαν τῆς ψυχῆς, καὶ βάζει εἰς ἀντίρροπον τὰς κινήσεις τοῦ πνεύματος μὲ τὸν ἑαυτῶν;

Καὶ μόνον αὐτὸς ὁ σοχασμὸς μᾶς κάμνει νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ὁ λόγος, διατὶ οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχαν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, δὲν πρέπει τελείως νὰ ζητηθῇ, μήτε ἡμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ εἰς τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν τῆς καλλιεργείας των, ἀλλ' εἰς κάποιας ἐξωτερικῆς συνθήκας καὶ ἀπαιτήσεις, αἱ ὅποιας μόναι κάμνουν δυνατὴν καὶ ἀξίαν ἐγκρίσεως τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, καὶ αἱ ὅποιας ἄλλοῦ δὲν εὐρίσκονται, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, εἰς τὴν γλώσσαν· καὶ εἰς τοῦτο ἐνονοῦνται καὶ ἡ δυνατότης καὶ ἡ ἀπιδεκτότης τῆς ὁμοιοκαταληξίας· ἂν λοιπὸν εὐρίσκωμεν τὴν γλώσσαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων κατὰ τὴν μορφήν των ἀπ' ὅλας τὰς σημερινῆς οὐσιαστικῆς διαφρητικῆς, ἐδῶ ἀναμφισβότως πρέπει νὰ ζητήσωμεν τὸ ἀνεξήγητον, ἀπ' ἐδῶ νὰ προσμένωμεν τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος· ἀπὸ δὲ τὴν φύσιν αὐτὴν τῆς ὁμοιοκαταληξίας πρέπει νὰ συνάξωμεν τὸν λόγον τῆς ἀποδοχῆς καὶ ἐγκρίσεώς της, καὶ νὰ μὴν ἡσυχάσωμεν, ἐνόσω δὲν εὐρωμεν τὴν συγγενειάν της μὲ τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν, καὶ τὴν ἀληθινὴν τῆς ὑπάρξεώς της αἰτίαν εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου· θέλωμεν θεωρήσει λοιπὸν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν, καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν της φύσιν· ἐπειδὴ, ἂν πρέπει νὰ τὴν ἀποδεχθῶμεν ἀξίαν ἐγκρίσεως, εἶναι χρεια νὰ ἔχη τὴν αἰτίαν της εἰς μίαν γενικὴν εὐθυσίαν τῆς ψυχῆς, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀντιλαμβάνεται μὲ ἡδονὴν ἀνάλογα πράγματα, καὶ ἀκολουθῶς ἡ ὁμοιοκαταληξία πρέπει νὰ ἐμφανίζεται

- 1) ὡς ἐν γέννημα τοῦ νοῆς, καὶ, ὃν τοῦτο δὲν τῷ εὐρίσκωμεν φυσικὸν καὶ δεκτὸν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη,

2) ὡς ἐν ἔξωτερικόν ἔργον κατὰ κάποιαν αἰσθητῶς μορφῆς, ἢ μὲ ἄλλας λέξεις, πρέπει κ' ἐδῶ νὰ θεωρηθῇ ὕλη καὶ μορφή· τὸ πρῶτον ἀνήκει εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὁμοιοκαταληξίας, καὶ τὸ δεύτερον εἰς τὰς ἔξωτερικὰς συνθήκας, πλὴν καὶ τὰ δύο εἶναι ἀχώριστα· καὶ ἀκόλουθως ἡμποροῦμεν νὰ θεωροῦμεν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν ὡς ἓν τεχνουργήμα, τὸ ὅποσον διὰ μιᾶς αἰσθητῆς μορφῆς κάμνει αἰσθητῶς πλέον δυνατὴν τῶν ἰδεῶν τὴν ἐντύπωσιν.

Ἄν ἕως τῶρα ἀπέβριπταν τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἀπέβλιπταν μόνον τὴν μορφήν της, ἐπειδὴ καὶ μόνον ὡς μορφήν τὴν ἐγνωρίζαν· καὶ νομίζοντες, ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχη καὶ τίποτε ὕλικόν, τὴν ἐκαταδικάσαν.

(τὰ λοιπὰ ἀκολουθῶς).

Ἰ Α Ξ Ι Ο Ν.

Ἐπιστολὴ τοῦ Κυρίου Σπυρίδανος Ἀσάκη (ἀρχιτροῦ τοῦ ὑψιλοτάτου Αὐθέντου τῆς Μολδαβίας) πρὸς τὸν φιλόμουσον ἄρχοντα Κόμισον Κύριον Θεόδωρον Νέγγριν.

Διὰ τῆς θανμασίου μετακομίσεως τοῦ ὑπερμεγέθους ἐκείνου λίθου ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς πλησίον τοῦ Φινλανδικοῦ κόλπου ἄχρι τῆς καθέδρας τοῦ Ῥωστικοῦ κράτους ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Β', ἐγνώσθη τὸ ὄνομα, ὡς καὶ ἡ ἀρχαῖος τοῦ μετακομιστοῦ Κόμιστος Μαρίνου Καρβούρη· μετὰ τὴν ἀνύγνωσιν τοῦ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης συγγράμματός του (1), ἐκινήθη εἰς περιέργειαν νὰ γνωρίσω καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆ ἀνδρός· ἀνευγνώσατε τὴν περιήγησιν τῆ Γάλλε Πουκεδίλλε (2), εἶδατε μὲ λύπην σας βέβαια ὅτι τραγικῶς ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τε ἐτελεύτησεν· ἐπιθυμεῖτε δ' ἀνακριθῶς ἐπίσης τὰ περὶ τοῦτου νὰ πληροφορηθῆτε κατὰ περίεσσιν· ἀλλ' ἤθελον καὶ ἐγὼ προσέτι νὰ παραστήσω τῇ εὐγενείᾳ σας καὶ ὅτι ὅσον ἀξιοθαύματος ἦτον ἡ ὁμογενὴς ἡμῶν Καρβούρης διὰ τὸν μηχανικόν

(1) Monument élevé à la gloire de Pierre-le-Grand, ou relations des travaux et des moyens mécaniques, . . . par le Comte Marin Carhuri -ci-devant Lieutenant-Colonel au service de S. M. J. Lieutenant de Police et Censeur ayant la direction du corps noble des Cadets de terre de St. Petersburg, à Paris. MDCCLXXVII.

(2) Voyage en Albanie, en Morée et aux sept îles Joniennes par Fouqueville. en 2 vol.

του ναῦν, τὸσον περισσότερον ἀξιώπαινος καὶ διὰ τὰς ἄλλας αὐτοῦ ἀρετὰς, τὸ δραστήριον, τὸ ἐπιχειρηματικόν, δι' ὧν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν διέπρεπεν· εἰς δ' ἀμφότερα ταῦτα ἡ ἀκόλουθος μικρὰ μου διήγησις δύναται κατὰ μέρος νὰ εὐχαρισῆσθαι τὴν ἀκόρεστον φιλολογικὴν σας περιέργειαν.

Ὁ Κόμισ Καρβούρης μεγάλην εἶχε τῶν ἀνακαλύψεων ἔφεσιν, καὶ εἰς ἄκρου φιλόπατρις, ἐπιστρέψας εἰς τὰ ἴδια, ἀπεφάσισε νὰ εἰσάξῃ αὐτοῦ τὴν φυτεῖαν τῶν τῆς Ἀμερικῆς φυτῶν· δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο ἐπιστρέψων ἀπὸ τὴν Πετροῦπολιν, ὑπήγγεν εἰς τὴν Βενετίαν ἐξαιτούμενος καὶ ἀπολαύσας παρ' αὐτῆς βαλτάδιτινα τόπον τῆς Κεφαλληνίας εἰς ἰδιοκτησίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπρεπε, διὰ νὰ γένη ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐπιδεικτικὸς καλλιέργειας, νὰ ξηρανθῇ κατὰ πρῶτον, μετακαλίστατο ἰδίως αὐτοῦ ἀναλώμασιν ἀπὸ τὴν Τζακονίαν τοῦ Μωρέως, ἦτοι τὴν παλαιὰν Λακωνίαν, πολλοὺς ἐργάτας μετὰ τῶν ἡναγκαίων ζώων, καὶ κατεγίνετο· οἱ δὲ τὸ μὲν θέρος ἡργάζοντο, τὸν δὲ χειμῶνα ἀνεχώρουν τὸ πλεῖστον αὐτῶν μέρος οἰκάδε, ἄλλοι δ' ἔμενον, καὶ νέοι ἐκ τῆς αὐτῆς Λακωνίας προστεπετίθεντο· μετὰ δέ τινος ἐνιαυτοῦ, ὑπέρπλουτον αὐτὸν ὑπολαμβάνοντες οἱ ἐργάται ἐτόλμησαν νὰ ἀποφασίσωσι τὸν θανάτου του διὰ νὰ πλουτήσωσι κλέψαντες. Διέτριβε δ' ὁ Κόμισ αἰετοτε σχεδὸν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξοχὴν ἧτις Λιβάδι λέγεται, ὅπου καὶ οἰκίαν ἐκτίσεν· ὅθεν νυκτὸς οἱ ἀρχισυννομῶται εἰσελθόντες ἐφόνευσαν αὐτὸν, ἓνα Ἀμερικανὸν καὶ ὄλους τοὺς ὑπηρετάς του· ἡ δὲ γυνὴ του μαχαιρωθεῖσα ἐτρόμαξε, καὶ κινηθεῖσα ἔπεσεν ἀπὸ τὴν κλίνην, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ἐκρύβη· οἱ δὲ φονεῖς τεθυνηκίαν ὑπολαβόντες, ἀδιαφόρησαν, καὶ λαβόντες εἴτι πολῦτιμον, ἤψαντο τῆς ὁδοῦ ἐνὸς τῶν λιμένων λεγομένου Πίλαρον, ὅπου προεσυμφώνησαν πλεῖστον ἄχρι τῆς Τζακονίας, καὶ ὅπου φθάσαντες ἐβιάζοντο νὰ ἀπέλθωσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ὥρᾳ θέρους νινεμία ἐπικρατοῦσα, δὲν ἄφινε νὰ προχωρήσωσι, παρευρίσκοντο μεταξύ Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης.

Ἡ Κόμισσα πρὸς τὴν αὐγὴν βαβῆϊαν σιωπὴν παρατηροῦσα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐξῆλθε, καὶ ἀγκυλὰ ἡμιβανῆς, ἐκυλίστο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ τέλος πλησιάζει εἰς ἓν παράθυρον, ὅθεν διεκρίνοντο οἱ μακρόθεν διερχόμενοι τῶν πλησίον χωρίων ἄν-

θραυται, και δια σημειων μετακαλει εξ εκεινων πολλοι εχθυρες και το συμβαν καταμαθυτες, μετα σπουδης την εξουσιαν ιδεασαν, οθεν προς μεν εκεινην χειρουργικη εσαλη βοηθεια, εις τους λιμενας δ' εγκυκλιοι ευθυς προσωγαυ εξεδωθησαν κατ' των φρονεων να τρεξωσι, και ουτω ληφθεν αυταυδρον το πλοτον εκεινο, ηλθε κατ' επισροφην εις το Πιλαρον οι φονεις σιδηροδεσμιοι φυλακωθησαν, ιδεασθη ο καθολικος Διοικητης εις Κορφους· επειδη δ' οι φρονεις ξενης δυναμεισ ησαν υπηκοοι, και ο προμηθης (proeditor) της Κεφαληνιας δεν εδυνατο αμεσως να ιδεαση τον εν Κωνσταντινουπολει Βασιλον, αλλα τον καθολικον διοικητην της τοτε Βενετικης επτανησου, καθυπεβαλεν εις αυτηραν εξετασιν αυτους εμελεθηντας και εις τα κατεργα· οι οκαδε συγγενεις των φρονεων, προσερεξαντες εις την ιδιαν αυτων εξουσιαν εζητουν βοηθειαν υπερ αυτων, και ουτως εξητηθησαν παρα του Βασιλου δι' επισημου αλληλογραφιας, ωσε να παιδευωσι δι αυτης καθ' οσον υπευθυνοι· αλλα πριν αποφασισθη τα περι τουτου, πολλοι μεν αυτων ετελευτησαν εις τα κατεργα, οι πραταισιοι δ' εδοκιμασαν την ποινην του θανατου, και τινες απελευθερωθησαν· συνεβη ταυτα μικρον προ της Γαλλικης μεταβολης, τοιυτην ευρε τελος το ραδιον της ζωης του Κομητος Μαρину Καρβουρη, ου η γυνη εκ Γαλλιας ουσα, επεσερεψε δεραπυευεστα εις τα Ίδια.

Μεταξυ των αν μετεφερε της Αμερικης φυτων το Ίνδιον υπερευδοκιμησε και εδοκιμασθη μάλιστα και εις την Βενετιαν ακολουθως κατ' επιταγην της εξουσιας· το δενδρωδες βαμβάκι επισημης· μονος ο καλαμος της ζαχαρης, αγκαλι και παχυς και πολυχυμος, δεν εδιδαν ομως κερδος τη διαπανη αναλογον.

Ο Μαρinos Καρβουρης, εκτος του αδελφου Ιωαννου, Ιατρου του Κομητος Δαρτωα, ειχε & ετερον Μαρκον ενοματι, ος εις κατειχε την χημικην καθεδραν του εν Παταβιο Πανεπιστημειου, προ τινων ετων αποθανων· ητον δα και τεταρτος αδελφος, πλην οχι σπουδατος.

Αποθυμενος ετι ο αυτος περιηγητης Πουκεβιλλης δεν ηδελησε εν αναντηρητον συμβαν να καταχωρηση εις τα πονηματα του, αξιον να παρασηση εις τα κοινα το τιμιον του ηθους των Κεφαληνιαων, επιθυμω να το περιλαβω ενταυθα

προς την ευγενειαν σας. "Οτι ηκουσθη εν Κεφαληνιη ότι νηυτικη δυναμεις Ρωσσοβωμανικη εκίνησεν απο τον Θρακικον Βοσπορον, και ότι φθαυει δια Μεθωνης· η Γαλλικη φρουρα της Νησου, προσελεπουσα καθαρα ότι υπηκειται η εις το να περιυβρισθη απο τον οχλον, η να αιχμαλωτισθη απο τους εχθρους, αποφασιζει να διαφυγη την νησον λαβρα, εις Κορφους μεταβαίνουσα· δι' ελλειψιν δε ιδιων πλοισιν, υπ' αναγκην ουσιν να μισθωσθ ηκ των κοιων, ειχε λογον να υποψιαζεται· επειδη δ' εξεμυσχευθη προςτινας των πρατισων της νησου τον σκοπον της δραπετευσεως, απηλαυσε τα χρεωδη πλοια δι αυτων και κατευδαθη απαρENOχλητως εις Κορφους, ενωλεισα τη πρατιση φρουρα· Συγχωρητος ομως ο συγγραφευς ότι παρετρεξε το εμπρακτον τουτο σημειον της εναρετου διαβεσεως των ευγενων της Κεφαληνιας, δι' οσας πολλας εδοκιμαζε προσωπικας ελθεισ κατ' εκεινην την εποχην (1)· μενω δε κτλ, κτλ.

Τη κε. Ιουλίου ααιη.

ΦΙΛΟΜΟΤΣΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΕΛΛΗΝΕΣ!

Ίκανα συγγράμματα των ημετέρων Προπατόρων, τα μεν πλήρη, ως τοίς πάσι δήλα, τα δε ελλιπή, έμειναν, αγαθή τύχη, αδιάφορα παρά του παιδαμάτορος χρόνου, διασωθέντα

(1) Ο Γάλλος περιηγητής εξ ενός μόν αποσιωπώ το εμπρακτον τουτο της Κεφαληνικης αρετης ενδειγμα, εκ θατερου δε, ίσως κατ' απάτην, αποδίδει τον θάνατον του Μαρίνου Καρβουρη εις τους συμπολιτας του, προσάπτων αβρητως αυτοίς το τηλικούτον εγκλημα εν ου δόξει· και αγκαλι τα τοιαυτά αποπήματα εις όλων των πόλεων και μερδν ακολουθούσι τους εχλους, καθοτι πυνταχον ο οχλος είναι παρπου ο αυτες, και αναμάρτητος λαός εισέτι δεν εγνωσθη εις την ύψηλιον· επειδη ομως εις το περι ου ο λόγος δεν ενόχονται, ειμή οι Λάκωνες εγγάται, και επειδη ο Κύριος Αποικης, πολιτης αν της Κεφαληνιας, γυμρίζει την κατά τουτο αυτων αδιωκτα, εκρινεν εύλογον έσοικώτερον να διευκρινιση την αλήθειαν, μη παρ τρέχον άλλως το δεύτερον, επερ υπεραποδεικνύει των συμπολιτων του την φιλανθρωπιαν.

μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ τῶν νεωτέρων Σοφῶν τῆς Ἑυρώπης μετεφράσθησαν εἰς τὴν καθολικουμένην διάλεκτον παρὰ φιλογενῶν τινων καὶ πεπαιδευμένων κατὰ διαφορούς ἐποχὰς περὶ διαφοροῦ ὕλης, συγγράμματα τῶν ὄντι ἐπωφελέστατα καὶ σοφώτατα· εἰσέτι ὁμοῦ δὲν εἰρήνη οὐδὲν σύγγραμμα, εἴτε πρωτότυπον, εἴτε μετάφρασις, ὅπερ νὰ ἐμπεριέχη ἐν ταύτῳ τὴν Παλαιὰν Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν, Μυθολογίαν καὶ Ἀρχαιολογίαν ἐν εἰδίαι Λεξικοῦ.

Τοιαῦτα Συγγράμματα εἶναι εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους· ἀλλὰ ὡς πρωτότυπον εἶναι καὶ κρίνεται τὸ Λεξικὸν τοῦ Κ. Σαββαθιέρου (Sabbathier). Τοῦτο δὲ, πρῶτον μὲν ἔμεινεν ἀτελεές, ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς σύντομιας. Ἐξελεξάμην λοιπὸν τὸ Λεξικὸν τοῦ M. Math. Christophe, ὅπερ ἐγένετο κατὰ μίμησιν τοῦ βιβλίου Λεξικῆ, μὲ τὴν ἐνδεχομένην ὁμοίαν καὶ ἀναγκαίαν συντομίαν, πᾶν γὰρ, κατὰ τὸν εἰπόντα, τὸ σύντομον καὶ ἀπείριστον εὐληπτόν τε ὑπάρχει καὶ εὐμνημόνευτον, διὸ καὶ πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεχειρήθη τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Γαλλικοῦ. Τὸ Σύγγραμμα τοῦτο κρίνω, ὅτι εἶναι ἐπωφελέστατον καὶ ἀναγκαϊότατον εἰς πάντα λόγιον, ἐπειδὴ περιέχει πᾶσαν τὴν Παλαιὰν Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν, Μυθολογίαν καὶ τὴν Ἀρχαιολογίαν, πρὸς δὲ, ἓνα χρονολογικὸν Πίνακα ἀπὸ Δημιουργίας μέχρι Καρόλου τοῦ μεγάλου· καὶ ἄλλον περὶ ἀρχαίων μύθων καὶ νομισμάτων, Ἑλληνικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν ἐκ παραθέσεως καὶ παραβολῆς ὡς πρὸς τὰ νέα. Τί τοῦ ἐκ τούτων ὄφελος, εἶναι περιττὸν ν' ἀποδεικνύω πρὸς εἰδήμονας, καὶ οὐτε ἡ σύντομία μοι τὸ ἐπιτρέπει.

Τὸ Γαλλικὸν μὲν εἶναι εἰς 2 Τόμους, ἐγὼ δὲ θέλω τὸ ἐκαστὸν εἰς 3, προσθέταντινα χρειώδη· ὡς τε ἐν αὐτῷ εὐρίσκει τις προχειρῶς ἐν συνόψει πᾶν ὅ,τι ἀναγόμενον εἰς τὴν Φιλολογίαν, καὶ ἀναφερόμενον παρὰ τῶν παλαιῶν Συγγραφέων, Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων, μετὰ τῶν μαρτυριῶν αὐτῶν, ἐν Βιβλίῳ, Κεφαλαίῳ, ἢ Στίχῳ· πρὸς δὲ, τοὺς βίους τῶν ἐυδοξῶν Ἀνδρῶν, Βασιλέων, Στρατηγῶν, Φιλοσόφων, Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων τῶν δύο τούτων Γενῶν· καὶ τὰ Συγγράμματα αὐτῶν, καὶ τὰς λαμπροτέρας ἐκδόσεις, δι' ὧν πάντων εὐκολύνεται μεγάλως ἡ ἀνάγνωσις καὶ παράδοσις αὐτῶν ἐν ἐνὶ λόγῳ· τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀνώτερον τῶν ἐπαίων, καὶ

ὑπερτερεῖ τὴν ἐν τῷ παρόντι δυνατὴν περιγραφὴν. Ἢδη οὖν εἶναι ἔτοιμος ὁ ἄ. Τόμος, ὃς τις ἐμπεριέχει καὶ τὸν βιβλίου χρονολογικὸν Πίνακα, τὸ ἅλον εἰς 480 Σελίδας ὡς ἐγγίσι. Ἡρτῆται δὲ ἡ ἐκδοσις αὐτοῦ ὅλως ἐκ τῆς γενναίας συνδρομῆς τῶν φιλομαθῶν καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν· ἐφ' ᾧ καὶ παρακαλοῦνται ἵνα συνδράμωσιν ἕκαστος, κατὰ δυνάμειν ἔχει καὶ προαιρέσεως, καταγράφοντες τὰ ὀνόματα αὐτῶν, τὰ ὅποια καὶ θέλουσι τυπωθῆ ἐν τῷ τέλει τοῦ Συγγράμματος, εἰς ἐνδειξὴν τῆς περὶ τὰ καλὰ συνδρομῆς αὐτῶν. Ἡ τιμὴ ἑκάστου Τόμου ἡμιγαλλικῶς δεδεμένου διορίζεται 8 φράγκα (γρόσ. 10), τὰ ὅποια ὡσαύτως παρακαλοῦνται νὰ πληρῶσωσιν, ἅμα ἐγχειριζομένου τοῦ Τόμου. Ὅσοι δὲ θέλουσι λαμπρότερον δέσιμον, προσθέτουσιν ἔτι 1 γρόσ. καὶ ¼, σημειοῦντες τῆτο καὶ ἐν τῇ καταγραφῇ.

Τῆ ἄ. Νοεμβρίου. 1818. Ἐν Παρισίοις.

Μανουὴλ Δεωνίδης Δίδυμος ἐκ Βυζαντίου.

Ἡ καταγραφὴ γίνεται.

- Ἐν Παρισίοις παρὰ τῷ ἔλληλογιωτάτῳ κυρίῳ Κ. Νικολοπούλῳ.
- Ἐν Μασσαλίᾳ παρὰ τῷ ἐντιμολογιατάτῳ κυρίῳ Ν. Θισεῖ.
- Ἐν Λιβόρνῳ παρὰ τῷ ἐντιμῳ. καὶ φιλογενεῖ κυρίῳ Π. Πάλῃ.
- Ἐν Τεργεσίῳ παρὰ τῷ ἔλληλογιωτ. διδασκ. τῆς Σχολ. κυρίῳ Φιλιτῷ.
- Ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ φιλογενεστάτῳ Κυρίῳ Σπυρίδωνι Βλαντιῇ.
- Ἐν Βιέννῃ παρὰ τοῖς ἔλληλογιωτάτοις κυρίοις ἐκδότ. τοῦ Α. Ἐ.
- Ἐν Πέσῃ παρὰ τοῖς ἐντιμωτάτοις κυρίοις Γεωργίῳ καὶ Στεργίῳ Βιτάλι.
- Ἐν Ὀδησσῷ παρὰ τῷ ἐντιμῳ. καὶ φιλογενεῖ κυρίῳ Π. Νικολαΐδῃ.
- Ἐν Ἰασίῳ παρὰ τῷ ἐξοχωτάτῳ Ἰατροφιλοσόφῳ κυρίῳ Εὐσταθίῳ, καὶ τῷ ἔλληλογιωτάτῳ διδασκ. τῆς σχολῆς κυρίῳ Γεωργίῳ ἐκ Θεραπειῶν.
- Ἐν Σιπινῳ καὶ Βρασσοῦ παρὰ τῷ ἐντιμῳ. κυρίῳ Π. Πατζούρη.
- Ἐν Βουκουρεσσίῳ παρὰ τῷ ἐντιμῳ. καὶ φιλογενεῖ κυρίῳ Σ. Μεϊτάνῃ.
- Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ ἐντιμῳ. καὶ φιλογενεστάτῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαύρῳ, καὶ τῷ ἔλληλογιωτ. κυρίῳ Γιάνγκῳ Δεωνίδῃ β. Γραμματικῷ τοῦ Πατριαρχείου.

Ἐν Ἀδριανουπόλει παρὰ τῷ τιμωτάτῳ κυρίῳ Χ. Τεπεγκιάζη,
 Ἐν Κυδωνίαις παρὰ τῷ ἐντιμωτάτῳ κυρίῳ Χ. Μανουήλ Σαλτέλη,
 Ἐν Χίῳ παρὰ τῇ συνουδίᾳ τοῦ Παινερωτάτου ἁγίου Χίου,
 Ἐν Κύπρῳ παρὰ τῷ Πανεπιστολογιωτάτῳ ἐξάρχῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ,
 Ἐν Ἰωαννίνοις παρὰ τῷ εὐγενεῖς κυρίῳ Σταύρῳ Ἰωάννου,
 Ἐν Θεσσαλονίκῃ παρὰ τῇ Συνουδίᾳ τοῦ Παινερωτάτου ἁγίου
 Θεσσαλονίκης.
 Ἐν Σέβραις παρὰ τῷ ἐντιμολογιωτάτῳ Κωσάκῃ Ζαφυρίδῃ.

Προκήρυξις πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μοι Ἕλληνας.

Ὅρῶν ἤδη πρὸ πολλοῦ τὴν ἀξίεπαινον προθυμίαν τῶν ὁμογενῶν μοι πεπαιδευμένων, ὅτι πάντες τῷ αὐτῷ ζήλῳ κινούμενοι, προθύμοιοῦνται, ἕκαστος κατὰ τὸ δοθέν αὐτῷ τάλαυτον, νὰ συνεισφέρωσι εἰς τὸν ἐκ τῆς παιδείας πρόερχόμενον πλουτισμὸν τοῦ γένους, καὶ εἰς τὴν ἐνδεχομένην ἀνάκλησιν τῆς δόξης τῶν προγόνων ἡμῶν, προεθυμήθην καὶ γὰρ νὰ συνεισφέρω τί μικρὸν, ἵνα μὴ φανῶ ἀργὸς καὶ ἀσυντελής εἰς τὴν ἐπίδοσιν αὐτοῦ.

Τούτο εἶναι ἡ μετάφρασις τοῦ πολυβρυλλήτου ποιήματος τοῦ περιφήμου γάλλου Le Sage, ἐπιγραφόμενον Ἐπὶ Ἑλίας ἐκ Σαντιλλάνης, ποίημα χαριέστατον καὶ ἠθικώτατον, ἱκανὸν καὶ νὰ τέρψῃ καὶ νὰ διδάξῃ, ὡς οἶδασι πάντες οἱ ἀναγνώστες αὐτὸ εἰς ἄλλας γλώσσας· προηγουμένως ἕμως εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τοὺς ἀπειροκάκους νέους, οἱ ὅποιοι θέλουσιν ἰδῆ εἰς αὐτὸ ὅποιον πολυτάραχον πέλαγος τοῦ βίου μέλλουσι νὰ διαπλευσῶσι, πῶσους κινδύνους νὰ ἀπαντήσωσι, μὲ ποίους χαμῆιλέοντας ἔχουσι νὰ συναναστροφῶσιν, ὁποίους δόλους καὶ παγίδας θέλουσι σῆσθαι εἰς αὐτοὺς οἱ κόλακες, καὶ οἱ πλαστοὶ φίλοι, ὅταν ἐλπίζωσιν παρ' αὐτῶν, μάστιγα εἰς τοὺς νῦν καιροὺς, ὅτε τὸ κέρδος, ἐξ οἴου δήποτε τρόπου, εἶναι ὁ μόνος λατρευόμενος θεός.

Πότε δὲ ἐκδοθήσεται εἰς τύπον, δὲν δύναμαι νὰ τὸ προδιορίσω, ἀδήλου ὄντος τοῦ μέλλοντος· τούτο μόνον προλέγω, ὅτι κοπιᾶζω μὲ ὅλην μου τὴν δύναμιν νὰ τὸ μεταφράσω ὅσον δυνατὸν ταχύτερα. Ὁ δὲ τύπος αὐτοῦ θέλει λάβῃ τὴν ἀρχὴν του, ὅταν σὺν θεῷ μεταφρασθῇ ἐντελῶς.

Ἐββρωθε.

Κοδράτος Ἀθανασίου
 ἐξ Ἰωαννίνων.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Ι Σ .

Εἶναι γνωστὸν, μοι φαίνεται, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς, ὅτι καταγίνομαι πρὸ πολλοῦ σχεδὸν ὅπως δύναμαι εἰς ὅσα νομίζω συντελοῦντα εἰς τὴν ἀφέλειαν τοῦ γένους, συνεισφέρων καὶ ἐγὼ τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ ἐπιθυμῶν πρὸ πάντων τῶν ἐφετῶν τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ, μέλος τοῦ ὅλου αὐτοῦ, καὶ τῆς κοινῆς τύχης αὐτοῦ μετέχων· ἐπειδὴ μέλος ἀνεῦ ὅλου δὲν σώζεται, ἐκείθεν συναρτῶμενον· οὔτε ὅλου ἀνεῦ μερῶν συνίσταται ἐξ ἐκείνου συγκροτούμενον· ὅθεν τὸ ὅλον πρὸς τὰ μέρη, καὶ τὰ μέρη πρὸς τὸ ὅλον ἔχουσιν ἀμοιβαίαν τὴν σύστασιν καὶ ἀναφορὰν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ συνεργῶσι τὰ μέρη εἰς διατήρησιν τοῦ ὅλου, καὶ τὸ ὅλον εἰς σὺν-ἀφείαν τῶν μερῶν, ὡς ἔφη καὶ ἐκεῖνος ὁ Ῥωμαῖος, ὅτε ἐξασίασε τὸ πλῆθος πρὸς τὴν σύγκλητον. Ἐν τούτοις ὅμως πολλοὶ φιλόκαλοι καὶ εἰδήμονες ὁμογενεῖς δὲν ἐπαύσαν παρακινουῦντες μὲ πολλαχόθεν, νὰ ἐκδώσω εἰς τὸ γένος καὶ Ἐφημερίδα περιοδικήν, γνωρίζοντες καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς δραστήριον ἀφέλειαν. Ἐβλεπόν μὲν καὶ ἐκρινον καὶ ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, ὡς καὶ πάντες εἰδήμων τῶν τοιοῦτων, ἀλλ' εἶχον πολὺ τὸ βάρος τότε. Νῦν οὖν ἐλαφρωθεὶς ὁπωσοῦν, ἐδέχθην προθύμως τὴν ἐκδοσὴν κατὰ τὴν ἀεὶ ἐπικρατὸῦσαν παρακίνησιν τῶν ὁμογενῶν. Ὅθεν ἐζήτησα τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς ἐνταῦθα ὑψηλῆς διοικήσεως, ἣτις ὑπερασπιζομένη προθύμως τὰς μαθήσεις, καὶ προνοοῦσα καὶ ἀναζωπυροῦσα ἐνεργῶς τὰ ἐκείθεν πρὸς τὴν βελτίωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς κοινὴν εὐδαιμονίαν πηγάζοντα μέσα, συγκατένευσεν ἰλέω ὄμματι, καὶ μοι ἔδωκεν ἄσμένως τὸ προνόμιον. Γνωρίζομεν καὶ βλέπομεν πάντες, πῶσον ἀφελίται καὶ παρηγορεῖται καὶ τὸ ἡμέτερον γένος ἐκ ταύτης τῆς προνοίας καὶ προσοσίας τῆς σοφωτάτης καὶ γλυκυτάτης διοικήσεως τοῦ φιλομουσστάτου καὶ φιλανθρωποτάτου μονάρχου τῆς Ἀουστρίας.

Τούτων οὖν οὕτω γενομένων, ἀνομιάσθη ἡ Ἐφημερίς Καλλιόπη. Ἡ δὲ ὅλη θέλει εἶναι φιλολογική· ὅσον, εἰδήσεις τῶν νέων βιβλίων Ἑλληνικῶν καὶ ἀλλογλώσσων εἰς ἀφέλειαν τοῦ γένους, καὶ εὐκολίαν τῆς πρὸς

καὶς μαθήσεις προόδου αὐτοῦ ἀφορώντων. Παρατηρήσεις, κρίσεις καὶ διορθώσεις τῶν ὁμογενῶν καὶ Εὐρωπαϊῶν εἰς τοὺς συγγραφεῖς. Περιηγήσεις, ἀνακαλύψεις, παντός εἶδους, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἔτι δὲ καὶ πολιτικαὶ καὶ ἀγγελίαι, καὶ ἐμπορικαὶ, ὅταν τύχῃσι λόγου καὶ περιηγητικῆς ἀξίας, καὶ ὡς εἶπε ἔν, ἀφ᾽ ἐλπιμοί.

Τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς εἶναι εἰς μέγα τέταρτον τῆς κόλλας, εἰς χαρτίον λευκόν καὶ ἀραιόν, ὡς εἰ θέλει ἔχει πάντοτε τισσάρα φύλλα τοῦ ῥηθέντος μεγέθους, ὅταν εἶναι ἡ ὕλη ἰκανή. Ἡ δὲ ἐκδοσις ἀρξεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ νέου ἔτους, καὶ θέλει ἐξακολουθεῖται δις τοῦ μηνὸς κατὰ συνέχειαν ἀδιάκοπον. Ὅταν ὁμοῦς τύχῃ ὕλη περιττὴ προσεθήσονται καὶ ἄλλα φύλλα, ἢ ἐκδοθήσεται συνεχέστερον κατὰ τὴν χρείαν.

Ἡ δὲ τιμὴ προσδιορίσθη διὰ μὲν τοὺς ἐν Βιέννῃ συνδρομητὰς ὀκτὼ φιορίνια Λύγούσας τὸν χρόνον· ἐπειδὴ ἡ συνδρομὴ λαμβάνεται χρονικῶς· διὰ τοὺς ἔξω δὲ, δέκα, εἰς ἀποπλήρωσιν τῶν ἐξόδων τῆς πόσεως.

Προσκαλοῦνται τοίνοι οἱ φιλοκαλοὶ καὶ φιλομαθεῖς ὁμογενεῖς, νὰ δαίξωσι πάλιν τὴν συνήθη αὐτῶν πρὸς τὰ κοινοφελῆ καλὰ προθυμίαν, συντρέχοντες, οἱ μὲν συνδρομῆ χρηματικῇ, οἱ δὲ πεπαιδευμένοι καὶ μὲ διατριβὰς ὁποιασδήποτε ὕλης θέλει ἕκαστος, εἰς ἀφ᾽ ἑλπίαν τοῦ γένους, ἵνα ἐμψυχώμαι καὶ ἐγὼ, νὰ κατὰγίνωμαι προθύμως εἰς αὐξήσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἔργου· ἐπειδὴ τὰ κοινοφελῆ ἔργα γίνονται, ἐκτελοῦνται, καὶ διατηροῦνται διὰ τῆς κοινῆς συνδρομῆς καὶ προθυμίας.

Ὅσοι εὐρίσκονται εἰς πόλεις, ὅπου ἔρχεται ἡ πόσις τῆς Βιέννης, γράφουσιν ἀμέσως πρὸς ἐμὲ, ἢ ὅπως ἄλλως θέλουσι, καὶ λαμβάνουσι διὰ τῆς πόσεως τὴν Ἐφημερίδα. Οἱ δὲ ἄλλοι οἰκονομοῦσι διὰ μέσου φίλου τὸ πρᾶγμα, ὅπως φοχάζονται, νὰ λαμβάνωσιν αὐτὴν εὐκολώτερον. Ὅμοιος πέμπουσιν καὶ οἱ πεπαιδευμένοι τὰς διατριβὰς, καὶ οἱ ἐκδίδοντες νέα βιβλία τὰς εἰδήσεις, ἐπιγράφοντες· à Monsieur le Rector de [la] Calliope, à Vienne. Ταῦτα δὲ πάντα πρέπει νὰ ἔρχονται ἐλεύθερα τῶν ἐξόδων τῆς πόσεως, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὅταν πέμπωνται δι' αὐτῆς.

Βιέννη 1818. Ὀκτωβρίου 8.

Ἀθανάσιος Σταγειρίτης.

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

τῆ 16. ~~~~~ 24 ~~~~~ Δεκεμβρίου.

1818.

Ἐλλόγιμοι Ἐκδότηαι τοῦ Λ. Ἑρμοῦ!

Ἡ διατριβή, τὴν ὁποίαν σᾶς πέμπω διὰ νὰ καταχωρίσετε εἰς τὸν Λ. Ἑρμῆν, ἐγκριθεῖσα ὑπ' ὅλων τῶν συμφῶν Γάλλων, καὶ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἡμετέραν Φιλολογίαν, ἔκρινα εὐλογον νὰ μεταφρασθῆ, πεπεισμένος ὅτι καὶ οἱ φιλόμουσοι ἀναγνώσαι τοῦ Ἑρμοῦ θέλουσιν ἀναγνώσειν αὐτὴν μετ' εὐχαριστήσεως. Εὐτυχοῦτε!

Ἐν Παρισίοις 15. Ὀκτωβρίου 1818.

Ὁ Μεταφραστής.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Λόγος περὶ Ὀμήρου, ἐκφανθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Choiseul-Gouffier, τοῦ πάνυ φιλέλληνος, ἐν τῇ δημοσίᾳ συνελεύσει τοῦ Βασιλικῦ Πανεπιστημίου τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ 1816 ἔτος, τῇ 24 τοῦ Ἀπριλίου (*). μεταφρασθεὶς δὲ ὑπὸ Γεωργίου Μείτάνη τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως.

Ἐκείνη τῶν ἀκαδημιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συντίθεται τὸ Βασιλικὸν Πανεπιστήμιον τῆς Γαλλίας, χρεωστὴ κατὰ τὴν διάταξιν αὐτοῦ νὰ φέρῃ σήμερον εἰς τὴν γενικὴν ταύτην συνέλευσιν μικράν τινα συνεισφοράν ἀνάλογον πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἑαυτῆς ἀσχολιῶν. Ὅθεν ἡ ἀκαδημία τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῆς Φιλολογίας, ἥτις κατ' ὑπερβάλλουσαν εὐνοίαν ἐνόμισε τὰ ἀσθενῆ μου δοκίμια λόγου καὶ ἀνταμοιβῆς ἄξια, ἔ

(*) Ἰδὲ Σελ. 18 τοῦ Recueil des Discours prononcés dans la Séance publique annuelle de l'Institut Royal de France, le mercredi 24 Avril 1816. Paris, chez Firmin Didot, imprimeur du Roi et de l'Institut, Rue Jacob, N°. 24. 1816. in 4.

νέου ἔτι ὄντα μὲ ψοδέτησεν ἢ πρώτη, μ' ἐπιτάττει σήμερον
 νὰ νικήσω τὴν δικαιοτάτην μου δειλίαν, ἐλπίζουσα, ὅτι οἱ
 συναλεύτες ἐνταῦθα θέλουσιν ὑποδεχθῆ εὐμενῶς ἄνδρα Περ-
 ριγητὴν, χάριν τῆς ὕλης, τὴν ὁποίαν πραγματεύεται, ὡς
 τις βοηθούμενος ὑπὸ τύχης ἀγαθῆς, ἀνεγνωρίσεν ὁ πρῶτος,
 καὶ ἐξέτασε μετ' ἐπισκισίας τὰς πεδιάδας, ἔπου ἔκειτο ἡ Τρῆς.

Ἀλλὰ συγχωρήσατέ μοι, ὦ ἄνδρες, νὰ σῶς προδιλά-
 σω, ὅτι φιλολογικὴ διατριβὴ, τῆς ὁποίας τὸ ὑποκείμενον εἶ-
 ναι σεμνὸν καὶ σπουδαῖον, δὲν ἀποδαικνύεται ἀκριβῶς, ὅταν
 ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς, μέλλων νὰ ὁμιλήσῃ ὀλιγωτάτην ἄραν
 πρὸς τὸ κοινόν, ἀνεγκάξεται νὰ συμπυκνῇ πάντας τοὺς τρό-
 πους τοῦ πείθειν, νὰ περιτέμῃ τὰς ἐκφράσεις του, καὶ ν' ἀφαι-
 ρέσῃ τὰς ἀναπτύξεις, αἱ ὁποῖαι ἐμέλλον νὰ ἐπιβεβαιώσωσι
 τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γνώμην. Ἐλπίζω λοιπὸν, ὅτι ἀγωνιζόμενος
 τοιοῦτον ἀγῶνα, δὲν θέλω κριθῆ ἀσχηρῶς ὑπὸ τῶν ἀκρατῶν μου.

Τρισχίλια ἔτι παρήλλου ἦδη, ἀφ' οὗ ὁ Ὀμηρος λατρεύ-
 ται ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνων· ἀλλὰ μετὰ τοσούτους αἰῶνας δι-
 νάται ἀρά τις νὰ προσέσῃ νέαν τιμὴν εἰς τὸν ἀθάνατον σέφα-
 ρον τοῦ κορυφαίου τῶν ποιητῶν, ἐκείνου τοῦ ἐξαισίου νοῦς,
 τοῦ ὁποίου τὰ ἔσματα εἶναι ἢ μόνη καὶ ἀνεξάντλητος πη-
 γή, ἣτις διαιρεθεῖσα εἰς πολυαριθμούς ρύακας κατέσχεσε καρ-
 ποφόρον πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, καὶ ἐπετάχυνε τὴν
 εὐνομίαν;

Ὅταν τις μελετῇ καλλιώτερον τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου
 ἐν μέσῳ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παραθαλάσσια
 μέρη, τὰ ὅποια ἐκείνος κατέσχεσε τόσον περίφημα, τότε μά-
 λις ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν ποιημάτων, ὅτι δικαίως
 εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐπῆνεσαν αὐτὸν εἰς ἄκρον ὅλα τὰ ἔθνη·
 ἢ μάλλον αὐτὸς τότε ὁ ἴδιος ποιητὴς ὑπερασπίζεται τὴν ἀρ-
 χαίαν δόξαν τοῦ ὀνόματός του ἐναντίον ἀπάντων τῶν νεωτε-
 ριστῶν, ὅσοι ἰσχυροὶ ἐγείρονται κατ' αὐτοῦ, ἀρνούμενοι καὶ αὐ-
 τὴν τὴν ὑπερξίαν τοῦ ἀθανάτου πατρὸς τῆς ποιήσεως. Ἀλλ' ἴσως
 ἔ' Ὀμηρος εἶχε χρεῖαν ν' ἀνεκαλύψῃ τις εἰς αὐτὸν νέους τρό-
 πους ὑπερασπίσεως εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ κτήματα. Διότι δὲν πο-
 λεμῆται πλέον, καθὼς εἰς τὴν ἡ. αἰῶνα ἀπὸ ἀνθρώπου τι-
 νὸς εὐφυῶν μὲν εὐκ ἔλιγην ἔχοντας, μικροπρέπειαν δὲ πλου-
 τοῦντας· ἴτινες κηρύσσον μὲν φανερῶς τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιη-
 τοῦ, ἠσχύοντο δὲ κρυφίως διὰ τὴν ἀγνωσίαν τῶν· ἀλλὰ τὴν

σήμερον αὐτοὶ οἱ θεράποντες τοῦ θεοῦ Ὀμήρου οἱ μυηθέντες
 ἄχρι τοῦδε εἰς πάντα τὰ μυστήρια τῆς Μούσης αὐτοῦ, ἀνι-
 ζανται συνακόσμητα κατὰ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν, τοῦ ὁποίου
 πρότερον ἐφάνησαν πιεσοὶ καὶ ἐνδοχοὶ ὑπερέται· τῶρα δὲ προσ-
 φέρονται αἰς ἀρχιερεῖς, εἴτινες ἐξ αὐτῶν τῶν ἀδύτων τοῦ ἱε-
 ροῦ ναοῦ ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν τοῦ θεοῦ ἐκείνου, τοῦ ὁποίου
 ἀγορεύουσι τοὺς χρῆσιμους.

Ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ Βρυάντης βεβαιῶ μετὰ σπουδῆς, ὅτι δὲν
 ὑπῆρξε ποτὲ πόλις Τρωῆς εἰς τὰ παραθαλάσσια τοῦ Ἑλλης-
 πόντου (*), καὶ ὅτι ὅλα ὅσα ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος, πρὸς τού-
 τοις καὶ ὁ τοσοῦτον περίφημος ἔκπλους τῶν Ἑλλήνων κατὰ
 τῆς Τρωάδος, εἰσὶ μῦθοι, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ἐξ Αἰγυπτια-
 κῆς μυθιστορίας, συντελείσας ὑπότινος ἱερείας τοῦ ἐν Μίεμρι-
 δι ναοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Ἕλληνας ποιητὴς ἐμιμήθη. Τοῦτον δὲ
 ὑπολαμβάνει, ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νεῖλου.

Ὁ δὲ ἐν Γερμανίᾳ σοφὸς καὶ ἀγχίνους Βόλφιος δέχεται
 ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰς ἱστορικὰς παραδόσεις, καὶ μέρος τι τῶν
 συμβάντων, τὰ ὅποια οἱ παλαιοὶ κοινῶς ἀληθῆ ἐνόμιζον·
 διίσχυρίζεται ὁμοῦ λέγων, ὅτι εἴνε ἀδύνατον νὰ δυνηθῆ εἰς
 μόνος ποιητὴς νὰ ψάλλῃ αὐτὰ εἰς ποίημα, γεννηθὲν ὑπὸ μό-
 νης τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀγχινοῦς, καὶ δὲν πεῖθεται διόλου,
 ὅτι ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ Ὀμηρος· λέγει δὲ πρὸς τού-
 τοις φανερῶς, ὅτι ἂν ποτε ἀναγκασθῆ νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ὑπαρ-
 ξίν ποιητοῦ οὕτως ὀνομαζομένου, τότε θέλει ἀποδεχθῆ μετ'
 ἐπιμονῆς τοῦτο μόνον τοῦλάχιστον, ὅτι ἐκεῖνος ἔκαμεν ἐκ μνή-
 μης ὀλίγα καὶ μικρὰ τινα μέρη, καὶ ἔψαλλεν αὐτὰ, καθὼς
 ὅλοι, ὅσοι κατ' ἐκείνους τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους φιλοῦμε-
 νοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῆς ἀρμονίας, ἔψαλλον μετὰ συμφωνίας
 λυρικῆς τὰ ποιημάτων τῶν.

(*) Πολὺν καιρὸν πρὶν τοῦ Κυρίου Βρυάντου ὑπῆρξαν πλεῖς, οἵτινες ὄχι
 μόνον ἀδέχοντο τὰ τοῦ Ὀμήρου ὡς μῦθους, ἀλλὰ καὶ ἐτόλμησαν νὰ πραγ-
 ματευθῶσι ταύτην τὴν ὑπόθεσιν· μεταξύ δὲ αὐτῶν εἶναι ὁ σοφιστὴς Δίων ὁ
 Χρυσόστομος, καὶ ὁ Ἰουστίνος ἱστορικὸς Ῥωμαῖος. Οἱ κορυφαῖοι ἔμοιζον, οἵτινες
 ἐπάσχισαν ν' ἀποδείξωσι βεβαίαν καὶ ἀληθῆ ταύτην τὴν γνώμην, εἶναι ὁ
 Κύριος Βρυάντης καὶ ὁ Κύριος Ἐτῶν (Eton). Κατ' αὐτοὺς· αὐτὸ Τρῶας ὑπῆρ-
 ξεν, οὐτὲ Τρῆτικὸς πόλεμος ἐγένετο, αὐτὲ Ἑλένης ἀρπαγὴ συνέβη, οὐτὲ
 οἱ Ἕλληνες ἐευμαράχησαν κατὰ τῶν Τρῳαδῶν.

Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ αὐτοῦ Βολφίου, τὰ ποιήματα πολλῶν ποιητῶν, τοὺς ὁποίους ἀγνοοῦμεν, διαδοθέντα ὑπὸ θαυμασίας μνήμης ἀπὸ γενεῆς εἰς γενεάν, διεσώθησαν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς βραδυτάτης κατ' αὐτὸν, ὅτε οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν τὸ γράφειν· φαίνεται δὲ, λέγει, ὅτι τοιοῦτος ἴσως μόνῃ ἢ παράδοσις ἔσωσεν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας εἰχῶν, ἀναφερομένων μὲν εἰς τὰ αὐτὰ συμβάντα, συντεθέντων δὲ ὄχι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οὐδὲ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ποιητῶν. Ὅλα δὲ ταῦτα τὰ σκοράδιον σωζόμενα μέρη, ἀντιγραφέντα μετὰ πολλοὺς χρόνους διὰ τῆς ὑπαγορευσεως τῶν βασιλευσῶν, ἔπειτα ἐκλεχθέντα, ἐφαρμοσθέντα, καὶ ἐνωθέντα πρὸς ἀλλήλα, ἐσύνθεσαν τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν· τὴν Ἰλιάδα, δηλονότι τὸ θαυμασιώτατον γέννημα τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, τὸ ἐκπλήττον τὴν διάνοιαν τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἐνότητα τοῦ σχεδίου, διὰ τὴν πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιβροπὴν τῶν μερῶν, διὰ τοὺς βασιματώτατους χαρακτήρας, καὶ διὰ τὴν ἀρμίαν τὴν μέγιστον εὐγενῆ, δραστήριον καὶ γραφικὴν (Pittoresque). Ἐὰν δὲ τὸ λαμπρὸν ἔρασμα τῆς Ἰλιάδος ἦτο συντεθειμένον ἀπὸ διεσκορπισμένα μέρη, κατασκευασμένα ὑπὸ πολλῶν ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ἀνομοίως ἐγνωμάσθησαν κατὰ τε τὴν νοῦν καὶ τὴν φαντασίαν, ὁ γλῶσσομα μᾶς ἠνάγκαζον τινὲς νὰ πιστεύσωμεν ἑαυτοῖς, ὅτι καὶ ὁ ναὺς τῆς Ἀθηναίς, ἐκεῖνος ὁ περίφημος Παρθενῶν, τὸ μόνον παράδειγμα τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀρμονίας, τοῦ ὁποίου τὰ εἰρήναι ἀντινακλῶσιν ἔτι τὰς ἀκτῖνας τῆς τοῦ Περικλέους λαμπρότητος, οἰκοδομήθη ἀπὸ διεσκορπισμένα τμήματα, ἐπισωρευθέντα πανταχόθεν εἰς τὰ καράλια τῆς Ἀττικῆς, καὶ προπαρασκευασθέντα ποτὲ δὲ ἄλλα οἰκοδομήματα, καὶ παντίπασιν ἀνόμοια κατὰ τε τὴν κατασκευὴν καὶ τὸν σκοπὸν.

Ἄρα αἱ πολυάριθμοι εἰκόνες τῆς Ἰλιάδος, αἱ ὅσαι συγκρινόμεναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ μὴ ἔχουσαι οὐδεμίαν ἀντίφρασιν, ἦτο δυνατόν νὰ σχεδιασθῶσιν ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων χειρῶν; Ἄρα ποιηταί, γεννηθέντες ὄχι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ζῶντες δὲ ἴσως πολλὰ μακρῶν, καὶ ἀγνοοῦσιν ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἠδύνατο ἔλα νὰ γνωρίσωσιν ἐπίσης ἀκριβῶς τὰς πεδιάδας τῆς Τρωάδος, ἐκεῖνας τὰς πολυποικίλους τοποθεσίας, καὶ ἔλα ἐκεῖνα τὰ μνημεῖα, τῶν ὁποίων αἱ περιγραφαὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὰς εἰκοσιτέσσαρες βασιλευσῶν; Ἄλλ'

εἰν ταῦτα ἔχουσιν οὕτως, εἶναι ἄρα δυνατόν μηδεμίαν συνάφειαν, μήτε ἄλλη τις δυσκολία νὰ διακόπτη τὸν περιηγητὴν, τὸν ἀναγινώσκοντα τὴν Ἰλιάδα ἐπὶ τῶν εἰρηπῶν τῆς Τρωάδος; Ἄλλ' ἐκεῖνα αἱ περιγραφαί, ἐκεῖνα αἱ διηγήσεις τῶν τοσοῦτων καὶ μέγιστον συμφώνων συμβεβηκότων, ἠδύνατο νὰ μὴ ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, καὶ νὰ μὴ γεννηθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φαντασίας (*); Τῶ ὄντι, εἰμὲν ἐγὼ ἀμφιγυροῦν ὅπως οὖν περὶ τούτου, ἐροδοῦμην, ἐφριπταν μὴ φωραθῶ δεξάζων, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πᾶν διοικεῖται ὑπὸ πολλῶν θεοτήτων· διότι ὁ νομίζων τὴν Ἰλιάδα ἔργον πολυαριθμῶν ποιητῶν, μοι φαίνεται ὅμοιος μὲ τὸν νομίζοντα τὸν κόσμον δημιουργημὰ πολλῶν θεῶν.

Τοῦτο δὲ τὸ παράδοξον σύστημα, τοῦ ὁποίου ὑπάρχου-

(*) Πολλοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ νέων συγγραφέων ἐδοξάζον, ὅτι ἡ Ἰλιάς δὲν εἶναι ποίημα ἑνὸς μόνου ποιητοῦ. Ὁ Αἰλιανὸς λέγει, ὅτι ποιητὴς αὐτοῦ Σύαγρος· τὸ ὄνομα ἦτο ὁ πρῶτος, ὅς τις ἔφαλε τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδος. Ἰδ. Αἰλ. Βιβλ., ΙΑ'. Κεφ. 21. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Ἡρακλεῶν ἐδοξάζον, ὅτι ἡ Συγάτηρ τοῦ δευτέρου Μουσίου, ἐπικαλουμένη Ἑλένη ἔγραψε τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδος, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐδανείσθη ὁ Ὀμηρὸς τὴν ὕλην τῆς Ἰλιάδος. Ἰδ. Φωτ. Βιβλιοθ. ἐκδ. Bothonagi Σελ. 482. Ὅλοι ὅμοιαι αὐταὶ αἱ γνώμαι ἐπολεμήθησαν ὑπὸ πολλῶν σοφῶν περιηγητῶν, καὶ ἀπεδοίχθησαν ψευδεῖς· αὐτοὶ οἱ σοφοὶ ἄνδρες ἐδαπάνησαν πολλὸν χρόνον ἐξετάζοντες καὶ ἐραυῶντες τὰ τοῦ Ὀμήρου εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Τρωάδος, ἔχοντας πάντοτε ἀνά χεῖρας τὴν Ἰλιάδα. Ὁ Κύριος Wood, περίφημος περιηγητὴς Ἄγγλος, ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ Ὀμηρὸς μόνος εἶναι ποιητὴς τῆς Ἰλιάδος. Ἰδ. Essai sur le génie original d'Homère Par M. Wood.

Ὁ Κύριος J. B. Lechevalier παρομοίως καταπολέμησε τὰς ψευδεῖς αὐτὰς γνώμους, καὶ εἰς τὸ περὶ Τρωάδος κεφάλαιον τελειῶναι οὕτω, „Fort du Suffrage des universités d'Edimbourg, et de Göttingue, fort de l'opinion de Dalzel, d'Heyne, et d'une foule de voyageurs respectables de différentes nations de l'Europe; je ne craindrai point d'assurer que la plaine de Troie n'a pas changé de face depuis le siècle d'Homère, que les promontoirs, les sources, les vallées, les collines et les tombeaux des guerriers, se voient encore aux mêmes lieux où ce grand poète les a placés“.

Ἰδ. Voyage de la Troïade fait par J. B. Lechevalier dans les années 1775 et 1786. Σελ. 266. Τρίτη ἔκδοσις. Ὁ Ματθαῖος.

σι πολλοὶ ὄπαδοι ἐν τῇ Γερμανίᾳ, οὔτε τοῦλάχισον ὡς νέου ἄξιον τιμὸς λόγου εἶναι. Διότι τούτο ἤτοτε τὸ καταφύγιον, τὸ ὁποῖον εὖρον ἄδοξοι τινὲς καὶ κενόδοξοι Γραμματικοὶ τῆς περιφρήμου Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς, μὴ δυνάμενοι νὰ δοξασθῶσι κατ' ἄλλον τρόπον· τὰ δὲ σοφίσματα αὐτῶν ἔτερφαν μὲν ὀλίγον τινα καιρὸν τοὺς ὀκνηροὺς τῆς Ἀλεξανδρείας (ὅπου ἦσαν πάμπολλοι), ἀλλ' οὐδόλως ὑπερίσχυσαν κατὰ τῆς ἀξιοπιστίας καὶ κοινῆς γνώμης πάντων τῶν παλαιῶν καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν. Ὁ μὲν λοιπὸν ἐμφύλιος πόλεμος ὁ ἐκκαυθεὶς εἰς τὴν πολιτείαν τῶν φιλολόγων, ἐξ ἔτου ἐφάνησαν τὰ Προλεγόμενα τοῦ σοφοῦ Βολφίου, δὲν ἤγγικεν ἔτι εἰς τέλος· ἀλλ' ἀμφότερα τὰ κρατόπεδα θέλουσι εὐδοκιμήσειν διὰ λαμπρῶν πράξεων πολεμικῶν, ἕως ἂν φανῇ τις ἔμπειρος καὶ σεβάσμιος διαλλακτῆς θέτων τὸ σκῆπτρον αὐτῶν, ὡς ἱερὸς κήρυξ, μεταξὺ τῶν μαχομένων· καὶ τότε ὁμοῦ δὲν θέλει εἰσακουσθῆναι ἢ διαλλακτῆρις αὐτοῦ φανῆναι, ἂν μὴ ἀμφότερα τὰ μέρη ἐξ ἴσου ἀποκάμωσι πολεμοῦντα. Εἰς δὲ τὴν αὐτὴν πολιτείαν, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ εἰσίτινες μετρίοφρονες ἄνδρες, οἵτινες περιμένουσι μετὰ φρονήσεως τὴν ἀπόβασιν τοῦ πολέμου, συμμορροῦμενοι τρόπου τινα πρὸς τὰς γνώμιας, τὰς ὁποίας δὲν τελευτῶσιν οὔτε ν' ἀποδεχθῶσιν, οὔτε ν' ἀπορίψωσιν, ἀλλὰ τούτο μόνον ὁμολογοῦσιν, ὅτι αἱ τελευταῖαι βασιλεῖαι τῆς Ἰλιάδος δὲν εἶναι ἔργον ἐκείνης τῆς χειρὸς, ἣτις ἔγραψε τὰς πρώτας· τινὲς δὲ καὶ περιττὴν προσθήκην αὐτὰς νομίζουσι.

Διατὶ δὲ ὁ Ὀμήρου, ἀφ' οὗ ἔδειξε τὸν ἦόν τοῦ Πηλέως φίλων πάντων εἰλικρινέστατον, ἡρώων δὲ πάντων ἀνδρειότατον, δὲν ἐχρεώσκειν ἄντιπαραβάλλει πρὸς εἰκόνας αὐστηράς, καὶ ἐνίοτε θλιβεράς ζωγραφίαν κραιότεραν καὶ παθητικωτέραν, δεκνύουσαν τὸν ὑψηλόφρονα καὶ μέχρι μανίας βιωτότατον ἥρωα, γενόμενον μὲν φιλανθρωπότερον μετὰ τὴν ἐκδικήσιν, καὶ ἐνθυμούμενον τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν θέλει πλέον ἰδεῖν; Τρέποντα δὲ τὸν Θυμὸν πρὸς ἔλεον καὶ συμπάθειαν, σεβόμενον τὴν δυστυχίαν, καὶ τὰς λευκὰς τρίχας τοῦ Πριάμου, πατρὸς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθυμίαν ἐμπέπτωκτος, κλίνοντος τὸν βασιλικὸν αὐχένα ἐνάπιον τοῦ φρουρούσαντος τὸν ἦόν αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἀπογνώσει καταφιλοῦντος τὴν καθηματωμένην ἐκείνην δεξιάν, ἣτις πρὸ ὀλίγου ἀφήρπασεν ἐκ μέσου τὸν ἀνδρειότατον Πριαμίδην; Μέχρι τούτου εἰμαι-

μάζομεν τὸν φρενὸν Ἀχιλλεῖα, ἐντεῦθεν ὁμοῦ ἀρχόμεθα καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾶμεν, βλέποντες αὐτὸν παρατηνόμενον σχεδὸν βδελυττόμενον μόνον τὴν ὑκίνου, παρηγοροῦντα μετ' ἐπιμελείας τὸν πατέρα τοῦ Ἑκτορος, ἐπαγορευοῦντα εἰς ἀσφάλειαν αὐτοῦ, καὶ αἰτιώμενον διὰ τὴν ἴσην δυστυχίαν ἀμφοτέρων μόνον τὴν σκληρὰν καὶ ἀκαμπτον εἰμαρμένην. Ἀλλὰ τῷ ὄντι δὲν φρονῶ διόλου, ὅτι δύναμαι νὰ διακρίνω τὰς ἀμυδρὰς διαφορὰς τῆς φράσεως, τὰς ὁποίας εἰς τὸν παρόντα καιρὸν τινὲς τῶν νεωτέρων Ἑλληνιστῶν νομίζουσι, ὅτι εὐρίσκουσι μεταξύ τῶν πρώτων καὶ τελευταίων βιβλίων τῆς Ἰλιάδος· διότι εὐκόλως δύναται τις νὰ συμφωνήσῃ, ὅταν ἦναι περὶ τούτου ὁ λόγος, μὲ τὴν γνώμην τοῦ Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Δημοσθένους, Ἀρισάρχου καὶ τ. λ. Ἀλλ' ἐμελλοῦ ἄρα τινὲς εἰς τὴν παρούσαν ἑκατονταετηρίδα τῶν φάτων νὰ νομισώσιν, ὅτι ἐννοοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καλλιώτερον τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ τοὶ μὴ ἔχον τὴν διαγνώσκουσαν ταύτην λεπτότητα τοῦ νοῦ, ἂν μοι συγχωρήται ν' ἀκολουθήσω μὲν τὴν αἴσθησιν, ἣτις εἶναι ἐνίοτε ἀσφαλές ἐρα ὀδηγὸς πρὸς τὴν εἰς ἄκρον λεπτομερῆ συζητήσιν, νομίζω, ὅτι ἀναγνωρίζω εἰς ταύτην τὴν μεγαλοπρεπῆ περιγραφὴν τῆς εἰκοστῆς τετάρτης βασιλείας τὴν αὐτὴν μεγαλοφυΐαν, ἣτις ἔδειξε τὰς ταπεινὰς καὶ ὀδυρτικὰς λιτὰς, τὰς θυγατέρας τοῦ Διὸς, πάντοτε προδουμουμένης ν' ἀνακουφίζωσι καὶ νὰ θεραπεύωσι τὰς συμφορὰς τῶν θνητῶν· αἱ ὅσται οὖσαι δεῖλαι, καὶ τρέμουσαι κινουσι δι' ὄμματός ἀβυσταίου εἰς ἔλεον, καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀποβάλῃ αὐτὰς χωρὶς νὰ κινήσῃ εἰς ὀργὴν τοὺς ἀθανάτους. Μετὰ πόσης χαρᾶς ἐγὼ πέπεισμαι, ὅτι αὐτοὶ οἱ εἰχοὶ οἱ τοσοῦτον παθητικοὶ, καὶ τοσοῦτον εὐσεβεῖς, πρὸς τούτοις καὶ ἡεῖκων τοῦ ὀχυρῆμου Ἀχιλλεῖως, κινουμένου εἰς συμπάθειαν ὑπὸ τῶν δακρύων τοῦ σεβασμίου γέροντος, κατεπράυναν πολλάκις τὴν τυραννίαν καὶ ἔργειαν βοῆθὸι τῆς ἀθωότητος! Ἀλλὰ θετέον, ὅτι τὰ θαυμάσια ταῦτα ποιήματα δὲν εἶναι ἐπίσης πάντα τοῦ αὐτοῦ θεοῦ ποιητοῦ· ἄς ἀποδείχθῃ λοιπὸν τίς ἦτο καὶ πῶς ἐκαλεῖτο ἐκεῖνος, ὅστις μετέβη τῆς λατρειῆς μετὰ τοῦ ἀθανάτου Ὀμήρου, μὲ τὸν ὁποῖον ἐδυνήθη νὰ ἐξισωθῇ· ἄς ἀποδείχθῃ, λέγω· εἰ δὲ μὴ, θέλομεν ἀναστήσει βωμὸν τούτου τῇ ἀγνώστῳ θεῷ. Ἀλλ', ὡς φαίνεται, ἡ ἀμετάβλητος εἰμαρ-

μένη, ἡ δεσπόζουσα πάντων τῶν θεῶν, ἐθέσπισε νὰ δυνηθῆτις νὰ εὕρῃ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐρειπίων τῆς Τρωάδος ὄπλα, διὰ νὰ καταπολεμησῇ τοιαύτας ἀπάτας, καὶ ἐν αὐτῶ τῶν θεῶν τῶν συμβάντων, τῶν διαφημισθέντων ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου νὰ δυνηθῆ πρὸς τούτοις ὡς ἀποδείξῃ τὴν ἐντελῆ ἐνότητα τοῦ σχεδίου τῆς Ἰλιάδος, καὶ τὴν ἀξιοθαύμασον ἀλήθειαν ὄλων τῶν ἐκφράσεων τοῦ Ὀμήρου.

Οἱ δὲ θαυμάζοντες τὸν μέγαν τοῦτον ποιητὴν εὐκόλως θάλλουσι κάμει μετ' οὐ πολὺ ταύτην τὴν ἀξιολογητάτην καὶ ἀφέλιμον περιήγησιν, βοηθούμενοι ὑπὸ πολλῶν γεωγραφικῶν πινάκων, σχεδιασθέντων μετὰ μεγάλης ἀκριβείας, εἰς διαφόρους ἐποχάς, καὶ ἐπιδιορθωθέντων ἐν διουσηματι πολλῶν χρόνων.

Μένοι οὗτοι οἱ σοφοὶ ἄνδρες, ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὴν Ἰλιάδα, θάλλουσι κρίνειν, ἂν αἱ εἰκοσαεταεῖς ἔρουναι καὶ σιμφεῖς δὲν δύνανται νὰ κατισήσωσιν ὅπως οὖν ἄξια πίσεως τὰ περίσματα, τὰ συναχθέντα μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς καὶ ἐπιμελείας· καὶ ἂν μόνος ὁ χρόνος δὲν ἀρκῆ νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἀπάτην τῆς φαντασίας, εἰς τὴν ὁποίαν (ὡς ἕκαστος δικαίως δύναται νὰ υπολάβῃ) ἐνδεχόμενον ὑπῆρχε νὰ ὑποπέσω, ὅτε πρῶτον εἶδον μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν περιήγησιν ἐκείνην χάριαν.

Ἰσως δὲ, ὡς ἄνδρες, ἠλαττοῦτο ἡ ἀξιοσύνηγνωστος δυσπιστία σας, ἐὰν τὸ σύντομον τῆς ὁμιλίαις μου μοὶ συνεχώρει νὰ ἐδηγήσω σήμερον τὴν ὑμετέραν διάνοιαν εἰς τὰς ἀκρας τῆς ὀρμητικῆς Σιμόεντος, εἰς τὰς ἀνθηρὰς ὀχθὰς τοῦ ἡσυχίου Σκαμάνδρου, καὶ ἕως εἰς τὰς διπλᾶς αὐτοῦ πηγὰς· τότε βέβαια θέλετε εὕρει αὐτὰς ἐπι τοιαύτας, ὁποίας πρὸ τρισχιλίων ἡδὴ ἑταῶν περιέγραψεν ὁ Ἕλληνας ποιητὴς· τὴν μὲν δηλαδὴ χλιάρην καὶ ἑξατιμίζουσαν, μάλιστα ὅταν ἡ ἀτμοσφαιρὰ ἦναι ψυχρὰ, παχεῖαν τινὰ ὀμίχλην· τὴν δὲ, ἣτις γεννᾶται ἐκ τῶν χιόνων τοῦ Γαργάρου, πολὺ ψυχρὰν, ἀνακηδῶσαν ἐκ τῶν ἐγκατῶν τῆς γῆς καὶ φαινομένην ἐπι ψυχροτέρῃν εἰς τοὺς ἀγροίκους τῆς χώρας, οἵτινες ἔρχονται εἰς αὐτὴν τὸ θέρος, διὰ νὰ σέσωσι τὴν δίψαν αὐτῶν.

Ἀπ' οὗ λοιπὸν βεβαιωθῶμεν, ὅτι ἀνεγνωρίσαμεν ἐκείνας τὰς περιήγητους δεξαμενάς, ὅπου αἱ κόραι τῆς Τρωάδος ἀπῆρχοντο, εἰρήνης οὐσίας, νὰ πλύνωσι τὰ φορέματα αὐτῶν, καὶ ὅπου ὁ Ἐκτωρ ἐρουεῦθη ὑπὸ ὄψιν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, οὐσίας

ἐπὶ τῶν ἐπέλξεων τῆς Τρωάδος, δὲν ἀπέχομεν πλέον μακρὰν τῆς περιήμου ταύτης πόλεως. Τὰ δὲ ὑπὸ τῶν θεῶν ἰασιθέντα τείχη δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ὅλαι ὅμως αἱ τοποθεσίαι, τῶν ὁποίων αἱ περιγραφαὶ εἰσὶν εἰς τὴν Ἰλιάδα, οἱ κρημνοὶ, οἵτινες διεφύλαττον τὴν πόλιν πρὸς τὸ μέρος τῶν ὄρεων τῆς Ἰδης, ἡ βαθεῖα μισγάγκεια (ravine), ὅπου ἐγόγγυζεν ὁ Σιμόεις, ὅλα αὐτὰ δὲν δύνανται νὰ μείνωσιν ἀγνωστα. Ταῦτα εἰσὶν ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἰλιάδα, τὰ ὅποια θέλουσι διασαφηνίσαι τὸ μέγα τοῦτο ποίημα κατὰ νέον τινὰ τρόπον, ὅταν ἀναπτύχῃσι· διότι ἄνευ τῶν ἀναπτύξεων, ταῦτα δύνανται νὰ φανῶσι τολμηραὶ ἀποφάνσεις καὶ γέννημα φαντασίας, ἣτις ὑπερυψώθη ὑπὸ τοῦ πρὸς τὸν Ὀμηρον μεγάλου θαυμασμοῦ. Ἄλλ' ἐγὼ, ὡς ἄνδρες, μὴ δυνάμενος νὰ ἰσᾶς δείξω ἐνταῦθα τὰς ἀναγκαίας ταύτας ἀναπτύξεις, δικαίῳ τῷ λόγῳ, ἀποκαβίσημαι δεῖλός· παραβιβῆνομαι ὅμως νὰ σῶς ὀδηγήσω πρὸς τὰ παράλια τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ νὰ σᾶς δείξω τὸν τάφον τοῦ Αἰάντος, τιμώμενον τοσοῦτους αἰῶνας ὑπὸ τῶν καταίκων, καὶ ὅστις ἐτι ὑπάρχει, χάρις τῶ ἀυτοκράτορι Ἀδριανῶ, ὁ ὁποῖος ἐφρόντισε μέγਾਲως περὶ τῆς ἐπισκευῆς αὐτοῦ.

Συγχαρήσατέ μοι πρὸς τούτοις νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ κόλπου, ὅπου προσηρμίσθησαν τὰ χίλια πλοῖα τοῦ Ἀγαμέμνονος, εἴκοσιν αἰῶνες ἐτίμησαν τὸν ναὸν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐγεθέντα πλησίον τοῦ τάφου αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ δύο μνημεῖα ὑπῆρξαν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ χριστιανισμὸς κατέσκη ἡ μόνη θρησκεία τῆς ἐπικρατείας τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἄλλ' ἡμεῖς ἀκούοντες τὸ ὄνομα τοῦ Αἰάντος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἀκουστικῶς νομίζομεν μυθώδη τὴν περὶ αὐτῶν ἱστορίαν· διότι ἐκ νηπιότιτος εἴμεθα συνειθισμένοι νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς αὐτόχρημα μύθους ὅσα, κατ' ἐμὲ κριτὴν, δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ διήγησις ἀληθεστάτων ἔργων, εὐλοισθέντα ὑπὸ τῶν παρεπομένων τῆς θρησκευτικῆς πίσεως τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐδόξαζον, ὅτι οἱ θεοὶ ἐπεμιγνύοντο συνεχῶς εἰς τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὅλα τὰ παραδείγματα, διὰ τῶν ὁποίων δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν γνώμην μου ὑπάρχουσι εἰς τὴν ἱστορίαν· καὶ τῶ ὅντι οἱ συγγραφεῖς οἱ μάλιστα ἀξιοπίστοι βεβαιώσθη

τὴν ὑπαρξίν τοῦ τάφου καὶ ἐκείνου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀχιλλέως (*), τοῦ ὁποίου δεκνύουσιν ἐτι τὸν τόπον τινὰ μάρμαρα· καὶ οἱ αὐτοὶ συηγραφεῖς περιγράφουσι λεπτομερῶς τὰς πάντοτε γινομένης τελετὰς εἰς μνήμην τοῦ νικητοῦ τοῦ Ἐκτορος, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν προερχομένης δεισιδαιμονίας.

Ἄλλ' αὐτὰ μόνα τὰ καλῶς ἀκοδομημένα μνημεῖα, καὶ τὰ θεάματα, ὅσα περιγράφει ὁ Ὅμηρος μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας δὲν ἀρκοῦσιν εἰς τὸ νὰ διασαφηνίσωσι τὰ μέχρι τοῦδε δυσνόητα μέρη· ἐκεῖνος δὲ, ὅστις γνωρίζει τὰ ἦθη τῶν Ἑλλήνων, ἔθνους, τὸ ὁποῖον μάλικα διετήρησεν ἀκριβῶς τὰ ἀρχαῖα αὐτοῦ ἔθιμα, ἐκθαμβος θέλει γίνεαι συνεχῶς, ὅταν

(*) Γνωστὸν εἶναι, ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν συγγραφέων ἀμείλησαν περὶ τῆς ὑπαρξέως τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλ' οἱ ἀξιολογότεροι αὐτῶν καὶ οἱ ἀμειλίχιστοι σαφῶς εἰσὶν ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Ἀθήναιος.

Ἰδ. Πλούταρχ. Ἐκδ. Κοραῆ, ἐν Βίῳ Ἀλεξ. Σελ. 119.

καὶ Ἀρρ. Ἀνασ. Ἀλεξ. Ἐκδ. Jacobi Gronovii. Σελ. 24.

Ἀξιωματώτα μοι φαίνονται πρὸς τούτους τὰ λόγια τοῦ θαυμασίου Κικέρωνος περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀχιλλέως ὅσα ἀναγινώσκω· μὲν εἰς τὸν περίφημον ἐκεῖνον λόγον τὸν ὑπὲρ Ἀρχίου τοῦ ποιητοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἀντιγράφοι ταῦτα χάριν τῶν φιλομουσίου ἀναγνωστῶν „ Quam multos scriptores rerum suarum Magnus ille Alexander secum habuisse dicitur? Atque is tamen, cum in Sigeo ad Achillis tumulum adstitisset. O fortunatte, inquit, adolescens, qui tuae virtutis Homerum praesonem invernaris “ Et verè nam, nisi Ilias illa exstisset idem tumulus, qui corpus ejus contexerat, nomen etiam obruisset. „ Ἰδοὺ μετὰ πόσης εὐφραδείας ἡ Γαλλὸς μεταφράσα τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Δημοσθένους τῆς Ρώμης.

„ Combien Alexandre n'avait-il pas, à sa suite, d'écrivains occupés à transmettre ses exploits à la posterité? Toutefois, ce conquérant, considérant le tombeau d'Achille, sur le promontoire de Sigée. Houtoux guerrier, s'écria-t-il, d'avoir eu un Homère pour tombeau de ta gloire! il disait vrai, car sans l'Iliade, le même tombeau qui avait couvert ses cendres, eût renfermé pour jamais la mémoire et son nom. “

Ἰδ. Τόμου 5. Oeuvres complètes de M. T. Cicéron traduites en français le texte en regard. Paris de F. J. Fournier, Libraire, Rue Poupée No. 7. Ταύτης τῆς ἀξιολόγου ἐκδόσεως ἐφάνησαν μέχρι τοῦδε 14 τόμοι.

Ὁ Μεταφρα.

ἴδῃ, ὅτι ἀποδεικνύονται ἀληθεῖς αἱ τερπναὶ καὶ θαυμάσιαι εἰκόνες, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ποιητὴς ἐπέκτισε τόσον ἐντέχνως τὰς διηγήσεις τε· συνεχῶς δὲ θέλει εὑρετὴν ἀναίρεσιν ὅλων σχεδὸν τῶν μέρμερων, τὰς ὁποίας διευθύνουσι κατὰ τοῦ Ὁμήρου, ὅσοι δὲν ἐννοοῦσιν αὐτὸν, ἢ (τὸ χαίρινον) ὅσοι τὸν ἐννοοῦσι κακῶς.

Τὰ δὲ ἐπιθέτα, ὅσα συμφώνως εὐρίσκουσι τινὲς παραπληρωματικά, εἰς τὸ ἐξῆς θέλουσι φανῆ ὅλα σχεδὸν προσβήκη τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως, μετὰ τῆς ὁποίας συντάσσονται, ἢ θέλουσι δεῖξειν διαφορὰς μεταξύ τῶν ὑποκειμένων, ἀγνωστούς παρ' ἡμῖν μέχρι τοῦδε. Τούτων δὲ τῶν ἐπιθέτων τὴν σημασίαν ἐνόησα διὰ τῆς συνεχοῦς μελέτης, καὶ πολλάκις δι' αὐτομάτων καὶ σχεδὸν ἀκουσίων παρατηρήσεων, καὶ ἐνίοτε διὰ τῆς ἐξηγήσεως αὐτῶν τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὁμήρου, ἐκ τῶν ὁποίων πάμπολλοι (εἰ καὶ τινες σοφοὶ τῆς Εὐρώπης, ἐπιπόλαιοι παρατηρηταὶ τ' ἀναντία λέγουσιν) ἐννοοῦσιν ἐντελέστατα τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων τῶν.

Διέτριφα πολλὰς χρόνας, βλέπων πολλὰς ἑποικίλιας εἰκόνας τῆς φύσεως· ταύτας δὲ πρότερον ἐνόμισα πλουσιωτάτης φαντασίας εὐφυῆ γεννήματα, καὶ πολλάκις σπουδάσας νὰ περιγράψω κατὰ φύσιν τινὰς ἀξιολόγους σκηνάς, εὐαῦμα κατανοήσας μετ' οὐ πολὺ, ὅτι ἡ χαρὶς τινος χάριτος καὶ γλαφυρότητος λογογραφικῆ μου σύμβεσις δὲν ἦτο ἄλλο, εἰμὴ ἀσθενὴς μετάφρασις τοῦ πρὸ τριάκοντα αἰώνων ὑπάρξαντος ποιητοῦ. Ἐδυνάμην νὰ φέρω περὶ τούτου μυρία παραδείγματα· ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι πάντοτε κάτοχος ὢν ἐκ τοῦ Ὁμήρου, ἐκ τῆς Ἰλιάδος, καὶ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὑμνησθέντων ἡρώων, μιμοῦμαι ὑπερμέτρως ἴσως τὸν ἡμικαὶὸν Νέσσορα, ὅστις διηγείτο εἰς μῆκος τὰ παλαιὰ αὐτοῦ πράξεις ὅσας ἐνθυμείτο.

Ἄλλ' εἶναι συγχωρημένον, ἐροῶμαι, ν' ἀναφέρῃ τις ἐκεῖνα ὅσα προξενοῦσι τινὰ ἡδονήν· διότι πόσα ἄλλα ὑπάρχουσι, τὰ ὅποια καταβλίσουσι τὰς καρδίας ἡμῶν! Ἄς ἀποβάλωμεν ταῦτα ἐκ τῆς μνήμης εἰς τὴν εὐτυχὴ ταύτην ἡμέραν, ἃς ἀναλάσσωμεν δὲ τὰς χρυσὰς καὶ γλυκεῖας ἐλπίδας, αἱ ὅσαι δικαίως ἐγείρονται ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος, ἀνδρὸς ἀξιοσεβάστου, ὅστις, ἂν δὲν ἐτρομακείτο εἰς τὸν θρόνον, ἦτο τῶ ὄντι, διὰ τε τὴν μεγάλην αὐτοῦ φιλοκαλίαν καὶ τὸ ὑπερέταλλον τῆς σοφίας, εἰς τῶν λαμπροτά-

των ἡμῶν ἐταίρων. Ἡ γενεὴ σχέσις, τὴν ὁποίαν ἔχουσι πάντα τὰ εἶδη τῶν ἀνθρώπων γνωστέων, εἶναι μία τῶν αὐτοῦ εὐεργεσιῶν ἃς σπεύσωμεν λοιπὸν εἰς ἐπισημίαν τῶν γενναίων αὐτοῦ φρονιμῶν ἃς ἀνακαλέσωμεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν ἔρατα τῆς παιδείας, ἣτις παρηγορεῖ τοὺς δυστυχούοντας, καὶ τὰς εὐκαιρίας τῆς εἰρήνης καθιστᾷ τερπνὰ καὶ ἡδονικωτάτας. Καὶ τοιοῦτω τρόπῳ θέλομεν δυνήθῃ νὰ σέσωμεν τὰς φλόγας τῶν μνησικακίων, ὅσας ἤναψαν αἱ τοσαῦται παρανομίαί, καὶ δυστυχίαι, καὶ νὰ ἐξυπνίσωμεν τὰ ἀξίεραστα καὶ εὐγενῆ φρονήματα, ὅσα ἐχαρτήριζον τοὺς Γάλλους, διετήρησαν τοσούτου καιρὸν τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, καὶ ἀπεδέκνυντο αὐτοὺς πρῶτον ἔθνος τῆς Οἰκουμένης“.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑ.

Σπουδὴ τῆς Παιδαγωγικῆς, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Φραγκίσκου Κ. Μαύρου ἐκ τῆς Ὀδηγητικῆς τοῦ Κεϊσεβεττέρου. (Lehrbuch der Pädagogik von I. G. Kiesewetter, Doktor und Professor der Philosophie. — Studium der Pädagogik. §. 184.)

§. 1.

“Αἱ εἰς καθ’ ἓνα ἕκαστον ἀπὸ τὴν φύσιν διδόμεναι διαθέσεις καὶ δεξιότητες (Anlagen und Fähigkeiten) (α) ἐμποροῦν διὰ τῆς τέχνης νὰ φανερωθῶσι, τελειοποιηθῶσι καὶ σκοπισμῶς

(α) Διὰ νὰ γείνη τις ἐξάφες εἰς εἶδος τι μεθέσται, δὲν πρέπει μόνον νὰ ἔχη τὰς εἰς πάντα ἀνθρώπον ἀνυπαρχούσας ψυχικὰς δυνάμεις ἐν γενεῇ, λόγῳ ἀίσθησιν, καὶ λόγῳ, καὶ βούλησιν· ἀλλὰ νὰ ἦναι αἱ δυνάμεις αὗται καὶ ἐν φύσει δεξιῶν καὶ εὐκλαστοί, νὰ εἶπω οὕτω, πρὸς τελειοποιήσεις αἰδιότητος τῶν δυνάμεων αὗται, κατὰ τὰς ὁποίας γίνονται ἐπίδειξις καὶ τελειοποιήσεις, πρὶν τὴν ἐπιδαχθῆσι πραγματικῶς λέγονται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Anlagen (ἢ γούν ἀφορμαὶ ἢ δικτικότητες ἢ κλάσεις κατὰ τὴν κερύσειον) ὅταν ἀναπτυχθῶσι διὰ γυμνάσεως Fähigkeiten; ἢ γούν δεξιότητες. Geschicklichkeit καὶ Genauigkeit ὀνομάζονται ὑπ’ αὐτῶν βαθμοὶ δεξιότητος ὑψηλότεροι ἡμῶν ἐμποροῦμεν ἴσως τὴν πρώτην νὰ εἰπώμεν ἐπιτηδεύτην, καὶ τὴν δευτέραν ἔξιν ἢ ἐτοιμότητα. Ἰδ. Physiolo Anthropolgie von Schulze. S. 64.

Θ. Κοτταρ.

μορφωθῶσι. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μόρφωσις ὀνομάζεται Ἄγωγη ἢ γενικώτερον, ἢ δὲ ἐπισημί, ἢ ὁποία διδάσκει τοὺς εἰς τοῦτο ἀποβλέποντας κανόνας. Λέγεται κατὰ γενικωτέραν σημασίαν Ἄγωγη ἢ ἐπισημί.

§. 2.

“Ἄν καὶ ἡ Ἄγωγη κυρίως δύναται νὰ γείνη εἰς πᾶσαν τοῦ ἀνθρώπου ἡλικίαν, μ’ ὅλον τοῦτο σρέφει ἑξαιρέτως εἰς τὴν παιδικήν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ τῆς ἀγωγῆς ἐπισημί ἀποβλέπει περισσότερον τὰ παιδιά, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπονομάζεται ἢ Παιδαγωγική.

§. 3.

Σκοπεύει δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἡ Ἄγωγη ἢ τὴν παιδευσίν του ἐν γενεῇ, ἢ ἀποβλέπει προσέτι καὶ εἰς ἄλλους μερικωτέρους σκοποὺς (ἢ γούν τὸ ἐπάγγελμά του.) Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν διαιρεῖται ἡ τῆς ἀγωγῆς ἐπισημί εἰς τὴν γενικὴν καὶ μερικὴν. Ἡ δευτέρα προϋποθέτει πάντοτε τὴν πρώτην· διότι ἡ παιδευσὶς τοῦ ἀνθρώπου καθὼς τοιοῦτου ἐν γενεῇ (ἀνάπτυξις δηλοῦσι κ’ ἐξύψωσις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ) ἀπαιτεῖται ἀναγκαιῶς εἰς πᾶσαν μερικὴν μόρφωσιν.

§. 4.

Δυνάμεθα δὲ προσέτι νὰ διακρίνωμεν τῆς ἀγωγῆς τὴν ἐπισημίαν ἀπὸ τὴν τέχνην τῆς ἀγωγῆς· ἐκείνη μὲν ἐνασχολεῖται εἰς τὴν θεωρητικὴν τῶν τῆς ἀγωγῆς κανόνων γνώσιν, αὕτη δὲ τοὺς ἐφαρμόζει εἰς τὴν πρᾶξιν. ἔχουσι λοιπὸν πρὸς ἀλλήλας, ὡς θεωρία καὶ πρᾶξις· καὶ αὕτη μὲν, ἐὰν θέλη νὰ ἦναι ἐντελής, προϋποθέτει τὴν πρώτην, ἢ πρώτη ὁμοίως δὲν ἀποτελεῖ αἰκόμη τὴν δευτέραν.

§. 5.

Ἐμποροῦμεν δὲ ν’ ἀνάξωμεν τὸ τῆς ἀγωγῆς ἀντικείμενον εἰς τὴν λύσιν τῶν ἐφεξῆς τριῶν ζητημάτων: α) Ποία εἶναι ἀτομικῶς ἡ φύσις τοῦ νέου, ὁ ὁποῖος μέλλει νὰ παιδαγωγηθῆ; β) Τίνα σκοπὸν ἔχει ἡ ἀγωγή του; γ) Πῶς ἢ διὰ ποίων μέσων δύναται νὰ φράσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτου; Ἀναλόγως λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων ζητημάτων προσδιορίζονται καὶ τὰ ὀλοκληρωτικὰ τῆς ἐπισημῆς τῆς ἀγωγῆς μέρη.

§. 6.

Εἰς τὸν ἀνθρώπον διακρίνομεν σωματικὰς καὶ πνευματικὰς

τικὰς δυνάμεις, καὶ διαιρούμεν τὰς δευτέρας εἰς γνωστικὰς καὶ αἰσθητικὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τὴν θέλυσιν. Ἐντεῦθεν ἐκπηγάζει τετραπλῆτις μόρφωσις: πνευματικὴ, νοητικὴ, αἰσθητικὴ (αἰσθηματικὴ;) ἢ ἠθικὴ. Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων τούτων ἡ μὲν νοητικὴ, ἐπειδὴ ἔχει μόνον ἀναπτύσσει κατ' εἶδος τὰς γνωστικὰς τοῦ παιδαγωγουμένου δυνάμεις, ἀλλὰ μεταδίδει εἰς αὐτὸν καὶ γνώσεις κατ' ὄλην, χωριζομένη ἀπὸ τὰς ἄλλας ὀνομάζεται Διδασκαλικὴ, (Unterrichtskunde), ἢ φε τῶν τριῶν ἄλλων λέγεται Παιδαγωγικὴ μερικώτερον.

§. 7.

Ὁ παιδαγωγὸς διὰ νὰ γνωρίξῃ τὴν σωματικὴν τοῦ ἀνθρώπου ποιότητα, πρέπει νὰ διδαχθῇ τοῦ ἀνθρώπου σώματος τὴν φυσιολογίαν (β). ἐπειδὴ ὁμοίως ἐμπορεῖ νὰ παιδαγωγῆσθαι ἔχει μόνον ὑγιεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀσθενεῖς σωματικῶς, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ὁ παιδαγωγὸς νὰ ἦναι διόλου ἀπειροσ τῆς Παιδολογίας, καὶ μάλιστα τῆς τῶν παιδιῶν. Τελευταῖον δ' ἐννοεῖται ὁκοθεν, ὅτι, ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ζωὴ εἶναι τίσον πολύτιμος, καὶ δύναται νὰ κινδυνεύσῃ δι' ἀτελεῖς κ' ἐπισημαίει τῆς θεραπείας τῶν ἀρρώστων γνώσεις, διὰ τοῦτο εἰς ἀναγκαίαις περιπτώσεσι πρέπει νὰ καταφεύγῃ εἰς ἐπιτήδειον καὶ σοφιστικὸν ἰατρόν.

§. 8.

Ἡ ἐμπειρικὴ Ψυχολογία καὶ ἡ Ἀνθρωπολογία διδάσκουσι τὴν γνώσιν τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως* προσ-

(β) Ἡ Φυσιολογία ἐνασχολεῖται εἰς τὸν ζωικὸν διοργανισμόν, παριστάουσα τὰ εἰς τὰ ζωὰ ἀπαντώμενα ἀρχικὰ καὶ καθολικὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς, καὶ ἐξηγοῦσα τὰς ἐργασίας τῶν ἀπὸ τὴν Ἀνατομικῶν περιγραφομένων μερῶν, πῶς ταῦτα συνεχόμενα πρὸς ἀλλήλα σχηματίζουσιν ὄργανικόν τι ὅλον* καὶ σπουδαίει νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τρόπον καὶ τὰς αἰτίας τῆς ὑπάρξεώς των, ἀπὸ τὰς καθολικὰς ἀρχαῖς τῶν εἰς τὴν φύσιν δυνάμεων, ὅθεν ἐλάσθαι καὶ τὸνεμα Φυσιολογία (ἐξηγήσις δηλονότι τῶν φυσικῶν αἰτιῶν). Διὰ νὰ τὴν καταλάβῃ λοιπὸν ὁ παιδαγωγὸς πρέπει νὰ διδαχθῇ καὶ τὴν Ἀνατομίαν, τὴν ὁποῖαν ἀπεσιόπησεν ὁ συγγραφεὺς ὡς νοσημένην* διότι εἶναι ἀδύνατον ἀνενοήσασθαι ἀνεκῶς τὴν Φυσιολογίαν, χωρὶς τὴν εἴδησιν τῆς θέσεως, ἀλληλεσχίας, μεγέθους, μορφῆς καὶ κατασκευῆς τῶν διαφόρων τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ὄργάνων, τῶν ὁποίων τὰς ἐνεργείας ἐξετάζει ἡ Φυσιολογία. Ὁ Μεταφρ.

εἶτι δὲ καὶ ἡ καθολικὴ Δογματικὴ, καὶ μάλιστα τὸ ἐξηρημοσμένον τῆς μέρους, τὸ ὁποῖον παριστάνει τὰ ἐμπόδια, ὅσ' ἀντίκεινται εἰς τῶν ἀνθρώπινων γνώσεων τὴν τελειοποίησιν, διδάσκει τὰ μέσα, πῶς νὰ ἐλαττώσωμεν καὶ τὴν ἐπίδρασιν κ' ἐπίβροιαν τῶν ἐμποδίων τούτων, ἂν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τ' ἀφανίσωμεν ἐντελῶς.

§. 9.

Μετὰ τὰς βιβλίους εἰς τὸν ἀνωτέρω παράγραφον ἐπισήμας, αἱ ὁποῖαι παρέχουσι γενικὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ πνευματικοῦ ἀνθρώπου γνώσιν, πρέπει νὰ συναφθῇ καὶ ἄλλαι τινες ἀκόμη ἐπισήμας, ἧτις βέβαια ἕως τῶρα μόνον ὡς ἰδέα ὑπάρχει· εἶναι δὲ αὗται ἡ διδασκούμενα τοῦς κανόνας, Πῶς νὰ εὑρισκώμεν τὴν προσιδιάζουσαν πνευματικὴν ποιότητα εἰς ἐν τι πρόσωπον. Ταύτην ἡμῶν νὰ ὀνομάσω Φυσιογνωμικὴν καθολικώτερον. Δὲν πρέπει δὲ μόνον νὰ συμπεραίνῃ αὕτη καὶ συλλογίζεσθαι εἰς τὰς πνευματικὰς ιδιότητας, περιουσιάζουσα ἀπὸ σωματικὰ ἰδιώματα, ἀλλὰ νὰ μεταχειρίζεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς καὶ πνευματικὰ φαινόμενα ὡς μέσα διὰ νὰ γνωρίξῃ τὰς πνευματικὰς ιδιότητας.

§. 10.

Αἱ ἀνωτέρω βιβλίους ἐπισήμας ἐνασχολοῦνται εἰς τὸ πρῶτον τῶν τριῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐκθέσαμεν εἰς τὸν §. 5. Τὸν δὲ πρῶτον καὶ ἐξοχὸν σκοπὸν (ὅπου ἀναφέρεται τὸ δευτέρου ζήτημα) τῆς γενικῆς Ἀγωγῆς, μᾶς τὸν δίδει ἡ ἠθικὴ, ἡ ὁποῖα ἐπομένως ἀνήκει ἐπίσης εἰς τὴν τῶν γνώσεων τοῦ παιδαγωγοῦ σφαῖραν ἀναγκαίως* περὶ δὲ τῆς ἀγωγῆς, ἧτις ἀποβλέπει εἰς δεδομένον σκοπὸν (ὅποῖον διήποτε, φέρ' εἰπεῖν, ἐπάγγελμα), εἶναι φανερόν, ὅτι πρέπει ὁ παιδαγωγὸς νὰ ἐξεύρῃ πᾶν, ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν τοιοῦτον σκοπὸν, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἐντελῶς.

§. 11.

Τὸ δὲ τρίτον ζήτημα παριστάνει τὸ κύριον ἔργον τῆς ἀγωγῆς, καὶ αἱ ἐντεῦθεν ἐκπηγάζουσαι ἐπισήμας πρέπει νὰ θεωρῶνται κυρίως ὡς Παιδαγωγικαί, τὰς δὲ μέχρι τοῦδε βιβλίους πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν μόνον ὡς προπαιδευτικὰς.

§. 12.

Διὰ δὲ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν καὶ μόρφωσιν εἶναι δύο

ἐπισήμαι· ἡ Διαιτητική καὶ ἡ Γυμνασική. Ἐκείνη μὲν περιέχει τὰς παραγγελίας, διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὁποίων ἐμπορεῖ νὰ ἐνεργηθῆ καὶ διατηρηθῆ ἡ ὑγιεινὴ τοῦ σώματος κατάστασις, ἡ τοῦλάχισον δύναται νὰ βοηθηθῆ καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ πάλιν. Ταύτης δὲ ἀντικείμενον εἶναι αἱ γυμνάσεις, αἱ ὁποίας ἀποβλέπουσι τὴν μὲρφωσιν καὶ ἐνδυνάμωσιν τοῦ σώματος· ἴδ. §. 7.

§. 13.

Ἡ δὲ πνευματικὴ μὲρφωσις διαιρεῖται, ὡς εἶπαμεν (§. 6.), κατὰ τὰς τρεῖς ἀρχικὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰς τὴν νοητικὴν, αἰσθητικὴν καὶ ἠθικὴν. Πᾶσαν δὲ μίαν ἀπ' αὐτὰς προϋποτίθεται νὰ ἐξεύρη ἐπισημόνικῶς ὁ Παιδαγωγός.

§. 14.

Ἡ νοητικὴ μὲρφωσις εἶναι διπλῆ· μία εἰδική, ἡ ὁποία σκοπεύει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν γνωστικῶν διαθέσεων (Erkenntnissanlagen) καὶ τὴν γύμνασιν καὶ ἰσχύρωσιν τῶν γνωστικῶν δυνάμεων (Erkenntnisskräften); καὶ ἄλλη ὕλική μὲρφωσις, κατὰ τὴν ἑμῶν πρέπει νὰ μεταδοθῶσι γνώσεις· Ἡ μεταδοσις αὕτη ὀνομάζεται κατ' ἐξοχὴν διδασκαλία, καὶ ὁ παιδαγωγός, ἐν ὧσα ἐνασχολεῖται μὲ ταύτην, λέγεται διδάσκαλος. Ἄν ὁμοίως καὶ τὰ δύο ταῦτα τῆς νοητικῆς μορφώσεως εἶδη εἶναι διάφορ' ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὴν ἰδέαν, ὑπάρχουσι μ' ὅλον τοῦτο ἑσωτερικῶς καὶ πραγματικῶς ἐνωμένα· σκοπίμος διδασκαλία ἐνεργεῖ πάντοτε καὶ εἰδικὴν μὲρφωσιν τῶν γνωστικῶν δυνάμεων, καὶ ὁ νοήμων καὶ σοφιστικὸς διδάσκαλος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονήσῃ, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅταν διδάσκῃ, τὴν εἰδικὴν τοῦ μαθητοῦ μὲρφωσιν.

§. 15.

Ἡ ἐμπειρικὴ Ψυχολογία, ἡ Ἀνθρωπολογία καὶ ἡ ἐφαρμοσμένη Λογικὴ περιέχουσι κανόνας, τὴν εἰδικὴν τῆς ψυχῆς τοῦ μαθητοῦ παιδεύειν ἀποβλέποντας, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐποπτικὴν καὶ διανοητικὴν δύναμιν. Πρέπει λοιπὸν ὁ παιδαγωγός νὰ ἐξεύρη καὶ ταύτας τὰς ἐπισημας, τὰς ὁποίας ἀνωτέρω ἐκθεσαμεν ὡς προπαιδευτικὰς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς καθαρᾶς Μαθηματικῆς, σκοπίμως διδασκομένη, γίνεται μέσον ἀξιόλογον μορφώσεως τῶν γνωστικῶν δυνάμεων·

διὰ τοῦτο πρέπει ὁ Παιδαγωγός νὰ ἐξεύρη καὶ ταύτην τὴν ἐπισημὴν, διὰ νὰ ἐμπορῆ νὰ τὴν διδάσκῃ σκοπίμως. Τελευταῖον δὲ ἐδίδαξεν ἡ πείρα, ὅτι ὁ διαλογικὸς τρόπος τῆς διδασκαλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναγκάζεται ὁ μαθητὴς νὰ συνεργῆ καὶ κατ' ἑαυτὸν καὶ νὰ μὴ δέχεται μόνον, εἶναι ὁ ἀξιολογώτατος καὶ ὠφελιμώτατος διὰ τὴν κατ' εἶδος νοητικὴν μὲρφωσιν· διὰ τοῦτο ἡ σπουδὴ τῆς διαλογικῆς, καὶ μάλιστα τῆς Σωκρατικῆς μεθόδου, εἶναι ἀξιοσύμματος καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὸν Παιδαγωγόν.

§. 16.

Ὅποιος ἐπιχειρήσῃ νὰ διδάξῃ τι, ἀπαιτεῖται ἀναγκαστῶς καὶ ὡς πρώτη συνθήκη, νὰ τὸ ἐξεύρη καθαρὰ καὶ βασίμως, καὶ ἐπομένως ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ ἔχῃ ἀποκτημένην τὴν γνώσιν τῆς ἐπισημῆς, τὴν ὁποίαν θέλει νὰ διδάξῃ ἢ ὅλην ἢ μέρος· πρέπει προσέτι νὰ ἐξεύρη τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος τῆς διδασκαλίας. Πῶς ἐμπορεῖ σκοπίμως νὰ τὴν μεταδώσῃ εἰς ἄλλους καὶ αὐτός. Ἡ ἐπισημὴ, ἡ ὁποία διδάσκει τῆς σκοπίμου καὶ μεθοδικῆς παραδόσεως τοὺς κανόνας, ὀνομάζεται Διδακτικὴ, διδασκαλία ἐπισημῆ, καὶ Μεθοδολογία.

Διαιρεῖται δ' αὕτη ἡ Μεθοδολογία εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν γενικὴν καὶ μερικὴν· ἐκείνη ἐξαιτλεῖ τοὺς κανόνας τῆς ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν γνωστικῶν δυνάμεων καὶ τῆς ἰδιότητος τῆς γνώσεως ἐν γένει· αὕτη δὲ διδάσκει τοὺς κανόνας τῆς διδασκαλίας διὰ διωρισμένα τῶν γνώσεων εἶδη, τῆς ἱστορικῆς, φερ' εἰπεῖν, φιλοσοφικῆς, μαθηματικῆς κτλ., θεμελιουμένη εἰς τὰς ἰδιότητας τῶν διαφόρων τούτων τῆς γνώσεως εἰδῶν.

§. 17.

Ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας διαιρεῖται εἰς τὴν ἀπλῶς διδάσκουσαν, ἀκροαματικὴν, ὅπου ὁ διδάσκαλος μόνον λέγει, καὶ εἰς τὴν διαλογικὴν, ὅπου ἡ διδασκαλία μεταδίδεται κατ' ἐρωταπόκρισιν· ὑποδιαιρεῖται λοιπὸν ἡ γενικὴ Μεθοδικὴ εἰς δύο, εἰς τὴν Ἀκροαματικὴν, καὶ τὴν Διαλογικὴν.

§. 18.

Διὰ νὰ μορφωθῆ δὲ καὶ γένῃ ὁ νέος αἰσθητικὸς, πρέπει καὶ αὐτός ὁ παιδαγωγός νὰ ἦναι τοιοῦτος, τεύτεστιν, ὁ παι-

δαγωγός πρέπει να ἔχη τρυφεράν, ὀρθὴν καὶ ἀκριβῆ αἰσθησιν τοῦ καλοῦ, καὶ ὑψηλοῦ καὶ πρέποντος. Πρὸς τοῦτο βοηθεῖται τὰ μέγιστα ἐὰν καταλαβάνῃ ἀκριβῶς τὰ ἔργα τῶν καλῶν τεχνῶν, καὶ μάλιχα τῶν λεκτικῶν· πρέπει λοιπὸν ἡ παιδαγωγός να μελετήσῃ τ' ἀξιόλογα πανήματα τῶν ποιητῶν καὶ ρητόρων, τουλάχιστον τοῦ ἔθνους του. Πολὺ θέλει ἀφελήσῃ εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς αἰσθησέως του, ἐὰν γνωρίζῃ καὶ τὰ ἀπὸ πνεῦμα γέμοντα συγγράμματα τῶν γειτονικῶν ἔθνων. Πολὺ περισσότερον ὅμως θέλουσιν τὸν ἀφελήσῃ τὰ ἀριστουργήματα (Meisterwerke) τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν καὶ ρητόρων, διὰ τὸ ποιητικὸν πνεῦμα τῶν ὁποίων καὶ τὴν γνησίαν καὶ ἀκριβῆ αἰσθησιν ὅλοι συμφωνοῦσιν οἱ τούτων εἰδήμονες ἀπὸ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας. Πρέπει λοιπὸν ὁ παιδαγωγός να μεταχειρισθῆ τὰ ἔργα τῶν καλῶν τεχνῶν, καὶ μάλιχα τῶν λεκτικῶν διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν αἰσθησιν τοῦ μαθητοῦ του. Εἰς ἐνδυνάμωσιν δὲ τῆς αἰσθησεως τοῦ παιδαγωγοῦ χρησιμεύει ἡ Αἰσθητικὴ ἐπιστήμη, ἡ Βριτικὴ τῆς αἰσθησεως.

§. 19.

Τελευταῖον ὁ παιδαγωγός πρέπει να ἦναι μορφωμένος ἠθικῶς, διὰ τὴν ἐνεργήσῃ εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ μαθητοῦ του μόρφωσιν. Ἐδῶ, ὅπου λέγομεν μόνον περὶ τῶν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν ἀναγκαίων γνώσεων ἀνήκουσιν ἡ μεταφυσικὴ τῶν ἠθῶν (γ), ἡ Ἀρετολογία, καὶ ἡ ἠθικὴ Ἀνθρωπολογία· ἐκ

(γ) Πρῶτος ὁ Κάντιος, ὡς λέγει ὁ Krug, ἐδιάρθεσεν τὴν Μεταφυσικὴν (Kritik der reinen Vernunft S. 86g. ff. Ausg. 3.) εἰς τὴν τῆς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς χρήσεως τοῦ καθαροῦ Λόγου· καὶ ἀπέστη μὲν ὀνόμασι Μεταφυσικὴ τῆς φύσεως ἢ Μεταφυσικὴν μερικώτερον, ταύτην δὲ Μεταφυσικὴν τῶν ἠθῶν, ἐνεσθὲν ὑπὸ τὴν Μεταφυσικὴν τὸ ὀλικὸν σύστημα καθαρῶν φιλοσοφικῶν γνώσεων. Ἡ δ' ἀπὸ τῶν Κάντιον ὀνομασθεῖσα Μεταφυσικὴ τῶν ἠθῶν τίποτ' ἄλλο δὲν εἶναι ὀμῆ καθαρὰ πρακτικὴ φιλοσοφία, τὴν ὁποίαν ὀνομαζοῦν καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐδῶ ἀκολουθεῖν τὸν Κάντιον. Πολλοὶ ὅμως ἀπὸ τῶν νεωτέρων φιλοσόφων τῆς Γερμανίας δὲν δέχονται τὴν ἀπὸ τῶν Κάντιον τῆς Μεταφυσικῆς διακρίσιν, διακρινόντες τὴν ἄλλοις εἰς καθαρὰν καὶ ἀφηρησμένην Μεταφυσικὴν· διότι αὐτὴ ἢ ἐκθῆται τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου, ἔχουσαν ἀναφερομένης εἰς ἀντικείμενα ἐν γένει, ἢ σχετικῶς, ἔχουσαν ἀναφερομένης εἰς μερικὰ καὶ προσδιορισμένα ἠντικείμενα· καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲν τὸν τρόπον

τούτων ἢ μὲν πρώτη σφραγεῖ τὸ ἠθικὸν, ἢ δὲ ἄλλη ἐκθέτει τοὺς κανόνας τῶν ἐναρέτου πράξεων, καὶ ἢ τρίτη διδάσκει, ὡς εἴπορετ' ὁ Λόγος (die Vernunft) να κρατῆ καὶ ἐξουσιάζῃ τὰς τῶν αἰσθησεῶν ὀρμας καὶ κλίσεις.

§. 20.

Ἡ ἐπιστήμη τῆς παιδαγωγικῆς τελειοποιήσεως ἀπαιτεῖ συστηματικὴν αὐτῆς ἐγκυκλοπαιδείαν, τὴν ἐξερῖαν τῆς καὶ φιλολογίαν τῆς.

Σημ. Ἡ παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς τῶν ἔθνων εὐδαιμονίας· διότι ὅταν εἰς τὴν τρυφεράν των ἡλικίαν παιδαγωγηθῶσιν, ὡς πρέπει, οἱ ἄνθρωποι, τότε γίνονται ἀγαθοὶ πολῖται, οἱ ὅποιοι συνάμα λαμβανόμενοι ἀποτελοῦσιν ἀγαθὸν καὶ ἀξιεπαῖνον ἔθνος· ἀναπτύσσει ἢ ἐπιστήμη αὐτὴ καὶ τὰς γνωστικὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις καὶ τὸν ἀποτελεῖ ἐπιτηδεῖον εἰς πολλὰ τοῦ κοινωνικῆ βίου ἔργα· διορθώνει δὲ καὶ βελτιώνει καὶ τὰ ἠθῆ, καὶ τὸν ἀποκαλιεῖ ἡμέραν καὶ συμφωνοῦν μὲ τὸς ὀμοίους του εἰς τὰς πολιτικὰς σχέσεις· αἴτια διχονοῶν, καταδρομῶν, καὶ ἄλλων ὀρμητικῶν παθῶν, ἀνζητήσωμεν, εἰς τὸν ἄνθρωπον, θέλομεν εὐρεῖν τὴν κακὴν ἀγωγὴν. Διὰ τοῦτο τὰ πεφρατισμένα ἔθνη τοῦ κόσμου πρῶτιστον σκοπὸν ἔχουσι τὴν σήμερον τὴν Παιδαγωγίαν, ἢ τὴν καλὴν μέθοδον τοῦ διδάσκειν καὶ μορφῶναι τοὺς νέους καὶ κατὰ τὸν νοῦν, καὶ κατὰ τὴν θέλησιν· διὰ τοῦτο καὶ οἱ φίλοι

ὀνομαζοῦνται καθαρὰ Μεταφυσικὴ καὶ Ὀντολογία, κατὰ δὲ τοῦτον ὀφηρισμὸν ἐν τῆς ὁποίας ἀριθμοῦσι τέσσαρα μέρη, Κοσμολογίαν, Ψυχολογίαν, Θεολογίαν, καὶ Φυσικὴν φιλοσοφίαν Naturphilosophie, ἢ ὁποία εἰσῆχθη ἀπὸ πολλοῦς τῆς Γερμανίας φιλοσόφους ὡς νέα· ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς φιλοσοφίας ταύτης, ὡς παρατηροῦσιν ἄλλοι σοφοί, δὲν εἶναι γέννημα τῶν νεωτέρων χρόνων, διότι καὶ Ὀυλῆς καὶ Πυθαγόρας εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐφιλοσόφουν κατὰ τοῦτον· καὶ εἴπορετ' εἰς τὴν να εἶπῃ ὅτι οἱ πρῶτοι φιλόσοφοι ἦσαν πάντῃ φυσικοὶ φιλόσοφοι, εἰς δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους Νεῦτων (εἰς τὸ κείμενόν του Princ. Philos. Nat. Math.) καὶ Κάντιος (εἰς τὸ Metaph. Anfangsgr. d. Naturw.) καὶ Ὀυλφιος (Wolff's vernünftige Gedanken von der Wirkung der Natur — καὶ von den Absichten der natürlichen Dinge) ἐπροσπάθησαν να ἀναδειξοῦσι πραγματικὴν ἐκείνην τὴν ἰδέαν τῶν παλαιῶν περὶ τῆς φύσεως φιλοσοφίας.

τατοί μου ὁμογενεῖς, ὀδηγούμενοι, πολλαχῶς ἀπὸ χρησῶν
καὶ ἀγαθῶν προσώπων μετέβησαν τὴν παλαιὰν παιδαγω-
γίαν εἰς νεωτέραν, πλέον χρησίμην εἰς τὴν προκοπὴν τοῦ γέ-
νουσ. Σκοπός μου δὲν ἦτο εἰς τὴν τοῦ παρόντος τεμαχίου με-
τάφρασιν νὰ ἀναγγείλω ὡς νέον καὶ ἄγνωστον πρᾶγμα τὴν
παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ μόνον νὰ ὑπομνήσω τοὺς φι-
λογενεῖς, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἀγωνισθῶσιν εἰς τελειοποίησιν τῆς
παιδαγωγίας, ποτὲ δὲν θέλουσ εἶσθαι περιττοὶ οἱ ἀγῶνες των.

Ὁ Μετάφραστής.

**Ἀγγέλω Μελισσινῶ τῷ ἐκ Κεφαλληνίας,
καὶ Παναγιώτῃ Στεφανίδῃ τῷ ἐκ Ζα-
κύνθου τοῖς Ἰατροῖς,**

τὸν τῆς Χειρουργίας εἴφανον ἐν τῷ τῆς Πανίας Παντε-
πιστημονίῳ ἀναδεχομένοις
Δημήτριος Σχινᾶς ὁ Βυζάντιος.

Περίξ Γυρτώνης (1) ὀραίων λόφων, ἔνθα κυάριστος σοβαρὰ
Στεφανεὶ τύμβον τοῦ Ἴπποκράτους, καθέυθει κίνας ἢ ἱερὰ,
Ἄιγλης (2) ὑψόθεν Ἀσκληπιάδος Σκιὰ ἐμφαίνεται κατηφής,
Κῶου τὴν κάλπιν ἐναγκαλίζει, μελαίνης οὔσα ὑπὸ ὑφῆς.
Ἐνδακρὺς λέγει μεμφιμοῖροῦσα . . . „ μ' ἀφῆκαν Ἰίες τῶν
Ἀχαιῶν!

Χειρῶν ἀπέβριψαν τὴν κοπίδα! . . ὁ Πανακείας (3) ἦλθεν αἰών.
Οὔτε Μαχάονα (4) οὐδὲ μιμοῦνται, καὶ Ποδαλίριον λησιμονοῦν
Δεξιῶς κόπτουστας πρὸ τῆς Τροίας λοιμὸν φορέα, κ' αἵματος
ῥοῦν.
Οὐλοῦν, Σεβάσμιε Ἰατῆρα! ποία λατρεία ἑλληνικὴ
Μ' ἔμεινε πλέον; . . .“ ὁ Δίος τρέμει, φωνὴ ἀκούσται πα-
φικὴ . . .

- (1) Ὁ Ἴπποκράτης ἀτάφῃ μεταξὺ Γυρτώνης καὶ Λαρισσῆς.
- (2) Ἄιγλη, θυγάτηρ Ἀσκληπιοῦ, Χειρουργίας Ἐφορὸς παριστάμενη.
- (3) Πανακεία, θυγάτηρ Ἀσκληπιοῦ προσδύτερα, Ἰατρικῆς προστάτις.
- (4) Μαχάων καὶ Ποδαλίριος, Ἀσκληπιοῦ υἱοί, Χειρουργίαν ἄμα καὶ Ἰατρο-
ρικὴν ἐπαγγελλόμενοι συνόδουσαν εἰς τὴν Τροάδα τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα.

„ Οἱ τῶν Ἑλλήνων γνήσιοι Παῖδες, φίλη θυγάτηρ Ἀσκλη-
πιοῦ!

Καυχῶνται, τρέχουσιν ἐρασταί Σα, ὡς ποτε βεῦματα Ἀλφειᾶ (5),
Συγκεχυμένοι ὁμοῖς συμμίκτως εἰς τῆς Πανακείας τὸν σαρφετὸν,
Ἄφανεῖς γίνοντ', οὔτε μετροῦνται, ὄντες ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν.
Παῦσ' ἐν τοσοῦτῳ τὸν θρήνον, παῦσαι Ἑλλήνων Νέων χριστὴ
Δυάς,

Ὁ μὲν Ζακύνθου, ἐδὲ τῆς Νήσου Κεφαλληνίας παραφυᾶς,
Ὅπαδοι ἄξιοι Κασιγνήτης, καὶ τῆς ἡς Τέχνης Ἐφορὸς Σὺ,
Εἰς τὴν Ἐπίδουρον (6) Σ' ἀναμένουσιν ἴθουε πτήμᾳ Σου τὸ
ὄξύ. . .“

Ἄκου' ἢ Ἄιγλη ἐξεσηκῶσα, ῥίπτει καλύπτραν τὴν θλιβεράν,
Πίπτει, τὸν τύμβον τρίς περιπτύσσει, ἀπαίρει, ἵπταται μὲ
χαρὰν,

Φθάνει τὰς πύλας τῆς Ἐπιδουροῦ, καὶ εἰς τὰ πρόδωρα τῆς Ναοῦ,
Ὅπου τὸν Ὄφιν τῶν ἱαμάτων ἐκδειάζουσι πλήθη λαοῦ,
Ἄνακαλύπτει τοὺς δύο Νέους, ὀρέγει χεῖρα, τοὺς ὀδηγεῖ.
Αἱ ὄφριαι αἶρονται, τοὺς εἰσάγει, τὸ πῦρ ἀνάπτει, φλόγα ἐκχεῖ,
καὶ ἀναβαίνουσα τὰς βαθμίδας ἀναβιβάζει εἰς τὸν Βωμόν
Τοὺς Νησιώτας, εἰς ὧν τὴν ὄψιν ἀναγινώσκει ἑλληνισμὸν,
Ἐκαστος ἀνα ἐκεῖ ὁμνύει ὑπὲρ Πατρίδος πᾶν νὰ τολμῇ,
Τὰς κεφαλᾶστων δάφναις τὰς εἴφει· σύριξ, ὁ Ὄφις, Ναὸς
βροντᾷ.

Τέχνη δραματικὴ ἐν Ὀδησῶ.

Ἐκ τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν χρονικῶν ἐκδιδόμενων ἐν Παρι-
σίοις ἀπὸ τοῦ Μιλλίνου. Ἰούλιος, Σελ. 132.

Ἐκ τινῶν ἐννευτῶν παρέστησαν εἰς τὸ ἐν Ὀδησῶ θέατρον
πολλὰ δράματα, γραμμένα γραικισί. Ταῦτα δὲ ὄχι μόνον
ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς ἐχειροκροτήθησαν, ἀμμὴ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀλ-

(5) Ἀλφειὸς ποταμὸς, ἐραστὴς τῆς Ἀρεθούσης κρήνης, ἔρρσαν, οἷς
μυθολογεῖται, ἀπὸ Πελοποννήσου ἀμυγῆς διὰ τρυφῆς Σαλαῶσης, καὶ ἔφθασε
μέ τὰ γλυκὰ ρεύματά του εἰς τὴν Σικελίαν, ὅπου ὀδιδέ γλυκεῖς ἀσπασμῶς
εἰς τὴν ἀρσενίην του Ἀρεθούσαν.

(6) Ἐπίδουρος πόλις Ἀργαυς, εἰς τὴν ὅποιον μέσα ἦτο ὁ πλέον παρε-
φημος Ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

λοθνεῖς αὐτούς, ὅσοι ἔρχονται εἰς τὴν πόλιν ταύτην χάριν ἐμπορίου. Τὸν Αὐγουστον μάλιστα τοῦ 1817 παρευρέθη εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Θεμισοκλέους ὁ Κύριος Κούμας, καὶ λέγει, ὅτι ὁ πρωταγωνιστὴς τῶν φιλοθεάτρων Γραικῶν, Γεώργιος Ἀθωακὸς, ὑπεκρίθη τὸ πρῶτον τοῦ δράματος πρόσωπον Δαυμασίως.

Κατὰ τὴν 28 Φεβρουαρίου τοῦ 1818 προσέτι παρέστησαν ἐπὶ τοῦ Θεάτρου τῆς αὐτῆς πόλεως τὸν Φιλοκτῆτην τοῦ Σαφοκλέους, ἐκγραμμισθέντα παρὰ τοῦ ἑλλογιμωτάτου Κυρίου Νικολάου Πικκόλου (Οὗτος δ' ἦλθεν ἤδη εἰς Παρισίους). Τὸ πόνημα τοῦτο οἱ Δευταὶ τὸ ἀπεδέχθησαν ἐνθουσιῶντες· μετὰ δὲ τὴν πρώτην πρᾶξιν ὁ ἐνδοξότατος Κόμης Λαγγερῶν, διοικητὴς τῆς Ὀδησοῦ, ὁ σώζων πρὸς τοὺς Γραικοὺς ἐξαιρέτου εὐμένειαν, ὑπήγευ εἰς τὰ παρασκηνία νὰ εὖρη τὸν πρωταγωνιστὴν· τὸν ἐκαίνεσε διότι ὑπεκρίνετο τόσον πιθανῶς, καὶ τὸν ἐπροσκάλεσε τὴν ἐπαύριον εἰς τὸ παλάτιόντου. Ἐν γένει δὲ οἱ Ὀδησινοὶ Γραικοὶ δίδουσι ἐλπίδας πολλῶν καλῶν εἰς τὸ ἔθνος των. Εἶθε οἱ ὁμογενεῖς των, οἱ διασπαρμένοι πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, νὰ μιμηθῶσι τὸ ἀξιωματικὸν παράδειγμα των! Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ βοηθήσῃ τοὺς γενναίους των ἀγῶνας!

Φιλολογικαὶ Ἀγγελίαι.

Μὲ ἄκραν μας χαρὰν εἶδομεν εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1817 Σελ. 436., ὅτι τὸ γένος ἐν-ασχολεῖται ἀκαταπαύτως εἰς ἀνεγερσιν σχολείων, καὶ ὅτι πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Κωνσταντινουπόλεως περίχωρα, καὶ εἰς χωρίον ὀνομαζόμενον Παγκαλοχώριον ἀνηγέρθη σχολεῖον τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων ἀπὸ τινος τῶν ἐν Χανγιαρχανίῳ πραγματευτῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐπειδὴ ἴσαν ἄγνωστα δὲν ἐδημοσιεύθησαν τότε πρὸς παράδειγμα τῶν λοιπῶν πραγματευτῶν. Εἰς τὴν κοινωφελεῖ ταύτην ἀγγελίαν ἐχάρημεν τῶντοντι χαρὰν μεγάλην, ἢ ὅποια δὲν ἐπεριώρισθη εἰς τὸ ν' ἀκούσωμεν μόνον τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐσπουδιάσωμεν προσέτι νὰ μάθωμεν καὶ τοὺς φιλογενεῖς τούτους ἄνδρας διὰ νὰ τοὺς κηρύξωμεν διὰ τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ εἰς τὸ Πανελλήνιον· εἰς λοιπὸν ἐπληροφόρηθημεν ἀπὸ τοῦς ἐγκλητοῖς οἱ εὐεργε-

τικοὶ οὗτοι ἄνδρες εἶναι, ὁ ἐντιμώτατος Κύριος Ἰωάννης Καμπούρογλους, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος Καμπούρογλους, ὁ γαμβρὸς τοῦ ἰδίου Κύριος Ἰωάννης Μπαρμπής, καὶ ὁ ἐλλόγιμος Κύριος Γρηγόριος Καλλιβρόης· οἱ μὲν πρῶτοι τρεῖς φιλοτίμως καταβαλόντες τὴν ποσότητα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν συνάγεται τὸ εἰσόδημα τῆς σχολῆς· ὁ δὲ Καλλιβρόης ἀναδεχθὴς τὴν φροντίδα ὅλην τοῦ σχολεῖου, τὴν ἐπιστάσιαν τῶν διδασκάλων καὶ τὴν ἔρευναν περὶ προσόδου καὶ ἐπιδόσεως τῶν μαθητῶν, προσυποσχόμενος νὰ ἀφιερῶσιν καὶ τὴν μικρὰν αὐτοῦ βιβλιοθήκην καὶ εἴτι ἄλλο συντελεῖ πρὸς ἀκέρτισιν τοῦ κοινωφελεστάτου τούτου ἔργου.

Εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς, ὁ ζῆλος τῶν ἀνωτέρω φιλογενῶν ἀνδρῶν νὰ γένη κοινότερος, καὶ ἕκαστος νὰ συνεισφέρῃ προθύμως τὸ κατὰ δύναμιν, οἱ μὲν πλούσιοι μέρος ἀπ' ὅσα τοὺς ἠλέησεν ὁ Θεὸς, οἱ δὲ λόγιοι, εἴν μὲν ἔχωσι χρήματα, καὶ μέρος ἐκ τούτων, ὡς ὁ ἐν Ὀδησοῦ ἀξιάγαστος Κύριος Π. Νικολαΐδης, εἰ δὲ μὴ, προτροπῆς φρονίμου εἰς σύστασιν σχολείων, ἐπιστάσιαν ἄσκου εἰς αὐτὰ, καὶ εἰς τοὺς ἐν αὐτοῖς διδάσκοντας καὶ διδασκομένους, προσπορίσεις βιβλίων, καὶ εἴτι ἄλλο ἀποβλέπει πρὸς ἀφελειαν τῶν μαθητευομένων, οἱ δὲ καὶ χρημάτων καὶ μαθήσεως ἄμοιροι, κἂν τοὺς ἐκαίνουσι, τὴν μετ' εὐφροσύνης διακήρυξιν, καὶ πάντα ὅσα ἀπαιτεῖ ἢ εὐγνωμοσύνη τῶν εὐεργετουμένων, ἵνα δυναθῶμεν ποτε, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀμιλλώμενοι, ν' ἀποτινάξωμεν τὸν βαρὺν τῆς ἀμαθείας ζυγὸν, καὶ ν' ἀναμφωῶμεν ἕξιν τῶντοντι τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος,

Ὁ γνωστὸς εἰς τὸ γένος διὰ τῶν ὁποίων πέρυσι ἐξέδωκε βιβλίον, τῆς Θαλασσίας δηλαδὴ Ὀδηγίας, καὶ τῆς Θαλασσίας Νομοθεσίας, Κύριος Νικόλαος Κεφαλαῖος Ζακύνθιος, ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις καὶ μίαν χάρταν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους· περὶ αὐτῆς ὁμιλεῖ ὁ ἴδιος ὡς ἀκολουθίας:

Ἴσθου ἀπεράλλακτον τῆς ἀφιερωτικῆς μου ἐπιστολῆς, ἢν ἐξεῖλα πρὸς τὴν διοίκησιν τῶν Ἴονικῶν Νήσων, ἐξέδωκα δὲ τύποις, τόπον ἐπέχον εἰδήσεως πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μου Γραικοὺς.

ἙΚΚΛΑΜΠΡΟΣ ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΤΙΝ ἼΟΝΙΚΩΝ ἨΝΩΜΕΝΩΝ
ἘΠΑΡΚΙΩΝ!

„Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Ναυτικὴ καὶ τὸ Ἐμπόριον ἐξέ-
θησαν ἐξ ἀρχῆς τὰ πρῶτα καὶ μόνον αἰτία εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν
οἱ ἄνθρωποι τὸ πᾶν, νὰ ἀνακαλύψουν κεκρυμμένους, καὶ
ἀγνωρίστους τόπους, νὰ ὑποτάξουν ὁλόκληρα γένη, νὰ αὐξήσων,
καὶ νὰ μεγαλύνουν τὴν ἐξουσίαν τους εἰς τὰ πλέον μακρὰ
μέρη τοῦ κόσμου, μεταφέροντες τὰ περισσεύοντα αὐτοῖς προϊδ-
τα εἰς ξένους τόπους, νὰ ἀποκτοῦν ἄπειρα πλούτη, καὶ νὰ
ἀπολαμβάνουν εὐκόλως τὰ ἐλλείποντα, ἢ καὶ σπάνια εἰς αὐ-
τοὺς, καὶ, τὸ πλέον κατὰ τ' ἄλλα ὠφέλιμον, νὰ ἡμερῶνουν
μὲ τὰς ἀποικίας οἱ πεπολισμένοι τοὺς ἀγρίους, καὶ νὰ δι-
φωσι νόμους εἰς τοῦ μὴ γνωρίζοντες νόμον οἱ εὐνομούμενοι.
Εἶναι ἀσάφως ἀποδεδειγμένον, ὅτι καὶ οἱ πρόγονοί μας
ἐγνωρίζον καλῶς τὴν ὠφέλειαν τῆς Ναυτικῆς, καὶ τὴν ἐσπέ-
δαζον, καθὼς καὶ τὰς λοιπὰς ἐπιστήμας, καὶ τὴν παράδοξον
εἶναι, ὅτι, μὲ ὄλον ὀποῦ ἡ Ναυτικὴ τότε ἦτον ἀτελεστάτη
διὰ τὴν ἔλληφιν τῆς Πυξίδος, ἐτόλμησαν νὰ ταξιδεύσωσι πολλὰ
μακρὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα των, καὶ νὰ κτίσωσι πόλεις εἰς τό-
πους ἀγνωστούς, καὶ νὰ συγκατοικήσωσι μὲ ἔθνη ἄγριμ.
Διὰ νὰ μὴν ἀπαριθμῶ ὅλας τὰς ἀποικίας αὐτῶν εἰς πολλὰ τῆς
Ἀσίας, καὶ τῆς Εὐρώπης μέρη, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀφρικὴν,
ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω, ὅτι εἰς τὴν Ἰσπανίαν εὐρίσκειται τῶρα Πό-
λις θυγατέρα τῶν ἐπτανήσων, ἑνομαζομένη τὴν σήμερον Μουρ-
θιερδο, καὶ τὸ πάλαι Ζάκαυθα, ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι κτίσαι, ἔ-
θεμελιωταὶ ἐχηματίσαν οἱ πρόγονοί μου Ζακύνθιοι.

Αὐτὴ ἡ Ναυτικὴ καὶ τὸ Ἐμπόριον εἶναι αἱ πρῶται αἰτίαι,
ὀποῦ τὸ γένος μας μετὰ τὴν καταστροφὴν του πρὸ ὀλίγων χρό-
νων ἄρχισε πάλιν νὰ ἐξαπλοῦται, καὶ νὰ μεταφέρῃ πάλιν
εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ πλούτη ἔκ τῶν τέχνας ὅπῃ ὑστερήθη, καὶ
τὰ ὅποια εἶχον μεταφερθῆ εἰς τὰ γένη ὀποῦ μετήρχοντο ἐλευ-
θέρως τὴν Ναυτικὴν καὶ τὸ Ἐμπόριον. Καθεὶς λοιπὸν ἐξέυρει
πόσον δεσμὸν ἔχουσι τὰ δύο ταῦτα τὸ ἓν πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ
πόσῃ ὠφέλειαν προξενοῦσιν εἰς τὴν ἀνθρώπινην· ὅθεν ὅλοι
κοινῶς χρεωστοῦμεν νὰ ἐναγκαλιζώμεθα αὐτὰ, καὶ νὰ κατα-
βίλλωμεν ἄληθως τὴν προσοχὴν διὰ νὰ ἐφευρόμεν μέσα,
τὰ ὅποια εὐκολύνουσι τὸν τρόπον τῆς Ναυτικῆς, διότι ὅσον

περισσότερον τελειοποιεῖται ἡ ἐπιστῆμη τῆς Ναυτικῆς, τό-
σον αὐξάνει ἀκινδύνως τὸ Ἐμπόριον, ἐπειδὴ εἶναι γνωστὸν εἰς
τὸν καθένα, ὅτι ἡ τύχη τοῦ πραγματευτοῦ κρέμαται ἀπὸ
τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ πιλότου, ὅστις ὀδηγεῖ ἓνα καράκι,
αὐτὴ ὅμως ἡ ἐπιτηδειότης ἀποκτᾶται ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐπι-
σημονικὰς καὶ μαθηματικὰς ἰδέας, ἀπὸ μίαν μακρονήν πρῶ-
ξιν, καὶ ἀπὸ τὴν τελειότητα των εἰς τὴν θαλασσοπορίαν ἀναγ-
καίων ἐργαλείων· διὸ καὶ τὰ περωτισμένα τῆς Εὐρώπης γένη
ὅλα καὶ ἑκάστην καταγίνονται εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ἐπα-
φελοῦς ἐπιστήμης ταύτης, καὶ τῶν ἐργαλείων τῆς, ἔχοντες
ὅλα τὰ μέσα, καὶ ἐλευθέρους τρόπους, μεγάλην ὀμοῦ βοή-
θειαν, καὶ ὑπερήσπισιν τῆς διοικήσεως διὰ νὰ τὰ ἐξετάζωσι,
καὶ τῶν ὀποίων κατὰ δυσυχίαν ὑσπερεῖται τὸ γένος μας.

Εἰς τοῦτο ἀποβλέπων καὶ ἐγὼ ἠθέλησά νὰ συνεργήσω
ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ εἰς τὴν κοινὴν τοῦ γένους μου ἀφέλειαν,
διὸ καὶ πέρυσι εἰς Βιένναν ἐξέδωκα δύο βιβλία, ἐπιγραφόμενα
τὸ μὲν Θαλάσσιος ὀδηγία, τὸ δὲ Θαλάσσιος Νο-
μοθεσία, καὶ μίαν χάρταν τῆς Μαύρης Θαλάσσης, ἀριερώ-
σας αὐτὰ εἰς τὴν γλυκυτάτην μου πατρίδα τὴν Ζάκυνθον· δι'
αὐτῶν δὲν ἦτον ὁ σκοπός μου νὰ ἀποδείξω πολυπειρίαν, καὶ
μάθησιν εἰς τοὺς ὀμογενεῖς μου, οὔτε ἐκοπίωσα διὰ τοὺς πε-
παιδευμένους τοῦ γένους μου, εἰς τοὺς ὀποίους ὅλα τὰ ἐν
αὐτοῖς εἶναι γνωστὰ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς, καὶ
πλούτου τῶν θαλασσοπορούντων· εὐρισκόμενος δὲ τῶρα εἰς
Παρίσι, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀποβλέπων ἐξέδωκα καὶ
τὴν χάρταν τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς τρία
φύλλα, πασχίσας τὸ κατὰ δύναμιν νὰ τὴν ἀναδείξω χρήσι-
μον, καὶ ἀξίον τύπου, καὶ οὕτω νὰ ἔχη καὶ τὸ γένος μας
εἰς τὴν γλώσσαν του ὅτι ἔχουσι ὅλα τὰ φρωτισμένα γένη·
καὶ ἐπειδὴ καυχῶμαι πατρίδα τὴν ἐπτάνησον, ἐτόλμησα νὰ
τὴν ἀριερώσω εἰς τὴν νεοσύστατον Ἑλληνικὴν ἐλευθέρην διοί-
κησιν τῶν Ἴονικῶν Νήσων· προσφέρω λοιπὸν ταπεινῶς εἰς
τὴν ἐκλαμπρότητά σας, ὦ ΠΑΤΕΡΕΣ, καὶ Διοικηταὶ τῶν
ἐπτανήσων, οἱ ὀποῖοι συζητεῖτε τὴν διοίκησιν τῆς πατρίδος, καὶ
παρρησιάζετε καὶ ὄλην τὴν ἐνωμένην πατρίδα, ἢ ὀποῖα εἶναι
μιτῆρα ὄλων μας, τοὺς δι' ὠφέλειαν τῆς πατρίδος ἰδρώτας
μου, καὶ παρακαλῶ θερμῶς ὅχι μόνον νὰ τὴν δεχθῆτε, ἀλλὰ
καὶ νὰ φροντίσετε νὰ γένη ἀληθῶς ὠφέλιμος, διαμοιράζοντας

εις ὅλας τὰς νήσους μας τὰ συγχρόνως ἐλλόμενα ὑμῖν σώματα διὰ τὰ ἐκεῖ νεοσυζητήματα σχολεῖα κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς των· δεχθῆτε, σὺς παρακαλῶ, τὴν προσφορὰν μου ταύτην, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐμφανίσω τὸ σέβας, τὸ ὅποιον τρέφω εἰς τὰ ἡρωϊκὰ, καὶ γενναῖα ὑποκειμένα σας, ἐλπίζον, καὶ ἔχων μεγάλην χαρὰν, ὅτι εἰς τὰς λαμπρὰς ἡμέρας σας θέλει ἀναδειχθῆ καὶ ἐξαπλωθῆ ἡ νεογεννηθεῖσα Ἑλληνικὴ Σημαία μας καὶ εἰς τὰ πλέον μακρυνὰ μέρη τοῦ κόσμου, καὶ νὰ συν-αριθμῆται μὲ τὰς ἄλλας τῶν θαλασσιῶν φωτισμένων γενῶν, τὸ ὅποιον θέλει ἀφήσει αἰώνιον καὶ ἀθάνατον δόξαν εἰς τὰ ἡρωϊκὰ ὑποκειμένα σας, ὅτι ἔχοντες ἦδη ὀλοουρατοὺς τρόπους, καὶ ἀνθρώπους ἀξίους τῶν ἐπαγγελμάτων τους· δὲν ἐφάνητε ἀμελεῖς καὶ ἀδιάφοροι εἰς τὴν πρόδον τοῦ γένους, ἀλλὰ εἶδει-ξατε ὅλην τὴν φιλογενεῖάν σας, ὅτε ἰκανοὶ νὰ ἀφελῆσθε τὸ γένος ἀπὸ τὰς εὐνοϊκὰς ὑμῖν περιστάσεις. — — —

Κατὰ τὴν πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μου ὑπόσχεσιν ἤθελα νὰ ἐκδώσω εἰς τύπους καὶ ἄλλα δύο μου βιβλία, τὸ ἓνα περὶ κα-τασκευῆς καὶ εἶδους γνωστῶν καραβίων μικρῶν καὶ μεγάλων, καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀρματώσεως αὐτῶν, ἡ ὁποία συν-ίσταται εἰς Κατάρτια, Πινᾶ, Πανιά, Σχοινιά, Σιδερικά, καὶ καὶ ἄλλο ἀναγκαῖον ἐργαλεῖον εἰς τὸ ταξίδι τῶν ἐμ-πορικῶν, ὅσον καὶ τῶν πολεμικῶν κατὰ τὰ μέτρα τῆς Ἀρχι-τεκτονικῆς τῶν πρωτίτων Εὐρωπαϊκῶν Ναυπηγῶν, καὶ μά-λις κατὰ τὸν σημερινὸν τρόπον τῆς ἐλευθέρας Ἀμερικῆς, μὲ τὸν ὅποιον κατασκευάζουσι τὰ ὠραῖα, δυνατὰ, καὶ ὀγλι-γωρα καράδιά των, ὥς μὲ μεγάλην εὐκολίαν διὰ μέσου τῆς ὀδηγίας αὐτοῦ νὰ βάζεται εἰς πρᾶξιν παρὰ τῶν καραβο-μαϊζόρων, καὶ ναυτῶν μας. Τὸ δὲ περὶ τοῦ Γήινου θαλασ-σίου Γλόμπου Λεξικὸν γενικὸν μὲ γεωγραφικὴν περιγραφὴν καὶ γνωστοῦ μέρους αὐτοῦ, καὶ μὲ ἀκριθεῖ καταγραφὴν ὅλων τῶν λιμένων, Κόλπων, Σπιαγκίων, Μανδρακιῶν, μὲ τὸ βά-θος, μέρος, τρόπον, θέσιν, καὶ συνήθειαν ἀράγματος, τὰ ἰδιαίτερα σημεῖα αὐτῶν, καὶ τὰς παλιρροίας ὅπου συμβάι-νουσιν εἰς διωρισμένην ὥραν τῆς νέας σελήνης μὲ τὸ ὕψος τῆς θαλάσσης, ἀναγκαιότατον καὶ τοῦτο, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς θαλασσοπόρους, καὶ τὰ δύο δὲ εἰς ἀπλουστῆτην φράσιν, καὶ μὲ τοὺς ἀναγκαῖους χαλκογραφικοὺς πίνακας, ἀλλ' οὔτε ἔ καιρὸς, καὶ, τὸ ἀληθές, οὔτε ἡ χρηματικὴ μου δύναμις μοι

τὸ συγχαροῦν κατὰ τὸ παρὸν, διὸ καὶ μὲ δυσαρέσκειν μου μεγάλην ἀναβάλλω τὴν ἐκδοσιν αὐτῶν εἰς βοηθητικὰς περι-στάσεις, ἐλπίζων ἐν καιρῷ νὰ ἐπιτύχαι τρόπον ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου μου νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ὑπόσχε-σίν μου πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μου μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν δύο με-τῶν βιβλίων· ἐπιθυμῶ δὲ ἡ προθυμία αὐτῆ, καὶ ὁ πόθος ἐν δεικνύω νὰ φανῶ τὸ κατὰ δυνάμιν μου ἐπαφελῆς εἰς τὸ γένος μου, νὰ ἐρεθίσῃ τὸν εὐγενῆ ζῆλον τῶν τῶσων ἐμπειρο-τάτων, ἀξιοτάτων, καὶ ἐπιτηδαιοτάτων Καπετανίων, Πιλό-των, Καραβομαϊζόρων, καὶ Ναυκλήρων, οἱ ὅσοι κατ' εὐτυ-χίαν εὐρίσκονται εἰς τὸ γένος μας, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς νήσους μας, καὶ προσωπικῶς τοὺς γνωρίζω, καὶ τοὺς ὁμολογῶ ἀξιοτέρους μου, καὶ ἰκανοὺς νὰ συναριθμῶνται μὲ τοὺς πλέον περιηρήτους Ναυτικούς, καὶ Ναυπηγοὺς τῶν φω-τισμένων Εὐρωπαϊκῶν γενῶν, ὥς νὰ ἀναπληρώσωσι τὰ ἐλ-λείποντα, καὶ νὰ κοινοποιήσουσι τὰς γνωριμίας των, συντρέ-χοντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς τέχνης μας, τῶρα μάλιστα, ὅτε τὸ γένος μας ἔχει βίβιν, καὶ ὑπεράσπισιν τὴν νεοσυμβαθεῖσαν ἡμῶν διοίκησιν, ἡ ὁποία εἶναι πρόθυμος νὰ δώσῃ πᾶσαν βοήθειαν πρὸς ἀναγέννησιν, καὶ φωτισμὸν τοῦ γένους τῆς.

Παρίσι 1818. Ἀπριλλίου 20.

Τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος
Δούλος τυπεινότητος

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΕΦΑΛᾶΣ ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ.

Ἡ τιμὴ τῶν τριῶν χερτῶν δεδεμένων εἰς βιβλίον προσ-διωρισθῆ ἓνα ἡμισυ τάλανον τῆς Ἰσπανίας, διὰ τὰς πωλημένας εἰς Εὐρωπαϊκοὺς τόπους· διὰ δὲ τοὺς τόπους τῆς Τουρκίας γρόσια δέκα καὶ ὄχι περισσότερον, καὶ οὕτως νὰ λείψῃ ἡ κατάχρη-σις μερικῶν.

ΕΪΔΗΣΙΣ.

Ὁ Κύριος Π. Νικολαΐδης Σμυρναῖος, ἐν Ὁδησσῷ ἐμ-πορεύμενος, κατέβαλε τὴν δαπάνην τοῦ τύπου τῶν ἐφεξῆς βι-βλίων :

- α. Τῆς τοῦ Τευεμάννου Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας.
- β. Ἱστορικῆς Χρονολογίας.
- γ. Συνόψεως τῆς παλαιᾶς Γεωγραφίας μετὰ τριῶν γεω-γραφικῶν πινάκων ἢ χάρτων· ἢ καθολικοῦ τῶν τριῶν μερῶν

τοῦ εἰς τοὺς παλαιούς γνωστοῦ κόσμου· β' τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος· γ' τῆς παλαιᾶς Ἰδίας Ἀσίας.

Ἐκάστου δὲ τῶν τριῶν τούτων βιβλίων προσφέρει δωρεάν διὰ τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος, ὅσα μετὰ τῶν Γραμματικῶν διδάσκουσι καὶ τὰς ἀναγκαιοτέρας ἐπισήμας, τὰ ἐφεξῆς σώματα :

Εἰς τὸ Φιλολογικὸν Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης σώματα	100
Εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Χίου.	50
Εἰς τὸ τῆς Μιτυλήνης.	50
Εἰς τὸ τῶν Κυθωνιῶν.	50
Εἰς τὸ τῆς Σάμου.	25
Εἰς τὸ τῆς Ὀδησσοῦ.	50
Εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν.	25
Εἰς τὸ τῶν Βουκουρεσίων.	25
Εἰς τὸ τοῦ Ἰασίου.	25
Εἰς τὸ τῶν Ἰωαννίνων.	25
Εἰς τὸ τῆς Λαρίσσης.	15
Εἰς τὸ τῆς Πάρου.	10
Εἰς τὸ τῆς Τεργέστης.	25
Εἰς τὸ τῆς Λιζέριου.	25

800

Παρακαλοῦνται δὲ οἱ ἐπίτροποι τῶν εἰρημένων σχολείων, κρατοῦντες ἀνὰ δύο σώματα ἑκάστου βιβλίου διὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σχολείου τᾶλλα νὰ χαρίζωσι κατὰ καιρὸν εἰς ἐκεῖνους μόνον τοὺς μαθητὰς, ὅσοι ἔχοντες εὐφραῖαν καὶ φιλομάθειαν σεροῦνται τοὺς τρόπους νὰ ἀγοράζωσι τὰ ἀναγκαῖα τῶν βιβλίων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ εἰρημένα βιβλία ἐτυπώθησαν ἤδη, καὶ ἐδέθησαν μὲ μακαβῶν καὶ χάρτιν, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου Νικολαΐδου· διὰ τοῦτο προσκαλοῦνται οἱ ἐπίτροποι τῶν εἰρημένων σχολείων νὰ διορίσωσιν ἐνταῦθα ἐπιτρόπους νὰ τὰ παραλάβωσι δίδοντες ἀπόδειξιν τῆς παραλαβῆς ὑπογεγραμμένην ἀπὸ τοῦ τῆς σχολῆς ἐπιτρόπου. Θέλουν δὲ τὰ παραλαβεῖν ἢ ἀπὸ τοῦ ἐκδότην τῶν βιβλίων, ἢ, εἰν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν, ἀπὸ τοῦ ἐλλογιματοῦ ἐκδότου τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ. Παρεκτός τῶν διδομένων τούτων δωρεάν, τᾶλλα πωλοῦνται εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἐκδότου.

Ἐν Βιέννῃ, τὴν 20. Νοεμβρίου 1818.

Κ. Μ. Κούμας.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ τοῦ περὶ τούτου ἔτι εὐλογον ἐκρίναμεν, καὶ χρέος ἐνομίσαμεν, νὰ κάμωμεν γνωστὰ εἰς τὸ Πανελλήνιον, τὰ δυνάματα τῶν λογίων ἀνδρῶν τῶν εἰς τὸν Λ. Ἑ. συντρέχόντων διὰ διατριῶν κ. λ. ἐν ᾧ δὲ κάμνομεν τοῦτο, ἐμελογοῦμεν πρὸς αὐτοὺς ἀπείρους χάριτας διὰ τὴν ἕως τῶρα εἰς τὸν Λ. Ἑ. συνδρομήν των καὶ τοὺς παρακαλοῦμεν νὰ συντρέχωσι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς· εἶναι δὲ οἱ λογιοὶ αὐτοὶ ἄνδρες οἱ ἐξῆς κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν.

„ Ἀθανάσιος Βογορίδης, ἰατρός.

„ Ἀθανάσιος Πολίτης, ἰατρός.

„ Ἀναστάσιος Πολυζωΐδης ἐκ Μελενίκου.

„ Γεώργιος Μεϊτάνης ἐξ Ἀδριανουπόλεως.

„ Δημήτριος Νίτζου ἐξ Ἰωαννίνων, ἰατρός.

„ Διονύσιος ἐκ Ζαγορίου.

„ Ζηνοβίος Πάπ.

„ Θεόδωρος Χ. Μανούσης.

„ Ἰωάννης Ραζής, ἰατρός.

„ Ἰωσήπος Μ. Δούκας, ἰατρός.

„ Η. Λιζέριος.

„ Κ. Μ. Κούμας.

„ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος.

„ Κωνσταντῖνος Νικολόπουλος, ἐν Παρίσιαις.

„ Μανουὴλ Βερνάρδος Κρής, ἄρχων Καμινάρης.

„ Μανουὴλ Λεωνίδης Δίδυμος, ἐκ Βυζαντίου.

„ Νικόλαος Σ. Πέκκολος.

„ Πέτρος Ἠπήτης, ἰατρός.

„ Στέφανος Κανέλος, ἰατρός.

„ Φραγκίσκος Κ. Μαῦρος.

„ Χριστόδουλος Κλωνάρης.

Ἐκτός δὲ τούτων εἶναι καὶ ἄλλοι λογιοὶ ἄνδρες, οἱ ὅποιοι δὲν θέλουσι νὰ γενῶσι γνωστὰ τὰ δυνάματά των.

Ἡμαρτημένων διόρθωσις.

Ἄρ. 17. Σελ. 477. σίχ. 25. χλέλου ἀναγ. χλάφου,
 — — — 480. — 26. ἀναγ. : σφρίζονται εἰς τὸ σχῆμα
 τοῦ μονοπετάλου καὶ πολυπετάλου φαιφίσκου.
 — — — σίχ. 29. Συναδοφόρα, Γρ. Σνιαδοφόρα,
 ἢ σκιαδωτά.
 — — Σελ. 481. — 2. Ἀνθλιάδη, Γρ. Ἀνθλλιᾶδη.
 (ἀνθύλλια, κοινῶς ἀνθούλλια· ἐσχηματίσθη δὲ ἡ λέξις
 κατ' ἀναλογίαν τῆς λέξεως, ἴδος εἰδύλλιον, τὸ ἄθος
 ἀνθύλλιον, μικρὸν ἄθος).
 — — — σίχ. — πρόσβες κλάσις. 17. Ἀπίταλα
 ἀνευ ἀνθέων καὶ κόκκων φανεράων (κρυπτογαμία).
 — — — σίχ. 22 φυλλικόν, Γρ. φυλικόν.
 — — Σελ. 482 — 14. Ἀναγ. Εἰκοσανδρία ὑπὲρ τοῦς
 19 σήμονας.
 — — — — 17. — Πολυανδρία ὑπὲρ τοῦς
 19 σήμονας.
 — — Σελ. 488. κοσίσει, Γρ. σιχίσει.
 Ἄρ. 20. Σελ. 554. σίχ. 21. προξενεῖται, ἀνάγν. γίνεται.
 Ἄρ. 20. Σελ. 555. σίχ. 15. ἀνάγν. : καὶ ὡς λαμπραὶ τινες
 ἀσραπαὶ ἀνακαλύπτουσι εἰς ἓν μέρος τῆς φύσεως καὶ τῆς
 ἀνθρωπίνης οὐσίας ἀπὸ παχύτατον σκόπος κεκαλυμμένου
 (ἀνακαλύπτουσι λέγω) φαινόμενά τινα, τῶν ὁποίων κτλ.
 Ἄρ. 20. Σελ. 556. σίχ. 6. ἀνάγν. : ὅτε καὶ διαμένουσιν, ἀν-
 τί τοῦ, ὅτι.
 Ἄρ. 20. Σελ. 557. ἐν τῇ Σημ. — τοιαύτην λέξιν, ὡς καὶ ὁ
 συγγραφεὺς (Schlafwachen), ἐλπίζων κ. τ. λ.
 Παραρράματα εἰς τὸ Ἄρθρον Σχολείου Α, Ἔ. 1817.
 Σελ. 609. Ἀναγίνασκε: χωρὶς νὰ ἀνάξωμεν τὴν χρήσιν τῆς
 φλεβοτομίας εἰς τὸν ἱκποπόταμον, τῶν κλυσθήρων εἰς τὴν ἴδιν,
 καὶ τῶν τραυματικῶν εἰς τὴν ἔλαφον κ. τ. λ.

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ τῆ 1818 περιεχομένων.

Ἰανουαρίου α'. Ἄρ. 1.

Ὡδὴ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Σελ. 2—5
 Ἀρχαιότητες. Συγγράμματα τοῦ Φίλωνος, τοῦ
 Εὐσεβίου κ. λ. παρὰ Ἀγγέλου Μαΐου. — 6—22
 Ἀπάντησις τῶν ἐν Πίσεισ σπουδαζόντων Γραι-
 κῶν πρὸς — 23—24
 Βιβλία νεοφανῆ — 25—26

Ἰανουαρίου ιε'. Ἄρ. 2.

Κρίσις εἰς τὰ παρὰ Δημητρίου Φιλιππίδου μα-
 ταρμασθέντα Φιλιππικὰ τοῦ Ἰουστίνου. — 27—30
 Essai sur les élémens de la Philosophie p. G.
 Gley — 31—36
 Διάφορα Ἰταλικά καὶ Ἑλληνικά Ποιήματα κ. λ. — 37—44
 Ἀγγελίαι φιλολογικαὶ περὶ τοῦ σχολείου τοῦ
 Βουκουρεσίου. — 45—46

Φεβρουαρίου α'. Ἄρ. 3.

Ἀκολουθία καὶ τέλος τῶν παρὰ Ἀ. Μαΐου ἐκ-
 δοθέντων συγγραμμάτων — 47—52
 Ὡδὴ Σαπφική — 53—55
 Ποιήματά τινα — 55—58
 Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀρχοντος Κομίσου Θ. Νέγηρι πρὸς
 τὸν Ἀδ. Βογορίδην. — 59—62
 Νεκρολογία, περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Βασιλείου. — 62—63
 Ἀστρονομικαὶ εἰδήσεις — 64

Φεβρουαρίου ιε'. Ἄρ. 4.

Παρατηρήσεις Γερμανοῦτινος περὶ τῆς Ἀγγλι-
 κῆς Φιλολογίας — 65—71

Πρόγραμμα τοῦ ἐν Παρισίοις Βασιλικοῦ Ἀθηναιίου	Σελ.	72—83
Περὶ τοῦ ἐν Ταϊγανρόκας Βαρβάκη	—	83—84
Μαρτίου α'. Ἀρ. 5.		
Ἀνακήρυξις περὶ τῆς ἐκ νέου ἐπικυρώσεως τῆς ἐκδόσεως τοῦ Α. Ἐ.	Σελ.	85
Περὶ τοῦ συστήματος τῆς φιλανθρωπικῆς ἐταιρείας	—	86—97
Χημικαὶ καὶ φυσικαὶ εἰδήσεις	—	97—100
Περὶ τοῦ κατὰ τὴν Βοσφίαν συμβάντος	Σελ.	101
Μῦθοι	—	102—104
Περὶ τοῦ ἐν Ἰασίῳ ἱατροῦ Ῥωμαντζέη	Σελ.	104
Μαρτίου ιε'. Ἀρ. 6.		
Ἐπισημονικαὶ εἰδήσεις. Ὅτι οἱ νόμοι καὶ αἱ συνθήκαι τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἔχουσι τὴν βάσιν των εἰς τὰς φυσικὰς ἀνακαλύψεις κ. τ. λ.	—	105—109
Γραμματικῶν ἢ Ἐγκυκλίων παιδευμάτων βιβλία Δ. — ὑπὸ Κωνσ. Οἰκονόμου	—	109—113
Εἰδήσεις ἐκ Σμύνης περὶ τοῦ ἐκεῖ σχολείου. Σελ. 113	Σελ.	113
— περὶ τοῦ ἐν Βουκουρεστίοις σχολείου. — Λόγος τοῦ Ἀρχ. Ποσελνίκου Μαυροκορδάτου. — περὶ τοῦ ἐν Πάρῳ σχολείου	—	116—119
— περὶ τοῦ ἐν Πάρῳ σχολείου	Σελ.	119
Περὶ τοῦ Γεωργίου Σακελλαρίου	—	120
Ἀπὸ μέρους τοῦ Θεοῦ Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Ἐλλην. Σαλαμίνιου	—	121
Εἰδήσεις περὶ τῶν παρὰ Κίλην ἐκδιδομένων Ἑλλήνων ἱατρῶν	—	122
Εἰδήσεις περὶ τῆς πικρᾶ Διονυσίου Συγγέλου μεταφράσεως τῆς ἰσορίας τῆς Γαλλικῆς ἐπινασάσεως	—	124
Ἀπριλίου α'. Ἀρ. 7.		
Περὶ τοῦ Ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ	—	125—136
Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας	—	136—142
Περὶ τῆς ζηλιτευτικῆς ἐπισολῆς καὶ τῶν Φιλιππικῶν τοῦ Ἰουστίνου ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῆς Δειψίας	—	142—145

Ὁ τάφος τοῦ Ὀμήρου.	Σελ.	145—148
Ἀπριλίου ιε'. Ἀρ. 8.		
Περὶ τινῶν συγγραμμάτων εἰς τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν μεταφραζομένων — καὶ τοῦ νῦν Βασιλεύοντος Σουλτάνου	—	149—150
Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Ἐκδότας τοῦ Δ. Ἐ. ἐκ Κωνσταντινουπόλεως περὶ τοῦ Α. Ἐ. κ. λ. —	—	150—168
Περὶ τοῦ εἰς τὸν Ἀρκτικὸν πόλον ζόλου τῶν Ἀγγλων	—	169—177
Περὶ τῶν ἐκδόσεων τοῦ περὶ ζώων συγγράμματος τοῦ Ἀριστοτέλους	—	178—179
Εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου τοῦ Μιλτιάδου παρὰ Σταγειρίτου	—	179—180
Προκήρυξις περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ γεωγραφικοῦ Λεξικοῦ τοῦ Vosgien	—	180
Μαΐου α'. Ἀρ. 9.		
Περὶ τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ	—	181—188
Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας	—	188—193
Εἰδήσεις ἐξ Ὀδησσοῦ.	—	193—196
— ἐξ Ἰασίου περὶ τῶν ἐξετάσεων.	—	197—199
Λόγος τοῦ διδ. Βενιαμίν ἐκ Βουκουρεστίων. — τοῦ Ἀρχ. Ποσελνίκου Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου	—	200—209
— τοῦ διδ. Κ. Ψωμάκη	—	209—211
— τοῦ διδ. Κ. Ψωμάκη	—	211—215
Βιβλία νεοφανῆ.	—	215—216
Περὶ Σ. Σίνα	—	216
Μαΐου ιε'. Ἀρ. 10.		
Φυσικαὶ καὶ χημικαὶ εἰδήσεις	—	217—222
Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυΐας.	—	223—232
Γεωγραφία καὶ Ἐθνογραφία — περὶ τοῦ ζόλου τῶν Ἀγγλων.	—	232—236
Ἐπιγραμματὰ διάφορα	—	236—238
Τιμολέων. Τραγῳδία	—	239—240
Ἰουνίου α'. Ἀρ. 11.		
Περὶ τῶν Ἡραιεσίων ἐρέων	—	241—256
Ἰατρικαὶ, Βοτάνικαὶ κ. λ. εἰδήσεις	—	256—263
Γεωγραφία καὶ Ἐθνογραφία — περὶ τοῦ ζόλου τῶν Ἀγγλων	—	263—271
Ἀρ. 24.		Υ γ

Ἐπιστολή τοῦ Ν. Πικκόλου πρὸς τοὺς ἐκδ. τοῦ
 Λ. Ἐ. περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Φιλοκλήτου. Σελ. 271—272
 Μαθήματα τῆς Γραικικῆς γλώσσης κ. τ. λ. — 272
 Ἰουλίου ἱε'. Ἄρ. 12.
 Ἐπιστολή τοῦ Θ. Νέγρη καὶ ὁ περὶ τοῦ Λ. Ἐ.
 Χρυσόβουλος Λόγος — ἐξ Ἰασίου . . . — 273—278
 Περί τῶν Ἡραισιῶν ὄρεων . . . — 278—291
 Γεωγραφία καὶ Ἐθνογραφία — περὶ τοῦ ζόλου
 τῶν Ἀγγλων . . . — 291—297
 Χρονολογικὸς κατάλογος τῶν μεγάλων Διερ-
 μινεῶν . . . — 297—307
 Ἐπιστολή τοῦ ἐν Παρισίοις Ἰσιδώρου Guillet. — 307—308
 Γυμνάσιον ἢ Οἶκος Ἀνατροπῆς Ἰσιδώρου Γυλ-
 λιέτου. . . Ἰουλίου α'. Ἄρ. 13. — 308—212
 Διατριβὴ περὶ Μεγαλορουσίας. . . — 313—319
 Ἐξετάσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου. — 319—332
 Περί τῆς προφορᾶς τῆς σημερινῆς γλώσσης. — 333—348
 Ἰουλίου ἱε'. Ἄρ. 14.
 Περί τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ . . . — 349—359
 Ἐξετάσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου. — 359—370
 Traduction complète des Odes de Pindare. — 371—381
 Εἰδήσεις περὶ τῆς νέας ἐκδόσεως τῆς Ἀρχιλόχου. — 382
 — περὶ τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Riemer . . . — 383—384
 Αὐγούστου α'. Ἄρ. 15.
 Περί τῶν συζημιῶν Ἀτομολογικοῦ καὶ Δυ-
 ναμολογικοῦ . . . — 385—391
 Περί τῶν ἐσθυσμένων ἠραισιῶν . . . — 391—404
 Περί τοῦ Δαιμονίου τοῦ Σακράτους κ. λοιπῶν. — 404—407
 Θεραπεία σκληρύνσεως τοῦ ἥπατος μιᾶς γυ-
 ναϊκῆς. . . — 407—409
 Κρίσις εἰς τὸ Φιλοσοφικὸν Σύνταγμα τοῦ Κ.
 Μ. Κούμα . . . — 409—417
 Ἰπποκράτους περὶ ἀέρων κ. λ. . . — 417—419
 Περὶ διαφόρων Γαλλικῶν βιβλίων παρά τινος
 ἐκ Heidelberg . . . — 419—434
 Αὐγούστου ἱε'. Ἄρ. 16.
 Φυσικαὶ καὶ Χημικαὶ εἰδήσεις . . . — 437—440

Διατριβὴ περὶ Μεγαλορουσίας. . . Σελ. 440—443
 Ἑλληνικὰ ποιήματα τῆς Οὐγγρου Δαδισλάε Τάθ. — 443—447
 Περί τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς παρὰ Neidlinger. — 447—463
 Εἰδήσεις ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς Νάξου. — 463—466
 Ἐπιστολαὶ ἐκ Σιατίσης. . . — 466—468
 Σεπτεμβρίου α'. Ἄρ. 17.
 Φαρμακία. Ἐπιστολή Δ. Νίτζου πρὸς τοὺς αὐ-
 τοῦ ἀδελφοῦς . . . — 469—488
 Ἀπάντησις εἰς γνώμας τινὰς τῶν Ἀ. Β καὶ Σ. Κ.
 περὶ τοῦ τῆς Φιλοσοφίας Συντάγματος τοῦ
 Κ. Μ. Κούμα . . . — 489—495
 Παρατηρήσεις τινες εἰς τὰς ἐν Ἄρ. 10. τοῦ Λ.
 Ἐ. ἐκδοθείσας Ἐπιγραφάς . . . — 495—497
 Βιβλία νεοφρα. . . — 497—498
 Προκήρυξις περὶ τοῦ Καλοῦ Συμεῶν . . . — 498—501
 Εἰδήσεις περὶ τῶν Στοιχείων τῆς Ἑλληνικῆς
 γλώσσης τοῦ Jacobs . . . — 502—504
 Σεπτεμβρίου ἱε'. Ἄρ. 18.
 Περί τοῦ Μαγνητισμοῦ, ἐκ τοῦ Annales du
 Magnetisme . . . — 505—511
 Περί τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς . . . — 511—523
 Εἰδήσεις περὶ τοῦ Ἀλφραβήτου τοῦ Πολυζῶν
 Κορτοῦ. . . Ὀκτωβρίου α'. Ἄρ. 19. — 523—524
 Περί τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς . . . — 525—540
 Περί τῶν παρὰ Ἀ. Μουσοξύδου καὶ Δ. Σχινᾶ
 ἐκδομένων Ἑλλ. Ἀνεκδότων . . . — 541—542
 Ἱστορικὴ Χρονολογία — παρὰ Κ. Μ. Κούμα. — 542—543
 Εἰδήσεις ἐκ Τεργέσης περὶ τοῦ ἐκεῖ Σχολείου. — 544—548
 Ὀκτωβρίου ἱε'. Ἄρ. 20.
 Περί τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ . . . — 549—557
 Κρίσις εἰς δύο Τουρκικὰ συγγράμματα —
 Ὀκτωβρίου α'. Ἄρ. 21. — 557—564
 Εἰδήσεις ἐξ Ἰασίου περὶ ἐξετάσεων . . . — 564—568
 Προκήρυξις περί τινος Καθολικῆς Ἱστορίας. — 568—570
 — περὶ τῆς εἰς τὴν ὀμιλουμένην γλώσ-
 σαν μεταφράσεως τοῦ Σοφοκλέους . . . — 470—571

Νοεμβρίου α'. Ἄρ. 21.	
Εἰδήσεις διάφοραι ἐξ Ὀδησσού. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐν Πέση Γεώργιον Τακιατζήν περὶ τῆς Τραγωδίας τοῦ Θανάτου τοῦ Δημοσθένους. — Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Κ. Κόπιταρ. — Λόγος τοῦ διδ. Κ. Ἰωάννου Μακρῆ.	Σελ. 573—598
Σηγίλιον περὶ τῆς ἐν Ἄνδρῳ Σταυροπηγιακῆς Σχολῆς.	— 595—603
Ἀνακήρυξις περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Λ. Ἐ.	— 603—604
Νοεμβρίου ιε'. Ἄρ. 22.	
Περὶ τοῦ ζωϊκοῦ Μαγνητισμοῦ	— 605—613
Τῆς περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ κρίσεως τέλος	— 613—620
Εἰδήσεις περὶ τοῦ τετάρτου τόμου τῆς Ἐργασίας καὶ περὶ τοῦ βίου τοῦ Μιλτιάδου.	— 621—626
Προκήρυξις περὶ τινος Ἰταλικῆς Γραμματικῆς.	— 626—628
Δεκεμβρίου α'. Ἄρ. 23.	
Φυσικαὶ καὶ Χημικαὶ κ. λ. εἰδήσεις	— 629—633
Ἐπιστολὴ τοῦ Κ. πρὸς τὸν Β. —	— 633—644
Περὶ τῆς Ὁμοιοκαταληξίας	— 644—652
Ἐπιστολὴ τοῦ ἱατροῦ Ἀσιάνη πρὸς Θ. Νέγγην ἐξ Ἰασίου	— 652—655
Προκήρυξις περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ Δεξικοῦ τοῦ Χριστοφόρου.	— 655—658
— περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ Γιλ Βλάζ.	— 658
— περὶ τῆς νέας ἐφημερίδος Καλλιόπης.	— 659—660
Δεκεμβρίου ιε'. Ἄρ. 24.	
Λόγος περὶ Ὀμήρου, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφρασθεὶς παρὰ Γ. Μεϊτάνη	— 661—672
Σπουδὴ τῆς Παιδαγωγικῆς, ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφρασθεῖσα παρὰ Φ. Κ. Μαύρου.	— 672—680
Ποίημα εἰς τὸ ζεφάνωμα τοῦ Ἀγγέλου Μελισσινοῦ καὶ Π. Στεφανίδου	— 680—681
Τέχνη δραματικὴ ἐν Ὀδησσῷ	— 681—682
Ἀγγελίαι περὶ τῶν κατὰ τὸ Παγκοσμιῶν Σχολείων.	682—683
Περὶ τῶν χαρτῶν τοῦ Ν. Κεφαλά	— 683—687
Περὶ τῶν παρὰ Π. Νικολαΐδου χαριζομένων βιβλίων.	687—688
Κατάλογος τῶν εἰς τὸν Δ. Ἐ. συντεργάντων λογίων.	— 689

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

εἰς τὸ ε'. τετράδιον τοῦ Δ. Ε. 1818.

Αὐτοσχέδιος Ὀμιλία, ἐκφωνηθεῖσα εἰς τὴν ταφὴν τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Βασιλείου γενομένην ἐν Τριγυῆσι 15/3 Ἰανουαρίου 1818.

„Ἴδου, ἔρχεται ὦρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπίσθῃτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον αἰῆται Ἰωάννης κερ. 15, §. 32.“

Γνώριμοι, φίλοι, συγγενεῖς τοῦ προκειμένου νεκροῦ ἀνδραποῖ, δι' ἀκοῆς μόνον τὸν μακαρίτην γνωρίζοντες, τί ἤλθετε νὰ κάμετε εἰς τὴν παρούσαν ταύτην πομπήν; νὰ κλαύσετε βέβαια τὴν αξιοθρήνητον σεβαστὴν, τὴν ὅποιαν ὅλοι πάσχομεν σήμερον· νὰ δάσσετε τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸν οὐδὲ περὶ ἀσπασμῶν οὐδὲ περὶ ἀνδράπων ἤδη φρονούντα. Ὁ μὲν τοιοῦτον πατέρα φιλοσόφον, ὁ ἀδελφὸς τοιοῦτον αἰσθαντικὸν ἀδελφόν, φίλον τοιοῦτον ὁ πιστὸς φίλος, καὶ πολίτην ἀγαθόν, ὡς αὐτόν, ὁλοκληρὸς ἢ πατήρ· νὰ θρηνησῇ δικαίον φαίνεται. Τὰ δάκρυα πλέκουσιν ἀμαράντινον σεφάρον περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ θανόντος, καὶ ἡ πάγκοιτος λύπη εἶναι ἀλάνθαστον μαρτύριον τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός. Τῶν ἐναρέτων αἱ ἱεραὶ ψυχαὶ ὄχι τοὺς πολυτελεῖς τάφους καὶ τὰ ἐπίσημα Μουσῶλεϊα, θεῖα ματὰ τῆς κενότητος, ἀλλὰ τῶν αἰσθαντικῶν φίλων τὴν καρδίαν ταύτην τὴν προσφορὰν ἀποδέχονται, εἰς τοιαύτην θυσίαν εὐάρεστοῦνται. Ἡ εσωτερικὴ θλίψις, ἡ ἐνδομύχος ἀνακίνησις τῆς καρδίας καὶ ὁ βαθεὺς σεναγμὸς, αὐταὶ εἶναι αἱ σάλπιγγες, διὰ τῶν ὁποίων ἀπαθανατίζεται τῶν ἀγαθῶν ἀνδράπων ἡ μνήμη (α).

Ἄλλ' εἰν ἀρκήσωμεν κατὰ μέρος συγγενικὰς καὶ φιλικὰς σχέσεις, τί θέλομεν εὐρεῖ εἰς τὴν σημερινὴν ταύτην ἐπικηδίου σὺνάξιν; ἐκεῖνὸ ὅπου εὐρίσκειται εἰς ἕκαστὸν τὰς παρομοίας περιπτώσεις· πομπή, παράταξις, ἐτοιμασία, πλήθος λαοῦ, ἄλλο δὲν κάμνουσι παρά λαμπρότερον ἀποδεικνύουσι τὸ κενὸν καὶ τὸ μάταιον· τὸ δὲ μέγα κωδωνίσμα τῶν ἱερῶν χαλκείων περισσὴν ἀπὸ τὴν οὐδενότητα τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων. Πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας ἀνδραποῖ συνηχθῆμεν ἐδῶ παμπληθεῖ, διατί; ἵνα ἴδωμεν ἐκεῖνον, ὅστις δὲν μᾶς βλέπει πλέον· ἵνα λαλήσωμεν μόνον

ἡμεῖς περὶ ἐκεῖνου, ὅς τις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐλαλοῦσε μαζί μας ἵνα κρύψωμεν ὑπὸ γῆν ἐκεῖνον, ὅς τις, ὅχι πρὸ πολλοῦ, περιπάτει ἐπὶ τῆς γῆς. Τί λοιπὸν εἴμεθα; ἐκεῖνο ὅπου ἡμεῖς καταφρονοῦμεν περισσώτερον ἀπὸ τὰλλα, τὸ ταπεινόν, τὸ ἀσήμαντον, τὸ ἀσχημὸν, τὸ οὐτιδανὸν πρᾶγμα, τὸ χῶμα, τοῦτο ἡμεῖς εἴμεθα. Ἢ ἔσμεν, καὶ εἰς γῆν ἀπελευσόμεθα. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν, τὸ τελειότατον πλάσμα, ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων, ὁ μέγας ἄνθρωπος, εἶναι μικρὰ καὶ εὐτελὴς γῆ; τίποτε περισσώτερον ἀπὸ αὐτὸ δὲν μένει, ὅταν ἀπὸ αὐτὸν σιχωθῆται τὸ θεῖον ἐμφύσημα. Φανερὰ τῶρα τὸ βλέπετε· κερὸν, ἀλαλον, ἄνοον, ἀκίνητον, νεκρὸν πτώμα, πρόκειται ἐκεῖνο ἔπου, ἔχον τὴν θεῖαν πνοήν, ἐνομιζέτο μέγατι. Πρᾶγμα λοιπὸν ὑποκείμενον εἰς φθοράν, εἰς θάνατον, εἰς ταφὴν, εἰς ἀφανισμόν, εἶναι ὁ ταλαίπαρος ἄνθρωπος· καὶ ἡ γῆ, ἡ ὅποια ἐδείχθη ὡς μήτηρ, χαρίζουσα εἰς αὐτὸν κρεῖατα καὶ ὄσα, αὐτῇ, ὡς δανεισθῆς ἀδυσώπητος, πάλιν ἀπολαμβάνει ὅσα πρὸς καιρὸν τὸν ἐδάνεισε. Τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, εὐσεβὲς ἀκροατήριον, ὅχι τοῦ ἀνθρώπου, ὅχι τῶν ζώων, ἀλλὰ τῶν σωμάτων ὅλων παρίσταται ὡς μέγα θασπτήριον. Πόλεις, βουνά, ποταμοὶ, λίμναι, καὶ θάλασσαι ἀφανίζονται καὶ θάπτονται, χωρὶς νὰ φανῶσι πλέον. Ἀπορία λοιπὸν ὅτι καὶ ὁ γῆϊνος ἄνθρωπος θάπτεται; οὐδεμία ἀπορία εἰς τοῦτο· τὰ ἄπειρα μάλικα μνημεῖα τῶν νεκρῶν εἶναι καθημερινὰ μαρτύρια, ὅτι καὶ τοὺς ζῶντας ἄλλοι τόσοι τάφοι προσμένουσιν.

Ἐκεῖ, ὑποκάτω εἰς τὴν γῆν θέλει κρυφθῆ ὁ ἀπαλὸς νέος, τὸν ὅποιον πρὶν γνωρίσῃ τὸν κόσμον, ἐθέρισε μὲ τὸ δρέπανόν του ὁ χάριον, καὶ ὁ λευκοπαύγων γηραιὸς, ὅς τις διὰ τῆς πολυχρονίου ἐμπειρίας κατέστησεν ἐαυτὸν ταμεῖον γνώσεων. Ἐκεῖ ὁ δημότης καὶ ὁ χυδαῖος, ὅς τις, ὀλίγον ἀπὸ τὰ φροντὰ διάφορος, οὐδὲ ἀνύψωσε ποτὲ τὸν νοῦν του ὑπὲρ τὰ παριστάμενα ἀντικείμενα, οὐδὲ ἐξέτεινε τὴν θεωρίαν του ὑπὲρ τὰ ἰδιαιτέρως καὶ ἰδιαιτῶτα εἰς αὐτὸν συντελοῦντα (β). Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑψηλῆς σφαιράς, ὅς τις, ὡς ἐξ ὑψηλῆς περιουσίας, ἐγένετο περίβλεπτος εἰς πολλοὺς· ἀνήγειρεν ἀπὸ τὰ πηλὰ πλησίον εἰς τὸν ὑψηλὸν βαθμίου του· κάτεκρημίτισεν ἄλλους ὑψόθεν εἰς τὰ κατώτατα, ἐπρόσβαξεν, εἰσηκούσθη, ἀνέτροψεν, οἰκοδόμησε, καὶ ἔδωκεν αἰτίαν εἰς τὸν πολλὸν ἄνθρωπον νὰ τὸν ὑπολάβῃ καὶ τὸν καλέσῃ μέγαν. Ἐκεῖ θέλει βίβει τὸ σῶμά του ὅς τις δὲν κατεδέχθη ποτὲ νὰ καταβάλλῃ τὸ

νοῦν του εἰς τὰ χαμηλὰ, ἀλλ', ὡς αἰετὸς ὀξυπέτης, διήλθεν οὐράνια καὶ ἀνθρώπινα, ἐπιτιθευθῆ νὰ κλέψῃ κάττι τι ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς φύσεως, καὶ ἐπιτεύθῃ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων σοφός. Ἄνδρες διαρισμένοι νὰ ποιμάνωσι τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, ἀφίοντες καὶ ποιμνία καὶ ποιμαντικὰς βάβδους, ἐκεῖ θέλουσιν αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν τοῦ μεγάλου ποιμνίου. Ἄνδρες ἐπιτατοῦντες νὰ ἐπιτηρῶσι τὰς σχέσεις τῶν βασιλείων καὶ ἡγεμόνων, ἀφήσαντες τοὺς ἡγεμόνας εἰς ἀτελευτήτους ἐρίδας, ἐκεῖ θέλουσιν περάσει νὰ θεωρήσωσιν ἄλλας ἐδικαστῶν σχέσεις μὲ τὸν βασιλεῖα τῶν βασιλείων. Οἱ δικασταὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπ' ἐκεῖ θέλουσιν περάσει, διὰ νὰ λάβωσι τὴν δικαίαν ἀπόδοσιν τῶν ὅσα ἐδικαίωσαν ἢ ἀδικήσαν τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ κραταιοὶ σιχητοῦχοι καὶ δυνάσαι τῆς γῆς, ἀποβάλλοντες ἀπὸ τὰς χεῖράς των τὰ ἀνθρώπινα σκῆπτρα, ἐκεῖ θέλουσιν ὑποβληθῆ ὑπὸ τὸ ἀθάνατον σκῆπτρον τῆς δικαιοσύνης· ἐκεῖ λοιπὸν ἐξιστάεται ἡ μεγάλη ἀνομοίότης τῶν ἀνθρωπίνων καταστάσεων· καὶ εἰς ὅλα ταῦτα ὑπηρετικὸς εἶναι ὁ ἀδυσώπητος θάνατος.

Ἄλλ' εἰ μὴ ὁ θάνατος ἐξιστάει τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ τάφου, ἔρχεται τάχατε καὶ εἰς ὅλους ἐπίσης δεκτός; ὅχι. Τρέμει τὴν σιχημὴν τοῦ θανάτου ὁ φιληδόνος, διότι τοῦ κόπτει τὸ ἀκρεῖατερον ἀπὸ τὴν ζωὴν, τῶν ἡδονῶν τὴν ἀπόλαυσιν· καὶ σενάζει ὀδυνηρῶς ὁ φιλόπλουτος ὅχι ὅτι ζῶν, ἀλλὰ ὅτι πλουτιζόμενος παύεται· φρίττει τὸν θάνατον ὁ ἀδικὸς συλλογιζόμενος ὅτι ἐνάγεται νὰ ἀποδώσῃ λόγον τῶν πραχθέντων κακῶν, καὶ σφραδάζει ὅτι ἔρχεται καὶ δικαιοσύνης καιρὸς. Ὁ πένις ὅμως, ὁ ἐνδεὴς, ὅς τις ἐπὶ τῆς κοπρίας του καθήμενος, μὲ τακερὸν, μὲ βαβουλωμένον ἀπὸ τὰ δάκρυα ὄμμα, βλέπει καὶ αισθάνεται πολλὰ ἀνήλικα βρέφη, ἀπὸ τοῦ ὅποιον τὸ ζῆν, ἀπὸ αὐτὸν καὶ βοήθειαν ζητοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐαυτὸν βοηθείας χρῆζοντα, ὅχι κἀκόν, ἀλλὰ τῶν κακῶν λύσιν, χαρὰν, εὐτυχίαν νομίζει ὁ τοιοῦτος τὸν θάνατον. Ὁ δίκαιος, ἔχων καθαράν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ τὴν συνείδησιν, δὲν ἔχει τί νὰ φοβῆθῃ ἀπὸ τὸν τρομέρον εἰς τοὺς ἄλλους θάνατον· ἀγαθαὶ ἦσαν αἱ ἐλπίδες τοῦ ζῶντος, ἄρισται τελευτήσαντος· ἀλλ' ὁ Χριστιανός; ἀλλ' ὁ ὀρθόδοξος; ἐνταῦθα πάλιν ἀλλάσσει πλέον τὸ πρᾶγμα· ὕπνος καὶ ὕπνος ἐγέρσιμος εἶναι ὁ θάνατος τοῦ Χριστιανοῦ, ὁ θάνατος τοῦ δικαίου. Μὲ ἀδιαφορίαν προσμένει ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνο ὅπου φρίττει ὁ ἄπιστος, ἢ ὑποκρίνεται ὅτι καταφρονεῖ ὁ ἄρηστος φιλόσοφος. Καὶ

ὁ ἀπαθὴς Στατικός ἐνδέχεται νὰ ἀδιαφορῇ πρὸς τὸν θάνατον· μέγα ὅμως τὸ διάφορον ἔχει ὁ Χριστιανὸς ἀπὸ τούτου. Ἐξ εἰμαρμένους ἀμετακινήτου πιγιάζουσι τὰ πάντα διὰ τοῦ φιλοσοφοῦ τῆς Στοᾶς· ἀλλ' ἡ ἀεράτος δεξιὰ τῆς Προνοίας οὐρανοῦ μετ' τὰ πάντα διὰ τὸν Χριστιανόν· ζῆ εἰς τὴν γῆν δυστυχῆς; ἔλλογον θέλῃσιν τοῦ Θεοῦ ὑπολαμβάνει τὸ πρᾶγμα, καὶ ἔχει τυφλῆς εἰμαρμένους ἀποτέλεσμα· εὐτυχεῖ; τῆς θείας δυνάμεως, καὶ ἔχει τῆς ἀρετῆς του ἀποτέλεσμα τὸ νομίζει· ἔρχεται ἄρην νὰ πέρασῃ εἰς κρείττονα βίον; εὐχαρισεῖ τὸν Θεοῦ διὰ τὴν ἀπόφασίν του, παραδίδει τὸ πνεῦμά του, καὶ διδάσκει τοὺς ξένους μετ' τὴν παράδειγμα του πόσον ἀτάραχο οἱ Χριστιανοὶ ἀποθνήσκουσιν (γ).

“Οχι λοιπὸν νὰ θρηνῶμεν, ἀλλὰ νὰ μακαρίζωμεν ἔμπροσθεν τοὺς καλῶς ἀποθνήσκοντας ὀρθοδόξους· ἔχει ὅτι ἐχάσαμεν εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι ἀπεκτήσαμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, δεόμενον ὑπὲρ ἡμῶν, φίλον, πρέπει νὰ νομίζωμεν τὸν τοιοῦτον. Αὐτοὶ διέπλευσαν ἤδη ἀσφαλῶς τὸ πολυτάραχον πέλαγος τοῦ βίου· σκοπέλους καὶ ναυάγια δὲν φοβοῦνται πλέον· οἱ κίνδυνοι οὗτοι φυλάσσονται διὰ τοὺς ζῶντας. Τοὺς ἐναντίους λοιπὸν ἀνέμους, τὰς τρομερῆς τρικυμίας, τοὺς συσκοτισμοὺς τοῦ οὐρανοῦ, τὴν σμικρότητα τοῦ πλοίου μας, τὴν ἀπειρίαν τοῦ κυβερνήτου, τὸ ἀβέβαιον τοῦ πλοῦ, τὴν πρόσκρουσιν τῶν ἄλλων πλοίων, τὸν βυθισμόν εἰς τὴν ἀβύσσον, ταῦτα πρέπει νὰ φυλαττάμεθα ἡμεῖς οἱ ζῶντες· αὐτοῦ πρέπει νὰ κρῖψωμεν τὴν προσοχήν μας, καὶ νὰ ἀφήσωμεν τοὺς διαδάντας ἤδη καὶ διασωθέντας. Οὐδεμίαν χρεῖαν ἔχουσι πλέον ἐκεῖνοι τῆς ἐδικῆς μας ὑπερασπίσεως· ὁ προσώτης τῶν ὄλων, ὁ μέγας συνοχεύς τοῦ παντός, αὐτὸς εἶναι ἄμεσος ὑπερασπιστὴς τῶν θανόντων, καὶ τῶν θανόντων καθ' ἃ δεῖ· αὐτοὶ ἡμᾶς, καὶ ἔχει ἡμεῖς ἐκεῖνους πρέπει νὰ ταλανίζωμεν διὰ τὴν κατήσμησίν των· διότι δὲν φθονοῦσι καὶ δὲν φθονοῦνται; διότι δὲν συκοφαντοῦσι τοὺς ἄλλους ἀσπλάγχχνως καὶ δὲν συκοφαντοῦνται, ἀκόμη ἀσπλάγχχνότερα; διότι δὲν ληστεύουσι καὶ δὲν ληστεύονται; δὲν ἀρπάζουσι καὶ δὲν ἀρπάζονται; δὲν ἀπατῶσι καὶ δὲν ἀπατῶνται; διότι δὲν κινδυνεύουσι πᾶσαν σιγήμην νὰ χάσουν διὰ τὰς ἀμαρτίας τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τοὺς ταλανίζωμεν; ἔχει, εἰάν σωφρῶμεν, φίλοι Χριστιανοὶ· νὰ τοὺς μακαρίζωμεν διὰ τοῦτο, καὶ ἔχει νὰ τοὺς ταλανίζωμεν πρέπει· θανόντα μακαρίζε· σὲ διδάσκουσι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα· ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται, κρινάζει τὸ ἱερὸν λόγιον.

Ὁ γνωρίμος, ὁ φίλος, ὁ συγγενὴς, ὁ πολίτης, ὁ πατήρ, ὁ ἀδελφός, ὁ ἄνθρωπος, ὁ χριστιανός, ὁ ὀρθόδοξος, ὁ καλὸς Ἀλέξανδρος, βλέπετε ἤδη ὅτι ἀπέθανεν. Αἱ μετ' ἡμῶν αὐτοῦ σχέσεις ὄλαι σχεδὸν παρὰ δύο μῶναι ἤδη ἔπαυσαν, καὶ ἀρχίζουσι ἄλλαι νέαι μετ' τὸν δημιουργὸν καὶ κυβερνήτην τοῦ κόσμου. Αἱ σχέσεις, αἱ ὅσαι μετ' ἡμῶν ἀκόμη δὲν ἔπαυσαν, εἶναι νὰ τὸν μιμηθῶμεν καὶ νὰ τὸν δικαιοσώσωμεν. Ἀνήλικα τέκνα τοῦ μακαρίτου, εἰάν ἀπὸ καμμίαν γυναιὴν ἀκούετε τὴν φωνὴν μου, σᾶς συμβουλεύω· καὶ εἰάν οὐδὲ τὴν ἀκούετε, εὐδὲ ἀκούοντα τὴν ἐνοῆτε σᾶς εὐχομαι ἀπὸ καρδίας νὰ μιμηθῆτε τὸν θανόντα πατέρα σας. Μητέρα τῶν ὄρφανῶν, εἶσαι γυνὴ ἀδύνατος, εἶσαι ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ἔχεις καρδίαν ὑποκειμένην εἰς τὴν λύπην, ἐνθυμοῦ ὅμως ὅτι εἶσαι συμβία τοῦ ἐναρέτου Ἀλεξάνδρου, ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι χριστιανὴ, καὶ ὅτι ὁ χριστιανισμὸς οὐδὲ κατὰ τὰ ἄλλα οὐδὲ κατὰ τὸ γυναικεῖον φύλον ἀνέδειξεν ὄλγον ἠρωϊσμόν. Πατέρες ἀγαπάτε τοὺς υἱοὺς σας καὶ φροντίζετε περὶ τῆς προκοπῆς των ὡς ὁ μακαρίτης· ἀδελφοὶ ἔσε φίλαδελφοὶ ὡς αὐτὸς· ἄνδρες εἰ ἐπὶ πραγμάτων μιμηθῆτε τὸν μακαρίτην Ἀλέξανδρον, ἔχοντες πάρεδρον τὴν δικαιοσύνην· κάμετε νὰ αἰσθανθῆ ὁ πτωχὸς ἡμέραν ἀγαλλιᾶσεως διὰ τῆς ἐδικῆς σας εὐθύτητος. Ἄνδρες ὅσοι ἀσχολεῖσθε εἰς τὸ ἐπικερδὲς ἐμπόριον, μὴ φειδωλευθῆτε οὐδὲ δαπάνην, οὐδὲ κόπου, ἵνα ἀποκτήσετε, ἐκπλατύνετε, διαδάσετε εἰς τοὺς ὀμογενεῖς τὴν παιδείαν, ὡς ὁ τελευτήσας Ἀλέξανδρος ταῦτα πράττοντες θέλετε γένει ἐπαίνων ἄξιοι ὡς ἐκεῖνος. Ὁ βίος τοῦ μακαρίτου ἦτον βίος χριστότητος· ἡ θέλησίς του ἐκλινεν εἰς τὸ καλόν· τὰ ἔργα του ἦσαν ἔργα δικαίου. Ταῦτα πρέπει νὰ πράξωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ τὸν μιμηθῶμεν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι, ὅσον καλοὶ, ὅσον ἐνάρετοι, καὶ ἂν γένωμεν, εἴμεθα πάντοτε ἄνθρωποι, ὑποκειμένοι πάντοτε εἰς ἀμάρτημα, διὰ τοῦτο, σεβάσμιοι Ἰερεῖς, οἵτινες μετὰς πρὸς θεὸν ἐντεύξετε σᾶς φέρετε ἀναψυχὴν καὶ ἀγαλλίασιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀμπαυθέντος, μεσιτεύσατε πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν του. Ἄνθρωποι, ὅσοι ἐλάθετε μετ' αὐτὸν σχέσιν καμμίαν, συγχαρήσατέ τον, διὰ νὰ λάβετε καὶ σῆς παρὰ Κυρίου τελείαν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτημάτων σας. Ἄνθρωποι, ὅσους, ὡς ἄνθρωπος, ἐπικρανευ ἢ λόγῳ ἢ ἔργῳ, προσφέρετε δρόσον ἐριμὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θανόντος μετ' τὴν συγχαρήσιν σας· ἐπίλοιποι Χριστιανοὶ, γνωσθε

αὐτῶν τοῦ μακαρίτου καὶ ἀγνώριστοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, με-
 ντεύσατε τὸν Κύριον ὑπὲρ ἀρέσεως τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ,
 καὶ παρακαλέσατε ἵνα Θεὸς αὐτὸν συγχαρήσῃ, Θεὸς αὐτὸν
 συγχαρήσῃ, Θεὸς αὐτὸν συγχαρήσῃ, καὶ δι' αὐτῶν τὸν Θε-
 οῦν δικαιοσύνην. „ Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν,
 ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε. “ —

Ταῦτα εἰς εἰλικρινοῦς φιλίας σημείον
 ἔγραψε μὲν Ἀσώπιος, ἔξεφώνει δὲ Ἰατροπάλος
 οἱ δύο Κωνσταντῖνοι.

(A) Μασσιλιῶν ὁ Κλαρομῶντος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ σπλαγχι-
 κῆς, ὁ φιλόφρων Μασσιλιῶν, ὅστις ἀπὸ πολλῶν δυσυχῶν
 ὄμματα ἐσφρόγγισε πολλάκις τὰ δάκρυα· ὁ γλυκὺς, ὁ εὐ-
 φραδὴς Μασσιλιῶν, τὸν ἴσοτον καὶ αὐτὸς ὁ Βολταίρος ἀνε-
 γίνωσκε κατ' ἐκείνην· Μασσιλιῶν, ὅστις, κατὰ τὸ λέγειν
 τοῦ Δαλεμδέρτου, κατέβαινε μὲ τὴν εὐφλωτταν του εἰς
 τὰ ἔσχατα φυλλοκάρδια τοῦ ἀκροατοῦ, ὑπὸ τὰ ὅποια ἐμ-
 φραλεύουσι τὰ ἀνθρώπινα πάθη, καὶ ταῦτα μὲ τρόπον μα-
 λακὸν ἐξύπνιζε, χαρὶς νὰ τὴν ἐξαγγεῖωσι. Ὁ Μέγας Μασ-
 σιλιῶν, τὸν ὅποιον ἀκούων ὁ Μέγας Λοφοβίτικος ἀσυραε-
 ρεῖτο εἰς ἐμψόν, ἐν ᾧ εὐχαρισεῖτο ἀκούων τοὺς ἄλλους
 ἱεροκήρυκας, αὐτὸς μετ' ὀλίγων ἄλλων ἐναρέτων μάρτυς
 ἄς γενῆ τοῦ λεγομένου. Ξένος περιηγητὴς εὐρισκόμενος εἰς
 Κλαρομῶντα ἐπεθύμησε νὰ ἰδῆ τὸ ὑποσατικόν, ὅπου διέ-
 τριθευ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ Μητροπολίτης, καὶ παρεκάλε-
 σε διὰ τοῦτο ἕνα του γηραλέον Ἐπίσκοπον. Τοῦ Ἐπισκό-
 που τούτου δὲν ἐβάστασεν ἡ καρδιά μετὰ τὸν θάνατον τοῦ
 γέροντός του νὰ ἰδῆ τὸ ἔρημον ὑποσατικόν; καὶ ὅμως, διὰ
 νὰ εὐχαρισήσῃ τὸν ξένον, ἔσερξεν. Ἀφοῦ ἐφθασεν, ἰδοὺ,
 τὸν εἶπε, με ὄμματα δακρυσιμένα, ὁ τόπος ὅπου ἐσυνεί-
 θιζε νὰ περιδιαβάξῃ μαζίμας ὁ μακαρίτης. . . ἰδοὺ καὶ
 ἐπαμαπαύετο ἵνα ἀναγνώσῃ. . . ἰδοὺ ὁ κῆπος, τὸν ὅποιον
 ἐπαλλεργουῖσεν ἰδιοχείρως. . . Ἐμδῆκαν ἔπειτα εἰς τὴν
 οἰκίαν, καὶ ὅταν ἐφθασαν τελευταίου εἰς τὸν κοίτην ἐν ᾧ
 ἐξέπνευσεν ὁ Μασσιλιῶν· ἰδοὺ, εἶπεν ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ τό-
 πος ὅπου τὸν ἐχάσαμεν, καὶ ταῦτα λέγων ἐλειποθύμησε.
 Δὲν εἰξέφωρ τίνος ἀποθιμμένου σκιά ἤθελε προτιμήσῃ
 ἀπὸ τοιαύτην πολῦτιμον προσφοράν, προσφοράν ἄλλην σαλ-
 ηζοῦσαν τοῦ προσφθέντος καὶ ἀποδεχομένου τὴν κενότητα.

(B) Ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ λέξις ἐδαίτης. Εἰς τὴν γλώσσαν

τῶν φιλοσόφων προγόνοισμας ἡ λέξις αὕτη σημαίνει ὄχι
 μόνον τὸν καταγινόμενον εἰς τὰ καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν
 περιορισμένον κατὰ τὸν νοῦν, ἄπειρον, ἀπρακτοον (Ξεν.
 οἰκονομ. Κυρ. παιδ. 4.)· διότι τοιοῦτοι γίνονται ὅσοι,
 δυνάμενοι διὰ τῆς ἐπιμιξίας τῶν ἄλλων, νὰ ἐκπλατυνά-
 σι τὰς ιδέαστων, προσκολλῶνται εἰς μὲν τὸ ἐδικάτων,
 τὰ ἴσοια, ὅσον καλὰ καὶ ἀν' ἑαυτοῦ, παραβαλλόμενα μετὰ
 τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων εἶναι πάντοτε ἔλλιπῆ. Ἔπεται λοι-
 πὸν ὅτι ἀληθινοὶ ἰδιῶται πρέπει νὰ νομίζοντα, καὶ νὰ ὀ-
 νομαζόντα, ὅσοι, ἀντὶ νὰ συνάψουν εἰς ἓν τόσον αἰῶνων
 περίτινα ἐπιστήμην γνώσεις, ἐναγκαλίζονται πεισματωδῶς
 ἐνὸς μόνου ἀνδρός, καὶ ταύτην παλαιῶν, τὰς δόξας· ἀλ-
 λά τοιαῦτα δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ· οἱ Γάλλοι ἄ-
 ποδίδουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὴν λέξιν idiot. ἀπὸ τῆς
 ἐδικούστων φιλοσόφους. Ὁ Τρασύς (Dostutt — Tracy) χα-
 ρὶς νὰ ἴναι ἑλληνικῆς ἐξήγησε τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
 σημασίας (Ἰδεθλ. Τομ. Α'. σελ. 313). Ἄλλος κανεὶς καὶ
 ἑλληνικῆς καὶ ἑλλην. ὅταν τύχη σχολαστικὸς ζητῶν νὰ
 ἐξηγήσῃ τὴν λέξιν γίνεται αὐτόχρημα ἰδιώτης.

(Γ) Ὁ Ἀγγλὸς Ἀδδισῶν, λογιγράφος καὶ ποιητὴς ἄριστος, ὁ
 ὄνομαζός συντάκτης τοῦ Θεατοῦ (Theatateur), ὅστις ἐπρο-
 βιάσθη εἰς τὰ μέγιστα τῆς πατριδοςτου ἀξιώματα, χα-
 ρὶς ποτὲ νὰ λησμονήσῃ τὴν φησικεῖαν, ὅταν ἐφθασεν ἤδη
 εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του, ἐπροσκάλεσε τὸν πρόγονον
 τοῦ λόρδου Βαρβίτικον νέον, μὲ προτερήματά μὲν, ἅτακα
 τὸν ὅμως εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν του. Τὸν νέον
 τοῦτον ἰδὼν τῆς γυναικόςτου κομητίσσης Βαρβίτικης, μι-
 κρὸν ὅτι ὄντα ἠβέλησε νὰ τὸν ἀναρέψῃ, καὶ ἐπροσπάθη-
 σε παντοίῳ τρόπῳ νὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ἀλλ'
 οὐδὲ αἱ συμβουλαί, οὐδὲ τὰ παραδείγματα τοῦ ἀν-
 δρός ἐδυνήθησαν νὰ τελεσφορήσωσι τίποτε εἰς αὐτόν. Ὁ
 ἀδιδέβωτός λοιπὸν οὗτος νέος ἐκλισίσαισε, καλεσθεὶς, εἰς τὴν
 κλίνην τοῦ ἀρρώστου Ἀδδισῶνος, καὶ σιγήσας ὀλίγον,
 Σεβάσμιε φίλε μου, τὸν εἶπε, με ἐζήτησας; Σέλεις νὰ με
 παρυγγείλῃς τίποτε; ἔσο βέβαιος ὅτι Σέλω φυλάξῃ ὡς
 ἱερὰς τὰς παραγγελίας σου. Ὁ Ἀδδισῶν, σφιγγὼν τὴν
 χεῖρά του, τὸν εἶπε, Ναί φίλε, σ' ἐκάλεσα ἐπὶ τούτου, ἵνα
 ἰδῆς με πῶσιν ἄταραξίαν ὁ Χριστιανὸς ἀπεθνήσκει. Δὲν ἐ-
 πρόλαθε νὰ ἀπεσῶσῃ τὸν λόγον, καὶ εὐθὺς ἐξεψύχησεν.

Ἐπιτύμβια.

Ἐθάδε κέτται. Ἀλέξανδρος, βασιλείου, δίκαιος πόθεν,
φίλοις φιλίας, φιλοσοργίας πατράσιν, ἀρετῆς τοῖς ἐν τέλει,
δικαιοσύνης ἐμπόροις, παιδείας τοῖς φιλοκμοῦσιν, παράδειγ-
μα, πᾶσι δὲ πένθος, ἀπολιπών.

Σῶμα μὲν, οὔτι δ' Ἀλεξάνδρου ἀρετῆν ἀρίθην,
Μούσου τρέφου ἀγαθοῦ; ἦδε κέκευθε κόνας.

Τὴν κόρην τῆς Πολύμνειαν βίαιτοῦσ' ἢ Μνημοσύνη,
τ' ἔχεις, καλὴ μου, σήμερον, καὶ πικραμένη ζέκεις;
Μῆτερ, τῶν ἀδελφάδων μου ὄλων ὁ μέγας φίλος;
Ἀπέθανεν Ἀλέξανδρος; υἱὸς τοῦ Βασιλείου;

Τοῦ Βασιλείου ὁ υἱός, Ἀλέξανδρος κοινῆσκαν,
Στοὺς ἀθανάτους ζήτησιν ἐκίνησε μεγάλην.
Πᾶς τοῦ ἀνδρός τὰς ἀρετὰς ἐμελλαν ἢ ἀνταμείψων.
Καὶ ἄλλος ἄλλο πρόβαλλεν, ὡς ἔκρινε τὸ πρέπον.
Ὅλοι ἀμεριμνήσατε, εἶπαν αἱ Μοῦσαι τότε;
Εἶναι δ' ἐκὴν ἡμεῶν ἢ φροντίς, δίκος μας ἤταν φίλοι.

Προσφώνησις.

Φίλη ψυχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, σὺ τῶρα κατετάχθης εἰς
τῆς ψυχῆς τῶν ἀληθινῶν φίλων τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας· ἀλλ'
εἴαν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἔπου εἶναι, δὲν ἀδιαφορῆς τελείως
περὶ τῶν κάτω, κατὰδέξου τὸ μικρὸν τοῦτο μνημῆον τῆς
καθαρῆς φιλίας. Ἐχεις φίλους καὶ πλουσίους καὶ σοφούς, ἱκα-
νοὺς καὶ προθύμους νὰ σοῦ ἀναστήσωσι μνημῆα καὶ τῆς πλου-
σιότητος καὶ τῆς σοφίας τῶν ἀνάλογα. Ἀλλ' ἐπειδὴ, λυθεῖ-
σα ἀπὸ τὸ δεσποτικόν, τὸ ὅποιον σὲ ἐπεσκότιζε, βλέ-
πεις καθαράν τὴν ἀλήθειαν, καὶ διοραῖς ἀκαλύπτως τοὺς μυ-
χοὺς τῆς καρδίας, δύνασαι νὰ γνωρίσῃς ὅτι, καὶ χωρὶς τῆ
πλούτη, καὶ χωρὶς τὴν σοφίαν ἐκείνων, τολμῶ ἔμεις νὰ συν-
ερισθῆ εἰς τὴν εὐκρινείαν, ὁ εὐκρινεὺς μὲ σὲ ἀγαπηθεῖς.
Εἰς ταύτην λοιπὸν ἀποβλεπούσα, μὲ ἰακρὸν βλέμμα, δε-
ξοῦ τὴν προσφορὰν ταύτην, ἀδίκαιον ἔχουσα πληροφορίαν,
ὅτι χαρὰν μεγίστην ἢ εἰς τούδε τὸν βίον παρουσίᾳ σου, ὡς
λυτὴν ἀπ' ἀμνηρόντην ἔφερεν εἰς τὸν πρόσφεροντα ἢ εἰς βίον
ἄλλον κρείττονον μετὰ τὴν αἰσάν σου. Φίλη ψυχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου,
μὴ καταργησῆς, παρακάλεν, τὴν μικρότητά σου.